

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

katolsk orientering

Økumene, side 2 - 3

Niels Steensens Gymnasium, side 5

Kong Knud den Hellige, side 6 - 7

Lægfolkets tjenester, side 9

Afrika sulter

Store beløb ind gennem Caritas

At der er hungersnød og langvarig tørke i store dele af Afrika ved vist alle. TV, radio og aviser har i november og december været fyldt med reportager fra denne vor tids måske største katastrofe. Reakti- onerne er da heldigvis heller ikke udeblevet, idet der er indbetalt meget store beløb til Caritas Danmark, heraf en del i kollekter.

Fra udenrigsministeriet har vi modtaget besked om, at statskassen vil fordoble det beløb, vi får samlet ind inden den 31. december. Denne dato var de frivillige bidrag kr. 969.000. Det betyder at de tørkeramte i alt fra Caritas Danmark kan få hjælp for godt 1,9 mio. kr.

Vi har i Caritas Danmark tænkt os at dele det indsamlede beløb i to portioner, således at det ene beløb bruges til decideret katastrofehjælp. Efter aftale med den engelske katolske Caritas organisation CAFOD vil der blive købt fiskemel, som er meget proteinrigt, til brug i CAFOD's bespis-

ningsprojekter i Eritrea. Eritrea er en etiopisk provins, som ikke alene er ramt af tørke, men også af borgerkrig.

Den anden del af det indkomne beløb vil blive brugt til lidt mere langsigtede projekter af mere udviklende karakter, således at lignende katastrofer måske kan undgås i fremtiden.

Vi i Caritas Danmark er meget glade og taknemmelige for den meget store støtte, vi har modtaget i anledning af tørkekatastrofen i Afrika, men vi er på den anden side klare over, at der forestår et stort og langvarigt opfølgingsarbejde, for det er jo desværre ikke gjort med at redde mennesker fra sultedøden. Vi må hjælpe dem til en ordentlig tilværelse, hvor de kan klare sig selv.

Vi håber derfor, at De fortsat vil støtte os i vort arbejde ved at sende Deres bidrag til Caritas Danmark giro 4 04 39 79 og mærk det »Afrika«.

På forhånd tak.

Michael C. Wiberg

Antireligiøs kampagne forberedes i Etiopien

London (KIPA) - Samtidig med, at kristne hjælpeorganisationer opfordres til at øge deres indsats mod sulten i Etiopien, vil regeringen gå til kamp mod religionen i landet.

General Menghistu Haile Marjam og hans marxistiske regering forbereder forfølgelse af kirketilhængere og beslaglæggelse af religiøse genstande og bøger.

En kopi af et hemmeligt dokument fra informationsministeriet er nået til England og i uddrag gengivet i »The Times«. Det hedder heri, at kampagnen for at bandlyse »religionens dæmon« fra landet prioriteres højt. De krist-

ne kirker skal angribes først; dernæst islam. Ligesom i Litauen og andre sovjetisk besatte lande skal kirker og klostre omdannes til museer.

Den antireligiøse aktionsplan indbefatter også ødelæggelse eller fjernelse af antikke andre, messehagler og kultusgenstande, da »deres brug og offentlige fremvisning er en fornærmelse mod de undertrykte masser«. Landets ortodokse patriark skal inddrages i kampagnen »som ufrivilligt redskab«.

Det er meningen, at truslen om fratagelse af rationeringskort eller arbejdstilladelse skal afholde folk fra at gå i kirke.

1985 skal fejres som FN's internationale ungdomsår. Men hvilke muligheder har de unge i dag, og hvilken fremtid venter dem? På side 5 præsenteres det katolske Niels Steensens Gymnasium i København.

Interkommunion - vejen til enhed?

Dublin (KNA) - Efter otte års studium har den anglikansk/ortodokse dialogkommission udgivet en fælles erklæring. Heri nævnes de emner, kommissionen har drøftet: Kirken som mysterium, troen på en treenig Gud, gudstjenesteform og tradition.

I følge erklæringen er begge kirker enige om de væsentlige dogmatiske spørgsmål, men lige så mange ikke-dogmatiske spørgsmål forbliver ubesvarede: Først og fremmest forståelsen af de fire kriterier »én, hellig, katolsk og apostolisk«, som kirken betegnes med i trosbekendelsen fra Nikaia-Konstantinopel. Dernæst uenigheden om præstevieelse af kvinder.

Enhed, hellighed katolicitet

Uenigheden kan skitseres således: For de ortodokse kan kirkens *enhed* ikke forliges med den eksisterende splittelse. Anglikanerne derimod går ind for en såkaldt *gren-teori*, en opfattelse, som hævder, at kirken først

bliver til gennem de forskellige former for kristendom.

Hvad kirkens *hellighed* angår, mener de ortodokse teologer, at denne hellighed ikke kan antastes af de enkelte kristnes syndighed. For anglikanerne er kirken selv syndig på grund af dens medlemmers synd. Fuldkommen *katolicitet* forudsætter for de ortodokse en organisk enhed og kommuniønsfæl-

lesskab. Derfor afviser de interkommunion mellem adskilte kirker.

Anglikanerne ser i interkommunion snarere et middel til at genoprette enheden.

Den største uoverensstemmelse består som forventet i selve opfattelsen af kommunionen: For de ortodokse er troen kirkens fundament og eukaristien dens midt- og højdepunkt. For anglikanerne er kom-

munionen et fællesskab-dannende element på vejen mod enheden.

Endelig betyder katolicitet for de ortodokse fuld trosenhed, mens anglikanerne ønsker at skelne mellem fundamentale og mindre vigtige troselementer. Hvad præstevieelse af kvinder angår, som er tilladt i nogle anglikanske kirker, lyder der fra ortodoks side et ensstemmig og klart nej.

Paven til Latinamerika, befrielsesteologiens kilde

Rom (KIPA) - Når paven besøger Peru, besøger han det land, hvor befrielsesteologien har sit udspring og hvor denne teologis første forsvarer, pater *Gustavo Gutierrez* gør sin indsats for kirken, skriver det italienske dagblad *Il Popolo*. »Her oplever kirken denne teologis praktiske betydning i dagligdagen, her har den førstehånds kendskab til livets konflikter og forhåb-

ninger, her sukker millioner af fattige under et blodtørstigt styres undertrykkelse og længes efter befrielse«, skriver bladet, som mener, at befrielsesteologien har været genstand for kontroverser og misforståelser på grund af dårlig kommunikation og forenklet nyhedsformidling om sagen.

Under sin 6. rejse til Sydamerika skal paven besøge Venezuela, Peru,

Ecuador samt ø-republikken Trinidad og Tobago. Det store flertal af befolkningen i disse lande er katolikker, skriver *Il Popolo*, men de slås også med de største problemer, et samfund kan lide under: underudvikling, social uretfærdighed, overtrædelse af menneskerettighederne og modsatte politiske interesser, som udgør en direkte trussel mod verdensfreden.

USA's katolske biskopper om forsøg med økonomisk demokrati

Opfordring til åben drøftelse af første udkast til hyrdebrev

Washington (NC) - Det er et eksplosivt dokument, som USA's katolske bispekonference har udsendt om USA's økonomi. Til demokraternes skuffelse blev det først offentliggjort efter præsidentvalget.

Dokumentet er et udkast til et hyrdebrev, som bispekonferencen vil udsende om et år efter at være drøftet i alle USA's bispedømmer. Det opfordrer til »et nyt amerikansk eksperiment« med »økonomisk demokrati«, hvad der nok er lige så revolutionerende som det nu 200 år gamle eksperiment med politisk demokrati.

Ingen ret til mere end det nødvendige

Så længe et eneste menneske mangler det nødvendige, har intet andet menneske nogen moralsk ret til at have mere end det nødvendige, hedder det i dokumentet. Ulige fordeling af indtægter og rigdom kan kun accepteres, hvis alles grundlæggende behov er dækket, tilføjes det.

I modsætning til, hvad mange ledende konserva-

tive på forhånd havde ytret frygt for, fordømmer udkastet ikke kapitalismen som sådan og kritiserer den heller ikke skarpt. Tværtimod roses, hvad investorer og arbejdsgivere har udrettet på det økonomiske område. Men det fremhæves også, hvilke ændringer, der er nødvendige, hvis hele det politisk-økonomiske system skal skaffe alle retfærdighed.

15 pct. under fattighedsgrænsen

Hvad beskæftigelsen angår, fremhæves private forretningsfolks betydning for jobskabelsen, men der lægges også vægt på staterne, forbundsregeringens og fagforeningernes rolle.

Om de centrale etiske principper for arbejdslivet hedder det i dokumentet, at »et arbejde med passende løn bør være opnåelig for alle, der ønsker det. Denne ret sikrer alle frihed og pligt til at deltage i samfundets økonomiske liv. Beskæftigelse er afgørende for arbejdernes selvrespekt og for opfyldelsen af deres materielle behov og er også det vigtigste

forsvar mod fattigdommen.

Om fattigdom bemærker dokumentet, at procenten af mennesker, der befinder sig under fattighedsgrænsen i USA steg fra 11,7 pct. i slutningen af 1979 til 15,2 pct. i slutningen af 1983. »Den kendsgerning, at så mange er fattige i en nation så rig som vor, er en social og moralsk forargelse«, hedder det videre i dokumentet. Det konstateres, at fattigdommen rammer sorte, spansk-amerikanere og kvinder hårdest. Det dokumenteres med tal, at uligheden i indkomst og rigdom i USA er blandt de værste i den vestlige industrialiserede verden.

Dokumentet kræver vidtgående reformer, lige fra en indsats for fuld beskæftigelse til betydelige skattereformer og reformer på det sociale område, det kræver bedre forhold for børn, hvis forældre har arbejde uden for hjemmet og en indsats for at skabe økonomisk ligestilling for kvinder og for etniske minoriteter.

Biskopperne anbefaler mange forskellige initiati-

ver på lokalt og regionalt plan og i de enkelte stater, men fremhæver også forbundsregeringens pligt til at fastlægge strategier til en effektiv koordinering af den økonomiske planlægning på nationalt plan, selv om »blot det at tale om national økonomisk planlægning fremkalder en voldsom allergisk reaktion« hos mange amerikanere.

USA og verdensøkonomien

Hvad USA's politik på det verdensøkonomiske område angår, nævner ud-

kastet »tre nøgletemaer fra den nyere pavelige belæring: 1) behovet for en reform af det internationale system, 2) behovet for at skabe nye nationale ordninger og 3) højeste prioritering af hensynet til de fattige«.

Dokumentet er udarbejdet af en biskoppelig komité under ledelse af ærkebiskoppen af Milwaukee, *Rambert Weakland*. Ærkebiskoppen af New York, *John O'Connor* understreger, at det er kirkes ret at tage stilling til økonomiske spørgsmål. Allerede inden dokumentet var blevet offentliggjort, havde det udløst en voldsom polemik, fordi det blev opfattet som de amerikanske biskoppers kritik af Reagans økonomiske og sociale politik.

Dokumentet støtter sig

til de latinamerikanske biskoppers prioritering af de fattige. Endvidere på *Johannes Paul II's* sociallære i rundskrivelsen »Menneskets Arbejde« (Laborum Exercens).

Dokumentet fastlægger en række etiske normer for USA's udenrigshandel, for indstillingen til Den tredje Verdens stadig voksende gældsbyrde og for udviklingshjælpen, og opfordrer også USA til at starte en »global kampagne for økonomisk demokrati og retfærdighed«.

Den ny kirkeret og økumenen

Paven om forstærket kirkeligt samarbejde

Rom (KIPA) - Den nye kirkelov har for første gang blandt biskoppernes og bispekonferencernes pligter omtalt, at de skal fremme de kristnes enhed (kanon 755), sagde pave *Johannes Paul II* til deltagerne i Vatikanets enhedssekretariats plenarmøde i november 1984.

Ved denne lejlighed kaldte paven offentliggørelsen af den nye kirkelige lovbog for en »oversættelse af Det andet Vatikanconcils konstitution om kirken til kirkeretlige formler«. Den nye lovbog er et eksempel på, hvordan troskaben mod evangeliet og kirkens mysterium må føre katolikkerne fra ord til gerninger.

Kerneproblemet: kirkens mysterium

Enhedssekretariatet drøftede på mødet den nye kirkerets økumeniske sider. Som *Johannes Paul II* sagde, er det enhedssekretariatets opgave yderligere at overveje de måder, hvorpå denne lovbooks økumeniske konklusioner kan give sig praktiske udtryk i kirkens liv. Som et »rammende eksempel« omtalte paven overenskomsten med den syrisk-ortodokse kirke, som er opnået i løbet af det sidste år. Heri tillades det de troende at modtage sakramenterne i den anden kirke, når de ikke kan få fat på en præst fra deres egen kirke.

»Dog kan ord kun føre til gerninger i samme grad, som vi er sikre på virkelig at være ét i den tro, vi

bekender«, fortsatte *Johannes Paul II* og fastslog herved betydningen af de mange dialoger, som den katolske kirke gennem enhedssekretariatet har påbegyndt med ikke-katolske kirker og kirkesamfund. Med tilfredshed bemærkede han, at nu er en sådan officiel dialog påbegyndt med Baptisternes Verdensalliance.

Specielt opmuntrende er det, at en række af disse dialoger i mellemtiden er nået frem til kerneproblemet, nemlig selve kirkens mysterium, fortsatte paven.

Besøgene i Det ortodokse Center i Chambésy og hos Kirkernes Verdensråd i Genève i forbindelse med hans pastoralbesøg i Svejt havde glædet ham meget. Han fik begge steder indblik i det tiltagende samarbejde såvel i den teologiske samtale som i bestræbelserne for at give et fælles svar på en splittet menneskeheds talrige behov.

Ikke nok med gensidig høflighed

Dialogen og andre former for kontakt har allerede ført til dybtgående forandringer i forholdene til de ikke-katolske medkristne, fastslog *Johannes Paul II*. Men man må dog ikke slå sig til tåls hermed. »En sådan ændring af forholdene må ikke indskrænke sig til almindelig gensidig høflighed, der ser bort fra de vanskeligheder, der stadig skal overvindes«, sagde paven og fortsatte: »Den må føre til

et samarbejde, der gør os i stand til at forkynde Guds ord med ét hjerte og én stemme og til at nå til troens og kærlighedens fulde fællesskab«.

En ændring nødvendig

Den nye kirkelige lovbog indeholder en hel række meget positive grundlæggende synspunkter for det fremtidige økumeniske arbejde, understregede professor *Aloys Klein* fra Vatikanets enhedssekretariat. Da den nye kirkelige lovbog har en høj autoritet inden for kirken, kan økumeniske foretagender fremover gennemføres med større kraft, betone de han. Det er derfor uundgåeligt med en ny bearbejdelse af »Det økumeniske Direktorium« fra 1967, der er forpligtende for enhedssekretariatet.

Gennem den nye kirkeret er en hel række af hidtil gældende regler blevet forældet, afskaffet eller modificeret, og der er andre ting, som den nye lovbog helt tier om, fortsatte *Klein*. En ændring bør dog først ske, når den nye kirkeret for østkirkerne er gjort færdig, så der også kan tages hensyn til de forestillinger, som de kristne af de orientalske riter har.

Det nuværende virvar med forskellige sidestillede kirkelige dokumenter skaber en unødvendig »forvirring« i økumeniske spørgsmål. At skaffe dette ud af verden var et hovedanliggende ved enhedssekretariatets plenarmøde.

Bøn for kirkens enhed

Til den økumeniske bedeuge i januar 1985

(KIPA) - Hvordan skal vi kristne kunne tages alvorligt med vore fredsappeller og vore bønner for freden, når vi ikke er i stand til at vise indbyrdes enhed?

Er den kendsgerning, at de kristne er splittet op i forskellige kirker, ikke et bevis for, at deres ord om fred dog kun er ord og ikke kan omsættes i gerning? Det er pinlige spørgsmål, som alle kristne burde stille sig selv i den økumeniske bedeuge den 18.-25. januar, hvor der ganske særligt bedes for de kristnes enhed.

Efter Det andet Vatikanconcil troede man, at dette bevis på utroværdighed kunne skaffes ud af verden i løbet af ganske få år. Kristne fra forskellige kirker og med forskellige traditioner opførte sig, som enheden var lige om hjørnet. De mente, at de ved at bære sig sådan ad kunne fremprovokere, fremtrylle enheden. Tø-

vende kirkeledere blev beskyldt for manglende tro.

Mange mente virkelig, at året 1517 (da Martin Luther slog sine teser op i Wittenberg) ville blive en bestanddel af et utvetydigt »mea culpa« (»ved min skyld«) fra den katolske kirkes side.

Men sådan gik det ikke. De kirker, der havde indgraveret den første dato, har ganske vist op hævet den gensidige kommunikation, men mener dog ikke, at en mere end 900-årig leven-sig-væk fra hinanden kan udslættes fra den ene dag til den anden. Og den kirke, der efter nogles mening skulle bekende sit »mea culpa«, synes, at bønnen om tilgivelse bør være gensidig, og at perioden efter 1517 faktisk også er blevet belastet af for mange forhold, til at man uden videre kan nå til enhed.

Der er mange, der finder, at de kristnes enhed

forsinkes unødigt. Man beskylder kirkeledere for at mangle mod. Vedholdende kræver man fra alle sider en øjeblikkelig genforening. Trinvis, forsigtig fremrykning kritiseres som manøvrer med tvivlsomme motiver. Utålmodigheden på den ene side breder sig samtidig med resignationen på den anden side.

I betragtning af disse kendsgerninger og meninger synes det så meget desto vigtigere, at der udgår nye impulser fra den økumeniske bedeuge for de kristnes enhed. Måske viser Jesus Kristus, Herren os nye veje og muligheder, som ikke af sig selv er faldet os ind, og som ligger på et plan, vi endnu næppe har opdaget.

Hvad hvis enhver af os ville begynde på ny med en virkelig indsats for enheden dér, hvor Jesus Kristus selv har engageret sig: i bønnen!

Protestantiske kirker i fare for at glide væk fra hinanden

Advarsel fra ledende økumener

Frankfurt (KNA) - 15 ledende europæiske økumener advare i en erklæring de protestantiske kirker mod den fare at glide væk fra hinanden, og de opfordrer dem til nybesindelse og fælles handling. Blandt underskriverne er *Lukas Vischer*, Bern samt de økumeniske fællesråd i København, Prag, Strasbourg og Bensheim.

Mangel på kirkelig selvforståelse

De 15 lutherske, reformerte, unerede og frikirkelige teologer kritiserer i erklæringen den uklarehed over reformationens betydning og den manglende evne til i fællesskab at repræsentere reformationens arv i den økumeniske sammenhæng. I vide kredse inden for protestantismen hersker der en »beklagelig bibelforglemmelser« og en stor mangel på kirkelig selvforståelse, hævder erklæringen, der fortsætter: »Protestantismens centrale dogme om retfærdiggørelsen ved troen som hele den kristne tros kerne er ved at glide ud i periferien som del-sandhed«.

Videre kritiseres, at viljen til fællesskab blandt protestanter er »underudviklet«: Lutheranere og reformerte er ofte bedre i stand til en dialog med den

katolske kirke end med hinanden, hvorved de løber den risiko, at udvikle sig bort fra hinanden«.

Tanker, der blev på papiret

Erklæringen kalder den aftale, som reformationens kirkesamfund indgik i 1974 i Leuenberg, om interprotestantisk kirkefællesskab mellem lutheranere, reformerte og unerede kirker, inklusive fælles vidnesbyrd og tjeneste, for »tanker på papir«. 10 år efter denne aftale er intet af det virkeliggjort.

Med et fælles svar på de problemer, vor tid lider under, f.eks. politiske spørgsmål som racisme og rustningskapløbet kniber det endnu mere, siden debatten om, hvor vidt politiske spørgsmål og teologi kan forenes, har medført skarpe opgør mellem reformerte og lutheranere, siges det i erklæringen. »Hvis apartheid-politiken i Sydafrika berører vor trosbekendelse, er det svært at indse, hvorfor atomvåben og deres teknologiske videreudvikling ikke skulle berøre troen«, hedder det i dokumentet, som til slut opfordrer til øget kontakt med anglikanerne og metodisterne, og ikke mindst med reformationens såkaldte venstrefløj.

Henrik og Tove på vej ud i eventyrrets verden.

De sarte haner

Optimistisk skolekomedie på Niels Steensens Gymnasium

I forbindelse med Niels Steensens Gymnasiums årsfest opførte en stor del af 2. g-eleverne traditionen tro en skolekomedie. I år var det kombinerede danse-musical-komedie-stykke forfattet af en af skolens egne lærere, adjunkt *Bent Olsen*. Musikken var komponeret af en elev fra 2. z, *Morten Rosenmeier*, og koreografien fortrinsvis ledet af *Helene Gydesen* fra 2 y.

»De sarte haner« introducerede forfatteren selv ved prologen: »Den er en historie om barndom og ungdom. En historie, hvor vi i 1. akt møder hovedpersonerne Henrik og Tove i en »eventyrernes verden«. En verden fyldt med prinser, prinsesser, en ond greve, en heks, elverkongen og alle hans piger. Her må Henrik og Tove gå så meget gruelt ondt igennem før de i slutningen af første akt får hinanden... ikke i en eventyrernes verden, men i dag som i dag...«

I anden akt vågner de op efter karnevallet (parallel til første akts eventyr verden) til dagens realiteter, ungdommens problemer med at falde ind i det eksisterende samfund. Med en positiv indstilling og en ukuelig livsoptimisme søger de arbejde, søger de et ståsted, men trods alle gode intentioner havner de to hovedpersoner i en udbryder (BZ)gruppe, som til slut kommer i kamp med politiet.

Stykkets slutning anviser ingen vej frem, men stykkets moral og budskab er klare. »De sarte haner« er fulde af livsoptimisme og livsmod, vi, de voksne skal passe på dem, bruge dem og støtte dem, så skal de nok selv finde vejen frem.

Skuespillerne gik med liv og sjæl op i deres roller, og fremviste på mange måder netop den positive og glade livskraft, som er de unge uspoleredes store charme og styrke.

Der var meget til eftertanke for såvel store som små, ligesom der var såvel farve-, lyd- og lysoplevelser for alle aldersgrupper.

Katharina Buch

Norske katolske kvinder fejrer 60-års jubilæum

Norske katolske Kvindeforbund (NKKF) fejrede i slutningen af oktober 60-års jubilæum. 60 år er jo ikke lang tid i kirkens historie, men lang tid som lægmandsorganisation betragtet. Jeg var inviteret derop for på vegne af DKKF at ønske tillykke og være med - ikke blot til festlighederne, men også til den studiedag/gruppearbejde, NKKF havde arrangeret.

Der indledtes om aftenen på ankomstdagen med festmesse i Sankt Dominicus, og derefter var der hyggaften med indlagt causeri om Maria i billedkunsten. Det var en hastig gennemgang af Maria figuren i lysbilleder med ledsagende foredrag af journalist *Baby Johannesen*.

Dagen derpå var der to foredrag: Det første af sr. *Mette Andresen*, OP, som causerede over Madonnaernes Strejke (fra k.o.) og derefter over den flittige Martha og den lyttende Maria. Temaet var for det tilknyttede gruppearbejde:

de: Jeg er Herrens tjenerinde.

Det andet foredrag var af pater *Knut Ruyter*, OFM, med emnet: Hvad betyder den ny kirkeret for lægfolket? Hvordan bruger vi den i udøvelsen af vort ansvar? Pater Knut Ruyter var meget inde på de kvindelige tjenester i kirken i dag. De steder, kvinden kan yde tjeneste bør fremhæves. De efterfølgende gruppediskussioner var meget udbytterige.

Til festmiddagen sås bl.a. WJCWO's præsident, *Betty Aitken* fra Canada, *Cecile Birve* fra Ansgar Werk, Schweiz, Oslos biskop *Gerhard Schwenzler* og mange andre. Taler og gaver var der masser af. Festlighederne sluttede søndag med pontificalmesse i Sankt Olav kirke. Det var en meget stor oplevelse og glæde at være med til dette 60-års jubilæum og gav megen god inspiration med hjem med henblik på DKKF's kommende 60-års dag i foråret 1985.

Marianne Plum

Etikken der blev væk

Konference om de etiske aspekter i genetik, samliv og samfund på Århus Universitet

Det økumeniske Center afholder næste sommer på Århus Universitet en konference med titlen »Etikken, der blev væk«. Det gennemgående spørgsmål for konferencen bliver: »Hvilken moral skal bære det fremtidige samfund, og hvilket menneskesyn skal præge det?« Biskop Martensen bliver en af foredragsholderne.

Konferencen får tre deltemaer, der repræsenterer hvert sit aspekt i tilværelsen: *Den genetiske forskning, samliv samt individ og samfund*.

På alle disse områder er der sket en rivende udvikling, som har gjort de vedtagne moralske normer utilstrækkelige eller ubrugelige; det er baggrunden for, at vi har kaldt konferencen »Etikken, der blev væk«, siger arrangørerne i deres lille pjeces. Der er imidlertid kommet en debat igang om emnet, og man håber med denne konference at kunne yde et konstruktivt bidrag til den.

Programmet bliver en kombination af foredrag,

seminarer med tilvalgte specialemedlemmer, kunstneriske indslag samt gudstjenestetilbud o.lign., der forsøger at pege på inspiration i den kristne tradition.

Hovedforedraget i genetik holdes af professor *Jürgen Hübner* fra FEST, et kirkeligt forskningscenter i Heidelberg. Også en række forskere her fra landet vil være blandt foredragsholderne. Blandt teologerne vil vores biskop *Martensen* tale om emnet »Hvordan udfordrer dagens emne kirken?« Dette indlæg bringes lørdag den 29. juni kl. 20.

Hovedforedraget om samlivsetik holdes af sociologen *Rita Liljeström*, Göteborgs Universitet. Hun har udgivet en række bøger om emnet, hvoraf flere er oversat til dansk. I seminarerne behandles aktuelle problemer i forlængelse af nye samlivsformer, herunder opløste familier og ægteskaber.

»Hvilke etiske værdier skal styre samfundets udvikling?« - Dette spørgsmål stilles til tre politike-

re: *Bjørn Elmquist* (V), *Anne Grete Holmsgård* (VS) og *Asger Baunbak-Jensen* (R). Senere vil seminarer behandle spørgsmålet i forhold til f.eks. arbejde, miljø, kvinder, ungdom og forskning. Et kirkeligt syn vil blive givet af biskop *Henrik Christiansen*, Ålborg.

Konferencen, der afholdes ugen 29. juni til 4. juli 1985, er åben for enhver med interesse for, hvordan vi skal forme samfundet. Prisen bliver 250 kr. plus kost og logi.

Det økumeniske Center i Århus arbejder kritisk med kirke- og samfundsspørgsmål. Aktiviteterne spænder over teologisk undervisning og studier, u-landsoplysning, menneskerettigheder, studenterarbejde o.a. Den katolske kirke er godt repræsenteret i dette arbejde.

Yderligere oplysninger om konferencen hos *Vibeke Holm* eller *Mogens Jeppesen* på telefon 06 16 26 55.

kk

Pavens primat bliver på ny afvist

Erklæring i Vatikanets Radio

Vatikanet (KNA) - Hverken de ortodokse, anglikanske eller reformerte kirkesamfund kan anerkende pavens jurisdiktion som overordnet deres egen biskoppelige jurisdiktion, erklærede formanden for de tyske evangeliske kirker (EKD), landsbiskop *Eduard Lohse* i en udsendelse i Vatikanets Radio.

Pavelig udtalelse efterlyses

I en tidligere udsendelse i samme serie »Håb og virkelighed« har den ortodokse metropolit *Dama-*

skinos behandlet spørgsmålet, hvordan en biskops direkte og i kraft af bispeembedet fuldkomne jurisdiktion i hans bispedømme skulle kunne forliges med Roms biskops direkte jurisdiktion over alle præster og lægfolk, ikke bare i Roms bispedømme, men i hele kirken.

Pavens egen stillingtagen til disse paradokser, også til hans personlige læremæssige ufejlbarehed, ville være et »tegn på håb og forsoning for hele den kristne verden«, understregede Damaskinos.

Ungdommens 1985

For ti år siden bad FN verden om at fejre 1975 som kvindernes år. Siden har vi bl. a. fået de handicappedes år og børnenes år. 1985 skal så være ungdommens år.

Det har altid været omdiskuteret, hvor meget disse tema-år egentlig har haft på sig. Ideen med dem var og er at belyse en særlig samfundsgruppes egenart og indsats, dens problemer, krav, behov og rettigheder. Formålet var og forbliver at appellere til en verdensomspændende solidaritet, først og fremmest solidaritet fra det øvrige samfund med disse grupper, men ikke mindst solidaritet mellem disse gruppers medlemmer.

Som sagt har meningene været ret så delte når det gjaldt værdien af disse tema-år. Optimister vil utvivlsomt mene, at f. eks. kvindeåret har sat fokus på rettigheder, som siden hverken kan overses eller overhøres længere. Andre synes snarere, der kom for megen dyr kongressnak ud af det, og mere solidaritet »inden for murene« end samfundssolidaritet med de grupper, der var i søgelyset. Handicap-året huskes måske længst for nogle skærmydsler om kørestolsramper i københavnske S-banestationer. Heldigvis også for noget så opmuntrende som større integrering af handicappede skolebørn blandt mindre afhængige børn, og for noget så selvbevidst som handicap-idrætsstævner, der siden har fået international opbakning helt op til olympiade-niveau.

I børnenes år døde endnu millioner af børn af sult, mens flere millioner stadig blev jaget på flugt i ideologiske borgerkrige, udklækket i Kremli og dets filialer i Den tredje Verden eller støttet af USA for terrorbalancens skyld.

Nu står vi så i ungdomsåret. Alt det fornuftige og nødvendige, der kunne siges om ungdommens vilkår i dag, er forlængst blevet sagt og skrevet og gentaget af alle mulige instanser og organisationer. Noget nyt kan virkeligt ikke siges mere, selv om det måske gør mere indtryk hos mange, når en pave eller en dronning siger de samme ting, andre har sagt før – i hvert fald gør pressen mere ud af det. Men vi ved jo alle, at ungdommen er fremtiden og at vi gør fremtiden problematisk ved at gøre de unges muligheder i dag usikre og utilfredsstillende.

Siden Paul VI har paverne – og tilsyneladende kun paverne – fejret nytårsdag som fredens dag. I denne anledning har pave Johannes Paul II skrevet, at ungdommen og fred »følges ad«: Det er især ungdommen, der bliver ofret og nedslaget i en krig. Det er ungdommens afvisning af »fjendebilleder« og deres holdning til nedrustning, der bliver afgørende for, om de vil lade sig misbruge til næste væbnede konflikt, til den nødvendige revolution, den hellige krig eller det retmæssige forsvar af den relative frihed, som dog råder hist og her i verden.

Kirkeligt set er der dimensioner i et ungdoms-år, som bør tages op. De unge er meget optaget af retfærdighed og fred og social revolution. Det er kirken i princippet også. Alligevel kender de unge næppe kirkens sociallære, som blev formuleret allerede i halvfemserne i forrige århundrede. I deres dialog eller opgør eller flirt med marxismen synes de ikke at have noget eget og stabilt ståsted i kirkens alternativ. Ingen tvivl om, at kirken som fællesskab er betydelig mere »borgerlig« – sine steder overklassepræget – i vore nordeuropæiske kulturer end i de verdensdele, hvor bortførelse og likvidering af kirkeligt engagerede har mediernes bevågenhed. Men hvem vil benægte, at også en stor del af vore unge selv er »borgerlige« i sammenligning med den revolution eller den befrielseskirke de beundrer – på sikker afstand.

Mange af kirkens unge står med ryggen til deres eget trossamfund, på trods af dettes meninger og social indsats. De unges forsøg på alternative livsformer og kollektiver er for det meste gået i opløsning på grund af egoismens solidaritet med sig selv, mens klosterfællesskaber, der stiller krav, åbenbart oplever tilgang igen.

Da paven besøgte Svejts i fjor, råbte han til de unge i Fribourg: »Giv kirken en ny ungdom!« Ifølge pålidelige kilder mumlede mange unge: »Giv ungdommen en ny kirke!«

Skulle vi ikke tage fat?

www

Læserne skriver

Noget om snakken

Allerførst må undertegnede rose »katolsk orientering«, der efter min mening i den senere tid er blevet bedre og bedre med oplysende artikler og orientering, både fra udefronten og fra vor hjemlige andedam.

Dernæst vil jeg henvise til læserbrevet fra nummer 19 »Hvorfor kommer der ikke flere i kirke?« af Jørgen Langsted. Dette

brev var rystende og udmærket skrevet; det er godt sådan noget kommer frem. Dog vil jeg i parentes bemærke, at jeg og min familie har været heldige at møde venlige og forstående præster og søstre, når der har været sygdom og lignende.

Men ofte, har man hørt om lige så rystende beretninger, men kun »man« fortæller, – men hvem er

»man«? Derfor er det godt, når noget sådan kommer frem. Lad os få luget ud i bedene og få rettet slige fejltagelser både blandt ordensfolk som hos os lægfolk.

Dernæst ville jeg ønske, at spejdere og KUK'ere ligeledes ville stikke hovedet frem af busken, thi også her fortælles der om, hvad man har budt spejderne; et sted måtte man ikke være i en dejlig gymnastiksal, hvilket i øvrigt også gjaldt en udenlandsk gruppe. Man ville ikke have slid på det pæne gulv, og i stedet blev man henvist til en sidegarderobe, hvor der hverken måtte hænges plakater eller lignende.

Andre steder kan de dårligt være, da det ligger for nær kirke, kommunitet

eller lignende. Lokalerne skal bruges til mange forskellige formål, så der må ikke udsmykkes – eller de unge må aflyse deres møder, fordi rummet skal bruges til noget andet den dag.

Dersom disse beretninger er rigtige, kan man udmærket forstå, hvorfor vi taber ungdommen på gulvet.

Medens undertegnede nu er i skrivehjørnet, kan man ligeledes undre sig lidt over, at man både i udlandet og herhjemme er så »bange« for befrielsesteologernes skrift og tale. Man kan være uenig med dem, men det må komme til en dialog af synspunkterne. Vil man først lukke munden på dem fra højere sted, da vil der først være noget om snakken, som de måske lidt mere konservative vil forsøge at hindre.

Knud Bruckner

Åbent brev til Pastoralrådet fra D.U.K.s styrelse

D.U.K.s hovedbestyrelse vil gerne på denne måde rette henvendelse til Pastoralrådet.

Indledningsvis vil vi rose Pastoralrådet for, at det i starten af dets periode tog emnerne »Dåb og Mission« og »Fællesskabet i Familien« op, da disse emner virkelig omhandler kirkens centrale opgaver og udfordringer, og da disse to emner ligger i naturlig forlængelse af hinanden.

Dernæst vil vi dog gerne give udtryk for vores store skuffelse over Pastoralrådets konkrete beslutninger og handlen i to situationer inden for det sidste halve år.

For det første vedtog man i Pastoralrådet på mødet i maj på Øm-borgen, at der skulle iværksættes konkrete initiativer m.h.p. ægteskabsforberedelsen i vort bispedømme. Dette er i sig selv særdeles vigtigt. Men pastoralrådet har i realiteten fralagt sig sit ansvar ved at henvise det konkrete arbejde med udformningen af initiativer på området til Præsterådet og D.U.K. Situationen er nu den, at hele ansvaret i realiteten er lagt over på D.U.K., idet heller ikke Præsterådet har foretaget sig noget i relation til dette emne.

Vi vil i D.U.K. ikke frasige os et medansvar, når det gælder det praktiske arbejde med udformningen af ægteskabsforberedelseskurser, men vi føler os på ingen måde hverken eneansvarlige eller kompetente til at udføre dette arbejde alene. Kort sagt efterlyser vi konkrete, praktiske initiativer her og nu fra Pastoralrådet og Præsterådet.

For det andet er vi i D.U.K. skuffede over Pastoralrådets behandling af hovedemnerne på pastoralrådsmøderne.

På pastoralrådsmødet i maj på Øm-borgen nedstemte Pastoralrådet et forslag fra D.U.K.s hovedbestyrelse om, at pastoralrådet tog bispedømmets børne- og ungdomsarbejde som hovedemne på rådets møde på Magleås i november. Dette emne kunne have ligget i naturlig forlængelse af »Dåb og Mission« og »Fællesskabet i Familien«. Vor skuffelse skyldes ikke det, at vort forslag blev nedstemt. Derimod skuffes vi, når vi erfarer, at Pastoralrådet på en gang totalt skifter hovedemne og samtidig ikke går aktivt og engageret ind i behandlingen af det emne, der blev lagt i stedet, nemlig »Kirkens holdning til nedrustning, tillidskabende initiativer og fredsbestrebelse«.

Man får nemt det indtryk, at Pastoralrådet »skøjter hen over« emnerne, hvilket ikke kan gavne rådets renommé og forsvarer for rådets eksistensberettigelse. Realiteten er, at store dele af bispedømmet ikke kan følge med i, hvad Pastoralrådet laver, og at menigheder og pastoralenheder derfor ikke når at tage Pastoralrådets emner op, endsiage får tid til virkelig at arbejde med disse emner, hvilket er til skade for alle niveauer i bispedømmet.

D.U.K.s hovedbestyrelse består af formanden Jan Hass, Maria Giraldi, Dorte V. Hansen, Andreas Smidt, Thomas Borup og ungdomspræst Frank Jobst.

Flere kan gennemføre gregoriansk liturgi

Under billedteksten »De synger som rene engle« i katolsk orientering, d. 12. december 1984 er undertegnede citeret for følgende udtalelse i forbindelse med en radioudsendelse om Jesu Hjerter Kirkes Kor: »Koret er det eneste i Nordeuropa, der korrekt kan gennemføre en gregoriansk liturgi...« – Hvis det virkelig var rigtigt – hvad det så vist ikke er – ville det minsandten være meget kedeligt. Men sådan sagde

jeg heller ikke. Jeg sagde i al nøgternhed, at der er latinsk højmesse hver søndag kl. 10 i Jesu Hjerter Kirke og dansk højmesse kl. 11.30 med musikalsk medvirken ved begge messer. Det findes formentlig ikke mange andre steder i Danmark/Nordeuropa – og det er jo kedeligt, men som det ses altså noget ganske andet.

Ole Kongsted
kantor

Jesu Hjerter Kirke, Kbh.

Peter Nissen ny sognepræst ved Sakramentskirken

Menigheden i Sakraments sogn på Nørrebro i København har fra 1. januar i år fået ny sognepræst. Peter Nissen er af biskoppen udnævnt for en periode af 3½ år. Han virker desuden som sognepræst for menigheden ved Johanneskirken i Søborg, hvor hans periode udløber 1. august i år.

Dietrich Timmermann er

efter eget ønske fratrådt som sognepræst ved Sakramentskirken. Han er som bekendt sognepræst for St. Ansgars menighed i København.

Sakramentskirkens nye sognepræst oplyser, at messetiderne på hverdage er kl. 7.30 undt. torsdage. Søndage som sædvanligt.

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

ALM.
BRAND
AF 1792

Niels Steensens Gymnasium

Et naturligt gymnasievalg for katolikker

Niels Steensens Gymnasium. Grundlagt af jesuitterne 1950 i Sct. Knuds Skole, flyttet 1954 til de nuværende bygninger på hjørnet af Jagtvej og Sct. Kjeldsgade på Østerbro.
Eneste danske katolske gymnasium, endvidere omfattende en grundskoleafdeling (7.-10. kl.)
En styrelse bestående af 5 medlemmer. 2 valgt af forældrene, 3 udpeget af jesuitterordenen.

Gymnasieskolen er i den seneste tid blevet berørt af vanskeligheder. Disse skyldes dels de økonomiske stramminger, dels de mindre ungdomsårgange, der vil medføre et faldende antal gymnasieelever. De unges uddannelsesmuligheder og chancer på arbejdsmarkedet er endvidere ofte genstand for en livlig debat, der ikke mindst føres på landets gymnasier.

Niels Steensens Gymnasium følger naturligvis opmærksomt med i debatten om gymnasiet i særdeleshed og de 16-19 åriges uddannelsesforhold i almindelighed.

Som privat katolsk grundskole og gymnasium har man givetvis ikke flere eller vanskeligere problemer end mange andre skoler. Gymnasieelever er vel principielt ens alle steder, og Niels Steensens Gymnasiums struktur ligner de andre gymnasiers, men skolen adskiller sig dog alligevel lidt fra andre gymnasiale uddannelsessteder. Som katolsk skole bestræber man sig på, at leve op til den holdning, der er udtrykt i skolens

formålsparagraf, og på dette grundlag må det antages, at elever og forældre vælger skolen.

Formålsparagraffen

I formålsparagraffen udtrykkes det blandt andet, at skolen ser det som sin opgave »at styrke elevernes holdning over for arbejde og ansvar for derigennem at kvalificere dem til en frugtbar og kompetent indsats i det moderne samfund«. NSG stiller ikke krav om særlige faglige evner hos sine elever, men derimod om vilje til at møde og udføre deres del af den daglige nødvendige indsats. For de elever, der har denne indstilling, synes der at være gode muligheder for at opleve skoletiden som en rar og berigende periode.

Undervisningens mål

Skolen lægger ved tilrettelæggelse af undervisningen vægt på, at målet, en god og solid uddannelse kombineret med de bedste menneskelige hensyn og udfoldelsesmuligheder, altid tilgodeses. Det er af afgørende betydning at

bevare et smidigt, men samtidigt højt niveau af lødighed i bestræbelserne på at tilpasse skolen de forventninger og ønsker, som eleverne naturligt har til den.

»Vis hensyn«

Kendetegnende for skolen er det i øvrigt, at der blandt eleverne, ud over katolikker, er unge fra mange andre trosretninger, og at der er flere, som på anden måde adskiller sig fra flertallet. Det betyder, at der i skolemiljøet udvikles en vis åbenhed og tålsomhed. »Vi skal alle sammen være her«, sagde skolens første rektor, der også formulerede skolens eneste ordensregel: »Vis hensyn«.

Ved morgensamlingerne sker det således ofte, at eleverne ikke er bange for at forfægte synspunkter, der er så meget anderledes, at de andre steder kunne give anledning til ubehagelige kommentarer og måske udvikle sig til mobning, et fænomen der så at sige ikke kendes på skolen.

Skolegudstjenester

Niels Steensens Gymnasium har sine undervisningslokaler blandt andet i de gamle klosterbygninger, hvortil også Sankt Augustins Kirke hører. Kirken benyttes naturligvis til afholdelse af skolemesser og økumeniske gudstjenester for alle skolens elever. I kapellet afholdes der to gange ugentligt »frokostmesser« for katolske elever, lærere og øvrige interesserede. Deltagelsen i såvel skolegudstjenester som i skolemesser er naturligvis frivillig.

Skolens størrelse og opbygning

Niels Steensens Gymnasium rummer både en hovedskole- og en gymnasieafdeling. I hovedskolen er der 380 elever fordelt på 7.-10. klassetrin, og i gymnasiet er der 340 elever.

Gymnasieafdelingen har normalt 2 sproglige stamklasser, der sædvanligvis giver mulighed for 2. og 3. g at oprette nysproglig, samfundssproglig og klassisksproglig gren. Klassikerlinien har eksis-

Lærer og elever slikker solskin i skolegården.

teret ubrudt på Niels Steensens Gymnasium siden skolens start og er et af de traditionelle karakteristika ved skolen. Endvidere oprettes normalt 3-4 matematiske stamklasser. Dette antal muliggør oprettelsen af matematisk-fysisk, samfundsfaglig og naturfaglig gren. Skolens størrelse kan sammenlignes med en række andre katolske skoler måske virke lidt overvældende, men den er i hvert fald for gymnasiet vedkommende nødvendig for at sikre eleverne et tilfredsstillende antal valgmuligheder.

Forholdsregler mod vigende tilgang

I en opgørelse over elevtilgangen til NSG fremgår det, at af de ca. 100 katolske elever, der i øjeblikket hvert år indmeldes på et eller andet

gymnasium i hovedstadsområdet, rekrutterer NSG kun ca. 25. Det vil sige, at der for øjeblikket går ca. 200 katolske elever på andre gymnasier. At kun 80 af NSG's 340 gymnasieelever er katolikker er desværre et mønster, der alt for let genkendes fra andre katolske skoler. En forklaring på denne beskedne tilgang til de katolske skoler kan være en lang skolevej eller særlige økonomiske forhold, men man må alligevel undre sig over, at så mange katolske elever ikke søger det katolske gymnasium.

Niels Steensens Gymnasium har som landets eneste katolske gymnasium altid fået befordringsgodtgørelse til elever med lang skolevej. Fra og med det kommende skoleår bortfalder dette tilskud ganske vist til elever fra

Frederiksborg Amt, men dette har Niels Steensens Kollegium besluttet at kompensere for. Tilsvarende er det præsterne ønske, at ingen egnet katolsk elev af økonomiske grunde må afholde sig fra at søge skolen, og der ydes derfor i visse tilfælde en betydelig skolepenge-moderation. Det er også i dette perspektiv, at søskendemoderationen er besluttet fordoblet fra det kommende skoleår.

Som katolik må man håbe, at flere katolikker slutter op om Niels Steensens Gymnasium. Det vil styrke skolen og give katolikker og ligesindede mulighed for, også gennem deres skolegang, at fremme fællesskabet.

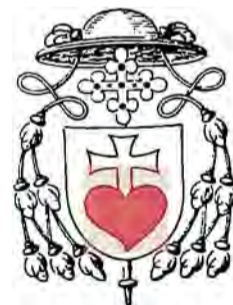
PR-udvalget
Niels Steensens Gymnasium

Skolemesser og økumeniske gudstjenester er fast led i gymnasiets program.

Niels Steensens Gymnasium

Sct. Kjeldsgade 3
2100 København Ø.

Til elever i 9. og 10. klasse og deres forældre.

Hvis du tænker på at gå i gymnasiet, skulle du overveje om ikke Niels Steensens Gymnasium er det naturlige valg for dig som katolik.

NSG er en skole, der er helt på linie med de offentlige gymnasier med hensyn til undervisningsudstyr og elevfaciliteter. Skolen er så tilpas lille, at den er overskuelig, og tilstrækkelig stor til at den kan tilbyde de 6 almindelige grenfag: nysproglig, klassisksproglig, sproglig samfundsfaglig, matematisk-fysisk, matematisk-samfundsfaglig og matematisk naturfaglig.

Bedømmelse af egnethed og ansøgning om optagelse skal ske i den nuværende skole, du skal blot anføre Niels Steensens Gymnasium som første ønske.

Vil du vide mere om os, er du velkommen til vort orienteringsmøde om optagelse i gymnasiet, det holdes tirsdag den 15. januar kl. 19.30 i Englesalen, indgang Jagtvej 183 B, København Ø.

Vi sender dig gerne informationsmateriale, blot du ringer til os: telefon nr. 01-20 93 40.

Med venlig hilsen
Johs. Thomsen
rektor

Helgenen og har

Tore Nyberg gør op med 100 års ideo

Mellem det nyere rådhus på Flakhaven og domkirken, hvor han blev myrdet og som nu bærer hans navn, står kong Knud med ansigtet mod den katolske Skt. Albani-kirke i Odense. Det var foran skrinet med den engelske missionær Albans relikvier, kongen blev dræbt i 1086.

I Københavns katolske stift fejrer man Knud Konge som stiftets og hele Danmarks værnehelgen. Mange katolikker har i tidens løb hørt et og andet om denne Danmarks kongehelgen, der blev dræbt i Odense den 10. juli 1086 af oprørske jyder og vendelboer. At han blev helgenkåret af paven, har de fleste vistnok også hørt. Efter de nyeste undersøgelser må det have fundet sted i året 1099, enten ved den i august dette år nyvalgte pave Paschal II, eller ved hans forgænger Urban II, den pave der inspirerede til det første korstog til Jerusalem. Efter at helgenkårsbullen var nået hjem til Danmark, forberedte man en stor fest i Odense.

Under stor højtidelighed blev den døde konge torsdag den 19. april år 1100 taget op af krypten under Odense domkirke, der var under opbygning, og »altersat«: Helgenskrinet med hans relikvier blev stillet op på højalteret. Fra den dag blev hans gravsted til et samlingspunkt for danske troende i mange århundreder, særligt alle dem fra Odense middelalderlige bispedømme – der jo også omfattede Lolland, Falster og Als – men også for mange andre, der søgte hans forbøn for Guds trone.

Men hvorfor blev Knud Konge helgenkåret? Var det dog ikke én af datidens mange politiske rævestreger, et slags fromt bedrag, der blev sat i scene af kongens broder og anden efterfølger på tronen, Erik Ejegod, for at sikre dynastiets magt? Hvordan kunne man dog holde en sådan vikingehøvding for hellig, en, der førte krige,

pålagde skatter og ikke var andet end en magtpolitiker i datidens verden? Mange katolikker har sikkert hørt lignende ting fortalt om Knud Konge. Og så har de skudt ham i baggrunden og tænkt, at det er vistnok bedst ikke at tale alt for højt om at sådan en kunne blive en helgen. Det må vel dog være et af datidens mange fejltrin inden for kirkens sfære. Og hvis vi katolikker fortæller altfor meget om det, så får vi kun et dårligt ry.

Den historiske forskning

I virkeligheden hviler denne opfattelse på autoritative udtalelser fra endog meget lærde og grundige forskere inden for historiens videnskab. Man kan altså roligt sige til enhver katolik, der har hørt disse historier: Du har ikke hørt forkert, forskningen siger det virkelig på denne måde. Men også forsknin-

»Ælnoths Krønike« nyoversat

Af Jørgen Nybo Rasmussen

Den 10. juli 1986 vil det være 900 år siden, at Danmarks kongelige værnehelgen, Knud den Hellige, blev dræbt af sit oprørske folk i Skt. Albani kirke i Odense. I forbindelse med dette jubilæum har museumsinspektør Erling Albrechtsen, Odense, skrevet en ny oversættelse af benediktinermunken Ælnoths beretning om Knuds liv, der blev affattet i Odense ca. 1120. Sammen med den kortere skildring af Knuds død, den såkaldte »Passio« fra ca. 1096, er Ælnoths Krønike det første litterære og historiske værk, der er affattet i Danmark. Med dette skrift begynder både vor litteratur og vor historieskrivning, omend naturligvis på latin. Det er meget værdifuldt at der nu foreligger en ny oversættelse til moderne dansk.

Udgaven slutter med en kommentar af Preben Meulengracht Sørensen, hvori der fortælles både om Ælnoth selv og hans værk, især lægges der vægt på en analyse af hans stil og form, uden hvilke man ikke ville kunne forstå et gammelt værk rigtigt. Æl-

noths skrift må forstås både ud fra det kristne verdensbillede, der var Ælnoths, og ud fra dets karakter af at ville skildre en hellig person, gennem hvem det danske folk gjorde et afgørende skridt på vejen frem mod virkelig at blive et kristent folk. Dette er jo grunden til at vi danske katolikker vil fejre ham på den tilstundende mindededag i 1986.

Politisk mord

Men mange katolikker vil her rejse indvendinger. Mange mener, at denne kong Knud i virkeligheden langt fra var nogen helgen, men snarere tværtimod en krigsgal og diktatorisk type, som befolkningen havde gode grunde til at rejse sig i oprør imod, og ved hvis død der derfor ikke var nogen lighed med et kristent martyrium, et politisk mord, som det faktisk var.

Når Knud alligevel blev gjort til helgen, var det fordi hans efterfølger, hans to brødre Erik Ejegod og Niels, havde interesse i på den måde at udnytte hans død til at

kaste glans over deres egen familie og deres egne magtkrav. Fremstillingerne af Knud som helgen, frem for alt Ælnoths, bliver på den måde at opfatte som et stykke politisk propaganda ud fra det middelalderlige kongedømmes behov.

Hvis dette er sandt, er der jo ikke meget for os at fejre. Men hertil er at sige, at netop dette rent »politiske« syn på Knuds hellighed selv er et udtryk for en politisk ideologi og et bestemt verdensbillede.

Det kalder sig det »moderne«, og har faktisk præget den officielle historieskrivning her i landet siden århundredskiftet år 1900. Men i realiteten er der tale om et rent naturalistisk historiesyn, som netop af ideologiske grunde benægter, ikke blot at helgener i virkeligheden findes, men også alt overnaturligt, ja selve kristendommen og religionens realitet. Hvis man presser denne ideologi ned over en helgenberetning som Ælnoths, ja selv over Biblen og over kirken som sådan, må man naturligvis bortforklare alt helligt og

overnaturligt som blot og bar selvbedrag, svindel eller propaganda, der dækker over andre, verdslige behov og interesser, især politiske.

At dette historiesyn skulle have dækning i kilderne, er netop for et par år siden blevet dementeret på væsentlige punkter af en evangelisk kirkehistoriker ved navn Carsten Breengaard, der i sin disputats »Muren om Israels hus« har vist, at væsentlige dele af forudsætningerne for at affeje opfattelsen af Knud den Hellige og Knud Lavards hellighed som middelalderlig politisk propaganda, iscenesat af kongehuset, men endog imod kirkens interesser, rent kilderkristisk lader sig afsløre som uholdbare.

Det er bedst at se og læse de primære kildekrifter selv. Derfor må man håbe, at mange vil læse »Ælnoths Krønike«, der er udkommet 1984 på Odense Universitetsforlag, som en gedigen forberedelse til det kommende 900 års jubilæum.

Jørgen Nybo Rasmussen

Hellige Kong Knud, Danmarks Værnehelgen, bed for os.

Divulgetur.

Havnin. 4 Januarii 1933.

† JOSEPH.

I 1933 gav daværende biskop Jozef Bræms o.praem. sit samtykke til, at ovenstående billede af »Canutus, Danmarks fjerde konge og første martyr«, som der står på latin, blev spredt blandt danske katolikker.

Skt. Ansgars Kirke

Udgivet af Nationalmuseet i værket »Danmarks Kirker«

For læsere af »katolsk orientering« er der god grund til at være opmærksomme på den nyeste udgivelse af Nationalmuseets store værk »Danmarks Kirker«. Sidst i oktober udkom bogen om Skt. Ansgars Kirke i København og de katolske gesandtskabskapeller, der var dens forløbere.

Først med grundloven i 1849 fik katolikkerne her i landet fuld trosfrihed, men allerede fra midten af 1600-tallet havde der eksisteret en katolsk menighed i København. De katolske gesandter, der i de år kom til Danmark, havde sammen med deres husstand tilladelse til at praktisere deres egen religion, og det var i disse forskellige gesandtskabskapeller, at den københavnske katolske menighed fik sit uofficielle samlingssted.

Det første blivende tilholdssted menigheden fik, var i det grundmurede kapel, der i årene 1764-65 under protektion af det østrigske gesandtskab opførtes i Bredgade 64. I 1841-42 afløstes dette efterhånden stærkt forfaldne kapel af den nuværende kirke, der blev opført af den tysk-fødte arkitekt Gustaf Friedrich Hetsch.

Religionshistorisk perspektiv

Hovedvægten i bogen om Skt. Ansgars Kirke er naturligt nok lagt på Hetsch's kirke, der i dag er den katolske domkirke. Gennemgangen er meget grundig, og følger i sin disposition de tidligere udgivelser i »Danmarks Kirker« med en bygningshistorie, en bygningsbeskrivelse og gennemgang af inventar.

Tilsvarende er der en gennemgang af det første kapel i Bredgade og en mere summarisk gennemgang af de tidligste gesandtskabskapeller i København. Ikke mindst fordi bogen er meget overskueligt disponeret, med klart markerede hovedafsnit, et udbygget noteapparat og en grundig arkivalieoversigt har den et betydeligt værd ikke bare som selvstændigt værk, men også som håndbog.

Bogen om Skt. Ansgars Kirke er også mere end et stykke kunst- og arkitekturhistorie. For katolske læsere er den specielt

Maleri af Den hellige Ansgar over kirkens søndre sidealter, opsat mellem 1854 og 1856 og udført af Johannes Jensen.

Prospekt af Skt. Ansgars kirke, set fra sydvest. Gengivet efter litografi 1850 fra »Allgemeine Bauzeitung«.

interessant på grund af sit religionshistoriske perspektiv. Værket indledes med en glimrende oversigt over den københavnske katolske menigheds veksellende kår fra reformationen til religionsfriheden i 1849, der har værdi i sig selv.

Endvidere begrænser værket sig ikke som vanligt til én geografisk lokalitet, men spreder sig som de katolske gesandtskabskapeller over det indre København. Det giver således også et historisk perspektiv, når der i gennemgangen af det spanske gesandtskabskapel i Østergade 20 i inventarlisten nævnes en apologetisk bog »Statera veritatis, das ist Goudt Waegh der Wahrheyt« fra 1646. Samme bog befinder sig i dag i Skt. Ansgars Kirkes Museum, hvor den vidner om en efter-reformatisk katolsk virksomhed i Danmark, der er ældre end 1849.

Opført for østrigske penge

Skt. Ansgars Kirke er også i sig selv et monument over nyere dansk katolicisme. Kirken blev opført for midler af den østrigske regering og hed indtil 1860 »Det kejserlige kongelige østerrigske Gesandtskabskapel«, men den blev dog også betegnet som »den katolske Menigheds Kirke«. Det var nemlig vigtigt for de kø-

benhavnske katolikker at understrege, at det var deres kirke, selv om den var »Sub patrocinio augustissimæ domus austriacæ« (under beskyttelse af det højærværdige østrigske hus), som det stadigvæk kan læses over kirkens nordre sidegang til venstre for vestibulen.

Tilstræbt særpræg

Da Hetsch skulle tegne kirken, måtte han dels tage hensyn til menighedens ønsker, men også til de danske myndigheder, der med biskop Mynsters ord ønskede kirken bygget i en passende stil, »da ogsaa det Udvortes bør vise, at det ikke er Landets almindelige Religion, som her øves, hvorved Bevidstheden vedligeholdes, at den katolske Religion har Noget, som er vort Folk fremmed«. Det var i 1837, men også i dag markerer Skt. Ansgars Kirke tydeligt sin egenart. Den røde teglstensblankmur og de mange »middelalderlige« detaljer, skiller den skarpt ud fra de tilstødende klassicistiske facader.

Store dele af den nuværende indretning har Hetsch også ansvaret for, men i tidens løb har kirken indvendigt gennemgået mange ændringer, og veksellende tiders smag har også sat deres præg. Her er de mange fotografier og tegninger af kirkens skiftende udsmykning meget oplys-

ende, ligesom bogens mange øvrige illustrationer underbygger teksten på bedste måde. Det bedste indtryk af Hetsch's egen idé om indretningen af kirken, får man af den farvelagte tegning, der både pryder smudsomslaget og er trykt som selv-

stændig illustration inde i bogen.

For den interesserede er »S. Ansgars Kirke« noget af en guldgrube, ikke mindst på grund af fremlæggelsen af et uhyre kildemateriale. Det er en bog, der er værd at være opmærksom på.

Danmarks Kirker, København, hæfte 26-27 (omfattende S. Ansgars Kirke og de ældre katolske gesandtskabskapeller i København). Nationalmuseets Forlag, kr. 110.-. hft.

Andreas Rude

En ny formålsparagraf

En kommentar til den økonomiske målsætning

Hvad har det danske samfund som overordnet formål? Et underligt spørgsmål, vil man måske mene, for der er da ingen »formålsparagraf« for vort samfund. Sandt nok rummer Grundloven (i modsætning til for eksempel den østtyske forfatning) ingen bestemmelser i den retning. Alligevel er spørgsmålet ikke uvæsentligt: som enhver anden organiseret social enhed har det nationale samfund et overordnet formål.

Hvad enten dette er officielt vedtaget og fastholdt i en lovbog, eller det er en gammel stiltiende aftale, som borgerne efterhånden overtager fra tidligere generationer, er det ikke uden betydning at gøre sig klart, hvori det består. Formålet - målet for de samlede bestræbelser - er jo dybest set retningsangivende for lovgivningen, for borgernes

handling, for deres måde at indrette tilværelsen på.

Almindelig enighed

Når man nu ikke kan holde sig til en bestemt paragraf, må samfundets formål udledes af, hvad der rører sig blandt borgerne og af de holdninger, der afspejler sig blandt andet i pressen, radio og fjernsyn. På det grundlag er der ingen tvivl om, at vores yndlingsemne er penge og at målet for vore forenede anstrengelser er berigelse eller økonomisk vækst.

Det gennemsyrrer alle sider af tilværelsen. Statsfinanser, skattepolitik, erhvervsliv, reklamefremstød, teknologisk udvikling, rationalisering, faglige sammenslutninger, politiske partier og ideologier, kulturliv, samfundsdebat - det hele drejer sig om penge og først og frem-

mest om, at vi alle skal blive rigere. Holdningen gennemtrænger samfundet på alle planer: hos den enkelte, i den lille gruppe, i de store organisationer, i stat og kommune, i forholdet til udlandet.

Naturens orden

Hvad mange overser i denne sammenhæng, er den kendsgerning, at når hensynet til økonomisk vækst i alle situationer går forud for alle andre hensyn, opstår der nødvendigvis konflikter og splittelser. Dette kan illustreres med et enkelt eksempel.

Indehaveren af en virksomhed beflitter sig på at opnå den størst mulige omsætning med det formål at tjene så meget som muligt. Hans smarte (og måske ikke helt sandfærdige) reklamer skal erobre markedet fra konkurrenterne. Men dem samarbej-

Kirkekoret

Fra det græske teater overtager kristen sprogbrug ordet »choros« og anvender det til at begynde med på de skarer af engle og helgener, som i Himlen lovpriser Gud. I den tidlige middelalder kommer ordet til at betegne den gruppe sangere, som blev dannet af klerkerne (scola cantorum), og

som, vekslende med menigheden, sang det gregorianske ordinarium (Kyrie, Gloria, Credo osv.).

Først da menigheden mere og mere blev tvunget over i den stumme tilskuerrolle under gudstjenesten, overtog et kor af klerke og drenge stedfortrædende menighedens rolle. Dette kors plads var

i alterrummet, inden for korsranken, og derved fik denne del af kirkerummet navnet »kor«. Først i det 12./13. årh., da flerstemmigheden holdt sit indtog, fik sangskolede lægfolk (kun mænd!) adgang til sangkoret, som i de store kirker i begyndelsen havde sin plads på galleriet mellem alterrum-

Ved første blik kan det virke søgt at skrive om kirkekoret i forbindelse med lægfolkets nye tjenester i liturgien, for i århundreder har koret – i hvert fald i det store udland – bidraget til gudstjenestens festlighed. Vi føler ikke koret som noget nyt i liturgien som f.eks. oplæseren, kantoren og kommuniionsuddeleren. Alligevel har liturgireformen bragt væsentlige ændringer i forståelsen af kirkekoret og dets liturgiske opgaver. Liturgikonstitutionen siger i nr. 29: »Også ministranter, lektorer, kommentatorer og sangkor udfører en reel liturgisk tjeneste«. Jamen, har dette da ikke altid været tilfældet?

met og kirkeskibet – en plads det stadig ofte har i engelske katedraler.

I baroktiden fik det sin plads på pulpituret bagest i kirken. Derved var koret effektivt trukket ud af menigheden og udviklede sig efterhånden til at blive en selvstændig størrelse i det gudstjenestelige hændelsesforløb. Når man i nyere kirker gengiver koret dets oprindelige plads i nærheden af alteret, svarer det altså helt og holdent til liturgi-ens væsen – liturgien som hele menighedens værk.

Kirkekorets liturgiske rolle

Vi er sikkert en del, som endnu kan huske, hvorledes præsten i højmesse istemte Gloria for derefter at hviske sig videre igennem teksten, medens koret sang de samme ord. Dette ene eksempel viser tydeligt den opfattelse, at det kun var præsten der kunne handle liturgisk i gudstjenesten; kun det, han selv personligt bad, var gyldigt fuldbyrdet. Koret sang var så at sige noget tilføjet, det var forsikring og forskønnelse og skulle forlene gudstjenesten med en vis højtidelighed. Men hvad koret dér sled med, havde intet med liturgien at gøre – egentlig!

Den liturgiske fornyelse har her sat de nødvendige korrekturer. Også lægfolk har, med dåben som adgangstegn, ret og pligt (De sacr. Lit. 14) til at handle i gudstjenesten, således at det er liturgisk gyldigt. Overtager de en liturgisk tjeneste, bliver de ikke dermed vikarer for præsten, men udfører en gyldig og fuldværdig liturgisk handling (De sacr. Lit. 29 og Indl. til missalet 63).

Koret er altså ikke nogen autonom gruppe i gudstjenesten, men en del af den gudstjenestefejrende menighed. Dets sang er, ligesom menighedens sang, en nødvendig og integrerende del af den højtidelige liturgi (De sacr. Lit. 112). Den dybere mening med al liturgisk musik og sang er tydeligere at fremhæve og mere indtrængende at forkynde gudstjenestens specifikke indhold og få dette til at virke dybere på troen – alt sammen med musik-

kens kunstneriske midler. Udtrykt med koncilets ord: »Tekster og riter skal ordnes på en sådan måde, at de med større klarhed udtrykker det hellige, som de er tegn på (De sacr. Lit. 21).

Kirkekorets opgaver

Denne forståelse af at kirkekoret ikke er nogle hel- eller halvprofessionelle sangere uden for menigheden, men en integreret del af denne – en gruppe i menigheden, der har fået overdraget sin særlige del af den liturgiske tjeneste, har gjort det nødvendigt for ledere og kor at tænke i helt nye baner. F.eks. kan et kor nu ikke mere blot aflevere sin musik efter hævdede normer. Ved forberedelsen af gudstjenesten er det ikke nok mere at tænke på sin »opførelse«. Tværtimod skal man nu danne sig et syn på gudstjenesten som hele menighedens fest og samtidig tage hensyn til de enkelte leds »munus ministeriale« – deres tjenestefunktion som enkeltelementer i den store helhed.

Det ligger i stor udstrækning i korets hånd at give søndagen dens liturgiske præg af opstandelsesdag, kirkeåret igennem at besynges Guds frelsesgerninger og udtrykke dem »med større klarhed«. Her skal man naturligvis benytte sig af, hvad der findes i fortidens endnu ikke opbrugte skat af kirkemusik, uden at glemme at se efter, hvad der findes af nyere ting, at være med til at skabe en ny dansk katolsk kirkemusik på grundlag af liturgi-ens tekster, både davidssalmer og traditionelle kirkesalmer – gamle såvel som nye digtninger.

Kvalitetskravene må naturligvis ikke slækkes; men vi må heller ikke glemme, at med den nye liturgi, som er affødt af behov, som indtil for 20 år siden udviklede sig i det skjulte – så at sige uden »indførelse« – men som nu er kommet ud i det fri, vil der være et stort behov for at afprøve nye ting, som måske ikke altid er af højeste karat. Men de må afprøves, for at det kan vise sig, om de slides op eller holder; trods alt er

der også mange numre i den såkaldte danske »salmeskat«, som er ubrugelige i dag; og hvor mange gregorianske kompositioner er mon i århundredernes løb forsvundet, fordi de ikke kunne holde stand mod tidens tand.

Desuden er kvalitet ikke kun et æstetisk begreb, som svæver frit i luften, det har også noget at gøre med, om en bestemt ting taler til en bestemt tid og en bestemt kultur.

Til kirkekorets væsentlige opgaver hører det også »at fremme de troendes aktive deltagelse gennem sangen« (Indl. til missalet 63). Et kor må altså erkende sit ansvar for menighedens sang, som ikke for ingenting betegnes som et kirkekors visitkort. De tider er forhåbentlig forbi, hvor man i koret holder sig for god til at præsentere nye salmer for menigheden.

»Lovsang« er en kraftig opfordring til at tage nye salmer op, og, hvorfor ikke, ved f.eks. salmesangsaftener lære de interesserede i menighederne alle de nye ting.

Afgjort højere krav

De nye opgaver stiller koret over for højere krav end tidligere. Derfor skal et kor også være sig bevidst, at det ikke mere tjener som ramme om eller forskønnelse af liturgien, men at det selv skal være med til at bære den liturgiske handling. Den tidligere praksis med at synge messer, som mange nok har oplevet i udlandet, sågar i Peterskirken, – og måske også her i landet i enkelte tilfælde med små udenlandske sommerturnerende kor –, var måske på en vis måde mere bekvem, men sikkert ikke mere taknemmelig.

Derfor er det også beklageligt, at man står tøvende over for de nye, langt større opgaver, og at medlemmer i menighederne, som har en rimelig god sangstemme, viger tilbage for eller rent ud nægter at være med i kirkens kor. Man frasier sig muligheden for at tjene både menigheden og sig selv til Guds ære.

Erik Christiansen

Jubilate Deo-koret under messen på en af Åsebakke-valfarterne.

der han på den anden side med, når det gælder salget til udlandet. Konkurrerende virksomheder arbejder med andre ord både med og mod hinanden.

Overskuddet i virksomheden ville direktøren helst beholde for sig selv (berigelse er jo hans mål), men han må anstændigvis betale de ansatte en vis løn – dog ikke for meget. De forlanger på deres side en stigende andel af den økonomiske vækst og organiserer sig for at få gennemført deres »berettigede krav«. Direktøren og de ansatte samarbejder om produktionen, men modarbejder hinanden, når resultatet skal deles.

Inden for hjemmets fire vægge vil vor direktør helst bevare sin status og tilmed forbedre sin levefod, men når han sætter personlig berigelse over alt andet, sker det på familiens bekostning. Kvindefrigørelsesbevægelsen og kønsrolledebatten er ikke opstået uden grund. Han er også i konflikt med skattevæsenet (»de flår jo én til skindet«), med sine

leverandører (»de kan godt vente med at få deres penge«), med sin bankforbindelse (»jeg vil gerne have et billigt lån og åbne en konto med høj rente«). Vor gode virksomhedsindehaver har det ikke godt med sig selv eller med sine omgivelser – og så skulle det være så godt alt sammen. Der er da ikke noget forkert i at øge omsætningen?

Den samfundsmæssige konflikt, der her er skitseret, gælder naturligvis på alle planer. Formanden, generaldirektøren, borgmesteren, ministeren – alle står de i samme situation som vor direktør.

En dårlig løsning

Fra marxistisk hold søger man at løse konflikten ved en revolutionær omvæltning af forholdene: hvis alle bliver medejere af virksomhederne, ophører »klassekampen«. Sådan siger i hvert fald de påståede »videnskabelige« teorier, der er udviklet af den dialektiske materialismes tilhængere. I praksis viser forholdene i de lande,

hvor »proletariatets revolution« har fundet sted, hvor lidt man kan fæste lid til dem.

Kirkens tilbud

Guds frelsesplan ville ikke have været virksom, hvis den ikke også havde kunnet anvise en vej ud af dette dilemma. Løsningen er ganske enkel: samfundets »formålsparagraf« skal ændres. I stedet for i enhver situation at spørge om, hvad der bedst kan betale sig, skal man søge svaret på spørgsmålet: hvad er retfærdigt? Uden forbehold skal hensynet til livet, til sandheden, til den retfærdige fordeling af de goder, der til enhver tid står til rådighed, gå forud for hensynet til økonomien. Her har ikke mindst vore politikere en opgave, som de er kaldede til at løse og som de kan lade sig inspirere af Bjergprædikenen til at nærme sig. Der er en dyb nationaløkonomisk visdom åbenbart i ordene: »Søg først Guds rige og hans retfærdighed, så skal alt det andet gives jer i tilgift«. Peter Ryom

Retræte weekend på Magleås

fra fredag den 18. januar (aftenkaffe kl. 20.00) til søndag den 20. januar (efter frokost).

Retræteledere er pater G. Grünwald S.J., og sr. Emma Martensen C.S.J.

Da Jesus engang blev spurgt, hvad man skulle gøre for at leve et meningsfyldt liv var svaret: »Du skal elske din Herre og Gud af hele dit hjerte og hele din sjæl og hele din styrke og hele dit sind, og du skal elske din næste — som dig selv«. (Se Lukas 10, 25-28). Hvad ligger der i at elske sig selv? og er det så selvfølgelig?

Retræten er åben for alle, der har lyst til at bruge en weekend på at forstå sig selv en smule bedre og dermed få mod til med Psalmisten at sige:

»Jeg takker dig, Herre, fordi jeg er uendeligt elsket« (Ps. 139 vers 14.).

Retræten vil forløbe i en vekselvirkning mellem oplæg — udveksling — stilhed — Guds-tjeneste og mulighed for at nyde naturen.

Pris for ophold:

Pr. pers. i dobb. værelse . . . kr. 355.- (alt incl.)
Pr. pers. i enkl. værelse . . . kr. 385.- (alt incl.)

Der kan søges om tilskud til opholdet fra fonde Magleås Venner o.a. ved henvendelse til Magleås sekretariat (02) 81 07 15.

Tilmelding foretages ligeledes direkte til Magleås sekretariat bedst mellem 10 og 16 (02) 81 07 15.

DUK-kalender

Pastoralenhedsweekend 25.-27.1.85 på Magleås. For repræsentanter for det lokale børne- og ungdomsarbejde i hele landet. Indbydelse udsendes. Pris 200.00 kr. Tilmeldingsfrist 11.1.85.

Ministrantkursus 1.-3.2.85 på Øm-borgen. For 10-16-årige. Se i øvrigt omtale andet sted i bladet. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 18.1.85.

Ledertræning 22.-24.2.85 på Øm-borgen. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede. Alder fra 16 år og opefter. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 8.2.85.

Årsmøde 1.-2.3.85 på Øm-borgen. For 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Indkaldelse udsendes. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 18.1.85.

Musikkursus 22.-24.3.85 på Øm-borgen. Indøvning af sange fra »Pris Herren efter noter«. For 14 årige og opefter. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 8.3.85.

Firmelsesweekend 29.-31.3.85 på Øm-borgen. For kommende konfirmander fra hele landet. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 15.3.85.

Bemærk: Tilmeldingen er kun gyldig ved indbetaling af gebyr samtidig med tilmeldingen. Tilbagebetaling af gebyr sker normalt kun for sidste tilmeldingsfrist.

P.s. I Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer.
Pris 90.00 kr., dog 150.00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90.00 (150.00) refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.).

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

D.K.K.F. lørdagsklubben

er inviteret til Indvandrer-kvindecentret, Elmegade 21, bus linie 3, lørdag den 26. januar kl. 15.00. Søster Susanne Sønderbrog vil fortælle om Kvindecentret.

For serveringen ydes et frivilligt bidrag til driften af centret. Alle er velkomne. Tilmelding (01) 22 85 34 eller (01) 11 96 02.

Grete Dohm og Ellen Møller.

Det sker på Magleås

Mandag den 7/1 til fredag den 11/1. Præstetrætte.

Fredag den 11. til søndag den 13/1 Caritas Danmark holder møde med katolske skoler.

Onsdag den 16. til torsdag den 17/1 Mellanfolkeligt Samvirke holder seminar.

Fredag den 18. til søndag den 20/1 Styrelsen arrangerer en retræte ledet af Sr. Emma, SJS og pater Grünwald, S.J. Se annoncen andet steds i bladet.

Fredag den 25. til søndag den 27/1 DUK holder pastoralenheds møde.

Mandag den 28. til torsdag den 31/1 Retræte for katolske skoleledere. Retræteleder er Biskoppen.

Ignatiansk retræte-weekend på Magleås

Fra fredag den 8. februar kl. 18 (middagsmad) til søndag eftermiddag den 10. februar kl. 16 afholdes en retræte-weekend hvori nogle hovedtanker fra den ignatianske retræte tages op til overvejelse under ignatianske former. Retræteleder August Zigge-laar S.J. Tilmelding hos fru Marg. Bjerg Hansen, Rosbæksvej 19, 2100 København Ø, 01-29 03 12, efter kl. 20.

Pris kr. 455.- til enkeltværelse (under visse betingelser muligvis yderligere reduktion).

Kirkelig praksis Kursus på Magleås

Præsterådet indbyder igen sognepræster, sekretærer, menighedsrådsformænd og andre interesserede til sit årlige kursus i:

Ministerielbogsføring ved kordegn Henning Holst, Lyngby, herunder gruppevis løsning af en række praktiske opgaver.

Gennemgang af katolsk kirkebogsføring og andre administrative opgaver på et katolsk sognekantor, som f.eks. tilmelding og framelding af sognemedlemmer, sognebåndsløsning m.m. Spørgsmål vedr. sognets økonomi, gaver til kirken, forhold til bispekontoret m.m.

Kursusleder er generalvikar Lars Messerschmidt. Den praktiske tilrettelæggelse forestås af bispekontoret, hvor også nærmere oplysninger kan fås.

Kurset afholdes d. 11.-14. februar 1985 på Magleås. Der ydes tilskud til opholdet efter nærmere aftale. Tilmelding senest 1. februar sendes til: Katolsk Bispekontor, Bredgade 69A, 1260 Kbh. K., tlf. 01-11 60 80.

Økumeniske retræter på Øm

Retrætegruppen i Det Økumeniske Center, Århus, indbyder til to retræter med Margareta Melin. Margareta Melin er medlem af den lutherske kirke i Sverige, cand.thol. og mor til 5 børn. Hun er en kendt forfatter og afholdt retræteleder. I Danmark er hun mest kendt for sin bønnebog for store og små »Jeg vil tale med Gud«.

1. retræte: fra tirsdag den 12. marts eftermiddag til fredag den 15. marts formiddag. Pris: 400 kr.

2. retræte: fra fredag den 15. marts eftermiddag til søndag den 17. marts eftermiddag. Pris: 300 kr.

På begge retræter er P. Gottfried Grünwald S.J. ansvarlig for liturgien og står til rådighed for samtaler.

Hver deltager får sit eget værelse. Dette og den smukke natur omkring Øm-borgen vil være en hjælp til at finde ind i stilheden.

Tilmelding sker med depositum på 150 kr. (med check eller på giro 4099222) senest den 18. februar til Det Økumeniske Center, Kløvermarksvej 4, 8200 Århus N.

Retræteweekend på Magleås

Pater Grégoire er retræteleder ved en retræteweekend fredag den 15. til søndag den 17/2 85.

Retræstens emne:

»Når vi nu er af Guds slægt, er han ikke langt fra en eneste af os, thi i ham lever og røres og er vi«. »Lad os altså fæmle os frem til ham og finde ham«, sagde Paulus til Athenerne. (Ap. gern. 17,27-28).

Retræten, der er åben for alle, begynder fredag aften kl. 20.00 (aftenkaffe ca. 19.00) og slutter søndag efter frokost.

Pris for e/v kr. 385.- (alt incl.).
Pris for d/v kr. 355.- (alt incl.).

Der kan søges om tilskud ved henvendelse til Magleås sekretariat hvortil tilmeldingen også foretages. Tlf. (02) 81 07 15 ml. 10 og 16.

Diverse

Tak

Det glædede mig meget, at så mange ville være med til at fejre min 70-års fødselsdag. Jeg ville gerne have takket hver eneste personlig, men da det - al moderne teknik til trods - ikke rigtig er til at overkomme, vil jeg i det mindste ad denne vej sige hjertelig tak til alle.

L. O. Dorn S. J.

Sakramentskirken

Ved basaren den 18/11-84 blev trukket følgende numre: orange nr. 81 (er afhentet) og lysøgrøn nr. 67 (kan afhentes på kontoret).

Pennevenner søges

I am Catholic, but especially a Marian man, it means I'm very interested about all regarding to Our Lady. Please write to: Mr. Cosme Miquel Camerino, Santa Cataline 1567, 2do.piso, (1437) Buenos Aires, Capital Fed. Argentina. I hope to hear from you as soon as possible!

Studerende søger lejlighed

2½ - 3 vær. på Østerbro, Frederiksberg eller nord for København. Evt. overtage af villa. Henv.: stud. jur. Niels Tiedemann, Egmont Koll., vær. 726, tlf. 01-35 45 75, vær. 726 el. 735.

Bekendtskab

Udenlandsdansk akademiker, ofte i Danmark, 41 år, søger bekendtskab/ægteskab med yngre, køn, kultiveret, katolsk (praktiserende) pige. Han: udadvendt, kunst- og musik-interesseret, polit. konservativ. Hun: glad for børn, gerne musikalsk, upræntlig. Diskretion garanteres. Svar, helst med foto, bedes sendt til billet mrk. 1248, »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28 3., 1620 København V.

Bekendtskab

Ungdommelig dame, 57 år, interesseret i musik, teater, men også i hjemlig hygge, søger bekendtskab med pålidelig og stabil mand i passende alder. Billet mrk. 1247 »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 3., 1620 Kbh. V.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboles 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11-72 37. Aften: 02-85 39 40

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01-69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Aut. elinstallatør

EL MOGENS LARSEN
Rennedred 31a 8200 København Ø 0225 30 07 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Liv og død på bestilling?

(KNA) - For nylig har de franske biskoppers familiekommission offentliggjort en erklæring med titlen: »Liv og død på bestilling«. Heri siger de blandt andet advarende, at ikke alt, hvad der teknisk set lader sig gøre, også er umiddelbart moralsk tilladeligt. Hermed har de franske biskopper villet blande sig i diskussionen om reagensglasbørn og eutanasi.

Erklæringen giver ikke anvendelige svar på alle tilfælde, men vil især rejse spørgsmål og mane til eftertanke. Dokumentet henviser til flere konkrete eksempler, der har været omtalt i Frankrig, som når en »erstatningsmor« har hjulpet en ufrugtbar kvinde til at få et barn, eller når en enke har fået et barn efter at være blevet befrugtet med sin afdøde ægtefælles dybfrosne sæd. I den forbindelse gør dokumentet opmærksom på den vigtige rolle, som trekantforholdet far, mor og barn, spiller for udviklingen af personligheden.

Biskopperne finder ikke, at det er et ubetinget fremskridt for menneskeheden, at man nu er i stand til at avle et barn, der på forhånd er forældreløst, eller at man er ved at betragte det at modtage sæd fra en anonym sæddonor på samme plan som det at modtage blod fra en anonym bloddonor. Lige fra adoption til »åndelig frugtbarhed« er der andre og mere menneskelige svar på ufrugtbarhed.

Biskopperne beklager især den fremadskridende adskillelse mellem frugtbarheden og den ægteska-

belige kærlighed, hvad der efter deres mening bidrager til familiens opløsning. De finder det modstridende, at der på den ene side anvendes umådelige ressourcer på at udvikle et reagensglasbarn, mens 200.000 menneskelige væsner årligt dræbes ved den ligeledes som fremskridt fejrede abort.

Hvis menneskene i deres drømme om magt tror at kunne råde over liv og død, må de være forberedt på en smertelig opvågning. Med bekymring konstaterer biskopperne, at der ikke længere kun diskuteres om »retten til en værdig død« og om muligheden for at »lindre de døendes lidelser«.

Den franske professor *Barnard* går nu videre end til at ville give afkald på »unødvendig forlængelse af den naturlige dødsproces i håbløse tilfælde« og går ind for aktiv eutanasi. Når mennesket på denne måde degraderes til at være et objekt og lægegering kan gå ud på at medføre døden, hvis blot det retfærdiggøres af en »god hensigt«, så undergraves ikke blot de syges tillid til lægerne, men der åbnes samtidig for enhver form for diktatur.

Endelig må man i den »afkortelse af lidelse«, som man ofte påberåber sig, stadig spørge, for hvem det er, at lidelsen er uudholdelig, om det er for den døende eller for omgivelserne. Bag medlidenhed med den syge og påberåbelsen af ædle motiver kan der meget vel skjule sig en høj grad af tvetydighed og egoisme.

Nye chikaner mod franciskanerne i Tjekkoslavakiet

Prag (KIPA) - Syv franciskanere er den 26. november arresteret under en politirazzia i byen Liberec. Fire af dem blev efter forhøret løsladt igen, men to brødre og en søster forblev under arrest.

Allerede palmesøndag i fjor var franciskaner-orde-

nen i Tjekkoslavakiet målet for en storstilet politiaktion over hele landet: Franciskanske konventer blev endevendt af politiet på jagt efter beviser for, at franciskanerne overtræder landets lov ved at optage novicer i deres ordenshuse.

De internationale Caritas-hjælpeorganisationers præsident, kardinal Nascimento besøger en nødhjælpslejr med 600 telte i den etiopiske provins Tigray, nær Makalle, som ligger 2.300 m over havet. Foto KNA.

Kardinal Arns på dødsliste

Sao Paulo (KIPA) - Brasilianske dødspatroljer har truet kardinal *Evaristo Arns*, ærkebiskop i Sao Paulo, på livet. »Capo Bruno«, der er forhenværende politibetjent og nu leder af en dødspatrolje udtaler i et interview, at han ved given lejlighed vil slå kardinalen ihjel, da han anser ham for at være hovedmanden for den menneskerettighedspolitik, som føres.

Befrielsesteolog Jon Sobrino:

Marxismen retter en afslørende skarp projektør mod kirken

New York (NC) - »Når kirken bliver mere oprørt over marxismen end over nogen anden ikke-kristelig ideologi, skyldes det nok marxismens evne til at rette en skarp projektør mod kirken«, udtalte jesuitten *Jon Sobrino* for nylig ved en forelæsning på Fordham Universitet i New York. »Hvis det er sandt, er det en alvorlig sag for kirken, for skønt marxismen ikke medfører den endelige løsning på fattigdommens problemer, har den været nødvendig i den vestlige del af verden: Den har hjulpet os til at forstå den anden del af sandheden«, mente Sobrino, som til daglig underviser ved jesuitternes universitet i San Salvador.

Central sandhed stod ikke centralt før

»Mange teologer har benyttet ikke-kristne analysemetoder uden at vække den voldsomme reaktion i kirken, som udløses,

Nicaraguas undervisningsminister *Fernando Cardenal* er nu blevet udelukket af jesuitterordenen. Hans kommentar: »Jeg forbliver præst og revolutionær.« Foto KNA.

når der bruges marxistiske analysemetoder. Det skyldes marxismens større afsløringssevne, sagde Jon Sobrino.

Videre mente han, at Troselærekongregationens nylige skrivelse om befrielsesteologien vidner om denne teologis gyldighed. Dokumentets indledende argument om, at »befrielse er evangeliets centrale sandhed« fandtes jo ikke i noget fundamental-teologisk værk før befrielsesteologien opstod. Den har tit været uklart formuleret, indrømmede han, men den har til gengæld gjort folk opmærksomme på Guds vilje til befrielse, som de ikke før var blevet. Selv om nogle af de millioner af befrielsesteologiens tilhængere ifølge Vatikanets advarsel overdriver og til tider giver messen en politisk drejning, er det på sin plads at gøre opmærksom på, at sådanne afspringer ikke kun forekommer i forbindelse med befrielsesteologien.

Kirken viser kærlighed

Jon Sobrino, som citerer sin myrdede ærkebiskop Oscar Romero oftere end sin nuværende ærkebiskop Arturo Rivera y Damas, mener, at kirken i El Salvador har vundet i troværdighed på grund af den kærlighed, den udviser for de fattige, uden hensyn til politiske holdninger. Kirken har gjort to

ting: den har sagt, at det ikke er Karl Marx', men Guds vilje, at El Salvadors fattige skal befries. Og så har den forsøgt at hjælpe en lille smule. Kirken hjalp de fattige allerede ved blot at turde sige sandheden i et land, hvor sandhed er en mangelvare.

Livet vigtigere end ideologier

Kirken tjener også de fattige ved at tale højt om de mennesker, der bliver dræbt, og om nødvendigheden for de levende, at organisere sig og forsvare deres rettigheder. Når folk, dræbt i kampen mod undertrykkelsen, bliver kaldt rebeller og kommunister, gør kirken dem den tjeneste, at kalde dem martyrer, siger Sobrino. Men vigtigere er det, at spørge, hvilken tjeneste de

fattige har gjort kirken. Svaret er, at dette korsfæstede folk har givet kirken et nyt syn på virkeligheden. De fattige har lært os, at et menneskeliv er vigtigere end et menneskes ideologi, hvadenten denne er kommunistisk eller ej, og de har lært os, at den vestlige verden ikke er Guds verden.

Jon Sobrino understregede med citater fra de latin-amerikanske biskoppers konference i Medellin 1968, at den mest fundamentale form for vold i deres lande er den institutionaliserede vold, den strukturelle uretfærdighed. Derfor er det første spørgsmål, man burde stille, om kristne kan forlige sig med sådanne systemer, sagde jesuitten Jon Sobrino.

Katolske skoler i Malta åbne igen

La Valetta (KIPA) - Den 19. november åbnede alle 17 katolske skoler i Malta igen. Siden sommerferien har kirken holdt dem lukket i protest mod den socialistiske Dom Mintoff-regerings skolepolitik, som har ophævet al stats-tilskud til de frie skoler.

Skoledriften er dog ikke slut. Selv om undervisningsminister *Bonnici* i fjernsynet har erklæret, at kirke og stat er kommet til en aftale, har de kirkelige

myndigheder understreget, at skolerne kun vil undervise vederlagsfrit indtil dette skoleårs afslutning. Nye forhandlinger bliver nødvendige, idet regeringen har truet med at lukke alle de skoler, der ikke kan drives uden skolepenge.

Næste nummer udsendes den 30. januar

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling: Vesterbrogade 28, 3., DK 1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Giro: 5 00 14 71, Ansgarstiftelsen, katolsk orientering. Bredgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarrafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyls O. Præm (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Bod og forsoning, side 2
 Guds Moder - en ny fest, side 5
 Ungdom og fred følges ad, side 6
 Orientering fra sognene, side 7-11
 Kirken i kamp, side 12-13

katolsk orientering

I samlet flok over til katolicismen

Svensk kloster anerkendt af Rom

Stockholm (KNA) - Vatikanet anerkender benediktinerindernes kommunitet i Östra Sönnarslöv som selvstændigt nonnekloster, »Prioratus sui iuris«.

Konventet vakte opsigt

inden for kirken, da det i samlet flok konverterede fra protestantismen til katolicismen. Benediktinerindernes abbedi i Mariendonk ved Rhinen har stået fadder til det svenske kloster.

Restauration er det samme som kirke-reform

- mener kardinal Ratzinger

Rom (KIPA) - En »generhvervelse af tabte værdier« er efter den tyske kuriekardinal *Joseph Ratzingers* opfattelse vore dages efterkoncilære kirkes vigtigste opgave. I denne forstand har hans begreb »restauration«, som han

for nyligt benyttede i et avisinterview, samme betydning som »reform«, fremgår det af decembernummeret af det italienske magasin »Trenta Giorni«.

I kirken må der ikke findes tilbageskridt til fortiden. »En sådan forstået »restauration« er ikke blot umulig, men ikke engang ønskværdig«, understregede Ratzinger, der også er præfekt for Vatikanets trosærekongregation.

Fortolkes som provokerende

Men når man forstår udtrykket »restauration« i dets rette betydning, som en generhvervelse af tabte værdier inden for en ny totalitets rammer, så er dette netop den opgave, vi har for os i den anden efterkoncilære periode.

Ratzingers ønske om en »restauration«, som for nylig fremførtes i et interview med ham i det italienske tidsskrift »Jesus«, har udløst en kontrovers. Allerede dengang havde kardinalen udtrykkeligt forklaret, at »restauration« ikke betyder tilbageskridt, men netop skridt fremad mod en ny ligevægt.

I en kort gengivelse af interviewet med Ratzinger, som »L'Osservatore Romano«, Vatikanets dagblad, bragte nogle dage senere, var begrebet »restauration« forklaret som »provokerende«.

»Ungdom og fred følges ad« - de lever eller dør sammen. Den pavelige kommission »Justitia et Pax« har bedt kongregationen for kristen opdragelse at udforme budskabet side 6.

Indbudt til Kina

Den 13. januar rejste *Moder Teresa* til Kina. I flere år er hendes ansøgning til et indrejsevisum blevet afvist, men nu er hun blevet officielt indbudt af den kinesiske regering. Hun vil undersøge muligheden for at oprette kommuniteter af hendes orden »Barmhjerlighedens Søstre« i Kina. Lige før jul tog hun med seks medsøstre til Etiopien for at øge ordenens indsats for de sultne. Foto: KNA.

Dansk katolsk video-produktion er nu kommet godt i gang

Tilbyder menigheder og skoler undervisningsprogrammer

Elleve unge tidligere elever fra Niels Steensens Gymnasium er i fuld gang med produktion af video-programmer, som kan benyttes i religionsundervisningen i både menigheder og skoler. Emnerne, som tilbydes, er *messen, ægte-skabet, firmelsen, præstevielser* og et program om *trappisterne på Bornholm*. Det er planen, at KVIP, som produktionsselskabet hedder, vil optage programmer om samtlige sakramenter.

For et år siden tog p. *Leslie O. Dorn S.J.* initiativ til KVIP. Han samlede en gruppe tidligere elever fra Niels Steensens Gymnasium til at danne et redaktionsteam. De har alle tidligere været medarbejdere på det omstridte ungdomsblad PROSIT.

KVIP siger selv, at der fra starten ikke har foreligget en veldefineret undersøgelse af behovet for

katolske videoprogrammer, men det har vist sig med tiltagende tydelighed, at videoprogrammer er særdeles velegnede til at gøre den katolske kirke levende for konvertitter og børn i en undervisningssituation.

Velegnet som debatoplæg

Videre siger KVIP i en lille folder: »Især i betragtning af den stærkt stigende tilvæning af børn til video og avanceret mediepåvirkning, forekommer det vigtigt at kunne præsentere vores katolske tro og liv i tidssvarende rammer. Samtidig synes det også, som om der er betydelige muligheder i at kunne tilbyde menighederne debatskabende programmer f.eks. til menighedsaftener«.

Efter radio-ungdomsgudstjenesten fra Skt. Augustins Kirke i København

søndag den 9. december viste *Jan Ørsted Andersen* og *Kim Brostrøm* et præsentationsprogram, en optagelse før radiogudstjenesten med nogle af de medvirkende samt det færdigredigerede program om messen. Københavns Katolske Radio- og Fjernsynsforbund stod for arrangementet. Ca. 60 mennesker var mødt, men kun 20 blev tilbage, da »Messen« blev præsenteret.

Især det redigerede program om messen faldt heldigt ud. Billedkvaliteten var god, kommentaren klar og tydelig, enkel og forståelig. Gudstjenestens formål trådte tydeligt frem. Videobåndet er beregnet for 8. og 9. skoleår, men vil også være velegnet for ikke-katolikker og konvertitter. Programmet varer 35 minutter.

Fortsættes på bagsiden.

»katolsk orientering« indbyder til åbent hus tirsdag d. 12. februar

»katolsk orientering« er nu godt installeret i de nye redaktionslokaler på Vesterbrogade 28 i København. Da bladet samtidig netop er fyldt 10 år, indbyder vi »katolsk orientering«s læsere til åbent hus tirsdag den 12. februar mellem kl. 15 og 18. De vil da få lejlighed til at bese vores nye lokaler. Der vil blive serveret en forfriskning.

Bod og forsoning i kirken i dag

Social synd skyldes personlige synder

Fribourg (KIPA) - Pave Johannes Paul II, har udsendt en apostolisk skrivelse med titlen »Bod og forsoning i kirken i dag«.

Dokumentet, som er resultatet af bispesynoden i efteråret 1983, blev undertegnet af paven d. 2. december 1984. På 152 sider behandles i 3 kapitler en omfattende moderne katekese om bod og forsoning, om synd og syndsforladelse.

Kirkens forpligtelse og indsats

Ud fra lignelsen om den fortabte søn (Luk. 15.11-32) forklares kirkens forpligtelse og indsats m.h.t. bod og forsoning. Hvis kirken ønsker at

medvirke til forsoning, må den selv være en forsonet kirke, både i sig selv, i det økumeniske arbejde og i dialogen om frelsen blandt alle verdens folkeslag.

Forsoningen udgår fra Gud. Der findes forskellige veje: Bøn, forkyndelse, sjælesorg og vidnesbyrd. Om vidnesbyrdet skriver paven, at omvendelse og forsoning er påkrævet igen og igen, både indenfor og udenfor kirken; spændinger bør overvindes, og vi må tilgive hinanden og leve i broderlighed og fred og søge at udbrede denne holdning over hele verden.

Syndens hemmelighed
Under titlen »Kærligheden er større end synden«

forklarer paven i 2. del af dokumentet fremfor alt syndens hemmelighed. Han går ud fra fortællingen om Babelstårnet og viser, at synd er afbrydelse af forbindelsen med Gud. Menneskene ville bygge en by, slutte sig sammen til et samfund og være stærke og mægtige uden Gud, måske endda i modsætning til Gud.

Johannes Paul II forklarer, at synd altid i virkeligheden er personlig synd, d.v.s. begået af ét menneske. Man kan imidlertid også tale om social synd, for ligesom enhver god gerning gør verden bedre, betyder enhver synd en forringelse af det menneskelige fælleskab. Enhver synd skader hele kirken og hele den menneskelige familie. Paven fastholder, at man ikke kan forklare synden ud fra en bestemt samfundsstruktur.

Når kirken anklager større sociale grupper, nationer eller blokke af nationer for social synd, så er det fordi kirken ved, at sådanne forekomster af social synd er frugten og ophobningen af megen individuel synd.

Tre former for bodsfejring

I den sidste del af dokumentet skriver paven om de tre mulige former for bod:

- Forsoning for den enkelte; det er den eneste normale sakramentale form, som ikke bør opgives eller tilsidesættes.

- Fælles forsoningsfest med bekendelse og syndsforladelse for den enkelte.

- Fælles forsoning med fælles syndsbeholdelse og generalabsolution. Den har undtagelsens karakter og er derfor ikke overladt til frie valg, men reguleres ved specielle bestemmelser.

Paven siger om denne tredje form, at den nye liturgi og den nye kirkeret indeholder betingelser, som skal opfyldes, for at man kan fejre bodens sakramente med generalabsolution. Det tilkommer alene biskoppen at overveje, om betingelserne for en generalabsolution foreligger.

Forsoning i menneskelighed

Opfordring til biskopperne om at overveje generalabsolution

(KIPA) - Johannes Paul II.s apostolske skrivelse om bod og forsoning rejser for mange spørgsmålet: Hvad bliver der så af bodens sakramente og generalabsolutionen? Dette er dog ikke dokumentets hovedemne. Dokumentet er et svar på spørgsmål og forslag, stillet under bispesynoden i 1983.

Det drejer sig ikke udelukkende om den sakramentale forsoning mellem den enkelte og Gud, men også om forsoning mellem de forskellige strømninger og retninger inden for kirken, mellem de forskellige konfessioner inden for kristendommen og mellem lande, blokke og racer.

Tab af syndsbevidsthed

Den midterste del af dokumentet handler om syndens hemmelighed og nådens hemmelighed. (1.Tim.). Paven ser grunden til bodssakramentets krise i tabet af syndsbevidstheden. Det er dog ikke et nyt synspunkt. Allerede i 1946 sagde pave

Pius XII, at vort århundredes synd består i, at vi har mistet syndsbevidstheden. Mange går ikke til skrifte mere.

Pavens reaktion på dette problem er afslappet og evangelisk. For ham er barmhjertigheden det væsentlige ved boden. Dette sakramente skal være dialog og forladelse, snarere end dom.

Paven gentager om generalabsolutionen, hvad der er sagt før; men når han udtaler sig om uddeklaring af bodssakramentet, taler han ikke på dogmatisk plan, hvor han definerer sakramentets substans, men på liturgisk plan, hvor han opregner de forskellige mulige riter - mulige, men ikke frit valgbare.

Er man gået for vidt i nogle lande? Skal brugen af generalabsolutionen indskrænkes igen? Eller skal man acceptere, at den regnes til den legitime kirkelige pluralisme? Biskopperne opfordres til i de kommende måneder at komme med forslag til disse spørgsmål.

Lignelsen om den fortabte søn, her tegnet af Rembrandt, er udgangspunktet for pavens seneste apostolske skrivelse. Hvis kirken vil medvirke til forsoning i verden gennem bøn, forkyndelse, sjælesorg og vidnesbyrd, må den også være en forsonet kirke i sig selv.

Litauisk ærkebiskop for anden gang til Rom

Udførlig beretning til paven om den forfulgte katolske kirke i Litauen

Rom (KIPA) - Som det først for nylig er blevet kendt, tillod de sovjetiske myndigheder i slutningen af september sidste år den apostolske administrator af de litauiske bispedømmer Kaunas og Vilkauskis, ærkebiskop Kiudas Povilonis at aflægge besøg i Rom. 28. september kunne Povilonis i en lang privataudiens give paven en udførlig beretning om situationen i kirken i Litauen.

Krise mellem Rom og Sovjet

De litauiske biskopper med Povilonis som formand for bispekonferencen havde i april 1983 for første gang siden afslutningen af Den anden Verdenskrig fået tilladelse til at rejse til Rom. Regeringens tilladelse for nylig til Povilonis, som paven har udnævnt til titulær ærkebiskop, fulgte efter en række begivenheder, der fik iagt-

tagere til at slutte, at pavens strategi over for Sovjetunionen var kommet i en alvorlig krise.

Den 25. august beklagede paven sig offentligt over, at de sovjetiske myndigheder havde nægtet ham selv og kardinalstatssekretær Casaroli indrejsetilladelse til Vilnius til den hellige Kassimirs jubilæum. Ni dage senere, den 2. september, offentliggjorde Vatikanets trosrådkongregation instruksionen om nogle aspekter ved befrielsesteologien, hvor det sovjetiske regime blev beskyldt for at være »vor tids forargelse«.

Baggrundsdiplomati
Sovjetiske diplomatiske kredse i Rom lod efter offentliggørelsen af trosrådkongregationens tekst om befrielsesteologi sive ud, at indrejsetilladelsen var blevet nægtet paven og kardinalen, fordi indholdet af teksten på forhånd havde været kendt i Mosk-

va. Dog skal tilladelsen til ærkebiskop Povilonis Romrejse allerede have været givet, da den største litauiske avis, »Sovjetskaja Litva« endnu på det skarpeste angreb paven og kaldte ham for et »mønster eksempel på klerikal antikommunisme«, der har tilsluttet sig »imperialismens erklærede totale psykologiske krig mod de socialistiske lande«.

Povilonis besøg hos pave Johannes Paul II, hans udnævnelse til ærkebiskop og udnævnelsen af Juozas Preikšas til hjælpebiskop af Kaunas og Vilkauskis, der gik forud for kontakterne med sovjetregeringen, viser efter iagttagernes mening, at der stadig er interesse for små skridt i retning af en afspænding. Vatikanets »Øst-diplomati«, der påbegyndtes af pave Paul VI og er fortsat af Casaroli, synes igen at have givet resultater.

DUK støtter alternativ handel med U-landene

Danmarks Unge Katolikker har meldt sig ind i den nystartede organisation »U-landsimporten«, hvis idé er at handle alternativt. Man ønsker at handle i første omgang med kaffe og te, kommer de bønder og arbejdere til gavn i u-landene, som producerer varerne.

DUKs formand, Jan Hass, der har været med i det indledende arbejde omkring den alternative handel, oplyser, at DUK nu har tegnet medlemskab af U-landsimporten, fordi man ønsker at være med til at sikre at overskuddet går de rigtige steder hen. Medlemskabet for DUK,

og andre større foreninger, koster 2000 kr. For enkeltpersoner og mindre foreninger koster det 200 kr.

U-landsimporten har udsendt en lille pjece, hvori man gør opmærksom på, at man ønsker at betale så meget for varerne, at producenterne har mulighed for at forbedre deres levevilkår. Vi ønsker kun at handle med producentgrupper (f.eks. andelsforeninger) og lande, der vil hjælpe på denne måde.

Vareudbudet dækker for tiden først og fremmest kaffe fra Nicaragua og kaffe og te fra Tanzania.

Der betales lidt mere, end de to lande ellers kan få for varerne.

Millioner af arbejdere og småbønder i u-landene producerer kaffe, te, kakao og andre varer, der sælges i Danmark og andre rige lande. De fleste får en ussel løn, siges det videre. Det er andre, der tjener på deres arbejde. F.eks. de multinationale selskaber. Det betyder i mange tilfælde underudvikling og fattigdom i u-landene.

Allerede nu er sikret en startkapital på mere end 300.000 kr. Søsterorganisationen i Holland, SOS Verdenshandel, som har en omsætning på 20-30 mio. kr. har været med til at hjælpe U-landsimporten igang. Således indkøber de indtil videre varerne i u-landene for U-landsimporten.

kk

Engagerede menigheder er et stort ønske for danske teologistuderende

Tanker og håb hos danske præstekandidater under en uges studieophold på Åsebakken

Den forudseelige præstemangel, tids- og situationsbilleder fra menighedslivet, udveksling af erfaringer fra forskellige lande, præsteuddannelsen og kirkens liv var nogle af de emner, som syv danske teologistuderende drøftede med biskop Martensen og de studerendes vejledere, pater Gottfried Grünwald ved deres årlige sammenkomst.

Villa Pax ved Åsebakken var mødestedet i dagene 2. til 6. januar i år for præstekandidaterne, der studerer i England, Tyskland, Belgien og USA. Der blev også tid til at deltage i den økumeniske Hellig tre Kongers vandring i København, og man holdt et møde med unge søstre fra forskellige kommuniter i København.

Visjoner

Gennemgående i samtalerne var håbet og tanken om engagerede menigheder, som er et stort ønske for os, udtaler Bernhard Stretch, der selv studerer i England. Mange gøremål i præstens dagligdag kunne i højere grad udføres af menigheden. De sogne, som er uden fast præst, har formået at drage omsorg for menighedens liv.

Vi må se i øjnene, at der uddannes færre og færre præster. Mange menigheder må derfor i en vis udstrækning klare sig selv, siger Bernhard Stretch videre. Af samtlige præstestuderende i Vesteuropa uddanner kun 10% sig med henblik på præsteger-

ningen, og kun halvdelen af dem bliver præster. Hvis denne udvikling fortsætter, vil der om få år være adskillige sogne uden fastboende præst.

Denne vurdering var for pessimistisk, mente nogle, andre mente, at den gav grund til optimisme. En sådan situation vil i hvert fald kræve nytænkning og betydelige ændringer i opfattelsen af præstens og menighedens rolle.

Søstre

Under mødet med søstre udtrykte benediktinerinderne håb om nye kald. De ser sig selv som en del af den katolske kirke i Danmark med en stor kontaktflade. De får besøg af grupper og enkeltpersoner, som ønsker at vide noget om klostret. Det tilbagetrukne klosterliv er udtryk for, at Gud er at finde meget nært og helt personligt. På denne måde er søstrenes liv en afspejling af Guds uendelige kærlighed til os, og heri ser søstre deres mission som kontemplative.

Samfundet og kirken i Danmark har stærkt brug for »bønnens åndehuller«, hvor mennesker ellers ivrigt er optaget af tusindvis af gøremål i hverdagen. Priorinden, sr. Margarita gav udtryk for, at den smule søstre gør, kan Gud bruge til meget. På samme måde som den katolske kirke i Danmark kan være meget. Det er nemlig ikke størrelsen, det kommer an på. Det hele afhænger af, om man svarer Gud på hans kald,

men man må finde sit helt personlige svar, blev det fremhævet.

Fremtiden

Søstre påpegede, at uanset udviklingen i samfundet og i kirken, har vi de muligheder og chancer, som vi selv skaber og tager. Men det blev også påpeget, at samfund og kirkeliv hænger nært sammen. Der er ingen tvivl om, at de økonomiske krav og konkurrencemotiviteten har nedbrudt familiemønstre og skabt et samfund, der isolerer mennesker.

Det kom også frem, at kirken nødvendigvis må kunne identificeres i dagligdagen som et alternativ til den materialistiske tid, vi lever i. Men det kræver offervilje at skabe noget, og det kræver, at »kirkebrugen« ændres og at den enkelte menighed, præsterne og søstre tror på, at situationen i dag og fremover stiller kirken i Danmark over for store udfordringer og uanede muligheder. Drømmen, håbet og længslen er, at den enkelte ikke sætter sig selv først, men giver af sine kræfter, evner og ikke mindst tid til at opbygge solide og velfungerende menigheder.

Søstre og de teologistuderende udtrykte stor interesse for deres personlige virke i fremtidens kirke, og de vil fremover søge at samarbejde omkring de arbejdsfelter og interesser, de har tilfælles, slutter Bernhard Stretch.

kk

Rosenkranshuset nyindviet i Haderslev

Menighedshuset i Haderslev er i slutningen af 1984 vågnet op som til et nyt forår. Bygningen har ligget brak, men er nu fuldstændig restaureret og ser ud, som den aldrig skal sove mere. Den gamle skole, der blev bygget i 1936, har sovet sin Tornrose-søvn siden 1946.

Søndag d. 4. nov. var der indvielse af menighedshuset. Messen kl. 10 blev koncelebreret. Der var 3 præster ved alteret. Generalvikar Ib Andersen, P. Johannes Jorna og P. Erling Brodersen. Efter messen var der reception i menighedshuset, som nu hedder »Rosenkranshuset«.

Til stede var borgmester Kurt Dørflinger med frue, en del venner, der har tilknytning til menigheden bl. a. entreprenør Hans Nielsen, slagter Jensen, en del af håndværkerne samt repræsentanter fra byens garnison.

Smukt vægtæppe

Rosenkranshuset er forsynet med et meget smukt vægtæppe med rosenkransens 15 hemmeligheder broderet på, af fru Clemence Lund. Tæppet, der oprindeligt var ophængt i kirken og efter Det andet Vatikanconcils nye bestemmelser taget ned, har P. Brodersen ladet restaurere; nu hænger det i Rosenkranshuset til stor glæde især for den nu 88 årige fru C. Lund.

Der var munterhed og feststemning i salen den dag. Nu har vi ikke behov for at støve byen rundt for at finde lokale, som f. eks. da vores venskabsmenighed var på besøg fra Hamburg-Langenhorn d. 9. sept. 1984. Det var en spændende week-end. Forventningerne var store og forberedelserne ligeledes. På programmet stod der, »Eucharistiefier am 9. sept. 1984 um 10 Uhr. Skt. Maria Kirche, Haderslev/Danmark. Det satte tanker i sving og sindene i oprør. Til gudstjenesten søndag kl. 10, bruste orglet med bl. a. musik af J. S. Bach og W. A. Mozart, ved orglet sad Claus Weidmann og kirkekoret »hl. Familie« Hamburg-Langenhorn sang »Missa in C« dirigeret af Günther Genersch.

Festlig messe

Der var fest og farver og for at fastholde stemningen, var der ikke mindre end 4 præster ved alteret: Det var P. Timmermann på gennemrejse til sit feriested, P. E. Brodersen, der holdt messen og prædikede på dansk/tysk, der var en præst fra Polen på ferie i Danmark og en vietnamesisk præst. Det var rigtig internationalt.

Efter messen var der arrangeret fælles frokost under åben himmel, (i tilfælde af fint vejr). Man havde dog taget det danske vejr i betragtning, et

selskabslokale var på hånden.

Festdagen begyndte med gråvej, mørke skyer hang på himlen, det føltes godt at være indendørs. Der blev også tid til at gøre domkirkebyen kendt, som en glad og festlig stad. Vi tog på sight-seeing i vore venners bus og endte i domkirken, hvor organisten fra Hamburg-Langenhorn spillede på orglet og koret, der var med, sang.

Tilbage i selskabslokalene var der fælles kaffebord med medbragt kaffe og brød fra Danmark og Tyskland. Denne begivenhedsrige dag endte med at koret fra Hamburg-Langenhorn sang muntre sange for os, det var med brask og bram, noget der var værd at lytte til og morsomt at deltage i. Dette spændende arrangement trak et stort publikum til sig.

Om denne udflugt til Haderslev fra Hamburg-Langenhorn, blev der skrevet en artikel i deres sogneblad, som blev tilsendt P. Brodersen. Beskrivelsen var meget rosende, især var man begejstret for P. Brodersen's prædiken på dansk/tysk og det tyske sprog, han tilføjede magter. Günther Retzlaff skrev »Es war einfach mitreissend«. Man undlod heller ikke at nævne P. Brodersen's takkebrev til samme menighed.

John og Czesia

Fra Hamburg-Langenhorns venskabsbesøg i Haderslev i efteråret. Det tyske kirkekor fotografert med medlemmer af den danske katolske menighed foran Haderslev domkirke.

»Hvad må vi så«?

»Slut-forbudt«-sangen er kendt. Det danske TV kunne endog give den en større virkning nytårsaften, da unge og voksne med drengesindet i behold fik læst levitterne om raketterne.

Sangen har kunnet bruges i mange sammenhænge. Den blev ikke ligefrem sunget på sidste pastoralrådsmøde i november, men dens ånd svævede over vandene, da pater *Gottfried Grünwald* SJ sagde: »På den ene side bliver det sagt og gentaget i en evindelighed, at lægfolket - og ikke kun paven, biskopperne og præsterne - er kirken, men på den anden side skal dette lægfolk hele tiden bede »kirken« om lov til at gøre alt det, som er lægfolkets specifikke opgaver«.

Ordene faldt, da nogle medlemmer af rådet igen undskyldte rådets manglende effektivitet med, at det kun er et rådgivende organ uden egentlig handlingsmyndighed - hvilket modsiges af rådets egne vedtægter. Derfor foreslog *Gottfried Grünwald*, at netop dette problem kunne være pastoralt hovedemne på de to plenarmøder, rådet har tilbage inden valget i foråret 1986.

Problemet er opstået fordi de nybrud, Det andet Vatikankoncil har ønsket, meget hurtigt viste sig at støde på større umodenhed og modstand hos både læg og gejstlig, end koncilfædrene havde forudset. Folk var blevet vænnet til at f. eks. et spørgsmål som »Hvad siger kirken?« betød, »Hvad siger paven?« eller »Hvad siger biskoppen eller sognepræsten?« Også de utallige lægfolk, som altid har været dybt engageret i kirkeligt arbejde, har ofte fortolket deres indsats som et mandat, en tilladelse fra hierarkiets side.

Sognepræstens eller biskoppens særlige opgave at koordinere de forskellige arbejdsområder i en menighed er tit blevet forstået som om gejstligheden delegerede opgaver, der egentlig tilkom dem selv, til andre, og derfor beholdt en slags overmyndighed, i grelle tilfælde sågar en vetoet.

Problemet er, at rettigheder og beføjelser nemt kan omtales med smukke, men vage ord i et koncildokument, men at det kniber med at oversætte principperne til handling. For så vidt er det egentlig ikke sandt, at lægfolket ikke må noget på eget initiativ og ustandseligt skal synge »Hvad må vi så?« Men mange har nu engang denne fornemmelse. Derfor er *Grünwalds* forslag reelt. Man kender jo til eksempler nok, hvor skuffede lægfolk beretter om et glimrende initiativ, der led skibbrud, fordi præsten ikke ville have det. Og hvem skal benægte, at præster kan blive skuffede over, at lægfolk ofte ikke kan samarbejde om samme opgave og foretrækker enegang eller dobbeltkonfekt eller passivitet?

Nu hører vort danske katolske bispedømme til de mest rummelige, hvad lægfolkets muligheder angår, ikke bare på grund af præstemanglen, men rent principielt. Det gælder i høj grad vor katolske ungdom. I det lokale KUK-arbejde og det overkøplende DUK har de unge så meget frit spil og kan regne med så megen støtte til deres initiativer og arrangementer, at det rette spørgsmål slet ikke kan lyde »Hvad må vi så?« men »Hvor bliver vi af?« eller »Hvorfor gider vi ikke?«

Ungdomsåret 1985 er en god anledning til at finde svarene på ungdommens mange spørgsmål til de voksne, men også til at tage hul på spørgsmål, vore unge bør stille sig selv.

WW

Vorherres får - eller kirkens?

»katolsk orientering« bragte i nr. 20 den 12. december 1984 et referat af pastoralrådets vedtagelser angående kirkebidraget, som for 1985 er ansat til 2¼% af bidragerens skattepligtige indkomst. Samtidig omtales de traditionelle beklagelser af den ringe tilslutning til ordningen og nødvendigheden af de stadige bidrag fra udlandet til Danmarks katolske kirke.

Spørger man sit »folkevalgte« medlem af pastoralrådet, hvad man egentlig diskuterer og debatterer på rådets møder, og herunder især bispedømmets betrængte økonomi, får man et uldent og henholdende svar. Det antydes, at rådets medlemmer har tavshedspligt - man må spørge: over for hvem og med hensyn til hvad? - og at de egentlige beslutninger træffes af en

lille gruppe i rådet.

Nu vil man indvende, at pastoralrådet ikke kan beslutte noget, men alene diskutere problemer af økonomisk og pastoral art og fremlægge forslag til løsning af sådanne problemer for biskoppen. Det er selvfølgelig rigtigt, at en katolsk biskop ikke er forpligtet af sit pastoralråds beslutninger, men det ville være meningsløst at opretholde et sådant råd, hvis det ikke har en betydelig indflydelse på kirkens hverdag. Hvis rådets medlemmer ikke selv føler, at der bliver lyttet til dem og taget hensyn til deres mening, dør interessen for rådets arbejde.

Der hviler et tungt ansvar på pastoralrådets ledelse med hensyn til at skabe den fornødne åbenhed og debat vedrørende rådets anliggender. Uden denne åbenhed vil det

være meget vanskeligt at motivere de bedst egnede til at lade sig opstille til valg til rådet. Og vi trænger til, at de bedst egnede kommer ind - gerne folk med en ledelsesmæssig baggrund inden for erhverv og økonomi, specialister, som er i stand til at vurdere forskellige veje og midler til at nå det bedst mulige resultat.

Måske kræves også en mere realistisk vurdering af grundlaget for de enkelte sogne, nemlig størrelsen og sammensætning af menigheden, som tager del i sognets arrangementer, set i forhold til sognekartotekets antal af katolsk døbte eller konfirmerede, som man aldrig kommer i kontakt med.

Lad os få en åben debat om kirkens økonomi i Danmark. Bruges pengene på den mest hensigtsmæssige måde, eller er der

mulighed for besparelser eller rationaliseringsgevinster. Er det forsvarligt at opretholde ordningen med et eksemplar af »katolsk orientering« til hver »katolsk« husstand, eller fordrer økonomien, at der abonneres på bladet. Udnyttedes kapaciteten af vore præster bedst muligt, er deres bopæl, lejlighed, transportfaciliteter m.v. forsvarlig og i overensstemmelse med det aktuelle behov. Det er nok tiltrængt at revidere synet på pastoralrådet og anerkende rådet som værende en forsamlings, der giver gode råd, som man bør lytte til og følge i langt højere grad end hidtil.

Det er en gammel sandhed, at det er udviklende for den enkelte at være personlig ansvarlig, på samme måde, som det må virke sløvende blot at blive betragtet som en flok får, som blot lader sig drive af sted. **BLH** (Navnet er red. bekendt)

Kongelig udmærkelse til biskop John Willem Gran

Biskop *John Willem Gran*, Oslo, er af den norske kong *Olav* udnævnt til kommandør af Skt. Olavs Ordenen. Kancellichef *Kjell Hansen* overrakte den katolske biskop kommandørkorset under en festlighed i bispegården på Akersvejen i Oslo.

I sin tale betonedes kancellichefen, at den norske konge havde givet biskoppen denne høje udmærkelse for hans indsats for mellemkirkeligt samarbejde. »I sin tid som katolsk biskop af Oslo stift udførte biskop *Gran* sin tjeneste både nationalt og internationalt på en måde, som var til hæder for ham selv, hans kirke og for Norge«, sagde kancellichef *Hansen*, som mindede de

tilstedeværende om biskop *Grans* positive forhold til Den norske Kirke.

Videre understregedes biskop *Grans* virke på det humanitære område, især hans indsats for fremmedarbejdere og indvandrere, og for at han har været en dygtig talsmand for norske interesser over for Vatikanet.

Oslos nuværende katolske biskop *Gerhard Schwenzler* sagde i sin hyldesttale til biskop *Gran*: »Vi er stolte af dig, for lidt af den ære, som bliver dig til del i dag, falder også på den kirke, du har ledet i så mange år. Samtidig ved jeg, at du oplever denne dag med blandede følelser. Dit arbejde og din indsats havde ikke en sådan udmærkelse som mål. Du ville bare tjene din kirke og din Herre som kaldte dig til denne tjeneste. Men det er med stor glæde at vi i dag får bekræftet, at dit arbejde og hele din personlighed i den grad har sat sine spor også uden for vor kirkes grænser, at du nu er blevet kommandør af den kongelige norske Skt. Olavs Orden. Gratulerer og hjertelig tillykke!«

I sin takketale undrede biskop *Gran* sig over den i hans øjne urimelig store ære - »Hvad skulle jeg

have udrettet, som ikke var min klare pligt?« - og gentog, at æren måtte gælde hele den katolske kirke i Norge og de mange medarbejdere, uden hvem intet kunne være gjort af alt det, biskoppen nu hædredes for. »Det gør os glade og en smule stolte, at Moderkirkens virke i så mange sammenhænge, måske især sociale, økonomiske og kulturelle, bliver vurderet så højt«,

Biskoppen taler om Maria og saligprisningerne

Temaet for Lourdes-valfarterne i år er »Maria og saligprisningerne«. Et bedre tema kunne næppe findes, for er der noget sted, der har stået i lyset af saligprisningerne, er det Lourdes, udtaler *Georg Høhling* fra valfartskomiteen.

Det gælder både det trosengagement, som udtrykkes i de første af saligprisningerne, og som man konkret møder hver gang, man kommer i kontakt med de syge i Lourdes; men også saligprisning-

sagde biskop *Gran*, »Jeg vil tro, at Oslo katolske bispedømmes 15.000 medlemmer alle vil føle, de har en andel, lille eller stort, i dette kors.«

Korset bærer Den hellige *Olavs* navn, Oslo katolske bispedømmes værnehelgen, hvis statue foran domkirken er indviet for et par måneder siden. Med en bemærkning om, at sammenfaldet af navne og begivenheder var bevægende, sluttede biskop *Gran* sin takketale og udtrykte sit håb om inden længe at kunne takke kong *Olav* personlig for æresbevisningen.

gernes stærke opfordring til aktiv indsats får liv, når man ser de mange frivillige hjælpere i arbejde, siger *Georg Høhling* videre.

Biskop *Martensen* vil mandag den 11. februar som led i festdagen for Vor Frue af Lourdes tale over emnet »Maria og saligprisningerne«.

Aftenen indledes med messe i Skt. Augustins Kirke på Jagtvej i København. Foredraget holdes i Englesalen. Alle interesserede er velkomne.

kk

Maria Guds Moder

en ny fest i den katolske kalender

Af biskop Hans L. Martensen

Nytårsdag fejres festen for Maria Guds Moder. Dette er noget nyt i den katolske kalender. Tidligere fejredes Herrens Omskærelse. Meningen med den ny fest er uden tvivl, at kirken vil fremhæve Guds Moders betydning og stille det ny år under hendes beskyttende forbøn. Ganske vist er der i Danmark risiko for, at en fest på netop nytårsdag let går i glemsel. Desværre er der kun få mennesker, der går i kirke nytårsmorgen i dette land - man fejrer nytåret til langt ud på natten og skal sove længe næste dag. En besindelse på denne fest er på sin plads, også selv om nytår forlængst er forbi.

Den ældste Mariafest

Selv om det er noget nyt i den katolske kalender, at vi fejrer »Guds Moder« nytårsdag, så er festen i sig selv den ældste af alle Mariafester. Den fører os tilbage til oldkirkens tid.

De første fire århundreder af kristendommens historie var fulde af tunge vanskeligheder for kirken. Forfølgelse efter forfølgelse brød løs, den ene grusommere og blodigere end den anden. De kristne måtte regne med risikoen for at blive kastet for de vilde dyr eller brændt som levende fakler. Mens kirken var under dette pres udefra, var den samtidig truet af splittelser indadtil.

Man forestiller sig en gang imellem, at de kristnes spaltning først opstod på reformationstiden. Dette er ganske fejlagtigt. Netop i oldkirken var kirkens indre problemer større end senere hen, og splittelserne var dybe og omfattende. Det mest sønderlidende spørgsmål drejede sig om forståelsen af Jesus Kristus selv. Hvem var han? Blot et stort menneske? Eller Guds Søn? Men var Guds Søn selv Gud på samme måde som Faderen? Det drejede sig altså om selve kernen i den kristne tro. De første almindelige kirkesamfund (konciler) i kirkens historie havde alle kirkens Kristusbekendelse som hovedtema. Og mærkeligt nok blev bekendelsen af, at Maria var »Guds Moder« en central nerve i

kirkens Kristusforståelse. Spørgsmålet, om Maria var Guds Moder, blev afgørende. Det skilte Den katolske Kirkes tro fra strømninger, der bar bort fra kirken.

Gnostikerne

Ordet »gnosis« betyder »erkendelse«. »Gnosticismen« spændte over mange religiøse strømninger, der kom i konflikt med kirken. Fælles for dem alle var, at de mente, at mennesket blev frelst ved forstandens indsigt. Jesus Kristus var for dem kun vigtig, for så vidt som han »oplyste« om en lære. Hans person var i denne forbindelse af anden rangs betydning. Gnostikerne forstod Guds fødsel blandt mennesker rent åndeligt. De havde en forestilling om »Guds sæd«, der er spredt ud over jorden. Overalt, hvor mennesker åbner sig for »Guds sæd«, vokser det guddommelige frem, nøjagtigt som i Jesus Kristus. Jesu historiske fødsel og hans biologiske legeme havde efter deres mening ingen væsentlig betydning for Guds tilstedeværelse i verden. Begivenhederne i Jesu liv var højst et eksempel på, hvad der sker overalt.

Den katolske Kirke har altid følt, at det gnostiske kætteri var det farligste af alle - den stærkest tænkelige fordrejning og ødelæggelse af det kristne budskab.

Arianismen

Var gnosticismen det mest kirkefjendtlige af alle kætterier, blev arianismen det mest udbredte. Det kom så vidt, at antallet af arianere en overgang var større end antallet af katolikker...

Arius' grundtanke var, at Jesus Kristus var menneske, men ikke Gud. I hvert fald var han ikke Gud i egentlig og fuldstændig forstand. Arius tillagde Jesu dåb i Jordanfloden skelsættende betydning. Først i forbindelse med denne dåb steg Helligånden ned over Jesus, og han blev guddommeliggjort og udkåret til at være Guds Søn. Concilet i *Nikæa* - det første almindelige kirke-

møde - som fandt sted i året 325, beskæftigede sig især med arianismen. Det bekendte, at »Herren Jesus Kristus« fra evighed af er »af ét væsen med Faderen«, og at han i denne evighed er »født ikke skabt«... »sand Gud af den sande Gud«.

Urolighederne i kirken fortsatte imidlertid. Der blev indkaldt til endnu et almindeligt koncil, som blev afholdt i 381 i *Konstantinopel*. Spørgsmål om kirkens Kristusforståelse blev videre behandlet, desuden fastslog konciliet læren om Helligåndens guddom. Concilerne i *Nikæa* og *Konstantinopel* er os den dag i dag særlig kendte gennem den trosbekendelse, vi siger i messen. Denne trosbekendelse fik sin formulering eller sin endelige autoritet gennem de to nævnte konciler.

Nye uroligheder opstod om forståelsen af Jesus Kristus. *Nestorius* betone de det menneskelige ved Jesus på en sådan måde, at man næsten kunne få den opfattelse, at Jesus var to forskellige personer, dels den menneskelige, dels den guddommelige. Omvendt betonedes *monofysitterne* det guddommelige ved Jesus på bekostning af det menneskelige, så at man kunne komme til at tvivle på hans ægte menneskelige natur.

For at råde bod på de ny stridigheder indkaldtes i 431 concilet i *Efesus*, der blev et uroligt koncil, præget af konflikter. En formulering fra dette koncil viste sig senere at være særlig virksom, både i retning af at forene stridende parter, og i retning af at samle det troende folk om kirkens fælles Kristusforståelse. Denne formulering var netop, at Maria var »Guds Moder«.

Det fjerde almindelige koncil i *Kalkedon* 451 formulerede kirkens senere så klassiske lære om, at der i Kristus er to naturer (den menneskelige og den guddommelige) i den éne guddommelige person.

Teologi for lægfolk

Hvis de teologiske stridigheder og spørgsmål om Kristus var vanskelige at

forstå, og hvis ulærde katolikker følte sig i tvivl om, hvorledes de skulle forstå begreber som »person« og »natur«, så vendte de stadig tilbage til udtrykket »Guds Moder«. Her var en formulering som teolog og ikke-teolog kunne enes om. Her var, hvad man kunne kalde en »teologi for lægfolk«, der indeholdt større dybder end selv de lærde kunne bunde i. Hele Kirkens Kristusforståelse var sammenfattet på en enkel måde. Maria er *Guds Moder*, nemlig fordi Jesus Kristus i sandhed er Gud. Han er i person Guds evige Søn »én af den hellige Treenighed«. Men omvendt gælder også: Maria er *Guds Moder*, nemlig fordi Jesus Kristus er sandt menneske, født af en kvinde. Han fødtes ligesom vi på en bestemt dato, var biologisk begrænset, udsat for omverdenens påvirkninger, lige fra det øjeblik han af sin mor blev hyllet i svøb og beskyttet mod nattekulden.

Endelig fastholdt udtrykket »Guds Moder« enheden mellem den guddommelige og den menneskelige natur i Kristus. Maria, der havde født Jesus som menneske, var tillige mor til den evige guddommelige person, Guds Søn fra evighed, »af samme væsen som Faderen«. Men det er indlysende: Hun var ikke mor til to, men kun til én Jesus Kristus. Som »person«, som »jeg«, var Jesus Kristus én og den samme, Gud og menneske.

I forbindelse med udtrykket »Guds Moder« gik det ganske specielt i opfyldelse, hvad Jesus engang havde sagt: »Jeg priser dig, Fader, Himmels og jordens Herre! Fordi du har skjult dette for de vise og kloge og åbenbaret det for de umyndige. Ja, Fader! Thi således skete det, som var din vilje«. (Mat. 11, 25-26).

Et aktuelt problem

Måske spørger den ene eller anden: Er det ikke lidt overflødigt at skrive kirkehistoriske artikler om oldkirkens kristologi i »katolsk orientering«. Hvad angår det os i dag?

Det mærkværdige er, at netop de samme spørgsmål, der hærgede de første fire århundreder af kirkens historie, atter er ved at blive aktuelle i dag.

Forskellige teologer har gjort opmærksom på, at vi må »omskrive« oldkirkens teologi, således at den atter bliver forståelig for moderne mennesker. De betoner, at begreber som »natur« og »person« har skiftet betydning siden oldtiden. Kan man ikke finde frem til en ny sprogbrug, således at man helt undgår begreber som »natur« og »person«, når man vil forklare kirkens Kristusforståelse?

Mens denne diskussion står på, er det ved at blive mærkbart, at det ikke blot drejer sig om ord eller sprogbrug. De samme dybereliggende problemer, der truede med at sønderrive oldkirken, er ved at melde sig igen. Langt

vigtigere end at finde ny begreber for det, som oldkirken kaldte for »Kristi to naturer« og hans »éne person«, er det derfor at finde tilbage til, hvad oldkirken forstod med disse udtryk. Påkaldelsen af Maria som »Guds Moder« er særlig værdifuld i denne sammenhæng, fordi den indeholder *meningen* med de to naturer i den éne person - uden at bruge nogen som helst vanskelige eller kontroversielle begreber.

Mange nutidige problemer minder forbausende om oldkirkens.

Der er en slående lighed mellem »gnosticismen« fra de første århundreder, og mange orientalske og »nyreligiøse« strømninger i dag.

En parallel til arianismen finder vi også i vor samtid. Visse former for teologi tolker Jesus som et menneske, der blev taget i brug af Gud og som åbenbarede noget om Gud - men som ikke i egentlig forstand selv var Gud.

I denne situation kan påkaldelsen af Maria som »Guds Moder« få en ny og aktuel betydning. Hvis nogen rejser indvendinger imod denne udtryksform er det vel et tegn på, at oldkirkens Kristusforståelse er blegnet - ikke blot begreber er blevet ændret, men selve indholdet. Og omvendt: hvor titlen »Guds Moder« holdes i hævd, er det centrale stykke af oldkirkens Kristusbekendelse levende endnu i dag.

20.000 unge kristne deltog fra 28. december til 1. januar i det 7. europæiske ungdomstræf, denne gang i Köln. Domkirken og to af byens største kirker dannede rammerne omkring fælles bøn og debat to gange om dagen. Den franske leder af det økumeniske center i Taizé, prior Roger Schutz, som lige var vendt hjem fra Sahel i Afrika, opfordrede i sit »brev fra ørkenen« vor tids unge til at blive en »håbets surdej« i vor verdens åndelige tilsanding. Billedet viser Roger Schutz og hans lutherske og katolske munke under lovsang i den propfyldte Kölner Dom. Foto: KNA.

Ungdom og fred følges ad

Det tema, som paven har valgt til den 18. Verdensfredsdag får én til næsten automatisk at tænke på en sætning, der siger det modsatte: »Fred og ungdom dør sammen«. Når freden dør, dør et uoverskueligt antal unge mennesker sammen med den. Det er en forfærdende tanke, men den er sand. Soldatergrave, spredt ud over hele Jorden holder mindet i live om unge, der døde. Mange andre, der også blev dræbt i krig, er ikke engang æret med et sådant minde. De er »savnede«.

Krigens absurditet

Hvis der blev foretaget et rundspørge blandt alle unge i verden i dag, om hvorvidt de ønsker krig eller fred, ville det store flertal med stor sandsynlighed svare, at de ønsker fred.

Der vil imidlertid også være nogle grupper, der

foretrækker krig, men det ville være interessant at undersøge grundene her til. Deres ønske om krig er måske inspireret af umenneskelige ideologier, påtvunget dem af voldelige grupper eller fremkaldt af fanatiske og hensynsløse mennesker.

I hvert fald er det absurde ved krig i fortid og nutid det, at krige udkæmpes af unge mennesker, hvoraf de fleste ønsker fred.

Voksende enighed

De fleste unge i hele verden er enige i ønsket om fred. Denne enighed repræsenterer en mægtig potentiel styrke, der vil bære frugt i vedvarende fred. Imidlertid må denne enighed blandt de unge forsvares og udvikles. Den må forsvares imod ideologier, provokationer og fanatisme, der driver unge til voldsudøvelse og krig.

Det bedste forsvar imod

fredens fjender er at udvikle kritiske holdninger, en moralsk samvittighed og et religiøst syn på livet og kulturen, med andre ord: at unge udvikles til helstøbte personligheder. De må vokse op ikke blot med et instinktivt ønske om fred (der kan forveksles med det naturlige overlevelsesinstinkt), men med en fast overbevisning om, at fred er en moralsk,

social og historisk mulighed, der kan og skal opnås. Denne religiøse, moralske og kulturelle vækst fremelskes ved opdragelsen. Det er her, at familiens, kirkens og skolens opdragende opgave spiller en rolle.

Betydningen af enighed

Det vidt udbredte fredsønske blandt unge har endnu

ikke opnået en politisk indflydelse, der står i et rimeligt forhold til de unges krav. Den stærke freds vilje i modne, kristne unges hjerter må på en eller anden måde få held til at blive den drivkraft, det fortjener. Fredsmarcher, især dem, der manipuleres af en gruppe imod den anden, er ikke nok.

Enighedens betydning må bekræftes på en mere alvorlig og effektiv måde. Unge udvikles, og derfor må de forstå, at det offentlige liv ikke er noget, der blindt og naivt kan »overlades til andre«. Når dette engagement for freden er modnet, vil det resultere i en aktiv deltagelse af ungdommen og overalt, hvor det er tilladt i et frit demokratisk samfund.

Hvis en ung mand eller kvinde nøjes med at dyrke sine egne interesser, vil han eller hun ikke kunne gøre meget for freden. Efter kristen tankegang er ethvert menneske forpligtet til at bidrage til almenvellet i overensstemmelse med sine evner og muligheder. Frihed, retfærdighed og fred, er de tre vigtigste betingelser for almenvellet.

Nyt syn på kommunikation og deltagelse

Ungdommens indsats for freden må blive til et samarbejde på verdensplan. Selv om enigheden om fred faktisk er universal, er der endnu mange barrierer, der hindrer mennesker i at lære at kende og forstå hinanden og deltage i et fælles

fredsprogram. Disse barrierer er »blokke« og »mure«, uforsonlig nationalisme og voldeligt diktatur.

Verdensfredsdagen er en oplagt lejlighed, netop fordi den er »verdensomfattende«, fordi den henvender sig til ungdommens universelle samvittighed og stræber efter at overvinde alle barrierer. Vi har tillid til, at Guds ord vil »sprænge døre af kobber, sønderslå slår af jern« (sml. Salme 107,16). Samfundets kommunikationsmidler vil bringe Guds ord vidt omkring, også til de unge, der lytter, men ikke kan sige, de gør det.

Nødvendigt at søge nye veje

Vi har tiltro til, at mange vil fatte den fulde værdi af det kristne budskabs bidrag til verdensfreden. Unge troende og unge ikke-troende vil ikke have nogen vanskelighed ved at overveje de tanker, der i al korthed er udtrykt ovenfor, og blive enige om dem, f. eks. krigens gru, unges vidtuddrede enighed med hensyn til fred, accepten af det almene ansvar for at tjene fredens sag, nødvendigheden af at søge nye veje til at udbrede sine idealer om fred og til at samarbejde med andre for at virkeliggøre dem. Faktisk vil mange unge blive bekræftet i deres overbevisning om, at krig ikke er en naturkatastrofe som jordskælv og orkaner. Tværtimod: Krig er menneskets handling. Nye generationer må overbevises om, at deres handlinger kan føre til fred. Ungdom og fred følges ad.

Etiopien har brug for andet end fødevarer

Addis Abeba (KIPA) - I det socialistisk styrede Etiopien synes statens lukning af kirker at tage til. Samtidig er regeringen imidlertid henvist til kirkelige hjælpeforanstaltninger i det tørkeramte land, hvor seks millioner mennesker er truet af sultedøden. Derfor er der flere og flere røster i landet, der opfordrer verden til samtidig med fødevarerhjælpen at gøre opmærksom på den religionsfølgelse, der foregår i landet.

Missionærer i landet udtaler over for »Christian Solidarity International« (CSI), at lukningen af kirker og andre kirkelige bygninger ikke er den værste form for religionsfølgelsen, men påpeger, at myndighederne ikke altid har kontrol over deres underordnede.

Situationen for den pro-

testantiske Kale Haywatbevægelse forværres stadig. Efter ordre fra regeringen blev 1700 af 2700 kirker lukket, især i den sydlige provins Wollo.

En anden af Etiopiens protestantiske kirker, Mekane Yesu-kirken er også udsat for forfølgelse. Det lutherske Verdensforbund formoder, at 200 af denne kirkes præster er i fængsel. Det er svært at give nøjagtige tal, da såvel fængsling som løsladelse ofte sker med kort varsel og meget vilkårligt. Cirka en tredjedel af de 1500 kirker skal være lukket; i Wollega- og Sidamegnen er der ikke længere nogen, der er åbne.

I 1977 blev Mekane Yesu-kirkens radiosender beslaglagt af staten, skønt den finansieredes af de troende, og radiosenderen har siden udbredt kommu-

nistisk propaganda. Også nogle af kirkens administrationsbygninger blev senere overtaget af staten uden erstatning til kirken.

Der ligger racisme bagved

CSI citerer etiopiske kilder, der siger, at denne forfølgelse har med racisme at gøre. Regeringen tilstræber - som allerede den styrtede kejser Haile Selassie - en etparti stat med én eneste religion. Den koptisk-ortodokse religion skulle overtage rollen som den førende religion, fordi regeringen mener, at denne kirke er den, der er lettest at påvirke.

Etiopiens ikke-ambariske befolkning føler sig som et koloniseret og undertrykt folk. De protestantiske kirker forsøger at indgyde de nationale mindretal mod og søger at

styrke deres selvbevidsthed, men også at hæve deres levestandard ved bedre uddannelse og bedre lægehjælp.

Om de andre undertrykte protestantiske kirker er det vanskeligt at få pålidelige oplysninger. Undertrykkelsen rammer også den katolske kirke, som kun har få medlemmer i Etiopien (0,7 pct. af befolkningen). Således blev en katolsk skole og en ordens uddannelsessted i 1983 beslaglagt uden erstatning. Bibelselskabets virksomhed er helt standset, og de etiopiske jøder (falachas) har måttet afbryde deres kontakt til Israel.

Den oprindelige hensigt, også at forfølge muslimerne, blev ikke realiseret af hensyn til de gode diplomatiske forbindelser med de islamiske lande.

Vi ses i Rom!

Ungdomsfestival palmesøndag

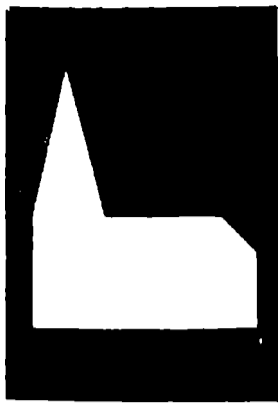
Rom (KIPA) - Pave Johannes Paul II har indbudt ungdommen fra hele verden til international ungdomsfestival palmesøndag i Rom.

Også kirken, der opfordrer alle unge til at opbygge en menneskeværdig verden, vil yde sit bidrag til det internationale ung-

domsår 1985, sagde paven.

Mottoet for ungdommens møde med paven ved begyndelsen af den stille uge er »Kristus er vor fred«. Paven opfordrer alle nationale bispekonferencer og alle internationale bevægelser og organisationer til at støtte dette møde.

Orientering fra sognene

FEBRUAR

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 4, der udkommer 27.2. 1985 er mandag den 11.2. 1985 (for marts 1985). Manuskripterne bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion Vesterbrogade 28³, 1620 Kbh. V.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræst Czeslaw Kozon tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-10), undtagen mandag.

Messestider:
Søndag: Kl. 8 reciteret messe. Kl. 10 højmesse. 1. søndag i måneden latinsk højmesse, 3. søndag som regel familiemesse.

Hverdage: Mandag-torsdag kl. 8 i kirken. Fredag kl. 17 hos søstrene (1. fredag i kirken). Lørdag kl. 11.30 i kirken. Onsdag som regel messe hos søstrene kl. 17.

Fredag d. 1.: Jesu Hjerter-fredag. Kl. 16 udstilling af sakramentet til tilbedelse. Kl. 16.45 andagt og kl. 17 messe. Ingen messe hos søstrene.

Lørdag d. 2.: Kl. 11.15 rosenkrans i kirken. Kl. 19.30 vesper i kirken.

Søndag d. 3.: Herrens Fremstilling. Kl. 10 lysindvielse og latinsk højmesse.

Mandag d. 4.: Sct. Blasius' fest. Blasiusvelsignelsen meddeles i forbindelse med messen kl. 8.

Torsdag d. 14.: Kl. 15 rosenkransmøde hos Connie Probst, Schimmelmansvej 45.

Fredag d. 15.: Kl. 19.30 giver familien Thomsen en koncert i kirken. Der vil blive foretaget en indsamling til fordel for Caritas.

Søndag d. 17.: Kl. 10 familiemesse.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag. Skolemese kl. 8 og messe kl. 19. Asken indvies og uddeles i begge messer.

Fredag d. 22.: Åbent hus hos Connie Probst, Schimmelmansvej 45. Kl. 19.30 »Blade af romerske dagbøger« ved pastor Kozon.

Lørdag d. 23.: Kl. 19.30 vesper i kirken. N.B.: Alle er velkomne til møderne hos Connie Probst. Dog bedes man forinden tilmelde sig på tlf. (01) 64 30 39 kl. 9-12. Mini-KUK mødes hver onsdag kl. 19-21 i lokalet Kollegievej 2A.

Meditationsaften ved Grethe Livbjerg hver mandag kl. 19.30 i kirken.

Bibelkreds ved Sr. Benedicte Ramsing onsdag d. 20. februar kl. 10.15 hos søstrene, Ordrupdalvej 24. Oplysninger på tlf. (01) 20 62 21.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Præster: J. Kruk, A. Jestl. Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. (A. Jestl) 11-12, onsd. og torsd. 18-19 (J. Kruk). Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messetider:
Alle lørdage engelsk messe 17.

Søndage kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke

den 1. søndag i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe. Sct. Annæ Hjem: Kl. 10.30 Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.

Fredag d. 1.: Kl. 9.45 skolemese i kirken. Kl. 19.00 Jesu Hjertemesse.

Søndag d. 3.: Kyndelmisse. Kl. 10.00 indvielse af lysene, procession og højmesse. Kl. 11.30 familiemesse.

Mandag d. 4.: Hl. Blasius, bp. og martyr. Kl. 8.00 messe med Blasius' velsignelse. Velsignelsen vil også blive givet søndag den 10. efter messerne.

Tirsdag d. 5.: Kl. 19.30 møde for forældre og firmander i præstegårdens pejsestue. Vi taler om de praktiske ting i forbindelse med Firmelsen og om påskemåltidet som vi holder for firmanderne.

Torsdag d. 7.: Kl. 15-16.30 tilbedelse i kapellet hos Sct. Elisabethsøstrene. Kl. 19.00 Gudsmodersaftenmesse med nove-nebøn.

Fredag d. 8.: Kl. 18.00 hyggeaften for kirkekaffens arbejdsgruppe.

Onsdag d. 13.: Kl. 14.00 Ældres Klub og kl. 16.00 messe i huskapellet.

Søndag d. 17.: 6. sø. i året. Fastelavn.

Tirsdag d. 19.: Kl. 9.45 skolemese i huskapellet.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag. Med denne dag begynder fastetiden. Kl. 19.00 koncelebreret aftenmesse med uddeling af askekorset.

NB. Det er faste- og abstinensdag!

Torsdag d. 21. og hver torsdag i fastetiden kl. 18.30 tilbedelse foran Sakramentet her i kirken og Kommunionuddeling derefter kl. 19.00 korsvejandagt og sakramental velsignelse.

Fredag d. 22.: Kl. 9.45 skolemese i kirken.

Søndag d. 24.: 1. sø. i Fasten. Kl. 10.00 latinsk højmesse.

Mandag d. 25.: Kl. 19.00 menighedsrådsmøde.

Tirsdag d. 26.: Kl. 17.00 påskemåltidet for firmanderne, hyggeaften og bordmesse.

Onsdag d. 27.: Kl. 14.00 Ældres Klub og derefter messe i huskapellet.

Religionsundervisningen for børn der ikke går i en katolsk skole: hver mandag kl. 15.30 og 16 og tirsdag kl. 15.30.

Firmandundervisning: hver torsdag kl. 16.30.

Spejdergruppen: hver mandag kl. 18.30-20.00.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K. Tlf. (01) 13 37 62.

Kirkens kontor er åbent kl. 14-16.30 undt. torsdag. Sct. Ansgars kirkes giro: 6 42 53 05.

Præsternes træffetid: Ti.-fre. kl. 11-12. Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Messestider nov.-febr. incl.: søndag kl. 9 og højmesse kl. 11.

Hverdage: Alle dage kl. 8, tirsdag og torsdag tillige kl. 16.30.

Lørdage: Kl. 17 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Fredag d. 1.: Kl. 16.30 Jesu Hjerter messe med tilbedelse indtil kl. 18.

Lørdag d. 2.: Kl. 16 messe på polsk. Kl. 17 reciteret messe og rosenkrans.

Søndag d. 3.: Kl. 11 lysindvielse og latinsk højmesse. Festen for Jesu fremstilling i templet.

Mandag d. 4.: Kl. 16.30 messe og Blasiusvelsignelse.

Onsdag d. 6.: Kl. 10 messe for de ældre.

Søndag d. 10.: Kl. 11 familiemesse og kirkekaffe i menighedssalen.

Søndag d. 17.: Kl. 11 latinsk højmesse.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag, faste- og abstinensdag: Kl. 10 messe for de ældre. Kl. 19.30 aftenmesse med fastepredikenen ved biskop H.L. Martensen.

Søndag d. 24.: Kl. 11 dansk højmesse.

Husk! I marts begynder sommerordningen med søndagsmesser kl. 8 og kl. 10.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundsvej 225, 2700 Brh.

Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Åge Nielsen træffes i præstegården i forbindelse med messerne samt tirsdag kl. 10.30-11.30. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Den hellige eukaristi fejres. Søndag kl. 10.30. Tirsdag kl. 10, derefter kaffe. Onsdag og fredag kl. 19.

Fredag d. 1.: Tilbedelse fra kl. 18.30 indtil messen kl. 19.

Søndag d. 3.: Kyndelmisse. Lys der ønskes indvie til brug i hjemmene, skal afleveres inden messen. Rytmsk messe kl. 10.30, derefter »kirkekaffe«.

Fredag d. 15.: Menighedsrådsmøde efter messen kl. 19. Overlæge fru Møller-Jørgensen fortæller om etiske problemer i forbindelse med genforskningen. I presen læser og hører vi ofte om reagensglasbørn, »reservemødre« o. lign. Men hvad ved vi egentlig om det hver især?

Søndag d. 17.: Fastelavnssøndag. Efter messen kl. 10.30 er der fastelavnssfest for børnene, der møder udklædt. Arr. er fælles for Herlev og Brønshøj sogne.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag. Fastetiden begynder. Askevielse under messen kl. 19. Biskoppens fastemesser i Skt. Ansgar begynder kl. 19.30.

Lørdag d. 23.: Familieundervisning kl. 14.45 Herlevgårdsvej 14. Sluttes kl. 17 med familiemesse.

Jesu Hjerter Kirke

Stenogade 4A, 1616 København V.

Tlf. 01-24 65 80 sognepræsten og kontor. Øvrige præster 01-21 85 88.

Messestider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18.00: Messe på engelsk.

Søndagens messetider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenogade 9.

Fredag d. 1.: Jesu hjerter fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 andagt. Kl. 17.00 messe.

Søndag d. 3.: Herrens fremstilling i templet. Kl. 10.00 lysindvielse, procession og højmesse.

Mandag d. 4.: Blasiusvelsignelse.

Tirsdag d. 5.: Kl. 15.30 kongregationsmøde i kirken.

Søndag d. 10.: H.H. Biskop H.L. Martensen tildeler under højmessens kl. 10.00 firmelsens sakramente.

Tirsdag d. 19.: Kl. 14.30 møde for de ældre i den grønne sal.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag. Hverdags-

messeordning. Askeuddeling ved alle messer.

Søndag d. 24.: Kl. 8.00 kongregationsmesse.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.

Sognepræst: Peter Nissen. Tlf. 01-35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Henvendelse kan også rettes til menighedsrådets formand hr. Ove Leerbeck, 02-98 23 84.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10.00

Onsdag: Messe kl. 19.00

Søndag d. 3.: Herrens fremstilling i Templet. Kl. 10.00 lysvielse og højmesse. Lys, som ønskes indviet bedes afleveret i sakristiet i god tid inden messen.

Onsdag d. 6.: Efter messen kl. 19.00 menighedsrådsmøde, hvor p. L. Brunicardi vil fortælle om Redemptoristerne.

Onsdag d. 13.: Efter messen kl. 19.00 menighedsrådsmøde, hvor pastor Gadegaard vil fortælle om Den danske Folkekirke.

Onsdag d. 20.: Kl. 19.30 messe i Sct. Ansgar kirke, hvor biskoppen vil holde den første i rækken af dette års fastepredikener.

Ingen messe i Johanneskirken!

Onsdag d. 27.: Efter messen kl. 19.00 menighedsrådsmøde, hvor sr. Hildegard vil fortælle om Lioba-søstrene.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby

Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler: (02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsgudstjenster: mandag til torsdag kl. 17.15. Fredag kl. 7.00.

Alle lørdage: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Fredag den 1.: Messe på plejehjemmet »Lystoftebakken« i Brede kl. 11.00.

Lørdag den 2.: Kyndelmisse. Søndagsmesse kl. 17.00 med lysindvielse og procession. Efter messen Blasiusvelsignelsen.

Søndag den 3.: Familiemesse kl. 9.30. Søndagsmesse kl. 11.00. I begge messer lysindvielse og procession. Efter begge messer Blasiusvelsignelsen.

Tirsdag den 5.: Møde i ældreklubben kl. 11.30. Der vises en dansk film.

Torsdag den 7.: kl. 19.30 voksenstudiegruppen mødes i menighedssalen. Alle er velkomne.

Lørdag den 9.: Søndagsmesse kl. 17.00.

Søndag den 10.: Søndagsmesse kl. 11.00. Efter messen frokost i menighedssalen.

Lørdag den 16.: Kl. 14.00 messe for vietnamesere. Kl. 17.00 søndagsmesse med askeindvielse og uddeling.

Søndag den 17.: Familiemesse kl. 9.30. Søndagsmesse kl. 11.00. Begge messer med askeindvielse og uddeling.

Tirsdag den 19.: Møde i ældreklubben kl. 11.30.

Torsdag den 21.: Første fastemeditation i kirken kl. 19.00. Voksenstudiegruppe-møde i menighedssalen kl. 19.30.

Lørdag den 23.: Søndagsmesse kl. 17.00 med dialogprædiken.

Søndag den 24.: Søndagsmesse kl. 11.00.

Torsdag den 28.: Anden fastemeditation i kirken kl. 19.00.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F., tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J.
Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messetider:

Søndag: Reciteret messe kl. 8.00.

Højmesse kl. 11.00.

Hverdag: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om tirsdagen bortfalder messen kl. 8.00, i stedet læses messe kl. 9.30. Første fredag kl. 19.30.

Fredag d. 1.: Jesu Hjerter fredag. Messen kl. 6.45 bortfalder. Der er messe kl. 8.00. Tilbedelse foran det udstillede sakramente kl. ca. 19.00, efterfulgt af aftenmesse kl. ca. 19.30.

Søndag d. 3.: Herrens fremstilling (»Kyndelmisse«). Kl. 8.00 reciteret messe. Højmesse med lysvielse kl. 11.00. NB: Lys som ønskes indviet, bedes indleveret i sakristiet i god tid før højmessens.

Mandag d. 4.: Blasiusvelsignelse i messerne kl. 8.00 og 11.00.

Søndag d. 10.: Reciteret messe kl. 8.00. Familiemesse kl. 11.00, efterfulgt af kirkekaffe.

Torsdag d. 14.: Torsdagsklubben mødes. Kl. 14.30 messe, efterfulgt af sammenkomst og underholdning i salen. Alle er hjertelig velkomne.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag, som er faste- og abstinensdag. Messen kl. 6.45 bortfalder. Askevielsen og uddelingen af askekors både i messen kl. 8.00 og aftenmessen kl. 19.30.

Søndag d. 24.: 1. søndag i fasten. Messerne som om søndagen.

Marts

Fredag d. 1.: Jesu Hjerter fredag. Messen kl. 6.45 bortfalder. Der er messe kl. 8.00. Tilbedelse foran det udstillede sakramente kl. 19.00, efterfulgt af aftenmesse kl. 19.30.

PS: Sognepræsten er bortrejst fra og med d. 24/2 til og med d. 17/3.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre
Tlf. (01) 78 27 90.

Konstitueret sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag: Højmesse kl. 10.

1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Familiemesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Mandag d. 4.: Sankt Blasius. Messe kl. 11.00 med Blasiusvelsignelse.

Søndag den 17.: »Fastelavn«. Kl. 10.00 højmesse. Efter messen slås katten af tøndem, hvorunder varmt trakterement kan købes.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag. Messe kl. 19.00.

Torsdag d. 21.: Messe kl. 19.00, kl. 19.30 taler generalvikar, pastor Ib Andersen om den nye kirkeret.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N.

Sognepræst: Peter Nissen. Tlf. 01-35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10, fransk messe

kl. 11.30, dansk messe kl. 17, engelsk messe kl. 18.

Måndag, tirsdag, onsdag, fredag, lørdag messe kl. 11, torsdag messe kl. 7.30.

Søndag d. 3.: Herrens fremstilling i Templet. Kl. 10.00 højmesse med Schola Gregoriana.

Mandag d. 4.: Sct. Blasius. Efter messen kl. 11.00 meddeles Blasiusvelsignelsen.

Torsdag d. 12.: Efter messen kl. 11.00 holder vi åbent hus i krypten. Tag frokostpakke med, så spiser vi sammen og hygger os.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag. Kl. 11.00 messe med indvielse og uddeling af asken. Kl. 19.30 askeonsdags-messe i Sct. Ansgar Kirke, hvor biskoppen vil holde den første i rækken af dette års fasteprædikener.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Messetider:

Søndag: Højmesse kl. 9.00, reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdag: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Søndag den 3.: Herrens fremstilling i Templet, Kyndelmisse. Gregoriansk højmesse kl. 9, som indledes med lysvielse og procession. Lys, der ønskes indviet, bedes afleveret i god tid før messen og tydeligt mærket med navn. Reciteret messe kl. 11. Blasiusvelsignelse kan modtages efter messerne.

Mandag den 4.: Blasiusvelsignelse efter messen kl. 17.

Lørdag den 16.: Kl. 17-21.30 fastelavnsfest i skolens gymnastiksal. Billetter 40 kr. for voksne, 15 kr. for børn. Middag med vin (sodavand), tøndeslagning, dans. Mød udklædt, i det mindste med en morsom hat. Billetter fås i forbindelse med messerne søndagene den 3. og 10. februar. Vel mødt!

Søndag den 17.: Messen kl. 9 optages af Danmarks Radio. Transmitteres kl. 17. Reciteret messe kl. 11.

Onsdag den 20.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe kl. 17 og uddeling af askekorset. - Men det anbefales at deltage i messen for Storkøbenhavns katolikker i Sankt Ansgars kirke kl. 19.30, hvor biskoppen indleder fastens gudstjenester, der ellers holdes alle lørdage i fastetiden kl. 16.30, dog første gang lørdag den 2. marts. Disse messer gælder for søndag.

Her i kirken rosenkransbøn og messe som sædvanligt alle lørdage i fastetiden.

Søndag den 24.: Familiemesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Immaculatakirken:

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45. Søndag højmesse kl. 9.00.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 93 76 94.

Sognepræst: Paul Marx O.M.I.

Messetider:

Lørdag: Kl. 17

Søndag: Kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk)

Hverdag: Torsdag og fredag kl. 8.

Tirsdag: Tilbedelsestime kl. 19-20.

Hver anden onsdag: Bedetime kl. 19.30-21.

Ungdomsklubber:

Mini-kuk hver onsdag kl. 16-18.

Maxi-kuk hver torsdag kl. 19.30-21.30.

Søndag d. 3.: Lysindvielse. Firmelsesforberedelse efter messen kl. 9.30.

Mandag d. 4.: Voksenkatekese - Markus-evangeliet kl. 19.30.

Onsdag d. 13.: Bedetime kl. 19.30.

Søndag d. 17.: Sct. Antoni kirke har arrangeret fastelavnsfest fælles for de to sogne. Tøndeslagning efter rytmisk messe kl. 10.30.

Mandag d. 18.: Voksenkatekese - Markus-evangeliet kl. 19.30.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag - Fastetidens messer med biskop Martensen begynder i aften kl. 19.30 i Sct. Ansgar kirke.

Lørdag d. 23.: Kl. 14.45 familieundervisning med messe kl. 17.

Søndag d. 24.: Askeuddeling. Firmelsesforberedelse efter messen kl. 9.30.

Tirsdag d. 26.: Korsvejsandagt kl. 19.

Onsdag d. 27.: Bedetime kl. 19.30.

Første kommuniionsundervisning starter torsdag d. 7. februar kl. 16-17.

Deutschsprachige Gemeinde

Pfr. Guido Krienbühl, Vesterbrogade 28, 2. 1620 Kbh. V. Telf.: (01) 24 26 30.

Hl. Messe jedem 1. und 3. Sonntag im Monat um 10 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, København. Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

English-speaking ministry

Fr. Elmar Mauer. O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center. Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebrations in English:

Sunday

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. 10.45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 5:00 pm.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N. 6:00 pm.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 pm.

Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V.: 6:00 pm.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 pm.

PROVINSEN

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.

Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkelborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Om tirsdagen messe på Nordvanggård kl.

10. Om fredagen aftenmesse på Nordvanggård 19.30.

Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.

Skriftemål:

Lejlighed til at skrifte i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.

Søndag d. 3.: »Kyndelmisse«, familiemesse i Bi.

Mandag d. 4.: Midikuk kl. 19.00 i Bi.

Torsdag d. 7.: Konfirmandforberedelse i Bi. samtidig med børnenes religionsunderv. kl. 16.

Mandag d. 11.: I Bi. menighedsrådsmøde og samme aften Midikuk, også på Nordvanggård.

Tirsdag d. 12.: Forældremøde for de forældre, hvis børn går på hold 3 hos Sr. Neophita og forbereder sig til deres første skriftemål. På Nordvang. kl. 19.30. De bedes venligst at melde til, eller fra hvis De ikke kan komme.

Søndag d. 17.: Fastelavnsfest. Familiemesse kl. 10, derefter fest og tøndeslagning i begge kirker.

Mandag d. 18.: I Bi. mødes Ældreklubben kl. 14.00 til fastelavnsfest.

Tirsdag d. 19.: I Bi. forældremøde for de forældre, hvis børn undervises på hold 2 hos Sr. Mamertis, til deres første H. Kommunion. Mødet holdes på Nordvang. kl. 19.30. De bedes venligst at til eller framelde Dem.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag i Hø. messe kl. 11.00, og aftenmesse kl. 19.30 i Bi. med indvielse af askekorset under disse messer.

Askeonsdag er en påbudt faste- og abstinensdag.

Torsdag d. 21.: Vinterferie: Ingen religionsunderv. for børnene.

Søndag d. 24.: I Bi. prædiker pastor Osorio og bagefter er der kirkekaffe og lejlighed til at stille spørgsmål.

Mandag d. 25.: I Bi. mødes Midikuk kl. 19.00.

Torsdag d. 28.: Religionsunderv. på Nordvang. som sædvanligt.

Søndag d. 3. marts kommer pastor Kaare Osorio igen til Bi. for at prædike og at holde foredrag efter messen og så spiser vi vor medbragte frokost sammen. Efter diskussionen afslutter vi kl. 14.00.

NB: vedr. konfirmationen i foråret 1985: I Hørsholm søndag d. 10. marts og i Birkerød søndag d. 17. marts kl. 10.00. De unge som endnu ikke har tilmeldt sig, bedes hurtigst muligt at kontakte sognepræsten.

Selve konfirmandforberedelsen begynder for Hørsholms vedkommende onsdag d. 16. jan. kl. 16.00 ved pater Sanders i Hørsholm kirke og for Birkerøds vedkommende torsdag d. 7. febr. kl. 16.00 på Nordvanggård ved pastor Muiser.

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg

Sognepræst: Lars Messerschmidt.

Samme adresse. Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17: Messe. Søndag kl. 10: Højmesse.

Hverdagsmesser:

Normalt md. 8, ti. 8, on. 8, to. 8, fr. 18.45, se dog nedenfor.

Skriftemål:

Lørdag kl. 16-16.30. Søndag kl. 9-9.30 eller efter aftale.

Mandag d. 4.: Ingen messe.

Søndag d. 10.: Sogndag. Kl. 10: Familiemesse med efterfølgende kirke- kaffe. Undervisning og fælles frokost med medbragt mad. Sluttes ca. kl. 14.15. Alle er velkomne. Tema: Jesus døber os med Helligånden.

Mandag d. 11.-fredag d. 15.: Ingen messe.
Onsdag d. 20.: Ingen messe. Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Ved faste forstås at man kun spiser eet måltid og reducerer de øvrige måltider til et minimum, hvis ikke man helt undlader dem. En fastedag er samtidig kødløs dag. Den skal også særligt være viet til bøn, åndelige øvelser og kærlighedsgerninger. Alle mellem 18 og 59 år er forpligtet til at faste.

Fredericia: Skt. Knuds Kirke

Sjællandsgade 50, 7000 Fredericia.

Tlf. (05) 92 41 76.

Sognepræst: Henri Kerkhofs
Kapellan: Raymond Minnaert.
Menighedsrådsformand: Hans Madura, tlf. (05) 92 08 06.

Præsternes adresse er stadig: Fjellegade 2, Vejle, tlf. (05) 82 08 92.

Hvis præsterne ikke træffes på præstegårdens telefon, vil telefonsvareren automatisk henvise til præstegården i Vejle.

Messestider:

Lørdag kl. 17.00.

Søndag kl. 10.00.

Onsdag kl. 17.30.

NB: 2. søndag i måneden: Kirkekaffe
Pastor Minnaert vil være i Fredericia hver onsdag fra kl. 10.00 til kl. 15.00.

Skolegudstjenester: De tre første fredage i hver måned kl. 9.40 i Skt. Knuds Kirke. Sidste fredag i hver måned kl. 9.40 i Sct. Michaelis.

Fælleskristent bibel- og bedemøde: hver onsdag kl. 16.00 i »Den lille skole«.

Frederikshavn: Helligåndskirken

Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn.

Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg.

Tlf. 08-12 69 56.

Søndag d. 3.: Kl. 10.00 gudstjeneste v. Per Dolmer.

Lørdag d. 9.: Kl. 16.30 messe.

Lørdag d. 23.: Kl. 16.30 messe.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariegade 8, 6100 Haderslev.

Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 03 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.

Messestider: Søndage kl. 10.00 og fredage kl. 17.00. 1. fredag i måneden m. indvielse til Jesu Hjerte og sakramental velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Søndag d. 3.: Herrens fremstilling i Templet (Kyndelmisse): Lysindvielse, procession og dansk højmesse kl. 10.

Mandag d. 4.: Sct. Blasius: Messe og velsignelse kl. 19.

Søndag d. 10.: 5. alm. søndag: Dansk højmesse kl. 10.

Søndag d. 17.: 6. alm. søndag: Dansk højmesse kl. 10.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag: Messe og askeindvielse kl. 19.

Søndag d. 24.: 1. søndag i fasten: Latinsk højmesse kl. 10.

Bibel- og bedekreds:

Torsdag d. 7.: Kl. 20 i Rosenkranshuset. Bibel medbringes!

Kirkekaffe:

Søndag d. 17.: Efter messen i Rosenkranshuset. Enhver medbringer kaffe, kopper og brød!

Kvindekredsen:

Onsdag d. 13.: Hos Anton Liss, Vognmarken 6, Åbenrå, kl. 19.30.

Undervisning:

Mandag: For de mindre børn v. Sr. Angela, Åstrupvej 65, kl. 14-15.

Lørdage: Undervisning: For de mindste børn samme sted kl. 10-11.

Torsdage: Undervisning: For de store børn forberedelse til modtagelse af firmelsens sakramente v. sognepræsten i Rosenkranshuset kl. 15.30-16.30.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræst G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Alle søndage kl. 10.00 højmesse. Alle lørdage kl. 17.00 dialogmesse.

1. og 3. søndag i måneden fejres messen på kroatisk, henholdsvis kl. 12.00 og kl. 17.00.

Sidste søndag i måneden er højmassen på latin.

Lejlighed til at modtage bodens sakramente alle lørdage kl. 16.00 til 17.00 i kirken, eller på en anden dag og tid efter aftale med præsten.

Hverdagsmesser: Mandag til fredag incl. kl. 19.00 i søstrenes kapel, Møllebakken 8. Endvidere mandag til fredag incl. i Niels Steensens Hus, Nygade 6. Dog bedes man vedr. hverdagsmesse i Niels Steensens Hus på tlf. 21 53 79 forespørge, om messen evt. den pågældende dag afholdes på et andet tidspunkt.

Eventuelle ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i kirkens våbenhus.

Søndag d. 3.: Herrens fremstilling i templet. Kl. 10.00 kyndelmisse. Lysindvielse og lysprocession i kirken. Blasiusvelsignelse mod halssygdomme gives umiddelbart efter messen.

Onsdag d. 6.: Møde for pensionister hos søstrene på Møllebakken 8 kl. 14.30.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag. Påbudt faste- og abstinensdag. Begyndelse til de 40 dages bodstid.

Kl. 19.00 indvies og uddeles den indviende aske i forbindelse med dialogmessen i søstrenes kapel. Søndagen derpå gentages indvielse og pålæggelse af aske for alle, som var forhindrede i at møde op på selve dagen.

Bemærk! Fastetiden er en bodstid, den må ikke gå ubemærket hen over os, hvis vi som kristne vil gøre alvor af vor religion. Lad os ikke nøjes med et rundhåndet bidrag til Caritas Danmark for at hjælpe de underudviklede lande, himmeriget kan ikke købes. Vi må selv gøre en indsats for at blive lidt bedre mennesker ved at bede mere og bedre, ved at styrke det kristne fællesskab og ved at komme lidt flittigere til søndagsgudstjenesterne.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.

Messestider: Hver søndag kl. 10.00.

Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Askeonsdag den 20. er faste- og abstinensdag som indledning af 40-dages bodstiden op til påsken.

Fredag den 1.-søndag den 3. Ministrantkursus på Øm.

Undervisning: Kl. 17-18.

Det yngste hold:

Onsdage den 6., 20. og 27.

Firmanholder:

Onsdage den 6. og den 17.

Konvertitter:

Tirsdays den 5. og den 19. kl. 10.

Pladsmangel:

Vi var 52 deltagere i adventsaftenen, lørdag den 8. december for at feste sammen både i kirken øverst oppe og i de udlejede lokaler nedeunder. Det var lige før vi heller ikke kunne være der inde alle sammen! Som allerede omtalt ved søndagsmøderne har menighedsrådet nu bedt bispekontoret om et forøget tilskud, så menigheden kan tage stueetagen i brug hver søndag og onsdag, hvilket jo var meningen med huset, da det blev købt i 1962. Så får vi et køkken og et læse- og legerum til børnene.

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.

Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10B. Tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag.

Sankt Vincent Søstrene:

Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10

Hverdagsmesser normalt: Ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.

Lørdag d. 2.: Børnenes religionsundervisning nr. 11, kl. 9.30-11.30 (messe kl. 11-11.30, alle er velkommen).

Søndag d. 3.: Herrens fremstilling, fejres kl. 10. *Efter messen uddeles Blasiusvelsignelsen i hverdagskapellet.*

Onsdag d. 6.: Midikuk kl. 15.30-17.

Torsdag d. 7.: Messe kl. 14 og herefter kirkekaffe og hyggeligt samvær. Ældre som har behov for afhentning, bedes kontakte søstrene på telefon: 26 78 65.

Lørdag d. 9.: Børnenes religionsundervisning nr. 12, kl. 9.30-11.30 (messe kl. 11-11.30, også forældre er velkommen).

Søndag d. 10.: Messe kl. 10.

Søndag d. 17.: Fastelavnsmesse kl. 10. Alle festdeltagere er udklædt til messen kl. 10, med næser, huer m.m. Efter gudstjenesten går vi nedeunder, hvor vi slår katten af tønden. Således samler vi appetit til igen at gå ovenpå og spise gule ærter m/medister og flæsk. Mon ikke også vi synger lidt? *Husk nilmelding i våbenhuset!*

Onsdag d. 20.: Askeonsdag, hvor askekorset meddeles i messen kl. 17. Denne dag er faste- og abstinensdag. *Midikuk kl. 15.30.*

Søndag d. 24.: Latinsk messe kl. 10. NB: Lübeck - Sankt Vicelin - kalder igen. Atter har vi modtaget indbydelse til at besøge vores venskabsmenighed i Lübeck. Vi har lagt os fast på dagene 15.-17. marts. Læs nærmere i sognebrevet. *Bindende nilmelding på listen i våbenhuset, senest torsdag d. 28. februar.*

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.

Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: I Sct. Josefs kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).

Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19. Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.

Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken.

Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Søndag d. 3.: Kirkekaffe efter højmassen.

Lørdag d. 9.: kl. 10.30: Bededag med pater P. Marx, omi, hos søstrene.

Søndag d. 10.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden«. Alterets sakramente.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag, faste- og abstinensdag, messe kl. 19 i kirken.

Torsdag d. 21.: kl. 19.30: Bibelaften hos sognepræsten.

Kalundborg: Skt. Maria Kirke

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.

Præst: Stephen Holm, Slagelse 03 52 06 45.

Menighedsrådsformand: E. Wojtaszewski, Røsnæsvej 148, 4400 Kalundborg 03 50 11 20.

Messe: Hver søndag kl. 15.00.

Børneundervisning: Hver søndag kl. 14-15
Søndag d. 3.: Kyndelmisse. Lysvielse og procession i forbindelse med messen.

Søndag d. 24.: 1. søndag i fasten, askevielse og askepålæggelse i forbindelse med messen.

Kolding: Skt. Michaels Kirke

Tøndervej 17, 6000 Kolding.

Tlf. (05) 52 76 01.

Sædvanlige messetider

Søndage: Kl. 8 sangmesse kl. 10 højmesse.

Hverdage: Mandag og tirsdag kl. 17.15 de øvrige dage kl. 8.15.

Søndag d. 3.: Vi fejrer Jesu fremstilling i templet, hvor han proklameres som folkeslagene frelser. Lysmesse kl. 10. Symbolet for vor frelse er lyset, som vi bærer i vore hænder. - Efter messen meddeles Blasiusvelsignelse. Der er kirkekaffe den dag.

Søndag d. 17.: Fastelavnssøndag. Familiemesse kl. 10. Efter messen er der menighedsfest. Vi samles i salen og slår katten af tønden.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag. Aftenmesse kl. 19.30. Den dag tegnes askekorset på panden. - I fastetiden er der andagt hver onsdag kl. 19.30.

I øvrigt vises hen til sognebrevet.

Lemvig: Hellig Kors Kirke

Østergade 33, 7620 Lemvig

Sognepræst Carroll L. Parker, OMI.

Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messetider: D. 2. og d. 4. lørdag i måneden kl. 10.

Skiftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Religionsundervisning lørdag d. 2. Vi

begynder med messen kl. 9.30 og afslutter kl. 11.30. Askeceremonier er med messen søndag d. 24. kl. 10. Kirkekafe efter messen søndag d. 24.

Nakskov Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.
Tlf. (03) 92 06 81.
Sognepræst: Pater Irenæus O.F.M. con.
Gudstjenestetider:
Søndag kl. 10.00.
Hverdage kl. 17.00.
Polsk messe: Søndag d. 24.2. kl. 11.00.

Søndag d. 3.: Kyndelmisse.
Søndag d. 17.: Fastelavn. Efter højmessens tøndeslagning i salen.
Onsdag d. 20.: Askeonsdag: Gudstjeneste kl. 19.00 som indledning til fastetiden. Askeuddeling.
Søndag d. 24.: Kl. 11.00 polsk messe. Åbent-hus-eftermiddag i februar onsdag den 6. februar 14.00-16.00. Alle er velkomne.
OBS. *Torsdag d. 14. februar ingen konfirmandundervisning!* OBS. OBS.
Kvindernes internationale Bededag
Fredag den 1. marts afholdes Kvindernes internationale Bededag. I år hos Baptisterne på Bregnevej. Vi begynder i kirken kl. 14.00, og vi håber mange katolikker vil være tilstede.

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. (03) 85 07 39.
Ugens gudstjenester:
Tirsdag, onsdag og torsdag kl. 16.30.
Fredag kl. 18.30, lørdag kl. 16 og søndag kl. 8 og 10.

Søndag d. 3.: Herrens fremstilling i templet (Kyndelmisse). Ingen gudstjeneste kl. 8.00. Kl. 10.00 Højmesse med lysindvielse. Efter messen kirkekafe i Fredensgade.
Torsdag d. 7.: Åbent hus aften.
Søndag d. 10.: Kl. 11.15 Polsk messe.
Torsdag den 14.: Arbejdsaften for den 3. verden og til sommermarkedet.
Fredag d. 15.: Menighedens fastelavnsfest. Kl. 18.00 gudstjeneste. Herefter fælles spisning og fest i salen. Tilmelding er nødvendigt.
Lørdag d. 16.: Kl. 16.00 barkedåb.
Søndag d. 17.: Børnenes fastelavnsfest. Kl. 10.00 Familiegudstjeneste. Herefter tøndeslagning og fest i salen.
Onsdag d. 20.: Askeonsdag. Kl. 19.00 gudstjeneste hvorunder uddeling af askekorset. Påbudt fastedag.
Torsdag d. 21.: Åbent hus aften.
Tirsdag d. 26.: Kl. 19.15 menighedsrådsmøde i Fredensgade.
Torsdag d. 28.: Arbejdsaften for den 3. verden og til sommermarkedet. Fra kl. 19.15-20.15 lysbilledforedrag.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.
Tlf. (03) 72 09 85. Sognepræsten træffes: ti., fr. og lø. kl. 11-12.
Kl. 8.00. Messe på Maria-Elisabeths Hj.
Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.
Hver skole - onsdag og fredag.
Kl. 8.00: Messe i Vor Frue Kirke.

Søndag d. 3.: Kyndelmisse. Højmessens begynder med lysindvielse og procession. Efter højmessens: Blasiusvelsignelse og kaffe i menighedssalen.
Søndag d. 17.: kl. 11.00: Polsk messe.
Askeonsdag d. 20.: kl. 19.00: Messe med askevelsignelse og uddeling af askekorset. Faste- og abstinensdag.
Fredag d. 22.: kl. 19.00: Korsvejsandagt.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C.
Tlf. (09) 12 16 64.
Kontortid: Ma.-fr. kl. 10-12.
Sognepræst: P. Jerzy Gorowski.
Andenpræst: P. Stefan Huber.
Præst: P. Karl Marischka.
Træffetid: Ti.-fr. kl. 11-12 samt ons. og fr. tillige 17-18.
Søndagsmesser: Kl. 8-10 - 16.30 og 4. søndag polsk messe kl. 12.
Hverdagsmesser: Ma. kl. 8 - ti., to., lø. kl. 9, ons. kl. 11 - fr. kl. 19.
Andagter: To. kl. 19 Maria andagt, i fastetiden dog Korsvejsandagt.
Religionsundervisning:
Onsd. kl. 16 for alle grupperne.
Mini-KUK: Fr. kl. 15.30-17.
Maxi-KUK: Efter aftale.
Maria Legionen: Onsd. kl. 19.30 (Adelgade 7)

Mandag d. 11.: kl. 19.30 møde i DKKF på Bjerregaardsvej 9.
Tirsdag d. 12.: kl. 14 møde i De ældres Klub.
Torsdag d. 14.: Bibelkreds efter andagten - Adelgade 7.
Fredag d. 15.: kl. 17 møde i Den franciskanske Lægorden, Adelgade 7.
Onsdag d. 20.: Askeonsdag, messer kl. 11 og 19.
Søndag d. 24.: Vietnamesisk messe kl. 14.
Fredag d. 1 marts: Kvindernes internationale bededag: Kl. 17 i Metodistkirken
Dalum slotskirke
Søndage: Messe kl. 7.30.
Hverdage: Messe kl. 6.30.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.
Sognepræst: T. Palsøe.
Tlf. (03) 61 03 92.
Søndage: Højmesse kl. 10. Onsdage, fredage: Messe kl. 17.30. Fredage tillige: Konfirmandundervisning efter aftale.

Søndag d. 3.: Herrens fremstilling (Kyndelmisse), kærteindvielse ved kirkedøren, lysprocession til altret, messe. Efter messen kirkekafe på skolen.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.
Søndagsmesser: Højmesser kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.
Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.
Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Søndag d. 3.: Jesu fremstilling i templet. Kl. 10: Kyndelmisse med lysindvielse og procession.
Onsdag d. 20.: Askeonsdag, (befelet

fastedag). Aftenmesse med askeindvielse og uddeling kl. 19.30.
Tirsdag d. 26.: Aftenmesse kl. 19 i anledning af konfirmand-komsammen.
Lørdag d. 9.: Fastelavnsfest kl. 18. Fælles spisning med medbragt madkurv. Godt humør og udklædning anbefales. Præmier til de to mest »ekstravagante«. Entré 10 kr., (ukonfirmerede unge gratis!)

Ledreborg Slotskirke
Hver søndag: Messe kl. 8.30.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 24 15.
Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.
Søndagsmesse kl. 10.
Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos De små Søstre i Øm.
Fredag d. 1.: kl. 16-18: Start på religionsundervisning for børn, som nu fortsætter hver fredag.
Søndag d. 3.: kl. 10: Herrens fremstilling i templet. Biskop H. Martensen celebrerer. Efter højmessens kirkekafe.
Mandag d. 4.: kl. 19.30: Lysbilledforedrag om Roms kunst og kultur v/pastor W. Wuyts. (Th. Langs Skole).
Torsdag d. 7.: kl. 19.30 i Søjlehuset: Biskop H. Christiansen, Aalborg, taler om Lima-dokumentet.
Mandag d. 11.: kl. 14-16: Værestedet.
Lørdag d. 16.: kl. 16: Messe. Bagefter fællesspisning og bankospil (tag mad med).
Onsdag d. 13.: Lysbilledforedrag kl. 19.30 om Rom v/pastor W. Wuyts. (Th. Langs Skole).
Søndag d. 17.: kl. 10: Fastelavn. Efter højmessens tøndeslagning for børn.
Onsdag d. 20.: kl. 19: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Messe med askepålæg-gelse.
Fredag d. 22.: Ingen undervisning p.g.a. skolernes vinterferie.
Mandag d. 25.: kl. 14-16: Værestedet.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. 03-52 06 45, præst Stephen Holm.
Faste messetider:
Alle *søndage:* Højmesse kl. 10.00.
Hverdage normalt således:
Mandag messe kl. 17.15. Tirsdag, torsdag, fredag kl. 19.15. Onsdag, lørdag kl. 9.
Kommunitetets bønner normalt således: Laudes kl. 8.30, rosenkrans kl. 12.00, vesper kl. 18.00.
Søndag den 3.: Kyndelmisse. Lysvielse og procession i forbindelse med højmessens kirkebil fra Korsør og Dianalund.
Mandag den 4.: Tilbedelse i kapellet kl. 18.00-19.00.
Søndag den 17.: Fastelavnsøndag. Menighedens fastelavnsfest i menighedshuset efter messen, kirkebil fra Korsør.
Onsdag den 20.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Kl. 19.15 messe i kirken med askevielse og askepålæg-gelse.
Søndag den 24., 1. søndag i fasten: Latinsk højmesse, askevielse og askepålæg-gelse ved messens begyndelse for dem, der ikke kan komme askeonsdag.
Børnenes religionsundervisning og de unges studiekreds genoptages *fredag den 1.:* kl. 18.00 og efterfølges af messe kl. 19.00. Der undervises ikke den 15. februar på gr. af vinterferie.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.
Sognepræst pater Josef Völk.
Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.
Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.
Faste messetider:
Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag aftenmesse kl. 19. Skriftemål: Før disse gudstjenester el. efter aftale m. præsten.

Torsdag den 31.: Kl. 19.30 (efter aftenmessen) menighedsrådsmøde i menighedssalen.
Søndag d. 3.: Kyndelmisse. Kl. 10: Lysindvielse, lysprocession og højmesse. (Med en »ganske kort« prædiken).
Mandag den 4.: Festen for den hellige Blasius. Før messen kl. 7.45 indvies Blasiuslysene. Efter messen uddeles Blasiusvelsignelsen.
Mandag d. 4.: Fyns og Sydjyllands præster er til præstemøde i Kolding.
Torsdag d. 7.: Studiekreds kl. 19.30 (efter aftenmessen). Emnet er: »Bodens Sakramente«. Alle er velkomne! Mødet holdes i menighedssalen.
Lørdag den 9.: Undervisning for børnene og vore unge fra kl. 10 til 12.30. Kl. 15: Dåb i kirken (Svitzer Hansen).
Søndag den 10.: Festgudstjeneste kl. 10. Pastor Niels Oppermann er hovedcelebrant og prædikant. Vi fejrer p. Oppermanns 50 års præstebud og hans 80 års fødselsdag! - Pastor Oppermann var sognepræst for Sct. Knuds menighed, Svendborg og ved Sct. Bendts Kapel i Rudkøbing fra 1941 til 1950. Efter festgudstjenesten er der reception i menighedssalen. - Alle, som gerne vil hilse på jubilaren, er hjertelig velkomne!!
Fra mandag d. 11. til torsdag den 14.: Sognepræsten er på kursus i Magleås.
Lørdag d. 16.: Møde for Kontaktgruppen. Kl. 14 messe i kirken. Derefter samvær i menighedssalen. Mødet slutter ca. 17.30.
Søndag d. 17.: Fastelavn!
Onsdag d. 20.: Askeonsdag. Kl. 19: Indvielse af asken, messe med en kort prædiken. Uddeling af askekorset efter messen. - Påbudt faste- og abstinensdag!
Fredag d. 22.: Korsvejsandagt kl. 19.
Lørdag d. 23.: Vietnamesisk gudstjeneste med vietnamesisk prædiken kl. 14. Efter gudstjenesten fælles møde med menighedsrådet og alle medlemmer af menigheden, som kan tænke sig at være med. »Tolkene« haves.
Søndag d. 24.: 1. søndag i fasten! Fasteprediken under højmessens.
Torsdag d. 28.: Kl. 17.15: Skriftemål for Sct. Mariæ Søstre. - Fra 18.30 til 19 lejlighed til skriftemål for menighedens medlemmer.
P.S.: Den første vietnameser, en dejlig sød, lille pige, Phong, blev døbt i Sct. Knuds kirke. Phong og forældrene ønskes hjertelig til lykke. (Døbt den 6.1. på festdagen for vismændene fra Østen!)

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.
Sognepræst Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 42 35 85.

Søndag d. 3.: fejrer vi »Herrens Fremstilling« i templet. Festen kaldes også på gammeldansk »Kyndelmisse«, »Lysmesse«, fordi vi på den dag mindes om, at Jesus er lyset, det oplyser hedningefolke-

Orientering fra sognene: Februar

ne, som den gamle Simeon profeterede. Om alt går som planlagt, og det er svært at planlægge 100% i denne vintertid, så vil pastor Oppermann fejre messen i Sønderborg, medens jeg tager til Aabenraa, hvor messen, efter biskoppens ønske, fejres som en fælles messe for hele menigheden (altså også vietnameserne). Og midt i måneden har vi askeonsdag, hvor vi begynder fastetiden med at modtage den indviede aske på vort hoved.

Fredag d. 1.: Jesu Hjerte fredag messe kl. 10.

Søndag d. 3.: Herrens fremstilling kl. 9.30.

Onsdag d. 17.: Askeonsdag. Messe med askeindvielse kl. 19.

Thisted: Skt. Thøgers Kirke

Møllevvej 23, 7700 Thisted.
Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 08-12 69 56 eller til Keld Westergaard, Thisted, tlf. 07-92 43 04.

Søndag d. 10.: Kl. 16.00 messe.

Søndag d. 24.: Kl. 16.00 messe.

Tønder: Hellig Kors Kapel

Ribelandsvej 41, 6270 Tønder.
Præst: Lars Messerschmidt, Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.

Messe hver søndag kl. 17.

Skriftemål:

Søndag kl. 16-16.45.

Religionsundervisning:

Forældre til børn der skal modtage katolsk religionsundervisning og forberedes til sakramenterne, bedes venligst så hurtigt som muligt tage kontakt med præsten.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag. Faste- og abstinensdag. Ved faste forstås at man kun spiser eet måltid og reducerer de øvrige måltider til et minimum, hvis ikke man helt undlader dem. En fastedag er samtidig kødløs dag. Den skal også særligt være viet til bøn, åndelige øvelser og kærlighedsgjerninger. Alle mellem 18 og 59 år er forpligtet til at faste.

Tak og velkommen:

Med tak til pastor Olaf Magnussen for sit mangeårige virke i Tønder, byder menigheden nu velkommen til pastor Lars Messerschmidt, som fra jul 1984 er udnævnt til ansvarlig præst for menigheden ved Hellig Kors Kapel i Tønder.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle.
Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.
Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester:

Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.

Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.

Søndag d. 3. kl. 10: Familiemesse. Bagefter menighedskaffe i menighedssalen.

Tirsdag d. 5. kl. 17.15: Bønstime i kirken. Meditationsemne: »Trøstens Ånd«.

Mandag d. 11. kl. 14.30: Kontaktgruppen indbyder de ældre til fastelavnstest med musikalsk underholdning og tøndeslagning.

Vestre Engvej 42.

Onsdag d. 20.: Askeonsdag: Faste- og abstinensdag. Kl. 19: Messe med askepålægelse.

Religionsundervisning for eftermiddagsskolerne: Lørdag d. 9. og 23. kl. 13.

Viborg: Skt. Kjelds Kirke

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg.
Sognepræst Carroll L. Parker, OMI.
Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messetider: 1., 3. og 5. søndag i måneden kl. 10 og hver lørdag kl. 16.30. Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten. Religionsundervisning lørdag d. 9. Vi begynder med messen kl. 10 og afslutter kl. 12.

I fastetiden aftenmesse hver fredag. Vi begynder fredag d. 22. kl. 19.30. Askeceremonier er med messen lørdag d. 23. kl. 16.30.

Åbenrå Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.
Sognepræst: Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 62 35 42 eller 42 35 85.

Søndag d. 3. fejrer vi »Herrens Fremstilling« i templet. Festen kaldes også »Kyndelmisse«, fordi vi på den dag indvier alterlysene, som skal minde os om, at Jesus er lyset, som oplyser hedningefolkene, som den gamle Simeon profeterede.

Det er den første søndag i måneden, og derfor er det menighedens fælles messe. Der er altså ikke nogen messe kl. 14.30.

I januar lykkedes det ikke så godt, dels på grund af vintervejret, dels fordi en ung vietnameser blev døbt i Haderslev, og det var der mange, der gerne ville være med til. Men vi håber, at det lykkes denne gang, sådan som også biskoppen har ønsket.

Vi skal også fejre pastor Oppermanns 50-års jubilæum og 80-års fødselsdag, selv om begge dage er gået. Jeg kan ikke fastsætte nogen dag her, da jeg lige for en time siden er kommet hjem fra retræte på Magleås, og brevet skal i postkassen i aften.

Fredag d. 1.: Tilbedelse 15-16, messe med sakramental velsignelse kl. 19.30.

Søndag d. 3.: Herrens fremstilling i Templet. Se ovenfor.

Onsdag d. 17.: Askeonsdag. Fasten begynder med messe kl. 19.30 med askeindvielse.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg
Sognepræst Leo Kertz.
Træffes bedst om formiddagene.
Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.
Giro: 8 39 50 55.

Søndagsmesser:

Sct. Mariæ Kirke kl. 10.00 Højmesse

Sct. Joseph Hospitalskirke kl. 8.00 Messe.

Fredag d. 1. kl. 15.00: Første fredags

sakramentale tilbedelse til messe kl. 19.00.

Søndag d. 3. kl. 10.00: Festen for Herrens fremstilling (Kyndelmisse). Højmessens indledes med lysindvielse og procession.

Søndag d. 10. kl. 10.00: Familiemesse.

Torsdag d. 14. kl. 14.30: Sct. Josef klub.

Møde for ældre og enlige i præstegården:

Film og kaffebord.

Søndag d. 17. kl. 10.00: Gudstjeneste v. Per Dolmer.

Onsdag d. 20. kl. 19.00: Askeonsdag. Messe med uddeling af askekors.

Søndag d. 24. kl. 10.00: Højmesse.

Onsdag d. 27. kl. 19.00: Korsvejsandagt i forbindelse med messe.

Ungdomsklubberne mødes hver onsdag kl. 15 til 16.30.

Liturgisk kalender for februar

- grøn.** Fredag i 3. alm. uge. L. Hebr. 10,32-39. Ev. Mark. 4,26-34 (III Ps.).
- grøn.** Lørdag i 3. alm. uge. L. Hebr. 11,2-2. 8-19. Ev. Mark. 4,35-41. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse.* (III Ps.).
- hvid.** Søndag. Herrens fremstilling i templet (f). 1. L. Mal. 3,1-4. Salme. 24,7. 8,9.10. R.v. 10b: Hærskarernes Herre, han er ærens konge. 2. L. Hebr. 2,14-18. Ev. Luk. 2,22-40. eller 2,22-32. *Gl. Cr. Særl. pf.*
- grøn.** Mandag i 4. alm. uge. L. Hebr. 11,32-40. Ev. Mark. 5,1-20. Eller: *rød. Blasius, biskop og martyr (død 316) (IV Ps.). Blasiusvelsignelse.*
- rød.** Tirsdag i 4. alm. uge. *Agathe, jomfru og martyr (død 251) (m).* L. Hebr. 12,1-4. Ev. Mark. 5,21-43 (IV Ps.).
- rød.** Onsdag i 4. alm. uge. *Paul Miki og lidelsesfæller, martyrer (død 1597)(m).* L. Hebr. 12,4-7. 11-15. Ev. Mark. 6,1-6. (IV Ps.).
- grøn.** Torsdag i 4. alm. uge. L. Hebr. 12,18-24. Ev. Mark. 6,7-13. (IV Ps.).
- grøn.** Fredag i 4. alm. uge. L. Hebr. 13,1-8. Ev. Mark. 6,14-29. Eller: *hvid. Hieronymus Æmiliani, præst (død 1537) (IV Ps.).*
- grøn.** Lørdag i 4. alm. uge. L. Hebr. 13,15-17. 20-21. Ev. Mark. 6,30-34. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse. (IV Ps.).*
- grøn.** 5. alm. søndag. 1. L. Job. 7,1-4. 6-7. Salme. 147,1-2. 3-4. 5-6. R. V. 3a:
- Lov Herren, han læger dem, hvis hjerte er knust. 2. L. 1. Kor. 9,16-19. 22-23. Ev. Mark. 1,29-39. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (I Ps.).
- grøn.** Mandag i 5. alm. uge. L. 1. Mos. 1,1-19. Ev. Mark. 6,53-56. Eller: *hvid. Vor frue af Lourdes.* L. Es. 66,10-14c. Ev. Joh. 2,1-11. (II Ps.).
- grøn.** Tirsdag i 5. alm. uge. L. 1. Mos. 1,20-2,4a. Ev. Mark. 7,1-13. (I Ps.).
- grøn.** Onsdag i 5. alm. uge. L. 1. Mos. 2,4b-2. 15-17. Ev. Mark. 7,14-23. (II Ps.).
- hvid.** Torsdag. *Cyryllus, munk (død 869) og Methodius, biskop (død 885) (f).* L. Ap. G. 13,46-49. Ev. Luk. 10,1-9. *Gl.*
- grøn.** Fredag i 5. alm. uge. L. 1. Mos. 3,1-8. Ev. Mark. 7,31-37. (I Ps.).
- grøn.** Lørdag i 5. alm. uge. L. 1. Mos. 3,9-24. Ev. Mark. 8,1-10. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse. (I Ps.).*
- grøn.** 6. alm. søndag. 1. L. 3. Mos. 13,1-2. 43-46. Salme. 32,1-2. 5. 11. R. v. 7: Du er mit skjul, med frelsesjubel omgiver du mig. 2. L. 1. Kor. 10,31-11,1. Ev. Mark. 1,40-45. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (II Ps.).
- grøn.** Mandag i 6. alm. uge. L. 1. Mos. 4,1-15. 25. Ev. Mark. 8,11-13. (II Ps.).
- grøn.** Tirsdag i 6. alm. uge. L. 1. Mos. 6,5-8; 7,1-5. 10. Ev. Mark. 8,14-21 (II Ps.).
- viol.** Askeonsdag. 1. L. Joel 2,12-18. Salme 51,3-4. 5-6a. 12-13. 14-17. R. v. 3a: Gud, vær mig nådig efter din miskundhed. 2. L. 2. Kor 5,20-6,2. Ev. Matt. 6,1-6. 16-18. *Faste pf. IV (IV Ps.). Faste- og abstinensdag. Askeindvielse kan foretages ved hver menighedsmesse eller ordets gudstjeneste.*
- viol.** Torsdag efter askeonsdag. L. 5. Mos. 30,15-20. Ev. Luk. 9,22-25. *Faste pf. Peter Damian, biskop og kirkelærer (død 1072) kan ihukommelses. (IV Ps.).*
- hvid.** Fredag. *Apostlen Peters Stol (f).* L. 1. Pet. 5,1-4. Ev. Matt. 16,13-19. *Gl. Ap. pf.*
- viol.** Lørdag efter askeonsdag. L. Es. 58,9b-14. Ev. Luk. 5,27-32. *Faste pf. (Polycarp, biskop og martyr (død 166) kan ihukommelses. (IV Ps.).*
- viol.** 1. søndag i fasten. 1. L. 1. Mos. 9,8-15. Salme 25,4bc-5ab. 6-7bc. 8-9. R. v. 10: Alle Herrens stier er miskundhed og trofasthed for dem, der holder hans pagt. 2. L. 1. Pet. 3,18-22. Ev. Mark. 1,12-15. *Cr. Særl. pf. (I Ps.).*
- viol.** Mandag i 1. uge i fasten. L. 3. Mos. 19,1-2. 11-18. Ev. Matt. 25,31-46. *Faste pf. (II Ps.).*
- viol.** Tirsdag i 1. uge i fasten. L. Es. 55,10-11. Ev. Matt. 6,7-15. *Faste pf. (I Ps.).*
- viol.** Onsdag i 1. uge i fasten. L. Jonas 3,1-10. Ev. Luk. 11,29-32. *Faste pf. (I Ps.).*
- viol.** Torsdag i 1. uge i fasten. L. Est. 14,1. 3-5. 12-14. Ev. Matt. 7,7-12. *Faste pf. (II Ps.).*

Ledertræning i Øm

- sæt x ved den 22. februar

To nye programmer fra lejrudvalget

Så er vi her igen med to nye kurser for 1985, og vi starter med weekenden den 22.-24. februar på Øm.

Vi håber selvfølgelig på en enorm tilslutning (lige som sidste februar kursus); for at så mange som muligt kan blive tilfredse, vil vi i år prøve at køre flere programmer samtidig.

For det første vil der være to nye programmer, som vi ikke har tilbudt før: - En repræsentant fra Lejrudvalget vil orientere om de mange opgaver, der er ved at være leder på lejre, og man vil også komme ind på forskellige typer lejre.

- Repræsentanter fra Kateketcentralen vil fylde bilen med materialer, som lige netop en KUK-leder

eller lejrleder kan få brug for, for så at give en orientering om, hvordan I kan bruge Kateketcentralen bedre.

Energi til kirken

For det andet vil der være to tilbagevendende emner, et trosrådemne og et pædagogisk/psykologisk emne.

Her vil vi imidlertid køre flere niveauer samtidig, således at man i ét lokale vil samle nogle af trådene op fra sidste år, dog i en anden udformning og med en del udvidelser. Dette af hensyn til dem, der ikke kunne være med i februar eller september 84.

I et andet lokale vil vi så tilbyde emner, der går en del videre. Dette af hen-

syn til dem, der har været med mange gange før.

Programmerne er der, klar til at blive fyret af. Tilbage er derfor kun at sige: Mød op!

Ledertræning er jo ikke kun for ledere og dermed slut - vigtigst er det arbejde, lederen derefter går ud og laver i den lokale KUK.

Derfor: Jo før du kommer igang, jo før får andre gavn og glæde af dine super lederevner.

Lad os i fællesskab give ny energi til den kirke, vi alle er en del af, så troen kan få de bedste betingelser for at leve og udvikle sig.

På gensyn på Øm i februar.

Georg Høhling
Ledertæningsudvalget

Volden i Guatemala må holde op

Paven appellerer til landets regering og biskopper

Vatikanet (NC) - Den politisk inspirerede vold, der har medført mange præsters og kirkeligt aktive lægfolks død i Guatemala, må holde op, siger pave Johannes Paul II i et brev til Guatemalas biskopper.

Brevet, der er dateret 2. december 1984, blev offentliggjort 15. december. Det omtaler de kampe, der siden midten af 70'erne har fundet sted mellem guerillagrupper og regeringens sikkerhedsstyrker - især på landet. Kirkelige ledere og internationale menneskerettighedsorganisationer har ofte sagt, at det er regeringen, der primært er ansvarlig for uskyldige menneskers død, og at mennesker, der er engageret i kirkeligt arbejde, er særligt udsatte.

Siden 1975 er hundreder af lægfolk, der arbejdede som kateketer, og mindst ni præster blevet myrdet i Guatemala.

Paven taler rosende om de mennesker, der har »udgydt deres blod« for at udbrede evangeliet. Samtidig kritiserer han landets krænkelser af menneskerettighederne.

Talrige forsvundne

»Blandt de uretfærdige og voldelige begivenheder, der stadig foregår i jeres land, må specielt nævnes dramaet med »forbundne« mennesker og de talrige »kidnappe-der«, siger paven. Han opfordrer også landets regering til at gøre mere for at løse problemerne med de fattige mennesker i Guatemala, der lever næsten som udstødte af samfundet. Der er et »påtrængende og uopsætteligt behov for en mere ligelig fordeling af de materielle goder, for så snart som muligt at overvinde den uacceptable og farlige situation med udbytning og undertrykkelse«.

Siden 1980 har Guatemalas biskopper og paven utallige gange kritiseret skiftende militærregeringers krænkelser af menneskerettighederne. I juni 1980 beklagede biskopperne, at kirken i Guatemala er udsat for forfølgelse, og sagde, at det var en del af en planlagt udryddelse af den overvejende indianske befolkning. Sammen med indianerne blev mange af kirkens medarbejdere dræbt.

Hemmelige dødsdomme

Pave Johannes Paul II blev personligt indblandet i forholdene i forbindelse med menneskerettighederne, da seks mennesker 3. marts 1983 blev henrettet efter at være blevet dødsdømt ved en hemmelig militærdomstol, og skønt paven havde bedt om nåde for dem. Henrettelserne fandt sted tre dage inden pavens besøg i

Guatemala. Skønt besøget ikke blev aflyst, erklærede Vatikanet, at paven gav udtryk for »dyb sorg«, da han hørte om henrettelserne, som Vatikanet kaldte for »dramatiske, uventede og utrolige«.

Også Amnesty International og Organisationen af amerikanske Stater (OAS) har kritiseret Guatemalas krænkelser af menneskerettighederne.

En rapport fra OAS i 1983 udtaler, at »Kirken i Guatemala er blevet forhindret i at udføre sin pastorale opgave, især på landet og i områder beboet af indianere«, fordi militære ledere og storgodsejerne er imod kirkens arbejde.

I 1983 kom det dog frem i en rapport fra FN's menneskerettighedskommission, at nogle præster og kateketer har indtaget en »aktiv pro-guerilla holdning« og er blevet indblandet i revolutionære aktiviteter.

Stene for brød, - den oprørende virkelighed for store dele af Latinamerikas oprindelige og nu fattige og undertrykte befolkning. Foto: KNA.

Jesuitterleder støtter pater Cardenal

San Salvador (NC) - Pater Fernando Cardenal er udstødt af jesuitterordenen, fordi han nægter at opgive stillingen som Nicaraguas undervisningsminister.

Jesuitterprovincialen for Mellemamerika Peter

Valentin Menendez, støtter Fernando Cardenal i hans indsats for de fattige.

»Jeg kan bevidne, at pater Cardenal i samvittighedsfuld oprigtighed har taget sit standpunkt, som jeg har dybeste respekt

for«, siger provincialen. Han påpeger, at kirkeloven forbyder præster at beklæde offentlige embeder eller tage aktivt del i politisk partiarbejde.

Kolvenbachs ordre

Pater Cardenal blev presset af jesuitternes hovedkvarter i Rom til at opgive posten som undervisningsminister. I fjor udstedte generalsuperior Peter-Hans Kolvenbach en ordre om, at F. Cardenal skulle træde tilbage fra embedet. Man overrakte ham simpelthen afskedsbegæringen uden yderligere kommentar. Det menes, at afgørelsen blev truffet, efter at Vatikanet erklærede, at kirken ikke for Nicaraguas vedkommende ville gøre nogen undtagelse.

Fernando Cardenal er

dog stadig præst, men arbejder nu under Miguel Obando Bravo, ærkebiskop af Managua.

Cardenal har offentligt udtalt, at han ville føle det som en alvorlig synd, hvis han opgav sit embede som undervisningsminister.

Peter Menendez siger, at Fernando Cardenal udelukkende er udstødt af jesuitterordenen, fordi han af samvittighedsgrunde nægtede at adlyde ordre. Han roste præstens eksemplariske opførsel som jesuit og det store pastorale arbejde han udførte.

Vi accepterer kirkens afgørelse, siger pater Menendez. Vor opgave som jesuitter er at dele det nicaraguanske folks hårde vilkår og store forhåbninger.

Mordtrussel mod Rivera y Damas

San Salvador (KIPA) - En gruppe traditionalistiske katolikker har truet Arturo Rivera y Damas, ærkebiskop af San Salvador, på livet, fordi han søgte at mægle mellem regeringen og guerillaerne.

I en helsidesannonce

opfordrer »de traditionalistiske katolikkers bevægelse« ærkebiskoppen til helt at standse sit initiativ. De minder ham om hans forgængers skæbne. Oscar Romero blev myrdet under en messe i 1980.

Chiles kirke sammen med folket imod diktaturet

Wien (KIPA) - I en samtale med Østrigs katolske nyhedsbureau, »Kathpress« har p. Luis Caro Silva, der har det pastorale ansvar for de chilenerne, der lever i eksil i Europa, skildret, hvordan den stærke undertrykkelse i Chile har udløst en bred folkelig bevægelse imod diktaturet. Kirken er også inddraget i denne modstand. Det har ført til, at biskopper og præster, der påkalder Maria som folkets og solidaritetens moder, af militæret beskyldes for at være marxister.

De chilenske biskopper indtager en fælles holdning over for diktaturet. De står på befrielsesteologi-

ens side og taler dens sprog. Diktaturet besvarer kirkens kritik med undertrykkelse, og det har i de sidste 18 måneder ført til »åben krig« mod kirken. Efter Caro Silvas mening er diskussionen om befrielsesteologien i denne sammenhæng et typisk europæisk problem. Denne teologi har ikke ført til nogen splittelse af kirken i Chile.

De chilenske kristnes trosbekendelse lyder: »Vi tror på, hvad kirken lærer, men ikke på Pinochet eller Somozas Gud.« kampen mod diktaturet Chile står det kirkelige hierarki og det kristne lægfolk sammen.

Fernando Cardenal:

Jeg forbliver præst og revolutionær

Managua (KIPA) - Nicaraguas undervisningsminister kritiserer jesuitterordenen for at have udstødt ham. Fernando Cardenal udtaler over for pressen i Managua, at udstødelsen er foretaget på grund af pres fra Vatikanet. »Men ingen kan hindre mig i at leve som præst og revolutionær. Revolutionen er en stor og hellig sag, selv om den somme tider tager fejl« siger den 52-årige

minister, som har været medlem af jesuitterordenen i 32 år.

»Jeg vil aldrig forlade det nicaraguanske folk, især ikke nu, hvor USA truer med militære indgreb«. Cardenal mener, at kirken begår en fejl, når den kræver, at han skal tage afstand fra folket. Han mener også, at hans lands biskopper har rådet paven dårligt.

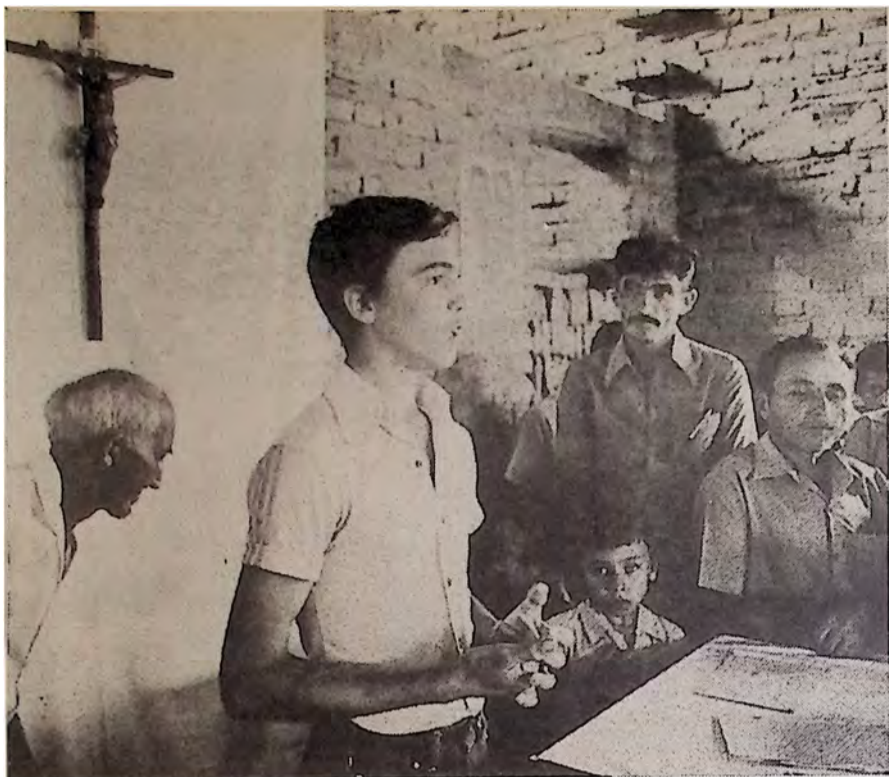
Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

En ung brasiliansk lærer afholder som pastoralassistent gudstjeneste i en af de mange basismenigheder. Foto: KNA.

Brasiliansk ærkebiskop forsvarer basismenigheder

Forsøg på marxistisk infiltration her og der tillader ikke at skære alle over én kam

Vatikanet (NC) - Kristne basismenigheder søger ikke at splitte den katolske kirke op i rige og fattige klasser. De kan til gengæld være en kilde til håb og glæde i sognestrukturen, siger ærkebiskop *Carlos José Bonaventura Kloppenburg* af Sao Salvador da Bahia i Brasilien. I Latinamerika kan basismenighederne også spille en værdifuld politisk rolle, så længe de handler ud fra deres tro og ikke på grundlag af partisan-ideologier.

Basismenighedernes mening

Ærkebiskoppens synspunkter blev offentliggjort i Vatikanets dagblad *L'Osservatore Romano* i en længere artikel, hvori han kritiserer Vatikanets holdning til befrielsesteologi.

»Udover deres sociale rolle giver kristne basismenigheder også katolikker en chance for at flygte fra anonymiteten i de store sogne«, skriver Kloppenburg. »Kristne basismenigheder er små enheder, bygget op omkring bibellæsning og -debat, og omkring sociale aktiviteter, som udøves på grundlag af bibelske indsigter i form af politiske, sociale og økonomiske opgaver i deres omgivelser.«

Grupperne dukkede op i Latinamerika i 1960-erne. Der er omkring

150.000 af dem i Brasilien alene, mest ude på landet, hvor de er integrerede i sognestrukturen. Brasilien har verdens største katolske befolkning. Grupperne er også populære blandt de spansktalende i USA.

Biskop Kloppenburg sagde videre, at de kristne basisgrupper i Brasilien for det meste tiltrækker de fattige, som står uden for enhver udvikling i landets politiske liv. Basisgrupperne forsøger at optage de fattige og bringe dem i kontakt med folk fra andre sociale lag. De er en vigtig del af de brasilianske bispedømmers pastorale planlægning og de har ikke nogen splittende virkning i kirken. »Hvert forsøg på at isolere dem, ved f.eks. udelukkende at have øje for deres sociale betydning, ville være en underkendelse af deres dybeste, kristne væsen« kan man læse i de brasilianske biskoppers fælles erklæring fra 1982.

Troen har politiske konsekvenser

Vatikanets skrivelse om befrielsesteologien sidste år i september advarer biskopper og præster mod at danne grupper i deres sogne, »baseret på en forenklet form for befrielsesteologi, som ukritisk overtager marxistiske synspunkter, der med urette kaldes videnskabelige; f.eks. at historiens driv-

kraft skulle være klassekampen, og sandhed og etik kun afhængige af, hvad der fremmer eller hæmmer klassesamfundets opløsning.

Ifølge Trosælærekongregationen mangler disse basismenigheder den fornødne kateketiske og teologiske uddannelse til at kunne skelne mellem tro og partisan-politisk ideologi.

Biskop Kloppenburg er enig med Vatikanet i denne kritik. Han vedgår, at der i Latinamerika har været forsøg på at infiltrere basisgrupper og gøre dem til marxistisk orienterede celler. Vatikanets dokument definerede dette som »at underordne troen eller teologien et politisk kriterium«.

Biskop Kloppenburg forsvarer imidlertid de basisgrupper, som helt afgjort har den kristne tro og dens teologi som udgangspunkt for deres politiske og økonomiske aktiviteter.

»Troen og teologiens sandheder har politiske dimensioner og konsekvenser. Det har Det andet Vatikankoncil allerede mindet os om. Alt dette er langt fra politisk motiveret. I den nuværende konkrete situation, især i Latinamerika, er det påtvunget os som en nødvendighed«, siger biskop Carlos Kloppenburg.

Ærkebiskoppen af Hue i langvarige forhør

Bekymring over kirkens situation i Vietnam

Rom (KIPA) - 5. april 1984 blev ærkebiskop *Philippe Nguyen Dien* af Hue arresteret og i de følgende 120 dage udsat for gentagne forhør på grund af hans modstand mod den statsigt kontrollerede »Enædskomité for Vietnams patriotiske katolikker«. Derefter bliver det ham forbudt at besøge sognene i hans ærkebispedømme.

Det meddelte Vatikanets radio i begyndelsen af december 1984 på baggrund af et hyrdebrev fra ærkebiskoppen, som rejssende i Vietnam havde udsmyglet til Vesten. Inden da vidste man kun, at ærkebiskoppen ikke måtte forlade Hue.

»Skønt jeg er jeres hyrde, kan jeg ikke længere besøge jeres menigheder og jeres sogne

for at opmuntre jer«, skrev ærkebiskoppen i sit hyrdebrev, der er dateret 17. oktober 1984. »I skal dog vide, at jeres biskop stadig har enhver af jeres kirker og hver enkelt sogn for øje«.

Kirkeretten og Vietnams love

Ærkebiskoppen forklarer videre, at han som grund for sin modstand mod »de patriotiske katolikker« har anført, at den nye kirkeret og en erklæring fra Vatikanets kleruskongregation forbyder præster at drive politik og at grundlægge foreninger af politisk eller fagforeningsmæssig art.

Man foreholdt ærkebiskoppen, at kirkeretten og udelukkelsen af præster fra politisk virksomhed var

i modstrid med Vietnams politiske linie, og at det var en krænkelse af statens love.

Ærkebiskoppen svarede, at man må adlyde Guds ord mere end verdens love, hvis de er i modstrid med Gud og kirkens lov.

Den religiøse situation i Vietnam beskrives af rejssende i landet som bekymrende. Den, der som biskop modsætter sig den patriotiske komité, bliver generet med udmattende forhør; præsteseminarier bliver besat og benyttet til andre formål, og de præster, der er blevet ordineret efter »befrielsen«, anerkendes ikke af staten og bliver om muligt »genopdraget«. Det pastorale arbejde bliver hindret på alle mulige måder.

Amnesty International om fangelejrene i Albanien

London (KIPA) - Amnesty International kritiserer de massive brud på menneskerettighederne i Albanien. Regeringen forfølger oppositionspolitikere, amfunds kritikere og folk, som blot praktiserer deres religion offentligt. De sendes til arbejdslejre, efter at man under tortur aftvinder dem tilståelser.

Politiske fanger har ikke ret til en forsvarer.

Retshandlingerne tilendbringes på én dag. Man hører aldrig om, at politiske fanger frikendes. Man har ikke nøjagtige tal på, hvor mange der er arresteret af politiske eller religiøse grunde. Men man kender navnene på 400 tilfælde.

Det siges, at fangernes hjælpeorganisationer i 1982 berettede om over 2.000 indsatte i arbejdslej-

re og fængsler. Blandt fangerne er der præster af forskellige konfessioner. Nogle af dem er dømt, fordi de var i besiddelse af en bibel, eller fordi de havde døbt børn. I 1967, da Albanien blev erklæret for en ateistisk stat, arresteredes især muslimske gejstlige. 50% af landets befolkning var muslimer. Der var ca. 124.000 katolikker.

Amerikansk biskop forsvarer anklagede fredsdemonstranter

Worcester (NC) - »Under givne omstændigheder er civil ulydighed ikke alene moralsk forsvarlig, men ligefrem en pligt. Jeg kan lære folk moralske principper, men at efterleve dem er overladt til den enkelte og dennes trang til at følge sin samvittighed, selv om det indebærer overtrædelsen af mindre vigtige love for at tjene et godt formål.«

Det sagde *Bernard J. Flanagan*, forhenværende biskop af Worcester til nævningene under retssagen mod fire fredsdemonstranter i USA. De fire står anklaget for ulovlig færden på fabriksområdet General Telephone Elec-

tronics i Westboro, Mass., som fremstiller dele til MX-missilerne.

De blev arresteret den 3. august, fordi de sad knælende i bøn på begge sider af fabriksområdets indgang, hvorefter de uddelte flyveblade og billeder fra Hiroshima 1945 til de ansatte, der mødte til deres arbejde. Alle fire blev kendt skyldig i ejendomskrænkelser og idømt 15 dages fængsel.

Demonstranter burde beundres

Under forhørene sagde biskop Flanagan, at han anså bøn for at være et særdeles virksomt middel mod våbenkapløb. Før

retssagen udtalte biskoppen sin sympati med »de folk, der gør en personlig indsats for at vække vor bevidsthed og gør os opmærksomme på nødvendigheden, af at standse det vildtvoksende våbenkapløb«. Det ville være bedre, hvis vi gav vor beundring til kende, for hvilken stor tjeneste de gør offentligheden, sagde biskop Flanagan, der også håber, at præsident Reagan er ved at indse, at folket er bekymret over Amerikas svage forhandlingsvilje til at opnå en gensidig overenskomst, der kan standse kapløbet«.

Kom I nu med til et øde sted

- Økumeniske retræter i Øm

Fra den 12.-17. marts leder *Margareta Melin* til økumeniske retræter på Ømborgen. *Margareta Melin* har i mange år været tilknyttet den økumeniske »Retreatgård Wettershus« ved Vättern i nærheden af Jönköping, men leder også retræter andre steder, bl.a. på det økumeniske retrætested »Davidsgården« i Rättvik.

Den økumeniske retræte-tradition i Norden, som er godt 20 år gammel, er stærkt præget af retræte-traditionen i den Anglikanske kirke (derfor bruger man i Sverige og Norge det engelske ord »retreat«). Den indeholder en daglig rytme af korte tidebønner, bibelske meditationer og gudstjeneste, i stilhed og uden lange

foredrag og oplæg. Jesu ord til disciplene: »Kom I nu med til et øde sted, så I kan være ene og hvile jer lidt« (Markus 6,31) er ligesom et program for denne tradition, og hvem ville sige, at der ikke er brug for præcist det i dag.

I Danmark er den egentlige økumeniske retrætevirksomhed endnu i sin spæde begyndelse og et

af de sidste skud på det træ, som er Det økumeniske Centers virksomhed i Århus. Der er et berettiget håb om, at der om nogle år findes et økumenisk retrætested også hos os. Det skal hedde »Shalom Hus« og ligge på Mols, i nærheden af Ebeltoft.

Se nærmere i annoncen bag i bladet.

Gottfried Grünwald S.J.

Glas- og porcelænsfirmaet Cordius i København har udgivet en ny platte i serien spændende bygninger i København. Platten er 20 cm i diameter og har Skt. Ansgars prospekt i blå tegning. Den sælges ikke i handelen, men kun fra Skt. Ansgars Kirkes kontor. Prisen er 100 kr. Cordius har leveret platten uden beregning. Overskuddet skal dække en del af omkostningerne på ca. 60.000 kr. til reparation af højre indgangspavillon. Der er kun et begrænset antal platter. De kan bestilles på telefon 01-13 37 62, bedst mellem 11-12 og 14-16. Billedet viser sognepræsten, *Dietrich Timmermann* og *F. Cordius*. Foto: *Kårsten Weirup*.

Kirken og Amnesty

Pastor *Dietrich Timmermann*, sognepræst ved Skt. Ansgars Kirke i København er den næste taler i Amnesty Internationals foredragsrække om verdensreligionerne og menneskerettighederne. Man-

dag den 4. februar vil *Dietrich Timmermann* fortælle om den katolske kirkes arbejde i de lande, hvor også Amnesty International arbejder.

Mandag den 25. februar er emnet »Islam«, som behandles af lektor ved Københavns Universitet, *Bodil Hjerrild Carlsen*. Flere og flere lande indfører den såkaldte »islamiske lov«, der omfatter straffe som piskning, håndsafhugning og dødsstraf for mange forseelser. Indtrykket af en middelalderlig retspleje er imidlertid næppe helt dækkende, siger en af arrangørerne fra Amnesty International, *Hans Henrik Boysen Møller*, men der gives en grundig orientering ved *Bodil Hjerrild Carlsen*.

Begge arrangementer finder i Amnesty Internationals lokaler, Frederiksborggade 1 i København. Entré 20 kr. På grund af et begrænset antal pladser anbefales at forudbestille plads ved henvendelse på 01-11 75 41.

kk

Radio og tv-nyt

Danske sange

Hver lørdag kl. 8.10 er der på program 1 en udsendelse med danske sange. Lørdag den 9. februar synger Radiokammerkorret dirigeret af *Jesper Grove-Jørgensen* en række sange af *Bernhard Lewkowitz*.

Ved Dagens Begyndelse
Pastor *Jørgen Hviid*, Helsingør står i ugen 11.-15. februar for udsendelsen »Ved Dagens Begyndelse«, der sendes på program 1 kl. 6.55 og 9.55.

Katolsk gudstjeneste-transmission

Søndag den 17. februar, kl. 17 er der atter transmission af en katolsk messe, denne gang fra Skt. Therese Kirke i Hellerup, hvor *pater Niels Kiær S.J.* er celebrant og prædikant. Der synges *Knud-Erik Kengens* danske højmesse fra 1977. Kantor og organist er *Stefan Haugland*.

John S. Lundorf

Rettelse i messetiderne

»katolsk orientering« meddelte fejlagtige messetider for Sakramentskirken i sidste nummer af bladet. De rigtige messetider er: Hverdagsmesser kl. 11, undt. torsdag, hvor de er kl. 7.30. Se i øvrigt »orientering« fra sognene side 8.

kk

Bog om messen fra nyt katolsk forlag

Den katolske kirke i Danmark har fået et femte forlag med det latinske navn »Deo Gratias«. Forlaget siger om sig selv, at det er opstået i et lokalmiljø, og at det vil tage sit udgangspunkt her. »Vi ønsker at vore bøger, artikler m.m. skal tage udgangspunkt i det nære, i det aktuelle religiøse liv i vor kirke for derfra at danne bro til det generelle i den katolske kirke i Danmark – i verden«.

I forlagets første produktion »Billedmessebogen« fokuseres på messen samt en række iøjnefaldende gestus, der kendetegner en katoliks adfærd, når han eller hun går i kirke.

Vi mener, skriver forlaget i en lille pjece, at det er dette, man som udenforstående lægger mærke til. Men det er også dette »specielle«, der er »generelt« for katolikker verden over.

Deo Gratias tænker sig først og fremmest »Billedmessebogen« anvendt på katolske skoler – af katolikker som af ikke-katolikker, men også i religionsundervisning i øvrigt.

Forfatterne til bogen er pater *Julian Bodnar, C.S.S.R.*, *Ellis Borchner Hårstedt*, *Anette Madsen* og *Gabriella Katalin Szirmai*. Fotograf er *Jan Hårstedt*. »Billedmessebogen« er rigt illustreret med billeder, som hovedsageligt er placeret på højresider, medens en kort tekst på venstresiderne forklarer billederne.

Foruden forlaget *Deo Gratias* har vi *Skt. Ansgar Forlag*, *Katolsk Forlag*, *Niels Steensens Forlag* og bispedømmets officielle *Ansgarstiftelsens Forlag*.

Billedmessebogen, Forlaget Deo Gratias, Præstøvej 29, 4700 Næstved (02) 72 09 85. 93 sider. Pris 85 kr.

kk

Fin adventsfest i Aabenraa

Traditionen tro afholdt den katolske kvindeklub i Sønderjylland sin årlige adventsfest på »Folkehjem« i Aabenraa den 8. december, dagen for Guds Moders ubesmittede undfangelse.

Der blev budt på et festligt program bestående af musik, fællessange, monolog, Lucia-optog, adventstale, danse fra Peru, sanglege med børnene, julemand og julegodter. En salgsbod var der også, alle kom med en gave til den. Salget gik livligt, alt blev solgt, og der kom

penge i kassen. Overskuddet gik til de nødlidende gennem Caritas.

De medvirkende var folk fra fire menigheder i Sønderjylland. De stillede sig frivilligt til rådighed. Blandt dem var lægfolk, præster og søstre.

Til festen kom folk fra nær og fjern, ca. 140 i alt. Skønt programmet blev kuldkastet på grund af sygdom, trådte andre til i sidste øjeblik, og det endte med en vellykket adventsfest.

På kvindeklubbens vegne Czesia

Stillinger tilbydes

Medhjælper - af og til

Periodisk har jeg brug for yderligere et godt hoved og et par rappe hænder til ikke fysisk krævende opgaver.

Jeg tilbyder:

Basis for initiativ.
Meningsfyldte opgaver.
Urimelig høj betaling.
Tilsvarende kørselsordning.
Instruktion, der ikke misforståes.

Jeg forventer:

Kørekort.
Velklædthed.
Intuitive evner.
Dannet og venlig adfærd.
Opfattelsesevne over middel.

Interesseret?

Så ring til mig på 01-69 86 81.

Venlig hilsen
Bedemand Kvist

Annoncepriser

Tekstsideannoncer pr. mm . kr. 3.50
Rubrikannoncer pr. mm . . . . kr. 2.50

Møder og arrangementer

Kirkemusikaften

i Skt. Ansgar Kirke, Bredgade 64, tirsdag den 29. januar kl. 19.30.

Programmet omfatter bl.a. Buxtehudes »Cantate Domino« for soli, kor og forsk. instrumenter.

Schütz: Kleine geistliche Konzerte.
Skt. Petri Kor under ledelse af Erl. Rasmussen.

Orgel: Rolf Tönshoff.
Solist: Susanne Elmark Rasmussen.
Obs.: Gratis adgang.

Ignatiansk retræte-weekend på Magleås

Fra fredag den 8. februar kl. 18 (middagsmad) til søndag eftermiddag den 10. februar kl. 16 afholdes en retræte-weekend hvori nogle hovedtanker fra den ignatianske retræte tages op til overvejelse under ignatianske former. Retræteleder August Zigge-taar S.J. Tilmelding hos fru Marg. Bjerg Hansen, Rosbæksvej 19, 2100 København Ø, 01-29 03 12, efter kl. 20.

Pris kr. 455,- til enkeltværelse (under visse betingelser muligvis yderligere reduktion).

Befrielsesteologi

Pastor Kaare Osorio holder fire foredrag over emnet »Befrielsesteologi«.
De foregår hver onsdag i februar (d. 6., 13., 20. og 27.) kl. 20 hos St. Josefssøstrane, Skt. Hansgade 28, 2000 København N.
Mødrene begynder med messe kl. 19 og alle er hjerteligt velkomne.

Jesus er vejen — vejen til Jesus

Søndag den 17. februar kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvejen 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Indre helbredelse ved bøn - v. Paul Marx. Alle er velkomne.

Katekeseindslagene optages på kassettebånd og kan udlånes til nye, der ønsker at være med. henvendelse: Else Marie Pade og Bente Selsø, Berlingsbakke 20a, 2920 Charlottelund. Tlf. (01) 64 29 96 (bedst kl. 8-9) og (01) 63 08 04 (bedst kl. 17-18).

Det sker på Magleås

Mandag den 28. til torsdag den 31.1.

Retræte for katolske skoleledere.

Retræteleder er biskoppen.

Freddag den 1. til lørdag den 2.2.

Katolsk Centralskole holder lærer-weekend.

Freddag den 8. til søndag den 10.2.

Retræte under ledelse af pater A. Ziggelaar.

Se venligst annoncen andetsteds i bladet.

Mandag den 11. til torsdag den 14.2.

Kursus for sognepræster og sognesekretærer i kirkebogsføring, sogneøkonomi m.m.

Tilmelding til bispekontoret.

Freddag den 15. til søndag den 17.2.

Retræte under ledelse af pater P. Grégoire,

se venligst annoncen andetsteds i bladet.

Tilmelding til Magleås (02) 81 07 15.

DUK-kalender

Ledermøde Vest / »Horsensmøde« 8.-10. 2.85 i Silkeborg. For årsmøderepræsentanter. Indkaldelse udsendes. Max. 2 fra hver menighed/lokalforening får alle rejseudgifter refunderet. Pris 40.00 kr. Tilmeldingsfrist 4.2.85.

Ledertræning 22.-24.2.85 på Ømborgen. For børne- og ungdomsledere samt andre interesserede. Alder fra 16 år og opefter. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 8.2.85.

Årsmøde 1.-2.3.85 på Ømborgen. For 2 delegerede/vælgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Indkaldelse udsendes. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 18.1.85.

Musikkursus 22.-24.3.85 på Ømborgen. Indøvelse af sange fra »Pris Herren efter noder«. For 14 årige og opefter. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 8.3.85.

Firmelsesweekend 29.-31.3.85 på Ømborgen. For kommende konfirmander fra hele landet. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 15.3.85.

Bemærk! Tilmeldingen er kun gyldig ved indbetaling af gebyr samtidig med tilmeldingen. Tilbagebetaling af gebyr sker normalt kun før sidste tilmeldingsfrist.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Festgudstjeneste

Søndag d. 10. februar 1985 kl. 10. Hovedcelebrant og prædikant jubilar Niels Regnar Møller Oppermann. Reception efter messen i menighedssalen, Havnegade 1, 5700 Svendborg, tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.

Kirkelig administration Kursus på Magleås

Præsterådet indbyder igen sognepræster, sekretærer, menighedsrådsformænd og andre interesserede til sit årlige kursus i:

Ministerialbogsføring ved kordegn Henning Holst, Lyngby, herunder gruppevis løsning af en række praktiske opgaver.

Gennemgang af katolsk kirkebogsføring og andre administrative opgaver på et katolsk sognekantor, som f.eks. tilmelding og framelding af sognemedlemmer, sognebåndsløsning m.m. Spørgsmål vedr. sognets økonomi, gaver til kirken, forhold til bispekontoret m.m.

Kursusleder er generalvikar Lars Messerschmidt. Den praktiske tilrettelægnings forestås af bispekontoret, hvor også nærmere oplysninger kan fås.

Kurset afholdes d. 11.-14. februar 1985 på Magleås. Opholdsudgifter er for enkeltværelse 670 kr. og 610 kr. for at halvt dobbeltværelse. Kurset varer fra middag mandag aften til torsdag efter frokost. Tilmelding senest 1. februar sendes til: Katolsk Bispekontor, Bredgade 69A, 1260 Kbh. K., tlf. 01-11 60 80.

Retræteweekend på Magleås

Pater Grégoire er retræteleder ved en retræteweekend fredag den 15. til søndag den 17/2 85.

Retrætes emne:

»Når vi nu er af Guds slægt, er han ikke langt fra en eneste af os, thi i ham lever og røres og er vi«. »Lad os altså famle os frem til ham og finde ham«, sagde Paulus til Athenerne. (Ap. gem. 17,27-28).

Retræten, der er åben for alle, begynder fredag aften kl. 20.00 (aftenkaffe ca. 19.00) og slutter søndag efter frokost.

Pris for e/v kr. 385.- (alt incl.).

Pris for d/v kr. 355.- (alt incl.).

Der kan søges om tilskud ved henvendelse til Magleås sekretariat hvortil tilmeldingen også foretages. Tlf. (02) 81 07 15 ml. 10 og 16.

Økumeniske retræter på Øm

Retrætegruppen i Det Økumeniske Center, Århus, indbyder til to retræter med Margareta Mellin. Margareta Mellin er medlem af den lutherske kirke i Sverige, cand.thol. og mor til 5 børn. Hun er en kendt forfatter og afholdt retræteleder. I Danmark er hun mest kendt for sin bønnebog for store og små »Jeg vil tale med Gud«.

1. retræte: fra tirsdag den 12. marts eftermiddag til fredag den 15. marts formiddag. Pris: 400 kr.

2. retræte: fra fredag den 15. marts eftermiddag til søndag den 17. marts eftermiddag. Pris: 300 kr.

På begge retræter er P. Gottfried Grünwald S.J. ansvarlig for liturgien og står til rådighed for samtaler.

Hver deltager får sit eget værelse. Dette og den smukke natur omkring Øm-borgen vil være en hjælp til at finde ind i stilheden.

Tilmelding sker med depositum på 150 kr. (med check eller på giro 4099222) senest den 18. februar til Det Økumeniske Center, Kløvermarksvej 4, 8200 Århus N.

Diverse

Hus til leje

Gerne til katolsk familie, møbleret villa syd for København (ca. ½ time), køkken, stue, 3 sovevæ., 2 badevæ., have udlejes omgående indtil 1. august 85, evt. længere, kr. 6.000 mdl. Incl. varme. Dep. kr. 15.000. Tlf. 00946-221-14600 aften.

Baronesse Rosenkrantz Charisius f. Oxholms legat

til hjælp for trængende indfødte medlemmer, mænd og kvinder, af de her i landet værende katolske menigheder, uddeles af biskoppen.

Ansøgninger indeholdende fulde navn, stilling, alder og bopæl, skal med hensyn til trang, værdighed og medlemsforhold til en herværende katolsk menighed attesteres af to personer, hvoraf den ene skal være katolsk gejstlig. Desuden bedes kopi af socialindkomsten vedlagt.

legatportionerne, der er på ca. kr. 350.- uddeles ikke for livstid, hvorfor tidligere legatnydere må indsende ny ansøgning. ansøgningsfristen udløber den 15. februar 1985. Ansøgninger, som er indsendt efter dette tidspunkt, kan ikke komme i betragtning. Ansøgning stiles og indsendes til Katolsk Bispekontor, Bredgade 69A, 1260 København K.

Salg og service

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11-72 37. Aften: 02-85 39 40

Niels Steensens Bibliotek

Stenosgade 9, 1616 København V.
Åbent: tirsdag og torsdag kl. 17-19
onsdag og fredag kl. 10-14.
Søndag kl. 11-13 undt. i skoleferier.
Tlf. (01) 22 64 22. Postgiro 70 779 63.

Aut.
el-installator

**EL MOGENS
LARSEN**

Renneshoved St. 6200 København Ø. Tlf. 02-25 30 67 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Murermesterfirmaet Roman Kusier ApS

Stationsvej 11, Nivå
Telefon (03) 24 71 50

Murermester- og entreprenørfirmaet

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6
Ålborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

MØBLER

Søger De kvalitetsmøbler, så aflæg vor forretning et besøg og se vort store udvalg i reoler, opholds- og spisestuer.

ANDERS SVENDSEN
Nordre Frihavsgade 13
København Ø.
Tlf. (01) 26 60 70

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Olieselskabet NORDISK KUL A/S

Administration, salg og service:
RØDOVREVEJ 383

Automatisk levering
Olievagt i fyringssæsonen
Egen import og tanklager
Radiodirigerede tank- og servicevogne

01 70 45 30

- sikkerhed for varme

Registreret revisor F.R.R.
J. Brangstrup
Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Katolsk video

Fortsat fra forsiden

Programmet om præstevielsen, som blev optaget i Skt. Ansgars Kirke den 5. maj sidste år, er nu også færdigredigeret og klar til udlejning.

Det varer endnu nogen tid, før dokumentarprogrammet om cisterciensermunkene på Bornholm er klart. Kort fortalt følger denne optagelse munkene i deres dagligdag, vekslen mellem bøn og arbejde, medens en af munkene fortæller. KVIP håber med dette dokumentarprogram at kunne bryde med nogle fordomme om den komtemplative munks liv og samtidig udfolde den kritik af det moderne menneskes tilværelse som deres livsform og ideer er udtryk for.

KVIP vil gerne fremover arbejde med denne type programmer. Der er allerede planer om et program om Niels Steensen, men om det kan realiseres vides endnu ikke.

Man kan enten købe eller leje kassetterne. Prisen ved køb er 350 kr., ved leje for 14 dage 50 kr. Katolsk Videoproduktions adresse er: Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø (01) 20 93 37.

kk

Restaureringen af Det sixtinske Kapel

I 1980 begyndte en storstilet restaurering af kalkmalerierne i Vatikanets sixtinske kapel, opkaldt efter pave Sixtus IV. som lod det bygge i 1475.

Den første etape, som nu er afsluttet, gjaldt endnu ikke Michelangelos berømte loft eller altervæg, men kappellets øvrige tre vægge med 28 fresker af bl.a. Botticelli og Peru-

gino, der forestiller scener fra Moses' og Jesu liv. Mellem vinduerne er der en række paveportrætter og øverst oppe 14 buefelter med Jesu stamfædre efter Mattæus-evangeliet, malet af Michelangelo.

Direktøren for Vatikanets museer, Carlo Pietrangeli sagde ved en pressekonference, at det vil tage endnu fire år at reparere det tilsødede loft og yderligere fire år at rense »dommedagen« på altervæggen.

Et japansk fotofirma betaler hele restaureringen mod at få eneretten til de nye farvebilleder af det rensede kapel.

bygge der.

Med denne gestus er Brasiliens bolignød ikke løst, men et lille bidrag på den rigtige vej til en løsning er det dog, erklærede biskop Picao. Den ret voldsomme kritik mod biskoppens beslutning afviste han ved at henvise til, at kirkens indsats for de fattige bør være mere end smukke ord.

Også i Grækenland

Et lignende tilfælde meldes fra den græske havneby Piræus, hvor kirken har overdraget en ejendom, hvis indtægter dækkede udgifterne til ældre præsters og kirkeligt ansattes pension, til hjemløse fra saneringskvarteret Perama. Den græske ministerpræsident Andreas Papandreou har officielt givet udtryk for regeringens påskønnelse af kirkens initiativ.

Kirkens specielle tilbud i en højteknologisk verden

Denver (NC) - I en høj-teknologisk verden må den katolske kirke vise sine menneskelige egenskaber, mener præmonstratenseren Alfred McBride. Han er præsident for Albuquerque Universitetet og fhv. administrerende direktør for den nationale katolske lærerforbunds afdeling for religionslærere.

Ved den årlige konference i Denver for religionslærere sagde p. McBride blandt andet: »I år 2000 vil vi være overladt til datamaternes nåde. Vi vil blive en datamat-kirke. Vi kan hverken komme uden om datamaterne eller gå baglæns i historien; men vi kan give verden de stærke følelser, den ikke kan undvære. Vi kan give fællesskab, struktur og mening med livet. Det er værdier, som kirken er i besiddelse af.«

Vore dages samfund, sagde han yderligere, er meget forskelligt fra samfundet for 100 år siden, hvor 80 pct. af alle katolikker boede på landet og ikke kunne bevæge sig omkring med større hastighed end cirka 15 km i timen. Vore dages katolikker har alle en tankegang som by-mennesker og lever i en verden, der sætter »hjernearbejde højere end kropsarbejde«, tilføjede han.

P. McBride sagde også, at kirkens evne til at vække »stærke følelser« kan være livsnødvendig for

vore dages unge. »De unge behøver ikke løbe til de ny-religiøse bevægelser. Vi kan i kirken give dem et fællesskab, en virkelig struktur, der ikke virker stivnende, og en overbevisning af, at livet er værd at leve.«

Fantasi nok til at bygge bro

Hvis vi ikke giver de unge, hvad deres hjertes begærer, bliver de umenneskelige. I dag bruger vi vor forstand til at afmytologisere Bibelen, og vi har bragt kirken fra himlen ned på jorden, så de unge kan røre ved den; den er nu hernede på jorden hos os. Vi har imidlertid alle brug for både mysterier og problemer, for tro og fornuft, og I skal bruge jeres fantasi til at bygge

bro derimellem«, sagde han til de tilstedeværende religionslærere.

Kvinder i ledende stillinger

Da man drøftede præstetjenesten og manglen på præster, kom McBride også ind på muligheden for at ordinere kvinder. »Jeg har en mistanke om, sagde han, »at ligesom kvinder nu opnår ledende stillinger i den verdslige verden på efterhånden næsten alle områder, vil de til sidst også opnå det i kirken«, og tilføjede han: »Selve den kendsgerning, at man i USA har været villig til at nominere en kvinde til vicepræsident, som det skete ved det sidste præsidentvalg, varslers godt for en fremtidig ordination af kvinder.«

Kirkens mest aktive fredsdemonstrant

Ærkebiskop Hunthausen modtog pris for aktion mod oprustning

Seattle (NC) - Ærkebiskop Raymond Hunthausen fra Seattle modtog i november den østrigske Bruno Kreisky-Stiftelsens pris for sin indsats i kampen mod kernevåben. Prisen, som bl.a. består af 50.000 kr. i kontanter, blev overrakt til Hunthausens stedfortræder Michael G. Ryan, generalvikar i Seattle.

Ærkebiskop Hunthausen har tiltrukket sig international opmærksomhed ved sin åbenlyse stillingtagen mod kernevåben, sin aktion mod atomubåden Trident og ved at nægte at betale den procentdel af skatten, som går til militære udgifter.

Han satte sit omdømme på spil

Kreisky-Stiftelsen siger om ærkebiskoppen: »Under sit forsvar for nedrustningen har han sat sit omdømme på spil. Gennem mange personlige aktioner er han gået ind for, at USA skal vove ensidig nedrustning for derved at fjerne modpartens argumenter for det nuværende rustningskapløb. Med denne pris har Stiftelsen til hensigt at styrke ham

Raymond Hunthausen

moralsk og personligt, og støtte hans stillingtagen til det umoralske i at eje og true med atomvåben.«

Som tidligere meddelt, har ærkebiskop Hunthausens bolig gentagne gange været udsat for ildspåstøtelse og et bombeattentat.

Bruno Kreisky-Stiftelsen blev oprettet i 1975 til ære for den daværende østrigske kansler.

Det er tredje gang, stiftelsen uddeler sin fredspris.

Næste nummer udsendes den 13. februar

Brasiliansk bispedømme afstår grund til BZ-ere

Guaruja, Brasilien (KIPA) - Da en gruppe hjemløse familier besatte en grund, der tilhører kirken i bispedømmet Santos, løste den stedlige biskop David Picao konfliktsituationen ved at overdrage dem retten til grunden. I en pressemeddelelse erklærede biskoppen, at besættelsen af grunden naturligvis var selvtægt, men at bebrejdelser ikke blot skulle rettes mod besættterne, men især mod et samfund, hvis økonomiske politik driver mennesker til den yderste elendighed.

Bispedømmets ledelse har fastslået, at de desperate familier ikke havde andre steder at slå sig ned. Derfor har kirken givet afkald på ejendomsretten og bedt myndighederne om at iværksætte alt det fornødne, for at disse familier kan få lov til at

Ugandas præsident advarer kirkeledere

Må ikke »sladre« i udlandet

Kampala (KIPA) - Ugandas præsident Milton Obote har advaret sit lands kirkeledere mod i hemmelighed at forlade landet for i udlandet at udbrede falske beskyldninger mod Ugandas regering og derved skade landets gode rygte.

Ifølge det engelske katolske tidsskrift, »The Tablet« har Obote i forbindelse med en engelsk biskops embedsforrelse erklæret, at i Uganda findes der biskopper, der handler mod demokratiet. Det er, mener Obote, ikke en »god« biskops opgave at rejse til udlandet og

bede andre stater om at lægge pres på Ugandas regering for at få den til at træde tilbage.

Kardinal Emmanuel Nsuguba, biskoppen af Kampala, regnes for en af regeringens skarpeste kritikere. Da han i sommer var i USA, rettede han heftige angreb mod sit hjemlands regering. Imidlertid har Ugandas indenrigsministerium på det bestemteste tilbagevist den beskyldning, som Nsuguba fremsatte under sin rejse, om at sikkerhedsstyrker havde gennemført hans bolig i Kampala.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annoncedeling: Vesterbrogade 28, 3., DK-1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Glt. 5:00 14 71. Ansgarstiftelsen, katolsk orientering, Bredgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarefin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuytje O. Praem (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husestande i Danmark 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAB, DK-4900 Nakskov.

Pavens fastebudskab, side 2

Læserne skriver, side 4-5

Fremskridtets overpris, side 1, 6-7

Kirken i verden, side 8-9

Fremskridtets pris - etikken halter bagefter

Indenrigsministeriet udsender uklar rapport

I oktober 1984 forelå resultatet af det arbejde, der blev udført af indenrigsministerens udvalg om »Ethiske problemer ved ægtransplantation, kunstig befrugtning og fosterdiagnostik«. Udvalgets rapport hedder »Fremskridtets pris« og kan erhverves ved henvendelse til Direktoratet for statens indkøb, Bredgade 20, 1260 Køben-

havn K. tlf. (01) 11 40 41. Dette angives fordi indenrigsministeren har opfordret til en offentlig debat, inden der i Folketinget fremsættes forslag til lov på området. En sådan debat forudsætter kendskab til denne rapport.

»Fremskridtets pris« giver et klart skrevet overblik over det faktiske

stade, moderne mikrobiologi og human genetik er nået frem til på disse bogstaveligt talt livsvigtige områder. Den påpeger, som kommissoriet gik ud på, at der er behov for en række »etiske reguleringer« om, hvad forskere og læger må gøre og ikke gøre. Men konkret fremsætter rapporten ikke forslag om sådanne retningslinjer. Til vedtagelse i Folketinget foreslår udvalget udelukkende, at der dannes et permanent »Centralt etisk Råd«, der skal følge udviklingen og have kompetence til løbende at udstikke retningslinjer for, hvad det skal være forskere og læger tilladt at gøre indenfor disse moderne teknikker, hvormed man griber ind i menneskets tilblivelse.

Teknik og etik

Basis for rådets arbejde skal være forskeres og lægers forsøg med ikke blot - som hidtil - fødte mennesker, men også med fostre. Desuden skal rådet have ret til selv at rejse etiske spørgsmål om ny teknik inden for diagnose og behandling vedrørende menneskets tilblivelsesproces. Det skal også overvåge, hvorledes oplysninger om vore arveanlæg registreres, oplagres og benyttes.

På siderne 6-7 fortsætter dette indlæg i debatten om manipulationen med menneskets arveanlæg og om etikken, der halter bagefter.

DUK's
sommer-
lejlighed

Pjece med tilbud og tilmeldingsblanketter indlagt i dette nummer.

Stor interesse for katolsk brevscole

Inden der i det hele er ført en målrettet annoncekampagne for den nylig startede katolske brevscole, har tilmeldingen været stor. Over 100 har meldt sig inden for 3 måneder, siger brevscolens daglige leder, pastor Kaare Osorio, til k.o. I et interview med Kristeligt Dagblad havde han regnet med godt 50 tilmeldinger inden jul. At dette tal for længst er overskredet med det dobbelte viser, hvor stort behovet er.

En lille folder er foreløbigt kun sendt ud til sognene, klostre og kirkehuse.

Kateketcentralens leder, pastor Guido Kreienbühl som står bag projektet med det nye brevscolens leder, oplyser, at kurset er tænkt som 24 emne-hæfter plus 7 eller 8 supplerende breve.

Brevskolens adresse er Vesterbrogade 28, 1620 København V.

Pavelig ros til økumene i Finland

Vatikanet (NC) - Pave Johannes Paul II sagde for nylig til en gruppe finske religiøse ledere, at deres bestræbelser for at nå til kristen enhed vidner om den fælles kristne tro.

Paven talte ved et møde med den katolske biskop Paul Verschuren af Helsinki, den ortodokse ærkebiskop Paavali af Karelien og Finland og den lutherske ærkebiskop John Vikström af Turku (Åbo).

Paven omtalte de nu stedfindende dialoger mellem den katolske kirke og de ortodokse og lutherske kirker. Han sagde, at

oprettelsen af et økumenisk samlingssted i Rom, hvor finner kan samles til bøn, giver »stærkt udtryk« for fremskridtet i disse dialoger.

Om biskoppernes økumeniske bestræbelser sagde paven rosende, at de udspringer af deres »fælles rødder som kristne og som finner«, og han tilføjede, at deres bestræbelser for at fremme kristen bøn som et middel til at nå til kristen enhed er det vigtigste, man overhovedet kan gøre for at oprette den kristne enhed, som Kristus bad om.

Manipulation med selve moderskabet er nu til debat. Læs side 6-7.

Caritas udvider samarbejde med de katolske skoler

Børn og unge på de katolske skoler skal nu til at lære mere om nødlidendes sociale forhold og om Caritas Danmarks arbejde for dem. Foreløbig er lærer ved Skt. Joseph-Søstrenes Skole i Ordrup, Georg Høhling udpeget som pædagogisk konsulent for Caritas Danmark. Det er også besluttet, at lærer ved Rygaard Skole, Annelise Bruus bliver formand for et »Materialeudvalg«, som bl.a. skal udarbejde undervisningsmaterialer til brug for de katolske skoler.

Caritas Danmark afholdt den 11.-13. januar en konference på Magleås

med det formål at etablere et samarbejde med de katolske skoler. Kontaktpersoner fra 17 ud af 24 katolske skoler deltog. Konferencens emne var »Hvad kan Caritas Danmark gøre for de katolske skoler, og hvad kan de katolske skoler gøre for Caritas Danmark?«

Professionel gensidig bistand

Caritas vil gerne medvirke til at øge børnenes, forældrenes og de katolske skolars medansvar for de nødlidendes situation i verden. Det kan bl.a. ske

ved, at Caritas udarbejder tværfagligt materiale, herunder rejserapporter, som er tilgængelige for børn. Desuden vil man udfærdige rapporter om de projekter, som skolerne har bidraget til. Man tilbyder desuden at stille gæstelærere og foredragsholdere til rådighed. Skolerepræsentanterne gav udtryk for begejstring for ideen.

Skolerne vil også søge at engagere børnene i fælles praktisk arbejde i stedet for blot »at samle ind« blandt børnene. Man vil ydermere vise børnene at det nytter at hjælpe, og at hjælpen når frem.

Pavens faste-budskab

Om den fysiske og psykiske sult i verden

Igen i år ønsker jeg i forbindelse med fastetiden at tale til jer om den ulykkelige situation, der er forårsaget af sulten i verden. Når hundreder af millioner af mennesker mangler mad, når millioner af børn mærkes for livstid af sult, og tusinder af dem dør deraf, så kan jeg ikke tie, så kan vi ikke forholde os tavse og passive.

Vi ved, at både regeringer og internationale organisationer og foreninger sender megen hjælp til ofrene for denne hungersnød; desværre dog uden at alle kan få det nødvendige til at redde livet. Men kunne der ikke, for at dette kan lykkes, gøres endnu større anstrengelser for endnu mere beslutsomt at angribe årsagerne til denne plage, der raser i verdensomspændende omfang.

Sulten i verden og dens årsager

Det er sandt, at naturlige årsager som uvejr og lange tørkeperioder ikke kan undgås i den nuværende periode. Men følgerne heraf ville ofte være mindre alvorlige, hvis mennesker ikke yderligere forværrede det hele ved fejlgreb og undertiden ved uretfærdighed. Er der gjort alt, hvad der er muligt for til en vis grad at forhindre i det mindste de katastrofale følger af tørke og for at sikre en retfærdig og hurtig fordeling af levnedsmidler og hjælp?

Desuden er der også helt uacceptable situationer. Jeg tænker her på de

bønder, der ikke får et rimeligt udbytte af deres hårde arbejde. Jeg tænker også på de landbrugere, der er blevet fordrevet fra deres frugtbare jord af enkeltpersoner eller grupper, der allerede er rigeligt forsynede, som samler rigdomme i massevis på bekostning af andres sult og lidelse. Og hvor mange andre årsager til og tilfælde af sult kunne ikke nævnes?

Ikke nok at tænke på de lidende

Er det rimeligt i en familie, at nogle spiser sig mætte, mens deres brødre og søstre nægtes adgang til bordet? Det er ikke nok at tænke på dem, der lider. I denne fastetid opfordrer hjertets omvendelse os til at føje faste til vor bøn og til at fylde de anstrengelser, som kravene om retfærdighed over for vor næste inspirerer os til, med Guds kærlighed.

»Jeg ynkes inderligt over folkeskaren« (Mark. 8,2), sagde Jesus, inden han velsignede brødene for at bispise alle dem, der havde fulgt ham i tre dage for at lytte til hans ord. Fysisk sult er ikke den eneste slags sult, menneskeheden lider af. Mange af vore brødre og søstre hungre og tørster efter værdighed, frihed og retfærdighed, efter føde for deres sind og sjæl. Der eksisterer også åndens og hjertets ørkener.

Afkald på det, vi selv behøver

Hvordan skal vi konkret vise vor omvendelse og vor

bodfærdige ånd i denne forberedelsestid til påsken?

Først og fremmest ved, så vidt det står til os, ikke på nogen måde at samarbejde i noget som helst, der kan forårsage at blot en eneste af vore brødre og søstre i verden kommer til at lide sult, om han eller hun så lever i vor nærhed eller tusinder af kilometer fra os; og hvis vi har gjort det, da at gøre det godt igen.

I de lande, der lider af sult og tørst, deltager kristne i den helt nødvendige hjælp, der ydes, og i kampen mod årsagerne til denne katastrofe, som de selv er ofre for ganske ligesom deres medborgere. Lad os hjælpe dem ved at dele med dem ikke blot af vor overflod, men også af det, vi selv har behov for, for dette er den rette måde at faste på. Lad os deltage gavmildt i vore lokale kirkers fælles aktioner.

At dele Guds gaver

Lad os altid huske, at det at dele er at give andre, hvad Gud har til hensigt at give dem, og som kun er betroet os. At give som brødre og søstre ved at tillade os selv at lade os inspirere af den kærlighed, der kommer fra Gud, er at medvirke til at lindre fysisk sult, at nære menneskers sind og glæde deres hjarter.

»Lad alt hos jer ske i kærlighed! . . . Herren Jesu nåde være med jer!« (1. Kor. 15,14. 23).

overvejelse rejser også det spørgsmål: »Behøver udøvelse af autoritet at være så tragisk? Er man altid nødt til at indgyde frygt for at udøve autoritet? Behøver myndigheden isolere sig fra samfundet?« spurgte kardinalen.

Han fastslog også, at samfundet må have en vis myndighed, men han sagde intet om, hvordan han mener, den kommunistiske myndigheds rolle i Polen burde være.

Jerzy Popieluszko på prædikestolen.

Den usædvanlige proces om den polske mordsag

(KNA) - Processen mod den polske præst Jerzy Popieluszkos mordere er uden sidestykke inden for den kommunistiske magtsfære. Sådant betegner det tyske TV II's korrespondent i Warszawa, dr. Günter Schubert den aktuelle retssag.

Mord og tortur mod politisk uønskede personer er skik og brug i disse stater. Hidtil er sådanne forbrydelser dog forblevet ustraffede, fordi der enten manglede vidner, eller det på forskellig vis var lykkedes at bringe dem til tavshed. Der foreligger i Vesten så talrige dokumenterede vidneudsagn om sådanne ugerninger, så det næppe synes muligt at sammenfatte dem i selv et omfangsrigt værk, siger Günter Schubert.

Det helt usædvanlige ved processen i Torun er altså for det første, at den overhovedet finder sted, for det andet, hvordan den foregår. At den er kommet i stand, mener verdensoffentligheden skyldes især den kendsgerning, at chaufføren i Popieluszkos bil undslap. Desuden havde den populære præsts forsvinden allerede vakt så stor ophidselse, at chaufførens vidneudsagn ikke længere kunne forties. Det var derfor umuligt for regimet at tilsløre kendsgerningerne over for det polske folk, den polske kirke og verdensoffentligheden eller at lade morderne slippe for straf. Men det er også bemærkelsesværdigt, hvordan processen forløber.

Straffene til de fire officerer i efterretningstje-

nesten, der alle er anklaget for mord, var øjensynligt ikke - som det ellers plejer at være tilfældet - fastlagt allerede inden processen begyndte. I Sovjetunionen er det for eksempel skik og brug, at en anklaget dissidents hustru allerede inden processen begynder, af statsadvokaturen får at vide, hvor streng en straf, hendes ægtemand vil blive idømt.

Retten lod sig ikke føre bag lyset

Skønt det helt øjensynligt er i det polske indenrigsministeriums interesse at lade sporet efter Popieluszkos mord ende hos den, der ledede foretagendet, oberst Pietruszka, lader retten sig ikke føre bag lyset heraf. Således beholdt den løjtnant Schmielewski referatet af et tidligere forhør af ham, hvor han havde erklæret, at oberst Pietruszka havde »aftalt det hele med viceminister fra indenrigsministeriet, general Kiaston. Nu hævdede Schmielewski, at han havde glemt viceministerens navn. Han havde blot fået at vide, at sagen var aftalt »med toppen«. Både Schmielewski og løjtnant Pekala nævnede dog navnet på lederen af afdeling IV i indenrigsministeriet - der har ansvaret for religiøse anliggender - general Platek, der i nogle uger har været suspenderet fra sit embede.

Droppet på højeste niveau?

Det fremgår utvetydigt af de hidtidige udtalelser, at en »højere instans« har

givet befaling til forbrydelsen mod Popieluszko, også selv om de anklagede nu øjensynligt anstrenger sig for at kaste slør over det »højeste niveau«. Om det er, fordi de under varetægtsfængslingen er blevet påvirket hertil, er ikke til at finde ud af. Utvivlsomt er de klare over, at netop dette »højere niveau« har droppet dem, efter at deres opgave er mislykkedes. Dette svarer dog ganske til, hvad der er international skik og brug inden for de forskellige efterretnings-tjenester.

Hvad der er særlig bemærkelsesværdigt ved denne enestående proces inden for den kommunistiske magtsfære, er rettens tydelige anstrengelse for at skaffe klarhed i sagen. Bemærkelsesværdig er også den tolkning af forbrydelsen mod Popieluszko, som Jablonski, formanden for det polske statsråd, fremsatte i sin nytårstale. Fysisk var denne provokation rettet mod et menneske, men »moralisk og politisk var den rettet mod forsoningen og kræver en enstemmig for-dømmelse«. Heri er han enig med den polske primas kardinal Jozef Glemp, der i sin tale ved helligtrekongers-festen i Warszawa sagde, at Popieluszkos martyrium bør fremme forsøget på at løse Polens indre problemer.

Efter hvad de anklagede hidtil har sagt under processen, er det indlysende, at begge disse erklæringer står i diametral modsætning til, hvad mordet på Popieluszko tilsigtede.

Kardinal Glemp: Frygt er ikke nødvendig for at udøve autoritet

Warszawa (NC) - Den polske primas kardinal Jozef Glemp af Gniezno og Warszawa spørger, om det er nødvendigt for den polske regering at udøve sin autoritet ved at indgyde frygt og ved at isolere sig fra folket.

I en prædiken for nylig i Johannes Døber katedralen i Warszawa advarede kardinalen også polakkerne mod at tro, at der findes en »let og bekvem« løsning på problemerne mellem kirken og regeringen. Disse problemer til-

spidsedes ved mordet på p. Jerzy Popieluszko, og det vil tage lang tid at »nå nærmere til at finde en løsning på problemerne i overensstemmelse med nationens ånd«.

Bortførelsen af p. Jerzy Popieluszko og hans martyrdød vil fremskynde for-søgene på at finde en løsning, og den retsproces, der nu gennemføres, er en chance til at overveje både den tragedie, der ramte en præst, og den tragedie, som myndighederne har bragt sig selv i. En sådan

Katolikker må arbejde for et kristent socialistisk samfund

- siger Per Wedell Topp, som stiller op ved næste kommunevalg på Frederiksberg

Kristne har ud fra læren om det kristne fællesskab et medansvar sammen med ikke-kristne for gødernes fordeling i samfundet. Konsekvensen af at være kristen er at være på de svages, ubemidlede, lidendes og undertrykte side. Hvor mange i vor moderne velfærdsstat føler sig mon ikke på en eller anden måde undertrykt og magtesløs i forhold til det offentlige og hermed det daglige liv?

- Mere end søndags-kristen

Sådan udtrykker Per Wedell Topp sig i en opfordring til borgerne i Frederiksberg kommune. Han ønsker opstilling for »Kristne Socialister Frederiksberg« til kommunalvalget her i efteråret. Per Wedell Topp har tidligere været landsformand for Unge Katolske Arbejdere og Katolsk Arbejder Aktion.

Hvis du føler dig mere end søndagskristen og har en social bevidsthed, siger han, bør du deltage eller støtte de kristne, der vil arbejde i det offentlige liv:

For fredspolitik, for økonomisk og social fremgang, opbygning af virksomheder for de arbejdsløse, for hospitaler og sundhedsvæsen, narko- og alkoholproblemer, undervisning såvel offentlige skoler, fri/privatskoler, det kulturelle og religiøse livs udfoldelse m.v.

Katolske og protestantiske bevidste kristne må sammen med dem, der har en social samvittighed, ikke alene støtte nødhjælpsforanstaltninger, men konkret samarbejde for et socialistisk samfund. Andet er midlertidige lap-pier på det nuværende samfund.

Fagforening og solidaritet

Kristne må vedkende sig deres sociale medansvar i deres respektive fagforeninger og vedkende sig solidaritetsprincippet samt støtte medlemskab og enhed i LO, siger Per Wedell Topp videre. Han ønsker, at der skabes respekt for kristne sociale synspunkter og det kristne menneskesyn blandt de politiske partier.

De kommunale problemer på Frederiksberg bør løses ud fra et samarbejde med Socialdemokratiet, SF, VS og DKP, siger Per Wedell Topp videre. På de socialøkonomiske og sociopolitiske områder kan kristendom og ateistisk socialisme virkelig følges ad, idet kristen næstekærlighed og ateistens kamp for den svage i samfundet er to alen af et stykke.

Per Wedell Topp mener, at kristne i dag kan findes inden for alle danske partier, også DKP og

Per Wedell Topp

venstresocialisterne.

Selv om kristne ønsker et socialistisk samfund, bør de ikke kæmpe for bedre sociale forhold blot for at skaffe sig en god social samvittighed. Ikke kun økonomisk gode forhold for alle, men også menneskelig forståelse for ethvert menneske bør kendetegne kristne, som ser Kristus i ethvert menneske, siger Wedell Topp.

kk

Kvindernes internationale bededag:

Årets kollekt til Grønlands-mission og indvandrercenter

Fredag den 1. marts er Kvindernes internationale Bededag. Kristne kvinder i Danmark læser denne dag de samme tekster fra Biblen og beder over de samme emner som kristne medsøstre verden over. Dette års bedetekst er udarbejdet af kristne kvinder fra Det nationale Kvinderråd i Indien, og bededagens emne er »Fred gennem bøn og handling«.

Sidste år 60.000 kr.

Bededagskollekten i år går til Det danske Missionsforbunds arbejde i Grønland og til Kvinde-

indvandrercentret i Elmegade på Nørrebro. Det er et tværkirkeligt arbejde, der søger at fremme tolerance og gensidig forståelse for derigennem at nedbryde fordomme og racisme. Skt. Josefsøster Susanne Sønderbo, der er medstifter af centret, har i en årrække også været leder.

Sidste år beløb kollekten sig til 60.000 kr. Den blev delt mellem KFUK's verdensforbunds genopbygningsprojekt »Frasværd til plov« i Zimbabwe samt til Frelsens Hærs arbejde i Valby.

kk

Åbent hus for alle på Magleås

Der lægges ud med det første arrangement søndag den 10. marts

Som noget nyt vil styrelsen for Magleås nu indbyde til søndagstræf på Magleås - to gange her i foråret og to gange i efteråret, oplyser pastoralrådets formand, Ellen Marie Lebahn. Det bliver en slags uforpligtende »åbent hus«, hvor man opfordres til at tage naboen med.

Søndag den 10. marts

bliver første gang denne nye form for søndagsudflugt realiseres. Programmet er tilrettelagt således, at der bliver tid til en uformel »snak« over en kop kaffe mellem kl. 14 og 15. Herefter fortæller broder Frans van Haaren om cistercienserklosteret »Myrendal« på Bornholm. KVIP-gruppen (Katolsk

Video Produktion) viser deres seneste produktion, en film om hverdagen i klosteret.

Søndag den 14. april taler Rachel og Israel Rachlin over deres bog »16 år i Sibirien«.

Det er ikke nødvendigt at melde sig i forvejen. »Kom alene eller kom sammen med venner -

eller »sidemanden i kirkebænken«, opfordrerannoncen bagest i bladet. Prisen, som bl. a. dækker kaffe, er kun 20 kr.

Ellen Marie Lebahn oplyser i øvrigt, at brugen af Magleås er stigende, og det skyldes især flere katolske arrangementer.

kk

Paven hilser på elever fra Skt. Knuds skole

10x og y på julerejse til Rom

Den 13. december tog 10. x og 10. y fra Sankt Knuds Skole i Århus til Rom. Vi skulle først flyve næste morgen fra Kastrup, så vi overnattede på Sankt Josefs Skole i Roskilde.

Vi oplevede mange forskellige ting i Rom. Blandt andet var vi til søndagsmesse i Peterskirken, oppe i kuplen, nede i katakomberne og rundt omkring i hele Rom at se seværdigheder. Der var masser af spændende ting, men det mest interessante var nok paveaudiensen. Det var onsdag formiddag, og audiensen skulle foregå i en stor hal, der ligger ved siden af Peterskirken. Da det begyndte, blev der læst

forskellige tekster op, og efter et stykke tid begyndte hilsenerne. Da vores skoles navn og land blev nævnt, sagde paven god jul til os. Senere kom han ned til midtergangen og hilste på folk og snakkede lidt med dem. Han kom også hen til nogle af os fra Sankt Knuds Skole, gav os hånden og sagde »God bless you«. Han spurgte også, hvor vi kom fra, og snakkede lidt. Så var audiensen forbi, og vi gik hjem.

Senere på ugen tog vi hjem til Danmark efter 8 dejlige dage i Rom.

Randi Hinge

Et svar på DUK's åbne brev til pastoralrådet

I katolsk orientering nr. 1 retter DUK en henvendelse til pastoralrådets medlemmer gennem et »åbent brev«.

Som medarbejder i et af DUK's udvalg og som medlem af pastoralrådets forretningsudvalg vil jeg prøve at se tingene fra to sider.

Jeg har hæftet mig ved flg. punkter:

*

»DUK refererer til, at man på pastoralrådets møde maj 84 vedtog, konkrete initiativer skulle sættes igang m.h.p. en ægteskabsforberedelse herhjemme«.

Kommentar: PR vedtog (iflg. referat), at DUK skulle tage *initiativ* til en tilrettelæggelse af en ægteskabsforberedelse, idet man anbefalede at tage kontakt med præsterådet.

Dette skulle absolut tages bogstaveligt, idet rådet mente, at DUK med deres erfaringer til ungdommen og til tilrettelæggelse af lejre var det naturlige organ at bede om at tage *initiativ* – på det praktiske plan. På det indholdsmæssige plan blev DUK opfordret til at tage kontakt med præsterådet, foruden at de gennem p. Ib Andersen blev lovet hjælp i det omfang man ønskede det. Derudover nedsatte PR i maj 84 et udvalg med det formål at lave en slags syntese af det arbejde, man havde foretaget under behandlingen af det pastorale hovedemne »Fællesskabet i familien«. (Om denne gruppes forslag informeres i senere nr. af k.o.).

*

»DUK mener, at PR fralægger sig sit ansvar og føler sig nu stående alene med dette ansvar«.

Kommentar: Det er ikke korrekt, at PR har *fralagt* sig et ansvar. Derimod har man ment, at DUK med sin repræsentation under pastoralrådets arbejde med hovedemnet som tidligere nævnt var et naturligt organ at *uddelegere* en del af et ansvar til. At DUK føler sig stående alene med et ansvar, kan jeg godt forstå, specielt hvis man har ment, at man også var ansvarlig for den indholdsmæssige side af førnævnte ægteskabskursus. Denne misforståelse

kunne selvfølgelig være undgået, hvis PR havde afstukket bestemte rammer for, hvad man ønskede af DUK. Man valgte imidlertid at stille alle frit m.h.t. initiativer i forventning og tillid til, at pastoralrådet og DUK løbende kunne henvende sig til hinanden.

*

»DUK er skuffet over PR's behandling af hovedemnerne på PR-møderne og mener, at PR skjønner henover emnerne«.

Kommentar: Dette pastoralråd har valgt i højere grad at beskæftige sig med *pastorale* emner. Det første emne var »Dåb og Mission«, det næste var pavens rundskrivelse »Fællesskabet i Familien«. Tanken er et led i en udvikling inden for PR, idet PR altid har ønsket i stadig højere grad at behandle *pastorale* hovedemner, hvilket dog ofte kan begrænses af administrative opgavers omfang. Forretningsudvalget tager sig af løbende sager gennem et halvår – sager, som så bliver lagt frem til udtalelse og vedtagelse via forretningsudvalgets halvårslige beretning. Det har været praksis, at økonomiske og administrative emner blev lagt lørdag formiddag og søndag formiddag (og så kan det være svært nok at nå endda). Dermed kunne det *pastorale* hovedemne lægges lørdag eftermiddag (PR-møder varer halvdagen dag). En eftermiddag er imidlertid ikke meget, når 45 personer dels skal søge ind i et emne og derefter føre intentioner praktisk ud i livet. Ønsket har dog været at sætte focus på nogle centrale emner i håbet om, at arbejdet med emnerne i pastoralrådet kunne medføre interesse for og arbejde med selvsamme emner ude i pastoralenhederne. Måske har pastoralrådet gæbt over for stor en mundfuld. Jeg synes imidlertid, at det er godt og egentlig også modigt, at pastoralrådet har turdet tage fat på sådanne pastorale hovedemner.

Nu er vi nok i vor tid, når vi skal evaluere, meget *produkt* orienterede: Hvad kom der ud af det? Jeg tror i denne sammenhæng, at det er særdeles vigtigt i ligeså høj grad at være

proces-orienteret. Gennem arbejdet med de pastorale hovedemner har pastoralrådet gjort sig nogle erfaringer, positive som negative, som dog er et så meget bedre udgangspunkt for det videre arbejde.

Som væsentligt hovedemne har pastoralrådet ved næste møde da også en evaluering af det hidtidige arbejde samt en drøftelse af det videre arbejde – dette ikke mindst set i sammenhæng med den nye kirkeret.

*

»DUK er skuffet over, at pastoralrådet i stedet for at vælge emnet »Børne- og ungdomsarbejdet i sognene« (som foreslået af DUK) valgte emnet »Fred og Retfærdighed«.

Kommentar: Jeg deler DUK's opfattelse. Der var imidlertid flertal for at beskæftige sig med »Fred og Retfærdighed« udfra de bedste intentioner om at få noget konkret op at stå omkring dette emne, – ofte er dette jo imidlertid lettere sagt end gjort.

*

»DUK mener, at bispedømmet ikke kan følge med i, hvad pastoralrådet laver«.

Kommentar: Jeg deler DUK's opfattelse m.h.t., at mange ikke ved, hvad pastoralrådet foretager sig. Jeg tror derfor, at pastoralrådet må tage det som en særdeles vigtig opgave i højere grad at informere om rådets arbejde, dels gennem artikler i »katolsk orientering« dels ude i pastoralenhederne.

*

»DUK vil gerne på denne måde rette henvendelse....«

Kommentar: Bag DUK's åbne brev oplever jeg en følelse af skuffelse og magtesløshed, hvilket jeg meget godt forstår. Der har således været

nogle misforståelser, hvis opståen pastoralrådet bærer medansvar for. Misforståelserne kunne være afklaret ved en direkte henvendelse til f.eks. forretningsudvalget, men DUK vælger at dele disse følelser med en større del af Danmarks katolikker, læsere af »katolsk orientering«. Dette indebærer en risiko for, at mennesker, som ikke har kendskab til de sager, der ligger til grund for henvendelse ledes ud i helt nye misforståelser, endsige skuffelser.

Alle vil vi gerne yde noget for vor kirke, men hver gang denne vilje skal omsættes i praksis, koster det virkelig noget, idet det er vor fritid, der skal bruges af. Jeg tror, mange har haft følelsen af, at for mange opgaver er lagt på én, og at man ikke kommer så langt, som man gerne ville. Det er vel da en naturlig reaktion at sige:

Hvis skyld er det? Hvem gør ikke sit arbejde ordentligt?

*

Jeg tror imidlertid, at vi æder os selv op indefra ved vor ofte negative kritik af hinanden, *den være nok så berettiget*. Hvis vi ikke skal kvæle de sidste stumper af initiativ, mener jeg, vi alle som vigtigste opgave har *positivt og konstruktivt* at bakke hinanden op i det *fælles* arbejde for kirken.

Pastoralrådet består af ganske almindelige mennesker, som har sagt ja til et ekstraarbejde, og som kun mødes 10 gange om året.

At være medlem af pastoralrådet er ikke lig med at have fundet de »vises sten«.

Hvor går vi hen? – Forhåbentlig mod en fremtid, der – overfor et materialistisk samfundsanslag mod kristen kærlighed – i tolerant samarbejde bygger på et fundament af: Godt Nyt!

Ovenstående er ikke skrevet på vegne af andre og står således for egen regning.

Georg Høhling

Hvad skal vi med pastoralrådet og menighedsrådene?

Jeg sidder ikke i DUK-styrelsen og repræsenterer heller intet i vort katolske bispedømme, men som alm. udenforstående lægmand, føler jeg alligevel den største sympati for DUK-styrelsens åbne brev til pastoralrådet. (k.o. 16. jan.)

Med det proklamerede emne »Dåb og Mission« blev jeg selv meget optimistisk, fordi jeg dengang netop selv stod i et meget konkret og krævende missionsarbejde, fordi mission i Danmark dengang lå alle på læben og fordi det derfor var meget rigtigt proklameret. Der skete da også en del, men bare ikke med pastoralrådets eller menighedernes opbakning. Det næste proklamerede emne »Fællesskab i familien« blev vel derfor også nok taget noget mere afslappet, og med de omtaler som siden er kommet i k.o. af pastoralrådsrådene, er stemningen vel nok faldet til det skuffende, – for hvad drejer det hele sig egentlig om, ud over økonomien?

Er lægfolkets plads i kirken bare noget med at høre på ord og herfra forfalde til tomme talemå-

der. Vel er der mange, som er meget dygtige til at formulere sig, og der bliver da også sagt nogle rigtige ting, men er troen kun at have en sådan indsigt i kirkens lære, som gør nogle egnede til at udtale sig om noget, og som regel uden ansvar eller beføjelser?

Jeg fandt selv mine egne veje videre frem – uden for vor kirke –, hvor det viste sig muligt at føre arbejdet videre, og det er vel også, hvad mange andre er henviset til. Havde jeg holdt mig til denne etablerede kirke, måtte jeg have opgivet for længst og ladet arbejdet skride ud. Når realiteterne således viser, at pastoralråds- og menighedsarbejdet bliver så ineffektivt, uinspireret og resultatløst som tilfældene synes at vise, så må mange vel nødvendigvis også spørge om, hvad vi da egentlig skal med disse råd i det virkelige og konkrete arbejde. Og så vil da også de, som oprigtigt ønsker at følge Kristus i troens mere konkrete virkelighed, gå andre veje.

Joost Dahlerup o. carm.

III

Er Grundtvig og Kingo passé?

At synge sammen giver en virkelig fornemmelse af samhørighed, og når vi synger i vore kirker til søndagsmessen, så er det tilmed en bøn og en lovprisning af Vorherre.

Når nu salmesang er en bøn og lovprisning, så skal salmen også sige noget, være forståelig og have en melodi, som de fleste kender og kan synge med på.

Bønner og salmer nedslides

Jeg tror også at de fleste vil være enige med mig i, at de fleste nedskrevne bønner nedslides og bliver uden mening for os, når de bruges gennem lang tid; så kræver det fornyelse, for at vi kan komme videre.

Den store salmedigter Brorson havde forstået disse kendsgerninger, så han begyndte at skrive nye danske salmer til sin me-

nighed på et forståeligt sprog for den tids mennesker og på tidens mest populære melodier, for så var han jo sikker på, at salmen kunne synges, og at de som man siger ville »gå i folk«.

Hverken han eller hans udmærkede kolleger ud i salmedigtningen, for eksempel Kingo eller Grundtvig havde nok drømt om, at deres salmer skulle synges i flere århundreder efter deres død, og ville, hvis de havde levet endnu, have skyndt sig at skrive nye salmer eller rette sproget i de gamle.

Faktisk synger vi de gamle travere endnu. Hvis man gennemser vores salmebog er langt de fleste salmer fra det femtende århundrede og op til århundredskiftet til vort århundrede; og ærlig talt, brugen af dem igennem så lang tid, har mange af dem

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

ALM.
BRAND
AF 1792

faktisk ikke kunnet holde til.

Jeg skal undlade at give mange og lange eksempler, men kun konstatere, at de i menigheden, der prøver at følge med i hvad man står og synger, ofte må forsøge at skjule et skævt smil eller undertrykke et hulk eller fnis over forældet sprogbrug eller uforståeligt indhold. Det kan være at man f. eks. i en salme synger en verselinje som »Engle lig« som umiddelbart lyder som »englelig«, og engle kan jo ikke dø. Eller tag for eksempel salme nr. 315 vers 5, femte linje, hvor der står »før Lazarus som stank i går«. Eller som sidste eksempel, prøv at læse salme nr. 314, hvor man i 9 lange vers skriver noget om Jesu dåb i Jordanfloden, som er tolt uforståeligt.

Vi må tale om sagen

Jeg vil bede Dem, min kære læser, ikke at sige, at jeg optræder blasfemisk ved at skrive som jeg gør, det er bestemt ikke min mening, men jeg synes vi må begynde at tale om disse ting. Jeg skal klart erkende, at der virkelig er flere af de gamle salmer, som stadig er pragtfulde, og som endnu siger folk meget, når de bliver sunget, men tiden er nu inde til at være meget mere kritisk over for den såkaldte »gamle danske sangskat«.

Poul Henningsen sagde en gang, al politisk kunst er dårlig kunst, ligesom al god kunst er politisk. På samme måde kan vi i dag sige al religiøs poesi er dårlig poesi, hvorimod al god poesi er religiøs.

Vi har oplevet en liturgisk fornyelse af messen efter Det andet Vatikan-koncil, som har været en pragtfuld ny religiøs oplevelse for vore menigheder. Af vore præster er vi blevet belært, at hver enkelt del af liturgien er en bøn og har meget stor betydning, idet vor ydre adfærd og holdning skal stemme overens med vor indre holdning.

Hvor er salmerne fra den blå mappe?

Hvorfor har man så ikke gjort noget alvorligt ved salmesangen? Er den ikke i allerhøjeste grad liturgi? Er den ikke meget væsentlig?

Ungdomskoret, Jubilate Deo, gør i dag meget for at udbrede kendskabet til

salmerne i Den blå Mappe, men det er som om man fornemmer, at man siger, det er meget godt for ungdommen, men i det lange løb er det ikke noget for den voksne del af menigheden. Hvorfor er der for eksempel ikke medtaget nogen af Den blå Mappes salmer i den nye salmebog? Tror man ikke på, at de kan holde til brugen i den tid salmebogen formentlig skal holde? Tja, man tror stadig på, at 3-400 årige uforståelige salmer kan holde mange år endnu, siden man har trykt dem på.

Jeg vil vove den påstand, at vi formentlig er den sidste generation, der kan holde ud at synge efter mange af de gamle salmer. Grunden til min påstand bygger jeg på, at de fleste unge i dag er meget musikbevidste og har rigere adgang til ny og moderne musik end nogen generation før dem, her tænker jeg på båndoptagere, video, TV, radioen, musikundervisning m.v. Der er en enorm udvikling i musik i dag og også i vort sprog, så den ubrugelighed jeg, som midaldrende føler ved de gamle salmer vil blive langt større, når den unge generation (1960-1970'erne) for alvor overtager de ældres pladser i menighedslivet.

Forslag til en handlingsplan

Et forslag til en handlingsplan kunne være følgende:

Med hård hånd fjerne samtlige salmer, der ikke mere har et umiddelbart forståeligt dansk. Eventuelt kan man gendigte nogle, som på trods af et forældet sprogbrug har en lødig kerne, og som muligvis er elsket af mange ældre.

I samarbejde med Folkekirken og Baptistkirken og muligvis også andre kirkesamfund finde frem til en række nye og lødige salmer, som faktisk allerede er udgivet i hæfteform. Endvidere har netop den katolske kirke så mange internationale forbindelser, at det vil være overordentlig nemt at hjemtage nye salmer fra hele verden til oversættelse.

Forsøge i vore kirker selv at lave nye salmer, gerne på tidens populære melodier. Jeg er sikker på, at det godt kan lade sig gøre; men det kræver ligesom en form for officiel godkendelse eller opfordring fra den officielle

kirke, for vi har ikke tradition for at én i menigheden skriver salmer til at synge under messen. Sangskrivning er noget, der foregår til onkel Peters 60 års fødselsdag eller Pia's konfirmation. Jamen alligevel. Lad os dog prøve.

Debat om fornyelse er tiltrængt

Hvis disse forslag eller eventuelt andre forslag kunne gennemføres, så vil det betyde den nye salmebogs endeligt, og det er selvfølgelig kedeligt, for det har nok været et dyrt projekt; men prisen kan blive alt for høj, hvis vi ikke gør noget. Udgivelse af nye ting kunne ske i hæfteform ved pastoralrådets medvirken eller man kunne udvide Den blå Mappes rammer. Eller ud-

give en helt ny rød eller gul mappe.

Lad mig slutte med at sige, at jeg selvfølgelig godt ved, at en masse af mine gode katolske medkristne og venner i Danmark er uenig med mig i mange af de ting, jeg har skrevet her; men hvis vi blot kan nå til enighed om, at vor salmesang ihvertfald trænger til én eller anden form for fornyelse; så lad en frugtbar debat her i »katolsk orientering« lade synspunkterne komme frem.

Hvis debatten kunne lægge op til nye tanker og forslag til pastoralrådets videre drøftelser, så er vi måske på vej til en fornyelse.

Erik Elnebo

Fra takke-gudstjenesten i Vor Frue Kirke med biskoppen i spidsen.

Vor Frue Kirke i Århus fungerer igen efter fornyelse

»Katolsk Vor Frue Kirke« i Århus, der er over 100 år gammel, har i løbet af de seneste år været genstand for en gennemgribende restaurering og indvendig fornyelse.

Det begyndte med, at kirkespirets kobberplader løsnedes sig stadig mere faretruende for hver af de hårde efterårsstorme. Spiret måtte altså have ny kobberbeklædning. Vejrhanen og kuplen blev ny-forgylt, og kirkens udvendige mure blev fuget overalt, så luftforurening ikke længere kan tilsode kirkens indre.

Omfattende fornyelser

Mange i menigheden, ikke mindst vietnameserne, lagde ryg til det hårde fysiske slid, der hører med til en sådan omgang. Kirkerummet tømtes totalt for sit indhold: gulvfliser, bænke, podier, orgel, radiatorer og alle »løsdele«. Vi har i stedet fået nyt klinkegulv med gulvvarme, der er behageligt og besparende. Væggene blev sandblæst og har fået ny hvid maling. Kapitæler, lofternes spidsbuer og vinduesindramningerne har fået frisket deres røde, blå og gyldne farver op, og en ny belysning - bl.a. hallogen - lader alle rummets detaljer træde smukt frem og understreger dets gotiske, opadstræbende præg. Et par kalkmalerier er blevet frilagte, og korset er

hængt op i triumfbuen. Mariafiguren har fået følgeskab af en polsk og en vietnamesisk madonna.

Vi har fået et nyt og klangskønt elektronisk orgel. Bænkene er erstattet med kirkestole med knæfald, og disse er placeret omkring det nye alter, som vor sognepræst, pater Meister, har fremstillet af de gamle bænkes endegavle. Den vigtigste liturgiske fornyelse er alterets nye placering: centralt i kirken, som tilfældet også er i alle nye katolske, europæiske kirker. Placeringen understreger, at Kristus er centrum i vort liv, at vi gennem ham overvinder alle smålige, nationalistiske og klikebestemte anskuelser, samt, at vi - præster og lægfolk - som Guds folk også er »et kongeligt præsteskab« (1. Pet. 2,9). Alt i alt et smukt og meningsfyldt kirkerum.

Det lyder så legende let: så gjorde vi sådan og sådan. Men bag det hele ligger års slid og stor offervilje: basar, loppe-marked, avisindsamling, tombolaer, »100-kroners«

indsamling, legater fra privatfolk og fra Privatbanken. Orgelfonden har ydet et væsentligt bidrag, Skt. Josefsøstrene ligeså, og ikke mindst de tyske katolikker er vi stor tak skyldig: Bonifacius-Werk i Osnabrück og Skt. Knuds Stiftelse gennem Jesuiterne Generalat i Köln. - Menighedsrådet har arbejdet hurtigt, menigheden har fulgt udviklingen med stor interesse, menigheds-høringer har sikret en parlamentarisk afgørelse på de vigtigste områder.

Mange med til takkefest

Ekspertes fra menigheden og fra byen har planlagt og udført arbejdet under ledelse af ingeniør Henry Hass, og formanden for restaureringsudvalget Erik Carlsen. Pater Meister har været en utrættelig inspirator, kunstnerisk som praktisk, og samarbejdet med de mange firmaer i byen har været forbilledligt.

Så blev det omsider tid til at takke og feste. Det skete i tre tempi: først

med håndværksmestrene og deres svende og lærlinge, dernæst med en reception for hele menigheden og sidst den officielle genåbning af kirken med biskop Hans Martensen i spidsen, fulgt af katolske nabopræster og præster fra andre af byens kirker. Dertil ca. 160 indbudte medarbejdere i sognet, en repræsentant for byrådet og fra »Gadeforeningen Ryesgade«, venner fra byen og mange andre. En smuk og festlig højmesse, et efterfølgende »tag-selv-bord« i skolens sal og som afslutning en orgelkoncert, spillet af Flemming Fald, der er medejer af det firma, der har leveret orglet, og som viste instrumentets hele fylde. Som en gæst sagde: »Hvor har I dog et godt samarbejde... og kirken er blevet en katedral«. Måske - måske ikke, men tendensen, intentionen kom frem i biskoppens inspirerende prædiken og hans senere tale samt i de mange taler og gaveoverraktelser. Og også i en af messens forbønner:

»Gud - din Søn, Jesus Kristus blev født af en jødinde, babyloniske vismænd hyldede ham. Han glædede sig over troen hos en samaritansk kvinde og en romersk kaptajn. Han tog imod de grækere, der opsøgte ham, og en afrikaner hjalp ham med at bære hans kors. Vor menighed huser mennesker af forskellige racer og nationer. Lad os være med til at nedbryde racisme, krig, elendighed og selvcentreret smålighed i vor omverden og i verden. - Derom beder vi...«

Fremskridtets overpris

Indlæg i debatten om de nye bio-genetiske teknikker som indenrigsministeriets rapport lægger op til

Af Jørgen Nybo Rasmussen

Det »Centrale etiske Råd« foreslås at skulle bestå af 12 medlemmer, hvoraf de 6 udpeges blandt biomedicinske sagkyndige af »Det lægevidenskabelige Forskningsråd«, mens de øvrige 6 skal være ikke-fagfolk repræsenterende »almene synspunkter i vurderingen af etiske problemer« og udpeges af indenrigsministeren. (»Fremskridtets pris« side 92-93, - herefter anføres blot i parentes henvisninger til sidetallene i denne rapport).

Rådets mange opgaver

Rådets opgave skal være at »rådgive og vejlede de offentlige myndigheder og institutioner i spørgsmål af betydning for den etiske bedømmelse af

- videnskabelige forsøg med mennesker og menneskefoster, befrugtede menneskelige æg og menneskelige kønsceller.

- almene etiske spørgsmål af væsentlig betydning for sundhedsvæsenet, herunder anvendelse af nye behandlingsmetoder og ny diagnostisk teknik, og

Politisk magt over andres liv

Hvis man overvejer, hvilke realiteter der gemmer sig bag de stive og tunge formuleringer, så går det op for en, at det aldrig før i dette lands historie har været foreslået at tillægge noget politisk oprettet organ sådan magtposition over for os selv som mennesker. Disse

12 personer skal fremtidigt, hvis forslaget vedtages, styre noget så dybtgående i vor egen natur som den måde, hvorpå vi bliver til i denne verden. Hvad er almindelig politisk planlægning af f. eks. økonomiske eller sociale forhold at regne imod denne magt over selve de kommende slægters tilblivelse? For hverken mere eller mindre vil dette komme til at dreje sig om. Offentligheden bør derfor gøre sig absolut klar over, hvad nedsættelsen af dette »centrale etiske råd« vil komme til at betyde, før man giver politikerne grønt lys til at følge udvalgets forslag. Skal der foretages styring af de kommende generationers tilblivelse, må vi vide, hvem rorgængerne er, og ad hvilken kurs, de vil styre vor fremtid som mennesker? Hvilken etik, hvilket menneskesyn skal lægges til grund for en så skæbnsvanger styring?

Forbløffende standpunkt

Når man undersøger »Fremskridtets pris« opdager man, at man ikke får noget svar på sidstnævnte spørgsmål. Ifølge udvalget skal »Det centrale etiske Råd« i så henseende aldeles ingen *remingslinjer* have. Man skulle faktisk tro, når man læser dette forslag, at rådet først nu skulle til at finde på etiske problemer, udviklingen rejser, samt give indenrigsministeren og Folketinget en årlig beretning om sit virke. (92).

land. Men så kunne man jo vente, at i hvert fald den liberale humanismes menneskesyn blev lagt til grund, f. eks. i den form, hvori dette har udtrykt sig i vor tids menneskerettighedserklæringer. Men heller ikke disse er der tale om. »Det centrale etiske Råd« skal ifølge forslaget ikke have nogen retningslinjer overhovedet, men selv finde frem til sin etiske stillingtagen i fuldkommen suveræn frihed, efterhånden som den tekniske udvikling indenfor biologi og genetik synes at gøre »etiske reguleringer« ønskelige. En i sandhed forbløffende position.

Dette er i hvert fald, hvad man kan udlede af forslaget, som det står. I praksis kan man jo nok antage, at udvalget, der har foreslået »Det centrale etiske Råd«, stort set går ud fra, at det vil lægge nogenlunde de samme etiske retningslinjer til grund for sin stillingtagen, som de nuværende udvalgsmedlemmer selv anser for de rette. I alle tilfælde har det derfor stor betydning at studere, hvilken etik forfatterne af »Fremskridtets pris« faktisk tror på, og som de lægger for dagen under behandlingen af de forskellige biogenetiske teknikker, det hele handler om.

En redegørelse for disse etiske standpunkter, var faktisk også, hvad indenrigsministeren havde bedt om, og det vil være om deres holdbarhed, den offentlige debat bør dreje sig.

Viger udenom normer

Når udvalget ikke foreslår nogen bestemt etik lagt til grund for det kommende »Centrale etiske Råd«s virke, er det en logisk følge af, at udvalget selv bekender sig til den såkaldte *situationsetik*. Den går ud på, at der slet ikke findes »givne normer, der gælder universelt«.

Den etiske afgørelse må undgåelig træffes i bestemte situationer og få karakter af en afvejning af fordele og ulemper, godt og ondt, i situationen og under hensyntagen til både handling og konsekvenser« (side 10). Dette betyder i praksis, at en og samme handling kan være rigtig under nogle omstændigheder, forkert under andre, f. eks. en provokeret abort. Derfor lægger udvalget hverken kristendommens 10 bud eller menneskerettighedserklæringerne, der jo begge fastslår visse alment gyldige faste normer, til grund for »Det centrale etiske Råd«s virke.

På denne baggrund kan det ikke undre, at udvalget blot erklærer at ville tage stilling i »overensstemmelse med det menneskesyn et åbent demokratisk samfund må kræve reputeret«, hvilket jo over for disse konkrete biologiske afgørelser ikke siger noget som helst.

Selvmodsigende definitioner

Helt centralt står spørgsmålet om, hvorledes udvalget ser på det menneskelige fosters etiske stilling. Svaret er let: »Udvalget lægger til grund, at den fri abortadgang faktisk findes i lovgivningen, og betragter den i øvrigt som et gode for de kvinder, det drejer sig om«. (side 45). Om fostrets ret til liv og et krav på retsbeskyttelse af dette sit liv er der ikke tale, i hvert fald ikke i de første 12 uger af dets eksistens. Årsagen er, at dansk lov siden 1973 har indført fri abort, altså en politisk, hverken en etisk eller en biologisk begrundelse. Udvalget befinder sig her i den samme selvmodsigelse som alle læger og biologer. De ved udmærket, at et menneskefoster er et menneske, men af hensyn til lovgivningen og deres egne interesser tilslører de denne kendsger-

Indenrigsministeriets rapport, som øjensynligt overlader det til forskerne, selv at opstille etiske normer, alt efter hvad situationen kræver.

ning på en næsten ynkelig måde. Man kan i »Fremskridtets pris« finde menneskefostret omtalt på følgende tre måder: 1) som en del af moderen. 2) som et »fosteranlæg« eller en »fosteransats«, der altså endnu ikke er noget rigtigt foster, og 3) som et lille menneske.

Førstnævnte opfattelse findes på side 45, hvor det hedder: »Den fri abortadgang hviler på det synspunkt, at fostret indtil 3 månedersfristens udløb er en del af kvinden, som hun så at sige har råderet over«. Som biologer og læger ved udvalgets medlemmer udmærket godt, at dette simpelthen ikke er sandt, men de har brug for at hævde det af hensyn til deres øvrige interesser.

Nederst side 55 finder vi synspunkt nr. 2: »Det etiske grundproblem er, at det befrugtede æg ubestrideligt er et anlæg til et menneskeligt individ«. Talen er nemlig på dette sted om forsøg med menneskefoster, der jo ikke ville have nogen mening, hvis disse blot var en del af moderen. På næste side oplyses vi om, at der foregår en international debat om, hvornår det befrugtede æg er så vidt i udvikling, at der er tale om et »individuelt menneskeligt liv«. Men svaret gives midt på side 56, hvor det fastslås, at der biologisk set, er »tale om en kontinuerlig proces, fra befrugtningen gennem en række forud fastlagte stadier, der følger hinanden efter et genetisk program«. Allerede på side 61 finder vi derfor helt logisk,

at de etiske sider af fosterdiagnostikken og forsøg med fostre drejer sig »om beskyttelse af tidligt menneskeligt liv ud fra etiske synspunkter«. Der slap altså sandheden ud alligevel. Vi er mennesker fra undfangelsens øjeblik af, og hvad man gør med et foster, det gør man med et menneske, uanset hvor lille dette så måtte være.

Kvindens råderet over liv og død

Men herimod strider et andet princip, der for rapportens forfattere repræsenterer en så stor etisk værdi, at man kan løse andre konfliktspørgsmål blot ved at henvise dertil. Det er kvindens råderet over sit fosters liv eller død ihvertfald indtil udgangen af 12. svangerskabsuge. »Udvalget lægger til grund, at den fri abortadgang faktisk findes i lovgivningen, og betragter den i øvrigt som et gode for de kvinder, det drejer sig om«. (45) Denne sætning skal gentages, for den er en nøgle til at forstå udvalgets stillingtagen til en række spørgsmål. Når der fra mange sider er advaret imod den prænatale diagnostik, altså fostervandsprøver og moderkagediopsier, skyldes det, at formålet med disse undersøgelser jo er at fastslå, om fosteret lider af en arvelig sygdom af alvorlig art, således at der vil blive født et handicappet barn. Efter diagnosen kan man så foretage en abort.

Fortsætter på side 7.

Lejrtilbud 1985

Danmarks Unge Katolikker

Lejrtema:

Kald til liv og tjeneste

I ruinerne af en tysk kirke fandt man under oprydningen et krucifiks, som var blevet stærkt beskadiget. Den korsfæstede havde fået revet begge arme af. Egentlig skulle det have været sendt til restaurering, da det var et meget smukt middelalderkrucifiks.

Men så fik sognepræsten en idé. Han lod skrive på korset, dér hvor arme ne manglede: »Jeg har ikke andre arme end jeres!«

Gud har brug for menneskene, for at jorden kan blive et godt sted at leve. Vi kender allesammen nogen, der bliver hædret for det, de har gjort i deres liv. Men også du har nogen muligheder og evner, som

ingen andre har. Det drejer sig ikke bare om at tro på Gud, men også på dig selv, at Gud har villet dig, og at du ikke er en tilfældighed.

Der er sikkert ikke noget bedre end at opleve, at man er ønsket, at der er brug for én. Mere mening (lykke) i livet kan man ikke få, og det er tusind gange vigtigere end den daglige kamp for at blive en vinder.

På årets sommerlejre vil vi tale om, hvad det vil sige, at søge efter meningen med sit liv. Høre hvad andre tænker om livet og fremtiden, og høre hvad andre har gjort. Måske også tænke lidt over, hvad du selv kan gøre.

Jesper Fich

Kristus fremstilles med hænderne sømmet fast til en bjælke, men han hænger ikke på noget kors. Tværtimod, han træder vinpersen – alene. Han er Hærens lidende tjener, som profeten Jesaja synger om i kapitel 63, 2-3. Dødstræet – korset – er blevet til livstræet, Kristus. Han selv er vintræet, vi andre er grenene. Træets druer henviser til den nye pagts kalk med hans blod. Blodet opsamles i kar fra hans hånd og side og fødder. Han blev knust for vor skyld, vi fik lægedom ved hans sår. Billedet er et emalje-arbejde af den tyske kunstner Eginio Weinert

I dette tillæg præsenterer DUK mange spændende sommerferietilbud, som du bør benytte dig af. Der er faktisk noget for enhver aldersgruppe, noget for enhver smag, men først og fremmest noget for dig – hvadenten du er 0 eller 80 år. Læs derfor dette tillæg nøje igennem. Ønsker du flere oplysninger end dette tillæg kan give dig, er du velkommen til at tale med os på DUK's sekretariat.

Hvad skal du lave i din sommerferie i år?

Danmarks Unge Katolikker tilbyder dig en indholdsrig sommer sammen med andre katolikker

Vi har et syv ugers sommerferietilbud til dig, der er mellem 7 og 25 år. Atter i år afholder DUK sommerlejre. Dette år i Øm, på Myretuen i Bastrup, Gotland, i Sverige og i Hamburg.

Vi kan tilbyde tre børnelejre, to juniorlejre, en multilejr (familielejr), en nordisk lejr, en kanotur, en økumenisk lejr og sommerskole (ledertræning).

80 frivillige lejrledere står parat til at give dig en alletiders oplevelse. Lejrene er meget forskellige, men for de flestes vedkommende bliver vort lejrtema »kald til liv og tjeneste« behandlet. Du kan også se frem til liturgi og bøn, hygge og leg, kammeratskab og fælles samvær.

Lejrene

To af børnelejrene afholdes i Øm ved Ry. På den ene skal du være mellem 10 og 13 år, på den anden mellem 7 og 13 for at kunne deltage. Den tredje børnelejr afholdes på Myretuen i Bastrup og er for alle mellem 7 og 10 år. Her er både danske, vietnamesiske og engelske ledere med.

Begge juniorlejre afholdes i Øm. Den ene lejr er for 14 til 17 årige, den anden for 16 til 18 årige. Begge lejre er på ni dage.

Multilejren er et tilbud til alle mellem 0 og 80 år: Børn med forældre, unge med eller uden forældre og forældre med eller uden børn. Den økumeniske lejr er både en ungoms-, familie- og allelejr. Her deltager både en katolsk

præst og en folkekirkepræst.

Du kan på midtersiderne i dette tillæg læse mere om hver enkelt lejr, ligesom du kan finde oplysninger om kanoturen i Sverige, den nordiske lejr i Sverige »En cykeltur gennem middelalderens historie« samt om sommerskolen i Hamburg.

Vi gør opmærksom på, at

DUK i år ikke udsender lejrfoldere. I stedet annoncerer vi lejrtilbudene her i bladet. På vores fire informationssider kan du finde alle de oplysninger vi får brug for. Læs dem grundigt, så vi undgår misforståelser.

Vi glæder os meget til at se både danske og især udenlandske katolikker til sommer. Hej vi ses til sommer!

Tilmelding til årets lejre på bagsiden af dette tillæg.

Skal du bruge flere blanketter kan du få dem på DUK's sekretariat.

DUK's mange s

Juniorlejre

Traditionen tro bliver der til sommer to juniorlejre på Ømborgen. For at gøre tilbudene så brede som mulige, har vi i år valgt, at lade den ene lejr være for 14-17 årige og den anden for 16-18 årige (aldersgrænserne vil blive overholdt).

I kan alle se frem til 9 indholdsrigge og inspirerende dage, hvor I kan møde

gamle og nye venner. Ligeledes kan I se frem til debat og temaarbejde, liturgi og bøn, hygge og leg, kammeratskab og fælles samvær, ja, alt det der kendetegner en god juniorlejr.

Vi håber på begge lejre, at gense bl.a. de mange vietnamesere.

Så på gensyn!

Juniorlejr 1

- Sted:** Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg. Tlf. 06 89 81 27
- Tid:** Den 29.06. - 08.07. 85
- Alder:** 14-17 år.
- Pris:** Kr. 600,00 + kr. 90,00 for fællesrejse. Depositum på kr. 200,00 betales ved tilmeldingen.
- Lejrchef:** Andreas Smidt, Martin Vahls Vej 21, 1. th., 8000 Århus C. Tlf. 06 19 92 63
- Tilmelding:** Til DUK senest den 29.04. 85.

Juniorlejr 2

- Sted:** Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg. Tlf. 06 89 81 27
- Tid:** Den 22.07. - 31.07. 85
- Alder:** 16-18 år.
- Pris:** Kr. 600,00 + kr. 90,00 for fællesrejse. Depositum på kr. 200,00 betales ved tilmeldingen.
- Lejrchef:** Thomas Borup, Himmerlandsvej 27, st. tv., 2720 Vanløse. Tlf. 01 86 92 16
- Tilmelding:** Til DUK senest den 22.5. 85

Børnelejre

Børn fra 7 år til 13 år hør her; Ømborgen sammen med Myretuen skal vær' Rammen om børnenes lejre til sommer, Nu skal I høre, hvad I får, hvis I kommer; En dejlig uge med Lejrbål og løb, leg og svingom, Emner I gerne vil tale om. Ja - og messe vi sammen fejre vil, Rart bliver det hele - så meld jer dog til!

Der bliver i år 3 forskellige børnelejre - så enhver kan vælge det tidspunkt, den alder og det sted, der passer bedst. Vær opmærksom på tilmeldingsfristerne.

Børnelejr 1

- Sted:** Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg. Tlf. 06 89 81 27
- Tid:** Den 22.06. - 29.06. 85.
- Alder:** 10-13 år.
- Pris:** Kr. 500,00 + kr. 90,00 for fællesrejse. Depositum på kr. 200,00 betales ved tilmeldingen.
- Lejrchef:** Vides endnu ikke!
- Tilmelding:** Til DUK senest den 22.04. 85.

Børnelejr 2

- Sted:** Ømborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg. Tlf. 06 89 81 27
- Tid:** Den 31.07. - 07.08. 85.
- Alder:** 7-13 år.
- Pris:** Kr. 500,00 + kr. 90,00 for fællesrejse. Depositum på kr. 200,00 betales ved tilmeldingen.
- Lejrchef:** Michael Arbirk, Åstrupvej 9, Vejring, 4850 Stubbekøbing. Tlf. 03 84 15 40.
- Tilmelding:** Til DUK senest den 31.05. 85.

Børnelejr 3

- Sted:** Myretuen, Blåværvej 2, 3540 Lyngø. Tlf. 02 18 34 41
- Tid:** Den 03. - 10.08. 85.
- Alder:** 7-10 år.
- Pris:** Kr. 500,00 + kr. 90,00 for fællesrejse. Depositum på kr. 200,00 betales ved tilmeldingen.
- Lejrchef:** May Weber Nielsen, Rævebakkevej 38, 2700 Brønshøj. Tlf. 02 94 93 31.
- Tilmelding:** Til DUK senest den 03.06. 85.

Sommerlejrtilbud for 1985

Multilejr

Er du mellem 0 og 80 år, har vi et tilbud til dig/er. Multilejren er et tilbud for alle børn med forældre, unge med eller uden forældre og forældre med eller uden børn.

På lejren vil børn, unge og voksne sammen arbej-

de med DUK's lejrtema. I det hele taget vil vi satse meget på at være sammen på tværs af generationerne; hygge os, synge, slappe af, lege, diskutere, gå ture, spille - altså opleve og opdage i fællesskab.

Sted: Ørborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg. Tlf. 06 89 81 27
Tid: Den 08.07. - 15.07. 85
Alder: 0-80 år.
Pris: 0-1 år 225,00 kr.
2-6 år 400,00 kr.
7-13 år 500,00 kr.
Voksne 560,00 kr.
Derudover 90,00 kr. (150,00 kr. for alle over 25 år) for fællesrejse.
Depositum på kr. 200,00 pr. pers. indbetales ved tilmelding.
Lejrchef: Torben Holm, Korshøjen 3, 8240 Risskov. Tlf. 06 21 21 81.
Tilmelding: Til DUK senest den 08.05. 85.

Økumenisk lejr

Der bliver igen i år en økumenisk lejr, hvor vi vil være sammen i leg, gruppesamtaler, oplæg, film og gudstjenester.

Lejrens tema er endnu ikke endelig fastlagt, men man vil i løbet af foråret kunne henvende sig om dette til en af kontaktpersonerne, hvor man også vil

kunne rekvirere en folder om lejren med detaljeret program.

Lejren er både en ungdoms-, familie- og allelejr. Børn er velkomne, og alle inddrages efter tur til børneprogrammet. Desuden vil der deltage en katolsk præst og en folkekirkepræst.

Sted: Ørborgen, Lindholmvej 13, 8660 Skanderborg.

Tid: Tlf. 06 89 81 27
Den 15.07. - 22.07. 85
Pris: 0-1 år 225,00 kr.
2-6 år 350,00 kr.
7-13 år 485,00 kr.
Voksne 675,00 kr.
Depositum på kr. 200,00 pr. pers. indbetales ved tilmelding.
Kontaktpers.: Poul Skallerup og Ebba Dinesen, Søbredden 2, 3450 Allerød. Tlf. 02 27 64 98
Thala Holm, Diget 3, Buresø, 3550 Slangstrup. Tlf. 02 18 12 42
Tilmelding: Til en af kontaktpersonerne senest den 15.5. 85.

Nordisk lejr

»En cykeltur gennem middelalderens historie«.

Vi samles i Stockholm lørdag morgen og rejser til Visby, Gotlands største by.

Efter 2 dage i Visby, hvor vi har haft tid til at lære hinanden at kende, og er blevet sat ind i Gotlands historie, starter vi på en 9-dages cykeltur Gotland rundt.

Vi kommer til at opleve

Gotlands smukke natur og skønne bademuligheder. Desuden vil vi besøge mange af Gotlands fine middelalderkirker.

Vi skal også træffe nogle af Gotlands lokale beboere, bl.a. et Hassela-kollektiv, hvor man hjælper stofmisbrugere.

Forhåbentlig kan vi leve os ind i, hvor anderledes livet var i middelalderen.

Sted: Gotland
Tid: 20.07. - 02.08. 85.
Alder: 18 år og opefter.
Pris: 1.500,00 dkr. (inkl. alle rejseudg.)
Depositum på kr. 500,00 indbetales ved tilmelding.
Lejrchef: Bob Kell, Konvaljev. 4, 183 30 Täby. Tlf. 009 46 8 75 81 13 17
Leder fra DK: Henrik Ryom
Tilmelding: Til DUK senest den 20.5. 85.

Sommerskole

Hvert år afholdes en virkelig god og vel gennemtænkt ledertræning i Hamburg. På dette kursus deltager unge ledere fra alle de skandinaviske lande.

I år er temaet: »Kirken som ursakramente - at leve sakramentalt«. Både det teologiske og pædagogiske

udbytte er så alsidigt, at meget af det materiale, som udleveres på kurset, også kan bruges i andre sammenhænge.

Foruden den viden man kan suge til sig, vil der blive en udflugtsdag samt mange hyggelige timer både inden- og udenfor kursusstedet.

Sted: Niels Stensen Haus, Billeweg 32, D-2057 Wentorf. Tlf. 00949 40 722 58 06
Tid: Den 15.07. - 26.07. 85.
Alder: 18 år (17) og opefter.
Pris: 250 DM
Efter tilmelding modtager du et ansøgningskema fra undervisningsministeriet, som yder et tilskud på næsten hele gebyret. Alle rejseudgifter ved billigste rejsemåde refunderes af arrangørerne.
Ledere fra DK: Gabriella Szirmai og Bjørn Håkonsson.
Tilmelding: Til DUK senest den 15.5. 85.

Tag dine gode venner med!

Kanotur

I år vil der udover de mere »traditionelle« lejre, blive budt på en kanotur.

I skrivende stund er planlægningen på et meget tidligt stadium og det er derfor begrænset, hvad vi kan fortælle om turen.

Vi håber, at finde en smuk rute gennem Sverige

med rige tilbud på skønne naturoplevelser. Naturligvis vil vi også tage årstemaet med os og bruge det i messer, andagter og lettere temabehandling.

På lejren deltager Jesper Fich som medarrangør og præst.

Sted: Sverige
Tid: Den 14. - 21.07. 85.
Alder: 16-25 år (max. 14 deltagere).
Pris: 750,00 kr. inkl. rejsegebyr. Depositum på kr. 400,00 indbetales ved tilmeldingen.
Lejrchef: Christian D. Larsen, Åbyhøjvej 18, 8210 Århus V. Tlf. 06 15 40 42.
Tilmelding: Til DUK senest den 14.5. 85.

Sådan melder du dig til sommerens lejre

Mulighed for tilskud til lejrene

Tilmeldingsblanket

Du bedes venligst kun benytte én blanket pr. person, da det besværliggør administrationen med mere end én person på blanketten.

Tilmeldingsblanketter, som ikke er udfyldt korrekt returneres, da vi har brug for alle oplysningerne på blanketterne.

Yderligere tilmeldingsblanketter kan rekvireres fra DUK's sekretariat på tlf. 01 20 63 63.

Depositum

For alle DUK's lejre gælder det, at der ved tilmelding skal indbetales et depositum på kr. 200,00 pr. person, dog 600,00 ved Nordisk lejr og 400,00 kr. ved kanoturen.

Såfremt depositum ikke indbetales ved tilmelding kommer tilmeldingen ikke i betragtning, med mindre andet er aftalt med Hanne Kristensen på DUK's sekretariat.

Depositum indbetales pr. check eller indsættes på giro 9 08 32 94 påtegnet for hvem og hvilken lejr der betales for, eller ved kontant betaling på sekretariatet.

Ved afbud senere end 14 dage før lejrens begyndelse tilbagebetales der ikke depositum.

Tilmelding

Tilmeldingsblanketten indsendes i udfyldt stand sammen med dit depositum til:

Danmarks Unge Katolikker, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.

Sidste tilmeldingsfrist er anført ved hver enkelt lejr.

Betaling af lejrgebyr

Efter at DUK har modtaget din tilmelding og depositum, vil du modtage et specielt giro-indbetalingskort med opkrævning af det resterende lejrgebyr og evt. rejsegebyr.

Indbetalingen af det resterende lejrgebyr kan kun foretages på det tilsendte girokort - ikke på check, postanvisning eller lignende. Girokortet gælder som

bekræftelse på din tilmelding.

Girokortet er påført en sidste betalingsfrist, som bør overholdes, ellers forpasses chancen til at deltage. Tiloversblevne pladser bliver videregivet til deltagere opført på venteliste.

Ansøgning om tilskud

For alle ansøgninger gælder det, at der skal ansøges skriftligt. Ansøgningen vedlægges tilmeldingen, som sendes inden sidste tilmeldingsfrist til:

Danmarks Unge Katolikker, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.

Tilskud til lejre på Ømborgen

Ved ansøgninger til Ømfierifonden forstås hel friplads således, at deltagerne selv betaler sparet hjemmeforbrug beregnet til 20,00 kr. pr. dag.

Ansøgningsskema til Ømfierifonden rekvireres fra sekretariatet på tlf. 01 20 63 63.

Tilskud til øvrige lejre.

Ansøgninger sendes inden sidste tilmeldingsfrist for den pågældende lejr til DUK.

Fællesrejse

Der vil i størst muligt omfang blive arrangeret

fællesrejse til alle DUK's lejre. Prisen for deltagelse på fællesrejse er kr. 90,00, dog 150,00 for alle over 25 år.

Rejseudgifter udover de 90,00/150,00 kr. refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.)

Deltagere skal såvidt muligt deltage i fællesrejsen. Kun mod forudgående aftale med sekretariatet yder DUK rejsetilskud til personer, der således ankommer udenfor fællesrejsen.

På alle fællesrejser vil deltagerne blive ledsaget af mindst en voksen rejseleder.

Rejseplan over fællesrejsen udsendes sammen med deltagerbrevet.

Deltagerbrev

Du vil modtage et deltagerbrev ca. 7-14 dage før lejrens begyndelse.

I deltagerbrevet er der praktiske oplysninger, dagsprogram, deltagerliste, rejseplan over fællesrejsen, hvad du skal medbringe, navn og adresse på dine ledere samt andre relevante oplysninger.

Husk

Husk - alt hvad du medbringer af personlige/private effekter er på eget ansvar og risiko.

Hvis du vil være med til fællesskab på en af DUK's mange lejre, skal du blot udfylde tilmeldingsblanketten nederst på denne side og sende den til DUK. Du kan søge om tilskud, men du skal søge skriftligt. Spørg på DUK's sekretariat, hvordan du gør, men læs først på denne side om mulighederne.

DUK tilbyder også fællesrejse, som kun koster 90 kr., dog 150 kr. for alle over 25 år. På alle fællesrejser vil deltagerne blive ledsaget af mindst én voksen. Benyt kun én tilmeldingsblanket pr. person. Skal du bruge mere end én, kan du få ekstra ved at ringe til DUK's sekretariat.

Find nu »rygsækken« frem og gør den klar! Det er snart sommer.

Lejrtilmelding

Læs venligst afsnittet »Information« inden du udfylder tilmeldingen!

Børnelejr 1 ☐	Juniorlejr 2 ☐	Økumenisk lejr ☐
Børnelejr 2 ☐	Kanotur ☐	Sommerskole ☐
Børnelejr 3 ☐	Nordisk lejr ☐	Ved overtegning ☐
Juniorlejr 1 ☐	Multilejr ☐	

Navn _____ Født _____

Adresse _____

Postnr. og by _____ Telefon _____

Menighed _____ Katolik: Ja Nej

Ønsker at deltage i fællesrejsen: Ankommer selv til lejren:

Har du deltaget i DUK-lejre før: Ja Nej

Ansvarsforsikringselskab _____

Policenr. _____ Falcknr. _____

Nedenstående udfyldes kun for deltagere under 16 år

Navn på far el. mor _____

Cpr.nr. _____ Navn på læge _____

Ferieadresse under lejren _____

Telefon _____ Underskrift _____

Forbeholdt DUK's sekretariat

Tilmeldt _____ Lejr og nr. _____ Ventenr. _____

Depositum _____ Restbeløb _____ Afbud _____

DUK's
lejrtillæg

Redaktion: DUK's Sekretariat, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø. Telefon 01-20 63 63 mellem kl. 9.00 og 16.00 på hverdage undt. lørdag. Giro 9 08 32 94.

Redigering: Hanne Kristensen, DUK's Sekretariat. Lay-out: Knud Hølsted Kluge, »katolsk orientering«. Lejr-arrangør: Danmarks Unge Katolikker. Formand: Jan Hass, Simvej 9, 8660 Ry.

Tilsendes vederlagsfrit til ca. 15.000 katolske husstande i Danmark. Ekspedition via »katolsk orientering«. Yderligere eksemplarer af tillægget ved henvendelse til DUK's Sekretariat.

Omstridt abortlov som etisk norm?

Faren for at forskere eller politikere på den måde vil kunne komme til at drive befolkningspolitik ved på forhånd at hindre handicappede i overhovedet at blive født, erkender udvalget. Man er også klar over, at kvinder, der får at vide, at de risikerer at føde et handicappet barn, står over for et vanskeligt valg. »Hvad enten diagnosen afslører en sygdom hos fosteret, som kan behandles eller en uhelbredelig sygdom, kan følgen blive, at kvinden (parret) må tage stilling til, om svangerskabet skal afbrydes« (39). Men »denne henlæggelse af skønnet til de mennesker, sagen direkte angår finder udvalget fundamentalt rigtigt« (40). Retten til provokeret abort er altså ikke blot til stede efter loven af 1973, den er også et etisk gode for de pågældende kvinder, en suverænitæt, som hverken læger, forskere eller samfundsinstitanser skal gribe ind i eller sætte sig ud over. Når dette sikres, er prænatal diagnostik også et gode, for »uvidenhed (om at fosteret er sygt) er ikke i sig selv etisk kvalificerende« (45).

På samme måde løses problemerne om, hvorvidt man kan foretage forsøg med fostre, eller om der bør ske transplantation af fostervæv i helbredssøjemed med henvisning til, at kvinderne jo har afgørelsen. »Lov om svangerskabsafbrydelse giver adgang til fri abort i de første

tre måneder. Giver det da mening at argumentere for et forbud mod eller væsentlige begrænsninger i adgangen til at gøre forsøg på befrugtede æg?« (57).

Om de transplantationer af fostervæv, som dr. Møllgård rejste debat om sidste år, hedder det, at de jo endnu ikke er teknisk mulige, men de bør i alle tilfælde gøres afhængige af, at der foreligger »samtykke fra patient og donor«, dvs. fostrets moder, omend man bør sikre sig, at dette samtykke ikke er forud planlagt. Udvalget går imod, at en kvinde bliver gravid for at undfanget et foster, der vil kunne bruges til helbredelse af f. eks. et andet barn.

Enkelte steder, hvor kvindens ret til at afgøre sit fosters skæbne omtales, står der efter ordet »kvinden« i en parentes »(parret)«. (37). Skønt biologer og læger bedre end alle andre ved, at der til et barn ikke blot hører en moder, men også en fader, er der intetsteds tale om, at denne fader skulle have nogen indflydelse på sit ufødte barns skæbne. Men det forudses altså, at han eventuelt kan høres i sagen, selv om han ingen indflydelse har på udfaldet.

Ligegyldighed over for ægteskabet

Et andet etisk element, udvalget forudsætter, er nemlig ligegyldigheden overfor ægteskabet. Kunstig insemination af kvinden har været kendt og praktiseret i mange år, i Danmark i stigende omfang siden 2. verdenskrig.

Det har fra Kristeligt Folkepartis side været foreslået, at dette kun skulle kunne ske mellem ægtefæller, og at det samme krav skulle stilles ved befrugtning af æg »in vitro«, altså ved frembringelse af reagensglasbørn. Der er hidtil ikke fra nogen indflydelsesrig side været taget noget hensyn til dette krav.

»Fremskridtets pris« afviser ligeledes, at der skulle være nogen grund til at tage et sådant hensyn. »Det kan ikke være meningen, at der skal gælde særlige, strengere etiske normer for kunstig insemination og in vitro-befrugtning, end der i øvrigt gælder for forholdet mellem kønnene«.

Man kan få børn med hvem man vil

Udvalget kan derfor ikke »nære betænkkeligheder ved den hidtidige liberale - administration af teknikkerne her i landet«. (74) I klartekst betyder dette, at en kvinde kan blive befrugtet fra en sædbank med en anonym donors sæd, hvis hun ønsker det. Af hensyn til barnets fremtid forlanges ganske vist, at hun lever i et »fast samlivsforhold« (69), idet partneren skal skrive under på, at han samtykker i at have det såkaldte »sociale faderskab«.

Men der er ingen lov, der forbyder en kvinde at få et barn ved privat formidlet kunstig insemination, og udvalget kan heller ikke anbefale, at man skulle søge at hindre eller begrænse adgangen

til insemination udenfor sygehusvæsenet« (74-75). Det kan ikke være for meget på denne baggrund at konstatere, at ægteskabet i udvalgets øjne er en nærmest ligegyldig institution som tidens liberale syn på forholdet mellem kønnene har distanceret sig fra. Uanset ægteskab kan man få børn med hvem man vil.

Ingen forældre, men anonyme donorer

Den samme ekstreme liberalisme præger synet på forholdet mellem forældre og børn. Det følger jo allerede ret logisk af selve begreberne »anonyme donorforældre« og »surrogatmødre«, som udvalget beskriver som givne kendsgerninger, og som i dag er oplagte muligheder for at »bekæmpe barnløshed«, som det hedder. Donorfædre går udvalget ind for, men mærkværdigvis går det imod surrogatmødre, egentlig ikke af hensyn til forældreskabets integritet, mere for at bekæmpe visse nærliggende muligheder for økonomisk udnyttelse af situationen. Alene heri ser man noget virkelig umoralsk.

Kun umoralsk når det koster penge

En vis økonomisk puritanisme synes jo efterhånden at være nutidsmenneskets eneste tilbageværende moralske bud. For at skære det ud i pap: man må gerne begå fosterdrab og ægteskabsbrud, når blot det sker på en teknologisk forsvarlig måde, og man gør det gratis. Udvalget ser ud til at have sympati for den nye besynderlige svenske lov, der går ud på, at børn af sædbanksfædre har krav på at få at vide, hvem deres far var, men ikke omvendt. Hvilke menneskelige tragedier og farcer, den lov vil kunne give anledning til, synes ingen at have fantasi til at forestille sig.

Frihed uden ansvar

I »Fremskridtets pris« har udvalget vist sig at være en loyal tilhænger af de velkendte modernistiske moralbegreber, hele den gængse etiske permisivisme af i dag. Den tror på den seksuelle frihed uden grænser og uden ansvar for følgerne, og derfor på den frie selvbestemte abort. Men den går også ind for retten til det perfekte fejlfri ønskebarn, som og når man vil have

det. Sundhedsvæsenets opgave er at stå til tjeneste for begge dele.

Det er nu Folketingets sag at afgøre, om et »Centralt etisk Råd« til at tage stilling til forskernes og behandlernes metoder skal nedsættes. Der er mange mennesker i dette land, som er dybt uenige i de modernistiske moralbegreber, udvalget i »Fremskridtets pris« har lagt for dagen. De bør nu stille krav om, at et sådant etisk råd ikke kommer til at arbejde ud fra denne slags moral - eller helt uden moral.

Det kan blive afgørende for vort folks fremtid, at det etiske råd i stedet

forpligtes på positive etiske værdier såsom: Fosterets ret til liv, fordi det også er et menneske, lægevidenskabens pligt til - som lægeløftet siger - kun at redde patientens liv og tjene hans helbredelse, også hvis det er et foster, samt at det faste, ansvarsbevidste livsfællesskab mellem mand og kvinde, som er ægteskabets rette natur, påny gøres til den normale forudsætning for avling af børn og for deres opdragelse. Kun på den måde kan det sunde, gedigne familieliv måske genoprettes, som er og altid vil være en forudsætning for ægte menneskeligt liv og lykke.

Almengyldige etiske normer til overvejelse

- Alt liv, der er avlet af mennesker, er menneskeligt liv. Menneskeligt liv må ikke benyttes som middel til et mål, heller ikke selv om dette mål synes værdifuldt og nyttigt. Respekten for den menneskelige person udelukker ethvert drab på eller beskadigelse af uskyldigt menneskeligt liv.

- Forældrenes ønske om at få børn berettiger ikke ethvert indgreb i naturen. Det må ikke komme til en total adskillelse mellem et personligt forhold og seksualitetens livgivende funktion.

- Et isoleret ønske om et barn - uden et bestående varigt personalt kærligheds- og livsfællesskab - er etisk uberettiget.

- Børn har ret til at fødes som børn af et ægtepar og dermed også en ret til uhindret at udvikle og finde deres identitet. De har også ret til at fødes ind i et miljø, der bedst formår at fremme deres menneskelige liv, og som byder dem en optimal støtte i de kritiske faser i deres udvikling og i deres senere liv.

- Reagensglas-befrugtning med efterfølgende overførelse af embryoet (fosteret på et tidligt udviklingsstrin), kan være etisk meningsfuldt, hvis tilintetgørelse og eksperimentel manipulation med det

ufødte menneskeliv udelukkes.

- Reagensglas-befrugtning og embryoindplantning uden for et bestående ægteskab, stedfortrædende faderskab ved hjælp af sæddonor eller stedfortrædende moderskab ved hjælp af ægdonor, udlån af livmoderen (med eller uden betaling), nedfrysning af menneskelige embryoner og manipulation med kønsceller er ud fra menneskeværdighedsprincippet og af hensyn til barnets vel ikke moralsk forsvarligt.

- Forskning og eksperimenter må være underordnet og indpasset i beskyttelse af livet og helbredelse af sygdomme. Videnskabens og samfundets interesser må aldrig prioriteres højere end patientens vel.

- Enhver form for eksperimenter med menneskelige embryoner og iagttagelse af menneskelige embryoner, som tilføjer disse skader eller udsætter dem for risiko ved at forsinker liv, og som byder dem en optimal støtte i de kritiske faser i deres udvikling og i deres senere liv.

- Enhver form for udvælgelse blandt levende embryoner der er i udvikling, i den hensigt kun at overføre og indplante de mest egnede og ønskværdige er etisk uberettiget.

Skønt biologer og læger bedre end alle andre ved, at der til et barn ikke blot hører en moder, men også en fader, er der intetsteds tale om, at denne fader skulle have nogen indflydelse på sit ufødte barns skæbne. Foto Jesper Dijohn.

Schillebeeckx-sagen foreløbig afsluttet

Enighed om, at eukaristien kun kan fejres i en menighed af en ordineret præst

Næste bog vil ikke stride mod tros læren

(KIPA) – En kontrovers om de forskellige opfattelser af præstens opgaver syntes at være overstået, inden den havnede i et virvar af blokdannelse, polemik og sanktioner fra Vatikanets side. Den berømte belgisk fødte teologiprofessor *Edward Schillebeeckx*, der havde en lærestol i Holland, har på opfordring af Vatikanets tros lærekongregation trukket de teser tilbage, hvori han hævdede at også ikke-ordinerede teologer, der var udpeget dertil af en menighed, kunne forestå eukaristien i nødsfald.

Som det fremgår af den nu offentliggjorte brevveksling mellem professor *Schillebeeckx* og kardinal *Ratzinger*, præfekten for tros lærekongregationen, har *Schillebeeckx* erklæret sig villig til at anerkende kirkens officielle lære om præstedømmet. Hans overvejelser over hvem, der »ekstraordinært kan forestå eukaristien« er dermed taget af bordet, forsikrer han.

Dermed synes der at være gjort ende på denne kontrovers, der har været i fire år. Den opstod i 1980 over *Schillebeeckx*' bog om det kirkelige embede, men han har nu lovet, at han i sin næste bog om forsvar for mennesket i kirken vil følge Vatikanets lære om det ordinerede præsteembede.

De nyeste regler

I sommeren 1983 sammenfattede tros lærekongregationen – åbenbart på baggrund af diskussionen om *Schillebeeckx*' teser – den kirkelige lære om præsteembedet. Ifølge denne erklæring har ingen menighed myndighed til at delegerede et apostolsk embede til nogen. Det eukaristiske sakramente kan kun fejres i en menighed af en ordineret præst. Det skader hele kirkens apostolske struktur og ødelægger »kirkens frelsesøkonomi« blot at diskutere denne lære, hedder det i Vatikanets dokument.

I modsætning hertil havde *Schillebeeckx* i bogen om embedet – inspireret af en demokratisk opfattelse af kirken og i tilknytning

til urkirkens praksis – peget på menighedens mulighed for selv at vælge sig en forvalter af eukaristien. Lignende teser har også *Hans Küng* i bogen »Die Kirche« (kirken) eller forskellige befrilesteologer (»kirke opstår ved basis gennem folkets tro«) opstillet: Ved siden af den officielle adgang til præsteembedet ved en biskops vielse og håndspålggelse skulle der i betragtning af præstemangelen i bestemte undtagelsessituationer også eksistere en ekstraordinær adgang til at forestå eukaristien, en slags »alternativt embede«; det giver naturligvis anledning til en lang række spørgsmål om kirkens struktur og om forståelsen af, hvad en menighed er.

Schillebeeckx' bog førte hurtigt til en brevveksling med tros lærekongregationen. I november 1982 og i juli 1983 besvarede teologiprofessoren spørgsmål fra Rom. Kongregationens præfekt fandt dog ikke hans erklæringer tilstrækkelige, og i juni 1982 betonedede han derfor i et brev, at der endnu var forskellige uoverensstemmelser med den i mellemtiden offentliggjorte principerklæring om det ordinerede præsteembede. *Schillebeeckx* blev derfor indbudt til en samtale i Rom.

Ved samtalen, der fandt sted 24. juli 1984 i overværelse af dominikanerordenens generalmagister, *Damian Byrne*, nåede man til principiel enighed. *Schillebeeckx* bekræftede 5. oktober 1984 skriftligt denne overenskomst og betonedede, at han i fremtiden ikke mere ville beskæftige sig med problemet: En »ekstraordinær forvalter af eukaristien«. Hans nye bog vil efter hans egen mening »ikke indeholde noget, der er i modstrid med tros lærekongregationens erklæring af 6. august 1983«.

Er sagen hermed afsluttet?

Nu må man så afvente om sagen med »tilfældet *Schillebeeckx*« endelig er afsluttet. *Schillebeeckx*, der var en af koncilsteologerne og i slutningen af

60'erne medforfatter til »Den hollandske katekismus for Voksne« og siden hen også har været rådgiver for befrilesteologer og basismenigheder, udsender snart en ny bog. Fra Holland forlyder det, at muligvis vil denne bog ikke finde udelt tilslutning.

At det i forhandlingerne med Vatikanet ikke kom til en indsigelse fra tros lærekongregationen kan føres tilbage til *Schillebeeckx*' forsonlige holdning, der imidlertid af

E. Schillebeeckx

mange opfattes som resignation. Selv om han ofte har været besværlig og ubøjelig, har han altid været loyal over for kirken og sin orden, og han har altid været parat til en ny samtale med Vatikanet.

Tros lærekongregationen, hvis opgave det er at følge den teologiske diskussion både kritisk og konstruktiv, har allerede stillet i udsigt, at den muligvis også vil tage stilling til den ventede bog af *Schillebeeckx*.

Præste-ministre suspenderede i Nicaragua

Managua (KIPA) - Nicaraguas biskopper har nu suspenderet de præster, der er blevet genindsat i ministerembeder efter regeringsskiftet, fra deres præstetjeneste. Undervisningsminister *Fernando Cardenal*, som gennemførte alfabetiserings-kampagnen med succes, og som for nylig blev udelukket af jesuitter-ordenen, hans bror, kulturministeren *Ernesto Cardenal* og Maryknoll-præsten *Miguel d'Escoto*, som igen er udenrigsminister i Ortega-regeringen, har fået forbud imod selv at fejre messen og mod at deltage som præster i religiøse fester. De må heller ikke skrive titlen pastor eller præst foran deres navn længere.

Mod den fjerde minister-præst *Edgar Parrales*, som er Nicaraguas repræsentant ved OAS (Organisationen af de amerikanske Stater) vil der blive taget andre forholdsregler. Dette skyldes, at han allerede i juni 1983 havde taget konsekvensen af kirkerettens forbud imod, at præster beklæder et politisk embede, og ansøgt Rom om laicisering. Men da den nuværende pave ikke længere bevilger tilbagetrækningen til lægmandsstatus, syltes *Parrales* sag i Vatikanet.

I et brev til statspræsident *Daniel Ortega* skriver biskop *Pablo Antonio Vega* fra Juigalpa, at han »med undren« har taget til efterretning, at de omstridte præster igen er udnævnt til deres gamle ministerposter i det nye kabinet.

Biskop *Vega*, som overværede præsident *Ortega*s indsættelse, bedyrer, at kirken herved bringes i en situation, der tvinger den til at bruge de sanktioner, som kirkeretten forudsiger i sådanne tilfælde.

Vatikanet forbyder tjekkoslovakisk præste-bevægelse

Rom (KIPA) – Kardinal *Frantisek Tomasek* har i overensstemmelse med Vatikanets direktiver udsendt en skrivelse til alle biskopper i de tjekiske og slovakiske bispedømmer, om at præstesammenslutninger med åbenlyst eller skjult politisk sigte er forbudte. Dette forbud blev offentliggjort af kleruskongregationen den 8. marts 1982 i dekretet »*Quidam episcopi*«.

De tjekkoslovakiske

Lægfolk skal ikke være mini-præster men politisk aktive

Vatikanet (NC) - Katolske lægfolk bør være mere politisk og socialt engagerede og ikke trænes til at blive »mini-præster«, siger biskop *Paul Cordes*, vice-præsidenten for det pavelige lægmandsråd, i et interview, der for nylig blev offentliggjort i »*L'Osservatore Romano*«.

Næste bispesynode om lægfolket

Bispesynoden 1986 vil koncentrere sig om et mere »åbent og omfattende syn på lægfolket«, for at lægfolket kan hjælpe kirken til at blive en »korrigerende og formidlende faktor i samfundet«, siger den tyskfødte biskop. Han tilføjer, at lægfolk er ved at »genopdage nødvendigheden af at arbejde på områder uden for kirken som f. eks. i politik, i fagforeninger, i massemedier og inden for alle faglige områder«.

Ved at spille en mere aktiv rolle inden for politik og kultur kan lægfolk, mener biskop *Cordes*, gøre en livsnødvendig indsats imod en »sektariserings, der er ved at dræbe selv det mindste gran af religiøsitet«. Det er efter *Cordes*' mening »aldeles nødvendigt, at lægfolk klart indser politikens – og også den borgerlige lovgivnings – indflydelse på samvittigheds-dannelsen«.

»Det er naturligvis sandt, at ikke-troende ikke kan tvinges til at praktisere en kristen livsstil – f. eks. være forpligtede til at lade deres børn

døbe«, udtaler biskoppen, men kristne værdier må forsvares i samfundet. »Vi må ikke glemme, at på vejen til Gud er det ikke muligt at være neutral: »Den, der ikke er med mig, er imod mig«, sagde han med en henvisning til Kristi ord i *Mattæus-evangeliet*.

Biskop *Cordes* kritiserer en for stærk betoning af lægfolks rolle i kirken, som der ikke er belæg for i Det andet Vatikankoncil's dokumenter. »I nogle lokalkirker har man indtryk af, at man ønsker at forvandle lægfolk til mini-præster«, idet man måler deres effektivitet på basis af deres kirkelige aktivitet. En af bispesynodens opgaver vil være at sikre, at lægfolkets virkelige rolle ikke reduceres eller tilsløres.

Forslag til opgaver

Efter *Cordes*' mening burde politisk aktive katolske lægfolk være parate til at give sig i lag med mange forskellige problemer i den moderne verden som f. eks.:

– De »anti-værdier«, der truer moralen og de kristne principper.

– Problemer for unge, der lever i en verden, der er delt »mellem vold og resignation«.

– De uheldige følger af at anvende genetisk teknologi til fordel for »menneskets lykke«.

– De »forkerte opfattelser« af social og økonomisk udvikling.

– De moderne mediers formning og misdannelse af mennesket.

Sekulariseringen i samfundet

Først og fremmest bør lægfolk kæmpe mod den nuværende sekularisering af samfundet. »Nogen har sagt, at vor tidsalder er så afslappet ateistisk, så det ikke længere er nødvendigt at benægte Gud. Det er en indstilling, der hviler tungt på kirken«, tilføjede han.

Det har gjort et stort indtryk på biskoppen at se de mange katolske lægfolksbevægelser i de senere år og deres store energi. Han giver dem æren for mange konversioner blandt ikke troende og blandt frafaldne katolikker.

Billedet er fra pave Johannes Paul II's besøg i Haiti i 1983, hvor han blev modtaget i lufthavnen af præsident Duvalier (til højre). Paven rettede dengang en stærk kritik mod de bestående sociale forhold. Foto: KNA.

Arrestationsbølge i Haiti

Biskopperne kræver to politichefer fjernet

Port-Au-Prince (KIPA) - Under påskud af, at hans liv var i fare på grund af et planlagt attentat, arresterede Haitis præsident, Jean-Claude Duvalier for nylig en række personer. De fleste er landbrugskonsulenter, som samarbejder direkte med bønderne. Man frygter for deres liv. Jean-Claude Duperval, en

af de arresterede agronomer, siges allerede at være død på et militærhospital. En ordenssuperior, som ønsker at være anonym, beretter for pressen, at Haitis biskopper er gået ind for de arresterede og har forlangt, at politidirektørerne af Dessalines og Cap-Haiti bliver afsat, fordi de var ansvarlige for

misbrug af katolske kirker. Soldater var trængt ind i flere kirker, hvor de gennem mikrofonen på altret opfordrede menigheden til oprør mod kirken.

Man har endnu ikke hørt, om samtalerne med præsidenten har haft nogen virkning.

Katolsk basismenighed San Ægidio i Rom

En basismenighed er ikke nødvendigvis præget af befrielsesteologisk opposition mod det traditionelle kirkehierarki, hvad følgende beretning vidner om

Rom (KIPA) - Selveste Rom har en katolsk basismenighed, San Ægidio, som er aktiv på de mest forskellige områder i millionbyen. Juleaften indbød den husvilde, tiggere, flygtninge, sprittere til et solidaritets-måltid i Santa Maria kirken i Trastevere. Det er den ældste Mariabasilika i Rom.

Over 150 gæster tog imod indbydelsen. Her, hvor ellers turister beundrer Marias kroning på apsismosaikken og det gyldne kassette loft og søjlerne fra det hedenske (sistempele), havde San Ægidios medarbejdere stillet lange borde op til husvilde og indvandrere fra det fattige Syditalien, sigøjnere og flygtninge fra

Etiopien og østbloklandene, som her ikke har fundet den eksistensmulighed, de havde håbet på.

Praktisk indsats for randgrupperne

Solidaritetsmåltidet er blot en lille del af de aktiviteter, som hører ind under San Ægidius' fredstjeneste. Den har f.eks. fornylig sendt to flyvemaskiner med tæpper og medikamenter til en biskop i Mocambique og den har indbudt 100 gamle libanon-flygtninge fra krigsskuepladsen i Shoufbjergene.

Basismenigheden har nu over 3.500 medarbejdere. Den blev grundlagt af studenter for 15 år siden. Den koncentrerer sig om

ubemærket social indsats i byens forstæder og om udbredelsen af evangeliet.

San Ægidio arbejder i børnehaver, giver elever gratis lektiehjælp, organiserer ferieprogrammer for unge og udflugter for gamle; man underviser unge og voksne i at læse. Der findes dagcentre for legemligt og åndeligt handicappede. San Ægidio har også organiseret et kollektiv for gamle, der trænger til hjælp. Og udover dette sociale arbejde forsømmes ikke forkynnelsen af evangeliet. I flere kirker i Rom organiserer basismenigheden hver søndag gudstjenester for unge. Millionbyens randgrupper får herved del i det glade budskab.

Hvad skal man tro?

En kommentar til begrebet »retfærdighed« i dansk politik

Hvad er målet for den politik, regeringen fører? I den tid, den har siddet ved magten, er der indført en række ændringer i de hjemlige samfundsforhold, der nok kan give anledning til at stille spørgsmålet om, hvad der er dens langsigtede mål.

Fra oppositionen vil man nok få det svar, at regeringen ganske klart fører en asocial politik. Den fjerner samfundet skridt for skridt fra den positive udvikling, som dens forgænger var slået ind på til gavn for borgerne. Den siddende regering fører en selvsk politik, der kun har til formål at imødekomme et mindretals egoistiske interesser. Mindretallet får sine krav opfyldt på bekostning af det brede flertal. Regeringen stiler bevidst imod større social ulighed og uretfærdighed.

Spørger man derimod regeringen selv, vil den betegne sin politik som særdeles gavnlige. Det er nu lykkedes at ændre den katastrofekurs, som dens forgænger var styret ind på og som den ikke magtede at gøre noget ved. De sociale skævheder, der var følgen af dens forføjede politik, er nu ved at blive rettet op og de tunge byrder, der blev lagt på borgerne, bliver nu lettet. Det er blevet bedre at leve. Regeringens klare mål er større social retfærdighed.

Modstridende anskuelser

Det bemærkelsesværdige ved disse betragtninger er ikke indholdet. Tværtimod rummer de anførte bedømmelser af regeringen en overflod af intetsigende floskler. Enhver regering fører en politik,

som den selv betegner som positiv og gavnlige, og dens formål er naturligvis at opnå den størst mulige »retfærdighed«. Enhver opposition er parat til at hævde det stik modsatte: Regeringens politik er nedbrydende, egoistisk og uretfærdig, den giver en skæv fordeling af goderne i samfundet.

Det interessante ved vurderingerne af regeringens politik er, at de viser i hvor høj grad der er uenighed om, hvad retfærdighed er. Det fordelingsprincip, som den ene finder godt og rigtigt, bedømmes af den anden som skadeligt og nedbrydende – og omvendt. Men hvad er så sandheden?

For den, der er medlem – eller blot tilhænger – af et politisk parti og dermed vedkender sig et eller andet princip, opstår spørgsmålet slet ikke. Retfærdigheden er givet igenem partiets ideologiske program, og modpartens synspunkt (der ganske vist også kaldes »retfærdighed«) kan på forhånd afvises som usandt.

Et problem for den kristne

Konflikten mellem ideologierne kan ikke undgå at berøre enhver kristen, der mener noget med sin tro. I Bibelen læser vi jo gang på gang om retfærdighed, og fra prædikestol, i hyrdebrev og pavelige rundskrivelser mindes vi til stadighed om vor forpligtelse til at øve ret. Det rejser spørgsmålene: Hvad er retfærdighed, og hvorledes forholder den bibelske retfærdighed sig til de politiske forestillinger? Er den bibelske retfærdighedsopfattelse et ophøjet begreb, der ikke har noget at gøre med de jordnære,

politiske anliggender? Kan man derfor som kristen gå ind for og støtte enhver partipolitisk retfærdighed, som man hælder til på grund af opdragelse, tradition, solidaritet med fagfæller? Eller griber det kristne begreb om retfærdighed ind over for ideologierne på en sådan måde, at man som kristen må tage afstand fra dem?

Kirken er med

Det må være hævet over enhver tvivl, at det kristne budskab ikke kun rummer et ophøjet håb om et bedre og mere retfærdigt liv efter døden. Det henvender sig til hele mennesket, også i dets nuværende, jordiske tilværelse, og det betyder, at den bibelske retfærdighed også har en samfundsmæssig side. Fordelingen af livets goder er ikke kun et partipolitisk spørgsmål. Kirken har også et bud.

Igen og igen, og navnlig inden for de sidste 100 år, har Kirken opfordret sine medlemmer til at engagere sig aktivt i de sociale anliggender, samtidig med at den har stillet dem frit med hensyn til valg af partifarve. Det betyder hverken, at den dermed anerkender alle retfærdighedsprincipper som lige gode, eller at den ikke har nogen mening om dem. Tværtimod går hyrdebrev og pavelige rundskrivelser gang på gang i rette med både liberalismen, socialismen og andre politiske forestillinger om retfærdighed ved fordelingen af goderne.

Dette emne bliver taget mere uførligt op i de tre følgende artikler, hvor de vigtigste anskuelser vil blive belyst ud fra Kirkens sociallære.

Peter Ryom

Radiogudstjenester i 60 år

Katolikkerne har været med fra starten

Den 22. februar kan Danmarks Radios længst kørende serie holde 60 års fødselsdag. Den 22. februar 1925 blev der for første gang sendt gudstjeneste i radio, og siden da har der hver søn- og helligdag været en, ja de fleste søndage to muligheder for at være gæst i én af landets mange kirker. Det var De Ferslewske Blade, der tog initiativet i radioens barndom, før DR, eller rettere Statsradiofonien, endnu havde set dagens lys.

Interessant nok var der fra starten stor modstand fra folkekirkelig side mod initiativet. Men tidens store kirkelige skikkelse, *pastor Olfert Ricard*, havde ingen betænkeligheder, og selv om han vidste, at hans biskop, *Harald Ostenfeldt*, mente nej, sagde han: »Så lader vi være med at spørge og gør det alligevel!« Søndag den 22. februar kunne man således lytte til »forsøgsvis udsendelse under medvirken af

Kjøbenhavns Telefonselskab« med gudstjeneste fra *Garnisons Kirke* med *Olfert Ricard* som prædikant. I praksis blev opgaven løst ved, at en af radioens pionerer, *Aksel Dahlerup*, der dengang var journalist ved et af De Ferslewske Blade, Nationaltidende, indledte og afsluttede transmissionen fra et talestudie i Telefonhuset i Nørregade. Han åbnede vinduerne, så gudstjenesten kunne blive ringet ind fra den nærliggende Reformerte Kirkes klokker, men selve højmesse med *Ricards* prædiken kom fra *Garnisons Kirke*.

Mennesker og tro ved Mogens Hansen

I anledning af jubilæet vil *programsekretær, pastor Mogens Hansen*, der i de sidste 11 år har haft ansvaret for radioens kirkelige programmer, fortælle om, hvordan det begyndte, og hvad guds-

tjenester i radio og fjernsyn betyder i vore dage. Det er i udsendelsen »Mennesker og Tro« søndag den 24. februar kl. 17.00 på program 1.

Katolske udsendelser i snart 60 år

Katolsk Radioklub, der i dag hedder Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund, foreslog i 1927 Statsradiofonien at udsende midnatsmessen julenat fra en af de katolske kirker. Ansøgningen blev imidlertid afvist, og dette afslag blev anledningen til en del bladpolemik, der gav som resultat, at kammersanger *Emil Holm*, radiofoniens chef, under hånden meddelte klubben, at såfremt man ansøgte om en udsendelse af katolsk kirkemusik nytårsdag 1928, ville denne blive bevilget. Det gjorde man, og i de følgende knap 25 år var der hvert år ved de store højtider jul, påske og pinse udsendelse fra radiostudiet med »Kor af katolske Kirkesangere«. Medvirkende kor var bl.a. Sakramentskirken, København, Sankt Annæ kor, København og Sankt Albani kor, Odense. Dirigenter var *Bernard Husson*, *Franz Klar*, *Otto From*, *Købke* og *Felix Schmitt*. I en del af udsendelserne læstes forbindende tekster fra Bibelen af *H.D.T. Kiærulff*.

Også katolske radiogudstjenester

I 1935 havde fire kirkesamfund uden for Folkekirken atter søgt om adgang til nogle transmissioner af deres gudstjenester, og under diskussionen i Radiorådet om dette, sagde pastor *Paul Nedergaard*, der var Kristelig Lytter Forenings repræsentant i rådet, og som ved en tidligere lejlighed havde erklæret sig som tilhænger af »alsidig forkyndelse«, at han kunne gå med til, at de hver fik en eftermiddagstransmission i kvartalet; men det måtte være en forudsætning, »at der ikke ved disse transmissioner agiteredes eller rejstes kritik mod Folkekirken eller de andre kirkesamfund.

Han forlod dog sin for så vidt positive holdning noget efter, da det viste

sig, at katolikkerne også gerne ville have adgang til mikrofonerne. Hvis de skulle med, måtte han skifte mening, fordi han antog, at de sikkert ville propagandere, og der dermed ville komme polemik og strid ind i radiogudstjenesterne. »Med den ordning af kirkeforholdene her i landet, som er fastlagt i Grundloven, ville man ikke kunne give plads til andre kirkesamfund end de, der står på evangelisk grund«.

Det hjalp ikke, at man fra socialdemokratisk side gjorde opmærksom på, at Radiorådet ikke var nogen folkekirkelig forsamling, og at der i øvrigt var religionsfrihed i landet; men ansøgningerne blev afvist.

Radiatorådets problemer fandt dog efterhånden deres løsning, og på Hellig-Tre-Kongers-dag 1936 sendtes for første gang en katolsk gudstjeneste - andagt med prædiken og sakramental velsignelse - fra Sakramentskirken i København med pastor *Frans Ronge* som prædikant.

Den eukaristiske Kongres i radio

Trods modstand mod katolske udsendelser i 1930'erne transmitterede Statsradiofonien festmødet i Idrætshuset i forbindelse med den store eukaristiske kongres i 1932. Transmissionen fandt sted den 19. august 1932, kl. 20-22 - i den bedste radiotid, og radioen havde endda kun ét program! Men også fra Sankt Knuds

festen i Odense i 1936 - 850-året for Kong Knuds død - var der transmission.

Bispeordination i TV

Da dansk fjernsyn havde haft regelmæssige udsendelser i 15 år, sendtes den første TV-transmission fra en dansk katolsk kirke, det var fra biskop *Hans L. Martensens* ordination i Sankt Knud Lavards Kirke i Lyngby i 1965. Gudstjenesten sendtes samtidigt i radio og fjernsyn.

Katolsk messe på søndag

Søndag den 17. februar kl. 17.00 sendes på program 1 messen i Sankt Therese Kirke i Hellerup. Celebrant og prædikant er pater *Niels Kiær S.J.* Kantor og organist er *Stefan Haugland*. Der anvendes følgende numre i salmebogen »Lovsang«: 383, 128, 225, 305 og 207.

Katolske radio- og TV-gudstjenester i fremtiden

Ved Radiorådets møde den 22. januar var der temadebat om DR's behandling af det kirkelige og religiøse stof. Der blev fremlagt planer om at reducere antallet af gudstjenesteudsendelser til for-

del for andre religiøse programformer f.eks. »Mennesker og Tro« og »Ved Dagens Begyndelse«.

Mod disse planer var der stor modstand fra amtsprogramrådene, hvis 15 formænd var inviteret til at deltage i temadebatmødet. Blandt Radiorådets egne medlemmer var meningerne som ventet mere delte.

Men i 1985 bliver der som vanligt fire katolske radiogudstjenester, nemlig tre søndagsudsendelser, én gang kl. 10 og to gange kl. 17, og en hverdagsudsendelse kl. 8.25. - Et fjernsynsprogram med transmission af en messe er ved at blive forberedt.

Bach og Händel fejres

I år er det 300 år siden, at *Joh. Seb. Bach* og *Georg Fr. Händel* blev født, og det præger selvfølgelig DR's programmer. Händels 300 år markeres bl.a. på selve fødselsdagen den 23. februar med en »Händel-dag« på P2 med musik af den store mester fra kl. 9.00 morgen til kl. 1.00 nat bortset fra en middagspause. En tilsvarende »Bach-dag« kommer på P2 lørdag den 23. marts.

John S. Lundorf

II Absalon Trop til »blå sommer«

Sammen med mere end 18.000 andre spejdere fra Det danske Spejderkorps har II Absalon Trop fra Hertug Knuds Division en stor oplevelse at se frem til. Næste sommer afholder korpset sin 3. landslejr, efter at piger og drenge blev slået sammen til et korps i 1973. Lejren har fået navnet »Blå sommer«, og denne gang har man valgt Haderslev som værtsby.

Fra II Absalon Trop har man tilmeldt 15 spejdere og 5 seniorer, som sammen med 5 ledere skal

mødes med spejdere fra andre dele af landet samt udenlandske korps, oplyser tropsleder *Michael Plum*.

Udover grupperne selv vælger sig ind i forskellige aktiviteter, vil der være en række fællesaktiviteter under lejren, bl.a. en hike, et stort samfundsspil kaldet »blålys«, en markedsdag kaldet »Blåskæg« og en fælles lejr-gudstjeneste, der afholdes om søndagen, hvor der er besøgsdag. Gudstjenesten transmitteres af fjernsynet.

Markus Furer-Guldager død 50 år gammel

Arkitekt *Markus Furer-Guldager* er den 8. januar i en alder af 50 år død i Basel, Svejt, efter kort tids sygdom.

Markus Furer-Guldager er kendt af mange danske katolikker for sit store

engagement i bygningen af valfartskirken i Øm, som han projekterede og tegnede således, at den kunne opføres udelukkende af ufaglært frivillig arbejdskraft.

Møder og arrangementer

Jesus er vejen — vejen til Jesus

Søndag den 17. februar kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvejen 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Indre helbredelse ved bøn - v. Paul Marx. Alle er velkomne.

Katekesindslagene optages på kassettebånd og kan udlånes til ny, der ønsker at være med. henvendelse: Else Marie Pade og Bente Selsø, Berlingsbakke 20a, 2920 Charlottelund. Tlf. (01) 64 29 96 (bedst kl. 8-9) og (01) 63 08 04 (bedst kl. 17-18).

D.K.K.F. - lørdagsklubben

afholder møde lørdag den 23. februar kl. 15.00 i menighedssalen, Stenosgade 4A. Søster Michelle Schmitt vil tale om mission i Liberia og ledsage sit foredrag med lysbilleder.

Alle er velkomne. Kaffe kr. 10.-, tilmelding Grete Dohm 01-22 85 34 eller Ellen Møller 01-11 96 02.

Grete Dohm og Ellen Møller.

Kirkemusikaften

Torsdag den 14. februar kl. 19.30. Kirkemusikaften i Sct. Ansgar Kirke. Vokal- og orgelmusik af Bruhns, Händel, Cesar Franck, J. S. Bach og Weyse.

Medvirkende: Ole Knudsen, tenor. Dagmar Larsen, organist. Gratis adgang.

A.C.

Søndag den 17. februar kl. 14.00 celebreres i St. Augustins Kirke ved biskop Th. Suhr O.S.B., p. L. Bruncardi C.Ss.R. og p. A. Ziggelaar S.J. en festmesse.

P. Gustav Scherz til minde

Derefter (fra ca. kl. 15.15) samvær i englesalen, Jagtvej 183, med foredrag af amanuensis ved Geologisk Museum Ella Hoch om Niels Steensen og geologien.

Endvidere indlæg om p. G. Scherz C.Ss.R.

A.C.s bestyrelse.

Biskoppens Sostrup-retræter 1985

I. søndag 30. juni kl. 19 — lørdag 6. juli kl. 11.30.

II. søndag 7. juli kl. 19 — lørdag 13. juli kl. 11.30.

Nærmere oplysninger snarest.

Befrielsesteologi

Pastor Kaare Osorio holder fire foredrag over emnet »Befrielsesteologi«.
De foregår hver onsdag i februar (d. 6., 13., 20. og 27.) kl. 20 hos St. Josefsstrøene, Skt. Hansgade 28, 2000 København N.
Moderne begynder med messe kl. 19 og alle er hjerteligt velkomne.

Det sker på Magleås

Frede den 15. til søndag den 17/2.
Retræte under ledelse af pater P. Grégoire, se venligst annoncen andet steds i bladet. Tilmelding til Magleås 02-81 07 15.

Frede den 22. til søndag den 24/2 85.
Kursus i kristen meditation under ledelse af fru Grethe Livbjerg, der tager mod tilmelding på tlf. 01-63 53 33.

Mandag den 25/2 til fredag den 1/3.
Kursus for gymnasielærere i samfundsfag.

Søndagstræf på Magleås

Læg søndagsturen omkring Magleås. Kom alene eller kom sammen med venner - eller sidemanden i kirkebænken - til søndag eftermiddags-samvær på Magleås.

Fra kl. 14 til 15 kaffe i opholdsstuerne. Kl. 15 arrangement i foredragsalen.

Søndag den 10. marts: »Myrendak« - et Cistercienserkloster på Bornholm. Broder Frans van Haaren fortæller og KVIP-gruppen (katolsk video) viser en videofilm fra klosteret.

Søndag den 14. april: Rachel og Israel Rachlin: »16 år i Sibirien«. Omkring deres bog af samme navn.

Billetter á kr. 20.- incl. kaffe, købes på stedet.

Styrelsen på Magleås.

DUK-kalender

Årsmøde 1.-2.3.85 på Ømborgen. For 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Indkaldelse udsendes. Pris 100.00 kr.

Musikkursus 22.-24.3.85 på Ømborgen. Indøvelse af sange fra »Pris Herren efter noder«. For 14 årige og opefter. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 8.3.85.

Firmelsesweekend 29.-31.3.85 på Ømborgen. For kommende konfirmander fra hele landet. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 15.3.85.

Bemærk! Tilmeldingen er kun gyldig ved indbetaling af gebyr samtidig med tilmeldingen. Tilbagebetaling af gebyr sker normalt kun før sidste tilmeldingsfrist.

PSI Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90.00 kr., dog 150.00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90.00 (150.00) refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.).

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Økumeniske retræter på Øm

Retrætegruppen i Det Økumeniske Center, Århus, indbyder til to retræter med Margareta Melin. Margareta Melin er medlem af den lutherske kirke i Sverige, cand.thol. og mor til 5 børn. Hun er en kendt forfatter og afholdt retræteleder. I Danmark er hun mest kendt for sin bønnebog for store og små »Jeg vil tale med Gud«.

1. retræte: fra tirsdag den 12. marts eftermiddag til fredag den 15. marts formiddag. Pris: 400 kr.

2. retræte: fra fredag den 15. marts eftermiddag til søndag den 17. marts eftermiddag. Pris: 300 kr.

På begge retræter er P. Gottfried Grünwald S.J. ansvarlig for liturgien og står til rådighed for samtaler.

Hver deltager får sit eget værelse. Dette og den smukke natur omkring Øm-borgen vil være en hjælp til at finde ind i stilheden.

Tilmelding sker med depositum på 150 kr. (med check eller på giro 4099222) senest den 18. februar til Det Økumeniske Center, Kløvermarksvej 4, 8200 Århus N.

Familie-weekend på Øm

fredag den 8. marts kl. 20.00 til søndag den 10. marts kl. 14.00 i forbindelse med pavens nye rundskrivelse: »Forsoning og Bod«. Veje gennem verden - veje til Gud.

Medvirkende: gen.vikar Lars Messerschmidt og sognepræst Jan Ophoff, Flemming Kieler, Torben Riis og Elsebet Kieler.

Som børnekateketer medvirker sr Alberte og Maria Wulfsberg.

Pris: kr. 200. Børn u. 12 år: kr. 150. Sengetøj medbringes eller lejes for kr. 22.50 + kr. 22.50 for lagner.

Tilmelding med depositum: kr. 100 inden 25. februar til Tove Holtkamp, Stampesvej 61, 7100 Vejle. tlf. 05-82 44 64 kl. 18.30-19.00.

Tilskud kan søges hos Øm-fonden: DUKs Sekretariat, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø, tlf. 01-20 63 63.

Katolsk Arbejderaktion Danmark

afholder sin 50. retræte den 23. og 24. marts 1985 på Magleås.

Retrætens emne er: Kirkens mission i dag. Retræteleder: Kaare Osorio.

Pris: 250.- kr. Der er mulighed for halv eller hel friplads.

Tilmelding: George Bune Andersen, Ved Klosteret 4, 1. tv. 2100 København Ø. tlf. 01-29 51 10 ml. kl. 17 og 19.

Alle, der vil hjælpe os med vort apostolat, er velkommen.

»Mig er al magt givet i himlen og på jorden. Gå derfor ud og undervis alle Folkelag... og lær dem at overholde alt, hvad jeg har befaleet jer...«.

Sådan har missionsbefalingen lydt i snart 2000 år. Hvordan opfylder vi i dag denne befaling?

Det er det, vi i fællesskab skal overveje for at kunne virke som troværdige vidner om det kostbareste vi har: Vor tro!

Retræte på Dalum Kloster

for damer og herrer afholdes i tiden fredag 29/3 kl. 17, til tirsdag 2/4 kl. 10.
Leder: Pater August Ziggelaar S.J.

Emne: Tanker og betragtninger over en ignatiansk retræte.

Pris for øneværelse kr. 500.- + tilmeldelsesgebyr kr. 75.-, som kan indbetales på postkonto 1 36 29 76 Jens H. Simonsen, Dalum Kloster, 5250 Odense SV.
Der ydes tilskud til opholdet.

C. P. Tonti, København, Børge Blans, Silkeborg, Børge Ollendorff, Kolding. Edv. Gothen Svendborg. Jens H. Simonsen, Dalum Kloster.

Påskerefugium på Magleås

Atter i år afholdes Påskerefugium på Magleås fra skærtorsdag den 4/4 til 1. påskedag den 8/4 evt. til 9/4.

Ledere er: pater Anton Dekkers, S.J. og pater Pierre Grégoire, O.P. Påskerefugiet vil koncentrere sig omkring påskens mysterium, således at gudstjenesterne og deres forberedelse vil være midtpunktet.

Erfaringen har vist, at deltagerne iøvrigt foretrækker et program, der ikke er lagt for stramt. Der vil desuden være tilbud om uformelle gruppesamtaler.

Alle, der føler behov for såvel ro som fællesskab i påskedagene, er velkomne. Tilskud fra fonden Magleås venner og andre fonds gør det muligt at fastsætte prisen til kr. 510.- til og med påskesøndag kl. 14.00 - og kr. 645.- til og med 2. påskedag kl. 14.00. Ankomstdagen begynder med eftermiddagskaffe og afrejsedagen slutter med frokost.

Tilmelding foretages ved henvendelse til sekretariatet på Magleås mellem kl. 10 og 16 på tlf. 02-81 07 15 eller skriftligt til Magleås, Høsterkøbevej 6, 3460 Birkerød.

Styrelsen for Magleås.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Frimærker: Vatikanet til salg for 9000 kr.

En Vatikan-samling postfrisk og uden hænger (AFA kr. 14.700) og en Vatikan-samling stemplet (AFA kr. 4.300) sælges samlet til liebhaver for 9000 kr. Salget formidles af Caritas Danmark, og efter givernes ønske går pengene fra salget ubeskåret til Moder Teresas arbejde i Indien.

Interesserede kan henvende sig til Knud Kluge, telefon 01-21 14 44 (om dagen) eller 02-84 44 07 (aften).

Caritas Danmark.

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1985

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel ..... kr. 4.950.-

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.500.-

Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteen
Børshøj 25, 2900 Hellerup
Telefon 01-65 63 41
eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.
telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Bolig søges

Roligt og ansvarsbevidst ægtepar sidst i trediverne søger værelser eller mindre lejlighed, gerne fremleje, i København senest 1. april, da vi er sagt op, p.g.a. ejerskift. Max. 2.200 kr./måned. Henvendelse 01-63 99 52.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11-72 37. Aften: 02-85 39 40

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01-69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Aut. el-installatør

EL MOGENS LARSEN

Ransherød 316 6200 Ålbølunde 8225072251

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Koptisk pave genindsat

Washington (KNA) - Pave Shenuda III, den koptisk-ortodokse kirkes patriark er nu officielt genindsat i sit embede. Det skete 7. januar på den koptiske Kristi fødselsfest.

Shenuda III blev 5. september 1981 sat i husarrest i ørkenklosteret Wadi Natrun af præsident Anwar Sadat, som blev myrdet en måned senere. Patriarken fik frataget alle sine magtbeføjelser. Sammen med ham blev 1500 påståede regimemodstandere arresteret, deriblandt 170 koptiske præster og biskopper.

De blev anklaget for at

Pave Shenuda III.

være en trussel mod staten, idet der havde været adskillige sammenstød med det muslimske flertal i Egypten. Muslimerne ønskede i slutningen af 70'erne at forankre koranens love i den egyptiske forfatning og gøre den til

grundlag for statens lovgivning.

Under præsident Hosni Mubarak fik patriarken lov til delvis at udføre sine gejstlige opgaver. Kun én enkelt gang har han fået tilladelse til at komme uden for sit kloster.

Dødsdømt i USA takker kirken

Columbia S.C. (NC) - Inden den 29-årige Joseph Carl Shaw døde i den elektriske stol den 11. januar, sagde han, at han ikke følte nogen bitterhed mod nogen, og at han takkede den katolske kirkes ledere for deres modstand mod dødsstraffen.

I 1977 erkendte katoliken Carl Shaw sig skyldig i at have myrdet to teenagere. Han blev desuden dømt for voldtægt og mord på en ung kvinde.

Carl Shaw takkede specielt ærkebiskop Thomas C. Kelly af Louisville, generalvikar Thomas R. Duffy af bispedømmet

Charleston og Kyuzo Miy-aishi, den lutherske fængselspræst. »De har hjulpet mig til at dø i troen og i fred med mig selv«, sagde Shaw. »Jeg er stolt af, at den romersk-katolske kirke og pave Johannes Paul II går ind for livet og fordømmer dødsstraffen«.

Paven har før bedt om nåde for de dødsdømte; men han har ikke fordømt dødsstraffen af etiske grunde. De amerikanske biskopper har bifaldet en erklæring af 1980, der udtalte, at staten teoretisk set har ret til at dødsdømme en person; men der findes ikke beviser på, at dødsstraffen forhindrer nye forbrydelser eller at den virker som retfærdig gengældelse.

Til sidst bad Carl Shaw familierne til hans ofre om tilgivelse og opfordrede modstanderne af dødsstraffen til at fortsætte kampen mod hadet og hævnøstret, som udløser denne primitive straffeform.

»For alle dem, der er gået ind for min død, og for guvernør Riley håber jeg, at de lærer af deres fejltagelse. De mord, jeg begik, var en forbrydelse, og det er det mord, I begår, også. Jeg håber, at I vil have mod og moralsk styrke til at holde op med at dræbe. Jeg føler ingen bitterhed mod nogen. Gud velsigne og tilgive jer«.

Kvindelige præster og økumenen

London (KNA) - Den anglikanske kirkes synodebeslutning om at tillade præstevie af kvinder bliver en ny forhindring for kirkernes enhed, udtaler Liverpools katolske ærkebiskop Derek Worlock. Samtlige ortodokse kirker afviser kvindelige præster, mens de røster inden for

Oplevelsen af naturen og de erfaringer, Jesus og hans disciple havde af deres menneskelige fællesskab ude på landets veje, da de vandrede fra by til by i Palæstina, har sat tydelige spor i evangelierne, især i lignelserne om vejr og vind, arbejde og høst. De samme erfaringer burde en biskop gøre sammen med sine teologi-studerende, syntes biskop Franz Kamphaus af Limburg forrige sommer. Her ses de på en uges togt gennem Lahndalen. Det er biskoppen med de flotte strømper, nr. 2 fra venstre. Foto KNA.

Surrogat-moderskab gør menneskeliv til handelsvare

Vatikanet (NC) - En Vatikan-teolog har kritiseret surrogat-moderskab, som efter hans opfattelse er imod katolsk lære; og betaling for sådanne tjenesteydelser kaldte han for den »dybeste selvforagt«.

Når en kvinde føder et barn for et andet ægtepar, er det udtryk for en »total forfalskning af sand kærlighed«, udtaler mgr. Carlo Caffarra, der er leder af Det pavelige institut for ægteskab og Familie, for nylig i »L'Osservatore Romano«. Hans udtalelser var foranlediget af avisernes omtale af et tilfælde af surrogat-moderskab i London.

Selvforagt

Hvis en kvinde betragter sin forplantningsevne som en »indbringende forretning«, vil hun komme til at betragte sin seksualitet som en handelsvare. Hun betragter da ikke

længere sig selv som »nogen«, men som »noget« og når således til den dybeste selvforagt«, sagde han.

Resultat af pseudo-kultur

Fremgangsmåden ved surrogat-moderskab udelukker den menneskelige side af forholdet mellem to mennesker i forplantningsakten. »En kvinde kan således udleje sin livmoder, ligesom en ejer udlejer sit hus«, og »en mand kan give sin sæd til en hvilken som helst kvinde«, sagde mgr. Caffarra og tilføjede: »Det eneste, det kommer an på, er, at resultatet opnås, og at fremgangsmåden er teknisk effektiv«.

Mgr. Caffarra der ofte har orienteret journalister om pave Johannes Paul II's taler om den ægteskabelige kærlighed, sagde desuden, at surrogat-moderskab er det »uundgæelige resultat« af adskillelsen mellem forplantningen og den ægteskabelige kærlighed. Det »ubrydelige bånd« herimellem er tydeligt fastslået i rundskrivelsen »Humanae Vitae« fra 1968 og i den apostolske skrivelse »Familiaris Consortio« fra 1981. Det moderne samfund har ikke forstået disse belæring, og der er endda nogle teologer, der har modsagt dem. »Man må håbe«, sagde mgr. Caffarra, »at når de ser det logiske resultat, der er en følge af denne pseudo-kultur, der

ikke har forstået at acceptere disse belæring, vil også de katolske teologer og filosoffer, der har betvivlet og stadig betvivler denne lære, igen alvorligt overveje deres afgivende mening«.

Den 28-årige Kim Kotton blev den første »betalte« surrogat-moder i England, da hun i januar fødte et barn for et anonymt ægtepar og fik cirka 75.000 kr. i betaling herfor. Kontaktkontoret fik lige så meget.

Muslimere
bygger
en moské
i Rom

Rom (KIPA) - Den første sten til en moské blev fornylig lagt i kvarteret Monte Antenne, nord for Rom. Sandro Pertini, den italienske præsident, og ambassadørerne fra de arabiske lande, var tilstede. Byggeomkostningerne beløber sig til 350 millioner kroner. Byggetiden anslås til ca. 23 måneder med 3.000 arbejdspladser. Den færdige moské får en kuppel 25 m i diameter og en 29 m høj minaret.

Næste nummer
udsendes
den 27. februar

Første runde om de private skoler i Malta

La Valetta (KIPA) - Efter den omstridte Dom Mintoffs tilbagetræden er repræsentanter for kirken og regeringen nu trådt sammen for at forhandle om Maltaskoler.

Ifølge premierminister Mifsud Bonnici drejer det

sig bl.a. om ensartede adgangsprøver til gymnasier, både de private og de offentlige. Et regeringsblad skriver, at kirke-stat problemer, som også spørgsmålet om gratis undervisning, forhandles direkte med Vatikanet.

Gavmild Paul Newman

- skænker 2½ mio. til Etiopien

New York (NC) - Skuespilleren Paul Newman har for nylig skænket Catholic Relief Service (CRS), som er en parallelorganisation til Caritas, godt 2,5 mio. kr. til sultende i Etiopien. Pengene stammer fra Newmans aktieselskab »Newman's Own«, der fremstiller salatdressing, spaghettisovs og popcorn. Selskabet giver hele sit overskud til velgørende institutioner.

Ifølge Marina Gruenman, der er ordfører for CRS, er denne gave på godt 2½ million kr. det største enkeltbidrag, som CRS har modtaget fra et aktieselskab under krisen i Etiopien.

CRS er den organisation, der uddeler størstedelen af USAs hjælp til Etiopien, hvor 10 mio. mennesker er i fare for at dø af sult som følge af tørken. I en otte ugers periode inden jul modtog CRS godt 250 millioner kr. i gaver til Etiopien, men organisationen understreger samtidig, at der i 1985 er behov for 1,6 millioner tons fødevarer som nødhjælp.

CRS har planer om at uddele cirka 1 milliard kr. til nødhjælp i Etiopien i 1985 og regner med sammen med andre ikke-statslige organisationer i USA at yde cirka 2 milliarder.

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Vesterbrogade 28, 3., DK 1620 København V.
Telefon (01) 21 14 44.
Giro: 5 00 14 71, Ansgærstiftelsen, katolsk orientering, Bredgade 69 A, 1250 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarrafin, Ruth Plum, Marie Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præm (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husestande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk
orientering

katolsk orientering

Biskoppens fastebrev, side 2
Ungdomssiden, side 5
Orientering fra sognene, side 7 - 11
Bispesynoden i Rom, side 12 - 13

Reception på Vesterbrogade

Der var trængsel i »katolsk orientering«s nye edaktionslokaler på Vesterbrogade i København, den 12. februar, hvor mange af bladets læsere, bidragsydere og venner mødte op til receptionen med lykønskninger, – også med de 10 års udgivelse. Blandt de mere prominente gæster var biskop Th. Suhr, der ses på billedet til højre i samtale med chefredaktøren, p. W. Wuyts. Øverst en hilsen fra bladets yngste læsere, en flok filippinske børn, som bydes velkommen i passende højder af Kirsten Szarrafín og Hans Jørgen Johansen.

Castro vil i dialog med kirken

Rygter om møde med Johannes Paul II allerede i år

Havanna (KIPA) – Den cubanske præsident og tidligere revolutionsleder Fidel Castro har over for amerikanske biskopper givet udtryk for, at han er rede til en dybtgående dialog med den katolske kirke. Det meddeler for natten for USA's bispesynode, biskop James Malone efter et 5-dages besøg i Cuba.

Biskop Malone har sammen med en delegation af biskopper fra USA haft en samtale med Fidel Castro og vicepræsident Carlos Rafael. Samtalen fandt sted i Revolutions-

paladset i Havanna. De amerikanske biskopper opfordrede Fidel Castro til at frigive de fængslede cubanere, der har slægtninge i USA. Ifølge biskop Malone lovede Castro, at alle tilfælde vil blive nøje undersøgt, og at alvorligt syge fanger kan håbe på en gunstig afgørelse.

De amerikanske biskopper gjorde også Fidel Castro og Carlos Rafael opmærksomme på de vanskeligheder, som katolikker, der lever i Cuba, er udsat for. Både på arbejdspladserne og i skolerne udsættes de for diskri-

minerende behandling. Biskopperne gav samtidig udtryk for deres bekymring over, at antallet af præster i Cuba stadig formindskes.

Paven til Cuba?

Det forlyder i kredse, der står paven nær, at han allerede i år vil mødes med den cubanske præsident, Fidel Castro.

Sekretæren for den pavelige mediekommision, mgr. Pierfranco Pastore, har dog over for journalister, der ledsagede paven på rejsen til Latinamerika,

Status og erfaringer 20 år efter konciliet

Paven indkalder til en ekstraordinær bispesynode

Rom (KIPA) – Pave Johannes Paul II har i anledning af 20-årsdagen for Det andet Vatikankoncils afslutning indkaldt til en ekstraordinær bispesynode i Rom fra 25. november til 8. december.

Hensigten med denne ekstraordinære synode, hvori formændene for alle bispekonferencer i verden skal deltage, er at udveksle erfaringer og informationer om gennemførelsen af de beslutninger, som blev vedtaget på Det andet Vatikankoncil, der varede fra 11. oktober 1962 til 8. december 1965. Pavens indkaldelse af synoden fandt sted nøjagtig 26 år efter, at pave Johannes XXIII havde bebudet Det andet Vatikankoncil, og i den samme kirke, Sankt Pauls kirke uden for murene.

Også patriarkerne og ærkebiskopperne fra de orientalske kirker, der er uenede med Rom skal deltage i den ekstraordinære bispesynode, som paven indkaldte til ved den gudstjeneste, der afsluttede bedeugen for de

kristnes enhed. I sin tale påpegede han, at Det andet Vatikankoncil nu som før er fundamentet for den katolske kirkes liv og for dens dialog på alle planer med den moderne verden. For ham som deltager i konciliet har Det andet Vatikankoncil under hele hans pontificat altid »været det faste udgangspunkt for alle pastorale handlinger«.

Genoplivelse af konciliet

Paven betonedede nødvendigheden af at genoplive konciliet og udveksle erfaringer om dets konkrete anvendelse med repræ-

sentanter for hele verdenskirken. Indkaldelsen er netop meningsfuld i dette år, hvor så mange »minder og så mange følelser« i forbindelse med denne historiske begivenhed igen er vågnet. I 1984/85 er det 20 år siden, at de første koncilsdokumenter blev offentliggjort.

Paven tillægger den forestående bispesynode meget stor betydning på tærsklen til det tredje årtusind. Han forsikrer om, at kirken sammen med alle mennesker vil vandre ad den vej, Det andet Vatikankoncil anviste.

Forsøg med gener lige så truende som atomvåben

Vatikanet (NC) – Truslen om genetisk misbrug er ligeså alvorlig som truslen om atomkrig, skriver naturvidenskabsmanden Luigi Gedda i Vatikanets dagblad, L'Osservatore Romano for nylig.

Luigi Gedda er direktør for Georg Mendel-instituttet i Rom; det har specialiseret sig i genetisk forskning. Han kritiserer de seneste genetiske forsøg som f.eks. kunstig befrugtning og reagensglasbefrugtning for at være eksperimenter, der medfører tilintetgørelsen af befrugtede æg, udviklede på laboratorier. Den slags forsøg er en ligeså stor trussel mod menneskeheden som kernevåben, siger han.

Luigi Gedda henvender sig især til Robert G. Edwards og Patrick C. Steptoe, to engelske biologer, som accepterer reagensglasmetoden, fordi

den efter deres udsagn virker i 75% af tilfældene.

Befrugtede æg går til grunde

Gedda stiller sig skeptisk over for disse tal, idet et australsk reagensglas-eksperiment har haft til følge, at 78 befrugtede æg gik til grunde for hver ti gennemførte svangerskaber. Han mener, at de britiske biologers argumenter er utilstrækkeligt underbyggede, til at man kan tillade, hvad han kalder kvindernes umenneskelige indstilling, når de accepterer en øget risiko for abort for at få et barn. De forårsager dermed børns død.

Han kritiserer også de to biologer for at eksperimentere med mennesker og for at tænke på at indsætte befrugtede men-

Fortsættes på bagsiden...

Herre, - Se ikke på vore synder, men på din Kirkes tro!

Fastetiden er en anledning til bod og syndsbeholdelse, både for den enkelte og for fællesskabet i Kirken.

Under politisk terror hænder det, at mennesker gennem hjernevask drives til en slags syndsbeholdelse. Under ydre pres omvender de sig til et herskende system.

Ganske anderledes er det i Kirken. I bønnens frihed og indre stilhed, i fredeligt og tillidsfuldt fællesskab med andre mennesker, vokser bevidstheden om fejl, vi har begået, og om gode muligheder, vi har ladet gå ubenyttede forbi. Vi erkender, at vi har svigtet, og at andre er blevet svigtet af os.

Når jeg i dag som biskop ser tilbage på snart tyve års gerning, melder der sig meget, der har gjort mig skyldig, over for både Gud og mennesker. Jeg har brug for tilgivelse. Men *alle* har vi nødig – alt efter vore forskellige opgaver og ansvar inden for Kirken – at bekende vor skyld og bede: »Herre, se ikke på vore synder, men på din Kirkes tro!«

»Omvend jer og tro!«

Måske aner vi, hvilken krise vore omgivelser befinder sig i. Mange onde udviklinger omgiver os som en rivende strøm. Der er kun to muligheder: enten at gå imod strømmen eller at blive revet med. Strømmen bærer i retning af håbløshed og fortvivelse. Kirken bærer den modsatte vej, i retning af håb. Dette håb er *rodfæstet i troen* på, at Gud elsker den verden, han har skabt. Med usvigelig sikkerhed vil han føre sine gode planer med denne verden til fuldendelse.

Der findes en gammel betegnelse for Kirken: »De troendes Forsamling«. Det betyder ikke først og fremmest, at Kirken består af enkelte mennesker, der hver for sig er troende. Men det betyder, at Kirken *fællesskab* lever »af tro til tro« (Rom. 1,17). Troen er selve kilden til fællesskabet. Hvis troen er stor, bliver fælles-

skabet stærkt. Og omvendt: hvis troen mangler, forsvinder fællesskabet.

I de snart 20 år, der er gået siden afslutningen af Det andet Vatikankoncil, har vor danske katolicisme været præget af aktiviteter omkring Kirkens ydre rammer. Ny råd og strukturer er blevet oprettet, økonomiske ordninger er blevet etableret, bygninger er blevet opført eller udbedrede, kursuscentre er blevet indrettede. Disse og mange lignende foretagender har været betydningsfulde. Men det er klart, at alt dette må betragtes som rammer, der kun har ringe betydning i forhold til det, der skal fylde dem.

I samme grad vort katolske fællesskab bevæges af tro, vil vore strukturer fungere efter deres hensigt. I samme grad troen mangler, vil de være unyttige og meningsløse.

Enhver, der føler sig ansvarlig for den katolske Kirkes fremtid i Danmark, bør derfor lytte til ordet: »Omvend jer og tro på evangeliet!« Og af ganske hjerte må vi bede: »Herre, se ikke på vore synder, men på din Kirkes tro!«

Brug bodens sakramente!

Synd svækker Kirkens fællesskab og gør Kirken mindre troværdig. Derfor trænger enhver synd til at sones i Kirkens sammenhæng og at bringes frem for Kirkens bodssakramente.

Der er grund til en besindelse på, at Kirkens gamle forskrift stadig står ved magt: Hvis nogen er sig bevidst, at han har begået svær synd, så bør han ikke gå til kommunion uden først at have skriftet.

Hvorfor går mange katolikker kun sjældent til skrifte? Hvorfor er nogen næsten holdt op dermed? Mon ikke en af grundene er, at *troen* er blevet svag hos mange?

Hvis vi blev stærkere i troen på, at Gud tilgiver vore synder og genopretter skaden, vi har gjort – mon ikke vi så ville skrifte angert og oprigtigt? Og videre: hvis vi for alvor

troede på, at vi kan blive helbredt for vore åndelige skavanker og skrøbeligheder – mon ikke vi så ville benytte denne mulighed mere?

Jo mere kompliceret vor omverden bliver, og jo flere problemer den enkelt bliver stillet overfor – både i sit personlige indre, og i forhold til andre – jo mere er der brug for samtale og åndelig vejledning. Også i den henseende har skriftemålet stor værdi. Derfor er der åbnet mulighed for, at skriftemålet kan foregå i et taleværelse og have samtalsens form.

Jeg opfordrer indtrængende til, at man rundt om i menighederne gør brug af bodens sakramente som forberedelse til påsken og dens gudstjenester.

Skænk det overflødige bort!

Bod og bodfærdighed har fra gammel tid været knyttet til kærlighedens gernin-

ger. USA's biskopper har formuleret følgende sætning: »Så længe et eneste menneske mangler det nødvendige, har intet andet menneske nogen moralsk ret til at have mere end det nødvendige.«

Hvis denne sætning er sand, og hvis vi tager den alvorligt, må det få alvorlige konsekvenser. Vi ved jo, at millioner af mennesker mangler det allernødvendigste, således at de dør af sult eller lever under nedværdigende kår.

»Vi har ikke moralsk ret til mere end det nødvendige.« Lad os give dette en lempelig tolkning. Lad os sige, at det er nødvendigt for os at have sund og tilstrækkelig føde, at kunne klæde os tilbørligt, at omgive os med tilstrækkelig hygiejne og have boliger, der beskytter os mod kulde og fugt. Lad os altså sige, at vi regner et vist mål af velvære for nødvendigt – vil der så alligevel

ikke være en mængde unødvendigt, vi kunne undvære? Hvad gør vi ellers med Jesu ord: »Vej, I rige, I har allerede fået jeres trøst!« (Luk. 6,24). Verdens statussymboler er rigdom og luksus. Kristendommens symbol er Jesu kors. Den sande kristne kan undvære det overflødige og vise sig beskeden i sine fordringer.

Jeg opfordrer til ivrig deltagelse i årets fasteaktion. Lad det være mere end en pengegave. Lad det være et troens skridt i retning af en forandret holdning til rigdom og fattigdom.

Vær gæstfri!

Den nød, der hærger store dele af kloden, er kommet os tæt ind på livet gennem flytningene. Ikke sjældent mærker disse flytninge – der i forvejen har det svært – en uvenlig og diskriminerende indstilling fra adskillige danskeres side. Vi måtte skamme os, hvis der også var katolikker, der gjorde sig skyldige i en sådan afvisende holdning.

Tværtimod må vi føle det som en stor glæde, at vi i vore katolske menigheder kan gæste mange flytninge og indvandrere. Det må være os en kærkommen pligt, på alle tænkelige måder at støtte og hjælpe disse mennesker, der endnu føler sig usikre og fremmede i vore omgi-

velser. Det gælder om, hen over barrierer af sprog og kultur at lade Jesu Kristi kærlighed og omsorg råde. Således opbygges det katolske fællesskab, og Guds adspredte børn bliver samlet til ét.

Lad os forberede 1986!

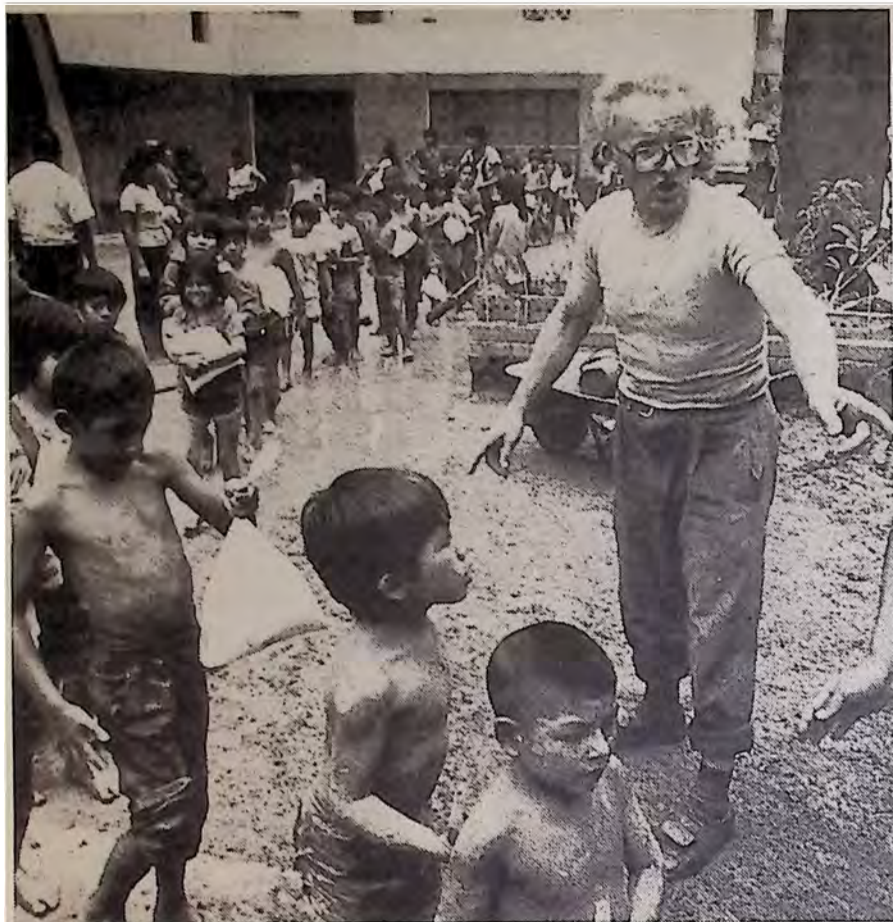
Med forventning ser jeg hen til, at vi i 1986 skal fejre 300 års jubilæet for Niels Stensens død. Denne store videnskabsmand, konvertit og biskop kan være os til inspiration og bidrage til en fornyelse af vor danske katolicisme. Lige siden sin ungdom søgte han Skaberens spor i naturen. Ved sin konversion blev han grebet af ønsket om at efterfølge Kristus. Som biskop pålagde han sig den yderste fattigdom, og var således solidarisk med de ringeste i samfundet. Han var brændende i ånden, men tillige fuld af iver for kirkens ydre enhed. Derfor blev han efter sin konversion Kirkens loyale søn og Pavestolens tro medarbejder. Måtte Niels Stensens saligkåring, som vi håber engang at opleve, styrke troen hos os nulevende katolikker. Måtte han styrke os i den fælles bøn:

»Herre, se ikke på vore synder, men på din Kirkes tro, og før den efter din vilje til fuldendt enhed og fred!«

Hans L. Martensen

Gadens børn i gadens snavs – her fra Perus hovedstad Lima, hvor en salesianerpræst på 21 år virker som kirkens repræsentant i et helt nødvendigt humanitært hjælpearbejde blandt børn uden hjem og uden forældre.

Gadens børn - giv dem et menneskeværdigt liv!

Materiale til fasteaktionen 1985 udsendt til menighederne og de katolske skoler

Den nordiske bispekonference besluttede i oktober 1984, at fasteaktionen 1985 i de nordiske lande skulle have som tema: Uddannelse af børn og unge i Latinamerika. I Danmark blev det besluttet at samle ind til »Gadens Børn«.

Antallet af børn uden hjem og forældre er gennem de senere år steget stærkt, ikke mindst i de større byer i Syd- og Mellemamerika, og det er på høje tid, at der bliver gjort noget ved dette problem. Her er et eksempel fra Cochabamba i Bolivia:

Charles er 15 år gammel. Da hans mor døde, blev en yngre søster sendt på børnehjem. Faderen arbejdede med at fremstille kokain og var selv kokain-misbruger. Faderen satte drengen til at hjælpe sig med arbejdet, men gav ham ingen penge, hvorfor fristelsen til at stjæle fra faderen blev stor. Faderen blev så vred over dette tyveri, at han som straf bandt drengen på hænder og fødder for at brænde hans fødder. Da kom en anden stor dreng ham til hjælp, og begge flygtede.

De klarede sig ved at stjæle, men Charles blev taget på fersk gerning, og eftersom man på egnen var vant til at tage loven i egne hænder, risikerede han at blive dræbt. Atter lykkedes det ham at flygte og nå ind til byen, hvor han måtte klare sig ved at stjæle. Igen blev han taget, men det lykkedes Albergues San Vicente (et herberg for gadens børn) at overtale politiet til at lade ham bo der. I begyndelsen ville han ingenting og ønskede ikke at deltage i noget som helst. Nu arbejder han som skopudser, køber sit eget tøj og går i skole og ser mere lyst på fremtiden.

Plakater og sparebøsser

Caritas Danmark har i anledning af fasteaktionen udarbejdet et informativt materiale, som søger at belyse problemet og samtidig i form af et konkret projekt søger at vise, at der kan gøres noget for at hjælpe disse børn, der er overladt til sig selv - uden støtte fra forældre og fra samfundet i øvrigt.

Med materialet følger plakater og sparebøsser, og

en del af materialet er tænkt anvendt som forberedelse for lærerne på skolerne med forslag til, hvordan materialet kan anvendes i undervisningen.

Som kristne må vi arbejde for retfærdige strukturer i verden - for menneskerettighederne - for de børn, som ingen bryder sig om.

Caritas Danmark håber, at dette års fasteaktion vedrører et emne, som alle vil kunne forstå er af største betydning at gøre noget ved, - og vi ser frem til at kunne hjælpe »Gadens Børn« med et stort beløb, når aktionen er afsluttet.

Tag godt imod girokortet, som udsendes i disse dage og brug det!

Og har De ikke modtaget et girokort, kan Deres bidrag indsendes til Caritas Danmark, Skt. Pedersstræde 3, 1453 København K, giror. 4 04 39 79.

Tak for Deres hjælp.

Caritas Danmark
Carly Majholm
P.S. Skulle enkeltpersoner være interesseret i ovennævnte materiale, kan det rekvireres på sekretariatet.

Biskoppens fastepredikener. Fasteregler. Påskekommunion

Oliemesse og fastepredikener i Skt. Ansgar

Oliemessen, i hvilken de hellige olier indvies, fejres i år lørdag, den 30. marts kl. 16.30 i Sankt Ansgars Kirke. Messen, som biskoppen koncelebrerer »med præsterne fra de forskellige egne i bispedømmet« er »en tilkendegivelse af præstedømmets fylde og et tegn på præsternes nære forbindelse med biskoppen«.

Olierne, som efter messen bringes ud til alle de enkelte menigheder, er et symbol på den enhed i Kristus (»den salvede«), der binder hele bispedømmet sammen i fællesskab.

Det er derfor også ønskeligt, at så mange som muligt fra menighederne giver udtryk for dette fællesskab ved at deltage i messen.

Fastepredikener 1985

Opmærksomheden henledes tillige på biskoppens fastepredikener askeonsdag, den 20. februar kl. 19.30 og på lørdagene 2.3., 9.3., 16.3., 23.3. og 30.3. i

Sankt Ansgars Kirke, hvor biskoppen vil prædike over »De ti bud og deres betydning i dag«.

1. Askeonsdag d. 20. februar:

»Herren er din Gud... du må ikke have andre guder end mig«. 2. Mos. 20, 2.3.

2. Lørdag d. 2. marts:

»Du må ikke misbruge Herren din Guds navn.. Kom hviledagen i hu«. 2. Mos. 20, 7.8.

3. Lørdag d. 9. marts:

»Ær din fader og din moder... Du må ikke slå ihjel«. 2. Mos. 20, 12.13.

4. Lørdag d. 16. marts:

»Du må ikke bedrive hor. Du må ikke stjæle. Du må ikke sige falsk vidnesbyrd«. 2. Mos. 20, 13.14.15.

5. Lørdag d. 23. marts:

»Du må ikke begære«. 2. Mos. 20, 17.

6. Oliemesse lørdag d. 30. marts:

»Et nyt bud giver jeg jer« Joh. 13.34.

Nyt om præsterne

Ved en beklagelig fejltagelse er det ikke tidligere blevet meddelt, at pater Jac. Adams C.ss.R.

den 16. maj 1984 er blevet udnævnt til fængselspræst.

Søster Maria van den Dungen er fra samme dato blevet bemyndiget til ligeledes at udøve sjælesorg blandt de indsatte i fængslerne og arresthusene.

Generalvikar Lars Messerschmidt har fra den 25. december 1984 overtaget ansvaret for den præstelige betjening af menigheden i Tønder.

Pastor Olaf Magnussen har fortsat bopæl i præsteboligen i Tønder.

Pater Raymond Minnaert O. Præm. er den 1. august 1984 blevet udnævnt til andenpræst ved Sankt Norberts Kirke i Vejle for perioden indtil den 31. juli 1987.

Pater Paul Tran-Van-Bao O. Cist., som siden september 1980 har virket som præst for de vietnamesiske katolikker i Danmark er den 18. januar 1985 vendt tilbage til sit kloster i Schweiz.

Fastebestemmelser

Der er i forbindelse med faste- og påsketiden to officielle faste- og bodsdage: askeonsdag og langfredag.

Ved faste forstår Kirken, at man kun spiser ét egentligt måltid om dagen og lader de øvrige måltider være et minimum, hvis man ikke helt undlader dem.

På fastedage undgår man endvidere kødspiser.

Kirken forpligter kun personer mellem 21 og 60 år til at deltage i denne form for faste, men opfordrer de øvrige til at finde andre egnede former for bod på disse dage.

Bestemmelser for modtagelse af påskekommunionen 1985

Messen og modtagelsen af Herrens legeme og blod er centrum i både den enkeltes og Kirkens liv. Kirken har derfor siden middelalderen pålagt de troende som et minimum at modtage Alterets Sakramente til påske, hvor vi fejrer Kristi død og opstandelse og hans stadige tilstedeværelse iblandt os.

Tiden for modtagelsen af påskekommunionen strækker sig fra palmesøndag, den 31. marts til pinsesøndag, den 26. maj 1985.

Børnenes ulandsuge

Kirkernes Ulandsuge er på Frederiksberg i København også børnenes u-landsuge. 50 børn var sammen til temadag og gudstjeneste i Flintholm Kirke, mens folk fra Skt.

Mariæ Kirke og Lindevang Kirke solgte solidaritetskaffe ude på fortovet. Børnegudstjenesten sluttede med at alle bad en trosbekendelse:

Vi bekender at vi tror på Gud

Vi tror på Gud og tror på at han har skabt verden sådan at den både er god og dejlig med plads til alle mennesker.

Vi tror på Jesus Kristus som har lært menneskene at de ikke skal være fjender men at vi er én stor familie og Gud alles far.

Vi tror på Helligånden som lærer os om Gud

Vi lover at ville beskytte naturen og gøre sådan at andre mennesker kan ha' det godt.

Vi beder om en ny verden hvor ingen lider sult eller sidder uretfærdigt i fængsel

Vi vil selv gøre, hvad vi kan for at disse ting kan blive virkelighed og vi vil sige til de voksne at vi ønsker en ny verden på en ny og bedre måde.

Vi tror på, at vi ikke er alene, og at Jesus selv er med os og vil hjælpe os til at handle sådan.

Pavens egen befrielsesteologi

Pavens jubilæums-udlandsrejse, den 25. i løbet af syv år, bragte ham for sjette gang til Latinamerika, hvor næsten halvdelen af verdens 700 millioner katolikker bor. Den katolske kirke kom hertil med spaniere og portugisere efter 1492 og sammen med dem kom der samfundsstrukturer, der forlængst burde have overlevet sig selv. Det er synligt for hele verden, hvilke problemer der skabes, når viljen til nytænkning mangler hos dem, der har magten.

Det skal ikke påstås, at kirken, som selv i århundreder har været forviklet i disse strukturer, har været den første til at efterlyse en ny samfundsorden. Men siden Det andet Vatikan-koncil og især siden bispemøderne i Columbia 1968 og Mexico 1979 har det dog været kirken, der klarest har formuleret og langtidsprogrammeret en total og radikal indsats for de fattige og undertrykte. Det er på denne baggrund og i de lande, hvor elendigheden er værst, at teologer har udarbejdet såkaldte befrielsesteologier. Uenigheden om disse teologiers politiske inspiration er stor. Uenigheden er barn af usikkerheden og førte til konflikter, så snart nogle få biskopper indså, at en effektiv indsats for de fattige uundgåeligt måtte blive et opgør, en revolutionerende aktion med fare for liv og lemmer, medens de fleste biskopper stadig afviser, at kirken drages ind i politik.

Politik er et mangetydigt ord. Det forveksles nemt med ideologi. Og er ikke ethvert bidrag til et bedre samfund et politisk bidrag? Kardinal Ratzingers »Erklæring om nogle aspekter i visse former for befrielsesteologi« (så nuanceret er dens overskrift!) er hurtigt blevet misfortolket som en afvisning af al befrielsesteologi. Det skader ikke at huske erklæringens indledning, hvori det hedder, at befrielse af mennesket er *evangeliets mest centrale budskab*, og følgelig evangeliseringens vigtigste målsætning.

Pave Johannes Paul II har ved mange lejligheder gjort sig til talsmand for en evangelisering af samfundet, som han kalder »kærlighedens civilisation«. Nøglen til den er en ny respekt for menneskets værdighed, opnået gennem bod og forsoning.

I sine taler i Venezuela, Ecuador og Peru, især blandt tvangsforflyttede indianere eller arbejdsløse slumbeboere har paven i skarpe vendinger revset de riges mangel på en social moral, de fattiges fristelse til hævn og terror, udhulingen af seksualitet og familieliv, de unges flugt i narko og vold, fanatiseringen af gruppeinteresser, som ikke går af vejen for likvideringen af medmennesker, hadets magt, alles synd mod alle og misbrugen af livets chancer: Ondskabens ånd hærger alle vegne, dens navn er Legion.

Øjensynligt ligger netop i denne beundringsværdige iver for at forkynde befrielse som *civilisation*, bygget på det enkelte menneskes vilje til omvendelse, pavens største psykologiske vanskelighed: Modsat kardinal Ratzinger, der i princippet forsvarede befrielsen som *teologi* uden politisk inspiration, efterlyser paven radikale samfundsændringer, en ny investerings- og fordelingspolitik, en menneskeværdig bolig- og uddannelsespolitik, forhandling mellem regering og partisaner og meget mere, der gør at han får svært ved at undgå, at denne kærlighedens civilisation opfattes som ren og skær *politisk* teologi.

Når både tilhængere og kritikere af befrielsesteologien tiljubler pavens modige udsagn, kunne det jo være fordi paven, stående i et slumkvarters mudder langt fra Rom, bruger ord og udtryk, befrielsesteologerne genkender som deres egne.

ww

Johannes Jørgensen om Knud den Hellige

Som yderligere supplement til Tore Nybergs artikel om kong Knud den Hellige i »katolsk orientering« af 16. januar 1985 kan jeg oplyse nedenstående, som jeg læser i Johannes Jørgensen »Jorsalafærd I«, side 146-147 om forfatterens besøg i Fødselskirken i Bethlehem:

»Den store Raoul, Kong Amaury's Kansler, som beklædte Bispestolen i Bethlehem fra 1155-1174 (en Kæmpe som Absalon)

var engelsk Normanner. Det var under ham, at den gamle Basilika blev smykket, ikke blot med de Mosaiker, af hvis Pragt nu kun en ringe Del er tilbage, men ogsaa med en række overnaturlige store Helgenbilleder, malede på selve Søjlerne i Hovedskibet.

Denne gruppe udgøres af Apostelen Bartolomæus, hvis Lig af Normannerne blev overført til Benevent og dér holdt højt i Ære – den franske Helgen

Kirkemusikken og den nye liturgi

I sin artikelserie »Lægfolkets tjeneste og guds-tjeneste« nåede Erik Christiansen i k.o. nr. 1 '85 til »Kirkekoret«. Der skal hermed lyde en varm tak til den overskuelige gennemgang af kirkekorets rolle i messen fra den tidligste middelalder og op til i dag. Også tak for beskrivelsen af, hvad der nødvendigvis må være kirkekorets rolle i dag efter liturgireformen; Jeg kan fuldstændig tilslutte mig Erik Christiansens mening herom.

Han fik sagt nogle virkelig væsentlige ting om kirkekorets- og dermed også om kirkemusikkens – rolle i messen, f.eks.: »Koret er ikke nogen autonom gruppe i gudstjenesten, men en del af den gudstjenestefejrende menighed«; en sandhed som ikke kun kor/kirkesangere, men også de fleste menigheder bør minde sig selv om ind imellem. Alt-så: syng med, gør en indsats for at lære nye ting, det her med musikken må vi være fælles om, det er en vigtig del af hele liturgien!

Erik Christiansen belyste ligeledes på glimrende vis det blandt kirkemusikere evigt omdiskuterede emne: kvalitet! F.eks.: »Man skal naturligvis benytte sig af, hvad der findes i fortidens endnu ikke opbrugte skat af kirkemusik uden at glemme at se efter, hvad der findes af nyere ting... Kvalitetskravene må naturligvis ikke sænkes; men vi må heller ikke glemme, at med den nye liturgi... vil der være et stort behov

for at afprøve nye ting, som måske ikke altid er af højeste karat« Og: »Kvalitet er ikke kun et æstetisk begreb, som svæver frit i luften, det har også noget at gøre med, om en bestemt ting taler om en bestemt tid og en bestemt kultur. »Kirkemusik er jo først og fremmest funktionsmusik!

Erik Christiansen omtaler den nye salmebog »Lovsang« som en kraftig opfordring til at tage nye salmer op. Her kunne han også have nævnt »Pris Herren efter noder«, som jeg fra min gang på kateketcentralen ved, at han nok kender noget til. Det er som bekendt (?) en mappe med rytmiske kirkesange, der redigeres af DUK og forhandles gennem Kateketcentralen. Der er desværre stadig mange, der har svært ved at acceptere den rytmiske musiks indtog i liturgien. Lad mig hermed understrege, at arbejdet med udgivelsen af denne musik netop er et konstruktivt forsøg på at gå nye veje for at følge med de nye tider. Jeg er naturligvis klar over, at den rytmiske kirkemusik langt fra – heldigvis da! – er den eneste nye kirkemusik, og at den slet ikke kan erstatte den gamle. Men den er afgjort et nødvendigt supplement! Slut op om den nye kirkemusik, også selv om den medfører trommer og elguitar og ikke altid er lige kvalitetsfyldt – ellers visner kirken!

Klaus Møller-Jørgensen
medl. af
DUK's musikudvalg

Leonard, hvis Dag, 6. November, endnu er markeret i den danske Almanak, og hvis forbøn Normannerne på Sicilien tilskrev Rikard af Salernos mirakuløse Befrielse af Fangenskab – den irske Helgen Kataldus, som på Tilbagevejen fra Det hellige Land blev Tarantos Apostel – samt endelig, og dette er det interessanteste, *Hellig Knud Konge og Hellig Olav*. Deres Billeder findes på Fjerde og Femte Søjle i Sydsiden af Hovedskibet.

Hellig Knud er fremstillet med Krone på Hovedet, i højre Haand holder han en Lanse, venstre Arm bærer et korsmærket Skjold. Den latinske indskrift er *Scs. Canutus Rex Danorum*. Hellig Olav løfter i højre Haand et Scepter, som følge af Armens Bøjning ser man Hermelinsforet i det indre af Kongekaaben. Til venstre for ham skimtes et

blaat Skjold med et gyldent Kors – maaske en Erindring om Sagaens: »Frem, frem Kristmænd, Korsmænd«. Indskriften er *Scs. Olavus Rex Norvegie*.

At den svenske Hellig Erik mangler her i Bethlehem kan ikke forundre, al den Stund Korstogsnormannerne havde deres Oprindelse i Danmark og Norge. Hellig Olav og Hellig Knud maa holde Vagt ved Krybben ogsaa på Sveriges Vegne. Og siden kom jo Sancta Brita herved, helt oppe fra Vadstena og Alvastra, I Uplands og Østergötlands og hele Svearikens navn.

Saa har da vi Normanner ogsaa vor Plads ved Krybben og maaske vilde en Væringevagt i Grotten være virksommere end den, som nydes af Islams indolente Sønner. Jeg tænker derpaa, den sidste Aften i Bethlehem«.

Sigrid Arkil

Indsenderne af nedenstående meddelelse har afslået redaktionens opfordring til at give deres tilsyneladende formaning og indirekte kritik en mere klar adresse. Red.

A propos paven ...

Det sker, at man ser paven omtalt. Det hænder, at man møder en kommentar til noget, han har sagt eller skrevet. I den anledning bemærkes:

Blandt menneskenes børn her på jorden er paven frem for nogen katolikkernes hyrde. Hvad han siger og skriver er af betydning for os.

Pavens ord er en vejledning og inspiration for os, hvad enten det drejer sig om troen og håbet, synden og frelsen, ægteskab og familie, børn og unge, social retfærdighed og de fattiges befrielse, videnskabens etik og den ufødtes ret, kærligheden, livet, døden.

Pavens hyrdebrev, som i de senere år ofte er blevet til i samarbejde med den synode, som samler biskopper fra hele verden, og de taler, han holder

under sine rejser, mens alverden samler sig om ham, er af vigtighed for os som kristne og katolikker.

Som katolikker tror vi nemlig, at Kristus er kirkes centrum, og at Han er med sin kirke – og med sin pave.

For os katolikker er paven derfor ikke én, vi tager afstand fra, men én, vi slutter os om;

For os er paven ikke én, vi ryster på hovedet af, men én, vi nikker opmuntrende til;

For os katolikker er paven ikke én, vi griner ad, men én, vi – sammen med alle de andre katolikker, han møder rundt i verden – smiler til og vinker til, *fordi han bringer os godt nyt*.

Hvilket herved meddeles. Med venlig hilsen.

Vivian og Erling
Tiedemann

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

Far - jeg er ked af det!

Kateketcentralen har udsendt en ny materialesamling til religionsundervisning i sogne, børnehaver og børnehaveklasser. Det drejer sig om korte tekster, som kan gennemgås i skolen eller børnehaven, og som børnene derefter kan tage med hjem og tale videre om med far og mor. Her er en smagsprøve, der har lidt med fastetiden at gøre.

Fars kæreste grammofonplade hedder »Forellekvintetten«. Særlig side 2. Den skulle I høre engang: Da kan man næsten se forellen springe igennem bækkens klare vand. Når far spiller side 2, siger han altid til børnene: »Vær nu ganske stille! Kan I høre det? Blob blobbelob blob - der springer den, forellen!« Selvfølgelig må ingen andre end far lægge pladen på. »Sådan en plade bliver ridset hurtigere, end man tror!« siger faderen. »Usaglig behandling er døden for en plade.« Børnene ved ikke helt nøjagtigt, hvad usaglig behandling er; men de kan høre på de højtidelige ord: Vi må ikke røre ved grammofonpladerne.

En dag har den yngste dreng, Johannes, besøg. Hans ven, Jakob, er kommet for at bytte frimærker. »Du,« siger Johannes til Jakob, »har du nogensinde

set en forel?« »Nå,« svarer Jakob. »Vi har en på en grammofonplade,« siger Johannes, »blob blobbelob blob - du kan sagtens høre, at den springer.« »Vis mig den!« siger Jakob. »Det må jeg ikke,« siger Johannes, »far har forbudt det.« »Din far er her jo ikke! Jeg skal nok lade være at sige det!« - »Skal jeg?« tænker Johannes. »Nå, skidt med det,« siger han til sidst.

Han tager pladen ud af hylden og åbner pladespilleren. Lægger pladen på og trykker på knappen. »Dér er det ikke,« siger Johannes, da musikken begynder. »Det må være længere inde mod midten.« Han løfter pickup'en og sætter den længere ind. Nej, det er heller ikke rigtigt. Han er nok kommet for langt ind. Tilbage med den igen. Fire-fem gange prøver han, før det lykkes. »Køn fisk, din

kling-klang forel, kan man godt sige,« brummer Jakob.

Da løfter Johannes pickup'en, slukker for pladespilleren og sætter pladen tilbage på sin plads.

Om aftenen sidder Johannes på sofaen og læser, da faderen tager en god cigar og kalder på moderen: »Kom nu, Louise, og sæt dig ned. Lad os slappe af med lidt musik.«

Moderen kommer ind i dagligstuen, og faderen lægger Forellekvintetten på.

Knæk siger det allerede ved den første tone. Faderen ser op et øjeblik, så lader han stille og roligt pladen spille videre.

Men snart efter hører man igen en ridse og lidt efter en til - og en til.

»Nå,« siger faderen, »en eller anden har altså behandlet pladen usagligt.«

Johannes rejser sig fra sofaen og siger: »Det er ikke mig.« Så går han hurtigt hen på sit værelse og lægger sig i sengen. Faderen kalder på Birgitte og Henrik og Mette, men det er heller ikke dem.

»Med det kradseri kan vi ikke mere høre pladen,«

siger faderen ærgerligt. Han slukker for pladespilleren og lægger sin cigar. Aftenen er ødelagt.

Inde på sit værelse hører Johannes, at faderen slukker pladespilleren. Han hører, hvordan faderen går op og ned ad gulvet i stuen. Johannes trækker tæppet over hovedet. Men skridtene kan høres gennem hindrende tæpper. Og også kradsene fra pladen hører han, skønt pladen slet ikke spiller

mere. Da kaster Johannes tæppet til side og løber ind til sin far. »Far, jeg er ked af det. Jeg har løjet for dig. Det er mig, der har ødelagt pladen. Undskyld, far! Vær ikke vred på mig! Jeg vil gøre det godt igen!« Faderen ser længe på Johannes. Så siger han: »Min dreng, jeg er glad for, at du kommer og siger det. Det er slemt nok med pladen. Men det havde været værre, hvis jeg måtte tænke: Et af mine fire

børn lyver for mig! - Gå du nu i seng og sov. Vi glemmer det med pladen. For resten har jeg snart fødselsdag...«

Johannes lader ikke sin fader tale færdig. Han giver ham et knus og et kys. Så løber han ind på sit værelse og kigger med venstre øje gennem en sprække i sparebøssen. Mon der kan blive nok til en ny Forellekvintet i næste måned?

Josef Quadflieg

UNGDOMS-SIDEN

Ved Annemarie Logermann og Jesper Fich

Pris Herren efter noder på bånd

Det andet af de i alt 3 kassettebånd med sange fra den blå musikmappe, som Kateketcentralen udgiver, er nu færdig og kan bestilles på Kateketcentralen. Det drejer sig med enkelte undtagelser om enkelte sangene fra s. 129 til 164. På det første bånd, som det endnu er muligt at erhverve sig, findes de fleste af messerne samt sangene fra s. 100-121.

De sange, der på både det 1. og 2. bånd er

udeladt af tekniske grunde, vil sammen med de nyeste sange blive udsendt på bånd 3 i sommeren '85.

Båndene er indspillet af DUKs musik udvalg. Pris pr. bånd: 33,- kr. incl. moms. Der gøres endvidere opmærksom på, at der også stadig er mulighed for at købe nye mapper. Bestilling af bånd og mapper: Kateketcentralen, Vesterbrogade 28, II, 1620 København V.

Foreløbig slut med musikkurser på Øm

Da vi i DUK's musik weekend udvalg vil forsøge at arbejde på en ny måde, bliver musikkurset den 22.-24. marts det foreløbig sidste i den lange række af musikarrangementer, vi har afholdt på Ømborgen. Det vil vi markere på en særlig måde på kurset. Det vil blive gennemført på sædvanlig vis, men arbejdsmaterialet og programmet er tilrettelagt på en sådan måde, at det naturligt peger frem mod en stor festmesse, der skal finde sted lørdag aften.

Vi vil herigennem invitere alle interesserede over 14 år til at deltage, så vi denne gang kan blive mange deltagere, både nye

og »gamle«. (Se DUK-kalenderen bag i bladet).

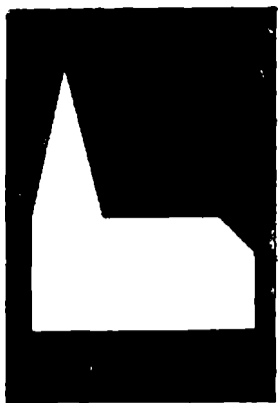
Ny struktur i musikarbejdet

De to årlige musikarrangementer på Ømborgen vil blive afløst af et tilbud om at udvalget besøger 1 til 2 pastoralerheder om året for at lave kursus her.

På denne måde mener vi at kunne arbejde mere intensivt og nå ud til menigheder og personer, vi af forskellige grunde ikke har set på vore arrangementer på Øm. Derudover overvejer vi at tage initiativ til et musiklejrarrangement af 8-10 dages varighed hvert andet år.

DUK's Musikudvalg

Orientering fra sognene

MARTS

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned ed gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 6, der udkommer 27.3. 1985 er mandag den 11.3. 1985 (for marts 1985). Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion Vesterbrogade 28, 3., 1620 Kbh. V.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræst Czeslaw Kozon tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-10), undtagen mandag.

Messeider:

Søndag: Kl. 8 reciteret messe. Kl. 10 højmesse. 1. søndag i måneden latinsk højmesse, 3. søndag som regel familiemesse.

Hverdage: Mandag-torsdag kl. 8 i kirken. Fredag kl. 17 hos søstrene (1. fredag i kirken). Lørdag kl. 11.30 i kirken. Onsdag som regel messe hos søstrene kl. 17.

Fredag d. 1. Jesu Hjerter-fredag. Kl. 16 udstilling af sakramentet til tilbedelse. Kl. 16.45 andagt og messe.

Lørdag d. 2. kl. 11: Korsvejsandagt.

Søndag d. 3. kl. 10: Latinsk højmesse.

Tirsdag d. 5. kl. 19: Bodsandagt med lejlighed til skriftemål.

Fredag d. 8. kl. 10.30: Bodsandagt med lejlighed til skriftemål.

Lørdag d. 9. kl. 11: Korsvejsandagt.

Torsdag d. 14. kl. 15: Rosenkransmøde hos Connie Probst, Schimmelmansvej 45. Alle er velkomne, men man bedes forinden tilmelde sig på tlf. (01) 64 30 39 kl. 9-12.

Lørdag d. 16. kl. 11: Korsvejsandagt.

Søndag d. 17. kl. 10: Familiemesse.

Mandag d. 18. - mandag d. 25. er sognepræsten bortrejst. Hverdagsmesserne bortfalder undtagen skolemessen onsdag d. 20. og messen lørdag d. 23.

Lørdag d. 23.: Korsvejsandagt kl. 11.

Mandag d. 25.: Herrens bebudelse. Kl. 19 messe. Ingen messe kl. 8.

Tirsdag d. 26. kl. 19.30: Foredrag af organisat Jette Thomsen om den gregorianske sangs historie. Sted: Sct. Joseph-søstrenes skole, Skovkrogen 17. Ordrup.

Lørdag d. 30. kl. 11: Korsvejsandagt.

Søndag d. 31.: Palmesøndag. Ingen messe kl. 8. Kl. 10 højmesse med palmeindvielse og procession.

N.B.: Messen hos søstrene fredag d. 8. marts finder sted kl. 8 og ikke kl. 17.

Hver mandag kl. 19.30: Meditationsaften med Grethe Livbjerg.

Onsdagene d. 6. og 20. kl. 10.15: Bibelkreds med Sr. Benedicte Ramsing hos søstrene, Ordrupdalvej 24.

Hver onsdag kl. 19-21: KUK-møde i lokalene Kollegievej 2A.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.

Præster: J. Kruk, A. Jestl.

Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. (A. Jestl) 11-12, onsd. og torsd. 18-19 (J. Kruk).

Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messeider:

Alle lørdage engelsk messe 17.

Søndage kl. 8.30 reciteret messe kl. 10.00 højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. søndag i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe. Sct. Annæ Hjem: Kl. 10.30 Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.

Fredag d. 1. kl. 19.00: Jesu Hjerter messe og efter messen familiegruppen i den lille sal.

Søndag d. 3.: Vi begynder fasteaktion som i år står under mottoet: »Gadens børn i Latinamerika«. Kl. 10.00: Højmesse med Asperges. Under messen er der også en dåb. Kl. 11.30: Familiemesse.

Tirsdag d. 5. kl. 9.45: Skolemese i huskapellet.

Onsdag d. 6. kl. 15-17: Bikuben og kl. 17-19 Mini-KUK-Fuglereden.

Torsdag d. 7. kl. 18.30 tilbedelse foran Sakramentet i kirken. Kl. 18.55: Kommunionssuddeling og kl. 19.00: Korsvejsandagt. Derefter forårsfestudvalgsmøde i den lille sal.

Fredag d. 8. kl. 9.45: Skolemese i kirken.

Lørdag d. 9. kl. 13.00: Møde for forældre og børn (1. komm.) i Dragør.

Onsdag d. 13. kl. 14.00: Ældres Klub og kl. 16.00: Messe i huskapellet.

Fredag d. 15. hl. Klemens Maria Hofbauer: Messe kl. 8.00 i kirken og kl. 9.00 på Sct. Annæ Hjem.

Søndag d. 17. kl. 10.00: Højmesse med Asperges. Kl. 17.00: Ungdomsmesse under ledelse af Pater A. Jestl og Pater Patrick.

Mandag d. 18. Sidste frist for tilmeldelse til retræten i Dragør, lørdag d. 23.

Tirsdag d. 19. Festen for Den hl. Josef. kl. 9.45: Skolemese i huskapellet.

Onsdag d. 20. kl. 15-17: Bikuben og kl. 17-19 Mini-KUK-Fuglereden.

Torsdag d. 21. kl. 18.30: Tilbedelse foran Sakramentet i kirken. Kl. 18.55: Kommunionssuddeling og kl. 19.00: Korsvejsandagt.

Fredag d. 22. kl. 9.45: Skolemese i kirken.

Lørdag d. 23. kl. 10.00: Menighedsretræte ved pastor Jørgen Hviid fra Helsingør. Retræten holdes i Dragør.

Søndag d. 24. kl. 10.00: Højmesse med Asperges. Celebrant og prædikant pastor Jørgen Hviid. Kl. 18.00 holder familiegruppen Påskemåltidet, som slutter med bordmesse. Arrangementet finder sted hos familien Simone og Preben Jacobsen.

Mandag d. 25.: Herrens Bebudelse.

Tirsdag d. 26. kl. 19.00: Menighedsrådsmøde.

Onsdag d. 27. kl. 14.00: Ældres Klub og kl. 16.00: Messe i huskapellet.

Torsdag d. 28. kl. 18.30: Tilbedelse foran sakramentet i kirken. Kl. 18.55: Kommunionssuddeling og kl. 19.00: Korsvejsandagt.

Fredag d. 29. om eftermiddagen til søndag d. 31. firmand-weekend på Øm.

Lørdag d. 30. kl. 16.30: Oliemese ved biskop Hans L. Martensen i Ansgars domkirke. Menigheden er velkommen.

Søndag d. 31.: Palmesøndag. Kl. 10.00:

Indvielse af palmegrene, palmeprocession, højmesse med lidelseshistorien. Vi afslutter fasteaktionen.

Fredag d. 8., 15., 22., 29., kl. 19.30: Ungdomsmeditation ved pater A. Jestl i huskapellet. Alle unge er velkomne! Religionsundervisningen for børn, der ikke går i katolsk skole: Hver mandag kl. 15.30 og 16.00 og tirsdag kl. 14.00 og 15.30.

Firmandundervisning hver torsdag kl. 16.30. Spejdergruppen hver mandag kl. 18.30-20.00.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.

Tlf. (01) 13 37 62.

Kirkens kontor er åbent kl. 14-16.30 undt. torsdag.

Skt. Ansgars kirkes giro: 6 42 53 05.

Præsternes træffetid: Ti.-fre. kl. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Messeider:

Søndage: rec. messe kl. 8, højmesse kl. 10

Husk: Søndagsmesserne kl. 8 og kl. 10.

Fredag d. 1.: Kl. 16.30 Jesu Hjerter messe og tilbedelse indtil kl. 18. Kvindernes internationale bededag.

Lørdag d. 2.: kl. 15 messe på polsk. Kl. 16.30 Aftenmesse med fasteprediken ved biskop H. L. Martensen.

Søndag d. 3.: kl. 10 Latinsk højmesse.

Onsdag d. 6.: kl. 10 Messe for de ældre.

Lørdag d. 9.: kl. 16.30 Aftenmesse med fasteprediken ved biskop H. L. Martensen.

Søndag d. 10.: kl. 10 Familiemese og kirkekaffe i menighedssalen.

Lørdag d. 16.: kl. 16.30 Aftenmesse med fasteprediken ved biskop Martensen.

Søndag d. 17.: kl. 10 Latinsk højmesse

Tirsdag d. 19.: kl. 16.30 Messe, Sct. Josefs festdag.

Onsdag d. 20.: kl. 10 Messe for de ældre.

Lørdag d. 23.: kl. 16.30 Aftenmesse med fasteprediken ved biskop Martensen.

Søndag d. 24.: kl. 10 Dansk højmesse.

Mandag d. 25.: kl. 8 og kl. 16.30 Messe, festen for Herrens bebudelse.

Lørdag d. 30.: kl. 16.30 Aftenmesse med indvielse af de hellige olier og fasteprediken ved biskop Martensen.

Søndag d. 31.: kl. 10 Palmesøndagsliturgi, processionen begynder i haven bag kirken, højmesse ved biskop H. L. Martensen.

Firmelse i Sct. Ansgars Kirke. Som hvert år meddeler biskoppen også i år til pinse firmelsens sakramente. Forberedelsesundervisning foregår følgende dage:

Lørdag d. 27. april kl. 10-12.

Tirsdag d. 7. maj kl. 19-21.

Tirsdag d. 21. maj kl. 19-21.

Medbring venligst dåbsattest. Skulle der være menighedsmedlemmer fra andre sogne, der ønsker at modtage sakramentet her i Sct. Ansgar, bedes de forinden kontakte deres egen sognepræst.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundsvej 225, 2700, Brh.

Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården i forbindelse med messerne samt tirsdag kl. 10.30-11.30. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Den hellige eukaristi fejres: Søndag kl. 10.30. Tirsdag kl. 10, derefter kaffe.

Onsdag og fredag kl. 19.

Hver fredag i faste er der korsvejsandagt kl. 19 i forbindelse med messen.

Søndag d. 3.: Kl. 10.30 rytmisk messe. Derefter »kirkekaffe«.

Mandag d. 4.: Katekese kl. 19.45.

Onsdag d. 6.: Katekese kl. 19.45.

Fredag d. 8.: Efter messen indbyder Katolsk Radio og Fjernsyns Klub til foredrag i menighedssalen om »Broder Paul - et sidestykke til Moder Therese«. 1. og 13.: Katekese kl. 19.45.

Søndag d. 17.: Gregoriansk sangmesse.

18. og 20.: Katekese kl. 19.45.

Fredag d. 22.: Møde for alle der ønsker at være med til at forberede påskens liturgier, efter messen kl. 19.

Lørdag d. 23.: »Sogndag«. Vi mødes alle kl. 9 og går i gang med at ordne kirken og de øvrige rum, så det hele er fint til Påskens. Tag madpakken med.

Fredag d. 29.: Kl. 19 sognets bodsfejring. Ingen messe.

Lørdag d. 30.: »Tro og lys« indbyder til messe kl. 17.

Palmesøndag d. 31.: Palmevielse og messe kl. 10.30. Man er velkommen til selv at tage grene med hjemme fra.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.

Tlf. (01) 24 65 80 sognepræsten og kontor.

Øvrige præster (01) 21 85 88.

Messeider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18: Messe på engelsk.

Søndagens messeider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Katolsk information i Niels Steensens Bibliotek, Stenosgade 9.

Fredag d. 1.: Jesu Hjerter fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 andagt. Kl. 17.00 messe.

Tirsdag d. 5.: Kl. 15.30 kongregationsmesse i kirken.

Tirsdag d. 19.: Kl. 14.30 møde for de ældre i den grønne sal.

Søndag d. 24.: Kl. 8.00 Kongregationsmesse.

Søndag d. 31.: Palmesøndag: Kl. 10.00 latinsk højmesse med palmevielse og procession.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg

Sognepræst: Peter Nissen.

Tlf. (01) 35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Henvendelse kan også rettes til menighedsrådets formand hr. Ove Leerbeck, tlf. (02) 98 23 84.

Faste messeider:

Søndag: Højmesse kl. 10.00

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Lørdagene d. 2., 9., 16. og 23.: Kl. 16.30 aftenmesse i Skt. Ansgars kirke, hvor biskoppen holder fasteprediken. Se omtale side 3 i bladet.

Søndag d. 24.: Kl. 14.00 økumenisk gudstjeneste i Johanneskirken. Prædikant er pastor Karen Helgason. Efter gudstjenesten taler pastor Morten Miland om den økumeniske dialog mellem Den katolske Kirke og Luthersk Verdensforbund.

Lørdag d. 30.: Kl. 16.30 aftenmesse i Skt. Ansgars kirke, hvor biskoppen indvier de hellige olier. Det er biskoppens ønske, at så mange som muligt fra vore menigheder deltager i denne oliemese, som fejres i

Orientering fra sognene: Marts

koncelebration med præster fra hele bispedømmet.

Søndag d. 31.: Palmesøndag. Kl. 10.00 palmevielse og højmesse med oplæsning af Jesu lidelseshistorie efter Markus.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.

Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler: (02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsgudstjenester: Mandag til torsdag kl. 17.15. Fredag kl. 7.00.

Alle lørdage: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Fredag den 1.: Kl. 11.00 messe på plejehjemmet »Lystoftebakken« i Brede.

Søndag d. 3.: Familiemesse kl. 9.30. Messe kl. 11.

Torsdag den 7.: Kl. 19.00 fastemeditation i kirken. Kl. 19.30 voksenstudiegruppe i præstegården: Peters første brev.

Fredag den 8.: Fælles økumenisk messe i Baptistkirken, Odinsvej, kl. 19.30.

Søndag den 10.: Messe kl. 11.00. Efter messen fælles frokost i menighedssalen.

Torsdag den 14.: Kl. 19.00 fastemeditation i kirken. Efter meditationen spilles Johannes-passionen i kirken.

Søndag den 17.: Familiemesse kl. 9.30. Derefter »Sam-søndag«. Messe kl. 11.00.

Tirsdag den 19.: Møde i ældreklubben kl. 11.30: »Skik og brug her og andre steder«.

Torsdag den 21.: Kl. 19.00 fastemeditation i kirken. Kl. 19.30 voksenstudiegruppe i præstegården. Peters første brev.

Søndag den 24.: Messe kl. 11.00. Derefter fælles menighedsrensning af kirkerummet.

Torsdag den 28.: Kl. 19.00 fastemeditation i kirken. Derefter vises som optakt til påsken Kaj Munks film »Ordet«.

Lørdag den 30.: Søndagsmesse kl. 17.00 med dialogprædiken i dåbskapellet samt palmeindvielse.

Søndag den 31.: Messe med palmeindvielse og procession i kirken kl. 11.00.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F., tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J. Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messetider

Søndage: Reciteret messe kl. 8.00.

Højmesse kl. 11.00.

Hverdage: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om tirsdagen bortfalder messen kl. 8.00, i stedet læses messe kl. 9.30. Første fredag kl. 19.30.

Fredag d. 1.: Jesu Hjerte fredag. Messen kl. 6.45 bortfalder. Der er messe kl. 8.00. Tilbedelse foran det udstillede sakramente kl. 19.00, efterfulgt af aftenmesse kl. ca. 19.30.

Lørdage d. 2., 9., 16. og 23.: Fasteprediken v/biskop Hans Martensen i Skt. Ansgarskirke, kl. 16.30. Hovedtemaet: De ti bud. Kvindernes internationale bededag begynder.

Tirsdag d. 5.: Per Wedell Topp taler om: Fra lægapostolat til politisk engagement; kl. 19.30 i menighedssalen. Se nærmere i Skt. Mariæ menighedens sogneblad.

Søndag d. 10.: kl. 11.00. Familiemesse: (der er reciteret messe kl. 8.00).

Torsdag d. 14.: Torsdagsklubben mødes. Vi begynder med messe kl. 14.30,

efterfulgt af sammenkomst i salen, hvor Anders Nielsen fortæller om indtryk fra rejser for Caritas til Østens lande, bl.a. Thailand og Macao.

Lørdag d. 16.: Sygedag i Skt. Mariæ kirke. kl. 13.30: Lejlighed til skrifte. Præcis kl. 14.00: Messe med meddelelse af De syges salvelse. Detaljeret program udsendes senere. Vi slutter tidnok til at kunne deltage i biskoppens messe og fasteprediken i Ansgars kirke, kl. 16.30.

Lørdag d. 30.: Oliemessen fejres i Skt. Ansgars kirke kl. 16.30. Det er ønskeligt, at så mange som muligt fra vor menighed møder op til denne messe.

Søndag d. 31.: Palmesøndag. kl. 8.00 reciteret messe. Kl. 11.00: Palmevielse i menighedssalen efterfulgt af procession til kirken til minde om Jesu højtidelige indtog i Jerusalem. Oplæsning af Jesu lidelseshistorie efter evangelisten Markus (Prædiken bortfalder).

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre Tlf. (01) 78 27 90.

Konstitueret sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag: Højmesse kl. 10.

1. søndag i måneden: Salmesse med efterfølgende kirkekafe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Familiemesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Søndag d. 31.: Palmesøndag. Kl. 10 højmesse, palmeindvielse og procession.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N.

Sognepræst: Peter Nissen.

Tlf. (01) 35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10, fransk messe kl. 11.30, dansk messe kl. 17, engelsk messe kl. 18.

Mandag, tirsdag, onsdag, fredag, lørdag messe kl. 11, torsdag messe kl. 7.30.

Lørdage d. 2., 9., 16. og 23.: kl. 16.30 aftenmesse i Skt. Ansgars kirke, hvor biskoppen holder fasteprediken. Se omtalen side 3 i dette nummer.

Søndag d. 24.: kl. 14.00 økumenisk gudstjeneste i Johanneskirken i Søborg. Prædikant er pastor Karen Helgason. Efter gudstjenesten vil pastor Morten Miland tale om den økumeniske dialog mellem Den katolske Kirke og Luthersk Verdensforbund.

Lørdag d. 30.: kl. 16.30 aftenmesse i Skt. Ansgars kirke, hvor biskoppen indvier de hellige olier. Det er biskoppens ønske, at så mange som muligt fra vore menigheder deltager i denne oliemesse, som fejres i koncelebration med præster fra hele bispedømmet.

Søndag d. 31.: Palmesøndag. Kl. 10.00 palmevielse og højmesse med oplæsning af Jesu lidelseshistorie efter Markus.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Mettetider:

Søndag: Højmesse kl. 9.00, reciteret

messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden.

Søndag d. 17.: Gregoriansk højmesse kl. 9. Reciteret messe kl. 11.

Søndag d. 24.: Familiemesse kl. 9. Reciteret messe kl. 11.

Mandag d. 25.: Herrens Bebudelse. Messe som sædvanlig, men i Immaculatakirken kl. 19.30: Gregoriansk højmesse med prædiken.

Torsdag d. 28.: Bodsandagt kl. 19.30 med lejlighed til skriftemål. Pastor Kozon, Ordруп, medvirker.

Lørdag d. 30.: lejlighed til skriftemål kl. 14-15 i Skt. Therese kirke. Biskoppen indvier de hellige olier i Skt. Ansgars kirke kl. 16.30.

Søndag d. 31. Palmesøndag: Højmesse med palmevielse og procession fra gymnastiksalen kl. 9. Reciteret messe kl. 11.

Immaculatakirken:

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45. Søndag højmesse kl. 9.00.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev Tlf. (02) 94 76 94

Sognepræst: Paul Marx O.M.I.

Mettetider:

Lørdag: Kl. 17.

Søndag: kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk)

Hverdage: Torsdage og fredage kl. 8.

Tirsdag: Tilbedelsestime kl. 19.30-20.30.

Ungdomsklubber:

MINI-KUK hver onsdag kl. 16-18.

Maxi-KUK hver torsdag kl. 19.30-21.30.

Søndag d. 3.: Økumenisk kirkedag i Præstbro kirke, Tornerosevej 115, Herlev kl. 19.30.

Søndag d. 10.: Firmelsesforberedelse efter messen kl. 9.30.

Tirsdag d. 12.: Korsvejsandagt med tilbedelse kl. 19.30.

Onsdag d. 13.: Bedetime kl. 19.30-20.30.

Torsdag d. 14.: Første-kommunions undervisning kl. 16-17.

Meinghedsrådsmøde kl. 19.

Søndag d. 17.: Kirkekafe efter messen kl. 9.30.

Tirsdag d. 19.: Korsvejsandagt med tilbedelse kl. 19.30.

Lørdag d. 23.: Kl. 14.45 Familieundervisning med messe kl. 17.

Søndag d. 24.: Firmelsesforberedelse efter messen kl. 9.30.

Tirsdag d. 26.: Bodsandagt kl. 19.30.

Onsdag d. 27.: Bedetime kl. 19.30-21.

Torsdag d. 28.: Første-kommunions undervisning kl. 16-17.

Lørdag d. 30.: Oliemesse i Skt. Ansgars Kirke.

Søndag d. 31.: Firmelsesforberedelse efter messen kl. 9.30.

Deutschsprachige Gemeinde

Prf. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 2. 1620 Kbh. V. Telf.: (01) 24 26 30. Hl. Messe jedem 1. und 3. Sonntag im Monat um 10 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen. Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

English-speaking ministry

Fr. Elmar Mauer. O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center. Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebrations in English:

Sunday

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. 10.45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 5:00 p.m.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N. 6:00 pm.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 pm.

Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V.: 6:00 pm.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 pm.

Misa en' espanol

Iglesia de San Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos. Sept. Abril a las 12.00 Mayo-agosto a las 18.00 P. Tomás Tirapu Beortegui CsrR. Tlf. (01) 58 21 02.

PROVINSEN

Assens: Vor Frelzers Kirke

Nørregade 3, 5610 Assens.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR. Tlf.: (09) 31 09 74 eller 12 16 64.

Træffetider: Onsdag kl. 10-12 og 1. og 3. søndag efter messen eller efter aftale.

Mettetider:

Søndag d. 3. Kl. 10.30.

Søndag d. 17. Kl. 17.00.

Før messen er der lejlighed til skriftemål.

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.

Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkelborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Om tirsdagen messe på Nordvanggård kl. 10.

Om fredagen aftenmesse på Nordvanggård kl. 19.30.

Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.

Lejlighed til at skrifte i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.

Søndag d. 3.: Bi. Pastor Kaare Osorio prædiker i højmessens over emnet: »Jesus i evangelierne« i Birkerød. Efter messen spiser vi vor medbragte frokost i Kostalden, hvorefter p. Osorio holder sit tredje oplæg om emnet. Alle er velkomne. Afslutning ca. kl. 14.00.

Lørdag d. 9.: i Hø. konfirmanderne samles i kirken til sidste forberedelse kl. 10.00 i Hø.

Søndag d. 10.: i Hø: Sakramentet Firmelse meddeles ved biskop Martensen kl. 10.00. Efter højtiden samles konfirmanderne og menigheden sammen med biskoppen i menighedssalen til en lille fest i Hørsholm.

Mandag d. 11.: i Bi. mødes Ældreklubben kl. 14.00. Program: På rejse med organist Niels Frederiksen.

Samme mandag d. 11. mødes Midikuk i Bi. kl. 19.00.

Lørdag d. 16.: i Bi. konfirmanderne mødes på Nordvanggård til deres sidste forberelse kl. 10.00.

Søndag d. 17.: i Bi. Firmelses Sakramentet meddeles af Biskop Martensen i Højmesse kl. 10.00. Efter messen samles konfirmanderne og menigheden sammen med vor biskop i Kostalden til en lille reception.

Mandag d. 18.: Liturgigruppen i Bi. mødes kl. 16.30.

Torsdag d. 21.: Fælles skriftemål for unge. Også voksne er velkomne. Kl. 16.00 i Birkerød.

Søndag d. 24.: Passionssøndag fejres i Bi. som bodsmesse som forberedelse til påskefesten. Kl. 10.00: Lejlighed til at skrifte.

Mandag d. 25.: Herrens Bebudelsesfest fejres på Nordvanggård med en højtidelig messe kl. 18.00 sammen med N.-Sj. præster som er samlet til præstemøde. Alle er velkomne.

Samme mandag d. 25.: indbyder Kuk og Midikuk deres forældre og andre interesserede til »Jødisk Påskemåltid« kl. 19.00 i Kostalden på Nordvanggård.

Søndag d. 31.: Palmesøndag med indvielse af palmebrancherne. I Bi. fejres messen som familiemesse. Lad derfor alle børn, store og små, være med til at fejre »Kristi indtog i Jerusalem«.

NB: **Firmelses Sakramente** - konfirmation - meddeles af Biskop Martensen i Hø. d. 10. marts kl. 10.00. Og i Bi. på Nordvanggård d. 17. marts kl. 10.00, også af vor Biskop Martensen.

Børnenes første Kommunion fest fejres for alle børn fra begge sogne på Nordvanggård i Bi. d. første søndag efter Påske, d. 14. april kl. 10.00.

Frederikshavn: Helligåndskirken

Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn.
Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg.
Tlf. (08) 12 69 56.

Lørdag d. 2. kl. 16.30: Messe.

Søndag d. 10. kl. 10: Gudstjeneste w/ Per Dolmer.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariegade 8, 6100 Haderslev.
Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 03 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.

Messetider: Søndage kl. 10.00 og fredage kl. 17.00, 1. fredag i måneden med indvielse til Jesu Hjerter og sakramental velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Fredag d. 8. og 15.: Ingen messe.

Tirsdag d. 19.: Skt. Josef: dansk højmesse kl. 19.

Mandag d. 25.: Herrens bebudelse: Dansk højmesse kl. 19.

Onsdag d. 27.: Bodsandagt kl. 19.

Søndag d. 31.: Palmesøndag: Palmeindvielse, procession, alterindvielse m.v. og latinsk koncelebreret pontifikalmesse. Hovedcelebrant: Ærkebiskop Luigi Bellotti, apostolsk pro-nuntius. Det nye alter m.v. indvies af generalvikar, prælat Ib Andersen. Efter messen er der reception i Rosenkranshuset.

Bibel- og bedekreds:

Torsdag d. 21. kl. 20 i Rosenkranshuset. Bibel medbringes.

Kirkekaffe:

Søndag d. 17. efter messen i Rosenkranshuset.

Kvindekredsen:

Onsdag d. 13.: kl. 19.30 hos Anton Liss, Vognmarken 6, Åbenrå.

Ministrantkredsen:

Lørdag d. 23.: kl. 15 i Rosenkranshuset.

Undervisning:

Mandage kl. 14-15 for de mindre børn v. Sr. Angela, Aastrupvej 65.

Lørdage kl. 10-11 for de mindste børn samme sted.

Torsdage kl. 15.30-16.30 for de store børn v. sognepræsten i Rosenkranshuset. Undervisningen bortfalder *tordagene d. 7. og 14.*

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræst G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Kl. 10.00: Højmesse. Lørdage kl. 17.00: Dialogmesse.

Hverdagsmesser: Mandag - fredag incl. kl. 19.00 i Søstrenes Kapel, Møllebakken 8, og kl. 18.15 i Niels Steenstens Hus, Nygade 6.

Sidste søndag i hver måned er messen på latin.

1. og 3. søndag i hver måned fejres messe på kroatisk henholdsvis kl. 12.00 og kl. 17.00.

Lejlighed til at modtage Bodens Sakramente alle lørdage kl. 16.00-17.00 eller på en anden dag og tid efter aftale med præsten.

Eventuelle ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i våbenhuset.

Onsdag d. 6.: Pensionistmøde kl. 14.30 hos Søstrene på Møllebakken 8.

Fredag d. 15.: Fejres den hellige Louise de Marillac, som sammen med Skt. Vincent har stiftet Vincentsøstrenes ordenssamfund i 1638.

Tirsdag d. 19.: Fejres Skt. Josef. Dialogmesse med forbønner kl. 19.00.

Søndag d. 24.: Holdes bodsandagt i forbindelse med højmessens kl. 10.00.

Mandag d. 25.: Fejres Herrens Bebudelse. Den dag er der kun messe i Niels Steenstens Hus kl. 18.15.

Søndag d. 31.: Palmesøndag. Kl. 10.00: Palmeindvielse med procession i kirken. Mød senest kl. 9.55, så alle kan deltage i hele ceremonien. Under højmassen læses Jesu lidelsehistorie efter Markus. Denne dag begynder tiden for påskekommunionen.

Da fastetiden også er en tid for besindelse på vore trossandheder, er der truffet aftale med pastor Jørgen Hviid om, at han den 1., 3. og 4. søndag i bodstiden under højmassen (for marts altså d. 10. og 27.) holder prædiken om »Eukaristien som centrum i de kristnes liv«.

Hver anden torsdag holdes bibelkreds i Niels Steenstens Hus. Alle - også ikke bibelstærke - er velkomne. En weekend-retræte ønskes af nogle sognemedlemmer. Pastor Jørgen Hviid er villig til at arrangere den, hvis mindst 8 deltager deri. Jeg håber inderligt, at mange flere vil melde sig til præsterne for at deltage i denne retræte. Den er planlagt at finde sted lørdag d. 20. og søndag d. 21. april. Emnet er »Katolikernes holdning til Kirken«.

Der tilbydes 7 dobbelt- og 3 enkeltværelser á 150 kr. pro persona for kost og logi. Tilmeldelse kan ske hos fru Birgit Jørgensen, Oluf Høstvænget 17, 3000 Helsingør. Tlf. 02-22 09 53 eller til præsterne.

Den nordiske fasteaktion regner også med Deres støtte. Bidraget anvendes til projekter for drikkevand i Afrika. Send pengene pr. giro eller læg dem i kirkebøssen med påskrift »Fasteaktion 1985«.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.

Messetider: Hver søndag kl. 10.00.

Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Weekend 1.-3. marts: DUK's årsmøde i Øm. Jakob og Katja deltager. Kørsel fra præstegården kl. 16.30. Fra Ikast kl. 16.45.

Onsdag den 6. kl. 19. Møde i Silkeborg for de 2 x 4 repræsentanter fra vore 4 menigheder.

Religionsundervisning:

Børnene: Onsdag den 6., 13. og 20. kl. 17. Firmanderne: Onsdag den 6., 20. og weekenden den 29.-31. Firmandweekenden foregår i Øm for unge fra hele landet. Vore 5 firmelses kandidater køres til og fra Øm i sognets og én privatbil. Mødested fredag i præstegården kl. 16.00 eller ved Godts Allé i Ikast kl. 16.15. Sognet afholder de unges deltagelsesudgift. (Tilskud fra familien afvises ikke!) Deltagerne hentes søndag eftermiddag.

Bustur til Sostrup slot og kloster:

Lørdag den 20. april deltager vi en busudflugt, fælles for vore fire menigheder i pastoraleheden. Bussen kommer fra Vejle via Horsens og tager heningerne med i Silkeborg kl. 9.30. Pris for voksen 50 kr. Børn gratis. Madpakke medbringes. Kaffe fås på stedet. Vi fejrer søndagsmesse sammen i klosterkirken ca. kl. 15.00 inden vi kører hjem. Nærmere besked om vi kører til Silkeborg på gruppebillet med DSB eller i egne biler følger senere. OBS! Tilmeldingsfristen udløber palmesøndag den 31. marts.

Menighedsråd:

Vedtægterne for menighedsrådene siger i kap. VII, § 24: Når et medlem af rådet i en sammenhængende periode af mindst 3 måneder ikke er i stand til at varetage sit hverv, indkaldes suppleanten til under medlemmets fravær at tage sæde i rådet. På grund af **Mogens Pedersens** langvarige sygdom har vort menighedsråd konstitueret sig på ny den 17. januar. Formand er pastor **Willem Wuyts**, sekretær **Anna-Maria Witt-Pedersen**, Sdr. Felding, medlemmer **Maria Pedersen**, Ikast, **Jørgen Pedersen**, Herning og **Kay Marie Larsen**, Brande.

Dødsfald:

Franciszka Aniela Malinowska, født **Kamiñar** i Polen den 2. november 1899, døde i sit hjem i Herning den 31. januar. Begravelsen har fundet sted tirsdag den 5. februar på Nordre Kirkegård. Hun hvile i fred.

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.

Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10B. Tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag.

Sankt Vincent Søstrene:

Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10

Hverdagsmesser normalt: Ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.

Lørdag d. 2. Børnenes religionsundervisning nr. 13, kl. 9.30-11.30. **Søndagsmesse kl. 11-11.30**, hvor også menigheden er velkommen.

Konfirmanderne er dog til undervisning m.m. kl. 9.30-14.30!!

Søndag d. 3. Firmelse af 17 firmander ved biskoppen, i kirken i Østergade 12, i Hillerød, kl. 10. *Ingen messe i Møllestræde.*

Onsdag d. 6. Hundested-messe hos fam. Sarrild, Glentevej 8, kl. 19.30. Ring venligst i forvejen og tilmeld jer selv og jeres børn til denne bordmesse og efterfølgende hyggeaften, tlf.: 33 80 41. *Alle familier i Frederiksværk/Hundested omr. er indbudt.*

Lørdag d. 9. Børnenes religionsundervisning nr. 14, kl. 9.30-11.30.

Søndag d. 10. Korsvejsmesse m/dias kl. 10.

Tirsdag d. 12. Helsing-messe hos fam. Pilemann-Jensen, Fasanvej 39, Skærød i Helsing, kl. 19.30. Ring venligst i forvejen og tilmeld jer selv og jeres børn til denne bordmesse og efterfølgende hyggeaften, tlf. 29 68 22. *Alle familier i Helsing-omr. er indbudt.*

Fredag d. 15. - søndag d. 17. Menighedsbesøg hos vores venskabsmenighed St. Vicelin i Lübeck.

Søndag d. 17. Ordets gudstjeneste m/kommunion kl. 10.

Torsdag d. 21. Græsted/Gilleje-messe i Gilleje hos Bodil Liedorff og Irma Olesen, Grønnevang 228, kl. 19.30. Ring venligst i forvejen og tilmeld jer selv og jeres børn til denne bordmesse og efterfølgende hyggeaften, tlf. 30 25 29. *Alle familier i Græsted/Gilleje-omr. er indbudt.*

Lørdag d. 23. Børnenes religionsundervisning nr. 15, kl. 9.30-11.30.

Søndag d. 24.: Latinsk messe kl. 10.

Lørdag d. 30.: Børnenes religionsundervisning nr. 16, kl. 9.30-11.30. Sidste gang undervisning i denne vintersæson. Der er ingen messe.

Søndag d. 31. Palmesøndag fejres med familiemesse kl. 10. Herefter kirkekaffe.

NB: **Strikkeklubben** er normalt hver anden mandag fra kl. 14.30. I marts d. 4 og d. 18 **Midikuk** er normalt hver anden onsdag fra kl. 15.30-17. I marts d. 6. og d. 20.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.

Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: I Sct. Josefs kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).

Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19. Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.

Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken.

Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelzers Kirke. Menighederne er velkomne.

Fredag, den 1.: Kvindernes internationale Bededag.

Søndag, den 3.: Katekese for menighe-

dens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden« Bodens sakramente.

Onsdag, den 13.: KUK kl. 18 på Arnestedet.

Torsdag, den 14.: Bibelaften hos sognepræsten.

Lørdag, den 16.: Bededag hos søstre med pater P. Marx, omi fra kl. 10.30.

Lørdag, den 23.: Bodsgudstjeneste, skriftemål, og messe kl. 16.00. Fælles spisning bagefter.

Søndag, den 24.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden« Påske.

Onsdag, den 27.: KUK kl. 18 på Arnestedet.

Søndag, den 31.: Palmesøndag. Sidste frist for tilmeldingen til Pastoralenhedens fælles udflugt til Sostrup. Indvielsen af palmegrenene finder sted i mødelokalet kl. 10.

Kalundborg: Skt. Maria Kirke

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.
Præst: Stephen Holm, Slagelse
03 52 06 45.

Menighedsrådsformand: E. Wojtaszewski, Røsnæsvej 148, 4400 Kalundborg
03 50 11 20.

Messe: Hver søndag kl. 15.00.

Børneundervisning: Hver søndag kl. 14-15.

Menigheden indbydes til at deltage i de voksnes retræte i Slagelse lørdag den 23. marts, og børnenes weekend i Slagelse lørdag den 30. marts.

Kolding: Skt. Michaels Kirke

Tøndervej 17, 6000 Kolding.

Tlf. (05) 52 76 01.

Sædvanlige messetider

Søndag: kl. 8 sangmesse, kl. 10 højmesse.

Hverdage: mandag og tirsdag kl. 17.15, de øvrige dage kl. 8.15.

I fastetiden er der andagt hver onsdag kl. 19.30.

Onsdag d. 20. kl. 19.30 bodsandagt ved pastor Lars Messerschmidt, der er sognepræst i Esbjerg.

Søndag d. 3. efter højmassen: kirkekaffe. I øvrigt vises hen til sognebrevet.

Køge: Skt. Hans Kirke

Bjerggade 10, 4600 Køge. Sognepræst J. Samuelson S.J.. Træffes tirsdag-fredag kl. 11-12.

Faste messetider:

Tirsdag kl. 19.15, onsdag kl. 9.30, lørdag kl. 11, søndag kl. 10.

Søndag d. 24.: er der firmelse ved biskoppen. Efter messen indbydes alle til at hilse på biskoppen og lykønske firmanderne i menighedslokalerne.

Lemvig: Hellig Kors Kirke

Østergade 33, 7620 Lemvig.
Sognepræst Carroll L. Parker, OMI.
Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messetider: D. 2. og d. 4. lørdag i måneden kl. 10.

Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Religionsundervisning lørdag d. 2. Vi begynder med messen kl. 9.30 og afslutter kl. 11.30.

KUK ungdomsweekend d. 16.-17. i præstegården i Viborg. Ankomsten er kl. 12 d. 16. og slutningen er ca. kl. 14 d. 17. Alle er velkomne til at være med.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo.
P. Herman Legut. O.F.M. Conv.
Tlf. (03)88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.

Messetider.

Søndag: Højmesse kl. 9.30.

Hverdage: Fredag og lørdag kl. 16.30.

Søndag d. 3.: kl. 9.30: Højmesse, 2. søndag i fasten.

Søndag d. 10.: kl. 9.30: Højmesse, 3. søndag i fasten.

Søndag d. 17.: kl. 9.30: Højmesse, bagefter messe på polsk kl. 11.

Søndag d. 24.: kl. 9.30: Højmesse, 5. søndag i fasten.

Mandag d. 25.: kl. 16.30: I forbindelse med gudstjenesten fejres Herrens bebudelses fest.

Fredag d. 29.: kl. 16.30: Korsvej.

Palmesøndag d. 31.: kl. 9.30. Grene, der bliver indviet, er tegn på agtelse, som jøderne viste Jesus.

Menighedsrådsmøde: Tirsdag den 26.

Beretning fra Maribo K.U.K. Efter diverse startvanskeligheder er Maribo K.U.K. startet op i efteråret 1983 med 1 mdl. møde på Skt. Birgitta skole. Deltagerne er næsten alle elever på skolen, ca. 8-10 stykker pr. gang. Aktiviteterne er mange forskellige, f. eks. kristne film, emne-arbejde, orienteringsløb med snobrødsbaking, sang. Fra 8. til 10. marts forsøger vi nu en weekend hos præsten i Maribo.

Nakskov: Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.

Tlf. (03)92 06 81.

Sognepræst. Pater Irenæus O.F.M. con.

Gudstjenestetider:

Søndag: kl. 10.00.

Hverdage: Ma., on., fre., lø. kl. 17.00. Ti. kl. 19.00, to. kl. 11.30.

Polsk messe: Søndag d. 24.3. kl. 11.00.

OBS! Torsdag den 14. marts: Ingen konfirmandundervisning.

Lørdag den 16. marts: Ingen aftenmesse.

Kvindernes internationale bededag.

Fredag den 1. marts er Kvindernes internationale Bededag. Nakskov kristne kvinder samles kl. 14.00 i Baptistkirken på Bregnevej. Man kan kun ønske sig, at mange katolske kvinder deltager i dette økumeniske arrangement.

Månedens kom-sammen-eftermiddag

Flere og flere deltager i månedens hyggelige kom-sammen-eftermiddag. Den første onsdag i marts (6.3.) står døren til Kolbehuset igen åben for alle. Kom og kig indenfor fra kl. 14-16. På gensyn.

Forberedelse til påske

I den 40-dages forberedelse til påske gives menigheden hvert år tre stikord: faste, bøn og almisse. Ved faste forstås at man kun spiser eet måltid og reducerer de øvrige måltider til et minimum, hvis man ikke helt undlader dem. En fastedag er samtidig kødløs dag. Både askeonsdag og langfredag er påbudte fastedage. Enhver kan udover disse påbudte fastedage holde en fastedag, f. eks. som forberedelse til skriftemålet eller måske en dag om ugen.

At faste forbindes i vor tid ofte med at give almisser. Årets fasteaktion er selvfølgelig et godt tilbud for vore fastealmisser. En fast ugentlig fastedag kan hjælpe til at gøre almisserne lidt mere rundhåndede. I 1984 samlede menigheden kr. 4.895.75 ved fasteaktionen. Stikordet: Bøn. I år gentages sidste års tilbud med en formiddagsmesse om torsdagen kl. 11.30 (undt. torsd. 14.3.) Hverdagsmessen om tirsdagen (undt. tirsd. 12.3.) holdes kl. 19.00. Til tirsdagsmessen knyttes en åbent hus aften i præstegården. Om fredagen (undt. fre. 15.3.) er der tilbedelse i kirken efter aftenmessen (kl. 17) indtil kl. 19. Der er lejlighed til skriftemål i f. m. fredagens tilbedelse i kirken.

Nyborg: Stella Maris Kirke

Vindingevej 9, 5800 Nyborg.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.
Tlf. (09) 31 09 74 eller 31 03 60.

Træffetider: Torsdag kl. 9-12 og lørdag kl. 17-18 eller efter aftale.

Messetider:

Hverdage: Kl. 6.30 undtagen onsdag kl. 17.00.

Lørdag kl. 16 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Søndag kl. 10: Højmesse.

Før messen er der lejlighed til skriftemål. Hver anden lørdag religionsundervisning kl. 10-12.

Søndag den 10. Familiemesse kl. 10.00 efter messe kirkekaffe.

Hver lørdag i fasten kl. 15.30 korsvejsandagt, før messen kl. 16.00.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.

Tlf. (03) 72 09 85. Sognepræsten træffes: ti., fr. og lø. kl. 11-12.

Kl. 8.00. Messe på Maria-Elisabeths Hj.

Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.

Hver skole - onsdag og fredag.

Kl. 8.00: Messe i Vor Frue Kirke.

Fredag d. 1. kl. 18.00-19.00: Tilbedelse på Maria-Elisabeths Hjem.

Kl. 19.00: Messe.

Søndag d. 3.: Menighedskaffe efter højmassen.

Mandag d. 4. kl. 19.30: Generalforsamling for Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Syd- og Østsjælland i menighedssalen.

Søndag den 17. kl. 11.00: Polsk messe.

Fredag d. 8., 15., 22. og 29.: Korsvejsandagt kl. 19.00.

Palmesøndag d. 31. kl. 10.00: Palmeindvielse, procession, højmesse.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C.

Tlf. (09) 12 16 64.

Kontortid: ma.-fr. kl. 10-12.

Sognepræst: P. Jerzy Gorowski.

Andenpræst: P. Stefan Huber.

Præst: P. Karl Marischka.

Træffetid: Ti.-fr. kl. 11-12 samt ons. og fr. tillige 17-18.

Søndagsmesser: kl. 8-10-16.30.

2. og 4. søndag polsk messe kl. 12.

Hverdagsmesser: ma. kl. 8, ti., to., lø. kl. 9, ons. kl. 11, fr. kl. 19.

Andagter: to. kl. 19 Maria-andagt, i Fastetiden dog Korsvejsandagt.

Religionsundervisning:

Ons. kl. 16 for alle grupperne.

Mini-KUK: fr. kl. 15.30-17.

Maxi KUK: efter aftale.

Maria-Legionen: ons. kl. 19.30 (Adg. 7).

Fredag d. 1.: Kvindernes Internationale Bededag: kl. 14 i Metodistkirken.

Lørdag d. 2.: Retrætedag for hele menigheden på Bjerregårdsvej 9, v/Grethe Livbjerg.

Torsdag d. 7.: Andagt kl. 19 om præste- og ordenskald v/P. Paul Keller SJ, København. Efter andagten fortæller P. Keller i Skolens sal om Jesuiterordenen og viser dias. Kaffe kan købes.

Mandag d. 11.: DKKF - Generalforsamling kl. 19.30 på Bjerregårdsvej 9.

Tirsdag d. 12.: De ældres Klub kl. 14 på skolen.

Torsdag d. 21.: Bodsandagt kl. 19 med lejlighed til personligt skriftemål før og efter andagten.

Torsdag d. 28.: Den Franciscanske Lægårdens Odense-fraternitet får besøg af to norske Franciscaner-brødre

Søndag d. 31.: Palmesøndag/Messer kl. 8-10 højmesse, indledes med procession fra Jomfruklostret - 16.30.

Dalum Klosterkirke

Søndag: messe kl. 7.30

Hverdage: messe kl. 6.30.

Randers: Jesu Hjerte Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.

Tlf. (06) 42 97 30.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17 og søndag kl. 10.

Hverdagsmesser:

Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8. Onsdag kl. 19. Fredag kl. 8 i Søstrenes kapel, Laksegade 4.

Skulle der ske forandring i hverdagens messetider, meddeles det ved søndagsmessen.

Skriftemål:

Efter aftale med præsten, eller man kan komme når som helst og ringe på skrifteklokken. Hvis præsten er hjemme, kommer han straks.

Søndag d. 31.: Palmesøndag: Velsignelse af »palmer«, procession og messe kl. 10.

Korsvejsandagt: Hver onsdag (undt. 6.3) kl. 19 med efterfølgende messe.

Firmelse: Biskop Suhr giver firmelses sakramente d. 17. marts ved 10 messen.

Møder:

Sogneundervisning: d. 2.3. Messe kl. 13.30.

Kirkekaffe: søndag d. 17. marts efter firmelsesmesse.

Menighedsklub: d. 23.3 kl. 14.30.

Familiegruppe efter aftale.

MINI-KUK d. 13. og 27. marts.

KUK: Ring til Erik Mouritzen (06) 41 57 25.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.

Sognepræst: T. Palsø. Tlf. (03) 61 03 92.

Søndag: Højmesse kl. 10. Onsdage, fredage: Messe kl. 17.30. Fredage tillige.

Konfirmandundervisning efter aftale.

Søndag d. 3.: 2 søndag i fasten. Efter messen kirkekaffe.

Søndag d. 31.: Palmesøndag. Højmassen kl. 10 indledes ved kirkedøren med indvielse af de grønne grene, derefter procession til alteret. Lidelseshistorien efter Markus.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesse kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Lørdag d. 2. gæster foreningen Tro og Lys vores menighed. Foreningens formål er at integrere mentalt handicappede i kirkefællesskabet. Menigheden er altså indbudt til at være med. Mødet starter kl. 14.00 med hyggeligt samvær. Derefter er der religionsundervisning, efterfulgt af gruppearbejde og der afsluttes med en festlig messe kl. 17. Til sidst spiser vi i fællesskab vor medbragte madpakke og slutter med aftenbøn ca. kl. 19.30.

Søndag d. 10.: Familiemesse, tilrettelagt af konfirmanderne.

Onsdag d. 20.: Korsvejsandagt: Kl. 19.30.

Mandag d. 25.: Mariæ Bebudelse. Aftenmesse: Kl. 19.30.

Søndag d. 31.: Palmesøndag. Palmeindvielsen begynder kl. 10 i menighedssalen.

Ledreborg Slotskirke

Hver søndag messe kl. 8.30.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.

Søndagsmesse: kl. 10.

Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos De små Søstre i Øm.

Hver fredag 16-18: Religionsundervisning for børn.

Søndag d. 3. kl. 10: Familiemesse. Bagefter kirkekaffe.

Mandag d. 11. kl. 14-16: Værestedet.

Lørdag d. 16. kl. 15.30: Messe.

Onsdag d. 20. kl. 19: Efter aftenmessen taler pater P. Marx om »Tro og lys«.

Mandag d. 25. kl. 14-16: Værestedet.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. (03)-52 06 45, præst Stephen Holm.

Faste messetider:

Alle **søndage:** Højmesse kl. 10.00.

Hverdage normalt således:

Mandag messe kl. 17.15. Tirsdag, torsdag, fredag kl. 19.15. Onsdag, lørdag kl. 9.

Kommunitetets bønner normalt således: Laudes kl. 8.30, rosenkans kl. 12.00, vesper kl. 18.00.

Mandag den 4.: Tilbedelse i kapellet kl. 18.00-19.00.

Søndag den 10.: 3. søndag i fasten: Kirkebil fra Korsør og Dianalund, kirkekaffe.

Søndag den 24.: 5. søndag i fasten: Latinsk højmesse, kirkebil fra Korsør.

Lørdag den 23.: Afholdes retræte som optakt til påskefesten.

Lørdag den 30.: Afholdes weekend i præstegården for de 7-13 årige som afslutning på vinterens undervisning.

Søndag den 31.: Palmesøndag højmesse med palmevielse og procession.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.
Sognepræst pater Josef Völk. (C.S.s.R.).

Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.

Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messetider:

Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag aftenmesse kl. 19. Skriftemål: Før disse gudstjenester eller efter aftale med præsten.

Lørdag d. 2.: Religionsundervisning for børnene fra kl. 10.00 til 12.00.

Søndag d. 3.: Familiemesse: Efter messen kirkekaffe, arrangeret af Maxi-KUK. Alle er hjertelig velkomne.

Mandag d. 4.: Præstemøde i Odense for præsterne vest for Store Bælt.

Torsdag d. 7.: Efter aftenmessen mødes studiekredsens medlemmer i menighedssalen. Emnet er stadigvæk: »Bodens sakramente«.

Nye medlemmer er velkomne!

Lørdag d. 9.: Menighedsretræte! Fra kl. 10.30 til kl. 16.00. Retræten sluttes med en messe (der gælder som søndagsmesse). Der er lejlighed til skriftemål.

Tirsdag d. 12.: Økumenisk gudstjeneste i Vor Frue Kirke: Kl. 19.30. Efter den økumeniske gudstjeneste i Vor Frue Kirke mødes vi i Sct. Knuds Kirkes menighedssal. Der fortælles om noget specielt. Der er også kaffebord.

Torsdag d. 14.: Efter aftenmesse er der menighedsrådsmøde i menighedssalen.

Lørdag d. 16.: Den pastorale Enhed for Fyn mødes. Stedet meddeles senere. Ligeledes klokkeslættet. – Kontaktgruppen mødes.

Messe i kirken kl. 14.00. Derefter samles vi i menighedssalen. – Kl. 16.00: Bryllup i kirken: Urmager Michel Norbert Petersen og Helle Johnsen. – Brudeparret ønskes hjertelig til lykke!

Tirsdag d. 19.: Festen for den hellige Josef: Aftenmesse med prædiken: Kl. 19.00.

Torsdag d. 21.: Efter aftenmessen mødes Maxi-KUK i menighedssalen.

Lørdag d. 23.: Religionsundervisning for børnene fra kl. 10.00 til 11.40. Messe for børnene i kirken: Kl. 11.45.

Guldbryllup: Fhv. savskærer Rasmus Martin Larsen og hustru Karen Hansigne Solenborg, født Hansen. Guldbrudeparret ønskes hjertelig til lykke.

Mandag d. 25.: Festen for Herrens Bebudelse. Messe kl. 6.45.

Torsdag d. 28.: Kl. 11.00: Gudstjeneste for alle børn i børnehaverne (i kirken).

Søndag d. 31.: Palmesøndag: Kl. 10.00: Indvielse af palmegrenene. Palmeprocession. Højmesse med Jesu lidelseshistorie efter evangelisten Markus. Har nogle syge derhjemme, (Måske også nogle syge naboer!). Som ikke kan komme i kirke, bedes man om at tage nogle indviede grene med hjem til dem. Vore syge, som gerne vil modtage påskedommunion i deres hjem, bedes meddele dette i god tid til sognepræsten.

Hver fredag i fastetiden er der korsvejsandagt i kirken.

Hver søndag i fastetiden holdes der en fasteprediken.

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.

Sognepræst Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 42 35 85.

Fastetiden, som begyndte askeonsdag, dækker hele marts måned. Faste gør vel kun de allerfærreste, når det gælder mad og drikke. Men faste er meget andet: Mere tid til bøn og bibellæsning og almisse. Mange kan ikke lide det ord, det smager af nedladdenhed. Men dets betydning er: At give af sin overflod, at dele med dem, der intet har eller kun alt for lidt. Det er mere end en kristen dyd: Det er en kristens klare pligt. Men hvordan i praksis. Caritas' fasteaktion hjælper os dertil. Læg daglig eller ugentlig til side, hvad du kan undvære. Det er »faste for Herren!«

Fredag d. 1.: Jesu Hjerte fredag: Messe kl. 10.

Onsdag d. 13.: Katolsk kvindegruppe mødes hos søstrene i Åbenrå efter messen kl. 19.30.

Tirsdag d. 19.: Skt. Josefs fest. Messe kl. 19. Derefter menighedsrådsmøde. Emnet ikke fastlagt endnu. Tag selv brød med.

Søndag d. 31.: Palmesøndag: Højmesse kl. 9.30 med indvielse af grenene og lidelseshistorien.

Thisted: Skt. Thøgers Kirke

Møllevej 23, 7700 Thisted.

Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 08-12 69 56 eller til Keld Westergaard, Thisted, tlf. 07-92 43 04.

Søndag d. 3. kl. 16.00: Messe.

Søndag d. 17. kl. 16.00: Messe.

Søndag d. 31. kl. 16.00: Messe.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle

Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag

kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.

Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester:

Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.

Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.

Søndag d. 3. kl. 10: Familiemesse. Bagefter menighedskaffe i samlingsalen.

Tirsdag d. 5. kl. 17.15: Korsvejsandagt i kirken. Kl. 18: messe.

Onsdag d. 6. kl. 19: Pastoralenhedsrådsmøde i Silkeborg.

Mandag d. 11. kl. 14.30: Kontaktgruppen indbyder de ældre til Maria Søstrenes sal på Vestre Engvej. Læge Birgit Lie fortæller og viser lysbilleder fra sit arbejde blandt de nødstedte i Eritrea, Afrika.

Tirsdag d. 19. kl. 17.15: Bønstime i kirken. Meditationsemne: Bodfærdighedens

Ånd. kl. 18: messe.

Tirsdag d. 26. kl. 17.30: Messe i kirken. Kl. 18: Sct. Norbertsaften med fælles spisning. Aftenens emne: »Døden, livets afslutning - og begyndelse« v/ Joan Zeuthen, Anton Dorph-Petersen og pastor Kerkhofs.

Torsdag d. 28. kl. 19: Bodsandagt i kirken. Fastetiden er en »omvendelsestid«. Lad os gøre alvor af det ved et godt skriftemål.

Lørdag d. 30: Koret »Les petits chanteurs

de Douai« besøger menigheden. Koret bliver indlogeret på skolen. Kl. 19.30: Koncert i kirken.

Søndag d. 31.: Palmesøndag, Kl. 10: det franske kor synger under højmessens.

NB: **Første Kommunikanter.**

De børn, der forbereder sig på modtagelsen af den Hl. Kommunion på Skærtorsdag, indbydes til en forberedelses- og øvelseseftermiddag i præstegården

torsdag d. 21. kl. 13. Alle skal være til stede. Tag evt. fri fra skolen.

Religionsundervisning for eftermiddagsholdene: Udover øvelseseftermiddagen er der religionsundervisning: lørdag den 9. og 23. kl. 13.

Firmelse 1985

Biskop H. Martensen kommer til Vejle for at meddele firmelsessakramentet

søndag d. 20. oktober 1985.

En velsignet bodstid.

Viborg: Skt. Kjelds Kirke

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg.

Sognepræst Carroll L. Parker, OMI.

Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messetider: 1., 3. og 5. søndag i måneden kl. 10 og hver lørdag kl. 16.30

Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Religionsundervisning lørdag den 9. Vi begynder med messen kl. 10 og afslutter kl. 12.

Fredag d. 1., 8., 15., 22. og 29. kl. 19.30: Korsvejsandagt i forbindelse med messen.

KUK ungdomsweekend d. 16.-17. Ankomsten er kl. 12 d. 16. og slutningen er ca. kl. 14 d. 17. Alle er velkomne til at være med.

Vordingborg: Helligåndskirken

Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg.

Sognepræst p. Julian Bodnar træffes: onsdag, torsdag, Marienbergvej 9, st. th.

Tlf. (03) 77 39 27.

Hver søndag kl. 10.00: Messe.

Søndag d. 10.: Menighedskaffe efter højmessens.

Religionsundervisning: Hver torsdag kl. 14.00 - Hold I, kl. 15.00 - hold II.

Palmesøndag d. 31. kl. 10.00: Palmeindvielse, procession, messe.

Åbenrå: Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.

Sognepræst: Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 62 35 42 eller 42 35 85.

Da biskoppen sidst holdt firmelse i Sct. Ansgars kirke (20.10. 84). Var der alligevel nogle unge, der ikke kunne være med. Da der går et par år, inden biskoppen igen kommer til Åbenrå, har han overdraget generalvikaren, Lars Messerschmidt til at meddele firmelsens sakramente søndag d. 3. marts kl. 10. Det er desuden den første søndag i måneden, hvor vi alle samles om højmessens kl. 10.

På menighedsrådsmødet d. 4.2. gjorde vi regnskabet klar til Ansgarstiftelsen. Det bliver offentliggjort næste gang. Men vi aftalte også næste menighedsrådsmøde, onsdag d. 6. marts, hvor herr A. Liss, som er vor kontaktperson til Caritas, fortæller om fasteaktionen og Caritas' arbejde. Et godt emne til fastetiden.

Fredag d. 1.: Jesu Hjerter fredag. Tilbedelse 15.-16.: Messe med sakramental velsignelse kl. 19.30.
Søndag d. 3.: Højmesse med firmelse ved generalvikaren kl. 10.
Onsdag d. 6.: Menighedsrådsmøde efter messen kl. 19.30. A. Liss fortæller om Caritas. Tag selv brød med.
Onsdag d. 13.: Katolsk kvindegroupe mødes hos søstre efter messen kl. 19.30.
Mandag d. 25.: Herrens bebudelse. Messe kl. 19.30.
Søndag d. 31.: Palmesøndag kl. 10 og 14.30: Indvielse af grenene og procession.

Tirsdag d. 19. kl. 19.00: Bodsandagt. p. Parker og p. Smeenk er også til stede for skriftemål.
Søndag d. 24. kl. 10.00: Gudstjeneste v./ Per Dolmer
Tirsdag d. 26. kl. 19.00 Pastor Gunnar Rasmussen, Hjørring, fortæller i præstegården om Baptistkirken. Derefter kaffebord.
Søndag d. 31. kl. 10.00: Højmesse med palmeindvielse og procession. KUK-klubberne mødes som meddelt i sognebladet.
Hjørring: Gudstjeneste som meddelt i sognebladet.
Lørdag d. 16. kl. 16.30: Messe.
Søndag d. 24. kl. 10.00: Messe.
Lørdag d. 30. kl. 16.30: Messe.
 Bodsandagt og korsvejsandagt som meddelt i sognebladet.

Mandag d. 4. kl. 19: Menighedsrådsmøde.
Tirsdag d. 5. kl. 17: Rundvisning i kirken v p. Meister. Kl. 19.30: Katolsk studiegruppe.
Torsdag d. 7. kl. 19.30: Kunstkredsften: A. Meister om menneskebillede i nyere kunst.
Lørdag d. 9. kl. 10: Sogneundervisningen. Familiemesse ca. kl. 12.00.
Mandag d. 11. kl. 19: Retræteften.
Torsdag d. 21. kl. 14.30: Mariakongregationen.

Tirsdag d. 26. kl. 19.30: Katolsk studiegruppe.
Lørdag d. 30. kl. 11-13: Fernisering i Galleri ved Kirken: Jette Kai, vævning.
Søndag d. 31. Palmesøndag: Palmeliturgi kl. 10. Passionslæsning.
Skt. Knuds klub for ældre: Hver tirsdag, kl. 14.30. KUK: Hver tirsdag og torsdag, kl. 19.30. Mini-KUK: Hver tirsdag kl. 18.30.
Galleri ved kirken: Udstilling marts: Allan Stochholm, Maleri. Åben: Mandag - fredag kl. 17-19.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg.
 Sognepræst Leo kertz.
 Træffes bedst om formiddagene.
 Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.
Søndagsmesser:
 Sct. Mariæ Kirke kl. 10.00: Højmesse.
 Sct. Joseph Hospitalskirke kl. 8.00: Messe.
Fredag d. 1. kl. 15.00: Første fredags sakramentale tilbedelse til messen kl. 19.00.
Søndag d. 3. kl. 10.00: Gregoriansk messe.
Søndag d. 10. kl. 10.00: Højmesse.
Torsdag d. 14. kl. 14.30 Sct. Joseph Klub. Korsvejsandagt. Kaffebord.
Fredag d. 15. kl. 17.00: Messe. Efter messen samles vi i præstegården, hvor læge Anne Storm fortæller om Lourdes. (Film). Madpakke medbringes. Kaffe og the m.m. serveres.
Søndag d. 17. kl. 10.00: Familiemesse. Kl. 19.00 Aalborg koret MOFI synger i kirken.

Århus: Vor Frue Kirke

Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C.
 Tlf. (06) 13 56 66.
 Præsterne: A. Meister, H. Krawczyk, G. Grünwald.
Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe), 17.
Hverdagsmesser: Mandag d. 19., tirsdag kl. 16.30, onsdag d. 8., torsdag d. 11., fredag d. 19., lørdag d. 8.
Messe på polsk: Hver 1. og 3. søndag kl. 12.
Pindstrup: Hver 1. og 3. søndag, kl. 10.30.
Odder: Hver 2. og 4. søndag, kl. 14.
Skriftemål: Fredag kl. 18-19, helst 1. fredag eller efter aftale.
Skolemesse: Hver tirsdag og fredag kl. 8.
Korsvejsandagt: Hver tirsdag kl. 16.15.
Fredag d. 1. kl. 18: Menighedens bodstime.

Nordisk katolsk konference for åndelig fornyelse

Fra Kristi Himmelfartsdag d. 16. maj til søndag d. 19. maj afholdes i den katolske domkirke i Stockholm en nordisk konference for åndelig fornyelse.

Konferencens tema er hentet fra Efeserbrevet 4,15-16: Vokse op til Kristus. Dette tema behandles i følgende emner: Tro og omvendelse. Helligåndens gave. Den enkeltes kald til hellighed. At vokse i fællesskabet. At vokse i nådegaverne. Kirkens vækst gennem evangelisering.

Talere

Talere ved konferencen er den indiske jesuit *Fio Mascarenhas*, der leder den internationale serviceorgan for den karismatiske fornyelse i kirken (IC-CRO), den franske advokat *Hervé-Marie Catta*, leder af det karismatiske fællesskab i Paris Emmanuel, der tæller 1800 medlemmer, pater *Clyde Rausch*, der er sognepræst i Täby, nord for Stockholm, og koordinator for oblatfædre i Skandinavien, *Lillemor Hallin* og *Kerstin Jonsson*, som begge

bor i et lægmandskommunitet i Täby, og generalvikar *Lars Messerschmidt*.

Foruden foredrag vil der også være samtalegrupper, fælles bøn og lovprisning, messe og fælles måltider.

Den såkaldte karismatiske fornyelse

Konferencens formål er at bidrage til den åndelige fornyelses i kirken. Med Det andet Vatikanconcil er der startet en fornyelsesproces i kirken. Den har mange aspekter og har medført mange ændringer. Den åndelige side af kirkens fornyelse er når alt kommer til alt den vigtigste, men også den sværeste både at tale om og realisere, fordi den først og fremmest er Guds initiativ og værk. Men også den åndelige fornyelse af kirken har mange udtryk og en af dem er den såkaldte karismatiske fornyelse.

Denne er på en gang en personlig fornyelse og styrkelse af den enkeltes trosliv og en fornyelse, der i et hidtil ukendt omfang tilbydes hele kirken. Et af dens karakteristiske ud-

tryk er bedegrupperne. Man skønner, at 10-20 millioner katolikker er involveret i denne fornyelse, som også findes i de fleste andre større kirkesamfund. Den har derfor også en økumenisk betydning.

Den karismatiske fornyelse startede i den katolske kirke i USA og har nu spredt sig til hele kirken. Talrige bispekonferencer har godkendt fornyelsen, og også den nuværende pave har givet den det blå stempel.

Bedekredse i Danmark

Selv om fornyelsen har været ret svagt repræsenteret i den katolske kirke i Skandinavien, har der dog været karismatiske bedekredse i Danmark siden 1970, og der har været afholdt to nordiske konferencer på Mariaholm i Norge i 1981 og 1983.

Folder med nærmere oplysninger findes i alle katolske kirker eller kan rekvireres hos *Else Marie Pade*, Berlingsbakke 20 A, 2920 Charlottenlund, tlf. 01-64 29 96.

Lars Messerschmidt

Liturgisk kalender for marts

1. viol. Fredag i 1. uge i fasten. L. Ezek. 18,21-28. Ev. Matt. 5,20-26. *Faste pf.* (I Ps.).
Kvindernes internationale bededag.
 2. viol. Lørdag i 1. uge i fasten. L. 5. Mos. 26,16-19. Ev. Matt. 5,43-48. *Faste pf.* (Karl den Gode, martyr (død 1127) kan ihukommes). (I Ps.).
 3. viol. 2. søndag i fasten: 1. L. 1. Mos. 22,1-2. 9a. 10-13. 15-18. Salme 116,10+15. 16-17. 18-19. R. v. 9: Jeg vandrer for Herrens åsyn udi de levendes land. 2. L. Rom. 8,31b-34. Ev. Mark. 9,2-10. *Cr. Særl. pf.* (II Ps.).
 4. viol. Mandag i 2. uge i fasten. L. Dan. 9,4b-10. Ev. Luk. 6,36-38. *Faste pf.* (Casimir (død 1483) kan ihukommes). (II Ps.).
 5. viol. Tirsdag i 2. uge i fasten. L. Es. 1,10. 16-20. Ev. Matt. 23,1-12. *Faste pf.* (II Ps.).
 6. viol. Onsdag i 2. uge i fasten. L. Jer. 18,18-20. Ev. Matt. 20,17-28. *Faste pf.* (II Ps.).
 7. viol. Torsdag i 2. uge i fasten. L. Jer. 17,5-10. Ev. Luk. 16,19-31. *Faste pf.* (Perpetua og Felicitas, martyrer (død 204) kan ihukommes). (II Ps.).
 8. viol. Fredag i 2. uge i fasten. L. 1. Mos. 37,3-4. 12-13a. 17b-28. Ev. Matt. 21,33-43. 45-46. *Faste pf.* (Johannes af Gud, ordensmand (død 1550) kan ihukommes). (II Ps.).
 9. viol. Lørdag i 2. uge i fasten. L. Mika 7,14-15. 18-20. Ev. Luk. 15,1-3. 11-32. *Faste pf.* (Franciska af Rom, ordenssøster (død 1440) kan ihukommes). (II Ps.).
 10. viol. 3. søndag i fasten. 1. L. 2. Mos. 20,1-17. Salme 19,8. 9. 10. 11. R. Joh. 6,68: Herre, du har det evige livs ord. 2. L. 1. Kor. 1,22-25. Ev. Joh. 2,13-22. *Cr. Faste pf.* (III Ps.).
 11. viol. Mandag i 3. uge i fasten. L. 2. Kong. 5,1-15a. Ev. Luk. 4,24-30. *Faste pf.* (III Ps.).
 12. viol. Tirsdag i 3. uge i fasten. L. Dan. IV, 2,11-20. Ev. Matt. 18,21-35. *Faste pf.* (III Ps.).
 13. viol. Onsdag i 3. uge i fasten. L. 5. Mos. 4,1-5-9. Ev. Matt. 5,17-19. *Faste pf.* (III Ps.).
 14. viol. Torsdag i 3. uge i fasten. L. Jer. 7,23-29. Ev. Luk. 11,14-23. *Faste pf.* (III Ps.).
 15. viol. Fredag i 3. uge i fasten. L. Hos. 14,2-10. Ev. Mark. 12,28b-34. *Faste pf.* (III Ps.).
 16. viol. Lørdag i 3. uge i fasten. L. Hos. 6,1-6. Ev. Luk. 18,9-14. *Faste pf.* (III Ps.).
 17. viol. eller rosa. 4. søndag i fasten. 1. L. 2. Krøn. 36,14-16. 19-23. Salme 137,1-2. 3. 4-5. 6. R. v.

6a: Min tunge hænge ved ganen, om ikke jeg ihukommer dig. 2. L. Ef. 2,4-10. Ev. Joh. 3,14-21. *Cr. Faste pf.* (IV Ps.).
 18. viol. Mandag i 4. uge i fasten. L. Es. 65,17-21. Ev. Joh. 4,43-54. *Faste pf.* (Cyrillus af Jerusalem (død 1386) kan ihukommes). (IV Ps.).
 19. hvid. Tirsdag. Josef, Jomfru Marias Brudgom (s). 1. L. 2. Sam. 7,4-5a. 12-14a. 16. Salme 89,2-3. 4-5. 27+29. R. v. 37: Hans slægt skal blive for evigt. 2. L. Rom. 4,13. 16-18. 22. Ev. Matt. 1,16. 18-21. 24a. eller Luk. 2,41-51a. *Gl. Cr. Særl. pf.*
 20. viol. Onsdag i 4. uge i fasten. L. Es. 49,8-15. Ev. Joh. 5,17-30. *Faste pf.* (IV Ps.).
 21. viol. Torsdag i 4. uge i fasten. L. 2. Mos. 32,7-14. Ev. Joh. 5,31-47. *Faste pf.* (IV Ps.).
 22. viol. Fredag i 4. uge i fasten. L. Visd. 2,1a. 12-22. Ev. Joh. 7,1-2. 10. 25-30. *Faste pf.* (IV Ps.).
 23. viol. Lørdag i 4. uge i fasten. L. Jer. 11,18-20. Ev. Joh. 7,40-53. *Faste pf.* (Turibius af Mogrovejo, biskop (død 1606) kan ihukommes). (IV Ps.).
 24. viol. 5. søndag i fasten 1. L. Jer. 31,31-34. Salme 51,3-4. 12-13. 14-15. R. v. 12a: Skab mig, o Gud, et rent hjerte. 2. L. Hebr. 5,7-9. Ev. Joh. 12,20-33. *Cr. Faste pf.* (I Ps.).
 25. hvid. Mandag. Herrens bebudelse (s). 1. L. Es. 7,10-14; 8,10. Salme 40,7-8a. 8b-9. 10. 11. R. v. 8a-9a: Herre, se: Jeg kommer for at gøre din vilje. 2. L. Hebr. 10,4-10. Ev. Luk. 1,26-38. *Gl. Cr. Særl. pf.*
 26. viol. Tirsdag i 5. uge i fasten. L. 4. Mos. 21,4-9. Ev. Joh. 8,21-30. *Pass. pf. I.* (I Ps.).
 27. viol. Onsdag i 5. uge i fasten. L. Dan. 3,14-20. 24-25. 28. Ev. Joh. 8,31-42. *Pass. pf. I.* (I Ps.).
 28. viol. Torsdag i 5. uge i fasten. L. 1. Mos. 17,3-9. Ev. Joh. 8,51-59. *Pass. pf. I.* (II Ps.).
 29. viol. Fredag i 5. uge i fasten. L. Jer. 20,10-13. Ev. Joh. 10,31-42. *Pass. pf. I.* (II Ps.).
 30. viol. Lørdag i 5. uge i fasten. L. Ezek. 37,21-28. Ev. Joh. 11,45-56. *Pass. pf. I.* (II Ps.).
 31. rød. Palmesøndag.
Palmeprocessionen: Ev. Mark. 11,1-10 eller Joh. 12,12-16.
Messen: 1. L. Es. 50,4-7. Salme 22,8-9. 17-18a. 19-20. 23-24. R. v. 2a: *Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?* 2. L. Fil. 2,6-11. Ev. Mark. 14,1-15,47 eller 15,1-39. *Cr. Særl. pf.*

Dansk-tysk katolsk kvindeweekend i Nordtyskland

Det er allerede tradition, at tyske og danske katolske kvinder inviterer hinanden til møder henholdsvis i Nütschau/Nordtyskland og på Ømboergen. Den 26.-27. januar oplevede ti danske kvinder et enestående katolsk fællesskab i benediktinerklostret Nütschau. De tyske kvinder havde forberedt det bibelske tema: »stå op og lev« Markus 5,41. Tekstforklaringen og diskussionen omkring de kendte Jesu ord til Jairi datter gav os et nyt syn på

Skriften, og vi oplevede Jesu ord konkret og sagt til os, placeret ind i vor egen situation.

Kvindemøde i Øm

I dag siger Jesus de samme ord til os, og vi må tro på hans barmhjertighed og hans helbredende og livgivende kraft. Evangeliet, vor fælles tro, fører mennesker sammen, og det er berigende at udveksle erfaringer ud over landegrænserne, baseret på forskellig kulturel og

social baggrund. Vore tyske venners åbenhed og gæstfrihed varmede hjerterne, og mange gode timer har uddybet danske og tyske katolske kvinders venskab og fællesskab.

For at styrke denne kontakt har også vi inviteret nogle tyske katolske kvinder til et dansk økumenisk kvindemøde på Øm den 8.-10. februar i år og ligeledes til DKKF's møde på Magleås den 26.-28. april.

Sr. Else Pascale DKKF's bestyrelse

Latinamerika

alternativ til voldsfilosofierne

gende sociale og politiske uretfærdighed, den menneskeforagt, den har sit udspring i, den ydmygelse, had og vold, den inspirerer til; og den korruption, som holder det hele i gang.

I det rige, men oliekriseramte Venezuela talte paven især til ungdommen. Han opfordrede dem til at stå vagt om ægteskabets og familielivets værdier, som et kristent menneskesyn bør værne om. Men i alle sine taler kom paven ind på den sociale kløft mellem de få rige og de utallige fattige, og den ondskab, kløften avler.

Af flere grunde var forventningerne skruet højest omkring pavens besøg i Peru. Her udarbejdede *Gustavo Gutierrez* den første befrielsesteologi, som Rom, eller i hvert fald trosælverkongregationens leder, kardinal *Ratzinger*, kalder marxistisk. Pressen, som fulgte paven skridt for skridt, bragte lange reportager om hans friluftsmesser i sportsstadier, valfartskirker og fra soklen til inka-fortet i Cuzco.

Samme presse, som i forvejen har sin sympati et eller andet sted, granskede pavens mange taler nøje og kritisk, men kunne ikke blive enig om, hvorvidt paven nu havde fordømt befrielsesteologien eller ej. Hvilket delvist skyldtes, at pavens nuancerin-

ger var filosofisk mere hårfine, end en del journalister magtede at gengive. For selv om paven naturligvis talte om familieliv, kyskhed i og uden for ægteskabet, abort og prævention, vidste man i forvejen, at besøget i Peru ville blive domineret af pavens opgør med befrielsesteologien, og at hans taler derfor ville være rettet til teologerne og deres biskopper.

Hele mennesket skal befries

Det har nok overrasket alle, at paven spækkede sine taler med lange citater fra de i sin tid opsigtsvækkende udtalelser om »prioritering af indsatsen for de fattige«, affattet efter bispemøderne i Medellin, Columbia i 1968, Puebla, Mexico i 1979 og de peruvianske biskoppers kompromis-tekst, udarbejdet under deres ad limina-besøg i Rom i oktober 1984.

Paven gentog de kendte standpunkter: en ægte befrielse må befri *hele* mennesket fra *alle* former for slaveri, ikke kun fra strukturer, men også først og fremmest fra den personlige synd, der skaber uret-færdige strukturer, og ikke blot fra én falsk ideologi, kapitalismens, men fra alle politiske ideologier, der gør mennesker ufrie.

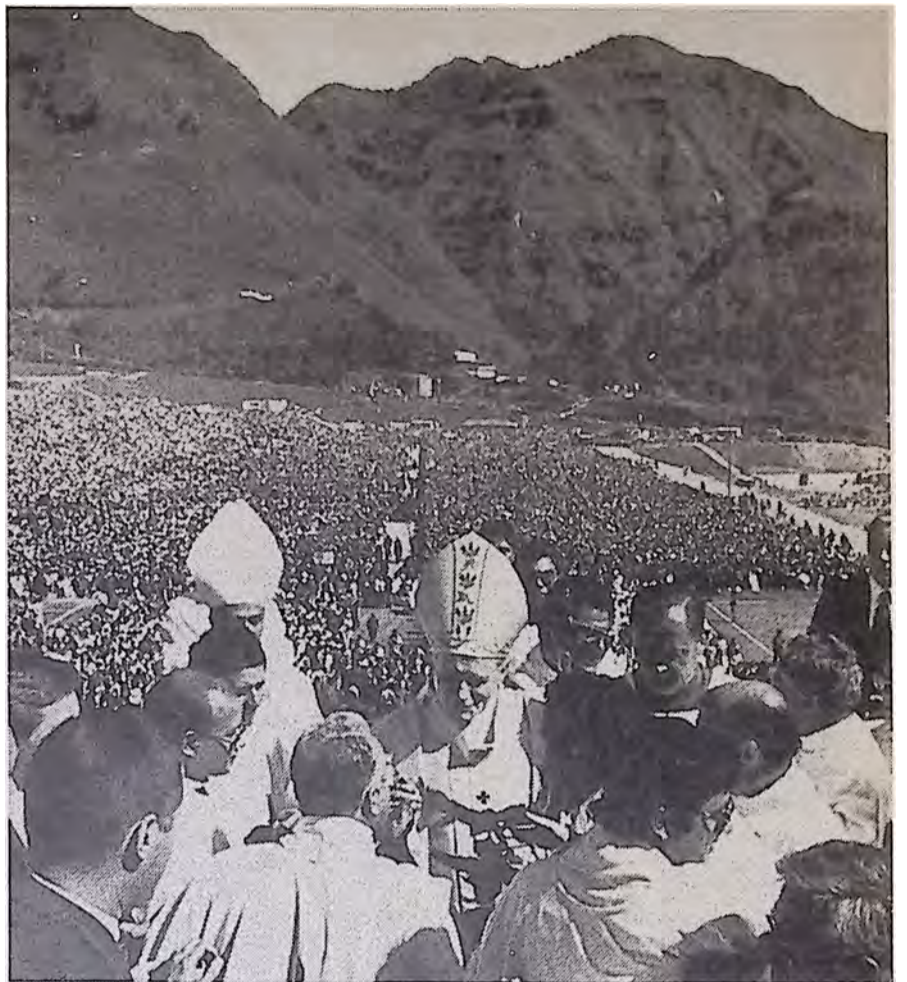
Paven løftede naturligvis som forventet pegefingeren mod den marxistisk inspirerede teologi - og mod marxismens indflydelse i latinamerikansk teologi i det hele taget - men ingen kunne fornægte eller overhøre det lettelsens suk, der lød i de mere progressive kirkelige kredse, da paven f. eks. over for arbejderne i Trujillo gentog og gentog grund-sætningerne fra hans rundskrivelse om det arbejdende menneske (*Laborem exercens*):

Retten til arbejde, retten til en retfærdig løn, der gør familieliv mulig, retten til sociale goder, en bolig, en uddannelse, organisationsfrihed, talefrihed, medbestemmelse.

Her blev Puebla-dokumentet klart gjort til rettesnor for kirkens arbejde: Da kløften mellem rig og fattig er en skandale, er det kirkens opgave, først at bevidstgøre alle om skandalen, for samtidig at bidrage til, at kløften forsvinder.

Undgik konfrontation med teologerne

Perus biskopper står indbyrdes meget splittede i spørgsmålet befrielsesteologi, men de kan sandsynligvis dog alle være tilfredse med forløbet og reaktionerne på pavens besøg. Millioner, der aldrig prak-

I Merida, ved foden af Andesbjergene, koncelebrerede paven en messe med næsten 1 million deltagere. Foto Mellace.

tiserer deres katolske tro, troppede op til pavens messer. De har hørt ham sige drøje sandheder om dem selv og om deres modstandere. De har hørt ham tale på indianernes egne sprog - i sig selv en karismatisk begivenhed og noget, som fattige mennesker nok har en finere sans for at vurdere rigtigt end de instanser, der aldrig har forsøgt at tale med dem. Og så har de, lige siden det samme skete under pavens første rejse til Polen, selv

set, hvor mange millioner, de faktisk er, der kunne gøre fælles indsats.

En anden grund til tilfredshed hos biskopperne er utvivlsomt, at paven undgik den frygtede konfrontation med befrielsesteologerne. Hans besøg i slumkvarteret med det kyniske navn *Villa El Salvador* - en 15 km lang klynge af strå- og bambushytter uden elektricitet eller drikkevand - har vist ham, hvad elendighed betyder i Latinamerika. Det er i disse ørkenbælter af slum omkring hovedstaden Lima, i skrigende kontrast til byens elegante kvartaler med blomsterparker og svømmebade, at sekten *Sendero Luminoso*, Maos lysende sti, rekrutterer sine terrorister. De viste deres styrke ved midt under pavens ophold i Lima at sprænge endnu en højspændingsmast i luften, så hovedstaden var uden strøm. Og for at vise, hvem der stod bag, oplyste de en bjergtop over Lima med bål, opstillet i form af hammer og segl. Også dem henvendte paven sig direkte til med en opfordring til at bidrage til en retfærdig samfundsordning gennem dialog og samarbejde i stedet for gennem likvidering af modstandere.

Sabotage

En anden, mere latterlig episode fandt sted, da pavens stemme under TV-transmissionen af messen i

Caracas, Venezuela, blev fjernet for seerne i Peru, mens en anden stemme, der forsøgte at efterligne pavens, reklamerede for et protestantisk trossamfund og hånedede den katolske kirke. Myndighederne i Peru vil forsøge at finde ud af, hvilken kommentator i Lima eller andetssteds saboterede denne udsendelse. Man har åbenbart ikke set det muligt, at afbryde paven direkte under messen, som det skete i Nicaragua, men nåede at blande sig i studiets lydteknik.

Ungdommen skal gå aktivt ind i politik

At øge indsatsen for de fattige har været kirkens omkvæd siden Medellin og Puebla. At tage afstand fra politisk teologi er det andet tema kirken vil køre på. Det bliver i hvert fald i Latinamerika en balance-akt at holde tungen lige i munden. Alt det, der gøres mod de fattige, er så politisk velorganiseret, at en kirkelig indsats uden om politikken nemt kan forblive smukke ønsker på tålmodigt papir. Derfor har paven igen og igen opfordret ungdommen til at gå aktivt ind i alle former for politisk og social aktivitet, inspireret af evangeliet, ikke af klassekamp-filosofier, og med viljen til sammen at skabe en bedre fremtid, hvor håbløst forfejlet både fortid og nutid end ser ud.

Willem Wuys

I Ecuadors hovedstad Quito var det ungdommen, der fyldte byens olympiske stadion Atahualpa da paven ankom. På den ene af transparanterne kan man læse »Denne er min søn, i hvem jeg har mit velbehag«. Foto Mellace.

Udfordring til kirken i DDR

Eva Nordentoft har med en økumenisk delegation besøgt kirkeledere, kirkelige institutioner og menigheder

Den katolske Skt. Hedwigskirke i Berlin er en stor kuppelbygning indvendig skinnende af marmor - smukt, meget smukt. I krypten er sidekapellerne en rundkreds af nicher: mindetavler for fascismens ofre, for krigens ofre, for biskopperne ved kirken - en særegen korsvej at meditere ved.

Som økumenisk delegation besøgte vi kirkeledere, kirkelige institutioner og menigheder samt private mennesker - overalt modtaget med stor venlighed og åbenhed.

Baggrunden for kristeligt arbejde

Forudsætningen for at være kirke i en stat som DDR blev åbenhjertig og klar fremlagt fra statssekretær Kalbs side ved en udførlig samtale. Vestens militære magt, Vestens politiske sprog virker meget aggressiv på en stat, som er ømfindelig og lydør over for diplomatiske undertoner, som antyder, at de to tyske stater, som fremstod af sammenbruddet 1945, kunne være overgangsfænomen, og ikke det de er: en realitet, to suveræne stater. (I virkeligheden var Tysklands enhed historisk en meget kort periode). Anerken-

delse på lige fod med andre suveræne stater er en forudsætning for enhver frugtbar samtale. Men man giver også klart udtryk for, at der er fælles interesser for DDR og BRD, nemlig: stop for rustningskapløb, sænkning af rustningstærsklen, aftaler imod »første brug« af atomvåben - begge de tyske stater er her lige truet. Man har fælles interesse i at hjælpe Den 3. Verden og i at inddrage økologisk tankegang i fremtidsplanlægningen.

Total adskillelse af stat og kirke er baggrunden for alt kirkeligt arbejde. Denne adskillelse opfattes af staten på følgende måde: de mennesker, som har et kirkelig engagement, kan ikke også være engageret i samfundsopbygningen - højere uddannelse ved statens institutioner eller stillinger ved staten er lukket for disse mennesker. Reel militærnægtelse findes ikke: man kan aftjene sin værnepligt som »Soldat mit der Waffe« eller som »Bausoldat«. Men det sidste er ikke en civil tjeneste som vi kender den: man bygger militære anlæg etc. - men man bærer ikke våben. Nægter man begge former af tjeneste er straffen 21 måneders fængsel.

Taler man med kirkeledere og kirkefolket - og man taler frit og åbent - så erfarer man, at kirken har fundet sin identitet; kirken lever, men det har sine omkostninger, særlig for lægfolket. Bekender man sig som kristen, så er arbejdsområderne kirkelige: præstegerningen, diakonal arbejde, pleje og omsorg for småbørn og gamle. Staten anerkender repræsentation, men det at være kirke i livet møder mange forhindringer. Kirkeledelsen forsvare kirkefolket så godt som muligt.

Den katolske kirke belastet af fortiden

Kirken står mellem vestreorienterede socialistiske kristne marginalgrupper og en konservativ højrefløj af kristne og må helst ikke identificere sig med nogen af dem - men opleves her som asyl, som fristed.

Kirken som dialogpartner ville være det ønskelige, hvor kirken og staten deltager, og hvor de kirkelige grupperinger deltager. Fristed, samtalepartner for tolkning, og stedet hvor enkelhed og skønhed kunne mødes - der ligger opgaverne.

Ingen offentlig PR som plakater, omdeling af

tryksager etc. er muligt - alt kommunikerer fra mund til mund og hånd til hånd eller fordeles inden for kirkerne. (Samfundet ønsker ikke at være objekt for kirkelig propaganda!) En lille perle, som man bandt på en bomuldssnor hver gang man var til fredsbøn, var et meget stærkt tegn, som vi oplevede, et tegn som stadig taler, når man føler det i lommen.

I forholdet til staten er den katolske kirke ekstra belastet af fortiden, hvor man stod i opposition til en protestantisk stat, som Bismarck skabte den. Man har nu meget lidt føling med staten og er reserveret ud over det nødvendige.

Økumenisk kontakt

Kirkens håb er, at lægfolket bliver myndigt. Under vanskelige ydre forhold er liturgireformen mange steder ikke særlig fremskredet og strukturen med gammelsproglig studentereksamen (fra et kirkeligt uddannelsessted) for alle præstekandidater er svært at håndtere. Der er få børn, der døbes, flere voksendåb end tidligere, og man gør erfaringer med gifte diakoner. I Magde-

burg-egnen er der elleve kvindelige gudstjenesteledere. I et nybyggerområde oplevede vi fint fungerende økumenisk kontakt, hjælp og støtte til hinanden af to unge menigheder: den protestantiske »Håbsmenighed« og den katolske »Skt. Mechtilds-menighed«. Kirken var ung, glad, og man tog konsekvenserne af sin tro. Lidt forskrækkende derimod var et pontifikal-amt andetsteds, hvor ministranterne bar hvide handsker, kvinderne var »usynlige«, altret langt væk fra menigheden i koret. Man har nogle steder få kræfter til reform indefter, når man skal

bruge så mange kræfter udefter for at bestå i samfundet.

DDR er også: billig mad, tøj, bøger, boliger - ingen »medieüberfütterung«, ingen konstant bombardement af reklamen; bevidstheden omkring fred, retfærdighed, Den tredje Verden, økologien, samt ungdomsspørgsmålene er stor.

Så denne beretning og disse oplevelser kan ikke tages til indtægt for konservatisme. Der er kun en vej: en fælles vej fremad, ingen tilbage. Kirken er en udfordring til dialog og er selv udfordret i denne situation.

Eva Nordentoft

Igen en vietnamesisk biskop i husarrest

Zürich (KIPA) - Biskop Pham Ngo Chi fra Danang må ikke forlade sit hus uden skriftlig tilladelse fra myndighederne. Han må heller ikke modtage gæster uden tilladelse. Præsteminariet og hjemmet for gamle og syge præster er overtaget af myndighederne.

Biskoppen må kun med skriftlig tilladelse tage ud for at firme, og den tilladelse kan han ofte vente på i flere år. Under en sådan rejse må biskoppen vente i den lokale forvaltnings kontor, indtil messen er begyndt. Og

efter sakramentets udde-
ling må han straks forlade
menigheden uden at have
talt med sine sognebørn.

Attentat mod biskop

Santiago (KIPA) - Biskop Sergio Contertas, sekretær ved den chilenske bispekonference undgik for nylig et bombeattentat. Ud for hans lejlighed i Temuco kastede ukendte gerningsmænd en bombe mod hans vindue. Den forårsagede en del materiel skade på bygningen og nabohusene.

Legater

EFG-elev til DUK's sekretariat

Danmarks Unge Katolikker søger en EFG-elev m/k til uddannelse inden for kontor-faget; All-round.

Tiltrædelse pr. 1.8.85.

Hvis det har din interesse, så send en skriftlig ansøgning vedlagt bevis for basisuddannelsen til: Danmarks Unge Katolikker, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.

Ansøgningen skal være os i hænde senest den 1.5.85.

Yderligere oplysninger gives ved henvendelse til: Hanne Kristensen på tlf. 01-20 63 63.

Møder og arrangementer

D.K.K.F. Lørdagsklubben

afholder møde lørdag den 23. marts kl. 15.00 i menighedssalen, Stenosgade 4 A. Generalvikar, pastor Ib Andersen vil tale om kirkeret. Alle er velkomne. Kaffe kr. 10.-, tilmelding Grete Dohm (01) 22 85 34 eller Ellen Møller (01) 11 96 02.

Grete Dohm og Ellen Møller

Aftenkoncert i Helsingør

Danmarks lærerhøjskoles kor afholder torsdag den 28. februar kl. 19.00 en koncert i Skt. Vincents kirke, Nygade 8 i Helsingør.

Efter koncerten vil kor, menighed og gæster mødes i menighedshuset til en beskedent forfriskning. Alle er velkomne.

Arrangør: Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund.

Kontaktperson: Jørgen Jørgensen, tlf. 02-23 44 99.

Søndagstræf på Magleås

Læg søndagsturen omkring Magleås. Kom alene eller kom sammen med venner - eller sidemanden i kirkebænken - til søndag eftermiddags-sæmvær på Magleås.

Fra kl. 14 til 15 kaffe i opholdsstuerne. Kl. 15 arrangement i foredragssalen.

Søndag den 10. marts: »Myrendal« - et Cistercienserkloster på Bornholm. Broder Frans van Haaren fortæller og KVIP-gruppen (katolsk video) viser en videofilm fra klosteret.

Søndag den 14. april: Rachel og Israel Rachlin: »16 år i Sibirien«. Omkring deres bog af samme navn.

Billetter á kr. 20.- incl. kaffe, købes på stedet.

Styrelsen på Magleås.

Befrielsesteologi

Pastor Kaare Osorio holder fire foredrag over emnet »Befrielsesteologi«.
De foregår hver onsdag i februar (d. 6., 13., 20. og 27.) kl. 20 hos St. Josefsstrøene, Skt. Hansgade 28, 2000 København N.
Møderne begynder med messe kl. 19 og alle er hjerteligt velkomne.

Økumeniske retræter på Øm

Retrætegruppen i Det Økumeniske Center, Århus, indbyder til to retræter med Margareta Melin. Margareta Melin er medlem af den lutherske kirke i Sverige, cand.thol. og mor til 5 børn. Hun er en kendt forfatter og afholdt retræteleder. I Danmark er hun mest kendt for sin bønnebog for store og små »Jeg vil tale med Gud«.

1. retræte: fra tirsdag den 12. marts eftermiddag til fredag den 15. marts formiddag. Pris: 400 kr.

2. retræte: fra fredag den 15. marts eftermiddag til søndag den 17. marts eftermiddag. Pris: 300 kr.

På begge retræter er P. Gottfried Grünwald S.J. ansvarlig for liturgien og står til rådighed for samtaler.

Hver deltager får sit eget værelse. Dette og den smukke natur omkring Øm-borgen vil være en hjælp til at finde ind i stilheden.

Tilmelding sker med depositum på 150 kr. (med check eller på giro 4099222) senest den 18. februar til Det Økumeniske Center, Kløvermarksvej 4, 8200 Århus N.

Familie-weekend på Øm

fredag den 8. marts kl. 20.00 til søndag den 10. marts kl. 14.00 i forbindelse med pavens nye rundskrivelse: »Forsoning og Bod«: Vej gennem verden - vej til Gud.

Medvirkende: gen.vikar Lars Messerschmidt og sognepræst Jan Ophoff, Flemming Kieler, Torben Riis og Elsebet Kieler.

Som børnekateketer medvirker sr Alberte og Maria Wulffsberg.

Pris: kr. 200. Børn u. 12 år: kr. 150. Sengetøj medbringes eller lejes for kr. 22.50 + kr. 22.50 for lagner.

Tilmelding med depositum: kr. 100 inden 25. februar til Tove Holtkamp, Stampesvej 61, 7100 Vejle. tlf. 05-82 44 64 kl. 18.30-19.00.

Tilskud kan søges hos Øm-fonden: DUK's Sekretariat, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø, tlf. 01-20 63 63.

Jesus er vejen - vejen til Jesus

Søndag den 17. marts kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvejen 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Legemlig helbredelse ved bøn. V/Ole Skjær-bæk Madsen.

Alle er velkomne.

Katekeseindslagene optages på kassettebånd og kan udlånes til nye, der ønsker at være med. Henvendelse: Else Marie Pade og Bente Selsø, Børlingsbakke 20a, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 29 96 (bedst kl. 8-9) og (01) 63 08 04 (bedst kl. 17-18).

Annoncepriser
 Tekstsideannoncer pr. mm . kr. 3.50
 Rubrikannoncer pr. mm . . . . kr. 2.50

**Kirkemusikanten
 i Sct. Ansgar**

tirsdag den 12. marts kl. 19.30.
 Der fremføres værker af bl.a. Schütz, Händel og J.S. Bach.
 Foruden Chorus Modus og en messingblæserkvartet medvirker Nancy Cannon, Bente Juhlin, Ole Knudsen, Rolf Tønshoff. Dir. Adam Maaløe.
 Der er gratis adgang.

**Ungdomsrejse
 til Lourdes**

Er du i alderen 17-25 år? Har du mulighed for at rejse til Lourdes i Frankrig i en uge af din sommerferie den 2. juli til den 9. juli? - så læs følgende:

Fra den 2. juli til den 9. juli afholdes den årlige sygevalfart til Lourdes, og også i år vil jeg til denne valfart samle en gruppe unge i alderen 17-25 år.

Vi vil således rejse sammen med de øvrige valfartsdeltagere for bl.a. at stå til rådighed med hjælp, hvor der er behov, som f.eks. at køre syge og gangbesværede, der er afhængige af kørestol samt ved at assistere ved forskelligt hospitalsarbejde.

Har du med andre ord lyst til at tilbringe en uge af din sommerferie ved sammen med andre unge at opleve dette særlige valfartsted, hvor katolikker fra alle verdensdele mødes i tusindtal, og hvor vi bl.a. får lejlighed til aktivt at hjælpe andre - eller er du blot interesseret i at høre mere, så kontakt mig snarest og senest den 15. marts.

Prisen for flyrejse, kost og logi vil nok ligge på ca. 2300 kr. afhængig af, om jeg kan få tilskud som tidligere år.

Georg Høhling, Marievej 7, 2900 Hellerup, telefon 01-62 03 48 (kl. 18-19).

DUK-kalender

Årsmøde 1.-2.3.85 på Ørborgen. For 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver menighed/lokalforening. Indkaldelse udsendes. Pris 100.00 kr.

Musikkursus 22.-24.3.85 på Ørborgen. Indøvelse af sange fra »Pris Herren efter noder«. For 14 årige og opefter. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 8.3.85.

Firmelsesweekend 29.-31.3.85 på Ørborgen. For kommende konfirmander fra hele landet. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 15.3.85.

Bemærk! Tilmeldingen er kun gyldig ved indbetaling af gebyr samtidig med tilmeldingen. Tilbagebetaling af gebyr sker normalt kun før sidste tilmeldingsfrist.

PS! Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90.00 kr., dog 150.00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90.00 (150.00) refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.).

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
 Sekretariatet
 Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
 Telefon 01-20 63 63

**Katolsk Arbejderaktion
 Danmark**

afholder sin 50. retræte den 23. og 24. marts 1985 på Magleås.

Retrætens emne er: **Kirkens mission i dag.**
 Retræteleder: Kaare Osorio.

Pris: 250.- kr. Der er mulighed for halv eller hel friplads.

Tilmelding: George Bune Andersen, Ved Klosteret 4, 1. tv. 2100 København Ø. tlf. 01-29 51 10 ml. kl. 17 og 19.

Alle, der vil hjælpe os med vort apostolat, er velkommen.

»Mig er al magt givet i himlen og på jorden. Gå derfor ud og undervis alle Folkelag... og lær dem at overholde alt, hvad jeg har befaleet jer...«.

Sådan har missionsbefalingen lydt i snart 2000 år. Hvordan opfylder vi i dag denne befaling?

Det er det, vi i fællesskab skal overveje for at kunne virke som troværdige vidner om det kostbareste vi har: Vor tro!

**Retræte på Dalum
 Kloster**

for damer og herrer afholdes i tiden fredag 29/3 kl. 17, til tirsdag 2/4 kl. 10.
 Leder: Pater August Ziggelaar S.J.

Emne: Tanker og betragtninger over en ignatiansk retræte.

Pris for eneovernatelse kr. 500.- + tilmeldingsgebyr kr. 75.-, som kan indbetales på postkonto 1 36 29 76 Jens H. Simonsen, Dalum Kloster, 5250 Odense SV.
 Der ydes tilskud til opholdet.

C. P. Tonti, København, Børge Blans, Silkeborg, Børge Ollendorff, Kolding, Edv. Gothen Svendborg, Jens H. Simonsen, Dalum Kloster.

**Påskerefugium
 på Magleås**

Atter i år afholdes Påskerefugium på Magleås fra skærtorsdag den 4/4 til 1. påskedag den 8/4 evt. til 9/4.

Ledere er: pater Anton Dekkers, S.J. og pater Pierre Grégoire, O.P.

Påskerefugiet vil koncentrere sig omkring påskens mysterium, således at gudstjenesterne og deres forberedelse vil være midtpunktet.

Erfaringen har vist, at deltagerne iøvrigt foretrækker et program, der ikke er lagt for stramt. Der vil desuden være tilbud om uformelle gruppesamtaler.

Alle, der føler behov for såvel ro som fællesskab i påskedagene, er velkomne.

Tilskud fra fonden Magleås venner og andre fonds gør det muligt at fastsætte prisen til kr. 510.- til og med påskesøndag kl. 14.00 - og kr. 645.- til og med 2. påskedag kl. 14.00.

Ankomstdagen begynder med eftermiddagskaffe og afrejsedagen slutter med frokost.

Tilmelding foretages ved henvendelse til sekretariatet på Magleås mellem kl. 10 og 16 på tlf. 02-81 07 15 eller skriftligt til Magleås, Høsterkøvej 6, 3460 Birkerød.

Styrelsen for Magleås.

**DKKF
 på Magleås**

DKKF indbyder til weekend på Magleås, d. 26.-28. april 1985. - Ankomst fredag efter kl. 20. - Afrejse søndag efter frokost. - Sengelinned medbringes.

Program
 Lørdag formiddag:
 Landsgeneralforsamling kl. 9.30-12.30.

Lørdag eftermiddag:
 Reception i anledning af DKKF fylder 60 år. Kl. 15.00-17.00.

Lørdag aften:
 Festmiddag.

Søndag formiddag:
 Messe, derefter oplæg ved lektor dr. med. Ursula Friedrich, Inst. for human Genetik, Århus Universitet: Katolsk kvinde - i dag - i morgen«. - Gruppediskussion.
 Pris for hele weekend: kr. 350.- incl. fællesrejse, som arrangeres fra provinsen.

Tilmelding senest 18. marts til:
 Ursula Blanke, 05 94 34 30 eller Marianne Plum 01 29 14 23.

Landsstyrelsen

DKKF på Magleås

DKKF indkalder til Landsgeneralforsamling på Magleås, lørdag d. 27. april 1985, kl. 9.30-12.30. - Forslag til landsgeneralforsamling sendes til landsleder Simone Pedersen, Elbækvej 16, 8240 Risskov, senest 6 uger før. (15. marts).

Landsstyrelsen

Vokse op til Kristus

Nordisk katolsk konference for åndelig fornyelse.
 Den katolske domkirke, Stockholm 16.-19. maj 1985.

Eukaristi, undervisning, bøn, lovprisning, fællesskab.

- Emner:
1. Tro og omvendelse, Helligåndens gave. (Lars Messerschmidt).
  2. Den enkeltes kald til hellighed. (Fio Mascarenhas s.j.).
  3. Vokse i fællesskabet, vokse i nådegaverne. (C. Rausch o.m.i., L. Hallin, K. Jonsson).
  4. Kirkens vækst ved evangelisering. (Hervé-Marie Catta).

Biskop Hubertus Brandenburg medvirker ved åbningsmødet.

Konferencekomité:
 John Golding (N), Lillemer Hallin (S), Bengt Malmgren (S), Lars Messerschmidt (DK), Clyde Rausch (S), Florian Winter (N).
 I samarbejde med Sveriges Kyrkliga Studieförbund.

Henvendelse: Else Marie Pade, Berlingsbakke 20 A, 2920 Charlottenlund, tlf. 01-64 29 96.

Foldere findes i alle katolske kirker.

**Biskoppens
 Sostrup-retræter 1985**

I. søndag 30. juni kl. 19 - lørdag 6. juli kl. 11.30.

II. søndag 7. juli kl. 19 - lørdag 13. juli kl. 11.30.

Nærmere oplysninger snarest.

Bistand

**Katolske
 Menighedsplejer**

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

**Den nordiske valfart
 til Lourdes**

2.-9. juli 1985

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel ..... kr. 4.950.-

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.500.-

Valfartspræst: Pater Per Waage, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteén
 Barsehøj 25, 2900 Hellerup
 Telefon 01-65 63 41
 eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.
 telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Dødsfald

Min kære mand, vor kære far, svigerfar, morfar, farfar og oldefar,

bogbindermester
Kjeld Georg Rosenberg

f. 11.3. 1908 er stille sovet ind d. 12.2. 1985.

På familiens vegne
 John Rosenberg

Begravelsen har fundet sted.

Salg og service

**Lasse Baumann
 Antikviteter**

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
 Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

**DERES BEDEMAND
 ERIC KVIST**

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
 01-69 86 81
 DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
 Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
 RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
 Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

**BENZONS
 BEGRAVELSES-
 FORRETNING**

34 46 01 - 86 60 56

**DØGNVAGT:
 01 - 86 60 56**

Ndr. Fasanvej 76
 2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
 Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Aut. el-installatør
**EL MOGENS
 LARSEN**

Ravnshoved 31a - 6200 Ålbæk - 62 25 30/62 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
 Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.
J. Brangstrup
 . Algade 12, 4000 Roskilde
 Tlf. (02) 35 10 35

Genetisk misbrug

Fortsat fra forsiden.

neskelige æg i dyr. Luigi Gedda udtaler, at videnskabsmændene nok søger at forhindre, at det befrugtede æg udstødes af den menneskelige livmoder, men deres formål er mindst ligeså meget at bruge det befrugtede æg til forskning i den prænatale udvikling.

At indplante menneskelige befrugtede æg i dyr, må være noget ikke blot kristne, men alle mennesker med respekt for menneskelig værdighed må fordømme. Han mener, at på grund af den genetiske udvikling, må bioteknologien holdes i ave for menneskehedens skyld.

Fra mødet i januar i Det pavelige videnskaberens Akademi, hvor forskere fra Øst og Vest diskuterede problemerne omkring stjernekrigs-oprustningen. En rapport fra mødet er afleveret til paven, som træffer afgørelse om eventuel offentliggørelse. Foto: KNA.

Oprustning i verdensrummet

Rom (KIPA) - Nyttens af forsvarssystemer i verdensrummet imod kerne-våben er meget tvivlsom, mener direktøren for Det pavelige videnskaberens Akademi, professor *Carlos Chagas*.

Ved en pressekonference ved afslutningen af en tredages videnskabelig konference i Vatikanet sagde professor Chagas, at diskussionen om problemerne i forbindelse med oprustningen i verdensrummet endnu ikke er afsluttet. Man kan på indeværende tidspunkt ikke afgøre, hvor effektiv den forskning, som USA's præsident *Ronald Reagan* har sat i gang er - ganske bortset fra de uhyre udgif-

ter i forbindelse dermed.

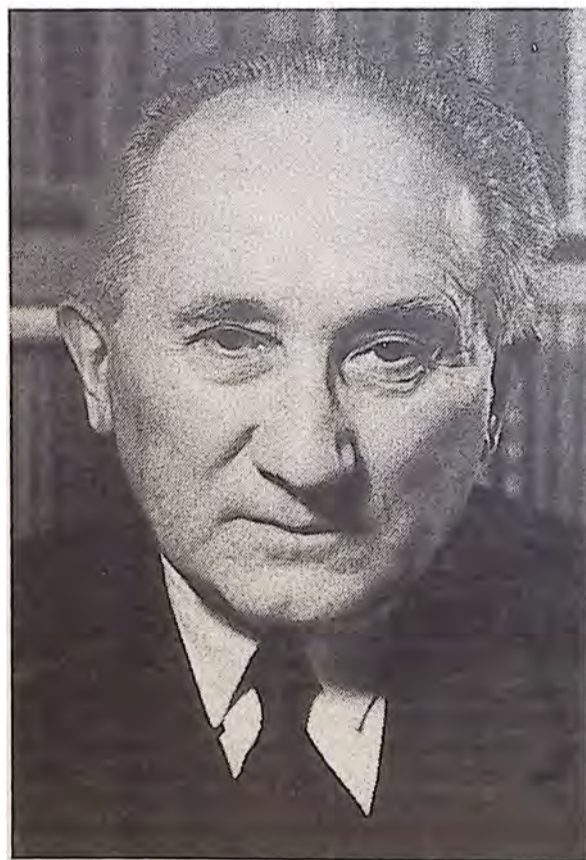
Udviklingen af et sådant forsvarssystem vil efter professor Chagas' mening tage mindst 15 år. Problemet om fred i verden kan imidlertid ikke vente i 15 år. Han udtrykte derfor håb om, at der må komme noget ud af de nedrustningsforhandlinger, der i marts skal føres mellem supermagterne.

Professor Chagas betegnede, at han ikke kunne meddele noget om mødets resultater. 29 forskere fra 12 lande havde deltaget i mødet og udarbejdet et slutdokument med de data og facts, der var resultatet af deres drøftelser. Dette dokument blev overgivet til paven, og det er nu

ham, der afgør, om dokumentet skal offentliggøres, og om det skal fremsendes til supermagternes og andre landes regeringschefer.

I 1981 fremsendte Vatikanet resultaterne fra et symposium om konsekvenserne af en atomkrig til magthaverne i Kreml og i Det hvide Hus. I oktober

sidste år diskuterede en forskergruppe fra Det pavelige videnskaberens Akademi, »Udforskningen af verdensrummets følger for menneskeheden«. Det var dog først i år ved mødet om »Oprustningen i verdensrummet«, at de militære aspekter ved denne emnekreds blev drøftet.

Romano Guardini

Den berømte teolog og religionsfilosof Romano Guardini ville den 17. februar være fyldt 100 år. Han efterlod sig over 4.000 skriftlige arbejder og var en bærende kraft i Det andet Vatikankoncil's liturgireform. Foto: KNA.

Katolsk-luthersk gruppe i Indien fordømmer skarpt kastesystemet

Tiruchirapalli, Indien (NC) - I den første fælleserklæring nogen sinde har en katolsk-luthersk dialoggruppe i Indien skarpt fordømt kastesystemet, der endnu øver en voldsom indflydelse på den sociale situation og de sociale forhold i landet.

»Vi bekender, at det er mislykkedes for os som kristne at udrydde dette onde, og at vi endda har tilladt det at vansire kirkens ansigt«, udtaler gruppen i en erklæring, der blev offentliggjort kort før jul.

I erklæringen opfordres kirken til at arbejde specielt for de »fattige og undertrykte mennesker, der har behov for at blive befriet for alle former for trældom«. Det understreges også, at hvis de sociale onder skal overvindes, er det nødvendigt med en indstilling, der går ind for »konstant fornyelse såvel af samfundet som af den enkelte«.

Dialogen støttes af de tamil-nadu katolske biskopper og af De forenede evangelisk-lutherske kirker i Madras.

Deltagerne i dialogen er enige om, at »kirkens væsen skal defineres ud fra dens sendelse til verden«. I den indiske sammenhæng betyder det, at kirken skal holde op med at beskæftige sig så meget med »sig selv, sine institutioner og sine rettigheder«. I stedet for bør kirken tjene de mennesker, der trænger til at blive befriet »især fra umenneskeliggørende fattigdom, fra udnyttelse af de svage... og fra at blive manipuleret af de politiske kræfter, der søger at fremme deres egne egoistiske formål«.

De beklager også, at trods alle anstrengelser for at udrydde kastesystemet i Indien, indvirker det stadig på »alle livets områder og på samfundet i dets helhed«.

Kastesystemet skaber et komplekst hierarki af højere og lavere sociale grupper, »skiller mennesker fra menneske og befolkningsgruppe fra befolkningsgruppe og er i modstrid med Guds rige«, hedder det også i erklæringen.

Forsoning i stedet for befrielse

Ny teologi i Latinamerika

Lima (KIPA) - Forsoningsteologien i Latinamerika er en ny bevægelse, som står i modsætning til befrielsesteologien.

Forsoningsteologiens første kongres fandt sted for to uger siden i Arequipa i Sydperu med ca. 600 deltagere. *Fernando Vargas Ruiz*, Ærkebiskop af Arequipa, erklærede, at forsoningsteologien er svaret på befrielsens falske teologi. »Vi ønsker ikke noget opgør mellem undertrykkere og undertrykte«. Ærkebiskop Vargas Ruiz har ligesom *Alcides Mendoza*, ærkebiskop af Cuzco, udtrykkeligt forbudt sine præster at bruge befrielsesteologien i katekese og sjælesorg.

På kongressen betonedes den mexicanske teolog, *Federico Muggenberg*, at katolikkerne burde holde sig fra marxismens lokkemad og den marxistiske dialektiks nedbrydende gift. Denne dialektik anser han for indbegrebet af vor tids vildfarelse og blasfemi.

Deltagerne stemte for en fordybelse af forsoningsteologien på basis af pavens læreudsagn som et gyldigt alternativ til konfliktorienterede ideologiske strømninger.

Næste nummer udsendes 13. marts 1985

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annoncedeling: Vesterbrogade 26, 3., DK 1620 København V. Telefon (01) 21 14 44.

Giro: 6 00 14 71. Ansgarstiftelsen, katolsk orientering. Brødgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szaraffin, Ruth Plum, Maja Brandt, Knud Helsted Krüge (redaktionssekretær), pastor Willem Wijnys O. Praet (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske fluestands i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. brudeg i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk orientering

Katolsk brevscole, side 2

Om syndsbevidsthed, side 5

Surrogat-moderskab, side 6-7

»Lovsang« er fyldt to år, side 8

Lægfolkets tjenester, side 9

I protest imod udvisningen af to af deres landsmænd søgte 200 iranske flygtninge deres tilflugt i Københavns domkirke, selv om kirkelig asylret i Danmark er blevet afskaffet ved Reformationen. Deres aktion fik uventet støtte af en fælles erklæring, udsendt af Københavns biskop Ole Bertelsen, den katolske biskop Hans L. Martensen og overrabbiner Bent Melchior. Erklæringen påpeger, at udlændingeloven indeholder muligheder for at give udviste forlænget opholdstilladelse. Billedet viser iranerne på vej fra domkirken mod Christiansborg. Nordisk Pressefoto.

Katolsk brevscole fortsætter som planlagt

Pastor Kaare Osorio forlader brevscolen og stempler materialet som utidssvarende

Katolsk Brevscole befinder sig stadig i Kateketcentralens regi, og brevene udsendes som planlagt. Det meddeler brevscolens ansvarlige leder, pastor Guido Kreienbühl i et svar til et vildledende interview med pastor Kaare Osorio i Kristeligt Dagblad den 19. februar. Heri kalder Osorio brevscolens materiale utidssvarende og gammelt. Kreienbühls redegørelse bringes her i bladet på side 2, hvor han tager klart afstand fra en række påstande.

Utilfredshed

Kaare Osorio har nu forladt brevscolen, fordi han ikke kunne acceptere, at han efter biskoppens ønske skulle holde sig så tæt som muligt til den tyske grundtekst. Den bygger på »forældede teologiske synspunkter«, siger han i interviewet med Kristeligt Dagblad. Kreienbühl svarer hertil, at Osorio stempler hele kurset som ubrugeligt på grundlag af utilfredshed med 2 ud af 24 breve.

I interviewet beklager Kaare Osorio sig endvidere over, at han ikke måtte lave en »rigtig bearbejdelse af stoffet«, og at han skulle holde sig så nært som muligt til det forældede materiale. »Jeg vil gætte på, at det er fordi

biskoppen er under pres. Jeg ved ikke, hvorfra presset kommer. Det kan jo være fra Tyskland, hvorfra de nordiske præstelønninger bliver betalt...«, hævder Osorio videre.

Hård kritik

Han siger desuden, at biskoppen er hård i sin kritik af den teologi, han står for. »I offentlighedens øjne fremstår han (biskop Martensen, red.) jo som den tolerante økumen. Og han er bestemt også den mest tolerante biskop her i Norden. Jeg synes bare han blander sine to opgaver som biskop og teolog for meget sammen. Som biskop er han nødt til at være meget mere tolerant, end han behøver som teolog«, påstår Kaare Osorio videre.

Læs Guido Kreienbühls svar på side 2.

Er abort forebyggelse af sygdom?

Loven om fri abort bør sættes under debat igen

»En bred folkelig debat« er, hvad indenrigsminister Britta Schall Holberg håber vil følge efter Folketingets debat i marts om rapporten fra indenrigsministeriets udvalg i forbindelse med gensplejsning, ægtransplantation og fosterdiagnostik (omtalt i »katolsk orientering« nr. 3). Det er derfor vigtigt, at også katolikker deltager i debatten.

Ugennemtænkte love

I en artikelserie om »Fremtidens Børn«, der for et par uger siden bragtes i Berlinske Tidende, citeres Britta Schall Holberg for at have sagt, at det »skurrer i hendes ører«, når læger kalder fostervandsprøver for »forebyggende«, for det kan da ikke være »forebyggelse af sygdom at dræbe et barn«.

Da hun blev spurgt, om hun ville arbejde for at afskaffe den fri abort, svarede hun: »Nej, det vil

jeg ikke, for hvis vi ikke havde fri abort, ville vi få en masse forfærdelige, illegale aborter. Det er på den baggrund, jeg siger ja. For øvrigt er det mærkeligt, at den fri abort ikke er kommet til debat endnu – men det gør den nok snart. For hvornår begynder livet? Er det ved undfangelsen eller først senere?»

Det er interessant, at abortdebatten måske kommer op igen i forbindelse med blandt andet fosterdiagnostik – for det var slet ikke det, der var indenrigsministeriets udvalgs ærinde. Den fri abort opfattes af udvalget som en given ting. Alligevel er det dog, som om man er ved at blive betænkelig – ikke over det store antal legale aborter (20.791 i 1983), men over de eventuelle bevæggrunde dertil.

Mens der som bekendt er fri abort her i landet i de første 12 uger af graviditeten, kan en abort senere i graviditetsforløbet kun fo-

retages i særlige tilfælde, f. eks. hvis der ved en fostervandsprøve påvises sygelige tilstande hos fosteret.

Fostervandsprøver foretages omkring 20. graviditetsuge, og der går derefter endnu et par uger, inden svaret foreligger. Det vil sige, at man da langt har overskredet tidspunktet for fri abort.

Imidlertid har man nu også indført moderkagebiopsier, hvor man udtager prøver af totterne i moderkagen. Denne undersøgelse foretages omkring 10. graviditetsuge, og resultatet foreligger i løbet af nogle dage – altså mens der endnu er mulighed for fri abort.

Fortsætter på bagsiden.

Ungdomsåret og kirken

Unge svejtsere skal skrive hyrdebrev til deres biskop

Zürich (KIPA) - Den svejtsiske forening »Ungdomsledermøde« har forberedt nogle projekter til det internationale ungdomsåret. Det er projekter, der ikke kun skal gennemføres i 1985, men også gerne skulle sætte noget igang for tiden fremover.

Under stikordet »deltagelse« lancerer foreningen

»projekt hyrdebrev«. Det indbyder de unge til at tage del i kirkens liv og opgaver, forklarer Marcel Camenzind, der er ungdomssjælesørger og medlem af den svejtsiske ungdomskommission.

De unge skal skrive et »hyrdebrev« til deres biskop, hvor de formulerer deres tanker, spørgsmål,

drømme og problemer i forbindelse med temaet kirke. »Hyrderne« på alle planer skal ved at lytte til de unge lære de unges anliggender at kende, inden de indleder en samtale med dem, for at man derpå i fællesskab kan finde veje til igen at gøre kirken til en ung kirke.

Fortsætter på bagsiden.

Alternativ faste

Leg med dine børn

(KIPA) - Et TV-apparat med hængelås og opfordringen: Tryk på den knap, der hedder »familien« kan ses på en plakat, menigheden i Götzis, Voralberg har vakt opsigt med. Plakaten er et led i en fasteaktion, der sigter på, at de voksne mindst én dag i ugen lukker for fjernsynet og i stedet leger med deres børn.

»At faste er mere og andet end at give afkald på mad, spiritus, tobak og TV: at faste har som formål, at leve bevidst«, skriver menighedens præst Erich Baldauf i sit lokale sogneblad. »Find tid til at lege med dine børn, lav hobbyarbejde med dem, snak med dem, og bed med dem«.

En sjæl for et bølgebliktag

Massekonversion til fundamentalistiske, protestantiske sekter

Allerede i Miamis luft-havn kan man blive tiltalt af høflige, pænt klædte amerikanere med fremme skrifter i deres fremstrakte hænder: »Har De mødt Gud?«, »Læs dette. Det vil forandre Deres liv«.

Latinamerika har hidtil været katolicismens højborg, men siden 1960 er 15% af befolkningen gået over til frikirkelige protestantiske sekter. Mange er overraskede over, at paven på sin sjette rejse til kontinentet - denne gang: Venezuela, Ecuador, Peru - stadig ser befrielsesteologien som det største problem for den katolske kirke i Latinamerika.

Evangelisten *Luis Palau* drager som en anden *Billy Graham* fra land til land og prædiker på overfyldte fodboldstadier. Diktatoren *Alfredo Stroessner* i Paraguay støtter ham med penge og organisation.

I Andesbjergene i Ecu-

ador bygger sektmissionærer nye kirker. Indianerne strømmer til i massevis, for sekterne kan betale deres medarbejdere - imodsætning til de fattige katolske præster.

I flygtningelejrene i Honduras, der huser folk fra Nicaragua og El Salvador, er det let at hverve tilhængere.

Sheep-stealing eller fåretyveri

I Puerto Ricos hovedstad, San Juan, ejer sekterne 13 radiostationer og en TV-sender. 20-30 % af indbyggerne er konverteret til protestantismen.

I Guatemala hører næsten 25 % til frikirkerne.

Evangeliseringskampagnen fik vind i sejlene efter jordskælvet i 1976. Mottoet lyder: »Anima por Lamina«. - »En sjæl for et bølgebliktag«.

Green Acre menighe-

den fra Texasbyen Tyler, som kun er på 4.600 medlemmer, byggede 20 kirker i Belize og fordelte gratis bibler til samtlige indbyggere i et massivt fremstød for at omvende hele landet. Massekonversionerne mislykkedes dog. Denne form for »sheepstealing«, som missionærerne kalder det, faldt ikke i god jord.

Mens vi i Europa forsigtigt vover os ud i økumennen, organiserer amerikanske fundamentalister evangeliseringen af Den Tredje Verden i stor stil. Med teologisk know-how og effektiv finansiel støtte holder de regulære korstog over kontinenterne.

New York Times skriver, at lige som befrielsesteologien har præget det sidste 10-års udvikling i Latinamerika, vil det kommende 10-år stå i de protestantiske fundamentalisters tegn.

Årsagen til begge bevæ-

gelser er den enorme befolkningstilvækst efter Den 2. Verdenskrig og indførelsen af moderne produktionsmetoder i det endnu feudalistiske samfund. Millioner af landarbejdere flyttede til byerne. Familiernes og landsbyernes solidaritet blev slået i stykker. Der var ikke nok præster i byerne og mange troende katolikker var helt overladt til sig selv.

De katolske befrielsesteologer og de ærkekonservative fundamentalister genspejler de sociale forhold fra to diametralt modsatte synsvinkler.

Befrielsesteologerne kræver et samfund fri for undertrykkelse. Fundamentalisterne prædiker den gamle puritanske arbejdsetik: Flid, disciplin, sparsommelighed: Hjælp dig selv, så hjælper Gud dig.

Kort efter de latinamerikanske biskoppers kon-

ference i Medellin i 1968 foretog *Nelson Rockefeller* en Latinamerikarejse. I hans beretning figurerer den katolske kirke i Latinamerika som den amerikanske politiks værste fjende. Han anbefalede et massivt protestantisk fremstød.

Lydigheden over for øvrigheden hører til fundamentalisternes trossætninger. Derfor er de velidte i diktaturstaterne, mens det kan være livsfarligt at være en god katolik. De hører nemlig til de foretrukne ofre for f. eks. El Salvadors dødspatrol-

jer. *Pinochet* i Chile mistror katolikkerne, mens han tillader sekterne at holde store offentlige møder.

Den mexicanske kardinal *Salazar Lopez* anbefaler den katolske kirke at koncentrere sin indsats om den fattige landbefolkning, der er flygtet til byerne, og kirken bør bruge massemedierne, som fundamentalisterne for længe siden har taget op, for også på denne måde at søge at komme ind på livet af den nye slumbefolkning i byerne.

Maria Grandt

Caritas har solgt frimærker for over 23.000 kr.

Indenfor godt 4 måneder har Caritas Danmark solgt frimærkesamlinger for 23.000 kr. En Islands-samling blev solgt for 5.000 kr., og tre samlinger fra henholdsvis Finland, Frankrig og Svejtis gik for 9.000 kr. Sidst er de annoncerede Vatikan-samlinger i »katolsk orientering« solgt for 9.000 kr. Indlevereren af Vatikan-samlingerne, der har bedt om at pengene fra salget

går til Moder Teresas arbejde, har yderligere suppleret beløbet op med 1.000 kr. Moder Teresa får således 10.000 kr.

Caritas Danmark oplyser, at der endnu er enkelte samlinger til salg fra Danmark, Vesttyskland, Spanien, United Nations o.a. Desuden er mange enkeltmærker til salg fra mange forskellige lande.

kk

Brevskolen - teologisk tumleplads eller pastoralt anliggende?

Foranlediget af en artikel i Kristeligt Dagblad den 19. februar, hvor pastor *Kaare Osorio* udtaler sig om mangt og meget, bl.a. bispedømmets nystartede brevscole, vil jeg gerne som leder af den samme brevscole understrege:

Brevskolen er ikke *Kaare Osorios* eller min private teologiske tumleplads. Det er biskoppens ret og pligt at borge for det undervisningsmateriale, brevscole udsender. Når han mener, at man skal holde sig så tæt som muligt til den tyske grundtekst, så kan man enten acceptere det og i øvrigt fortsætte arbejdet, eller man kan sige: »Det kan jeg ikke acceptere« og i konsekvens heraf forlade arbejdet. Dette sidste gjorde *Kaare Osorio*.

Brevskolen et pastoralt anliggende

Jeg meddelte *Osorio*, at jeg respekterede hans standpunkt og gik så ud fra, at han respekterede mit:

- Brevskolen er for mig et pastoralt anliggende.

- Jeg kan ikke acceptere noget afbræk i udsendelsen af brevene, foranledi-

get af interne teologiske stridigheder.

- Det er brevscolens hovedanliggende at præsentere den katolske kirkes tros lære på en sådan måde, at hovedparten af katolske teologer kan samtykke.

- Det pastorale hensyn til søgende mennesker vejer for mig tungere end de sidste nye skud på teologiens stamme.

I dette sidste punkt er *Kaare Osorio* uenig med mig. Det har han ret til.

Den brændte jords politik?

Men det overrasker mig, at *Osorio* går til dagspressen og stempler det brevscolemateriale, han selv har arbejdet med gennem et helt år, som »gammelt og utidssvarende«. Det er en kendsgerning, at *Osorio* selv har kendskab til 16 af 24 breve, der bortset fra 2 ikke har givet anledning til nævneværdige divergenser. 8 breve er endnu ikke oversat, og da *Osorio* ikke læser tysk, kan han altså ikke med rimelighed udtale sig om dem. Alt i alt: på grundlag af 2 ud af 24 breve stemples hele kurset som ubrugeligt. Jeg kan ikke se *Osorios* henven-

delse til Kristeligt Dagblad som andet end den brændte jords politik. Jeg beklager det. For hans skyld og for sagens skyld.

Angreb på personer og institutioner

Jeg beklager også *Osorios* angreb på biskop *Martensens* person og embedsførelse i forbindelse med brevscole. Jeg beklager hans angreb på tyske katolikker, der bidrager til min og *Osorios* løn, og til mit og hans arbejde i dette bispedømme. Jeg beklager endvidere, at Kristeligt Dagblad har fået opfattelsen af, at *Kaare Osorio* var brevscolens leder. En præcisering af, at jeg er biskoppens ansvarlige leder af brevscole, ville have fået journalisten til at henvende sig til mig; og jeg havde gerne udtalt mig om denne sag, idet jeg ved, at en seriøs journalist hellere ser en sag belyst fra flere sider end bringer en vred mands angreb på sagesløse personer og institutioner.

Kadaverdisciplin i bispedømmet?

For god ordens skyld skal jeg oplyse, at jeg personligt finder, at det omstrid-

te brev 10 har vundet ved *Osorios* bearbejdelse. Omvendt kan jeg ikke se, at en større trofasthed over for den tyske grundtekst, som biskoppen ønsker det, gør hele brevkurset »gammelt og utidssvarende«.

Man kan endvidere få det indtryk af Kristeligt Dagblads artikel, at biskoppen praktiserer kadaverdisciplin i sit bispedømme. I de snart 20 år, jeg har været leder af Kateketcentralen, har jeg haft meget frie hænder. Til gengæld har jeg - som katolske præster i almindelighed - en klar bevidsthed om, hvorledes jeg har at forholde mig til den biskop, under hvis jurisdiktion jeg ønsker at arbejde.

Brevskolen lever og har det godt

Lad mig slutteligt præcisere:

Brevskolen befinder sig stadig i Kateketcentralens regi med undertegnede som ansvarlig over for biskoppen. Brevene udsendes som planlagt. Når det bliver aktuelt, udpeger biskoppen i samarbejde med Kateketcentralen teologer, der kan varetage evt. korrespondance med brevscolens elever.

Jeg håber, at man hermed føler sig tilstrækkeligt orienteret, og at alle er generøse nok til at begrave dette intermezzo.

Guido Kreienbühl

Menneskets storhed og elendighed

Katolsk brevkursus 8

Nej! Det sørgeligt aktuelle billede på brevscolens brev nr. 8 er ikke falsk vorebetegnelse. Dette og de øvrige breve giver kirkens svar på menneskets aktuelle spørgsmål. Derfor kan kurset også være aktuelt for katolikker - ikke mindst unge katolikker.

Pris for 24 breve: Kr. 250 (kan betales i rater). NB: Nedslag i prisen til økonomisk dårligt stillede.

Katolsk Information, Brevskolen, Vesterbrogade 28, 1620 V. Tlf. 01-24 26 30, svarer alle hverdage mellem kl. 9 og 16. Personlig henvendelse efter aftale.

I anledning af fasteaktionen 1985:

Mere om gadens børn i Latinamerika

Den internationale arbejderorganisation regner med, at der i hele Latinamerika er 1,4 mill. børn under 14 år, som arbejder.

De er beskæftiget i forskellige arbejder. Som eksempel kan nævnes:

- ★ de synger i busserne i Lima og Santiago.
- ★ de vasker biler og sælger aviser i Bogota og Rio de Janeiro.
- ★ de hjælper ved sukkerroerhøsten.
- ★ de pudser sko på gaderne.

Problemet med arbejdende børn er så gammelt som Latinamerika, men industrialiseringen har ikke gjort problemerne mindre - tværtimod, for med industrialiseringen er strømmen af mennesker fra landområderne mod byerne stadig steget. 30 til 40% af børnene har endnu deres opvækst i landområderne, hvor de allerede fra 5 års alderen vogter familiens dyr og lærer at avle forskellige afgrøder. Pigerne lærer ligeledes tidligt at væve og hjælpe med i familiens husholdning.

I mange landområder har familier måttet opgive egne landbrug og er blevet tvunget til at tage arbejde hos større landejere. Eftersom børnene i familien

altid har været en reel arbejdskraft, er det en selvfølge, at også børnene må gå i tjeneste hos disse landejere.

Mange af landarbejderne, som opgiver livet/arbejdet på landet og flytter til byerne, erfarer, at det ikke er så let for dem at omstille sig til industriarbejde, og en meget stor del af disse tidligere landarbejdere lever et yderst kummerligt liv i storbyernes slumkvarterer. 20% af Latinamerikas familier lever under fattigdomsgrænsen og de fleste af dem i byerne.

De børn, der vokser op i disse slumfamilier, får en ussel og elendig opvækst. Allerede fra små oplever de de barske vilkår i slum'en og må bidrage til familiens underhold med de få penge, de kan tjene ved forskellige småjobs. Kun få lykkes det at skaffe sig fast arbejde.

Skades for livet

Disse børn skades på mange måder:

- fysisk (underernæring og sygdom)
- socialt (uden kulturel baggrund og dårlig tilpassede omgivelser)
- psykologisk (frustrerede og ulykkelige)

En lovgivning mod at lade børn arbejde, hvis de er under 14 år, har ikke været tilstrækkeligt middel for at hindre det.

Skal børn i Latinamerika få bedre opvækstvilkår, må der gøres noget for at hindre den helt ekstreme fattigdom, for hvordan skal børn, der oplever en så unormal og frustreret barndom, som voksne kunne tilpasse sig samfundet.

Katolsk bedemand opføres i telefonbogen under katolske institutioner

En af »katolsk orientering«s trofaste annoncører opføres nu i KTAS telefonbog under katolske institutioner. Bedemand Eric Kvist henvendte sig i efteråret til Katolsk Bispekontor med en anmodning om at blive autoriseret bedemand. Han fik imidlertid afslag, fordi man fra officiel side ikke ønsker at favorisere den ene frem for den anden.

Generalsekretær Anton Dekkers oplyser, at bedemand Kvist var frit stillet

Præsterådets kursus i kirkebogsføring

Udsøgt »middag« for sognesekretærer m. v.

Klinger frost og høj himmel med strålende sol var det - men ikke mange havde tid til virkelig at nyde dette - højst et glimt af et rådyr på vej gennem den snedækte have tæt forbi vinduerne, eller en flot, glødende solnedgang; og det hjalp at få sådanne sekunders pust under en yderst velspækket »middag«.

Velforsynet var kurset både deltagermæssigt: fuldt hus med 30 personer (præster, sognesekretærer, kursusledere samt - en enkelt formiddag - biskop Hans L. Martensen); og indholdsmæssigt, idet emnerne strakte sig langt ud over »Kirkebogsføring«.

Forretterne blev serveret af Emma Glahn fra Jesu Hjerter Kirke, København: Arbejdsopgaverne på et sognekantor - med en understregning af vigtigheden af orden i sognekartoteket, da dette jo er et uvurderligt pastoralt hjælpemiddel; af Annelise Kristensen, Bispekontoret: Informationen mellem sognekantorerne og Bispekontoret - med en ligeså kraftig understregning af, at Bispekontorets centralkartotek (opsamlingskartotek) er en service for alle sognene, og at hjælpen til sognene aldrig kan blive bedre end de oplysninger, de enkelte sogne selv indsender; af generalvikar Lars Messerschmidt: En gennemgang af den nye kirkerets bestemmelser vedrørende et katolsk bispedømmes administration. Her blev

pastor Messerschmidt kraftigt sekunderet af biskoppen, og retten var stærkt krydret af forsamlingsens spørgsmål. I øvrigt var det en velopløst, velarbejdende og meget spørgelystet forsamling - en fornøjelse for enhver kursusarrangør.

Morsomheder til betrængte hjerner

Kursets hovedret blev serveret af kordegn Henning Holst, Lyngby, som fortalte, forklarede og instruerede i ministerialbogsføring i henhold til den nye (3 år gamle) navnelov - både i almindelighed og med særligt hensyn til fødsel, døb, ægteskab og navneændring. Dette udgjorde en vigtig del af kurset, idet den katolske kirke i sin egenskab af anerkendt kirkesamfund - som kan udføre kirkelige handlinger med borgerlig gyldighed (navngivelse ved døb, ægtevielse) - på dette område har et særligt ansvar over for Kirkeministeriet. Lykkeligvis har Henning Holst et tilsyneladende udtømmeligt lager af morsomheder, som kan lette lidt på betrængte hjerners fortvivlede forsøg på at finde rundt i den kirkelige administrations mangfoldige papirer, i særdeleshed navnelovens afskrækkende labyrinter.

Til efterret serverede Lars Messerschmidt kirkeovens bestemmelser vedrørende den katolske kirkes egne obligatoriske kirkebøger (dåbs-, vielse-

dødsregistre, samt de af biskoppen krævede firmelses- og optagelsesregistre). Han fremlagde endvidere udkast til formularer til udarbejdelse af disse forskellige protokoller.

Den afsluttende kaffe med »avec« kom Bispekontorets kontorchef Inger Saxild med: Bispedømmets økonomiske forhold og de muligheder, den enkelte har for fradragsberettigede ydelser til den fælles økonomi i bispedømmet. I den forbindelse understregede hun den nødvendige solidaritet mellem større og mindre sogne, - mellem sogne, hvoraf nogle har et årligt overskud (op til 100.000 kr.) medens andre - selv efter tilskud fra bispedømmet - slutter med underskud (ned til 50.000 kr.)

Person-kontakt og gudstjeneste

På et sådant kursus går der mange impulser begge veje - fra arrangører til deltagere og fra deltagere til menighedernes fælles serviceorgan, Bispekontoret, - impulser og forslag, som vel ofte går i modsatte retninger og derfor kan være svære at samarbejde og udarbejde i konkrete løsninger. Her er den personlige kontakt, som et sådant kursus giver mulighed for, absolut nødvendig.

Men en diner er ikke kun maden, også omgivelserne og opdækningen bidrager til nydelsen. Her er Magleås' bygninger og forplejning fremragende. Til »opdækningen« hørte også gudstjenestelivet. Det føltes naturligt at omgive dagens program med laudes (efter den nye tidebog) og messe om morgenen samt med vesper om aftenen (også efter denne nye, forhåbentlig snart udgivende tidebog) - noget, som de fleste, også lægfolk (som ellers ikke er vant til at blive draget ind i »Kirkens officielle bøn«, der ofte opfatte(de)s som præsters og søstres privilegium), vist var glade for.

Næste års kursus er planlagt til at afholdes på Sostrup i dagene 3.-6. marts (1986).

Kære præster og sognesekretærer! Reservér datoen og send eventuelt en foreløbig tilmelding.

Erik Christiansen

kk

Kursus på Magleås i føring af ministerialbøger

Dette kursus for præster og sognesekretærer/medhjælpere afholdes af Bispedømmet en gang om året, og jeg var med for første gang. Da jeg ikke medbragte nogen erfaring på området, var det helt nyt for mig. Andre havde deltaget flere gange og har siddet med problemerne til daglig - især vel sognepræsterne i de mindre sogne uden medhjælp. Vi var altså et »blandet« hold og kurset var tilrettelagt derefter.

Først fortalte *Annelise Kristensen* fra Bispekontoret om arbejdet med Centalkartoteket. Vi kom her ind på det pastoralt værdifulde i at holde et sådant kartotek ajour.

Senere fik vi en interessant gennemgang af sogne- og menighedsstrukturene efter den nye kirkelov og om statsanerkendte menigheder. Under denne

del deltog biskop *Martensen*, der supplerede *Lars Messerschmidts* gennemgang.

Den vægtigste del af kurset bestod af kordegn *Henning Holsts* alt andet end kedelige gennemgang af et meget tørt stof, nemlig den nye navnelov og generelle problemer vedrørende ministerialbogsføring. Som »ny« var jeg først totalt forvirret over alle de spidsfindigheder og - efter deltagernes spørgsmål at dømme - mange problemer, der er forbundet med, at vi har et officielt registreringsansvar. Men vi fik svar på vore spørgsmål, og som nævnt foregik det på en yderst fornøjelig måde. Det er mit indtryk, at både præster og sognesekretærer på dette område har brug for al den undervisning, vi kan få, fordi der hele tiden sker ændringer.

Efter *Henning Holst* skulle *Lars Messerschmidt* gennemgå den katolske kirkebogsføring og de for os specielle problemer. Desværre blev gennemgangen ikke så udførlig, da vi var blevet forsinket af forskellige spørgsmål. På dette punkt har vi altså noget til gode.

Kursets sidste del handlede om bispedømmets og menighedernes økonomi, d.v.s. husholdning. Samtidig gav *Inger Saxild* os en beskrivelse af arbejdet på

Bispekontoret, hvilket jeg som provinsbo fandt udmærket - det er jo normalt kun et »sted«, jeg ringer til. Vi har også nu lært flere af de ansatte her at kende, og i det hele taget var samværet - også messerne og korbønnen - en dejlig oplevelse. Så jeg ser frem til næste års kursus, hvor jeg så selv har lidt mere erfaring at bygge på - men samtidig sikkert også des flere spørgsmål.

Lone Oppenheim

Korinterne skulle ikke betale for deres brevkursus på 29 lektioner

I Anden Læsning i dag hørte vi Paulus' ord til Korinterne om pligten til at forkynde evangeliet, som han kalder »en husholdergerning, jeg har fået betroet«, idet han videre forklarer: »Hvad er så min løn? Den, at jeg forkynder evangeliet uden udgift for nogen, så jeg ikke udnytter den ret, forkyndelsen af evangeliet giver mig«.

Med disse ord i tankerne var det en ejendommelig oplevelse at gennemlæse en ny folder, som var dukket op i våbenhuset under titlen *Til den besøgende*. Af forsiden fremgår det, at man forestiller sig en besøgende, som har ønsket at få oplysninger om en kirkebygning og måske også om den tro, der forårsagede, at bygningen blev rejst. Dog er det ikke helt klart, om der tænkes på en katolsk kirke besøgt »når De har været på rejse« eller den, som den fremmede nu har povet sig ind i på dansk jord.

På side 2 præciseres det, at brochuren formål er at tilbyde »et brevkursus på 24 fortløbende breve, der informerer om den kristne tro«. Både henvendelserne på forsiden og formuleringer som »Måske ville De gerne tro« og »Måske er De plaget af tvivl« gør det helt klart, at brochuren først og fremmest henvender sig til besøgende, som ikke har en fast religiøs overbevisning, og at kurset ikke blot er oplysende men også forkyndende, selv om dette ikke fastslås eksplicit.

Først på side 3 kommer choket: denne håndsrækning til den, der søger troen eller er plaget af tvivl, koster den nette sum af 250 kr., eventuelt i fem afdrag, og iblandt de mange andre udstillede brochurer er der ingen tilbud om vejledning i troen til en billigere pris, end siges gratis.

Dette er en situation, som man heldigvis ikke møder overalt i Verdenskirken. I Frankrig, for eksempel, kan man opleve, at hver besøgende i en større kirke får udleveret en folder med velformulerede og livsnære oplysninger om den kristne tro og med en indbydelse til at indsende spørgsmål.

At gøre forkyndelsen af evangeliet betinget af modtagerens dækning af udgifterne må siges at være i strid med Paulus' udtalelser og selve evangeliets indhold. Det kan også anføres med en rimelig grad af sikkerhed, at korinterne ikke skulle betale for deres brevkursus på 29 lektioner, delvist fortløbende. Princippet om udgiftsfrihed er stadig gyldigt, og skønt antallet af arkitekturinteresserede besøgende i Danmarks katolske kirker nok ikke kan forventes at være overvældende, kan man frygte, at denne brochure ikke vil tjene til at imødegå den traditionelle danske kritik af den katolske kirkes indstilling til »pengene i kisten«.

John B. Powell

Kristen socialisme er ønsketænkning

Man hører undertiden den påstand fremsat, at Jesus var den første virkelige socialist. Det sagde bl.a. Hans Kirk. Det begrundes med, at Jesus fortrinsvis færdedes blandt de svage stillede i samfundet og gjorde godt netop imod disse. Så langt så godt.

I de mellemliggende to tusinde år er der imidlertid sket en hel del. Karl Marx har opfundet marxismen, der i dag er det teoretiske grundlag for alle socialistiske samfundssystemer. Heri forkynder han, at verdensrevolutionen er socialismens endelige mål. Og tiden siden da har til fulde godtgjort, at det ikke er blevet ved teorien. Socialismen har med vold tiltaget sig magten i adskillige lande både her i Europa og andre steder. Og i dens kølvand følger med usvigelig sikkerhed ateismen. I de lande, hvor socialismen er ved magten, frister kirken trange kår. Præsterne forfølges og fængsles, kirkerne er under streng statslig kontrol og generes uafdeligt, og de, der erklærer sig for kristne, diskrimineres på mange måder.

Nu vil så *Per Wedell Topp* arbejde for et kristent socialistisk samfund. Det forestiller han sig tilsyneladende gjort ved, at man ensidigt praktiserer kirkens diakonale forplig-

telser på bekostning af evangeliets frelselære. Det sidste nævner han i hvert fald slet ikke.

Jeg tvivler ikke et øjeblik om, at Topp, der er en fremtrædende katolik og har gjort en indsats på flere områder, er særdeles velmenende. Hans kærlighed til og forståelse for de svage stillede i samfundet aftvinger den største respekt. Alligevel forekommer det mig, at hans ideer er ønsketænkning. Kristendom og socialisme kan ikke kobles sammen, bl.a. fordi den kristne lære om Jesus Kristus som verdens frelser ikke kan accepteres af socialismen, der er sig selv nok og helt og holdent er knyttet til denne verden.

Når Topp desuden efterlyser støtte til medlemskab og enhed i LO har han samtidig afsløret, at hans ærinde er rent politisk. Det er selvfølgelig helt legitimt at drive politisk agitation forud for et kommunevalg, men at sammenblende disse formål med kirke og kristendom er at distancere sig fra virkelighedens verden.

Derimod vil jeg medgive *Per Wedell Topp*, at kristne burde være langt mere socialt engageret. Jeg sagde socialt - ikke socialistisk. For det er noget ganske andet.

Niels Randkær

En fælles musikmesse for danske katolikker

I Kristeligt Dagblad må man læse, at »kendt organist bryder med sognepræst« (Kr. Dagbl. 12). I artiklen fremgår det, at *Bernhard Lewkovitch* har forladt Sakramentskirken på grund af »popularisering af højmessens repertoire«. Der er fra den nyudnævnte sognepræst *Peter Nissen* tale om en fornyelse i kirkemusikalsk henseende: han ønsker en udvidelse af højmessens »repertoire« med *Erling Rasmussens* 2. højmesse - den messe, som nok de fleste danske katolikker kender, men som hidtil kun sjældent er sunget i Sakramentskirken.

Det er rigtigt, som det fremgår af artiklen, at *Erling Rasmussens* messer benyttes i domkirken; vi har indøvet og afprøvet næsten alle katolske musikmesser i Sct. Ansgar og det gælder også *Bernhard Lewkovitch'* menighedsmesse, som Sct. Ansgars Kirkes kor i øvrigt uropførte. Men når vi fortsat

benytter os så meget af *Erling Rasmussens* messer er det mindre på grund af kunstneriske værdikriterier, end siges hans fortid som organist og kantor dér, men på grund af slidstyrken; 2. højmesse er 15 år gammel og er langt fra sunget og spillet ud. Folk holder af at synge den og selv om lokale kirkemusikalske traditioner må hilses velkommen, er det rart, at danske katolikker fra forskellige sogne kan finde sammen om én fælles musikmesse.

Rolf Tönshoff
organist v. Sct. Ansgar

P.S. Bortset fra, at overskriften i Kr. Dagbl. er misvisende, da *Bernhard Lewkovitch* er kendt langt ud over den lokale andedam, så er det vel næppe som organist - bortset fra dette, ville jeg ønske, at den katolske kirkemusiks større eller mindre problemer måtte forsøges løst i det rette forum, nemlig k.o.

Kontrovers mellem organist og sognepræst

Både Kristeligt dagblad og Berlingske Tidende har skrevet om forholdet sognepræst og organist ved Sakramentskirken på Nørrebro. Da jeg har været med i den katolske liturgikommission i 10 år, heraf 4 år som formand, har jeg noget kendskab til frembringelse af liturgisk arbejde.

I mit eget sogn er det en selvfølge, at præst, organist og forsanger sammen aftaler, hvilken messe, der skal bruges, og hvilke salmer der skal synges. Det går i al fredsommelighed, men vi er selv tilfredse.

Den kontrovers, der har været omtalt i aviserne er trist, men man kunne forvente den, når der kom en ny sognepræst. Hvad angår koret, så har det kun været der én gang om måneden, når man sang en latinsk messe. Den nye organist og kantor, man har fået, får måske et kor fra menigheden, det ville være godt.

Personlig har jeg været meget glad for samarbejdet med *Erling Rasmussen* i min tid som formand for liturgikommissionen.

Lily Fausbøll
(forkortet af red.)

Skriftemål og bodssakramente før messen hos indianere i Guatemala. Foto: KNA.

Den dårlige samvittighed

Af biskop Hans L. Martensen

I fastetiden hører vi meget om synd. Mange mennesker står i dag fremmede over for denne tale. De kristne føler sig undertiden forstemte - som om bodsprædikenen virker nedslående. De ikke-kristne anklager kirken for at have gjort synd til sit centrale emne. Man påstår, at det er typisk for kristne at gå rundt med en konstant dårlig samvittighed eller at lide af skruper og anfægtelser.

Betragter vi som kristne en ikke-kristen omverden, konstaterer vi en slags kronisk uskyld. Syndsbevidstheden i kristen forstand mangler, og undertiden er dette sat i system: Marxismen lærer, at mennesket i sin kerne er godt, og at forkerte handlinger har deres eneste rod i et dårligt samfundssystem.

Hvis omgivelserne er gode, bliver mennesket af sig selv godt.

Andre forestiller sig, at synd blot er et resultat af manglende intelligens og dømmekraft. Andre igen anser synd for en slags uartighed, man nærmest kan more sig over.

Visse psykologer anser synd for en slags psykisk fejludvikling på linie med legemlige sygdomme. Synd skal derfor ikke tilgives, men behandles. Ved at erkende syndens årsager kan man - efter deres mening - helbrede den.

På trods af en sådan mangel på syndsbevidsthed hærges ikke desto mindre den moderne og ikke-kristne verden af en dårlig samvittighed, den næppe selv kan forklare. Den lider af angst. Selv

om den benægter syndens virkelighed, kan den alligevel ikke benægte det onde og dets realitet.

Synsbevidsthed

Over for dette er det nødvendigt, at vi som kristne og katolikker besinder os på, hvad synd er. Det kan nemlig aldrig nægtes eller bortforklares, at syndsbevidsthed hører med til kristendom. Vi kan knap nok læse et kapitel af Det nye Testaments skrifter uden at blive slået af, hvor ofte der tales om synd. Vi kan ikke beskæftige os med Jesu person uden at lægge mærke til, at *tilgivelse* hos ham er af mere afgørende betydning end hos nogen anden religiøs skikkelse, vi kender fra verdenshistorien. »Gå bort med fred, dine synder er dig for-

Frigørelse fra den dårlige samvittighed er kun mulig, når vi som kristne og som katolikker alvorligt besinder os på, hvad synd er

ladt!« Disse ord er simpelthen det glædeligste Jesus véd at sige til noget menneske.

Fejludviklinger

Det kan ikke nægtes, at man har set eksempler på kristne, der har levet i konstant samvittighedsangst. Man kan end ikke benægte, at der har været afsnit i kristendommens historie, hvor hele folkeslag har været besat af en sådan angst. Når vi betragter kalkmalerierne i vore landsbykirker, ser vi, hvorledes billederne fra den sidste periode af middelalderen er fulde af helvedesangst og den dårlige samvittigheds symboler. Men alt dette er en karrikatur af kristendommen - ikke dens sande væsen.

Det sandt kristne - som lyser ud af evangelierne og af Det nye Testaments øvrige skrifter - er *overvindelsen* af den dårlige samvittighed.

Bekendelsen

Det kristne budskab er i sit væsen befriende. Vi behøver ikke at blive hængende fast i synden og i dens psykologiske og samfundsmæssige følger. Tilgivelse betyder overvindelse af det onde.

Men - og her kommer noget væsentligt - kristendommen prøver ikke at overvinde den dårlige samvittighed ved at tilsløre synden eller glemme den, ej heller ved at gøre den harmløs. Tværtimod. Kristendommen påstår, at frigørelsen fra den dårlige samvittighed kun er mulig gennem en bevidstgørelse. Synden skal erkendes, for at den kan angres. Synden skal bekendes, for at den kan overvindes. Frigørelsen forudsætter, at vi bliver klare over, hvad det er, vi skal befries fra. Den kristne tale om frelse er tom og meningsløs, så længe vi ikke erkender, hvor dybtgående og omfattende vort behov for frelse er.

Befriende bod

Derfor er det heller ikke tilfældigt, at kirkens bodssakramente, skriftemålet, indeholder en syndsbe kendelse. Denne bekendelse er ikke udtryk for en slags selvanalyse eller en dybde-

boring i mit eget sjæleliv. Den er ikke et (forgæves) forsøg på at finde ud af mine egne sidste motive-ringer. Alt dette kunne gøre skriftemålet til en pine i stedet for en hjælp. Det kunne stik imod bodssakramentets hensigt føre til skruper og samvittighedsnag. Nej - bekendelsen skal være enkel og ligetil. Jeg skal uden komplikationer bekende de synder, der tynger mig mest. Jeg skal gøre dette i anger og tro. Således vil skriftemålet bevirke det, der er meningen: syndsforladelse og frigørelse fra den dårlige samvittighed.

Hvad er synd?

Kristen synderkendelse er nødvendig for at slippe ud af den dårlige samvittigheds håbløse kredsen om sig selv. Synderkendelsen er vejen til at blive frelst fra det onde. Men hvad er så synd, set med kristne øjne?

Synd forklares og beskrives på mange måder i Biblen. I en følgende artikel vil vi tage fire karakteristiske syn på synden op. Disse syn supplerer hinanden. Synd er 1) lovovertrædelse, den er 2) det onde hjerte, den er 3) hjertets bortvendelse fra Gud og tillige 4) en magt, der tager magten fra os. Når vi kommer ind på disse fire beskrivelser af synd, må det samtidig huskes, at synden indeholder et irrationelt element.

Synd er altid handlen mod bedre viden. Den er et forsøg på noget, vi inderst inde véd er dømt til at mislykkes. Synden foretrækker blændværk frem for virkelighed. Fordi enhver synd indeholder noget, der går mod forstanden, er det ikke muligt at give en forklaring af synd, der i alle henseender tilfredsstillende forstanden. Synderkendelse er ikke ensbetydende med en intellektuel teori om synd, der i enhver henseende tilfredsstillende.

Åbenbaringen som rettesnor

Det er ikke for at tilfredsstille forstanden, at Biblen og kirkens tradition indeholder en lære om, hvad synd er. Det er tværtimod, for at samvittighedens uro og sindets angst kan komme frem i lyset, og hjertets mørke dybder kan blive forvandlet af Guds godhed og tilgivelse. Ved at blive erkendt skal synden blive overvundet. Det gælder ikke om at finde en teori om, hvad mørket er. Men det gælder om at afdække og afsløre mørket, så at Guds lys kan falde derind. Biblens og kirkens lære om synd har denne hensigt: Der skal lukkes op for mørket, så at Guds lys kan falde derind. Når lyset så skinner, kan mørket ikke længere analyseres - det er nemlig forsvundet.

(Fortsættelse følger)

Biskoppens Sostrup-retræter

Tema: Tro og Moral.

En uges fællesskab i dejligt miljø på Sostrup Kloster ved Grenå, med familiemesser, undervisning, gruppesamtaler, bøn, frit samvær, familiehygge.

Der kan vælges mellem:

- I. Søndag d. 30. juni kl. 19 til lørdag d. 6. juli kl. 11.30.
- II. Søndag d. 7. juli kl. 19 til lørdag d. 13. juli kl. 11.30.

Biskoppen leder begge uger: På uge I ass. af pastor Karl Smeenk O.M.I. og på uge II ass. af pastor Stephen Holm.

Børnekateketer underviser børnene. Man sover på dobbeltværelser. Nogle lejligheder reserveres familier.

Pris: Kr. 835. Unge under uddannelse: Kr. 500. Børn under 14 år: Kr. 400. Børn under 2 år: Gratis. Familier med mindst 3 betalende børn: Kr. 300 pr. barn. Lagnør, håndklæder medbringes eller lejes på stedet for kr. 25. For dem, der selv sørger for overnatning (privat, camping): kr. 600; børn: Kr. 300. Halve fripladser kan søges skriftligt på Katolsk Bispekontor.

Tilmelding: Inden 1. maj, sker ved indbetaling af depositum kr. 250 pr. person med opgivelse af den ønskede uge, på giro 500 14 71, Katolsk Bispekontor, Bredgade 69A, 1260 København K.

Nærmere oplysninger: Ebba Falk, Caritas, tlf. (01) 12 72 61, kl. 10-13.

Surrogatmoderskab - er det så slemt?

Af Ruth Plum

Set ved første øjekast kan det måske synes sympatisk, at en kvinde er villig til at bære og føde et barn til en anden kvinde, der ikke selv er i stand til at sætte børn i verden. Ovenikøbet er hun måske villig til at blive befrugtet med sæd fra den ikke-frugtbar kvindes ægtemand - og villig til at befrugtningen sker »kunstigt«, altså uden noget personligt forhold mellem hende selv og det ønskede barns biologiske far.

Når barnet er født til verden, er det så tanken, at det overlades til sin biologiske far og hans hustru, hvad der sker enten ved adoption eller blot ved at forældremyndigheden overføres til faderen - i begge tilfælde ved statsamtets medvirken og på dets ansvar.

I »Fremskridtets Pris« (Rapport afgivet af indenrigsministeriets udvalg om etiske problemer ved ægtransplantation, kunstig befrugtning og fosterdiagnostik), omtalt i en artikel i »katolsk orientering« nr. 3 af Jørgen Nybo Rasmussen, gives der udtryk for betænkeligheder ved denne metode til at hjælpe et barnløst ægtepar til et ønsket barn, fordi man finder, at der er »visse nærliggende muligheder for en økonomisk udnyttelse af situationen«.

Jørgen Nybo Rasmussen skriver i denne forbindelse, at »en vis økonomisk puritanisme synes efterhånden at være nutidsmenneskets eneste tilbageværende moralske bud«, og han tilføjer: »For at skære det hele ud i pap: man må gerne begå fosterdrab og ægteskabsbrud, når blot det sker på teknologisk forsvarlig måde, og man gør det gratis«.

Forskellige former for surrogatmoderskab

Den ovenfor beskrevne metode er imidlertid ikke den eneste, hvorpå man kan blive surrogatmoder til det barn, en anden kvinde så brændende ønsker sig. Muligvis kan den kvinde, der ikke kan bære og føde et barn, måske fordi hendes livmoder er opereret bort, godt selv producere befrugtning-

dygtige æg. Der er så mulighed for at udtage et eller flere modne æg fra hendes æggestokke og befrugte ægget/æggene i reagensglas med ægtemandens sæd og derpå indplante det/de befrugtede æg i surrogatmoderens livmoder.

Faktisk er der i dag mange forskellige måder, hvorpå man kan få børn foruden de »normale«: samleje mellem to ægtefæller, den gammelkendte metode med at adoptere et fremmed - gift eller ugift pars barn og det heller ikke ukendte, at hustruen føder et barn, hvis far ikke er hendes ægtemand.

Surrogatmoderskab har eksisteret i årtusinder

Surrogatmødre er jo ikke et nyt begreb; det har eksisteret i årtusinder, blot skete befrugtningen tidligere ikke kunstigt (kunstig befrugtning er så vidt vides første gang foretaget på mennesker i 1884).

I 1. Mosebogs 16. kapitel læser vi om Abrams hustru Saraj (det er først, efter at Herren indgår pagten med Abram, at de kommer til at hedde Abraham og Sara), at Saraj ikke fødte ham noget barn, og hun sagde da til Abram: »Herren har jo nægtet mig børn; gå derfor ind til min trælkvinde, måske kan jeg få en søn ved hende! Og Abram adlød Saraj, og da Abrahams og trælkvinden Hagar søns slægtbog omtales i kapitel 25, kaldes Ismael for Abrahams søn, »hvem trælkvinden Hagar fødte ham«. Hagar havde næppe økonomisk fordel af forholdet, og i kapitel 16 kan vi da også læse, at »Saraj plagede hende, så hun flygtede for hende«.

En lignende historie fortælles om Jakob og Rakel, da Rakel i fortvivlelse over, at hendes søster Lea føder Jakob børn, mens hun selv er ufrugtbar, siger til Jakob: »Der er min trælkvinde Bilha; gå ind til hende, så hun kan føde på mine knæ, og jeg få sønner ved hende«. »Så blev Bilha frugtsommelig og fødte Jakob en søn« (1. Mos. 30. kapitel).

Surrogatmoderskab er ikke noget nyt, og når den engelske dronning eller prinsesse af Wales skal føde overvåget af regeringens medlemmer, er det netop fordi man ikke vil risikere, at et barn, der ikke er båret og født af hende, smugles ind og udgives for at være hendes barn. Hvad faderen angår, så sagde den i begyndelsen af århundredet kendte fødselslæge, Leopold Meyer, at »ingen uden måske moderen ved, hvem der er far til barnet«.

Udtalelser i dagspressen i den sidste tid om surrogatmoderskab

I en kronik i Politiken 22. januar skrev dr. theol Peter Kemp: »En kvinde kan lade sig befrugte for at skaffe en anden kvinde et barn, måske med sæd fra den anden kvindes mand. Selv om metoden har været kendt fra oldtiden,

får den nyt perspektiv, hvis den sker ved kunstig befrugtning, eventuelt i reagensglas... Lægevidenskaben kunne i øvrigt gøre vikariatet fuldstændigt ved at indsætte et befrugtet æg i vikarmoderen fra en anden kvinde, eventuelt fra den kvinde, barnet lovet til«.

Peter Kemp slutter kronikken med, at man kan tænke sig udviklingen af en graviditet helt uden for livmoderen, selv om dette endnu ikke er muligt, men det ville kræve forsøg både med at holde embryoner (de tidligste fosterstadier, red.) i live længst muligt og med at få aborterede fostre til at overleve så tidligt som muligt, så de to forsøg til sidst kunne blive til et eneste forsøg: forsøget med den kunstige livmoder. Og han ender med at spørge: »Har disse forsøg nogen berettigelse?«

Surrogatmoderskab,

hvor en kvinde »udlåner eller udlejer« sin livmoder og selv lægger æg til, er efter hvad indenrigsminister Britta Schall Holberg og justitsminister Erik Ninn-Hansen mener, beskyttet af den nuværende lovgivning, der bl.a. giver den gravide kvinde »fortrydelsesret«, fordi en kvinde ikke kan forpligte sig til at bortadoptere sit barn før tidligst tre måneder efter fødselen, og fordi det er forbudt at sælge sine børn. Imidlertid har Britta Schall Holberg udtrykt betænkeligheder med, hvad der kan ske med de i reagensglas befrugtede æg, der ikke indplantes i en livmoder, og som ikke bliver brugt i første omgang. Hun er betænkelig derved, ikke mindst fordi forskere måske kunne få lyst til at manipulere med disse æg og derved direkte eller indirekte ændre menneskets arveanlæg. Men dette er, mener hun, ikke et problem, der direkte hænger sammen med surrogatmoderskab.

Birgit Petersson, der er 1. reservelæge på Sankt Hans Hospital giver i en artikel i »Information« 26.-27. januar udtryk for mange betænkeligheder ved surrogatmoderskab, både hvad surrogatmoderen og barnet angår. Men

hun mener yderligere, at når vi er betænkelige ved rugemoderskab, som hun kalder det, lukker vi øjnene for sagens kerne.

Hun mener, at ikke ret mange danske kvinder vil tilbyde sig som rugemødre, fordi de trods økonomisk godtgørelse nok hurtigt vil finde ud af, at omkostningerne på andre leder er alt for store i forhold til den betaling, de vil få. »Men«, skriver hun, »der er andre steder i verden, hvor man simpelt hen ikke har til det daglige brød, og hvor man kan blive nødt til at betale så høje omkostninger for at overleve«.

Hun nævner, at mens donorblod her i landet er gratis, og man sørger for, at donor ikke tappes så ofte, at det er til skade for donor, er det i u-landene mange steder således, at fattige giver blod med fjorten dages mellemrum, fordi det er den eneste måde, de kan skaffe penge på. Til sidst dør de af det! Hun mener, at man udmærket kan forestille sig, at fattige kvinder i ulandene vil blive benyttede til at føde børn til den rige verdens kvinder, fordi det jo er teknisk muligt at sætte et ægtepars reagensglas befrugtede æg ind i en anden kvindes livmoder. Hun gør også opmærk-

om på, at denne teknik
 ed at placere befrugtede
 g i andres livmødre ken-
 es fra veterinærindustri-
 t, hvor man undertiden
 ger æg ud fra særligt
 dvalgte køer, befrugter
 em med sæd fra særligt
 dvalgte tyre, og sætter
 em i andre (ikke så
 ostbare) køer, som derpå
 der de »udvalgte« kalve.
 At rendyrke specielle
 ynskaber på denne
 åde kan man i virkelig-
 eden lige så let gøre med
 mennesker. Professor N.
 Rasbech fra Den Kon-
 glige Veterinær- og Land-
 højskole har ifølge en
 tikel i Berlingske Tiden-
 29. januar udtalt: »Alt,
 ad der kan lade sig gøre
 i dyr, kan i realiteten
 gså lade sig gøre på
 mennesker, men der er
 og helt andre etiske pro-
 blemmer forbundet der-
 ed.«

Af samme artikel frem-
 ir det, at man fra Dan-
 ark har en stor eksport
 nedfrosne befrugtede
 g fra præmiekøer og
 æmietyre, og at æggene
 dplantes i køer mange
 rskellige steder i verden.
 år de befrugtede æg er
 dfrosne, kan man gem-
 e dem og indplante dem
 ft efter lidt, som det nu
 sser én, ja, man kan
 dda gemme et æg og
 nere indplante det i dets
 en tvilling, der herved
 en føde sin egen identi-
 e tvilling!

Ønsker vi nye kundskaber?

Vi må indse, at der kan
 des kundskaber, som vi
 ke vil have«. (Robert L.
 nsheimer, citeret fra
 plicing Life«, Washing-
 n 1982). Ønsker vi at nå
 , at en dag kan særlig
 emragende kvinder leve-
 modne æg, der i rea-
 ensglas befrugtes med
 ed fra særlig fremragende
 ænd (nobelpristagere og
 instnere f.eks.) og at
 sse befrugtede æg derpå
 nedfrosne stand sendes
 lu-landene og indplantes
 økonomisk dårligt stille-
 e kvinders livmødre, og
 disse »prima« børn efter
 dslen returneres til de
 gelande?

Nogle af de nedfrosne
 g kunne endda tænkes
 emt og returneres sam-
 en med børnene, for når
 isse er nået til skelsår og
 der, da at indplante i
 ggle af deres voksne
 illingesøstres livmødre.
 fan kunne fristes til at
 alde det for en »puri-
 nsk« men helt uaccepta-
 el form for blodskam. Er
 et mon ikke på tide at
 ække i nødbremsen.

Ruth Plum

Det britiske parlament behandler lovforslag om fostres rettigheder

»Et af de vigtigste lovforslag til forsvar for det ufødte barn, der i mange år er fremlagt i det britiske parlament«, kalder »National Catholic Reporter« Enoch Powell's lovforslag, der blev fremlagt samme dag.

Bladet skriver videre, at da Warnock-rapporten blev offentliggjort i juli 1984, begyndte i England en kampagne for forbud mod eksperimenter med embryoner (et embryo er et tidligt fosteranlæg - for mennesket indtil ca. 6 uger efter befrugtningen. Red.) Næsten 2 millioner sluttede op om en underskriftindsamling, der blev organiseret af forskellige anti-abortiongrupper. Disse underskrifter blev lige inden debatten i underhuset om Powell's lovforslag præsenteret for underhusets medlemmer af det katolske parlamentsmedlem Norman St. John Stevas. Han har tidligere udtalt, at det er moralsk forkert at skabe et levende menneskeligt embryo for derpå at dissekere det eller kaste

det i affaldsspanden.

Professor Jack Scarisbrick, der er formand for anti-abortion bevægelsen »Life« har ifølge »National Catholic Reporter« udtalt, at denne underskriftindsamling er den største siden chartisternes i 1840'erne (hvor man bl.a. krævede stemmeret for alle voksne mænd, hemmelige afstemninger osv., og hvor man havde indsamlet cirka 1 million underskrifter, red.)

Katolsk støtte til lovforslaget

Der er i det britiske parlament mange medlemmer, der aktivt går ind for forsvar af det ufødte barn. De er alle for lovforslaget, selv om det ikke har taget problemet op om embryoner, der bliver »tilovers«, og nedfrosne æg.

Hvis lovforslaget vedtages, skal en læge herefter have ministeriel tilladelse til at befrugte et æg i reagensglas, og både kvindens og mandens navn skal oplyses. Hvis en sådan befrugtning alligevel

finder sted uden indhentet tilladelse, skal det kunne straffes med fængsel i op til to år, og en sådan tilladelse må kun gives med henblik på, at en kvinde skal kunne føde et barn efter indplantning af det befrugtede æg.

Også de katolske biskopper har bakket lovforslaget op, skriver det engelske blad. Mgr. Michael Connelly, der er medlem af komiteen for bio-etiske spørgsmål, er dog ikke tilfreds med forslaget i alle detaljer. Han siger bl.a., at lægerne rimeligvis i forbindelse med en befrugtning i reagensglas vil være nødt til at udtage cirka otte æg, og derpå, når de er blevet befrugtet, indplante et eller to i den vordende mor - indtil indplantningen er lykkedes. »Men«, siger han, »Hvad hvis det lykkes i første omgang? Hvad gør man så med overskydende æg? Laver man forsøg med dem, eller indplanter man dem i en anden kvinde?«

Mgr. Connelly minder om, at den katolske kirke

Mary Warnock, docent i moralfilosofi ved universitetet i Cambridge har som formand for den britiske parlamentskommission om genetiske eksperimenter givet navn til Warnock-rapporten.

mener, at menneskeligt liv begynder ved befrugtningen. Andre tvivler derpå, men tør dog ikke sige mere, end at de »ikke er sikre i deres sag«.

Men siger Connelly, »hvis de ikke er sikre, burde de så ikke lade tvivlen komme embryet til gode, for ikke at dræbe et uskyldigt menneskeligt væsen?«

Ruth Plum

egne egenskaber ud fra Bibelens skabelsesberetning, men han påviser biologisk begrundelse for, at »mennesket er blevet til som følge af en særlig viljeakt fra Skaberens side« (citat).

Vi må deraf slutte, at menneskets handlinger bør styres bevidst af etik, mens dyrearterne styres af instinkter, uden at man kan tale om etik. De afsnit, som vi danske katolikker har særligt brug for i dag, behandler de samme spørgsmål som hr. Nybo Rasmussen, men som læge og biolog. Her må han hævde, at »fosteret er et selvstændigt væsen med egen konstitution, og det kan derfor også lide af sygdomme, som moderen ikke har« (citat). Hvad så, hvis fosteret er sygt? Så er det lægens opgave at »stå på patientens side«, altså søge at helbrede fosteret og under ingen omstændigheder slå det ihjel.

Skældsord

Også professor Lejeune må erkende at ordet »mor« står i fare for at blive et skældsord. Jeg håber, at disse ret få bemærkninger, målt med emnets størrelse, må få mange til at bestille hæftet, der er på godt 60 sider, rummer flere værdifulde og fyldige artikler om aktuelle emner - alt dette for blot 36 kr. Altså: ingen dansk katolik behøver at være uforberedt, når han eller hun stilles overfor »Det brændende spørgsmål«.

Kjeld Geertz-Hansen

Tidens Tegn, Katolsk Forlag, Tåsingegade 27, II, 2100 København Ø. Tlf. 01-29 90 72.

Det brændende spørgsmål

Vi må som kristne være klar over, at arkivar Jørgen Nybo Rasmussen har taget tidens mest brændende spørgsmål op i sin artikel her i bladet for nogen tid siden (k.o. 3/85): »Fremskridtets Overpris«. I en kronik i Kristeligt Dagblad har han tidligere belyst de juridiske spørgsmål, som omgangen med menneskefostre rejser og gjort det med en klarhed, der i dag er sjældnen i Danmark.

Forkastelse af almene normer

I artiklen i »katolsk orientering« gås der langt dybere. Det påvises, at det forestående »Centrale etiske Råd« skal oprettes, uden at der opgives nogen som helst etiske normer at følge, hvor det gælder bedømmelsen af fosterdrab (nu siger man jo udglattende »svangerskabsafbrydelse«, så tyngdepunktet flyttes fra barnet til moderen), kunstig befrugtning, »rugemødre« og fosterdiagnostik og dennes følger.

Om man kan tale om

etik, så er det her »situationsetik«, der benægter eksistensen af alment gældende og uforanderlige normer; man tilpasser sig bare på den behageligste og økonomisk billigste måde, når en situation foreligger. Hermed er ikke alene Guds 10 Bud afskaffet, men endog den humanistiske etik bygget op på moralfilosofi er bortvejet. Aristoteles, græsk filosof 384-322 f. Kr., havde dog opstillet som en umiddelbart indlysende sandhed, der ikke behøver begrundelse, at »Det gode bør gøres og det onde bør undgås« - så kunne grænsen mellem godt og ondt være forskellig, men den var der.

Ifølge lovforslaget er der intet, der er godt og intet, der er ondt. Det bliver Folketinget, der nu skal tage stilling til denne alvorlige sag. Flere gange tidligere, når lovforslag vedrørende »Liv og Død« forelå, har man fra katolsk side ytret sig særdeles tydeligt, som under striden om »fri abort«, men vi

må nok erkende, at det moralske skred har været så stærkt de sidste 40 år, at flertallet af folketingsmedlemmerne næppe fatter, hvad vi siger. Det bliver højst til: »Det er de sædvanlige, konservative synspunkter«, som om sandhed kan være konservativ eller progressiv.

Læs også »Tidens Tegn«

Men kan vi ikke få ret megen indflydelse ud ad til, så må vi som kristne styrke hinanden i sandheden, den absolutte, gud-givne sandhed inden for tro og moral; så kan vi modstå de alt opløsende vrangforstillinger. En af forudsætningerne, for at vi kan klare os, er, at vi véd noget! Denne viden drømmer man sig ikke til. Derfor vil jeg opfordre til, at man endnu en gang læser hr. Nybo Rasmussens artikel, såvel som det nedenfor stående indslag: »Almengyldige etiske normer til overvejelse«. Men både for vor egen og for andres skyld må vi vide

endnu mere og her er der hjælp at finde. Jeg kan således henvise til tidskriftet »Tidens Tegn«, (Katolsk Forlag), der udkom for nylig. I dette nummer findes et interview med Jérôme Lejeune vedrørende den genetiske forskning. Som katolik har han klare etiske begreber, som han evner at argumentere for.

Men hvad der gør interviewet så værdifuldt for os er hans videnskabelige indsigt. Han er professor i fundamental genetik ved René Descartes universitet i Paris, medlem af Institut de France og af Det pavelige, videnskabelige Akademi. Torben Riis er den kloge og præcise spørger og videnskabsmanden svarer - ikke på halvanden spalte men over 7 store sider, så det er grundigt.

De etiske spørgsmål anbringes i den biologiske sammenhæng, naturligvis, og det er den, han går ud fra i første omgang. Han forklarer ikke mennesket som en særlig »art« med

»Lovsang« er fyldt to år

- fungerer udmærket som messe-, salme- og bønnebog

Af Preben Hahn-Thomsen

Siden første søndag i advent har vi danske katolikker i 2 år gjort brug af vor ny salmebog, og den har – i hvert fald her i Østjylland – med dobbelt ret båret sit navn, kun glæde og taknemmelighed har lydt. Jeg var i forrige måned til Skt. Norbert stævne i Vejle, og da var salmesangen næsten ved at løfte hvælvingerne, men kirken var nu også fyldt til sidste plads. Mere end halvanden gang så mange salmer som i salmebogen af 1951 – der endnu en gang skal have tak for god tjeneste – gør det for alvor muligt at udnytte salmens liturgi. Derfor skal den øvrige liturgi naturligvis ikke forsømmes, og de første 140 sider af »Lovsang« vidner om, at den heller ikke bliver det; men der ligger desuden rige liturgiske muligheder i valg af salmer.

Den mest udbredte salme mangler

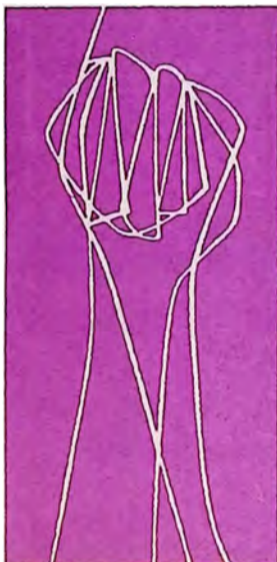
Nu vil der altid være disputable ting i et så stort kompleks, som arbejdet med Lovsang må have været. Således har adskillige savnet bestemte salmer, personligt kunne jeg have ønsket Ingemann: »Igenem nat og trængsel« (Den danske Salmebog nr. 340) taget med, dels fordi den danner mol-tone til »den glade pilgrimssang« (Lovsang nr. 290), men især fordi den som eneste danske salme er optaget i den engelske salmebog (Songs of Praise nr. 678) og herfra er oversat til japansk og urdu; set med verdenshorisont må det være den mest udbredte af alle. Perfektionister har klaget over skønhedsfejl: Inkonsekvent stavemåde (Zion med S, det hedder Ører, mens »Øren« er en germanisme o.s.v.). Ligeledes over gale tal og over trykfejl. Ja, de findes; men der er forbavsende få, så lad dem, der ved sig ganske fri i lige sager, kaste den første sten.

Slet ikke for rummelig

Der er også dem, der synes, at Lovsang er for rummelig, og her har polemikken især været rettet mod nr. 452. Temmeligt hykkelsk! For det er jo forfatternavnet og tradition som »Reformationens marseillaise«, der forar-

ger; det er hverken teksten, som er en parafrase over PS 46, det er ikke engang melodien, skønt den kan lyde lidt brutal – men det var jo også en brutal tid.

Det må tværtimod hilses med glæde, at vi har fået denne betydelige salme med. Så har det været påpeget, at vi skulle »bevare katolske værdier« – ja, ubetinget, når der virkelig er tale om værdier. Udvalget har endda været meget large. Således kunne vi da vist have undværet nr. 374, (I dag vor Frelser værk fuldendte), ikke mindst på grund af den stygge melodi, der pinligt associerer til en Falck-udtrykning.

Og så er vi nået frem til et emne, der har været efterlyst: Musikken i Lovsang. Der skal straks lyde en dybfølt tak for ordenes musik. Såvel dansk som hollandsk er blevet kaldt »halssygdomme« så de 2 sprog lyder næppe smukt i udlændinges ører. Men skønhedsværdier må de alligevel have, da begge sprog rummer rigt lyrik, og begge har frembragt en stor salmeskat. Også skøn prosa finder vi straks i de danske messetekster frem til side 77, et nøgternt og krystalklart sprog af en egen, lidt kølig skønhed, som særligt strålende eksempel skal fremhæves 4. eukaristiske bøn. Man er lykkeligt undsluppet kravet om »kirkedansk« – der blev også talt om »Johannes-Jørgensen-dansk« og »Schindler-dansk«; under alle omstændigheder var resultatet blevet kunstig

arkaisering, og så kunne vi næsten lige så godt være blevet ved latin. Tak ligeledes for advarslen s. 141 mod til salmesang »ukritisk at vælge en melodi, blot fordi den er kendt«, men at tilstræbe »at tekst og melodi har samme karakter«.

Musikkens værdi

Hvorfor nu det? Hævede ikke selve Carl Nielsen (»Levende Musik« s. 31.-43), at musik ikke »forestiller« andet end, hvad vi lægger i den? Med dyb respekt for den store fynbo vil jeg fremføre et modeksempel: Hamburgs melodi til Kingo: »Vågn op og slå på dine strenge« er pragtfuld, frisk og morgenglad, den kan også bruges til Kjelstrup: »Vær evig lovet, Jesu Hjerte« (nr. 418). Derimod kan den afgjort ikke, skønt det ofte er sket, bruges til Silesius: »Jeg elsker dig, min stav, min styrke«, navnlig i vers 3 gøres skridtet fra det ophøjede til det latterlige. (Silesius var det egentlige ophav, selvom Frederikssens gendigtning er ikke så lidt af en forbedring). Et endnu grellere eksempel fra den i øvrigt ypperlige sangbog, »Sursum corda«, som Halfdan Kejsers og Mogens Ballin udgav allerede 1911, hvor »Højt over alle hjerter« (L nr. 413) foreslås til den »metrisk parallelle« melodi »Kom maj, du søde, milde«. Det er intet spørgsmål om kvalitet, for melodien er af Mozart; men alligevel, prøv selv hjemme!

Allerede 1903 fastlagde pave Pius X ved et motu proprio den gregorianske koral som grundmodel for al liturgisk musik; men der gik næsten en snes år, før reformen var gennemført, og ironisk nok gik det særligt trængt i Italien. En dansk parallel har vi i Thomas Laubs indsats, der heller ikke blev alt for venligt modtaget. Stedse kan man opleve, at en menighed, når man ikke kender en salmemelodi, giver »denne Laub« skylden – også når betræffende melodi viser sig at stå i Bielefeldts koralbog! Salmebogen af 1951 tog motu proprio så strengt, at man kun bragte gregorianske melodier til messen og henviste salmerne til Laubs koralbog.

Nye danske kompositioner nødvendige

Nu har de danske mesetekster nødvendiggjort ny kompositioner, der dog alle holder det gregorianske ideal for øje: Musikken skal udsmykke, ikke knuse den hellige tekst! Heller ikke her er der tale om værdidom: Store komponister er ophav til herlige messer, der blot passer bedre i koncertsal end ved gudstjeneste. De ny salmer har også medført »romantiske« melodier, sagen er løst overmåde elegant:

Ofte regnes den først komponerede melodi for »den rigtige«, således Berggreens ved »Velkommen igen, Guds engle små«; (L nr. 272) den er også den ældste, men

Weyses er den smukkeste. Så man glæder sig ved, at denne er foretrukket, så meget mere, som der kun er 4 år mellem de 2 kompositioner; og – mens vi er ved Weyse: Man har heldigvis bragt hans melodier med Ingemanns morgen- og aftensange; den syntese er så fuldent, at det ikke kan gøres bedre, selv om der er tale om »romancer«. I 4 tilfælde, nr. 288, 311, 317 og 342 bringes noder til 2 melodier, som man altså har ansat for lige værdifulde til pågældende salme. Den sidstnævnte »Hil Dig, Frelser og Forsoner« var min afdøde hustrus yndlingsalme, hun foretrak Hoffmanns melodi, jeg Laubs; men hvorfor ikke gøre, som vi gjorde, lære dem begge? Man kunne så bruge den elegiske Hoffmann i passionstiden og den gregorianske Laub som taksigelse efter communion. Det sidste lyder måske mærkeligt for mange, men prøv engang!

Thomas Laub var – al genialitet til trods – også et menneske, og selv den store Homér faldt – iflg. Horats – nu og da i søvn. Laubs melodi til »Blomstre som en rosegård« (Lovsang nr. 250) virker temmelig bleg, her vil I.P. Hartmanns sikkert holde stillingen; men vil man have Laub, kan hans findes i Lovsang nr. 360 »Verdens igenfødsel«, den passer også bedre til den gamle påskehymne fra latin. Til gengæld bør allerede »Alt, hvad som fuglevinger fik« (Lovsang nr. 216) gøre Laub uødelig som komponist; men er man »Hartmann-fan har Lovsang henvisning til »Som forårssolen morgenrød« (nr. 366). På denne vis er en mængde klassiske komponister blevet repræsenteret i Lovsang, foruden de allerede nævnte: Gade, Nielsen, Rung, Aa-

gaard, Nebelong, Lindemann og Vorm samt Oluf Ring med sin hymneagtige melodi til Danmarks i dag mest populære salme: »Se, nu stiger solen af havets skød«. (Lovsang nr. 513).

Subjektivt skøn

Har jeg med alt dette ikke povet mig ind på det subjektive skøns felt, der jo er indisputabelt?

Utvivlsomt, og jeg skamstraks gøre bod: Af de 3 danske gendigtninger af »Te Deum« kan de 2 første (nr. 200 og 201) synges på krydsvis samme melodi; jeg vil så afgjort foretrække »Almagts Gud, velsignet vær«, noderne til »Store Gud, vi love Dig« er der rigeligt »messingsuppe« i. Men jeg kender adskillige katolikker, der er lige så musikglade som jeg, og som bestemt vil sætte den »flotte« nr. 200 højest. Sul Justice!

Bibelsk bønnebog

Det har været hævdet at Lovsang har »økumenisk slagside«. Ja heldigvis! Det var på tide, vi blev foregangskirke og fik der mest økumeniske salmebog, her har nemlig også været grund til at gøre bod. Og klagerne over, at bønnebog mangler, viser at man endnu ikke er fortrolig med Lovsang. Man kan nemlig lige så vebede en salme som syng den, og i meditation næsten samtligt her nævnte eksempler velegnede endnu mere anvendelig er f.eks. nr. 363, 382, 55 og især 381. Vil man bed liturgisk kan der dannes et helt lægmandsbreviar: »Vekselsang og antifoner (s. 666-701) evt. med e indlagt hymne fra salmebogen. Og jo mere, man bruger vor salmebog, de gladere bliver man for den, dens skatte er uuttømmelige.

Preben Hahn-Thomsen

Skt. Knuds Skole Århus

Søger pr. 1. august 1985 lærere til varetagelse af undervisning i almindelige skolefag, herunder bl.a. sløjd.

Skolen, der er en selvejende institution, er en kristen skole på et katolsk grundlag med ca. 425 elever fra børnehaveklasse til 10. klasse og med 35 lærere.

Vi søger medarbejdere der sammen med lærere og forældre, aktivt kan gå ind i skolens kristne arbejde.

Løn- og pensionsforhold som i den offentlige skole.

Ansættelsesforhold i henhold til overenskomst mellem Foreningen af Katolske skoler og FGL.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til skoleleder Else Brask, tlf. (06) 13 75 11.

Ansøgninger stiles til skolens styrelse og sendes inden den 20. marts 1985 til:

Skoleleder Else Brask,
Skt. Knuds Skole,
Ryegade 24,
8000 Århus C.

Skt. Knuds Skole Århus

Månedslønnet vikar.

På Skt. Knuds skole er en stilling som månedslønnet vikar ledig fra ca. 1. maj 1985.

Skemaet omfatter samtdsorientering, kristendom, historie i 9. kl., dansk i 3. kl. og læsekl. i alt 27 timer.

Vi søger en medarbejder, der sammen med lærere og forældre, aktivt kan gå ind i skolens kristne arbejde.

Løn- og pensionsforhold som i den offentlige skole.

Ansættelsesforhold i henhold til overenskomst mellem Foreningen af Katolske skoler og FGL.

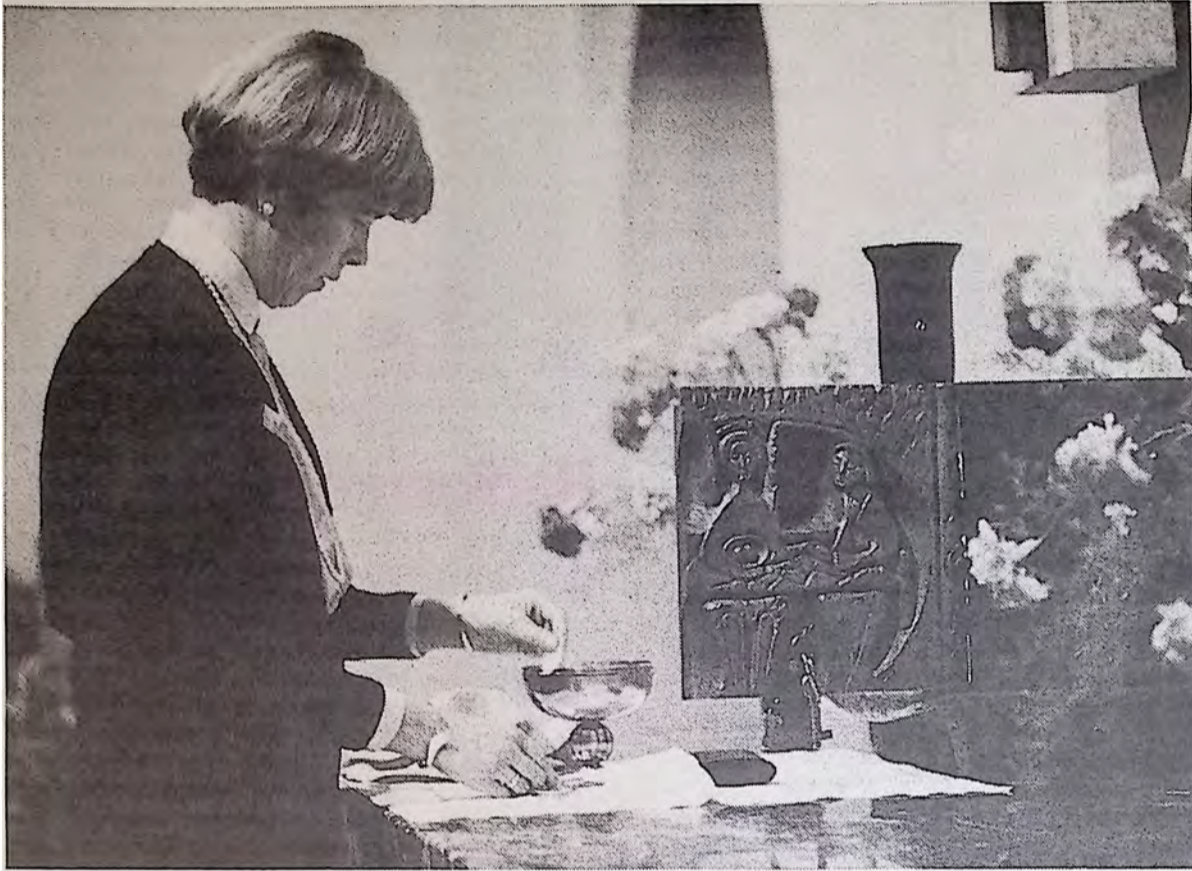
Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til skoleleder Else Brask, tlf. (06) 13 75 11.

Ansøgning stiles til skolens styrelse og sendes inden den 20. marts 1985 til:

Skoleleder Else Brask
Skt. Knuds Skole,
Ryegade 24,
8000 Århus C.

Kommunionsuddeleren

Både kvinder og mænd kan sammen med præsten eller i præstens fravær uddele kommunionen under brødets og vinens skikkelser. Foto: KNA.

Nægtes kan det ikke, at mange ved fornyelse i liturgien først og fremmest har indtrykket af, at det her drejer sig om ydre ændringer i måden at fejre gudstjenesten på. Af teologiske overvejelser over »ånden« i fornyelsen er der tit sørgeligt lidt at spore. Men her ligger netop nøglen til forståelsen af alt det. Det andet Vatikankoncil ville opnå: oplevelsen af gudstjenesten som den samlede menigheds fælles handling. Hvad konciliet ønskede, kommer kun til udtryk, hvis de forskellige liturgiske tjenester virkelig udføres af forskellige personer. Blandt disse tjenester hører også kommunionsuddelerens.

Hvorfor kommunionsuddeling ved lægfolk?

Præstemanglen var den første årsag til, at man lod lægfolk tage del i kommunionsuddelingen. Samtidig øgedes antallet af altergæster stærkt i slutningen af 60'erne, og det blev også en regel, at kommunionen ikke mere burde uddeles før og efter, men kun under messen, hvorved kommunionsuddelingen fik en uforholdsmæssig stor plads i forhold til

resten af messen - rent tidsmæssigt.

Tidligere havde det i århundreder været noget selvfølgeligt, at udelukkende præsten måtte uddele kommunionen. Præstemanglen alene ville dog ikke have været tilstrækkelig grund til at overdrage tjenesten som kommunionsuddelere til lægfolk. Afgørende var det, at forståelsen af lægfolks liturgiske tjeneste i samme tidsrum havde ændret sig betydeligt.

Det var forståelsen af, at enhver døbt, på grund af sit tilhørsforhold til menighedens fællesskab, har ret og pligt til i gudstjenesten at udøve visse tjenester, som ikke er bundet til en vielse (f.eks. oplæser, kantor, ministrant). Præst og diakon kan uddele kommunionen i kraft af deres embede, medens lægfolk - både mænd og kvinder - på sognepræstens opfordring af biskoppen kan få til opgave at hjælpe til ved uddelingen af kommunionen. Det er naturligt, at den ledende præst uddeler kommunionen - for tilfældet hjulpet af koncelebranter og diakon; men betragter man eukaristien som et måltidsfællesskab, giver det også mening, at lægfolk efter behov hjæl-

per til. Lægmanden/kvinden udøver i dette tilfælde med særlig bemyndigelse en specifik liturgisk tjeneste, og går ikke derved på utilbørlig strandhugst.

Lægmandens handling udtrykker her, at liturgi

principielt udøves af »menighedens fulde kor« - opdelt i forskellige tjenester og embeder.

Ved brugen af lægfolk som kommunionsuddelere bliver det muligt at gøre selve den tid, som forløber med

altergangen, kortere, således at der kan blive mere tid til den personlige taksigelse, eller måske kan vindes tid til en udvidelse af Ordets Liturgi (f.eks. i familiegudstjenester).

Brugen af kommunionsuddeler

Ved uddelingen af kommunionen under begge skikkelser - hvilket jo er kommunionen i dens fulde form - er brugen af kommunionsuddeler særdeles velanbragt. Nogle steder kan det også være en lettelse, at lægfolk hjælper ældre, eller syge præster med uddelingen. Det fritager selvfølgelig ikke præsten for, ud fra sine pligter som leder af eukaristien, også selv at uddele Herrens legeme, undtagen i ganske særlige tilfælde.

»Ved fejringen af liturgien har hver enkelt altertjener som lægmand, sin opgave at udfylde. Han skal da udføre det, som tilkommer ham ud fra sagens natur og de liturgiske regler - udelukkende dette, men også alt dette.« (De sacr. Lit. 28). Dette er en af liturgikonstitutionens grundsætninger. Præsten skal derfor ikke udføre alle tjenester selv. Ligeledes bør kommunionsuddeleren heller ikke samtidig være lektor, kantor eller ministrant. Enhver af disse tjenester er en selvstændig liturgisk tjeneste.

I mange menigheder er det også lægfolk, som uddeler sygekommunio-

nen både i hjemmet, på hospitalet og på plejehjem. Mange syge er taknemmelige for ikke kun at få kommunionen, når præsten kan komme på besøg, men også at kunne få den på en hverdag og måske især om søndagen i tilslutning til menighedens fejring af nadveren. Det er en af hele menighedens store opgaver netop at give eukaristiens styrke og liv videre til sine fraværende syge medlemmer i svære tider. En sådan opgave lader sig i dag ofte ikke løse uden hjælp fra en kommunionsuddeler.

Den indre holdning

Kommunionsuddeleren fordeler ikke blot brød og vin - han/hun rækker Kristi legeme og blod. I lige så høj grad som oplæseren ved sin tjeneste forkynder Guds ord, formidler kommunionsuddeleren i nadverens gaver et virkeligt møde med Gud til sine medkristne. Den, som er parat til en sådan tjeneste, bør forberede sig dertil, »teknisk« selvfølgelig, men frem for alt åndeligt, og bestræbe sig på selv at fordybe sig i dette »troens mysterium«.

Hvad kommunionsuddeleren fuldbyrder i sin tjeneste, må han først selv tro: at livet gives og sikres for verden og menneskene i dette »levende brød«, som er delagtighed i Guds evige liv (Joh. 6,51).

Erik Christiansen

Kristne ved Nilen

Den koptiske kirke i Egypten i re-islamiseringens tid

(KIPA) - Kun få egyptiske muslimer indrømmer, at de koptiske kristne er en del af det egyptiske folk. De hører i muslimernes øjne til udenlandske religionsfællesskaber selv om de var i Egypten, før muslimerne kom. Og mange muslimer er efterkommere af frafaldne kristne. Der manipuleres med statistikker over den kristne befolkning ved Nilen. Folke- og kirke- og statsregisteret angiver 2,3 millioner. Det koptiske patriarkat sætter antallet til mindst 8 millioner af Egyptens 40 millioner indbyggere.

Muslimer erobrede Egypten i midten af det 7. århundrede. Siden da er de koptiske kristne et religiøst mindretal, som tolereres af muslimerne.

Den koptiske kirke er klar over sin vanskelige situation. Ved sin aktive deltagelse i den arabiske frihedsbevægelse i 1952 har den bevaret visse rettigheder indtil i dag.

Muslimbroderskabets hetzkampagne

Re-islamiseringsbølgen i næsten alle lande i verden efter shahens fald betød et vendepunkt i forholdet mellem koptere og muslimer. Langfredag 1979 blev to koptiske kirker i Nildeltaet ødelagt. I byerne Assyut og Al-Minya protesterede muslimer i 1979/80 mod shahens asyl i Egypten. Under protestaktionen blev nogle koptiske kirker igen ødelagt og plyndret. Den 22. maj

1980 indførtes shariaen, den islamske lov, retsgyldig også for den kristne befolkning.

Dødsstraffen for frafald fra den muslimske tro vakte stor uro. Den skal også anvendes på koptere, der vender tilbage til kristendommen efter deres muslimske koners død.

I 1981 kom det til overfald på koptere i Cairos forstad Zawja-al-Hamra og byen Assyut. Den fundamentalistiske studenterforening, Jamaa-al-Islami ved universitetet i Alexandria uddelte løbesedler, som anklagede kopterne for højforræderi. Vestlig indflydelse, amerikansk økonomisk støtte og amerikansk indblanding i nærstproblemerne har begunstiget dannelsen af

en kristen »samlebevægelse«, hedder det. Kopterne må betragtes som farlige elementer og skadelig fremmed indflydelse.

En koptisk kirke brændte den dag, da Egyptens fredstraktat med Israel blev underskrevet. Jamaa-al-Islami løbeseddel klager over alle de synlige kristne kors rundt omkring i byen og de kristne missionsblade, der kastes i private brevkasser. De kristne advares imod at glemme deres »mindretalstatus«, for Nildalen er muslimsk for altid.

Mange iagttagere mener, at det koptiske fællesskab til trods for muslimske fundamentalisters angreb ikke har mistet sin oprindelige styrke.

Dommer Olav Hansen var en trofast og aktiv medarbejder i kirken

Dommer Olav Hansen, der er født den 23. februar 1907 og døde den 21. november 1984, var søn af den danske muld (gårdmandssøn fra Stevns) og dette kendetegnede ham gennem hele livet; men trods det valgte han alligevel juraen som livsgerning og fik sin embedseksamen i 1933. Herpå fulgte årene som dommerfuldmægtig i Esbjerg, Sæby og Maribo og i årene 1950-51 var han konstitueret dommer i Østre Landsret og derefter 9 år dommer i Nibe.

Som den fødte øbo vendte han igen Jylland ryggen og i 1965 overtog han dommerembedet i Assens og kom til en by med en katolsk kirke. Han virkede som dommer indtil 1977, hvor han som 70-årig tog sin afsked.

I sin studietid i København kom han i forbindelse med den katolske kirke og konverterede. Han blev en meget aktiv og trofast medarbejder, først som formand i Academicum

Catholicum og senere i Katolske menighedsplejeres Børneforsorgsudvalg (1946-51). Både i Maribo og Aalborg deltog han i det kirkelige arbejde, og i Assens har han været formand for menighedsrådet og tillige på sin stiltfærdige og værdige måde gennem årene ministreret ved messen.

Han sparede sig aldrig, når han blev bedt om råd eller hjælp i vanskelige spørgsmål, og det gjaldt både for familie og venner.

Han havde tre store interesser: Husets have sammen med sin hustru, slægtsforskning og frimærker, og han var da også i sin frimærkeklub aftenen før sin død. Samtidig formåede han at leve med i den by, hvor han boede, og hans arbejde som formand for fredningsnævnet gav ham et indgående kendskab til det vestfynske landskab.

Den 1. september 1984 fejrede Olav Hansen og

Dommer Olav Hansen

hans hustru Inge deres guldbryllup med en festmesse i Vor Frelsers Kirke i Assens sammen med deres seks børn, svigerbørn og børnebørn samt venner fra fjern og nær.

Olav, der ikke var mærket af alder, sov stille bort, men med en levende tro og et aldrig svigtende beredskab til at yde den tjeneste en katolsk lægmand kan leve op til, når kirken og samfundet kalder på gode kræfter.

Vi er mange, der har meget at takke Olav Hansen for, og vi vil savne hans omsorg og interesse for vor kirke i Assens.

Et menighedsmedlem

Broder Johann Weber arbejdede 47 år som sakristan i Stenosgade

Broder Johann Weber

nogle: rengøring, ordning af blomsterdekorationer, åbning og lukning af kirken, forberedelse af gudstjenester, dåb, bryllupper, begravelser. Og de ekstraordinære gudstjenester, såsom sørgegudstjenesten efter mordet på præsident Kennedy, messerne for kroater, polakker, ungare.

Og der kom stadig ny opgaver til. Efter p. Schumachers død var det også broder Weber, der fandt messetekster osv. frem – det, som p. Schumacher plejede at ordne.

Ja, broder Weber kunne falde for fristelsen til at sukke: Den ene præst kommer, holder gudstjeneste og prædiken. Og går igen. Den næste gør det samme – og sakristanen bliver på sin post, så de 5 messer om søndagen er parate og glider ubesværet.

Ved siden af alt dette havde broder Weber sine små-jobs. Som ordensmand havde han et fastlagt program. Hans dag begyndte kl. 5 om morgenen: han sørgede for morgenmad, passede de blomster, der pynter i husets gange, og han holdt den lille

gårdhave mellem kirken og præstehuset i fineste stand.

Hvad det betød af arbejde og slid har vi udenforstående svært ved at gøre os begreb om, især når vi husker broder Webers sans for akkuratesse. De færreste anede desuden, at han altid var plaget af mange legemlige smerter.

Br. Weber så alt, og somme tider kom han med en eller anden sjov bemærkning, der fortalte, at han også gjorde sig sine egne tanker, f. eks.: hvad den ene sætter højt, forkastes af efterfølgeren.

Vi skylder alle broder Weber tak for hans eksempel og bøn og for hans aldrig svigtende indsats.

For hans venlige smil. Da Pius XII personlige sekretær pater Leiber døde, kunne man – i en overskrift læse om ham: Han var en tjener, som aldrig fik tak.

Den sætning ønsker vi ikke at gentage ved broder Webers død, men derimod:

Broder Johann Weber hav tak – og Gud lønne dig.

K. Pauli S.J.

Moder Teresa til messe i den patriotiske kirke i Kina

Peking (NC og KIPA) – Moder Teresa har efter officiel indbydelse af Folkerepublikken Kinas regering besøgt Kina. Hun ville undersøge muligheden for – også i Kina – at oprette et kommunitet af hendes orden »Barmhertighedens Søstre«, der ligesom i 67 andre lande skulle oprette hjem for nødlidende mennesker.

Da Moder Teresa havde forladt Kina for at rejse til Hong Kong og Korea, meddelte en talsmand for Den patriotiske Kirke i Kina, der havde udvirket indbydelsen til hende, at hun på en smuk måde havde fremført sit ønske, men det sociale system i Kina var forskelligt fra andre lande, og derfor er der kun meget få fattige og hjemløse i Kina.

Modtog også kommunionen

Efter sin ankomst til Seoul i Korea sagde Moder Teresa, at hun holder fast ved sit ønske om at oprette et kommunitet af »Barmhertighedens Søstre« også i Kina.

Som gæst hos Den patriotiske Kirke i Kina deltog Moder Teresa i messen i en af regeringens godkendte patriotiske kirker, hvor hun fandt, at det kun var ganske få ting, der afveg fra den godkendte katolske liturgi. Hun modtog også kommunionen ved denne messe.

Skønt de kinesiske katolikker blev skilt fra Vatikanet i 1949 efter kommunisternes overtagelse af

regeringsmagten i Kina, har Vatikanet altid betragtet Den patriotiske Kirkes sakramenter for gyldige, fordi de udføres af gyldigt ordinerede præster. Imidlertid betragtes præsterne som ulovlige præster, fordi de er ordinerede imod kirkens regler. De sakramenter, de udfører, betragtes derfor også som ulovlige, selv om de er gyldige.

Radioen om koncilet

Rom (KIPA) - To uger efter at pave Johannes Paul II havde indkaldt en ekstraordinær bispesynode, der fra 25. november til 8. december i år skal behandle Det andet Vatikanconcils resultater, startede Vatikanets radio en udsendelsesrække på tysk om »Koncilets store temaer«.

Serien er lavet af den svejtsiske franciskaner p. Josef Imbach, og i den første udsendelse, 7. fe-

bruar, behandlede temaet »Åbenbaring som Guds selvmeddelelse«. Udsendelserne fortsætter to gange om ugen indtil slutningen af marts. De udsendes også i bogform fra Bennvard-Verlag i Hildesheim.

Udsendelserne er kommet i gang på opfordring af unge lyttere, der lod Vatikanets radio vide, at »de nu endelig engang gerne ville have at vide, hvad det koncil egentlig gik ud på«.

Stillinger søges

Job søges

Jeg er 21 år, uddannet knallert/motorcykelmekaniker med cykler som hobby, men uden arbejde efter endt EFG-uddannelse. Alt har interesse - også uden for faget - i Københavnsområdet. Har kørekort. Skriv venligst til:

Thomas Szarafin,
Strickersvej 8, 4. th.
2300 København S

Møder og arrangementer

Focolare-eftermiddag

Søndag d. 24. marts fra kl. 14-16 i Enghave menighedssal, Sønder Boulevard 120, Kbh. Foredrag, lysbilleder, te, kaffe. Særligt børneprogram.

D.K.K.F. Lørdagsklubben

afholder møde lørdag den 23. marts kl. 15.00 i menighedssalen, Stenosgade 4 A. Generalvikar, pastor Ib Andersen vil tale om kirkeret. Alle er velkomne. Kaffe kr. 10.-, tilmelding Grete Dohm (01) 22 85 34 eller Ellen Møller (01) 11 96 02.

Grete Dohm og Ellen Møller

Gregoriansk højmesse i Immaculatakirken

Mariæ-Bøbudelse fejres med højmesse i Immaculatakirken, mandag den 25. marts kl. 19.30. Medlemmer af koret ved Sct. Ansgars kirke synger under ledelse af organist Rolf Tønshoff. Monsignore Kjeld Geertz-Hansen celebrerer messen på latin og holder prædikenen.

Retræte på Dalum Kloster

for damer og herrer afholdes i tiden fredag 29/3 kl. 17, til tirsdag 2/4 kl. 10.

Leder: Pater August Ziggelaar S.J.

Emne: Tanker og betragtninger over en ignatiansk retræte.

Pris for eneværelse kr. 500.- + tilmeldelsesgebyr kr. 75.-, som kan indbetales på postkonto 1 36 29 76 Jens H. Simonsen, Dalum Kloster, 5250 Odense SV. Der ydes tilskud til opholdet.

C. P. Tonti, København, Børge Blans, Silkeborg, Børge Ollendorff, Kolding. Edv. Gothen Svendborg. Jens H. Simonsen, Dalum Kloster.

Påskerefugium på Magleås

Atter i år afholdes Påskerefugium på Magleås fra skærtorsdag den 4/4 til 1. påskedag den 8/4 evt. til 9/4.

Ledere er: pater Anton Dekkers, S.J. og pater Pierre Grégoire, O.P. Påskerefugiet vil koncentrere sig omkring påskens mysterium, således at gudstjenesterne og deres forberedelse vil være midtpunktet.

Erfaringen har vist, at deltagerne iøvrigt foretrækker et program, der ikke er lagt for stramt. Der vil desuden være tilbud om uformelle gruppesamtaler.

Alle, der føler behov for såvel ro som fællesskab i påskedagene, er velkomne.

Tilskud fra fonden Magleås venner og andre fonds gødet muligt at fastsætte prisen til kr. 510.- til og med påskesøndag kl. 14.00 - og kr. 645.- til og med 2. påskedag kl. 14.00. Ankomstdagen begynder med eftermiddagskaffe og afrejsedagen slutter med frokost.

Tilmelding foretages ved henvendelse til sekretariatet på Magleås mellem kl. 10 og 16 på tlf. 02-81 07 15 eller skriftligt til Magleås, Høsterkøvej 6, 3460 Birkerød.

Styrelsen for Magleås.

Katolsk Radio- og Fjernsynsklub

Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Storkøbenhavn indkalder til et fællesmøde for sognerrepræsentanter og bestyrelsesmedlemmer samt stedfortrædere og suppleanter. Mødet finder sted i Nøvmannstuen, Sct. Kjeldsgade 3, kld. kl. 19.00 (bestyrelsen) og kl. 20.00 (sognerrepræsentanterne) torsdag den 14. marts.

Generalforsamling og Banko.

Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Storkøbenhavn afholder ordinær generalforsamling med banko onsdag den 17. april kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvej 183 B. Dagsorden efter lovene. Forslag til denne må være formanden i hænde senest ugedagen før.

På bestyrelsens vegne Fl. Andersen, Ved Klosteret 6, st. tv. 2100 Ø. Medlemmerne opfordres til at møde op og gøre deres indflydelse på klubbens virksomhed gældende. Velkommen!

DKKF på Magleås

DKKF indkalder til Landsgeneralforsamling på Magleås, lørdag d. 27. april 1985, kl. 9.30-12.30. - Forslag til landsgeneralforsamling sendes til landsleder Simone Pedersen, Elbækvej 16, 8240 Risskov, senest 6 uger før. (15. marts).

Landsstyrelsen

DKKF på Magleås

DKKF indbyder til weekend på Magleås, d. 26.-28. april 1985. - Ankomst fredag efter kl. 20. - Afrejse søndag efter frokost. - Sengeledet medbringes.

Program

Lørdag formiddag:
Landsgeneralforsamling kl. 9.30-12.30.
Lørdag eftermiddag:
Reception i anledning af DKKF fylder 60 år. Kl. 15.00-17.00.
Lørdag aften:
Festmiddag.
Søndag formiddag:
Messe, derefter oplæg ved lektor dr. med. Ursula Friedrich, Inst. for human Genetik, Århus Universitet: »Katolsk kvindes ansvar - i dag - i morgen«. - Gruppediskussion. Pris for hele weekend: kr. 350.- incl. fællesrejse, som arrangeres fra provinsen. Tilmelding senest 18. marts til: Ursula Blanke, 05 94 34 30 eller Marianne Plum 01 29 14 23.

Landsstyrelsen

DUK-kalender

Firmelsesweekend 29.-31.3.85 på Ømboengen. For kommende konfirmander fra hele landet. Pris 100.00 kr. Tilmeldingsfrist 15.3.85.

Bemærk! Tilmeldingen er kun gyldig ved indbetaling af gebyr/rejsegebyr samtidig med tilmeldingen.

Tilbagebetaling af gebyr sker normalt kun før sidste tilmeldingsfrist.

PS! Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90.00 kr., dog 150.00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90.00 (150.00) refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.). Jeg tilmelder mig:

Arrangement: .....

Dato: .....

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr. og by: .....

Fødselsdato: .....

Telefon: .....

Menighed: .....

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Søndagstræf på Magleås

Læg søndagsturen omkring Magleås. Kom alene eller kom sammen med venner - eller sidemanden i kirkebænken - til søndag eftermiddags-samvær på Magleås.

Fra kl. 14 til 15 kaffe i opholdsstuerne. Kl. 15 arrangement i foredragssalen.

Søndag den 14. april: Rachel og Israel Rachlin: »16 år i Sibirien«. Omkring deres bog af samme navn.

Billetter á kr. 20.- incl. kaffe, købes på stedet.

Styrelsen på Magleås.

Det sker på Magleås

Tirsdag den 12. til fredag den 15. marts. Efteruddannelseskursus for religionslærere i gymnasieskolerne og HF.

Lørdag den 16. til søndag den 17. marts Spejderledere fra Hertug Knuds Division holder retræte weekend.

Mandag den 18. til fredag den 22. marts Direktoratet for Gymnasieskoler og HF holder kursus for lærere i samfundsfag.

Lørdag den 23. til søndag den 24. marts Katolsk Arbejder Aktion afholder weekend retræte.

Onsdag den 27. til fredag den 29. marts Kursus for konsulenter i samtidsorientering.

Fredag den 29. marts kl. 17.00 Nicolaus Stenogildet holder aftenmøde.

Vokse op til Kristus

Nordisk katolsk konference for åndelig fornyelse.

Den katolske domkirke, Stockholm 16.-19. maj 1985.

Eukaristi, undervisning, bøn, lovprisning, fællesskab.

Emner:

1. Tro og omvendelse, Helligåndens gave. (Lars Messerschmidt).
2. Den enkeltes kald til hellighed. (Fio Mascarenhas s.j.).
3. Vokse i fællesskabet, vokse i nådegaverne. (C. Rausch o.m.i., L. Hallin, K. Jonsson).
4. Kirkens vækst ved evangelisering. (Hervé-Marie Catta).

Biskop Hubertus Brandenburg medvirker ved åbningsmødet.

Konferencekomité:

John Golding (N), Lillemer Hallin (S), Bengt Malmgren (S), Lars Messerschmidt (DK), Clyde Rausch (S), Florian Winter (N). I samarbejde med Sveriges Kyrkliga Studieförbundet.

Henvendelse: Else Marie Pade, Berlingsbække 20 A, 2920 Charlottenlund, tlf. 01-64 29 96.

Foldere findes i alle katolske kirker.

Ungdomsrejse til Lourdes

Er du i alderen 17-25 år? Har du mulighed for at rejse til Lourdes i Frankrig i en uge af din sommerferie den 2. juli til den 9. juli? - så læs følgende:

Fra den 2. juli til den 9. juli afholdes den årlige sygevalfart til Lourdes, og også i år vil jeg til denne valfart samle en gruppe unge i alderen 17-25 år.

Vi vil således rejse sammen med de øvrige valfartsdeltagere for bl.a. at stå til rådighed med hjælp, hvor der er behov, som f.eks. at køre syge og gangbesværede, der er afhængige af kørestol samt ved at assistere ved forskelligt hospitalsarbejde.

Har du med andre ord lyst til at tilbringe en uge af din sommerferie ved sammen med andre unge at opleve dette særlige valfartssted, hvor katolikker fra alle verdensdele mødes i tusindtal, og hvor vi bl.a. får lejlighed til aktivt at hjælpe andre - eller er du blot interesseret i at høre mere, så kontakt mig snarest og senest den 15. marts.

Prisen for flyvejse, kost og logi vil nok ligge på ca. 2300 kr. afhængig af, om jeg kan få tilskud som tidligere år.

Georg Høhling, Marievej 7, 2900 Hellerup, telefon 01-62 03 48 (kl. 18-19).

Jesus er vejen - vejen til Jesus

Søndag den 17. marts kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvej 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Legemlig helbredelse ved bøn. V/Ole Skjær-bæk Madsen.

Alle er velkomne.

Katekeseindslegene optages på kassettebånd og kan udlånes til nye, der ønsker at være med. Henvendelse: Else Marie Pade og Bente Selsø, Berlingsbæk 20a, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 29 96 (bedst kl. 8-9) og (01) 63 08 04 (bedst kl. 17-18).

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1985

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel ..... kr. 4.950.-

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.500.-

Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomitéen

Barsehøj 25, 2900 Hellerup

Telefon 01-65 63 41

eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.

telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

LØGUM KLOSTER HØJSKOLE

Forstanderpar: Rita og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

DKKFs legat

Danmarks katolske Kvindeforbund administrerer

Trørødhusfondlegatet

Dette yder støtte til katolske småpigers sommerophold under katolske forhold.

Ansøgningen sendes til:
Marlene Henrichsen
Mandalsgade 4 st.
2100 København Ø
inden den 20. april 1985

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.

Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m. Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155

Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

BENZONS BEGRAVELSESFORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT:
01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt. Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Aut. einstallator

EL MOGENS LARSEN

Ranstvedvej 01a-6200 Ålbørnæs - 62 25 30/67 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brilløhuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Er abort forebyggelse?...

Fortsat fra forsiden

Mens mange ikke har næret betænkeligheder ved at tilråde abort i tilfælde af visse sygelige tilstande eller mulighed for handicap hos fosteret, er mange nu uhyggelige til mode ved tanken om, at en eventuel abort kan komme til at afhænge f. eks. af fosterets køn. Indenrigsministeriets udvalg udtrykker det således i »Fremskridtets Pris«,

side 41: »Barnet er rask, men har en af forældrene ikke ønsket egenskab, f. eks. kvindeligt køn«. Her er man inde på et helt nyt område.

Og hvem er det, der har »en ikke ønsket egenskab«? I »Fremskridtets Pris« siges det, at det er »barnet«. Altså ikke en »klump«, ikke en »udvækst« på moderen. For resten er jo også både

cellerne i fostervand og i moderkagetotter fosterets – og ikke moderens.

Forbudt at være handicappet

Interessant nok har »Fremskridtets Pris« også en »tegneserie« (side 24-25) af stadier i »Menneskets embryo- og fosterudvikling«. Den afsluttes med en tegning af et menneskeligt foster i 8. uge: altså et foster, der endnu i fire uger er »fredløst«. Fosteret er på dette tidspunkt fire cm langt og ligner på tegningen absolut et lille menneske.

Men hvad nu hvis moderen vælger at føde et barn med et handicap? Hvordan vil hun og barnet siden være stillet? I kroner og ører er en abort jo en billigere løsning end livslang forsorg.

Mon ikke mange alligevel vil være enige med Britta Schall Holberg, når hun i ovennævnte artikel siger: »Hvad er et handicap? ... Der er brug for alle: mænd, kvinder og folk uden arme og ben.«

Biskop Dennis Hurley

Retssag afblæst

Den meget omtalte retssag mod Durban ærkebiskop Dennis Hurley, som er formand for den sydafrikanske bispekonference, er blevet aflyst. Den offentlige anklager i Pretoria meddelte på processens første dag, at staten frafaldt sine beskyldninger på grund af manglende beviser. Ærkebiskop Hurley havde anklaget politiets specialafdeling for grusomheder mod den sorte befolkning ved raziaer i forstæderne. Hurley sagde at han var ked af, at processen afblæstes, idet han havde i sinde under forhørene, at afsløre langt flere forbrydelser mod de sorte. Foto: KNA.

Skat til oprustning tvangsinddrives

Seattle (KIPA) - Ærkebiskop Raymond Hunthausen af Seattle er blevet tvunget til at efterbetale cirka 10.000 kr. i indkomstskat for 1982 og 1983. Dette beløb har han hidtil, som protest mod USA's militærudgifter, nægtet at betale.

Ærkebiskoppen erklærer, at han ikke vil modsætte sig, at beløbet tvangsinddrives, da ærkebispedømmets finansfor-

valtning ellers ville blive medinddraget i sagen. Imidlertid er udgifterne ved en sådan skatteinddrivning næsten lige så store, som hele det beløb, han skyldte i skat.

Hermed mener ærkebiskoppen at have opnået, hvad han ønskede: ikke at bidrage til USA's oprustning. Derfor vil han også i fremtiden holde den del af sin indkomstskat tilbage, han skylder.

»I ser os gennem europæiske briller«

Madrid (KIPA) - Europa ser og bedømmer alt, hvad der foregår i Latinamerika gennem europæiske briller. Man taler generaliserende om en krise, som imidlertid overhovedet ikke findes i Latinamerika, udtaler den brasilian-

ske teolog Leonardo Boff OFM til den spanske avis »El Pais«.

Boff kalder det et »euro-centreret synspunkt«, som næsten ikke er blevet udviklet af Det andet Vatikankoncil.

Koncillets bestræbelser

for en decentralisering i kirken førte ganske vist midt i 70-erne til en højere vurdering af lokalkirkerne, mener Boff, men senere har det gamle, traditionelle synspunkt, vundet fremgang igen, at det er Rom og kurien, der

skal tænke for hele kirken. Denne tendens forstærkes i dag. Konsekvensen bliver, at ånden fra Det andet Vatikankoncil har måttet vige for det gamle, stive læresætnings-system, som forpurper koncillets hensigter.

Unge svejtsere ...

Fortsat fra forsiden

De unge skal forfatte deres »hyrdebrev« inden påske, hvorpå brevene sendes til den stedlige biskop. Sognepræster, menighedsråd og ungdomsorganisationer får kopier af brevene.

I løbet af sommeren skal biskoppen og det biskoppelige råd studere hyrdebrevene sammen med en gruppe ungdomsledere og ungdomspræster. De unge skal senere ved regionale arrangementer mødes med deres biskop og hans medarbejdere, for at man sammen kan drøfte brevene. Samtalerne skal derpå uddybes ved

møder i sognene og ungdomsorganisationerne.

Til slut er det tanken, at biskoppen og hans medarbejdere ved ungdomsårets afslutning skal skrive et hyrdebrev - af den sædvanlige slags.

Simon Peres i Vatikanet

For første gang i 12 år var en israelsk premierminister i audiens hos en pave. Simon Peres og paven drøftede pavestolens anerkendelse af Israels nuværende grænser, men blev kun enige om Israels pligt til at beskytte de kristne mindesmærker i Jerusalem og andetsteds. Foto: KNA.

Stat og kirke i Polen

Biskopperne protesterer mod mediernes behandling af Popieluszko-sagen

Warszawa (KIPA) - De polske biskopper har med forargelse protesteret mod de polske mediers tendentiøse beskyldninger mod kirken ved Popieluszko-processen.

Det fremgår af et brev, der er offentliggjort i Warszawa, fra sekretæren for den polske bispekonference, ærkebiskop Bronislaw Dabrowski til den polske kirkeminister Adam Lopatka. I brevet hedder det med henvisning til det statslige monopol over de polske medier: »Det ser ud, som om nogen har en speciel interesse i at forværre forhold-

ne mellem kirke og stat i Polen. Som bevis for, at der er manipuleret med referaterne fra processen i Torun, nævner ærkebiskoppen en beretning, der er udsendt af det officielle polske nyhedsbureau »Pap«. Her er alle indlæg fra de civile advokater til forsvar for den myrdede præsts minde strøget.

En strøm af protestskrivelser

Den polske bispekonference er blevet overvældet med protestbreve fra katolikker, der klager over de »utilstrækkelige« referater i presse, radio og TV, skriver Dabrowski, og han tilføjer, at den form for informationspolitik, der er benyttet i forbindelse med Popieluszko-processen har skabt en »speciel situation«, ved at det hadefulde mord på p. Popieluszko er trængt i baggrunden.

Biskoppernes protestbrev er i øvrigt foranlediget af følgende episoder: Den offentlige anklager Leszek Pietrasinski havde i sit anklageskrift stillet p. Popieluszko på samme plan som hans mordere, fordi »begge parter havde handlet i bevidstheden om, at de ikke ville blive straffet«, og anklageren havde desuden sagt, at Popieluszko »havde gravet sin egen grav« ved sin politiske ekstremisme.

Bagtalelseskampagne

Den hovedanklagede i mordprocessen, løjtnant Pietrowski hævdede, at mordet var fremprovokeret af sikkerhedspoliets bitterhed over kirkens uhyre tolerante holdning over for Popieluszko. Desuden beskyldte Pietrowski præsteskrabet for at undlade at betale skat, og han beskyldte biskoppen af

Przemysl, Ignazy Tokar Czuk for at have samarbejdet med Gestapo under Den anden Verdenskrig, skønt han på den tid endnu var et barn. Endelig beskyldte Pietrowski ærkebiskoppen af Wrocław, Henryk Gulbinowicz for at opbevare penge for den forbudte fagforening Solidaritet.

Pater Bastian

Forfølgelsen af tamiler i Sri Lanka

Colombo (KIPA) - Postvæsenet i Sri Lanka har nægtet at udsende et telegram, hvori biskoppen af Jafna ville oplyse Vatikanet om mordet på den katolske præst Bastian. Telegrammet blev afvist fordi myndighederne erklærede dets indhold for uacceptabelt: Ud over beretningen om drabet på tamilpræsten opfordrede Sri Lankas katolikker paven til at øve pres mod landets regering for at sikre mindretallets rettigheder.

Pater Bastian blev den 6. januar skudt af regeringssoldater i sin kirke i Vankalai, 300 km nord for Colombo.

Næste nummer udsendes den 27. marts

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling: Vesterbrogade 28, 3., DK-1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Gørp: 5 00 14 71. Anegastiftelsen, katolsk orientering: Brødgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szaraffin, Ruth Rium, Maria Grandt, Knud Heistad Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Praem. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herring.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, samt regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementsprisen i svørgt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4800 Næstved.

Kardinaler og kongregationer, side 2

Død for vore synder, side 5

Orientering fra sognene, side 6-11

Opdragelse til troen, side 12-13

Anglikanere vil anerkende paven som kirkens overhoved

London (KIPA) – Hvis den katolske og den anglikanske kirke genforenes, vil anglikanerne anerkende paven som overhoved.

Denne beslutning blev med overvejende flertal godkendt ved den sidste anglikanske generalsynode i London. 238 stemte for, 38 imod og 25 undlod at stemme. Dette er et historisk skridt på vejen til genforeningen af de to

kirker, hvis adskillelse blev besluttet af *Henrik VIII* i det 16. århundrede.

Den anglikanske kirkes generalsynode nåede endvidere til den overbevisning, at slutdokumentet fra den første blandede internationale kommission er tilstrækkeligt grundlag for, at der bør tages yderligere konkrete skridt til en afslutning af kirkeadskillelsen.

Under debatten blev der dog også fremført modsatte synspunkter bl.a. af biskop *Colin Craston*. Han erklærede, at det var nødvendigt at minde trosfællerne i den romersk-katolske kirke om, at der stadig er betydelig uenighed, hvad angår spørgsmålene om pavens primat i forhold til biskoppernes myndighed.

DUK-årsmødet vælger støtteprojekt:

Peter Tantholdt-Hansens præstearbejde i Peru

Tre nye medlemmer valgt til hovedbestyrelsen

Dorte V. Hansen.

DUK's årsmødet har besluttet i det kommende år at lave et stort støtteprojekt til fordel for jesuitterpateren *Peter Tantholdt-Hansens* arbejde i Peru. Den ny hovedbestyrelse

vil senere informere nærmere om de mange aktiviteter, der vil blive lagt for dagen.

Ved hjælp af den store sparekniv er det lykkedes at få et lille overskud i 1984. Som et flot startskud til det store projekt, vedtog årsmødet at give 20.000 kr. af overskuddet til Peter Tantholdt-Hansen.

Man vedtog også, at 1986 skal være året, hvor sommerens lejre ikke skal følge det sædvanlige »DUK-skema« med oplæg og diskussion, men at de skal være arbejdslejre. Ved studier inden lejrene og på lejrene skal man sætte sig ind i de sociale,

kulturelle, historiske og politiske forhold, der hersker i det område, man vælger at arbejde med. På lejrene arbejder man så for at tjene penge til det område, man gerne vil støtte.

Der er utallige muligheder for at tjene penge: en lysfabrik i lighed med spejdnernes (et samarbejde kunne måske etableres), syning af tøj og punge, mark- og skovarbejde osv.

Ny hovedbestyrelse

Årsmødet skulle vælge tre nye hovedstyrelsesmedlemmer og to suppleanter. Følgende blev valgt: *Berith Sørensen*, København, *Esbern Kristensen*, København, *Katie Powell*, Randers. 1. suppleant blev *Carsten Volden*, Slagelse, og 2. suppleant blev *Henrik Ryom*, Ordrup.

Jan Hass, den tidligere formand, *Andreas Smidt* og *Dorte V. Hansen* er alle stadig med i hovedbestyrelsen. Deres valgperiode udløber først i 1986. Efter årsmødet konstituerede den ny hovedbestyrelse sig med *Dorte V. Hansen* som formand. Desuden er *Frank Jobst* som ungdomspræst »født« medlem.

Kjeld Lundorf

Jesus vasker sine disciples fødder. Grafik af Richard Seewald.

Påskemat i dansk fjernsyn

Påskelørdag den 6. april kl. 23 sender Danmarks Radios fjernsyn et to timer langt program om *opstandelsen*.

Programmet indledes med ildens og påskelysets indvielse i haven bag Sankt Ansgars Kirke i København, processionen til kirken og den store påskelovsang, »Exultet«.

Derefter stilles om til et studie ved kirken, hvorfra sendes en montage over påskens temaer, og senere i den direkte udsendelse, samtaler om kristenhedens største fest.

Fra kirken kan seerne bl.a. følge Gloria, dåbsvandets indvielse og dåb; endvidere den trefoldige Halleluja-sang og evange-

lieoplæsningen samt dele af nadvertjenesten.

Udsendelsen, som er tilrettelagt af *Ole Andreassen*, *Benny Aros* og *Ole Dreyer*, slutter fra kirken med salmesangen efter kommunionen og den store påskevelsignelse ved biskoppen.

John S. Lundorf

Nyt koncil nødvendigt

Paris (KNA) – Det andet Vatikankoncil er blevet misforstået, hævder Paris' ærkebiskop, kardinal *Jean-Marie Lustiger* i det franske blad »Le Figaro«.

»Da det andet Vatikankoncil sluttede, var det allerede blevet overhalet af udviklingen, fordi det ikke var gået langt nok. Derfor burde man lade det ligge, men i dets ånd

sammenkalde et tredje Vatikankoncil, i hvert fald et økumenisk koncil, som bliver et åndeligt højdepunkt for kirken«.

Kardinal *Lustiger* anser det for så meget mere nødvendigt da de fleste kristne ikke har formået at fastholde Det andet Vatikankoncil's begivenhed ud over et øjeblikke begejstring.

Åben kamp mod stofmisbrug

Wien (KIPA) – Under FNs narkotikakommis-sions 31. møde fordømte Vatikanets udsending *Giovanni Ceirano*, den internationale narkotikahandel med skarpe ord og opfordrede til dens bekæmpelse. Han sagde, at der eksisterede et stort internationalt net i finansverdenen; og man spørger sig, om der mon ikke findes folk der med fuldt overlæg

bruger narkotika som samfundsnedbrydende faktor. *Ceirano* appellerede til de politiske ledere i hele verden om at tage problemerne op og modigt at bekæmpe handelen med stoffer, og rehabiliterer de skadede.

Den dybeste årsag til stofmisbruget er den åndelige og moralske krise i det permissive samfund.

Udbredelsen af stofmis-

bruget er et alarmsignal for hele samfundet. De unge afviser det samfund, der ikke giver dem nogen mening med livet og ingen lejlighed til engagement. Det er her, man skal tage fat. Når den fortvivlelse, de unge giver udtryk for, tages alvorligt, må det hjælpe med til at forandre samfundet.

Kardinaler i Det Sixtinske Kapel ved indledningen til et af de seneste pavevalg. Foto: KNA.

Hvad er en kardinal?

og hvad er kardinalernes særlige funktion i kirken?

Fra flere sider er redaktionen opfordret til at forklare, hvorfor det er kardinalerne, der vælger en ny pave, selv om det er bispekollegiet, synoden, som sammen med paven leder kirken. Vi håber med nedenstående at imødekomme manges ønsker.

Betegnelsen *kardinal* lader sig påvise allerede i det 5. århundrede og er da embedstitlen for pavens rådgivere. Navnet stammer fra det latinske *cardo*, dørhængsel, den jernpind, en antik dør drejede indad og udad på.

Pavens første rådgivere var de syv biskopper fra Roms oplands-bispedømmer Ostia, Albano, Frascati, Sabina, Porta Santa, Rufina, Palestrina og Velletri, ligeledes sognepræsterne fra Roms bysogne (tituli) og endelig diakonerne, der udførte det karitative arbejde i selve Rom. De udgjorde det første rådgivende kollegium og deres historiske rangorden har holdt sig til den dag i dag: der findes kardinal-biskopper, kardinalpræster og kardinaldiakoner.

Men indtil 1059 var det gejstligheden og folket i Rom, der valgte Roms biskop, der, som apostlen

Peters efterfølger i embedet, automatisk var pave.

Lægfolket uden indflydelse

I 1059 indførte pave *Nikolaus II* en ny valgret, der bestemte, at kun de syv kardinalbiskopper kunne vælge den nye pave. Senere blev denne medbestemmelse dog udvidet til kardinalpræsterne og – diakonerne, men lægfolket forblev udelukket.

Nikolaus II begrundede den nye valglov med valgets retssikkerhed. Den blev også anledning til, at kardinalerne fik en helt ny funktion i kirken: rådgiverne blev ledere. Denne kollektive ledelse foregik som en plenum-forsamling under pavens forsæde, hvor paven traf sine beslutninger efter at have lyttet til kardinalernes råd – »de fratrum nostrorum consilio« – men kardinalerne satte deres underskrift under pavelige de-

kreter og erklæringer.

I 1179 opretter pave *Alexander II* kardinalsrådet som et »sacrum collegium« udvidet med abbederne fra de store italienske klostre og udenlandske biskopper. Den største indflydelse på kirkens ledelse opnåede dette »hellige kollegium« i det 13. og 14. århundrede, men det lykkedes dem aldrig at omdanne kardinalernes plenarmøde, *konsistoriet*, til et beslutningstagende organ uden paven.

Den første ikke-italiener, der blev kardinal, var ærkebiskop *Konrad von Wittelsbach*, som derpå måtte give afkald på sit bispedømme Mainz og flytte til Rom.

Nye funktioner

Siden det 15. århundrede blev kardinalskollegiet udvidet med biskopper og ærkebiskopper, der beholdt deres bispedømmes ledelse og ikke boede i Rom. Der skelnes herefter mellem kurie-kardinaler, der bor og arbejder i Rom, og kardinaler, der er residerende biskopper.

Det var først i det 16. århundrede, at de vigtige beslutninger, der førte til den nyere udvikling af kardinalsrådet, blev truffet. Pave *Paul III* (1534-49) omdannede kollegiet til *kongregationer*, der fik en bestemt og afgrænset opgave at løse, men senere udviklede sig til permanente organer som en slags kirkeministerier, med kar-

dinalen som departementschef.

Sixtus V traf en af de mest afgørende beslutninger, da han i 1586 fastsatte kardinalernes antal til maksimum 70 – et bibelsk tal – og i 1588 antallet af forvaltnings- og retsområder til 15 permanente kardinal-kongregationer: 6 for den daværende kirkestat og 9 for internt kirkelige anliggender. Hele den ordinære forvaltning og retspleje blev henlagt til disse kongregationer, mens konsistoriets, plenumforsamlingens betydning gled i baggrunden.

Troens vogter

Der stod fra nu af en kardinal i spidsen for de 14 ud af 15 kongregationer, men paven forbeholdt sig forsædet i den, der fik navnet »inkvisition« eller undersøgelse af den rette tro. De enkelte kardinalers indflydelse kunne måles efter, hvilke kongregationer de samtidig var medlemmer af.

Det var præfekten for missions-kongregationen, der på grund af dens store betydning i 1600-tallet fik tilnavnet *den røde pave*. Kardinalernes embedsdragt er jo den røde toga.

Moderne tider

I den form, *Sixtus V* gav kardinalskollegiet, overlevede det også den franske revolutions rystelser. I det 19. århundrede begyndte den langsomt fremskridende internationalise-

ring: i 1887 udnævntes den første kardinal i USA. Lige så vigtig var den radikale frigørelse fra Europas adelstand, som endnu dominerede kirketoppen, men også frigørelsen fra det internationale diplomatiske rolle i kulissen og visse katolske regeringers veto-ret ved pavevalg.

Det er dog først efter Den anden Verdenskrig, at internationaliseringen er slået mærkbart igennem. Selv om der endnu er uforholdsvist mange italienske kardinaler, udgør de dog for længst et mindretal, hvilket viste sig tydeligt ved sidste pavevalg, da ingen italiensk kardinal fik stemmer nok.

70 blev til 120

Den store pave *Paul VI* (1963-78) udvidede kardinalernes antal til 120 og indførte en aldersgrænse på 80 år for både valgbarhed og valgret. Da mange ikke når denne alder er antallet 120 hele tiden uopnået. Med mellemrum supplerer paven de afgåede med nye navne. Paven er frit stillet i sit valg og kan holde nogles navne hemmeligt af hensyn til ydre, politiske omstændigheder.

Det er også skik, at indehaverne af et bestemt bispedømme eller kurie-embede kan regne med at blive kardinal. Således ligger der allerede i udnævnelsen til bestemte ærkebispedømmer løfte om den nært forestående ophøjelse til kardinalsværdigheden.

Den røde hat

Kardinalernes kendetegn har siden 1245 været den bredskyggede hat med ikke færre end 15 kvaster i

hver side. Den kan ses i deres heraldiske våbenskjold, men sjældent i virkeligheden. Ved en kardinals begravelse ligger den oven på ligkisten. Den bæres aldrig mere. I Rom kan den ses over indgangsdøren til en kardinals titelkirke. En kardinal-ordenspræst beholder sin ordensdragt og nøjes med en rød biretta.

Titelkirker

For at opretholde den oprindelige orden, at det var Roms sognepræster, der blev de første kardinalpræster – og hertil regnes stadig alle de kardinaler, der samtidig er residerende biskopper – tildeles alle kardinaler fra hele verden en såkaldt titelkirke i Rom, som jo har langt flere end 120 kirker. På denne måde bliver de, lidt bagvendt, romerske sognepræster.

Det er en ærssag for en kardinal at vedligeholde sin titelkirke. Hans våben over kirkedøren og hans billede ved siden af pavens inde i kirken eller i sakristiet er ikke nok, han skal sørge for bygningens løvt.

Det er derfor blevet skik, at kardinaler fra rige lande eller velhavende bispedømmer får en forfalden, gammel basilika som titelkirke, som trænger til gennemgribende restaurering. Resultatet er ofte en arkæologisk succes, hvilket Santa Sabina, Santa Maria in Cosmedin og flere af de ældste kirker viser.

Kardinalen har også ret til at celebrere en såkaldt pontifikal messe i sin titelkirke, men han får ingen jurisdiktion over de troende i det romerske sogn.

Pavestolens underskud i 1984 på 290 mio. kr.

Vatikanet (KIPA) - Kardinalsrådet for pavestolens finanser og strukturændringer offentliggjorde for nylig regnskabet for 1984, som slutter med et underskud på 51 mia. lire, svarende til 290 mio. kr.

Budgettet for 1985 regner med et forventet underskud på 60 mia. lire, godt 341 mio. kr.

Rådet, som blev oprettet i 1981 på pavens initiativ, drøftede også Vatikanstatens 3465 ansatte og deres lønkrav, der i sidste måned for tredje gang førte til strejkevarsler, som - også for tredje

gang - endte med et forlig på falderebet.

Et andet punkt på dagsordenen var den stadig ikke effektive reform af den romerske kurie.

Sidste år udbetalte Vatikanstatens bank 240 mio. dollar til den krakkede Banco Ambrosianos kreditorer.

Blandt de 14 rådsmedlemmer, som repræsenterer verdenskirken største og økonomisk set mest formående bispedømmer, er Kölns kardinal *Joseph Höffner* og Philadelphias ærkebiskop *John Krol*.

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

Gadens børn i Latinamerikas slum

Prøv at sætte dig ind i en drengs situation, som den her beskrives:

»Jeg bor i Sydamerika i en storby, hvor der bor 25.000.000 indbyggere (5 gange så mange som i hele Danmark).

Jeg har 9 søskende. Vi bor med vores far og mor i et skur lavet af gammelt træ og blik. Jeg og mine søskende bor i samme rum (10 personer i ét rum!!!) Når vi skal bruge vand, må jeg hente det et eller andet sted, for vi har ikke vandhaner i skuret. På den måde bliver vi heller aldrig ordentlig vasket.

Mine forældre arbejder begge to hele dagen i en sukkerplantage. De arbejder længe, og der er langt til arbejdet. Derfor ser vi dem næsten aldrig. Ofte er det så mig, der skal være far eller mor for mine mindre søskende - og jeg selv er kun 14 år.

Mad får vi kun lidt af, for mine forældre tjener meget lidt. Jeg og mine

søskende er derfor tvunget til selv at tjene penge i byens gader ved f.eks. at pudse biler, pudse sko osv. Det tjener man bare heller ikke meget ved, men sulten gnaver alligevel i vore maver, og derfor er jeg begyndt at stjæle. Det startede med lidt, men nu er det godt nok blevet mere, indrømmer jeg. Læse og skrive kan jeg ikke, for jeg har ikke gået ordentlig i skole.

Når jeg går på gaden, er der en stank uden lige. Der er ikke som i Danmark en skraldevogn, som kommer og henter folks skrald. Nej! - alt skrald smides bare på gaden, og der kan det få lov at ligge længe! Sikken stank!

I Danmark ser du heller aldrig det ulækre kloakvand, for det flyder jo i kloakkerne neden under jorden. Her flyder det beskidte kloakvand ned ad rendestenene i gaderne - det lugter rædselsfuldt.

Mine tre mindste søs-

kende er altid syge. De hoster hele tiden og har ingen kræfter. Lægen sagde, at det var p. gr. a., at vi boede så tæt på snavs og skidt. Så opstår sygdommene tit, sagde han. Han har givet mine søskende noget medicin, men det var så dyrt, at der nu ikke er penge til mad resten af ugen.

Jeg er hundesulten. Du aner ikke, hvor ondt det gør i maven, når sulten sådan rigtig gnaver. Jeg kan snart ikke holde det ud. Jeg er også bange, fordi jeg er begyndt at

stjæle. I går blev jeg næsten fanget af politiet. Men hvad skal jeg gøre? Mine søskende og jeg må da have lidt mad!

En fyr spurgte mig, om jeg ville hjælpe ham at sælge narkotika. Der var mange penge at tjene, sagde han. Jeg ved ikke, om jeg tør. Jeg ved snart ikke noget mere. Jeg har lyst til at flygte fra det hele, men jeg ved ikke, hvor jeg skal flygte hen? Gid nogen ville hjælpe mig!!!«

1980 boede 369.000.000 børn under 15 år i byer i den tredje verden, heraf 129.000.000 under 5 år.

2000 regner man med, at 666.000.000 børn under 15 år bor i byer, heraf 232.000.000 under 5 år.

Kun små ændringer i vedtægterne for bispedømmets råd

Forretningsudvalget har anbefalet biskoppen, at en betænkning fra arbejdsgruppen vedrørende den ny kirkeret nu drøftes på pastoralrådets møde den 11.-12. maj på Sostrup Slot. Man skal ikke vente sig de store ændringer i vedtægterne for menighedsrådene og pastoralrådet, udtaler *Ellen Marie Lebahn* til »katolsk orientering«.

Betænkningen, der er udarbejdet af *Erling Tiedemann*, udsendes til pastoralrådet, så biskoppen kan

høre rådets mening, før han beslutter sig med hensyn til betænkningens indhold.

kk

Stor succes med træf på Magleås

Ellen Marie Lebahn, der er med i styrelsen for Magleås, oplyser, at det første »Søndagstræf på Magleås« var vellykket. 85 mennesker fra store dele af Sjælland mødte op til arrangementet, hvor Katolsk Videoproduktion (KVIP) viste deres seneste produktion om cistersierser-munkenes dagligdag på Bornholm. Herefter var *broder Frans* til rådighed for spørgsmål.

Video-filmen om munkene var særdeles seværdig, siger *Ellen Marie Lebahn*, der håber, at mange vil bestille optagelsen hos KVIP.

Næste »Søndagstræf på Magleås« bliver søndag den 14. april. Fra kl. 14-15

er der frit samvær i stuerne og der serveres kaffe og te. Kl. 15 fortæller *Rachel* og *Israel Rachlin* om deres 16 år i Sibirien.

kk

Biskop Thorkild Græsholt: Økumenisk samtale dette århundredes største fremskridt

Det, at den østlige kristenhed, den romersk-katolske kirke og de evangeliske kirkeafdelinger gennem de sidste 50 år har fundet hinanden i en frugtbar samtale, anser jeg for dette århundredes største bidrag til teologien og kirkelivet. Det udtaler biskop *Thorkild Græsholt*, Maribo Stift i en artikel i Kristeligt Dagblad for nylig.

Han siger videre, at kristenhedens delthed er udtryk for, at ethvert folkeslag og ethvert sprog yder sit bidrag til det, der engang skal blive den himmelske lovsang. Biskoppen betragter enhver

stræben efter én verdensomspændende kirkeorganisation som formålsløs og i sit inderste væsen ugudeligt, men »jeg regner arbejdet for gensidig anerkendelse kirkerne imellem for noget af det mest positive, vi kan beskæftige os med«.

Biskop *Græsholt* ønsker ikke at bekæmpe eller omvende katolikkerne i sit stift, og han vil heller ikke afholde sig fra de fælles gudstjenester. Den katolske kirke i mit stift har væsentlig folkelig oprindelse, og den trives udmærket side om side med folkekirken, siger han.

kk

Godspell

Jubilate Deo og Dize byder på Musical-opførelse i København

14 sange, 150 replikker, danse, mimik og spil er rammerne om et spændende projekt, som ungdomskoret »Jubilate Deo« med hjælp af gruppen »Dize« har arbejdet med i over et halvt år, og nu vil præsentere for unge katolikker i Storkøbenhavn.

Den 7. og 8. april vil koret nemlig opføre musical'en *Godspell* for dermed at fejre, at Jesus opstod på den tredje dag.

Godspell er en musical, som i alvor og leg fortæller nogle af de kendteste lignelser. Allesammen lignelser om at smide maskerne, følge Gud og elske hinanden.

Alvoren er disciplenes og menneskenes angst og tvivl; skepsis over for Jesus. Legen er den uskyl-dige naivitet, dansen, glæden.

I stykket er de optrædende klædt ud som klov-

ner, med fine masker, de masker vi alle gemmer os bag.

Sidst i stykket korsfæstes Jesus. Da han dør opdager disciplene og menneskene - klovnerne - hvad de har gjort. De er fortvivlede og ødelægger de smukke, fine masker.

I slutscenen står korset tomt - Jesus er opstanden og menneskene bryder ud i sang og dans.

Musical'en opføres 1. påskedag den 7. april kl. 19.00 og 2. påskedag den 8. april kl. 16.00 på Niels Steensens Gymnasium, Australiensvej 38, 2100 Kbhvn. Ø.

Billetter à kr. 25 kan bestilles på tlf. 01-86 92 16, ligesom der vil blive billetsalg på stedet.

Evt. overskud vil gå til karitative formål.

Kjeld Lundorf

DUK ønsker at blive optaget i pastoralrådet

Afvisning under hensyn til rådets vedtægter

Danmarks Unge Katolikker har rettet henvendelse til pastoralrådets forretningsudvalg med ønske om at blive optaget i pastoralrådet. Anmodningen er begrundet med, at DUK repræsenterer en tredjedel af Danmarks aktive katolikker. Det samme gælder de udenlandske katolikker, som man også vil gå ind for bliver stemmeberettigede medlemmer.

Forretningsudvalget kan ikke med de nuværende vedtægter imødekomme forslaget. Pastoralrådet er primært et folkevalgt råd for hele bispeddømmet, idet valget foregår i menighederne blandt de kandidater, der er opstillet lokalt, siges det i svaret til DUK.

I øvrigt henviser forretningsudvalget til, at der ved sidste valg kom en del unge i pastoralrådet, og

desuden er DUK særlig indbudt til hvert møde, endog med taleret. Formanden og næstformanden for pastoralrådet, *Ellen Marie Lebahn* og *Jan Lange* er villige til at tale med DUK's hovedbestyrelse og drøfte de unges ønsker og forslag.

kk

Køkkenet på Magleås istandsat

Køkkenet på Magleås, der længe har trængt til istandsættelse og fornyelse, er nu ombygget for 460.000 kr. Arbejdet er udført som projekt med støtte fra det tyske Bonifatiuswerk.

Et lille udsnit af vores unge katolikker, fotograferet på årsmødet i DUK fornylig på Øm. Lidt bittert, at deres initiativ overfor pastoralrådet desværre støder mod gældende regler.

40 år efter

40 år er ingen særlig høj alder, som giver naturlig pondus og autoritet, navnlig ikke inden for den katolske kirke. Så ung og så stor en autoritet inden for social-etiske spørgsmål var den tyske jesuit *Oswald von Nell-Breuning* alligevel, da pave *Pius XI* i 1930 bad ham om, sammen med *Gustav Gundlach*, professor ved Gregoriana-universitetet i Rom, at formulere udkastet til en pavelig rundskrivelse om etik på arbejdsmarkedet. Det udkom 40 år efter *Leo XIII's* sociale rundskrivelse om arbejderspørgsmål »*Rerum Novarum*« (En ny samfundsorden) fra 1891. *Pius XI* brugte faktisk udkastet uændret og uforkortet til sit hyrdebrev »*Quadragesimo Anno*« (40 år efter...) som udkom i 1931.

Begge pavelige skrivelser fik i øvrigt en blandet modtagelse i katolske kredse. For mange katolske arbejdere, der tyede til socialismen, kom brevene for sent: Toget var kørt, Marx havde svaret for længst og meget bedre. Ifølge andre burde de sociale hyrdebrev aldrig været skrevet: De skabte kun uro i kirken.

Den morsomste reaktion mod »*Quadragesimo Anno*« var, at man i »toneangivende kredse« skålede på, at *Pius XI* med dette hyrdebrev definitivt havde lukket munden på vranglærere som von *Nell-Breuning*! Det var ikke skik, dengang; at en pave røbede, hvilke fagspecialister, der havde skrevet hans breve! Den unge jesuit havde for meget format til overhovedet at forsvare sig selv.

Begivenhederne fra 1931 var samtale-emne igen, da de katolske arbejderbevægelser kunne lykønske den uopslidelige von *Nell-Breuning* med hans 95. fødselsdag den 8. marts i år. Stadig rank og åndsfrisk, kun hæmmet af nedsat hørelse, kunne fødselaren endnu le ad påstandene fra 1931.

Den store *Thomas af Aquino*, der for mange i dag stadig står som alfa og omega inden for katolsk rettroen, er blevet dømt som vranglærer hele to gange inden kirken fik ledere, der selv havde format nok til at fatte hans store betydning. *Thomas* var klar over, at aristotelismen som *filosofi* ikke kunne berige kristen tænkning, men han beviste med sin »*Summa Theologica*« at *Aristoteles' fagsprog* udmærket kunne bruges til at formulere kirkens tros- og morallære på et sprog, hans debatterende samtid forstod. Det skabte dialog mellem tro og viden.

Vor egen samtid forstår marxismens terminologi. Det er von *Nell-Breunings* fortjeneste at gøre os opmærksom på, at kirken, som med rette afviser marxismen som filosofi, må lære at skelne mellem »ismen« og dens fagudtryk, hvis den vil gøre sig nogen forhåbninger om, at se de »ideologiske nedrustnings-samtaler« bære frugt, 100 år efter *Leo XIII*.

ww

A propos breve uden klar adresse

Breve uden afsender kaldes anonyme. Jeg ved ikke, hvorvidt der findes en særlig betegnelse for breve uden adressat; men et sådant bragte k.o. som læserbrev den 27. februar. Det var skrevet af *Vivian* og *Erling Tiedemann*.

Af redaktionens bemærkning fremgik det, at indsenderne havde afslået »at give deres tilsyneladende formaning og indirekte kritik en mere klar adresse«.

På trods af dette vil jeg anmode V. og E. Tiedemann om at »stige ned fra piedestalen«. Det er – kort sagt – ikke hensynsfuldt overfor læserne blot at fremkomme med forblommede hentydninger, og det må vel formodes at være i brevskrivernes interesse, at deres højtideligt formulerede »meddelelse« bliver forstået.

Arne Borch

Hånden på hjertet under trosbekendelsen

Hvilken rigdom vi har i vore hænder, bemærker vi måske kun af og til, når vi bruger dem til håndværksarbejde - hjemme eller i sommerhuset - for nogle endnu i arbejdet.

Men den udtrykskraft, som ligger i vore hænder, bruger vi ikke mindst, når vi beder eller fester. Når vort hjerte fører an i bønner, beder vort legeme med, beder først og fremmest vore hænder:

Vi slår korstegn for os, slår os for brystet, folder vore hænder - binder så at sige vore hænder for at vise vor afmagt -, og vi strækker vore hænder

frem for at lade os beskænke med Kristi legeme og blod.

For fuldstændighedens skyld må også salvingen af vore hænder nævnes - i sygdommens tid, og når en mand vies til præstetjeneste. Også for andre - til andre - strækker vi vore hænder frem -, når to mennesker giver sig til hinanden ved ægteskabets sakramente, når ægtefolk velsigner hinanden og som forældre velsigner deres børn.

En sådan opremsning viser, hvor overraskende mangesidig brug vi gør af vore hænder i gudstjeneste.

Guds kærlighed - vor troværdighed som vidner

Gud er kærlighed, og for at vi kan vidne om Gud, må vi vidne om kærlighed, vor hele væremåde burde udstråle kærlighed og kærlighed er uselvskhed.

Hvordan kan vi i praksis leve op til Guds befaling?

Så længe vi tænker på vore nærmeste, går det let, også når det gælder vore venner; men bevæger vi os lidt ud og tænker på de mennesker, vi af den ene eller anden grund ikke er begejstrede for, ja så kniber det alvorligt med kærligheden.

Nu er der nok ingen, der tør sige, at de elsker alle lige meget, men vi bør trods alt holde os for øje, at det er det ideal, Gud stiller op og det ideal, der prædikes i vore kirker. Men hvordan ser realiteterne ud i vore menigheder og i verden omkring os?

Hvordan behandler vi hinanden?

Kan vi være venlige og forstående og hjælpsomme også over for de personer, vi af den ene eller anden grund ikke er på bølgelængde med? Kan vi undertrykke vor uvilje og se Guds skabninger også i dem?

Er vi ekstra forstående og venlige over for dem, der er svage og usikre eller farer vi op, hvis de ikke lige er og gør, som vi kunne ønske det?

sten. Alligevel synes det, som om »klimaet« ikke rigtig er favorabelt. »Det moderne menneske« er blevet fremmed over for mange - de fleste? - liturgiske tegn, siges det ofte. Indrømmet! Mange af vore korstegn skulle vi nok tænke lidt mere over, lade dem komme fra hjertet og være udtryk for, hvad der bevæger vort hjerte.

Men det kunne også være - og her må enhver af os søge i sit eget hjerte - at sådanne beklagelser over tegn, der er blevet uforståelige, oftere end det er behageligt at indrømme, blot er et dobbelt alibi: dels for at man selv holder sig tilbage fra at ville være med til at gøre gudstjenesten til et tegn for andre, dels for at man unddrager sig for selv at ville læse og acceptere de tegn, hvormed gudstjenesten taler til os.

Hånden på hjertet! er en talemåde, vi alle kender, og som betyder så meget som: Vær nu ærlig! Måske burde vi overveje, om ikke netop denne gestus kunne være en liturgisk brug af vore hænder, en gestus som ville tale til os; den har i hvert fald dybe rødder i vor egen historie: Hånden på hjertet, når vi bekender vor tro i Credo.

I middelalderen var det en symbolsk handling, som ved en edsafklæggelse

skulle vække de inderste kræfter til live i et menneske og kalde dem frem til fuld bevidsthed.

Mange husker sikkert også endnu billeder i TV fra Los Angeles-olympiaden, af sportsfolk på sejrspodiet med hånden på hjertet under USA's nationalhymne. Kun hvis man på forhånd er forudindtaget imod, vil dette billede kunne unnlade at gøre indtryk.

Hånden på hjertet til Credo! Nej, nu må han styre sig! Og dog! Netop ved Credo ville en sådan gestus være betegnende. »Credo« stammer fra sanskrit (det sprog, som i ælde kommer vort indoeuropæiske grundprog nærmest) og er en sammensætning af to ord »Crad« og »dha«, som betyder »have tiltro til«, »være troværdig« - egentlig give sit hjerte« (cor dare).

Altså betyder »Credo«: »Jeg sætter mit hjerte ind« på ham, som er gået gennem døden ind i Guds herlighed, på Jesus Kristus, som har åbenbaret Faderen for os, og som har sendt sin Helligånd til forladelse af vore synder.

»Credo« er troens bekendelse - munden bekender, og en hånd på hjertet kunne betegne, at det, jeg siger, ikke er mundsvejr, men at jeg sætter mit hjerte ind på det.

Erik Christiansen

Den danske kirke i Sydslesvig

Med beklagelse må jeg stadig erfare, at udsendelser fra Tyskland ikke oplyses i »katolsk orientering«, men det kan vel stadig komme?

En udsendelse den 10. februar har jeg lyst til at skrive et par ord om. Her i landet hører vi jo ofte om »den danske kirke i Sydslesvig«, men hvordan er det med vore katolske brødre og søstre? I nævnte udsendelse fik vi en snak med sognepræsten *Peter Schmidt*. Han er fra Nordstrand, der er en vadehavsvest for Husum. Foruden ham var der tre kvinder, en søster som leder børnehjemmet på stedet, en kvindelig lærer, der er skoleleder, og menighedsrådets forkvinde.

Det, der måske kan være en parallel til kirken her i landet, var, at den i sin tid blev oprettet på

dispensation - så gammel er den. Man skulle have et nyt dige, og tre af de fire, der skulle lave det, var katolikker. Derfor blev der givet tilladelse til, at kirken kunne bygges og en præst komme.

Siden er der kommet en skole med 17 elever, deraf to ikke katolske, et børnehjem med 33 børn, overvejende ikke katolske børn; så også i den henseende er stedet lig vort. Foruden Nordstrand omfatter sognet endnu et par øer, men mindre. Der er mange sommergæster i området, og så ligger det så tæt den danske grænse, at den nok kunne have interesse at erfare. Men dette som eksempel, på hvad der orienteres om at katolsk interesse fra vor sydlige nabo.

Knud Rohde

Død for vore synder

Syndens realitet

Af biskop Hans L. Martensen

Vor omverden er tilbøjelig til at undervurdere synden og gøre den harmløs. Dog kan denne holdning med blot en lille drejning føre til dobbelt dyb fortvivlelse og resignation over for synden. Hvis synden blot er en bagatel, bliver det ufatteligt, hvorledes det kan gå til, at vi lever i en verden med så stor uretfærdighed, diskrimination, had og vold. Den, der aldrig har erkendt syndens kraft, kan blive overrumplet af den. Som en hundehvalp, der rives med af et mægtigt eksprestog og knuses under det - således kan det gå det menneske, der i naiv optimisme vil se bort fra synden. Pludselig ruller det onde frem med en overvældende og knusen-

de kraft, som ødelægger den intetanende.

Hvis synden kun var en bagatel, måtte vi også anfægtes af spørgsmålet: kunne Gud ikke have fundet en lettere udvej end Kristi død på korset? Den ægte kristne syndsbevidsthed, som fastetiden skal fordybe i os, får os til at ane noget om den mørke magt, Jesus kaster sig ind i og overvinder ved sit kors. Kun således kan vi tillige forstå, hvilken sejr og befrielse opstandelsen giver os del i.

Loveovertrædelse

Den mest udbredte opfattelse af synd er, at den er en loveovertrædelse, en ulydighed mod Guds bud. Denne opfattelse er ikke forkert. Tværtimod er den

grundlagt i Biblen. Dog er selve loveovertrædelsen kun noget overfladisk i forhold til syndens væsen. Det onde består ikke i overtrædelse af et bud, men i ulydighed mod Gud og Skaberens, der giver disse bud.

I Biblen indledes de 10 bud med ordene: »Jeg er Herren, din Gud, som førte dig ud af slaveriet!« (2. Mos. 20,2). Budene er ikke en upersonlig eller endog tilfældig samling regler. De er Skaberens befalinger. Gud sætter sig ind for denne lov med ordene: »Jeg er...«

Budene er Guds gode befalinger og livets egne love. De er forudsætningen for, at mennesket kan finde sin rette stilling i forhold til naturen og til

andre mennesker. Gud har skabt mennesket i sit billede. Derfor må mennesket adlyde Guds ord. Dette ord giver mennesket dets værdighed og sikrer mennesket umistelige retigheder.

Derfor efterlader overtrædelsen af Guds bud altid sørgelige spor. Ikke blot regler er blevet brudt. Men skabningens nødvendige sammenhænge er bragt i uorden. Noget godt og menneskeligt er blevet knust. Gode muligheder er blevet forsømt.

Hjertets ondskab

Synden afsløres således som noget mere og værre end regelbrud og overtrædelse. Bag loveovertrædelse og dybere end dem er menneskets hjerte. Synden kommer ikke udefra, den har sit voksested i mit eget indre: »Hjertet er svingfuldt frem for alt, det er sygt, hvem kender det?« (Jer. 17,9).

I Jesu samtid havde man en forestilling om, at ondskab var en urenhed, der blev påført mennesket udefra, ligesom når man får snavsede hænder eller spiser forkert mad. I den forbindelse sagde Jesus: »Hør mig alle og forstå! Hvad der gør mennesket urent er ikke noget af det, der udefra kommer ind i mennesket; men hvad der går ud af mennesket, det er det, der gør mennesket urent ... Thi indvendig fra, fra menneskets hjerte, udgår de onde tanker, utugt, tyverier, mord, ægteskabsbrud, havepsyge, ondskab, svig, løgsagtighed, ondt øje, bespottelse, hovmod, hidsighed. Al denne ondskab kommer indefra og gør mennesket urent.« (Mk. 7,14-23).

Seende blindhed

Synd er hjertets forhærdelse. Jeg gør mig hård over for andre og hård over for virkeligheden. Jeg opfører mig, som var jeg verdens midtpunkt, på trods af at jeg udmærket ved, at jeg ikke er det. Synd er en slags seende blindhed: »Menneskene elskede mørket mere end lyset, fordi deres gerninger var onde.« (Joh. 3,19). Synd har dybest set altid

noget med Gud selv at gøre.

Thomas af Aquino giver den klassiske definition af synd, når han kalder den »sindets bortvendelse fra Gud«.

Denne tanke er ganske bibelsk: »Hvis dit hjerte vender sig bort ...« (5. Mos. 30,17). Mennesket står, om det klart realiserer det eller ej, over for Gud. Der er tale om noget radikalt. Enten modtager mennesket sig selv og alting fra Gud og har således ansigtet vendt mod ham. Eller hjertet vender sig bort fra Gud og denne bortvendthed gøres til en livsholdning. Dette sidste sker ved dødssynd, og kun ved den. En Guds-forladt eller endog Guds-fjendtlig tilværelse er resultatet.

En magt,

der tager magten fra os
Synden vil altid unddrage sig Gud og hans kærlighed. Men når tilværelsen unddrages Guds magt, viser der sig en fremmed magt. »Herre vor Gud, andre herrer end du har hersket over os ...« (Es. 26,13). Som »fremmed magt« er synden det dømmelige og besættende, det selvødelæggende, det ufri. Synden kan være selve fortvivlelsens og håbløshedens magt. Især Paulus' breve og Johannes-evangeliet beskriver ofte synden på denne måde. Johannes fremstiller Satan som »denne verdens hersker«, d.v.s. som den gudløse tilværelses magt. Paulus taler om syndens tyranni, der gør kroppens lemmer til uretfærdighedens redskaber ... mennesker »er solgt som slaver under synden ...« (Rom. 7,14).

Pengebegær, alkohol, løssluppen seksualitet,

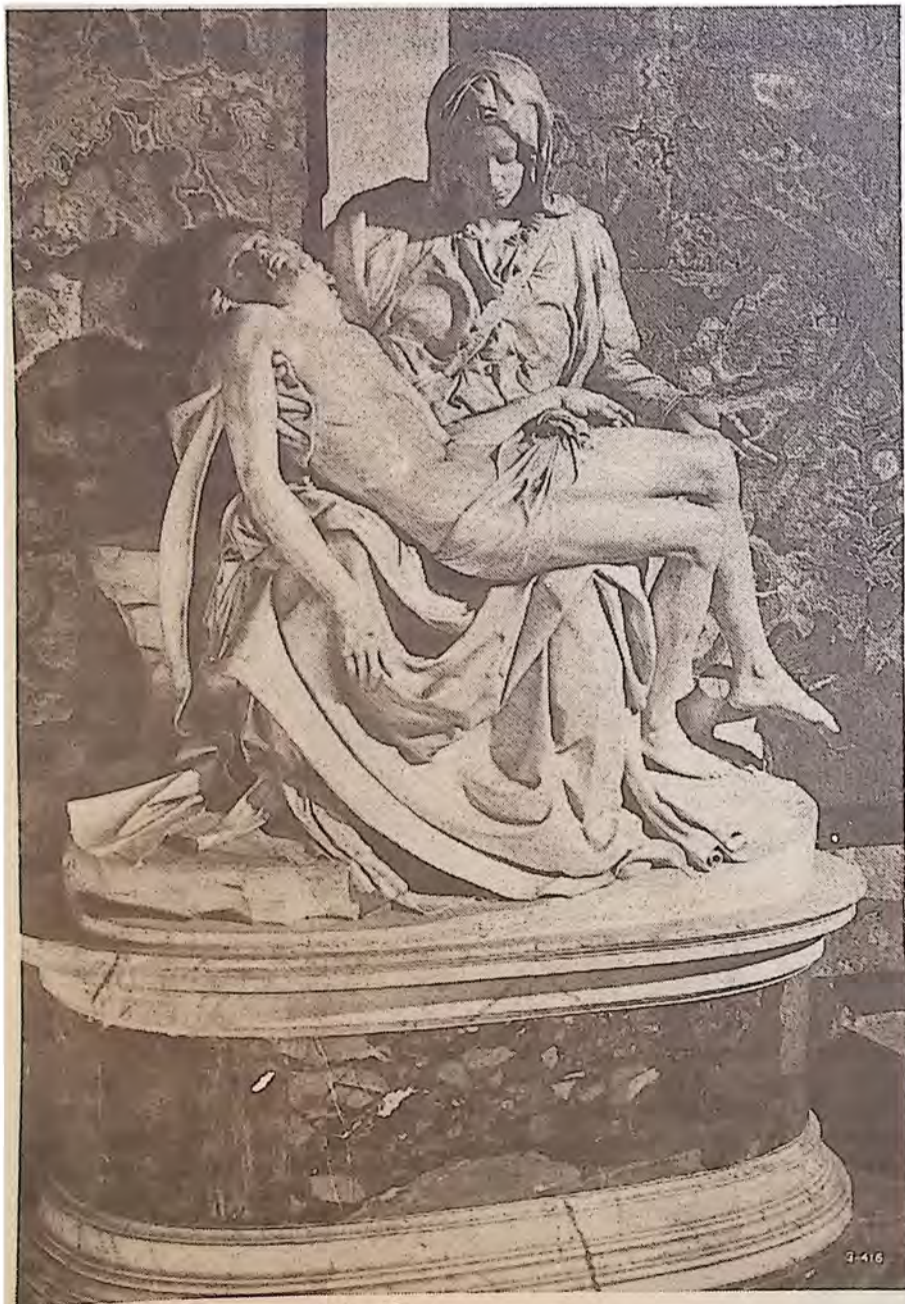
misundelse, had - dette og lignende kan blive en ubønhørlig magt, der holder mennesket fast og ikke slipper. Grædende i deres indre - uden at vide det - torturerer bøddler deres ofre, kæmper soldater uretfærdige krige, udsuger rige de fattige, hader de undertrykte deres undertrykkere ... »Jeg elendige menneske! Hvem skal fri mig fra dette syndens lege-me?« (Rom. 7,24).

Frygt ikke, jeg har sejret

Først når vi har fornemmet noget af syndens ondskab og syndens magt, kan vi forstå påskens glæde. Synden i alle dens dimensioner er blevet besejret. Vejen til frigørelse er banet. Kristus siger: »Vær frimodige, jeg har overvundet verden ...« (Joh. 16,33).

Jesus »blev givet hen for vore overtrædelsers skyld og opvakt for vor retfærdiggørelses skyld« (Rom. 4,25). Det første fejrer vi langfredag. Som et lam, der føres til slagting, lader Jesus sig udlevere til en sammenhæng af synd og ondskab - en sammenhæng, vi alle er involveret i. »Han blev knust for vor ondskabs skyld« (Es. 53,5). Dog sidste ord er ikke, at han blev knust, men at han selv knuste og overvandt ondskabens magter. Han viste, at Guds kærligheds magt er større end alt.

Lad os fejre påsken ved at bekende vor synd og få del i den tilgivelse og frigørelse, som bodssakramentet tilbyder os. Lad os forberede os til at fejre Jesu sejr over håbløsheden, hjertets ondskab, Gudsforladtheden og de fremmede magters tyranni!

Michelangelos »Pieta«, Peterskirken i Rom.

Biskoppens Sostrup-retræter

Temat: Tro og Moral.

En uges fællesskab i dejligt miljø på Sostrup Kloster ved Grenå, med familiemesser, undervisning, gruppesamtaler, bøn, frit samvær, familiehygge.

Der kan vælges mellem:

1. Søndag d. 30. juni kl. 19 til lørdag d. 6. juli kl. 11.30.
- II. Søndag d. 7. juli kl. 19 til lørdag d. 13. juli kl. 11.30.

Biskoppen leder begge uger: På uge I ass. af pastor Karl Smeenk O.M.I. og på uge II ass. af pastor Stephen Holm.

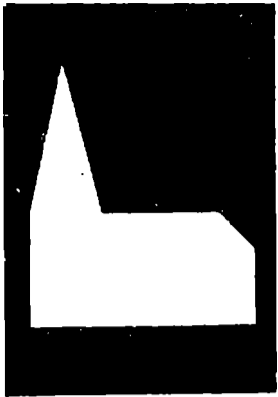
Børnekateketer underviser børnene. Man sover på dobbeltværelser. Nogle lejligheder reserveres familier.

Pris: Kr. 835. Unge under uddannelse: Kr. 500. Børn under 14 år: Kr. 400. Børn under 2 år: Gratis. Familier med mindst 3 betalende børn: Kr. 300 pr. barn. Lagner, håndklæder medbringes eller lejes på stedet for kr. 25. For dem, der selv sørger for overnatning (privat, camping): kr. 600: børn: Kr. 300. Halve fripladser kan søges skriftligt på Katolsk Bispekontor.

Tilmelding: Inden 1. maj, sker ved indbetaling af depositum kr. 250 pr. person med opgivelse af den ønskede uge, på giro 500 14 71, Katolsk Bispekontor, Bredgade 69A, 1260 København K.

Nærmere oplysninger: Ebba Falk, Caritas, tlf. (01) 12 72 61, kl. 10-13.

Orientering fra sognene

APRIL

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 8, der udkommer 1.5. 1985 er mandag den 15.4. 1985 (for maj 1985). Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion Vesterbrogade 28, 3., 1620 Kbh. V.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræst Czeslaw Kozon tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-10), undtagen mandag.

Messestider:

Søndag: Kl. 8 reciteret messe. Kl. 10 højmesse. 1. søndag i måneden latinsk højmesse, 3. søndag som regel familieresse.

Hverdage: Mandag-torsdag kl. 8 i kirken. Fredag kl. 17 hos søstrene (1. fredag i kirken). Lørdag kl. 11.30 i kirken. Onsdag som regel messe hos søstrene kl. 17.

Lørdag d. 30.3.: Kl. 11 korsvejsandagt. Kl. 19.30 vesper.

Søndag d. 31.3.: Palmesøndag. Ingen messe kl. 8. Kl. 10 højmesse med palmeindvielse og procession.

Skærtorsdag d. 4.: Kl. 17 messe til minde om Eukaristiens indstiftelse. Efter messen tilbedelse til kl. 24.

Langfredag d. 5.: Kl. 15 Herrens lidelses liturgi.

Påskelørdag d. 6.: Kl. 22 påskevigiliens liturgi og højmesse. Efter messen indbydes alle til en lille sammenkomst i lokalene Kollegievej 2 A.

1. påskedag d. 7.: Ingen messe kl. 8. Kl. 10 højmesse.

2. påskedag d. 8.: Ingen messe kl. 8. Kl. 10 sangmesse.

Torsdag d. 11.: Kl. 16 messe med efterfølgende påskeagape for de ældre. Tilmelding til sognepræst eller sognekonzor udbedes.

Onsdag d. 18.: Kl. 15 rosenkransmøde hos Connie Probst, Schimmelmansvej 45. Alle er velkomne, men man bedes forinden tilmelde sig på sognekonzoret.

Søndag d. 21.: Kl. 10 familieresse.

Tirsdag d. 30.: Kl. 19.30 offentligt menighedsmøde i kaffestuen, hvor menighedsrådet vil aflægge beretning om det forløbne år.

Onsdagene d. 3. og 24.: Kl. 10.15 bibelkreds ved Sr. Benedicte hos søstrene, Ordrupdalvej 24.

Hver mandag kl. 19.30 meditationsaften med Grethe Livbjerg.

Hver onsdag kl. 19-21 KUK-møde i lokalene Kollegievej 2 A.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Præster: J. Kruk, A. Jestl.

Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. (A. Jestl) 11-12, onsd. og torsd. 18-19 (J. Kruk).

Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messetider:

Alle lørdage engelsk messe 17.

Søndage kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00

højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. søndag i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe. Sct. Annæ Hjem: Kl. 10.30 Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.

Torsdag d. 4.: Skærtorsdag: Kl. 17 højtidelig koncelebreret messe med dansk, polsk og engelsk indslag. Derefter tilbedelsen til kl. 22.00.

Fredag d. 5.: Langfredag: Kl. 15.00 mindegudstjeneste om Jesu lidelse og død. Kollekten går den dag til Det hellige Land. Husk: Faste- og abstinensdag. Kl. 13.00 filippinsk-engelsk liturgi. Kl. 17.00 polsk liturgi og skriftemål.

Lørdag d. 6.: Påskelørdag: Kl. 20.00 begynder påskenattens store liturgi i den fornyede form, vi har brugt i de sidste 2 år. Efter denne gudstjeneste ønsker vi i pejsestuen hinanden en glædelig påske. NB: Mulighed for påskeskriftemål: mandag, tirsdag, onsdag i Den stille Uge kl. 16-18.00.

Søndag d. 7.: Påskedag: Herrens Opstandelse. Messen kl. 8.30 bortfalder. Kl. 9.00 messe i Dragør. Kl. 10.00 festlig højmesse for hele menigheden. Kl. 11.30 polsk messe. Kl. 13.00 en barnedåb. Kl. 17.00 filippinsk-engelsk messe.

Mandag d. 8.2.: Påskedag: Ingen messe kl. 8.30. Kl. 10.00 højmesse. Kl. 11.30 messe for den polske gruppe.

Tirsdag d. 9.: Kl. 9.45 skolemesse i huskapellet.

Onsdag d. 10.: Kl. 14.00 Ældres Klub og kl. 16 messe i huskapellet.

Torsdag d. 11.: Kl. 19.00 aftenmesse i kirken med novenebøn.

Fredag d. 12.: Kl. 9.45 skolemesse i kirken.

Lørdag d. 13.: Kl. 10.00 generalprøve for firmanderne i kirken og derefter skriftemål for firmanderne.

Søndag d. 14.: Kl. 9.30 senest mødes firmanderne i præstegården. Kl. 10.00 festlig højmesse, hvor 21 unge fra menigheden vil modtage firmelsens sakramente. Sakramentet meddeles i år af generalvikar, sognepræst Lars Messerschmidt fra Esbjerg. Derefter reception i salen under kirken.

Tirsdag d. 16.: Kl. 19.30 møde for de forældre, hvis børn skal til 1. kommunion i år. Mødet holdes i den lille sal.

Onsdag d. 17.: Kl. 15-17 Bikuben og kl. 17-19 Fuglereden.

Lørdag d. 20.: Kl. 19.00 forårsfest for hele Sct. Annæ menighed. På programmet vil der stå underholdning, så vi alle kan glæde os om en fornøjelig og hyggelig aften. Vi vil også byde på lidt at spise og drikke. Biskoppen har lovet os at være med.

Tirsdag d. 23.: Kl. 9.45 skolemesse i huskapellet. Kl. 19.30 møde for de forældre, hvis børn skal til 1. skriftemål i år. Mødet holdes på Sct. Annæ Skole.

Onsdag d. 24.: Kl. 14.00 Ældres Klub og kl. 16.00 messe i huskapellet.

Fredag eftermiddag, lørdag og søndag d. 26.-28.: Weekend for Bikuben, Fuglereden og Spejdergruppen i Bastrup.

Tirsdag d. 30.: Kl. 19.00 menighedsrådsmøde.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.

Tlf. (01) 13 37 62.

Kirkens kontor er åbent kl. 14-16.30 undt. torsdag.

Skt. Ansgars kirkes giro: 6 42 53 05.

Præsternes træffetid: Ti.-fre. kl. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Messestider:

Søndage: rec. messe kl. 8, højmesse kl. 10.

Hverdage: messe kl. 8, tirsdag og torsdag desuden kl. 16.30. Lørdag kl. 8 og kl. 17.

Onsdag d. 3.: Kl. 10 messe for de ældre.

Torsdag d. 4.: Kl. 17 Skærtorsdagspontifikalmesse. Derefter er kirken åben for tilbedelse indtil kl. 24.

Fredag d. 5.: Kl. 15 Langfredagsliturgi med korsets hyldning og læsning af lidelseshistorien. Langfredag er påbudt faste- og abstinensdag.

Lørdag d. 6.: Kl. 23 Påskevigiliens liturgi begynder. I år har vi Danmarks Fjernsyn på besøg i kirken til direkte transmission. Af denne grund fejres liturgien på dette sene tidspunkt. Man bedes indfinde sig i god tid d.v.s. helst 10 minutter forinden. Efter messen, som slutter kl. 1 er alle hjertelig velkomne til en lille reception i menighedssalen.

Søndag d. 7.: Kl. 10 påskedags-pontifikalmesse ved biskop Martensen.

Mandag d. 8.: Reciteret messe kl. 8 og 10.

Søndag d. 14.: Kl. 10 dansk højmesse med børnenes første hellige kommunion.

Onsdag d. 17.: Kl. 10 messe for de ældre.

Søndag d. 21.: Kl. 10 højmesse med de unges trosbekræftelse.

Søndag d. 28.: Kl. 10 dansk højmesse.

Man bedes have forståelse for, at der til de messer, hvorunder børnene kommer til første kommunion og trosbekræftelse, vil blive reserveret en del pladser til de nærmeste pårørende. Desuden må vi indtrængende henstille til alle om at undlade fotograferen i kirken. Fra sognet har vi engageret en erfaren fotograf, hos hvem man bagefter kan bestille billeder.

Firmelse i Sct. Ansgars Kirke. Som hvert år meddeler biskoppen også i år til pinse firmelsens sakramente. Forberedelsesundervisning foregår følgende dage:

Lørdag d. 27. april kl. 10-12.

Tirsdag d. 7. maj kl. 19-21.

Tirsdag d. 21. maj kl. 19-21.

Medbring venligst dåbsattest. Skulle der være menighedsmedlemmer fra andre sogne, der ønsker at modtage sakramentet her i Sct. Ansgar, bedes de forinden kontakte deres egen sognepræst.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundsvej 225, 2700 Brh.

Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården i forbindelse med messerne samt tirsdag kl. 10.30-11.30. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66. Den hellige eukaristi fejres: Søndag kl. 10.30. Tirsdag kl. 10, derefter kaffe. Onsdag og fredag kl. 19.

Hver fredag i faste er der korsvejsandagt kl. 19 i forbindelse med messen.

Skærtorsdag d. 4.: Messe kl. 16.

Langfredag d. 5.: Liturgi kl. 15, ingen messe.

Påskelørdag d. 6.: Påskenattens liturgi samt messe kl. 22.30. Derefter spiser vi sammen.

Påskedag d. 7.: Påskemesse kl. 10.30.

2. påsked. d. 8.: Messe kl. 10.30.

Fredag d. 19.: Efter messen sognefest.

Søndag d. 21.: Gregoriansk sangmesse.

Lørdag d. 27.: Familieundervisning i Herlev kl. 14.45. Slutter med familieresse kl. 17.

Søndag d. 28.: Strygeensemblet Non Scolæ spiller kirke barok- og førklassisk musik i kirken kl. 16. Der slutes af med fælles folkedans. Alle er velkomne!

Mandag d. 29.: Fælles rådsmøde for Herlev og Brønshøj menighedsråd.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.

Tlf. (01) 24 65 80 sognepræsten og kontor.

Øvrige præster (01) 21 85 88.

Messestider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18: Messe på engelsk.

Søndagens messetider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Tirsdag d. 2. kl. 15.30: Kongregationsmøde i kirken.

Torsdag d. 4. skærtorsdag kl. 17.00: Højtidelig messe. Derefter tilbedelse foran sakramentet indtil kl. 22.00.

Fredag d. 5. langfredag kl. 15.00: Dagens liturgi.

Lørdag d. 6. påskelørdag. Ingen messer. Kl. 22.00 påskenattens liturgi. Derefter reception i den grønne sal.

Søndag d. 7. påskedag. Søndagsmesseorden.

Mandag d. 8. anden påskedag. Læste messer kl. 8.00 og kl. 10.00. Ingen senere messer.

Søndag d. 14. Ved højmassen kl. 10.00 modtager 14 førstekommunikanter alterets sakramente.

Tirsdag d. 16. kl. 14.30: Møde for de ældre i den grønne sal.

Søndag d. 28. kl. 8.00: Kongregationsmesse.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.

Sognepræst: Peter Nissen. Tlf. (01) 35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Henvendelse kan også rettes til menighedsrådets formand hr. Ove Leerbeck, 02-98 23 84.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10.00

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Lørdag d. 30.3. kl. 16.30 fejrer biskoppen oliemessen i Sct. Ansgar Kirke.

Søndag d. 31.3.: Palmesøndag kl. 10.00 indvielse af palmegrenene og højmesse.

Torsdag d. 4.: Skærtorsdag kl. 17.00 højmesse. Efter messen overføres Sakramentet til »gravene«. Menigheden opfordres til at forblive en stund i kirken i stille tilbedelse.

Fredag d. 5.: Langfredag kl. 15.00. Ordets Gudstjeneste.

Lørdag d. 6.: Påskelørdag ingen gudstjeneste i Johanneskirken. Menigheden opfordres til at deltage i nabosognenes påskenats-gudstjeneste.

Søndag d. 7.: Påskedag kl. 10.00 højmesse. Derefter reception i pejsestuen, hvor vi vil ønske hinanden glædelig påske og gratulere fr. Elna Messerschmidt, som fylder 95 år.

Mandag d. 8.: 2. påskedag, ingen messe.

Onsdag d. 17.: Efter messen kl. 19.00 holder menighedsrådet møde.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.
Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler:
(02) 87 77 12.
Kirkekantoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.
Hverdagsgudstjenester: Mandag til torsdag kl. 17.15. Fredag kl. 7.00.
Alle lørdage: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Tirsdag den 2.: Kl. 11.30 jødisk påskemåltid med ældreklubben i menighedssalen.
Torsdag den 4.: Skærtorsdagsmesse kl. 17.00. Efter messen tilbedelse til midnat.
Fredag den 5.: Kl. 11.00 langfredagsmesse på plejehjemmet »Lystoftebakken« i Brede. Langfredagsmesse i kirken kl. 15.00.
Lørdag den 6.: Kl. 21.30 påskentattens liturgi. Efter messen er alle indbudt til fælles agapemåltid i menighedssalen.
Mandag den 8.: Anden påskedag: Ingen messe.
Søndag den 14.: Søndagsmesse med børnenes førstekomunion kl. 11.00.
Lørdag den 20.: Kl. 14.00 Vietnameser-messe. Kl. 17.00 søndagsmesse.
Søndag den 21.: Ingen familiemesse. Kl. 11.00 søndagsmesse med de unges trosbekræftelse.
Tirsdag den 23.: Kl. 11.30 hjemmemøde i ældreklubben.
Lørdag den 27.: Kl. 17.00 søndagsmesse med dialogprædiken i dåbskapellet.
Søndag den 28.: Kl. 11.00 søndagsmesse med prædiken af pastor Kaare Osorio.
Messen står i vietnamesernes tegn med orientering i ord og handling om vietnamesernes liv.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F.
Tlf. (01) 71 53 35.
Sognepræst L.A. Dorn S. J.
Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.
Sædvanlige messetider
Søndag: Reciteret messe kl. 8.00.
Højmesse kl. 11.00.
Hverdag: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om tirsdagen bortfalder messen kl. 8.00, i stedet læses messe kl. 9.30. Første fredag kl. 19.30.

Søndag d. 31.: Palmesøndag: Reciteret messe kl. 8.00. Kl. 11.00: Palmevielse i salen, procession, højmesse med oplæsning af Jesu Lidelseshistorie efter Markus.

April
Torsdag d. 4.: Skærtorsdag: Kl. 17.00: Højtidelig concelebreret messe. Kun denne ene messe. Derefter vågetime foran Sakramentet i søstrenes oratorium indtil midnat.
Fredag d. 5.: Langfredag. Kl. 15.00: Lidelseshistorie efter Johannes, menighedens forbønner, korssets hyldning, modtagelse af kommunion.
Lørdag d. 6.: Påskevigilien: Kl. 20.00: Den nye ild og påskelyset indvies, ordets forkyndelse, dåbspagtens fornyelse, vigilmessen. Efter messen påskehilsen i salen.
Søndag d. 7.: Påskedag: Reciteret messe kl. 8.00. Kl. 11.00: Festmesse.
Mandag d. 8.: Påskemandag: Kl. 11.00: Messe med påskesalmer. NB. Kun denne ene messe.
Torsdag d. 18.: Torsdagsklubben har åbent. Kl. 14.30: Messe. Derefter vil Søster Lioba Vinten afslutte sin beretning om Liobasøstrenes komme og virke her i

landet. NB. Af hensyn til påsken er tidspunktet rykket, så det bliver 3. uge, vi holder møde i, i stedet for 2. uge.
Søndag d. 26.: 4. søndag i påsken: Bededag for præste- og ordenskald.
NB: Syge og handicappede, som ikke kan komme i kirke, bedes sætte sig i forbindelse med sognepræsten (tlf. 71 53 35) hvis de ønsker kommunion bragt til deres hjem.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre.
Tlf. (01) 78 27 90.
Konstitueret sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.
Faste messetider:
Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).
Søndag: Højmesse kl. 10.
1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.
2. søndag i måneden: Latinsk messe.
3. søndag i måneden: Familiemesse.
4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Torsdag d. 4.: Skærtorsdag. Kl. 17.00 højmesse.
Fredag d. 5.: Langfredag. Kl. 15.00 langfredagsliturgi.
Lørdag d. 6.: Påskelørdag. Kl. 20.00 påskeliturgi og højmesse med efterfølgende agapemåltid.
Søndag d. 7.: Påskedag. Kl. 10.00 højmesse. Ingen kirkekaffe.
Mandag d. 8.: 2. påskedag. Kl. 10.00 messe.
Tirsdag d. 9.: Skt. Nikolaj kirkes 25 års jubilæum. Festmesse kl. 19.30. Hovedcelebrant bliver biskop Martensen. Efter festmessen er der reception i menighedssalen.

Skt. Pauls Kirke

Køgevej 162, 2630 Tåstrup.
Tlf. (02) 99 07 28.
Sognepræst: H. Herberighs. Anden præst: Georg Meertens.
Mettetider: om søndagen: kl. 8 og 10.
Onsd. og fredag: kl. 19.30.
Skærtorsdag, d. 4.: kl. 17.
Langfredag, d. 5.: kl. 15.
Påskelørdag, d. 6.: kl. 20.
1. påskedag, d. 7.: kl. 8 og 10.
2. påskedag, d. 8.: kl. 10.
Søndag d. 14.: Konfirmation - trosbekræftelse under højmessens.
Lørdag d. 27.: Hellige Montfort.
Kolpingfamilemøde: onsd. d. 10/4 og d. 24/4 kl. 20.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N.
Sognepræst: Peter Nissen. Tlf. (01) 35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.
Faste messetider:
Søndag: Højmesse kl. 10, fransk messe kl. 11.30, dansk messe kl. 17, engelsk messe kl. 18.
Mandag, tirsdag, onsdag, fredag, lørdag messe kl. 11, torsdag messe kl. 7.30.
Lørdag d. 30.3. Kl. 16.30 fejrer biskoppen oliemessen i Sct. Ansgar Kirke.
Søndag d. 31.3.: Palmesøndag kl. 10.00 indvielse af palmegrene og højmesse.
Torsdag d. 4.: Skærtorsdag kl. 17.00 højmesse. Efter messen overføres Sakra-

mentet til »graven«. Stille tilbedelse indtil kl. 19.00. Ingen andre gudstjenester denne dag.
Fredag d. 5.: Langfredag kl. 15.00 langfredagens liturgi. Ingen andre gudstjenester denne dag.
Lørdag d. 6.: Påskelørdag kl. 20.00 påskentattens liturgi og højmesse. Efter messen reception i krypten. Ingen andre gudstjenester denne dag.
Søndag d. 7.: Påskedag. Messerne som sædvanlig om søndagen.
Mandag d. 8.: 2. påskedag læst messe kl. 10. Bemærk tidspunktet.
Tirsdag d. 9.: Messe kl. 11.00. Derefter åbent hus i krypten.
Søndag d. 14.: 2. søndag i påsken kl. 10.00 højmesse med børnenes 1. hl. kommunion. Efter messen reception i krypten.
Tirsdag d. 16.: Menighedsrådet holder møde, som indledes med messe kl. 19.00.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.
Sognepræst: Niels Kiær S.J.
Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.
Giro 4 08 38 30.
Mettetider:
Søndag: Højmesse kl. 9.00, reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.
Hverdag: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15
Skærtorsdag d. 4.: Gregoriansk højmesse kl. 17. Tilbedelse indtil midnat. Vågetime med sang og skriftlæsning kl. 21-22.
Langfredag d. 5.: Faste- og abstinensdag. Liturgisk gudstjeneste kl. 15.
Påskelørdag d. 6.: Liturgi med trosbekræftelse og 1. hl. kommunion kl. 21.30.
Påskedag d. 7.: Højmesse kl. 11. Kun denne messe. Ingen morgenmad.
2. påskedag d. 8.: Messe kl. 9.
Immaculatakirken:
Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45. Søndag højmesse kl. 9.00.
Desuden:
Skærtorsdag, den 4.: Messe kl. 17.
Langfredag den 5.: Liturgisk gudstjeneste kl. 15.
Påskelørdag den 6.: Liturgisk gudstjeneste kl. 20.
Påskedag den 7.: Messe kl. 9.
2. påskedag den 8.: Messe kl. 9.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev
Tlf. (02) 94 76 94
Sognepræst: Paul Marx O.M.I.
Mettetider:
Lørdag: Kl. 17.
Søndag: Kl. 9.30 og 10.30 (engelsk).
Hverdage: Torsdage og fredage kl. 8.
Tirsdag: Tilbedelsestime kl. 19.30-20.30.
Ungdomsklubber:
MINI-KUK hver onsdag kl. 16-18.
MAXI-KUK hver torsdag kl. 19.30-21.30.
Tirsdag d. 2.: Korsvejsandagt med tilbedelse kl. 19.30.
Skærtorsdag d. 4.: Eukaristien kl. 17 med tilbedelsen til kl. 21.
Langfredag d. 5.: Langfredagsliturgi kl. 15.
Påskelørdag d. 6.: Påskentattens liturgi begynder kl. 20.

1. påskedag d. 7.: Kl. 9.30.
2. påskedag d. 8.: Kl. 9.30.
Onsdag d. 10.: Bedetime kl. 19.30-21.
Torsdag d. 11.: Første-kommunions undervisning kl. 16-17.
Søndag d. 14.: Firmelsesforberedelse efter eukaristien kl. 9.30.
Torsdag d. 18.: Første-kommunions undervisning kl. 16-17.
Fredag d. 19.: Firmelsesforberedelse kl. 19.
Søndag d. 21.: Firmessakramentet meddeles under eukaristien kl. 9.30.
Onsdag d. 24.: Bedetime kl. 19.30-21.
Torsdag d. 25.: Første-kommunions undervisning kl. 16-17.
Torsdag d. 25.: Tro og Lys fejrer firmessakramente kl. 18.
Søndag d. 28.: Første-kommunions søndag.
Lejlighed til skriftemålssakramente:
Skærtorsdag d. 4.: Kl. 15-16.30.
Langfredag d. 5.: Kl. 13-14.30.
Påskelørdag d. 6.: Kl. 13-14.
Ellers efter aftale.
Husk! Til eukaristien palmesøndag d. 31. marts bring jeres egne grene med.

Deutschsprachige Gemeinde

Prof. Guido Kreinbühl, Vesterbrogade 28, 2. 1620 Kbh. V. Tlf.: (01) 24 26 30.
Hl. Messe jedem 1. og 3. Sonntag im Monat um 10 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, København. Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

English-speaking ministry

Fr. Elmar Mauer, O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center. Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.
Eucharistic Celebrations in English:
Sunday
Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. 10.45 am. Family Liturgy.
Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 5:00 p.m.
Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N. 6:00 p.m.
Saturday Evening
Skt. Annæ Kirke: 5:00 pm.
Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V: 6:00 pm.
Wednesday Evening
Sakramentskirken: 5:00 pm.

Misa en' espanol

Iglesia de san Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos. Sept. Abril a las 12.00 Mayo-agosto a las 18.00 P. Tomàs Tirapu Beortegui CRR. Tlf. (01) 58 21 02

Missione cattolica italiana

Sac. Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund.
Tel. 01-64 04 22.
martedi-venerdi ore 9-10.
Bredgade 67 A III piano, 1260 København K., giovedi ore 17-18.
Santa Messa in italiano ogni domenica alle ore 12 nella cappella interna presso la Chiesa di San Agostino, Jagtvejen 183, 2100 København Ø.

PROVINSEN

Assens: Vor Frelser Kirke

Nørregade 3, 5610 Assens.
Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.
Tlf.: (09) 31 09 74 eller 12 16 64.
Træffetider: Onsdag kl. 10-12 og 1. og 3. søndag efter messen eller efter aftale.
Den stille uge og påske:
Langfredag d. 5.: Kl. 15 gudstjeneste.
Påskelørdag d. 6.: Kl. 19 påskensliturgi med vielse af påskelyset.
Påskesøndag d. 7.: Kl. 10 højmesse.
Søndag d. 21.: Kl. 17 højmesse.
Før messen er der lejlighed til skriftemål.

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byevej 4, 3460 Birkerød.
Kontortid kl. 9-10.
Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.
Gerhard Sanders (01) 20 93 37.
Søndagsmesser:
Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.
Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.
Mikkelborg, Strandvej 352, kl. 8.
Åsebakken, kl. 8.15.
Om tirsdagen messe på Nordvanggård kl. 10. Om fredagen aftenmesse på Nordvanggård 19.30.
Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.
Skriftemål:
Lejlighed til at skrifte i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.
Torsdag d. 28.3.: Religionsundervisning.
Søndag d. 31.3.: Palmesøndag. Familie-messe med indvielse af palmegrenene.
Påske i Hørsholm kirke
Skærtorsdag: Højtidelig messe kl. 16.00 med tilbedelse i tilslutning til messen.
Langfredag: Gudstjeneste kl. 15.00 faste- og abstinensdag.
Påskelørdag: Påskevigilie og påskemesse kl. 21.00. Derefter samles vi i menighedssalen.
Første påskedag: Højmesse kl. 10.00.
Anden påskedag: Ingen gudstjeneste.

Påske i Birkerød kirke
Skærtorsdag: Højtidelig messe kl. 16.00 med tilbedelse af det Allerhelligste Sakramente indtil kl. 22.00.
Langfredag: Gudstjeneste kl. 15.00 faste- og abstinensdag.
Påskemat: Påskevigilie og påskemesse kl. 21.30. Derefter samles vi i menighedssalen.
Første påskedag: Højmesse kl. 10.00.
NB: Ingen messe kl. 8.00.
Anden påskedag: Messe kl. 10.00.
Ingen messe kl. 8.00.
NB: Skærtorsdag kl. 15 pynter vi i kostalden på Nordvanggård til påskefesten. Alle er velkomne.
NB: Tag børnene med til messen den første påskedag kl. 10.00, da børnene indtil efter prædiken kan være i kostalden for at fejre deres egen påskefest.
Torsdag d. 11.: Religionsundervisning for børnene på Nordvanggård kl. 16.00.
Lørdag d. 13.: Fælles retræte for de børn fra begge sogne, der skal til Første H. Kommunion fra kl. 10 til kl. 13. Madpakke medbringes.
Søndag d. 14.: Første Kommunionsfest i Birkerød (ikke i Hø.) Efter messen en lille fest i kostalden.
Mandag d. 15.: Ældreklub kl. 14.00. Fru Schwartz-Nielsen læser op.

Torsdag d. 18.: I Hø. menighedsrådsmøde.

Mandag d. 22.: Præstemøde kl. 18.00. Samme aften mødes Midikuk til afslutning kl. 19.00.

Tirsdag d. 23.: I Bi. menighedsrådsmøde kl. 19.30.

Torsdag d. 25.: Undervisn. f. børnene for sidste gang i denne sæson.

Søndag d. 28.: Efter 10-messen viser børnebibliotekar Gunhild Lindstrøm sin børnebogsudstilling frem i Kostalden på Nordvanggård, Birkerød. Der findes faktisk mange gode kristne børnebøger. Kom og se!

Mandag d. 29.: Sangaften med Kingos salmer på Nordvanggård kl. 19.30 under ledelse af organist Niels Frederiksen og Birgit Wilstrup.

NB: Husk at tage de fyldte violette fasteaktionsbøsser med til kirke til *palmesøndags*-kollekten t.f.f. de nødlidende.

NB: Vort årlige loppemarked afholdes igen søndag d. 2. juni.

NB: Lad os slutte op om Vor Frelser Jesus Kristus og mindes Vor Herres Lidelse og Opstandelse ved disse påskedage at komme til gudstjenesterne.

En god og velsignet påske til jer alle fra jeres præster

Gerhard Sanders og Jacob Muiser

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst: Lars Messerschmidt.
Samme adresse. Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.
Søndagsmesser:
Lørdag kl. 17: Messe.
Søndag kl. 10: Højmesse.
Hverdagsmesser:
Normalt md. 8, ti. 8, on. 8, to. 8, fre. 18.45, se dog nedenfor.

Skærtorsdag d. 4. kl. 16: Højmesse. Efter messen tilbedelse indtil kl. 19.30.

Langfredag d. 5. kl. 16.30: Gudstjeneste med bl.a. oplæsning af lidelseshistorien, korsets hyldning og kommunion.

Husk at langfredag er faste- og bodsdag!
Påskelørdag d. 6. kl. 22: Påskevigil med højmesse (ingen messe kl. 17).

Påskedag d. 7. kl. 10: Højmesse.
2. påskedag d. 8. kl. 10: Messe.

Fredag d. 12. Ingen messe kl. 18.45.
Søndag d. 21. kl. 10: Højmesse og trosbekræftelse.

Skriftemål:
Lørdag kl. 16-16.30 og søndag kl. 9-9.30.

I påsken dog på følgende tidspunkter:
Lørdag d. 30. marts kl. 15-16.30.

Palmesøndag d. 31. marts kl. 8.30-9.30.
Onsdag d. 3. kl. 19-21.

Skærtorsdag d. 4. kl. 14-15.30.
Påskelørdag d. 6. kl. 15-17 eller efter aftale.

Fredericia: Skt. Knuds Kirke

Sjællandsgade 50, 7000 Fredericia
Tlf. (05) 92 41 76.
Sognepræst Henri Kerkhofs.
Kapellan Raymond Minnaert.
Menighedsrådsformand Hans Madura, tlf. (05) 92 08 06.
Præsterne adresse er stadig:
Fjellegade 2, Vejle, tlf. (05) 82 08 93.
Hvis præsterne ikke træffes på præstegår-

dens telefon, vil telefonsvareren automatisk henvisse til præstegården i Vejle.

Messtider:
Lørdag kl. 17.00
Søndag kl. 10.00
Onsdag kl. 17.30.

NB: 2. søndag i måneden: Kirkekaffe.
Pastor Minnaert vil være i Fredericia hver onsdag fra kl. 10.00 til kl. 15.00.

Skolegudstjenester:
De 3 første fredage i hver måned kl. 9.40 i Skt. Knuds kirke.

Sidste fredag i hver måned kl. 9.40 i Sct. Michaelis.

Fælleskristent bibel- og bedemøde:
Hver onsdag kl. 16.00 i »Den lille skole«.

Påskens messtider:
Søndag d. 31.: Kl. 10 palmeindvielse og procession.

Torsdag d. 4.: Kl. 17 skærtorsdag, nadverens indstiftelse.

Fredag d. 5.: Kl. 15 langfredag, korsvejsandagt.

Lørdag d. 6.: Kl. 20 påskelørdag, påskelysets indvielse.

Søndag d. 7.: Kl. 10 påskedag, højmesse.
Mandag d. 8.: Kl. 10 2. påskedag, messe.

Søndag d. 14.: Kl. 10 1. hellige kommunion og konfirmation.

Frederikshavn: Helligåndskirken

Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn.
Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg.

Tlf. (08) 12 69 56.
Fredag d. 5. kl. 15.00: Langfredagens liturgi

Søndag d. 7. kl. 10.00: 1. Påskedag messe. Første kommunion.

Lørdag d. 13. kl. 16.30: Messe.
Søndag d. 21. kl. 10.00: Gudstjeneste v. Per Dolmer.

Lørdag d. 27. kl. 16.30: Messe.
Alle i menigheden ønskes en velsignet påske.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariagade 8, 6100 Haderslev.
Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 06 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.
Messtider: Søndag kl. 10.00 og fredage kl. 17.00. 1. fredag i måneden m. indvielse til Jesu Hjerte og sakramental velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Torsdag d. 4.: Skærtorsdag: Dansk højmesse kl. 17. Efter messen agape i Rosenkranshuset. Service, mad og drikke medbringes!

Fredag d. 5.: Langfredag: Passionsliturgi kl. 15.

Lørdag d. 6.: Påskevigilie: Opstandelses liturgi m. dansk højmesse kl. 20. Derefter ønsker vi hinanden en glædelig påske i Rosenkranshuset.

Søndag d. 7.: Påskedag: Latinsk højmesse kl. 10.

Fredag d. 12.: Ingen messe.
Søndag d. 14.: 2. søndag i påsken: Dansk højmesse kl. 10.

Søndag d. 21.: 3. søndag i påsken: Dansk højmesse kl. 10.

Søndag d. 28.: Latinsk højmesse kl. 10.
Bibel- og bedekreds:

Torsdag d. 18. kl. 20 i Rosenkranshuset. Bibel medbringes!

Kirkekaffe:
Søndag d. 21.: Efter messen i Rosenkranshuset.

Kvindekredsen:
Onsdag d. 10. kl. 19.30 Hos søstrene i Åbenrå. Emne: Yoga.

Ministrantkredsen:
Fredag d. 5.: (Langfredag) kl. 14 i kirken samt efter denne dags liturgi.

Undervisning:
Mandag kl. 14-15 for de mindre børn v. Sr. Angela, Aastrupvej 65.

Lørdage kl. 10-11 for de mindste børn samme sted.

Torsdag kl. 15.30-16.30 for de store børn v. sognepræsten i Rosenkranshuset.

Undervisningen bortfalder torsdag d. 11.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræst G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Kl. 10.00: Højmesse.
Lørdage kl. 17.00: Dialogmesse.

Hverdagsmesser: Mandag - fredag incl. kl. 19.00 i Søstrenes Kapel, Møllebakken 8, og kl. 18.15 i Niels Steensens Hus, Nygade 6.

Sidste søndag i hver måned er messen på latin.

1. og 3. søndag i hver måned fejres messe på kroatisk henholdsvis kl. 12.00 og kl. 17.00.

Lejlighed til at modtage Bodens Sakramente alle lørdage kl. 16.00-17.00 eller på en anden dag og tid efter aftale med præsten.

Eventuelle ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i våbenhuset.

Onsdag d. 3.: Pensionistmøde hos søstrene på Møllebakken. Under messen kl. 14.30 meddeles de syges salvelse.

Torsdag d. 4.: Skærtorsdag. Kl. 20.00 concelebreret aftenmesse. Der gives mulighed for at modtage den hellige kommunion under begge skikkelser. Efter messen fælles tilbedelse.

Fredag d. 5.: Langfredag. Påbudt faste- og abstinensdag. Kl. 15.00 liturgisk messe med korsets hyldning, som alle opfordres til at tage del i. Jesu lidelseshistorie læses med deltagelse af hele menigheden. Uddeling af den hellige kommunion.

Lørdag d. 6.: Påskelørdag. Natten mellem lørdag og søndag holdes påskevigilien kl. 20.30. Indvielse af påskelyset og dåbsvandet. Derefter fælles fornyelse af dåbsløfterne, højmesse og påskeskommunion. Der gives lejlighed til modtagelse af bodens sakramente kl. 17 og 18 eller efter aftale. Efter gudstjenesten holdes der en lille festlighed i menighedssalen med vin og snitter for, at vi kan ønske hinanden glædelig påske. Alle er hermed indbudte.

Søndag d. 7.: 1. påskedag. Højmesse kl. 10.00.

Mandag d. 8.: 2. påskedag. Højmesse kl. 10.00

Onsdag d. 10.: Ekstra pensionistmøde kl. 14.30 hos søstrene. Der afholdes en festlig komsammen i anledning af, at Kaj Jørgensen den dag fylder 80 år.

Hver anden torsdag holdes bibelkreds i Niels Steensens Hus. Alle - også ikke-bibelstærke - er velkomne.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.
Tlf. (07) 12 43 82, Giro: 434 72 26.

Messtider: Hver søndag kl. 10.00.
Menigheds-kaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Firmandweekend i Øm:

Fredag d. 29. marts kører vi fra Herning kl. 18.00 og ikke, som fejlagtigt meddelt i bladet nr. 4, kl. 16.00.

Palmesøndag d. 31. marts: Sidste frist for tilmelding til busturen til Sostrup.

Skærtorsdag d. 4.: Lejlighed til skriftemål mellem kl. 17.00 og 19.00. Messe kl. 19.30. Menighedskaffe.

Langfredag d. 5.: Faste- og abstinensdag. Kl. 15.00 Lidelsesberetningen, forbønner, korshyldest og kommunion.

Påskelørdag d. 6.: Kl. 23.00 liturgi for Herrens opstandelse.

Påskesøndag d. 7.: Messe kl. 10.00. Ingen messe 2. påskedag.

Bustur til Sostrup: Afgang med DSB på gruppebillet fra Herning kl. 9.09 til Silkeborg. Derfra med bus kl. 9.50. Madpakke og drikkevarer medbringes. Voksne 50 kr. Børn under 14 år gratis. Omkring kl. 15.00 søndagsmesse i klosterkirken.

Religionsundervisning: Onsdage kl. 17.00. Mindre børn: Onsdag den 10., 17. og 24. Firmander: Onsdag den 10. og 24.

**Hillerød:
Skt. Vilhelms Kirke**

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.

Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10B. Tlf. (02) 26 14 04, bedst kl. 9-10, dog undt. søndag og mandag.

Sankt Vincent Søstrene:

Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10

Hverdagsmesser normalt: Ti., ons., to. kl. 17. fre. kl. 8.30.

Mandag d. 1.: Strikkeklub kl. 14.30.

Påskens gudstjenester:

Skærtorsdag d. 4. kl. 17: Udstilling af sakramentet til tilbedelse, indtil kl. 20.

Langfredag d. 5.: Liturgi kl. 15.

Påskemat d. 6.: Festliturgi kl. 21. Efter messen drikker vi kirkesherry.

Påskedag d. 7.: Påskemesse kl. 10.

Onsdag d. 10.: MIDIKUK kl. 15.30.

Lørdag d. 13.: Retrætedag for børnene, som skal til 1. kommunion i år.

Søndag d. 14. Hvide Søndag. 5 børn modtager i dag deres 1. hl. Kommunion.

Mandag d. 15. Strikkeklub kl. 14.30.

Søndag d. 21. Latinsk messe kl. 10.

Onsdag d. 24.: MIDIKUK kl. 15.30.

Torsdag d. 25.: Frederiksværk-messe hos Vera Toft, Asserbogårdsvej 4 i Frederiksværk, kl. 19.30. Ring venligst i forvejen på tlf. 34 73 22, og tilmeld jer selv og børnene til denne bordmesse og efterfølgende hyggeaften. Alle familier i omr. Fr.sværk-Hundested er indbudt.

Søndag d. 28. Messe kl. 10. I forbindelse med kirkekaften efter messen, holdes der menighedsmøde (jvf. best. for m.råd), med orientering om året der gik, året der kommer, og færdiggørelse af Kirkecentret.

Mandag d. 29.: Strikkeklub kl. 14.30.

**Holbæk:
Skt. Elisabeths Kirke**

Carl Refsvej 2B, 4300 Holbæk.
Giro: 6 34 43 48.

Præst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45.

Menighedsrådsformand: Piet van Dijk, Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge.

Tlf. (03) 46 54 10.

Messestider:

Søndagsmesse hver lørdag kl. 15.30. Ingen messe på selve søndagen.

Hverdagsmesser i kapellet, Bakken 11, eft. aft. med p. van den Hoek, tlf. 43 06 87.

Påskedagstjenesterne i kirken:

Skærtorsdag den 4.: Messe kl. 16.

Langfredag den 5.: Gudstjeneste kl. 16.

Påskelørdag den 6.: Påskevigilie og påskemesse kl. 20 (ingen messe kl. 15.30).

1. og 2. påskedag er der ingen messe i Holbæk. Menigheden henvises til Slagelse.

Lørdag den 27. fejres festen for den hellige Ludvig-Maria af Montfort.

**Horsens:
Skt. Josefs Kirke**

Nørregade 19, 8700 Horsens.

Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: I Sct. Josefs Kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).

Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19. Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.

Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken.

Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Torsdag d. 4.: Skærtorsdag, messe og tilbedelse kl. 19-21.

Fredag d. 5.: Langfredag, faste- og abstinensdag. Gudstjeneste kl. 15.00.

Lørdag d. 6.: Påskens liturgi kl. 20.00.

Søndag d. 7.: Påskens højmesse kl. 10. (N.B. ingen messe kl. 7.30).

Mandag d. 8.: Messe kl. 10.

Onsdag d. 10.: KUK kl. 18 på Arnestedet.

Lørdag d. 13.: Bededag hos Søstrene med pater p. Marx omi fra kl. 10.30.

Søndag d. 14.: Trosbekræftelse under højmessens kl. 10.00.

Lørdag d. 20.: Vi deltager i en busudflugt til Sostrup slot og kloster. Turen tilrettelægges af pastoralenheden. Vi afhentes ved kirken kl. 8.30 og via Silkeborg går turen til Djursland. Pris for voksne 50 kr. Børn under 14 år gratis. Til den medbragte madpakke medbringer man selv øl eller sodavand, men kaffe eller the kan fås på stedet. Efter rundvisning er der messe kl. 15 og efter en kop kaffe går turen hjemad.

OBS! Tilmeldingsfristen udløber palmesøndag den 31. marts.

Onsdag d. 24.: KUK kl. 18 på Arnestedet.

**Kalundborg:
Skt. Maria Kirke**

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.

Præst: Stephen Holm, Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45.

Menighedsrådsformand: E. Wojtaszewski, Røsnæsvej 148, 4400 Kalundborg.

Tlf. (03) 50 11 20.

Messe: Hver søndag kl. 15.00.

Børneundervisning: Hver søndag kl. 14-15.

Skærtorsdag, langfredag, påskelørdag og 2. påskedag er der ingen gudstjeneste i Kalundborg. Menigheden opfordres til at tage del i de højtidelige gudstjenester i sognekirken i Slagelse.

Påskesøndag den 7.: Kl. 15.00 højtidelig

påskemesse med indvielse af påskelys og vievand og dåbsløfternes fornyelse. Hyggeligt samvær efter messen.

Søndag den 28. fejres festen for den hellige Ludvig-Maria af Montfort.

**Kolding:
Skt. Michaels Kirke**

Tøndervej 17, 6000 Kolding.

Tlf. (05) 52 76 01.

Sædvanlige messestider:

Søndage: kl. 8 sangmesse, kl. 10 højmesse.

Hverdage: Mandag og tirsdag kl. 17.15, de øvrige dage kl. 8.15.

Palmesøndag er åbningsfest til påskehøjtidelen. Vi mødes kl. 10 i skolens sal og går i procession til kirken for at fejre messen.

Skærtorsdag: kl. 19.30 fodtætning og aftenmesse. Kirken er åben til tilbedelse indtil kl. 23.

Langfredagsgudstjeneste: kl. 15.

Påskelørdag kl. 21: Læsninger af »Den gamle Pagt«, indvielse af ilden og påskelyset, opstandelsesmesse.

Påskesøndag: kl. 10: Højmesse

2. påskedag kl. 10: Sangmesse.

Søndag d. 14. kl. 10 højmesse og konfirmation.

I øvrigt vises hen til sognebrevet.

**Køge:
Skt. Hans Kirke**

Bjerggade 10, 4600 Køge. Sognepræst J. Samuelsen S.J. Træffes tirsdag-fredag kl. 11-12.

Faste messestider:

Tirsdag kl. 19.15, onsdag kl. 9.30, lørdag kl. 11, søndag kl. 10.

Palmesøndag d. 31. marts: Messe kl. 10 med palmevielse.

Skærtorsdag d. 4. april: Messe kl. 10.

Langfredag d. 5.: Korsets hyldning og langfredagsliturgi kl. 15.

Lørdag d. 6.: Påskevigilie kl. 23. Bagefter vil vi ønske hinanden en glædelig påske ved et glas vin ovenpå.

Søndag d. 7.: 1. påskedag, messe kl. 10.

Mandag d. 8.: 2. påskedag, messe kl. 10. Sidste undervisningsdage er torsdag d. 21. og lørdag d. 23. marts.

**Maribo:
Skt. Birgittas Kirke**

Mariagade 4, 4930 Maribo.

P. Herman Legut. O.F.M. Conv.

Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.

Messestider:

Søndage: Højmesse kl. 9.30.

Hverdage: Fredag og lørdag kl. 18.

Skærtorsdag kl. 19: Jesus spiste et festmåltid sammen med sine disciple. I liturgien mindes den sidste aften.

Langfredag kl. 15: Vi aner i liturgien, at Kristus har løskøbt os ved sin død.

Påskevigilie kl. 20: Påskens liturgi begynder med, at kirken ligger hen i mørke: Det symboliserer det mørke, som vi uden Jesus ville befinde os i.

Påskesøndag kl. 9.30: Sangmesse, bagefter messe på polsk. Påsken kalder os til glæde: Opstanden er den Herre krist, halleluja. Mandag i påskens oktav d. 8.:

Kl. 9.30 højmesse.

**Nakskov:
Skt. Franciskus Kirke**

Bredgade 47, 4900 Nakskov.

Tlf. (03) 92 06 81.

Sognepræst: Pater Irenæus O.F.M. con.

Gudstjenestestider:

Søndage: kl. 10.00.

Hverdage: kl. 17.00.

Polsk messe: søndag 28.4. kl. 11.00.

Lejlighed til skriftemål:

Der er lejlighed til skriftemål lørdag før palmesøndag (30.3.) fra kl. 16-17. Endvidere skærtorsdag kl. 10-12, langfredag efter korsvejsandagten, som begynder kl. 10 og efter eftermiddagens gudstjeneste, som begynder kl. 15. Der kan træffes aftale om skriftemål på andre tidspunkter.

Faste- og abstinensdag:

Der mindes om, at langfredag er en påbudt faste- og abstinensdag. Ved faste forstås, at man kun spiser eet måltid og reducerer de øvrige måltider til et minimum, hvis man ikke helt undlader dem. Langfredag er samtidig en kødløs dag.

Påskedagstjenesterne:

Palmesøndag: Kl. 10.00. Husk menighedens skik at tage en palmesøndagsbuket af grene og blomster med til kirken.

Skærtorsdag: Kl. 19.00. Husk at tage bidrag til fasteaktionen 85 med til kirken.

Langfredag: Kl. 10.00 korsvejsandagt kl. 15.00 passionsliturgi med korsets hyldning.

Påskelørdag: Ingen gudstjeneste.

Påskesøndag: Ved dagry kl. 6.00 fejres Herrens opstandelse. Forældrene bedes hjælpe børnene med at deltage i denne tidlige gudstjeneste. Om nødvendigt kan børnene få nattely i præstegården. Efter denne påskedagstjeneste er alle deltagere indbudt til påskemorgenbordet i Kolbestuen (ovenover gymnastiksalen).

Vi regner med, at mange børn og unge deltager i denne gudstjeneste med bibellæsning, ild, vand, lys, brød og vin. Vi regner også med, at mange vil være med til at finde påskeæg i præstegårdens have.

Påskedagens højmesse begynder kl. 10.

2. påskedag: højmesse (på dansk!)

Fasteaktionen. Den nordiske bispekonference har besluttet, at fasteaktionen 1985 har som tema: Uddannelse af børn og unge i Latinamerika. I Danmark blev det besluttet at samle ind til »Gadens børn«.

Menigheden opfordres til at deltage i skærtorsdagens aftengudstjeneste (kl. 19.00). Det er særligt denne aften, at fasteaktionens gaver afleveres. Men i øvrigt tages imod fasteaktionens bidrag alle påskedagene. Sidste år samlede katolikkerne på Vestlolland kr. 4.895,75.

**Nyborg:
Stella Maris Kirke**

Vindingevej 9, 5800 Nyborg.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR. Tlf. (09) 31 09 74 eller 31 03 60.

Træffetider: Torsdag kl. 9-12 og lørdag kl. 17-18 eller efter aftale.

Messestider:

Hverdage: Kl. 6.30 undtagen onsdag kl. 17.00.

Lørdag kl. 16 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Søndag kl. 10: Højmesse.

Før messen er der lejlighed til skriftemål.

Hver anden lørdag religionsundervisning kl. 10-12.

Gudstjenester i den stille uge og påske:
Søndag d. 31.3.: Palmesøndag. Højmesse kl. 10. Indvielse af grene og procession.
Skærtorsdag d. 4.4.: Højmesse kl. 17.
Langfredag d. 5.: Kl. 15 gudstjeneste.
Påskelørdag d. 6.: Kl. 19 påskenatsliturgi med vielse af påskelyset.
Påskesøndag d. 7.: Højmesse kl. 10.
2. påskedag d. 8.: Højmesse kl. 10. Før messen er der lejlighed til skriftemål.
Søndag d. 14.: Familiemesse kl. 10, herefter kirkekaffe.

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. (03) 85 07 39.

Ugens gudstjenester:

Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag kl. 18.30, lørdag kl. 16 og søndag kl. 8 og 10.
Torsdag d. 28.3.: Kl. 18.30 messe. Herefter: Lysbillede med temaet: »De syges Salvelse - Livets tegn«.
Fredag d. 29.: Kl. 18.30 Korsvej som bodsandagt.
Søndag d. 31.: Palmesøndag. Kl. 10.00 palmeindvielse i salen med procession ind i kirken.

April

Torsdag d. 4.: Skærtorsdag kl. 19.00. Nadverens indstiftelse fejres. Denne aften samles til Caritas.
Fredag d. 5.: Langfredag kl. 15.00. Langfredagens liturgi. Faste- og abstinensdag. Kollekten: til Det hellige Land.
Lørdag d. 6.: Påskelørdag kl. 22.30. Påskenattens liturgi. Efter højtideligheden i kirken er der kort samvær i Fredensgade 15.

Søndag d. 7.: 1. påskedag. Ingen messe kl. 8.00. Kl. 10.00 højmesse. Herefter: for de små er der påskeæg i haven, hvis vejret tillader det..

Mandag d. 8.: 2. påskedag. Ingen messe kl. 8.00. Kl. 10.00 højmesse med barnedåb.

Torsdag d. 11.: Kl. 19.30 lysbilledforedrag om Rom og Firenze ved Sv. Å. Nielsen, sognepræst i Toreby.

Lørdag d. 13.: Fra kl. 10.00-15.00: Undervisning. Kl. 14.15 gudstjeneste med barnedåb.

Søndag d. 14.: Ingen polsk messe.

Søndag d. 21.: Efter højmassen møde for dem som er interesseret i den franciskanske lægorden.

Tirsdag d. 23.: Kl. 19.15 menighedsrådsmøde.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.

Tlf. 03-72 09 85. Sognepræsten træffes: ti., fr. og lø. kl. 11-12.

Faste gudstjenester: søndage: Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeth Hjem. Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.

Skærtorsdag d. 4.: Kl. 16.00 nadverens indstiftelse fejres. Tilbedelse indtil kl. 20.00.

Langfredag d. 5.: Kl. 15.00 ordets gudstjeneste, korsets hyldning. Kommunion. Langfredag er faste- og abstinensdag.

Påskelørdag d. 6.: Kl. 20.00 påskelørdags-

liturgi med opstandelsesmesse. Derefter er der sammenkomst i menighedssalen.

1. påskedag d. 7.: Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeth Hj. Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.

2. påskedag d. 8.: Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeth Hj. Kl. 10.00: Polsk messe.

Søndag d. 14.: Kl. 10.00: Højmesse med de unges trosbekræftelse.

Søndag d. 21.: Ingen polsk messe.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C.
Tlf. (09) 12 16 64.

Kontortid: ma.-fr. kl. 10-12.

Sognepræst: P. Jerzy Gorowski.

Andenpræst: P. Stefan Huber.

Præst: P. Karl Marischka.

Træffetid: Ti.-fr. kl. 11-12 samt ons. og fr. tillige 17-18.

Søndagsmesser: kl. 8 - 10 - 16.30.

2. og 4. søndag polsk messe kl. 12.

Hverdagsmesser: ma. kl. 8, ti., to., lø. kl. 9, ons. kl. 11, fr. kl. 19.

Andagter: to. kl. 19 Maria-andagt, i fastetiden dog korsvejsandagt.

Religionsundervisning:

Ons. kl. 16 for alle grupperne.

Mini-KUK: fr. kl. 15.30-17.

Maxi KUK: efter aftale.

Maria-Legionen: ons. kl. 19.30 (Adg. 7).

DKKF: På grund af Landsgeneralforsamlingen på Magleås 26. apr. holdes der intet møde i lokalafd. denne måned.

Torsdag d. 4.: Skærtorsdag kl. 17 højmesse, derefter tilbedelse.

Fredag d. 5.: Langfredag kl. 15 gudstjeneste med Korsets hyldning.

Lørdag d. 6.: Kl. 13.30 indvielse af Påskeføden (polsk) - kl. 20 Påskenattens liturgi, derefter sammenkomst i skolens sal.

Søndag d. 7.: Påskedag messer kl. 8 - 10 - 12 (polsk) - ingen messe kl. 16.30!

mandag d. 8.: 2. påskedag messer kl. 8 - 10 - ingen messe kl. 16.30!

Tirsdag d. 9.: Kl. 14 De ældres Klub på skolen.

Søndag d. 14.: »Hvide Søndag« messe kl. 8 - kl. 10 firmelse v/biskop Hans Martensen, derefter reception - 16.30 messe.

Fredag d. 19.: Kl. 17 Den franciskanske Lægorden, Adelgade 7.

Dalum Klosterkirke

Søndage: messe kl. 7.30

Hverdage: messe kl. 6.30

Randers: Jesu Hjerter Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.

Tlf. (06) 42 97 30.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17 og søndag kl. 10.

Hverdagsmesser:

Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8. Onsdag kl. 19. Fredag kl. 8 i Søstrenes kapel, Laksegade 4.

Ændringer i hverdagens messetider meddeles ved søndagsmessen.

Skriftemål:

Efter aftale med præsten, eller man kan komme når som helst og ringe på skrifteklokken. Hvis præsten er hjemme kommer han straks.

Silleuge:

Mandag, tirsdag, onsdag messe kl. 19.

Skærtorsdag d. 4.: Messe kl. 16. Efter

messen vågetime indtil kl. 23.

Langfredag d. 5.: Mindegudstjeneste kl. 15.

Påskelørdag d. 6.: Ingen messe kl. 17. Liturgien begynder kl. 20 med lysindvielsen og procession med påskelyset, læsninger, fornyelsen af vore dåbsløfter.

Derefter følger den højtidelige påskenatsmesse. Påskedag messe kl. 10.

2. påskedag messe kl. 10.

Trosbekræftelse d. 2.: Ved messen kl. 10.

Møder:

Sogneundervisning 13.4., messe kl. 13.30. Menighedsmøde 28.4. efter messen kl. 10. Kirkekaffe 28.4. Familiegruppe efter aftale. Mini-KUK: Efter aftale. KUK: Ring til Erik Mouritzen 06-41 57 25.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.

Sognepræst: T. Palsøe.

Tlf. (03) 61 03 92.

Søndage: Højmesse kl. 10. Onsdage, fredage: Messe kl. 17.30. Konfirmandundervisning efter aftale.

Skærtorsdag d. 4.: Højmesse kl. 17, hvorefter sakramentet bringes til sidealteret, og højalteret aflædes. Kommunion under begge skikkelser.

Langfredag d. 5.: Gudstjeneste kl. 15. Lidelseshistorie, forbønner, korsets hyldest, kommunion, faste- og abstinensdag.

Påskelørdag d. 6.: Vigiliemesse kl. 20.

Påskesøndag d. 7.: Højmesse kl. 10.

Påskemandag: Messe kl. 10.

2. søndag i påsken d. 14.: I højmassen kl. 10 konfirmation. Sammen med konfirmanderne fornyer vi vore dåbsløfter.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.

Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesser kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Søndag d. 28. marts: Palmesøndag. Palmeindvielse begynder i menighedssalen kl. 10.

Torsdag d. 4. april: Skærtorsdag. Højmesse kl. 17. Derefter stille tilbedelse indtil kl. 22.

Fredag d. 5.: Liturgi kl. 15.

Lørdag d. 6.: Påskeliturgen begynder kl. 22.45.

Søndag d. 7.: Påskemesserne kl. 10 og 17.

Mandag d. 8.: 2. påskedag: Messe kl. 10.

Søndag d. 14.: Trosbekræftelse ved højmassen kl. 10.

Mandag d. 29.: Den hellige Montforts fest aftenmesse kl. 19.30.

Ledreborg Slotskirke

Hver søndag messe kl. 8.30, undtaget påskedag!

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.

Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.

Søndagsmesser: Kl. 8 og kl. 10 fra 14. april.

Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos Jesu små søstre i Øm.

Weekend 29.-31. marts: Firmandlejr i Øm for de unge, der skal firmes 9. juli.

Søndag d. 31.: Palmesøndag. Højmassen begynder med palmeindvielse i børnehavens gård. Kollekt til fordel for Caritas' fasteaktion.

April

Skærtorsdag d. 4.: Kl. 19. Efter messen tilbedelse af det hl. sakramente til kl. 21.

Langfredag d. 5.: Faste- og abstinensdag. Kl. 15 passionsliturgi. Kl. 17-19 lejlighed til bodens sakramente.

Lørdag d. 6.: Kl. 23 påskevigilie med midnatsmesse. Bagefter ønsker vi hinanden god påske i menighedshuset.

1. påskedag d. 7.: Kl. 10 højmesse.

2. påskedag d. 8.: Kl. 10 højmesse.

Onsdag d. 10.: Kl. 14-16 Værestedet.

Onsdag d. 17.: Ingen aftenmesse.

Lørdag d. 20.: Udflugt til Sostrup Slot for vor pastoral-enhed. Afgang i bus fra præstegården kl. 9.30. Hjemkomst kl. 18.

Mandag d. 22.: Kl. 14-16 Værestedet.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse, tlf. (03) 52 06 45, præst Stephen Holm.

Faste messetider:

Alle søndage: højmesse kl. 10.00.

Hverdage normalt således:

Mandag messe kl. 17.15. Tirsdag, torsdag, fredag kl. 19.15 Onsdag kl. 9.

Kommunitetets bønner normalt således: Laudes kl. 8.30, rosenkrans kl. 12.00, vesper kl. 18.00.

Lørdag d. 30.-søndag d. 31. marts afholdes børne weekend i præstegården.

Søndag d. 31.: Palmesøndag: Højmesse med palmevielse og procession, kirkebil fra Korsør.

April

Mandag d. 1.: Tilbedelse i kapellet kl. 18.00-19.00.

Torsdag d. 4.: Skærtorsdag kl. 17.00: Højmesse med børnenes første hellige kommunion. Efter messen tilbedelse ved sakramentet.

Fredag d. 5.: Langfredag kl. 15.00: Liturgisk gudstjeneste med korsets hyldning. Faste- og abstinensdag.

Lørdag d. 6.: Påskelørdag kl. 20.30: Påskenattens liturgi og højmesse. Årets vigtigste gudstjeneste. Efter gudstjenesten ønsker vi hinanden glædelig påske i menighedssalen.

De unges retrætedag afholdes i præstegården kl. 10.00-23.00.

Søndag d. 7.: 1. Påskedag: kl. 10.00 højmesse med dåbsløfternes fornyelse.

Kirkebil fra Korsør og Dianalund. Kl. 18.15 vesper.

Mandag d. 8.: 2. påskedag: Kl. 10.00 messe.

Søndag d. 14.: Hvidesøndag: kl. 10.00 højmesse med trosbekræftelse.

Søndag d. 28.: Fejres festen for den hellige Ludvig-Maria af Montfort, under højmassen konvertitoptagelse. Kirkebil fra Korsør.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.
Sognepræst pater Josef Völk (C.S.s.R.).
Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.
Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18,
fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.
Faste messetider.
Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag
aftenmesse kl. 19. Skriftemål: Før disse
gudstjenester eller efter aftale med
præsten.

Palmesøndag d. 31.3.: »Kristi indtog til sin
lidelse«. Kl. 10: Højtidelig indvielse af
»Palmegrenene«. Palmeprocession. Høj-
messe med Jesu Lidelseshistorie efter
evangelisten Markus. – Den stille uge
begynder. Tiden for modtagelsen af
Påskelommunionen begynder.
Skærtorsdag d. 4.: Mindedagen for Jesus'
indstiftelse af Altrets helligste Sakramen-
te. Kl. 16.30: Højtidelig nadvergudstje-
neste med prædiken. Tilbedelse af Altrets
helligste Sakramente i kapellet fra kl.
17.30 til 20.

Langfredag d. 5.: Jesu lidelse og dødsdag.
Kl. 15: Højtidelig langfredagsliturgi:
Åbnings- og ordets gudstjeneste. De
store forbønner. Jesu Lidelseshistorie
efter evangelisten Johannes. Korsets
hyldning. Fejringen af nadveren. – Faste-
og abstinensdag.

Påskelørdag d. 6. kl. 20: Påskensliturgi:
I gården: Velsignelse af ilden og
påskelyset. Lysprocession. »Exultet«,
dvs. den højtidelige påskelovsang. Ordets
gudstjeneste. Indvielse af dåbsvandet.
Fornyelse af dåbsløfterne. Nadverguds-
tjeneste. Slut talstærkt op om årets
største gudstjeneste.

1. påskedag: Vi fejrer Jesu opstandelse fra
de døde. Kun een gudstjeneste. Kl. 10:
Højmesse med prædiken.

2. påskedag: Kun een gudstjeneste: Messe
kl. 10 (med prædiken). Lørdag d. 13.:
Religionsundervisning for vore børn og
unge fra kl. 10-12.

Søndag d. 14.: Familiemesse med højtide-
lig trosbekræftelse.

Mandag d. 22.: Præstemøde i Sundved-
hus, Bovrup (hos pastor Oppermann).

Torsdag d. 25.: Skriftemål for søstrene:
Kl. 17.15. Skriftemål for menighedens
medlemmer: Kl. 18.30.

Fredag d. 26. kl. 19.00: Aftenmesse. Efter
gudstjenesten er der foredrag, ledsaget af
lysbilleder. Emnet: »De spedalske i
Indien«. Ved overlæge dr.med. Viggo
Clemmensen.

Lørdag d. 27.: Religionsundervisning for
vore børn og unge fra 10-12.

Søndag d. 28.: Bededag for præste- og
ordenskald.

Døbt: Den 17.3. Maria Duyen Anh Tran,
datter af Anton Thanh Cong Tran og
hustru Anna Van Thi Pham. – Hjertelig
til lykke.

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.
Sognepræst Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 42 35 85.

Hver søndag højmesse kl. 9.30

Palmesøndag kl. 9.30: Vi bærer de
indviede grene ind i kirken og følger i
ånden Jesu indtog i Jerusalem til hans
lidelse. Derfor læser vi også lidelseshisto-
rien.

Skærtorsdag Aftenmesse kl. 19. Det var

jo på den tid, Jesus samledes med sine
disciple til påskemåltidet, hvor han
indstiftede den nye pagt. Den, som vi
fejrer hver eneste søndag.

Langfredag er gudstjenesten (det er ingen
messe) kl. 15. Den niende time, hvor
Jesus opgav ånden og gav sit liv til sone
for vore synder. Burde vi ikke også
modtage bodens sakramente netop nu og
få vore egne synder tilgivet? Jeg træffes
altid en hel time før messen om
søndagen.

Påskeaften kl. 20, når mørket falder på,
tænder vi ved den nye ild påskelyset,
symbolet på den opstandne Frelser. Vi,
som i dåben fik del i hans død og
opstandelse, fornyer med taknemlighed
vores dåbspagt.

Påskesøndag søndagen over alle søndage i
året. Højmesse kl. 9.30.

2. påskedag: Ingen messe i Sønderborg.

Onsdag d. 10.: Katolsk Kvindegruppe
mødes i Åbenrå hos søstrene efter
messen kl. 19.30.

Thisted: Skt. Thøgers Kirke

Møllevej 23, 7700 Thisted.
Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf.
08-12 69 56 eller til Keld Westergaard,
Thisted, tlf. 07-92 43 04.

Torsdag d. 4. kl. 16.00: Skærtorsdag.
Festmesse.

Mandag d. 8. kl. 10.00: 2. påskedag.
Messe.

Søndag d. 14. kl. 18.00: Messe.

Søndag d. 28. kl. 18.00: Messe.

Alle i menigheden ønskes en velsignet
påske.

Tønder: Hellig Kors Kapel

Ribelandsvej 41, 6270 Tønder.
Præst: Lars Messerschmidt, Kirkegade
58, 6700 Esbjerg.
Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt.
mandag.

Messe hver søndag kl. 17.

Skriftemål:

Skærtorsdag d. 4. kl. 19.30: Højmesse.
Efter messen en times tilbedelse.

Langfredag d. 5. kl. 14: Gudstjeneste med
bl.a. oplæsning af lidelseshistorien, kors-
sets hyldning og kommunion. Husk at
langfredag er faste- og bodsdag!

Påskedag d. 7. kl. 17: Højmesse.

Skriftemål:

Palmesøndag d. 31. marts kl. 16-16.45.

Langfredag d. 5. kl. 11-13.45.

Påskedag d. 7. kl. 16-16.45, ellers hver
søndag i god tid inden messen.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle
Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl.
9-10.30. Torsdag kl. 11-12.
Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester:

Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i
Søstrenes kapel.

Lørdag kl. 15: Søndagsmesse:

Mandag d. 1. kl. 14.30: Kontaktgruppen
indbyder de ældre. I Søstrenes sal viser
læge A. Dorph-Petersen lysbilleder og
fortæller om sit mangeårige ophold i
Grønland.

Torsdag d. 4., Skærtorsdag kl. 16.30:
Messe med børnenes 1. Hl. Kommunion.

Efter messen: Tilbedelse af det Allerhel-
ligste Sakramente indtil kl. 24. Andagt.

Fredag d. 5., Langfredag: Faste- og
abstinensdag. Kl. 15: Passionsliturgi. Fra
kl. 17-19 er kirken åben: Lejlighed til at
modtage bodens sakramentet.

Lørdag d. 6., Påskelørdag: O.B.S. Ingen
messe kl. 15. Kl. 23: Kristi opstandelses-
messe. Efter messen: Reception.

Påskesøndag og Påskemandag: Begge
dage kl. 10: Højmesse.

Mandag d. 15. kl. 19: Menighedsrådsmø-
de.

Tirsdag d. 16. kl. 17.15: Bønstime i kirken.
Meditationsemne: »Glædens Ånd«.

Lørdag d. 20.: O.B.S. Ingen messe kl. 15.
Bustud med hele pastoralenheden til
Søstrupkloster. Afgang fra Vejle: Kl.
8.00 fra Søstrenes parkeringsplads. Pris:
Voksne: Kr. 50. Børn under 14 år:
Gratis. Madpakke, kager og drikkevarer
medbringes. Kaffe fås. Hjem igen ca. kl.
19.

Tirsdag d. 23. kl. 17.30: Messe i kirken.
Kl. 18: Sct. Norberts aften. I fællesskab
forbereder vi Øm-valfarten. Tema: »Et
kald til liv og tjeneste«.

Søndag d. 28. kl. 10: Latinsk messe.

Tirsdag d. 30. kl. 17.15: Bønstime i kirken.
Meditationsemne: »Styrkens ånd«.

*Religionsundervisning for eftermiddagshol-
dene:* Lørdag d. 13. og 27. kl. 13.

En glædelig påske

Vordingborg: Helligåndskirken

Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg.
Sognepræst p. Julian Bodnar træffes:
onsdag, torsdag, Marienbergvej 9, st. th.
Tlf. (03) 77 39 27.

Hver søndag kl. 10.00: Messe.

Skærtorsdag d. 4. kl. 16.00: Nadverens
indstiftelse fejres.

1. Påskedag d. 7. kl. 10.00: Højmesse.

2. Påskedag d. 8.: Ingen messe.

Søndag d. 21. kl. 10.00: Messe med
trostærktelse.

Åbenrå: Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.

Sognepræst: Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 62 35 42 eller 42 35 85.

Palmesøndag kl. 10 og 14.30. Med de
indviede grene i hænderne følger vi i
ånden Kristus i hans indtog til Jerusalem
og hører hans lidelseshistorie oplæst.

Skærtorsdag er vi med hans disciple
samlet i nadversalen den sidste aften før
hans lidelse. Det var den aften, Jesus
indstiftede det, hvorom vi samles hver
eneste søndag, hans ofrede legeme og
blod. Aftenmesse kl. 19.30.

Langfredag kl. 15. Den niende time, da
Jesus døde på korset. Det er ingen messe,
men vi læser igen lidelseshistorien og ærer
korset i taknemlighed over hans død for
vor skyld. Til slut uddeles den hellige
kommunion i stilhed. Denne dag er
ligesom askeonsdag, fastedag og absti-
nensdag (kødløs).

Påskeaften kl. 19.30, når mørket falder
på, fejrer vi Kristi opstandelse ved at
tænde påskelyset. Det er også her, vi
mindes vor dåb, som er delagtighed i
Kristi død og opstandelse.

Påskesøndag kl. 10 fejrer vi samlet (der er
ingen messe kl. 14.30) kirkeårets højde-
punkt. Festen for sejrherren over synd og
død.

2. påskedag er der højmesse kl. 10 og
14.30. Der er altid mulighed for at

modtage bodens sakramente (skriftemål)
hver søndag før messen.

Onsdag d. 10. Katolsk Kvindegruppe
mødes hos søstrene i Aabenraa. Da
menighedsrådet i marts måtte opgives
p.gr. af vejret, vil A. Liss fortælle om
Caritas, alle er velkomne. Vi mødes efter
messen kl. 19.30.

Søndagene d. 14., 21. og 28. messe kl. 10
og 14.30.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg.

Sognepræst Leo Kertz.

Træffes bedst om formiddagene.

Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.

Giro 8 39 50 55.

Søndagsmesser:

Sct. Mariæ Kirke kl. 10.00 højmesse.

Sct. Joseph Hospitalskirke kl. 8.00
messe.

Torsdag d. 4.: Kl. 17.00 skærtorsdag.
Festmesse. Derefter tilbedelse til kl.
22.00.

Fredag d. 5.: Kl. 15.00 langfredagens
liturgi.

Lørdag d. 6.: Kl. 20.00 påskeliturgi med
indvielse af påskebålet og påskelyset og
procession til kirken.

Efter messen kan vi ønske hinanden
glædelig påske i præstegården.

Søndag d. 7.: Kl. 10.00 1. påskedag.
Højmesse.

Mandag d. 8.: Kl. 10.00 2. påskedag.
Højmesse.

Torsdag d. 11.: Kl. 14.30 Sct. Joseph
Klub. Oplæsning. Kaffebord.

Søndag d. 14.: Kl. 10.00 Gregoriansk
messe.

Søndag d. 21.: Kl. 10.00 højmesse.

Søndag d. 28.: Kl. 10.00 familiemesse.

Ungdomsklubberne mødes som regel
hver onsdag kl. 15-16.30.

Hjørring (Baptistkirken, Sct. Olai Plads).
Hver søndag kl. 15.00 messe.

Da der findes ca. 50 nyankomne
vietnamesere, får denne messe et stærkt
præg heraf.

Alle i menigheden ønskes en velsignet
påske.

Århus: Vor Frue Kirke

Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C.

Tlf. (06) 13 56 66.

Præster: PP. Meister, Krawczyk, Ed-
ward, Grünwald.

Menighedsrådsformand: Aagot Bohn.

Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og
kirkekaffe), 17.

Pindstrup: Hver 1. og 3. søndag kl. 10.30.

Odder: Hver 2. og 4. søndag kl. 14.00.

Skolemesser: Tirsdag og fredag kl. 8.

Skriftemål: Fredage kl. 18-19, helst 1.
fredag. Kirken er åben (foruden messeti-
der): Mandag-fredag kl. 16-18.

Hverdagsmesser: Mandag 8, tirsdag 16.30,
onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.

Kalender:

Mandag d. 1.: Kl. 17-19: Skriftemål.

Tirsdag d. 2.: Kl. 16.15: Korsvejsandagt,
kl. 17-19: Skriftemål.

Onsdag d. 3.: Kl. 17-19: Skriftemål.

Skærtorsdag d. 4.: Kl. 9: Liturgisk
morgenbøn. Kl. 17: Højmesse. Bagefter
tilbedelse. Kl. 23.45 Komplet.

Opdragelse til troen

- opdragelse til frygt og illusioner eller til tillid og ærlighed?

Af Bjørn Håkonsson

»Det er løgn altsammen«

Som vikar på en af vore katolske skoler spurgte jeg fornylig en 4.klasse, om de kunne lide faget kristendomskundskab, hvorpå jeg spontant fik ovenstående svar fra en elev.

Hvad får vore katolske børn og unge til at opfatte religionen som løgn?

Hensigten med denne artikel er at stille spørgsmålet til voksne – forældrene først og fremmest – på en lidt anden måde: Hvad er det i opdragelsen til troen, der giver sig et sådant udslag i børnene?

Hvad kunne vi gøre bedre?

Selv om andres tro (også vore børns tro) jo ikke kan afhænge kun af vore anstrengelser, giver det alligevel anledning til at spørge, om der ikke var noget, vi kunne gøre bedre.

Mistilliden hos børnene er meget udbredt, og det er derfor vigtigt og aktuelt, at der kommer en debat i gang om den pædagogiske indsats, vi alle er med i – direkte eller indirekte.

Jeg tror nemlig ikke, at drengen har uret! Der er løgn – eller illusion med i spillet! Denne illusion udtrykker sig hos mange forældre, der prøver at videregive en tillidsfuld troende holdning, en tros erfaring, til børnene, som de har høje tanker om – men som de (hvis de skal være helt ærlige) faktisk ikke selv har gjort! Når forældrene selv har et uudviklet og uklart forhold til troen (og til sig selv), skal de ikke forvente andet hos børnene. Og der er for det meste mange uklarheder:

– Hvorfor er det så svært i familierne at bede sammen eller at give sig tid til sammen at læse i

Bibelen og f.eks. snakke om, hvordan hver især bliver berørt af det, der står der?

– Hvor oprigtig er den taknemmelighed, som udtrykkes i en hastig bordbøn, men som forældrene ellers aldrig rigtig udstråler?

– Hvordan skal barnet forstå f.eks. ægteskabets hellighed og skønhed, når der derhjemme hersker en atmosfære, hvori der ikke kan tales om seksualitet på en afslappet, varm (og måske sjov) måde?

– Og hvordan skal budet om næstekærlighed kunne opfattes som efterstræbelseværdigt, når det kun drejer sig om at ofre sig for andres skyld? For slet ikke at tale om budet om kærlighed til Gud!

Gud opleves efter egne behov

Hvad er det for en Gud, barnet begynder at bede til? Når forældrene fortæl-

ler så smukt om Guds kærlighed, beskyttelse og interesse for menneskene, men ikke i forvejen har givet børnene en ægte og grundlæggende følelse af kærlighed, interesse og tryghed, så udmaler børnene sig en Gud efter egne behov, der skal give en slags tryghed i stedet for dens kolde afvisning, som forældrene gav dem med ord som: »Jeg skal altså lige noget andet, det kan du jo nok forstå, og desuden gør jo både mor og jeg alt for dig...« Barnet skal tie stille.

Gud gives her videre som et opium, der dækker over ubehagelige oplevelser af afvisning og kulde: forældrene siger således, at Gud er tryghed, og føler dog selv angst: de siger, Gud giver mening i livet, og føler dog i grunden meningsløshed og fortvivlelse; de udøver en krævede påtvunget næstekærlighed, og længes dog dybest

set mere efter, at nogen viser omsorg og interesse for dem selv – men det tør de ikke indrømme. Denne fordrejede tro gives videre til børnene.

Det er en falsk tro, det her. Det er heller ikke så godt for forældrene selv, men kan alligevel være bekvemt, fordi det beskytter mod nogle ubehagelige følelser eller imod en stillingtagen til kritiske eller pinlige spørgsmål, de selv har lært at være bange for – eller måske skammer sig over.

Lyset i vore egne børn

Man kan kalde fænomenet »det borgerlige menneskes fremmedgjorthed« eller en »sjælelig fortrængningsmekanisme«. I vores troende sammenhæng synes jeg, at denne usikkerhed bedst kan beskrives med Johannesevangeliets ord: »Lyset kom til verden, og menneskene elskede mørket mere end lyset« (Joh. 3,1). Mørket er den løgn, drengen fra 4. klasse taler om – lyset det modsatte. Dette lys kommer ikke kun til verden i Jesusbarnet, men møder os også i vore egne børn og i noget oprindeligt og ægte i os selv. Men ærligheden over for os selv og så over for børnene er så svær, fordi den kræver en udvikling i os selv.

Denne udvikling er nødvendig. Det er den eneste farbare vej til for det første at imødegå den frygtsomme eller illusionære tro hos børnene, der til slut må ende med en afvisning af troen eller en dyb følelse af skuffelse, og for det andet at opbygge et tillidsfuldt og realistisk forhold til Gud, hvor man ærligt kan elske Gud af hele sit hjerte og hele sin sjæl og hele sin styrke og sin næste som sig selv« (Lk. 10,27b).

En sådan tillid, der også stoler på egne kræfter, kan selvfølgelig kun opstå i en atmosfære af accept og virkelig gensidig forståelse.

Vi skal være mere ærlige

Hvad skal vi så gøre?

Noget, enhver af os sagtens kan: Inclade os på noget nyt, gå med børnene på opdagelse i deres verden: i oplevelser og følelser, i naturen, i samfundet osv. (Se idéer dertil nedenfor). Dette er faktisk vældig sjovt og giver også meget til os selv.

Børnene skal opleve en så ægte og intensiv tilfredshed og glæde, at de kan takke Gud, beundre Guds skaberværk, opleve selvtil-

lid og begejstring og lysten til selv at være med til at gøre godt i verden, sammen med de andre kristne. For, at nå det, må vi investere mere tid og åbenhed. Vi skal snakke med børnene om alle slags følelser, og om deres tro, tvivl og håb. Sagen i en nøddeskal: Vi skal simpelt hen blive mere ærlige.

Men hvad kan man så gøre helt konkret for at forbedre opdragelsen? I det følgende skitserer jeg nogle praktiske idéer, der kan være med til at gøre tros-opdragelsen mere ærlig og fremmede for børnenes udvikling.

Være stille sammen

Vi skal lære at bede sammen. Børn elsker ikke bare at larme, men kan også opleve det ved at samle sig og være musestille som dejligt og velgørende i hele kroppen.

– Ved en slags afslappende meditation kan børn blive mere åbne og opmærksomme for indre erfaringer, dvs. hvad føler jeg lige nu? Hvad er der sket i dag og hvordan har det berørt mig? Føler jeg mig varm eller kold, tung, træt eller...? Sammen med børnene snakke om alt det og i frit formuleret bøn bringe sorger, bekymringer, tilfredshed, anliggender osv. frem for Gud. Eller hver især i stilhed inde i sig selv. Man kan her også tale om f.eks. Abraham som forvillede på det at lytte til Gud. Hvad er det at lytte til Gud? Kan jeg helt for mig selv indtræde i dialog med Gud, altså også »lytte« til hvad Gud vil?

– Vi kan også gøre det på en anden måde: Være stille, tænke på, hvordan vi sammen har det og føler for tiden. Hver især hvi-sker en anden noget i øret, som denne bliver glad for at høre.

– Og der kan være ligeså meget bøn i at lytte til naturen: Give os tid sammen med børnene til at se på de første snefnug, eller om foråret de første anemoner, eller om efteråret det faldende løv – eller se og høre rigtig længe på et tordenvejr – eller kigge på stjerner og planeter i kikkerten – eller betragte dyr, der leger med hinanden. Hver gang samle sig og lade sig fascinere af det og bagefter snakke sammen om, hvordan vi føler det at opleve alt dette.

Først efter en sådan intensiv og begejstrende naturoplevelse er det meningsfyldt at tale om Skaberen, der skabte alt og elsker denne verden. Sam-

taler om dette bør foregå under særligt trykke og hyggelige forhold. f.eks. altid med et stearinlys tændt – og i en atmosfære af fuldstændig accept og gensidig forståelse. Ellers formidler vi nemlig en kold naturgud, og ikke den kristne Skaber, der virkelig elsker sine skabninger.

Erfare før man forstår

I det hele taget må vi altid huske på (især med helt små børn), at trygheden, selvtilliden, troen på de egne kræfter og hinanden, naturglæden osv. først må *erfares*, før børnene overhovedet skal have en chance for at forstå vore forklaringer og katekese, og før børnene af et ærligt hjerte kan takke Gud.

Når barnet er i nød eller er angst bliver det ikke hjulpet af nogen bøn, med mindre det har lært *selv* at klare skærene. Til gengæld kan vores kærlighed, hjælp og opmuntring og tilsagn om, at Gud elsker dem hver især, give dem *mod* til alt det, der er svært for dem.

Denne følelse af mod vil de så også kunne finde i bønnen senere hen. Børnene skal have et positivt billede af sig selv og et positivt billede af Gud. Så indser de først virkelig, at de er »skabt i Guds billede« (1. Mos. 1,27) og hvilken værdi ethvert menneske har.

Denne overbevisning vil så senere i livet kunne give sig udtryk i et medmennes-

skeligt kristent engagement for en bedre og retfærdigere verden.

Alt dette stiller opdragere over for store opgaver, dvs. først og fremmest forældrene, men også skolen og sogneundervisningen. Opdragelsen må bygge på en grundigt erfaret tillid og ærlighed for at kunne føre til en realistisk og moden tro, der er rodfæstet i ægte oplevelser og ægte følelser.

(Det er selvfølgelig også vigtigt med den indholdsmæssige side af opdragelsen – altså det videnskabsmæssige, tros læren, katekesen – men det kommer i anden række og ville kræve en artikel nummer 2.

Selvkritik en nødvendighed

Selv om vi ikke kan »producere« troen hos os selv eller hos nogen andre, er det vigtigt, at vi ser på de følelsesmæssige betingelser for den og prøver på selv at udvikle vor egen tro.

Og uden en grundlæggende refleksion og (selv) kritik af den nuværende praksis i vore familier og undervisningssituationer, risikerer vi fortsat at anstrenge os blindt og meningsløst for så at se børnene forsvinde ud af kirken; vi fortsætter med at bygge huse på sand, bygge på et følelsesmæssigt vaklende grundlag, faktisk på en løgn.

»Og regnen styrtede ned, og vandstrømmende slog imod det hus, og det faldt. Og dets fald var stort«. (Mt. 7,27).

Hvorfor skal påsken altid være stedbarn?

Juletræ og julepynt er selvfølgelig ting. Hvert hjem har sine pynte-traditioner omkring jul. Og ve de forældre, der ikke nøje overholder traditionerne! Men hvordan er det med pynte-traditionerne omkring påske? I hvor mange hjem er et påsketræ en selvfølge? Hvor mange hjem er virkelig påskedyntet? Og hvorfor ikke? Hvorfor skal påsken være stedbarn? Kan vi ikke skabe nogle påsketraditioner herhjemme, der kan få børnene til at sige (når de selv bliver forældre): »Nu skal I høre, hvordan påsken var derhjemme!«

Hvis vore børn ikke skal overtage den almindelige danske opfattelse, at påsken er en håndfuld fridage, som kan være lidt kedsommelige at komme igennem, så må vi også med *ydre* tegn tilkendegive, at påsken er årets største fest. Den fortjener sine faste traditioner i børnehaver, skole, hjem og sogn.

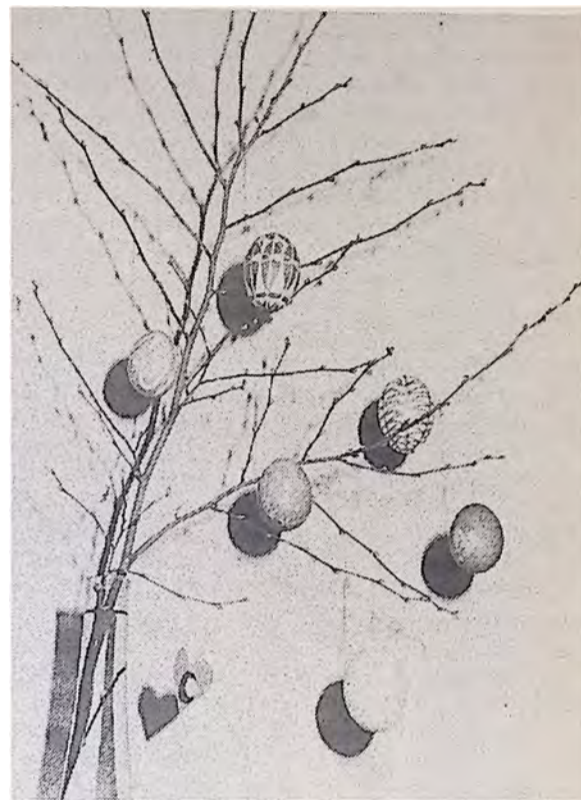
Til sidst en påskehistorie fra Norge. Og den er sand! Sognepræsten i en lille norsk by modtog ved påsketide et katalog med tilbud på blomster af alle slags. Henrykt betragtede han de pragtfulde billeder af alle påskens blomster og skyndte sig at bestille. Tilbuddet var utroligt billigt, så han bestilte mange. Lige før påske ankom fra

firmaet en mindre kasse. Den kunne umuligt indeholde alle de blomster, han havde bestilt! Men det kunne den, for det var blomsterløg firmaet solgte. Den stakkes sognepræst måtte trist konstatere, at på torvet kostede en enkelt påskelilje lige så meget som 10 i Danmark.

De følgende aftener kunne man se et sælsomt syn i præstegården: Sognepræsten og hans embedsbroder fra Danmark, der var hans påsegæst, klippede gule, påskeægformede gækkebreve! Det blev til en meget kunstnerisk udsmykning af kirken, da den kniplingsagtige påskedynt først blev placeret på små birketræer.

Senere kogte de masser af æg og tvang alle, der viste sig i præstegården til at dekorere mindst ét æg, før de gik igen. Æggene blev serveret ved menighedens påskefest efter påskeliturgen. De æg, der blev tilbage, anbragte præsten næste dag på alteret, så de børn, der ikke havde været med om natten, fik alligevel et påskeæg.

Og da kommunionssudelingen begyndte, opfordrede præsten de små, der ikke havde været til 1. kommunion, til at spise deres påskeæg! Det blev en sakramentskatekese, som de børn ikke glemmer. Ideen er let at kopiere!

udveksle synspunkter og komme frem med de ideer og inspirationer, der er dukket op under meditationen. Det er ikke obligatorisk at bidrage, men erfaringen viser, at de fleste deltagere gerne vil delagtiggøre andre i deres oplevelser, og refleksionen får ofte tingene til at falde på plads. Herefter snakker man mere uformelt sammen over en kop kaffe, inden man styrket begiver sig ud i hverdagen igen.

Den årlige retræteweekend på Sostrup Slot er en mere koncentreret udgave af disse aftener. Man holder stilhed, dvs. man taler kun, når det er vigtigt eller nødvendigt, og følelsen af at forlade dagligdagen er mere udpræget. Man »tanker op« i åndelig forstand og får et lille glimt af det kontemplative liv, der leves i mange klostre verden over. Der er imidlertid ikke tale om askese, det sørger Sostrup-søstrene for med deres glimrende og gavmilde køkken, i øvrigt i bedste overensstemmelse med Ignatius' anvisning for en god retræte: *Bona cucina, bona disciplina*.

Heller ikke for weekend-retræten kræves der særlige forudsætninger, selv om øvelse altid er en fordel. Men den kommer jo netop ved, at man deltager. Desuden er der

flere gange hver dag lejlighed til personlig samtale med retrætelederen, hvor man kan få vejledning og hjælp, hvis der er problemer med meditationerne, eller hvor man kan modtage bodens sakramente.

Søndagsmessen ikke nok

Retræte og meditation er en værdifuld åndelig hjælp. Dagligdagens forhastede strøtanker om dette og hint, som man aldrig får gjort færdige, er dybt utilfredsstillende, og følelsen af meningsløshed og tomhed er udbredt. Derfor må man netop gribe ind i sin dagligdag og f.eks. gøre meditation til et fast element i den. Behovet for et åndeligt liv er nemlig ikke udtømt med søndagsmessen, og enhver menighed burde egentlig have mulighed for at stifte bekendtskab med en eller anden form for kristen meditation. I Århus har foruden p. Herbert også to af hans medbrødre, p. *Grünwald* og *Gustav Johannessen*, engageret sig i meditations- og retrætearrangementer, og der er således det bredest mulige grundlag for menigheden og andre interesserede, der ønsker at stifte bekendtskab med dette aspekt af kristenlivet.

Svend Aage Jeppesen

Sådan holder jesuitterne i Århus retræte

Den sidste weekend i januar blev der afholdt en retræte på Sostrup Slot. Deltagerne kom fra menighederne i Århus og Grenå, og retræten blev ledet af p. *Herbert Krawczyk*, sognepræst i Grenå og medlem af jesuitterkommunitet i Århus. Det er tredje år i træk, at retræten afholdes, og den er allerede at betragte som en fast tradition.

Til grundlag for den ligger en række månedlige retræteaftener, der ligesom selve weekend-retræten er åbne for alle interesserede. Efter en messe holder p. Herbert et kort oplæg og udleverer derefter den bibeltekst, der er aftenens emne. Derefter mediterer deltagerne over

teksten i ca. en halv time, og hvis man har et ærinde i præstegården mandag aften, kan man risikere at løbe ind i tavse, eftertænksomme mennesker rundt omkring på gange, trapper eller i huskapellet. Det er nemlig en del af meditations-teknikken, at man skal meditere på den måde, der passer én bedst; man er altså ikke bundet til en bestemt stilling eller et bestemt lokale.

Udnytte sanserne

Metoden er den hellige Ignatius' »imagination«. Der er ikke primært tale om en teknik, der drager deltageren bort fra sin daglige væremåde; den giver snarere vedkommende mulighed for at udnytte

sine sanser i højere grad end sædvanligvis nødvendigt. Åndelig indsigt kan iflg. Ignatius opnås ved, at man går ind i en tekst med alle sine sanser skærpet. Man forestiller sig den situation, det sted, som teksten beskriver, og træder ligesom derind gennem billedrammen. Man kan også sige, at man træder fra tilskuerpladserne op på scenen og blander sig med aktørerne. Lyde, lugte, smagsindtryk, lys, form og rum, alt skal tjene til at levendegøre evangeliet og gøre det lettere for deltageren at åbne sig for Guds ord. På denne måde kan tekster, som ellers er vanskelige at forstå, pludselig åbne sig og give åndelig indsigt.

Samtidig bliver hverdagen beriget af meditationen, både fordi deltagerne, efterhånden som de bliver mere øvede, selv kan bringe den ind i deres hverdag, og fordi afstanden mellem hverdag og søndag, mellem dagligliv og gudstjeneste, bliver mindre: Det er jo de samme sanser man bruger, og måden man bruger sit intellekt på er den samme. Retræteaftenerne giver en mulighed for at opdyrke et åndeligt liv, som mange mennesker savner stærkt i vor tid.

Udveksling og inspiration

Efter selve meditationen er der en kort refleksion, hvor deltagerne kan

Religionslærermøde på Liselund om »Bibelhistorien«

64 religionslærere fra de katolske skoler havde den 20. februar trodset lave kuldegrader og tilfrosne farvande og stævnet mod Slagelse, hvor Religionspædagogisk Udvalg med pater L.O. Dorn og Michael Halatyn som initiativtagere havde arrangeret en såkaldt »Pædagogisk Dag«, hvor man havde sat fokus på »Bibelhistorien« – et måske hidtil lidt upåagtet felt i hvert fald i den katolske religionsundervisning.

Ved foredrag og diskussioner behandlede de forskellige problemer, som opstår, når man vil delagtiggøre eleverne – protestantiske som katolske – i den symbolverden og i det begrebsapparat, som er de bibelske beretninger.

Med udgangspunkt i den overordnede målsætning for faget – og sådan som den bør ses i de katolske skoler – dvs. som et holdnings- og dannelsesfag, forsøgte de to foredragsholdere: lektor Kaj Mogensen (nu sognepræst i Nordjylland) og pastor Lars Messerschmidt at indkredse nogle pædagogiske synspunkter omkring bibelfortællingen bl.a. sådan som såvel GT og NT forstår sig selv i en traditionshistorisk sammenhæng og i en menighedssammenhæng.

Man fik rammet en pæl gennem de værste pædagogiske og for såvidt også teologiske vildfarelses. Fællesnævner for dagen blev, at den frie bibelhistoriske fortælling må have en høj placering, men befriet for den højtløftede pegefingering og for pseudo-populære fremstillingsformer og med den respekt for den symbolverden, som eleverne bør gøres fortrolige med, og som

kan berige deres egen livsforståelse.

I disse år sker der meget inden for kristendomsundervisningen, og det er glædeligt, at der også i katolsk regie er initiativer, der kan bringe faget ud af en isolation, som det ofte har befundet sig i i forhold til andre af skolens fag.

På katolsk plan arbejder Religionspædagogisk Udvalg, kateketcentralen samt mindre forlagsvirksomheder rundt om i den danske katolske menighed, og på folkeskoleplan er der talrige initiativer gennem Religionslæreren og Materialecent-

tralen, samt en stadig voksende strøm af materialer til undervisningen.

Hvis man skulle gå med den opfattelse, at religionsundervisningen er en slags museum for en forsvunden kultur, så bør bl.a. et arrangement som det her nævnte demtere dette.

Det kan heller ikke være bladets læsere ube kendt, at der kommer en del publikationer af religionspædagogisk art, men mindre kendt er måske de aktiviteter, som vittelig finder sted i de katolske skoler.

Ole Meyer

Pastor Gustav Scherz og Niels Steensen i AC

Søndag d. 17. februar 1985 kunne AC atter fylde Skt. Augustins kirke, denne gang i anledning af, at p. Scherz kunne være fyldt 90 år, og dagen blev samtidig en Niels Steensen-manifestation af format.

Kl. 14 concelebrerede biskop Suhr sammen med p. L. Brunicardi og p. Ziggelaar en højtidelig latinsk messe, hvor Rolf Tønshof med sine sangere sørgede for den musikalske del af liturgien i skønneste stil. P. Brunicardi holdt en kort prædiken, hvor han meget beåndet skildrede Niels Steensen som videnskabsmand og helgen.

Senere, i Englesalen, fortalte en videnskabsmand uden for kirken, dr. Ella Hoch, helt uden »katolske briller« om Niels Steensen. Det var imponerende! Især beretningen om Steensens ophold i Montpellier gjorde indtryk, da den tid ofte ligger

i skyggen af den strålende og mere kendte tid i Holland, Frankrig og Toscana.

Livsværk

Professor Egil Snorrason fortalte personligt og engageret om venen, Gustav Scherz, som foruden dansk fuldtud beherskede tysk, engelsk, fransk og italiensk. Kneb det endelig med kommunikationen, kunne han konversere flydende på latin!

Pater Grégoire berettede derefter tålmodigt på sit charmerende dansk, hvor langsomt det går med en helliggørelsesproces. Steensen var erklæret venerabilis, ærværdig, - og man håbede i 1986 at kunne nå næste trin: at erklære Niels Steensen beatus, salig. Men derefter havde det nok lange udsigter med den sidste erklæring: Niels Steensen som sanctus, hellig - med tilladelse til offentlig påkaldelse i kirken.

Stor interesse var der om adjunkt Harriet Hansens redegørelse for arbejdet med p. Scherz' livsværk: en Niels Steensenbiografi, som inden for en overskuelig fremtid udgives på tysk.

Det var en stor dag, hvor man fik en stor mands arbejde helt ind på livet - et arbejde for udbredelsen af kendskabet til måske alle tiders største videnskabsmand, og efter al sandsynlighed den første dansker, der bliver helgenkåret efter Reformationen. En stor tak til AC's bestyrelse!

Jens Schwartz

Orientering fra sognene, fortsat fra side 11

Pindstrup: Kl. 14 højmesse.
Langfredag d. 5.: Kl. 9: Liturgisk morgenbøn. Kl. 15: Langfredagsliturgi.
Påskelørdag d. 6.: Kl. 9: Liturgisk morgenbøn. Kl. 23: Påskensliturgi.
Påskesøndag d. 7.: Højmesse kl. 10. messe kl. 17.
Påskemandag d. 8.: Kl. 10: Messe. Kl. 12: Messe på polsk.
Pindstrup: Kl. 10.30: Højmesse.
Odder: Kl. 14.00: Højmesse.
Lørdag d. 13.: Kl. 10: Sogneundervisningen. Weekend for førstekomunikanter på Sostrup. Familiemesse kl. 12.
Tirsdag d. 16.: Kl. 19.30: Katolsk studiegruppe.
Onsdag d. 17.: Kl. 19.30: Katolsk Debat,

pastor Kaare Osorio om »At tolke Kristus i dag«.
Torsdag d. 18.: Kl. 19.30: Kunstkredsens generalforsamling. Kl. 14.30: Mariakongregationen.
Søndag d. 21.: Kl. 10: Højmesse med Førstekommunion.
Lørdag d. 27.: Kl. 10: Sogneundervisningen. Kl. 12: Familiemesse. Kl. 16: Messe på ungarsk.
Søndag d. 28.: Kl. 10: Højmesse. Jernbanekoret fra Köln synger.
Tirsdag d. 30.: Kl. 19.30: Katolsk studiegruppe.

Galleri ved kirken udstiller i april: Jette Kai: Vævede billeder.

Liturgisk kalender: april

1. viol Mandag i den stille uge. L. Es. 42,1-7. Ev. Joh. 12,1-11. Pass. pf. II (III Ps.).
2. viol. Tirsdag i den stille uge. L. Es. 49,1-6. Ev. Joh. 13,21-33. 36-38. Pass. pf. II (III Ps.).
3. viol. Onsdag i den stille uge. L. Es. 50,4-9a. Ev. Matt. 26,14-25. Pass. pf. II (III Ps.).
4. hvid. Skærtorsdag. 1. L. 2. Mos. 12,1-8. 11-14. Salme 116,12-13. 15-16c. 17-18. R. 1. Kor. 10,16: Velsignelsens kalk er fællesskab om Kristi blod. 2. L. 1. Kor. 11,23-26. Ev. Joh. 13,1-15. Gl. Euk. pf. I.
5. rød. Langfredag: 1. L. Es. 52,13-53,12. Salme 31,2+6. 12-13. 15-16. 17+25. R. Luk. 23,46: Fader, i dine hænder betror jeg min ånd. 2. L. Hebr. 4,14-16; 5,7-9. Ev. Joh. 18,1-19,42. Faste- og abstinensdag. Kollekt for Det hellige Land.
6. hvid. Påskevigilie (s). Af nedennævnte læsninger fra Det gamle Testamente skal læses mindst 3; dog må 2. Mos. kap. 14 aldrig udelades:
  1. Mos. 1,1-2,2-1. Mos. 22,1-18-2. Mos. 14,15-15,1- Es. 54,5-14.-Es. 55,1-11.-Bar. 3,9-15. 32-4.4.-Ezek. 36,16. 17a. 18-28. Epistel: Rom. 6,3-11. Salme 118,1-2. 16ab-17. 22-23. R: Hallelujal Hallelujal Hallelujal Ev. Mark. 16,1-8. Gl. Påskens pf. I.
7. hvid. Påskedag. Herrens opstandelse. (s). 1. L. Ap. G. 10,34a. 37-43. Salme 118,1-2. 16ab-17. 22-23. R. v. 24: Denne er dagen, som Herren har gjort, lad os juble og glæde os på den. Eller: Hallelujal Hallelujal Hallelujal 2. L. Kol. 3,1-4. Eller 1. Kor. 5,6b-8. Sekvens: Påskelammet vi frembære... Ev. Joh. 20,1-9. Gl. Cr. Påskens pf. I. Påskedagsaften kan læses: Ev. Luk. 24,13-35.
8. hvid. Mandag i Påskens oktav. 1. L. Ap. G. 2,14. 22-32. Salme 16,1-2a+5. 7-8. 9-10. 11. R. v. 1: Vogt mig Gud, thi jeg lider på dig. Eller: Hallelujal Ev. Matt. 28,8-15. I påskens oktav: Gl. evt. sekvens, påskens pf. I og efter bortsendelsesordene: Gud ske tak og lov, tilføjes: Hallelujal Hallelujal
9. hvid. Tirsdag i påskens oktav. L. Ap. G. 2,36-41. Salme 33,4-5. 18-19. 20+22. R. v. 5b: Jordan er fuld af Herrens miskundhed. Eller: Hallelujal Ev. Joh. 20,11-18.
10. hvid. Onsdag i påskens oktav. L. Ap. G. 3,1-10. Salme 105,1-2. 3-4. 6-7. 8-9. R. v. 3b: Eders hjerte glæde sig, I, som søger Herrens hus. Eller: Hallelujal Ev. Luk. 24,13-35.
11. hvid. Torsdag i påskens oktav. L. Ap. G. 3,11-26. Salme 8,2a+5. 6-7. 8-9. R. v. 2a: Herre, vor Herre, hvor herligt er dit navn på den vide jord. Eller: Hallelujal Ev. Luk. 24,35-48.
12. hvid. Fredag i påskens oktav. L. Ap. G. 4,1-12. Salme 118,1-2+4. 22-24. 25-27a. R. v. 22: Den sten, bygmestrene forkastede, er blevet hovedhjørnestenen. Eller: Halleluja. Ev. Joh. 21,1-14.
13. hvid. Lørdag i påskens oktav. L. Ap. G. 4,13-21. Salme 118,1+14-15. 16-18. 19-21. R. v. 21a: Jeg vil takke dig, thi du bønhørte mig. Eller: Hallelujal Ev. Mark. 16,9-15.
14. hvid. 2. Søndag i påskens. 1. L. Ap. G. 4,32-35. Salme 118,2-4. 16ab-18. 22-24. R. v. 1: Tak Herren, thi hans miskundhed varer evindeligt. Eller: Hallelujal 2. L. 1. Joh. 5,1-6. Ev. Joh. 20,19-31. Gl. Cr. Påskens pf. I.
15. hvid. Mandag i 2. uge i påskens. L. Ap. G. 4,23-31. Ev. Joh. 3,1-8. Påskens pf. (II Ps.).
16. hvid. Tirsdag i 2. uge i påskens. L. Ap. G. 4,32-37. Ev. Joh. 3,7-15. Påskens pf. (III Ps.).
17. hvid. Onsdag i 2. uge i påskens. L. Ap. G. 5,17-26. Ev. Joh. 3,16-21. Påskens pf. (II Ps.).
18. hvid. Torsdag i 2. uge i påskens. L. Ap. G. 5,27-33. Ev. Joh. 3,31-36. Påskens pf. (II Ps.).
19. hvid. Fredag i 2. uge i påskens. L. Ap. G. 5,34-42. Ev. Joh. 6,1-15. Påskens pf. (II Ps.).
20. hvid. Lørdag i 2. uge i påskens. L. Ap. G. 6,1-7. Ev. Joh. 6,16-21. Påskens pf. (III Ps.).
21. hvid. 3. søndag i påskens. 1. L. Ap. G. 3,13-15. 17-19. Salme 4,2. 4. 7. 9. R. v. 7b: Opløft på os dit åsyns lys. Eller: Hallelujal 2. L. 1. Joh. 2,1-5a. Ev. Luk. 24,35-48. Gl. Cr. påskens pf. (III Ps.).
22. hvid. Mandag i 3. uge i påskens. L. Ap. G. 6,8-15. Ev. Joh. 6,22-29. Påskens pf. (III Ps.).
23. hvid. Tirsdag i 3. uge i påskens. L. Ap. G. 7,51-8,1a. Ev. Joh. 6,30-35. Eller: rød. Georg, martyr. Påskens pf. (III Ps.).
24. hvid. Onsdag i 3. uge i påskens. L. Ap. G. 8,1b-8. Ev. Joh. 6,35-40. Eller: rød. Fidelis af Sigmaringen, præst og martyr (død 1622). Påskens pf. (III Ps.).
25. rød. Torsdag. Markus, Evangelist (f). L. 1. Pet. 5,5b-14. Ev. Mark. 16,15-20. Gl. Ap. Pf. II.
26. hvid. Fredag i 3. uge i påskens. L. Ap. G. 9,1-20. Ev. Joh. 6,52-59. Påskens pf. (III Ps.).
27. hvid. Lørdag i 3. uge i påskens. L. Ap. G. 9,31-42. Ev. Joh. 6,60-69. Påskens pf. (III Ps.).
28. hvid. 4. Søndag i påskens. 1. L. Ap. G. 4,8-12. Salme 118,1+8-9. 21-23. 26+28cd+29. R. v. 22: Den sten, bygmestrene forkastede, er blevet hovedhjørnestenen. Eller: Hallelujal 2. L. 1. Joh. 3,1-2. Ev. Joh. 10,11-18. Gl. Cr. Påskens pf. (IV Ps.). Bededag for præste- og ordenskalder.
29. hvid. Mandag i 4. uge i påskens. Katarina af Siena, jomfru og kirkelærer (død 1380) (m). L. Ap. G. 11,1-18. Ev. Joh. 10,1-10. Påskens pf. (IV Ps.).
30. hvid. Tirsdag i 4. uge i påskens. L. Ap. G. 11,19-26. Ev. Joh. 10,22-30. Eller: hvid. Pius V, pave (død 1572). Påskens pf. (IV Ps.).

Radio- og tv-nyt ved John Lundorf

Passions- og påskemusik

I den stille uge og i påskens bringer program 2's Musikaften mange programmer med passions- og påskemusik. Søndag den 31. marts kl. 20 transmitteres Pige-koret's påskekoncert fra Sankt Markus Kirke i København. Tirsdag kl. 23.15 bringes i udsendelsen »Korklang« Franz Liszts musikalske gengivelse af de fjorten korsvejsstationer »Via Crucis« med barytonen

Dietrich Fischer-Dieskau. Onsdag kl. 20 står Mozarts Requiem på programmet, og langfredag kl. 19 dirigerer John Frandsen Joh. Seb. Bachs Mathæuspasion.

Påskedag er der passionskoncert fra Vesterkørs Kirke i Aalborg kl. 20, påskedagskoncert fra Skt. Catharinæ Kirke i Hjerring kl. 20.45, og Asger Hameriks Requiem trans-

mitteres fra Musikhuset i Århus kl. 21.45.

I fjernsynet sendes langfredag kl. 22.25 en optagelse fra Ravnsbjergkirken i Århus, hvor Hasle Skoles Kor synger en række Negro Spirituals. På programmet står bl.a. »Were you there, when they crucified my Lord«.

John S. Lundorf

Til skolernes katolske religionslærere, til sognekateketerne og præsterne. De indbydes hermed til

Nordisk Kateketuge

på Sostrup 24.-28. juni 85.

Ankomst: Søndag aften, den 23. juni.

Afrejse: Lørdag morgen, den 29. juni.

Hovedtema er bog 5 i det fællesnordiske rel.undervisningsprogram »Læg ud på dybet« med bl.a. fig. emner:

Kirke - menighed - menighed og communio - forudsætninger for pastoral aktivitet - Ånd og Kirke - firmelsens sakramente - klosterliv osv.

Foredragsholdere: Prof. Dr. Heinrich Jacob, Osnabrück og Prof. Heinz Manfred Schulz, Frankfurt a. M. Kendskab til tysk er en fordel, men der gives resuméer i nationalgrupperne.

Pris: Enkeltværelse kr. 1.045.-. Dobbeltværelse kr. 835.- pr. person. Kursusafg. kr. 200.-.

Med venlig hilsen

Kateketcentralerne i Helsinki, København, Oslo, Reykjavik og Stockholm.

Tilmelding til Kateketcentralen, Vesterbrogade 28, 2., 1620 Kbh. V.

Stillinger

Korleder søges

Til Sankt Annæ kirke, Dronning Elisabeths Allé, København S, søges snarest en korleder.

Pågældende skal efter nærmere aftale med sognepræsten og kirkens organist lede et ulønnet kor på 10 stemmer og skal kunne vælge og indøve korets indlæg i gudstjenesterne (udover messens faste dele og fælles-salmer).

Der synges lejlighedsvis gregoriansk musik, og det vil være en fordel, dersom den pågældende har noget kendskab til katolsk gudstjenesteordning, navnlig messen.

Menighedsrådet ser gerne, at koret medvirker i de fleste højmesse (søndag kl. 10) og ved særlige lejligheder efter nærmere aftale. Løn efter aftale.

Henvendelse til kirkens kontor (sognepræsten Jerzy Kruk), Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Tlf. 01-58 41 02 eller 58 21 02.

Møder og arrangementer

Den hellige Frans' 3. orden

Der holdes møde lørdag d. 30. marts kl. 14 i St. Annæ Kirkes huskapel, Hans Bogbinders Allé 2.

L. Brunicardi/H. Magnusson

Søndagstræf på Magleås

Læg søndagsturen omkring Magleås. Kom alene eller kom sammen med venner - eller sidemanden i kirkebænken - til søndag eftermiddags-samvær på Magleås.

Fra kl. 14 til 15 kaffe i opholdsstuerne. Kl. 15 arrangement i foredragssalen.

Søndag den 14. april: Rachel og Israel Rachlin: »16 år i Sibirien«. Omkring deres bog af samme navn.

Billetter á kr. 20.- incl. kaffe, købes på stedet.

Styrelsen på Magleås.

Sct. Knuds Kirke Svendborg

Fredag d. 26. april 1985.

»Spødske i Indien«. Foredrag med lysbilleder ved dr. med. Viggo Clemmensen. Kl. 19.30 efter aftenmessen i menighedssalen.

DKKF 60 år

Danmarks katolske Kvindeforbund fejrer 60-års jubilæum med en reception på Magleås, lørdag 27. april mellem kl. 15 og kl. 17. Alle er velkomne.

Landsstyrelsen

Generalforsamling

Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Lolland-Falster afholder den årlige generalforsamling med dagsorden ifølge lovene søndag den 28. april 1985 kl. 11 i Fredensgade 15, Nykøbing F.

Fremskridtets Pris

Tirsdag den 30. april kl. 20 indbyder AC og Stenogildet til en drøftelse

Professor dr. med Povl Riis Lægevidenskabens nye teknikker og deres etiske perspektiver.

Professor Riis er medforfatter til Indenrigsministeriets betænkning Fremskridtets Pris.

Sted: Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B.

Det sker på Magleås

Onsdag den 27. til fredag den 29.3. Kursus for konsulenter i samtdsorientering.

Fredag den 29.3. kl. 17.00 Nicolous Steno Gildet holder aftenmøde.

Torsdag den 4. til mandag den 8.4. Påskerefuglum - se venligst annonce andet steds i bladet.

Søndag den 14.4. kl. 14.00 »Søndagstræf« - Rachel og Israel Rachlin fortæller om deres 16 år i Sibirien. Se annoncen andetsteds i bladet.

Tirsdag den 16. til fredag den 19.4. Direktoratet for gymnasieskolerne og HF holder midtvejskursus for engelsklærere studerende.

Jesus er vejen - vejen til Jesus

Søndag den 21. april kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvej 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Maria og Bønnen - v/ Paul Marx.

Alle er velkomne.

Katekeseindslagene optages på kassettebånd og kan udlånes til nye, der ønsker at være med. Henvendelse: Else Marie Pade og Bente Selsø, Berlingsbakke 20a, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 29 96 (bedst kl. 8-9) og (01) 63 08 04 (bedst kl. 17-18).

Diverse

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1985

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel ..... kr. 4.950.-

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.500.-

Valfartspræst: Pater Per Waage, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteén
Barsehøj 25, 2900 Hellerup
Telefon 01-65 63 41
eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.
telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

LØGUM KLOSTER HØJSKOLE

Forstandere: Rita og Harald Nielsen
8240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Lejlighed ønskes

Kommende arkitekt med datter på 3 år søger lejlighed i København. Max. mdl. kr. 2000. Henv. E. Messerschmidt, tlf. 01-16 70 24.

Niels Steensens Bibliotek

Stenosgade 9, 1616 København V.
Åbent: tirsdag og torsdag kl. 17-19
onsdag og fredag kl. 10-14.
Søndag kl. 11-13 undt. i skoleferier.
Tlf. (01) 22 64 22. Postgiro 70 779 63.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald og anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Aut. el-installatør

EL MOGENS LARSEN

Ramshøj 31a 8200 Ålborg - 83 25 30/83 25 31

Så enkelt er det

at afsløre den skjulte tæring

Guldager Tæringstest afslører den skjulte tæring i brugsvandssystemer. Den tæring som langsomt, men sikkert udvikler sig til rørskader.

I år vil det koste ejere af boligkomplekser, industriejendomme og parcelhuse over 200 millioner kroner.

Ved Guldagers Tæringstest til kr. 20.- analyseres jern- eller kobberindholdet i vandet. Dermed konstateres om anlægget er i farezonen.

Ring til os og bestil en Tæringstest.

Rypevang 4, 3450 Allerød
(02) 27 31 00

A. Mougard A/S

entreprenør- og murerfirma
Århus C
Telefon 14 20 23 - 13 83 23

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Murermester- og entreprenørforetning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6
Ålborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Olieselskabet NORDISK KUL A/S

Administration, salg og service:
RØDOVREVEJ 383

Automatisk levering
Olievagt i fyringssæsonen
Egen import og tanklager
Radiodirigerede tank- og servicevogne

01 70 45 30

- sikkerhed for varme

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen 23, Ålborg
Telefon (08) 16 26 00

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Appel fra biskopper

Opfordring til våbenstilstand i Moçambique

Beira (KIPA) - Først for nylig er det blevet kendt i Vesteuropa, at Moçambiques biskopper i slutningen af november 1984 i et dokument har opfordret *Samoa Machels* kommunistiske regering og oprørsbevægelsen »Renamo« til våbenstilstand og til at respektere civilbefolkningen.

Grusomhed mod civilbefolkningen

De katolske biskopper beskylder begge parter i borgerkrigen for grusomhed mod civilbefolkningen og for forbrydelser mod menneskeheden. Kun hvis begge parter nedlægger våbnene, kan der blive en ende på disse uhyggelige tilstande.

Dokumentet, der først nu er blevet kendt i Europa, blev udformet af de moçambesiske biskopper ved deres sidste store møde i slutningen af november 1984 i Beira i den nordlige del af landet, og det blev derefter tilstillet de to parter i borgerkrigen.

Kardinal Stepinac på vej til retslokalet i 1946. Foto: KNA.

Sene indrømmelser i Jugoslavien

Zagreb (KIPA) - »Skueprocessen mod den daværende kardinal *Alois Stepinac* i 1946 blev os, regeringen, påtvunget udefra« erklærer den forhenværende offentlige anklager i retsagen *Jakov Blazevic* i et interview med det kommunistiske ungdomsblad »Polet«, som udkommer i Zagreb.

Hadde kardinalen været mere eftergivende, havde

retsagen ikke fundet sted, men kardinalens mangel på »elasticitet« gjorde den nødvendig, fordi han opførte sig som en »politisk usmidig personlighed« tilføjer *Blazevic*.

Kardinal Stepinac afviste ikke blot Titos krav om, at den katolske kirke i Kroatien skulle bryde med Rom, han nægtede også at efterkomme statens ønske om at forlade Jugoslavien

og flytte til Vatikanet. Følgelig blev *Alois Stepinac* dømt til 16 års fængsel. Den sædvanlige anklage lød »samarbejde med fjenden under krigen og landsforræderi«. Han døde i 1960 i husarrest. Den jugoslaviske regering betragter ham stadig som en retmæssig dømt forbyrder, men den katolske kirke i Kroatien kræver kardinalens æresoprejsning.

Statsfjendtlig borddug

Sarajevo (KIPA) - En borddug med delstaten Kroatiens gamle våbenskjold uden den socialistiske røde stjerne har kostet den katolske præst *Zarko Vujica* to måneders fængsel.

Under en husundersøgelse i præstegården i byen *Komusina* fandt politiet i en skuffe den statsfarlige dug og et postkort med

kommentar til situationen i Jugoslavien før og nu.

Ærkebiskoppen af Sarajevo, *Marko Jozinovic* meddelte personlig pastor *Vujicas* menighed i *Komusina*, hvorfor deres sognepræst var blevet fængslet uden varsel. Fængselspersonalet havde desuden ladet biskoppen vente i fem timer, inden han fik lov til at besøge præsten.

Befrielsesteolog glad for pavens ord

Lima (KIPA) - *Gustavo Gutierrez*, befrielsesteolog i Peru konstaterer skuffelse hos dem, der ventede *Johannes Paul II's* fordømmelse af befrielsesteologien, da han gæstede Peru på sin 6. latin-amerikanske rejse.

Pater Gutierrez henviser i en samtale med pressen til, at hverken Rom eller Perus biskopper nogensinde misbilligede hans befrielsesteologi, og at han var i fuld overensstemmelse med sin biskop, kardinal *Juan Landazzuri Ricketts*.

Men han var alligevel glædelig overrasket over pavens spontane bekendelse om menneskenes ret til det daglige brød over for slumbeboerne omkring Lima. Ingen havde ventet en så åben tilkendegivelse.

Kærlighedens befriende kraft

Pater Gutierrez siger, at han aldrig er blevet støvnet for trosælrekongregationen. For ham er befrielsesteologien ouverturen til Gudsriget, og en protest

mod, at menneskelig værdighed bespottes og en kamp mod, at de få udbytter de mange, en vej henimod et broderligt samfund, hvor kærlighedens befriende kraft kan gro.

Tortur og korrupsion på Filippinene

Madrid (KIPA) - »Præsident *Marcos* korrumpere retssystemet på Filippinene ved ustandselig at ændre lovene med tilbagevirkende kraft, så flere og flere mennesker gøres til kriminelle og bliver tvunget til under tortur at indrømme, at de har overtrådt landets love«, siger *Manilas* kardinal *Jaime Sin* i et interview med det spanske dagblad »Ya«. Kun kirken har mod til at protestere mod dette hav af uretfærdighed og kræve frie, uafhængige valg af en ny regering, der gør op med et nuværende regimes forbrydelser, tilføjer kardinalen.

Ikke alt i marxismen er forkasteligt

Oswald von Nell-Breuning S. J. fyldte 95 år den 8. marts. Foto: KNA.

München (KIPA) - Sålænge vi skærer Marx og hans terminologi over én kam og forkaster den generelt, kommer vi uvægerligt også til at drage det i tvivl, som han har ret i. Derved giver vi ham våben i hænde, som han kan bekæmpe os med igen. Det er kort sagt, hvad *Oswald von Nell-Breuning SJ*, »the grand old man« indenfor katolsk sociallære skriver i sidste udgave af jesuiternes tids-

skrift »Tidens stemmer« (Stimmen der Zeit). Han mener, at vi (kirken) kun er uangribelige, når vi giver modstanderen ret, hvor han har ret. Så tvinges modstanderen til at koncentrere sig om at forsvare - eller opgive - det, som er objektivt uholdbart.

Kirken tager marxismen for let

For en socialetiker findes der ingen »falsk lære«, hvori der ikke er indeholdt et gran af sandhed, som udgør dens styrke. Den 95-årige jesuit opfordrer de kristne til at sætte sig i de anderledes tænkendes sted. Kun da bliver kontakten mulig. Vi kan endda hjælpe modstanderen til at formulere sin rigtige mening skarpere og mere nøjagtigt og udbygge den sammen med os. Jo bedre det lykkes, des mere taber hans vildfarelser terræn.

I sit bidrag bebrejder von Nell-Breuning kirken, at den tager marxismen for

let. Socialetikeren skelner mellem det i marxismen, der er uforeneligt med kristen tro og derfor uacceptabelt, og det, som er forkert og farligt og som altså skal bekæmpes, selv om det måske ikke umiddelbart står i modsætning til den katolske troselære og etik, og endelig det, som er rigtigt og acceptabelt, eller som i hvert fald kan berigtiges. I stedet for at skelne skarpt imellem disse ting og gøre modstanderen klart, hvad det er, vi kan acceptere, hvad vi forkaster og hvad vi ønsker at advare ham imod, fordømmer vi gerne marxismen eller - som vi foretrækker - at udtrykke os - den marxistiske analyse generelt.

Hvad mener vi med marxistisk analyse?

Vi er ovenikøbet tilbøjelige til at pådutte de troende, der skal belæres eller advares, at de benytter »marxistisk analyse«, uden at gøre os umage for

at oplyse dem om, hvad vi mener med denne beskyldning. O. von Nell-Breuning advarer imod at stemple analysen som marxistisk, når det egentlig er de fastslåede kendsgerninger, som vi ikke kan lide.

Indre sikkerhed overfor slagord

Brugen af ord som »klasse«, »klassesamfund« og »klassekamp« må ikke hos katolikker vække mistanke om, at man er marxist eller har marxistiske tilbøjeligheder.

Von Nell-Breuning minder os om pave *Pius XI's* sociale rundskrivelse »*Quadragesimo Anno*«, som siger, at den der kæmper for retfærdigheden, må ikke mistænkes for at være en maskeret marxist. Man bør gøre dette klart for de troende. Kun sådan får de den indre sikkerhed over for marxistiske slagord og tillid til deres eget tilhørsforhold i kirken.

Tyske katolikker solidariske med kirken i Norden

Osnabrück/Köln (KNA) - »Ansgar-Werk i bispedømmet Osnabrück, som for nylig har genvælt fru *Dorothea Olbrich* som leder, er blevet en af vort bispedømmes hjertesager: De forventninger, man havde ved dets oprettelse, er for længst blevet overgået«.

Dette erklærede biskop *Helmut Hermann Wintler*, Osnabrück under de tyske

biskoppers forårs-møde i Köln i februar.

Ansgar-Werk har siden krigen ydet anelig diaspora-hjælp til den katolske kirke i Norden.

Næste nummer udsendes den 17. april.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling: Vesterbrogade 28, 3., DK 1820 København V. Telefon (01) 21 14 44. Giro: 5.00 14 71, Ansgarstiftelsen, katolsk orientering, Bredgade 69 A, 1280 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarrafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Rierning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Pavestolens diplomati, side 2
Opstandelsen, side 5
Skt. Knud, side 6-7
Kald til kirken, side 8
Livsvisdom i P4, side 9

Lægfolket efter koncilet

Ærkebiskop Jozef Tomko ønsker en omfattende udbredelse af retningslinierne

Rom (KIPA) - Som forberedelse af bispesynoden af 1986 skal alle bispekonferencer i verden foranledige en meningsmåling i deres bispedømmer om lægfolks stilling og opgave i kirken. Ærkebiskop Tomko, generalsekretær for bispesynoden, understregede dette ved en pressekonference i Vatikanet.

Emnet »Lægfolk« foreslået i alle kontinenter

Ifølge en rundspørge på alle bispekonferencer forekommer »Lægfolks kald og mission i kirken og verden 20 år efter Det II.

Vatikankoncil« i 23 af de ialt 64 indsendte forslag. Det er desuden det eneste emne, som alle kontinenter har foreslået. Det indbefatter også emnet »Ungdom og kirke«, som nævnes af mange. Spørgsmålet om hvorfor kvindens stilling ikke er specielt nævnt i dokumentet, besvarer ærkebiskoppen med, at der i arbejds papiret (lineamenta) tales om alle lægfolk og ikke kun om halvdelen af dem.

Lineamenta anser det for lægfolks fornemste opgave at gå ind for menneskets personlige værdighed, menneskerettighederne, inklusive religionsfrihed og en retfærdig fordeling af verdens goder.

Ikke bytte roller

Det fremhæves i retningslinierne, at der forventes et frejdt, fremsynet og sommetider også kritisk vidnesbyrd af verdens lægfolk. Men der advares også imod, at lægfolk optræder som præster, mens præsterne bliver laiciseret. Lægfolk må ikke opgive deres identitet og overtage målestokke og metoder, som troen ikke

kan billige. Så vil udadvendthed blive til verdslighed, som står i diametral modsætning til de kristne lægfolks ægte kald i verden.

Hver sin opgave

Det skaber problemer, at så mange lægfolk ønsker at få adgang til forskellige kirkelige funktioner. Der må derfor skelnes mellem pastorale og læge opgaver. Lægfolks umiddelbare opgave er ikke opbygningen og udviklingen af det kirkelige fællesskab. Det er præstens og biskoppens område. Lægfolkene skal realisere de muligheder, evangeliet har, og som allerede eksisterer i omverdenen.

Lineamenta er sendt til de lokale kirker, og udfradisses svar og stillingtagen vil bispesynoden af 1986 udarbejde sit arbejdsrapport.

Da man i tidligere bispesynoder har draget megen nytte af omfattende diskussioner om planlagte emner, betonedes ærkebiskoppen, at han ønsker retningslinierne oversat til så mange sprog som muligt og udbredt i flest mulige eksemplarer.

Tøbrud mellem Rom og Moskva?

Rom (KIPA) - Under Tjernenkos embedstid forværedes forholdet mellem Sovjetunionen og Pavestolen. Grunden hertil var blandt andet, at Kreml ikke ville give indrejsetilladelse til pave Johannes Paul II og heller ikke til statssekretær kardinal Agostino Casaroli som hans repræsentant. De litauiske biskopper indbød paven til deltagelse i 500-årsfejden for Litauens værnehelgen, den hellige Kasimir 25. august 1984.

Gromyko hos paven

27. januar i år var Sovjetunionens udenrigsminister Andrej Gromyko i en to timers audiens hos paven. Efter dette besøg synes forholdet mellem Sovjetunionen og Pavestolen at være noget forbedret, selv om der, efter hvad Gromyko sagde efter audiensen, ikke havde været talt om et eventuelt pavebesøg i Sovjetunionen.

USA's biskopper imod MX-missiler

Washington (KIPA) - Inden den amerikanske kongres for nylig skulle tage stilling til præsident Ronald Reagans ønske om fremstilling af yderligere 21 mx-missiler, opfordrede USA's katolske biskopper kongressens medlemmer til at stemme imod lovforslaget.

Unødvendigt

Af det amerikanske senats 100 medlemmer er de 19 katolikker, mens 125 af de 435 medlemmer af Repræsentanternes Hus er katolikker. I et brev, der

blev sendt til alle kongressens medlemmer, understreger formanden for den amerikanske bispekonference, biskop James Malone, at selvom USA's 285 katolske biskopper støtter teorien om det tilladelige i at fremstille og oplagre kernevåben som et led i terrorbalancen, betragter de dog produktion af mx-missilerne for aldeles unødvendigt for at bevare USA's afskrækkende styrke. Desuden er produktionen af disse våben efter biskoppernes mening alt for kostbar i betragtning af

Teatergruppen »Kager og Kaos« i aktion i det indre København. Foto: Leif Tuxen. KD.

En dags arbejde for Afrika

500 elever fra Niels Steensens Gymnasium deltog

500 ud af Niels Steensens Gymnasiums 700 elever deltog i Nordisk Operation Dagsværk torsdag den 21. marts. I løbet af denne dag arbejdede de sig til ialt 65.000 kr. Både gymnasiets og hovedskolens elever deltog i aktionen.

Nordisk Operation Dagsværk er en fællesnordisk ungdomskampagne, som indtjente penge til

fordel for unge i Afrika ved at udføre én dags arbejde. 75% af det samlede beløb går til bygning af en skole i Tanzania for sydafrikanske flygtninge. Projektet formidles af Folkekirkens Nødhjælp. De resterende 25% går gennem det norske »Studenternes og Akademikernes Internationale Hjælpeorganisation« til et skolepro-

jekt i Zimbabwe. Nordisk Operation Dagsværk har givet ca. 5 mio. kr. ialt.

Nogle af eleverne fra Niels Steensens Gymnasium arbejdede dels i forskellige forretninger og virksomheder, andre tog ud på gader og stræder og solgte »folkebreve« til kr. 20.- stykket, andre igen fik forefaldende arbejde på bl. a. Liobahjemmet, hos assumptionssøstrene, ved Skt. Ansgars Kirke i København, Kateketcentralen og »katolsk orientering«.

En teatergruppe »Kager og Kaos« optrådte forskellige steder i den indre by. De solgte dels kager, og dels opførte de små teaterstykker, som illustrerede menneskers kår under apartheidstyret i Sydafrika.

Afrikas virkelighed

Om aftenen var der på skolen en forestilling, hvor 100-120 tilskuere mod entré så eleverne optræde. Eleverne arrangerede bl. a. en happening, hvor 4 hvide og 40 sorte blev placeret i en spisesal. Der *Fortsætter på bagsiden*

Fredens udfordring

Efter præsident Reagans mening er produktionen af flere mx-raketter med kernesprængladning nødvendig for at opretholde Sovjetunionens interesse i nedrustningskonferencen i Genève. Efter hans mening vil en afvisning af produktionen af mx-raketterne kunne udlægges som svaghed.

De amerikanske bi-

skopper betoner at deres afvisning af mx-raketterne beror »på en velbegrunnet moralsk bedømmelse«, og de mener, at også parlamentarikere bør tage hensyn til vigtige moralske værdier i deres lovgivning.

Det er ikke første gang USA's biskopper afviser fremstilling af interkontinentale mx-missiler, hvoraf USA som bekendt allerede har 21. - Det skete allerede i 1983, da biskopperne gav udtryk for de samme synspunkter i deres hyrdebrev »Fredens udfordring«.

Pavestolens specielle diplomatiske forhold

(KIPA) – Pavestolen opretholder for tiden diplomatiske forbindelser med langt over 100 stater, og hvert år overrækker mindst 20 nyudnævnte ambassadører ved en festlig ceremoni paven deres akkreditiver.

Ganske vist er paven regent over den lillebitte Vatikanstat (0,44 km², cirka 500 indbyggere), men det er i hans egenskab af overhoved for den katolske kirke, at de diplomatiske forbindelser mellem ham og de forskellige stater opretholdes. Et kort historisk tilbageblik kan måske gøre den nuværende situation forståelig.

Stat og pavedømme

Udveksling af diplomatiske repræsentanter mellem stater er ældgammel, og reglerne herfor, hører

til folkerettens ældste bestanddele. Også paverne begyndte tidligt på at betjene sig af gesandter for at give udtryk for deres internationale stilling og tilstedeværelse.

De diplomatiske forbindelser, som pavedømmet udviklede, udspringer af pavedømmets selvforståelse og dets ønske om at drage omsorg for alle kirker i »Orbis Christianus«. Dets udformning står derfor også i nær sammenhæng med udviklingen af det pavelige jurisdiktionsprimat, i det ændrede forhold mellem pavelig og biskoppelig magt og desuden også i forholdet mellem kirke og stat.

Det ligger lige for, at den meget væsentlige og karakteristiske forskel mellem en stat og pave-

dømmet, trods eksistensen af kirkestaten, hhv. den nuværende Vatikanstat har ført til en helt speciel form for diplomatiske forbindelser. Det gælder først og fremmest de gesandter, som paverne udsender, hhv. udsender den dag i dag. Men også de diplomatiske repræsentationer ved pavestolen adskiller sig fra dem ved statsregninger.

»Delegater« og »nuntier«.

Opretholdelsen af pavestolens permanente diplomatiske repræsentationer går tilbage til begyndelsen af det 16. århundrede. Da det var de politiske opgaver, der dengang stod i forgrunden, betroede paverne til at begynde med ofte disse opgaver til lærde og til kunstnere. Først efter Tridentinerkonciliet (1545-1563) og gennembruddet af den katolske reform fik titulærbiskopper betroet diplomatiske opgaver, fordi det nu var de åndelige opgaver, der fik forrang. Herved spillede gennemførelsen af den kirkereform, som konciliet havde udformet, en stor rolle.

Pavestolens diplomatiske repræsentanter, der siden det 16. århundrede kaldtes for nuntius, inddeles i to hovedtyper, alt efter hvem de er sendt til. De var nemlig enten akkrediteret indrekirkelige eller verdslige instanser. Denne forskel gælder endnu i vore dage. Den pavelige udsending, der

udelukkende har med indrekirkelige forhold at gøre kaldes »delegat«; den, der har både med en regering og indrekirkelige instanser at gøre, kaldes »nuntius«. Hvis han dog ikke samtidig er doyen for det diplomatiske korps, kaldes han »pro-nuntius«.

Nyordning prioriterer indrekirkelige opgaver

Det mest påfaldende træk ved det pavelige diplomati viste sig først efter Kirkestatens ophævelse i 1870, for den italienske stat antastede ikke pavestolens diplomatiske forbindelser, selv om paven ikke længe rådede over nogen stat. Så vel de katolske som de ikke-katolske stater var nemlig på grund af katolicismens åndelige betydning interesserede i at opretholde forbindelser med pavestolen. Derfor har der siden 1870 været et diplomatisk korps så vel ved Pavestolen som ved den italienske regering. Denne ordning blev stadfæstet ved Lateran-forliget i 1929.

Da pave Paul VI i 1969 foretog en nyordning af det pavelige diplomati, gav han utvetydigt den indrekirkelige opgaverfor-rangen. De pavelige udsendinges primære opgave var nu at pleje forbindelserne mellem Pavestolen og lokalkirkerne, dernæst at informere Pavestolen, at overbringe pavelige dokumenter og især den vigtige medvirken ved bispedeudnævnelser. I denne henseende har dog nogle domkapitler i de tysktalende lande bibeholdt en ret, som andre steder er gået tabt. Domkapitlerne i bispedømmerne uden for Bayern og desuden i Chur og i Salzburg har ret til selv at vælge deres biskop.

Pave Johannes Paul II og den danske udenrigsminister, Uffe Ellemann-Jensen udveksler gaver ved en privat audiens i Vatikanet under udenrigsministerens rejse til Rom i februar i år. Foto: AP.

Pavens kongregationer

Der er for tiden 9 pavelige kongregationer (svarende til ministerier med en kardinal som departementschef) i Rom, nemlig kongregationerne for:

– Troslæren.

Formand kardinal Joseph Ratzinger.

Tilknyttet: Den internationale teologkommission og Den pavelige Bibelkommission.

– Biskopperne.

Formand kardinal Bernardin Gantin.

Tilknyttet: Den pavelige kommission for Latinamerika og Kommissionen for sjælesorg blandt immigranter og turister.

– De orientalske kirker.

Formand kardinal Wladyslaw Rubin.

– Sakramenterne og liturgi.

Formand msgr. Lajos Kada og msgr. Augustin Mayer.

Tilknyttet kommissionen for undersøgelse af præstevielsers gyldighed og Kommissionen for ægteskabssagers gyldighed.

– Gejstligheden.

Formand Kardinal Silvio Oddi.

Tilknyttet: Det internationale råd for katekesen.

– Ordenssamfund og religiøse institutioner.

Formand kardinal Jérôme Hamer.

Tilknyttet: Kontaktudvalget mellem kongregationen og foreningen af ordensforesatte.

– Katolsk uddannelse og opdragelse.

Formand kardinal William Baum.

Tilknyttet: Det pavelige Værk for præstekald.

– Folkenes evangelisering (troens udbredelse)

Formand msgr. Dermot Ryan (døde for nylig).

Tilknyttet: Kommission for teologi, spiritualitet og missionsindsats.

Yderligere tre kommissioner for missionsstudie-huse, studierne metodik, kateketernes uddannelse.

Diverse råd for missionsvirksomhed.

Salig- og helligkåinger.

Formand kardinal Pietro Pallazzini.

Pavestolens vanskelige økonomi

Rom (KIPA) – Pavestolens indtægter for 1984 beløb sig til cirka 338 millioner kr., udgifterne til cirka 588 millioner kr., hvortil skal lægges udgifterne til Vatikanets radio på cirka 82 millioner kr.

Mere end halvdelen af udgifterne, nemlig 310 millioner kr. er personaleudgifter: 244 millioner til de 1.917 fast og løst ansatte og 66 millioner til 911 pensionister. På budgettet for 1985 er udgifterne til Vatikanets radio anslået til cirka 102 millioner. Dette blev meddelt ved et pressemøde umiddelbart efter mødet i »kardinalsrådet for Pavestolens organisatoriske og

økonomiske problemer«.

Kardinalsrådet gav fuld tilslutning til de grundprincipper, som den belgiskfødt kuriekardinal Jan Schotte fremførte. Han mener, at lønninger og ansættelsesforhold for alle, der har deres arbejde i Vatikanet, bør ændres, så der opnås større social retfærdighed. Det bør efter hans mening desuden tilstræbes, at lønninger og arbejdsforhold i de forskellige grene i Vatikanets administration bliver mere ensartede, at der bliver klarere arbejdsbeskrivelser, og at lønninger og pensioner følger med, så købekraften ikke forringes.

Samtidig forventer kardinalsrådet et storsindet samarbejde med de ansatte i Vatikanet, der må være sig bevidst, at »pavestolen ved at udføre sine opgaver over for lokalkirkerne især lever af bidrag fra de – ikke så sjældent fattige – troende i hele verden.

Kollegialitet

Kardinal Joseph Höffner af Köln udtalte ved samme lejlighed, at en effektiv kollegialitet blandt biskopperne også må vise sig i forbindelse med pavestolens økonomiske problemer. På grund af en sådan kollegialitet er de enkelte

stater repræsentationer ved Pavestolen er den politiske opgave trådt mere i baggrunden, mens kulturelle og religiøse anliggender spiller en større og større rolle. Imidlertid kan man ikke se bort fra, at i Vatikanet flyder der en stadig informationsstrøm fra hele verden, ikke mindst fra Den tredje Verden, hvor kirken på grund af sin udstrakte missionsvirksomhed er uhyre velinformet. Dette er af stor betydning for mange regeringer.

bispekonferencer overalt i den katolske verden medansvarlige for kirkens centralforvaltning.

Den bedste metode til at hjælpe Pavestolens økonomi på fode ville efter kardinalens mening være, at enhver katolik personligt bidrager til at opretholde kirkens centralforvaltning. I den forbindelse finder han det nødvendigt, at alle katolikker bliver opmærksomme på, at det også forventes af dem, at de giver de såkaldte »Peterspenge«, den frivillige gave, som alle katolikker bør give én gang årligt i forbindelse med Peters og Pauls fest 29. juni.

700.000 kr. i støtte fra kirkebidragene til 22 menigheder

»katolsk orientering«
modtager desuden 365.000 kr.

22 af bispedømmet Københavns 55 menigheder får andel i tilskuddet fra kirkebidragsordningens fællespulje, som i år er budgetteret til 1.050.000 kr. De svagere stillede menigheder får 700.000 kr., mens »katolsk orientering« som et »fælles anliggende« modtager 365.000 kr. til dækning af bladets underskud, som ventes at blive på 700.000 kr.

De enkelte ansøgninger fra de menigheder, der har bedt om tilskud, er behandlet på sidste forretningsudvalgs møde den 19. marts. Ingen menigheder, der har søgt, får afslag, oplyser pastoralrådets for-

mand, *Ellen Marie Lebahn*.

Det er forretningsudvalgets mål, at alle menigheder i princippet skal kunne klare sig selv. De får jo alle i forvejen tilskud til præsternes løn og til kirker og præsteboliger, siger formanden. Der er menigheder, der ikke kan overkomme økonomien, derfor må de »stærke« menigheder hjælpe de »svage«.

Ellen Marie Lebahn giver udtryk for, at både regnskabsføringen og regnskabsafleggelsen er blevet meget bedre. Vi har indtryk af, at økonomien er stabiliseret, efter nogle år hvor der har været

voldsomme stigninger på bl.a. varmekontoen. Men sognene administrerer fornuftigt, og der er stadig megen frivillig hjælp i menighederne, som betyder, at man kan holde udgifterne nede.

Der er en pæn stigning i kirkebidragene. I alt forventes året at indbringe 4,2 mio. kr. For tiden er 4.215 tilmeldt ordningen. 60 % af beløbet går direkte tilbage til menigheden, medens 15 % (ca. 600.000 kr.) skal dække kirkebidragsordningens omkostninger. De resterende 25 % andrager fællespuljen.

Ellen Marie Lebahn gør også opmærksom på, at kollektterne udgør en væsentlig del af netværket under sognenes økonomi. Den menighed, der topper med kirkebidrag, er Århus, mens den menighed, der topper med kollektter, er Stenosgade. Men generelt er kollektterne dog noget mindre end kirkebidraget. *kk*

Katolsk Kvindeforbund fylder 60 år

Alle er indbudt til festlig reception
mandag den 29. april på Magleås hele dagen

Den 20. februar i år var det 60 år siden, at Danske Kvinders Katolske Forbund, som det dengang hed, holdt konstituerende møde. Jubilæet fejres ved en week-end på Magleås 26.-28. april. Et punkt på programmet er: »Katolske kvinders ansvar i dag – i morgen«. Oplægget gives af dr. med. *Ursula Friedrich*, Institut for human Genetik, Århus Universitet, og efterfølges af gruppediskussion.

Den katolske kvinders ansvar og stilling i samfund og kirke har været på dagsordenen i DKKF lige siden – omend problemstillingen har ændret sig.

Ved det konstituerende møde, der er refereret i »Nordisk Katholsk Ugeblad« 1925, gav initiativtageren til mødet (og til DKKF) hofdame *Augusta Uke Ramsing* ordet til konsulinde *Backer* fra Norge, der som sekretær i den 10 år tidligere stiftede internationale katolske kvindelige var »fuldt inde i sagerne«.

Fru Backer sagde bl. a.: »Vi skal være med til at slå til lyd for ægteskabets hellighed, samfundsmoralen og livsværdierne. Vi må sætte vort stempel på lovene, der mere og mere går imod katolske principper, som den nye ægteskabslov, skilsmiselloven, kvindelige præster m.m.« Fru Backer mente også, at »til nutidens demoralisation hører spørgsmålet om barnefødsler, som visse kredse ønsker sat ned til det mindst mulige – en sand ødelæggelse for nationerne, bortset fra, at det er en fuldstændig ukristelig tanke, uværdig for enhver hæderlig kvinde«.

DKKF blev til i bedste overensstemmelse med de kirkelige myndigheder. Pave *Pius XI* var ivrig efter at få katolske kvinder organiseret, og biskop *Joseph Brems* havde allerede inden det konstituerende møde udnævnt p. *Günther* til åndelig vejleder for forbundet.

En del præster så dog med betænkelighed på det nye forbund. Ved et møde 24. september 1925, hvor omtrent 150 kvinder og mange præster havde efterkommet indbydelsen anbefalede p. *Günther*

varmt alle kvindeforeninger at indmelde sig i forbundet. *P. von Kettenburg* udtalte, at han som øverste leder af de tre kvindeforeninger i Sankt Ansgars sogn – Mødreforeningen, Vincentsforeningen og Mariakongregationen »Apostlenes Dronning« – havde været betænkelig ved dette forbunds fremkomst, men nu var overbevist om dets berettigelse og lovede det sin fulde støtte.

Forbundet voksede sig snart stort. Ved generalforsamlingen tre år senere i november 1928 talte det 830 medlemmer og 22 tilsluttede foreninger.

I DKKF's medlemsblad marts 1985 kan man læse nærmere om forbundets liv gennem de 60 år. DKKF har i dag cirka 280 medlemmer. Skal dette ses som en tilbagegang? Talmæssigt, naturligvis! men måske har også DKKF været med til at vække katolske kvinder til aktiv deltagelse i samfundets og i kirkens liv. Da forbundet blev stiftet havde danske kvinder kun haft stemme-

ret i knap 10 år, og det var vigtigt, at man på alle områder fik kvinder, også katolske – til at tage opgaver op på områder, der før ikke havde været åbne for kvinder.

Det andet Vatikankoncil åbnede nye muligheder for lægfolk – mænd og kvinder – til aktivt samarbejde i kirken – en udfordring også mange danske kvinder har taget op, og mange katolske kvinder er aktivt engageret på mange andre planer: i økumeniske sammenhæng, flygtningehjælp, Amnesty osv.

Gang på gang oplever vi i DKKF, at når vi får lokket en ny med f. eks. til en af vore Øm-week-end'er, opdager hun til sin forbavselse, at her er godt at være, meget godt – for vi har så meget at give hinanden og få af hinanden.

Velkommen til reception på Magleås lørdag 27. april kl. 15-17 – både mænd og kvinder – skulle jeg hilse og sige fra landslederen *Simone Pedersen*. *Ruth Plum*

Nødvendigt med fortsat hjælp til Zambia

I dagene 21. januar til 4. februar var jeg på rejse i Zambia for Caritas Danmark. Formålet med mit besøg var dels at se til projekter vi allerede arbejdede på, dels at få så grundigt et indblik i zam-

bianske forhold som muligt.

Det blev klart for mig under mit besøg, at der er tre områder, vi i særlig grad bør satse på.

For det første rent drikkevand; det er en mangelvare i store dele af landet, men især i den sydlige og vestlige del, som har været hårdt ramt af tørke i de sidste tre år, med det resultat at grundvandstanden er faldet og mange vandløb og brønde er tørret ud.

For det andet er der brug for hjælp til at udvikle det meget primitive landbrug i de nordlige dele af landet; her vil selv ret små beløb have en stor effekt, da små forbedringer i landbrugsteknikken vil øge høstudbyttet mærkbart.

For det tredje mener jeg, at vi bør satse på håndværksuddannelser til de unge. I Zambia er mere end 40 % af befolkningen under 15 år. En skoleårgang er på ca. 170.000 elever, heraf kan ca. 22.000 få en uddannelse svarende til vores studentereksamen og dermed fortsætte til en højere uddannelse. For alle andre, dvs. ca. 148.000, er der stort set ingen muligheder.

Den katolske kirke i Zambia er derfor begyndt

at opbygge små værkstedsskoler rundt om i bispedømmerne, således at nogle af de unge kan lære et håndværk, og enkelte steder har man også landbrugsskoler. Skolerne er bygget således op, at når de først er startet, kan de normalt klare sig selv økonomisk, i kraft af den produktion skolen har. Det vil sige, at de penge, der investeres i opbygningen af sådan en skole, kommer virkelig mange unge til gavn mellem år og dag.

Der er brug for ialt 1,3 mio. kr.

Med hjem fra Zambia havde jeg tre projektanlysninger, en fra hver kategori. Det samlede beløb, der bedes om, er ca. 1,3 mio. kr. En del af disse penge har vi allerede, to af projekterne håber vi på, at DANIDA og Dansk Flygtningehjælp vil være med til at finansiere; vi håber på, at De også vil være med, både fordi vi meget gerne vil kunne sige ja til alle tre projekter, men også fordi vi nu har set, hvor stort et behov der er for udviklingshjælp i Zambia.

Hvis De vil være med, så send Deres bidrag til Caritas Danmark giro: 404 39 79 mærket »Afrika«.

Michael Wiberg

Poul Erik Magnussen forlader pastoralrådet

Poul Erik Magnussen forlader nu pastoralrådet på grund af flytning fra Skt. Antoni menighed i Brønshøj. Han blev valgt i pastoralenhed 13 (Brønshøj og Herlev menigheder) ved valget i maj 1982. Han var desuden medlem af forretningsudvalget fra 1982 til 1984. *Poul Erik Magnussen* afløses af *Kurt Hansen* fra Vor Frue menighed i Herlev.

Til skolernes katolske religionslærere, til sognekateketerne og præsterne. De indbydes hermed til

Nordisk Kateketuge på Sostrup 24. - 28. juni 85.

Ankomst: Søndag aften, den 23. juni.
Afrejse: Lørdag morgen, den 29. juni.

Hovedtema er bog 5 i det fællesnordiske rel.undervisningsprogram »Læg ud på dybet« med bl.a. fig. emner:

Kirke - menighed - menighed og communio - forudsætninger for pastoral aktivitet - Ånd og Kirke - firmelsens sakramente - klosterliv osv.

Foredragsholdere: Prof. Dr. Heinrich Jacob, Osnabrück og Prf. Heinz Manfred Schulz, Frankfurt a. M.
Kendskab til tysk er en fordel, men der gives resuméer i nationalgrupperne.

Pris: Enkeltværelse kr. 1.045.-. Dobbeltværelse kr. 835.- pr. person. Kursusafgift kr. 200.-.

Med venlig hilsen
Kateketcentralerne i Helsinki, København, Oslo, Reykjavik og Stockholm.

..... klip .....

Undertegnede ønsker at deltage i Nordisk Kateketuge på Sostrup Slot

Navn _____

Adresse _____

Ønsker enkeltværelse dobbeltværelse (sæt X)

Dato: _____ underskrift

Tilmeldingen sendes til Kateketcentralen, Vesterbrogade 28, 2., 1620 Kbh. V.

Afskrækkende grundtanke ...

I forbindelse med to indlæg i k. o. nr. 5 vedrørende Erling Rasmussens musik og min fratræden som kantor og organist ved Sakramentskirken, er det mig magtpåliggende at fremføre et par korrektiler. Hr. Rolf Tønshoffs i sig selv så afskrækkende grundtanke: »En fælles musik messe for danske katolikker«, har næsten troslæresætningskarakter, og kalder på kæft-trit- og retningssociationer. Og det skulle altså så være Erling Rasmussens 2. messe, som domorganisten endvidere ser som pastor

Peter Nissens genistreg i retning af fornyelse. I mine øren kan der højst blive tale om forandring, for ikke at sige forværring, og at hr. Tønshoff overhovedet kan finde på at skille værdikriteriet fra begrebet slidstyrke, forekommer mig ejendommeligt, men sådan bedømmer vi altså tingene forskelligt.

Vedrørende min afsked med Sakramentskirken, var dette allerede en besluttet sag i en telefonsamtale med Peter Nissen onsdag efter Kyndelmisse, i hvilken han foreholdt mig, at han alene var

specialist på det liturgiske område i dette land, og som sådan besluttede ugenomt. Leif Kaysers messe var i øvrigt efter hans opfattelse ikke gyldig eller lovlig.

Hvad jeg herefter meddelte Kristeligt Dagblad i en notits var, at jeg med omgående virkning havde fratrådt stillingen, og at sangerstaben ikke længere gjorde tjeneste ved kirken. Intet andet. At avisen så fabrikerer en historie ved at ringe den ny sognepræst op, og at Berlingske Tidende citerer Kr. Dagblad og ringer mig op, kan jeg intet stille op imod.

Hvad fru Lily Fausbølls bemærkninger angår, er det rigtigt, at sangerne kom fast hver første søndag i måneden – og så altså alle de andre gange: Juledag, Hellig Tre Konger, Kyndelmisse, Påskedag, Pinsedag, Peter & Paul, Alle Helgen, Alle Sjæle samt til de store jubilæer og de mange indvignings-søndage med min egen menighedsmesse, og når sognepræsten i øvrigt øn-

ønske om, at jeg fik en form for »autorisation«, hvilket jeg har fået, da jeg iflg. brev fra Bispekontoret vil blive optaget i telefonvæsenets bøger under katolske institutioner.

Eric Kvist

Jeg har ikke bedt om autorisation

Jeg har aldrig henvendt mig til Bispekontoret for at opnå autorisation eller anden gunst. Det har ikke været nødvendigt, da andre, p.g.a. utilfredshed med en ikke katolsk bedemands adfærd, over for Bispekontoret har udtrykt

Socialisme er ikke identisk med kommunisme

I sit læserbrev i k. o. nr. 5 gør Niels Randkær sig, så vidt jeg kan se, skyldig i den misforståelse at sammenblande socialisme med kommunisme. Det er rigtigt, at kommunismens mål er intet mindre end verdensrevolutionen på et ateistisk grundlag, og at Karl Marx er en af kommunismens fædre. Men det er i vor tid, om nogensinde, ikke rimeligt uden videre så at sige at identificere en kristen socialistisk holdning, som er en forening af en kristen troens holdning med et socialistisk politisk engagement, med en kommunistisk og ateistisk holdning, hvilket det forekommer mig netop er hvad Niels Randkær gør.

At være socialist har intet med verdensfjernhed eller ønsketænkning at gøre. Men det har derimod at gøre med et utvetydigt og ubetinget ønske om indsats for ændring af en række forhold i samfundet, som bl. a. ville kunne medføre, at man ikke skal være vidne til ca. 300.000 menne-

sker her i landet er uden arbejde, og at der i de sidste to et halvt år er gennemført en række foranstaltninger i Danmark, nedskæringer i sociale ydelser m. v., som i overvejende grad har ramt de dårligst stillede i landet, som må føles oprørende for enhver blot nogenlunde socialt bevidst person. Denne politik opleves af mange som utålelig.

Det samme gælder på en lang række andre områder, f. eks. den politik, der føres ikke blot over for den sociale sektor, men over for undervisnings- og sygesektorerne. En stillingtagen til sådanne og andre politiske spørgsmål, f. eks. ØD, har ikke nødvendigvis noget som helst med verdensfjernhed eller ønsketænkning at gøre, og det er vanskeligt for mig at se, at Niels Randkær på nogen måde har argumenteret overbevisende for sit standpunkt på dette punkt.

Tværtimod synes det mig som om det ærinde han går er at ville fremmane et kommunistisk ge-

spenst, hvilket interviewet med Per Wedell Topp ikke giver det fjerneste grundlag for. Niels Randkær burde, med al respekt, måske gøre sig den ulejlighed at læse et antal pavelige rundskrivelser fra Leo XIII's Rerum Novarum (1891) helt frem til vor nævrende paves Laborem exercens (1984) for at overbevise sig om, at et socialistisk – og ikke blot socialt – politisk engagement på ingen måde er uforeneligt med en katolsk tro. Tværtimod. Hvorned dog naturligvis ikke er sagt, at ikke også andre politiske overbevisninger er forenelige med en katolsk kristentro.

Konkluderende kan jeg derfor kun nå til det resultat efter læsning af Niels Randkærs læserbrev, at dets politiske holdning er intolerant, og at hans udsagn om kristendommens og socialismens uforenelighed og om ønsketænkning simpelthen er vās.

Frans Ove Larsen

skede det. Fra Frederiksværk, fra Espergærde, fra Kokkedal, Hørsholm og Albertslund og det øvrige land med Stevns som det fjernest beliggende. Alt sammen aldeles omkostningsfrit for sognet, undertiden med personlige afsavn til fordel for sagen.

Sådan til oplysning for interesserede, der ikke kender sagen fra anden side end fra pastor Peter Nissens karakterisering af beslutningen som arbejdsvægring fra min side.

Bernhard Lewkovitch

Talentet forpligter

Komponisterne Bernhard Lewkovitch og Leif Kayser synes ikke, at min musik er god nok til at blive sunget og spillet i kirkerne. Hermed opfordrer jeg de to herrer til at komme ned fra deres elfenbenstårn og skrive musik, som på én gang er kunstnerisk værdifuld og brugbar.

Lewkovitch har ganske vist gjort et forsøg på at skrive en dansk menighedsmesse, som desværre ikke kunne bruges til det, som var formålet, – men kom igen!

Kayser har – mig bekendt – ikke ulejlighed sig til at skrive et eneste stykke til den nye danske liturgi. Den messe, han skrev til Norge, ligger ubrugt i skabet og samler støv!

Messen vil vinde ved stilhed

Det har længe været sådan, at det katolske gudstjenesteliv i Storkøbenhavn lider under den forkælede ekspertise, der ikke vil træde tilbage for andre hensyn, end hensynet til egen ekspertise.

I den forbindelse føler jeg trang til at minde alle komponister, organister og medlemmer af sangkor om, at de ikke er viiede til at udskille sig fra lægfolk, dvs. at deres funktion – ligesom man jo gør det

på alle hverdagsmesser – også kan undværes ved alle søndagsmesser, uden at søndagsmesserne, messens betydning taget i betragtning, vil miste derved. Tværtimod vil de vinde ved stilhed.

Messen betyder, at Gudsfolk kommer sammen med Vor Herre og taler til ham i bøn og lovsang – i den forbindelse ligegyldigt om lovsangen reciteres – og Gud svarer i ord og sakramente. Det ville være underligt om kirkemusikken skulle være af en så høj kvalitet, at min aktivitet som lovsynger skulle trænges tilbage til bænkevarmerpassivitet, medens et kor synger på mine vegne – absurd, absurd.

For den gode messes skyld bør kirkemusikken afprofessionaliseres og i stedet bør præstens homilieforberedelse opprofessionaliseres. En god exegese er f. eks. hvad Leif Kayser kunne trænge til efter sin vulgære anvendelse af Jesus i argumentet for sin egen kæphest (k.o. 16.3.85): »Hvem ville slippe heldigt fra etc.« En hjertelig tak fra en lægmand, der kan synge med på nogle salmer, til en standhaftig sognepræst og til de indlæg i »katolsk orientering«, der har sat tingene på plads.

Hans Thams Clausen

(Forkortet af red.)

Erling Rasmussen

Jeg vil en parlamentarisk, demokratisk socialisme

Det synes som om Niels Randkær i »katolsk orientering« nr. 5, forveksler Kristen Socialisme med marxistiske kvasisocialistiske samfundssystemer, der som andre systemer har sine økonomiske og menneskelige problemer.

Ud fra vor kristne tro bør vi ikke overlade andre, hvad vi bør gøre for vore medmennesker, de syge, de ældre, de enlige, de arbejdsløse og de, der bliver sat på varig bistandshjælp.

Marxister-leninister har ikke eneret på kamp for social retfærdighed og jeg vil, som mange kristne, en Kristen Socialisme uden marxismens ateisme.

Her i Danmark bør der i det mindste være én katolsk kristen, som offentligt bekender sig som aktiv kristen socialist. Dette vil

sige med den kristne tro som grundlag for en konkret politisk handling, ikke blot som social nødhjælp, men som en reel ikke-voldelig sindelagsrevolution af det enkelte menneske, som forudsætning for ændring og styring af det postindustrielle teknokratiske samfund.

Samfundet bør være til for det enkelte menneske og ikke omvendt.

På det kommunalpolitiske område er der nok at tage fat på. Jeg har 49 % katolske og 51 % folkekirke-kristne som stillere til kommunalvalget på Frederiksberg og vælgerne må naturligvis afgøre valgets udfald.

Jeg vil en parlamentarisk, demokratisk socialisme. En sindelagsændring for de kristne ud fra evangelierne og kirkens

sociallære.

Den eneste fuldkomne gennemførte socialistiske stat, jesuitterstaten i Paraguay, byggede på kristent grundlag og eksisterede med rent ejendomsfællesskab i mere end 150 år. Denne stat blev voldeligt ødelagt af portugiserne, efter at paven under pres fra de europæiske regeringer trak jesuitterne ud af staten. Ordenen blev ophævet af pave Klemens XIV. 21. juli 1773 og heldigvis genoprettet 7. august 1814 af pave Pius VII.

Jeg holder foredrag om ovennævnte emner: Fra lægapostolat til politisk engagement, og stiller mig til rådighed for foreninger og menigheder.

Per Wedell Topp

Dalgas Boulevard 70

2000 F.

Opstandelsen – efter en freske i den russiske menigheds kapel i Essen, Vesttyskland.

Jeg vil gå forud ...

Af biskop Hans L. Martensen

Den opstandne og Galilæa

»Efter at jeg er opstanden, vil jeg gå forud for jer til Galilæa« (Mk. 14,28; 26,32)

Jesu opstandelse finder sted i Jerusalem. Her viser han sig for de fromme kvinder, og for Petrus og de øvrige apostle. Hvorfor så dette ord om Galilæa?

I Galilæa havde Jesu virksomhed haft sit forår. Her begyndte tegnene på Guds Rige: de første undere, bjergprædiken og belæring, den første disciplerskare. Dæmoner flygtede, sygdomme blev helbredt og bedrøvede fandt trøst. Synder blev tilgivet og fjendskab udsonet. Det var, som om en frisk forårsbrise havde bragt dem duften af det uanede: en anderledes tilværelse, en omskabt himmel og jord, hvor Guds gode vilje bestemmer.

Åbenbaringerne i Galilæa havde en hemmelig skønhed for dem, der selv havde været med. Samme sted, drømmen var begyndt, blev den til virkelighed. I den opstandne Herre var Guds Rige trådt ind i vor skrøbelige verden. En forvandling havde fundet sted, som tog alle tings forvandling på forskud.

Forargelsen

»I denne nat skal I alle forarges på mig... Men efter at jeg er opstanden, vil jeg gå forud for jer til

Galilæa« (Mt. 26,31-32). Således står ordet i sin sammenhæng.

Det, der var forargeligt dengang, er også forargeligt i dag. Hvorfor har det onde så megen magt, og hvorfor formår kristendommen så lidt?

I de foregående artikler talte vi om synd. Vi kom ind på to perspektiver: synden, der udspringer af det onde hjertes egensindige og hensynsløse valg; og omvendt synden som den tyranniske magt, der på forhånd binder os og forhindrer ægte frihed.

Jesus blev bytte for begge. Onde og hensynsløse overvejelser bragte ham til korset: had og magtbegær hos farisæere og præsteskab, politikere og snu hensyn hos Pilatus.

Men også synden som blind magt var medvirken til Jesu død på korset. Han blev til et billede på det hjælpeløse og torterede menneske. Da soldaterne naglede ham til korset, var der sandhed i hans ord: »de ved ikke, hvad de gør...«

Langfredag uden Påskesøndag er som en nat, hvor alle måtte forarges. Den er som et mørke, hvor Guds gode skabervilje lider skibbrud.

Troens banebryder

Verden af i dag er fuld af Langfredag. Næsten overalt på kloden bliver talløse mennesker fængslet eller

endog dræbt for retfærdigheds skyld. De uretfærdige undertrykkere hoverer, og de mener endda at kunne bestemme over sandhed og løgn. Blinde økonomiske kræfter og uretfærdig fordeling af verdens rigdom bevirker, at millioner dør af sult. Vi ser på fjernsynet mødres fortvivlelse, når de kærtegner deres døende børn.

De unges problem i dag er ikke længere først og fremmest den synds-plagede samvittighed, der frygter sjælens fordømmelse. Men det er snarere håbløshed over for en synds-plaget verden, der ser ud til at gå sin undergang imøde. Vil der endnu leve mennesker på denne klode om to eller tre hundrede år? Vil livet i de næste tyve eller tredive år være meningsfuldt og værd at leve?

Påskens er troens fest - ikke blot tro på, at Jesu død og opstandelse har virket forsoning og tilgivelse for de synder, vi hver for sig har begået. Påskens er også troens fest, der bekender, at kærlighedens kraft er stærkere end alle rå og brutale magtanvendelser.

»Nu skal denne verdens fyrste kastes ud« (Jo. 12,31). »Verdens fyrste« står som en sammenfatning af alle dæmoniske og undertrykkende faktorer. Jesus kastede sig kompromisløst ud i kampen og blev tilsyneladende knust. Men vor tro er, at han i sin

opstandelse viste en magt, der er større.

Gud Fader sagde ikke til sin søn: »Det er min vilje, at du skal korsfæstes«. Men han sagde: »Det er min vilje, at du skal elske og hengive dig til det yderste«. Det var ved at gøre dette, at Jesus blev »troens banebryder« (Hebr. 12,2) og viste en magt, der er større end alle andre: Kærligheden, der kan glemme sig selv og give sig selv for de andre. Påskens betyder tro på denne magt, der åbner for en fremtid og gør livet værd at leve.

Håb og Kirke

Johannesevangeliet fortæller om, hvorledes Jesus åbenbarede sig for sine disciple i Galilæa, ved Tiberiassøen. Disciple er ude på søen, da de i morgendæmningen skimter en skikkelse på bredden. Det er den Opstandne, der har tændt et bål og forbereder et måltid. »Kærlighedens discipel« er den første, der genkender ham: »Det er Herren!« (Jo. 21,7).

Morgenlyset over Tiberiassøen lader ane en symbolik. Jesus er nået til bredden hinsides det dødelige liv, der som en skrøbelig båd bevæger sig hen over tilværelsens vande. Han er gået forud, han har elsket til det yderste og har betalt prisen. Men nu bereder han et måltid for

sin Kirke, der erkender, hvem han er, og som vil følge ham, fordi han har banet vej for troen.

Håb betyder ikke letfærdighed - at vi undervurderer det onde. Det er noget langt mere radikalt. Håbet bekender det ondes overvindelse og verdens forvandling, som allerede er begyndt.

Kirken er kaldet til at være det sted og den sammenhæng, hvor denne forvandling allerede anes som i et spejl og en gåde.

Den er kaldet til at være et samfund, hvor tilliden mellem mennesker genoprettes, hvor beskedenhed og afkald får magt over begær og havesyge. Kirken er et fællesskab, der skal samles omkring troen på en ny himmel og en ny jord, så glæden over Guds befriende magt kan gro frem.

Glædelig Påske! Måtte denne troens og håbets fest styrke os i vort kald: at være Guds ny Folk, at være Kirke!

Biskoppens Sostrup-retræter

Tema: Tro og Moral.

En uges fællesskab i dejligt miljø på Sostrup Kloster ved Grenå, med familiemesser, undervisning, gruppesamtaler, bøn, frit samvær, familiehygge.

Der kan vælges mellem:

- I. Søndag d. 30. juni kl. 19 til lørdag d. 6. juli kl. 11.30.
- II. Søndag d. 7. juli kl. 19 til lørdag d. 13. juli kl. 11.30.

Biskoppen leder begge uger: På uge I ass. af pastor Karl Smeenk O.M.I. og på uge II ass. af pastor Stephen Holm.

Børnekateketer underviser børnene. Man sover på dobbeltværelser. Nogle lejligheder reserveres familier.

Pris: Kr. 835. Unge under uddannelse: Kr. 500. Børn under 14 år: Kr. 400. Børn under 2 år: Gratis. Familier med mindst 3 betalende børn: Kr. 300 pr. barn. Lagner, håndklæder medbringes eller lejes på stedet for kr. 25. For dem, der selv sørger for overnatning (privat, camping): kr. 600; børn: Kr. 300. Halve fripladser kan søges skriftligt på Katolsk Bispekontor.

Tilmelding: Inden 1. maj, sker ved indbetaling af depositum kr. 250 pr. person med opgivelse af den ønskede uge, på giro 500 14 71, Katolsk Bispekontor, Bredgade 69A, 1260 København K.

Nærmere oplysninger: Ebba Falk, Caritas, tlf. (01) 12 72 61, kl. 10-13.

Konge og hærfører, lovgiver og politiker

Tekst: Tore Nyborg

Fotos: Lennart Larsen og Nationalmuseet

Kong Knuds knogler i helgenskrinet i krypten under Skt. Knuds kirke i Odense (th). Tegningen (tv) er fra Illustreret Tidende 1875 og forestiller fremvisningen af kirkens to helgenskrin for kong Christian IX med øvrigheds personer efter en genetablering af krypten. Det er stadig uafgjort, om det andet skrin er Albans eller Benedikts, Knuds broder.

Vi har i et foregående nummer af »katolsk orientering« skildret lidt af den sociale virkelighed i de første år efter Svend Estridsens død, da Harald Hen var konge (1074-1080). Det var i flere henseender en tid, hvor den unge nordiske kristendom måtte sande, at det

ikke er nok at Kristus bekendes med munden – der må også handling til. Der er vidnesbyrd om mange overgreb mod kristne grundsætninger, man gav kvinder og gejstlige skylden for dårligt vejr, man kælede for de mægtige i landet, dem, hvis familier havde styret i mange slægsled. I 1080 døde Harald Hen. Hans broder Knud blev valgt og anerkendt som konge på de forskellige landsting, hvor den danske landskabsføderations sager blev afgjort: det jyske i Viborg, det sjællandske i Ringsted, det skånske i Lund.

Samme år skete der noget ude i Europa, der blev af direkte betydning for Knud. Den tyske kejser Henrik IV, var kommet i en så tilspidset konflikt med pave Gregor VII, at han ligesom sine mægtige forfædre tog sig for at afsætte paven og lade en anden vælge i hans sted, kardinal Wibert, kaldet Clemens III. Der kom en uforsonlig modsætning ud af det, der endte med at pave Gregor – i et forgæves forsøg på at drive kejseren ud af Rom – måtte blive vidne til, hvordan de normannere, han havde indkaldt for at udføre opgaven, plyndrede og hærgede den Hellige Stad værre end nogen havde gjort i mange århundre-

der. Det var i år 1084. Det følgende år døde paven i landflygtighed. Kejserens pave Clemens III styrede i store dele af Italien og Tyskland indtil sin død år 1100.

Knud manglede således fra første færd de ydre, gunstige betingelser for en regelmæssig kontakt med pave Gregor VII. Der findes ingen breve skrevet mellem de to, såvidt kendt. Det har man taget som tegn på, at Knud stod i konflikt med paven eller ikke var ham tro. Men det er en fejlagtig tolkning. Det forstår man ved at se nærmere på Knuds handlinger og gerning som konge. Så vil man opdage, at det, han stod for, er meget nært overensstemmende med de idealer, som Gregor VII havde formuleret allerede i brevene til Harald Hen. Når vi skal fejre Knuds minde og drage i tankerne, hvad der prægede Knud som kristen konge, er det også nødvendigt, at vi tænker over netop dette spørgsmål.

Kongen – hærføreren

Man forestiller sig hyppigt Knud som vikingehøvding. En viking, det er en sørøver, og så er det svært at forestille sig, hvordan en sådan kunne være en helgen. Men lad os for et øjeblik glemme vort billede af vikingerne, set gennem historiens øjne. Den

tid, som kristendommen fandt indgang i, var krigerisk og voldelig. Bønderne havde gennem generationer vænnet sig til at tage i viking, dvs. at sejle ud på togt over havet en gang i forsommeren, mens familien og trællene tog sig af gården derhjemme. De ville bringe noget med hjem, og det erhvervede de ved kamp og rov og ved handel. Det krigeriske var et selvfølgelig element i deres togter, indtil de vendte hjem i august for at høste. I datidens ledningsforeskrifter er der almindeligvis tale om, at hver mand møder med våben og proviant for højst to måneders togt.

Hvis alle førte krig og bar våben, så kunne kristendommen ikke betyde, at man brat hørte op med at føre krig. Det høje ideal kunne kun præster, munke og nonner gøre til virkelighed. For de øvrige blev det indprentet, at når man gik ud i krig, så skulle det i det mindste være en retfærdig krig, en krig mod noget, der var uret eller uretfærdigt, krig mod en forræder eller krig som straf for en uret, som fjenden havde begået – ellers var det ikke tilladt for en kristen konge at deltage. Der havde altid været regler for, hvornår man måtte bruge sine våben, og nu kom der således et islæt af kristen

etik i disse regler. En kristen konge i overgangen fra vikingetid til middelalder kunne ikke lade være med at bære våben og at lede sine mænd i kampen. Det var så baggrunden for det planlagte store Englandstogt.

Der var mange grunde til at betragte et dansk togt mod England som en retfærdig krig i kirkens forstand. Vilhelm Erobreren havde indtaget England i 1066 og dræbt kong Harald, som ved indgifte var i slægt med Knud. Vilhelm havde indsat normannere overalt og undertrykt Englands gamle adel og øvrige befolkningsgrupper. Der var opbakning i flere samfundslag i Danmark for et stort togt, et togt, som kirkens mænd derfor ikke kunne betragte som ukristeligt. Knud fremtrådte som kristen konge og hærfører i et kristent rige med den opgave at straffe og hævne uretten. Så langt kunne alle være enige. Men her skiltes også kongens og ledingshærens veje.

Kongen - lovgiveren

Knud havde allerede i broderen Harald Hens regeringstid opdaget, at det at føre krig for en retfærdig sag også kunne misbruges. Der var andre veje at virkeliggøre Kristi budskab om menneskets værdighed, så at sige den

anden side af krigen: fredsftalen, afsluttet på tinge og besejlet med hellige løfter i kraft af en ukrænkelig retfærdighed. For at varetage sit folks vel, så Knud en opgave i at beskytte de grupper, som andre ikke beskyttede, dem, der råbte op om uretfærdige drab, konfiskation af ejendom ved de rige husbønder, magtsprog uden retfærdighed, eller meningsløs afstraffelse af uskyldige.

Disse gruppers råben om retfærdighed kunne Knud ikke tage sig af, hvis han bestandig var på togt. Det krævede, at han besøgte de forskellige lands-, syssel- og herredsting og dømte ret i de sager, der blev indklaget for ham. En gruppe, der manglede retsbeskyttelse, var de gejstlige. Bidragende årsag hertil var, at disse ikke havde et fast aflønningssystem. De fik deres levnedbehov dækket ved de afgifter, som folk gav i forbindelse med kirkelige handlinger: dåb, giftermål, begravelse, ja endog skriftemål og ofret i forbindelse med messen. Når der ikke var andre faste indtægter for denne samfundsgruppe, ville den blive afhængig af tilfældigheder og uberegnelig velgørenhed, og det ville svække de gejstlige og gøre dem modtagelige for bestikkelse i forskellige for-

Kalkmaleri af Knud den Hellige i Roskilde domkirke.

mer – man kan godt tænke sig, hvilke muligheder der ville være hertil.

Hvis kongen ville sikre de gejstliges status – og han så, at folket havde behov for dem –, så måtte han give dem faste indtægter. Sådanne kunne kirkens folk få ad to veje: enten ved at modtage jord, hvis afkast gik til præsten og kirken; eller ved at få ret til tiende, dvs. tiendedelen (10%) af bøndernes høst af forskellige produkter, f.eks. byg. Når vedtagelsen herom en gang var sket på tinge, skulle indtægterne organiseres, og dertil indsatte kongen skatteopkrævere. Det var noget nyt og uhørt; men så skete det også til gavn for en samfundsgruppe, som ikke fandtes før, i den hedenske tid. Den skulle tale for andre uretfærdigt behandlede grupper: Kvinder, frikøbte trælle (som mange stadig behandlede som trælle), udlændinge.

Kongen – politikeren

Sådan stod sagerne i 1085, for nøjagtig 900 år siden. En af de største indsatser, kongen foretog sig i sin stræben efter at sikre kirken, gjorde han i maj dette år ved en meget stor gave til Lunds domkirke. Den skulle sikre at kirkens præster, der levede i et religiøst broderskab med fælles bolig og spisning, ikke længere skulle være afhængige af tilfældige indtægter. Til erindring om dette gavebrev skal der i foråret 1985 udgives et frimærke, der er ens i Danmark og Sverige.

Men i sommeren 1085

skulle så det store Englandstog løbe ud af Limfjorden. Der skulle naturligvis være et overraskelsesmoment i det angreb af en stor ledingsflåde mod normannerne i England. Men overraskelsesmomentet gik tabt. Ælnoth, den engelsk munk i Odense, fortæller omkring år 1120, at hele England svirrede af rygter om det forestående tog, man indkaldte overalt de våbenføre mænd, man byggede befæstninger og rustede sig mod angrebet. Det er klart, at angrebets kraft derved ville være væsentligt svækket. Ælnoth fortæller sandsynligvis erindringer fra sin egen ungdom, da han omtaler dette. Oplysningerne er ganske sikkert sivet tilbage til Danmark, og kongen har så erfaret, at England var advaret.

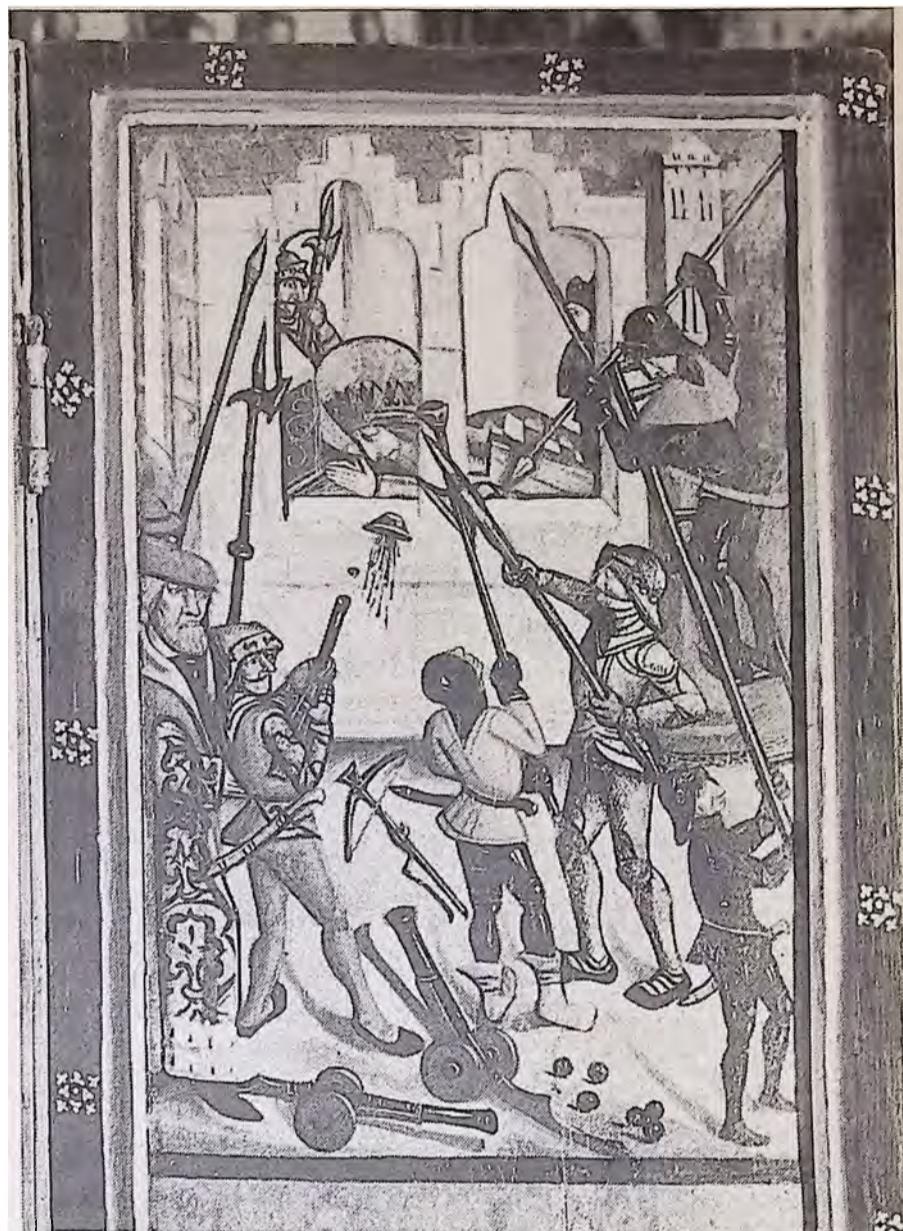
Det var Knud, der skulle træffe afgørelsen, det var ham, der skulle lede togtet. At sejle ud eller ikke, det var en politisk beslutning, som han som hærfører skulle tage. Knud synes at have besluttet sig til ikke at tage ud. Hæren ventede i Limfjorden, mens kongen opholdt sig i Slesvig ved den gamle danske sydgrænse. Der må have været vægtige grunde til hans beslutning. Kan vi finde frem til dem?

Den bedste forklaring, der er fremsat såvel af de gamle historikere som af nutidige forskere, er, at Knud nøje fulgte udviklingen i Tyskland. Kejser Henrik IV førte krig mod dem, der var tro over for pave Gregor VII. Disse havde indsat en modkonge

i stedet for Henrik, som de erklærede for afsat. Modkongens tropper led nederlag, flere af dens ledere flygtede til Danmark, blandt andre ærkebispem af Magdeburg. Kong Knud gav dem beskyttelse og fik nyheder fra dem. Han har således vidst, at Danmark kunne vente et angreb fra syd. Han vogtede grænsen. Der var ikke tid til at tage sig af Englandstogtet – som Knud måske allerede betragtede som tabt, da nyheden jo var sluppet ud og England advaret.

Så dukkede kongens yngre broder Oluf op i Slesvig med mægtige adels- og bondeledere fra ledingshæren. De bad Knud om for enhver pris at komme til Limfjorden og sætte togtet i gang, og truede vistnok også med selv at tage føringen, hvis kongen ikke kom. Det forstod Knud som en optakt til revolte. Han satte Oluf i fængsel og sendte ham i varetægt hos sin svigerfader i Flandren. Da nyheden herom nåede til Limfjorden, opgav man togtet, og alle rejste hjem til høsten, efter at have ventet forgæves i uger på at blive helte.

Her handler Knud som kristen politiker. Lovgiveropgaven satte han før krigeropgaven. Men at vogte det danske mod ødelæggende togter fra fremmede fyrster, som derudover førte krig mod den retfærdige pave, der samme forår døde den 25. maj i landflygtighed, det havde dog prioritet. Heri ligger der en dømmekraft, hvortil der hører

Mordet på kong Knud. Maleri på altertavlen i Skt. Peders kirke i Næstved som afbildet nedenfor på denne side.

mere end almindelig vikingedyd og politisk klogskab. Den dømmekraft, oplyst af kristen tro, må have været et afgørende kendetegn og bevis, da paven godt et tiår senere skulle tage stilling til begæring om helgenkåring af Knud.

Betyder det så, at Knud var uden fejl? At han var from, mild, hjælpsom, venlig og alle de øvrige spejderdyder? På ingen måde. De nye skatter var sikkert velbegrundede; men metoderne at opkræve dem på, kan derfor meget vel have været skrappe. Oluf ville måske ikke gøre revolte og tage magten, Knud var måske altfor mistænksom. Men der var nerver på, og i krig er der ikke de samme krav m.h.t. adfærd som i rolige fredstider. Det er ikke den slags ting, der afgør, om nogen er en helgen eller ikke. Det må være noget med det indre lys, der vejledte hans handlinger, når store åndelige værdier stod på spil.

Så var vejen åben for opstanden og drabet på Knud. Afslutningen i Odense, som er så velkendt, stod tegnet i forvejen.

Skt. Knud fejres 20. maj i Lund

Københavns katolske stift forbereder Knud den Helliges år 1986 i erindring om kongens martyrdød i Odense, den 10. juli 1086. Der er imidlertid også andre, der mindes Danmarks konge fra årene 1080-86. En stor gave, Knud forærede Lunds domkirke, er blevet et fælles fejningsanliggende for Danmark og Sverige.

Den 21. maj 1085 sikrede Knud ved et stort privilegiebrev Lunds domkirkes ejendomsret til en række gårde i Skåne og på Sjælland. Det var et led i hans bestræbelse på at højne gejstlighedens status og sikre den økonomisk; han så i præsterne de eneste, der kunne bekæmpe overtro og sociale fordomme.

Privilegiebrevet til Lunds domkirke fejres om få uger i nærvær af dronning Margrethe og prins Henrik, kong Karl Gustav og dronning Silvia. Mandag den 20. maj samles man i Lund, og en højtidelig

gudstjeneste i domkirken kl. 17.15 danner højdepunktet for det officielle program.

Tirsdag den 21. maj rejser kong Karl Gustav og dronning Silvia til Helsingborg, som også er nævnt i dokumentet. Det er iøvrigt første gang, byens navn nævnes i de skriftlige kilder. Helsingborg fejrer derfor 900-året for sin grundlæggelse. I Danmark og Sverige udgives et frimærke for at højtideligholde dagen.

Onsdag den 22. og torsdag den 23. maj samles en række forskere i Lund for i to dage at diskutere Knuds privilegiebrev, de nærmere omstændigheder og kongens religiøse, politiske og kunstneriske betydning for samtid og eftertid.

En værdig forberedelse til 1986, som ud over at være Niels Steensens år, også for hele Danmark er Skt. Knudsåret.

Tore Nyberg

Altertavle med Knud den Hellige i Skt. Peders kirke i Næstved. Indskriften nederst tyder »Hellige Knud, bed for os«.

Kald til kirken

Af Per Dolmer

Under dette motto skal årets valfarter til Øm og Aasebakken foregå. For at lægge op til emnet er jeg blevet bedt om at skrive nærværende artikel. – Den vil ikke komme til at handle om Guds kald til kirken til tjeneste i verden, ej heller vil den blive en gennemgang af de mange forskellige kald, mennesker kan komme ud for. Jeg vælger at belyse emnet ud fra de erfaringer, min kone Tinna og jeg gjorde, først på vor vej fra folkekirken til den katolske kirke, og siden som medlemmer af den katolske menighed, hvor vi hører til. Det er mit håb, at vi med denne artikel kan betale lidt af på vor store taknemligheds-gæld og med den dels kan opmuntre og tilskynde andre, der er på vej til kirken, og dels med vor glæde kan hjælpe andre til at være lydhøre over for de kald, Gud har til dem, netop i den menighed, hvor de hver især står.

Kald til kirken

er lig kald til konversion
Hvor kan Guds kald være besværligt! – Det var det for Tinna og mig. I tolv år indtil sommeren 1966 var vi præstefolk i folkekirken, sidst i to landsogne i Laurbjerg og Lerbjerg ved Randers. Her var vi meget glade for at være. Vi var glade for mennesker, levede godt med i sognets liv, kunne glæde os over relativ god kirkegang, hvad enten det var på trods af eller det var på grund af gudstjenestens højirkelige facon.

Var folkekirken ikke en del af den hellige, katolske kirke? Kunne man ikke med rette påberåbe sig Confessio Augustana, folkekirkens bekendelse, og derfor med rette virke som katolsk præst i sine sogne? – Det var lykkelige år.

Men langsomt groede tvivlen frem. Var det andet end ens egen idealistiske påstand? – Svarede

opfattelsen til de faktiske forhold i folkekirken? – Tvivlen voksede og endte med at blive et samvittighedsspørgsmål. – Var både folkekirken og den romerske kirke en del af den katolske kirke, eller var det med rette, at den romerske kirke bar det navn, som Guds kirke siden år 110 havde båret? Som samvittighedsspørgsmål var Guds kald blevet besværligt og næppe til at komme uden om.

Tre erfaringer gjorde jeg i disse år.

1. Guds kald skal følges. Når det først står klart, at det er Guds kald og ikke en midlertidig grille, eller blot et teologisk diskussionsemne, så er Guds kald som samvittighedsspørgsmål ikke til at komme udenom. Enten følger man kaldet, eller også går man menneskeligt i opløsning.
2. Betydningen af ens nærmestes forståelse. Det var ikke Tinnas samvittighedssag. Men min konversion ville for hende og vore fire børn betyde opbrud fra den tilværelse, vi alle holdt meget af. Jeg kunne kun gengælde Tinnas kærlige forståelse ved at sikre familien trygge vilkår i en ny tilværelse. Derfor læste jeg til cand. mag. på Aarhus Universitet for at kunne blive gymnasielærer.
3. Nadverfejringen i de to landsbykirker blev et problem i de sidste måneder. Var min nadverfejring ikke bedrag overfor gode mennesker i Laurbjerg og Lerbjerg sogne? Ordene fra Mat. 7, 9 blev en stor trøst: »Er der mon nogen blandt jer, som vil give sin søn en sten, når han beder om brød?« – Her bad døpte mennesker i god tro om, at brød og vin for dem måtte blive Kristi legeme og blod. Skulle Gud da ikke i sin kærlighed finde udvej for at give en nådegave, der fuldt ud svarede til den gave, han skænker, hvor messeofferet fejres i den katolske kirke?

Jeg konverterede i 1967.

Der skulle gå 5 år, før Tinna konverterede. Vi gjorde den erfaring, at når man holder af hinanden og respekterer hinanden hver især som hele mennesker, der skal leve livet på egne præmisser, så kan man leve godt sammen, selv om man om søndagen går i kirke hver sit sted. Men vi gjorde også den erfaring, at fuldt fællesskab i troen er langt bedre. Maria Bebudelsesdag 1971 blev Tinna under den protestantiske gudstjeneste i Vesterkær kirke i Aalborg klar over, at her hørte hun ikke længere til. Fra da af kunne vi følges i Skt. Maria kirke. Gud havde kaldt på os, og vi var kommet hjem.

Vi synes, at vi har bevaret alt, som vi positivt troede i folkekirken, men at det er blevet sat ind i en større sammenhæng, ligesom løsrevne brikker, der kommer på plads sammen med de mange andre brikker i den katolske tros store puslespil. Noget smerteligt er der dog ved at konvertere. Vi er skilt en lille smule fra gode troende mennesker i det landsogn, hvor vi nu bor, og fra nogle venner og fra forældre og søskende.

Kald i kirken

er lig kald i menigheden
Hvordan møder man Guds kald i den katolske menighed, hvor man hører til? Når man er katolik i Nordjylland, hører man til i Skt. Maria sogn i Aalborg. Der er ikke andre muligheder. Opfattelsen af denne bundethed kan i bedste fald undergå en udvikling med tre trin.

Det første trin vil for mange være, at det kan være en stor byrde at være bundet til en bestemt menighed. Det kan gælde konvertitter, når de efter konversionens glæde falder ned på jorden og opdager, hvordan katolikker også kan være.

Det andet trin består i, at man gør dyd af en nødvendighed. Man ser i øjnene, at man ikke som i København kan søge sin tilflugt til et nabosogn, men at man som katolik i

denne bestemte menighed med denne eller de bestemte præster og med disse bestemte mennesker må døje hinanden på godt og ondt.

Det tredje trin i udviklingen er, at nødvendigheden, som man har gjort til en dyd bliver en velsignelse. Sammen med andre syndige og skrøbelige mennesker er man fælles om Guds nåde og tilgivelse. I et sådant fællesskab møder vi Guds kald.

Vi kaldes ikke til at aflægge vidnesbyrd om vor katolske tro i vor familie, blandt naboer, venner, på vore arbejdspladser, men vi kaldes til at aflægge *godt vidnesbyrd*. Uanset hvad vi foretager os, er vi et vidnesbyrd om troen og kirken, men det kan alt for let være et slet vidnesbyrd, så vi hindrer andre mennesker i at komme til troen og til kirken. Derfor kaldes vi til at aflægge godt vidnesbyrd.

De forskellige kald supplerer hinanden. Paulus skriver, at vi er ligesom forskellige lemmer på Kristi ene legeme. I 1979 fik jeg den spændende opgave som rektor at være med til at starte et helt nyt gymnasium i Dronninglund i

Vendsyssel. Jeg startede på helt bar bund. Alt skulle jeg selv gøre, ansætte lærere, optage elever. Jeg blev ved med at tro, at jeg skulle klare alting selv. Men nu skete noget overraskende. Lærerkolleger kunne ikke blot påtage sig en opgave og løse den. De kunne i mange tilfælde løse opgaven langt bedre, mere originalt, end jeg selv formåede.

Vi har nu et gymnasium, hvor mange mennesker – også elever – med forskellige gode anlæg og evner samarbejder på en meget frugtbar måde. Når det kan være sådan på en ganske almindelig arbejdsplads, bør det da ikke i endnu højere grad gælde i fællesskabet i en katolsk menighed, hvor vi er fortroelige med Paulus' tale om de forskellige lemmer på Kristi legeme, og hvor vi ved, at det er Gud, der kalder os til sammen at løse de fælles opgaver.

Vi skal tjene hinanden med de forskellige kald. Det som skulle være en selvfølge i alle menigheder, bliver en ganske åbenbar nødvendighed i et sogn, som er eneste mulighed for herboende katolikker. Her kan man hver-

ken som præst, enkeltmenneske eller som gruppe i menigheden hensynsløst »ride sin egen kæphest« i tryk forvisning om, at de, der ikke vil ride med, bare kan søge hen i et nabosogn, som bedre passer til deres smag. Her gælder det paulinske (2. Kor. 1,24) at »vi ikke er herrer over jeres tro, men medarbejdere på jeres glæde. Glæder vi hinanden med den tjeneste, som Gud kalder enhver af os til at bringe? – Eller misbruger vi den, så vi ved den gør os til herrer over hinandens tro og gensidigt hævder os på de andres bekostning som akademikere, arbejdere, karismatikere, ritualister o. s. v.?

Vi kaldes til fællesskabets højdepunkt i søndagens gudstjeneste, eukaristien, taksigelsen. Fra den kaldes vi ud til vore opgaver eller nye opgaver. Vi kan så godt lide de store og spændende, men skal med kardinal Newman's ord være opmærksomme på de små daglige: »Jeg ønsker ej at skue langt og vidt.

Et skridt er nok – led du mig skridt for skridt«.

Per Dolmer

Fra en tidligere valfart til Åsebakken.

Livsvisdom i P4

Af Grethe Livbjerg

Hver søndag aften er der mulighed for at få et glimt ind i de helt unges verden - P4 i P1.

Musikken kræver hærkede trommehinder, men på nogenlunde præcise tidspunkter kommer »Tværs«: samtaler med unge om deres problemer eller deres meninger. Som tilhører svinger ens følelser mellem medlidenhed: samtalerne afslører angst for fremtiden og forvirring uden normer - en øm samvittighed: sikken en verden, vi afleverer til dem! - og beundring - som f.eks. for den 14-årige, der ringede ind for at snakke om sin dagligdag, alene med en dødssyg mor. Så moden og ansvarsbevidst var jeg bestemt ikke som 14-årig.

En mageløs opdagelse

En aften berettede en ung pige om et længere ophold

på Grønland sammen med sin familie. Et voksen-spørgsmål lagde hende svaret i munden: Jo, det havde været træls, uden diskoteker og kammerater. Men: Netop dér havde hun gjort en opdagelse. Og i et sprog, der selv for P4 var yderst »avanceret« fortalte hun, at hun dybt inde i sig selv havde opdaget andre behov, andre ønsker end dem, hun før havde kendt. Og langt væk fra alt det, som hun var så vant til at tilfredsstille sine ydre ønsker med, havde hun vænnet sig til at lytte efter det, som rørte sig »dybt inde«.

Også bøn på flere niveauer

Med sit nyopdagede menneskesyn var hun - uden at vide det - i godt selskab. Sagde ikke også kong David: »Din tjener har fundet sit hjerte« - sit

dybeste jeg - og han fortsatte »- og vil bede til dig«.

Han havde erfaret, at som vi kan leve kan vi også bede på flere niveauer. Vi kan bede bønner, som sigter på tilfredsstillelse af ønsker fra vores yderste »lag«. De kan i sig selv være ægte menneskelige, men vores egoisme gør dem tvetydige, og hvis ikke de justeres i hjertet - ud fra det dybeste i os - vil bønner blot blive fromt forklædt egotrip. Og vort gudsbillede vil tage form efter vores bøn.

Den unge pige sagde, at nu vidste hun, at hendes liv kun ville lykkes, hvis hun lod sig lede af de dybeste behov.

Det samme kan siges om vores bønsliv: Det vil kun lykkes, hvis vi finder vores hjerte og beder dér.

Vort hjerte er beboet

Guds kærlighed er udgydt i vore hjerter ved Helligånden, som blev os givet«, siger Paulus i Rom. 5.5.

Den russiske ikonmaler Andrej Rubljev har i sin berømte Treenighedsikon symbolsk fremstillet det guddommelige liv, som leves i os.

De tre engle symboliserer Den hellige Treenighed. På bordet mellem dem står kalken: symbol på kærlighedens selvhengivelse. Og kalken er ikke bare uden for personerne, men de to yderste personer danner med deres legemer en kalk, og den midterste person er i kalken, han som bærer en klædning af himmelblåt og jordbrunt, helt Gud og helt menneske.

Rubljev har markeret en tom plads ved bordet: menneskets plads. At bede er at indtage min plads ved Treenighedens bord. Og ved det bord opdager jeg, at jeg er elsket. Ikke bare, at Gud elsker alle mennesker, men at han elsker mig.

Lille Anna i »Kære hr. Gud, det er Anna« siger: »Du kan da nok forstå Fynn, at mensker ka kun elske udenpå, og de kan kun kysse udenpå, men hr. Gud ka elske dig lige midt-i, så det er meget forskelligt«.

Alt liv begynder med erfaring af at være elsket. Har jeg den, kan intet vælte mig.

Slag udefra kan ryste mig, så mit psyko-fysiske jeg skælver. Men min inderste hellighed kan slagene ikke nå. Jeg bliver stadig elsket »lige midt-i«. De ydre slag gør kun den erfaring dybere.

Nu og da kan jeg trække mig tilbage og hvile ud dér »lige midt-i«. Og mit trav-

Andrej Rubljevs berømte Tre-enigheds-ikon fra 1400-tallet.

le liv kan hvert minut hente styrken indefra.

Længslen efter fællesskab tilfredsstilles endeligt og til bunds, for selve fællesskabet lever i mig, det ur-fællesskab, som menneskelige fællesskaber - for at lykkes - både må have som model og deltage i.

At lytte til kærlighedens stemme

Det var i en påtvungen ensomhed, at den unge pige gjorde sin opdagelse.

Gud har så meget at sige os, men kærlighedens stemme er øm og blid. Den forsøger ikke at tage konkurrencen op med alle de højroastede stemmer uden for som inden i os. Den tager ikke som reklamen alle mulige psykologiske kneb i brug for at påvirke os.

Hvis jeg vil høre den, må jeg skabe stilhed omkring mig og i mig. Lidt hver dag - en retræte nu og da.

En ung pige skrev efter en uges stilhed og ensomhed: Nu har jeg igen fundet min indre celle, nu kan jeg igen - uden at miste mig selv - leve i mit diskuterende miljø.

Den travle protesterer: Jeg har ikke tid, altid uro omkring mig. Men den, som er forelsket, finder altid tid til sin kærlighed. Er Guds kærlighed mindre værd end et menneskes? Er jeg ikke selv så meget

værd, at jeg fortjener tid til at blive elsket? Til at blive mig selv?

Vort indre liv

- en hemmelighed

Jeg havde været så begejstret for den unge piges beskrivelse af sin opdagelse og af alle de forandringer, den havde medført i hendes liv. Men inden samtalen med hende var slut, viste det sig, at hendes menneskesyn langt fra var kristent. Dette dybeste i hende skulle nemlig leve videre i hendes kommende inkarnationer. Det var aldrig faldet hende ind at integrere sin opdagelse i kristen sammen-

hæng. Og denne tilværelsesforståelse - reinkarnation - var åbenbart helt selvfølgelig for de andre medvirkende.

Og så sidder man dér igen - som så ofte før - med en kompleks følelse af afmagt og desperation. Kirken har den rigdom, som så mange søger efter. Hvorfor er kirken - vi - ikke så synlig, at åndelig opgaven naturligt fører til den?

Paulus taler om Guds liv i os som en hemmelighed, han er sat til at forkynde. (Kol. 1.27)

Nøjes vi med at vogte det som en hemmelighed?

Grethe Livbjerg

Lourdes-valfart

En lørdag eftermiddag, hvor solen skinner, kan der være så meget, der trækker. Det kan være en film, man vil se, det kan være haven og de nye spirer, der trækker o.l., men så har man i baghovedet jo bevidstheden om, at der er liv i Skt. Norbert menighed, og at vi har mulighed for at høre og se noget om Lourdes.

35 fra menigheden samledes, og pater Kerkhofs indledte med nogle historiske betragtninger, bl.a. om at der fandtes valfarter til før de kristne. Jøderne til templet i Jerusalem, hinduer til Ganges, muslimer til Mekka osv. Både Det gamle og Det ny Testamente beretter om valfarter. Og efter Jesu død deltages i sådanne.

Det var nok meget tankevækkende at blive mindet om nogle sammenhænge, da man ellers er så vant til at få Lourdes serveret som noget alenestående, hvad det jo ikke er.

Oplevelser på stedet

Som noget helt nyt, var det nu muligt at se den »officielle« diasserie med dertil hørende tekst på dansk. Vi fik faktisk en god historisk gennemgang

af denne lokalitets berømted.

Dertil fik vi uden billeder indtryk af oplevelser på stedet, bl.a. om hvordan man er »universel« som katolik, medlem af en verdenskirke.

Og så var der også oplevelsen med de syge, handicappede o.l., deres glæde, men også det meget vigtige, at man »lærte« at se sig selv, som man nu engang er, selv om denne oplevelse var svær at acceptere.

Også de frivillige hjælpere fik vi et vink om, de unge danske, der tog derned for at gøre rent på hospitaler o.l., hjælp til de syge, eller der var de mange franskmænd, der brugte ferie og penge på at være der og få det hele til at glide.

Så fik vi endnu en serie billeder, denne gang alene ledsaget af musik fra Lourdes-LP'en. Man fik stærk lyst til at gå hjem og lægge den på selv. Eftermiddagen havde nok også været noget for de ikke-katolikere, der ved lidt om Lourdes.

Jo, vi kan stadig glædes over aktiviteterne i Vejle.

Ruth og Knud Rohde (forkortet af Red.).

Børnebogsudstilling på Nordvanggård

»Når kristne børne- og ungdomsbøger er kvalitetsbøger« hedder den bogudstilling, som den katolske kirke i Bistrup og børnebibliotekar Gunhild Lindstrøm, viser i kostalden på Nordvanggård søndag den 28.4. efter 10-messen og til kl. 13. Der er over 250 bøger m.v. og 25 meter plancher. De fleste af bøgerne er venligst udlånt af Birkerød Bibliotek. Menighedens bogsalg er åbent og velforsynet til lejligheden og der er kirkekaffe. Boglisterne Gode børne- og ungdomsbøger og Børn, bøger og

kristendom, som begge er skrevet af Gunhild Lindstrøm, kan fås.

Udstillingen er lavet for forældre, lærere, medarbejdere i det kirkelige børnearbejde og præster, og det er første gang, at børn og unge også selv har lejlighed til at se den. Lørdag formiddag vises den for deltagerne i katolske børnehavers årsmøde på Nordvanggård, og desuden andre menigheder eller skoler gerne ville vise udstillingen, er de velkomne til at henvende sig til Gunhild Lindstrøm på (02) 31 32 13.

Ellen Nielsen fylder 80 år

Kommer snart med ny bog

Forfatteren Ellen Nielsen fylder fredag den 26. april 80 år. Mange venner fra nær og fjern, også uden for den katolske kirke vil benytte denne lejlighed til at sende Ellen Nielsen en hilsen.

Belæst og sprogkyndig med sine kilder fra hele verden giver Ellen Nielsen med den vide horisont og den store kontaktflade som kulturskribent ved forskellige blade, og som foredragsholder også i radioen, tanker udefra næring og er derved til inspiration for mange. Altid vågen altid på pletten som god journalist er hun, en kirkens ihærdige pennefører også gennem kronikker, avisartikler og dagens avispolemik som en sand kirkens datter, der

kæmper for kirken og for at fremme retfærdighed. Ellen Nielsen har derigennem bl.a. lært os engagement i kirken, har fortalt om de nye tendenser inden for kirken, om lægfolkets medansvar.

Den sidste halve snes år har Ellen Nielsen således interesseret sig for problematikken omkring kvinden i kirken. Det har været den store interesse, og i dag er Ellen Nielsen personligt engageret i at fremme en saglig kvindesforskning, en feminologi, som den finder sted andre steder i verden. Disse studier har udkrystalliseret sig i de let læst, men dybtgående bøger »Kvinden i mandens kirke« (1978) og »Kvinden i forhistorien« (1981). Nu ven-

Ellen Nielsen.

ter vi med spænding på hendes bog om »Manden og hans dårlige samvittighed«, der netop i disse dage er på vej.

Og så sanelig om Ellen Nielsen ikke var på i et radioforedrag for nylig, hvor hun aktuelt og frisk fortalte om en oldkirkedame til påskeceremonier i Jerusalem.

Jo vist er Ellen Nielsen som indholdelsesrig personlighed, der er kendt og værdsat i vide kredse med til at tegne kirkens ansigt herhjemme.

Bodil Plate Petersen

Ingen verdensfred Ny bog af Hans Küng

Hans Küng, Josef van Ess, Heinrich von Stietencron, Heinz Bechert: *Christentum und Weltreligionen, Islam, Hinduismus, Buddhismus* (631 sider) (1984 Piper, München Zürich) ca. 34,- DM

Ingen verdensfred uden religionsfred. Ingen religionsfred uden dialog mellem religionerne. Ingen dialog uden nøjagtigt kendskab til hinanden.

Det er udgangspunktet for Hans Küngs oplæg til en dialog, et forsøg på, økumenisk at omfatte de tre verdensreligioner: Islam, hinduisme, buddhisme.

Küngs medarbejdere giver i få kapitler hver især en skildring af en af disse tre religioner. Skildringerne er dybtgående og alligevel klare og forståelige for lægfolk. Hans Küng giver et kristent svar på hver religion. Svarene er klare

og detaljerede og hviler på et grundlag af katolsk kristen lære. Hans Küng føler sig aldrig fristet til en konturløs religionsblandning.

Ikke oversat men let læselig

Hans Küng giver ingen løsning på problemerne. Hans bog er en opfordring til dialog på grundlag af bedre forståelse og kendskab.

Bogen er ikke oversat endnu, men det tyske sprog, den er skrevet i, er absolut læseligt og forståeligt.

M. Grandt

Læserne skriver

Fortsat fra side 4

Mere om søndagstræf på Magleås

Der skal allerførst lyde en tak til styrelsen på Magleås for at have undfanget en gode idé og for at have ført den ud i praksis.

Der tænkes naturligvis på de ovenfor antydede søndagstræf-dage. Her har vi, i overkommelig afstand fra storbyen, bispedømmets smukke og velindrettede kursusjendomme som et velegnet sted for mange kurser, retræter og andre arrangementer, som vi allerede har kendt det gennem mange år. Men ofte har det smukke sted sovet for megen tornerosesøvn, i hvert fald om søndagen.

Samtidig er vi naturligvis mange, der både gerne vil tage en tur op til det dejlige nordsjællandske område i Høsterkøb, og som også gerne vil tage del i en kulturoplysende åbning mod kirkens mangfoldighed og mod impulser fra al menneskelig kultur, der må ligge Kirken på sinde. Kirken er jo, qua sin forsynsbestemte opgave, placeret »midt i verden«. Vi skal ikke blot tjene hinanden *intra*, men også *extra* såkaldte »egne rækker«.

Det var med forventning, at man den 10. marts i år begav sig til det første træf. Hvor mange ville nu

have taget imod indbydelsen til at være med omkring dette initiativ?

En større, veloplagt og meget »varieret« forsamling havde fundet vej.

Her gjaldt det jo også, at man kunne »træffe« et milieu, nemlig Cisterciensernes kloster på Bornholm, der til daglig er så roligt placeret i forhold til storstad og andre pulserende områder, som det er klostrets mening at være det. Men KVIP-gruppens videofilm gav et udmærket indblik i klostrets liv, arbejde og opgave. Ikke mindre oplysende, instruktivt og humorfyldt inciterende var priorens, broder Frans van Haarens efterfølgende dialog med forsamlingens spørgelyst.

Nu vil der være grund til at fremhæve, hvad der synes særligt værdifuldt ved et arrangement som dette. At forsamlingen, der i kirkerummet vil være *menigheden*, som i sagens natur må være prædikantens tavse tilhørere, der har en lejlighed for, i direkte dialog, at mødes med eftermiddagens emne, spørge, kommentere og vurdere. En side af vort liv som modne kristne, der i vor tid og samtid appelleres meget stærkt

til, og som såvel menighedens forsamling som den omgivende verden kan have brug for.

Helt på denne, efter oplægget forventede linie, ligger emnet for søndagstræffet i april: *Rachel og Israel Rachlins* beretning om deres »16 år i Sibirien«. Sammenhængen mellem arrangementets emne og forholdet til vor samtids åndelige kontraster er så indlysende, at forklaring er unødvendig. Desto mere skærpes, måske, forventningen til, hvad de kommende søndagstræf vil byde på.

Men ikke alene det. Man kan måske ane yderligere muligheder for kommende arrangementer på Magleås, i hovedstaden eller andre steder i landet, hvor vi kan tilbydes en kristen »højskolevirksomhed« ud fra dette initiativ. Der skulle være rige muligheder for at samle mange mennesker om en lødig, økumenisk og almen menneskelig dialog.

Tak for initiativet!

Jonna Jensen

Fle læserbreve i næste nummer

Pigen der trådte på brødet

»Ja, Jesus lever, men her får ingen parkeringsplads«. En replik fra Ridersalens forestilling med Jytte Abildstrøm i spidsen, som fandens oldemor.

Det er en god forestilling, som i allerhøjeste grad er tankevækkende, samtidig en stor visuel oplevelse med meget spændende dekorationer, som udnyttes på en overraskende måde.

Manuskriptet er skrevet

af Elsa Gress i en meget fri og original gendigtning af H. C. Andersens eventyr af samme navn.

»Pigen der trådte på brødet« er et fint oplæg her i fastetiden. Oplevelsen af stykket kan nemt holde sig til langt efter påske.

Med venlig hilsen fra en begejstret tilskuer.

Jonna Bachdal

P.S. Stykket er ikke rigtigt egnet for børn under 10 år.

NY Testamente
- på hverdagsdansk

»Den får lige ind!«

KØB DEN HOS
BOGHANDLEREN
- fra 15. april

Stillinger

EFG-elev til DUK's sekretariat

Danmarks Unge Katolikker søger en EFG-elev m/k til uddannelse inden for kontor-faget; All-round.

Tiltrædelse pr. 1.8.85.

Hvis det har din interesse, så send en skriftlig ansøgning vedlagt bevis for basisuddannelsen til: Danmarks Unge Katolikker, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.

Ansøgningen skal være os i hænde senest den 1.5.85.

Yderligere oplysninger gives ved henvendelse til: Hanne Kristensen på tlf. 01-20 63 63.

Kreativ lærer til Fredericia

Pr. 1. august 1985 søges en energisk og kreativ lærer med humoristisk sans til at undervise i formning og håndarb. - andre fag efter aftale.

Ansættelse sker på grundlag af overenskomst mellem DKS og FGL. Sct. Knuds Skole er en selvejende institution bhkl.-10. kl. på katolsk grundlag.

Ansøgeren skal være personlig kristen (fri kirke, folkekirke eller den katolske kirke). Ansøgning sendes til Styrelsen, Sct. Knuds Skole, Sjællandsgade 50 C, 7000 Fredericia senest 1. maj.

Oplysninger kan fås hos skoleleder Jørgen Braarup.

P.S. Det ville være fint dersom ansøgeren ville indgå i sognets børne- og ungdomsarb.

Radio- og tv-nyt

Ved John Lundorf

Til lytter- og seermøde

Den 20. og 21. april afholder Danmarks Radio sit årlige lytter- og seermøde - i år er det for Sønderjyllands amt.

Mødet, der er tilrettelagt i samarbejde med Sønderjyllands amts programråd, er et led i den direkte kontakt med lytterne og seerne og med repræsentanter for kulturlivet, folkeoplysningsarbejdet m.v. i amtet.

I mødet, som holdes i Åbenrå, deltager bl.a. radiorådsformand Birte Weiss, generaldirektør Laurits Bindsløv, programdirektør Hans Jørgen Jensen og programcheferne.

Programmet omfatter temadebatter om TV-Syds udsendelser og Børne- og Ungdomsafdelingens udsendelser.

Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund vil deltage med landsformanden John Lundorf, samt tre medlemmer fra amtet, nemlig Jean Langwadt, Tønder, Carla Pedersen, Kruså, og Marianne Sørensen, Skærbæk. Lederen af distriktsradioen for Syd- og Sønderjylland, Frode Kristoffersen bliver mødets leder.

Debat om abort i kristent tv

Københavns Kristne Radio/TV sender regelmæssigt et magasinprogram om kirke og kultur, kaldet

»Focus«. I Focus-udsendelsen onsdag d. 24. april kl. 20-21 vises filmen »De første dage«, som udgangspunkt for en debat om abort.

Stil ind på kanal 53 og 56

Udsendelsens producer Birger Chr. Lind oplyser, at han har valgt denne film fra Kateketcentralen, fordi den på en meget fin måde fortæller, at det ufødte barn også er et Guds barn. I udsendelsen medvirker en læge, en teolog, en politiker og en mor.

KKR/TV's udsendelser kan ses i store dele af Sjælland, når man stiller ind på kanal 53 og 56.

Møder og arrangementer

Jesus er vejen - vejen til Jesus

Søndag den 21. april kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvejen 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Maria og Bønnen - v/ Paul Marx.

Alle er velkomne.

Katekeseindslagene optages på kassettebånd og kan udlånes til nye, der ønsker at være med. Henvendelse: Else Marie Pade og Bente Selsø, Berlingsbakke 20a, 2920 Charlottenslund. Tlf. (01) 64 29 96 (bedst kl. 8-9) og (01) 63 08 04 (bedst kl. 17-18).

Sct. Knuds Kirke Svendborg

Freitag d. 26. april 1985.

»Spedalske i Indlen«. Foredrag med lysbilleder ved dr. med. Viggo Clemmensen. Kl. 19.30 efter aftenmessen i menighedssalen.

Udstillingen Når kristne børne- og ungdomsbøger er kvalitetsbøger...

vises på Nordvanggård, Bistrup Byvej 4 søndag den 28.4. kl. 11-13.

+ over 250 bøger m.v. + 25 m plancher + gratis boglister fås + bogsalg + kirkekaffe for forældre, lærere, kateketer, præster, DUK-ere + bus 327, 328, 391

Den Hellige Familjes Kirke
Gunhild Lindstrøm

Årsmøde for katolske børnehaver

Foreningen af Katolske Børnehaver afholder årsmøde den 26.-27. april 1985 i Børnehaven Fredsholm i Birkerød. Fredag aften generalforsamling og lørdag formiddag gennemgang af kristne børnebøger ved børnebibliotekar Gundhild Lindstrøm.

Børnehavernes personale og bestyrelser er indbudte, men også katolske pædagoger uden for vore børnehaver er velkomne.

Sr. Cecilie Maes
Svendborg, tlf. 09-21 10 35.

DKKF 60 år

Danmarks katolske Kvindeforbund fejrer 60-års jubilæum med en reception på Magleås, lørdag 27. april mellem kl. 15 og kl. 17. Alle er velkomne.

Landsstyrelsen

Det sker på Magleås

Tirsdag den 16. til fredag den 19.4. Direktoratet for gymnasieskolerne og HF holder midtvejskursus for engelsklærerkandidater.

Onsdag den 24. til torsdag den 25.4. Tværkommunalt projektsamvirke for pædagogik og informatik holder møde.

Freitag den 26. til søndag den 28.4. Dansk Katolsk Kvindeforbund holder landsgeneralforsamling og fejrer sit 60 års jubilæum. Se annoncen andet steds i bladet.

Freitag den 3. til søndag den 5.5. Tro og Lys holder weekendmøde.

Fremskridtets Pris

Tirsdag den 30. april kl. 20 indbyder AC og Stenogildet til en drøftelse

Professor dr. med Povl Riis
Lægevidenskabens nye teknikker
og deres etiske perspektiver.

Professor Riis er medforfatter til Indenrigsministeriets betænkning Fremskridtets Pris.
Sted: Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B.

Generalforsamling

Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Lolland-Falster afholder den årlige generalforsamling med dagsorden ifølge lovene søndag den 28. april 1985 kl. 11 i Fredensgade 15, Nykøbing F.

Retræte på Stensballe Kloster

Der vil blive afholdt retræte på Stensballe Kloster fra mandag d. 6. maj kl. 19.30 til fredag d. 10. maj kl. ca. 10. Pater Paul Marx vil lede retræten, og emnet vil være:

Hørre, lær os at bedø

Prisen for retræten vil blive kr. 400.-. Man bedes så vidt muligt selv medbringe lagen og håndklæde. Tilmelding skriftligt eller telefonisk (05) 61 82 77.

Heldagsudflugt med fuld damp i veteranotog

Følgende 6 sogne arrangerer en idyllisk heldagsstur med » eget« lejert veteranotog søndag den 9. juni.

Hellerup, Herlev, Hørsholm, Lyngby, Ordrup og Søborg.

Toget afgår fra Lyngby station kl. 9.00 mod Roskilde, hvor vi glæder os til at fejre messen i Sankt Laurentii kirke kl. 11.00.

Efter messen spiser vi den medbragte frokost samt drikkevarer i parken eller i den katolske skoles kantine.

Drikkevarer: Øl, sodavand og kaffe kan også købes i toget.

Herefter kører vi videre til Grevindeskoven ved Tureby station, hvor vi vil lege med børnene og drikke eftermiddagskaffen. Hjemkomst ca. kl. 17.

Billetpris: kr. 60.- for voksne og kr. 30.- for børn, dog max. kr. 180.- for familier med hjemmeboende børn.

Turens gennemførelse er afhængig af god tilslutning. Alle er velkomne.

Tilmelding er bindende og skal ske inden søndag den 5. maj til de respektive sogne eller til Belå Hoyos (01) 62 67 14 eller Sonja Hede (01) 69 67 98.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

LØGUM KLOSTER HØJSKOLE

Forstandere: Riis og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Ikke mere tøj

Sakramentskirken modtager ikke mere tøj til Polen, men henviser i stedet til Frelsens Hær eller Kofods Skole.

Katolsk Forlag

søger billigt kontorlokale i Kbh., ca. 12 m², ca. pr. 1. august 1985 - helst på strækningen: Østerbro - Bredgade, i nærheden af vort lager. Henv. tlf. 01-29 90 72 kl. 9 - 11.

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1985

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel ..... kr. 4.950.-

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.500.-

Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteén
Barsehøj 25, 2900 Hellerup
Telefon 01-65 63 41
eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.
telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Døde

Vor kære moster
Anny Hawranek

er stille sovnet ind.

Århus, den 21. marts 1985.

Karen, Kirsten og
Anne-Bente Rosenlund
med familie

Begravelsen har fundet sted i stihed fra den katolske kirke i Århus.

Min kære far og broder
Jens H. Simonsen
Dalum Kloster

sov stille ind fredag den 22. marts.

Ruth og Ebbe Simonsen
Anne Helene og Orla Larsen
R.I.P.

R.I.P.

Min kære mand, min far

Erik Bender Mortensen

er sovnet ind natten til den 24. marts efter lang tids sygdom.

Liv og Mikael

R.I.P.

Min kære hustru, mor, svigermor og mormor

Kazimiera Burzak

er afgået ved døden den 14. marts 1985.
(59 år).

Mieczyslaw Burzak
Halina, Paul og Tina Kulas

Bisættelsen har fundet sted fra St. Annæ Kirke den 18. marts.

Salg og service

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

Aut.
elinstallatør

**EL MOGENS
LARSEN**

Rørledning 31a 6200 København Ø 25 50 63 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

MØBLER

Søger De kvalitetsmøbler, så aflæg vort forretning et besøg og se vort store udvalg i reoler, opholds- og spisestuer.

ANDERS SVENDSEN
Nordre Frihavnsgade 13
København Ø.
Tlf. (01) 26 60 70

Registreret revisor F.R.R.
J. Brangstrup
Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

CELAM drøftede fattigdommen i Latinamerika

San José/Costa Rica (KIPA) - Det latinamerikanske bisperråd, CELAM, indledte for nylig sit arbejds møde under ledelse af biskop Antonio Guarracino. 5 kardinaler, 22 ærkebiskopper og 33 biskopper deltog i det pastorale møde i San José.

Kritisk vurdering

Mødets hovedtema var kirkens rolle i forbindelse med den tiltagende fattigdom i Latinamerika. I denne forbindelse blev især CELAM's kommissioner, der arbejder på det sociale område, underkastet en kritisk vurdering. Men mødet beskæftigede sig også med katekese, samfundets meddelelsesmidler, ungdom og familie og de ikke-troende.

I sin åbningstale konstaterede biskop Guarracino med tilfredshed, at valgene i Argentina, Brasilien, Uruguay, El Salvador og Nicaragua har beredt disse lande en vej til demokrati.

Ærkebiskop Miguel Obando y Bravo af Managua gav i sit indlæg om Nicaragua udtryk for, at der efter hans mening allerede var påbegyndt en dialog, der muligvis ville være i stand til at gøre en ende på volden og løse op for den vanskelige situation.

Situationen forværret

Det blev straks fra mødets begyndelse slået fast, at siden CELAM's møde i 1979 er fattigdommen i Latinamerika ikke aftaget, men tværtimod tiltaget.

Knallerter og motorcykler ved han alt om. Bare han også vidste, om fremtiden vil give ham en chance til at bruge sin viden til noget tilfredsstillende. Foto: Jesper Dijohn.

Tilsmudsning af Karl Rahner i Vatikanets avis

Rom/Graz (KIPA) - Ifølge det østrigske katolske pressebureau Kathpress har flere kendte teologer, bl.a. Johannes Bauer, som underviser i dogmehistorie og økumenisk teologi ved universitetet i Graz, i skarpe vendinger taget afstand fra en artikel i Vatikanstatens dagblad »L'Osservatore Romano«, hvori en dominikaner, Daniel Ols kalder den afdøde teolog Karl Rahners økumeniske tanker for »luftkasteller og i strid med katolsk ortodoksi«.

»Den i øvrigt total ukendte Daniel Ols tillader sig at bagvaske vor tids måske største katolske teolog og hans kollega Heinrich Fries«, siger Bauer, der undrer sig over, at L'Osservatore vil spille spaltepals på »en ukendt teologs ukvalificerede ytringer«.

Den 30-årige Ols bebrejder Rahner og Fries, at drivkraften bag deres teologi var følelsesladet og deres grundmotiv kættersk.

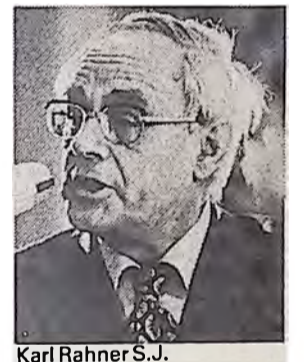
»Begge forfatteres opfattelse af de reelle muligheder for kirkernes genforening i dag lyder måske utopisk og har givet anstød hos nogle«, svarer Bauer, »men der gives anstød, som kirken har mere brug for end nogensinde, hvis den vil forblive troværdig«.

Allerede i 1983 kritiserede kardinal Joseph Ratzinger begge teologers fælles bog »Einigung der

Kirchen - Reale Möglichkeit«, som »teologisk akrobatik«. Heri fremsætter Rahner og Fries den tese, at ingen delkirke i et fremtidigt kirkeforbund udtrykkeligt og bekendelsesmæssigt må forkaste en læresætning, som er forpligtende dogme i en anden delkirke. Hertil bemærkede Ratzinger: »Kirkernes genforening kan ikke foregå efter opskriften: Bare de marcherer sammen, så er det ikke så vigtigt, hvad de enkelte tænker«.

Udmærket debatoplæg

Professor Aloys Klein fra det økumeniske Johann Adam Möhler-institut i Paderborn understreger, at uanset om et par teser i Rahners og Fries' bog forekommer utopiske med henblik på protestanters accept af dem, danner bogen et udmærket debatoplæg. Det ses bl.a. deraf, at bogen allerede er oversat til fem sprog. Aloys Klein frygter, at det er derfor, at L'Osservatore Romano nu retter fornøjede angreb mod den.

Karl Rahner S.J.

Kirkelig vielse af fraskilte nu tilladt hos anglikanerne

London (KIPA) - For fremtiden er det sognepræsterne, der i den anglikanske kirke skal afgøre om fraskilte, der igen ønsker at indgå ægteskab, kan få kirkelig vielse.

Med denne bestemmelse har biskoppernes kammer (et af den anglikanske generalsynodes tre kamre) afsluttet en debat, der har varet i mange år, om hvorvidt fraskilte igen kan blive kirkeligt viet i Church of England.

Forskellig praksis fra sogn til sogn

Den anglikanske kirke kender ikke sådan som den katolske kirke til en ægteskabsdomstol, men har på den anden side altid indrømmet den statslige skilsmisseret en vis indflydelse. Hvad angår spørgsmålet om ægteskabets uopløselighed eller mulighed for skilsmisse har der - bortset fra de rent pastorale problemer - allerede længe rådet meget modstridende meninger. I årtier er forbudet mod at give fraskilte adgang til igen at blive kirkeligt viet blevet håndhævet meget forskelligt fra sogn til sogn.

Trods modstand har den anglikanske kirkes

generalsynode søgt at løse denne problematik med et typisk engelsk kompromis. Ifølge dette skulle »værdige fraskilte« efter en kompliceret procedure kunne gifte sig igen - kirkeligt - med biskoppelige godkendelse. Dette kompromis stødte dog på stor modstand. Den »katholiciserende« fløj i Church of England fordømte denne afgørelse som et forræderi mod princippet om ægteskabets uopløselighed. De der står protestantismen nær, syntes kompromis'et var for kompliceret og for lidt liberalt. Resultatet: De enkelte bispedømmers synoder afviste det omhyggeligt udarbejdede projekt med 33 stemmer mod 13.

Kirkelig vielse eller kirkelig velsignelse

Nu har biskoppernes kammer draget konsekvensen af denne afstemning. I stedet for en kompliceret fremgangsmåde overlades afgørelsen til den enkelte sognepræst. Samtidig trak biskopperne deres - hidtil desuden snarere teoretiske - afvisning af en »Service of Blessing«, en gudstjeneste, hvor et borgerligt viet par får kirkens velsig-

nelse til deres indgåede ægteskab.

Denne gudstjenesteform har siden krigens afslutning vundet indpas for de nygifte par, der af en eller anden grund ikke havde kunnet få en kirkelig, men kun en borgerlig vielse. Skikken havde dog ikke de kirkelige myndigheders godkendelse. Nu har heller ikke biskopperne officielt længere noget imod, når det pågældende par efter deres borgerlige vielse får kirkens velsignelse ved en ordets gudstjeneste.

En del præster afviser den nye regel

I England påskønner man, at en del af de anglikanske præster helt afviser de nye regler og ikke er parate til at give nogen som helst indrømmelser. Mange vil dog sikkert efterkomme enhver anmodning fra fraskilte om kirkelig vielse. Nogle vil sikkert - hvad der vel er meningen med de nye regler - foretage en omhyggelig udvælgelse.

Dermed har afgørelsen imidlertid ikke ført til det ønskede resultat, ikke mindst, fordi ansøgerne selv kan vælge, hvilket sogn, de ønsker at tilhøre.

Anglikansk menighed vil blive katolsk

Birmingham (KIPA) - En anglikansk menighed ønsker sammen med sin sognepræst Leslie Hamlett at gå over til den romersk katolske kirke. Meddelelsen stammer fra den katolske ærkebiskop af Birmingham, Maurice Couve de Murville, som siden efteråret 1984 har formidlet kontakten med Vatikanet. Kirkeretlig bliver sognet omdannet til én juridisk person.

Dette har i længere tid

været skik for medlemmer af de episkopale kirker i USA, som ønsker at gå over til den katolske kirke.

Pastor Leslie Hamlett er gift og har tre børn. Efter sin overgang til den katolske kirke vil han modtage den katolske præstevielse.

Næste nummer udsendes den 1. maj

500 elever

Fortsat fra forsiden

var dækket op til de hvide, men de sorte måtte selv finde sig til rette. Der opstod hurtigt konflikter, men politiet fik snart etableret den fornødne ro og orden igen. En politisk tale førte nær til revolution, men lederen blev hurtigt ekspederet videre til Moskva.

En af lærerne på skolen, Jacob Frandsen satte sit lange hår på aktion - til stor opstandelse for mange af skolens elever. Det indbragte ca. 600 kr.

Arrangørgruppen bestod af 8 elever, som var utrættelige i deres arbejde, udtaler en af skolens lærere. Nordisk Operation Dagsværk blev til en uforlignelig dag for både elever og lærere fra Niels Steensens Gymnasium.

kk

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling: Vesterbrogade 28, 3., DK 1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Giro: 5 00 14 71, Ansvarstiftelsen, katolsk orientering, Bredgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarrafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husestande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Næskov.

katolsk orientering

Valfarterne, side 2-3

Ministranterne, side 6

Orientering fra sognene, side 7-11

Pavens skrivelse til de unge, side 12

Vejen til genforening med anglikanerne

Åbenhed, ærlighed og fremsynethed nødvendig

London (KNA) – Hvis den romersk-katolske og den anglikanske kirke arbejder sig hen mod en genforening, bør den katolske kirke lette denne opgave ved at gennemføre langt mere konkret, hvad den har vedtaget under Det andet Vatikankoncil. Det

udtalte Enhedssekretariatets formand, kardinal *Jan Willebrands* på et pressemøde i London sidst i marts. Især bør den fornyede opfattelse af kirkens myndigheder og myndigheden i kirken omsættes i praksis, så den i langt højere grad nærmer sig autoritetsudøvelsen inden for den anglikanske kirke og de protestantiske kirker.

Også på den praktiske sjælesorgs område har den katolske kirke langt fra udtømt alle de muligheder, koncilet har givet os, sagde Willebrands. Vi har menighedsråd, pastoralråd med lægfolk og gejstlige, vi har bispesynoder og -konferencer, men alt dette rådsvesen skal omstøbes til langt mere praktiske former, hvis det skal kunne tåle sammenligning med andre kirkers autoritetspraksis.

I koncilets ånd

Willebrands udtrykte håbet om, at den forestående ekstraordinære bispesynode i efteråret i Rom vil komme ind på dette emne, siden det er pavens ønske at vurdere, hvor meget af koncilets beslutninger der er virkeliggjort. Pavens »brillante

initiativ« er ifølge kardinal Willebrands i stand til at lade kirken og verden genopleve Det andet Vatikankoncil's ånd af åbenhed, ærlighed og fremsynethed.

Officiel start på forberedelserne til den ekstraordinære bispesynode

Rom (KIPA) - Pave *Johannes Paul II* modtog for nylig medlemmerne af bispesynodens generalsekretariat i audiens og indbød dem i tilslutning hertil til en »arbejdsfrokost«. Det var den »officielle« start på forberedelserne til den ekstraordinære bispesynode, der finder sted i Rom 25. november til 8. december i år. Synoden skal fejre 20 årsdagen for Det andet Vatikankoncil og udveksle erfaringer om dets gennemførelse.

Bisperådet ved synodens generalsekretariat består af 15 medlemmer, hvoraf de 12 blev valgt i efteråret 1983 ved den sidste ordinære bispesynodes møde. Tre af dem repræsenterer Europa, tre Afrika, tre Amerika og tre Asien og Oceanien. De sidste tre medlemmer er udnævnt af paven.

Kirken står på jeres side

Paven retter et budskab til arbejderne

Avezzano (KIPA) – »De store problemer på arbejdsområdet, især arbejdsløsheden, kan kun løses ved gensidig solidaritet og broderlighed«, udtalte paven i en radioudsendelse på seks sprog i anledning af festen for Skt. Josef den 19. marts.

Paven opfordrer arbejderne i hele verden til »at have tillid til kirken, som er dem nær i deres vanskeligheder og forhåbninger. Kirken står på jeres side i forsvaret for jeres berettigede forventninger og respekten for arbejdets værdi. Arbejdet er et væsentligt bidrag til menneskets menneskelige og kristelige udvikling, men har ud over sin dennesidige også en tidsoverskridende betydning, fordi det enkelte menneske gennem sit arbejde også virkeliggør sig selv i evangelisk forstand.«

Denne befrielses-dialog burde føres i bispedømmer og sogne, for det er der, arbejderne lever deres dagligliv og deres kristne liv, sagde paven, som

sluttede: »Alt, hvad Kristus lærer os, skal kristne arbejdere virkeliggøre gennem deres arbejdes rimelighed og deres kristne livs oprigtige vidnesbyrd.«

Avezzano er bjergstationen i Abruzzerne, hvor-

fra tele-satelitten Telespazio styres og forsynes med nyheder. Paven ville have holdt sin tale herfra den 19. marts, festen for Skt. Josef, men snestorme tvang ham til at udsætte sit besøg i Avezzano til søndagen derefter.

250.000 deltog i ungdomsfestival

Rom (KIPA) - Pave *Johannes Paul II* har opfordret ungdommen i hele verden til at være med til at tage stilling til vore dages store udfordringer; til at fordrive »krigens spøgelse« og skabe fred.

Ved den anden internationale ungdomsfestival opfordrede paven de mere end 250.000 deltagere fra 70 nationer, der var samlet på pladsen foran Laterankirken, til at tage medansvar for samfundet og for kirken.

Det er ungdommens opgave at medvirke til en sand og ægte udvikling,

der fører til større retfærdighed og skaber den rette ligevægt mellem »at være« og »at have«. Denne proces må i sidste instans føre til større broderlighed blandt menneskene og til en »kærlighedens civilisation«, betonde paven, der blev hilst med stor begejstring af de forsamlede unge katolikker.

Det to-dages møde for katolske unge fra hele verden endte med, at over 100.000 unge deltog i palmesøndagsgudstjenesten på Peterspladsen, hvor der var forsamlet ca. 200.000 mennesker.

450-året for Thomas Morus

Den 7. maj vil det være 450 år siden den engelske kansler Thomas Morus blev henrettet. Han nægtede at følge kong Henrik VIII i sit brud med Rom og betalte sin trofasthed mod kirken med martyrdøden. Vatikanet udgiver tre nye frimærker i anledning af 450-årsdagen.

Kansler Thomas Morus

Pastoralrådet mødes på Sostrup Slot 11.-12. maj

Lørdag den 11. og søndag den 12. maj mødes pastoralrådets medlemmer til deres forårsmøde hos søstrene på Sostrup.

Udover forretningsudvalgets beretning fra formanden, fremlægges Ansgarstiftelsens regnskab. Udvalget, der beskæftiger sig med pavens rundskrivelse om familien »Familiaris Consortio«, vil også til dette møde fremlægge deres arbejdsresultater siden

pastoralrådsmødet i november.

Forretningsudvalget har som tidligere omtalt i »katolsk orientering« anbefalet biskoppen, at en betænkning vedrørende den ny kirkeret skal drøftes på dette møde. Betænkningen der er udarbejdet af *Erling Tiedemann*, indeholder ikke de store ændringer i vedtægterne for menighedsrådene og pastoralrådet. Bi-

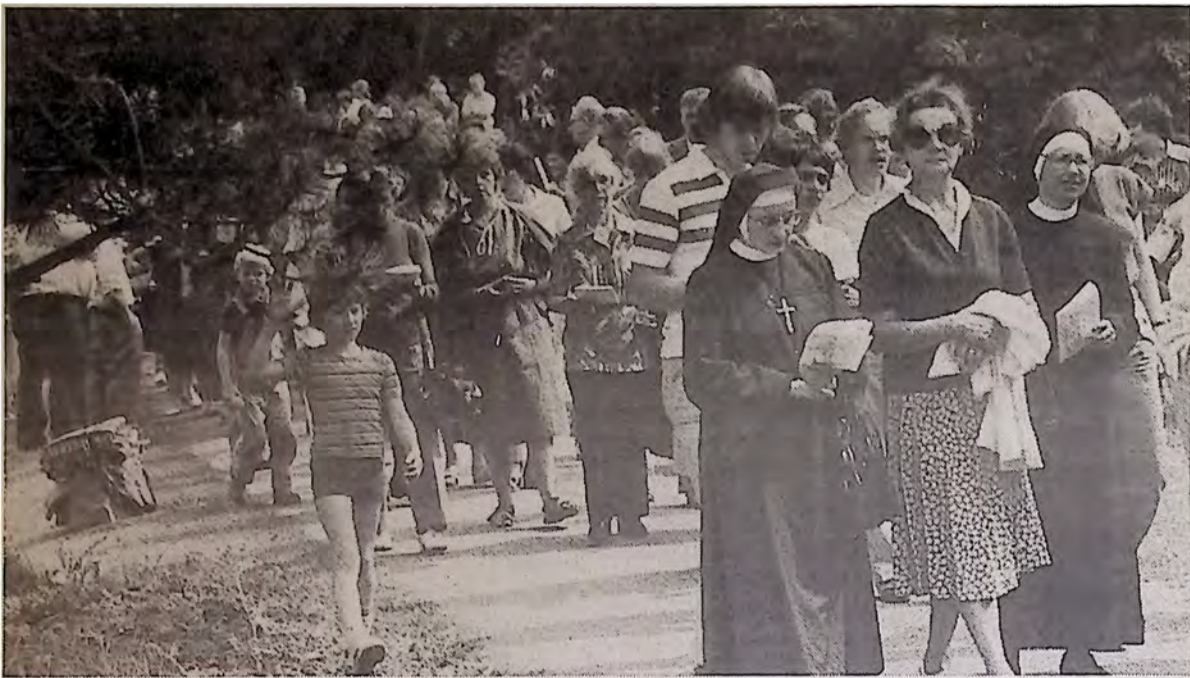
skoppen vil høre om rådets mening, før han beslutter sig med hensyn til betænkningens indhold.

Udvalget, der gennem det sidste år har beskæftiget sig med mulighederne for en katolsk højskole, vil også gøre rede for deres videre arbejde.

Lørdag aften vil biskoppen orientere om præstesituationen i bispedømmet.

kk

Valfarter - kald - ungdom

Af biskop Hans L. Martensen

Asebakken og Øm

Efter en lang vinter glæder vi os dobbelt over foråret. Valfarterne til Åsebakken og Øm er med til at præge vor katolske forventning:

»Jeg tør måske vel få at se min vinter blive til en vår i år«...

Midt i en hård og kold tid har vi lov at drømme om forår over den katolske kirke.

Vi er vant til, at vejret kan drille og gøre valfarterne usikre. Om så mere spændende er det, hvert år at tage chancen én gang til! Jeg håber, at katolikkerne øst for Storebælt noterer datoen den 19. maj - søndagen mellem Kristi himmelfart og pinse. Da vil vi samles til Åsebakkevalfarten. Og jeg håber, at katolikkerne vest for Storebælt vil notere søndagen efter pinse, den 2. juni til Øm-valfarten.

De to valfarter er tilsammen et slags årligt tilbagevendende landsdækkende stævne. Men mere end stævne: de er også valfarter i ordets ægte betydning.

Valfart skal være symbol på troens »vandring« og troens fællesskab. Der er tradition for, at københavnske menighedsmedlemmer vandrer gennem skoven til Åsebakken. I Øm vandrer vi i fælles procession omkring markerne. Men også selve rejsen til Åsebakken og Øm er valfart - for selv om vejen kan tilbagelægges i bil, er strækningen lang og besværlig (og dyr). Den er udtryk for, at de enkelte familier gerne ofrer noget

for at deltage i den fælles gudstjeneste og den fælles glæde.

Valfarternes tema

Temaet »Kald til liv og tjeneste« vil i år præge valfarterne. Dette tema er i god samklang med Åsebakkens og Øms karakter af Maria-valfarter. Maria er nemlig frem for alle andre et billede på det kristne menneske, der kaldes af Gud - for livets skyld og for at tjene andre.

Jomfru Marias kald

Gud sendte sin engel til Maria, for at hun på den måde skulle høre sit eneste kald: »Du har fundet nåde for Gud, og se, du skal undfange og føde en søn, og du skal give ham navnet Jesus. Han skal blive stor og kaldes den Højstes Søn; og Gud Herren skal give ham Davids, hans faders trone...«

Maria undrede sig over dette kald og var i vildrede med, hvorledes hun skulle bære sig ad. Hun spurgte englen: »Hvorledes skal dette gå til? Jeg ved jo ikke af nogen mand?«

Gud ikke blot kalder, men han viser hende også vejen og forbereder og forklarer det, der skal til: »Helligånden skal komme over dig, og den Højstes kraft skal overskygge dig; derfor skal også det, som fødes, kaldes helligt, Guds Søn.« (Luk. 1, 31-35).

Troens svar

Marias svar på Guds kald lyder: »Se, jeg er Herrens tjenerinde; mig ske efter dit ord.« (Luk. 1, 38).

Dette svar udtrykker fuldkommen tro og, her-

med forbundet, troens lydighed.

Svaret sammenfatter Marias troende holdning. Hun tror på, at Gud virkelig kalder hende. Hun tror på, at dette kald skal fremme livet - endda på den uhørte måde, at hun skal give liv til Guds egen, evige Søn. Hun tror på, at det liv, der skal fødes af hendes moderskød, er virket af Helligånden. Hun aner måske, at hendes barn Jesus skal blive et modsigelses tegn, og at hun selv vil komme til at gennemgå store lidelser. Men på trods af alt mørke og modstand, som kaldet måske vil føre med sig, holder hun fast ved troen på, at Jesus hendes søn skal arve Davids trone og være konge over Jakobs hus (d.v.s. jødefolket) til evig tid.

Hendes kald er større end alt, hvad menneskelig fantasi kunne drømme om: at blive Guds egen moder, at give liv til den forventede Messias, der skal frelse jødefolket og hele verden. Alligevel betragter hun dette kald, ikke som privilegie eller æresbevisning, men som tjeneste og intet andet end tjeneste. Hendes tro vil adlyde et hvilket som helst ord, Gud vil tale til hende: »Se, jeg er Herrens tjenerinde, det ske mig efter dit ord...«

Ungdomsår

Vi ved ikke nøjagtigt, hvor gammel Maria var, da hun modtog sit kald og blev Jesu Moder. Dog kan der næppe være tvivl om, at hun har været et sted mellem 13 og 19 år, altså teenager.

Hun har mere end nogen anden ændret verdenshistoriens gang - for hendes tro banede vej for Guds menneskevordelse. Ingen af historiens store larmende begivenheder har haft samme virkning som den stille tro, hvormed hun modtog Guds ord - uden at omverdenen anede noget derom.

Jomfru Marias kald passer godt til Valfarternes tema »kald til liv og tjeneste« - og det passer ligeledes til, at året 1985 internationalt er blevet erklæret som »Ungdommens år«.

Hvis verden skal have en fremtid, er det nødvendigt, at unge mennesker - ligesom Maria for snart totusind år siden - modtager et kald fra Gud, lytter til det, og tror på det.

Menighedernes opgave

Valfarterne og deres tema skal opmuntre menigheder, forældre og alle ansvarlige til besindelse på deres store ansvar for børnene og ungdommen.

Der er brug for opfindsomhed og udholdende indsats, for at både gudstjeneste og katekese kan komme børnene og de unge imøde. Hvis den katolske tro er det mest kostbare vi ejer - og gid vi ældre mere og mere må indse, at det er den! - så må vi ikke sky nogen anstrengelser eller nogen ofre for at bringe dette dyrebare af alt videre til næste slægtled.

Børnene og de unge har brug for en levende og vel tilrettelagt undervisning i troen. Ungdommen har brug for at opleve et katolsk fællesskab med an-

dre. Hvis vi synes, disse opgaver er umulige, så lad os alligevel bede Gud om at gøre det umulige muligt!

Paveord til ungdommen

I anledning af *det internationale ungdomsår* har Pave Johannes Paul II udsendt en apostolisk skrivelse til ungdommen. Skrivelsen er over 60 sider lang. Jeg vil her blot fremdrage nogle enkelte tanker fra dens afsluttende afsnit. Paven dvæler ved, at det er en vanskelig og truet verden, som vi ældre efterlader til de unge. De unge kunne føle bitterhed over den verden, de arver. Paven opfordrer dem til en »samtale med Kristus«, som kan føre til troens styrke og give håb i stedet for bitterhed. Hans siger:

»I unge brænder efter ægte broderlighed mellem alle mennesker, uden spaltninger, modsætninger og diskrimination.

»Brødre findes kun dér, hvor der findes en fader, og kun der, hvor der findes en fader, er menneskene brødre.

»Når I unge føler ønsket om broderlighed, så betynder dette, at »Guds ord bor i jer«. Den lære, Kristus har bragt, og som med rette kaldes det glade budskab, bor i jer. På jeres læber og rodfæstet i jeres hjerte bærer I Herrens bøn, der begynder med ordene »Fader vor«. Denne bøn, der åbenbarer Faderen, bekræfter tillige, at alle mennesker er brødre - og den modsætter sig med sit ganske indhold alle programmer, der er udkastet efter modellen menneskets kamp mod mennesker. Bønnen »Fader vor« befrier hjertet fra fjendskab, vold, terrorisme, diskriminering, og fra alt, hvad der krænker menneskets værdighed og rettigheder.

»Alt kommer an på, at Guds ord bor i jer. Med det er I stærke. Med det vil det lykkes jer at forandre verden og forvandle den, gøre den menneskelige og mere broderlig - og således føre den nærmere til Gud...«

Valfart

til Vor Frue af Aasebakken
søndag den 19. maj 1985

Valfarten udgår fra skovbrynet på Rudersdalsvej (over for Poppel Alle) i Holte klokken 8.45.

Fra Holte S-station går vi i »løs formation« til Rudersdalsvej, hvorfra valfarten starter klokken 9.00. Under sang og bøn: Valfart gennem Rude skov til Høsterkøb.

Klokken ca. 11.00: Højmesse på Vor Frue Kloster, Aasebakken, Høsterkøb.

Sang og samvær. Salg af katolske bøger og kort, rosenkranse m.m. og af sodavand m.m.

Klokken 14.15: Andagt med sakramental velsignelse.

Katolsk Valfarts Komite

PS 1: Man kan tilslutte sig valfarten ved »Bethlehem«, Vildt-fogedvej, 19 km-stenen, Hørsholm Kongevej, kl. 9.25.

PS 2: Der kører HT-busser fra Holte S-station til 19 km-stenen og videre til hjørnet af Hørsholm Kongevej og Høsterkøbvej.

PS 3: Spisning hos søstrene på klosteret skal bestilles i forvejen. Telefon: 02-81 06 98.

Biskoppens Sostrup-retræter

Tema: Tro og Moral.

En uges fællesskab i dejligt miljø på Sostrup Kloster ved Grenå, med familiemesser, undervisning, gruppesamtaler, bøn, frit samvær, familiehygge.

Der kan vælges mellem:

I. Søndag d. 30. juni kl. 19 til lørdag d. 6. juli kl. 11.30.
II. Søndag d. 7. juli kl. 19 til lørdag d. 13. juli kl. 11.30.

Biskoppen leder begge uger: På uge I ass. af pastor Karl Smeenk O.M.I. og på uge II ass. af pastor Stephen Holm.

Børnekateketer underviser børnene. Man sover på dobbeltværelser. Nogle lejligheder reserveres familier.

Pris: Kr. 835. Unge under uddannelse: Kr. 500. Børn under 14 år: Kr. 400. Børn under 2 år: Gratis. Familier med mindst 3 betalende børn: Kr. 300 pr. barn. Lagner, håndklæder medbringes eller lejes på stedet for kr. 25. For dem, der selv sørger for overnatning (privat, camping): kr. 600: børn: Kr. 300. Halve fripladser kan søges skriftligt på Katolsk Bispekontor.

Tilmelding: Inden 1. maj, sker ved indbetaling af depositum kr. 250 pr. person med opgivelse af den ønskede uge, på giro 500 14 71, Katolsk Bispekontor, Bredgade 69A, 1260 København K.

Foldere med udførlige oplysninger er sendt til sognepræsterne.

Herre, gør din menighed levende og begynd med mig

»Herre, væk din kirke, og begynd med mig. Herre, gør din menighed levende, og begynd med mig«. Således lyder de første vers af en kinesisk kristen bøn, som jeg for første gang hørte og bad, da jeg var seksten. Det er tolv år siden. Dengang bevirkede den en begejstring for »Jesu sag« og var forbundet med et engagement inden for menigheden på forskellige områder.

Men der gik nogle år med skole og uddannelse, indtil dette ønske blev til mit eget ønske om at lade mit liv forme af Jesu Kristi evangelium. »Og begynd med mig« - jeg kunne ikke lade være med at tænke på

en livsform, der blandt de mange kald til forskellige livsformer i kirken altid har været en fast kirkelig institution: livet i et ordenssamfund.

Livets fylde og Guds fred

Foreløbig har jeg valgt ordenslivet som min personlige måde at leve på. Det vil vise sig, om det bliver et valg, der holder hele livet igennem, for jeg er endnu »ny udsprunget« som ordenssøster. Som novice (noviciatet er en 2-årig prøve- og øvelsestid i ordenslivet) i Skt. Josephsøstrenes ordenssamfund lærer jeg at leve ordenslivet som den kon-

krete form for kirke, jeg føler mig tiltrukket af og kaldet til.

For mig kommer en stor evangelisk vision til udtryk i denne evangelisk-kirkelige livsform. I Johannes-evangeliet siger Jesus om sig selv, at han er kommet, for at vi skal have livets fylde (Joh. 10,10b): Og Paulus skriver til menigheden i Korint: »Til fred har Gud kaldet os« (I Kor. 7,15b). Der er ikke nogen fare for, at vi forveksler disse store forjættelser om »livets fylde« og »fred« med materiel overflod og yderlig ro og orden, idet de allerede er givet os i Jesu kors og opstandelse.

Både som enkelte per-

soner og som fællesskab vil vi være et levende tegn på Guds forjættelser i verden. Ved vor evangeliske livsstruktur vil vi bringe til udtryk, at »Gud ikke opfylder alle vore ønsker, men alle sine forjættelser« (D. Bonhoeffer).

De evangeliske råd gælder os alle

Denne livsstruktur er på en speciel måde præget af de tre evangeliske råd om jomfruelighed, lydighed og fattigdom. Men: disse råd evangeliet selv giver os, er ikke noget der udelukkende er beregnet for ordensfolk - tværtimod gælder de for alle kristne.

Dog siger det sig selv, at de får forskellige konkrete udformninger i et kristens ægteskab og i et ordensliv. Måske sætter vi os som ordensfolk disse råd på spidsen (på en overdreven måde, men verden har også brug for sådanne tegn), for derved at holde os åbne for Guds forjættelser.

At leve jomfrueligt betyder at kunne vente, vente på noget større end livets »her-og-nu«. Jomfrueligheden hjælper os til ikke at affinde os med de betingelser og vilkår, der bestemmer vort liv, og der ofte ikke er til gavn for mennesket.

Rådet om lydigheden er en hjælp til at vi i hverdagen til syvende og sidst ikke orienterer os ved de love og (tvangs)forkrifter, industrisamfundet pålægger os. For kristne er Guds vilje den lov, de har lov til at leve efter.

Og når vi har løftet om fattigdommen med, forstår jeg det som en hjælp til at tingene ikke besidder og styrer os, men at vi besidder og kan bruge tingene på en sådan måde, at vi mere og mere vokser i at være og bliver frie for dem.

Dette livsmønster har for mig en kirkelig-forkyndende opgave, idet vi

Sr. Gisela Heitz

derved tager del i kirkens fornemste tjeneste: at forkynde gennem vor livsmåde for dem, vi kommer i kontakt med i vort arbejde, og for dem, der kommer i vort hus.

Et kald til kvinder

Som kvinde oplever jeg kaldet til kirken i et ordenssamfund også som et kald, vi modtager som kvinder. Alle evangelierne vidner om, at kvinderne

var de første, der så den opstandne og forkyndte dette glædelige budskab. Det vil vi fortsætte med i mændenes kirke i dag!

Dette lykkes kun for mig som enkeltperson og for os som fællesskab, hvis vi hver dag på ny søger Ham og lader os lede af Ham i bøn og meditation. Hér forvandler han vort ofte skrøbelige liv til glæde og fred, en forsmag på livets fylde.

Sr. Gisela Heitz

Nyt biskoppeligt råd udnævnt

Ifølge bestemmelserne i den ny kirkelov skal biskoppen udpege medlemmer af det biskoppelige råd. Følgende præster er udpeget:

Generalvikar *Ib Andersen*.

Biskoppelig vikar for udlændinge *Josef Grochot* CsrR.

Generalsekretær *Anton Dekkers SJ*.

Gottfried Grünewald SJ.

Henri Kerkhofs O. Præm.

Dietrich Timmermann.

Præsterne til det biskoppelige råd skal efter kirkeloven udnævnes blandt medlemmerne af præsterådet. Mindst seks og højst 12 præster skal være med i

rådet. Det biskoppelige råd er ikke ansvarlig over for præsterådet og er uafhængig deraf.

Det biskoppelige råd beskæftiger sig bl.a. med personspørgsmål, udnævnelse af sognepræster og præsteforflytninger.

kk

Ellen Marie Lebahn (stående) takker Rachel og Israel Rachlin for deres gribende og inspirerende foredrag på Magleås,

180 til søndagstræf på Magleås

180 mennesker, katolikker med venner og bekendte gjorde turen til Magleås søndag den 14. april for at høre *Rachel* og *Israel Rachlin* fortælle om deres 16 år lange ophold i Sibirien. På skift fortalte ægte-

parret på en levende og medrivende måde om deres deportation til Sibirien. Med en særlig form for humor lod de os forstå, at de trods alle trængsler aldrig mistede humøret og troen på, at opholdet i

Sibirien en dag skulle få ende.

Ellen Marie Lebahn, der er formand for Magleåsstyrelsen, afsluttede med en tak til ægteparret Rachlin for et godt og inspirerende foredrag.

Herefter blev der kø for at få signeret de medbragte bøger, skrevet af ægteparret.

Kirsten Szarafin

Nyvalgte til præsterådet

Ved præsterådsvalget den 27. februar blev følgende valgt for en tre-årig periode:

Gottfried Grünewald S.J. - Suppleant *Leo Kertz O.M.I.*

Henri Kerkhofs O. Præm. - Suppleant *Ebbe Simonsen*.

Josef Völk CsrR - Suppleant *Stefan Huber CsrR*.

Herman Berning OFM. Conv. - Suppleant *Irenæus Cappellen OFM*. Conv.

Stephen Holm - Suppleant *Johannes Umans SMM*.

Gerhard Sanders SJ - Suppleant *Jørgen Hviid*.

Czeslaw Kozon - Suppleant *Frank Jobst OMI*.

Guido Kreienbühl - Suppleant *Karl Linde SJ*.

Dietrich Timmermann - Suppleant *Pierre Grégoire OP*

Josef Dudek CsrR - Suppleant *Jerzy Kruk CsrR*.

Biskoppen har ønsket at supplere præsterådet med generalsekretær *Anton Dekkers SJ* samt med den biskoppelige vikar for udlændinge, *Josef Grochot CsrR*.

Præsterådet består her efter af 12 præster samt generalvikarerne *Ib H. Andersen* og *Lars Messerschmidt*. Formand for præsterådet er ifølge den ny kirkelov biskoppen.

Præsterådets opgaver

Præsterådet er en rådgivende forsamling som ifølge kirkeretten skal bestå biskoppen i ledelsen af bispedømmet. Kirkeretten fordrer desuden, at 10 af præsterådets medlemmer vælges direkte af præsterne, og at generalvikarerne er fødte medlemmer. Biskoppen kan frit udnævne yderligere medlemmer.

Det er biskoppen som indkalder til møderne, og han fastlægger også dagsordenen, men enhver præst i bispedømmet kan indbringe forslag til optagelse på dagsordenen.

Præsterådet behandler hovedsageligt pastorale spørgsmål, bl.a. liturgiske og kateketiske. Rådet kan foretage vejledende afstemninger.

kk

Kom så, piger!

Valfarternes tid nærmer sig med sine glæder. Om det bliver under en velgørende sol eller under dryppende paraplyer, både Åsebakken og Øm vil atter bevise bæreevnen i ordene fra Grundtvigs påskehymne. »Ingen vor glæde kan tagel«

Et lille eller større skår i nogens glæde bliver dog hvert år den overflødige debat om de kvindelige ministranter, der heldigvis på Åsebakken og i Øm får den plads, som tilkommer dem, men som måske hjemme, i deres sogn, bliver afvist. Må de, eller må de ikke? Og hvis ikke, står det da nogen steder?

Det står ingen steder. Debatten skyldes den misforståelse, at ifølge kirkeretten kan piger ikke være akolyter. Men ministranter er ikke akolyter. Det kræver måske lidt forklaring.

Funktionen som akolyt var før konciliet den sidste af de fire såkaldte »små vielser«, som hver kleriker modtog som etaper på vejen mod præste-ordinationen, inden han modtog de tre »store vielser«: Subdiakon, diakon og præstevielse.

Kleriker blev en mand ved tonsuraen: den berømte, glatragede plet på størrelse med en daler på mandens isse. Klerikerstanden gav ham ret til at bære den (romerske) klerikerdragt, en sort, ankellang kjole, talaren.

Dernæst modtog klerikeren de fire små vielser: Ostiarius (dørvogter), lektor (oplæser), exorcist (djævluedriver) og endelig akolyt (kors-, lys- eller røgelsesbærer foran celebranten).

Til liturgiske tjenester bar klerikeren over sin sorte kjole en hvid rochet. Ved pavemesser ministrerede som regel kardinal-diakoner i rød kjole, men i Rom nød også de tyske teologistuderende det privilegium, at gå i rød dragt, så de godt kunne ligne kardinaler uden skulderkappe. Det er nok derfor, det mange steder var blevet skik (eller uskik) at udstyre messedrenge, der slet ikke var klerikere, med sort eller rød kjole, ja, endog med kleriker-rochet.

Allerede længe før Det andet Vatikankoncil var det i sogne, der betjentes af »liturgisk vågne« præster, blevet skik at genindføre den romerske oldkirkes hvide »påskeklædning« som ministrantdragt til ikke-klerikere, oftest børn. Konciliet afskaffede både tonsuraen, de fire små vielser og subdiakonvielsen. Diakonater blev til et selvstændigt kald. Grundene var mange og indlysende: Funktionerne var enten for længst udgået eller overtaget af andre i menigheden.

I 100 år har afgjort ingen ostiarius gået med nøglen til kirkedøren. Det var for længst blevet kirkekustodens hverv. Og skulle nogen exorcist nogen sinde have vovet at uddrive djævlene i kraft af sin kleriker-vielse, var han nok hurtigt blevet uvenner med sin biskop.

Lektortjenesten og akolyttjenesten er begge udtrykkeligt givet tilbage til lægfolket, både mænd og kvinder, for de tilkommer menigheden. Hvorfor akolytens opgave, at ledsage og bistå celebranten, på trods af, at den for 20 år siden også blev afskaffet som kleriker-funktion, stadig ægger til diskussion, må vel skyldes, at den endnu ikke er forstået af alle som menighedstjeneste. Sagen er dog enkel. Når en diakon eller præst optræder som ministrant - hvilket burde være utænkeligt i en levende menighed - da er han jo akolyt, klædt i sort med rochet. Men når lægfolk, både mænd og kvinder, udøver denne ministranttjeneste, bør de være klædt i hvidt og uden rochet, for de er ikke klerikere, men repræsentanter for den eukaristi-fejrende menighed.

Lad os da arbejde for, at de endnu sortklædte mini-klerikere eller rødtklædte mini-kardinaler efterhånden bliver til ministranter, iført den korrekte efterkoncilære hvide dragt.

Og kom så, piger! Indtag jeres pladser på lige fod med drengene!

ww

Læserne skriver

Respekt for den overleverede bibeltekst

I »katolsk orientering« fra 14. november 1984 kunne man læse, at Tridentiner-messen fra 1570 igen kan bruges i visse tilfælde. Jeg har ikke et stort behov for en messe på latin: at være kristen på dansk - dvs. i min daglige og sproglige virkelighed, stiller krav nok. Men der er en ting i det gamle messeritual, som jeg kunne tænke mig genindført: respekt for den overleverede bibeltekst.

For at være konkret: i det gamle ritual læstes der på Alle Helgens dag af Johannes Åbenbaring afsnittet om det sjette segl, om alle vor Guds beseglede tjenere, og alle tolv stammer af Israel blev nævnt: af Juda stamme tolv tusinde beseglede, af Rubens stamme tolv tusinde, af Gads stamme... Nu læses der fra en udgave, hvor alle navnene omhyggeligt er slettede.

Den første gang jeg hørte lektoren som en anden Jehova vidne kun hænge sig i tallet: 144.000 beseglede, troede jeg, at der var tale om et flip af forbigående karakter, men nej, den forkortede version angives i den liturgiske kalender, som er godkendt af Rom. Hvorfor denne tekstcensur?

Jeg tror, det er en grundlæggende misforståelse, som om det drejede

sig om en telexnyhed og ikke om et litterært storartet opbygget beskrivelse af en vision. At 12 gange 12.000 giver 144.000 er kun på en måde sandt i nyhedsoversigten, men ikke når denne bibeltekst skal læses højt i de troendes forsamling. Teksten er et sakramente i den forstand, som Augustinus kendte »tusind sakramenter«.

Den gør den store skare »reel præsent«. Den omstændelige nævnelse af alle tolv stammers navne sætter »historien« (forstået som referat af begivenheder) i stå og giver mig »tid til at komme med«: menneskeskaren vokser, mens jeg er med. Jeg hører navne: de er der, og de er der. Det er, som om et optog skal danne sig, og fra alle sidegader myldrer det endnu frem med mennesker. (Den eviges »zabaoth«: de ringe, de fattige, de oversete, de undertrykte, de syge....) Dvs. optoget, som vi troede var i gang, går i stå igen, og så er det godt, vi har tid til at høre navne, genkende ansigter.

Jeg mistænker de godkendende herrer for aldrig at læse Skriften højt, at smage ordene, at lade ordene blive kød på læberne, at høre ordene, - og måske hører man Stemmen. De læser kun med

øjnene. Skal Bibelen virkelig kun levere bevismateriale til en blodfattig, kropsløs dogmatik?

Den 2. søndag i fasten var den gal igen. Denne gang havde de godkendende herrer slået ned på fortællingen om Isaks Binding (1. Mos. 22). Abrahams rejseforberedelser, hans vandring (tre dage), hans samtale med sin søn (»Og så gik de to sam-

men«, står der to gange. Hvorfor skal der i menighederne ikke læses højt op om far og søn, der går sammen, ikke lige en smut, men en lang rejse, en ekspedition, for at miste hinanden og at få hinanden tilbage igen?) alt dette er bortcensureret.

For denne måde at omgås Bibelen på har jeg kun foragt tilovers. Det er barbari. Og i det sidste tilfælde også uartig over for det folk, hvis Skrifter vi via Jesus har fået lov til at læse i.

Herman van Tooren

Lektorerne og lektionaret

En bekendt sagde for nogle dage siden til mig: Når vi skal have et nyt lektionar, så må der endelig ikke stå som øverste linie 1. eller 2. læsning. Så vil man da ikke vildlede lektorer til at begynde læsningen med disse ord. Sammen med lektionaret blev udsendt et forord omhandlende opbygningen. Heri står også nogle praktiske anvisninger. F. eks.: 19 B. Indholdsangivelsen (titulus).

»Indholdsfortegnelsen over de enkelte tekster er omhyggeligt valgt for at påpege hovedemnet i læsningen, og hvor det er nødvendigt, for at sammenhængningen mellem den samme messes læsninger kan fremgå af selve skrifterne«.

Hvorfor gøre sig så megen ulejlighed med at forme disse indholdsangivelser eller overskrifter til læsningerne, hvis de skulle forblive en hemmelighed i lektionaret.

Man begynder med overskriften og siger derefter: Læsning af... uden angivelse af kapitel og vers. De indledende ord, som der skrives om i C. er indsat i vort lektionar. Derfor kan man, f. eks. få spørgsmålet: Hvorfor skriver man i Pauli breve: »Brødre, Det står der ikke? Nej, men det har været almindeligt at oversætte Fratres ved brødre, men i stedet kan man jo sige: kære tilhørere!

»Ved læsningernes afslutning, skal lektor for at gøre »menighedens svar« lettere sige: Herrens ord eller et andet lignende udtryk i overensstemmelse med landenes skik og brug«.

Fagbevægelsen kan det arbejdende folk ikke undvære

Socialismen har tiltaget sig magten i mange lande. Kirken har også tiltaget sig magten i mange lande. Nogle steder er præsterne konservative, andre steder er de socialister. Vi katolikker tager det som en selvfølge, at Gud eksisterer, og at kirken er skabt af Gud. - Socialismen er menneskeskabt, og det er der mange rare og gode ting, der er.

Der er folk, der påstår, at kristendom og socialisme er i modstrid med hinanden. Kan man slet ikke tænke sig, at kristne, der tror på det evige liv, samtidig kan tro på det dennesidige? Det gør vi

jo, når vi går på arbejde, når vi ser fjernsyn, skræller kartofler, - og deltager i selskabslivet.

Jeg mener, at Niels Randkær, - når han langer ud efter LO - er urealistisk. I den gamle arbejdersang: »Snart dages det brødre« står der videre i nogle linier: »En bygning vi rejser til værm i vor nød/til arbejde liv eller død«.

»Bygningen«, der tales om her, er fagbevægelsen, og denne kan det arbejdende folk ikke undvære, hvis det vil have mad på bordet.

Kjeld Simonsen

I Danmark har man valgt iflg. Lovsang at sige: »Så vidt Herrens ord« eller: »Dette er skriftens ord«, hvortil menigheden svarer: »Priset være du, Herre«. Man kan undlade denne afslutning, men det er meningen, at det skal være en akklamation, hvori vi beklender, at det er Guds ord, vi har hørt.

Fornylig har jeg hørt en lektor både starte med 1. læsning og slutte med: »Dette var dagens 1. læsning«. Det har ikke meget at gøre med det, der er meningen med afslutningen. Jeg har i tidens løb hørt mange forskellige lektorer, og mange holder sig til, hvad der står i Lovsang, men nogle har også deres egen private opfattelse. F. eks., at når der står 1. læsning, så skal det også siges. I mit eget sogn (Skt. Antoni) gennemgik sognepræsten lektorens tjeneste med lektorerne. Det var både i praksis ved læsepulten, og man talte om, hvad man ville begynde og slutte med. Man blev også gjort opmærksom på, at lektoren blev ved læsepulten indtil menigheden havde svaret: »Priset være du, Herre«.

Efter min mening burde det være således, at man i den samme kirke havde samme afslutning, selv om der er forskellige lektorer. Det kan være, at lektorerne ved særlige lejligheder kommer fra forskellige menigheder, men man må følge sognets egne regler, så tilhørerne, som jeg har været udsat for, ikke skal svare den ene lektor og ikke den anden. Det er noget forvirrende.

Lily Fausbøll

Søndagsfesten

- et afrikansk sagn

Dyrene var misundelige og meget vrede. Mennesket havde søndage - de ikke! Det skulle blive anderledes. De mødtes i en lysning i den store skov og overvejede, hvordan det også kunne blive søndag for dem.

Først tog løven ordet: »Det er meget simpelt. For mig er det søndag, når jeg kan spise godt og rigeligt. Jeg ønsker mig en fed antilope. Så er det søndag«.

Påfuglen lo: »Noget dejligt tøj, det er da det vigtigste. Jeg ønsker mig en ny dragt med brogede

Kateketcentralen har udsendt en ny materialesamling til religionsundervisning i sogne, børnehaver og børnehaveklasse. Vi bragte i nr. 4, 27. februar et første eksempel på de korte tekster fra materialet. Her er to eksempler mere, om søndagens heligholdelse og om gudsbilledets afhængighed af forældrenes eksempel.

og glitrende farver. Så er det søndag for mig«.

Dovendyret brummede: »Først og fremmest vil jeg have meget ro, så jeg rigtig kan sove ud. Så er det først søndag for mig«.

Sneglen blandede sig: »Jeg bygger mig et stort rart hus. Så kryber jeg ind i det og hygger mig. Det er søndag for mig«.

Ørnen slog med sine vinger: »Jeg flyver så højt, jeg kan. Når jeg kan se vidt og bredt, er det søndag for mig«.

Det bragte gazellen på en mærkelig idé: »Jeg springer ikke mere omkring, men jeg sætter mig på en godt polstret bænk og kigger på, hvordan de andre hopper og springer

over de grønne sletter. Så er det søndag for mig«.

Myren havde også et ønske: »Jeg ville gerne have hjul under fødderne. Så kan jeg løbe hurtigere her og der. Det ville være søndag for mig«.

Sådan havde hvert dyr et ønske. Og Gud opfyldte alle dyrenes ønsker. Løven åd, dovendyret sov. Sneglen krøb sammen i sit hus og hyggede sig. Ørnen så langt ud i det fjerne. Gazellen sad på en blød polstret bænk og så til, hvordan de andre løb over de grønne sletter. Myren rullede hist og pist. Påfuglen spankulerede rundt i sin brogede dragt.

Men for ingen af dyrene blev det alligevel rigtig søndag.

Mennesket lo og sagde: »Dyrene ved ikke, at om søndagen er det kun søndag, når vi lader os indbyde af Gud og taler med ham som med en ven«.

Når min far går tur med mig, så har alting navne, fugle, dyr, træer og blomster. Når min far går tur med mig, så er jorden ikke mere stum.

Kommer natten og kommer mørket, viser min far mig stjernerne. Han ved, hvordan mennesker lever, ved, hvad der er rigtigt og forkert, fortæller mig, hvordan jeg skal være.

Josef Guggenmos

Forældre billeder - gudsbilleder

De grænseløse

Digtet siger i få linjer, hvordan et barn oplever og erfarer sin far, sine forældre. Barnet er taknemmeligt for en far, der går tur med det. En far, der gør naturen håndgribelig og begribelig. Barnet er ikke bange for natten og mørket, fordi faderen viser det stjernerne og lyset. Og barnet anerkender hans moralske overlegenhed og hans autoritet. Han ved, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert. Vi kunne i dette digt godt udskifte ordet far med ordet Gud. Det ville for barnet få samme mening.

For børnene i førskolealderen er forældrene næsten guder. Forældrenes forspring i viden og kunnen er for barnet så stort, at det kun kan undres, beundre og anerkende. Vigtigere end den legemlige og åndelige overlegenhed er oplevelsen af afhængighed. Jo stærkere barnet oplever kærlighe-

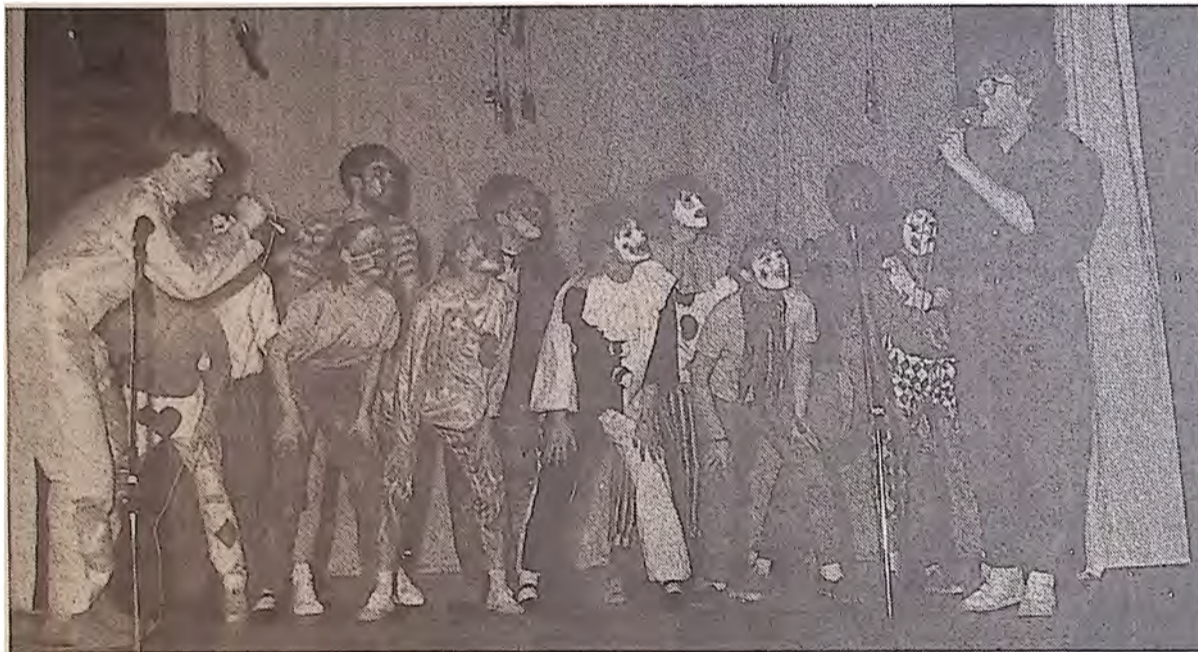
den og omsorgen, jo mere ønsker det og bekræfter det afhængigheden. For børnene betyder forældrene kærlighedens udspring.

Som forældre taler vi om Gud, også når vi ikke nævner hans navn. Hvad barnet erfarer gennem os, overfører det senere på Gud - den autoritet, vi som voksne anerkender som et uendeligt overlegent væsen. Forskellige videnskabelige arbejder har til fulde bevist, hvor tæt forbundet forældre billeder og gudsbilleder er.

Ikke udenadlærte katekismussætninger, men først og fremmest moderfader-erfaringen former det gudsbillede, der gør troen mulig.

Fra: Hans-Kuhn Schädler, *Mit Kindern den Glauben lernen. Die religiöse Erziehung des Kleinkindes*, Rex Verlag 1984.

Bogen kan lånes i Kateketcentralen.

En scene fra Godspel med alle medvirkende fra Jubilate Deo koret. Jesus (th) forkynder saligprisningerne, som klovnerne bifalder, mens Judas (tv) tvivler, for det er jo de rige, der får alt, hvad de peger på.

Jubel over Jubilate

For fuld udblæsning, med sprudlende humør, med en enorm smittende livs-udfoldelse, - ja, en symfoni i farver og musik.

Musicallen Godspel løb legende let over scenen på Niels Steensens gymnasium for fulde huse 1. og 2. påskedag.

Dygtigt var det gjort af det katolske ungdomskor Jubilate Deo og musikgruppen Dize, man mærkede lige fra begyndelsen hvilket fint samarbejde der var. Teknikken, musikken, skuespillere, en fin usynlig tråd holdt sammen på forestillingen. Utroligt at det var amatører, det var simpelthen professionelt. Koreografien var festlig, meget levende og

fyldt med overraskende momenter, som gang på gang fremkaldte den sunde latter, og samtidig gav plads til improvisering for skuespillerne, som udfoldede sig med stor fantasi. Ikke mindst de farverige og festlige kostumer fortjener applaus, ligesom de fantasifulde levende masker, som var hele små kunstværker, afstemt til kostumet og som samtidig udtrykte hver sit særpræg.

Godspel har sine rødder i middelalderens mysterie-spil og troubadourernes skæmtsomme optræden. Frans af Assisis venner kunne sikkert have opført lignende scener (dog uden elektriske instrumenter og forstærkere). Godspel for-

søger ikke at give en realistisk fremstilling af Jesus, som f. eks. i »Jesus Christ Superstar«, men bruger leg og musik til at give en indsigt i nogle dybt alvorlige eksistentielle menneskelige forhold. I stykket er de optrædende klædt ud som klovner med masker, de masker, vi så let skjuler os bag.

Er Godspel kun et spil for unge? Absolut nej, vi var 2 generationer derinde begge aftener, og vi nød det i fulde drag. Men måske er det ikke lige et stykke for dem, som er bange for at tabe masken!

Stykket som Jubilate opførte var instrueret med sans for emnet, med en fin balance mellem humoren,

det barske og poetiske. Ikke mindst Jesus-fremstillingen var overraskende neutral uden at være neutral. Netop ved sin grå farveløse skikkelse virkede han stærk og fremtonede suverænt i den brogede flok og blev den centrale figur, som var hensigten.

Sidst i stykket korsfæstes Jesus. Da han dør opdager disciplene og menneskene-klovnerne, hvad de har gjort. De er fortvivlede og ødelægger de smukke, fine masker. Derefter vender de sig umaskerede og med åbne hænder mod publikum og synger: Længe leve Gud - Gud er liv. Denne scene var stærk og gribende, og med en sikker lys og

Jesu korsfæstelse, som blev fremført med stærkt virkende, dramatisk effekt.

lydeffekt, som talte lige til publikum, og gjorde slutscenen til en glad og befriende oplevelse, endnu engang var det blevet påske for os.

Kort sagt, helt igennem

mesterligt gjort, længe før tæppefald var succes'en i hus, et velfortjent: jubili til Jubilate.

Sr. Susanne og Nellie Sønderbo

Ministranterne

Ministranterne hører til det selvfulgelige og vante billede, som menigheden har af gudstjenesten. I liturgireformens første år blev der imidlertid noget stille omkring ministranterne. Den »gamle liturgi« gav mange spændende opgaver til dem, opgaver, som blev kraftigt beskåret med den »nye liturgi«, hvilket nok rystede deres selvforståelse mærkbart. Også præsterne har vel spurgt sig selv, hvad man egentlig skulle med ministranter.

Talrige historiske kilder viser, at mange liturgiske tjenester i de første århundreder blev udført af lægfolk. Ministranter i ordets traditionelle betydning dukkede først op omkring det 5. århundrede, hvor man i særlige skoler begyndte at uddanne drenge til lektorer på grund af deres gennemtrængende stemmer. Efterhånden gav man dem andre liturgiske opgaver.

Et blik på historien

Dengang Karl den Store blev tysk-romersk kejser (år 800) og det frankiske rige overtog byen Roms latinske liturgi, forstod menigheden ikke mere gudstjenestens sprog overhovedet og følte sig derfor udelukket fra sin aktive medvirken i messen, og således udviklede »altertjeneren« sig mere og mere til en stedfortræder for en passiviseret menighed: ministranten svarede i menighedens sted på præstens ord, sagde i menighedens sted syndsbe kendelsen (confiteor) og det tungebrækkende »Susciptat«, og bragte i menig-

hedens sted gaverne til alteret.

Da »privatmessen« opstod, blev de forskellige lægfolkstjenester overdraget til en enkelt hjælper – ministranten. Således var ministranten den eneste liturgiske lægmandstjeneste, som har overlevet ned gennem århundrederne.

Fra baroktiden stammer skikken med at udklæde ministranterne som pager med slag og pibekraver o.a. og ligeledes med at give dem ærestjenester, f.eks. fakkelbæring. Det er nogenlunde den rolle, vi finder ministranterne i ved den liturgiske reform under og efter Det andet Vatikanconcil.

En ny forståelse af ministranttjenesten

Det hører til liturgireformens hovedfortjenester, at man har genopdaget de mangfoldige liturgiske tjenester, og at man har givet dem tilbage til menigheden. Præster, kirkekor og også ministranter blev her ved nødt til at give nogle af deres opgaver tilbage til disses oprindelige og retmæssige udøvere. Om dette så reelt er blevet forstået og har slået igennem i

alle menighederne, er jo nok yderst tvivlsomt. I det hele taget var og er ministrantens plads i liturgien oftest misforstået. (Jfr. lederen i rammen på side 4.) Oplæser (lektor) og ministrant er nu nok i alt for mange menigheder stadig den samme person, måske fordi man for tit er sprunget med på reformvognen, uden at have gennemtænkt den indre årsag til de ydre ændringer. Alligevel har ministranttjenesten også i den fornyede liturgi en betydning, selv om den må ansues under et andet lys.

Ministranternes rolle kan begrundes ud fra liturgiens »natur« og ud fra menigheden, således som Det andet Vatikanconcil udtaler sig herom. Ministranttjenesten kan

kun forstås, hvis man anskuer den i dens sammenhæng med de andre liturgiske tjenester. Den er i dag ikke mere en »træden-i-stedet-for« menigheden, men »en reel liturgisk tjeneste« (De sacr. Lit. 29) fuldstændig på linje med lektorens, kantorens og kommuni onsuddelerens tjenester. Det er altså en selvstændig opgave.

Uddyber sansernes oplevelser

Da præsten ikke selv skal udføre alt (jfr. De sacr. Lit. 28), og hans specifikke rolle er lederens, »forstanderens«, overtager ministranterne som hans hjælpere ganske bestemte opgaver og er således på deres helt egen måde, men som en del af menigheden, aktivt med til at bære gudstjenesten. Ved deres handlinger, deres bevægelser og deres holdning bliver de, for øjnene af den samlede menighed og til dens opbyggelse, til symbol på denne samme menighed,

der som en helhed er kaldt sammen til tjeneste for Herren og til deltagelse i hans måltid. At bære lys og svinge røgelseskar er udtryk for at gudstjenesten er fest og glæde og egentlig en »leg« for Herren. Lys, farver, former og bevægelser bidrager væsentligt til at berige gudstjenesten, gøre den vedkommende og uddybe sansernes oplevelser. Teologiske og pastorale grunde taler for, at ministranterne

atter sættes ind i større tal i gudstjenesten.

Det er også i dag en ære og et ansvar at være et tegn og et vidnesbyrd foran menigheden om mødet mellem Gud og mennesker i liturgien. Netop når børn og unge udfører denne tjeneste, bliver det gjort tydeligt, at det afgørende i gudstjenesten ikke er de menneskelige gerninger, men Guds handlen til menneskers frelse.

Erik Christiansen

Fagre nye verden

Mens der vel eksisterer ca. en kvart million børn, undfanget ved inseminering eller i reagensglas eller født af rugemødre, går bølgerne højt i mange landes diskussioner om det tilladelige i denne udvikling.

Der er tre aspekter i denne strid:

- det videnskabelige, som kræver fri forskning på alle felter,

- loven, som ønsker at bevare overskuelig stabilitet i generationsskiftet, og

- det etiske og religiøse aspekt, som er rammen om al menneskelig handling.

I et panel om »Genetik, forplantning og loven« udtalte præsident *Mitterand* for nylig, at »når vi er blevet herre over forplantningen og selv kan bestemme arveanlægene, forandres tilværelsens love ... Menneskeheden af i dag er i den situation, at den må finde sine egne regler«.

I Frankrig findes der 20 statskontrollerede sædbankere. De første åbnede i 1972. Ca. 10.000 børn er kommet til verden ved deres hjælp. De arbejder efter nøje afstukne retningslinier:

- Sæden skal gives vederlagsfrit, idet betaling ville medføre misbrug.

- Samme sæd må højst bruges på fem kvinder (til begrænsning for muligheden af incest).

- Donoren må være gift og selv have børn og skal have sin hustrus tilladelse.

- Kvinderne skal helst være gift. Der slækkes dog af og til på dette krav.

- Anonymiteten skal garanteres.

I England har man nedsat et udvalg, som skal udarbejde retningslinier for, hvordan man skal regulere sæd- og ægdonationer, og for alle de udviklede aspekter af

genforskning. Men såvel den offentlige mening som jurister og læger er så uenige og usikre, at en lovgivning ikke synes at være mulig for øjeblikket.

Den australske stat Victoria vedtog i november den første omfattende lov om kunstig befrugtning. Den kræver fuld oplysning om barnets genetiske identitet og overlader den endelige afgørelse m.h.t. »forældreløse« embryer til sundhedsministeren. Den forbyder kloning, befrugtning på tværs af arterne og rugemødre.

I mellemtiden har disse problemer været overladt til vidt forskellige menneskers tilfældige skøn. Og således tjener private sædbankere og rugemødre store penge.

Men i Irland beskæftiger man sig med andre problemer. For en måned siden vedtog parlamentets underhus med 83 stemmer mod 80 en lov om, at folk over atten år kunne købe præventiver over i stedet for under disken. Premierminister *Garret Fitzgerald* ønsker også at ændre lovgivningen med hensyn til uægte børns stilling i forhold til børn, født inden for ægteskabet, og om skilsmisse.

M.h.t. det første støder han på modstand, især i landdistrikterne, hvor landmændene frygter, at de p.g.a. de mange illegitime børn, der findes, vil få for mange arvinger til deres gårde. Skilsmisse er bandlyst ved den irske grundlov. Rundspørger har dog vist, at ca. 70% af befolkningen ønsker tydeligt definerede muligheder for skilsmisse; men kun 45% ønsker en grundlovsændring. En abortvenlig lovgivning er utænkelig. Familielivet er urørligt.

Maria Grandt

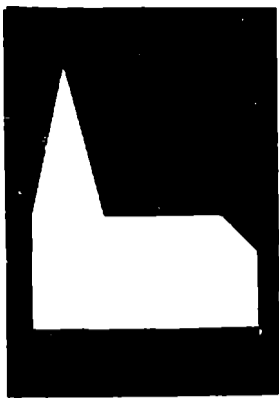
Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

ALM.
BRAND
AF 1792

Orientering fra sognene

MAJ

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 10, der udkommer 29.5. 1985 er mandag den 13.5. 1985 (for juni, juli og august 1985). Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion Vesterbrogade 28, 3., 1620 Kbh. V.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegivevej 2A, 2920 Charlottenlund.
Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræst Czeslaw Kozon tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-10), undtagen mandag.

Messestider:

Søndag: Kl. 8 reciteret messe. Kl. 10 højmesse. 1. søndag i måneden latinsk højmesse, 3. søndag som regel familiermesse.

Hverdage: Mandag-torsdag kl. 8 i kirken. Fredag kl. 17 hos søstrene (1. fredag i kirken). Lørdag kl. 11.30 i kirken. Onsdag som regel messe hos søstrene kl. 17.

Onsdag d. 1. og hver onsdag i maj.

Kl. 19 majandagt.

Fredag d. 3.: Apostlenes Filip og Jakobs fest, men også Jesu Hjerter - fredag. Kl. 16-17 udstilling og tilbedelse. Derefter messe. Ingen messe hos søstrene.

Lørdag d. 4 kl. 11.15: Rosenkrans.

Fredag d. 10. kl. 15: Rosenkransmøde hos Connie Probst, Schimmelmansvej 45. Bemærk at ugedagen er ændret. Alle er velkomne, men man bedes forinden tilmelde sig på tlf. 01-64 30 39 kl. 9-12.

Søndag d. 12. kl. 10: Højmesse med børnenes første hl. kommunion.

Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfart. Kl. 10 højmesse. Kun denne ene messe.

Søndag d. 19. Mariavaldfart til Aasebakken.

I kirken kun messe kl. 8.

Valfarten begynder kl. 8.45 ved Skovbrynet på Rudersdalvej i Holte, hvor vi samles med Sct. Therese menighed. Seneste S-tog fra Gentofte 7.50 eller 8.10. Kl. 11 højmesse på plænen foran klostret. Tirsdag d. 21. Økumenisk møde i Sct. Therese menighed. Kl. 19 orgelkoncert i kirken. Kl. 19.30 foredrag i gymnastiksalen af cand. mag. Ane Hjerrild om »Hvad det vil sige at være menighed i dag«.

Lørdag d. 25. kl. 19.30: Første vesper til pinsefesten.

Torsdag d. 30. Udflugt for de ældre. Nærmere program følger.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.

Præster: J. Kruk, A. Jestl.

Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. (A. Jestl) 11-12, onsd. og torsd. 18-19 (J. Kruk).

Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messetider:

Alle lørdage engelsk messe 17.

Søndage kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. søndag i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe. Sct. Annæ Hjem: Kl. 10.30 Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.

Torsdag d. 2. kl. 15-16.30: Tilbedelse i Sct. Elisabethssøstrenes huskapel. Kl. 19.00 Gudsmodersaftenmesse med novene bøn.

Fredag d. 3. kl. 19.00: Jesu Hjertermesse.

Lørdag d. 5. kl. 10.00: Prøve i kirken til 1. hl. kommunion.

Søndag d. 5. kl. 10.00: Børnenes højtidelige 1. hl. kommunion.

Tirsdag d. 7. kl. 9.45: Skolemese i huskapellet. Kl. 19.00 majandagt med sakramental velsignelse.

Onsdag d. 8.: De ældres skovtur. Tilmelding nødvendig.

Torsdag d. 9. kl. 19.00: Gudsmodersaftenmesse med novene bøn.

Fredag d. 10. kl. 9.45: Skolemese i kirken.

Lørdag d. 11. kl. 10.00: 1. skriftemål for børnene.

Søndag d. 12. kl. 10.00: Højmesse og derefter menighedsmøde i den lille sal, hvor menighedsrådet og menigheden mødes og taler sammen.

NB.: Ingen messe i Dragør og heller ikke kirkekaffe efter messerne.

Tirsdag d. 14.: Bikubens store samvær begynder kl. 15.00 og kl. 19.00 børnenes majandagt.

Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfartsdag. Påbudt helligdag. Messerne i kirken som på søndage.

Søndag d. 19.: Valfart til Aasebakken. Vi agter at leje en bus til hjemturen fra Aasebakken, hvis der er tilstrækkelig tilslutning. Derfor bindende tilmelding senest søndag 12. maj.

Her i kirken: Kl. 8.30 og kl. 10.00 reciteret messer. Ingen kirkekaffe og heller ikke messe i Dragør.

Mandag d. 20. kl. 19.00: Menighedsrådsmøde.

Tirsdag d. 21. kl. 9.45: Skolemese i huskapellet. Kl. 19.00 majandagt med sakramental velsignelse.

Onsdag d. 22.: Ældres Klub slutter sæsonen med en hyggelig eftermiddag i Dragør, Rønne Allé 15.

Torsdag d. 23. kl. 19.00: Gudsmodersaftenmesse med novene bøn.

Fredag d. 24. kl. 9.45: Skolemese i kirken.

Søndag d. 26. Pinsedag: Messerne: Kl. 8.30 og kl. 10.00 højmesse. Ingen kirkekaffe.

Tirsdag d. 28. kl. 19.00: Majandagt med sakramental velsignelse.

Torsdag d. 30. kl. 19.00: Gudsmodersaftenmesse med novene bøn.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.

Tlf. (01) 13 37 62.

Kirkens kontor er åbent kl. 14-16.30 undt. torsdag.

Skt. Ansgars kirkes giro: 6 42 53 05.

Præsternes træffetid: Ti.-fre. kl. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Messestider:

Søndage: rec. messe kl. 8, højmesse kl. 10.

Onsdag d. 1. kl. 10.00: Messe for de ældre. Kl. 19.00: Majandagt.

Fredag d. 3. kl. 16.30: Jesu Hjerter messe og tilbedelse indtil kl. 18.00.

Søndag d. 5. kl. 10.00: Latinsk højmesse.

Onsdag d. 8. kl. 19.00: Messe og majandagt.

Søndag d. 12. kl. 10.00: Dansk højmesse.

Onsdag d. 15. kl. 19.00: Messe og majandagt.

Torsdag d. 16. Kristi Himmelfartsdag, messer som søndagen kl. 8.00 og kl. 10.00.

Søndag d. 19. kl. 10.00: Latinsk højmesse.

Søndag d. 26. kl. 10.00: Pinsedags - pontifikalmesse, under hvilken biskoppen meddeler firmelsens Sakramente.

Mandag d. 27. kl. 8.00 og kl. 10.00: Reciteret messe.

Onsdag d. 29. kl. 19.00: Messe og majandagt.

Lørdag d. 4. kl. 16.00: Messe på polsk.

Skovtur

Menighedens skovtur er i år arrangeret til onsdag den 8. maj. Vi starter ved kirken Bredgade 64 kl. 9.30.

Vi er tilbage ca. kl. 16.30.

Pris incl. eftermiddagskaffe kr. 50.

Tilmelding til sr. Lioba på kontoret tlf. 13 37 62 eller til fru Helene Simonsen, tlf. 38 66 50.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundsvej 225, 2700 Brh.

Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården i forbindelse med messerne samt tirsdag kl. 10.30-11.30. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Den hellige eukaristi fejres: Søndag kl. 10.30. Tirsdag kl. 10, derefter kaffe.

Onsdag og fredag kl. 19.

Fredag d. 3. Store bededag: Messe kl. 19 tilbedelse fra kl. 18.30 indtil messen.

Søndag d. 5.: Rytmsk messe kl. 10.30. Derefter »kirkekaffe«.

Torsdag d. 9.: Kirkevandring. Start kl. 19 i Husumvold Kirke, derefter Sct. Antoni Kirken og så Brønshøj Kirke, hvor der sluttes med fælles kaffebord.

Fredag d. 10.: og hver følgende fredag i maj, er der majandagt fra kl. 18.40 indtil messen kl. 19.

Torsdag d. 16. Kristi Himmelfartsdag: Messe kl. 10.30.

Søndag d. 19.: Aasebakke valfart. Messe i sognet kl. 10.30. Gregoriansk messe bortfalder.

Søndag d. 26. Pinsedag: Messe kl. 10.30.

Mandag d. 27. 2. Pinsedag: Messe kl. 10.30.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.

Tlf. (01) 24 65 80 sognepræsten og kontor.

Øvrige præster (01) 21 85 88.

Messestider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18: Messe på engelsk.

Søndagens messetider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Fredag d. 3.: Jesu Hjerter fredag kl. 16.00 udstilling af sakramentet kl. 16.45 andagt kl. 17.00 messe.

Tirsdag d. 7. kl. 15.30: Kongregationsmesse i kirken.

Torsdag d. 16. Kristi Himmelfartsdag: Søndagsmesseorden.

Tirsdag d. 21. kl. 10.30: Skovtur for de ældre.

Søndag d. 26. Pinsedag: Søndagsmesseorden. Kongregationsmesse kl. 8.00.

Mandag d. 27. 2. Pinsedag: Messe kl. 8.00 og kl. 10.00 ingen senere messer.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.

Sognepræst: Peter Nissen. Tlf. 01-35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Henvendelse kan også rettes til menighedsrådets formand hr. Ove Leerbeck, 02-98 23 84.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfart. Kl. 10.00 højmesse. Der gøres opmærksom på, at Kristi Himmelfart er befalet festdag.

På onsdagene i maj måned vil vi i forbindelse med aftenmessen kl. 19.00 holde en kort maj-andagt.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.

Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler:

(02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsgudstjenester: Mandag til torsdag kl. 17.15. Fredag kl. 7.00.

Alle Lørdage: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Torsdag d. 2. kl. 19.30: Voksenstudiegruppe i menighedssalen om »Judas-brevet«.

Fredag d. 3. kl. 11.00: Messe på plejehjemmet »Lystoftebakken« i Brede.

Søndag d. 5. kl. 9.30: Familiemese. Kl. 11.00 søndagsmesse. Pastor Kaare Osorio prædiker.

Tirsdag d. 7. kl. 11.30: Møde i ældreklubben.

Torsdag d. 9.: Kirkevandring på økumenisk basis. Se opslag og meddelelser i kirken.

Søndag d. 12. kl. 11.00: Søndagsmesse. Pastor Kaare Osorio prædiker. Efter messen fælles frokost i menighedssalen.

Torsdag d. 16. Kristi Himmelfartsdag: Messe kl. 11.00.

Søndag d. 19. kl. 9.30: Familiemese. Kl. 11.00 søndagsmesse. Pastor Kaare Osorio prædiker. Pinsenovenen begynder.

Tirsdag d. 21. kl. 11.30: Møde i ældreklubben med udflugt til Frederiksberg Have og Storm P-museet.

Torsdag d. 23. kl. 19.30: Voksenstudiegruppe i menighedssalen om »Judas-brevet«, fortsat.

Lørdag d. 25. kl. 17.00: Søndagsmesse med dialogprædiken i kapellet.

Søndag d. 26. Pinsedag: Messe kl. 11.00.

Mandag d. 27. 2. Pinsedag: Ingen messe.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F., tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L. A. Dorn S.J.

Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messetider

Søndage: Reciteret messe kl. 8.00. Højmesse kl. 11.00.

Hverdage: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om tirsdagen bortfalder messen kl. 8.00, i stedet læses messe kl. 9.30. Første fredag kl. 19.30.

NB. Hver onsdag i maj-måned (undtagen onsdag d. 15.) messe til ære for Guds Moder, kl. 19.30.

Fredag d. 3.: Jesu Hjerter fredag. Messen kl. 6.45 bortfalder. Reciteret messe kl. 8.00. Kl. 19.00 Sakramentsandagt inden aftenmesse, som begynder kl. ca. 19.30.

Torsdag d. 9.: Der bliver intet almindeligt møde for Torsdagsklubben, da vi regner med, som de andre år, at deltage i Liobahjemmets forårstur sammen med beboerne på hjemmet.

Nærmere meddelelse om dato m.m. opslås i våbenhuset.

Søndag d. 12. kl. 8.00: Reciteret messe. Kl. 11.00: Familiemesse, i hvilken der fejres første kommunion.

Onsdag d. 15. Kristi Himmelfartsvigil kl. 19.30: Aftenmesse som gælder for festdagen, som er påbudt helligdag. Majandagten bortfalder.

Torsdag d. 16. Kristi Himmelfartsfest kl. 8.00: Reciteret messe. Kl. 11.00: Højmesse.

Søndag d. 19.: Valfart til Aasebakken. Se nærmere i sognebladet.

Til gavn for Liobahjemmets beboere læses begge søndagsmesser (kl. 8.00 og 11.00) i Skt. Mariæ kirke.

Juni

Søndag d. 2. kl. 8.00: Reciteret messe. Kl. 11.00: Familiemesse, i hvilken der festes særligt for børn, der går til lørdagsundervisning hos sr. Clara Maria, og som har modtaget deres første kommunion i årets løb.

Efter familiemessen afholdes menighedens havefest i præsternes/søstrenes have. Forfriskning (øl, sodavand, kaffe/te m.m. samt »madder«) vil blive serveret. Samtidig enkelte boder med udsalg (bøger m.m.) og med konkurrencer og hazardspil, leg- og sportsindslag for de mindre børn.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre.
Tlf. (01) 78 27 90.

Konstitueret sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).
Søndag: Højmesse kl. 10.

1. søndag i måneden: Salmesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Familiemesse.

4. søndag imåneden: »Højmesse nr. 2«

af Erling Rasmussen.

Torsdag den 16.: Kristi Himmelfart. Kl. 10.00 højmesse.

Søndag den 26.: Pinsedag. Kl. 10.00 højmesse.

Skt. Pauls Kirke

Køgevej 162, 2630 Tåstrup.
Tlf. (02) 99 07 28.

Sognepræst: H. Herberighs.

Anden præst: Georg Meertens.

Messetider: *Om søndagen: kl. 8 og 10.*

Onsd. og fredag: Kl. 19.30.

Torsdag d. 16.: Messe kl. 8 og 10. Børnenes første kommunion.

Søndag d. 19.: Kun én messe kl. 8.

Valfart til Aasebakken her messe kl. 11. Der arrangeres buskørsel sammen med Roskilde menighed. Pris ca. kr. 30. Halv pris for børn mellem 4 og 12 år. Afg. fra Tåstrup meddeles ved messerne og ved opslag i våbenhuset.

Søndag d. 26.: Pinsemesser kl. 8 og 10. Ungdommens søndag. KUK's, spejderne og vietnamesernes samarbejde under højmassen og udendørs optræden bagefter.

2. **Pinsedag** messe kl. 10.

Religionsundervisning, søndag d. 5.5 og 12.5

Kolpingfamiliemøde: Om onsdagen.

Bem: Søndag d. 16. juni menighedsudflugt.

Afg. fra kirken med bus kl. 9. Hjemkomst ca. kl. 17. Udflugtsmålet bekendtgøres senere, men reservér nu dagen til festligt samvær.

Hedwigsøstrene: Køgevej 160, Tåstrup, messe hverdage kl. 17.30 undt. onsdag og fredag.

Assumptionssøstrene: Bygaden 53, Høje Tåstrup, tlf. 99 81 57. Messe tirsdag 19.30.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N.

Sognepræst: Peter Nissen. Tlf. 01-35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10, fransk messe kl. 11.30, dansk messe kl. 17, engelsk messe kl. 18.

Mandag, tirsdag, onsdag, fredag, lørdag messe kl. 11, torsdag messe kl. 7.30.

Lørdag d. 4.: Under messen kl. 11.00 vil Danny Sabeniano modtage Dåbens Sakramente.

Tirsdag d. 7.: Kl. 19.00 majandagt med efterfølgende sakramental velsignelse.

Onsdag d. 8.: Fælles udflugt for Sct. Ansgar og Sakramentskirkens menigheder. Tilmelding til fr. Grethe Carlsen senest søndag d. 5., hos hvem nærmere oplysninger kan indhentes.

Tirsdag d. 14.: Kl. 19.00 majandagt med efterfølgende sakramental velsignelse.

Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfart. Kl. 10.00 højmesse. Der gøres opmærksom på, at Kristi Himmelfart er befalet festdag.

Tirsdag d. 21.: Kl. 19.00 majandagt med efterfølgende sakramental velsignelse. Efter andagten holder menighedsrådet sit sidste møde i denne sæson.

Søndag d. 26.: Pinsedag. Kl. 10.00 højmesse, hvor vort nystiftede kor vil have sin debut. Øvrige messer som ellers om søndagen.

Tirsdag d. 28.: Kl. 19.00 majandagt med efterfølgende sakramental velsignelse.

Der gøres allerede nu opmærksom på, at Åbent Hus-møde i juni finder sted i »Carlsens Have«, Lupinvænget 57, Ballerup. Buslinier 7 og 156 (sidste fra Ballerup station. Datoen bliver **tirsdag d. 18. juni**. Alle er velkomne.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Messetider:

Søndag: Højmesse kl. 9.00, reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og

lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden.

Fredag den 3., Store Bededag: Messe kl. 9.

Torsdag den 16., Kristi Himmelfartsdag: Befalet helligdag. Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11. Morgenmad i kantinen som omsøndagen.

Søndag den 19.: Valfart til Vor Frue af Aasebakken. Kun én messe i vor kirke kl. 11. (Ingen morgenmad i kantinen).

Tirsdag den 21. kl. 19: Økumenisk møde. Se annonce i næste nummer af katolsk orientering.

Søndag den 26., pinsedag: Højmesse med dåb kl. 9. Reciteret messe kl. 11. Indsamling til symaskiner til Indien.

Mandag den 27., 2. pinsedag: Messe kl. 9. **Immaculatakirken:**

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45. Søndag højmesse kl. 9.00.

Deutschsprachige Gemeinde

Prf. Guido Kreinbühl, Vesterbrogade 28, 2. 1620 Kbh. V. Tlf.: (01) 24 26 30.

Hl. Messe jedem 1. og 3. Sonntag im Monat um 10 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen. Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

English-speaking ministry

Fr. Elmar Mauer, O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center. Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebrations in English: **Sunday**

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. 10.45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 5:00 p.m.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N. 6:00 p.m.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 p.m.

Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V: 6:00 p.m.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 p.m.

Misa en' español

Iglesia de san Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos. Sept. Abril a las 12.00 Mayo-agosto a las 18.00 P. Tomás Tirapu Beortegui C.S.R. Tlf. (01) 58 21 02.

Msze świąt w języku polskim

Ks. Józef Dudek C.ss.R.

Kościół św. Anny

Hans Bogbinders Alle 2

2300 København S - tlf. 01-58 21 02

Msza św.: w kazda 2, 3, 4 i 5 niedziele miesiaca o godz. 11.30 w kościele św. Anny/Amager/oraz

w sobote przed pierwsza niedziela kazdego miesiaca o godz. 16.00 w kościele św. Ansgara, Bredgade 64.

Missione cattolica italiana

Sac. Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund. Tel. 01-64 04 22 martedì-venerdì ore 9-10.

Santa messa in italiano ogni domenica alle ore 12 nella capella interna presso la Chiesa di Sant' Agostino, Jagtvejen 183, 2100 København Ø.

N.B.: L'orario d'ufficio a Bredgade è temporaneamente sospeso.

PROVINSEN

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød. Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96. Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkelborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Om tirsdagen messe på Nordvanggård kl. 10. Om fredagen aftenmesse på Nordvanggård 19.30.

Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.

Skriftemål:

Lejlighed til at skrifte i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.

Fredag d. 3.: Store Bededag: i Hø. Åbent hus og arbejdsdag fra kl. 9.00. Nærmere oplysninger hos Stig Fjording, tlf. 02-86 38 24.

Samme dag i Bi. aftenmesse kl. 19.30.

Mandag d. 6.: Regionens fælles menighedsrådsmøde i Hø. kl. 19.30.

Forslag til mødet bedes sendt i god tid til Stig Fjording. 02-86 38 24.

Lørd. d. 11.: Fælles udflugt f.d. N-Sj. sogne til Slangerup i.a.a. Kingo's 350 år. Start fra Birkerød, Nordvanggård kl. 14.00 i privatbiler, hjemkomst ca. kl. 17.00. Yderligere oplysninger hos Ulla Pinborg, tlf. 02-27 32 70.

Søndag d. 12.: Familiemesse t.æ.f. Guds Moder Maria: Maria salmer. Kl. 10.00 i Bi.

Mandag d. 13.: Mødes Ældreklubben til sæsonens sidste møde med maj-andagt i kirken kl. 14.00.

Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfartsdag. Højmesse kl. 10.00 i begge sognekirker. NB: Ingen messe kl. 8.00.

Søndag d. 19.: Åsebakke-valfart. Kun messe kl. 8.00 i Bi. Messe kl. 10.00 i Bi. bortfalder. I stedet for fejres den Højtidelige Messe på Åsebakken i Høsterkøb kl. 11.00. Valfarten starter kl. 8.45 ved Skovbrynet på Rudersdalsvej i Holte (overfor Poppelalle).

Mandag d. 20.: Præstemøde kl. 18.00 på Nordvanggård.

Søndag d. 26.: Pinsedag. Højmesse kl. 10.00.

Mandag d. 27.: 2. pinsedag: I Bi. messe kl. 10.00. I Hø. ingen messe.

NB: **Kristi Legemes Fest** fejres i år på Nordvanggård torsdag d. 6. juni kl. 19.00 med procession og højtidelig messe i fri: Med samvær efter messen.

NB: **Børnenes religionsundervisning.** Denne sæsons undervisning er forbi. Vi begynder igen d. første torsdag i sept.: torsdag d. 5. sept. kl. 16.00 på Nordvanggård, Birkerød.

NB: **Loppetorvet** afholdes i år søndag d. 2.

juni på Nordvanggård, Birkerød fra kl. 11.00.

Loppetorvet er i år t.f.f. ulandshjælpen i Brasilien.

Vi får brug for mange gode effekter!

Henvendelse rettes til lederne

Bent Borup, 86 22 88, Hørsholm sogn (02)

Martin Roehoff, 28 27 82, Hillerød sogn (02)

Ebbe Howart, 81 85 25, Birkerød sogn (02)

Med venlige hilsner jeres præster Gerhard Sanders og Jacob Muiser.

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Sognepræst: Lars Messerschmidt.

Samme adresse. Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17: Messe.

Søndag kl. 10: Højmesse.

Hverdagsmesser:

Normalt md. 8, ti. 8, on. 8, to. 8, fre. 18.45, se dog nedenfor.

Fredag d. 3.: Ingen messe.

Søndag d. 5.: Kl. 10 højmesse med børnenes 1. kommunion.

Mandag d. 13.-onsdag d. 15.: Ingen messer.

Kristi Himmelfartsdag, d. 16.: Påbudt helligdag. Kl. 10: Højmesse.

Lørdag d. 25.: Kl. 17 Vigiliemesse til pinse.

2. pinsedag d. 27.: Kl. 8 messe.

Onsdag d. 29.-fredag d. 31.: Ingen messer.

Rosenkrans: I maj, jomfru Marias måned, indledes alle messerne om lørdagen med rosenkransbønnen.

Forberedelse til 1. kommunion: Børn der skal modtage 1. kommunion d. 5. maj mødes kl. 10-15 i kirken. Madpakke og skrivemateriale medbringes.

Søndag d. 2. juni: Kl. 10 messe.

Valfart til Øm. Menigheden opfordres til at deltage samt til at træffe indbyrdes aftale om transport til Øm.

Frederikshavn: Helligåndskirken

Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn. Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg. Tlf. (08) 12 69 56.

Søndag d. 5.: kl. 10.00 messe.

Lørdag d. 11.: kl. 16.30 messe.

Søndag d. 19.: kl. 10.00 gudstjeneste v. Per Dolmer.

Mandag d. 27.: kl. 10.00, 2. pinsedag. Festmesse.

Bemærk: Ingen messe lørdag den 25/5.

Fredericia: Skt. Knuds Kirke

Sjællandsgade 50, 7000 Fredericia Tlf. (05) 92 41 76.

Sognepræst Henri Kerkhofs.

Kapellan Raymond Minnaert.

Menighedsrådsformand Hans Madura, tlf. (05) 92 08 06.

Præsterne adresse er stadig:

Fjellegade 2, Vejle, tlf. (05) 82 08 93.

Hvis præsterne ikke træffes på præstegårdens telefon, vil telefonsvareren automatisk henvise til præstegården i Vejle.

Messetider:

Lørdag kl. 17.00.

Søndag kl. 10.00.

Onsdag kl. 17.30.

NB: 2. søndag i måneden: Kirkekaffe.

Pastor Minnaert vil være i Fredericia hver onsdag fra kl. 10.00 til kl. 15.00.

Skolegudstjenester:

De 3 første fredage i hver måned kl. 9.40 i Skt. Knuds kirke.

Sidste fredag i hver måned kl. 9.40 i Sct. Michaelis.

Fælleskristent bibel- og bedemøde:

Hver onsdag kl. 16.00 i »Den lille skole«.

Torsdag den 16.: kl. 10.00 Kristi himmelfartsdag.

Søndag den 26.: kl. 10.00: 1. pinsedag.

Mandag den 27.: 2. pinsedag. Ingen gudstjeneste.

Husk af afsætte tid til Øm-valfarten søndag den 2. juni. Herom senere.

D.K.K.F.

Udflugt til Dalum

Søndag den 12. maj. Tilmeldingsliste med program bliver fremlagt i kirken.

3. tirsdag i hver måned:

Håndarbejds møder kl. 14.00 i præstegården.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariagade 8, 6100 Haderslev.

Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 06 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.

Messetider: Søndag kl. 10.00 og fredage kl. 17.00. 1. fredag i måneden m. indvielse til Jesu Hjerte og sakramental velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Onsdag d. 1.: Majandagt kl. 20.

Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfart: latinsk højmesse kl. 10.

Lørdag d. 25.: Pinsevigilie: Dansk højmesse kl. 18.

Søndag d. 26.: Pinsedag: latinsk højmesse kl. 10.

Mandag d. 27.: 2. pinsedag: ingen messe.

Fredag d. 31.: Ingen messe.

Bibel- og bedekreds: torsdag d. 23. kl. 20 i Rosenkranshuset. Bibel medbringes.

Diverse: *Tirsdag d. 21.* pastor Stephen Holm holder majandagt kl. 19.30.

Derefter samvær i Rosenkranshuset. Der er kirkekaffe søndag d. 12. efter messen.

Kvindekredsen: *onsdag d. 8.* kl. 19.30 i Rosenkranshuset. Emne: Udflugt til Flensborg.

Undervisning: *Torsdage* kl. 15.30-16.30 for de store børn v. sognepræsten i Rosenkranshuset. Undervisningen ophører til pinse.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræst G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Kl. 10.00. Højmesse.

Lørdage kl. 17.00: Dialogmesse.

Hverdagsmesser: Mandag - fredag incl. kl. 19.00 i Søstrenes Kapel, Møllebakken 8, og kl. 18.15 i Niels Steensens Hus, Nygade 6.

Sidste søndag i hver måned er messen på latin.

1. og 3. søndag i hver måned fejres messe på kroatisk henholdsvis kl. 12.00 og kl. 17.00.

Lejlighed til at modtage Bodens Sakramente alle lørdage kl. 16.00-17.00 eller på

en anden dag og tid efter aftale med præsten.

Eventuelle ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i våbenhuset.

Onsdag d. 1.: Pensionistmøde hos søstrene på Møllebakken kl. 14.30.

Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfart. Påbudt helligdag.

Søndag d. 19.: Valfart til Vor Frue af Åsebakken.

Lørdag d. 25.: Pinsevigilien. Kl. 17.00 dialogmesse.

Søndag d. 26. Pinsedag: Kl. 10.00 concelebreret højmesse.

Mandag d. 27. 2. pinsedag: Kl. 10.00 højmesse.

Fredag d. 31. fejres Jomfru Marias besøgelse.

Hver anden torsdag aften holdes der bibelkreds i Niels Steensens Hus. Alle også ikke-bibelstærke, er velkomne.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tlf. (07) 12 43 82, Giro: 434 72 26.

Messetider: Hver søndag kl. 10.00.

Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Søndag den 5.: Kl. 10.00 gudstjeneste uden præst, med kommuniionsuddeling.

Tirsdag den 7.: Kl. 19.30 møde for forældrene til 1. kommunikanterne.

Onsdag den 8. Efter undervisningen skriftemål for 1. kommunikanterne, og evt. de øvrige børn, der følger sogne-katekese.

Torsdag den 16. Under messen kl. 10.00 deltager Peter Nørregaard Rasmussen og Thomas Sonne-Schmidt for første gang i menighedens kommunion. Lejlighed til lykønskning ved menighedsmødet efter messen.

Mandag den 27. Børnetræf i Øm for børn, der følger religionsundervisning hos sognekateketer.

Søndag den 2. juni: Valfartsmesse i Øm. Ingen messe i Herning denne søndag.

Religionsundervisning:

Børneholdet: Onsdag den 1., 8. og 22. Kl. 17.

Firmanderne: Onsdag den 8. og 22. Kl. 17.

Konvertitter: Tirsdag den 7. og 21. kl. 16.00 eller efter anden aftale.

Døbt på Herning Centralsygehus:

Martin Arne Henriksen, søn af salgschef Peter og Maryann Catherine Henriksen, Mejrup ved Holstebro. Født 23. marts, døbt 12. april.

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.

Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B. Telefon (02) 26 14 04, bedst mellem kl. 9-10. Dog undtagen søndag og mandag.

Sankt Vincent Søstrene:

Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10.

Hverdagsmesser normalt: Ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.

Onsdag d. 1. Midikuk kl. 15.30.

Fredag d. 3. Bededag, ingen messe.

Søndag d. 5. Messe med rosenkrans kl. 10.

Mandag d. 6. Tværsgnsmenighedsmøde i Hørsholm, kl. 19.30.

Onsdag d. 8. Menigheden besøges af

Sankt Ansgars menighed til messe og frokost. Se nærmere i sognebladet.

Lørdag d. 11. Tværsgnsmenighedsudflugt til Slangstrup i anledning af Thomas Kingo 350 års dag. Vi mødes i Birkerød kl. 14, og kører i privatbiler under ledelse af Ulla Pindborg. Hjemkomst ca. kl. 17.

Søndag d. 12. Latinsk messe.

Mandag d. 13. Strikkeklub kl. 14.30.

Torsdag d. 16. Kristi Himmelfart, messe kl. 10.

Fredag d. 17. - søndag d. 19. Besøg fra vor venskabsmenighed St. Vicelin i Lübeck.

Søndag d. 19. Ingen messe - Åsebakkevalfart. Vi mødes kl. 8.45 ved skovbrynet på Rudersdalsvej - overfor Poppelalle - hvorfra vi føres gennem skoven til Åsebakken. Her begynder bispemessen kl. 11. Husk rosenkrans og valfartssangbog.

Lørdag d. 25. Pinsevigilmesse kl. 21.

Søndag d. 26. Pinsedagsmesse kl. 10.

Mandag d. 27. Ingen messe.

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Reffsvej 2B, 4300 Holbæk.

Giro: 6 34 43 48.

Præst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45.

Menighedsrådsformand: Piet van Dijk, Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge.

Tlf. (03) 46 54 10.

Messetider:

Søndagsmesse hver lørdag kl. 15.30. Ingen messe på selve søndagen.

Hverdagsmesse i kapellet, Bakken 11, eft. aft. med p. van den Hoek, tlf. 43 06 87.

Onsdag d. 8.: Majandagt kl. 19.00. Efter andagten afsluttende studiekredsmøde hos Bibs og Bolly Tecza, Fuglsvej 12. Alle er hjertelig velkomne.

Torsdag d. 16.: kristi Himmelfartsdag. Ingen messe i Holbæk (NB). Festen fejres førstkommande lørdag.

Lørdag d. 18.: Højtideligholdelse af Kristi Himmelfarts fest.

Søndag d. 19.: Valfart til Vor Frue af Åsebakken.

Lørdag d. 25.: Pinsefest. Kl. 15.30 højtidelig pinsemesse. Ingen messer i Holbæk pinsesøndag og pinsemandag.

Menigheden henvises til Slagelse.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.

Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: I Sct. Josefs Kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).

Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19. Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.

Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken.

Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Søndag den 5.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden«, pinse.

Mandag den 6. til fredag den 10.: Retræte med pater P. Marx, omi hos søstrene.

Lørdag den 11. og søndag den 12.: Pastoralrådsmøde på Sostrup. Sognepræsten deltager.

Onsdag den 15.: KUK-aften på Arnestedet.
Torsdag den 16.: Kristi Himmelfart, messe kl. 7.30 og højmesse kl. 10.
Lørdag den 18.: Bededag hos søstrene med p. Marx fra kl. 10.30.
Torsdag den 23.: Bibelaften kl. 19.30.
Søndag den 26.: Pinse, messe kl. 7.30 og højmesse kl. 10.
Mandag den 27.: Messe kl. 10. Børnetræf på Øm fra kl. 10 til kl. 17 for pastoralenheden.
Onsdag den 29.: KUK-aften på Arnestedet.
Fredag den 31. og lørdag den 1. juni: Lederne for de vietnamesiske grupper i landet samles med biskoppen på Sct. Ibs skole.

Kalundborg: Skt. Maria Kirke

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.
 Præst: Stephen Holm, Slagelse.
 Tlf. (03) 52 06 45.
 Menighedsrådsformand: E. Wojtaszewski, Røsnæsvej 148, 4400 Kalundborg.
 Tlf. (03) 50 11 20.
 Messe: Hver søndag kl. 15.00, dog ikke 19/5.

Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfartsdag. Messe kl. 15.00.
Søndag d. 19.: Valfart til Vor Frue af Åsebakken.
 Ingen messe i Kalundborg i dag (NB).
Søndag d. 26.: Pinsefest. Kl. 15.00 højtidelig messe med tre børns første hellige kommunion.
 2. pinsedag: ingen messe (NB!)

Kolding: Skt. Michaels Kirke

Tøndervej 17, 6000 Kolding
 Tlf. (05) 52 76 01.
 Sædvanlige messetider:
Søndage: Kl. 8 sangmesse, kl. 10 højmesse.
Hverdage: Mandag og tirsdag kl. 17.15, de øvrige dage kl. 8.15.
Søndag den 5.: Mindedag for Skt. Michaels Kirkes grundstensnedlæggelse for 100 år siden. Der er kirkekaffe efter højmassen kl. 10.
 I øvrigt vises hen til sognebrevet.

Køge: Skt. Hans Kirke

Bjerggade 10, 4600 Køge. Sognepræst J. Samuelsen S.J. Træffes tirsdag-fredag kl. 11-12.
 Faste messetider:
 Tirsdag kl. 19.15, onsdag kl. 9.30, lørdag kl. 11, søndag kl. 10.
Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfartsdag messe kl. 10.
Søndag d. 26.: Pinsedag, messe kl. 10.
Mandag d. 27.: 2. pinsedag, messe kl. 10.

Lemvig: Hellig Kors Kirke

Østergade 33, 7620 Lemvig.
 Sognepræst Carroll L. Parker, OMI.
 Tlf. (06) 62 36 41.

Messen hver 2. og 4. søndag i måneden kl. 10.
Torsdag d. 16.: Kristi himmelfart kl. 10.30.
Søndag d. 26.: Søndag, pinse, kl. 10.30.
 Religionsundervisning lørdag d. 4. Vi begynder med messen kl. 09.30 og afslutter kl. 11.30.
Den 2.6.: Jeg minder jer om Øm valfarten. Processionen på Øm begynder kl. 11. Hvis der er nogen, der mangler transport, skal I kontakte mig eller Ignats Gravgaard før d. 15. maj.
 Kirkekaffe efter messen søndag d. 26.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo.
 P. Herman Legut, O.F.M. Conv.
 Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.
 Messetider:
Hverdage: Fredag og lørdag kl. 16.30 (I maj måned vil der være Maria-andagt i forbindelse med aftenmessen om lørdagen).
Søndage: Højmesse kl. 9.30.

Søndag d. 5.: Højmesse kl. 9.30.
Søndag d. 12.: Højmesse kl. 9.30 ved p. Berning, Nyk. F.
Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfart. Højmesse kl. 9.30.
Søndag d. 19.: Valfart til Åsebakken. (På grund af valfarten borfalder messen. Interesserede kan melde sig til valfarten hos Thorvald Jacobsen. Tlf. 88 24 99. Nærmere orientering om bussens afgangstid og pris følger).
Søndag d. 26.: 1. Pinsedag. Højmesse kl. 9.30.
Mandag d. 27.: 2. Pinsedag. Højmesse kl. 9.30 ved P. Irenæus fra Nakskov.

Nakskov: Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.
 Tlf. (03) 92 06 81.
 Sognepræst: Pater Irenæus O.F.M. con.
 Gudsstenestider:
Søndage: kl. 10.00.
Hverdage: kl. 19.00.
 Polsk messe:
 Den polske messe i maj bortfalder.
 Messe på plejehjemmet:
 Den månedlige messe på plejehjemmet Møllegården holdes onsdag den 8. maj kl. 15.00.

Onsdag den 1. maj:
 Komsammen-eftermiddag. Efter en kort pause mødes vi igen onsdag den 1. maj fra kl. 14-16 i Kolbehuset. Denne gang gratis kaffe. Da Regina Jensen har haft en dejlig fødselsdag, vil hun gerne sige tak med lidt ekstra servering. Så det bliver festligt denne første dag i maj.
Valfart til Åsebakken:
 Valfarten til Åsebakken finder sted søndag den 19. maj. Vi kører fra kirken kl. 8.00 (halvanden time senere end før i tiden), så man kan nå at drikke kaffe hjemme. Vi standser ikke undervejs. Et lille lotteri til støtte for valfarten vil sikkert også lade sig gøre. Vi håber igen at få en bus fyldt.
Kirkevandring.
 Tirsdag den 21. maj holdes årets kirkevandring. Vi begynder i år i vor egen kirke kl. 19.00 og går til Baptistkirken og

slutter i Stormarkskirken. Her bliver der efter afslutningen i kirken serveret kaffe. Slut op om kirkevandringen.
Fasteaktionen 1985:
 Hvidesøndag kom der endnu en bøsse tilbage med et bidrag til årets fasteaktion. Sammen med gaverne i kirkebøssen (174 kr.), Maximilian Kolbe lys (703 kr.), skærtorsdags kollekt (327,25 kr.) er der afsendt kr. 5.633,20 til Caritas Danmark. Tak for hjælpen. Skulle nogen have glemt at bidrage, kan det nås endnu.
Sognebidrag 1985:
 Menighedens giroaktion »sognebidrag 85«, som startede 8. 3. har indtil dato samlet kr. 26.005,00 gennem 82 bidrag. Tak!

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
 Tlf. (03) 85 07 39.
 Ugens gudstjenester:
 Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag kl. 18.30, lørdag kl. 16 og søndag kl. 8 og 10.
Søndag d. 5.: kl. 10.00 Familiegudstjeneste. Herefter: Kirkekaffe.
Søndag d. 12.: kl. 11.15: Polsk messe.
Tirsdag d. 14. - fredag d. 17.: De ældste børn fra den katolske skole er på lejrskoleophold på Ømborgen.
Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfartsdag. Gudstjenesterne som om søndagen.
Lørdag d. 18.: kl. 16.00 bryllup, kl. 19.00 Gudstjeneste for alle som ikke deltager i valfarten til Åsebakken.
Søndag d. 19.: Valfart til Åsebakken. Alt vedr. valfarten meddeles i kirken. Der er ingen messe i Nykøbing F. denne søndag.
Søndag d. 26.: 1. Pinsedag. Under højmassen kl. 10.00 højtideligholdelse af børnenes 1. H. Kommunion.
Mandag d. 27.: 2. Pinsedag. Ingen messe kl. 8.00. Kl. 10.00 Højmesse.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C.
 Tlf. (09) 12 16 64.
 Kontortid: ma.-fr. kl. 10-12.
 Sognepræst: P. Jerzy Gorowski.
 Andenpræst: P. Stefan Huber.
 Præst: P. Karl Marischka.
 Træffetid: Ti.-fr. kl. 11-12 samt ons. og fr. tillige 17-18.
Søndagsmesser: Kl. 8 - 10 - 19.
 2. og 4. søndag polsk messe kl. 12.
Hverdagsmesser: Ma. kl. 8, ti., to., lø. kl. 9, ons. kl. 11, fr. kl. 19.
Andagter: To. kl. 19 Maria-andagt.
Religionsundervisning:
 Ons. kl. 16 for alle grupperne.
Mini-KUK: Fr. kl. 15.30-17.
Maxi KUK: Efter aftale.
Maria-Legionen: Ons. kl. 19.30 (Adg. 7).
Mandag d. 13.: DKKF, håndarbejdsaften på Bjerregårdsvej 9 kl. 19.30.
Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfart/Børnenes 1. hl. kommunion under højmassen kl. 10.
Fredag d. 17.: Kl. 17 Den franciskanske Lægorden, Adelgade 7, kl. 17.
Tirsdag d. 21.: De ældres Klub - udflugt til Lufthavnen. Mødetid kl. 13.15 ved busstoppested 5 bag Magasin.
Torsdag d. 23.: Kl. 19 andagt. Intention: Præste- og ordenskald. Efter andagten

fortæller Sr. Hildegard, Kbh., om Lioba-søstrene.
Søndag d. 26.: Pinsedag/Messer kl. 8 og 10.
 NB: Ingen messe kl. 16.30!
Mandag d. 27.: 2. pinsedag/Messe kun kl. 10.
 NB: Ingen messer kl. 8 og 16.30!
Dalum Klosterkirke
 Søndage: Messe kl. 7.30.
 Hverdage: Messe kl. 6.30.

Randers: Jesu Hjerter Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.
 Tlf. (06) 42 97 30.
Søndagsmesser:
 Lørdag kl. 17 og søndag kl. 10.
Hverdagsmesser:
 Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8. Onsdag kl. 19. Fredag kl. 8 i Søstrenes kapel, Laksegade 4.
 Ændringer i hverdagens messetider meddeles ved søndagsmessen.
Skriftemål:
 Efter aftale med præsten, eller man kan komme når som helst og ringe på skrifteklokken. Hvis præsten er hjemme kommer han straks.
Kristi Himmelfartsdag 16. maj: Messe kl. 10.
Pinselørdag 25. maj: Messe kl. 19.
Pinsedag: Messe kl. 10.
2. pinsedag: Messe kl. 10.
 Datoen for Ømvalfarten er søndag 2. juni. Kørselsmulighed vil blive arrangeret.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.
 Sognepræst: T. Palsø.
 Tlf. (03) 61 03 92.
Søndage: Højmesse kl. 10. Onsdage, fredage: Messe kl. 17.30.
Torsdag d. 16.: Kristi himmelfart, højmesse kl. 10.
Søndag d. 19.: Valfart til Vor Frue af Aasebakken - dog messe kl. 10 i sognekirken.
Søndag d. 26.: Pinsedag, højmesse kl. 10.
Mandag d. 27.: Messe kl. 10.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
 Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.
Søndagsmesser: Højmesser kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.
Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.
 Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.
Mandag d. 29. april: Den hellige Montforts fest: aftenmesse kl. 19.30.

Maj
Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfart. Børnenes første kommunion ved højmesse kl. 10. Ingen messe kl. 17.
Søndag d. 19.: Valfart til Aasebakken. Bustur organiseres. Afg. fra skolens parkeringsplads kl. 8. Messen kl. 10 bortfalder.

Tirsdag d. 21.: Økumenisk kirkevandring, begynder kl. 19.30 i Himmelev kirke, fortsætter i Sct. Laurentii og afslutter i Baptistkirken.

Søndag d. 26.: Pinse, messe kl. 10 og 17.
Mandag d. 27.: 2. pinsedag messe kl. 10. Majandagt hver onsdag kl. 19.30. Emnet: Familiens fællesskab.

Ledreborg Slotskirke

Hver søndag messe kl. 8.30 undtaget den 19. (Valfart til Åsebakken).

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.

Søndagsmesser: Kl. 8 og kl. 10.

Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos Jesu små søstre i Øm.

Søndag d. 5.: kl. 19: Økumenisk kirkevandring som begynder her i kirken, fortsætter i Metodistkirken og slutter i Silkeborg kirke.

Mandag d. 6.: kl. 14-16: Værestedet.

Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfartsdag. Højmesse kl. 10.

Mandag d. 20.: kl. 14-16: Værestedet.

Søndag d. 26.: 1. pinsedag. Messe kl. 8 og kl. 10.

Mandag d. 27.: 2. pinsedag. Messe kl. 8. Bagefter udflugt til Øm for de børn i vor pastoralenhed, der har deltaget i religionsundervisningen.

Onsdag d. 29.: Efter aftenmessen er der menighedsrådsmøde.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45, præst Stephen Holm.

Faste messetider:

Alle søndage: Højmesse kl. 10.00.

Hverdage normalt messe således: Mandag kl. 17.15, tirsdag og torsdag kl. 19.15, onsdag og fredag kl. 9.00.

Hver fredag i maj måned, bortset fra den 3. maj: Majandagt m/ sakramental velsignelse kl. 19.30.

Kommunitetsbønner normalt således: Laudes kl. 8.30, rosenkrans kl. 12.00, vesper kl. 18.00.

Søndag den 12. fejres vort sogns titularfest, festen for Jomfru Maria, Guds nådes moder og midlerinde.

Kl. 10.00 festmesse med fornyelse af sognets indvielse til Jomfru Maria. Kirkebil fra Korsør og Dianalund. Kirkekaffe.

Torsdag den 16. Kristi Himmelfartsdag kl. 10.00 højmesse (sungt på latin).

Søndag den 19. 7. søndag i påsken. Valfart til Vor Frue af Åsebakken. Valfarten indledes i kirken kl. 8.45, kl. 8.00 messe. NB: Ingen messe kl. 10.00.

Lørdag den 25. Pinselørdag: Pinsevigilie kl. 20.00.

Søndag den 26. Pinsedag, festmesse kl. 10.00. Kirkebil fra Korsør.

Mandag den 27. 2. pinsedag, messe kl. 10.00

Fredag den 31. Festen for Marias besøg hos Elisabeth, afsluttende majandagt kl. 19.30.

Der planlægges loppemarked afholdt i

maj måned og en ungdomsweekend pinselørdag.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.

Sognepræst pater Josef Völk (C.Ss.R.)

Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.

Træffetid. Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 ell. efter aftale.

Faste messetider:

Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag aftenmesse kl. 19. Skriftemål. Før disse gudstjenester ell. efter aftale med præsten.

Torsdag d. 2.: Efter aftenmessen i menighedssalen forældremøde vedrørende familielejren ved Åstrand den 11. og 12. maj.

Fredag d. 3.: Jesu-Hjerte Fredag. Festen for apostlene Filip og Jakob. Store Bededag: Messe kl. 10.00.

Lørdag d. 4.: Brudemesse kl. 11.00 i kirken.

Mandag d. 6.: Redemptoristerens studiedag og møde i København på Amager, (Sct. Annæ). Emnet: »Familiepastoral«.

Fredag d. 10.: Biskoppens indvielse af Sct. Bendts Kapel i Rudkøbing er udsat indtil videre.

Lørdag d. 11.: Afgang til familielejren ved Åstrand fra præstegården kl. 9.45.

Søndag d. 12.: Familielejren slutter kl. 16.00.

Mandag d. 13.: Præstemøde i Århus.

Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfartsdag. Påbudt helligdag. 1. hellige kommunion under højmessens kl. 10.00.

Lørdag d. 18.: Kontaktgruppe mødes. Messe kl. 14. Derefter hyggeligt samvær i menighedssalen.

Mandag d. 27.: 2. pinsedag: Messe i kirken kl. 10.00.

Lørdag d. 1.: Børnenes og de unges religionsundervisning fra kl. 10.00 til 12.00.

Søndag d. 2.: Valfart til Øm. NB: Trosbekræftelse: Søndag d. 14. april. Nanette Borre, Erik Pelle og Dan Seriano Luciano. Hjertelig tillykke.

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.

Sognepræst Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 42 35 85.

Hver søndag højmesse kl. 9.30.

Fredag d. 3. Jesu Hjerte fredag (St. Bededag). Messe kl. 9.30.

Tirsdag d. 7. Menighedsmøde efter messen kl. 19. Henning Mikkelsen: Skal vi starte en ungdomsklub?

Onsdag d. 8. Katolsk Kvindegruppe mødes i Haderslev »Rosenkranshuset« kl. 19.30 og drøfter sommerens udflugt til Flensborg.

Torsdag d. 16. Kristi Himmelfarts fest kl. 9.30.

Søndag d. 26. Pinsedag højmesse kl. 9.30.

Mandag d. 27. 2. pinsedag ingen messe.

Lørdag d. 1. juni. Aftenmesse kl. 19 på grund af valfart.

Søndag d. 2. juni. Valfart til Vor Frue kirke af Øm. Ingen messe.

Thisted: Skt. Thøgers Kirke

Møllevej 23, 7700 Thisted.

Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 08-12 69 56 eller til Keld Westergaard, Thisted, tlf. 07-92 43 04.

Søndag d. 12. kl. 18.00: Messe.

Mandag d. 13. kl. 19.00: Menighedsmøde hos Tove og Herbert Baun-Christensen, Atriumvej 26, Koldby. tlf. 07-93 67 90. Alle velkomne.

Søndag d. 26. kl. 18.00: 1. Pinsedag. Festmesse.

Tønder: Hellig Kors Kapel

Ribelandsvej 41, 6270 Tønder.

Præst: Lars Messerschmidt, Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.

Messe hver søndag kl. 17.

Kristi Himmelfartsdag d. 16., påbudt helligdag. Kl. 17: Højmesse.

Søndag d. 2. juni: Kl. 17 messe.

Valfart til Øm. Mulighed for fællesrejse med afgang fra kirken i Åbenrå, Søndertorv 1, kl. 8.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle.

Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.

Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester:

Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.

Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.

Søndag d. 5. kl. 10: Familiemesse. Bagefter: menighedskaffe i samlingshallen.

Mandag d. 6. kl. 14.30: Kontaktgruppen indbyder de ældre til Søstrenes sal, Vestre Engvej 42. En flok piger fra Sct. Norberts skole under ledelsen af Inger Sønderup giver en gymnastikopvisning. Bagefter underholder Leif Nielsen, lederen for Ungdomsskolen.

Tirsdag d. 14. kl. 17.15: Rosenkransandagt i kirken. Bagefter: messe.

Torsdag d. 16.: Kristi himmelfartsdag: Kl. 10: højmesse.

Søndag d. 26.: Pinsedag: Kl. 10: højmesse.

Mandag d. 27.: 2. pinsedag: Kl. 8: Messe. Kl. 10: »Børnetræf« i Øm.

Tirsdag d. 28. kl. 18: Sct. Norbertsaften. Sr. Anna Holmgaard, en af Mariadøtrene - en søsterorden inden for Folkekirken, besøger os og taler om: »Maria, enhedens tegn«.

Religionsundervisning for eftermiddagshold:

Lørdag d. 11. og 25. (afslutning): kl. 13.

Børnetræfi Øm

Alle børn, der har fulgt religionsundervisningen på skolen eller i sognet, indbydes til »Børnetræf« mandag d. 27. fra kl. 10 til kl. 17. Madpakke medbringes.

Vi vil være sammen med børnene fra Silkeborg, Herning og Horsens.

Viborg: Skt. Kjelds Kirke

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg.

Sognepræst Carroll L. Parker, OMI.
Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messetider: 1., 3. og 5. søndag i måneden kl. 10 og hver lørdag kl. 16.30. Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfartsdag, kl. 8.

Lørdag d. 25.: Pinse, kl. 16.30.

Søndag d. 26.: Pinse, kl. 8.

Mandag d. 27.: 2. pinsedag, kl. 10.

Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Religionsundervisning lørdag d. 11. Vi begynder med messen kl. 10 og afslutter kl. 12.

D. 2/6: Jeg minder jer om Øm valfarten. Messen i Viborg er kl. 8 og processionen på Øm begynder kl. 11. Hvis der er nogen, der mangler transport, skal I kontakte mig eller Ignats Gravgaard før d. 15. maj.

Åbenrå: Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.

Sognepræst: Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.

Hver søndag højmesse kl. 10 og 14.30 (vietn.), 1. søndag i måneden og på store festdage fælles højmesse kl. 10.

Fredag d. 3.: Jesu Hjerte fredag (St. Bededag) messe kl. 10, tilbedelse med sakramental velsignelse kl. 15-16.

Søndag d. 5.: 5. søndag i Påsken, fælles højmesse kl. 10.

Onsdag d. 8.: Katolsk Kvindegruppe mødes i Haderslev, »Rosenkranshuset« kl. 19.30 og drøfter sommerens udflugt til Flensborg.

Torsdag d. 16.: Kristi Himmelfarts fest kl. 10.

Søndag d. 26.: Pinsedag fælles højmesse kl. 10.

Mandag d. 27.: 2. Pinsedag messe kl. 10.

Søndag d. 2. juni: Valfart til Vor Frue af Øm, messe kl. 10.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg.

Sognepræst Leo Kertz.

Træffes bedst om formiddagene.

tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.

Giro 8 39 50 55.

Søndagsmesser:

Sct. Mariæ Kirke kl. 10.00 højmesse.

Sct. Joseph Hospitalskirke kl. 8.00 messe.

Fredag d. 3. kl. 16.30 Store Bededag: Majandagt og derefter messe.

Søndag d. 5. kl. 10.00: Gudstjeneste v. Per Dolmer.

Torsdag d. 9.: I anledning af Anton Gil's 85 års fødselsdag, holdes der åbent hus kl. 10-12 i præstegården.

Fredag d. 10. kl. 15.00: Tilbedelse og derefter messe kl. 17.00.

Søndag d. 12. kl. 10.00: Gregoriansk messe. Kl. 19.00 Kirkevandring, der begynder i Sct. Mariæ Kirke. Måtte der

Mere fra sognene side 14

Præsternes pastorale opgave over for de unge

Pavens skærtorsdagsbrev til præsterne

Rom (KIPA) - De katolske præster skal ikke være bange for at stille store krav til de unge, der søger deres råd, for »de unge ved, at noget virkeligt godt ikke kan fås »billigt«, men har sin pris«. Sådan skriver Johannes Paul II i et brev, han i år har skrevet til alle kirkens præster i anledning af skærtorsdag.

Brevet, der blev offentliggjort i Vatikanet tirsdag før palmesøndag, beskæftiger sig i anledning af det internationale ungdomsår med emnet »Ungdommen i præsternes pastorale arbejde« og hænger nær sammen med skrivelserne til alle unge i verden.

Præsten bør kærligt stå de unge bi i deres søgen efter deres kald her i livet, men dog samtidig lade dem stå helt frit i deres søgen og deres valg, skriver paven. Blandt de mange kald og livsopgaver, som de unge må vælge imellem for at finde deres egen vej, gælder det om at virkeliggøre det ene grundlæggende kald, at være menneske og at være dette som kristen! Det gode, som præsten kan vise de unge hen til, indbefatter også altid opfordringen til at følge Kristus efter. Ingen kan pege på et større gode, betoner Johannes Paul II.

Undervejs til en bedre verden - med Kristus

I de prøvelser og lidelser, som heller ikke ungdommen forskånes for, bør præsten være de unge nær. De unge »er ikke altid forberedt på de stød, livet giver«. Det er med rette, at den nuværende trussel mod menneskets tilværelse på mange områder, ja, mod hele menneskeheden, vækker uro hos de unge.

Samtidig bør præsten støtte de unge og »bestyrke dem i deres ønske om at forandre verden, gøre den menneskelig og broderlig« og i den forbindelse pege på den vej Kristus viser. »Guds Rige er samtidig også menneskets sande rige«, hedder det i brevet.

Paven kræver af præsterne, at de efter Jesu eksempel skal være åbne, til disposition og rede til

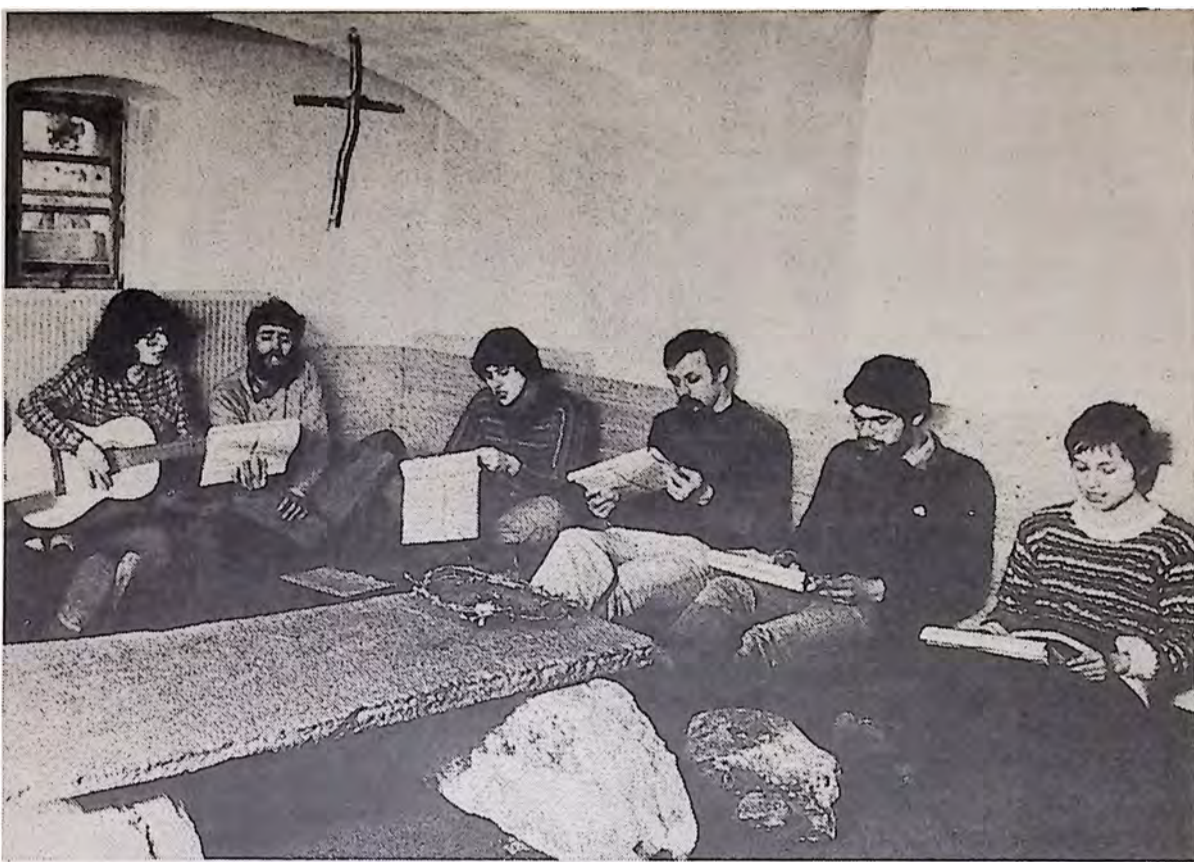
samtaler med de unge, ja, også gøre det lettere for de unge at overvinde deres indre hængninger. Det skal være muligt for de unge at få kontakt med præsten også uden for kirkerummet, »overalt, hvor unge gerne opholder sig i overensstemmelse med deres sunde interesser«. Som eksempler herpå nævner Johannes Paul II turisme, sport og kulturelle aktiviteter.

Præsten skal både kunne lytte og svare, fortsætter paven. På grund af sin teologiske og præstelige uddannelse og sin pædagogiske kompetence bør han kunne vække tillid som én, »de unge kan betro deres dybeste problemer«. Ligesom ungdomstiden er rig på mangfoldige spørgsmål, ejer evangeliet en mangfoldighed af mulige svar, uderstreger paven.

Hvad der især er vigtigt, er præstens ansvarsbevidsthed både over for sandheden og den, han taler med. Den første og dybeste kilde til en vellykket indsats for ungdommen må dog være de »kærlige øjne«, hvormed Jesus ser på de unge. Det har været hemmeligheden hos de mest afholdte og succesrige ungdomssjælesørgere i kirkens historie.

Paven under palmesøndags procession i Rom, hvor et 2-dages internationalt ungdomsmøde samtidig blev afsluttet bl.a. med pavens budskab til de unge.

Pavens apostoliske skrivelse til de unge:

Kirken genkender sig selv i ungdommen

(KIPA) - Mens endnu over 100.000 unge, der deltog i ungdomsfestivalen, befandt sig i Rom palmesøndag, udsendte pave Johannes Paul II en apostolisk skrivelse »til hele verdens ungdom«. Brevets teologiske og åndelige niveau gør, at det dog først og fremmest henvender sig til kristne unge, især dem, der kan tænke selvstændigt og har idealer. Pavens brev forudsætter, at det læses ud

fra en givet værdinorm, et menneskesyn og en både etisk og religiøs baggrund, som nok ikke er til stede hos den store flok. Det er derfor ikke udelukket, at brevet slår mere an hos engagerede jøder, muslimer og andre ikke-kristne unge end hos de unge, som kun »sociologisk« kan kaldes kristne, eller som vi ville kalde kartoteks-kristne.

Paven lægger ikke ud med store ord og lyrik, men bruger 68 sider på en gennemgang af den slid-somme vej, som venter de unge. Undervejs på deres livstogt giver han dem råd og tips, der kan gøre de uundgåelige vækstkriser meningsfulde og mere berigende, end vor generations slaphed magter.

Bibelske udgangspunkter

Brevet består af 16 afsnit, som har en bibeltekst som udgangspunkt: Jesu samtale med den rige, unge mand, og dennes spørgsmål »Hvad skal jeg gøre?« (jfr. Matt. 19, 16-30). De mange emner, paven kommer ind på, svarer til etaper i de unges udvikling fra dreng til mand og fra pige til kvinde, belyst som individuel vækst og som vækst i fællesskab, i pardannelse, i kærlighed, i frugtbarhed og familieliv, i arbejdsmiljøet, i folkets sociale og kulturelle sammenhænge.

Alle etaper på denne vej er kendetegnet af modsætninger og konflikter, som skal løses. På den ene side skal ungdommen lære at elske denne verden, som Gud har elsket den, på den anden side skal de unge lære at tage afstand fra verden og dens bedrag. Ungdom er dødens modpol. Død betyder afslutning, ungdom betyder begyndelse. Men døden, den legemlige og den åndelige, truer også ungdommen, ikke blot gennem vold og krig, men også gennem manglende etiske normer og en underudviklet opfattelse af samvittighedsfrihed.

Løb ikke fra jeres ansvar

Paven omtaler næsten samtlige problemer og debatemner, som er oppe i tiden, og beskriver både de unges reaktion på dem og mulige løsningsmodeller. Det er i ungdommen, kirken genkender sig selv som en syntese af alle de sorger og glæder, ønsker og fristelser, protester og forhåbninger, livet består af. Ungdommen er kirkens fremtidshåb, især de unge, der kommer i oprør mod uretfærdigheden og de strukturer, forrige generationer har efterladt dem i og påtvunget dem. Det er ungdommen, der styrker kirkens forventning om forandring og

fremskridt mod en ny tid med mere kærlighed blandt menneskene.

Paven gentager sit opråb fra verdensfredsdagen, nytår 1985: Lad jer ikke friste af skepsis og kynisme, løb ikke fra jeres ansvar i denne verden ind i en falsk verden af narko og billig, uforpligtende sex.

Behovet og evnen til kærlighed

Bemærkelsesværdige er de kapitler, hvori paven omtaler de unges behov for kærlighed og kaldet til et liv, båret af kærlighed, et liv, som bliver til et positivt svar på alle de store menneskelige værdiers appel og udfordring. De menneskelige partnerforhold har altid indtaget en stor plads i pavens teologiske refleksion og pastorale omsorg.

I brevet til de unge taler han om Guds kærlighed, som er begyndelsen til al evne til kærlighed, og som ledsager mennesker gennem historiens nu ind i evigheden. Både de, der følger Guds kald til kærlighed i et liv for hinanden og deres børn, og de, der følger kaldet i et liv, hengivet til kirkens tjeneste, skal ustandselig spørge: »Hvad skal jeg gøre?« og finde svaret i deres samtale med Kristus og de sakramenter, som udtrykker Kristi pagt med kirken.

FARLIGE FOR TROEN...

- det mener trosælarekongregationen om Leonardo Boffs teser

Rom (KIPA) - »Nogle af den brasilianske befrielsesteolog Leonardo Boffs læresætninger er en fare for den sunde trosælare« udtaler Trosælarekongregationen i en bekendtgørelse, som er offentliggjort for nylig. Dokumentet hentyder med sin fordømmelse til Boffs bog »Kirken - charisma og magt. Forsøg på en stridbar ekklesiologi«, som udkom i Brasilien i 1981.

Franciskaneren og universitetslæreren, Leonardo Boff var 7. september kaldt til samtale med præfekten for trosælarekongregationen, kardinal Joseph

Ratzinger. Samtalen, der »blev ført i en broderlig atmosfære«, gav forfatteren lejlighed til at forklare sine teser.

Kristi kirke eller hierakiets?

Det nye dokument om Boffs bog betegner især hans opfattelse af kirkens struktur, dogmebegrebet, udøvelse af den gejstlige magt og det profetiske element i kirken for uholdbare efter teologiske metoders kriterier.

Boff er ifølge sine egne udtalelser af den opfattelse, at kirken som institution ikke lå i den historiske

Jesus intention, men opstod af den udvikling, der begyndte efter hans opstandelse - faktisk som følge af den svindende tro på Kristi snarlige genkomst. Hierarkiet er altså for Boff resultatet af den bydende nødvendighed, at kirken bliver en institution, verdensliggjort i romersk feudalstil.

Efter trosælarekongregationens opfattelse fører dette hos Boff til et forholdsbestemt kirkebegreb, hvor katolicismen og protestantismen står over for hinanden som dialektisk tese og antitese. Til begrundelse for denne opfattelse foredrer han konciletets udsagn, om at Kristi kirke er virkeliggjort i den katolske kirke - til at den også kan være tilstede i andre kristne kirker.

I sin kritik af kirkens alvorlige svagheder m.h.t. gejstlig magtudøvelse går Boff ud fra, at et samfunds opbygning bestemmes af dets produktionsstruktur. Dette anvender han også på kirken. Ifølge denne opfattelse har der fundet en historisk proces sted, i hvilken gejstligheden har frataget det kristne lægfolk dets religiøse produk-

Leonardo Boff OFM.

tionsmidler og derved berøvet det evnen til at beslutte og lære fra sig.

Desuden henfalder kirken til samme fejl som de verdslige magthavere. De ønsker at herske, centralisere og triumfere.

For at rette denne fejl foreslår Boff en ny kirke-model, hvor den gejstlige myndighed ikke har teologiske privilegier, men udelukkende forstås som tjenerne alt efter fællesskabets behov.

Produktion eller nådemidler?

Trosælarekongregationen afviser tanken om at betragte sakramenterne og Guds Ord som produktion og forbrug. Sakramenterne er ikke noget symbolsk materiale. Deres uddeling er ingen produktion og modtagelsen ingen forbrug, hedder det i dokumentet. Sakramenterne er Guds gaver. Ingen producerer dem. Alle modtager i dem Guds nåde og tegnet

på evig kærlighed. Alt dette er hinsides enhver tanke om produktion og menneskelig handling.

Videre hævder Trosælarekongregationen, at der vendes op og ned på den religiøse virkelighed, når sakramenterne, den hierarkiske orden, Ordet og hele kirkens liv presses ind

i begreber, som benyttes af marxismen: Produktion og forbrug, monopol, ekspropriation og konflikt med magthaverne. På den måde bidrager man ikke til løsning af de virkelige problemer, men til ødelæggelse af sakramenternes og evangeliets sande betydning.

Boff vil hellere følge kirkens lære end stå alene med sin teologi

Rio de Janeiro (KIPA) - Leonardo Boff vil selv efter Vatikanets seneste kritik af hans befrielsesteologi fortsætte sine studier, erklærede han for nylig over for journalister i Petropolis i Brasilien. Han mener ikke, at Vatikanet på nogen måde ønsker at træffe forholdsregler mod ham selv eller hans arbejde. Han vil derfor fortsætte sine studier med skærpet opmærksomhed på de spørgsmål, som den højeste kirkelige myndighed har stillet ham.

Boff betoner, at han på ingen måde ønsker at bryde med kirken, men vil lytte med respekt til det, som Vatikanet udtaler med myndighed. Jeg foretrækker at gå hånd i hånd alene med min teologi, siger han.

Leonardo Boff henviser i øvrigt til, at enhver kritik af befrielsesteologien eller hentydning til marxisme eller socialisme mangler i kardinal Ratzingers seneste dokument.

Endelig påpeger Boff, at man bør fastholde de kirkelige myndigheders ret til at studere og forkaste »forsigtige forslag« til løsning af kirkens praktiske problemer, som diskuteres blandt teologer.

På den anden side må man indrømme, at disse problemer igen og igen kræver ny tankevirksomhed fra teologernes side sammen med det kirkelige trosfællesskab og dets hyrder. Søgen efter sandheden er i al fald et uafviseligt krav for den menneskelige ånd og endnu mere for den teologiske fornuft.

Rom fordømmer en karrikatur af befrielsesteologi

Madrid (KIPA) - »Den romerske Trosælarekongregationens indvendinger mod befrielsesteologien gør millioner af lidende kristne i Latinamerika uret«, udtaler den flamske teolog Edward Schillebeeckx i det spanske tidskrift »Mission abierta«.

»På grund af disse lidelser føler jeg mig berettiget til at tage bladet fra munden, skønt jeg selv er meget sårbar« fortsætter Schillebeeckx, som selv har været tvunget til at forsvare nogle teser i sine bøger.

Efter en nøje nærlæsning af Trosælarekongregationens dokument om »nogle aspekter i befrielsesteologien« kommer Schillebeeckx til det resultat, at dokumentet først tegner en karrikatur af befrielsesteologien og fordømmer denne. »En kristen kan være indforstået med dokumentets advarsler, når blot de ikke bliver rettet mod befrielsesteologien. Hvad man pådutter denne teologi findes der ikke belæg for i de latinamerikanske teologers bøger.

Trosælarekongregationens skrivelse fordømmer teser uden at nævne teologers navne eller citere kilder«.

Ifølge Schillebeeckx svarer denne praksis til forgangne århundreder. Denne fremgangsmåde

burde være utænklig i vor tid.

Under en pressekonference i Holland har Schillebeeckx påvist, hvordan Trosælarekongregationen også har fortolket afsnit i hans egne bøger så misvisende, at den har angrebet ham for teser, han aldrig er gået ind for. Som eksempel nævnte Schillebeeckx sin tese om, at i nødstilfælde ved akut præstemangel må kirken, som menighed, have den indbyggede mulighed og sendelse til selv at indsætte og vie nye præster. Denne tese hører iøvrigt til de mange teologiske emner, der sorterer under den frie debat (Quaestiones disputatae). Trosælarekongregationens formand kardinal Ratzinger har i et privat brev meddelt Schillebeeckx, at hans tese om, at ikke-viede kan forestå en messe og udtale forvandlingens ord, er i strid med kirkens lære. Det er heller ikke det, Schillebeeckx har skrevet.

Videre er det ikke et privat brev fra Trosælarekongregationens formand, der afgør, hvornår en teologisk tese ophører med at være frit debattema: Denne beføjelse tilkommer kun et økumenisk koncil! På samme måde skydes befrielsesteologerne udsagn i skoene, som de aldrig har skrevet, siger Schillebeeckx.

Flere autoriteter i etiske spørgsmål

Innsbruck (KIPA) - I moralspørgsmål findes der en mangfoldighed af meninger inden for kirken, og det er en misforståelse, at lade paven gælde som den eneste instans, der kan give det rigtige svar eller anviser den rigtige løsning, sagde den østrigske moralteolog Hans Rotter i en foredragsrække i Innsbruck.

Ifølge Det andet Vatikanconcils forståelse af kirken tilkommer den moralske autoritet også biskopper, præster og sagkyndige lægfolk. I stedet for at betragte dette som en undergravelse af pavens autoritet, burde man se det som en udvidelse af kirkens indsigt og en faglig assistance til det pavelige lære- og hyrdeembede. Den praksis eller tendens, kun at lade paven afgøre alle etiske spørgsmål, udspringer af en absolutistisk tankegang, som slet ikke

svarer til kirkens selvforståelse, mener Rotter.

De lavere instanser inden for kirken er i kraft af deres nøjere kendskab til den konkrete situation og de akutte lokale problemer ofte bedre i stand til at finde det rigtige svar. Dertil kommer som ikke uvæsentligt, at retningslinien for alle kristne er Bibelen og den enkeltes samvittighed.

Endelig mener professor Rotter, at det er overordentligt vigtigt at lytte til alle disse instanser, da selv paver i tidernes løb har forsvaret etiske holdninger, som i dag har mistet deres gyldighed. Som eksempler kan nævnes spørgsmålet religionsfrihed, fælles opdragelse af drenge og piger i blandede skoler, kvindeidræt og, for få årtier siden, forbudet mod periodisk afholdenhed, som i dag anbefales som eneste naturlige metode for fødselskontrol.

Til skolernes katolske religionslærere, til sognekateketerne og præsterne. De indbydes hermed til

Nordisk Kateketuge på Sostrup 24. - 28. juni 85.

Ankomst: Søndag aften, den 23. juni.
Afrejse: Lørdag morgen, den 29. juni.

Hovedtema er bog 5 i det fællesnordiske rel.undervisningsprogram »Læg ud på dybet« med bl.a. flg. emner:

Kirke - menighed - menighed og communio - forudsætninger for pastoral aktivitet - Ånd og Kirke - firmelsens sakramente - klosterliv osv.

Foredragsholdere: Prof. Dr. Heinrich Jacob, Osnabrück og Prf. Heinz Manfred Schulz, Frankfurt a. M.

Kendskab til tysk er en fordel, men der gives resuméer i nationalgrupperne.

Pris: Enkeltværelse kr. 1.045.-. Dobbeltværelse kr. 835.- pr. person. Kursusafgift kr. 200.-.

Med venlig hilsen
Kateketcentralerne i Helsinki, København, Oslo, Reykjavik og Stockholm.

..... klip .....

Undertegnede ønsker at deltage i Nordisk Kateketuge på Sostrup Slot

Navn _____

Adresse _____

Ønsker enkeltværelse dobbeltværelse (sæt X)

Dato: _____ underskrift _____

Tilmeldingen sendes til Kateketcentralen, Vesterbrogade 28, 2., 1620 Kbh. V.

være mange fra vor menighed, som denne aften vil vise deres økumeniske sindelag.

Tirsdag d. 14.: Sct. Josefs Klub. Den årlige udflugt som starter fra Sct. Mariæ Kirke kl. 13.00. Pris kr. 70,00 incl. kaffebord. Tilmelding nødvendig, sidste tilmelding fredag den 10. maj. Interesserede menighedsmedlemmer er velkomne. Venlig hilsen sr. Benta.

Torsdag d. 16. kl. 10.00: Kristi Himmelfartsdag. Højmesse og 1. hellige kommunion.

Fredag d. 17. kl. 16.30: Majandagt og messe.

Søndag d. 19. kl. 10.00: Familiemesse.

Fredag d. 24. kl. 10.00: Sct. Mariæ Skole's pinsemesse. Kl. 16.30 Majandagt og messe.

Søndag d. 26. kl. 10.00, 1. Pinsedag: Højmesse.

Mandag d. 27. kl. 10.00, 2. Pinsedag: Gudstjeneste v. Per Dolmer.

Fredag d. 31. kl. 16.30: Majandagt og messe.

MINIKUK-møder:

Alle onsdage i maj måned kl. 15.00. Onsdag den 29. maj kl. 15.00 slutter sæsonen med en tur i Zoologisk Have.

Valfart til Øm den 2. juni:
Der vil igen i år være mulighed for bustransport og man bedes melde sig i god tid.

Hjørring (Baptistkirken, Sct. Olai Plads). Hver søndag kl. 15.00 Messe (Ikke kl. 13.00 som meddelt i sogneblad).

Århus: Vor Frue Kirke

Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C. Tlf. (06) 13 56 66.
Præster: PP. Meister, Krawczyk, Edward, Grünwald.
Menighedsrådsformand: Aagot Bohn.
Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe), 17.
Pindstrup: hver 1. og 3. søndag, desuden 2. pinsedag, kl. 10.30.
Odde: 2. søndag og 2. pinsedag, kl. 14.00.
Skolemesser: Tirsdag og fredag, kl. 8.
Skriftemål: Fredag kl. 18-19, helst 1. fredag.
Hverdagsmesser: Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.

Kalender:

Fredag d. 3.: Ingen Jesu Hjerter fredag.
Mandag d. 6. kl. 19: Menighedsrådsmøde.
Lørdag d. 11. kl. 10: Sogneundervisningen/udflugt.
Tirsdag d. 14. kl. 19.30: Katolsk studie-gruppe.
Torsdag d. 16. kl. 10: Bispemesse med firmelse.
Søndag d. 19. kl. 10: Latinsk højmesse. Et kor fra Belgien synger.
Torsdag d. 23. kl. 14.30: Messe for Mariakongregationen. Forårsfest.

Liturgisk kalender for maj

1. **hvid.** Onsdag i 4. uge i påsken. L. Ap. G. 12,24-13,5a. Ev. Joh. 12,44-50. Eller: **hvid.** Josef, arbejderen. L. 1. Mos. 1,26-2,3. Eller Kol. 3,14-15. 17. 23-24. Ev. Matt. 13,54-58. **Påskens pf.** (IV Ps.).
2. **hvid.** Torsdag i 4. uge i påsken. Athanasius, biskop og kirkelærer (død 373) (m). L. Ap. G. 13,13-25. Ev. Joh. 13,16-20. **Påskens pf.** (IV Ps.).
3. **rød.** Fredag. Filip og Jakob, Apostle (f). L. 1. Kor. 15,1-8. Ev. Joh. 14,6-14. **Gl. Ap. pf.**
4. **hvid.** Lørdag i 4. uge i påsken. L. Ap. G. 13,44-52. Ev. Joh. 14,7-14. **Påskens pf.** (IV Ps.).
5. **hvid.** 5. **Søndag i påsken.** 1. L. Ap. G. 9,26-31. Salme 22,26b-27. 28-30. 31-32. R. v. 26a: Herre, jeg vil synge din pris i en stor forsamling. Eller: Hallelujal 2. L. 1. Joh. 3,18-24. Ev. Joh. 15,1-8. **Gl. Cr. Påskens pf.** (I Ps.).
Kirketælling.
6. **hvid.** Mandag i 5. uge i påsken. L. Ap. G. 14,5-18. Ev. Joh. 14,21-26. **Påskens pf.** (I Ps.).
7. **hvid.** Tirsdag i 5. uge i påsken. L. Ap. G. 14,19-28. Ev. Joh. 14,27-31a. **Påskens pf.** (I Ps.).
8. **hvid.** Onsdag i 5. uge i påsken. L. Ap. G. 15,1-6. Ev. Joh. 15,1-8. **Påskens pf.** (I Ps.).
9. **hvid.** Torsdag i 5. uge i påsken. L. Ap. G. 15,7-21. Ev. Joh. 15,9-11. **Påskens pf.** (I Ps.).
10. **hvid.** Fredag i 5. uge i påsken. L. Ap. G. 15,22-31. Ev. Joh. 15,12-17. **Påskens pf.** (I Ps.).
11. **hvid.** Lørdag i 5. uge i påsken. L. Ap. G. 16,1-10. Ev. Joh. 15,18-21. **Påskens pf.** (I Ps.).
12. **hvid.** 6. **søndag i påsken:** 1. L. Ap. G. 10,25-26. 34-35. 44-48. Salme 98,1,2-3ab, 3cd-4. R. v. 2: Herren har åbenbartet sin frelse for folkenes øjne. Eller: Hallelujal 2. L. 1. Joh. 4,7-10. Ev. Joh. 15,9-17. **Gl. Cr. Påskens pf.** (II Ps.).
13. **hvid.** Mandag i 6. uge i påsken. L. Ap. G. 16,11-15. Ev. Joh. 15,26-16,4a. **Påskens pf.** (II Ps.).
14. **rød.** Tirsdag. **Mattias, Apostle (f).** L. Ap. G. 1,15-17. 20-26. Ev. Joh. 15,9-17. **Gl. Ap. pf.**
15. **hvid.** Onsdag i 6. uge i påsken. Ap. G. 17,15. 22-18,1. Ev. Joh. 16,12-15. **Påskens pf.** (II Ps.).
16. **hvid.** Torsdag. **Kristi Himmelfart (s).** 1. L. Ap. G. 1,1-11. Salme 47,2-3. 6-7. 8-9. R. v. 6: Gud steg op under jubel, Herren under hornets klang. Eller: Hallelujal 2. L. Ef. 1,17-23 eller Ef. 4,1-13. Ev. Mark. 16,15-20. **Gl. Cr. Hf. pf.** **20-årsdagen for biskop Hans L. Martensens bispevielse mindes i forbønnerne.**
17. **hvid.** Fredag i 6. uge i påsken. L. Ap. G. 18,9-18. Ev. Joh. 16,20-23a. **Påskens eller Hf. pf.** (II Ps.).
18. **rød.** Lørdag i 6. uge i påsken. **Erik, martyr (død i 1160) (m).** L. Ap. G. 18,23-28. Ev. Joh. 16,23b-28. **Påskens eller Hf. pf.** (II Ps.).
19. **hvid.** 7. **søndag i påsken.** 1. L. Ap. G. 1,15-17. 20a. 20c-26. Salme 103,1-2. 11-12. 19-20ab. R. v. 19a: Herren har rejst sin trone i Himlen. Eller: Hallelujal 2. L. 1. Joh. 4,11-16. Ev. Joh. 17,11b-19. **Gl. Cr. Påskens eller Hf. pf.** (III Ps.).
Kollekt for meddelelsesmidlerne.
Valfart til Vor Frue af Aasebakken.
20. **hvid.** Mandag i 7. uge i påsken. L. Ap. G. 19,1-8. Ev. Joh. 16,29-33. Eller: **hvid.** Bernardin af Siena, præst (død 1444). **Påskens eller Hf. pf.** (III Ps.).
21. **hvid.** Tirsdag i 7. uge i påsken. L. Ap. G. 20,17-27. Ev. Joh. 17,1-11a. **Påskens eller Hf. pf.** (III Ps.).
22. **hvid.** Onsdag i 7. uge i påsken. L. Ap. G. 20,28-38. Ev. Joh. 17,11b-19. **Påskens pf. eller Hf. pf.** (III Ps.).
23. **hvid.** Torsdag i 7. uge i påsken. L. Ap. G. 22,30; 23,6-11. Ev. Joh. 17,20-26. **Påskens eller Hf. pf.** (III Ps.).
24. **hvid.** Fredag i 7. uge i påsken. L. Ap. G. 25,13-21. Ev. Joh. 21,15-19. **Påskens eller Hf. pf.** (III Ps.).
25. **hvid.** Lørdag i 7. uge i påsken. L. Ap. G. 28,16-20. 30-31. Ev. Joh. 21,20-25. Eller: **hvid.** Beda den Ærværdige, præst og kirkelærer (død 375) eller: **hvid.** Gregor VII, pave (død 1085) eller: **hvid.** Maria Magdalene af Pazzi, jomfru (død 1607). **Påskens eller Hf. pf.** (III Ps.).
rød. Aften. **Pinsevigilie (s).** 1. 1. L. 1. Mos. 11,1-9. eller 2. Mos. 19,3-8a. 16-20b. eller Ezek. 37,1-14. eller Joel 3,1-5. Salme 104,1-2a. 24+35c. 27-28. 29bc-30. R. v. 30: Udsend din Ånd, Herre, og forny jordens skikkelse. Eller: Hallelujal 2. L. Rom. 8,22-27. Ev. Joh. 7,37-39. **Gl. Cr. Særl. pf.**
26. **rød.** **Søndag Pinsedag (s).** 1. L. Ap. G. 2,1-11. Salme 104,1ab+24ac. 29bc-30. 31+34. R. v. 30: Udsend din Ånd, Herre, og forny jordens skikkelse. Eller: Hallelujal 2. L. 1. Kor. 12,3b-7. 12-13. eller Gal. 5,16-25. Sekvens: Helligånd kom mildelig... Ev. Joh. 20,19-23. eller Joh. 15,26-27; 16,12-15. **Gl. Cr. Særl. pf.**
27. **grøn.** Mandag i 8. alm. uge. L. Sir. 17,24-29. Ev. Mark. 10,17-27. Eller: **hvid.** **Augustin af Canterbury, biskop (død 605).** (IV Ps.).
28. **grøn.** Tirsdag i 8. alm. uge. L. Sir. 35,1-12. Ev. Mark. 10,28-31. (IV Ps.).
29. **grøn.** Onsdag i 8. alm. uge. L. Sir. 36,1. 4-5a. 10-17. Ev. Mark. 10,32-45 (IV Ps.).
30. **grøn.** Torsdag i 8. alm. uge. L. Sir 42,15-25. Ev. Mark. 10,46-52. (IV Ps.).
31. **hvid.** Fredag **Jomfru Marias Besøgelse (f).** L. Zef. 3,14-18. eller Rom. 12,9-16b. Ev. Luk. 1,39-56. **Gl. Jomfru Marias pf.**

Søndag d. 26. Pinsedag kl. 8, 10 (højmesse), 17.
Mandag d. 27. 2. pinsedag kl. 10: Messe på polsk, kl. 12.
Firmelse: Biskop Martensen meddeler firmelsens sakramente til unge og voksne Kristi Himmelfartsdag, den 16/5, under højmesse kl. 10.

Majandagter:

Hver tirsdag kl. 16.15 holdes majandagter af sognets gudstjenesteledere og præster. Messen fejres bagefter.

Galleri ved kirken:

udstiller vævning af Jette Kaj. Juni-juli-august: »Kreativitet i menigheden«.

Chile har brug for hjælp efter jordskælvet den 3. marts

Et jordskælv bliver hurtigt glemt igen. Navnlig når det er sket langt borte, et eller andet sted i Sydamerika. Og når det »kun« har krævet 150 dødsopfre, bliver det kun omtalt med et par linier i vore aviser. Der er så mange andre ulykker. Der er så mange andre katastrofer, som er større. Vi har så mange andre nære problemer.

Sådan gik det også for mig. Det blev jeg først klar over, da jeg sidste halvdel af marts måned fik besøg af førstesekretæren for den chilenske ambassade i Danmark. **Ramiro Riobó** kom for at bede om hjælp. Han kom for at fortælle om de utroligt omfattende skader, som jordskælvet i den centrale del af Chile - ikke så langt fra hovedstaden Santiago de Chile - havde forvoldt. Jordskælvet skete den 3. marts.

Ganske vist havde det kun krævet 143 dødsopfre, og »kun« ca. 2000 mennesker var sårede, men de materielle skader var meget omfattende. Næsten en halv million mennesker var blevet hjemløse, fordi deres boliger var blevet ødelagt.

Bøn videre til læserne

I det jordskælvsramte område var 22 af de eksisterende 79 hospitaler ligeledes ødelagt. Over 1200 skoler var totalt ødelagte eller stærkt beskadigede. 40% af virksomhederne var lammede. Ligeledes nogle af landets vigtigste havneanlæg (San Antonio og Valparaiso), fra hvilke størstedelen af Chiles eksport afskibes. Man havde i mellemtiden regnet ud, at det ville koste godt en milliard

dollars at genopbygge og at reparere på skaderne.

Ramiro Riobó fortalte, at Chile har brug for hjælp. Og jeg har lovet at give denne bøn om hjælp videre til »katolsk orientering« læsere. Som altid, vil også denne gang en sådan katastrofe gå hårdest ud over de fattige. Fattige er der mange af i Sydamerika, også i Chile.

Caritas Danmark har lovet at overføre de bidrag, der indkommer, til Caritas Chile, således at de direkte kommer de nødstedte til hjælp. Ønsker De at give et større eller mindre bidrag, bedes De indsende hjælpen til Caritas Danmark, Sankt Pederstræde 3, 1453 København K, giro 4 04 39 79, med angivelse af »Jordskælv i Chile« på girokortet.

Anton Dekkers

Teknologi

- muligheder og målsætning

Bog fra Det økumeniske Center

Som optakt til den etik-konference, som »k.o.« tidligere har omtalt skal finde sted i Århus i juni måned, har initiativtagerne på Det Økumeniske Center i Århus udsendt bogen »Teknologi - Muligheder og Målsætning« som tredje bind i serien »Social-etiske perspektiver«. Udgivelsen er begrundet med, at den teknologiske udvikling er en udfordring for kirken, fordi den rejser en lang række spørgsmål omkring menneskers selvforståelse og målsætning i livet i forbindelse med teknologi- og informationsamfundet. Bogen skal være et forsøg på at ramme centralt ind i det

etiske tomrum, som mange mennesker føler, de er landet i.

Bogen rummer seks bidrag, der belyser problemstillingen fra forskelligt hold: Idéhistorikeren **Strig Andur Pedersen** indleder med artiklen »Etik og teknologi«, hvor han diskuterer de omfattende problemer og værdier i forholdet mellem etik og teknologi og slår til lyd for et forsøg på at forstå sammenhængen mellem de to størrelser.

Bent Muus fra Verdensnaturfonden skriver om den økologiske krise, **Hening Tjørnehøj** fra Arbejderbevægelsen om problemer vedrørende teknologi-

aftaler på arbejdsmarkedet, og genetikerer **Arn Gyldenholm** fra Århus gennemgår muligheder inden for genetikken med fremhævelse af både positive og negative sider ved den og bringer til slut etikken ind i billedet - »etikken må ikke forankres i følelserne, men en følelse af ubehag ved et eller andet tiltag kan måske ved nærmere eftertanke vise sig baseret på reelle menneskelige værdier«.

Mest interessant er dog psykologen **Janni Nielsens** bidrag »Datamater og erkendelsesudvikling«, hvor hun beskriver de fatale konsekvenser for sprog- og erkendelsesudviklingen hos børn (og voksne) som følge af datamatsprogets udbredelse på bekostning af dagligsproget. Teologen **Ole Jensen** fra Maribo afslutter bogen med nogle refleksioner over etiske problemer i samspillet mellem videnskab, teknologi og samfund.

Bogen siges at være en god appetitvækker til en forhåbentlig spændende conference.

Brian Møller Jensen

Bønnens apostolat
I maj beder vi for:

At Maria for alle må være et forbillede på tro.
Den tredje verdens ungdom, som stadig forøges.

Stillinger tilbydes

Skt. Nikolaj Skole Esbjerg

Skt. Nikolaj Skole, der er en katolsk skole med ca. 180 elever fra bhkl. til 10. klasse, har ca. 16 timer ledig fra 1. august 1985.

De ca. 16 timer vil være fordelt på fagene engelsk, musik og orientering.

Ansættelse efter overenskomst mellem Danmarks Realskoleforening og Frie Grundskolers Lærerforening.

Ansøgning vedlagt fotokopi af eksamenspapirer og anbefalinger stiles til skolens bestyrelse og sendes til skoleleder Else Marie Ebert, Skt. Nikolaj skole, Kirkegade 54. Postbox 114. 6701 Esbjerg.

Ansøgningsfrist: 18. maj kl. 16.00.

Sankt Pauls Skole

Til det kommende skoleår 1985/86 søges en lærer, som først og fremmest kan forestå undervisningen i fysik, 12 ugentlige timer. Desuden er der tale om dansk i en 8. klasse. Der kan påregnes fuldt skema.

Sankt Pauls Skole er en selvejende katolsk privatskole under opbygning. Der er 22 lærere og 250 elever fra børnehaveklasse til 10. klasse.

Løn- og pensionsforhold som ved den offentlige skole.

Ansættelse sker i henhold til overenskomst mellem FGL og Katolske Skolers Forening.

Skriftlig ansøgning stiles til skolens bestyrelse og sendes inden den 15. maj 1985 til

Skoleleder Blanka Langsted
Sankt Pauls Skole
Frøgård Allé 8, 2630 Tåstrup.
Tlf.: 02-52 19 53

Møder og arrangementer

Retræte på Stensballe Kloster

Der vil blive afholdt retræte på Stensballe Kloster fra mandag d. 6. maj kl. 19.30 til fredag d. 10. maj kl. ca. 10. Pater Paul Marx vil lede retræten, og emnet vil være:

Herre, lær os at bedele

Prisen for retræten vil blive kr. 400.-. Man bedes så vidt muligt selv medbringe lagen og håndklæde. Tilmelding skriftlige eller telefonisk (05) 61 82 77.

Er religion opium for folket?

- hvad har kristendom med kommunale veje og kloakker at gøre?

Offentligt møde torsdag d. 9. maj 1985 kl. 19. Frederiksberg Hovedbibliotek, Solbjergvej 19-25. På mødet taler Per Wedell Topp, kandidat til kommunalbestyrelsen.

Per Wedell Topp, som opstiller under listebetegnelsen Kristne Socialister vil redegøre for baggrunden for sin opstilling som kristen socialist. Indledende hovedtema er: Religion og politik. Vel mødt. Gratis adgang - debat og spørgsmål.

Det sker på Magleås:

Fredag den 3. til søndag den 5.5.
Tro og Lys holder weekend møde.

Mandag den 6. til onsdag den 8.5.
Foreningen af katolske skoler i Danmark afholder møde.

Fredag den 10. til lørdag den 11.5.
»Gentofte Børnevenner« afholder pædagogmøde.

At tolke Kristus i dag Har kirken ændret sit syn på Jesus?

To oplæg af Kaare Osorio onsdagene d. 29. maj og 5. juni hos St. Josefsøstrene, St. Hansgade 28. Messe kl. 19 og oplæg ca. kl. 19.30. Alle er velkomne.

Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund

afholder sit årlige repræsentantskabsmøde den 18. maj 1985, kl. 10.45 i Rådssalen i Radiohuset i København.

Lokalklubber og sognerepræsentanter bedes snarest sende navne og adresser på de medlemmer, der skal repræsentere lokalklubberne til landsformanden John S. Lundorf, Skovbyvej 14, 2740 Skovlunde.

Heldagsudflugt med fuld damp i veteranog

Følgende 6 sogne arrangerer en idyllisk heldagsstur med »get« lejet veteranog søndag den 9. juni.

Hellerup, Herlev, Hørsholm, Lyngby, Ordrup og Søborg.

Toget afgår fra Lyngby station kl. 9.00 mod Roskilde, hvor vi glæder os til at fejre messen i Sankt Laurentii kirke kl. 11.00.

Efter messen spiser vi den medbragte frokost samt drikkevarer i parken eller i den katolske skoles kantine.

Drikkevarer: Øl, sodavand og kaffe kan også købes i toget.

Herefter kører vi videre til Grevindeskoven ved Tureby station, hvor vi vil lege med børnene og drikke eftermiddagskaffen. Hjemkomst ca. kl. 17.

Billetpris: kr. 60.- for voksne og kr. 30.- for børn, dog max. kr. 180.- for familier med hjemmboende børn.

Turens gennemførelse er afhængig af god tilslutning. Alle er velkomne.

Tilmelding er bindende og skal ske inden søndag den 5. maj til de respektive sogne eller til Belå Hoyos (01) 62 67 14 eller Sonja Hede (01) 69 67 98.

Retræte for damer

afholdes på Dalum Kloster, begyndende mandag d. 2. september kl. 18 til fredag morgen den 9. september. Retrætens præst: pastor Hans Esmark.

Tema: Katolicisme anno 1985.

Alle får enkeltværelse. Pris pr. deltager 550 kr., hvoraf de 50 kr. bedes sendt som depositum ved tilmeldelsen. Senest den 15. august.

Anna Jensen, Skibhusvej 157 o.g. og Agnethe Emmerich, Lahngade 11, begge 5000 Odense C.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Døde

R.I.P.

Vor kære bror og onkel

Anton Kansy

er revet bort fra os den 17. marts 1985.

Søskende

R.I.P.

**Ingeniør
Hugo C. Vincent Otte**

født 22. januar 1913

er pludselig afgået ved døden den 12. april 1985.

Inger Otte
Børn og svigerbørn
Børnebørn

Diverse

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

**LØGUM
KLOSTER
HØJSKOLE**

Forstanderpar: Rita og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Den nordiske valfart til Lourdes

2.-9. juli 1985

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel . . . . . kr. 4.950.-

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« . . . . . kr. 4.500.-

Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteen
Barsehøj 25, 2900 Hellerup
Telefon 01-65 63 41
eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.
telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Salg og service

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND
ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.
Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.
Giro 4 04 39 79.

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Annoncepriser

Tekstsideannoncer pr. mm . kr. 3.50
Rubrikannoncer pr. mm . . . . kr. 2.50

Niels Steensens Bibliotek

Stenosgade 9, 1616 København V.

Åbent: tirsdag og torsdag kl. 17-19
onsdag og fredag kl. 10-14.

Søndag kl. 11-13 undt. i skoleferier.

Tlf. (01) 22 64 22. Postgiro 70 779 63.

Så enkelt er det at afsløre den skjulte tæring

Guldagers Tæringstest afslører den skjulte tæring i brugsvandssystemer. Den tæring som langsomt, men sikkert udvikler sig til rørskader.

I år vil det koste ejere af boligkomplekser, industriejendomme og parcelhuse over 200 millioner kroner.

Ved Guldagers Tæringstest til kr. 20.- analyseres jern- eller kobberindholdet i vandet. Dermed konstateres om anlægget er i farezonen.

Ring til os og bestil en Tæringstest.

**guldager
electrolyse**

Rypevang 4 . 3450 Allerød
(02) 27 31 00

Aut.
el-installatør

**EL MOGENS
LARSEN**

Ramsbølvej 31a 8200 Ålbang - 82 25 30 82 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Russisk-ortodoks personkarussel

Den hellige Synode under pres fra Kreml?

(KNA) - Det har vakt opsigt i Vesten og givet anledning til en del spekulationer, at toneangivende russisk-ortodokse ærkebiskopper er blevet forflyttet til afsides beliggende poster. Man spørger, om Moskva-styrets såkaldte Råd for religiøse Anliggender i sin negative rap-

port om kirkelivet i Sovjetunionen har tvunget Kreml til at gribe ind.

Officielt er det den russisk-ortodokse kirkes hellige synode, der foretager omrokeringer. Nogle må anses for nødvendige, på grund af sygdom eller pensionsalder. Metropolit Johannes har forvaltet sit bispedømme Jaroslavl og Rostow siden 1968. Han viger pladsen for ærkebiskop Platon. Derved frigøres bispesæderne Swerdlowsk og Kurgan, som nybesættes med ærkebiskop Melkisedek, der blev hjemkaldt fra Øst-Berlin. Her begynder forundringen og spekulationerne.

Marc Chagall død, 97 år

Marc Chagall. Foto KNA.

I den sydfranske by Saint Paul de Vence døde den 29. marts den russiske jøde, maleren Marc Chagall, næsten 98 år gammel. Han blev født i Vitebsk den 7. juli 1887. Berømt er hans store malercyklus »Bibelsk Budskab« og de udkast til blyindfattede ruder, han lavede til en række kristne kirker.

Degradering

Ærkebiskop Melkisedek nød høj anseelse hos både troende og ikke-troende i Østtyskland. Han bevægede sig meget sikkert på det diplomatiske parket, som ærkebiskop for hele Mellemeuropa, og vakte opsigt ved sin dybe spiritualitet. Mon dette image ikke længere var tåleligt for den ateistiske stat? Melkisedeks forflytning til Swerdlowsk må anses for en degradering, især da hans forgænger Platon tog stillingen som stedfortrædende leder i udenrigstjenesten med sig til Rostow.

Men Melkisedeks efterfølgers personlighed tyder

på, at det ikke var dennes fromhed, der var årsag til hans afsættelse, for Øst-Berlins nye ærkebiskop Feodosij har nemlig arbejdet så effektivt i sit hidtidige bispedømme Smolensk og Wasma, at også dette mishagede Rådet for religiøse Anliggender.

Rådets stedfortrædende leder Wassilij Furov har i sin indberetning til det kommunistiske partis centralkomité dadlet ærkebiskop Feodosij for, at kirkelivet blomstrede for livligt i hans bispedømme. Desuden havde han ifølge rapporten viet 20 præster, der ikke var uddannet i et af de officielle seminarier, hvorved han havde kunnet omgå statens adgangsbe- grænsning til præstestudier.

For religiøs ...

Af særlig betydning er forflytningen af ærkebiskop Krisoston fra Kusk til Sibiriens østligste bispedømme Irkutsk og Isjita. Også han blev bedømt meget negativt i Furovs kirkerapport: »Ærkebiskop Krisostons ukorrekte opfattelse af sit pastorale embede havde til følge, at det religiøse liv i Kusk blomstrede usædvanligt kraftigt« - til sovjetstatens mishag. Derfor så kirke- ministeriet sig nødt til »at gribe ind«.

... og for dygtig

Ærkebiskop Kirill blev efter 10 år frataget ledelsen af Leningrads præsteseminarium og akademisk og forflyttet til Smolensk.

Heller ikke i dette tilfælde ser det ud til, at den hellige synode var frit

stillet i sin afgørelse, for under Kirills ledelse havde både seminariet og akademiet oplevet et stigende uddannelsesniveau og opnået Vestens bevågenhed. Også her har staten nu gjort sin magt gældende. Med Furov-rapportens egne ord: »For at overvåge fremherskende tendenser og gennemføre forholdsregler til at formindske den religiøse aktivitet«.

Kirills efterfølger er endnu ikke udnævnt.

Endelig er Witalij Borow, professor ved Moskvas gejstlige akademi, blevet hjemkaldt fra Genève, hvor han repræsenterede Moskvas patriarkat ved Verdenskirkerådet. I Vancouver talte han meget åbent om tilstrømningen af unge fra kommunistiske familier til den ortodokse kirke. Dette er et tabu emne for sovjetstaten. Borow efterfølger ved nu, hvad han ikke skal bruge sine kræfter på.

Nye massegrave i Peru

Lima (KIPA) - To massegrave med cirka 30 lig af mennesker, der er blevet skudt ned, er fundet i den peruvianske landsby Huanta i Andesbjergene cirka otte kilometer fra Ayacucho. Øjenvidner mener, at de har været begravet i omtrent to uger.

Anklagemyndigheden i provinsen, der er centrum for den maoistiske oprørsbevægelse »Sendero Luminoso« (»Den lysende Sti«) har pålagt en undersøgelseskommission at identificere ligene og fastslå dødsårsagen.

I provinsen Ayacucho

og de tilgrænsende områder er ifølge officielle meddelelser cirka 6.000 mennesker blevet ofre for vold fra terrorister, der hører til »Den lysende Sti« eller fra regeringstropper. I september 1984 blev der 50 kilometer fra Huanta fundet andre massegrave med cirka 60 ofre, der alle var dræbt ved nakkeskud.

Ved sin sidste rejse i Latinamerika appellerede pave Johannes Paul II ved sit besøg 3. februar i Ayacucho indtrængende til terroristerne om at ophøre med blinde voldshandlinger og søge en anden metode til at skabe mere retfærdige sociale forhold i Peru. »Sendero Luminoso« besvarede pavens opfordring med at sprænge nogle master til elektriske højspændingsledninger i luften.

Næste nummer udsendes den 15. maj

Titusinder af katolikker deltog den 10. april i festlighederne for de slaviske folks apostle, brødrene Kyrillus og Methodius i den moraviske by Velehrad, hvor munken Methodius døde den 6. april 885. Paven havde ikke fået indrejsetilladelse af myndighederne.

Islam i sort Afrika

21 kirker nedbrændt i Nigeria

Lagos (KIPA) - Islamiske fanatikere har nedbrændt 21 kirker i Nordnigeria, som er overvejende muslimsk. Myndighederne har nægtet de kristne at genopbygge deres kirker på samme sted med den begrundelse, at de stod »for tæt« ved moskéen, erklærer ærkebiskop Timothy Olufoseye.

Han beklager over for myndighederne, at de kristne fremover bliver tvunget til at gå meget langt til en kirke, men forgæves.

Betingelse for økonomisk hjælp

Det forlyder fra ærkebiskoppens kontor at flere arabiske lande yder »broderlig og kulturel støtte« til forskellige afrikanske lande på den betingelse, at der i samtlige missionsstationer bygges moskéer som led i islamiseringen af det sorte Afrika.

Kristne kirker står sammen i Sydøstasien

Kuala Lumpur (KIPA) - Samtlige kristne kirkesamfund i Malaysia har for nylig dannet et forbund for bedre rustet at modstå islamiseringen. Forbundets formand er den katolske biskop af Penang, Anthony Selvanayagam. De kristne kirkers uenighed er skyld i vor svage stilling i det 97 pct. muslimske samfund, den har endog givet andre lejlighed til at »dele og herske«, udtaler biskoppen.

»Blandt andet derfor er det aldrig lykkedes de kristne at overbevise anderledes troende om alvoren i deres forkyndelse: Vore røster er druknet i polariseringens ocean«, udtalte biskop Selvanayagam under forbundets stiftelsesmøde, som har været under forberedelse i to år.

Der findes femten forskellige kristne kirkesamfund i Malaysia.

Ekspllosion af ordenskald

(KIPA) - Mens antallet af ordensfolk går stærkt tilbage i Vesten, oplever Asien og Afrika en »ekspllosion af ordenskald«, påviser den flamske missionær Omer Degrijse C.I.C.M. i en nylig udkommet bog om kirkens frembrud i de gamle missionslande.

Indere alle vegne

Omer Degrijse er medlem af den romerske Kongregation for folkenes evangelisering og formand

for det pavelige missionsværk i Belgien.

Takket være den store tilgang kan ordenssamfundene i Den tredje Verden sende flere og flere missionærer til andre lande. Således arbejder der i dag indiske jesuitter i alle jordens fem kontinenter. Lige som de fleste missionærer, der før i tiden blev udsendt fra Europa, tilhørte en eller anden orden, er også nu de fleste, der drager ud fra Den tredje Verden, medlem af et ordenssamfund.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling: Vesterbrogade 28, 3., DK 1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Giro: 5 00 14 71. Ansvarstiftelsen, katolsk orientering, Bredgade 69 A, 1280 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szaraffin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Heisted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Praem. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk orientering

DKKF fylder 60 år, side 3

Kald til kirken, side 4

Ømvalfartens begyndelse, side 5

Oplæg til pastorlrådet, side 6-7

Fasteaktionen nu på 830.000 kr.

Katolske børnehaver og skoler har været særdeles aktive

Fasteaktionen, der dog først afsluttes ca. 1. juni, har allerede nu indsamlet 830.000 kr., oplyser Caritas Danmark. Det er knap 35.000 kr. mindre end sidste år, men man venter endnu ca. 70.000 kr., så det samlede beløb fra Danmark runder 900.000 kr.

Flere katolske skoler og børnehaver har været særdeles aktive i fasteaktionsindsamlingen. Således har indtil nu 12 skoler indsam-

let ialt 33.433 kr. til »gadens børn«. Børnene i den franske menighed i København har indsamlet 1595 kr., børnegruppen ved Skt. Mariæ Kirke på Frederiksberg i København ialt 1380 kr., Mariasøstrenes børnehaver i Svendborg 774 kr. og Mariasøstrenes børnehaver i Vejle 873 kr.

Men også 24 sogne har samlet et pænt beløb ind til de børn, som ellers er

Fortsættes på bagsiden.

Stor fest med kage til kvindeforbundet

Det tyske katolske Kvindeforbund fra Hamburg-regionen mødte frem til den festlige 60-års dag for Danmarks Katolske Kvindeforbund på Magleås. Her overrækkes en gave af en af de tyske medarbejdere. Ruth Bruhn, en lagkage formet som et 60-tal. På det andet billede ses formanden for kvindeforbundet i Danmark, Simone Pedersen (i forgrunden) i en tale for Bodil Plate Petersen som sammen med Ellen Nielsen og Ruth Plum blev udnævnt til æresmedlemmer af det katolske kvindeforbund. Læs mere om festligheden side 3.

Brasiliens biskopper udsender dokument om befrielsesteologien

Sao Paulo (KIPA) - Uenigheden om befrielsesteologien og landets usikre politiske fremtid efter præsident Neves' død var de to hovedpunkter på dagsordenen, da Den brasilianske Bispekonference, verdens største, holdt sit plenarmøde i Itaiaci medio april.

De 372 brasilianske biskopper udarbejdede et udkast til et mere positivt og kristent dokument om befrielsesteologien, som svar på Trosælrekongrega-

tionens erklæring om samme emne, der af flere biskopper og teologer er blevet kritiseret som sårende.

Ydermere opstillede bispekonferencen et arbejdsrapport til en rundskrivelse om »Evangelisering og befrielse i Brasilien«, efter et forslag fra en kommission bestående af fire biskopper under ledelse af kardinal Aloisio Lorscheider. Hyrdebrevet skal kun offentliggøres i Brasilien og har til hensigt at

udrydde misforståelserne vedrørende befrielsesteologien.

Et uundværligt bidrag

Brevet advarer imod en fortolkning af befrielsesteologien som om den var eneste drivkraft bag samfundets udvikling i Latinamerika. Men befrielsesteologien har ydet et uundværligt bidrag til folkets bevidstgørelse af Latinamerikas alarmerende situation. Påstanden om, at denne teologi har åbnet

døren for klassehadet, tilbagevises i brevet med det argument, at »den egentlige fare ikke består i, at folket bliver sig sin elendighed bevidst, men i selve situationen, at samfundet er perverst og uretfærdigt indrettet«.

De brasilianske biskoppers erklæring kritiserer forbrugersamfundsmodellen, som tærer på undertrykkelsen af de fattigste, og afviser den opfattelse af »udvikling«, som prægede 60-erne og 70-erne, men som slet ikke har ført Latinamerika ud af blindgyden. Biskopperne benægter ikke, at befrielsesteologien har udløst spændingen i kirken, men mener, disse spændinger bør udmøntes gennem en åben og kreativ dialog.

Brasiliens politiske fremtid ønsker biskopperne gjort til genstand for en landsdækkende debat i alle sogne, med det formål at udarbejde et kirkeligt forslag om en gennemgribende jordreform til den lovgivende forsamling, som skal vælges i 1986 for første gang efter 20 års militærdiktatur.

værende apostoliske delegat for Skandinavien, ærkebiskop Bruno Heim prædikede. Bispevielsen, der varede i to timer blev transmitteret af både radio og fjernsyn.

Biskop Martensen er på 20-års dagen for sin vielse i Vor Frue Kirke i Århus, hvor han firmer et hold unge fra menigheden.

kk

Biskop Hans L. Martensen har været biskop i 20 år

Biskop Hans L. Martensen.

Torsdag den 16. maj på Kristi Himmelfartsdag kan Hans L. Martensen SJ fejre 20-årsdagen for sin bispevielse. Søndag den 16. maj 1965 viede biskop Theodor Suhr i Skt. Knud Lavard Kirke i Lyngby ham til sin efterfølger af Bispedømmet København. Biskop Suhr blev assisteret af biskopperne John Willem Gran, Oslo og Paul Verschuren, Helsinki. Den da-

Kun små ændringer i vedtægterne for pastorlråd og menighedsråd

Der vil ikke ske de store ændringer af de nuværende vedtægter vedrørende pastorlrådet og menighedsrådene, hvis det står til den arbejdsgruppe, som siden december 1983 har gennemgået vedtægterne i lyset af Den ny Kirkelov. Arbejdsgruppen er nedsat af biskoppen i samråd med pastorlrådets forretningsudvalg.

Forslag om normale valg i 1986

Arbejdsgruppen indstiller, at vedtægterne i det hele forbliver, som de er, indtil grundlaget for en mere fuldstændig revision er til stede. Arbejdsgrup-

pen indstiller til biskoppen,

- at valg til pastorlråd og menighedsråd finder sted i foråret 1986 i henhold til de nugældende vedtægter;

- at arbejdet med at tilpasse vedtægternes formulering til CIC/83 (Den ny Kirkelov) fortsættes under hensyntagen til, hvad der i øvrigt sker i de europæiske bispekonferencer;

- at vedtægterne i det hele taget forbliver, som de er, indtil grundlaget for en mere fuldstændig revision er til stede;

- at biskoppen beslutter

Fortsættes på bagsiden.

KUK fra Horsens til »Opstand 1985« i Vejle

Mandag den 8. april havde Youth for Christ, en ungdomsorganisation inden for folkekirken, indbudt alle interesserede til »Opstand 1985« i idrætshallerne i Vejle. Arrangementet afholdes hvert år og havde i år samlet over 3000 unge fra hele landet, som kom sammen for at fejre Jesu opstandelse fra de døde.

Programmet bød på forskellige kristne sang- og musikgrupper, som havde et godt tag i de unge. Endvidere var der forskellige seminarer med forkyndelse af evangeliet, vidnesbyrd, tilbedelse og lovsang. Der var tre store haller i brug, og i hal 2 var der opstillet over 30 stande, hvoriblandt DUK var repræsenteret med en stand betjent af KUK fra

Horsens. På hver side af DUK's stand befandt sig henholdsvis kristelig fagforening og hjælpecentret »Kildegården« fra Fyn.

Mange spørgsmål om kirken

Vores lay-out-mand fra Horsens havde lavet en repræsentativ transparent, hvorpå der stod »Her er vi, Danmarks unge katolikker«. Det var en stor udfordring for os at være med, da mange unge havde adskillige spørgsmål angående den katolske kirkes lære. Bl.a. blev vi spurgt om Jomfru Maria, helgener, paven og sakramenterne m.m. Vi besvarede spørgsmålene så godt vi kunne og pegede gentagne gange på, at Jesus Kristus er Herren i vort

eget liv og i den katolske kirke som helhed.

I vores stand havde vi medbragt »katolsk orientering« til uddeling, brochurer om Stensballe kloster og klosterliv, brochurer om »katolsk brevkursus«, »Livets ord« fra Focolare-bevægelsen, bøger fra Katolsk Forlag, Ikoner, lodsedler som alle blev solgt til fordel for u-landsporten, Nicaragua kaffe og jordnødder m.m.

Da dagen var omme var vi enige om, at det havde været en yderst berigende og udfordrende opgave at være med. DUK og Horsens menighedsråd støttede med økonomisk bistand til betaling af stand og billetter. Vi håber at gentage missionsudfordringen næste år, med samme økonomiske støtte og med håb om at flere unge katolikker vil deltage i dette levende kristne fællesskab.

Horsens KUK

Sådan får du kontakt med en præst

Efter en forsøgsperiode sidste år er bispekontorets telefon-vagtordning for Hovedstadsområdet atter etableret. Hvis De har et akut behov for pastoral eller anden hjælp, vil De - hvis De ikke kan komme i forbindelse med Deres egen præst - ved opkald på 01 11 60 80 (Bispekontoret) automatisk blive stillet om til en anden katolsk præst.

Overfører opkaldet

Bispekontoret har til dette brug anskaffet sig en telefoncomputer, der ved opkald udenfor kontortid (9-16.30) automatisk overfører opkaldet til en anden præst. I første omgang er weekenderne ikke med i denne ordning.

Generalsekretær Anton Dekkers oplyser, at erfaringerne fra forsøgsperioden viser, at der har været et meget lille antal opkald til de vagthavende præster. Ingen af disse opkald har resulteret i, at en præst måtte »rykke ud«.

kk

De tre præster ved den festlige indvielse af det nye alter er fra venstre sognepræsten Erling Brodersen, den apostoliske pronuntius, ærkebiskop Luigi Bellotti og pastor Hans Jorna.

Nyt alter i Haderslev Afslutningen på stor ombygning fejret

Palmesøndag blev en af de begivenhedsrige dage i Skt. Mariæ Kirkes, Haderslev, historie. Denne dag blev kirkens nye alter indviet.

Kirken var fyldt til sidste plads. Der var latin pontifikalmesse. Hovedcelebrant var den apostoliske pronuntius, ærkebiskop Luigi Bellotti og præsterne Erling Brodersen, Joseph Chu-huy-Chau og Johannes Jorna koncelebrerede. Efter messen var der reception i Rosenkranshuset.

Siden efteråret 1982 har hele bygningskomplekset her været under gennemgribende restaurering. I juli 83 stod præstegården med en del af haven færdig, den 4. november 1984 blev Rosenkranshuset indviet, ved juletid kunne resten af haven med ny indkørsel, parkeringsplads og terrasse åbnes, og som kronen på værket kunne vi nu i en pragtfuld kirke med et helt nyt udseende fejre afslutningen med alterindvielse.

Til beskyttelse af de gamle blyindfattede ruder og af energibesparende årsager er der indsat forsatsvinduer. Kirkerummet er malet og udvidet med det halve af forhallen. Igennem en vældig glasdør har man fra denne et smukt billede af det nye Guds Moder kapel. Hele gulvet er tæppebelagt. Rummet fremtræder nu som en skøn og harmonisk enhed.

Alteret

Firmaet Andreas Nielsen har fremstillet alteret, tabernakelsoklen, kredensbordet, korsbjælken og tre

nye taburetter efter tegninger af pastor Stephen Holm og entreprenør Hans Nielsen. Alt er af egetræ, der sammen med korets øvrige interiør blev bejdet i samme farve som loftsbjælkerne. Alteret, soklen og kredensbordet, der er indrammet i stål og messing er udsmykket med en håndskåret korsvej fra Oberammergau og indviet til Jesu Kristi og Jomfru Marias smerter. Under indvielsesceremonien blev den gamle altersten nedsænket i det nye alterbord.

Vi tildeler som dagens talere pastor Erling Brodersen initiativet og æren.

Receptionen

Ved receptionen var der mange mennesker, bl.a. borgmester Kurt Dørflinger og frue. Håndværkere med mestre, der har været involveret i restaureringen, venner og velgørere fra nær og fjern var repræsenteret. Fra vores partnermenighed i Hamburg og helt fra det sydlige Tyskland kom der deltagere. Borgmesteren roste i sin tale pastor Brodersen for al den fornyelse, der har fundet sted. Kurt Romeyke fra Boppard ved Koblenz udtrykte sin glæde over den højtidelige gudstjeneste og den hjertelige modtagelse, som han og hans frue havde fået hos os.

Vicetoldinspektør John Oldvej fra menigheden sagde i sin tale, at Erling Brodersen nu har fået god hjælp i arbejdet: et rengøringshold, et bagerhold, et ministranthold, et regnskabshold ... Oldvej fremhævede også den indre

fornyelse, der nu er i gang hos os.

Lærerinde Birgit Mørck oversatte talerne fra dansk til tysk og omvendt. De forskellige hjælpere havde lagt et stort stykke arbejde for dagen og flere havde liggende gæster i et par nætter. Dagen var vellykket.

Czesia Druys

Ny leder af katolsk brevskole

Sr. Hildegard Madsen OSB er af biskoppen udpeget som ny daglig leder af Katolsk Brevskole. Hun afløser hermed pastor Kaare Osorio, som selv ønskede at fratræde. Sr. Hildegard's opgave bliver bl.a. at korrespondere med eleverne, bearbejdelse af de resterende breve (17-24) samt eventuel udarbejdelse og bearbejdelse af supplerende breve. Brevskolen har åbent tirsdag og torsdag mellem kl. 10-16 på (01) 24 26 30. I alt 160 elever har tilmeldt sig brevskolen.

Horsens KUK ved deres stand i Vejle.

Der er endnu plads på flere sommerlejre

Sekretariatet for Danmarks Unge Katolikker meddeler, at der endnu er ledige pladser på flere af årets sommerarrangementer. Men det er på høje tid at tilmelde sig, hvis man vil med. Enkelte lejre er allerede overtegnet.

Både børnelejr 1 og 2 i Øm tager ikke imod flere tilmeldinger, men børnelejr 3 i Bastrup på Sjælland for børn i alderen 7-10 år har endnu ledige pladser. Denne lejr afholdes i tiden 3.-10. august.

Juniorlejr 1 er overtegnet, medens juniorlejr 2 i Øm for unge mellem 16-18 år tager imod flere tilmeldinger. Denne lejr er i tidsrummet 22. til 31. juli.

Multilejren for unge mellem 0 og 80 er godt halv fyldt. Denne lejr er et tilbud for alle børn med

forældre, unge med eller uden forældre og forældre med eller uden børn. Det kan nu oplyses, at pater Gottfried Grünewald SJ er præst på denne lejr.

Kanoturen til Sverige for unge mellem 16 og 25 år i tiden 14. til 21. juli har endnu få pladser. Det samme gælder sommerskolen i Hamburg for unge fra 18 år og opefter i tiden 15. juli til 26. juli. Den nordiske lejr til Gotland fra 20. juli til 2. august for unge fra 18 år har også ledige pladser.

Tilmelding og oplysning om de enkelte lejre rettes til Danmarks Unge Katolikker, Sekretariatet, Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø. Tlf. 01-20 63 63.

kk

Danmarks katolske Kvindeforbund fejrede 60-årsdagen med manér

Ellen Nielsen, Bodil Plate Petersen og Ruth Plum udnævnt til æresmedlemmer i DKKF

Danmarks Katolske Kvindeforbund - DKKF - fejrede sin historiske dag i weekenden 26.-28. april på Magleås under dels arbejdsmæssige former (generalforsamling) dels specielt festlige former, som det anslår sig ved en 60 års fødselsdag.

Festlighederne indledtes lørdag eftermiddag med en smukt tilrettelagt reception, hvor forbundet kunne hilse på gratulanter fra nær og fjern. Også den apostolske pronuntius ærkebiskop Luigi Bellotti var blandt gratulanterne.

Landslederen Simone Pedersen bød alle hjertelig velkommen og gav derpå et historisk rids af forbundets historie fra stiftelsen 20. februar 1925 gennem skiftende tider, indadtil i national katolsk sammenhæng og udadtil på internationalt plan, i takt med udviklingen på det kirkelige plan, sidst i forbindelse med Det andet Vatikan-koncil's åbningsmuligheder mod verden og samfundet.

Tre æresmedlemmer

I forbindelse med receptionen udnævnte Simone Pedersen tre æresmedlemmer: Bodil Plate Petersen, der var formand fra 1971-1977, Ruth Plum for en særlig indsats i 1981, hvor forbundet »stod ved en korsvej« og Ellen Niel-

sen for hendes engagerede kamp for kvinders sag i kirken, som hun har ført i tale og skrift under sit omfattende forfatterskab.

Biskoppen takkede Forbundet

Biskop Hans L. Martensen ønskede til lykke og takkede for forbundets gode initiativer til gavn for bispedømmet. Han konstaterede i forbindelse med biskop Brems hyrdebrev om »Kvinden i Kirken«, som Simone Pedersen havde givet en »smagsprøve« på, at det i dag ville være betydeligt vanskeligere at skrive et hyrdebrev om »Kvinden i Kirken« end i 1925 - men at der jo nu nok ville være flere kvinder, der kunne give gode råd, og sagde biskoppen: »Vi er parate til at forholde os lyttende«.

Biskoppen nævnte, at der i de sidste årtier er mange kvinder, der har udført vigtige opgaver i kirken. Som eksempler nævnte han: Lily Fausbøll som tidligere formand for bispedømmets liturgikommission, Inger Saxild, der har ansvar for bispedømmets økonomi og Ellen Marie Lebahn som formand for pastoralrådet.

Hilsner og lykønskninger fulgte nu slag i slag. Selma Nathan overrakte som hilsen fra WIZO (Women's International

Zionist Organization) tre fadderskabs-gaver til humanitære formål i Israel. Fra vennerne i Hamburg var der kager og champagne, fra vennerne i Hildesheim en pengegave, osv. osv.

Aftenfesten

Aftenfesten begyndte med en dejlig middag, hvor Tove Rasmussen holdt en sprudlende festtale. Og så vekslede det med taler, sange og muntert samvær. Betty Aitken, verdenspræsidenten for WUCWO (Verdensunionen af Katolske Kvindeorganisationer) mindede om, at der i 1987 skal være bispesynode i Rom med emnet »Lægfolket«. Der er nu en bevægelse i gang blandt katolske kvinder for at få verdens biskopper til at opfordre til, at emnet udvides til at hedde »Lægfolket/Kvinder i Kirken«.

Søndagsmessen

P. Jesper Fich - bispedømmets yngste præst - fejrede messe med os. Tove Rasmussen prædikede ikke, for det må kvinder ikke, men fremsatte nogle betragtninger over evangeliet.

»Katolske Kvinders ansvar - i dag - i morgen«

Lektor dr. med. Ursula Friedrich fra Institut for

human Genetik, Århus Universitet holdt derpå et vægtigt og engagerende oplæg om »Katolsk kvindes ansvar - i dag - i morgen«. Hun gik ud fra sit eget arbejde, hvor hun i forbindelse med undersøgelser af fostervandsprøver og cellekulturer arbejder med rådgivning af forældre, hvis børn har risiko for at blive født med større eller mindre handicap. Her kan læger yde en væsentlig indsats ved at gennemdrøfte problemerne med de vordende forældre og gøre dem opmærksomme på hvilke hjælpemuligheder, samfundet tilbyder dem, hvis der er noget i vejen med barnet.

Meget personligt fortalte dr. Friedrich også om de forhold, der for hende, selv førte til valget af det menneskeligt, samfundsmæssigt, etisk og moralsk vanskelige arbejdsområde, der er blevet hendes, og hun gav svaret: »Fordi jeg er kvinde, og fordi jeg er katolik«.

Efter foredraget var der stor spørgelyst, og man fik drøftet mange problemer, og naturligvis blev heller ikke de kirkelige aspekter glemt.

Et fyldigere referat af Ursula Friedrichs foredrag vil fremkomme i næste nummer af DKKF-Nyt.

Jonna Jensen

steder at deltage i en katolsk gudstjeneste.

I år er det nordsjællandske område dækket godt ind, idet man nu kan komme til katolsk gudstjeneste også i Gilleleje, oplyser pastor Dietrich Timmermann, som er præst for turistsjælesorgen her i bispedømmet. Han tilføjer, at der er problemer på nuværende tidspunkt med at få oplysninger om gudstjenestetiderne for det nordjyske område på nær Aalborg.

I din sognekirke

Gudstjenesterne holdes i øvrigt på følgende sprog foruden dansk: Tysk, engelsk, spansk, italiensk, fransk, polsk, kroatisk og vietnamesisk. Men se selv i folderen, hvor de fremmedsprogede gudstjenester holdes.

Folderen ligger fremme i din sognekirke, men den kan også fås ved henvendelse til Katolsk Bispekontor, Bredgade 69 A, 1260 København K. (tlf. 01-11 60 80). Den er også lagt frem på adskillige hoteller og campingpladser i sommerlandet.

kk

Folder til turister

Katolsk Bispekontor er igen i år klar med den lille nyttige turistfolder for dem, der holder ferie her i landet. Den oplyser om gudstjenestetider og -steder. Samtlige katolske kirker er medtaget foruden en række lutherske kirker, så der er ca. 80 forskellige

Valfart

til Vor Frue af Aasebakken søndag den 19. maj 1985

Valfarten udgår fra skovbrynet på Rudersdalsvej (over for Poppel Alle) i Holte klokken 8.45.

Fra Holte S-station går vi i »løs formation« til Rudersdalsvej, hvorfra valfarten starter klokken 9.00. Under sang og bøn: Valfart gennem Rude skov til Høsterkøb.

Klokken ca. 11.00: Højmesse på Vor Frue Kloster, Aasebakken, Høsterkøb.

Sang og samvær. Salg af katolske bøger og kort, rosenkranse m.m. og af sodavand m.m.

Klokken 14.15: Andagt med sakramental velsignelse.

Katolsk Valfarts Komite

PS 1: Man kan tilslutte sig valfarten ved »Bethlehem«, Vildt-fogedvej, 19 km-stenen, Hørsholm Kongevej, kl. 9.25.

PS 2: Der kører HT-busser fra Holte S-station til 19 km-stenen og videre til hjørnet af Hørsholm Kongevej og Høsterkøbvej.

PS 3: Spisning hos søstrene på klosteret skal bestilles i forvejen. Telefon: 02-81 06 98.

Biskoppens Sostrup-retræter

Tema: Tro og Moral.

En uges fællesskab i dejligt miljø på Sostrup Kloster ved Grenå, med familiemesser, undervisning, gruppesamtaler, bøn, frit samvær, familiehytte.

Der kan vælges mellem:

- I. Søndag d. 30. juni kl. 19 til lørdag d. 6. juli kl. 11.30.
- II. Søndag d. 7. juli kl. 19 til lørdag d. 13. juli kl. 11.30.

Biskoppen leder begge uger: På uge I ass. af pastor Karl Smeenk O.M.I. og på uge II ass. af pastor Stephen Holm.

Børnekateketer underviser børnene. Man sover på dobbeltværelser. Nogle lejligheder reserveres familier.

Pris: Kr. 835. Unge under uddannelse: Kr. 500. Børn under 14 år: Kr. 400. Børn under 2 år: Gratis. Familier med mindst 3 betalende børn: Kr. 300 pr. barn. Lagner, håndklæder medbringes eller lejes på stedet for kr. 25. For dem, der selv sørger for overnatning (privat, camping): kr. 600: børn: Kr. 300. Halve fripladser kan søges skriftligt på Katolsk Bispekontor.

Tilmelding: Inden 1. maj, sker ved indbetaling af depositum kr. 250 pr. person med opgivelse af den ønskede uge, på giro 500 14 71, Katolsk Bispekontor, Bredgade 69A, 1260 København K.

Folderne med udførlige oplysninger er sendt til sognepræsterne.

Formanden for Dansk Katolske Kvindeforbund Simone Pedersen hilser her på flere af de mange fremmødte gratulanter.

Kaldet til glæde og hjertets oprigtighed

Valfarterne til Åsebakken og Øm har i år fået ualmindelig megen foramtale i bladet, fordi valfarternes tema denne gang lyder »kald til kirken«.

De forskellige indlæg har belyst dette kald fra flere vinkler og i både indadgående og udadgående retninger, både som de individuelle troendes kald til at danne kirke og dette kirkefællesskabs kald til at være surdej i vor ikke-kirkelige omverden.

20-året for Det andet Vatikanconcils festlige afslutning i december 1965 kan heller ikke markeres bedre end med en besindelse over dette tema. For det var vel koncilets største ønske og alt dominerende tanke at besinde sig over kirkens kald i vor moderne, forbløffende og forvirrende verden. Kirkens kald er tjeneste og vidnesbyrd, der (igen) kan gøre kirken til det tegn, som giver hvad tegnet betyder: Vor Herres Jesu Kristi nåde, Guds kærlighed og fællesskab i Helligånden, som vi ønsker hinanden ved hver messes begyndelse. Hvor kirken er dette tegn, bliver den også sakramente: Guds befriende gerning gennem mennesker.

Retningslinien for koncilmødernes besindelse var de allerførste kristnes kirkemodell, ur-menigheden i Jerusalem, som den jo kaldes, dens ånd og praksis, dens syn på tid og evighed. Om denne Jerusalem-menighed (de første dages hellige) siger evangelisten Lukas i sin missionsrapport »Apostlenes Gerninger«, at de holdt fast ved apostlenes lære, levede som et fællesskab, der dagligt kom sammen til fælles bøn og fælles spising, ja, at de endog ejede alting i fællesskab. Tit solgte de ejendom og gods for at uddele indtægterne heraf til alle, der led nød. »Enigt og vedholdende kom de dagligt i helligdommen og hjemme i deres huse brød de brødet« – sikkert både som almindeligt måltid og som eukaristi, som nadverfællesskab – og, siger Lukas til slut, de gjorde det »med glæde og i hjertets oprigtighed« (Jfr. Ap. Gern. 2, 42-46).

Især denne glæde og denne hjertets oprigtighed, som var den første menigheds smittende kendetegn – så smittende, at fællesskabet dagligt fik tilgang af nye medlemmer – var det koncilets ønske at understrege kraftigere end nogen sinde et koncil havde gjort. Hvem ville dog benægte, at ånden i den katolske kirke ofte har forekommet både katolikker og udenfor stående som en ånd, behersket af angsten for synden snarere end af glæden over tilgivelsen, og en ånd af konservativ strenghed og virkelighedsfjernhed snarere end en ånd, der udfordrede verden til at følge kirken på nye veje og ud i spændende forsøg på at skabe en retfærdigere verden?

Koncilet offentliggjorde sine ønsker og sin vilje til glæde og hjertets oprigtighed i opsigtsvækkende dokumenter, især det berømte »skema 13« om kirkens kald og opgave i den moderne verden, et kald som »Folkernes lys« og et tegn på »Glæde og håb«, som begyndelsesordene i de to vigtige kirkedokumenter jo siger.

Valfarterne giver os lejlighed til at fejre 20-års dagen for koncilet med den samme åbenhed, som kendetegnede koncilet i dets søgen efter kirkens oprindelige glæde over, at Herren er opstanden, og en ny åbenhed, som kan omfavne hele Guds verden på godt og ondt, vidende – i troen – at Kristus har overvundet verden.

ww

Ønsker »Den danske Højmesse« for at skabe større variation

I besvarelse af Bernhard Lewkovitch indlæg i »katolsk orientering« nr. 7 vil jeg gerne anføre følgende:

Ifølge Bernhard Lewkovitch skulle domorganisten se det som en genistreg« fra min side, at jeg har indført Erling Rasmussens danske højmesse i Sakramentskirken. Hvis man læser Rolf Tönshoffs indlæg i k.o. nr. 5, vil man se, at dette med »genistreg« er Bernhard Lewkovitch egen opfindelse.

Bernhard Lewkovitch

citerer mig for at have udtalt, at jeg alene i dette land skulle være specialist på det liturgiske område og derfor kan beslutte autonomt. Atter må jeg konstatere, at Bernhard Lewkovitch ikke blot er komponist, men også digter.

Hvad jeg i omskrevne telefonsamtale har sagt er, at jeg har et liturgisk kendskab, der ligger over middel, hvilket grunder sig på såvel min uddannelse

som på en særlig interesse for kirkens liturgi.

Videre i samtalen sagde jeg, at jeg som sognepræst havde besluttet at indføre Den danske Højmesse for derved at skabe større variation, men at jeg også gerne så, at vi brugte Leif Kayzers messe, med hensyn til hvilken jeg kun havde den anke, at oversættelsen af de enkelte dele ikke passer med den nu gældende. At jeg skulle være af den opfattelse, at Leif Kayzers messe ikke er

lovlig eller gyldig, er det rene opdigt. Selv med minimalt kendskab til de dele ved man, at messens gyldighed eller lovlighed ikke afhænger af oversættelsen af Kyrie, Gloria, Sanctus og Agnus Dei.

Efter min mening har journalisten ved Kristelig Dagblad ikke »fabrikeret« en historie, men netop undgået dette ved at ringe mig op for at få nærmere oplysninger. At min omtale af de faktiske forhold så ikke passer Bernhard Lewkovitch, er jo kun så meget des mere beklageligt.

Peter Nissen

Redaktionen betragter herefter debatten for afsluttet.

Forberedelse til årets valfarter på Åsebakken og i Øm: Hvad er kirkens kald til mig?

Et kald lyder altid ind i en situation, ind i en tid.

Som fællesskab er vi kirke, og kirken er kaldt til at forkynde gudsriget i vores samtid, i denne verden her og nu.

Kirkens herre er Jesus Kristus, og han findes efter sit eget udsagn i dem, som er skabt i Guds billede: i vores medmennesker, i de sultne, de tørstige, de fredløse, de fangne og de forfulgte. Nu skal vi ikke straks tænke: nå ja, de er langt væk, i en verden som vi kalder den tredje. Også i vores eget samfund findes de fattige, vi kalder dem bare de overflødige - om de så er unge og stærke, gamle, syge, ensomme, glade eller triste - medmennesket er tæt på.

Der skal også hans kirke være

Til denne verden, til disse mennesker, der hvirvler gennem storbyerne som visne blade for vinden, til dem er kirken kaldet for at forkynde det glade budskab: barmhjertighed og håb og den vished, at vi alle er Guds børn, d.v.s. at hver og én er uendelig kostbar. Jesus gik på gader og stræder, der hvor mennesker færdedes, og der skal også hans kirke være, der skal vi være.

Situationen i dag er ikke så anderledes end tidligere. Enhver tid er opbrudstid i forhold til de forudgående generationer. Krise betyder egentlig vendepunkt, så en krisetid er en

afgørelses tid til det bedre eller til det værre. Men stille står tiden ikke. Skal kirken give vor tid en kristen tolkning, så må det ske på grundlag af vor tids erfaringer.

I et sprog som bliver forstået

En grundlæggende erfaring i dag er, at hele verden kommer hver dag ind i vores bevidsthed. Den er én og den appellerer til vores ansvarlighed over for sult, tørst og krig hver dag og i alle medier. Inspiration og håb kan kun gives i gensidighed, og den kan kun meddeles i et sprog, som bliver forstået.

Det som taler bedst og mest overbevisende er selve livet: eksemplet. Når vi selv lyser af pessimisme, kan vi ikke formidle håb. Når vi ikke giver af vores eget kan vi ikke stille sult eller dele arbejdet. Når vi siger, at nadveren er livets brød og ikke bryder det for verden, så er vi ikke troværdige. Er vi alle Guds børn, så må vi forholde os derefter. Vores kirkelige traditioner må være levende inspiration til nytænkning og ikke historisk dødvægt. Også vor tid kan skabe bøn og sang med dybe rødder i traditionen og dog talt med vores eget sprog.

Alle kristne er i de senere år blevet udfordret til nytænkning omkring mand og kvinde i forhold til samfundet, i forhold til hinanden og deres børn og i forhold til kirken. Er vi ærlige så er der lang vej til

lighed mellem mænd og kvinder i kirken.

Nytænkning afspejler sig altid i sproget. Måske skulle Kristi kongedømme for en tid træde tilbage for hans broderlighed. Måske skulle vi huske, at Gud ikke kun elsker os som en far, men også drager omsorg som en mor. Det er ikke nok at man »vover« at lade små piger bære et lys ved særlige lejligheder, når der skal »tjenes« som ministrant. Og i hvert fald skal vi ikke mistænkeliggøre hinandens motiver, hvis vi møder nogen som tænker fremtidsdrømme.

Ikke at være så bange

Kvinderne forkyndte opstandelsen for apostlene og Maria gik med apostlene ud af pinsesalen! Når teologi og det at være kirke har med vores erfaringer at gøre, så gør hele kirken i disse år erfaringer med Guds befriende ånd. Latinamerika er et katolsk kontinent - hvad siger det til kirken? Retfærdighed lyser pludselig op som grundlag for al tale om kærlighed.

Kirken er sendt i verden som surdej, d.v.s. den bliver helt æltet ind i verden, og dog har den forjættelsen til at blive holdt i sandheden. Kirkens kald er også: ikke at være så bange.

Selvfølgelig kan man vende spørgsmålet om: hvad er kirkens kald til mig, til det enkelte menneske? Der er mange muligheder eller nådega-

ver. En ting er sikker: man må være trofast mod det valg man træffer, ellers forløfter man sig og alt smuldrer.

Det økumeniske arbejde

Vælger man f.eks. arbejdet for kirkens troværdighed som den ene kristne kirke, det økumeniske arbejde, så er vanskeligheden, at man modtager inspiration og erfaring af enhed, men samtidig oplever man sejheden og trægheden i at modtage eller i at dele. Eller vælger man at arbejde som kvinde på kirkens kvindesagsside med glæde og gå-på-mod, så erfarer man meget fællesskab og varme, men også meget mistænksomhed og kulde. Bliver man genkendt og genkender man selv, efter man har gjort erfaringer? Dette problem kunne vi hjælpe hinanden med.

Jeg var bevæget da jeg læste ordene fra en Maryknoll søster, som i 1982 omkom i Chile. Margaret Hanlon siger om fremtidens kirke, om kaldet til kirken: »Den nye epoke for kristendommen vil være stærke nadverfejrende fællesskaber, der tager deres eget missionsansvar alvorligt, kristne, der tjener som levende vidner for Kristus i verden på de fattiges side forenede som en stærk kraft for retfærdighed og fred«. (Spiritualitet, Anis, Aarhus 1985, s. 266).

Eva Nordentoft

Således begyndte det hele...

Valfarten til Øm

Af Vivian Tiedemann

Så er der igen gået et år - og Øm-valfarten nærmer sig for - ja, for hvilken gang egentlig?

Hvor mange gange har der været valfart til Øm?

Hvornår begyndte det? og hvem begyndte?

Det kunne jo egentlig være spændende at vide; men hvordan får man svar på disse spørgsmål?

Øm, - det er også Øm Kloster, og det er nok ikke helt tilfældigt, at det netop er til Øm, vi valfarer; og dermed er det faktisk længe siden, det begyndte.

Øm Kloster blev grundlagt i 1172, og kirken blev indviet i 1257. På den dag var der utvivlsomt mange, der valfartede til Øm, og det var der sikkert også i århundrederne derefter - indtil reformationen.

Kunne de gamle munke, som ligger begravet her, tale, ville de nok kunne fortælle ét og andet derom.

De første Øm-valfarter

Men hvornår begyndte man igen at valfarte til Øm - det Øm, der er placeret midt i Jyllands hjerte - og i mange katolikkers.

Pastor Geertz-Hansen - dengang de begyndte.

Det må pastor Geertz-Hansen vide noget om, sagde jeg til mig selv; han var jo i sin tid præst i Horsens og har - som de fleste ved - altid været interesseret i historie og ikke mindre i valfarter.

Jeg greb telefonen, og her var jeg sandelig kommet til den rette mand, ja, til manden.

Thi det var nemlig ganske enkelt pastor Geertz-Hansen som tog initiativet til den første Øm-valfart, efter at han i 1932 som ung præst kom til Horsens og hørte om, hvordan menig-

heden tidligere, mens pastor Kerf var sognepræst, var taget på »pineskovtur« til Øm Kloster - i charabanc!

Når det kunne lade sig gøre at tage til Øm med charabanc, så kunne det vel også lade sig gøre på cykel med de unge?

Der var ikke langt fra tanke til handling hos denne ungdomspræst, og turen blev prøvekørt med en af de unge, Ove Poulsen (kaldet Pind).

De gik ind og talte med kustoden, Anders Andersen, om man kunne få lov til at læse en messe i ruinen.

Det fik man lov til, og en lørdag eftermiddag i 1938 startede en gruppe unge med madpakken i rygsækken - og ikke blot den, men også med de forskellige ting, der skulle bruges, når messen skulle læses: én havde stolaen, en anden messebogen - alt var fordelt i rygsækkene.

Endnu et hold begav sig på vej senere på aftenen; dengang var der ikke noget, der hed week-end fredag eftermiddag, og mange måtte endda arbejde til langt ud på aftenen om lørdagen, før der kunne holdes fyraften.

For at de sidst ankomne skulle finde stedet, blev der sent på aftenen tændt et bål i nærheden af forsamlingshuset, hvor man havde fået lov til at overnatte.

Første messe i 400 år

Og søndag morgen blev så den første messe i Øm Kloster efter reformationen læst af pastor Geertz-Hansen.

Kustoden, der var levende interesseret i det, der foregik, havde lukket lågene op til de gamle munks grave, for som han sagde: »Det er længe siden, de sidst har været til messe!«

Der var ca. 30 unge, og der blev sunget gregoriansk koral, thi som pastor Geertz-Hansen udtrykte det: »På dét sted står man jo ikke og synger salmer!«

Man var gået lidt stille med dørene, for at ingen skulle misforstå situationen og tro, at et modreformatorisk fremstød var sat ind fra katolsk side netop på den egn, hvor reforma-

tionen blev indført for godt 400 år siden - det skete som bekendt i Gl. Rykirke.

Men efter messen kom en pæn, ældre herre i gråt tøj hen til pastor Geertz-Hansen og sagde: »Det må De love mig at gøre hvert år!«

Hvem var han?

Det viste sig at være daværende overlæge Isager, som havde gjort et stort arbejde med at undersøge de knogler, som blev fundet; hans interesse var at forske i sygdomsbehandlingen på klosterets tid og i de rent ud forbavsende indgreb, man ofte var i stand til at foretage.

Overlæge Isager mente åbenbart ikke, at der igen skulle gå lige så lang tid, før de gamle munke i gravene atter hørte en messe, for han henvendte sig til Historisk Samfund i Århus, under hvem ruinerne hørte, og en tilladelse blev givet til, at der én gang om året blev læst messe på stedet.

En tradition er født

Næste år blev der sendt indbydelse til de omkringliggende menigheder, og et par hundrede katolikker tog imod indbydelsen, nogle kom på cykel som året før, andre med bus, og atter andre med tog til Ry, hvorfra man så gik de 6-7 km til ruinen. Det var en rigtig valfart!

Fem år senere kom biskop Suhr til Øm og læste messen for ca. 600 mennesker - med alteret anbragt på fundamentet for hovedalteret i den

klosterkirke, som blev opført i 1192.

Efterhånden kom der så mange mennesker til den årlige valfart, at der ikke var plads i selve ruinen.

Samtidig var Ømborgen blevet en realitet, og valfarten »flyttede« hertil, - hvor den om tre år, i 1988, kan fejre 50 års jubilæum.

Bus eller bil

Gennem årene er mange busser fra nær og fjern rullet ind på kirkepladsen i Øm. Med årene er busserne blevet færre og privatbilerne flere.

Måske var det en idé at

lade bilen stå og følges ad i bus til Øm!

Forberedelse i menighederne

Ja, på denne måde kan den årlige valfart blive til megen inspiration i både vort personlige og i menighedens liv. Det er også en god idé at tage valfartens tema op ved en menighedsaften som en forberedelse.

Valfartens tema er i år »Kald til liv og tjeneste«. En gruppe arbejder med emnet, og ønsker en menighed at holde en forberedelsesaften, er man velkommen til at kontakte

Jesper Fich (adr. Marielystvej 16, 2000 Kbhvn. F., telefon 01-74 34 45.

Gruppen udsender også en folder med tekster i relation til rosenkransbønnen, eventuelt til brug i forbindelse med valfarten (i bussen, under processionen o.lign.).

Denne folder kan rekvireres hos Øm-valfarts komitéen v/ John Powell, Egegårdsvej 4, Helsted, 8900 Randers, telefon 06-42 39 53.

På gensyn i Øm den 2. juni!

Vivian Tiedemann

Med fælles bus til Øm

Af Michael Schröder

»Endelig nærmer vi os foråret og sommeren efter en lang og hård vinter. Forår og sommer betyder ny vækst, lys - ja, en ny opvågning i naturen, men det betyder også valfart. I efterhånden mange år har vi haft en Øm-valfart, og sidste år arrangerede menigheden i Vejle en fælles bustur til Øm, som min kone og jeg deltog i.

Øm-valfarten er jo i høj grad en fælles sag for vore menigheder. På valfarten kan vi ikke blot opnå en fornyelse af vor tro, men også et større sammenhold og en større følelse af fællesskab i menigheden.

Vi må ikke glemme, at selve turen til Øm er lige så vigtigt som at være der. At drage afsted på valfart er jo blandt andet et

billede på det kristne folks vandring mod Gud. Vi burde egentlig gå hele vejen, når vi drager til Øm, men da det er umuligt for os at bruge flere dage på en valfart, er der den gode mulighed, at vi kan køre i fællesskab i en bus.

For hele menigheden

Det kan være meget berigende at være sammen med sin menighed på denne måde. På vej i Vejle-bussen til sidste års Øm-valfart brugte vi en del tid på at bede rosenkrans og at synges salmer. Dette var egentlig en manifestation af vor situation som kristent folk: Den stadige vandring mod målet under bøn og lovsang.

Vi fik også en interessant beretning om, hvordan Øm-valfarterne var begyndt. Vi havde god tid til at forberede os åndeligt til at være på Øm, hvilket også er vigtigt. Alt dette kunne vi ikke have oplevet, hvis vi var taget afsted hver for sig i vore efterhånden uundværlige biler.

Til sidst skal det understreges, at en sådan fælles tur ikke kun er for gamle damer, børn eller enlige, som ikke har anden mulighed for transport. Nej, den er i høj grad for hele menigheden - også for os unge! Det er meget vigtigt, at alle aldersklasser kan være med.

Forhåbentlig vil endnu flere i år drage i fællesskab på valfart til Vor Frue af Øm!«

Efter de danske vedtægter har både pastoralrådet og menighedsrådene besluttende myndighed, men den begrænses i realiteten på områder, hvor kirkeloven kun tillader rådgivende status. Biskoppen og sognepræsterne har således den afgørende indflydelse i rådene.

Betænkning fra pastoralrådets arbejdsgruppe om den nye kirkelovs betydning for bispedømmets råd

Efter arbejdsgruppens opfattelse vil kirkeloven ikke hindre normale valg til pastoralråd og menighedsråd i foråret 1986 og på grundlag af de gældende danske vedtægter.

Visse mere formelle ændringer af vedtægterne er dog ønskelige. Bl.a. bør pastoralråd og menighedsråd have officiel status som økonomiske råd i kirkelovens forstand.

Den 7. december 1983 nedsatte biskoppen i samråd med pastoralrådets forretningsudvalg en arbejdsgruppe med den opgave at gennemgå vedtægter for pastoralråd og menighedsråd i lys af den nye kirkelige lovbog og at fremkomme med indstilling om, hvorvidt denne lovbog indeholdt bestemmelser, der måtte give anledning til ændring af de nævnte vedtægter.

Baggrunden for arbejdsgruppens nedsættelse var, at pave Johannes Paul II den 25. januar 1983 havde meddelt sin endelige godkendelse af den nye kirkelige lovbog, Codex Iuris Canonici (ofte forkortet CIC/83).

Den latinske originaltekst er siden blevet oversat til en række sprog og udgivet i værker med og uden kommentarer.

Der foreligger ingen oversættelse af lovbogen til dansk, men interesserede må henvise til foreliggende udgaver på henholdsvis tysk, engelsk og fransk:

Codex des kanonischen Rechtes, lateinisch-deutsche Ausgabe, Verlag Butzon & Bercker Kevelaer.

The Code of Canon Law, in English translation, Collins Liturgical Publications.

Code de Droit Canonique, latin/français, texte en concordance, Ed. Centurion - Cerf - Tardy.

Endvidere fremkommer efterhånden en række kommentarværker, hvori den nye kirkelige lovbogs bestemmelser nærmere uddybes og forklares. Således kan af tyske værker nævnes:

Joseph Listl, Hubert Müller, Heribert Schmitz, Handbuch des katholischen Kirchenrechts, Verlag Friedrich Pustet.

Norbert Ruf, Das Recht der katholischen Kirche für die Praxis erläutert, Herder.

Hans Paarhammer/Gerhard Fahrnberger, Pfarrei und Pfarrer im neuen CIC, Herold, Wien - München.

Arbejdsgruppens sammensætning og møder

Arbejdsgruppen fik følgende sammensætning:

Generalvikar Ib Andersen (formand), sognepræst Dietrich Timmermann, pastoralrådets formand, El-

len Marie Lebahn, medlem af pastoralrådet Erling Tiedemann samt bispekontorets leder, Inger Saxild.

Arbejdsgruppen har holdt fire møder, herunder et fællesmøde med en tilsvarende arbejdsgruppe, nedsat af præsterådet, og to møder, hvori biskoppen personligt har deltaget.

Der har endvidere været lejlighedsvis drøftelser mellem pastoralrådets forretningsudvalg og medlemmer af arbejdsgruppen.

Biskoppen er ved et møde den 31. januar 1985 blevet informeret om indholdet af nærværende betænkning, som i skriftlig form er afgivet til biskoppen medio februar med forslag om, at der - inden endelig beslutning træffes - må blive lejlighed til en drøftelse af dens indhold på pastoralrådets møde på Sostrup i dagene 11.-12. maj 1985.

Den nye lovbog

Den kirkelige lovbog af 1983 er en omfattende samling af bestemmelser, der hver for sig ikke betegnes »paragraf«, men »canon«; derimod betegnes underafsnit af en canon som paragraf, svarende til det danske begreb »stykke«. Normalt forkorter man således ved henvisninger som anført i følgende eksempel: »Can. 6, §2«.

Lovbogen rummer en

række afsnit og bestemmelser, som er uden betydning for indholdet af bispedømmets vedtægter for pastoralråd og menighedsråd, og arbejdsgruppen har naturligvis indskrænket sig til at gennemgå de relevante afsnit.

Man har dog - selvom det ikke giver anledning til konkrete spørgsmål i relation til vedtægterne - sat sig ind i lovbogens afsnit om »De troende«, idet der her gives en fremstilling af det katolske lægfolks opgaver og pligter i forbindelse med det kristne apostolat og af den deraf følgende myndighed (can. 204-231, can. 298-329).

Alt i alt har arbejdsgruppen således koncentreret sig om de bestemmelser i CIC/83, som kunne give anledning til ændring, justering eller måske blot præcisering af de gældende vedtægter for pastoralråd og menighedsråd.

At en sådan gennemgang måtte ske, har fra starten stået klart, og er da også baggrunden for, at biskoppen har nedsat arbejdsgruppen: CIC/83 gælder principielt også i bispedømmet København, og dens bestemmelser må derfor danne det afgørende udgangspunkt for vore overvejelser.

Dette gælder både spørgsmålet om de valgte organers rådgivende karakter og om pligten til

såvel på bispedømmets plan som i sognene at have de særlige organer vedr. økonomiske forhold, som CIC/83 foreskriver.

Når vedtægterne for vore længst etablerede organer under hensyn hertil nu skal sammenholdes med CIC/83, er det dog tillige nødvendigt at tage den pastorale og kulturelle virkelighed i betragtning og - om fornødent - søge dele af vore hidtidige bestemmelser godkendt i Rom som såkaldt »partikularret« - ganske på samme måde, som de store nationale bispekonferencer i Europa allerede er i gang med at bearbejde spørgsmålene.

Samtidig med, at den principielle forudsætning om CIC/83's gyldighed i Danmark fastholdes, må det derfor være naturligt nærmere at overveje spørgsmålet om den nødvendige tilpasning i lyset af, hvad der sker i større lande og bispedømmer.

I mellemtiden må man - som det formentlig også sker andre steder - indtil videre fortsætte med i praksis at anvende de hidtidige bestemmelser for pastoralråd og menighedsråd, evt. suppleret med nogle nærmere regler, som umiddelbart trænger sig på, og som det kan være vanskeligt at udsætte til den almindelige revision.

Vedtægter for pastoralråd og menighedsråd

Det vil være så meget desto lettere at følge den skitserede kurs, som vi i bispedømmet København allerede ved den sidste revision af vedtægterne fik præciseret organernes karakter.

Ganske vist hedder det stadig om både pastoralråd og menighedsråd, at de har besluttende myndighed - i modsætning til CIC/83, som tillægger organerne en rådgivende status.

Går man imidlertid nærmere ind i vedtægternes tekst, bliver der ikke langt fra denne til indholdet af CIC/83; pastoralrådets besluttende myndighed er således i høj grad begrænset af »almindelige og særlige bestemmelser«, som ikke er nærmere defineret, men som selv sagt under alle omstændigheder dækker indholdet af den til enhver tid gældende, kirkelige lovgivning.

På samme måde er der ingen praktisk tvivl om, at biskoppen er pastoralrådets centrale figur, og at situationen således svarer

nøje til CIC/83's beskrivelse af biskoppen som »præsiderende« rådets møder.

Ganske svarende hertil giver vedtægterne for menighedsråd en sådan beskrivelse af sognepræstens særlige stilling, at man udmærket kan forbinde den med CIC/83's forudsætning om, at sognepræsten »fører forsæde« i menighedsrådet, uanset menighedsrådets valg af en formand, hvis opgave på denne baggrund mere må forstås som en art »moderator« eller særligt betroet tillidsmand i forbindelse med menighedsrådets arbejde.

Det er netop de samme spørgsmål, som f.eks. er taget op i Tyskland, og det vil derfor som anført være naturligt at afvente den afklaring, som dette måtte give anledning til, fremfor at vi i Danmark bruger mange af de kræfter, vi kun har få af, til at finde måske lidt for tidlige løsninger.

Arbejdsgruppen indstiller derfor enstemmigt til biskoppen, at valg til pastoralråd og menighedsråd finder sted i foråret 1986 i henhold til de nugældende vedtægter, og at arbejdet med at tilpasse vedtægternes formulering til CIC/83 fortsættes under hensyntagen til, hvad der i øvrigt sker i de europæiske bispekonferencer.

Økonomiske råd

Som nævnt ovenfor er det dog påkrævet at få præciseret, hvem der i henhold til can. 494, §1 bestrider opgaven som bispedømmets professionelle »economicus«, samt hvilke organer, der i henhold til can. 492 og can. 537 udgør de særlige økonomiske råd på bispedømme-, henholdsvis sogneplan.

For så vidt angår det første spørgsmål, har biskoppen allerede udpeget kontorchef, cand. polit. Inger Saxild hertil, og arbejdsgruppen indstiller, at biskoppen beslutter at konstituere pastoralrådets forretningsudvalg som sit økonomiske råd i kirkelovens forstand - om fornødent suppleret med den økonomiske og juridiske sagkundskab, hvis tilstedeværelse forudsættes i CIC/83;

at biskoppen på tilsvarende måde beslutter indtil videre at lade menighedsrådene i de enkelte sogne udfylde funktionen som sognets økonomiske råd, der kan bistå sognepræsten i forbindelse med de dispositioner, for hvilke

Større entydighed er påkrævet i ægteskabs-teologien

Pastoralråds-udvalget anbefaler katolsk familierådgivning og mediegruppe om katolsk livssyn

denne efter kirkeloven (can. 532) har det endelige ansvar og den dertil hørende kompetence.

Ingen større revision nu

Ved gennemgangen af vedtægterne mener arbejdsgruppen at have konstateret en række tilfælde, hvor man ud fra almindelige forenklingshensyn kunne lade bestemmelser udgå og lignende. Det har imidlertid været opfattelsen, at når man udsatte en revision af vedtægternes mere bærende formuleringer, burde man også vente med de øvrige ting, og arbejdsgruppen indstiller derfor, at vedtægterne i det hele forbliver, som de er, indtil grundlaget for en mere fuldstændig revision er til stede.

For dette taler tillige, at man kun under et uhenigtsmæssigt tidspres ville kunne nå at revidere bestemmelserne inden næste pastoralrådsvalg.

Resumé af arbejdsgruppens forslag

Arbejdsgruppen indstiller til biskoppen, at valg til pastoralråd og menighedsråd finder sted i foråret 1986 i henhold til de nugældende vedtægter; at arbejdet med at tilpasse vedtægternes formulering til CIC/83 fortsættes under

hensyntagen til, hvad der i øvrigt sker i de europæiske biskopkonferencer; at vedtægterne i øvrigt i det hele forbliver, som de er, indtil grundlaget for en mere fuldstændig revision er til stede;

at biskoppen beslutter at konstituere pastoralrådets forretningsudvalg som sit økonomiske råd i kirkelovens forstand – om fornødent suppleret med den økonomiske og juridiske sagkundskab, hvis tilstedeværelse forudsættes i CIC/83;

at biskoppen på tilsvarende måde beslutter indtil videre at lade menighedsrådene i de enkelte sogne udfylde funktionen som sognets økonomiske råd, der kan bistå sognepræsten i forbindelse med de dispositioner, for hvilke denne efter kirkeloven (can. 532) har det endelige ansvar og den dertil hørende kompetence.

at der – inden der træffes endelig beslutning i sagen – gives pastoralrådet lejlighed til en drøftelse af nærværende betænkningens indhold på rådets møde på Sostrup i dagene 11.-12. maj.

Ib Andersen formand,
Ellen Marie Lebahn,
Inger Saxild,
Erling Tiedemann og
Dietrich Timmermann

Pastoralrådets udvalg omkring *Johannes Paul II's* rundskrivelse »Fællesskabet i Familien« (Familiaris Consortio) ønsker oprettelse af en ægteskabsforberedelse, en katolsk familierådgivning og af en mediegruppe, som kan give udtryk for det kristne livssyn i den verdslige presse.

Det fremgår af en rapport fra udvalget, som er behandlet på det netop afholdte møde i weekenden. Udvalget ønsker, at pastoralrådet tilslutter sig arbejdsgruppens forslag, så den konkret kan søge at virkeliggøre opgaverne.

Ægteskabsforberedelse

Udvalget foreslår, at planlægningen af en ægteskabsforberedelse foretages af repræsentanter fra præsterådet, pastoralrådet, Danmarks Unge Katolikker og kateketcentralen. En weekend er reserveret i Øm til efteråret, hvor man vil gå igang med

emnet. Desuden har præsterådet besluttet også til efteråret at afholde et teologisk præstemøde med det pastorale hovedemne »Fællesskabet i familien« som eneste program-punkt.

Udvalget har til både præsterådet og til sognepræster, menighedsrådsformænd samt pastoralrådsmedlemmer tidligere fremsendt en kopi af deres mødereferat fra den 22. januar. Heri efterlyser man en ægteskabsteologi, som er éntydig. Man ønsker kendskabet til traditionen og baggrunden for ægteskabets sakramente bliver mere udbredt, ligesom kendskabet til traditionen bag vore øvrige sakramenter bliver mere udbredt.

I en henvendelse til præsterådet siges det bl.a., at emner vedrørende situationen før og i ægteskabet af mange præster opfattes som »farlige« emner, f.eks. i forbindelse med prædikerne. Det er vigtigt,

at man ikke alene beskæftiger sig med, hvad kirken lærer, men også hvorfor kirken lærer således.

Udvalget giver endvidere udtryk for, at der er et massivt ønske om større enhed og éntydighed i ægteskabsteologien, som den udtrykkes af landets præster, for i nogen grad at bremse det stadig hyppigere mundheld, »at svaret afhænger af den præst, man henvender sig til«.

Katolsk familierådgivning

Katolske Menighedsplejer har taget kontakt med folk, der gerne vil hjælpe. Vest for Storebælt er en lille gruppe gået i gang med at gennemføre ideen.

I en henvendelse til sognepræster, menighedsrådsformænd og pastoralrådsmedlemmer beder udvalget om forslag til personer, der p.g.a. særlig ekspertise/kompetence (f.eks. socialrådgivere, jurister, psykologer, læger, præster) i en forsøgsperi-

de kunne indtræde i et lokalt rådgivningsteam. Men man udbeder sig også oplysninger om erfaringer fra allerede velfungerende initiativer og aktiviteter som f.eks. familiegrupper erfaringer. Kun seks svar er indløbet.

Udvalget ønsker, at vi går ind med aktiv støtte til familierne ved at yde supplerende eksperthjælp i de tilfælde, hvor de offentlige rådgivere svigter.

Mediegruppe

Udvalget ønsker også at få etableret en mediegruppe, som er i stand til i medierne at give udtryk for det kristne livssyn gennem læserbreve, kronikker o.l. Det skal ske i de samme medier, som ellers bringer anti-kristne og familiefjendtlige indlæg. Der foreligger endnu ikke noget mere konkret forslag fra udvalget endnu.

kk

Beretningen fra forretningsudvalget

Forud for pastoralrådsmødet på Sostrup Kloster forelå forretningsudvalgets beretning. Af den fremgår det, at forretningsudvalget siden pastoralrådsmødet i november har afholdt fem møder. Desuden har medlemmer fra forretningsudvalget deltaget i møder om »Familiaris Consortio« (pavens rundskrivelse »Fællesskabet i familien«), i budgetudvalget, udvalget om den kirkelige lovbog, Magleås, Mariahemmet, Myreturen, Kirkebidrag/tilskud og forberedelse af pastoralrådsmødet.

Formanden, *Ellen Marie Lebahn* eller næstformanden *Jan Lange* har repræsenteret forretningsudvalget ved følgende lejligheder: »katolsk orientering« reception i de nye lokaler på Vesterbro i København, Det apostoliske Nuntiaturs den 1. marts og ved DKKF's reception den

27. april, hvor 60 års jubilæet blev markeret.

Af beretningen fremgår endvidere, at udvalgsarbejdet om kursus i ægteskabsforberedelse er kommet igang. Dette punkt drøftes særskilt på pastoralrådsmødet. Det samme gør sig gældende med udvalget, som undersøger muligheden for en katolsk højskole i Danmark, det vil blive nærmere refereret i næste nummer af »katolsk orientering«.

Beretningen omtaler desuden udvalgsarbejdet om den ny kirkeret. Her foreligger en rapport, som er drøftet nærmere på pastoralrådsmødet, og som »katolsk orientering« omtaler i dette nummer.

Sognene

Kamillianerklinikken i Aalborg, nu kaldet Kamillianergården, er udlejet til Dansk Flygtningehjælp for
Fortsættes side 8

Mange præster opfatter de unges situation før og i ægteskabet som »farlige emner«. Mere forståelige begrundelser for kirkens lære ville være velgørende for alle parter.

Fortsat fra side 7.

en fem-årig periode. Den nødvendige ombygning er foretaget af lejerens.

Fra Herning foreligger ønske om at inddrage flere lokaler til menighedens brug. Det vil belaste menighedens driftsudgifter. Ansgarstiftelsen har henvendt sig til præmonstratensers-ordenen om overtagelse af ejendommen for derefter at stille den til rådighed for menigheden.

Sogneregnskaberne

Kirkebidragsordningen giver som regel større indtægt end budgetteret, siges det videre i beretningen. Mange sogne har en god stigning i kollektterne. Det er forretningsudvalgets indtryk, at sognene økonomisk har stabiliseret sig, og at der administreres fornuftigt. Regnskabsføring og budgetlægning er blevet meget bedre. Nogle sogne har for små renteindtægter i forhold til deres beholdninger; alle sogne vil blive påmindet om at anbringe deres beholdninger mere fordelagtigt.

Beretningen siger videre, at bilreparation ikke for enhver pris er et gode-udskiftning kan være en bedre løsning.

Indtil nu har forretningsudvalget disponeret over 600.000 kr. af de budgetterede 700.000 kr. fra kirkebidragsordningen. Pengene er fra fællespuljen, som svagere stillede menigheder kan få støtte fra.

Kirker og skoler

Følgende kirker har fået projekttilskud fra Bonifatiuswerk i Tyskland til istandsættelse: Horsens, Hvidovre, Lyngby og Sakramentskirken på Nørrebro i København. Desuden har menigheden i Hillerød fået tilskud til anden fase af deres kirkecenterbyggeri.

I Tåstrup er der bevilget penge til den fortsatte udbygning, og skolen i Fredericia har fået et beløb til vedligeholdelse og varmeopstillinger.

Bonifatiuswerk har til opgaverne omkring skolerne og kirkerne bidraget med ca. 10 mio. kr.

Øm og Magleås

Abbednæs i Øm er istandsat og taget i brug. Hamahuset i Øm er udløst for en to-årig periode. Herefter vil man tage stilling til husets brug i relation til Ømborgen.

Magleås er udnyttet godt her i 1985, fremgår det af beretningen.

Den store køkkenombygning, som myndighederne krævede, er nu tilendebragt, og forskellige mindre reparationer er igang i annexbygningen.

DUK

Skt. Josefssøster *Hildegard Doods*, der er ungdomskonsulent i DUK, fratræder med udgangen af 1985. Det samme gælder ungdomspræsten *Frank Jobst*, OMI. DUK har søgt om optagelse i pastoratrådet, men rådets vedtægter giver ikke mulighed herfor. Det er forretningsudvalgets opfattelse, at så længe de nuværende vedtægter gælder, opretholdes den praksis, at DUK inviteres til pastoratrådsmøderne. DUK opfordres til også at invitere forretningsudvalget til sit årsmøde.

Udgivelsen af Tidebogen er forfulgt af uheld. Man håber, den udkommer i 1985, men det kan meget nemt blive i 1986.

Beretningen omtaler om en nylig udsendt kirkestatistik for 1984:

Dåbshandlinger ...	343
Første hellige kommunion	260
Firmelse	268
Vielser (heraf 26 rent kat.)	97
Begravelser	239
Konversioner	55
Menighedsmedlemmer over 16 år iht. central-kartotek	27.387
Kirkebesøg på 4 tællingsdage	5.387 5.313 5.716

Årgennemsnit

19,95%	5.421

Til slut nævner beretningen 900-året for Knud den Helliges martyrdød i Odense og 300-årsdagen for Niels Steensens død. Begge begivenheder fejres i bispedømmet næste år. Planlægningen er i fuld gang.

kk

Der er stadig liv i focolare her i landet

Søndag den 24. marts afholdt focolare-bevægelsen åbent hus i Enghave Kirkes menighedssal med et virkelig pænt fremmøde af både venner af bevægelsen og af andre, som gerne ville se, hvad det egentlig er for noget, oplyser en af deltagerne, *Else Therese Weiergang*.

Kirsten Elkjær, som varetager de skandinaviske interesser, redegjorde historisk for focolare-bevægelsen. Focolare, der er et italiensk ord, betyder arnested. Bevægelsen blev startet under Den anden Verdenskrig af den dengang 20-årige *Chiara Lubich*. Hun blev inspireret til at give sit liv til Gud, leve efter evangeliet og helt konkret gøre sig til ét med sin næste - især dem der var i nød. Snart var der en skare af unge piger, der samlede sig om hende og ønskede at følge den samme åndelige vej, der har kærlighedens enhed som ideal.

Bevægelsen udgiver et lille månedligt tidsskrift, »Livets ord«. I det kommenterer Chiara Lubich et

bibelcitater på en livsnær og aktuel måde. Hun slutter med praktiske forslag til, hvordan man kan efterleve det i hverdagen. En del læsere samles med jævne mellemrum for at udveksle erfaringer om deres forsøg på at omsætte Lubichs tanker i hverdagslivet.

Focolare nu i 150 lande

Senere på dagen blev vist en film om spiritualiteten i bevægelsen. Det kom også frem, at focolare nu findes i 150 forskellige lande. Det blev også nævnt, at der er en omfattende kontakt med ungdommen i mange lande, ligesom man har vundet en del tilhængere både inden for ægtstanden, blandt ordensfolk og præster, som gennem bevægelsens spiritualitet søger en fornyelse. Også en række biskopper er gode venner af focolare.

I Bangertsgade på Nørrebro i København bor tre unge kvinder som lever et focolare-fællesskab. Her møder man et lys, en varme og en spontan kær-

Focolare-bevægelsen blev startet af Chiara Lubich i Trento i 1943.

lighed, der er sjælden i Dagens Danmark, udtaler Else Weiergang.

Focolarini gennemgår en to-årig uddannelse i Italien, hvorefter de aflægger løfter om at leve i lydighed, kyskhed og nøjsomhed efter de evangeliske råd. Ikke kun askese for askesens skyld, men for at være frie og disponible til at kunne gøre sig til ét med sin næste efter Jesu kærlighedsbud i helt

konkrete livssituationer, siger Else Weiergang videre. Alle har et ganske almindeligt erhverv.

»Kærlighedens ideal«, som er en dansk oversættelse af Chiara Lubichs fremstilling af bevægelsens bærende ideer, og »Livets ord« kan fås ved henvendelse til Focolare, c/o Hoffmann, Bangertsgade 14, 2200 København N. Tlf. 01-35 25 91.

kk

Fra vrede til accept

Problemerne omkring den døende og de pårørende grundigt behandlet på velbesøgt menighedsaften i Vejle

Som det vist nok efterhånden er kendt, holder den katolske menighed i Vejle hver måned en fællesskabsaften, hvor man deler såvel åndelig som timeelig føde med hinanden. Også ikke-katolikker, som jeg, er velkomne.

Den åndelige føde består dels i fællesskab omkring messen og en andagt ved aftenens afslutning, dels i de emner, der bliver taget op - som oftest med mere eller mindre lokale folk som bidragsydere og talere.

Tirsdag den 26. marts var noget helt specielt (det er det nu hver gang - på den ene eller den anden måde), men emnet denne aften var »Den døende og de pårørende«. Det blev belyst af tre personer fra menigheden, nemlig en præst, en sygeplejerske og en læge.

Det var pastor *Henri Kerkhofs*, der startede runden

med en vurdering af vore behov, når vi enten ligger for døden eller er meget syge.

Brændende livsspørgsmål

Det var lidt overraskende at høre, at vi mennesker i denne situation stort set ikke beskæftiger os med de »brændende spørgsmål« (som en af tilhørerne formulerede det), men snarere har behov for den stille støtte og den endelige beredelse til indgangen til et nyt afsnit af tilværelsen. De såkaldte brændende spørgsmål er åbenbart noget, vi må have taget stilling til længe før, her og nu. Når først vi når til vejs ende, måske ret pludseligt, træder de hurtigt i baggrunden.

Sygeplejerske *Joan Zeuthen* drog den syges eller døendes omgivelser og nærmeste pårørende

stærkt ind i billedet. Det var nok under dette indlæg, at jeg pludselig »vågnede op«. På en tavle blev den syges eller døendes erkendelsesfaser »skåret ud i pap« efter følgende skitse: Fra virkelighedsfornægtelse til vrede og købslåen. Så følger depressionen og en langsom accept.

At en alvorlig syg eller døende har et reaktionsmønster, som det her skitserede, kan jo næppe undre. At det samme mønster gør sig gældende for den døendes nærmeste familie, kan vel heller ikke undre. Men tænk, jeg synes, jeg genkender mig selv i det - og jeg er så rask og frisk som nogen!

Er det ikke det, der sker i vore forskellige livsfaser? Vore forskellige oplevelser af den omverden og det liv, vi lever?

Jeg kan ikke lade være med at tænke på den

situation, vi som danskere befinder os i lige nu: Regeringens indgreb o.s.v. Jeg har naturligvis læst og hørt om arbejdsnedlæggelser før - men i denne omgang er det blevet meget kropsnært for mig. Så sent som samme dag var der en opfordring til at strejke og gå i demonstration. For mig træder erkendelsesforløbet hos den syge/døende straks i funktion.

Fra fornægtelse til accept

Først tænker jeg, at det angår ikke mig. Når jeg så bliver klar over, at det gør det altså alligevel - ja, så bli'r jeg gal i hovedet: Hvad er det her for noget nonsens? Så begynder jeg at købslå til højre og venstre - hvis nu, så ... o.s.v. Dernæst bliver jeg virkelig deprimeret, enormt ked af, at sådan er

Fortsættes på næste side.

Sr. Hildegard Doods.

P. Frank Jobst.

Fortsat fra side 8.

livet altså også - og jeg kan ikke engang holde mig udenfor - og til sidst, ja langt om længe når jeg til accepten, erkendelsen - og først da er jeg klar til at vælge min handlen (eller mangel på samme - men i dette tilfælde er manglende handlen også et valg).

Sygeplejersken sagde naturligvis meget mere end lige det, der sådan »bed« på mig. F.eks. omtalte hun de forsøgshospitaler, man har forskellige steder i verdenen, hvor man gør en kæmpemæssig indsats for at give mennesker en menneskeværdig død og hvor man både yder hjælp til patienten og til dennes pårørende. Det blev lysende klart, at de pårørende har lige så stor brug for hjælp som de syge - dette fremgik i øvrigt klart af alle tre indlæg.

Livet efter livet

Sidst i rækken kom lægen *Dorph Petersen*. Det var en lise at høre en kristen læge udtale sig om en så vital side af tilværelsen. For mig personligt var det ydermere en særlig oplevelse, at han i allerhøjeste grad

støttede sit indlæg til en bog, som har betydet meget for mig selv, »Livet efter livet« af *Moody*.

Det gik som en rød tråd gennem indlæggene, at vi, der står eller bevæger os i cirklerne omkring den alvorligt syge, den døende eller (jeg tilføjer for egen regning) den betrængte - ikke kan yde ret meget i form af støtte eller hjælp, hvis vi ikke selv har gjort vor stilling op, eller hvordan skal jeg sige det ...?

Det var ikke et spørgsmål om, at vi havde alle svarene parate, eller var »hele« mennesker, men alligevel måtte vi på en eller anden måde have gennemlevet/gennembearbejdet nogle af de omtalte »brændende livsspørgsmål«, så ikke angsten for det ukendte, det uprøvede lammede os eller fik os til at blokere overfor den andens faktiske livssituation.

Vi behøver ikke have den store livserfaring for at kunne hjælpe og støtte, men det er vigtigt, at vi har *levet*, har *elsket* for at vi kan leve med en anden og give og modtage i kærlighed.

Ruth Syshøj Rohde

Religionsfrihed i østlandene?

Forsigtig optimisme på konference for øst-eksperter

Stuttgart (KIPA) - Ærkebiskop, kardinal *Franz König* fra Wien udtrykte en forsigtig optimisme på en konference med 2.000 øst-eksperter af forskellige konfessioner fra flere vest-europæiske lande. Konferencen fandt sted i det katolske akademi i Stuttgart. Kardinalen mener, at en forandring henimod større religionsfrihed i Sovjetunionen ikke vil føre til systemets sammenbrud, men simpelthen er en politisk nødvendighed. Førende mænd i østblokken frygter for deres kommunistiske ideologis fremtid. Denne frygt er forklaringen på den hårde kamp mod det voksende antal af troende.

Unge i Sovjet søger religionen

I længden vil det ikke være muligt for Sovjetunionen at tilsidesætte retten til religionsfrihed, som er nedfældet i Helsinki-aftalen, der også garanterer samvittighedsfriheden.

Sovjetunionen kan ikke

se bort fra dette uden at tage i international anseelse.

Kardinalen advarer dog vestlige turister imod at tro, at fyldte kirker i Sovjetunionen betyder religionsfrihed. Der er simpelthen kun få kirker, der er tilgængelige for de troende, som desuden udsættes for evindelige chikanerier.

Men til trods for 70 års marxistisk herredømme er religionen ikke ved at dø. Selv marxistiske chefdedologer indser, at videnskaben ikke kan erstatte religionen. Marxismen kan ikke besvare eksistentielle spørgsmål om liv og død. Den unge generation søger svaret i religionen; og videnskaben, som er udgået af den kommunistiske skole, orienterer sig igen mod et religiøst verdensbillede. Det er klart, at det ikke er religionen, der står for fald, men den ateistiske stats ideologi, der har haft forældede forestillinger om religionen.

Kardinal König mener,

at Vesten muligvis engang bliver missioneret fra øst, for det er der, de »bedre« kristne allerede findes i dag.

Kampen mod religionen føres forskelligt i østblokkens forskellige lande. I Tjekkosllovakiet fængsles præster, som fejrer messe »uden arbejdstilladelse«. I Sovjetunionen må unge under atten ikke undervises i religion. De må heller ikke deltage i gudstjenester. 7-12 års fængsel er straffen for at undervise børn og unge i religion. Den sovjetiske stat er en ideologisk monokultur. Den stiler mod at fratage borgerne deres personlighed. De må ikke ledes af deres samvittighed, de etiske rammer afstikkes efter statens interesser.

Marxismen ligger for døden

I Østtyskland synes man at have indset, at religionen ikke forsvinder ved tvang. DDRs religionssociolog, *Olof Klohr*, afviser den »politiske krigserklæring mod religionen«, men regner med at den uddør på grund af socialismen. Regeringen respekterer for tiden kirken på grund af dens internationale prestige, og kirken søger at tilpasse sig. Den er blevet til socialismens kirke og står ikke mere i modsætning til den. Det er dog

snarere den evangeliske kirke, der møder staten med tolerance, end den katolske, som forholder sig ret reserveret.

De baltiske stater trues i deres nationale identitet ved en kompakt russificering. De kristne undertrykkes, kontrolleres og straffes. Aktive præster »neutraliseres« i små sogne; gamle gejstlige forflyttes til store menigheder; katolske intellektuelle mister deres stillinger, hvis de går i kirke. Repræsentanter for den ateistiske stat tager del i bispekonferencer og udsender »hyrdebrev«. Allerede i 1971 har 17.054 litauiske borgere underskrevet en skriftlig klage over disse forhold til den daværende sovjetiske stats- og partichef, *Brezhnev*.

Befolkningens ligegyldighed overfor marxismens opfattelse af stat og samfund tyder på nye tider. Man tager afstand fra den evindelige indoktrinering. Det ser således snarere ud til, at den ateistiske marxisme ligger for døden, end at religionen står for fald. På mødet i Stuttgart henvistes også til Kina, hvor man kan spore en vending bort fra marxismen, som nu betegnes som en historisk og samfundsmæssig fejludvikling.

Skole og hær er to forskellige ting

Den evangeliske kirke i DDR påny imod tvungen værnepligt

Dresden (KIPA) - Sachsens evangeliske landskirker har igen udtalt sig for, at der i Østtyskland bliver mulighed for at erstatte militærtjenesten med civil-tjeneste.

Med en sådan civiltjeneste kunne - efter synodens mening - de borgere, der af samvittighedsgrunde eller på grund af deres religiøse overbevisning afviser at bære våben i en hær, »ikke blot klart sige nej til våbnene, men også ja til livet«. Ved denne sluterklæring fra synodens forårsmøde gøres det klart, at mange mennesker mener, at militære midler »altså også værnepligten« mindre og mindre er et »velegnet middel til at sikre freden«.

Ingen våben i skolerne

Synoden ser imidlertid også i den allerede eksisterende mulighed for at aftjene værnepligten uden at bære våben, som såkaldt »byggesoldat«, en »chance til klart at vise viljen til fred«. I hvert fald ønsker synoden, at de værnepligtige i byggetropernes ubevæbnede enheder skal sættes med ind i

civile og sociale opgaver som f.eks. i miljøbeskyttelsen og ved katastrofehjælp.

Desuden mener synoden, at det også burde være muligt at gennemgå den førmilitære uddannelse, som skoleelever og lærlinge er forpligtede til,

uden våben i overensstemmelse med regulativet for byggesoldater.

Samtale mellem kirke og stat

Principielt går synoden imidlertid ind for en adskillelse af skolen og lære-

plads på den ene side og militær uddannelse og oplæring i våbenbrug på den anden side. Synoden i Sachsen håber, at alle disse spørgsmål vil blive taget op i de konkrete samtaler mellem kirke og stat, som er stillet i udsigt.

Pave Johannes Paul II hilser under generalaudiensen i Rom på en ung mor, der er flyttet fra Østtyskland. Hun overrækker ham et bønsskrift om overfor DDR's præsident Honecker at udvirke udrejsetilladelse til hendes og andre østtyske flytninges børn. Foto: KNA.

Til skolernes katolske religionslærere, til sognekateketerne og præsterne. De indbydes hermed til

Nordisk Kateketuge

på Sostrup 24. - 28. juni 85.

Ankomst: Søndag aften, den 23. juni.
Afrejse: Lørdag morgen, den 29. juni.

Hovedtema er bog 5 i det fællesnordiske rel.undervisningsprogram »Læg ud på dybet« med bl.a. fig. emner:

Kirke - menighed - menighed og communio - forudsætninger for pastoral aktivitet - Ånd og Kirke - firmelsens sakramente - klosterliv osv.

Foredragsholdere: Prof. Dr. Heinrich Jacob, Osnabrück og Prf. Heinz Manfred Schulz, Frankfurt a. M.
Kendskab til tysk er en fordel, men der gives resuméer i nationalgruppene.

Pris: Enkeltværelse kr. 1.045.-. Dobbeltværelse kr. 835.- pr. person. Kursusafgift kr. 200.-.

Med venlig hilsen
Kateketcentralerne i Helsinki, København, Oslo, Reykjavik og Stockholm.

..... klip .....

Undertegnede ønsker at deltage i Nordisk Kateketuge på Sostrup Slot

Navn _____

Adresse _____

Ønsker enkeltværelse dobbeltværelse (sæt X)

Dato: _____

underskrift

Tilmeldingen sendes til Kateketcentralen, Vesterbrogade 28, 2., 1620 Kbh. V.

Mindeord om spejderen bror Alfred

En god ven er gået bort. Broder Alfred døde mandag den 29. april 72 år gammel. Dette budskab vil blive modtaget med sorg blandt hans gamle drenge og de mange venner over hele landet. Den unge katolske læg-

broder, Th. C. Berkhout, kom i midten af trediveerne fra Holland til Roskilde, hvor han under navnet Broder Alfred beskedent udførte en aktiv arbejdsindsats, som de færreste fatter, at noget menneske kan overkomme. Alt hvad Broder Alfred foretog sig havde et fælles mål, nemlig at hjælpe sine medmennesker. En efterlevn af de idealer, som havde ført ham ind i kirkens tjeneste.

Ved skolen og kirken var der indtil midten af halvtredserne en kostafdeling, hvor broder Alfred påtog sig det utaknemmelige job at stå for drengenes sovesal. Mange af drengene var problembørn – men ikke i hans øjne. Broder Alfred gav aldrig op. Han forstod i sjælden grad at inspirere og motivere, og var det boglige ikke drengens stærke side, fandt Bror altid meningsfyldt praktisk arbejde til ham.

Det praktiske fik vel især sin udfoldelse, da broder Alfred efter kort tid i Roskilde helt naturligt gled ind i spejderarbejdet. Her kom han til at stå som aktiv leder indtil for ganske få år siden. Alle gamle spejdere mindes de mange sommerlejre, hvor fantasien fik frit løb. Det kunne være et komfur eller en bageovn opført af forhåndenværende midler, og bæstet virkede perfekt.

Der stod respekt omkring Sct. Laurentii trop. Andre spejdertropper misundte os ligefrem, fordi vi havde vor faste leder gennem årene. De skiftede tit leder, men vi havde altid Balder, som vi kaldte ham. Det var også ham der påtog sig den tilsyneladende håbløse opgave, at sætte en forfalden skovarbejderbolig i Ledreborgskoven i stand, så at vi i dag kan glæde os over en velfungerende week-end hytte, Kisserupgård. Et nyt mødelokale på Frederiksborgvej blev også etableret under Brors ledelse. Genbrug var løsenet. Alt kunne bruges.

Det skal også nævnes, at

Broder Alfred og andre spejderledere under krigen dannede deres egen modstandsgruppe. Det gjorde man bare. At sognepræsten så af frygt for repressalier mod kirkens ejendom ikke var begejstret for at have våben skjult under koksene i kirkens fyrrkælder, kunne Bror ikke tage så tungt. Sagen var for ham det altafgørende.

De senere år satte de mange års slid deres spor, og helbredet begyndte at svigte. Mange af de tunge opgaver, som Bror gerne ville gå i gang med, måtte han afstå fra. Det blev i stedet til kunstnerisk udfoldelse i hjemmet sammen med fru, malerinden Edith Weitzmann, med hvem han fik 13 hyggelige år.

Kære Bror, du vil blive savnet, og vi sender dig på denne måde en sidste spejderhilsen med tak for alt.

Sct. Laurentii Gruppe
Det danske Spejderkorps
John Hyldahn,
gruppeleder
Bent Røschel,
styrelsesformand

Radio-og TV-nyt

Sommer med Mogens Hansen

Med maj måneds komme har programsekretær *pastor Mogens Hansen* genoptaget sin sommerserie med søndagens tekst og søndagens gæst. Hver søndag morgen har han på program 1, kl. 8.05 en gæst i studiet, der dels fortæller om sig selv, og det, han eller hun er optaget af lige nu, dels vælger morgensang og ikke mindst forholder sig til dagens tekst.

Søndag den 19. maj er præst ved Københavns Domkirke, *pastor Johs. Langhoff* gæst i studiet. Han har i mange år arbejdet med internationale forhold, og samtalen den morgen vil bl.a. handle om, at det visse steder koster noget, undertiden livet, at være kristen.

Katolik ved mikrofonen

I ugen 20.-24. maj kan vi i programmet »Ved Dagens Begyndelse« høre dr. phil. *Eva Nordentoft*, formand for det økumeniske arbejde i Århus. Hun vil i ugen op til pinse forberede os på denne kirkens store fest. »Ved Dagens Begyndelse« sendes på program 1 kl. 6.55 med genudsendelse kl. 9.00.

Projekt Skabelsen

Søndag den 19. maj finder der en ret usædvanlig

begivenhed sted i Danmark. Den dag uropføres nemlig ikke mindre end syv kor- og orkesterværker rundt om i landet. Syv værker skrevet af syv forskellige danske komponister, alle skrevet over en af de syv skabelsesdage med tekst efter den danske ærkebiskop *Anders Sunesens* latinske skabelsesberetning fra 1100-tallet – netop i 1985 markeres 800 året for hans virke ved, at hans 12-binds værk »Hexaëmeron«, som skabelsesberetningen indgår i, udsendes i dansk oversættelse.

Værkerne fremføres af syv danske amatørkor, suppleret med gæstekor fra forskellige steder i Europa, og det sker i et samarbejde med professionelle orkestre, nemlig Sønderjyllands, Aalborg, Århus og Tivolis Symfoniorkestre og Radiounderholdningsorkestret, samt – som det eneste ikke professionelle orkester – Amatørsymfonikerne fra København.

»Skabelsen« indgår i de aktiviteter, der i anledning af Det europæiske Musikår afvikles under betegnelsen »Musik fra alle hjørner«. Danmarks Radio optager alle uropførelser og sender dem på program 2's Musikaften i dagene fra den 19. maj.

John S. Lundorf

Nyt om bøger

Det ny testamente på hverdagsdansk

I forordet gentager de (anonyme) udgivere den vidt udbredte misforståelse »Det var Luthers kongstanke, at almindelige, jævne mennesker skulle have mulighed for at kunne læse Bibelen på et forståeligt modersmål. Den første tyske bibeloversættelse var hans gave til sit eget folk. Straks efter fulgte bibeloversættelser på flere andre modersmål. Den første danske Bibel udkom i 1550«.

Det må være tilladt at henvise til det første bind af Politikens »Bibelen i kulturhistorisk Lys« hvor Forlaget Scandinavias ud-

givere kan finde den meget tiltrængte oplysning om bibeloversættelser længe før Luther - se skemaet.

Oversættelsens tvivlsomme værdi har den danske teolog *Mogens Müller* gjort rede for i K.D. den 13. april under overskriften »I oversættelsens vold«:

»Jo friere en oversættelse er, desto mere kommer læseren i oversætterens vold. I virkeligheden må man spørge sig selv, om der overhovedet kan tales om en oversættelse dér, hvor gengivelsen nærmer sig en genfortælling »med egne ord«. Det har natur-

ligvis ikke noget med læseligheden at gøre. Men spørgsmålet er, om man ikke må foretrække »nordansk« fremfor »hverdagsdansk«, hvis dette sidste begreb skal dække over en vilkårlighed i forhold til grundteksten, d.v.s. den græske tekst, som vi almindeligvis lægger til grund for oversættelse af Det nye Testamente. Det er overhovedet svært at se, hvilken rolle den græske tekst har spillet for denne gengivelse«.

Videre siger *Mogens Müller*: »... Afstanden til grundteksten er undertiden så betragtelig og unøjagtighederne så utallige, at denne gengivelse så langt fra at kunne være et supplement (til den autoriserede udgave og Seidelinernes Nye Testamente fra 1974. Red.) selv trænger til et sådant«.

»Alt i alt er det med blandede følelser, at man lægger denne bog fra sig. Det er vanskeligt at se, hvad den skal gøre godt for«.

Verden vil bedrages

Under det pompøse navn »Ny Verdensoversættelse af De hellige Skrifter« kom samtidig Jehovas

Vidner med en ny udgave af hele Biblen. Her er manipulationen åbenlys og tilsigtet, men det har Vidnerne til gengæld aldrig lagt skjul på. Deres bibler har altid haft det formål at bevise, at andre trossamfund, især den katolske kirke, ikke er rettroende.

Deres nyeste udgave, som sælges for 30 kr., plus et hæfte om fordomme (!), er såmænd forsynet med de typiske spørgsmål og svar, vi kender fra deres diskussionstaktik: Løsrevne citater, hentet et eller andet sted i Biblens 72 skrifter, skal modbevise alt, som ikke passer ind i Vidnernes ramme.

Ukritisk

Af pædagogiske grunde erstattede Martin Luther alle de navne, Jahve har i Det gamle Testaments forskellige bøger, med det ene ord *Herren*. I Jehovas Vidners verdensoversættelse er Herrens navn alle vegne konsekvent-ukritisk oversat som *Jehova*, hvilket er navnet Jahve med vokalerne fra navnet Adonai.

Verden vil bedrages. Det kan lade sig gøre for 30 kr.

Formanden for Katolsk Arbejderaktion, *Georg Bune Andersen* har den 20. april modtaget en østtysk fredsmedalje af præsidenten for Den tyske demokratiske Republiks Fredsråd. Det er DDR's højeste udmærkelse. Bune Andersen er desuden medlem af præsidiat for Berliner Konferenz.

Katolikker i fjernsynet

Københavns Kristne Radio bringer den 15. maj kl. 20 en reportage fra De katolske Børnehavers årsmøde, som blev afholdt 26. og 27. april på Nordvangsgård i Birkerød. Samtidig bringes en omtale af bogudstillingen »Når kristne børne- og ungdomsbøger er kvalitetsbøger ...«, som *Gunhild Lindstrøm* arrangerede.

Syrisk og græsk (septuagint) i 300-tallet.
Latin (vulgata) af Hieronymus (347-419).
Angelsaksisk (Kædmon) i 600-tallet.
Tysk (Heliand) mellem 800 og 850.
Fransk allerede før 1250.
Flamsk omkring 1300.
Engelsk (Wyclif) i 1382.
Dele af Bibelen på norsk, dansk og svensk i Middelalderen.
Italiensk (som bogtryk i Venezia) 1471.
Nederlandsk (bogtryk) 1477.
Fransk (bogtryk) 1477.
Tjekkisk 1488.
20 forskellige tyske udgaver før 1510.
Martin Luthers høj-tyske udgave 1522.
Dansk, Christian den Andens Bibel 1524.
Dansk, Christian den Tredjes Bibel 1550.
Dansk, Frederik den Andens Bibel 1589.

Det katolske Niels Steensens Gymnasiums hovedskole

Der vil fra 1. august 1985 kunne besættes en eller to stillinger som lærer/overlærer. De ledige timer er spredt over de fleste af skolens fag.

Vor hovedskoleafdeling består af 27. klasser, 68. klasser, 69. klasser og 310. klasser.

Ansættelse sker i henhold til overenskomst med Danmarks Lærforening med løn som i den offentlige skole.

Ansøgning, bilagt kopi af eksamensbevis og udtalelser, stiles til styrelsen for den selvejende institution Niels Steensens Gymnasium og sendes til rektor Johs. Thomsen, Niels Steensens Gymnasium, Skt. Kjeldsgade 3, 2100 Ø., hos hvem yderligere oplysninger eventuelt kan indhentes. Tlf. 01-20 93 40.

Ansøgningsfristen udløber den 6. juni 1985.

Møder og arrangementer

Økumenisk kirkeaften

i Sct. Therese kirke og Rygaards skole
tirsdag den 21. maj 1985 kl. 19 præcis.

Kirkemusik ved Knud Erik Kengen.

Foredrag ved landssekretær cand. mag. Ane Hjerrild: »Hvad vil det sige at være menighed i dag?«

Aftensang i Sct. Therese kirke ved præsterne Ole Christiansen og Niels Kier S.J.

Indbydere: Sct. Andreas og Sct. Therese sogne samt Jægersborg, Ordrup og Skovshoved sogne (Folkekirken).

»Lovsang« bedes medbragt.

At tolke Kristus i dag Har kirken ændret sit syn på Jesus?

To oplæg af Kaare Osorio onsdagene d. 29. maj og 5. juni hos St. Josefsstrøene, St. Hansgade 28. Messe kl. 19 og oplæg ca. kl. 19.30. Alle er velkomne.

Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund

afholder sit årlige repræsentantskabsmøde den 18. maj 1985, kl. 10.45 i Rådssalen i Radiohuset i København.

Lokalklubber og sognerepræsentanter bedes snarest sende navne og adresser på de medlemmer, der skal repræsentere lokalklubberne til landsformanden John S. Lundorf, Skovbyvej 14, 2740 Skovlunde.

DUK Kalender

Sommerlejr: Der er stadig ledige pladser på DUK's sommerlejr. Ring til sekretariatet efter en lejrbrochure.

Børnetræf den 23.-25.8. 85 på Myretuen/Bastrup. For 7-13 årige. Sang, leg, musik, myresjov, fuglekvidder, solskin, opsendelse af balloner, lejrball, messe, løb, olympiade og meget mere. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 9.8. 85.

Skoleweekend den 13.-15.9. 85 på Øm-borgen. For alle katolske elever i 6. klasse. Der er udsendt indbydelse til de katolske skoler. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 30.8. 85.

Ledertæring den 27.-29.9. 85 på Øm-borgen. Yderligere oplysninger kommer senere. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for alle over 25 år) for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 13.9. 85.

Troslærkursus den 14.-20.10. 85 på Øm-borgen. For alle jer, der er blevet konfirmeret/firmit i foråret 1985. Pris 350,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 13.9. 85.

Juniorweekend den 15.-17.11. 85 på Øm-borgen. For 14-18 årige. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 1.11. 85.

P.S.1 Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90,00 kr., dog 150,00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90,00 (150,00) refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.)

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: _____

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Menighed: _____

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.
Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.
Giro 4 04 39 79.

Retræte på Dalum Kloster

for herrer afholdes i tiden mandag 19/8 -85 kl. 17.00 til lørdag 24/8 -85 efter morgenmad.

Retræteleder: Prior Frans van Haaren, OCSO. Emne: Forsoning.

Pris for eneværelse: kr. 650 + tilmeldelsesgebyr kr. 75.-, som kan indbetales på postkonto nr. 9 27 08 33 Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg.

Der ydes tilskud til opholdet.

C.P. Tonti, København. Børge Ollendorff, Kolding. Edv. Gothen, Svendborg. Børge Blans, Silkeborg.

Vedr. ny retræteleder
Ved retræteudvalgs mødet torsdag den 28/3 d.å. på Dalum Kloster blev Børge Blans, Silkeborg valgt til ny retræteleder for Dalum-Retræten efter Jens H. Simonsens død den 22/3 1985.

Retræte for damer

afholdes på Dalum Kloster, begyndende mandag d. 2. september kl. 18 til fredag morgen den 9. september. Retrætens præst: pastor Hans Esmark.

Temæ: Katolicisme anno 1985.

Alle får enkeltværelse. Pris pr. deltager 550 kr., hvoraf de 50 kr. bedes sendt som depositum ved tilmeldelsen. Senest den 15. august.

Anna Jensen, Skibhusvej 157 o.g. og Agnethe Emmerich, Lahngade 11, begge 5000 Odense C.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

C.M. Hinné og Hustrus Mindelegat

For at opnå en portion af legatet må den pågældende være ældre og bosiddende i København eller en omegnskommune. Tilhørsforholdet til en katolsk menighed skal bevidnes af en præst.

Ansøgningsskema fås ved Sct. Ansgars pastorat, Bredgade 64, 1260 K.

Ansøgningen må afleveres inden 31. maj.

»Abbednæs« - Huset ved søen

Det er en glæde for Ømstyrelsen at kunne oplyse, at »Abbednæs« nu er færdigrestaureret og i dag fremstår, som da det blev bygget, som et hyggeligt lille feriehus på kanten af Mossø.

Det har indlagt elektricitet, vand, varme og toilet, det har sengeplads til 6 personer og har egen vej til huset, idet det udlejes uafhængigt af og uden kontakt til »Øm-borgen«.

Prisen er sat til 125.- kr. pr. døgn alt inclusive. Har man interesse i kortere eller længere perioder at leje »Abbednæs« til rekreation, retræte eller ferie i overensstemmelse med stedets intentioner, så kan henvendelse foretages til

Margrethe Mørck Pedersen
Bøgebjergvej 11, 8600 Silkeborg
Tlf. (06) 83 63 60

På Ømstyrelsens vegne
H.O. Poul Pedersen
formand

Symaskiner til Øm

I forbindelse med det kommende børne/ungdomsarbejde på Øm vil det være værdifuldt, om »Øm-borgen« ville kunne stille symaskiner og en skrivemaskine til disposition for sine lejere.

Vi tillader os derfor at spørge alle læsere af »k.o.« om der i læserkredsen skulle være robuste, men måske uvirksomme symaskiner/skrivemaskiner, der kunne blive til gavn og glæde for alle de, der kommer på »Øm-borgen« - sidste år blev det til 8.025 døgnovernatninger.

Kontakt venligst undertegnede, der på Ømstyrelsens vegne siger Dem hjertelig tak for Deres omsorg og interesse.

H.O. Poul Pedersen
Bøgebjergvej 11, 8600 Silkeborg
Tlf. (06) 83 63 60

Den nordiske valfart til Lourdes

3. - 9. juli 1985. OBS: datoændring.

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel ..... kr. 4.950.-

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« ..... kr. 4.500.-

Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteén
Barsehøj 25, 2900 Hellerup
Telefon 01-65 63 41
eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.
telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

LØGUM KLOSTER HØJSKOLE

Forstanderpar: Rita og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Døde

Min kære mand

Th. Berkhout

»Bror Alfred« er afgået ved døden,
den 29. april 1985.

Ditte Weltzmann

Salg og service

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.

Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

DERES BEDEMAND

ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ

01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT:
01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

A. Mougard A/S

entreprenør- og murerfirma
Århus C
Telefon 14 20 23 - 13 83 23

Aut.
el-installatør

EL MOGENS
LARSEN

Ramshøj 31e 8200 Ålborg - 03 25 30 03 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Kun små ændringer i råds-vedtægterne

Fortsat fra forsiden.

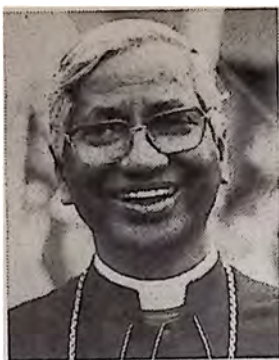
at konstituere pastoralarådets forretningsudvalg som sit økonomiske råd i kirkelovens forstand - om fornødent suppleret med den økonomiske og juridiske sagkundskab, hvis tilstedeværelse forudsættes i CIC/83;

- at biskoppen på tilsvarende måde beslutter indtil videre at lade menighedsrådene i de enkelte sogne udfylde funktionen som sognets økonomiske råd, der kan bistå sogne-

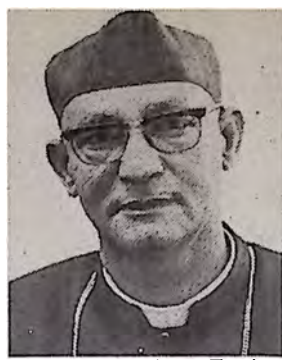
præsten i forbindelse med de dispositioner, for hvilke denne efter kirkeloven (can. 532) har det endelige ansvar og den dertil hørende kompetence;

- at der - inden der træffes endelig beslutning i sagen - gives pastoralarådet lejlighed til en drøftelse af nærværende betænkningens indhold på rådets møde på Sostrup i dagene 11.-12. maj.

Betænkningen bringes side 6-7 i sin fulde ordlyd. *kk*

Kardinal D. Simon Lourdasamy, ærkebiskop af Bangalore, Indien.

Kardinal Paulos Tzadua, koptisk ærkebiskop af Addis Abeba, Etiopien.

Kardinal Miguel Obando Bravo, ærkebiskop af Managua, Nicaragua.

Kardinal Henryk Roman Gulbinowicz, ærkebiskop af Wrocław, Polen.

Fasteaktionen

fortsat fra forsiden

overladt til sig selv. 36.970 kr. er det blevet til. Ialt har Caritas Danmark modtaget 2.175 indbetalinger.

I år har Caritas udsendt et informativt materiale til de 24 katolske skoler. Det belyser problemerne i Den tredje Verden og søger i form af et konkret projekt at vise, at der kan gøres noget for at hjælpe de børn, der ellers er overladt til sig selv - uden støtte fra forældre og det omgivne samfund.

Maria-søstre *Cecilie* og *Angela* fra børnehaven i Svendborg udtaler, at projektet var lidt svært at fatte for børnene, men det lykkedes alligevel. Ved

hjælp af lysbilleder og små historier blev emnet gjort forståeligt. Ialt 105 børn blev delt op i grupper.

Hver gruppe fik tre kager sammen med spørgsmålet: »Hvordan kan vi hjælpe de andre børn?« »Vi kan dele, så får vi allesammen en kage«, sagde de største hurtigt.

Hver gruppe på 20 børn fik hver en sparebøsse. Hos de mindste børn var deres samlingssted dekoreret med udklip af sultne børn. Forældrenes bidrag skete særskilt i en sparebøsse ved indgangen til børnehaven. Begge børnehaver sluttede indsamlingen med en gudstjeneste i Skt. Knuds Kirke torsdag den 28. marts. *kk*

Ungdom og social kommunikation

Temaet for mediesøndagen

Rom (KIPA) - »Social kommunikation for en kristen støtte til ungdommen«, lyder det tema, som pave *Johannes Paul II* har valgt til det kommende års mediesøndag, der skal fejres 19. maj 1985, søndag før pinse, i den katolske kirke.

Også den katolske kirke vil på denne måde i »Ungdommens År« henlede opmærksomheden på de unges situation, for de unge er menneskeheds håb, hedder det i en forklaring på valget af dette tema. Paven henvender sig selv altid til de unge, fordi de er og vil blive »dem, der har hoved-

rollerne i den fornyelse, som man forventer i en krisetid som vor«.

Samfundets meddelelsesmidler, der udøver en så tydelig og dyb indflydelse netop på unge mennesker, har ifølge den romerske kommentator også pligt til at hjælpe de unge i deres søgen efter og virkeliggørelse af deres personlige kald som mennesker og som kristne. Vatikanet betragter forkyndelsen af evangeliet som den mest virksomme form for denne hjælp, fordi dette er »det eneste projekt, der giver vore dages unge en ægte mening med deres liv«.

28 nye kardinaler

I slutningen af april offentliggjorde paven navnene på 27 ærkebiskopper og 1 præst, der bliver kreeret kardinal under konsistoriet pinselørdag den 25. maj.

Residerende ærkebiskopper:

Giacomo Biffi	Bologna	Italien
Albert Ducourtray	Lyon	Frankrig
Juan Francisco Fresno Larrain	Santiago	Chile
Henryk Roman Gulbinowicz	Wroclaw	Polen
Bernard F. Law	Boston	USA
Miguel Obando y Bravo	Managua	Nicaragua
John J. O'Connor	New York	USA
Silvano Piovaneli	Firenze	Italien
Adriaan J. Simonis	Utrecht	Holland
Angel Suquia Goicochea	Madrid	Spanien
Paulos Tzadua (koptisk kirke)	Addis Abeba	Etiopien
Louis-Albert Vachon	Quebec	Canada
Ricardo Vidal	Cebu	Filippinerne
Friedrich Wetter	München	Vesttyskland

Med embede i Vatikanet:

Francis A. Arinze	Nigeria
Rosalio José Castillo Lara	Venezuela
Luigi Dadaglio	Italien
Andrzej Maria Deskur	Polen
Edouard Gagnon	Canada
Jean-Jerome Hamer O.P.	Belgien
Antonio Innocenti	Italien
Simon D. Lourdasamy	Indien
Myroslav Ivan Lubachivsky	Ukraine
Augustin Mayer O.S.B	Vesttyskland
Paul Poupard	Frankrig
Alfons Stickler	Østrig
Jozef Tomko	Tjekkoslaviet

Æres-udnævnelse:

Pietro Pavan, 82-årig italiensk præst og anerkendt kirke-sociolog. På grund af alderen uden aktiv eller passiv stemmeret ved pavevalg.

Paven opfordrer libanesiske kristne til genforsoning

Rom (KIPA) - I et dramatisk påskebudskab opfordrede paven de libanesiske kristne til at overvinde alle splittelser og modsætninger og nå til en oprigtig dialog, til genforsoning og til fred.

I brevet, der var rettet til Libanons maronitiske patriark, kardinal *Antoine-Pierre Khoraihe*, gav *Johannes Paul II* udtryk for sin store bekymring over, at det libanesiske folk er udsat for stærke indre spændinger, der forøger frygten og håbløsheden. »Gud forbyde, at de kristnes uenighed skulle bidrage til at true Libanons redning«, hedder det i pavebudskabet.

Paven påpeger, at de sørgelige begivenheder også kan bringe de libanesiske kristnes frihed og trosvidnesbyrd i fare. Han

opfordrer kardinal *Khoraihe* til at gøre alt, hvad der står i hans magt for at forlige de forskellige indstillinger og sørge for, at de kristne i Libanon »når til en værdig og konkret mulighed for gensidig forståelse« og er rede til at samarbejde med alle deres landsmænd for deres lands genopbygning.

Johannes Paul II kræver desuden af de libanesiske kristne, at de indtager en loyal holdning over for de lovlige myndigheder og institutioner. Det er pavens ønske, at vold, aggressivitet, fjendtlige følelser og hårde ord skal erstattes af en beredvillighed til dialog, uden at man derfor giver afkald på retfærdighed, sandhed og sin egen værdighed inden for det libanesiske samfund.

1986-bispesynoden om lægfolket udsat

Rom (KIPA) - Den 7. ordinære bispesynode, der skal behandle lægfolkets situation i kirken, er af organisatoriske og arbejds-mæssige grunde blevet udskudt.

Det forlyder fra Vatikanet, at paven hermed har imødekommet ønsker fra mange biskopper, der mente, at den nyligt indkaldte ekstraordinære bispesynode fra 25. november til 8. december i år har gjort det vanskeligt at forberede bispesynodens

ordinære møde i 1986. I den synode, der i reglen finder sted hvert tredje år, deltager repræsentanter fra alle bispekonferencer i verden foruden medlemmer, der er udnævnt af paven personligt.

Den ekstraordinære synode skal beskæftige sig med, hvordan koncilets beslutninger er blevet ført ud i livet, og den skal samtidig mindes afslutningen af Det andet Vatikan-koncil for netop 20 år siden.

Camara pensioneres

Rom (KIPA) - Pave *Johannes Paul II* har accepteret ærkebiskoppen af Olinda og Recife, *Helder Camaras*, afskedsansøgning.

Den brasilianske ærkebiskop, der er internationalt kendt for sin kamp for de fattige og for at få menneskerettighederne respekteret i Latinamerika, bad i overensstemmelse med kirkerettens bestemmelser paven om at måtte blive løst fra sit embede, da han var fyldt 75 år.

Til efterfølger som ærkebiskop af Olinda og Recife har *Johannes Paul II* udnævnt den hidtidige ærkebiskop af Paracuta i den brasilianske forbundsstat Minas Gerais, mgr. *José Cardose Sobrinho* O.C.

Næste nummer udsendes den 29. maj

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling: Vesterbrogade 22, 3., DK-1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Giro: 5 00 14 71. Annonseafdeling: katolsk orientering, Bredgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarraf, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris iøvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4800 Nakskov.

katolsk orientering

Pastoralrådsmødet, side 2, 3 og 5
 Orientering fra sognene, side 6-11
 Kirken og medierne, side 12
 Ungdomssiden, side 13

Valfartskomiteen skønner, at der var omkring 1600 mennesker til Åsebakke-valfarten, som fik det skønnest tænkelige sommervejr. Der var deltagere fra så langt væk som Nakskov og Nykøbing Falster. Ved slutningen af gudstjenesten fik biskoppen overrakt en buket blomster i anledning af sit 20-års bispejubilæum. Biskoppen prædikede over valfartens tema »Kald til kirken« og kom bl.a. ind på ønsket om, at flere katolske lærere ville søge stillinger på katolske skoler. Den næste valfart finder sted i Øm søndag den 2. juni. Se annoncen side 14.

4 millioner til de nordiske bispedømmer

Osnabrück (KNA) – Ansgar-Werk i bispedømmet Osnabrück har i det forløbne år sendt 1.102.565 DM - næsten 4 millioner kr. til de nordiske bispedømmer i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige.

Ansgar-Werk i Osnabrück har oplyst, at penge blandt andet er givet til

ungdomssjælesorg, til sjælesorg blandt vietnamesere i Norge og til trykning af religiøs litteratur. Nogle af midlerne er desuden anvendt til anskaffelse af messeklæder til brug i sognene, til finansiering af studieuger for nordiske præster og til ti unge præstestuderendes teologiske studier.

Højskole-planer til drøftelse i menighederne

Debatten om en katolsk højskole på Magleås førte til, at pastoralrådet søndag formiddag vedtog, at hvert enkelt pastoralrådsmedlem skal påtage sig at orientere sin valgkreds og formidle de tanker om en katolsk højskole, som fremgår af rapporten og drøftelsen for pastoralrådsmødet.

De skal endvidere melde tilbage til udvalget om interesser, idéer og inspirationer for det videre forløb senest den 1. oktober 1985, således at det næste pastoralrådsmøde kan tage endelig beslutning om en indstilling til biskoppen.

Læs mere indgående om drøftelserne inde i bladet.

Ungarns politiske ledelse vil udvide samarbejdet med kirken

Budapest (KIPA) - Viceformanden for Ungarns statslige kirkekontor, *Barna Sarkady Nagy* har stillet i udsigt, at der vil ske en udvidelse af mulighederne for kirkerne i Ungarn til at være med til at forme samfundet.

Fælles ansvar for fædrelandet

I et interview med den tosprogede budapesteravis »Daily News/Neueste Nachrichten« (»Dagens Nyheder«) pegede Barna Sarkady Nagy på kirkernes repræsentation »i parlamentet, i Den patriotiske Folkefronts forskellige råd og lokale organer«; han tilføjede, at »alt dette åbner kirkerne muligheder for at deltage i hele landets og det lokale samfunds anliggender«.

For tiden er mulighederne herfor dog meget små, siges det i ungarske kirkelige kredse.

Barna Sarkady Nagy bekendte sig i interviewet til den politik, der går ind for »samarbejde mellem kommunister og partiløse, mellem mennesker med forskellige verdensanskuelser, mellem troende og ikke-troende«. »Kirken opgiver naturligvis ikke deres trossætninger, ligesom de marxister, der går ind i et samarbejde med de troende, holder fast ved deres verdensanskuelse. Begge disse idésystemers repræsentanter er også enige om, at de har fælles store opgaver at løse, som fredens bevarelse og garantien for en fortsat udvikling, ligesom den indre fred i samfundet, beskyttelse af familierne og udformningen af menneskers indbyrdes forhold«.

Viceformanden for det statslige kirkekontor fremhævede i denne sammenhæng også den betydning, som Ungarns politiske le-

delse tillægger et positivt forhold til religionssamfundene. Ved den sidste partidag i Det ungarske Kommunistparti hed det i den forbindelse: »Det tjener hele folkets vel, at forholdet mellem stat og kirke reguleres, og at deres samarbejde i det fælles ansvar for fædrelandets skæbne udvides«.

Kirken er beredvillig

I tilslutning til partidagen kom det til et møde mellem partifunktionærer og repræsentanter for kirkerne. Partifunktionærerne informerede deres samtalepartnere om, at partidagen »igen bekræfter den hidtidige politiske linje og nødvendigheden af yderligere at befæste den socialistiske nationale enhed og enighed på hele samfundets område«. Kirkernes repræsentanter bekræftede kirkernes beredvillig-

hed til at være med til »at modvirke negative moralske og etiske fænomener i nutidens ungarske samfund«.

De europæiske kirkers konference i Sofia

Sofia (KIPA) - De europæiske kirkers Konference (KEK) har for nylig afholdt en arbejdsuge i Bulgariens hovedstad Sofia i et forsøg på at slå bro mellem øst og vest.

Talrige repræsentanter fra den ortodokse, den anglikanske, den lutherske og den reformerte kirke deltog i arbejdsområdet foruden observatører fra den romersk-katolske kirke. Pavestolen var repræsenteret af mgr. *Jean-Francois Arrighi*, hvis sidste opgave

det var i hans egenskab af undersekretær i Sekretariatet for de kristnes Enhed; han var nemlig kort forinden udnævnt til biskop og til vicepræsident for Det pavelige råd for Familien.

KEK's præsidium besluttede under pastor *André Appels* ledelse at fortsætte arbejdet for menneskerettighederne netop i forbindelse med 40 års dagen for Den anden Verdenskrigs afslutning. Præsidiets besluttede også at søge nye muligheder for

samarbejde mellem Europas kristne kirker og at fremme samarbejdet med den katolske kirke.

De europæiske kirkers Konference blev stiftet for 25 år siden med det formål at nærme Europas kirker til hinanden. KEK har allerede organiseret talrige vigtige økumeniske møder for eksempel i Løgumkloster og Riva del Garda i nærheden af Trento. Biskop Martensen deltog i begge disse møder.

Flertal stemt for oprettelsen af en katolsk højskole

Men der er uenighed om, hvorvidt Magleås er det rette sted

Pastoratrådets lange debat om oprettelsen af en katolsk højskole havde to vigtige momenter: På den ene side et meget stort ønske hos mange om oprettelsen af en katolsk højskole, der tør være sig etiketten »katolsk« bekendt, på den anden side en lige så stor usikkerhed hos mange, om kursus-ejendommen Magleås er egnet til dette formål.

Meget af det sagte var gentagelser fra forrige pastoratrådsmøde i november, men der forelå nu en 30 sider lang detaljeret rapport fra udvalget, som blev fremlagt af dets ordfører H.O. Poul Pedersen. Denne rapport gav mulighed for mere konkrete spørgsmål om behovsanalyse og de økonomiske konsekvenser.

Højskoler med livssyn er efterspurgt

Debattens ordstyrer var nødt til flere gange at gøre opmærksom på, at man først og fremmest debatterede behovet for en katolsk højskole, uanset stedet, og først i anden omgang skulle diskutere, hvor vidt Magleås kunne være stedet.

Flere indlæg gik kraftigt ind for en højskole:

Den katolske kirke har så meget at tilbyde vort søgende samfunds unge og voksne, at det er synd, vi ikke kommer ud med det (Søster Regina).

Det er på højeste tid med en katolsk højskole for der findes mange højskoler med et religiøst præg. Så det katolske skal ikke trykkes med for små bogstaver (Arnfinn Palmstrøm).

En højskole er snart eneste mulighed for at komme i samtale med vore unge (Knud Holstein-Ledreborg). Højskolen bør være katolsk, men ikke kun i snæver konfessionel forstand, den skal favne vidt, skal være skandinavisk (Sydsverige kunne inddrages og tænke nordisk (Gottfried Grünwald)).

Den skal være katolsk, men uden grænser for tilmelding (Helena Hansen).

H.O. P. Pedersen, bemærkede, at politiske høj-

skoler kun har lav tilgang i dag, mens de gamle højskoler slås for deres liv. De højskoler derimod, der markerer et livssyn har tilslutning. Derfor skulle en markant katolsk højskole have gode muligheder.

Knud Elbrønd anså en katolsk højskole som et muligt åndeligt kraftcenter, lige som klostrene har været det.

Tvivl om det økonomiske

Andre indlæg kom ind på alle de personalemæssige og økonomiske krav, der muligvis gør drømmen om en højskole urealistisk.

Direkte imod en ombygning af Magleås var: Simone Pedersen, Marianne Borch, Vibeke Baadsgaard, Henrik Lewandowski. Flere andre mente, at der nu er kommet gang i katolske arrangementer på Magleås, og de risikerer at komme i klemme, hvis de skal henvises til de 20 uger, der bliver til overs, hvis en højskole optager 32 uger af året.

I denne sammenhæng tvivlede Georg Høhling på, om tegningerne og beregningerne i rapporten er udarbejdet på realistisk grundlag. Han spurgte direkte, om alle tilstedeværende havde forstået oplysningerne i rapporten. Herefter gennemgik H.O. P. Pedersen i detaljer de omkostningsskemaer, der var udarbejdet efter henholdsvis 30, 35 eller 40 årselever i 32 uger.

Magleås er uegnet til ældre og handicappede, og ombygningerne bliver nok større end beregnet, sagde Simone Pedersen.

Vage forestillinger om reelle behov

Generalvikar Ib Andersen påpegede, at rapporten meget detaljeret oplyser om driftsudgifter og underskud, men at etableringsomkostningerne ikke er med. Hans holdning til alle pastorale initiativer har altid været, at der skal være et rimeligt forhold mellem den økonomiske belastning for bispedømmet og det pastorale udbytte. Denne holdning forklarer hans tidligere

Et af hovedemnerne på pastoratrådsmødet var forslaget om oprettelse af en katolsk højskole på Magleås. Vi bringer her et fyldigt uddrag af debatten. Flere referater følger på side 3 og 5 om forretningsudvalgets virksomhed, arbejdet med ægteskabsforberedelse, vedtægtsændringer og kirkestatistik.

afstandtagen fra købet af Magleås og fik ham også nu til at spørge, om problemet ikke er det samme igen. Ib Andersen så gerne et overslag over, hvad etableringen i værste fald kunne komme til at koste. Rapporten har ingen detaljeret behovsanalyse, kun vage forestillinger om reelle behov. Ib Andersen så gerne reelle beregninger over, hvad det ville koste at opgive det, vi nu har, til fordel for noget, vi ikke kender risikoen ved. Han efterlyste konkrete overslag inden pastoratrådet går over til beslutninger.

Jan Lange mente dog, at en del af de nævnte, men ikke præciserede omkostninger ville komme, uanset om Magleås forbliver, hvad det er, eller bliver ombygget til højskole.

Georg Høhling frygtede, at man, når først man er kommet i gang med ombygning, opdager, at der skal bygges meget mere om end forudset. Han mente for øvrigt, at den foreliggende rapport ikke

kun skal til høring i samtlige pastorale enheder, men også i DUK og i vore katolske skoler, som må formodes at levere elever til den påtænkte højskole.

Gottfried Grünwald formodede at etableringsomkostningerne ikke ville blive meget større end det nuværende årlige underskud, Magleås drives med. Kurt Hansen mente dog, at underskuddet ville blive mindre på grund af offentligt tilskud.

Er der folkelig opbakning?

Ellen Marie Lebahn og søster Hildegard Madsen bragte et overraskende aspekt ind i billedet: Brugere af Magleås i dag ønsker at beholde det som det er nu. Eksperter fra undervisningsministeriet siger ifølge Ellen Marie Lebahn, at flere af de nystartede højskoler fra 1982 og 1983 har under 20 årselever. Det betyder fra 5 til 10 procent frafald. Videre er det spørgsmålet, om bispedømmet tør begynde en højskole med et

budgetteret underskud. En folkehøjskole har altid folkelig opbakning i en bred kreds, så vi må først finde eller skabe denne nødvendige kreds, der skal stå bag.

Gottfried Grünwald følte debatten kunstig, fordi den ikke så oprettelsen af en højskole og stedet Magleås under ét. Debatten startede jo for tre år siden med spørgsmålet om, hvad Magleås kunne bruges til, siden der næsten ikke fandt katolske arrangementer sted. Han betragtede det som meningsløst, at skille skole og sted ad. Højskolen er et behov, den skal være katolsk, og den skal være på Magleås. Eneste problem er ifølge Grünwald, om vi finder egnede personer som ledere og lærere.

De unge er skeptiske

Frank Jobst sagde: Unge over 19 og opefter melder sig ikke til hvad som helst. Hvis Magleås højskole ikke fra starten er velforsynet med dygtige folk, får vi ingen tilmeldinger. De unge vil jo nøje overveje, om tilbuddet er bedre, end dem, de har, personalet skal findes blandt folk, der véd, hvad de har, men ikke hvad de får. Han betvivlede også Magleås egnethed til at tiltrække unge arbejdsløse og udlændinge.

Simone Pedersen var overbevist om, at så mange af vore udlændinge endnu står så langt fra skandinaviske kulturmønstre, at det er tvivlsomt, om unge piger i det hele

taget ville få lov til at komme på højskole.

Helt anderledes så Andreas Smidt på sagen: Elevkandidater findes, leder- og læreremner findes (vi har navne på folk). Men vi skal ikke leje andre bygninger (som foreslået af Vibeke Baadsgaard), for køen til lejebol er lang (50 ansøgere venter på bevilling), og vi har jo bygningen: Magleås.

Forslaget til høring i menighederne

Man enedes dog om, uden afstemning, at vedtage, at der først skal gøres et tilbundsående oplysningsarbejde ude i landet, og tages hensyn til, at jo længere væk fra Magleås, man bor, desto ringere er interessen. (På Fyn så man hellere en højskole i Øm, mente Helena Hansen). Man blev enige om, at menighederne, skolerne, foreningerne, institutionerne skal høres først.

Dietrich Timmermann advarede dog mod troen på, en bred analyse af behovene og en demokratisk beslutning.

Søster Regina mente afsluttende, at den indsats, ordenshusene og deres institutioner har gjort eller endnu gør, må kunne suppleres med eller afløses af lægfolkets indsats, bl. a. i form af en katolsk højskole. Disse betragtninger burde indgå i en behovsanalyse, som giver interesserede og velegnede voksne katolikker klare tilbud om en indsats for kirken.

ww

Repræsentanter for DUK fik god lejlighed til at gøre synspunkter gældende på pastoratrådsmødet, især ved drøftelserne om katolsk højskole og en ny ægteskabsforberedelse. Her ses DUK's arbejdsgruppe på mødet med pastor Frank Jobst og søster Regina König.

En tiltrængt kaffepause i det fri foran mødelokalet, hvor forårssolen fik Sostrup-søstrenes lækre kager til at virke ekstra tillukkende.

»Det sker på Magleås Højskole«

Herunder er angivet et eksempel på, hvordan *Magleås som katolsk højskole* kunne tænkes at præsentere sig i den fællesbrochure som Højskolerens Sekretariat hvert år udsender i januar måned. Her gør den enkelte højskole på en hel eller halv side rede for sig selv og

sine undervisningstilbud. Brochuren er et hjælpemiddel for alle dem, som søger oplysninger om mulighederne for at komme på højskole og omfatter korte såvel som lange kurser, og den udleveres gratis til alle interesserede.

Det er klart, at en sådan præsentationsside af sko-

len og dens undervisning til sin tid vil blive udarbejdet af forstander og lærerkollegium.

Ved gennemlæsning af fællesbrochuren vil man kunne få megen inspiration. Man kan her bl. a. selv om 16 ugers kursus er det almindelige, så har en del højskoler

kurser på 24 uger og helt op til 40 uger. Dette sidste kan være vigtigt at notere sig, hvis man tænkte sig højskolen brugt som hjælp til at integrere de mange fremmede i en dansk, og i en dansk-katolsk kultursammenhæng, hvor 16 uger i så fald må opleves at være for lidt.

Magleås Højskole Høsterkøbvej 6, 3460 Birkerød

Oprettet af den katolske kirke i Danmark.

Som katolsk højskole ønsker den at bidrage til åben samtale og fri meningsdannelse og til at tolke tilværelsen ud fra katolsk inspiration og debat i Danmark såvel som i udlandet.

Vi vil på områderne »Mennesket og dets indre verden« og »Mennesket og dets omverden« uddybe forståelsen af vore muligheder, og derved få mod på nye handlingsformer. Samtidig vil vi få en klarere opfattelse af vore virkelige grænser, så vi kan spare os fiaskoen engang imellem.

Højskolen har følgende hovedlinier:

Menneskets selvforståelse
I religion, filosofi, psykologi og sociologi er der gennem tiderne gjort forsøg på at beskrive mennesket. I dette udbud af forklaringer vil vi prøve at arbejde os frem til en personlig vurdering.

Det er også målet for

dette fag, at hver deltager kommer til en dybere forståelse af sig selv.

Mennesket og samfundet

Det nære samfund, partipolitik, arbejdsverdenen, socialvæsenet, retsvæsenet, bureaukratiet – vi vil undersøge hvilken indflydelse disse ting har på os, og hvilken indflydelse vi har på dem.

Mennesket og denne klode

Vi vil beskæftige os med klodens muligheder og grænser, folkenes kultur, vor samhørighed, vor indbyrdes afhængighed og ansvar.

Menneskets skaberglæde

Al kreativ udfoldelse i teori og praksis. (Dette vil være afhængig af hvad lærerne kan tilbyde).

Menneskets Gudstro

Hovedsageligt beskæftiger vi os med vor kristne tro, men selvfølgelig også med andre religioner.

Vi vil arbejde med det

oprindelige budskab, dets skæbne gennem historien, dets fremtoning i forskellige kulturer og strømninger i dag.

Menneskets fremtid

Teknologi, udvikling, ideologiske strømninger, solidaritet mellem mennesker; hvor styrer vi hen, og hvilke muligheder har vi for at være medbestemmende for vor fremtid? Disse spørgsmål vil vi arbejde med.

Andre fag:

Dansk for udlændinge, medielære, sund kost, ledelsesformer, børneopdragelse, strukturer og problemer i parforhold.

Arbejdsform

Magleås' mest benyttede arbejdsform er projektarbejde og studiekreds, hvor erkendelsen vokser ud af samarbejde og samtale mellem deltagerne (elever og lærere).

Litteratur og historie vil blive rigeligt benyttet som

medium. Desuden er de erfaringer hver kommer med, og dem vi gør i fællesskab et væsentligt arbejdsmateriale på højskolen.

Foredrag

På ugeplanen er der afsat timer til foredrag. Her vil skolens egne lærere såvel som folk udefra behandle emner de er optaget af. Magleås' beliggenhed gør det muligt at indfange netop den foredragsholder, der i ganske særlig grad aktuelt fremstår.

Magleås henvender sig med sin undervisning og sit fællesskab til alle der vil leve og lære sammen med andre. Da der kun er 50 pladser på højskolen, kan det godt blive et ret så tæt fællesskab. Derfor er faktorer som *alles ligeværd* og *gensidig afhængighed* livsbetingelser på højskolen.

Minimumsalder: 19 år.

Debat om arbejdet i forretningsudvalget

- og en lang diskussion omkring kirkestatistikken og baggrunden

Forretningsudvalgets skriftlige beretning kom ikke ud for større kritik på pastoralrådets møde. Debatten koncentrede sig især om bispedømmets statistik for 1984, som var medtaget i beretningen. Statistikken er gengivet på side 5 med tilføjelse af tallene fra 1981 til sammenligning.

Biskoppen mente, at der var betydeligt flere »uopdagede« katolikker, end statistikken oplyser, og det er vigtigt, at vi får kontakt med dem. Også mange udlændinge er ikke registreret, sagde han. DUK's ungdomspræst Frank Jobst oplyste, at deres sekretariat har registreret ca. 3000 børn mellem 5 og 25 år.

Biskoppen gjorde også opmærksom på, at der var 100 færre første kommunier end dåbshandlinger. Mange falder altså fra i denne periode. Der er også et lille antal vielser og minimalt med rent katolske vielser. Vi burde reflektere over de pastorale opgaver, det burde tilskynde til, sagde han.

Mulige fejl i statistikken

Generalvikar Ib Andersen oplyste, at pastor Sørensen allerede for 25 år siden foretog en undersøgelse over dåb og kommunion. Den viste, at der var et fald på næsten en tredjedel fra dåb til første kommunion, og så igen et fald ved trosbekræftelse og det samme igen ved ægtevielser. Først ved begravelse er der igen en stigning.

Forskellen mellem antallet i dåbshandlinger og første kommunion hænger sammen med vor dåbspraksis, sagde Gottfried Grünwald. Vi døber jo alle børn. Nogle menighe- der stiller krav til forældrene og nægter i visse tilfælde dåb. Jeg mener, det er vigtigt, at vi tager imod børnene, sagde han.

Poul Marx syntes, det var sørgeligt, at antallet af katolikker kun var vokset med 1000, de 19 år han har været i landet.

Biskoppen mente, der må være sket en fejl i indberetninger for trosbekræftelser. Måske skulle vi tilbage til den gamle ordning, hvor firmelse og

trosbekendelse var slået sammen, men der er store problemer forbundet hermed, sagde han.

Debatten om de statistiske oplysninger førte over i en drøftelse af katekesen i sognene. Marianne Borch gav udtryk for, at der burde være en mere ensartet undervisningspraksis, hvor forældrene burde følge undervisningen. Præsterne må kræve noget af forældrene, sagde hun. Andre igen mente derimod, at hver menighed selv måtte afgøre, hvordan undervisningen skulle gribes an. Flere sogne har allerede undervisning, hvor forældrene er en integreret del. Kurt Hansen roste Kateketcentralen og opfordrede til, at flere benyttede sig af den, og at bispedømmet i øvrigt støttede den. Også biskoppen bad så mange som muligt om at samarbejde med Kateketcentralen.

Kurt Hansen syntes, at det var problematisk, at man kun havde otte undervisningsdage på et år, men det man kunne gøre var at »køre et rullende undervisningsforløb«, dvs. over en femårig periode kom væsentlige dele af tros læren igennem.

Biskoppen oplyste, at Guido Kreienbühl på Kateketcentralen, ser det som et ikke uvæsentligt problem, at sogneundervisningen overlades til forældre, der aldrig har studeret katekese-metoder.

Andre emner

Bente Nygaard Hansen svarede på en forespørgsel om Klitborgs fremtid, at centret i øjeblikket får ombygget køkkenet. Arbejdet er færdig 16. juni. Det er meningen Klitborg skal lejes ud hele året.

På en forespørgsel om Hamahuset og Abbednæs i Øm, svarede Hans O. P. Pedersen, at Hamahusets fremtid ikke kunne afgøres nu, men at Abbednæs allerede nu kan lejes ud. Han henviste i øvrigt til annonceringen i »katolsk orientering«.

Flere medlemmer kommenterede påskenats-udsendelsen i TV med både ros og ris. Henrik Lewandowski opfordrede til, at flere arbejdede mere aktivt for de katolske radio- og fjernsynsklubber.

Kvindelige ministranter

Selv om kvindelige ministranter har vundet indpas mange steder, og ifølge visse eksperter fortolkning af lov og rubrikker sågar skulle være kommet for at blive, kan deres forekomst dog ikke forklares og retfærdiggøres så let, som det sker i KO's leder den 1. maj.

I modsætning til tidligere er der ganske vist ikke længere nogen kanon i kirkeretten (CIC), som forbyder kvinder at ministrere, men kirkens øvrige efterkoncilære liturgiske lovgivning har hele tiden været klar på dette punkt. Mindst tre steder forbydes det udtrykkeligt kvinder at udføre ministranttjeneste, nemlig i indledningen til det nye missale nr. 70, i gudstjenestekongregationens tredje instruktion »Liturgicae instaurationes af 5. september 1970 nr. 7 og i samme kongregations

instruktion »Inestimabile donum« af 3. april 1980 nr. 18. At det ikke forbydes i CIC betyder ikke automatisk, at det er tilladt, idet liturgien i detaljer ordnes ved anden lovgivning (CIC can. 2).

Når pigerne nu alligevel er dukket op i ministrantgeledderne, skyldes det dels en vis selvtagt, som vi også på andre og alvorligere områder af liturgien i de seneste år har været vidner til, men dels også at kirken selv ved andre forskrifter angående kvinders rolle i liturgien har skabt en del usikkerhed. Når nu kvinder f. eks. kan foretage noget så fornemt som at uddele kommunionen, hvorfor kan de så ikke ministrere? Dette får mange til at konkludere, at kvinders ret til ministranttjenesten ikke længere kan bestrides.

Men nu må man under-

strege, at lægfolk, kvinder såvel som mænd, der udfører tjeneste som kommunionuddelere og gudstjenesteledere altid kun er ekstraordinære tjenere, også selv om deres funktion er mere eller mindre permanent og ofte sågar uundværlig. D.v.s. deres indsats er først meningsfyldt, når de erstatter manglende eller aflaster overbebyrdede eller svage lige præster. I øvrigt er det stadig kun mænd, der kan indsættes til lektorer og akolytter i disse ords snævrere forstand. (Se motu proprio »Ministeria quædam« af 15. august 1972 og CIC can. 230 § 1).

Ministranttjenesten derimod har, også længe efter at den selvfølgelig forbindelse til klerikerstanden var ophørt, hele tiden været en ordinær funktion i kirken, som kræver udøvernes stadige tilstedeværelse omkring altret og præsten under liturgien. Når funktionerne på denne måde holdes ude fra hinanden, og det bemærkes, at man i liturgien stadig bruger ordet »tradition« i forbindelse med funktioner, der er forbeholdt mænd (ovennævnte instruktion af 5. september 1970 nr. 7 og

»Ministeria quædam nr. 7), bliver det lidt nemmere at forklare piger, hvorfor de ikke må ministrere.

Traditionelt har ministranttjenesten med dens intensive oplevelse af liturgien været mange drenges første skridt henimod præstedømmet. Også selv om flere præster, ikke mindst i vore dage og herhjemme, ad andre veje og under andre omstændigheder har fået deres kald, har vi stadig en vis forpligtelse til også under dette aspekt at vise vore ministranter særlig pastoral opmærksomhed og må da se pigernes udelukkelse fra denne tjeneste i lyset heraf.

Til sidst skal jeg for at foregribe den pinlige afsløring og hermed eventuelt forbundne mistanke om mangel på konsekvent handlen straks frivilligt tilstå, at jeg i messerne for en gruppe udenlandske katolikker, som for nylig er blevet mig betroet, i denne sag er blevet stillet over for fuldendte kendsgerninger og derfor af humane grunde har måttet overtage to piger som ministranter. Denne disposition er som sagt ikke min og vil forhåbentlig ikke svække den ovenfor anførte argumentation.

Czeslaw Kozon

Kristne arbejdere og den kristne ånd i fagforeningerne

»Fagbevægelsen kan det arbejdende folk ikke undvære«. Under denne overskrift kritiserer *Kjeld Simonsen* i »katolsk orientering« nummer 8 *Niels Randkær's* meninger om LO. Må jeg tillade mig at blande mig i diskussionen? Det er sikkert rigtigt, at arbejderne er nødt til at være i fagforening, men har Kjeld Simonsen slet ikke lagt mærke til, at man i Danmark bekæmper kristelige fagforeninger?

Hvis den kristne tro virkelig betyder noget for arbejderne, må disse kristne arbejdere sørge for, at de bestående fagforeninger handler i kristen ånd. I modsat fald må de kristne have mod til at slutte sig sammen i kristne fagforeninger.

Kom ud af busken kristne arbejdere – og vis, hvor I står! Lad jer ikke diktere

af de anti-kristne! Brug tænkningen og find ud af, hvorfor Danmark i dag tilsyneladende er næsten totalt afkristnet. Det er ikke nok, hvis fagforeningerne giver udtryk for, at de er kristne, de må bevise det. Husk, marxisme betragter det ikke som forkert at lyve. Tværtimod, hvad gavner sagen, er tilladt. Hvordan står det til med ærligheden i Danmark i dag?

Med det samme benytter jeg lejligheden til at minde om, at vi til efteråret skal have kommunevalg, hvorfor det for de kristne arbejdere vil være nødvendigt at undersøge, om det parti I har tænkt jer at stemme på, også står for kristne idéer.

Med venlig hilsen til alle kristne arbejdere.

Ellen Wiedbrecht

Jubilate Deo si'r tak

Vi vil gerne herigennem takke alle de, som havde lyst til at se vores musical »Godspel«.

Opførelserne gav et overskud på ca. 2.500 kr., hvoraf halvdelen vil gå til

korsets udgifter til transport ved menighedsbesøg, mens den anden halvdel er skænket til »Amnesty International«.

Jubilate Deo

Indskærpelse af fredags-budet for Nordens katolikker

Den nordiske bispekonferences 25. møde i Vadstena fornylig

Den første adventssøndag træder en ny ordning for faste på almindelige fredage i året i kraft. Det har Den nordiske Bispekonference besluttet på dens sidste møde i Vadstena, Sverige 28. april til 4. maj. Samtidig fejrede biskopperne 25-året for konferencens oprettelse.

Den ny ordning, der afløser reglerne fra 1967 og er godkendt af Rom, understreger forpligtelsen til at holde fredagsbudet om abstinens. Der nævnes adskillige former, som man frit kan vælge imellem:

- Afholde sig fra kød eller andre spiser, fra alkoholiske drikke, fra rygning eller andre nydelsesmidler;

- et bevidst initiativ med familiebøn, ved deltagelse i den hellige messe, ved

tilbedelse af det allerhelteste eller ved at bede korsvej;

- afholde sig fra alle spiser over et længere tidsrum end sædvanligt (det sparede beløb kan gives til nødlidende) eller yde en særlig indsats for fattige, syge, gamle og ensomme.

25-året for Den nordiske Bispekonference

Den 4. maj 1960 blev Den nordiske Bispekonference oprettet i Bergen. Den omfatter Norge, Sverige, Island, Finland og Danmark og hører til en af de bispekonferencer, som blev oprettet allerede før Det andet Vatikanconcil.

Biskop emeritus John Gran gav en oversigt over Den nordiske Bispekonferences 25-års virksomhed.

Den apostoliske pro-nuntius, ærkebiskop Luigi Bellotti var tilstede ved konferencens åbning.

Midtpunkt for bispemødet var i øvrigt forberedelserne til den ekstraordinære bispesynode i Rom til efteråret samt drøftelser vedrørende det arbejdspapir, som biskopperne giver som oplæg til den ordinære bispesynode, der finder sted i 1987. På denne synode skal lægfolkets opgaver og ansvar behandles.

Svensk pastoralseminar

Msgr. dr. Lars Cavallin, der er huskapellan på klosteret i Vadstena, og Marcel Taverne OFM orienterede om udviklingen af den moderne genetik. Konferencen drøftede derpå nogle af de moralteologiske problemer, som

er forbundet hermed.

Planerne for et svensk pastoralseminar og mulighederne for uddannelse af præstekandidater i Norden var også genstand for debat. Planerne skal ses på baggrund af det glædeligt voksende antal præstekandidater.

Antallet af præster synes at have stabiliseret sig, medens kald til de kvindelige ordenssamfund endnu ikke er tilfredsstillende.

Biskopperne John Gran, Paul Verschuren og Hubertus Brandenburg berettede om de mange kontakter Den nordiske Bispekonference har til De europæiske Bispekonferencer, til europæiske kirkekonferencer (KEK) og til Sekretariatet for Ikke-troende i Vatikanet.

Også den vellykkede fasteaktion »Nordisk ka-

Skuffelse

I en artikel i »katolsk orientering« nummer 5 om Katolsk Brevskole læste jeg, at pastor Kaare Osorio har forladt brevsolen. Det blev jeg meget ked af, og jeg synes, at jeg trænger til at give min skuffelse luft.

Pastor Kaare Osorio fortjener anerkendelse og opmuntring for det store arbejde, han har lagt i undervisningen. Jeg havde meget gerne set ham fortsætte brevsolen.

Forudsætning for at kritisere nogen eller noget har jeg ikke. Jeg er ikke teolog, blot en flittig læser

af alt, hvad der har med teologi at gøre; derfor også en flittig læser af alt, hvad pastor Osorio skriver. For mig er han en rigtig teolog, der kan forklare det hele og tage det sidste nye med. Jeg må tilføje, at jeg ikke kender pastor Osorio, har aldrig set ham, men kan bare lide hans måde at tænke på.

Jeg synes også, at pastor Guido Kreienbühl er nøgtern i sin artikel, når han skriver om samarbejdet med pastor Kaare Osorio på brevsolen.

En brevscolelev

tolsk Udviklingshjælp« var genstand for overvejelser. Konferencen følger i øvrigt med interesse oprettelsen af en polsk landbrugsfond, og overvejer om man ved lejlighed kan deltage i finansieringen.

En beretning om den pastorale situation i Norden viste, at alle de nordiske bispedømmer har betydelige vanskeligheder med integreringen af indvandrere og flygtninge.

Med tanke på de katolikker fra Sri Lanka, som bor i Skandinavien, retter konferencen en appel til regeringscheferne i Indien og Sri Lanka om at sikre overholdelsen af menneskerettighederne i de sammenstød, der er mellem

tamiler og singalesere.

Under en fællesskabsaften med franciskanerne i Linköping bekræftede den stedlige lutherske biskop, Martin Lönnebo, de gode muligheder for dialog.

Vadstena var for denne forårssamling valgt med omhu, fordi netop dette kloster og Den hellige Birgitta er af særlig betydning for kirken i Norden. Konferencen sluttede med et besøg ved helligdommen, som atter er tilgængeligt efter klosterkirkens omfattende restaurering i 1983. I oktober 1984 var det svenske kongepar tilstede ved 600-årsdagen for klosterets grundlæggelse. Den Hellige Birgitta levede fra 1303 til 1373. *kk*

Arbejdet med en ny ægteskabsforberedelse

Mediegruppe og ægteskabsrådgivning fortsætter

Pastoralrådet vedtog uden egentlig afstemning, at arbejdsgruppen omkring »Familiaris Consortio« fortsætter sine bestræbelser for at få etableret en nogenlunde ensartet ægteskabsforberedelse i bispedømmet. Desuden søger gruppen at oprette en mediegruppe og en ægteskabsrådgivning.

Beslutningen om, at arbejdsgruppen nu kan søge

at virkeliggøre opgaverne, blev truffet efter en meget kort debat, om arbejdsgruppens forslag. Debat-ten understregede nødvendigheden af, at unge bliver bedre informeret om kir- kens holdning til ægte- skab. Til efteråret holder præsterådet et teologisk møde, hvor dette spørgs- mål drøftes.

Johannes Nordentoft, der var indbudt som

DUK-repræsentant med taleret, påpegede nødven- digheden af, at arbejds- gruppen gjorde sig klart, hvem den henvender sig til, og at det er vigtigt, der etableres en dialog med de unge, DUK og repræsen- tanter fra pastoralrådet samt Kateketcentralen er med i forberedelserne til det nye ægteskabskursus.

kk

Der udveksles meninger og gives fortrolige tips i pastoralrådets »lobby«. Yderst til venstre »katolsk orientering«s allestedsnærværende reporter, Knud Kluge.

Ros til rapport om ændring af råds-vedtægterne

Kun behov for mindre justeringer til valget 1986

Alle i pastoralrådet uden undtagelse roste arbejdsgruppen for rapporten om vedtægtsændringer for pastoralråd og menighedsråd. Det betyder, at der kun kommer små ændringer i vedtægterne for vore råd herhjemme, og at der kan afholdes valg til pastoralråd og menighedsråd søndag den 20. april næste år. Udvalgets rapport er bragt i »katolsk orientering« nr. 10 den 15. maj.

Gottfried Grünwald sagde under debatten, at rapporten ikke kunne være anderledes, når man betænker at den kirkelige lovbog skal gælde for hele

kirken i hele verden. Men det er vigtigt, som rapporten også anfører, at det er nødvendigt »at tage den pastorale og kulturelle virkelighed i betragtning og – om fornødent – søge dele af vore hidtidige bestemmelser godkendt i Rom som såkaldt partikularret« dvs. tilpasning til lokale traditioner.

Debatten koncentrerede sig bl.a. om, hvorvidt det var vigtigst for rådene at have høringsret eller beslutningsret, men man nåede ikke til nogen afklaring herom.

Biskoppen tilsluttede sig betænkningen og gik ind for de opstillede for-

slag. Det betyder, at valg til menighedsråd og pastoralråd finder sted i foråret 1986 i henhold til de nugældende vedtægter, og at arbejdet med at tilpasse vedtægterne i forhold til den ny kirkelov sker under hensyn til hvad der besluttes i de øvrige europæiske bispekonferencer. Pastoralrådets forretningsudvalg konstitueres herefter som biskoppens økonomiske råd. Også menighedsrådene skal udfylde funktionen som sognets økonomiske råd.

Ifølge kirkeloven har sognepræsten dog det endelige ansvar.

kk

Kirkestatistik 1984

Kirkelige handlinger	1984	1983	1982	1981
Dåb				
Personer under 7 år	326			
Personer over 7 år	17			
<i>Ialt:</i>	343	331	375	355
Første kommunion				
<i>Ialt:</i>	260	307	375	266
Firmelse				
Voksne	67			
Børn	201			
<i>Ialt:</i>	268	286	226	-
Trosbekræftelse				
<i>Ialt:</i>	73	154	176	166
Ægtevielser				
Rent katolske ægteskaber	26			
Blandede kristne ægteskaber	71			
Blandede ægteskaber i øvrigt	0			
<i>Ialt:</i>	97	112	83	98
Begravelser				
<i>Ialt:</i>	239	281	286	323
Optaget i kirken				
<i>Ialt:</i>	55	51	39	34
Personalia 1984				
Menighedsmedlemmer				
Over 16 år	21.558			
Under 16 år	5.829			
<i>I alt</i>	27.387			
Pastorale tjenester				
Sognepræster	52			
Anden-præster	22			
Gudstj.ledere	25			
Komm.hjælpere	108			
Kateketer	127			
<i>I alt</i>	334			
Børn til katekese				
I katolsk skole	1.113			
I sognet	866			
<i>I alt</i>	1.979			
Kirkebesøg på tælledage				
29. jan.	5.387 (19,7)			
20. maj	5.313 (19,4)			
16. sept.	5.716 (20,9)			
18. nov.	5.421 (19,8)			
<i>Gen.snit</i>	5.459 (19,9)			

Bispedømmets statistik

Bispedømmets statistik for 1984 viser ikke de store udsving. Statistikken omfatter dels optælling af kirkelige handlinger og dels oplysninger om danske katolikker. Til sammenligning er for den store tabel vedkommende opført tal tilbage fra 1981. Ved udgangen af 1984 var det samlede antal katolikker 27.387, hvor 5.829 var under 16 år. Det er en mindre tilbagegang på 421 i forhold til året før, men allerede i februar i år var det samlede antal registrerede katolikker over 16 år vokset med knap 800.

Kirkebesøgsprocenten er faldet fra 21,2 til 19,9. Der er fire søndage om året, hvor der er optælling.

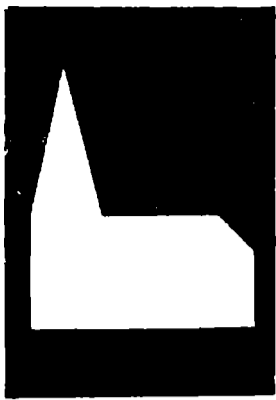
Der har været en nogenlunde konstant kirkegang gennem de senere år, men tilfældigheder kan spille ind, når der kun er fire optællinger pr. år.

Dåbstallet er stigende, medens antallet af første kommunier er faldet markant siden 1982. Antallet af firmelser er faldet en smule, medens antallet af trosbekræftelser er halveret. Antallet af ægtevielser ligger nogenlunde konstant set over perioden 1981 til 1984. Stigningen i antallet af optagelser i kirken fortsætter, selv om den er lille.

Statistikken er opstillet på grundlag af indberetninger fra sognene.

kk

Orientering fra sognene

JUNI, JULI og AUGUST

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de ulige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 13, der udkommer 28.8. 1985 er mandag den 12.8. 1985 (for september 1985). Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin på »køtolsk orientering«s redaktion Vesterbrogade 28, 3., 1620 Kbh. V.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund.
Tlf. (01) 64 30 39; mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræst Czeslaw Kozon tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-10), undtagen mandag.

Messe-tider:

Søndag: Kl. 8 reciteret messe. Kl. 10 højmesse. 1. søndag i måneden latinsk højmesse, 3. søndag som regel familiermesse.

Hverdage: Mandag-torsdag kl. 8 i kirken. Fredag kl. 17 hos søstrene (1. fredag i kirken). Lørdag kl. 11.30 i kirken. Onsdag som regel messe hos søstrene kl. 17.

Juni

Lørdag d. 1. Rosenkrans i kirken kl. 11.15.

Søndag d. 2. Den hl. Treenigheds fest. Latinsk højmesse kl. 10.

Torsdag d. 6. Kristi Legems og Blods fest, som vi fejrer sammen med andre københavnske menigheder på Rygård. Kl. 19.30 messe i Sct. Therese Kirke og derefter procession i parken. Medbring venligst salmebog.

Fredag d. 7. Jesu Hjerter-fredag. Kl. 16-16.45 udstilling og tilbedelse af Sakramentet. Herefter andagt og messe. Ingen messe hos søstrene.

Lørdag d. 8. Kl. 16-19 havefest. Der arrangeres bagning af snobrød, anden servering, børnelæge samt et lille loppe-marked, hvortil der kan afleveres effekter af enhver art, dog ikke tøj, sko, møbler og hårde hvidevarer.

Pris: Voksne 25 kr. børn 5 kr.

Søndag d. 9. - mandag d. 24 er sognepræsten bortrejst. Hverdagsmesserne, bortset fra de nedennævnte, bortfalder.

Fredag d. 14. Jesu Hjerter-fest. Kl. 15 rosenkransmøde hos Connie Probst. Alle er velkomne efter tilmelding.

Kl. 17 messe i kirken. Ingen hos søstrene.

Lørdag d. 15. og 22. Kl. 11.30 messe.

Mandag d. 24. Sct. Hans. Messe i kirken kl. 19.

Juli

I hele juli til og med søndag d. 4. august er der kun én søndagsmesse, nemlig kl. 9.

Fredag d. 5. Jesu Hjerter-fredag. Andagt og messe som ovenfor d. 7. juni.

Lørdag d. 6. Kl. 11.15 rosenkrans i kirken.

August

Fredag d. 2. Jesu Hjerter-fredag. Andagt og messe som ovenfor d. 7. juni.

Lørdag d. 3. Kl. 11.15 rosenkrans i kirken.

Søndag d. 4. Kl. 9 messe. Kun denne ene.

Søndag d. 11. Fra og med i dag atter to søndagsmesser.

Religionsundervisning.

Børn, der ønskes forberedt til førstekom-munion og trosbekræftelse i 1986 bedes tilmeldt i løbet af august.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
Præster: J. Kruk, A. Jestl.

Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. (A. Jestl) 11-12, onsd. og torsd. 18-19 (J. Kruk).

Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messe-tider:

Alle lørdage engelsk messe 17.

Søndage kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. søndag i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe. Sct. Annæ Hjem: Kl. 10.30 Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.

Juni

Søndag d. 2.: Den Hellige Treenigheds fest. Kl. 10.00 højmesse. Kl. 11.30 sidste familiermesse i det skoleår. Kollekten går til hjælp for familier.

Tirsdag d. 4. kl. 9.45: Skolemese i huskapellet.

Torsdag d. 6. Kristi Legemsfest: Kl. 19.00 højtidelig koncelebreret messe i kirken. I lighed med sidste år indbyder jeg alle til denne festlige aften, særlig børnene, første kommunikanter de unge og vore udenlandske trosfæller.

Fredag d. 7.: Jesu Hjerter fredag kl. 19. Aftenmesse med prædiken og sakramental velsignelse.

Søndag d. 9.: I alle messer fejrer vi Vor Frue af den stedsevarende hjælp.

Torsdag d. 13. kl. 19.00: Gudsmodersaftenmesse med novenebøn.

Fredag d. 14. Jesu Hjerterfest kl. 19.00: Aftensmesse med prædiken og sakramental velsignelse.

Mandag d. 24. Johannes Døberens fødsel.

Søndag d. 30. Peter og Paul Apostle. Kl. 10.00 Latinsk højmesse.

Juli

Fredag d. 5.: Jesu Hjerter fredag. Messe kl. 8.00. Aftenmesse bortfalder.

Søndag d. 28. kl. 10.00: Latinsk højmesse.

August

Fredag d. 2. Jesu Hjerter fredag. Messe kl. 8.00, aftenmesse bortfalder.

Søndag d. 4.: Vi fejrer vor ordensstifter den hl. Alfonsus de Liguori i alle messer.

Søndag d. 18. Marias Optagelse i Himlen. Kl. 10.00: Festlig højmesse.

Søndag den 25. kl. 10.00: Latinsk højmesse.

Præsternes sommerferie:

Pater A. Jestl har ferie fra den 1. juni til 30. juni.

Pater J. Kruk har ferie fra 3. juli til 2. august.

Vi ønsker alle i menigheden en god sommertid med megen glæde og sol. God sommerferie.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.

Tlf. (01) 13 37 62.

Kirkens kontor er åbent kl. 14-16.30 undt. torsdag.

Skt. Ansgars kirkes giro: 6 42 53 05.

Præsternes træffetid: Ti.-fre. kl. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Messe-tider:

Søndage: rec. messe kl. 8, højmesse kl. 10.

Hverdage: messe kl. 8, tirsdag og torsdag desuden kl. 16.30. Lørdag kl. 8 og kl. 17.

Juni

Højmassen kl. 10 er søndag d. 2. og den 16. på latin. De øvrige søndage er der dansk højmesse.

Lørdag den 1. juni er der messe på polsk kl. 16.

Fredag den 7. Jesu Hjerter messe kl. 16.30 med efterfølgende tilbedelse indtil 18.

Fredag d. 14. Jesu Hjerter fest med messe kl. 16.30.

Juli

I feriemåneden juli vil der kun lejlighedsvis være sunget højmesse. Jævnthen må man regne med reciteret messe på dansk uden orgelspil.

Hverdagsmesserne søges gennemført på vanlig vis.

Der er ingen messe på polsk i juli/august.

August

Fredag d. 2. kl. 16.30 Jesu Hjerter messe med tilbedelse indtil kl. 18.

Søndag d. 4. kl. 10 Latinsk højmesse.

Søndag d. 11. kl. 10 Dansk højmesse.

Søndag d. 18. kl. 10 Latinsk højmesse. Festen for Marias optagelse i himlen.

Mini-Markedet afholdes indtil kl. 16.00.

Søndag d. 25. kl. 10 Dansk højmesse. Nr. 23 blev gevinstnummeret ved ældreklubbens skovturslotteri. Gevinsten, en stor dukke, kan mod forevisning af lodsedlen afhentes på kirkens kontor.

Mini-Markedet, sognets store fest- og familiedag afholdes i år søndag den 18. august. Vi åbner efter den første messe og slutter kl. 16. Forberedelsesarbejdet er begyndt. Alle gode ideer, effekter til boderne, samt medhjælpere er hjertelig velkomne. Henvendelse til kirkens kontor. Tlf. (01) 13 37 62.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundsvej 225, 2700 Brh.

Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården i forbindelse med messerne samt tirsdag kl. 10.30-11.30. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66. Den hellige eukaristi fejres: Søndag kl. 10.30. Tirsdag kl. 10, derefter kaffe.

Onsdag og fredag kl. 19.

Onsdag og fredag kl. 19.

Juni

Søndag d. 2.: Rytmsk messe kl. 10.30.

Søndag d. 9.: Kristi Legems fest messe kl. 10.30.

Søndag d. 16.: Fejres Skt. Antonius af Paduas fest, gregoriansk messe kl. 10.30.

Juli

Messe til sædvanlige tider.

August

Messe til sædvanlige tider.

Søndag d. 18. fejres Marias optagelse i himlen, messe kl. 10.30.

Sommermarked:

Søndag d. 8. september.

Jesu Hjerter Kirke

Stenogade 4A, 1616 København V.

Tlf. (01) 24 65 80 sognepræsten og kontor.

Øvrige præster (01) 21 85 88.

Messe-tider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18: Messe på engelsk.

Søndagens messe-tider: Kl. 8.00 læst messe,

kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30

salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Juni

Torsdag d. 6.: Kl. 19.30 Kristi Legems og blods fest. Messe og procession. Sct. Therese kirke.

Fredag d. 7.: Jesu hjerter fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 andagt. Kl. 17.00 messe.

Fredag d. 14.: Jesu Hjerter fest. Vor kirkes titularfest. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 andagt. Kl. 17.00 messe.

Juli

Fredag d. 5.: Jesu hjerter fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 andagt. Kl. 17.00 messe.

Søndag d. 7.: Valfart til Haraldsted til ære for Sjællands værnehelgen. Sct. Knud Lavard. Højmesse kl. 10.00 i Sankt Knuds kirke, Ringsted.

Onsdag d. 31.: Sct. Ignatius. Jesuiterordenens stifter.

August

Fredag d. 2.: Jesu hjerter fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 andagt. Kl. 17.00 messe.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.

Sognepræst: Peter Nissen.

Tlf. 01-35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Henvendelse kan også rettes til menighedsråds formand hr. Ove Leerbeck, 02-98 23 84.

Faste messe-tider:

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Juni

Søndag d. 9. Højtideligholdelse af festen til ære for Kristi Legeme og Blod.

Der gøres opmærksom på, at veteran-togsudflugten er aflyst p.gr.a. for ringe tilmelding.

Onsdag d. 19.6.: Ingen aftenmesse

Onsdag d. 26.6.: Ingen aftenmesse.

I perioden 24.-29.6. deltager sognepræsten i kateketkursus på Sostrup.

Søndag d. 30.: Højtideligholdelse af festen til ære for apostolfyrsterne Peter og Paul.

August

Søndag d. 18.: Højtideligholdelse af festen til ære for Jomfru Marias optagelse til himlen.

Sognepræsten er bortrejst i perioden 26.8.-9.9. incl., hvorfor messen bortfalder onsdag d. 28.8. og 4.9.

Alle i sognet ønskes en god og forhåbentlig solrig sommer!

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.

Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler:

(02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsguds-tjenester: Mandag til torsdag kl. 17.15. Fredag kl. 7.00.

Alle lørdage: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse). Se dog nedenfor.

Juni

Søndag d. 2.: Kl. 9.30 familiermesse. Kl. 11 søndagsmesse.

Torsdag d. 6.: Kl. 19.30 voksen-studie-gruppe A: Afslutning i menighedssalen.

Fredag d. 7.: Kl. 11 messe på Plejehjemmet Lystoftebakken.

Søndag d. 9.: Ingen messe, menigheden på veteranogudflugt.

Søndag d. 16.: Kl. 9.30 familiemesse efterfulgt af fælles morgenbord i menighedssalen - kl. 11 søndagsmesse.

Fra og med lørdag d. 22.6. til lørdag d. 27.7. er der ingen hverdagsmesser, ingen messe lørdag kl. 17 og kun messe kl. 11 om søndagen.

August

Lørdag d. 17.: Kl. 14 messe for vietnamesere. Kl. 17 søndagsmesse.

Lørdag d. 24.: Kl. 17 søndagsmesse med dialogprædiken.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F., tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J.

Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messetider:

Søndag: Reciteret messe kl. 8.00. Højmesse kl. 11.00.

Hverdag: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om tirsdagen bortfalder messen kl. 8.00, i stedet læses messe kl. 9.30. Første fredag kl. 19.30, som bortfalder i sommermånederne juni, juli, august.

Juni

Søndag d. 2.: Den hellige Treenigheds fest. Reciteret messe kl. 8.00. Sæsonens sidste familiemesse kl. 11.00.

Straks derefter »havefest« i præsternes/søstrenes have. Alle er hjertelig velkomne til at deltage. Adgang gratis. Forfriskning og underholdning. Nærmere detaljer - se sognebladet.

Fredag d. 7.: Kl. 15.00 Takkegudstjeneste i anledning af Skt. Liobas 50 års beståen i Danmark. Efter messen er der reception i plejehjemmets sal. Alle er velkomne.

N.B. Grundet jubilæet læses ingen anden messe denne dag i kirken.

Søndag d. 9.: Kristi Legems og Blods fest. Reciteret messe kl. 8.00. Højmesse kl. 11.00.

Fredag d. 14.: Jesu Hjerter fest. (Messen kl. 6.45 bortfalder). Messe kl. 8.00. Festmesse kl. 19.30.

Søndag d. 30.: Peter og Paul, Apostle. Reciteret messe kl. 8.00. Højmesse kl. 11.00.

August

Søndag d. 18.: Jomfru Marias Optagelse i Himlen. Reciteret messe kl. 8.00. Festmesse kl. 11.00.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre

Tlf. (01) 78 27 90.

Konst. sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 15-16.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse). **Søndag:** Højmesse kl. 10.

1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Salmemesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Juni

Søndag d. 2.: Den hellige Treenigheds Fest. Kl. 10.00 Højmesse.

Søndag d. 9.: Kristi Legems og Blods Fest. Kl. 10.00 Højmesse.

Søndag d. 30.: Peter og Paul, Apostle. Kl. 10.00 Højmesse.

August

Søndag d. 18.: Jomfru Marias Optagelse i Himlen. Højmesse kl. 10.00.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N. Sognepræst: Peter Nissen. Tlf. 01-35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10, fransk messe. Kl. 11.30 dansk messe kl. 17, engelsk messe kl. 18.

Mandag, tirsdag, onsdag, fredag, lørdag messe kl. 11, torsdag messe kl. 7.30.

Juni

Søndag d. 9.: Kristi Legems og Blods Fest. Efter højmassen kl. 10.00 procession og sakramental velsignelse.

Fredag d. 14.: Jesu Hjerter Fest kl. 11.00 messe og indvielse til Jesu Hjerter og sakramental velsignelse.

Tirsdag d. 18.: Åbent-Hus møde i »Carlsens Have«, Lupinvænget 57, Ballestrup. Husk madpakke, øl og vand kan købes på stedet.

I kirken vil der som sædvanlig være messe kl. 11.00.

I perioden 24.-29.6. incl. deltager sognepræsten i kateketkursus på Sostrup.

Søndag d. 30.: Højtideligholdes festen for apostelfyrsterne Peter og Paul.

Juli

Tirsdag d. 9. Den hl. Villehad. Ved messen kl. 11.00 fejrer vi vor kirkes skytshelgen.

August

Søndag d. 18. Højtideligholdes festen til ære for Jomfru Marias optagelse til himlen.

Tirsdag d. 20. kl. 19.00: Messe som indledning til MR-møde.

Sognepræsten er bortrejst i perioden 26.8.-9.9. incl.

Alle i sognet ønskes en god og forhåbentlig solrig sommer!

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19, bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Messetider:

Søndag: Højmesse kl. 9.00 reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdag: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden.

Juni

Torsdag d. 6. Kristi Legems- og Blods-fest. Bispemesse kl. 19.30 med efterfølgende procession i parken. (Ingen messe kl. 17 hos Sankt Joseph Søstrene).

Husk at medbringe »Lovsang«.

Fredag d. 14. Jesu Hjerter Fest: Messe kl. 7.15.

Mandag d. 24. Johannes Døberens fødsel: Messe kl. 17.

Søndag d. 30. Peter og Pauls Fest. Højmesse kl. 9. Reciteret messe kl. 11.

I ferietiden kan man ikke påregne højmesse hver søndag kl. 9, men muligvis messe med salmer, ellers reciteret messe. Endvidere bortfalder familiemessen i juni og juli.

August

Søndag d. 18. Jomfru Marias optagelse i

himlen. Højmesse kl. 9: Reciteret messe kl. 11.

Søndag d. 25. Familiemesse kl. 9: Reciteret messe kl. 11.

Immaculatakirken:

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45.

Søndag højmesse kl. 8.30.

Deutschsprachige Gemeinde

Prf. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 2, 1620 Kbh. V. Tlf.: (01) 24 26 30.

Hl. Messe jedem 1. og 3. Sonntag im Monat um 10 Uhr. in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen. Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

Missione cattolica italiana

Sac. Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund. Tel. 01-64 04 22 marte-di-venerdi ore 9-10.

Messa in italiano come de solito ogni domenica alle ore 12, ma dal maggio al agosto sare celebrata nella chiesa di Sant' Agostino, Jagtvejen 183, 2100 København Ø.

Msze świąte w języku polskim

Ks. Józef Dudek C.s.s.R.

Kościół św. Anny

Hans Bogbinders Alle 2

2300 København S, tlf. 01-58 21 02

Msza sw.: w kazda 2, 3, 4 i 5 niedziele miesiaca o godz. 11.30 w kościele św. Anny/Amager/oraz

w sobote przed pierwsza niedziela kazdego miesiaca o godz. 16.00 w kościele św. Ansgara, Bredgade 64.

Misa en' espanol

Iglesia de san Augustin, Jagtvej 183.

Todos los domingos. Sept. Abril a las 12.00 Mayo-agosto a las 18.00 P. Tomás Tirapu Beortegui C.s.s.R.

Tlf. (01) 58 21 02.

English-speaking ministry

Fr. Elmar Mauer, O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center. Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebrations in English:

Sunday

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. 10.45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 5:00 p.m.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N. 6:00 p.m.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 p.m.

Jesu Hjerter Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V: 6:00 p.m.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 p.m.

PROVINSSEN

Assens: Vor Frelsers Kirke

Nørregade 3, 5610 Assens.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR. Tlf.: (09) 31 09 74 eller 12 16 64.

Træffetider: Onsdag kl. 10-12 og 1. og 3. søndag efter messen eller efter aftale.

Messetider:

Den 1. søndag i måneden kl. 10.30.

Den 3. søndag i måneden kl. 17.00.

Før gudstjeneste lejlighed til skriftemål.

Søndag d. 16. kommer biskop Hans L. Martensen til vort lille sogn i Assens. Kl. 17.00 celebrerer han Højmesse og derefter kirkekaffe og samvær med biskoppen. Alle er velkomne.

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.

Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkelsborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Om tirsdagen messe på Nordvanggård kl. 10. Om fredagen aftenmesse på Nordvanggård 19.30.

Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.

Skriftemål:

Lejlighed til at skrifte i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.

Juni

Søndag d. 2.: Loppemarked på Nordvanggård fra kl. 11 (efter 10-messen) til kl. 16.

Torsdag d. 6.: Kristi Legemsfest fejres sammen med de andre nordsjællandske menigheder på Nordvanggård i Birkerød med højtidelig messe og procession i det fri kl. 19. Bagefter kirkekaffe sammen.

Tirsdag d. 11.: menighedsrådsmøde på Nordvanggård.

Juli

I ferieperioden bortfalder messen om onsdagen i Hø.

I juli og august måned læses der messe i Asserbo, kapellet Skovbovej 23, om søndagen kl. 11.

I disse måneder læses der også messe i Gilleleje Kirke (Folkekirke) om lørdagen, kl. 18.

August

I denne måned fejrer børnehaven sit 25 års jubilæum. For menigheden fejres festen efter højmassen kl. 10. Vi er allesammen indbudte til reception og fest i selve børnehaven »Fredsholm«.

Onsdag d. 14.: Ældreudflugt med bud til Eremitagen og til søstrene på Mikkelsborg. Afgang fra Nordvang. kl. 17.30, hjemkomst kl. 21. Tilmelding nødvendig.

Torsdag d. 15.: Fejres Marias optagelsesfest med aftenmesse kl. 19.30 på Nordvang. i Birkerød. Festen højtideligholdes søndagen efter.

Torsdag d. 22.: Menighedsrådsmøde i Hørsholm kl. 20.

Weekend fredag d. 23.-søndag d. 25. organiserer DUK et Børnetræf i deres feriehus »Myretuen« i Bastrup for børn i alderen 7-13 år. Børnene bedes tilmelde sig.

Søndag d. 25.: I Hø. fejrer vi vor årlige

sommerfest på stranden hos vore gæstfrie søstre på Mikkelsborg. Efter 10-messen kører vi derhen.

Torsdag d. 29.: Kateketmøde på Nordvang. kl. 16.00.

Loppetorvet søndag d. 2. juni
Henvendelser til Bent Borup 02-86 22 88
Hø. Martin Rohof 02-32 36 40 Hil. Ebbe Hovard 02-81 85 25 Bi.

Religionsundervisning

Den første torsdag i sept. d. 5. sept., begynder vi igen kl. 16.00 på Nordvang. i Bi. Nybegyndere, d.v.s. de børn som i år starter i skolens første klasse (altså ikke børnehaveklasse) bedes tilmelde sig hos sognepræsten, tlf. 02-81 27 96, bedst mellem kl. 9-10.

Festdag for ældre, syge og handicappede
Ligesom de sidste år holder vi vor fest i Hørsholm-kirkecenter på Marievej 6, på lørdag d. 14. sept. kl. 11.00. Vi vil gerne bede om tilmelding.

Husk: **Kristi Legemes Fests Procession** på Nordvang. torsdag d. 6. juni kl. 19.00. Kom allesammen.

Med venlige hilsner og god ferie!
Gerhard Sanders og Jacob Muiser

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.
Sognepræst: Lars Messerschmidt.
Samme adresse. Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.

Juni:

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17: Messe.

Søndag kl. 10: Højmesse.

Hverdagsmesser:

Normalt md. 8, ti. 8, on. 8, to. 8, fr. 18.45.

Søndag d. 9. Kristi legems og blods fest, kl. 10: Højmesse.

Søndag d. 2. Den hellige Treenigheds fest, kl. 10: Messe.

Valfart til Øm. Menigheden opfordres til at deltage samt til at træffe indbyrdes aftale om transport til Øm.

Onsdag d. 12. kl. 19-21: Menighedsmøde i haven.

Fredag d. 14. Jesu Hjerte fest, kl. 19.30: Messe (bemærk tidspunktet).

D. 24.-28.: Ingen messer.

Søndag d. 30. Peters og Pauls fest, kl. 10: Højmesse.

Juli:

Lørdag kl. 17: Messe.

Søndag kl. 10: Højmesse.

Hverdagsmesser: Se opslaget på kirkedøren eller henvendelse på tlf. (05) 12 10 27.

August:

Lørdag kl. 17: Messe.

Søndag kl. 10: Højmesse.

Hverdagsmesser: Se opslaget på kirkedøren eller henvendelse på tlf. (05) 12 10 27.

Søndag d. 18. Jomfru Marias optagelse i himlen kl. 10: Højmesse.

Religionsundervisningen starter ca. 1. september. Forældrene bedes tilmelde børnene til sognepræsten senest d. 15. august. Unge der ønsker at bekræfte deres tro til næste forår bedes også kontakte sognepræsten senest d. 15. august.

Firmelse ved biskoppen d. 27. oktober. Børn, unge og voksne der ønsker at blive firmet ved denne lejlighed bedes kontakte sognepræsten senest d. 15. august.

Frederikshavn: Helligåndskirken

Urbanienborgvej 5, 9900 Frederikshavn.
Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg.
Tlf. (08) 12 69 56.

Juni

Søndag d. 2.: Valfart til Øm. Der afgår bus fra kirken kl. 6.30. Turen koster kr. 50 for voksne og kr. 25 for børn. Hver familie betaler dog kun for eet barn.

Lørdag d. 8.: Kl. 16.30 messe.

Søndag d. 16.: Kl. 10.00 gudstjeneste v. Per Dolmer.

Lørdag d. 22.: Kl. 16.30 messe.

Søndag d. 30.: Kl. 10.00 messe.

Juli og august

Hver søndag kl. 11.00 messe (tyisk præst).

Hjørring (Baptistkirken, Sct. Olai Plads)

Juni - juli og august

Hver søndag kl. 15.00 messe.

Løkken (Centralskolens aula, Harald Fischersvej).

Juli og august

Hver søndag kl. 9.00 messe.

(Menigheden betjenes af tysk præst fra Frederikshavn).

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariagade 8, 6100 Haderslev.
Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 06 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.

Messenider: Søndag kl. 10.00 og fredag kl. 17.00. 1. fredag i måneden m. indvielse til Jesu Hjerte og sakramental velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Gudstjenester:

Juni

Lørdag d. 1.: Ordets gudstjeneste m. kommunionuddeling kl. 17.

Søndag d. 2.: Trinitatis. Valfart til Øm. Ingen messe i Haderslev.

Fredagene d. 7. og d. 14: Ingen messe.

Mandag d. 24.: Johannes Døberens fødsel: Messe kl. 17.

Søndag d. 30.: Petrus og Paulus: Latinsk højmesse kl. 10.

Juli og august: Alle søndagsmesser: dansk/tyisk.

Diverse:

Søndag d. 16. juni: John S. Lundorf taler i Tønder (Ribelandevej 41). Emne: »Mediebevisthed - Mediekundskab: m. særligt henblik på lokal radio og nær-radioer«. Vi spiser vores medbragte mad kl. 12 og fejrer d. hl. eukaristi kl. 17.

Kirkekaffe:

Fra og med **søndag d. 30. juni** og til og med **søndag d. 25. august** efter alle **søndagsmesser** i Rosenkranshuset. Kaffe, brød og service medbringes! Mød talrigt op!

Det er vigtigt, at vore mange gæster og menighedens medlemmer lærer hianden at kende.

Kvindekredsen:

Lørdag d. 15. juni: Kl. 14 udflugt til Damende. Vi mødes i Damparken, Borgervænget, Haderslev. Efter bådturen kører vi sammen til Cecilie Moltzen, Lysmosen 11, Marstrup, hvor vi spiser vor medbragte mad. Afg. fra Damende kl. 16.15 eller 17.30 efter aftale.

Lørdag d. 17. august: Tur til Flensburg kl. 14 under ledelse af Edeltrud Nielsen. Vi mødes i Kruså.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræst G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Kl. 10.00 højmesse. Lørdage kl. 17.00: Dialogmesse.

Hverdagsmesser: Mandag-fredag incl. kl. 19 i Søstrenes kapel, Møllebakken 8, og kl. 18.15 i Niels Steensens Hus, Nygade 6. Sidste søndag i hver måned er messen på latin.

1. og 3. søndag i hver måned fejres messen på kroatisk henholdsvis kl. 12.00 og kl. 17.00.

Lejlighed til at modtage Bodens Sakramente alle lørdage kl. 16.00-17.00 eller på en anden dag og tid efter aftale med præsten.

Eventuelle ændringer bekendtgøres i kirken eller messen og er opslået i våbenhuset.

Juni:

Søndag d. 2.: Loppemarked på Nordvanggård i Birkerød. Markedet åbner kl. 11.00 (efter 10-messen).

Torsdag d. 6.: Kristi Legemsfest fejres på Nordvanggård, fælles med menighederne i Nordsjælland. Efter messen er der arrangeret kaffebord.

Søndag d. 9.: Kristi Legems- og blods fest. Efter højmassen er der fælles tilbedelse, som afsluttes med sakramental velsignelse.

Pensionistmøderne holdes i det kommende kvartal på følgende onsdage d. 12. juni, d. 3. juli og d. 7. august.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tlf. (07) 12 43 82, Giro: 434 72 26.

Messtider: Hver søndag kl. 10.00.

Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Søndag den 2. juni: Ingen messe i Herning. Vi kører i private biler til Øm. Processionen begynder kl. 11, messen fejres med biskoppen kl. 14. Deltagere bedes indbyrdes at aftale bilkørsel.

Religionsundervisning:

Det lille hold fortsætter onsdag den 12. og den 19. kl. 17. Firnandholdet får fri i juni-juli, men fortsætter onsdag den 21. august.

Præstebetjeningen i ferietiden:

Gudstjenesterne i juni vil blive ledet af Ester Jensen, Anna Marie Witt Pedersen og pastor Jan Ophoff (16. juni).

God ferie!

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.

Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B. Telefon (02) 26 14 04, bedst mellem kl. 9-10. Dog undtagen søndag og mandag.

Sankt Vincent Søstrene:

Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10.

Hverdagsmesser normalt: Ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.

Juni

Søndagsmesser i Hillerød kl. 9.

Søndag d. 2.: Messe kl. 9 (Tre-enigheds-

fest). **Loppemarked** på Nordvanggård åbner kl. 11 (efter 10-messen).

Torsdag d. 6.: Kristi Legemsfest fejres sammen med de andre menigheder i N-sjælland på Nordvanggård kl. 19. Bagefter er der kirkekaffe.

Søndag d. 9.: Kristi Legemsfest fejres i messen kl. 9.

Mandag d. 10.: Strikkeklub kl. 14.30.

Søndag d. 16.: Latinsk Messe kl. 9.

Søndag d. 23.: Pastor Bjørn Højbo læser messen kl. 9.

Mandag d. 24.: Strikkeklub kl. 14.30.

Søndag d. 30.: Pastor Georg Heggum læser messen kl. 9.

Juli

Søndagsmesser i Hillerød kl. 9.

Søndagsmesser i Asserbo kl. 11 (dansk/tyisk). Adr. Skovbovej 23.

Søndagsmesser i Gilleleje Kirke, lørdag aften kl. 18 (dansk/tyisk).

Mandag d. 8.: Strikkeklub kl. 14.30.

Mandag d. 22.: Strikkeklub kl. 14.30.

August

Søndagsmesser i Hillerød kl. 9.

Søndagsmesser i Asserbo kl. 11 (dansk/tyisk), den 4/8 og 11/8.

Søndagsmesser i Gilleleje Kirke, lørdag kl. 18 (dansk/tyisk), den 3/8 og 10/8.

Mandag d. 5.: Strikkeklub kl. 14.30.

Mandag d. 19.: Strikkeklub kl. 14.30.

I ønskes alle en god sommertid af menighedsråd, søstre og sognepræst.

Frederiksværk:

Kapellet i Asserbo

Skovbovej 23, Asserbo.

Henv. Katolsk Pastorat, Hillerød tlf. (02) 26 14 04.

Søndagsmesse: dansk/tyisk kl. 11 i tiden 7. juli-11. august.

Gilleleje:

Gilleleje Kirke

Henv. Katolsk Pastorat, Hillerød tlf. (02) 26 14 04.

Søndagsmesse: Lørdag kl. 18, dansk/tyisk i tiden 6. juli-10. august.

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Reffsvej 2B, 4300 Holbæk.

Giro: 6 34 43 48.

Præst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45.

Menighedsrådsformand: Piet van Dijk,

Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge.

Tlf. (03) 46 54 10.

Messtider:

Hver lørdag: Søndagsmesse kl. 15.30.

Ingen messe om søndagen.

Hverdagsmesser i kapellet, Bakken 11, efter aftale med p. van den Hoek, tlf. 43 06 87.

Juni:

Lørdag d. 8.: fejres Kristi Legems og Blods Fest. Kl. 15.30 messe og procession.

Søndag d. 9.: Højtidelig messe og Kristi Legems procession for de vestsjællandske menigheder i Vor Frue Kirke i Slagelse kl. 10.

Lørdag d. 29.: fejres apostlene Skt. Peter og Sankt Paul.

Juli:

Søndag d. 7.: afholdes de vestsjællandske menigheders valfart til Sankt Knud Lavard i Haraldsted.

Kl. 10.30 højtidelig messe i Sankt Knud Kirke i Ringsted.

Lørdag d. 17. august fejres Jomfru Marias optagelse i Himlen.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. (05) 62 52 68.
Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: I Sct. Josefs kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).

Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19. Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.

Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs skole til en kort andagt i kirken.

Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Juni:

Søndag d. 2.: Valfart til Øm. Processionen indledes kl. 11 og messen finder sted kl. 14. Her i kirken er der kun messe kl. 7.30.

Juli:

Fra søndag d. 7. til fredag d. 12. tager godt 40 fra menigheden til Averbode i Belgien. Søndag d. 7. er der kun messe kl. 7.30.

August:

Lørdag d. 24.: Lyngtur for menigheden fra kl. 13 til ca. kl. 18. Tilmelding senest den 11. august.

Lørdag d. 31.: Vietnameserne fra hele landet samles til Martyrfest. Borgmesteren har givet tilladelse til at sportspladsen på Vestergade benyttes. Menigheden er velkommen.

Kalundborg: Skt. Maria Kirke

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.
Præst: Stephen Holm, Slagelse.
Tlf. (03) 52 06 45.

Menighedsrådsformand: E. Wojtaszewski, Røsnæsvej 148, 4400 Kalundborg.
Tlf. (03) 50 11 20.

Messe: Hver søndag kl. 15.00, dog ikke den 9. juni.

Torsdag d. 6. juni fejres kristi Legems og Blods Fest. Kl. 19.15 messe med sakramental velsignelse.

Søndag d. 9.: Højtidelig messe og Kristi Legems procession for de vestsjællandske menigheder i Vor Frue Kirke i Slagelse kl. 10. NB: Ingen messe i Kalundborg.

Søndag d. 23.: (Sankt Hans aften) fejres Johannes Døberens fødsel.

Søndag d. 30.: fejres apostlene Skt. Peter og Sankt Paul.

Søndag d. 7. juli: afholdes de vestsjællandske menigheders valfart til Knud Lavard i Haraldsted.

Kl. 10.30 højmesse i Sankt Knuds Kirke i Ringsted. (Reciteret messe i Kalundborg kl. 15)

Søndag d. 11. august fejres Jomfru Marias optagelse i Himlen.

Lemvig: Hellig Kors Kirke

Østergade 33, 7620 Lemvig.
Sognepræst Carroll L. Parker, OMI.
Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messetider: D. 2. og d. 4. søndag i måneden kl. 10.

Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Lørdag 8/6 religionsundervisnings slutnin-

gen og børnenes udflugt. vi begynder med en gudstjeneste og en film i Viborg kl. 10. Bagefter kører vi til Daugbjergs kalkgruber. Undervejs er der spisningen af medbragt mad. vi besøger Daugbjergs kalkgruber og slutter cirka kl. 15. Vi er nødt til at have forældrene med og alle forældre, unge børn, og de voksne er meget velkommen til at være med.

Sommerens messetider:

Juni

Søndag d. 9.: kl. 10.

Søndag d. 23.: kl. 10 med kirkekaffe bagefter.

Søndag d. 30.: kl. 17.

Juli:

Søndag d. 7.: kl. 17.

Lørdag d. 13.: tysk messe kl. 17 med pastor Peter Breuer.

Søndag d. 14.: tysk messe kl. 10.

Lørdag d. 20.: tysk messe kl. 17 med pastor Peter Breuer.

Søndag d. 21.: tysk messe kl. 10.

Lørdag d. 27.: tysk messe kl. 17 med pastor Jürgen Urth.

Søndag d. 28.: tysk messe kl. 10.

August

Lørdag d. 3.: tysk messe kl. 17 med pastor Jürgen Urth.

Søndag d. 11.: tysk messe kl. 10.

Søndag d. 18.: messe kl. 17.

Søndag d. 25.: dansk messe kl. 10. Bagefter er der kirkekaffe.

Religionsundervisningen begynder igen lørdag d. 7. september kl. 9.30.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo
P. Herman Legut, O.F.M. conv.
Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.

Mestetider:

Hverdage: Fredag og lørdag kl. 16.30.

Søndage: Højmesse kl. 9.30.

Messe på polsk bortfalder: Juli og august.

Juni

Søndag d. 2.: Trinitatisfest.

Søndag d. 9.: Kristi Legems og Blods Fest. Sangmesse.

Søndag d. 14.: Jesu Hjerter Fest. Højmesse kl. 9.30: bagefter messe på polsk.

Søndag d. 30.: Peter og Paul. Apostle. Sangmesse.

Søndag d. 28. juli: Skt. Birgitte Fest.

Søndag d. 18. august: Lungholm-stævne. friluftsmesse v/ biskop Hans L. Martensen kl. 10.30. Den afsluttende andagt finder sted kl. 15.00.

Urneborg lejr.
Børnelejr fra 22. til 27. juli. Ungdomslejr fra 29. juli til 3. august på Urneborg.

Nyborg: Stella Maris Kirke

Vindingevej 9, 5800 Nyborg.
Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSSR.
Tlf. (09) 31 09 74 eller 31 03 60.
Træffetider: Torsdag kl. 9-12 og lørdag kl. 17-18 eller efter aftale.

Mestetider:

Hverdage: Kl. 6.30 undtagen onsdag kl. 17.00.

Lørdag kl. 16 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Søndag kl. 10: Højmesse.

Før messen er der lejlighed til skriftemål.

Juni

Søndag d. 2.: Den hellige Trinitatis. Højmesse kl. 10.00.

Valfart til Øm

Søndag d. 9.: Kristi Legems og Blods fest. Højmesse kl. 10.00.

Lørdag d. 15.: Kl. 16.00 Højmesse i forbindelse med voksendåb og den 1. hellige kommunion for to af vore børn og en nydøbt voksen.

Søndag d. 16.: Højmesse kl. 10.00 ved biskop Hans L. Martensen og samtidig firmelse for tre unge og en voksen fra vort sogn.

Efter messen kirkekaffe og samvær med biskoppen.

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. (03) 85 07 39.

Ugens gudstjenester:

Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag kl. 18.30, lørdag kl. 16 og søndag kl. 8 og 10.

Juni

Søndag d. 2.: kl. 10.00 Familiegudstjeneste.

Fredag d. 7.: 1. fredag i måneden. Kl. 18.30 Gudstjeneste + tilbedelse.

Lørdag d. 8.: Menighedens havefest kl. 17.30 Gudstjeneste i kirken. Derefter fest i haven sammen med gæstene fra venskabsmenigheden fra Hamborg. Der sluttet af med dans. Øvrige meddelelser i kirken.

Søndag d. 9.: kl. 10.00 Gudstjeneste sammen med gæsterne fra Hamborg.

Lørdag d. 15.: kl. 16.00 Bryllup.

Søndag d. 30.: Efter højmassen en cykeltur for alle i menigheden. Der håbes og bedes om at vejret må blive godt. Madpakke medbringes og et godt humør samt en god kondi.

Juli

Fredag d. 5.: 1. fredag i måneden. Kl. 18.30 gudstjeneste + tilbedelse.

Søndag d. 7.: kl. 10.00 Familiegudstjeneste.

Lørdag d. 13.: Havefest for og med turisterne. Kl. 18.00 gudstjeneste. Herefter fest i haven.

Mandag d. 22. - lørdag d. 27.: Børnelejr på Urneborg.

Mandag d. 29. - lørdag d. 3. august: Ungdomslejr på Urneborg.

August

Lørdag d. 10.: Sommermarked til fordel for menigheden. Ting og sager til dette marked kan afleveres i præstegården eller Fredensgade 15.

Søndag d. 18.: Lungholm-stævne. Se annoncen her i bladet.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C.
Tlf. (09) 12 16 64.

Kontortid: ma.-fr. kl. 10-12 samt to. kl. 17-18.

Sognepræst: P. Jerzy Gorowski.

Andenpræst: P. Stefan Huber.

Præst: P. Karl Marischka.

Træffetid: ti.-fr. kl. 11-12, samt ons. og fr. kl. 17-18.

Søndagsmesser: Kl. 8 - 10 maj-sept.: 19. okt.-apr.: 16.30.

2. og 4. søndag polsk messe kl. 12.

Hverdagsmesser: ma. kl. 8, ti., to., lø. kl. 9, ons. kl. 11, fr. kl. 19.

Andagter: to. kl. 19 Maria-andagt.

Religionsundervisning:

Ons. kl. 16 for alle grupperne.

Mini-KUK: Fr. kl. 15.30-17.

Maxi-KUK: Efter aftale.

Maria-Legionen: Ons. 19.30 (Adelg. 7).

Den franciskanske Lægorden: 3. fredag i måneden kl. 17 (Adelg. 7).

Juni

Søndag d. 2.: Øm-Valfarten/messer i kirken kl. 8 og 19.

Fredag d. 7.: Tilbedelse kl. 19. - 19.30 messe.

Lørdag d. 8.: Kl. 14 De ældres Klub, Bjerregårdsvej 9. Kl. 14 arrangerer DKKF et forældremøde på skolen: »Hvordan kan vi give troen videre til vore børn?«

Søndag d. 9.: Kristi Legems- og Blods Fest. Messer 8 - 10 på Dalum Kloster (parken) - 19 NB: Ingen polsk messe!

Søndag d. 16.: Messer 8 - 10, derefter kirkekaffe og indlæg ved Jens Møller (Skolens Sal) - 19 DKKF: Udflugt til Svendborg.

Søndag d. 23.: Messer 8 - 10 - 12 (polsk) - 19.

Søndag d. 30.: Peter og Pauls Fest. Messer 8 - 10 - 19.

Juli

Fredag d. 5.: Tilbedelse kl. 19 - 19.30 messe.

Onsdag d. 10.: Kong Knud den Hellige. Messe 11.

Fredag d. 26.: Salg af bøger til fordel for sognets økonomi - til og med sø. 28.

August

Fra 1.-20. aug. bortfalder nogle af hverdagsmesserne. On. 11 og fr. 19 bibeholdes!

Torsdag d. 1.: Hl. Alfonsus af Liguori, Redemptoristernes ordensstifter.

Fredag d. 2.: Tilbedelse kl. 19 - 19.30 messe.

Søndag d. 18.: Marias optagelse i himlen. Messer 8 - 10 - 19.

Søndag d. 25.: Egeskov-stævnet for de fynske menigheder. Messer i kirken kun 8 og 19.

Lørdag d. 31.: Heldagsmøde for menighedsrådet kl. 9.30-16 på Bjerregårdsvej 9.

NB: Messen hos søstrene rykkes frem til kl. 16.

Dalum Klosterkirke

Søndage: messe kl. 7.30.

Hverdage: messe kl. 6.30.

Randers: Jesu Hjerter Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 97 30.

Juni, juli, august:

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17 og søndag kl. 10 (undtagen 2. juni - Ømvalfarten).

Hverdagsmesser:

Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8.

Onsdag kl. 19.

Fredag kl. 8 i søstrenes kapel, Lakseg. 4. Evt. ændringer i hverdagsmessen meddeles ved søndagsmessen.

Skriftemål:

Efter aftale med præsten, eller man kan komme til enhver tid og ringe på skrifteklokken. Hvis præsten er hjemme, kommer han straks.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.
Sognepræst: T. Palsøe.
Tlf. (03) 61 03 92.
Søndage: Højmesse kl. 10. Onsdage, fredage: Messe kl. 17.30.
Juni
Søndag d. 2.: Treenighedsfest. Højmesse kl. 10.
Søndag d. 9.: Kristi legemsfest. Højmesse kl. 10. Obs. Vor Frue Kirke. Frederiksgade 7, Slagelse indbyder vor menighed til festlig højmesse og sakramentsprocession - også kl. 10.
Søndag d. 30.: Peter og Pauls fest. Højmesse kl. 10.
Juli
Søndag d. 7.: Skt. Knud Lavardsfest. Pastor Stephen Holm celebrerer højmesse kl. 10.30, derefter valfart til Haraldsted. De vestsjællandske menigheder indbudt til deltagelse.
August
Søndag d. 18.: Gudsmoders optagelse. Højmesse kl. 10.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.
Søndagsmesser: Højmesser kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.
Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.
Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Juni
Tirsdag d. 4.: Menighedsmøde kl. 19.30. Kildevandring gennem Roskilde under ledelse af dr. theol. Rich. Hansen.
Søndag d. 9.: Kristi Legems og Blodsfest.
Søndag d. 30.: Peter og Paul.

August
Søndag d. 18.: Jomfru Marias optagelse i himlen.
Ledreborg slotskirke
Hver søndag kl. 8.30.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 24 15.
Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.
Søndagsmesser: Kl. 8 og kl. 10.
Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos Jesu små søstre i Øm.
Søndag d. 2.: Valfart til Vor Frue af Øm.
Søndag d. 9.: Højmesse kl. 10. Biskop H. Martensen meddeler Firmelsens Sakramente. Efter messen er der reception i Menighedshuset.
Søndagene 30/6 og 7/7: er der ingen messe kl. 8, men kl. 10. Hver søndag i juli og august er der kirkekaffe efter højmassen.

August
Weekend 9.-10.-11.: Ungdomsweekend i Bindeballe.
Lørdag d. 17.: Udflugt for ministranter til Haunstrup Zoo.
Lørdag d. 24.: Besøg af Horsens menighed. Messe kl. 16. God ferie!

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 06 45, præst Stephen Holm.
Juni, juli, august
Højmesse hver søndag kl. 10.00. Søndagene 30/6, 28/7 og 25/8 synges højmassen på latin.
Kirkebil fra Korsør den 2. og 4. søndag og fra Dianalund den 2. søndag i månederne.
Ingen kirkekaffe.
Hverdage er normalt messe således: Mandag kl. 17,15, tirsdag, torsdag og fredag kl. 19,15 og onsdag kl. 9,00.
Kommunitetets bønner normalt således: Laudes kl. 8,30, rosenkrans kl. 12,00, vesper kl. 18,00.
Tilbedelse ved det udstillede sakramente afholdes kl. 18.00-19.00: mandag d. 3/6 og mandag d. 1/7.
Juni
Søndag den 9.: Kristi Legems- og Blodsfest. Højmesse og sakramentsprocession kl. 10.00 for de vestsjællandske menigheder.
Lørdag den 15.: Jesu Hjerterfest (egl. den 14.) højmesse kl. 16.00.
Søndag den 30.: Peter og Paulsfest.

Juli
Søndag den 7.: Knud Lavard-valfart for de vestsjællandske menigheder: kl. 10.30 højmesse i Sct. Knuds kirke i Ringsted. Kl. 10.00 reciteret messe i Slagelse.
Søndag den 11. august: Jomfru Marias optagelse i himlen: Højtidelig højmesse kl. 10.00

August
Søndag den 18.: Menighedsudflugt til Lungholm, reciteret messe i Slagelse kl. 8.00.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.
Sognepræst pater Josef Völk. (C.Ss.R.)
Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.
Træffetid. Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messetider:
Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag aftenmesse kl. 19. Skriftemål: Før disse gudstjenester el. efter aftale m. præsten.

Juni
Lørdag den 1.: Religionsundervisning fra kl. 10.00 til 12.00. (I præstegården).
Søndag den 2.: Den eneste messe i Sct. Knuds Sogn: Kl. 8.00. (I kirken).
Valfart til Øm. Vi skal være i Øm inden kl. 11.00. Se på tavlen i våbenhuset.
Fredag den 7.: Jesu Hjerterfest.
Lørdag den 8.: Kontaktgruppens skovtur i det »Blå«!
Søndag den 9.: Kristi Legems Fest. Messe kl. 8.00. Højmesse med prædiken, procession gennem præstegårdens og søstrenes have (hvis vejret tillader det), Te Deum og sakramental velsignelse.
Torsdag den 13.: Festen for den hellige Antonius af Padua.
Fredag den 14.: Jesu Hjerterfest.
Lørdag den 15.: Afslutningsfest for de børn og unge, som tog del i religionsundervisningen.
Torsdag den 20.: Efter aftenmessen menighedsrådsmøde i menighedssalen.
24. juni til 5. juli: Sognepræsten er på kursus.
Fra den 28. til den 30.: Katkese for vore

vietnamesiske medlemmer på vietnamesisk. Ledere: 2 konvertitter (Franciscus' lægbrødre): Tr'uong-Thanh-Kh'an (fra Paris) og Nguyen-Ngoc-Chieu (fra Rom).
Juli

Fredag den 5.: Jesu Hjerterfest.
Fra den 9. til den 25.: Sognepræsten holder ferie.

Onsdag den 10.: Festen for Kong Knud den Hellige. Vor Kirkes Skytspatron!

August
Torsdag den 1.: Festen for den hellige Alfons Maria de Liguori. Grundlæggeren af Redemptoristordenen.
Fredag den 2.: Jesu Hjerterfest.

Firmelse: Søndag den 13. oktober. Biskop Hans L. Martensen i Sct. Knuds Kirke. Kl. 10.00. - Alle Firmander, alle, som skal/vil firmes på denne dag skal have tilmeldt sig hos sognepræsten inden den 23. juni. (Dåbsattest medbringes).

Studiekredsen: Genoptages torsdag den 1. oktober efter aftenmesse. Emnet er stadigvæk: »Bodens Sakramente«.

Rudkøbing, Sct. Bendts Kapel:
Brogade 14. tlf.: (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64. - Kl. 19.00.

Søndagene d. 16/6 - 7/7 - 28/7 - 4/8 - 11/8 - 18/8 messe med prædiken.

Brudeparret Dominico Do Duc Hoang og Anges Hoa Thi Le ønskes hjertelig tillykke! (Viet: Den 4/5 1985.)

Dødsfald: Husmand Wasyl Smolsky, 73 år gammel. (Døde den 13/4 1985.) - R.I.P.

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.
Sognepræst Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 42 35 85.
Hver søndag højmesse kl. 9.30.
Juli og august tysk messe hver lørdag kl. 19.

Lørdag d. 1.: Aftenmesse kl. 19.
Søndag d. 2.: Valfart til Øm. Bussen afgår fra kirken kl. 7.30. Priserne er som sidste år 60 kr. for voksne, 25 kr. for børn, småbørn gratis. Tilmelding allersenslest lørdag, så vi kan vide, hvem der kommer med. Søndagsmessen bortfalder på denne dag.
Fredag d. 7.: Jesu Hjerterfest messe kl. 10.
Søndag d. 9.: Kristi Legems fest Hm. kl. 9.30.

Lørdag d. 15.: Katolsk Kvindegruppe arrangerer udflugt til Damende ved Haderslev Dam. Vi mødes kl. 14 i Damparken Borgervænget. Efter sejlturen kører vi sammen til Cecilia Moltzen, Lynmosen 11, Marstrup, hvor vi spiser vor medbragte mad. Afg. fra Damende kl. 16.15 eller 17.30 efter aftale.

Søndag d. 16.: Tønder menighed indbyder til et fælles sønderjysk møde, John Lundorf lægger op til en drøftelse om indflydelse på nærradio og lokalradio. Vi mødes kl. 12 Markgade 28 i Tønder og tager madpakker med. Messe kl. 17.

Thisted: Skt. Thøgers Kirke

Møllevej 23, 7700 Thisted.
Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf. 08-12 69 56 eller til Keld Westergaard, Thisted, tlf. 07-92 43 04.
Juni
Søndag d. 9. kl. 18.00: Messe

Søndag d. 23. kl. 18.00: Messe.
Juli og august
Hver søndag kl. 18.00: Messe.

Tønder: Hellig Kors Kapel

Ribelandsvej 41, 6270 Tønder.
Præst: Lars Messerschmidt, Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.
Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.
Messe hver søndag kl. 17.

Juni
Søndag d. 2.: Den hellige Treenigheds fest kl. 17: Messe.
Valfart til Øm. Menigheden opfordres til at deltage. Mulighed for fælles busrejse med afgang kl. 8 fra Åbenrå, Søndertorv 1. Man bedes selv træffe aftale om bilkørsel til Åbenrå.
Søndag d. 9.: Kristi legems og blods fest, kl. 17: Højmesse.

Søndag d. 16.: Sønderjysk menighedstræf i Tønder. Kl. 12: Fælles frokost med medbragt mad og drikke hos Jean Langwadt, Markgade 28. Kl. 15: Oplæg til samtale ved formanden for Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund John S. Lundorf: Mediebevidsthed-Mediekunskab, med særlig henblik på lokalradio og nærradioer. Kl. 17: Messe i kirken, Ribelandevej 41.

Søndag d. 30.: Peters og Pauls fest, kl. 17: Højmesse.

Søndag d. 18. august: Jomfru Marias optagelse i himlen, kl. 17: Højmesse.

Religionsundervisning: Forældre til børn, der skal have religionsundervisning og evt. forberedes til den 1. kommunion, firmelse og trosbekræftelse bedes kontakte pastor Messerschmidt senest 15. august.

Rømmø: Kirkeby kirke
Søndag kl. 17: Tysk gudstjeneste i perioden 30/6-1/9. Henvendelse til katolsk pastorat i Esbjerg tlf. (05) 12 10 27.

Oksbøl: Ål kirke
Lørdag kl. 17: Tysk gudstjeneste i perioden 29/6-31/8. Henvendelse til katolsk pastorat i Esbjerg tlf. (05) 12 10 27.

Fanø: Nordby kirke
Søndag kl. 17: Tysk gudstjeneste i perioden 30/6-1/9. Henvendelse til katolsk pastorat i Esbjerg tlf. (05) 12 10 27.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle.
Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.
Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester:
Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.
Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.

Juni:
Søndag d. 2.: Øm-valfart. Fælles buskørsel Vejle-Fredericia. Afgang kl. 9 fra Maria hospitalets parkeringsplads. Pris: Voksne kr. 25. Børn under 14 år kr. 15. NB: Messen i kirken: kun kl. 8.
Torsdag d. 6.: Kontaktgruppen indbyder de ældre til en udflugt til Glücksborg slot ved Flensborg fjord. Afgang fra Maria hospitalets parkeringsplads kl. 13 præcis. Eftermiddagskaffe og middagsmad serveres undervejs. Husk pas.
Fredag d. 7.: Vi besøger vort venskabs-

Orientering fra sognene: Juni, juli og august

sogn i Neugraben (Hamburg). Hjemkomst søndag aften. *Husk pas.*

Tirsdag d. 11.: Kl. 19. Menighedsrådsmøde.

Juli:

P. Minnaert holder ferie: 1-12. juli.

P. Kerkhofs holder ferie: 8.-19. juli.

August:

Fredag d. 9. til søndag d. 11.: Ungdomsweekend i Bindeballe for pastoralenheden.

Lørdag d. 17.: Som menighedens tak for trofast tjeneste indbydes alle ministrarer til en gratis udflugt til Haunstrup dyrehave. Heldagstur: Madpakke medbringes. Afgang fra præstegården. Tidspunkt: Nærmere besked følger.

Viborg: Skt. Kjelds Kirke

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg. Sognepræst Carroll L. Parker, OMI. Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messetider: 1., 3. og 5. søndag i måneden kl. 10 og hver lørdag kl. 16.30. Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Sommerens messetider:

Juni:

Lørdag d. 1.: kl. 16.30.

Søndag d. 2.: kl. 8, Ømvalfart kl. 11.

Lørdag d. 8.: kl. 16.30 med pastor Jan Ophoff.

Religionsundervisnings-slutningen og børnenes udflugt, vi begynder med en gudstjeneste og en film i Viborg kl. 10. Bagefter kører vi til Daugbjergs kalkgruber. Undervejs er der spisningen af medbragt mad. Vi besøger Daugbjergs kalkgruber og slutter cirka kl. 15. Vi er nødt til at tage forældrene med. Alle forældre, de unge børn og de voksne er meget velkomne til at være med.

Søndag d. 9.: Ingen messe (Lemvig).

Lørdag d. 15.: Ingen messe.

Søndag d. 16.: kl. 10.

Lørdag d. 22.: kl. 16.30.

Søndag d. 23.: ingen messe (Lemvig).

Lørdag d. 29.: kl. 16.30.

Søndag d. 30.: kl. 10.

Juli:

Lørdag d. 6.: kl. 16.30.

Søndag d. 7.: kl. 10.

Lørdag d. 13.: kl. 16.30,

Søndag d. 14.: kl. 10.

Lørdag d. 20.: kl. 16.30 med pastor Jan Ophoff.

Søndag d. 21.: Ingen messe.

Lørdag d. 27.: kl. 16.30 med pastor Jan Ophoff.

Søndag d. 28.: Der er mulighed for, at vi skal have en tysk messe. Nærmere besked følger.

August:

Lørdag d. 3.: kl. 16.30 med pater Frank Jobst.

Søndag d. 4.: kl. 10 med pater Frank Jobst.

Lørdag d. 10.: kl. 16.30.

Søndag d. 11.: kl. 10.

Lørdag d. 17.: kl. 16.30.

Søndag d. 18.: kl. 10.

Lørdag d. 24.: kl. 16.30.

Søndag d. 25.: Ingen messe (Lemvig).

Lørdag d. 31.: kl. 16.30.

Åbenrå: Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.

Sognepræst: Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.

Hver søndag højmesse kl. 10 og 14.30 (vietn.), 1. søndag i måneden og på store festdage fælles højmesse kl. 10.

Juni

Søndag d. 2.: Valfart til Øm. Messe i kirken kl. 10 for dem, der ikke kan komme med.

Bussen afgår fra kirken kl. 8 og stopper ved Hørgård-Damms Teglgård. Priserne er som sidste år 60 kr. for voksne, 25 kr. for børn. Småbørn gratis. Tilmelding senest lørdag, så vi kan vide, hvem der kommer med.

Fredag d. 7.: Jesu Hjerter fredag. Tilbedelse kl. 15-16. Aftenmesse kl. 19.30.

Lørdag d. 15.: Katolsk Kvindegruppe arrangerer udflugt til Damende ved Haderslev Dam. Vi mødes kl. 14 i Damparken, Borgervænget. Efter sejlturen kører vi sammen til Cecilia Moltzen, Lynmosen 11, Marstrup, hvor vi spiser vor medbragte mad. Afg. fra Damende kl. 16.15 eller 17.30 efter aftale.

Søndag d. 16.: Tønder menighed indbyder til et fælles sønderjysk møde. John Lundorf lægger op til en drøftelse om indflydelse på nærradio og lokalradio. Vi mødes Markgade 28 i Tønder kl. 12 og tager madpakke med. Messe kl. 17.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg.

Sognepræst Leo Kertz.

Træffes bedst om formiddagene.

Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.

Giro 8 39 50 55.

Søndagsmesser:

Sct. Mariæ Kirke kl. 10.00 højmesse.

Sct. Joseph Hospitalskirke kl. 8.00 messe.

Søndag d. 2.: Valfart til Øm. Der afgår bus fra kirken kl. 7.30. Turen koster kr. 50 for voksne og kr. 25 for børn. Hver familie betaler dog kun for eet barn. Kl. 10.00 gudstjeneste v. Per Dolmer.

Fredag d. 7.: Første fredags sakramentale tilbedelse til messen kl. 19.00.

Søndag d. 9.: kl. 10.00 Kristi Legems fest fejres med gregoriansk messe.

Fredag d. 14.: Jesu Hjerter fest. Kl. 15.00 begynder Eukaristisk Forenings generalforsamling med andagt i oratoriet.

Søndag d. 16.: kl. 10.00 højmesse.

Søndag d. 23.: kl. 10.00 højmesse.

Søndag d. 30.: kl. 10.00 gudstjeneste v. Per Dolmer.

Juli og august

Hver søndag kl. 10.00 messe og hver fredag kl. 17.00: Messe (Messen kan gælde som søndagsmesse for dem, der skal i sommerhus i weekenden).

Søndag d. 14. juli fejrer vi under messen kl. 10.00 Sct. Kamillus' fest, hvor vi mindes alle præster og brødre, der har tjent os i Aalborg.

I juli og august bortfalder den månedlige tilbedelse.

Århus: Vor Frue Kirke

Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C.

Tlf. (06) 13 56 66.

Præster: PP. Meister, Krawczyk, Edward, Grünwald.

Menighedsrådsformand: Aagot Bohn.

Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe), 17.

Messe på polsk: søndage 16/6, 4/8 og 18/8 kl. 12.

Pindstrup: søndage 16/6, 7/7, 21/7, 4/8, 18/8 kl. 10.30.

Odder: søndage 14/6, 28/6, 14/7, 28/7, 11/8, 25/8 kl. 14.

Turistguds tjenester:

Ebeltoft: Folkekirken, Grønningen, hver lørdag 29/6-24/8 kl. 19.30.

Grenå: Sct. Clemens Kirke: juli-august: Hver søndag kl. 10.30.

Sostrup: juli-august, hver lørdag kl. 17.

Hverdagsmesser i Århus: mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.

Juni

Lørdag d. 1. kl. 11-13: Åbning af udstillingen »Kreativitet i menigheden« i Galleri ved Kirken.

Liturgisk kalender for juni

- rød.** Lørdag i 8. alm. uge. *Justinus*, martyr (død 166) (m). L. Sir. 51,12-20. Ev. Mark. 11,27-33. (IV Ps.).
- hvid.** Søndag. *Den Hellige Treenigheds fest* (s). 1. L. 5. Mos. 4,32-34 39-40. Salme. 33,4-5. 6+9. 18-19. 20+22. R. v. 12b: Saligt det folk, Gud valgte til arvelod. 2. L. Rom. 8,14-17. Ev. Matt. 28,16-20. *Gl. Cr. Særl. pf. Valfart til Øm.*
- rød.** Mandag i 9. alm. uge. *Karl Lwanga og lidelsesfæller*, martyrer (død 1886) (m). L. Tob. 1,3; 2,1a-8. Ev. Mark. 12,1-12. (I Ps.).
- grøn.** Tirsdag i 9. alm. uge. L. Tob. 2,9-14. Ev. Mark. 12,13-17. (I Ps.).
- rød.** Onsdag i 9. alm. uge. *Bonifatius*, biskop og martyr (død 754) (m). L. Tob. 3,1-11. 16-17a. Ev. Mark. 12,18-27. (I Ps.).
- grøn.** Torsdag i 9. alm. uge. L. Tob. 6,10-11; 7,1. 9-17; 8,4-9a. Ev. Mark. 12,28b-34. Eller: *hvid. Norbert* (død 1134) (I Ps.).
- grøn.** Fredag i 9. alm. uge. L. Tob. 11,5-17. Ev. Mark. 12,35-37. (I Ps.).
- grøn.** Lørdag i 9. alm. uge. L. Tob. 12,1. 5-15. 20. Ev. Mark. 12,38-44. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (I Ps.).
- hvid.** Søndag. *Kristi legems og blods fest* (s). 1. L. 2. Mos. 24,3-8. Salme 116,12-13. 15 + 16bc. 17-18. R. v. 13: Jeg vil løfte frelsens bæger og påkalde Herrens navn. Eller: *Halleluja* 2. L. Hebr. 9,11-15. Søkvens: Pris, o Sion, din Forsøner... Ev. Mark. 14,12-16. 22-26. *Gl. Cr. Euk. pf.*
- grøn.** Mandag i 10. alm. uge. L. 2. Kor. 1,1-7. Ev. Matt. 5,1-12. (II Ps.).
- rød.** Tirsdag i 10. alm. uge. *Barnabas*, apostel (m). L. Ap. G. 11,21b-26, 13,1-3. Ev. Matt. 10,7-13. *Ap. pf.* (II Ps.).
- grøn.** Onsdag i 10. alm. uge. L. 2. Kor. 3,4-11. Ev. Matt. 5,17-19. (II Ps.).
- hvid.** Torsdag i 10. alm. uge. *Antonius af Padova*, præst og kirkelærer (død 1231) (m). L. 2. Kor. 3,15-4,1. 3-6. Ev. Matt. 5,20-26. (II Ps.).
- hvid.** Fredag. *Jesu Hjertefest* (s). 1. L. Hos. 11,1. 3-4. 8c-9. Salme. Es. 12,2-3. 4bcd. 5-6. R. v. 3: I skal øse vand med glæde af frelsens kilder. 2. L. Ef. 3,8-12. 14-19. Ev. Joh. 19,31-37. *Gl. Cr. Særl. pf.*
- grøn.** Lørdag i 10. alm. uge. L. 2. Kor. 5,14-21. Ev. Matt. 5,33-37. Eller: *hvid. Marias reneste hjerte*. L. Es. 61,9-1. Ev. Luk. 2,41-51. (II Ps.).
- grøn.** 11. alm. søndag. 1. L. Ezek. 17-22,24. Salme 92,2-3. 13-14. 15-16. R. v. 2a: Det er godt at takke Herren, Halleluja, Halleluja. 2. L. 2. Kor. 5,6-10. Ev. Mark. 4,26-34. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (III Ps.).
- grøn.** Mandag i 11. alm. uge. L. 2. Kor. 6,1-10. Ev. Matt. 5,38-42. (III Ps.).
- grøn.** Tirsdag i 11. alm. uge. L. 2. Kor. 8,1-9. Ev. Matt. 5,43-48. (III Ps.).
- grøn.** Onsdag i 11. alm. uge. L. 2. Kor. 9,6-11. Ev. Matt. 6,1-6. 16-18. Eller: *hvid. Romuald*, abbed (død 1027). (III Ps.).
- grøn.** Torsdag i 11. alm. uge. L. 2. Kor. 11,1-11. Ev. Matt. 6,7-15. (III Ps.).
- hvid.** Fredag i 11. alm. uge. *Aloysius af Gonzaga*, ordensmand (død 1591) (m). L. 2. Kor. 11,18. 21b-30. Ev. Matt. 6,19-23. (III Ps.).
- grøn.** Lørdag i 11. alm. uge. L. 2. Kor. 12,1-10. Ev. Matt. 6,24-34. Eller: *hvid. Paulinus af Nola*, biskop (død 431) eller: *rød. John Fisher*, biskop og *Thomas More*, martyr, (død 1535) eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse* (III Ps.).
- grøn.** 12. alm. søndag. L. Job 38,1. 8-11. Salme 107,23-24. 25-26. 28-29. 30-31. R. v. 1: Lov Herren, thi hans miskundhed varer evindeligt! 2. L. 2. Kor. 5,14-17. Ev. Mark. 4,35-41. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (IV Ps.).
hvid. Aften. Vigilien til Johannes Døberens fødsel (s). 1. L. Jer. 1,4-10. Salme 71,1-2. 3-4a. 5-6ab. 15ab + 17. R. v. 6a: Fra moders skød har jeg støttet mig til dig. 2. L. 1. Pet. 1,8-12. Ev. Luk. 1,5-17. *Gl. Cr. Særl. pf.*
- hvid.** Mandag. *Johannes Døberens fødsel* (s). 1. L. Es. 49,1-6. Salme 139,1-3. 13-14ab. 14c-15. R. v. 14a: Jeg vil takke dig, fordi jeg er underfuldt skabt. 2. L. Ap. G. 13,22-26. Ev. Luk. 1,57-66. 80. *Gl. Cr. Særl. pf.*
- grøn.** Tirsdag i 12. alm. uge. L. 1. Mos. 13,2. 5-18. Ev. Matt. 7,6. 12-14. (IV Ps.).
- grøn.** Onsdag i 12. alm. uge. L. 1. Mos. 15,1-12. 17-18. Ev. Matt. 7,15-20. (IV Ps.).
- grøn.** Torsdag i 12. alm. uge. L. 1. Mos. 16,1-12. 15-16. Ev. Matt. 7,21-29. Eller: *hvid. Cyrillus af Alexandria*, biskop og kirkelærer (død 444). (IV Ps.).
- rød.** Fredag i 12. alm. uge. *Irenæus*, biskop og martyr (død 202) (m). L. 1. Mos. 17,1. 9-10. 15-22. Ev. Matt. 8,1-4. (IV Ps.).
- grøn.** Lørdag i 12. alm. uge. L. 1. Mos. 18,1-15. Ev. Matt. 8,5-17. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (IV Ps.).
rød. Aften. Vigilien til festen for apostlene Peter og Paul (s). 1. L. Ap. G. 3,1-10. Salme 19,2-3. 4-5. R. v. 5a: Himlens røst når over den vide jord, dens tale til jordens ender. 2. L. Gal. 1,11-20. Ev. Joh. 21,15-19. *Gl. Cr. Særl. pf.*
- rød.** Søndag. *Peter og Paul, apostle* (s). 1. L. Ap. G. 12,1-11. Salme 34,2-3. 4-5. 6-7. 8-9. R. v. 5b: Herren friede mig fra alle mine rædsler. 2. L. 2. Tim. 4,6-8. 17-18. Ev. Matt. 16,13-19. *Gl. Cr. Særl. pf.*
Kollekt af Peterspenge

Bønnens apostolat
I juni beder vi for:

Varig fred i den nære Orient.
At Evangeliet må fæste rod i
missionslandenes kultur.

Medie-opdragelse

Pavens budskab til den 19. verdensdag for samfundets meddelelsesmidler

Rom (KIPA) - I betragtning af den censur og undertrykkelse af informationer, der finder sted mange steder i totalitære stater, har pave Johannes Paul II opfordret medieerne til at træde i skranken for friheden.

I sit budskab til den 19. verdensdag for samfundets meddelelsesmidler, der i år fejredes 19. maj, betoner paven, at medier og informationer ikke kan forholde sig neutrale over for værdier. De vigtigste af disse værdier er livets forrang lige fra undfangelsens øjeblik samt fred og retfærdighed.

Meddelelsesmidlernes revolutionære udvikling betyder ikke blot en teknisk, men også en kulturel, social og åndelig udfordring. På grund af et ændret medieforbrug og en voksende video-afhængighed, især hos ungdommen, stiller kirken sig selv store opgaver inden for mediepädagogikken.

Overvinde de ideologiske skranke

»Som faktorer af betydning for fællesskab og fremskridt bør massemedierne overvinde de ideologiske og praktiske skranke, idet de ledsager menneskeheden på dens vej til freden og fremmer processen med broderlig integration og solidaritet mellem folkeslagene«, fremhævede paven i sit budskab. Samtidig gik han varmt ind for »de kristnes aktive og konsekvente tilstedeværelse« på alle medieområder. Det indbefatter også en forpligtelse til at modsætte

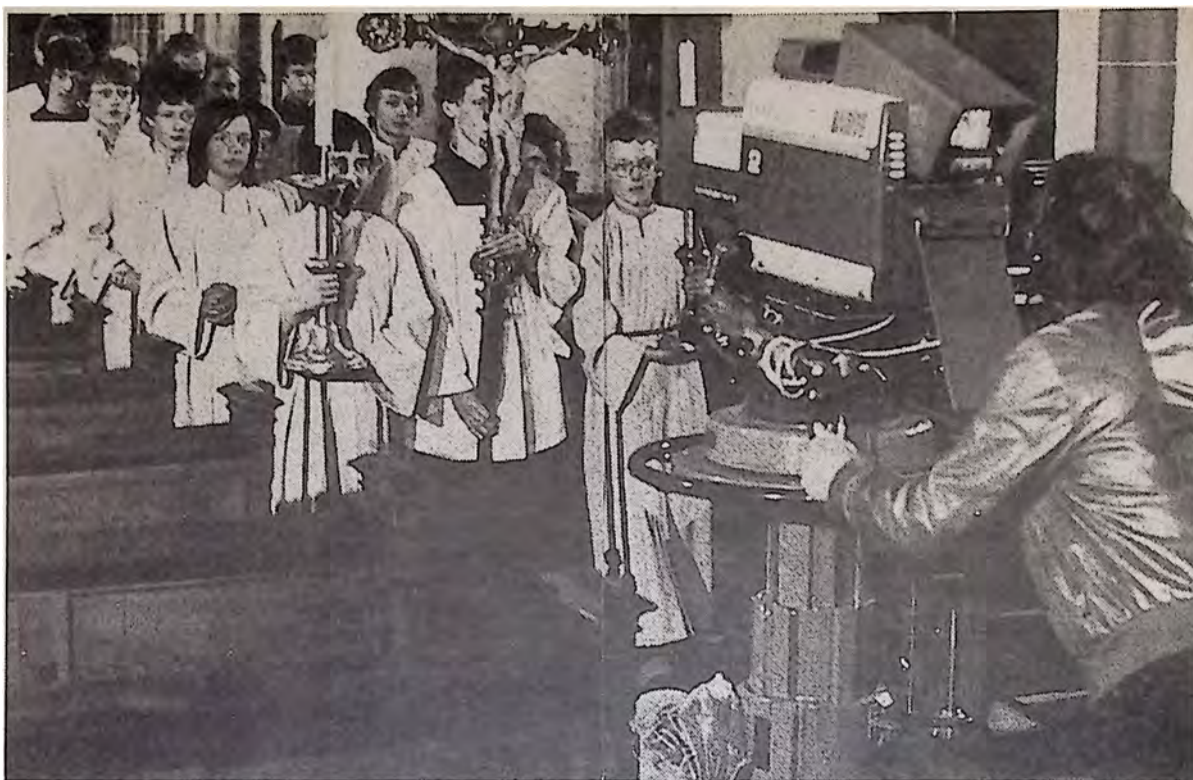
sig »udsendelser og programmer, der truer de unges moral«. Desuden må kirken kræve en »sandsfærdig omtale af kirkelige forhold« og den går ind for udsendelser, der fremstiller »livets positive og ægte værdier«, betonedede paven.

Ikke være neutral

Efter hans mening må medieerne ikke »være neutrale over for problemer og situationer, der på nationalt og internationalt plan ødelægger de indbyrdes forhold i samfundet, således som krig, krænkelser af menneskerettighederne, fattigdom og vold gør det«. Medierne bør opdrage ungdommen til »pligtfølelse, hæderlighed, agtelse for deres medmennesker, til sans for retfærdighed, venskab, studium og arbejde«, betonedede paven videre i sit budskab.

Han gør opmærksom på, at den traditionelle opdragelse er blevet afløst af en »ensrettet opdragelse«, hvor medieerne spiller en særlig rolle. Herved er der fare for en større tilbøjelighed til at lade sig manipulere og til en »holdning«, hvor man passivt accepterer tendenser og behov, der netop er på mode og styres af en materialisme, der opmuntrer til forøget forbrug og derved svækker samvittigheden.

Derfor er opdragelse til ansvarsbevidst omgang med medieerne af stor betydning. Den må begynde i familie, skole, sogn og katekese og må ikke mangle i præsteseminarierne.

Medierne bør opdrage ungdommen til pligtfølelse, hæderlighed, agtelse for deres medmennesker, til sans for retfærdighed, venskab, studium og arbejde, erklærer paven i sit budskab den 19. maj.

Ytringsfrihed og mundkurv i den kirkelige presse

Den skal ikke kun være forsigtig, hensynsfuld og kigge bagud

(KNA) - Gælder den principielle ret til meningsfrihed og forbud mod censur på samme måde for den kirkelige presse som for de øvrige medier, der ikke er knyttet til kirken?

Dette problem er genstand for en ny diskussion om den kirkelige presse. Den første etape i denne diskussion fandt sted ved en konference i Wiesbaden-Naurod for forlæggere og redaktører, der er medlemmer af Den katolske Presseorganisation (AKP). Diskussionen fortsatte på AKP's redaktørkonference i Freiburg, og til efteråret skal der være en afsluttende konference i Paderborn.

I 1972 formulerede AKP principper og retningslinier for bispedøm-

mepressen. Heri hedder det bl.a.:

- Et kirkeligt blad betragter sig som bispedømmets blad, der sammenknytter alle troende - biskopper, præster og lægfolk. Det skal muliggøre information mellem alle kirkens embeder og grupper og derved fremme kommunikationsprocessen i lokalkirken. Heraf følger kravet om omfattende information og opgaven med at være et forum for uhindret og kritisk meningsdannelse inden for kirken.

- »Kommunikationsprocessen i den kirkelige presse bygger på den frie dialog mellem redaktionen, der arbejder efter journalistiske principper, og læserne. Derfor bør redaktionens frihed, der er afgrænset af retningslinierne, ikke indskrænkes af presse-fremmede organer, embeder eller interessegrupper«.

Hvor går frihedens grænse?

Dr. Günter Mees, der er viceformand for AKP, stillede som talsmand for redaktørerne samvittighedsspørgsmålet: »Et kirkeligt blad betragter sig jo med rette som forsvarer for menneskelig frihed. Men hvor ligger så grænsen for den enkelte journalist eller redaktør? Bli-

ver der ikke ofte reageret hurtigt med beskyldninger for ukirkelighed. Eller for at tilføje kirken skade?« Mees besvarede selv spørgsmålet ved at benytte to billeder:

»Den, der i et blad for slagtere, reklamerer for vegetarisk mad, kan ikke påberåbe sig ytringsfrihed, når han får at vide, at han er ansat for at skrive om pølser og den slags«.

»Jeg betragter det ikke som en erhvervsrisiko, at man som journalist må regne med at blive kaldt til orden fra »højere sted«. For mig drejer det sig snarere om en stille baggrundsmusik. Jeg skal dog villigt indrømme, at jeg ikke bryder mig om ved enhver lejlighed og hver dag at skulle lytte til disse toner«.

Pluralismen er ingen kirkelig opfindelse

At redaktører af kirkelige blade, der skal tjene kirkens særlige formål i overensstemmelse med kirkens lære og underordnet dens læreembede, ikke kan undgå frustrationer, gjorde chefredaktøren for Kölns bispedømmeblad dr. Hajo Goertz klart, idet han pegede på den kløft, der eksisterer mellem kirkens teori om samfundets meddelelsesmidler og vores praksis. »Den, der betragter kvindelige mini-

stranter som en fejludvikling, vil betragte ethvert fotografi af piger i mini-stranttøj som en forargelse«. Et af de mest benyttede argumenter for at forhindre en dialog er angstelsen for at »forvirre de troende«. Måske burde man nu og da gøre opmærksom på, hvor lavt de, der fremfører sådanne bebrejdelser, vurderer bladets læsere.

»Pluralismen er«, sagde Goertz, »ikke en opfindelse, som den kirkelige presse har gjort. Pluralismen eksisterer«.

Dilemma

Dr. Ferdinand Oertel, der er chefredaktør for tidsskriftet »Leben und Erziehen« (»Liv og opdragelse«) talte i denne sammenhæng om et dilemma. »Vi skal på samme tid afspejle hele mangfoldigheden i kirken og forkynde læreembedets retningslinier og bidrage til enheden«. Men sagde han, det drejer sig ikke kun om at være forsigtig, hensynsfuld og kigge bagud.

Der kan formentlig ikke ventes nye retningslinier for den kirkelige presse. Den fremherskende mening ved konferencen var, at man - trods tilbageslaget efter koncil og synode - stadig kan leve med de gamle retningslinier, og endda rigtig godt.

100 læserbreve i 4 numre

(KNA) - Regensburger Bispedømmeblad vil, efter hvad dets chefredaktør dr. Heinrich Wurstbauer oplyser, betone sin »forum-karakter« ved at åbne sig mere for læsernes meninger.

I fire numre af kirkebladet er der i dette forår publiceret ca. 100 læserbreve, hvis emner dækker et bredt spektrum; fra diskussionen om befiel-

sesteologien, økumenen og præsternes påklædning til en vurdering af de seneste landdagsvalg og til det gådefulde ved, at prinsesse Caroline af Monaco har fået sit ægteskab kendt ugyldigt. »Selv den hellige rota« (den øverste kirkelige ægteskabsdomstol; red.) »må dog kunne indse«, skrev en indigneret læserinde fra Bayern, »at man ikke bør belønne et

»liv som luder« med en sådan afgørelse«.

I kirkebladene nr. 12 fra 24. marts var hele fire af bladets 32 sider viet læserbreve. Blandt læserbrevskriverne var også kardinal Höffner af Köln, der roste Regensburgerbladet for dets »begejstring for kirken«. Kardinalen skrev blandt andet: »Det er af stor betydning i en tid, der er så fuld af kritik«.

Børnetræf 85

Hej Kære Myreven!
Du skulle tage med på Børnetræf '85
i weekenden 23.-25. august!

Det bliver alletiders weekend; vi skal allesammen sove sammen i nogle store telte, sammen med alle dem vi kender.

Vi skal lave en masse sjove ting: løb i skoven, synge, lege, spille bold, holde en rigtig olympiade og mange andre ting.

Om aftenen varmer vi os ved det store lejrball, mens nogle af os optræder for hinanden.

Sidste gang var vi langt over hundrede børn!

Bare vi kan blive endnu

flere denne gang, fordi mange myrer - meget muntert!

Snak med dine venner i KUK eller i klassen, og spørg dem om de ikke også har lyst til at tage med.

Allerede nu kan du og alle dine venner tilmelde jer årets sjoveste weekend.

Der er tilmeldingsblanket bag i bladet.

I kan også få sendt nogle flere ud, hvis I ikke har nok.

Så skal I bare ringe til Hanne eller Carina på DUKs sekretariat, tlf. 01-20 63 63.

Hvis du har nogle spørgsmål må du meget gerne ringe til Danmarks Unge Katolikker, tlf. 01-20 63 63 eller til Kjeld Lundorf, tlf. 01-23 80 79.

Mange myrehilsener!

Nåh ja forresten! Vi skal også sende 200 balloner, som er fyldt med helium, op i luften - én ballon for hver af alle børnene. Det bli'r skægt!

Danmarks unge katolikker

Ungdomskonsulent Sr. Hildegard fortæller engageret om DUKs store årsprojekt

Peter Tantholdt-Hansens udviklingsarbejde blandt indianere i Peru

af Kjeld Lundorf

For nogle år siden havde jeg sammen med min klasse på Institut Sankt Joseph kontakt med Peter Tantholdt-Hansen. Vi skrev sammen med ham; vi samlede ind til ham.

Det var sådan, at jeg fik ideen, da det viste sig at DUK havde et lille overskud i år. Tænk, hvis DUK kunne lave et projekt, hvor man i et år »adopte-rede« Peter Tantholdt-Hansen og hans arbejde blandt indianerne i Peru. Og tænk, hvis man kunne bruge noget af overskuddet til sådan et projekt.

Ud over vor egen næsetip

Derfor glædede det mig meget, at Årsmødet besluttede at DUK og alle medlemmerne skal bruge megen tid og kræfter på at arbejde med Peter Tantholdt-Hansens arbejde i Peru. Årsmødet besluttede endda, at et større beløb af overskuddet skal gå til hans arbejde.

Ja tænk, det er første gang, at DUK beslutter, at et overskud skal bruges til noget andet end os selv. Nu ser vi ud over vor egen næsetip!

Spillede engang på landsholdet

- Jeg vil også fortælle lidt om Peter Tantholdt-Hansen.

Peter blev som ung uddannet som jurist. Under sine studier var han kendt som håndbold- og basketball-landsholdsspiller. En tid arbejdede han som advokat i Nordjylland. I 1958 besluttede han at blive jesuit og i 1966 rejste han til Peru for at hjælpe de fattige og undertrykte indianere.

Hvad er det der gør, at Peters arbejde er så spændende?

- Jo, Peter prøver at hjælpe indianerne, som er bønder, at udnytte deres jord bedre. Han prøver at lære dem et håndværk.

Han hjælper dem med

at starte en fælles indkøbs- og salgsorganisation. På den måde kan de købe og sælge deres varer uden om mellemhandlerne og de store multinationale selskaber. På den måde får bønderne lidt penge mellem hænderne og så vil undervisning og lægehjælp ikke længere være ukendte begreber for dem.

Hvad kan alle vi, som er medlemmer af DUK gøre, for at gøre dette projekt levende; noget andet og mere end bare noget fint på et stykke papir?

»Allerførst vil jeg da sige, at det ville være fint om menigheder og andre grupper kunne være med til at støtte dette gode projekt.

Jo, vi kan gøre meget! I KUK'erne: loppemarkeder, arbejdsdage og weekends, osv.

På lejrerne: arbejde og solidaritet!

I hverdagen: bøn, arbejde og solidaritet!

Ungdomslejr i stedet for planlagt Juniorlejr 2

Tag med på DUK's nyeste tilbud - ungdomslejr på Ømborgen fra 16 år og opefter.

På grund af svigtende tilmelding er DUK's juniorlejr 2 aflyst, men alt er klappet og klart til en spændende og anderledes lejr på Ømborgen fra den 22.-31. juli. Vi prøver kræfter med årets tema

»Kald til liv og tjeneste« gennem mange forskellige aktiviteter: tømmerflådebygning- og sejlads, stilhed, grillaften, totalteater, altertavlevævning, fisketur, talentaften og meget mere.

Er du fra 16 år og opefter er dette her lige noget. Har du børn, så tag dem med. Har du ferie fra den 22.-31. juli så tag med.

Har du ikke, så tag fri til årets lejr. Du skal blot tilmelde dig inden den 1. juli på tilmeldingsblanketten i lejrtillægget i »katolsk orientering« under rubrikken J 2. Har du ingen blanket, så ring til DUK's sekretariat på tlf. (01) 20 63 63 og rekvirér.

Lejren koster 600 kr. + 90 kr. for fællesrejse (dog 150 kr. for deltagere over 25 år). Du kan søge om tilskud til din deltagelse på DUK's sekretariat.

Kærlig hilsen

Nik, Stephan, Jan, Gitte, Trine, Dorte, Lene, Lisette, Michael, Pia og Thomas.

Jubilate Deo søger nye medlemmer

Ungdomskoret Jubilate Deo søger nye medlemmer til begyndelse efter sommerferien.

Har du lyst til at synge, har du en lille tone i livet eller har du måske et instrument du spiller på og har du lyst til at tage ud og synge i Storkøbenhavns menigheder til børne-, ungdoms- og familiemesser, for at lære dem nogle nye rytmiske sange og messer, - så er Jubilate Deo måske noget for dig.

Ud over menighedsbesøgene regner vi med at lave en koncertaften i løbet af efteråret eller

vinteren 85/86, hvor vi synger en masse firstem-mige sange, til fordel for DUKs årsprojekt for Peter Tantholdt-Hansens arbejde i Peru.

Vi øver hver tirsdag aften kl. 19.30 i kapellet bag Sct. Augustins Kirke, Jagtvej 183, 2100 Kbhvn. Ø.

Har du lyst til at starte eller er du en lille smule nysgerrig for at høre mere, så ring til Malene Olsen, 02-98 96 26 eller Kjeld Lundorf, 01-23 80 79.

Vi ses efter sommerferien!

Idé-hefte

DUK udgiver snart et idéhefte, fyldt med gode ideer og forslag til hvad man kan gøre i forskellige grupper, klasser m.v. for at være med i årsprojektet.

Hæftet vil snart blive udsendt. Hvis du ikke modtager det, kan du bestille det på DUKs sekretariat, tlf. 01-20 63 63, ml. 9 og 15.

Den forhenværende landsholdsspiller Peter Tantholdt-Hansen viser indianerbørn, hvad man kan med en bold.

Valfart

til Vor Frue af Øm

søndag den 2. juni 1985. Tema for årets valfart:

»Kald til liv og tjeneste«

Valfarten begynder kl. 11 med valfartsvandring og Maria-andagt. Efter andagten lejlighed til at modtage bodens sakramente. Frokost kl. 12.30. Lettere smørrebrød og drikkevarer kan købes på stedet.

Kl. 14.00 højmesse med biskop Martensen som hovedcelebrant. Støt valfarten. Køb et Øm-valfartsmærke. Tak! På gensyn i Øm den 2. juni.

Øm-valfartskomite.

International økumenisk arbejdslejr

Den 6.-21. juli afholdes en international økumenisk arbejdslejr i et stort naturområde nord for Ebeltoft. Lejren har som tema »at bede og arbejde«. Det er vor intention at gå på opdagelse efter hemmeligheder, som skjuler sig i en livsform, hvor bøn og arbejde integreres.

Arbejdet består i at rydde op i skoven, hvor

der senere søges bygget et retrætecenter.

Oplysninger hos lederne: Runa Damsager og Jakob Frandsen, 01-74 98 73 eller Det økumeniske Center, Kløvermarksvej 4, 8200 Århus N, 06-16 26 55, som modtager tilmeldinger senest 1. juni.

Runa Damsager
Jakob Frandsen

Stadig plads på økumenisk lejr i Øm

Eva Nordentoft

Økumenisk lejr i Øm har stadig ledige pladser, men det er tiden nu at tilmelde sig. Lejren foregår i tiden 15. til 22. juli. Lejrens tema bliver »Åbenbaring, Drøm og Profeti«. Blandt foredragsholderne er Anne Sofie Seidelin og Eva Nordentoft.

Lejren er både en ungdoms-, familie- og allelejr. Børn er velkomne, og alle inddrages efter tur til børneprogrammet.

LONG-PLAYING GRAMMOFONPLADE

PAVE JOHANNES PAUL II signeret

A-SIDE
Annus Sanctus
Redemptionis
Formula d'Apertura
della porta Santa e
Omelia del Santo Padre
Giovanni Paolo 2
pronunciata in San
Pietro il Marzo 1983.

B-SIDE
Lumen Christi
Suite Sinfonica di
Alberico Vitalini orchestra
e coro »San Gabriele«
diretti Dall'Autore.

Pr. stk. kr. 59.50

(excl. porto. V/1 stk. kr. 10.-)

Af hvert solgt eksemplar betales kr. 10.- til »Caritas Danmark«. Beløbet bedes venligst indsendt v/ check eller pr. giro til konto nr. 1 28 97 72.

Venlig hilsen
KH TRADING
02-42 33 66

Pastor Henry Borghols har fejret 50 års præstebubilæum

Pastor Henry Borghols

Den 20. april fejrede pastor Henry Borghols 50 årsdagen for sin præstevieelse.

Pastor Borghols er født 1909 i Holland. I 1935 blev han præsteviet i Paris, og allerede året efter drog

han mod nord. Under krigen var pastor Borghols præst i Thorshavn, så den tid, der for os var de onde år, blev for pastor Borghols gode år. Menigheden var stor på grund af de allierede tropper, og den smukke natur, stilheden, turene på havet fra ø til ø passede fint for naturmennesket, pastor Borghols.

Senere har pastor Borghols været præst forskellige steder i Danmark af kortere varighed, men det var Nyborg, der blev hans by. I 21 år virkede pastor Borghols her som sognepræst. Så holdt pastor Borghols op og blev emeritus, men kun i teorien, for i praksis er han i fuld gang.

Han vikarierer, hvor der er brug for ham, og det

er der hele tiden! Han gør det med glæde, og utvivlsomt er disse vikariater en væsentlig grund til, at pastor Borghols virker langt yngre end mange andre i hans alder.

Festdagen

Selve dagen, den 20. april, fejrede pastor Borghols med sine 5 søskende (hvoraf en broder er præst og en søster nonne) i Holland.

Men menigheden i Nyborg ville også fejre deres

O Herre, lær os yde - at nyde er så let!

At gavne, hjælpe, dele - og ikke blive træt.

Da kommer i vort indre dit skønhedsrige frem.

Vi ved, vi er på vejen - vi går mod glædens hjem!

E.A.

Skt. Knud Lavard valfart 7. juli

Søndag den 7. juli afholder menighederne fra Slagelse, Kalundborg, Holbæk og Ringsted den årlige valfart til Skt. Knud Lavard, der jo som bekendt er Sjællands værnehelgen. Alle sjællandske katolikker indbydes derfor særligt og opfordres til at være med.

Der indledes med en højtidelig messe i Skt. Knuds Kirke i Ringsted kl. 10.30. Efter messen spises den medbragte frokost, hvorpå man i privatbiler kører de 12 km til Haraldsted kirke. Herfra går processionen de små 500 meter til kapelruinen.

Også besøg i Skt. Bendts kirke

Kapellet blev i sin tid bygget over det sted, hvor Knud Lavard i 1131 led martyrdøden. Her holdes

Radio- og TV-nyt

Musik af Leif Kayser

Grundlovsdag den 5. juni indledes P2's Musikaften kl. 20 med en koncert, hvor Aalborg symfoniorkester dirigeret af Peter Ernst Lassen spiller et af Leif Kayser's ungdomsværker, koncertouverturen »Kong Christian stod«, komponeret i 1940.

Koncerten slutter med Kayser's orkestervariationer over »Højt på en gren en krage«.

John Lundorf

en kort andagt, hvorpå alle vender tilbage til Ringsted for at aflægge et kort besøg i Skt. Bendts kirke hvor Knud Lavard blev skrinlagt og nu ligger begravet. Der sluttes af med kaffebord, som Skt. Joseph-søstrene arrangerer.

Valfarten finder i år sted senere, end man plejer, så Åsebakkevalfarten, Kristi Legemsfest og Knud Lavard Valfarten ikke skal »falde oven i hinanden« og for dog at holde regning med skrinlæggelsesdagen den 25.

juni, siger pastor Stephen Holm. Men til trods for, at ferien er begyndt, håber

og tror vi på god tilslutning og glæder os til at se så mange som muligt.

Plade med paven

I 1983 produceredes med eneret for Vatikanet en longplaying grammofonplade med og signeret af pave Johannes Paul II. A-siden viser et portrætfoto af paven trykt direkte på pladen. Pladen koster 59,50 kr. + forsendelse (ved 1 stk. 10 kr.) KH

Trading aps, der sælger pladen, vil skænke 10 kr. af hver solgt plade til Caritas Danmark. A-sidens titel er Annus Santus Redemptionis og B-siden »Lumen Christi«. Også B-siden har trykt et billede af paven, som ser ud over Peterspladsen.

Stillinger

Sankt Knud Lavard Skole, Lyngby

søger børnehaveklasseleder (dgl. 8-11, 15,84 løntime/uge).

Sankt Knud Lavard Skole er en selvejende katolsk kristen fri grundskole med ca. 240 elever fordelt i BH-klasse, 1.-10. klasse og med 22 lærere.

Da vores gode BH-klasseleder gennem 5 år er overgået til socialt arbejde, ønsker skolen derfor en ny BH-klasseleder, som loyalt vil indgå i skolens samarbejde med elever, forældre og lærere om at skabe et godt kristent miljø - et kreativt lærerigt samvær.

Ansættelse j.v.f. overenskomst mellem FGL og Foreningen af katolske skoler i Danmark.

Skriftlig ansøgning med anbefalinger og eksamensbevis stiles til: Best. for Sankt Knud Lavard Skole, Toftøbæksvej 30, 2800 Lyngby inden den 15.6.85. Evt. tlf. til skoleleder Gert Ørsted Andersen, 02-87 62 40 dagl. 13-14.

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.
Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.
Giro 04 04 39 79.

Møder og arrangementer

At tolke Kristus i dag

To oplæg af Kaare Osorio onsdagene d. 29. maj og 5. juni hos St. Josefsøstrene, St. Hansgade 28. Messe kl. 19 og oplæg ca. kl. 19.30. Alle er velkomne.

Vestsjælland kalder

til Kristi Legems procession i Slagelse 9. juni.

Søndag den 9. juni fejres i vort bispedømme Kristi Legems og Blods fest, den store fest til ære for altrets sakramente. Den søndag samles de vestsjællandske menigheder, dvs. Slagelse, Kalundborg, Holbæk og Ringsted, til festlig messe i Vor Frue Kirke i Slagelse kl. 10. Efter messen vil vi i procession med det hellige sakramente drage ud i det fri og således offentligt bekende vor tro på vor i altrets sakramente nærværende Herre og Mester og nedbede hans velsignelse over vore sogne. Processionen afsluttes i kirken og med takkesangen »Te Deum« og sakramental velsignelse.

Selvfølgelig er enhver, også fra andre sogne, hjertelig velkommen til at fejre denne store dag sammen med os.

P. Stephen Holm

Kristi Legems- og blods fest torsdag den 6. juni

Traditionen tro indbydes Storkøbenhavn katolikker til i fællesskab at fejre denne festdag i Sct. Therese Kirke, Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

(S-tog til Hellerup station, eller bus nr. 21 til Bernstorffsvej, nr. 24 til stoppestedet Tugborvej, eller bus nr. 27 næsten til døren).

Kl. 19.30 koncelebreret bispemesse med efterfølgende procession i Rygaards park.

Salmebog bedes medbragt. (Lovsang).

Velkommen i Sct. Therese Kirke!

Menighedsrådet

Midsommertræf på Magleås

Skt. Hans-aften den 23. juni

Styrelsen for Magleås Inviterer katolikker til at lægge vejen omkring Magleås Skt. Hans-aften.

Fra kl. 19.30 til 20.30 vil der være kaffe/saftvand med brød i stuerna.

Voksne kr. 20.-.

Børn gratis.

Kl. 20.45 Skt. Hansbål med båtale af pastor Jørgen Hvild.

Men er velkommen til at spise sin medbragte aftensmad på havens plæner (vi håber på godt vejr).

På gensyn alger
Magleås Styrelse

Symaskiner til Øm

I forbindelse med det kommende børne/ungdomsarbejde på Øm vil det være værdifuldt, om »Ømborgen« ville kunne stille symaskiner og en skrivemaskine til disposition for sine lejere.

Vi tillader os derfor at spørge alle læsere af »k.o.« om der i læserkredsen skulle være robuste, men måske uvirksomme symaskiner/skrivemaskiner, der kunne blive til gavn og glæde for alle de, der kommer på »Ømborgen« - sidste år blev det til 8.025 døgnovernatninger.

Kontakt venligst undertegnede, der på Ømstyrelsens vegne siger Dem hjertelig tak for Deres omsorg og interesse.

H.O. Poul Pedersen
Bøgebjergvej 11, 8600 Silkeborg
Tlf. (06) 83 63 60

DERES BEDEMAND

ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ

01 - 69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Sønderjysk menighedstræf

i Tønder, Markgade 28, søndag d. 16. juni.

Kl. 12: Fælles frokost med medbragt mad og drikke.

Kl. 15: Oplæg til samtale ved formanden for Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund John S. Lundorf:

Medlebevidsthed - Medlekundskab med særligt henblik på lokalradio og nærradioer.

Kl. 17: Messe i kirken, Ribelandevej 41.

Lungholmstævne

søndag den 18. august.

Program: kl. 10.30 Gudstjeneste med Biskop Hans L. Martensen.

Kl. 11.45 Frokost (medbragt mad).

Kl. 12.30 Konkurrence for store og små.

Kl. 15.00 Afsluttende andagt.

Alle katolikker på Lolland-Falster og Syd-sjælland inviteres.

Denne søndag er der ingen gudstjeneste i kirkerne på Lolland-Falster. Lørdagsaftengudstjenesterne: Alle 3 steder: kl. 19.00.

Menighedsrådene

»Abbednæs« - Huset ved søen

Det er en glæde for Ømstyrelsen at kunne oplyse, at »Abbednæs« nu er færdigrestaureret og i dag fremstår, som da det blev bygget, som et hyggeligt lille feriehus på kanten af Mosø.

Det har indlagt elektricitet, vand, varme og toilet, det har sengeplads til 6 personer og har egen vej til huset, idet det udlejes uafhængigt af og uden kontakt til »Ømborgen«.

Prisen er sat til 125.- kr. pr. døgn alt inclusive. Har man interesse i kortere eller længere perioder at leje »Abbednæs« til rekreation, re-trætte eller ferie i overensstemmelse med stedets intentioner, så kan henvendelse foretages til

Margrethe Mørck Pedersen
Bøgebjergvej 11, 8600 Silkeborg
Tlf. (06) 83 63 60

På Ømstyrelsens vegne
H.O. Poul Pedersen
formand

Det sker på Magleås:

Lørdag den 1. til søndag den 2.6.

Møde afholdes af S.A.S. orienteringsklub.

Mandag den 3. til fredag den 7.6.

Nordiska Institutet for Samhølsplanering, Stockholm, holder møde.

August retræter

Der afholdes 2 retræter på Magleås i august måned, begge under ledelse af pater Paul Keller S.J.

1. 15.8.85 kl. 19 til 19.8. kl. 10 (helt stille).
Kr. 550 e/v, kr. 490 d/v (K. Karteuser).

2. 19.8.85 kl. 19 til 22.8. kl. 19 (almindelig).
Kr. 465 e/v, kr. 430 d/v.

Tilmeldelse Sr. Madeleine Eugenie, Assumptionsklostret, Bernstorffsvej 54, 2900 Hellerup, skriftligt senest den 8. august. Betaling ved ankomst til Magleås (fru Winther).

Retræte på Dalum Kloster

for herrer afholdes i tiden mandag 19/8 -85 kl. 17.00 til lørdag 24/8 -85 efter morgenmad.

Retræteleder: Prior Frans van Haaren, OCSO. Emne: Forsoning.

Pris for eneværelse: kr. 650 + tilmeldelsesgebyr kr. 75.-, som kan indbetales på postkonto nr. 9 27 08 33 Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg.

Der ydes tilskud til opholdet.

C.P. Tontü, København. Børge Ollendorff, Kolding. Edv. Gothen, Svendborg. Børge Blans, Silkeborg.

Vedr. ny retræteleder
Ved retræteudvalgs mødet torsdag den 28/3 d.å. på Dalum Kloster blev Børge Blans, Silkeborg valgt til ny retræteleder for Dalum-Retræten efter Jens H. Simonsens død den 22/3 1985.

Diverse

Den nordiske valfart til Lourdes

3. - 9. juli 1985. OBS: datoændring.

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel .....kr. 4.950.-

Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« .....kr. 4.500.-

Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.

Læger, sygeplejersker, saramitter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteen
Børsevej 25, 2900 Hellerup
Telefon 01-65 63 41

eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.
telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

DUK Kalender

Sommerlejr: Der er stadig ledige pladser på DUK's sommerlejr. Ring til sekretariatet efter en lejr brochure.

Børnetræf den 23.-25.8. 85 på Myretuen/Bastrup. For 7-13 årige. Sang, leg, musik, myresjov, fuglekvidder, solskin, opsendelse af balloner, lejrball, messe, løb, olympiade og meget mere. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 9.8. 85.

Skoleweekend den 13.-15.9. 85 på Ømborgen. For alle katolske elever i 6. klasse. Der er udsendt indbydelse til de katolske skoler. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 30.8. 85.

Ledertræning den 27.-29.9. 85 på Ømborgen. Yderligere oplysninger kommer senere. Pris 100,00 kr. og 90,00 (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 13.9. 85.

Troslærerkursus den 14.-20.10. 85 på Ømborgen. For alle jø, der er blevet konfirmeret/firmet i foråret 1985.

Pris 350,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 13.9. 85.

Juniorweekend den 15.-17.11. 85 på Ømborgen. For 14-18 årige. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 1.11. 85.

Medarbejderledertræning den 29.11.-1.12. 85 på Bissrup. For HB, sekretariat, DUK-udvalg, DUK-repræsentanter og DUK-redaktioner.

Ledertræningen er gratis og alle rejseudgifter refunderes (DSB 2.kl.).

Tilmeldingsfrist den 15.11.85.

P.S.! Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer.

Pris 90,00 kr., dog 150,00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90,00 (150,00) refunderes ved billigste rejsesåde (DSB 2. kl.)

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: _____

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Menighed: _____

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

**LØGUM
KLOSTER
HØJSKOLE**

Forstanderpar: Rita og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m. Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

BENZONS BEGRAVELSESFORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

**DØGNVAGT:
01 - 86 60 56**

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt. Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Aut. el-installatør

**EL MOGENS
LARSEN**

Ramshøjvej 6200 København: 622530/622531

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Murermester- og entreprenørforetning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6
Ålborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Kristenforfølgelse i Sri Lanka?

Mannar (KIPA) - Fra Indien er der kommet meddelelse om, at der for nylig har fundet en sand folkeudvandring sted fra bispedømmet Mannar på øen af samme navn, der hører til Sri Lanka. I de fleste sogne har mange mennesker forladt deres hjem og er flygtet ud i junglen eller mod nordvest til den indiske forbundsstat Tamil Nadu på fastlandet.

Efter at en stedlig præst, p. *Bastian* 6. januar blev myrdet i sin præstegård af sikkerhedsstyrker, er talrige præster af militæret blevet rådet til at forlade deres sogn.

Massakrer udført af militæret

For kort tid siden omringede sikkerhedsstyrker landsbyen Pesalia på øen Mannar. Landsbyen blev gennemført og diakonen og en præstestuderende, der hjalp præsten i hans arbejde, blev taget med af sikkerhedsfolkene efter at være blevet gennempryget i menighedens påsyn. I to dage blev de derefter udsat for mishandling, og

man lod dem forstå, at det var bedre for dem at opgive arbejdet i sognet.

Næsten alle beboerne fra landsbyerne Thalaimannar, Pesalai, Thalvpadu i bispedømmet Mannar har søgt tilflugt i den indiske forbundsstat Tamil Nadu; men også fra selve Mannar, Pallimanai, Adampan og Alkattively er mange flygtet, og der er ikke længere nogen præster i de otte sogne.

En præst, der er flygtet til Jaffna, har fortalt, at befolkningens motiv til flugten er frygten for de væbnede sikkerhedsstyrker. Denne frygt er aldeles berettiget, da militæret i den senere tid har anrettet utrolige massakrer blandt civilbefolkningen. Ligene af de myrdede er hver gang blevet udstillet offentligt, og de overlevende kvinder er blevet voldtaget.

Mannar er for øvrigt den ø, hvor 500 mennesker blev martyrer for deres tro. Den hellige *Frans Xavier* (d. 1152) havde forinden besøgt dem og styrket dem i deres tro.

40 årsdagen for krigens afslutning

Billedet til venstre er fra den tidligere tyske koncentrationslejr Dachau, hvor katolikker har opført et kapel indviet til Kristi dødsangst. Her mindedes man søndag den 5. maj 40-årsdagen for afslutningen af Den anden Verdenskrig under en valfart med bøn for fred og forsoning blandt alle folkeslag. Gudstjenesten blev ledet af Münchens ærkebiskop Friedrich Wetter sammen med tre præster, der tidligere var fanger i koncentrationslejren. Foto: KNA.

35 års stadige undertrykkelse af ordener i Tjekkoslavakiet

Rom (KIPA) - Foreningen af alle ordenssamfund generalforstandere har i anledning af 35 årsdagen for undertrykkelsen af ordenslivet i Tjekkoslavakiet nedlagt en skarp protest mod kirkeforfølgelsen og begrænsningen af religionsfriheden i Tjekkoslavakiet.

Efter at generalforstandernes erklæring var blevet offentliggjort, blev den ad diplomatisk vej tilstillet den tjekkoslaviske regering. Erklæringen spiller også på den kendsgerning, at det den kommende 1. august er 10 år siden, at Helsinki-aftalen blev underskrevet.

Overgrebene 14. april 1950

Ordensforstanderne appellerer i deres erklæring til alle de underskrivende stater - også Tjekkoslavakiet - om at respektere principperne for menneskerettighederne og sam-

vittigheds- og religionsfrihed. Endvidere solidariserer de sig med alle ordensfolk i Tjekkoslavakiet, der natten mellem 13. og 14. april for 35 år siden blev berøvet mange af deres rettigheder: De måtte fremover ikke længere leve sammen i fællesskaber, ikke længere udøve deres præstelige funktioner, ikke længere tage aktiv del i deres lands sociale, kulturelle og religiøse liv. Det blev dem også forbudt at eje ordenshuse, at forvalte sogne, at prædike og undervise.

Ordensforstanderne fremhæver, at ordenslivet har efterladt uudslettelige spor i ethvert land, og dets bidrag til et lands sociale, økonomiske og kulturelle liv, men naturligvis især dets religiøse liv, er betydeligt.

Omtrent samtidigt med offentliggørelsen af ordensforstandernes erklæring bragte det italienske katolske tidsskrift »Prospettive nel Mondo« en liste over cirka 120 personer, der er forfulgt af regimet i Tjekkoslavakiet. Blandt disse er der en række af præster og ordensfolk. To af de forfulgte præster, p. *Premysl Coufal* og p. *Pawel Sranda* er blevet torteret og myrdet af det tjekkeske hemmelige politi. Navnelisterne med forsvundne og myrdede modstandere af den tjekkeske regering er ad hemmelige kanaler nået til Vesten.

»Prospettive nel Mondo« omtaler også ægteparret *Jindriska* og *Karel Korinek*, der på grund af angiveligt »religiøst vanvid« er indlagt på et psykiatrisk hospital på ubestemt tid.

Hemmelig påskefest

I dokumentet som er offentliggjort af det italienske tidsskrift rettes der desuden en appel til alle om at give oplysninger om den skæbne, der er overgået p. *Vaclav Kronfrst* og yderligere 13 ordensfolk,

der er forsvundet i forskellige dele af Tjekkoslavakiet, efter at de var blevet beskyldt for at tilhøre en hemmelig orden.

Tidsskriftets redaktør *Gianpaolo Cresci* skriver i en kommentar, at offentligheden har ret til at erfare den tragiske virkelighed om den tjekkeske politistat, hvor den stille uges gudstjenester og påskefesten i år måtte fejres i hemmelighed på grund af den nye bølge af forfølgelser, der skyller hen over landet.

Bispedømmets valgstyrelse nedsat

Pastoralrådet har udpeget følgende til at udgøre bispedømmets valgstyrelse i forbindelse med de kommende valg 20. april 1986:

Béla Hoyos, pastor *Jørgen Erichsen*, sr. *Hildegard Madsen*, *Erik Marcussen* og *Ellen Møller*. Generalvikar *Ib Andersen* vil fungere som rådgiver.

Valgstyrelsens arbejde består bl.a. i at opstille en

slags valgkalender, d.v.s. en liste med tidsfrister, der skal overholdes. Desuden skal styrelsen skrive ud til de lokale valgstyrelser og sørge for at de foreslåede kandidater fra menighederne er indforstået med opstilling. Styrelsen er også rådgivende i forhold til de lokale valgstyrelser, og om fornødent skal styrelsen behandle klager. *kk*

Protest mod levnedsmidlers systematiske ødelæggelse

Rom (KIPA) - Den østrigske biskop, *Alois Wagner*, vicepræsident for det pavelige råd »Cor Unum« kritiserer den systematiske tilintetgørelse af levnedsmidler i de vestlige lande. Det er ganske utilgiveligt, at man i en verden, hvor tusinder sulter ihjel, hver dag betaler for tilintetgø-

relsen af overskudslagre. Biskoppen minder om pavens ord til de italienske landmænd, om at det er bydende nødvendigt at finde muligheder for at udveksle landenes produkter, så at tilintetgørelsen af levnedsmidler forhindres. Dette krav bør tages alvorligt, så at verden forstår, at

en sådan handling grænser til vanvid.

Den østrigske biskop foreslår, at stat og kirke samt private foretagender hjælper med til at sende alle overflødige levnedsmidler til områder ramt af sult. Der skal nytænkning til for at gøre en øjeblikkelig indsats mulig.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling: Vesterbrogade 28, 3., DK-1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Giro: 5 00 14 71, Ansvarstiftelsen, katolsk orientering, Bredgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarain, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Høistad Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præm (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Næste nummer udsendes den 12. juni

katolsk orientering

Pastoralrådsmødet, side 2-3
Knud den Hellige, side 5
Pavens seneste rejse, side 6-7
Ungdomssjælesorg, side 9

Biskoppen til pastoralrådet:

Lægfolk må påtage sig flere opgaver i kirken

Hvis vi ikke kan få ret mange præster fra udlandet, og såfremt præstekandidaternes antal ikke vokser betragteligt, så kan præsterne ikke længere dække de vante behov, fremgik det af biskoppens oplæg om præstesituationen i bispedømmet til pastoralrådet på Sostrupmødet. Der er så kun én mulighed tilbage sagde biskoppen, nemlig at flere af de opgaver, som præster hidtil har varetaget må overdrages til ikke-præster, kombineret med at nogle menigheder må blive slået sammen, sådan som vi allerede ser det adskillige steder.

Ikke præster nok
Det er indlysende, at der ikke er præster nok til alle de menigheder, der hidtil har været vant til at have fastboende præst. Det er også et problem, at nogle præster kan blive slidt ned i løbet af 10 til 20 år på grund af for meget arbejde.

Derfor er det rimeligt, at lægfolk må aflaste i opgaver, som de skønnes at kunne løse lige så godt, så præsternes tid og kræfter kan spares til det, man må regne for det mest præstelige og præsteligt nødvendige.

I de følgende år vil der opstå vigtige spørgsmål,

som jeg gerne vil drøfte med både pastoralrådet og præsterådet, sagde biskoppen videre. Det bliver spørgsmål, om hvordan vi på den mest hensigtsmæssige måde skal lave nye inddelinger i landet, og på den mest hensigtsmæssige måde slå menigheder sammen. Det andet, man ubetinget må komme ind på, er nye tjenester i kirken, dvs. tjenester lægfolk kan overtage.

Uddannelse

Hvis lægfolk skal sættes ind i flere tjenester, så får vi også brug for flere uddannelsessteder, for lægfolk er jo bundet af deres civile arbejde og familie og kan ikke rejse på lange kurser i udlandet. Det stiller spørgsmålet, om det ville være muligt at få oprettet danske kursussteder med uddannelsesmuligheder, så lægfolk, der vil påtage sig en større kirkelig tjeneste, kan få en mere grundig uddannelse.

kk

En pige rækker spontant pave Johannes Paul II sin trutmund ved hans ankomst til lufthavnen i Luxembourg den 15. maj. Inde i bladet bringer vi et længere referat af pavens besøg i Holland, Belgien og Luxembourg.

Demokraterne i Nicaragua bifalder udnævnelser af ny kardinal

Rom (KIPA) - Den demokratiske oppositions præsidentkandidat, dr. *Arturo Cruz* bifalder ærkebiskop *Miguel Obando y Bravos* udnævnelse til kardinal af Managua.

Cruz meddelte i Bonn, at han anser denne udnævnelse for en støtte for den

nicaraguanske kirkes bestræbelser for at få en dialog i gang mellem den nicaraguanske bispekonference og den sandinistiske regering og for udvidede fredssamtaler, som de fire contadorastater, de stedlige regeringer og kirken skal tage del i.

Vicedirektør forlader L'Osservatore Romano efter 2 års ansættelse

Rom (KIPA) - Efter eget ønske forlader vicedirektøren for Vatikanets dagblad »L'Osservatore Romano«, *Gianfranco Swiderscoschi*, efter to års ansættelse bladet.

Den 48-årige polske journalist blev i juni 1983 af paven udnævnt til at

efterfølge Don *Virgilio Levi*, der måtte tage sin afsked efter at have skrevet en kommentar til pavens anden rejse til Polen.

Der foreligger ingen officiel forklaring på, hvorfor Swiderscoschi nu forlader »L'Osservatore Romano«.

Rom idømmer Boff et sabbatår til at besinde sig i tavshed

(KNA) - De, der mente - og det var der også mange i Vatikanet, der gjorde -, at troslærekongregationens læremæssige dom 13. marts, var det sidste ord i »Boff-sagen«, blev overraskede over de disciplinære forholdsregler, som Vatikanet iværksatte 9. maj.

Knap to måneder efter, at kardinal *Ratzingers* autoriteter på troens område havde slået, fast, at *Leonardo Boffs* bog om »kirke, karisme og magt« indeholdt enkelte farlige teser, der er en trussel mod den rene katolske troslære, fik den berømte brasilianske teolog pålagt

visse indskrænkninger i sin virksomhed.

Uddybende studier i teologi

Vatikanet har pålagt Boff et års »religiøs tavshed«, som han skal benytte til uddybende teologiske studier. I samme tidsrum har han intet redaktionelt ansvar ved det betydende brasilianske kirkelige tidsskrift »REB«, ligesom han i samme tidsrum ikke må undervise eller offentliggøre noget. Samtidig mindes han om, at han, der er franciskaner, ligesom alle andre ordensfolk er forpligtet til at

forelægge sine bøger og artikler for sin ordensforstander til godkendelse, inden offentliggørelsen.

Disse disciplinære forholdsregler, som den 47-årige brasilianske teolog har accepteret, blev fra troslærekongregationen og kongregationen for ordensfolk og sekularinstitutter tilstillet franciskanernes ordensforstander, p. *John Vaughn* i Rom. P. Vaughn videregav ordren med visse modifikationer til sin ordensbroder p. Boff. Det er således franciskanerkurien, der har fastsat tidsfristen for Boffs tavshed, mens Vatikanet

havde ladet dette spørgsmål stå åbent.

Hvad Boff vil foretage sig i løbet af det kommende år, forlyder der endnu ikke noget om. I betragtning af, hvad det hele drejer sig om, er der nogle, der betragter Vatikanets indgreb som moderat. På den ene side vil man ikke blot affinde sig med, at Boffs bog nu er oversat til og udkommet på mange sprog, på den anden side har man hverken frataget Boff hans *missio canonica*, d.v.s. hans kirkelige bemyndigelse til at undervise, og

Fortsættes på bagsiden

Hvad er det væsentlige i befrielses-teologien?

Freiburg (KIPA) - *Odilo Noñ*, assistent ved seminaret for dogmatik ved universitetet i Freiburg, som ledes af professor *Johannes Branschen*, gav et kort svar på spørgsmålet om befrielsesteologiens væsen. Foredragsholderen var indbudt af det katolske tyske studenterforbund, som ugen i forvejen havde haft den mest prominente modstander af befrielsesteologien, kardinal *Alfonso Lopez Trujillo*, ærkebiskop af Medellín, Columbia, som gæsteforelæser.

Misforståelser om marxisme

En omfattende fremstilling var ikke mulig. Hovedgrundlaget for befrielsesteologien er:

- Kirkens tilstand i Latinamerika i dag.
- Befolkningens, især de fattiges situation.

- Det metodiske udgangspunkt, nemlig bedømmelsen af det latinamerikanske samfunds situation i tre trin (se - bedømme - handle) på grundlaget af en marxistisk analyse af samfundet.

Det sidste punkt ville have umuliggjort en diskussion, da europæere kun meget vanskeligt forstår den marxisme, der praktiseres i Latinamerika, fordi den i sin tid udgik fra den romansk-europæiske og ikke fra den tyske situation. Derfor finder vi her ikke en fortsættelse af vore mellemeuropæiske tanker om klassekamp og vold i den form, vi kender.

Befrielsesteologien er ikke noget, der er kommet udefra til det latinamerikanske samfund. Den er historisk betinget. Den har sin rod i den latinamerikanske kirkes historie, der har spillet en væsentlig rolle i udviklingen af det nuværende samfund.

Undertrykkelse - befrielse

Befrielsesteologien er ikke en eller anden basisgruppes opposition mod et kirkeligt hierarki; den omfatter som religiøs strømning alle befolkningslag, helt op til kardinalerne. Den fik et skub fremad, efter at det latinamerikanske bisperråd (Celam) i Medellín i 1968 og Puebla i 1979 havde udtalt sig for kampen mod fattigdommen.

Den indfødte befolkning i Latinamerika blev tvunget til at lade sig døbe,

da Spanien og Portugal koloniserede landet. Befolkningen blev slidt op i guld- og sølvminerne, som mellem 1503 og 1660 producerede mindst det tredobbelte af Europas ædelmetalreserver.

1492 bestod befolkningen af ca. 100 millioner indianere. I 1570 af ca. 10 millioner. Man supplerede arbejdskraften med neger-slaver fra Afrika. Økonomien blev fuldtændig indstillet på udlandet, d.v.s. Vesteuropa: eksport af landbrugsvarer og råstoffer, import af færdige varer. Dette muliggjorde kun en meget ringe industriel udvikling. Billig arbejdskraft udnyttedes. Købekraften var ringe. Overskuddet gik til udlandet. Kirken var statens instrument, og dens opgave var at kristne hele verden.

Populismen - en folkebevægelse

Den såkaldte »populisme« begyndte i Spaniens og Portugals nedgangstider, der samtidig var Englands opgangstid. Latinamerika opnåede uafhængighed. Den nye herskende klasse var kreolerne. De var som handelsfolk også orienteret mod udlandet, først England, senere USA. Kirken, som havde været imod uafhængigheden, fik mindre magt. Der fandtes ikke mere religionsundervisning i skolerne.

Efter verdenskrisen i 1930'erne begyndte man at opbygge et indenlandsk marked for at blive mere selvstændig, økonomisk mere uafhængig. Disse bestræbelser udgik fra nationalistiske, industrielle småborgere, arbejdere og bønder, som forsøgte at fortrænge de tidligere magthavere: import-eksport-klassen. Bevægelsen kaldes populisme. Modstanderne var f.eks. *Vargas* i Brasilien og *Peron* i Argentina.

Kirken stillede sig på populismens side og gav den legitimitet. Til gengæld fik den sine privilegier tilbage. Der undervisates igen i religion. Således kom kirken på vej ned i de sociale lag. Den oprettede nu også universiteter i Bogatá, Medellín, Sao Paulo, Rio de Janeiro, Buenos Aires og Cordoba. Katolske lægfolk grundlagde kristeligt demokratiske partier; der opstod

kristne fagforeninger. Kristen land- og arbejderdom sluttede sig sammen. 1955 oprettedes »Celam«. bisperrådet, og i 1958 »Clar« ordensfolks forbund.

Uddybende studier i teologi

Populismen søgte at udvikle national kapital og handel i forbund med arbejdere, bønder og byboere. Men efter 2. verdenskrig kom det store økonomiske opsving i USA og Europa, som oversvømmede Latinamerika med kapital, ødelagde indenrigsmarkederne ved hjælp af multinationale selskaber og skabte ny afhængighed ved at prioritere import og eksport højt. Priserne, især fødevarerpriserne steg voldsomt og skabte fattigdom blandt store befolkningsklasser. Samtidig skete en politisk forandring, idet der opstod radikaliserede strømninger i videnskab, politik og specielt i arbejderpolitik.

Afhængighedsteorien opstod: Vesten, det vil sige Europa og USA, er verdens centrum. Latinamerika er et U-land i periferien; og periferien kan ikke udvikle sig, fordi de væsentlige økonomiske strukturer bestemmes af verdens centrum. Kun en omfattende befrielsesproces kan sætte periferiens interesser igennem; og det forhindres igen ved militærets magtovertagelse. Men nu er udbytningen og undertrykkelsen blevet åbenbare. De bliver til en udfordring for mange kristne. Befrielsesteologien begyndte at udvikle sig og blev for første gang systematisk fremstillet i 1971 i *Gustavo Gutierrez'* bog »Befrielsesteologien«. Også blandt protestanterne findes denne strømning. *Emilio Castro*, generalsekretær for kirkernes økumeniske råd var en af dens grundlæggere.

Det lader til at befrielsesteologien kun kan arbejde med en dialektisk analyse. Kun ved at tydeliggøre modsigelserne i samfundet kan afgrunden mellem fattig og rig gøres synlig. På det grundlag stiller befrielsesteologerne Jesus som befrielse i midtpunkt. Basismenighederne arbejder i messiansk praksis. Her gælder kun spørgsmålet: »Hvem er min næste?«

Fra pastorallrådets møde på Søstrupe 11. 12. 1981

Omkring halvdelen af alle katolske præster i Danmark er lige ved eller over den normale pensionsalder. Det giver problemer for fremtiden, og dem må der gøres noget ved nu.

Biskoppens foredrag om præste-situationen

Biskoppen gav i sit foredrag om præstesituationen nogle eksempler på de problemer, som mange af vore menigheder allerede nu har med hensyn til præstebetjeningen.

I Fredericia, Esbjerg, Kolding, Haderslev, Åbenrå og Tønder havde menighederne tidligere hver sin egen præst, men nu har kun Esbjerg og Haderslev en fast præst under 70 år. I Kolding og Sønderborg er præsterne pensioneret, Åbenrå betjenes af *Ebbe Simonsen*, og Tønder betjenes i dag af sognepræsten fra Esbjerg, generalvikar *Lars Messerschmidt*. Fredericia betjenes af præmonstratenserne fra Vejle. Det er altså tre sogne uden fast præst og to præster over 70 år.

I Nordjylland har menighederne i Randers, Viborg og Aalborg hver en præst. Men i Ålborg må sognepræsten *Leo Kertz* også betjene Frederikshavn, hvor der er messe hver uge, samt Hjørring og Skagen. Det er absolut

for stort et område for en præst, men jeg må tilføje, sagde biskoppen, at der er meget god hjælp fra lægfolket.

Josef Michaeler C.S.R. rejser til sommer til ordenen i Næstved og forlader hermed Bornholm. Der ved er der ikke længere nogen fastboende præst. Pater *Frans van Haaren* fra Myrendal Kloster ønsker ikke at overtage den præstelige betjening af Bornholm, da dette arbejde ifølge klosteret vil ødelægge det liv, munkene flyttede til Bornholm for at leve.

Biskoppen nævnte også, at *Stephen Holm* fra Slagelse har et meget stort område at dække.

Andre præste-opgaver
Bispedømmet har også en række præster, som er beskæftiget med overregionale opgaver. Det drejer sig f.eks. om *ungdomspræsten*, som man ikke kan forvente har tid til andet. Det er også vigtigt, at en præst er stillet til rådighed på *Kateketcentralen*. Frem-

over må vi regne det for nødvendigt, at et par præster er knyttet til bispeskolekontoret, sagde biskoppen. Men der er også et stort behov for *skolepræster*, som kan hjælpe til på vore katolske skoler.

Flere diakoner?

Biskoppen ville lade spørgsmålet stå åbent, om vi får brug for at indføre diakoner i videre udstrækning. Der er i øjeblikket én diakon i bispedømmet, nemlig *Christian Gabrielson*, som virker på Færøerne.

Der er mange fordele ved at indføre det faste diakonat, bl.a. styrkes vedkommende ved et sakramente til den gerning, han bagefter skal udføre, sagde biskoppen. Men der er også betænkeligheder i vor danske sammenhæng, f.eks. har den gifte diakon en forpligtelse over for sin familie, og man kan jo ikke bare flytte rundt med ham.

Der er imidlertid en række opgaver i bispedømmet, som måske allerede skal udbygges. Det er gudstjenesteledere og gudstjenestehjælpere.

Men også andre opgaver udover afholdelse af søndagsgudstjenesten er nødvendige, og som bør være genstand for refleksion for både biskop og pastorallråd. Det kan f.eks. være evangelisering, som lægfolk kan lige så godt eller bedre end præster, men også opsøgende arbejde i menighederne blandt katolikker, der ikke længere kommer i kirken, er vigtigt.

Indbydelse til alle danske ordenssøstre

Osnabrück (KNA) - Ansvar-Werk i bispedømmet Osnabrück har indbudt ordenssøstre fra de nordiske lande til retræte og til en studieuge fra 8.-19. juli.

Det grundlæggende

tema for retræterne er »Indøvelse i Efterfølgelse«. I den efterfølgende studieuge vil man beskæftige sig med nådemotivet i Bibelen, i kirken og i det åndelige liv.

kk

Spørgsmål til biskoppen om præste-situationen

Under debatten som fulgte i kølvandet på biskoppens indlæg om præstesituationen i bispedømmet, fik rådets medlemmer lejlighed til at stille biskoppen spørgsmål om en lang række kontroversielle emner. Det var bl.a. om både fratrådte præster, gifte præster, kvindelige præster og diakoner.

Hvad med de fratrådte præster?

Mette Larsen fra Danmarks Unge Katolikker spurgte, hvorfor ikke de fratrådte præster, når der nu er mangel på præster, kunne få lidt mere at gøre. Biskoppen så gerne tidligere præster i et eller andet kirkeligt arbejde. Men ifølge kirkeretten må fratrådte præster ikke forvalte sakramenterne med mindre et menneske befinder sig i dødsfare. De kan altså ikke holde en normal menighedsmesse. Ellers er den eneste begrænsning, at de ikke kan udnævnes til ledere af en katolsk skole. Vi må respektere kirkerettens bestemmelse, sagde han.

Der er dog en række vigtige områder, hvor de kunne arbejde; én kunne måske arbejde i sammenhæng med Kateketcentralen, hvor de teologiske kundskaber kunne udnyttes. Fratrådte præster kunne også bruges som lærere

til de førnævnte fremtidige kurser. »Jeg ville føle en dyb glæde, hvis nogle af vore tidligere præster ville komme ind i en sammenhæng, de selv finder meningsfuld i den katolske kirke«, sagde biskoppen.

Videre spurgte Mette Larsen, om det ikke var muligt for søstre at holde messe. Men biskoppen mente det var for stort et teologisk spørgsmål at drøfte nu. Mange teologer er af den opfattelse, at det er en del af Guds åbenbaring, at kun mænd kan ordineres, og at det aldrig kan blive anderledes. Også paven er af den mening. Andre mener det modsatte, men vi må se i øjnene, at der ikke sker noget de første 10 til 20 år, og i vore overvejelser må vi holde os til det praktisk gennemførlige.

Hvem hører til lægfolket?

Sr. Hildegard Doods undrede sig over, at ordensløfterne ikke er et sakramente, og over at en kvinde ikke kan blive diakon. Biskoppen henledte opmærksomheden på den forestående bispesynode i 1987, som har emnet »Lægfolk i kirken«. Det bliver interessant at se, hvem man definerer som lægfolk. Kirkeretten er meget klar. Her er ethvert menneske, som

ikke er sakramentalt indsat til et embede i kirken, lægfolk. Men det er en teologisk definition. Der er også en sociologisk, for man vil næppe sige, at f.eks. de komtemplative søstre i Skåne er lægfolk, og brødrene på Bornholm vil være lægfolk.

Hvorfor ikke gifte præster?

Ellen Møller mente, vi må stille færre krav om messen, og hun håbede meget på, at diakonuddannelsen gennemføres. Paul Marx anså præstemanglen som en nådens tid. Det er Helligånden, der vejleder os. Lægfolket har ret til tjenester i

kirken, sagde han. Johannes Nordentoft fra Danmarks Unge Katolikker så uoverskuelige problemer, hvis DUK om nogle år ikke mere har en ungdomspræst. Han mente, at DUK vil sygne hen. Vi ser gerne, at de gifte præster involveres mere i menighedens arbejde, men også søstre som diakoner. Nordentoft ønskede også, at det ville blive muligt, at man kan gifte sig og alligevel blive præst, for det ville medføre flere kald.

Hanne Kvium satte spørgsmålstegn ved, om lægfolket kun skulle aflaste præsterne. Lægfolket er også i besiddelse af karismer, nådegaver. Den situation, vi står i nu, kunne også være Helligåndens henvisning til, at der for fremtiden i kirken skal være et andet samarbejde. Kirken, det er også os; det er os, der skal danne kirken. Den kan kun formes ved et meget stort

samarbejde mellem præster og lægfolk. Jo, vi skal også aflaste, vi står alle sammen i Guds tjeneste.

Kan man plukke løs blandt ordenspræster?

Gottfried Grünewald mente, at præstesituationen ikke blot skulle være et spørgsmål om tal, men også om identitet. Ordenssamfundene opfattes tit af Bispedømmet som reserver, hvor der bare kan hentes sognepræster til ledige poster. Man kan ikke uden videre »plukke hist og her«, for så vil ordenssamfundenes indre livskraft sygne hen. Ordensfolk er ikke indtrådte for at blive sognepræster, og andre opgaver er også væsentlige. Frank Jobst gav udtryk for, at ordensfolk må have tid til fornyelse, ellers kan de let blive misbrugt, og de svigter deres kald.

kk

kk

Meddelelse om Det biskoppelige Råd

Det biskoppelige råd består af følgende personer:

Generalvikar

Lars Messerschmidt.

Generalvikar

Ib H. Andersen.

Biskoppelig vikar for udlændinge Josef Grochot C SSR.

Generalsekretær Anton Dekkers SJ.

Pater

Gottfried Grünewald SJ.

Pastor

Henri Kerkhofs

O. Præm.

Pastor

Dietrich Timmermann.

Ved en beklagelig fejltagelse var listen i »k.o.« nr. 8 1985 ufuldstændig.

Bispedømmet har 107 præster

Forud for biskoppens indlæg om præstesituationen i bispedømmet gav generalsekretær P. Anton Dekkers nogle statistiske oplysninger om vore præster. Der er i alt 105 verdens- og ordenspræster foruden to biskopper, altså i alt 107 præster.

Heraf er ca. en trediedel verdenspræster, medens resten er ordenspræster. Også en trediedel af alle præsterne er dansk-fødte og to trediedele udlændinge. 50 præster er under 60 år, hvilket indebærer end-

nu nogle år med præster under pensionsalderen. 32 præster er under 50 år, 55 over 60 år; 25 af dem er mellem 60 og 70 år, og 30 præster er over 70 år.

Sådan er de beskæftiget

48 præster er i direkte menighedsarbejde, som enten sognepræster eller

anden-præster. Gennemsnitsalderen er her 50 år. Desuden er der 28 præster, som har andet arbejde - f.eks. sjælesorg for udlændinge. En del ældre præster underviser. Gennemsnitsalderen for de 28 præster er 58 år.

29 præster er pensioneret, men mange af dem har stadig præstelige opgaver,

selv om de ikke er bundet til et bestemt sogn.

Otte teologistuderende

Gottfried Grünewald, der er studievejleder for de teologistuderende, oplyste, at i alt otte er igang med et teologistudium. Heraf de tre knyttet til et ordenssamfund.

kk

Det er ikke første gang, der appelleres til lægfolkets medansvar omkring de kirkelige opgaver, men nu ser det ud til, at biskoppen for alvor ønsker at udbygge bl.a. ordningen med gudstjenesteledere og gudstjenestehjælpere.

På sidste pastoralrådsmøde blev det fra både præster og lægfolk fremhævet, at lægfolk har ret til tjenester i kirken, og at lægfolk ikke blot er en præstelig aflastnings-reserve, men personer med egne karismer.

Hvad mener De om en katolsk højskole?

En folkehøjskole næres af den folkelige opbakning.

Som det fremgår af »katolsk orientering« nr. 10 af 29. maj 1985 vedtog Pastoralrådet, at hvert enkelt pastoralrådsmedlem indleder en samtale med sin kreds, således at højskoletankerne bringes til høring i samtlige pastoraleenheder.

Det vil være afgørende, at vi alle i bispedømmet deltager i en sådan samtale forud for endelig beslutning.

I august-september vil der derfor kunne regnes med afholdelse af højskolemøder/arrangementer i alle pastoraleenheder.

Som forberedelse hertil kan vi hver især overveje:

1. Hvilken hjælp og inspiration kunne jeg ønske mig af en katolsk højskole til mig selv?
min familie?
min gruppe?
min menighed?
2. Kan jeg bidrage med ideer og forslag til dette arbejde?
3. Hvilke opgaver ønsker jeg, at en højskole særlig skal kunne påtage sig?

God sommerferie
Højskoleudvalget

Lægfolkets opgaver

Præstemangelen i vort bispedømme er blevet drøftet mere end én gang af pastorlrådet, for seks år siden i en nok så dramatisk atmosfære af forestående ragnarok. Fornemmelsen af en nødsituation skyldtes utvivlsomt, at både biskoppen og rådet i 1979 endnu så præstesituationen under den vante synsvinkel, at den katolske kirke først og fremmest er en klerikal kirke, hvor intet kan vedtages eller gennemføres uden præsters velsignelse og tilstedeværelse. Lægfolkets egne kald og opgaver sås den gang endnu hovedsageligt som afløsertjenester i nødstilfælde, ikke som selvstændige opgaver i kirkens daglige liv.

I maj 1985 lød der både i biskoppens oplæg og i den efterfølgende meget åbne debat alt andet end dommedagstener: Biskoppen indbød til en realistisk vurdering af mulighederne. Han sagde bl.a.: »I de følgende år vil der opstå vigtige spørgsmål, som jeg gerne vil drøfte med både pastorlrådet og præsterådet, om hvordan vi på den mest hensigtsmæssige måde skal lave nye inddelinger i landet og på den mest hensigtsmæssige måde slå menigheder sammen. Det andet, man ubetinget må komme ind på, er nye tjenester i kirken, d.v.s. tjenester, som lægfolket kan overtage.«

Den kirkestatistik, vi bragte på side 5 i det forrige nummer, indeholder – som al statistik – nogle temmeligt misvisende oplysninger. Når der står, at bispedømmet har 52 sognepræster og 22 andenpræster, skulle man tro, at kun de 6 af bispedømmets 58 sogne ikke havde egen sognepræst. I virkeligheden er ofte én og samme præst sognepræst for flere sogne: De 52 stillinger i statistikken beklædes slet ikke af 52 forskellige præster, men af langt færre. Når katolikkerne i provinsen hører om ændring af sogneinddelinger og sammenlægning af menigheder, håber de hver gang, at næste gang må det især gælde de 12 sogne i København med hver deres sognekirke kun 4 km fra hinanden. De håber også, at de såkaldte »udenlandske menigheder«, som i provinsen integreres i den danske menighed, holder op med i hovedstadsområdet at stå uden for bispedømmets fællesskab. Nationalkirker er et protestantisk kirkesyn, som ikke hører hjemme hos katolikker.

Hvis ordet *diaspora* stadig betyder den store *spredning* over lange afstande, ligger København ikke i nogen diaspora. Byen er tværtimod Nordens eneste smørhul med mange kirker og mange præster.

Biskoppens forslag om overvejelse af nye inddelinger lyder ikke nyt for menighederne i provinsen. De kender alle til »præster, der aldrig er hjemme«, fordi de betjener flere menigheder. København ville have gavn af at blive en del af denne diaspora, ikke mindst på baggrund af, at alt for mange diasporaproblemer endnu drøftes og løses af katolikker, der ikke kender til diasporaens vilkår.

Statistikken siger videre, at der kun er 25 gudstjenesteledere mod 108 kommunionsuddelelere. Det er forståeligt, at langt flere lægfolk endnu foretrækker at hjælpe præsten under messen fremfor selv at fungere som gudstjenesteleder. Men hvis vi vil give de præster, vi endnu ikke har slidt ned, en mere rimelig chance for, at deres weekend ikke bliver et maratonløb fra sogn til sogn, eller bare en rimelig chance for et par ugers sommerferie uden dårlig samvittighed over deres fravær fra arbejdspladsen, ville mange problemer kunne løses, hvis antallet af gudstjenesteledere, mænd og kvinder, bliver øget betydeligt. Denne løsning ville være mere tilfredsstillende end den dårlige løsning, der hedder messefald, eller kun messe hver anden søndag, eller kun én gang om måneden. For dette er diasporaproblemer, der må løses af hele bispedømmet i fællesskab, og af Københavns solidaritet med dem, der har længst til kirken.

www

Den skjulte hær

Filmen »The Assisi Underground« med den danske titel »Den skjulte hær« har netop haft Danmarkspremiere (Palads, København). Som originaltitlen antyder, foregår handlingen i Assisi, og hovedpersonen i denne autentiske beretning fra 2. verdenskrigs sidste måneder, er franciskanermunken, *Padre Ruffino*, der af sin biskop får overdraget an-

svaret for de jødiske flygtninge. Han organiserer transporter til Syditalien, som er besat af de allierede, skjuler flygtningene i byens klostre, og fremstiller »katolske« identitetskort i samarbejde med byens trykker.

Der skal ikke røbes mere af filmens handling her, men den kan anbefales til alle, der gerne vil se eller gense - Assisi.

ks

Foreningen af katolske børnehaver holder årsmøde

I weekenden den 26.-27. april afholdt Foreningen af katolske Børnehaver deres årsmøde på Nordvangsgård. Det blev et koncentreret og spændende årsmøde, hvor foreningens formand, sr. *Cecilie Maes* berettede om styrelsens arbejde i det forgangne år.

Arbejdet har bl.a. bestået i at gøre mere opmærksom på foreningen, hvilket har medført, at et forslag til en fælles folder var til debat og blev godkendt på mødet. Folderen ventes færdig og udsendt i august. Foreningen ønsker også fortsat at gøre en indsats

for at finde religionspædagogisk materiale til brug i vore børnehaver. Et lille udvalg bestående af *Margrethe Mørck Pedersen* og pastor *Jan Ophoff* fremlagde et materiale fra Trier i Tyskland, som menes at være egnet. Det tager udgangspunkt i børnenes hverdag og er ikke et egentligt undervisningsmateriale. Nogle få emner er udsendt og suppleres i de kommende år.

På årsmødet blev pastor *Jan Ophoff*, valgt ind i styrelsen, idet *Jørgen Frost Jensen* fra Horsens ikke ønskede genvalg. Resten af styrelsen forbliver. For-

Padre Ruffino spilles af *Ben Cross* og biskoppen af nu afdøde *James Mason*. *Irene Papas* er Clarissernes priorinde og *Maximilian Schell* tegner et godt portræt af Assisis tyske kommandant, som først og fremmest er menneske og katolik bag uniformen, og som priser sig lykkelig over, at Assisi bliver erklæret for »åben by« og således skånes for at blive ødelagt.

manden takkede *Jørgen Frost* for hans store hjælp ved opbygningen af foreningen.

Årsmødet sluttede lørdag med en omfangsrig udstilling og et fantastisk godt foredrag af børnebibliotekar *Gunhild Lindstrøm*, som fortalte om »Når kristne børnebøger er gode«. Et spændende foredrag, som jeg varmt kan anbefale evt. til et menighedsarrangement.

Susanne Hoyos

Ny katolsk kirke indviet på Island

På Maria Bebudelsesdag den 25. marts indviede biskop *Hendrik Frehen* en ny katolsk kirke i Breidholt, en forholdsvis ny bydel i Reykjavik. Kirken, som er viet til »Maria, havets stjerne« (*Stella Maris*) skal senere tjene som forsamlingshus, når en »rigtig kirke« bliver bygget på samme grund. Den ny Maria-kirke har plads til 120 mennesker.

Under indvielsen var kirken fuldt besat og mange måtte nøjes med en ståplads. Mellem kirkegæsterne var den evangelisk-lutherske præst i sognet.

Menigheden ved den ny kirke betjenes af to præster fra Irland, *Robert Bradshaw* og *Patrick Bre-en*. Fader Bradshaw har arbejdet i Island med irere fra Maria-legionen siden 1976.

Torfi Olafsson

Radio- og TV-nyt

Egon Nielsen fortæller bibelhistorie

Forfatteren *Egon Nielsen* nåede før sin død i slutningen af 1983 at være med til optagelse af tre fjernsynsudsendelser til børneserien »Nu skal du høre«. *Egon Nielsen* blev især kendt for sine bibelfortællinger.

Chefen for Børne- og Ungdomsafdelingen *Mogens Vemmer* har produceret de tre udsendelser med fortællinger fra Gamle Testamente, som sendes onsdage i juni kl. 18.50.

Den 12. juni fortæller *Egon Nielsen* om dengang Adam og Eva var drevet ud af Paradisets have og om Kain og Abel. Den 19. juni begynder fortællingen dér, hvor Kain dræber Abel.

Nyt Requiem

Komponisten *Andrew Lloyd Webber* - kendt for rock-operaen »Jesus Christ Superstar« og for musicalen »Evita« - har komponeret et »Requiem« for drengesopran, sopran, tenor, kor og orkester. Denne nye komposition står på programmet i udsendelsen »Korkklang« på program 2 tirsdag den 18. juni kl. 23.15. Det er en ny gramfonindspilning med Winchester katedra-

lens Kor og Det engelske Kammerorkester.

Katolsk radiogudstjeneste

Søndag den 11. august kl. 9.55-11.05 transmitteres på program 1 højmesseren i Sankt Vincents Kirke i Helsingør. Pastor *Gerard Coenen* celebrerer, og pastor *Jørgen Hviid* er prædikant. Korleder og organist er *Ida Koefoed*. Der synges *Leif Kayser's* 2. sangmesse, og i øvrigt anvendes følgende numre i salmebogen »Lovsang«: 216, 224 og 568.

Søndag-morgen med Mogens Hansen

I sommerserien »Søndag-morgen«, som sendes på program 1 kl. 8.05, har *Mogens Hansen* en gæst i studiet, der dels fortæller om sig selv, og det, han eller hun er optaget af lige nu, dels vælger morgensang og ikke mindst forholder sig til dagens tekst.

I løbet af sommeren kan vi bl.a. høre folketingsmedlem *Svend Auken*, programredaktør *Stig Mer-vild* og hofmarskal *Hans Sølvhøj*.

Søndag den 23. juni er *Hans Sølvhøj* gæst i studiet.

John S. Lundorf

Værtsfamilier søges

Dansk ICYE (International Christian Youth Exchange) vil gerne i forbindelse med værtsfamilier for en udvekslingsstudent i længere eller kortere tid. Studenterne er her i et år, og værtsfamilierne skal binde sig i mindst 3 måneder.

Dansk ICYE udsender og modtager ca. 30 udvekslingsstudenter, som er i alderen 16-30 år. Der er tradition for, at studenterne får prøvet socialt arbejde, så derfor rettes også henvendelse til alle katolske institutioner, om der er mulighed for, at en udvekslingsstudent kan få arbejde.

Den 1. august ankommer studenterne, og der er flere, som har givet udtryk for, at de gerne vil leve sammen med andre kristne. ICYE samarbejder med lande i alle verdensdele. Målet med udvekslingen er at skabe større mellemfolkelig forståelse, som vil føre til fred og retfærdighed på denne jord, siger *Bent Jørgensen* fra ICYE. Vi bygger på den kristne grundholdning.

Henvendelse kan ske hos Dansk ICYE, Marselis Boulevard 78, Post Boks 642, 8100 Århus C, tlf. (06) 11 60 33.

kk

Kursusekretær på Magleås

Da vor sekretær gennem mange år trækker sig tilbage for at gå på efterløn, opslåes en heltidsstilling som sekretær ved bispedømmets kursuscenter Magleås ledig til besættelse 1. august 1985 eller snarest derefter.

I begrænset omfang skal man være indstillet på at stå til rådighed uden for normal arbejdstid. Løn som overassistent efter statens regler. Nærmere oplysninger kan indhentes hos stillingens nuværende indehaver *Inger Winther* på tlf. (02) 81 07 15 bedst mellem 10 og 16. Skriftlig ansøgning vedlagt evt. udtalelser sendes inden den 6.7. til:

Katolsk Bispekontor,
Bredgade 69 A, 1260 K

Dette træskærerarbejde af Knud den Hellige er fra korstolegavlen i Roskilde Domkirke. Foto Nationalmuseet.

**Tore Nybergs
to første artikler
om Knud den Hellige
blev bragt her i bladets
nummer 1 og 7 i år**

Kristen livsgerning og udholdenhed indtil døden

Af Tore Nyberg

Det er en almindelig forståelse blandt alle kristne, at Guds kraft synes at være mere virksom i nogle mennesker end i andre. Men de forskellige kristne samfund er uenige om, hvori hellighed hos mennesker består. *Luther* benægtede muligheden herfor i sin markering af, at synden har ødelagt og fordærvet ethvert menneske til bunden – og derfor er hellighed blandt mennesker en umulighed, ja, en krænkelse af Guds ære.

Den katolske opfattelse, den universelle kirkes syn på helligheden er, at Gud har magt til alt. Ligesom han har magt til selv at blive menneske for vor skyld, så har han også magt til at bevare et menneske fra at begå svære synder, ja, til at fylde mennesket med så megen nådeskraft, at Guds hellighed i dette menneske ligefrem bliver synlig og virkelig på ny. Sådanne menneskers liv er værd at huske, fordi det er erindringer om Guds virkekraft blandt menneskene, man derved fastholder.

Ivrede for Guds sag

Var *Knud IV*, Danmarks konge 1080-1086, et sådant menneske, i hvem Gud virkede så overordentligt stærkt, at vi har ret at kalde ham en helgen? Hvad er der da særligt ved ham sammen-

lignet med andre konger og politikere?

I kilderne til vor viden om Knuds livshistorie markeres det, at han var en *zelator* for Guds sag – han »ivrede« for Guds rige, som det bibelske udtryk lyder. Nu var jo nægtede muligheden herfor i sin markering af, at synden har ødelagt og fordærvet ethvert menneske til bunden – og derfor er hellighed blandt mennesker en umulighed, ja, en krænkelse af Guds ære. Den så f.eks. i Knuds skræppe metoder over for de rige – som Knud som konge selv ikke høstede fordel af – et bevis på, at andre end rent menneskelige motiver var virksomme i ham.

Troen som motiv for politisk handling

Knud IV er som konge helt speciel i den danske kongerække derved, at disse troens grundelementer for ham åbenbart var mere væsentlige end mange andre motiver til politisk handling. Som hersker måtte han nødvendigvis drive politik. Men den, der gennemfører et politisk handleprogram, der er løftet op på et højere niveau, både i dettes sigte og ved sin egen personlige motivation, han kan ikke betragtes som en middelmådighed – sådan som vi ellers anskuer politikere. I det ydre kendetegnes

Knuds politik ved afstandtagen fra den herskende adels- og storbondeklasse i sit krav om, at denne klasse yder mere til dem, der lider mangel, til dem, der tjener Gud og til dem, der er fremmede i en eller anden henseende. Ja, disse grupper er jo endog identiske: Jesus ligner sig selv ved de fattige og er selv blevet en af de fattige på Jorden for vor skyld, uden rigdom og social sikring.

Når formålet med den sociale kamp er at fremme Guds rige, når dette er motivationen, så er det ikke en gennemsnitspolitiker, vi har for os. Datidens kristne, der troede ligesom vi, fortæller os, at Knud var speciel netop i denne henseende. De så f.eks. i Knuds skræppe metoder over for de rige – som Knud som konge selv ikke høstede fordel af – et bevis på, at andre end rent menneskelige motiver var virksomme i ham.

Grundlæggelsen af Skt. Laurenti domkirke og kapitel i Lund og Knuds store gaver til andre kirker, f.eks. Odense og Roskilde, tolkede vore forfædre som en indsats i den sociale retfærdigheds tjeneste, til støtte for de marginalgrupper, som slægtssamfundet ikke havde meget til overs for. Det, at Knud inskærpede pligten at give tiende – d.v.s. en skat på 10% af al

afkast af jorden – tolkede vore forfædre som et forsøg på at gøre de rige bevidste om deres pligter over for andre grupper i samfundet.

De tolkede opstanden mod Knud som en følge af stormandsklassens frygt for at tabe sin indflydelse og sin adkomst til de store rigdomme. De tolkede jydernes vrede mod Knud som en reaktion mod en formentlig krænkelse af de velståendes bevægelsesfrihed, da Englandstoget, som de ventede på, blev aflyst. Flugten fra Jylland til Odense via Slesvig tolkede de som, at kongen søgte støtte hos venner, han kunne stole på. Sådanne fandtes der altså, nemlig de grupper der ikke gjaldt meget i tidens vurderinger, men som kunne takke Knud for hans støtte. Måske var det netop udtryk for kongens holdning, at det var til Odense, han havde bragt martyren Skt. Albans relikvier fra England og placeret dem på et særligt alter i hovedkirken.

Tilflugt alene hos Gud

Da Knud flygtede med sin yngre broder *Bent* og de andre tro mænd fra Odense kongsgård over til kirken ved siden af, tog man det som tegn på hans sindelag: at søge tilflugt alene hos Gud, de forfulgtes beskytter. Endelig blev

Knuds død tolket i lyset af Kristi død, den udvalgte, der måtte bære menneskehedens synder. Men da Knud ikke var en Kristus, men et syndigt menneske, bliver der også fortalt, hvordan han skriftede og overgav de sidste ejendele og kostbarheder til kirken ved at lægge dem på Skt. Albans alter.

En stor livsgerning, udholdenhed indtil døden under uretfærdig forfølgelse, og endelig martyriet er altsammen noget, enhver af os i dag bøjer hovedet i respekt for, når vi hører derom i koncentrationslejre, fængsler, arbejdslejre eller hvor det ellers er. Der er ikke grund til at nægte Knud den samme respekt – skønt de mange århundreders afstand i tid først må overvindes, for at vi kan forstå det.

Knuds broder *Bent* levede, ifølge *Ælnoth*, endnu efter mordene i kirken og skal være blevet bragt ud, svært såret, ukendt hvordan. Hans fjender fandt ham dog og dræbte også ham på bestialsk måde. Efter dramaet herskede dødens tavshed. Alle de døde blev begravet i Skt. Albans kirke, fortæles det. Man glemte ikke let sådanne massakrer – lige så lidt som man glemmer det i dag, når det sker. Vore journalister rejser lange veje for at få et interview til 40-årsdagen for massakrer, som blev begået i et besat land under krigen. Vi rejser 900 år tilbage og bliver vidne til et andet lignende skuespil.

lidprøve og helbredelser

Næste broder i rækken, *Olaf*, tiltrådte nu regeringen. Der er stor sandsynlighed for, at en delegat udsendt af kejserens pave Clemens III, ved navn *Teuzo*, har opholdt sig i Danmark i Olafs tid og måske indsamlet Petersnævingen, som pave *Urban II* i Rom således ikke modtog fra Danmark disse år. Uheld med vejr og høst foranledigede nu atter de overtroiske til at udpege en syndebug og kræve et offer. Men denne gang vendte man ikke tilbage til den gamle overtro. *Olaf* døde, og *Erik Ejegod*, den fjerde broder i rækken, opfattede meningen med det, der var sket: Knuds vej blev af Erik anerkendt som den rette, Erik genoptog kontakten med den romerske pave *Urban*, og Knuds knogler blev taget op og lagt i en særlig kiste i krypten til den ny kirke, forgængeren til den nuvæ-

rende Skt. Knuds kirke i Odense.

De beviser på hellighed, som man for 900 år siden lagde stor vægt på – ildprøve o.lign., og som blev forbudt af kirken bare få hundrede år derefter – anvendte man, og Knud bestod dem. Andre beviser på Guds levende kraft fandtes der dog også, nemlig helbredelser, og dem tror vi i dag mere på.

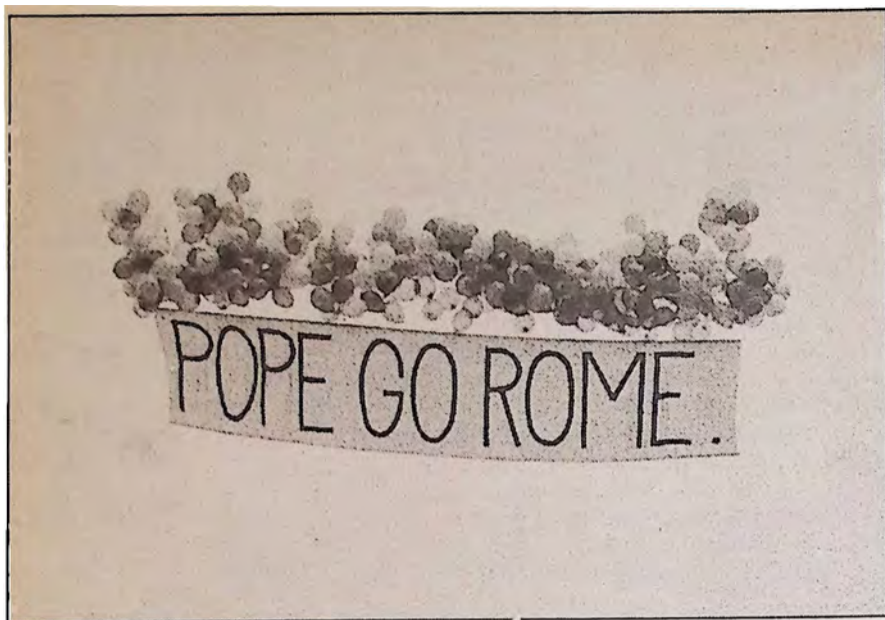
Men fælles for den katolske opfattelse da og nu er, at man prøvede Knuds hellighed i kirkens fælleskab på mere end én måde. Der blev sendt beretning til Rom med troværdige vidner, og med bøn om, at hvis Skt. Peters efterfølger på hele kirkens vegne dømte sådan, så skulle han erklære Knud for optaget i de helliges skare. Ikke »kød og blod«, men Guds kraft måtte virke en helgenkåring.

I helgendyrkelsen anerkendes Guds kraft

Helgenkåringen, kanonisationen, må have fundet sted i 1099. Den 19. april år 1100, en torsdag i påsketiden, blev translationsfesten fejret for første gang. Man mener, at man da lod Knuds kiste bære op fra krypten til domkirkens højalter, omend måske kun for selve denne dag. Kong Knud IV blev således Knud den Hellige for Odense, Danmark, hele Norden og for hele den katolske kirke. Der kan ikke være grund til at beskyldte vore forfædre for, at de har æret en uværdig politiker, blandt mange andre middelmådige, som helgen. Det er kun Guds kraft, vi anerkender ved at ære et menneske som helgen. At Guds hellige lever i evighed for Gud, kan vi ikke være i tvivl om, hvordan vi så end forestiller os, at det går til. Skt. Knud Konge er ikke et nationalt symbol, men snarere beviset på, at Guds kraft kan åbenbare sig, hvor den vil – ikke kun i en præst, en biskop, en munk, en nonne, der lever for Gud så at sige som »hovederhverv«, heller ikke kun i et hverdagsmenneske, en arbejder, en mor, men endog i en politikere og herskers levnedsløb.

Festen for Knud den Hellige kan bidrage til at styrke vor tro. Denne tro er også troen på, at Guds kraft ikke lader sig begrænse af nogen hindring, ikke lader sig stække – ikke en gang af det beskidte arbejde, som det hyppigt er en politikere opgave at udføre.

Der har været demonstrationer mod pavens besøg også i Tyskland, men ingen steder så voldsomme som i Holland. Foto KNA.

Efter fire dage med lidt umodne reaktioner i Holland blev pavens modtagelse med varme og respekt i det langt mere internationale lille Luxemburg. I Belgien kom en tiendedel af befolkningen på gaden for at vinke til pavens.

Holland

Holland havde valgt at holde lav profil under pavens besøg: Ikke de store folkemængder, men kun små udvalgte grupper af katolikker skulle møde pavens indendørs for murene. Byerne blev ikke smykket, fordi pavens indbudte katolikker ikke skulle vises frem. Kardinal *Simonis* havde også meddelt pressen, hvem der var indbudte, og hvem ikke.

Teologen *Schillebeeckx* og præsidenten for Det katolske Kvindeforbund, professor *Tina Halkes* var ikke indbudt. Aftenen før pavens ankomst samlede de derfor 10.000 engagerede ikke-indbudte katolikker til et teltmøde, hvor de erklærede, at pavens naturlige var velkommen i Holland, men at de her ønskede at sige, hvad de gerne ville have sagt ham direkte.

Optøjer

Lige siden pavens ankomst i Eindhoven stod det klart, at modstanderne ikke havde i sinde at vise lav profil. Hermed menes ikke de mange katolikker, der blev hjemme i protest mod de omdiskuterede nye bispeudnævnelser, men det sammenrend af rockerbander, punkere, BZ-ere og mere professionelle urostiftere, der stjal medierne opmærksomhed. En såkaldt »Rød antipapistisk Front« ville spærre pavens vej mod domkirken i Den Bosch og måtte fjernes af politiet. Næsten dagen lang spillede en socialistisk radiosender en smædevisse mod pavens,

specielt komponeret til besøget. Den mest fladpandede antikatolske humor var dog en flok unge piger, klædt ud som gravide nonner. Det var gennemgående niveauet.

Kritiske kvinder

Søndag morgen den 12. maj kørtes pavens indbudte til Utrecht. Også her lav profil. Og meget høj profil hos moddemonstranterne, hvoraf 3.000 kom i et timelangt slagsmål med 1.000 betjente, da de forsøgte at storme kongresbygningen, hvor pavens holdt møde med repræsentanter for alle sociale organisationer.

Dagen var begyndt med morgenbøn (laudes) i Utrechts domkirke, sunget sammen med hollandske ordensfolk. Her var det søster *Teresina Metternich*, præsident for Sammenslutningen af Ordenssamfund, der fulgte den amerikanske søster *Teresa Kanes* eksempel og talte åbent om »kvindernes syn på kirkens syn på kvinder«.

Få timer senere var det *Hedwig Wasser*, som talte på vegne af de hollandske missionsselskaber. Hun foldede sin godkendte tekst sammen og talte frit ud om kvindernes skuffelse over kirkens officielle tøyen med at ligestille dem med mændene. Pavens rakte hende smilende hånden.

Der var endnu lukkede møder med folk, der repræsenterede hjælp til Den tredje Verden, præster og sognemedhjælpere.

Stadig i samme kongresbygningens Irenehalle sluttede dagen med en messe, hvori 22.000 deltog og

begyndte at fatte forskellen mellem triumfalisme og glæde over at være katolik. Udenfor forblev Utrecht en trist by med tomme gader.

Kardinal Alfrink

Helt uden for programmet og sandsynligt på eget ønske besøgte pavens søn- og datter den 84-årige, syge kardinal *Bernhard Alfrink*, en af koncillets fire moderatører. Det var ham, som satte koncilfornyelsen i gang i Holland og oplevede de glade kirkelige 70-ere. Han har aldrig lagt skjul på sin forundring over Roms uvilje mod dialog med vanskelige kirkeprovinser.

Syge og handicappede

Mandagen begyndte med en messe for syge og handicappede i Den Haags sportcenter. 1.200 mennesker hørte pavens sige: »I dag er det fire år siden, jeg blev skudt ned på Peterspladsen i Rom. Jeg véd, hvad smerte og lidelse er. Men mange af jer døjer med smerter hele livet, er afhængige af andre hele livet. Men lidelsens verden kender sin egen solidaritet«.

Ellers var mandagen forbeholdt møder med regeringen og diplomatkorpsset. Premierminister *Lubbers*, selv katolik, kom meget åbent ind på konflikterne inden for kirken, som gav forklaringen for denne kølige modtagelse, og han undskyldte bølgeoptøjerne, som principielt forstyrrer hver fest i Holland.

I alle taler - som vi slet ikke kan gengive - roste de hollandske politikere og diplomater pavens for hans utrættelige indsats for de fattige og menneskerettighederne. Pavens roste i sin takketale Hollands ry for demokrati og respekt for andres frihed. I samme

Pavens 26. udlænd

øjeblik var uden for Fredspaladset, hvor Den internationale Domstol har sine kontorer, nye gadekampe i gang mellem Rødfrent og politiet, der havde fundet to bomber, den ene ved nuntiatoret, hvor pavens overnattede.

Under sin prædiken i Maastricht indskærpede pavens normerne fra »Humanae Vitae« som målestokke for familielivets lykke. Og mere åbenhjertigt end ventet råbte han til hollænderne: »I, som demonstrerer for den nødvendige solidaritet mellem mennesker ud over alle grænser, ræk dog også hinanden hånden!«

Studenter

Med toget kørte pavens fra Maastricht til Amersfoort, hvor den studerende ungdom ventede på ham i universitetets park. 2.000 unge stillede kontante spørgsmål om kærlighed, seksualitet, homofili, abort, kirken som institu-

tion, som efter deres fornemmelse kun kender til forskrifter og forbud.

Der var ingen mislyd, da pavens talte indgående om Evangeliet Kristus, der stiller kvalitetskrav til sine disciple. De unge kom i direkte samtale med pavens og forærede ham det hyggeligste, mest tolerante og menneskevarme samvær under hele Hollandrejsen.

Luxemburg

Luxemburg modtog pavens med værdighed, glæde og stolthed. Umiddelbart efter ankomsten fulgte en gudstjeneste med syge og handicappede i domkirken. Middagen spistes hos storhertugin *Jan* og hans familie. Eftermiddagen gik med møder med statsansatte, det diplomatiske korps og repræsentanter

fra andre trossamfund. Her mødte to jødiske rabbinere frem.

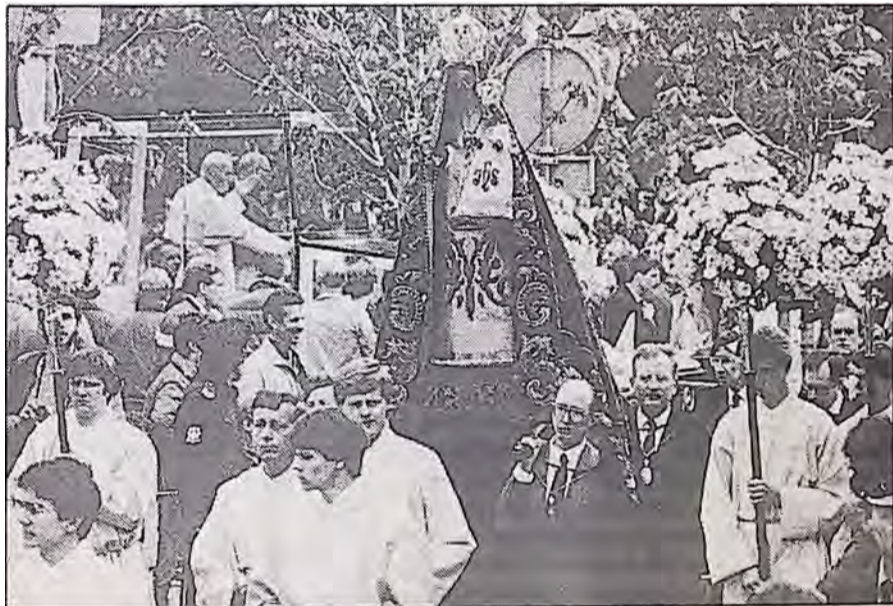
Stålværftet

I Europacentret talte pavens med de over 2.000 ansatte ved de europæiske institutioner og deres familier. Om aftenen gik turen til stålværftet ARBED, Europas tredjestørste, i Esch/s. Alzette, hvor 15.000 arbejdere og deres familier deltog i en messe med pavens prædiken på fransk, portugisisk, italiensk og polsk. Her var det kvinder, der uddelte kommunionen.

Kristi Himmelfart hilste pavens på hertugdømmets præster, ordensfolk, menighedsrådsmedlemmer og repræsentanter for katolske foreninger.

Ungdommen igen

Torsdag eftermiddag besøgte pavens under enorm folkejubil det skønne Echternach, hvor frisernes

Siden 1680 har Maria-processionen hvert år gået gennem de flagsmykkede gader i Den Bosch. Pavens deltog i den. Inde i domkirken forsvarede han de bispeudnævnelser, der har båret ved til bålet. Foto KNA.

Heller ikke de 100 præster, der koncelebrerede med pavens, slap for at gå gennem sikkerhedspoliets metal-detektorer i Luxemburg. Politikens pressefoto.

Besøg i Benelux-landene

apostel Willibrord ligger begravet. I klostergården bag den genopbyggede valfartskirke, der ikke overlevede Ardenner-offensiven for 40 år siden, fejrede paven »ungdomsåret« med 8.000 unge samt den hertugelige familie.

Og igen: Alle de spørgsmål, som i Holland enten var blevet betragtet som farlige eller var blevet stillet uopdraget, blev her i al venskabelighed drøftet, besvaret eller ikke besvaret, men atmosfæren var positiv, til de unges store begejstring. De overrakte paven en gave fra Luxemburgs ungdom, 2,4 mio. Frank (450.000 kr.) til pavens næste rejse til Kenya. Pengene skal bruges til et projekt i Nairobi.

Belgien

I Belgien havde organisatorerne af paverejsen valgt at vise høj profil. Paven skulle ses og høres af så mange som muligt. Lukkede møder med særligt indbudte blev begrænset til det allernødvendigste. Et år havde alle menigheder forberedt pavens komme med en meditation over Herrens bøn, idet biskopperne, uden at nævne ordet amnesti dog ville få paven til at bakke deres erklæring fra 1974 op om politisk forsonlighed og storsind mod medborgere, der blev ramt af retsopgøret efter krigen.

Bryssel

Pavens helikopter landede ved siden af triumfbuen i Bryssels Jubelpark og blæste støvskyer i hovedet på flygtende bisper, kongeparret og ministrene. Men så fulgte triumftoget gennem Flandern og Wallonien, hvor kun Liège vrissede med forladte gader.

Bryssels rådhusplads var fyldt med 10.000 vindende mennesker, da paven blev modtaget på rådhusets altan og skrev sit navn i byens gyldne register.

Antwerpen

Fra nuntiaturet i Bryssel fløj paven fredag morgen i helikopter til Antwerpen. Utallige mennesker langs med vejen råbte taktfast »velkom«.

I domkirken blev paven budt velkommen af 2.000 repræsentanter fra katolske sociale og kulturelle foreninger. Også her hørte

paven klar tale: »De véd, at ungdommen hverken kender eller elsker kirken, som den er«, sagde formanden for pastoratrådet *Aurelien Thijs*. Og de 2.000 tilhøreres største applaus gjaldt udsagn som følgende: »Det troende fællesskab forventer kvindens bidrag ikke blot i ægteskab og moderrolle, men på alle livets områder, og det vil sige også i spiritualitet, teologisk nytænkning, mission, bestyrelsesorganer og pastorale tjenester«. Samme åbenhed fra Roms side efterlyste *Thijs* over for de fraskilte problemer og de unges usikre holdninger til tro og moral.

Folkfest

Fra domkirken gik paven den korte vej til rådhuspladsen, hvor der siden den tidlige morgen havde været feststemning blandt en folkemængde på 11.000 mennesker, der sang i takt med katedraltårnets klokkespil.

Fredsbevægelser

Fra Antwerpen fløj helikopteren paven til Ieper, den majsommeligt genopbyggede frontby, omgivet af 172 soldaterkirkegårde fra Den første Verdenskrig.

Alle fredsbevægelser i Flandern var indbudt til en fredens dag med paven, og det blev en af rejsens mest indtryksfulde indslag. Efter en kort hyldelse under buen i monumentet for de 500.000 ukendte, især engelske soldater, fandt der på Iepers store torv en fredsfestival sted på flere sprog, idet mange franskmænd og tyskere var kom-

met for at deltage i denne smukke forsoningsfest.

30.000 firmander

Kl. 16 samme dag kunne paven se frem til en anstrengende gudstjeneste med 30.000 firmander, alle klædt i hvidt og alle viftende med kæmpe solsikker af papir, da paven landede i Gents lufthavn, hvor messen skulle fejres. 150.000 mennesker deltog i en meget festlig tilrettelagt messe, hvor missionærer havde indtaget ærespladserne.

600 skåle med alterbrød blev fremført af 600 børn, der havde fødselsdag samme dag som paven (18. maj) eller lige før eller lige efter! Og ved flere lejligheder under pavens prædiken om kald til missionsarbejde og om Helligånden, som overvinder angsten, gik de 30.000 solsikker i vejret igen som en enorm blomstermark af fremtidshåb.

Pavens fødselsdag

Den 18. maj fyldte paven 65 år og han fejrede sin fødselsdag i den ældgamle bispeby Mechelen, engang hovedstad for De spanske Nederlande.

I Mechelens domkirke ligger kardinal *Mercier* begravet. Han var meget mindre elsket af flamlænderne end kardinal *Simonis* er det i dag af hollænderne; *Mercier* blev verdenskendt som filosof og især som medinitiativtager til de første kontakter mellem anglikanere og katolikker, »Samtalerne i Mechelen«. På dette sted, ved hans grav blev der holdt en imponerende økumenisk gudstjeneste

med 1.000 indbudte og 300 repræsentanter fra bl.a. de syrisk-ortodokse, de ukrainsk-ortodokse, kopterne, armenerne og Frelsens Hær.

Den forenede protestantiske kirke havde afvist indbydelsen, men adskillige af dens præster var mødt op på eget initiativ.

Beauraing og Namur

Om eftermiddagen fløj paven til valfartsstedet Beauraing i Wallonien til messe med 40.000 syge og handicappede.

Og da også kirken i Belgien havde husket, at 1985 er internationalt ungdomså, sluttede paven sin runde fødselsdag i Namur, højt oppe på byens citadel over Maas-dalen, sammen med 40.000 unge. I en usandsynlig smuk pantomime fremstillede de deres ønsker og angst, deres forventninger og kritik, deres håb og gode vilje. En gribende trosbekendelse til livet og venskabet.

Søndag morgen modtog paven repræsentanter fra den islamiske menighed i Bryssel. Jøderne havde afslået indbydelsen fordi også muslimer var indbudt.

Cardijn

Senere på dagen gik turen til den kongelige families gravkirke i Laken, hvor også stifteren af Katolske Arbejderungdom, dengang endnu kapellan i en af Bryssels forstæder, senere kardinal *Jozef Cardijn* ligger begravet. Sammen med 700 delegerede fra alle kristne arbejderforbund mindedes paven den store sociale præsts indsats i mellemkrigsårene.

En blomst fra en handicappet i kørestol. Foto KNA.

Her var det igen en kvinde, *Jeanine Wynants*, der på katolske arbejderkvinders vegne sagde de mest kritiske bemærkninger om kvinders identitet i kirken. Efter bifaldets varighed kunne paven selv overveje om folkets røst måske også i dag kan være Guds røst.

Trist Liège

Den smukke Place St. Lambert i Liège var ikke smykket til paven, og der stod flere skarpskytter på tagene end flagstænger i gaderne. Men 5.000 børn sørgede for lidt feststemning med blomsterbuketter. Walloniens Lægmandsråd mødtes med paven samme aften, men her blev stemningen pinagtig da landboudommens forkinde *Gilson* kritiserede pavens rejser som udtryk for pomp og pral.

Hygge i Leuven

Samme aften brød paven for første gang resolut igennem sikkerhedsvagternes ring og gik til fods midt blandt det jublende folk i det gamle Leuven med sit katolske universitet fra 1425.

Leuven modtog paven med en glæde uden lige. Byens magistrat, universitetets rektor og professorer førte ham ind i aulaen, hvor talerne gjaldt et universitets kald i dialogen mellem tro og viden. Paven efterlyste en »intellektets pastoral«. Rektor *Piet De Somer* sagde i sit svar, at et katolsk universitet skal være »studie- og forskningscenter for kirken, med retten til at tage fejl og fortsat tillid til den, som har taget fejl«.

Senere i byens stadion trampede 22.000 lovaniersere i takt »welkom« til et aftenmøde med ungdommen. Igen, lige som i Amersfoort, Echternach og Namur blev det mødet med de unge, der forløb festligst og hjerteligst. Pavens karisme virkede for fuld styrke. Og igen var det en ung pige, 23-årige *Els Gryson*, der efterlyste en katolsk kirke, der giver plads til at søge og tage fejl, en kirke, som befrier menneskelige relationer fra angsten og påbudsbelemtheden. Paven svarede hende og mange andre med Den hellige Augustins ord »intellectus quærens fidem«. Kirkens egentlige læretradition har altid bestået i »at lære fornuften at tro og troen at forstå«.

Wallonien igen

Pavens sidste dag i Belgien begyndte med et besøg i det katolske universitet Louvain-la-Neuve i Ottignies og et stort studentermøde med glade toner på torvet. Og her tog så den sidste i rækken af de frimodige kvinder ordet og læste sin ønskeseddel op for paven, borede videre i ungdomsproblemerne under applaus og protestetets rektor og professorer førte ham ind i aulaen, hvor talerne gjaldt et universitets kald i dialogen mellem tro og viden. Paven efterlyste en »intellektets pastoral«. Rektor *Piet De Somer* sagde i sit svar, at et katolsk universitet skal være »studie- og forskningscenter for kirken, med retten til at tage fejl og fortsat tillid til den, som har taget fejl«.

I silende regn, sammen med kongeparret og biskopper under seks store paraplyer tog paven afsked med Belgien på flyvepladsen Bierzet og så forsvandt hans hvide maskine i de grå skyer.

Willem Wuyts

Paven fejrede sin 65-års fødselsdag i det festligt stemte Mechelen. Foto KNA.

Liturgisk kalender for juli

1. grøn. Mandag i 13. alm. uge. L. 1. Mos. 18,16-33. Ev. Matt. 8,18-22 (I Ps.).
2. grøn. Tirsdag i 13. alm. uge. L. 1. Mos. 19,15-29. Ev. Matt. 8,23-27. (I Ps.).
3. rød. Onsdag. *Thomas, apostel* (f). L. Ef. 2,19-22. Ev. Joh. 20,24-29. Gl. Ap. pf.
4. grøn. Torsdag i 13. alm. uge. L. 1. Mos. 22,1-19. Ev. Matt. 9,1-8. Eller: *hvid. Ellsabeth af Portugal (død 1336)*. (I Ps.).
5. grøn. Fredag i 13. alm. uge. L. 1. Mos. 23,1-4. 19; 24,1-8. 62-67. Ev. Matt. 9,9-13. Eller: *hvid. Antonius M. Zacharia, præst (død 1539)*. (I Ps.).
6. grøn. Lørdag i 13. alm. uge. L. 1. Mos. 27,1-5. 15-29. Ev. Matt. 9,14-17. Eller: *rød. Maria Goretti, jomfru og martyr (død 1902)* eller *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (I Ps.).
7. grøn. 14. alm. søndag. 1. L. Ezek. 2,2-5. Salme 123,1-2a. 2bcd. 3-4. R. v. 2: Vore øjne følger Herren vor Gud, til han er os nådig. 2. L. 2. Kor. 12,7-10. Ev. Mark. 6,1-6. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (II Ps.).
8. grøn. Mandag i 14. alm. uge. L. 1. Mos. 28,10-22a. Ev. Matt. 9,18-26. (II Ps.).
9. rød. Tirsdag i 14. alm. uge. *Villehad, martyr (død 1572)* (m). L. 1. Mos. 32,2-32. Ev. Matt. 9,32-38 (II Ps.).
10. rød. Onsdag. *Knud Konge, martyr, Kongeriget Danmarks væmehelgen (død 1086)* (f). *For Færøerne og Grønland* (m). L. 2. Krøn. 24,18-22. Salme 31,3cd-4.6 + 8ab. 16bc + 17. R. v. 6a: I dine hænder ebfalet jeg min ånd. Ev. Matt. 10,34-39. *Gl. Mart. pf.*
11. hvid. Torsdag. *Benedikt, abbed, Europas væmehelgen (død 547)* (f). L. Ordspr. 2,1-9. Ev. Matt. 19,27-29. *Gl. Helg. pf.*
12. grøn. Fredag i 14. alm. uge. L. 1. Mos. 46,1-7. 28-30. Ev. Matt. 10,16-23. Eller: *hvid. Kjeld, præst (død 1150)* (II Ps.).
13. grøn. Lørdag i 14. alm. uge. L. 1. Mos. 49,29-33; 50,15-26. Ev. Matt. 10,24-33. Eller: *hvid. Henrik (død 1204)* eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (II Ps.).
14. grøn. 15. alm. søndag. 1. L. Amos 7,12-16. Salme 85,9ab-10. 11-12. 13-14. R. v. 8: Lad os skue din miskundhed, Herre, din frelse give du os! 2. L. Ef. 1,3-14. Ev. Mark. 6,7-13 *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (III Ps.).
15. hvid. Mandag i 15. alm. uge. *Bonaventura, biskop og kirkelærer (død 1274)* (m). L. 2. Mos.

- 18,14. 22. Ev. Matt. 10,34-11,1. (III Ps.).
16. grøn. Tirsdag i 15. alm. uge. L. 2. Mos. 2,1-16a. Ev. Matt. 11,20-24. eller: *hvid. Vor Frue af Karmel. L. Zak. 2,14-17. Ev. Matt. 12,46-50. (III Ps.).*
17. grøn. Onsdag i 15. alm. uge. L. 2. Mos. 3,1-6. 9-12. Ev. Matt. 11,25-27. (III Ps.).
18. grøn. Torsdag i 15. alm. uge. L. 2. Mos. 3,13-24. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (IV Ps.).
19. grøn. Fredag i 15. alm. uge. L. 2. Mos. 11,10-12,14. Ev. Matt. 12,1-8. (III Ps.).
20. hvid. Lørdag i 15. alm. uge. *Torlak, biskop (død 1193)* (m). L. 2. Mos. 12,37-42. Ev. Matt. 12,14-21. (III Ps.).
21. grøn. 18. alm. søndag. 1. L. Jer. 23,1-6. Salme 23,1-3a. 3b-4. 5. 6. R. v. 1: Herren er min hyrde, mig skal intet fattes. 2. L. Ef. 2,13-18. Ev. Mark. 6,30-34. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (IV Ps.).
22. hvid. Mandag i 16. alm. uge. *Maria Magdalene* (m). L. Højs. 3,1-4a. Eller 2. Kor. 5,14-17. Ev. Joh. 20,1, 11-18. (IV Ps.).
23. hvid. Tirsdag i 16. alm. uge. *Birgitta, ordensstifter (død 1373)* (m). L. 2. Mos. 14,21-15,1. Ev. Matt. 12,46-50. (IV Ps.).
24. grøn. Onsdag i 16. alm. uge. L. 2. Mos. 16,1-5. 9-15. Ev. Matt. 13,1-9. (IV Ps.).
25. rød. Torsdag. *Jakob, Apostel* (f). L. 2. Kor. 4,7-15. Ev. Matt. 20,20-28. *Gl. Ap. pf.*
26. hvid. Fredag i 16. alm. uge. *Joakim og Anne, jomfru Marias forældre* (m). L. 2. Mos. 20,1-17. Ev. Matt. 13,18-23. eller (hl. J. og A.) L. Sir. 44,1. 10-15. Ev. Matt. 13,16-17. (IV Ps.).
27. grøn. Lørdag i 16. alm. uge. L. 2. Mos. 24,3-8. Ev. Matt. 13,24-30. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (IV Ps.).
28. grøn. 17. alm. søndag. 1. L. 2. Kong. 4,42-44. Salme 145,10-11. 15-16. 17-18. R. v. 16: Herre, du åbner din hånd og mætter os. 2. L. Ef. 4,1-6. Ev. Joh. 6,1-15. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (I Ps.).
29. rød. Mandag i 17. alm. uge. *Olaf, martyr (død 1030)* (m). *For Færøerne og Grønland* (s). L. 2. Mos. 32,15-24. 30-34. Ev. Matt. 13,31-35 (I Ps.).
30. grøn. Tirsdag i 17. alm. uge. L. 2. Mos. 33,7-11; 34,5b-9.28. Ev. Matt. 13,36-43. Eller: *hvid. Peter Chrysologus, biskop og kirkelærer (død 451)*. (I Ps.).
31. hvid. Onsdag i 17. alm. uge. *Ignatius af Loyola, præst (død 1556)* (m). L. 2. Mos. 34,29-35. Ev. Matt. 13,44-46. (I Ps.).

Liturgisk kalender for august

1. hvid. Torsdag i 17. alm. uge. *Alfons Maria de Liguori, biskop og kirkelærer (død 1787)* (m). L. 2. Mos. 40,16-21. 34-38. Ev. Matt. 13,47-53 (I Ps.).
2. grøn. Fredag i 17. alm. uge. L. 3. Mos. 23,1. 4-11. 15-16. 27. 34b-37. Ev. Matt. 13,54-58. Eller: *hvid. Eusebius af Vercelli, biskop (død 1371)*. (I Ps.).
3. grøn. Lørdag i 17. alm. uge. L. 3. Mos. 25,1. 8-17. Ev. Matt. 14,1-12. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (I Ps.).
4. grøn. 18. alm. søndag. 1. L. 2. Mos. 16,2-4. 12-15. Salme 78,3 + 4bc. 23-24. 25 + 54. R. v. 24b: Herren gav dem himmelkorn. 2. L. Ef. 4,17. 20-24. Ev. Joh. 6,24-35. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (II Ps.).
5. grøn. Mandag i 18. alm. uge. L. 4. Mos. 11,4b-15. Ev. Matt. 14,13-21. Eller: *hvid. Kirkevielsesfest for kirken Santa Maria Maggiora*. L. Joh. Åb. 21,1-5a. Ev. Luk. 11,27-28 (II Ps.).
6. hvid. Tirsdag. *Herrens forklarelse* (f). L. Dan. 7,9-10. 13-14. eller 2. Pet. 1,16-19. Salme 97,1-2. 5-6. 9. R. v. la + 9: Gud er vor herre og Konge. Ev. Mark. 9,2-10. *Gl. Særl. pf.*
7. grøn. Onsdag i 18. alm. uge. L. 4. Mos. 13,1-2. 25-14,1. 26-29. 34-35. Ev. Matt. 15,21-28. Eller: *rød. Xystus, pave, og lidelsesfæller, martyr (død 258)* eller: *hvid. Cajetan, præst (død 1547)*. (II Ps.).
8. hvid. Torsdag i 18. alm. uge. *Dominicus, præst (død 1221)* (m). L. 4. Mos. 20,1-13. Ev. Matt. 16,13-23. (II Ps.).
9. grøn. Fredag i 18. alm. uge. L. 5. Mos. 4,32-40. Ev. Matt. 16,24-28 (II Ps.).
10. rød. Lørdag. *Laurentius, diakon og martyr* (f). L. 2. Kor. 9,6-10. Ev. Joh. 12,24-26. *Gl. Martyremes pf.*
11. grøn. 19. alm. søndag. 1. L. 1. Kong. 19,4-8. Salme 34,2-3. 4-5. 6-7. 8-9. R. v. 9a: Smag og se, at Herren er god. 2. L. Ef. 4,30-5,2. Ev. Joh. 6,41-51. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (III Ps.).
12. grøn. Mandag i 19. alm. uge. L. 5. Mos. 10,12-22. Ev. Matt. 17,22-27 (III Ps.).
13. grøn. Tirsdag i 19. alm. uge. L. 5. Mos. 31,1-8. Ev. Matt. 18,1-5. 10. 12-14. Eller: *rød. Pontianus, pave, og Hippolyt, præst, martyr (død 3. årh.)*. (III Ps.).
14. rød. Onsdag i 19. alm. uge. *Maximilian Kolbe, præst og martyr (død 1941)* (m). L. 5. Mos. 34, 1-12. Ev. Matt. 18,15-20. (III Ps.).
15. grøn. Torsdag i 19. alm. uge. L. Josva 3,7-10a. 11. 13-17. Salme 114,1-2. 3-4. 5-6. Ev. Matt. 18,21-19,1. (III Ps.).
16. grøn. Fredag i 19. alm. uge. L. Josva 24,1-13.

- Ev. Matt. 19,3-12. Eller: *hvid. Stefan af Ungarn (død 1038)*. (III Ps.).
17. grøn. Lørdag i 19. alm. uge. L. Josva 24,14-29. Ev. Matt. 19,13-15. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (III Ps.).
18. hvid. Aften. *Vigilien til Jomfru Marias opstandelse i himlen* (s). 1. L. 1. Krøn. 15,3-4. 15-16; 16,1-2. Salme 132,6-7. 9-10. 13-14. R. v. 8: Herre, bryd op til dit hvilested; du og din vældes ark. 2. L. 1. Kor. 15,54-57. Ev. Luk. 11,27-28. *Gl. Cr. Særl. pf.*
18. hvid. Søndag. *Jomfru Marias opstandelse i himlen* (s). 1. L. Joh. Åb. 11,19a; 12,1. 3-6a. 10ab. Salme 45,10bc. 11.12ab. 16. R. v. 10b: Dronningen står i ofirguldets skrud ved din højre. 2. L. 1. Kor. 15,20-26. Ev. Luk. 1,39-56. *Gl. Cr. Særl. pf.*
19. grøn. Mandag i 20. alm. uge. L. Domm. 2,11-19. Ev. Matt. 19,16-22. Eller: *hvid. Johannes Eudes, præst (død 1680)* (IV Ps.).
20. hvid. Tirsdag i 20. alm. uge. *Bernhard, abbed og kirkelærer (død 1153)* (m). L. Domm. 6,11-24a. Ev. Matt. 19,23-30. (IV Ps.).
21. hvid. Onsdag i 20. alm. uge. *Pius X, pave (død 1914)* (m). L. Domm. 9,6-15. Ev. Matt. 20,1-16a. (IV Ps.).
22. hvid. Torsdag i 20. alm. uge. *Jomfru Maria vor Dronning* (m). L. Es. 9,1-6. Ev. Luk. 1,26-38 *Jomfru Marias pf.* (IV Ps.).
23. grøn. Fredag i 20. alm. uge. L. Rut. 1,1. 3-6. 14b-16. 22. Ev. Matt. 22,34-40. Eller: *hvid. Rosa af Lima, jomfru (død 1617)*. (IV Ps.).
24. rød. Lørdag. *Bartholomæus, apostel* (f). L. Joh. Åb. 21,9b-14. Ev. Joh. 1,45-51. *Gl. Ap. pf.*
25. grøn. 21. alm. søndag. 1. L. Josva 24,1-2a. 15-17. 18b. Salme 34,2-3. 16-17. 18-19. 20-21. 22-23. R. v. 9a: Smag og se, at Herren er god. 2. L. Ef. 5,21-32. Ev. Joh. 6,60-69. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (I Ps.).
26. grøn. Mandag i 21. alm. uge. L. 1- Tess. 1,1-5.8b-10. Ev. Matt. 23,13-22 (I Ps.).
27. hvid. Tirsdag i 21. alm. uge. *Monica (død 387)* (m). L. 1. Tess. 2,1-8. Ev. Matt. 23,23-26 (I Ps.).
28. hvid. Onsdag i 21. alm. uge. *Augustin, biskop og kirkelærer (død 430)* (m). L. 1. Tess. 2,9-13. Ev. Matt. 23,27-32 (I Ps.).
29. rød. Torsdag i 21. alm. uge. *Johannes Døberens martyrium* (m). L. Jer. 1,17-19. Ev. Mark. 6,17-29 *Særl. pf.* (I Ps.).
30. grøn. Fredag i 21. alm. uge. L. 1. Tess. 4,1-8. Ev. Matt. 25,1-13. (I Ps.).
31. grøn. Lørdag i 21. alm. uge. L. 1. Tess. 4,9-11. Ev. Matt. 25,14-30. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (I Ps.).

Pater Steph Wewers død

Den første katolske præst i Hillerød

Selv om det er lang tid siden, at den hollandsk-fødte pater Steph Wewers virkede i Danmark, nåede han dog at gøre så stærkt et indtryk, at han den dag i dag huskes af en del mennesker, hvoraf nogle endda har bevaret kontakten med ham. Der har været forespurgt hos montfortanerne, hvorfor intet er blevet skrevet omkring hans død i februar måned dette år.

Kapellan i Roskilde

Forespørgslen er forståelig, idet pater Steph Wewers har arbejdet i Danmark i 15 år. Efter aflæggelsen af de evige løfter og præstevielsen i Holland (tre brødre Wewers og en nevø blev montfortaner-

præster), blev pater Wewers sendt til Danmark, hvor han fra 1923-29 var kapellan i Roskilde.

Et stærkt ønske om at uddybe og supplere sine studier blev opfyldt, da han i 1929 blev udnævnt til Nijmegen, hvor han så fik lejlighed til at frekventere universitetet. I 1939 vendte han tilbage til Danmark og blev nu udnævnt som rektor ved Visdomsdøtrene's nyerhvervede hus i Hillerød. Således blev han den første katolske præst i Hillerød efter reformationen. Men allerede i 1942 blev han sognepræst ved Sankt Terese Kirke i Hellerup, som fra 1942-57 blev betjent af »udlånte« montfortanere. Pater Wewers forblev i Hellerup til 1948, hvor han kaldtes til

Salzburg som forstander for den nyoprettede øst-rigske montfortaneregion.

Skattet prædikant og flittig skribent

I 1957 forflyttedes han til Marienheide ved Köln, hvor montfortanerne netop havde overtaget et gammelt Mariavalfartssted. Efter yderligere et par stationer tvang sygdom ham i 1970 til at flytte til montfortanernes syge- og alderdomshjem i Syd-holland. Men her kunne han slet ikke holde ud at være og ledte derfor med lys og lygte efter en retrætepost. Den fandt han hos nogle søstre i Weze ved Kevelaar, som bestyrede et alderdomshjem. Her var han rektor til sin død den 19. februar 1985, 87 år gammel.

Pater Wewers var en mand med medfødt vitalitet og charme, en kunstnertype, intellektuel, og med et påfaldende sprog-talent. Og han var sig sine færdigheder bevidst. Han tilegnede sig dansk sprog og kultur i en sådan hastighed og i en sådan grad, at han meget snart var en skattet prædikant og en flittig skribent.

I det daværende »Katolsk ugeblad« og i »Katolsk Ungdom« sås ofte indlæg af pater Wewers. Selv efter, at han havde forladt Danmark, modtog og bragte disse blade artikler fra hans hånd.

Stephen Holm

Niels Krogh Rasmussen bliver i USA

Pater Niels Krogh Rasmussen o.p. er udnævnt til Associate Professor ved det teologiske fakultet på University of Notre Dame i Indiana i USA, hvor han har været tilknyttet i seks år.

Niels Krogh Rasmussen meddeler i et brev til sine venner, at han ellers havde søgt en stilling på Københavns Universitets teologiske fakultet i praktisk teologi, som han var en indstillet til. Men han trak ansøgningen tilbage, da han fik tilbuddet fra Notre

Dame universitetet. Han begrunder sit valg med de usædvanlige gode arbejdsforhold i USA.

Den 28. januar 1978 forsvarede han sin doktor-disputats ved Institut Catholique i Paris. Disputatsen behandler spørgsmålet om opfindelsen af biskoppens særlige liturgiske bog, pontifikalet, der bl.a. indeholder ritualerne for præste- og bispevielse, indvielse af kirker og altre, af olierne skærtorsdag samt af konge- og kejserkroninger.

Nyt hefte i serien Ånd og Liv

»Påske«. *Ånd og liv, ny serie nr. 25. Niels Steensens Forlag 1985. 40 sider. Enkeltnummer kr. 15., subskription (4 numre) kr. 48.*

»For det er altid påske. I Jesu Kristi opstandelse er vor opstandelse allerede begyndt. Om denne virkelighed kredser nærværende hæftes indlæg«, hedder det i forordet til »Påske«.

Det nye hæfte i serien »Ånd og liv« er altså ikke ene anvendeligt i påsketiden, men gennem hele vort liturgiske år. Det er endda væsentligt, hver gang den enkelte eller gruppen er blevet hængende i de nære, påtrængende problemers barske virkelighed. Kristi opstandelses virkelighed er begyndelsen

til vor opstandelse og vil da være det tiltrængte perspektiv, når vi er mest medtaget.

Serien »Ånd og liv« er en samling af meget koncentrerede betragtninger. Koncentrationen opleves ikke som en tæt og derfor drøj læsning, næh, den fremtræder ubesværet, let læselig, men er centreret om Kristenlivets grundbestande. Der er sammenhæng fra hæfte til hæfte: kald, korsvej, fred, påske er en varieret, supplerende genoptagelse af grundsandheder, helt ud i en og anden formulering. Den moderne teologi er med i hæfterne, undertiden som en korrektion i en bisætning, i dette nummer: korsdøden er ikke »et nederlag, som gjen-

nom opstandelsen blir forvandlet til seier«, som visse moderne teologer skildrer den. Kristi kors er »et offer, en seier, en forherligelse, et frelsens tegn«. Den lære, i den formulering kan læses af alle, af teologer som ikke-teologer, og af dem midt imellem, som kun har tid og kræfter til at gøre et snævert udvalg af tidens teologi.

Serien »Ånd og liv« er god at have på enhver boghylde, til opslag og inspiration. Den kan som temahæfter og oplagsværk finde anvendelse på flere undervisningstrin, i vore institutioner, i foreningers som vore menigheders håndbogssamling.

Hans Bang
(Forkortet af red.).

Med en fælles økumenisk gudstjeneste mindedes de kristne kirker i Vestberlin tirsdag den 7. maj 40 års dagen for krigens afslutning. I gudstjenesten deltog bl.a. den evangeliske ærkebiskop *Martin Kruse* af Berlin-Brandenburg, den katolske generalvikar for den vestlige del af Berlin, *Johannes Tobei*, ærkebiskop *Feodosij* fra den russisk-ortodokse kirke, den græsk-ortodokse metropolit i Tyskland, *Augustinos Lambardakis*, repræsentanter for forskellige frikirker samt franske og amerikanske militærpræster. Billedet viser processjonen ved Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche på vej til alteret på Breitscheidplatz.

Ungdomssjælesorg skal stå i centrum for vor tro

De unge mangler kristen målestok og normer

(KIPA) - Også biskopperne har til opgave at sørge for at kirken og de unge finder sammen, for ungdomssjælesorg er ikke en biting. Den ligger i troens centrum, siger den kendte svejtsiske teolog *Zulehner*.

Det er vor opgave at give Guds budskab videre fra generation til generation. Hvis denne opgave ikke mere står i centrum for kirken, så frafalder den missionsbudskabet og forråder dermed Jesus.

De unge søger efter et meningsfyldt liv og bør finde en plads i kirken, hvor man stoler på dem og tager dem alvorligt. Men det er kun få unge, der søger kirken. Aldrig har afstanden mellem dem og kirken været så stor som i dag. De ydre forhold har forandret sig. De unge møder ikke mere kristen tankegang i deres hjem. Derfor er en kristen rod ikke mere selvfølgelig for dem. Det kommer ikke til en konfrontation mellem kirken og dem, fordi de simpelthen mangler kristen målestok og normer.

Personligt vidnesbyrd
Kateketer og ungdomssjælesorgere må arbejde ud fra tre væsentlige punkter: Kun den, der realiserer sin tro i sit liv kan føre andre til troen. Nutidens mennesker stoler snarere på vidner end på lærde. For det andet: De unge skal tages alvorligt. At vise dem tillid, betyder ikke at man skal snakke dem efter munden; men at man skal være klar over, at de også har noget at yde ud fra deres erfaringer. Endelig er frygten for bevarelsen af personlig frihed i en tekniseret verden et udgangspunkt for ungdomssjælesorg.

De unge i kateketarbejdet

I puberteten frigør de unge sig for forældre, kirke og faste værdier. De er usikre - også med hensyn til deres Gudsbegreb. Præstegården er ikke mere det selvfølgelig tilflugtssted, de søger. Den kan endog virke frastøden-

de. De identificerer sig ikke mere med kirken og hører dog til den.

Den, der vil arbejde med de unge, må ikke nøjes med at give dem en opskrift i hånden. Kateketen må ikke prædike, men lade de unge komme til orde og således give dem mulighed for selvstændig udfoldelse. En kateket må ikke betragte sig som vejleder, slet ikke som oppasser, ikke engang som igangsætter, men snarere som ledsager og tolk. Kateketer skal være åbne og må kunne indrømme, at de selv også kun er på vej og har meget at lære. De skal ikke drive reklame med falske alternativer (fodboldgudstjeneste).

Kirkens tjeneste for de unge består i at give dem plads til at finde sig selv, et sted, hvor de ikke behøver opfylde den voksne kirkes krav, men kan søge deres egen form.

De unge skal tirres til at søge Gud

Når kirken spørger: »Mister vi ungdommen?« eller: »Hvordan får vi den tilbage?«, viser det, at den sætter sig selv i centrum. Det kan den selvfølgelig gøre, når den bedømmer situationen ud fra sig selv; men institutionens fremtid er kun en del af problemet. Kirkens praksis skal måle sig ved Jesu praksis, som ikke er interesseret i sig selv, men i sine medmennesker. Bibelen er alt-

så menneskeorienteret. Kirken må se bort fra sin egen eksistenssikring. Den må kæmpe for menneskenes fremtid og må hente Guds rige ind i vor tid.

Socialvidenskaberne hører også med til spiritualiteten

De fleste unge tilpasser sig forholdene uden fremtidsperspektiv. Kun få yder modstand. Kirken må bekæmpe denne skæbnesvangre tilpasning; og det har den kun kraft til, hvis den ikke altid ser på, hvor mange den kan lempe ind i sin flok.

Er man bundet til materielle interesser, kan man ikke opbygge et uegennyttigt ungdomsarbejde, som har styrke til at pege ud i fremtiden. Alle unge menneskers forhold til samfundet er præget af pluralisme og økonomi; og Gud er med os ned gennem historien, han efterlader sig spor. Det er kirkens opgave at læse hans spor, d.v.s. at analysere samfundet. Denne analyse, som udgør en del af kristen spiritualitet, viser, at man tager Gud alvorligt - og ikke bare mennesket.

Kirken må her ikke betragte sig som »agent for Guds forsinkede frelsesintention« og gøre krav på et frelsesmonopol. Kirkens betydning ligger i, at den fører mennesket hen til Guds gådefulde tilstedeværelse, som fra begyndelsen af trofast og uanfægtet ledsager os.

Guds frelse kan antage forskellige former og endda optræde i ateistisk skikkelse: erkendelsen i *Jakobusbrevet*, at det gode og sande i livet kun kan stamme fra Gud, giver også ateisten en chance for frelse. Gud virker ifølge konciliet også i verdensreligionerne - mens han

fuldt og helt kun manifesterer sig i *Jesus Kristus*.

Vor tillid til Gud giver os den fortrøstning, at han også holder fast på de unge, der ikke vil have med kirken at gøre, og at han ikke giver slip på nogen. Vi kan stole på Guds trofaste kærlighed. De kristne har altid været i mindretal. Det må sjælesørgerne bære, for det er normalt.

Aktive, ikke passive kirkegængere

Kirkens opgave består ikke blot i at sige, hvad Gud vil med mennesket, men den skal også sørge for, at mennesket når sit mål. Men hvor langt mennesket når, afhænger af Guds nåde og ikke af kirkens geskæftighed. Sjælesørgeren må altså kunne holde ud at være vidne til, at Gud bestemmer frelsesmåden.

Kirken skal bevare frelsen på historiens scene. Gud kalder mennesker til alle tider, som synger glædens, håbets, opstandelsens højsang. De, der kaldes til kirken, er alle aktive. Gud kan ikke gøre sit arbejde med passive kirkegængere. Fremtidens kirke er en kirke for

deltagere. Alle - ikke blot præster og ordensfolk, må erkende deres kirkelige kald og påtage sig det. Folket i sin helhed må være centrum i sjælesorgen. Kirken, forstået som gejstlighed og eksperter, har ifølge *Zulehner* endnu ikke gennemført konciliet, som hidtil kun er blevet taget alvorligt af befrielsesteologien.

Kateketernes arbejde

Kateketer og ungdomsarbejdere skal komme sammen med de unge, så de på deres søgen på kanten af livets afgrunde støder på Guds hemmelighed og indlader sig på den. Kateketerne skal udfordre dem, der udmattede ligger ved vort samfunds kødgyder. Den moderne katekisme er en bog fuld af spørgsmål, og ikke en bog med svar, som ingen er interesseret i.

Kateketerne bør skaffe plads i kirken til de unge og deres originalitet, egenrådighed og oppositionslyst. De bør lade deres egen rodfæstethed i Gud modne til en lidenskabelig kærlighed til mennesker; for Guds mening er livet før og efter døden; livet før døden skal give os en anelse om det hinsides.

Planer om et fjerde økumenisk møde

Genève (KIPA) - Fællesudvalget for de europæiske kirkers Konference (KEK) og De europæiske bispekonferencers Råd (CCEE) har på deres årlige sammenkomst i St. Albans, England, besluttet planlægningen af et fjerde økumenisk møde i foråret 1988. Det tredje økumeniske møde fandt sted i oktober 1984 i Riva

del Garda i Italien.

Udvalget skønner, at det sidste møde opviste gode resultater, selv om offentligheden ikke reagerede særlig positivt. Mødet har præget de økumeniske bestræbelser så meget, at de ansvarlige kirkelige organisationer anser det for væsentligt at fortsætte arbejdet.

Nyt initiativ i Odense

To organisationer i Skt. Albani menighed i Odense, nemlig Skt. Albani Klub og Den franciskanske Lægordens Odense-afdeling, har sluttet sig sammen om at skabe et kæmpe flere-dages salg af antikvariske bøger og grammofonplader. Salget skal ske i ugen mellem den 22. og 28. juli i udstillings-salen i Centralbiblioteket, der ligger umiddelbart op til Skt. Knuds Kirke, altså lige i hjertet af Odense.

Indsamlingen af bøger og grammofonplader begyndte den 3. april og løber til udgangen af juni

måned, og den har på nuværende tidspunkt indbragt ca. 2.000 bind af mangehånds slags.

Alle omkostningerne er betalt af odenseanske sponsorer, og lokaler til opbevaring og sortering af bøgerne er, ligesom salgslokalet, stillet gratis til rådighed for os.

Da man forventer at komme op på 4-5.000 bøger, vil man således kunne regne med et betydeligt salg, og hele indtægten skal gå ubeskåret til dækning af underskuddet (ca. 150.000 kr.) ved Skt. Albani Kirkes restaurering, som nu er gennemført, og hvor alene restaureringen og imprægneringen af den smukke hoveddør kostede 270.000 kr.

Hvis de der læser dette vil hjælpe os, beder vi Dem sende de af Deres bøger, som De vil og kan undvære, og også meget gerne grammofonplader, som vi ikke har fået så mange af.

På forhånd tak og venlig hilsen -

Skt. Albani Klub
Oscar Holmbøl
Den franciskanske
Lægorden
i Odense

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

Kristoffer - Kristusbæreren

Måske hænger der i jeres bil eller i bilen hos nogen, I kender, en Kristoffer-medalje eller en Christoffor-medalje, som det også hedder. Men vi vil nu kalde den en Kristoffer-medalje, for det hedder det på dansk. Det kan også være, at den lille medalje sidder i ringen med bilnøglen. Nu skal I høre, hvorfor man tager sådan en medalje med sig i bilen.

Legende

Forinden jeg begynder på historien, må jeg fortælle jer, at det er en

legende. Det er vigtigt, at I ved, hvad en legende er. Det er en from historie først og fremmest. Der sker overnaturlige ting i legenden, ligesom der gør i eventyrene. Alligevel kan man ikke bare sige, at en legende er eventyr helt igennem. Legendene vil nemlig fortælle os noget om Gud eller Jesus eller jomfru Maria eller hellige mænd og kvinder, der har levet før os. Og det vil eventyrene jo ikke.

Når I hører et eventyr, så spørger I ikke: »Er det nu sandt alt sammen?« Det ved I godt, at det ikke er. På samme måde skal I

heller ikke spørge, når I hører en legende: »Skete det nu lige præcis sådan?« I skal meget hellere snakke med hinanden og de voksne om, hvorfor den legende er blevet fortalt. Så finder I nemlig ud af, at de allerfleste legender fortæller noget om, hvordan man kan leve som et Guds barn. Legendene om den hellige Kristoffer fortæller helt bestemt om det.

Stærk og mægtig mand

Til at begynde med hed Kristoffer slet ikke Kristoffer. Han hed Orpherus. Han var en stor og mægtig stærk mand. Næsten en kæmpe. Han vandrede rundt og havde et stort ønske. Han ville finde ud af, hvem der var den mægtigste herre. For ham ville han gerne tjene. Så kom han i tjeneste hos en konge, som selv mente, at han var den mægtigste på jorden. Kristoffer – eller Orpherus, som han jo egentlig hed – blev hans livvagt, og han var sammen med den mægtige konge nat og dag.

En dag var der en eller anden ved hoffet, som kom til at nævne djævelens navn. Kongen fór sammen. »Nå,« tænkte Orpherus, »så er der åbenbart en, der er mægtigere end du! Ham vil jeg tjene.« Og så trådte han i den ondes tjeneste. De vandrede land og rige rundt sammen, og en dag kom de til et vejkors. Orpheus kiggede interesseret på korset, men djævelen gik med bøjet hoved udenom. »Nå,« tænkte Orpherus, »så er der åbenbart en, der er stærkere end du! Ham vil jeg tjene.«

En from mand fortalte ham om Jesus Kristus, som er Herre over himmel og jord. Straks spurgte Orpherus: »Hvordan kan jeg tjene ham?« Den fromme mand svarede ham: »Du kan tjene ham ved at være kærlig mod alle mennesker. Kan du se floden der? I foråret blev broen revet væk af højvandet. Du er stor og stærk. Du kan bære folk over på dine skuldre. På den måde erstatter du broen. Det er en kærlig tjeneste, og sådan kan du bedst tjene den højeste Herre: »Ja, sådan vil jeg tjene ham,« sagde Orpherus. Han rev et ungt egetræ op af jorden og brugte det som stav. Hver dag bar han nu mennesker sikkert gennem den rivende flod.

Barnet blev tungere og tungere

En dag stod der et lille barn på den anden flodbred og råbte: »Orpherus, tag mig over!« Den kæmpe store mand vadede gennem floden, tog barnet på sine brede skuldre og tænkte: »Ham skal jeg hurtigt få bragt over.« Men da han var midt i floden, blev barnet tungere og tungere. Orpherus svedte og stønnede. Da

han endelig nåede den anden bred, rystede knæene under ham. Han satte barnet på jorden og sagde: »Du var så tung, at jeg tænkte, at jeg bar hele verden på mine skuldre.« »Du har båret mere end hele verden,« sagde barnet, »jeg er Kristus, ham du har tjent ved at tjene dine medmennesker. Fra nu af skal du ikke mere hedde Orpherus, du skal hedde Kristoffer, det betyder Kristus-bæreren.«

Kristoffer er værnehelgen for alle, der rejser.

Det er derfor man har Kristoffer-medaljer i bilerne. Vi fejrer Sankt Kristoffer den 24. juli. Da er I ikke i skole og ikke i børnehaven, men på ferie. Måske er I ude at rejse; tænk da på, at man kan bede til Sankt Kristoffer om en god rejse.

Når du er på vej til børnehaven eller skolen, er du også på en lille rejse. Så kan du godt bede Sankt Kristoffer om at hjælpe dig med at se dig rigtigt godt om, så du ikke bliver kørt over.

Foredragsrække i Sakramentskirken

Med disse linier vil jeg give en forhåndsmeddelelse til katolikkerne i Hovedstadsområdet om næste vintersæsons foredragsrække i Sakramentskirken.

Der vil i løbet af august måned blive trykt og udsendt en lille folder, som indeholder det samlede program. Folderen sendes til alle i Sakramentskirken og i øvrigt til sognekirkerne i Hovedstadsområdet, hvor den forhåbentlig vil finde en plads på boghylderne.

Jeg kan allerede nu løfte sløret lidt og røbe, at der blandt emnerne vil være orientering om andre tros-samfund; forskellige katolske institutioner og som afslutning en kirkekoncert.

Disse arrangementer finder alle sted *tirsdag aften* og indledes med en messe kl. 19.00 i kirken. Der bliver i alt tale om 24 aftener, og vi begynder den 1. oktober i år og slutter den 1. april '86.

Peter Nissen,
sognepræst

Skt. Bendts Kapel 60 år

Kapellet atter genåbnet

Det katolske Skt. Bendts kapel i Brogade, Rudkøbing, fylder den 11. juli 60 år. Kapellet, der er udsmykket af kunstnerne Birgitte West, Christen Skikkild og Aksel Theilmann, er for kort tid siden genåbnet efter godt et års omfattende restaurering. Kommunen, der i dag ejer bygningskomplekset, har istandsat al det ydre.

Rudkøbing hører under Svendborg med Josef Völk som sognepræst. Ka-

pellet benyttes især i ferieperioden af turister fra både ind- og udland, men også af de ca. 20 herboende katolikker. Josef Völk oplyser, at den lille gruppe på Langeland samt nogle få velgørere fra Fyn har været yderst behjælpesom under ombygningen med både frivilligt arbejde og i anskaffelsen af 17.000 kr. til den indre vedligeholdelse. Vi ønsker at bevare det enestående kapels interiør så trofast som mulig, siger

Josef Völk.

Lørdag 12. okt. kl. 19 fejrer kapellet officielt sin 60-årsdag. »katolsk orientering« vil omtale højtideligheden senere.

For turister kan vi oplyse, at gudstjenesterne i kapellet i sommermånederne holdes den 16. juni, 7. og 28. juli, 4. og 18. august. I øvrigt er folderen om gudstjenestetider og -steder omdelt i området, siger Josef Völk.

kk

Møder og arrangementer

Kirkedagen på Ledreborg

afholdes i år søndag den 1. september.

Tema: Kald til liv og tjeneste.

Nærmere oplysninger i k.o. den 14. august.

Arbejdsgruppen

Midsommertræf på Magleås

Skt. Hans-aften den 23. juni

Styrelsen for Magleås inviterer katolikker til at lægge vejen omkring Magleås Skt. Hans-aften.

Fra kl. 19.30 til 20.30 vil der være kaffe/saftvand med brød i stuerne.

Voksne kr. 20.-.

Børn gratis.

Kl. 20.45 Skt. Hansbål med båltales af pastor Jørgen Hvild.

Man er velkommen til at spise sin medbragte aftensmad på havens plæner (vi håber på godt vejr).

På gensyn siger
Magleås Styrelse

Sønderjysk menighedstræf

i Tønder, Markgade 28, søndag d. 16. juni. Kl. 12: Fælles frokost med medbragt mad og drikke.

Kl. 15: Oplæg til samtale ved formanden for Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund John S. Lundorf.

Medlebevidsthed - Mediekundskab med særligt henblik på lokalradio og nærradioer. Kl. 17: Messe i kirken, Ribelandevej 41.

Retræte for damer

afholdes på Dalum Kloster, begyndende mandag d. 2. september kl. 18 til fredag morgen den 9. september. Retrætens præst: pastor Hans Esmark.

Tema: *Katolicisme anno 1985.*

Alle får enkeltværelse. Pris pr. deltager 550 kr., hvoraf de 50 kr. bedes sendt som depositum ved tilmeldelsen. Senest den 15. august.

Anna Jensen, Skibhusvej 157 o.g. og Agnethe Emmerich, Lahngade 11, begge 5000 Odense C.

Lungholmstævne

søndag den 18. august.

Program: kl. 10.30 Gudstjeneste med Biskop Hans L. Martensen.

Kl. 11.45 Frokost (medbragt mad).

Kl. 12.30 Konkurrence for store og små.

Kl. 15.00 Afsluttende andagt.

Alle katolikker på Lolland-Falster og Syd-sjælland inviteres.

Denne søndag er der ingen gudstjeneste i kirkerne på Lolland-Falster. Lørdagsaften-gudstjenesterne: Alle 3 steder: kl. 19.00.

Menighedsrådene

Det sker på Magleås i juni

Søndag den 23. juni stort Sankt Hans bål. Alle er velkomne! Pastor Jørgen Hvild holder båltales. Kaffe og juice kan købes fra kl. 19.30. Kom og vær med!

Det sker i august.

Fredag den 9. til søndag den 11.8. Dansk Kvinde Samfunds U-landsafdeling holder seminar.

Torsdag den 15. til mandag den 19.8. Retræte ledet af pater P. Keller, S.J. Tilmelding til sr. Madeleine, Rygård.

Mandag den 19. til torsdag den 22.8. 2. retræte ledet af pater P. Keller, S.J. Tilmelding som ovenfor.

Retræte på Dalum Kloster

for herrer afholdes i tiden mandag 19/8 -85 kl. 17.00 til lørdag 24/8 -85 efter morgenmad.

Retræteleder: Prior Frans van Haaren, OCSO. Emne: Forsoning. Pris for eneværelse: kr. 650 + tilmeldelsesgebyr kr. 75.-, som kan indbetales på postkonto nr. 9 27 08 33 Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg. Der ydes tilskud til opholdet.

C.P. Tontl, København. Børge Ollendorff, Kolding. Edv. Gothen, Svendborg. Børge Blans, Silkeborg.

»katolsk orientering«
ønsker alle læsere en god sommer.

August retræter

Der afholdes 2 retræter på Magleås i august måned, begge under ledelse af pater Paul Keller S.J.

1. 15.8.85 kl. 19 til 19.8. kl. 10 (helt stille). Kr. 550 e/v, kr. 490 d/v (K. Karteuser).
2. 19.8.85 kl. 19 til 22.8. kl. 19 (almindelig). Kr. 465 e/v, kr. 430 d/v.

Tilmeldelse Sr. Madeleine Eugénie, Assumptionsklostret, Børnstoffsvej 54, 2900 Hellerup, akkriftligt senest den 8. august. Betaling ved ankomst til Magleås (fru Wintner).

DUK Kalender

Sommerlejre: Der er stadig ledige pladser på DUK's sommerlejre. Ring til sekretariatet efter en lejr brochure.

Børnetræf den 23.-25.8. 85 på Myretuen/Bastrup. For 7-13 årige. Sang, leg, musik, myresjov, fuglekvidder, solskin, opsøndelse af balloner, lejrbl, messe, løb, olympiade og meget mere. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 9.8. 85.

Skoleweekend den 13.-15.9. 85 på Ømborgen. For alle katolske elever i 6. klasse. Der er udsendt indbydelse til de katolske skoler. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 30.8. 85.

Ledertæring den 27.-29.9. 85 på Ømborgen. Yderligere oplysninger kommer senere. Pris 100,00 kr. og 90,00 (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 13.9. 85.

Trosæløkursus den 14.-20.10. 85 på Ømborgen. For alle jer, der er blevet konfirmeret/firmit i foråret 1985. Pris 350,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 13.9. 85.

Juniorweekend den 15.-17.11. 85 på Ømborgen. For 14-18 årige. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 1.11. 85.

Medarbejderledertæring den 29.11.-1.12. 85 på Bisserup. For HB, sekretariat, DUK-udvalg, DUK-repræsentanter og DUK-redaktioner.

Ledertæringen er gratis og alle rejseudgifter refunderes (DSB 2.kl.). Tilmeldingsfrist den 15.11.85.

P.S.! Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90,00 kr., dog 150,00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90,00 (150,00) refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.)

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: _____

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Menighed: _____

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Annoncepriser

Tekstsideannoncer pr. mm . kr. 3.50
Rubrikannoncer pr. mm . . . . kr. 2.50

Diverse

Katolsk Forlag flytter

den 25. juni til

Bredgade 69 A, st. 1260 Kbh. K.
Tlf. (01) 14 82 92 kl. 10-12, ma.-frø.

Den nordiske valfart til Lourdes

3. - 9. juli 1985. OBS: datoændring.

8 dages flyrejse med fuld pension. Pris på hotel . . . . . kr. 4.950.-
Særpris for syge og handicappede på »Accueil Ste Bernadette« . . . . . kr. 4.500.-
Valfartspræst: Pater Per Waagø, o.m.i.
Læger, sygeplejersker, samarititter medfølger.

Program og tilmeldelser:

Valfartskomiteen
Børstvej 25, 2900 Hellerup
Telefon 01-65 63 41
eller Marielystvej 16, 2000 Kbh. F.
telefon 01-74 34 15 (kl. 9-10).

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

LØGUM KLOSTER HØJSKOLE

Forstanderpar: Rita og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

»Abbednæs« - Huset ved søen

Det er en glæde for Ømstyrelsen at kunne oplyse, at »Abbednæs« nu er færdigrestaureret og i dag fremstår, som da det blev bygget, som et hyggeligt lille feriehus på kanten af Mossø.

Det har indlagt elektricitet, vand, varme og toilet, det har sengeplads til 6 personer og har egen vej til huset, idet det udlejes uafhængigt af og uden kontakt til »Ømborgen«.

Prisen er sat til 125.- kr. pr. døgn alt inclusive. Har man interesse i kortere eller længere perioder at leje »Abbednæs« til rekreation, re-treæ eller ferie i overensstemmelse med stedets intentioner, så kan henvendelse foretages til

Margrethe Mørck Pedersen
Bøgebjergvej 11, 8600 Silkeborg
Tlf. (06) 83 63 60

På Ømstyrelsens vegne
H.O. Poul Pedersen
formand

Symaskiner til Øm

I forbindelse med det kommende børne/ungdomsarbejde på Øm vil det være værdifuldt, om »Ømborgen« ville kunne stille symaskiner og en skrivemaskine til disposition for sine lejere.

Vi tillader os derfor at spørge alle læsere af »k.o.« om der i læserkredsen skulle være robuste, men måske uvirksomme symaskiner/skrivemaskiner, der kunne blive til gavn og glæde for alle de, der kommer på »Ømborgen« - sidste år blev det til 8.025 døgnovernatninger.

Kontakt venligst undertegnede, der på Ømstyrelsens vegne siger Dem hjertelig tak for Deres omsorg og interesse.

H.O. Poul Pedersen
Bøgebjergvej 11, 8600 Silkeborg
Tlf. (06) 83 63 60

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01-69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

BENZONS BEGRAVELSESFORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT:
01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Så enkelt er det at afsløre den skjulte tæring

Guldager Tæringstest afslører den skjulte tæring i brugsvandssystemer. Den tæring som langsomt, men sikkert udvikler sig til røskader.

I år vil det koste ejere af boligkomplekser, industriejendomme og parcelhuse over 200 millioner kroner.

Ved Guldagers Tæringstest til kr. 20.- analyseres jern- eller kobberindholdet i vandet. Dermed konstateres om anlægget er i farezonen.

Ring til os og bestil en Tæringstest.

Rypevang 4 . 3450 Allerød
(02) 27 31 00

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.
Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.
Giro 4 04 39 79.

MØBLER

Søger De kvalitetsmøbler, så aflæg vor forretning et besøg og se vort store udvalg i reoler, opholds- og spisestuer.

ANDERS SVENDSEN
Nordre Frihavsgade 13
København Ø.
Tlf. (01) 26 60 70

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Olieselskabet
NORDISK KUL A/S

Administration, salg og service:
RØDOVREVEJ 383

Automatisk levering
Olievægt i fyringssæsonen
Egen import og tanklager
Radiodirigerede tank- og servicevogne

01 70 45 30

- sikkerhed for varme

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Boff får sabbatår

Fortsat fra forsiden
man har heller ikke frataget ham hans lærestol ved universitetet i Petropolis.

Blandt brasilianske katolikker møder disse nye romerske foranstaltninger dog kun ringe forståelse, da basismenighederne netop betragter Boff som deres fortaler. Også for biskopperne, der for en stor dels vedkommende deler Boffs anskuelser, er det vanskeligt at forklare deres troende, hvorfor Rom har grebet ind på denne måde.

Det uforståelige i de romerske forholdsregler forstærkes yderligere ved, at de to kardinaler, *Paulo Arns* og *Aloisio Lorscheider*, nogle uger tidligere havde ført samtaler med romerske myndigheder og også i trosrækongregationen havde fået det indtryk, at »Boff-sagen« nu var overstået. Faktisk havde man imidlertid allerede på det tidspunkt besluttet sig til at pålægge Boff tavshed. I Brasilien opfatter man dette som et alvorligt tillidsbrud.

Den vantro Thomas stikker fingeren i Kristi sår for at få grundfæstet sin tro på Herren.

Leonardo Boff er ikke marxist

Har accepteret Vatikanets tale- og skriveforbud

Sao Paulo (KIPA) - Den brasilianske teolog *Leonardo Boff* har accepteret den tavshedspligt, som Vatikanet har pålagt ham for et år. Samtidig har han understreget, at den tildelte straf ikke gør det mindre nødvendigt for ham at fortsætte med sine studier over og udarbejdelse af befrielsesteologi.

Kirke, karisme og magt

Dette fremgår af en erklæring, som Boff har fremsat, efter at hans foresatte inden for franciskanerordenen har meddelt ham de disciplinære forholdsregler, som trosrækongregationen og kon-

gregationen for ordensfolk og sekularinstitutter har vedtaget.

Grunden til at de to kongregationer har taget et sådant skridt er nogle teser, som Boff har fremsat i sin bog om »kirke, karisme og magt«, nogle teser, som trosrækongregationen allerede 11. marts erklærede for »uforenkelige med kirkens lære«.

I Boffs udtalelse hedder det: »Jeg erklærer, at jeg ikke er marxist. Jeg understreger på ny, at evangeliets budskab sætter de fattige højt, og at Gud foretrækker de undertrykte. Kirkens sendelse må utvetydigt være en sendelse til befrielse.«

Teologistuderende udtaler sig om Boff-sagen

Fribourg/Svejt (KIPA) - 219 tysksprogede teologistuderende fra Chur, Fribourg og Luzern i Svejt har underskrevet en erklæring, hvori det hedder, at det tale- og skriveforbud, den brasilianske teologi *Leonardo Boff* har fået, er »en afvisning af dialogen i forbindelse med befrielsesteologiens udfordringer«.

Efter de studerendes mening støtter trosræ-

kongregationen hermed de kræfter, der med alle midler vil bevare de bestående uretfærdige forhold og derfor bekæmper Latinamerikas indsats for større retfærdighed.

De teologistuderende opfordrer trosrækongregationens præsident, kardinal *Joseph Ratzinger*, til at tilbagekalde det tale- og skriveforbud, Boff har fået.

Apostlen Thomas led af slidgigt

Ortona (KIPA) - Forskere har i otte måneder undersøgt knoglerester, der formodes at stamme fra apostlen Thomas ben. Selv efter de mest moderne videnskabelige metoder kunne knoglerens alder kun dateres omtrentlig. Han har ligget begravet i Ortona i mere end 750 år.

Man har dog kunnet konstatere, at den bisatte og højtærede patron af Ortona var en mand af hvid race, ca. 1,60 meter høj, af spinkel statur og ca. 60 år gammel ved sin død. Desuden må den afdøde have lidt af slidgigt.

Højest 1 kg knoglerester

Tidligere kristne kilder og traditionen beskriver apostlen på lignende måde. Ifølge kilderne døde Thomas på en af sine missionsrejser i Indien. Hans ben overførtes i det 3. århundrede til Edessa i Lilleasien. Under korstogene nåede de i det 13. århundrede først til Chios i Det Ægæiske Hav; derfra transporterede *Leone Acciaiuoli*, flådekommandant under kong *Tankred*, dem til sin hjemby Ortona,

hvor de har været genstand for stor ærbødighed siden 1258.

En hel nøjagtig datering af knogleresterne kan ikke gennemføres, fordi der er så lidt bevaret af dem - næppe mere end et kilo.

Selvbestemmelse i Nicaragua

»Justitia et Pax« appellerer til USA

Wien (KIPA) - Den østrigske kirkelige kommission for retfærdighed og fred, »Justitia et Pax« går ind for Nicaraguas politiske selvbestemmelsesret. Dette fremlægges i et brev til *Helene von Damm*, USAs ambassadør i Wien.

Afviser udenlandsk indblanding

Justitia et Pax afviser enhver udenlandsk intervention i Nicaragua. Den opfordrer USA til ikke mere at understøtte og finansiere »Contras« aktiver. USAs ringe vilje til bilaterale forhandlinger med Nicaragua, og dets negative reaktion på Contadora-gruppens bestræbelser er betænkelige tegn på, at præsident *Reagan*

Mozart i Roms Peterskirke

Rom (KIPA) - På festen for apostlene Peter og Paul den 29. juni vil paven celebrere en festgudstjeneste, under hvilken Wiener Philharmoniker udfører Mozarts »Kronungsmesse« under ledelse af

Herbert von Karajan. På grund af uenighed med den i mellemtiden afdøde direktør for det italienske radio og TV, RAI har Karajan i flere år nægtet at optræde i Italien.

Hollandske biskopper kræver oprettelse af flere arbejdspladser

Nyt hyrdebrev om solidaritet over for arbejdsløsheden

Utrecht (KIPA) - De hollandske biskopper har opfordret til større samfundsmæssig solidaritet over for den store arbejdsløshed.

Det er ikke den stærkes lov, men den indbyrdes solidaritet mellem kvinder og mænd, gamle og unge, arbejdstagere og arbejdsgivere, der er behov for i dag, hedder det i et hyrdebrev fra den hollandske bispekonference.

En krise for hele samfundet

»Arbejdsløshed er ikke blot en krisesituation for arbejdstagerne, den er en krise for hele vort samfund«, siges det i hyrde-

brevet. Skønt kirken ikke vil foregive at kunne tilbyde fuldstændige løsninger på økonomiske spørgsmål, bør den dog engagere sig i samfundets »behov og problemer«.

I en appel til alle arbejdsgivere kræver biskopperne, at der skabes tilstrækkeligt med arbejdspladser, og minder om pave *Johannes Paul II's* kraftige opfordring til at overvinde modsætningen mellem arbejde og kapital. Netop arbejdsgivere og arbejdstagere har et særligt ansvar for samfundets ve og vel, hedder det i hyrdebrevet »Mennesker, arbejde og samfund«.

Redaktionskontoret holder sommerferie fra den 7. til den 22. juli. I denne periode vil henvendelser kun i begrænset omfang blive besvaret.

Næste nummer udsendes 14. august

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annoncerdeling: Vesterbrogade 28, 3., DK 1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Giro: 5 00 14 71. Ansvarstiftelsen, katolsk orientering. Bredgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szaraffin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præm (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husestande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk orientering

Jøderne i vor katekese, side 2
Læserne skriver, side 4-5
Leonardo Boff, side 6-7
Forskning og etik, side 8-9

Nu lægger paven sig ud med franciskanerne

Rom (KIPA) - Før var det jesuitterne, nu er det franciskanerne, der giver den katolske kirkes overhoved bekymringer.

I et budskab til franciskanernes generalkapitel, der afholdtes i Assisi midt i maj, kaldte paven franciskanerne »til orden«, og i sin egenskab af »vogter af de religiøse ordrenes åndelige værdier«, opfordrede han dem til at følge Frans' ordensregler, som kirken har godkendt og fortolket.

De delegerede ved generalkapitlet i Assisi, der var irriterede over den pavelige formaning, lod der ikke råde tvivl om, at

Det er også et tegn på kontinuitet i deres aktiviteter, at de har genvalgt amerikaneren *John Vaughn* til generalminister - som det siges - imod ærkebiskop *Vincenzo Fagiolo's* ønske, skønt denne var sendt af paven som pavelig delegat til generalkapitlet - og på opfordring af Vaughn selv.

Afvigere?

Fagiolo er førstesekretær for kongregationen for ordenssamfund. Hans rapport fra generalkapitlet vil nok også i fremtiden volde Vatikanet en del hovedbrud, for pavebudskabets formaning mødte hos generalkapitlets 134 delegerede fortrinsvis forundring og mangel på forståelse. Franciskanerne mener helt klart, at deres vej er den rigtige, og at deres kurs ikke trænger til revision, skønt den i mange henseender ikke stemmer overens med Vatikanets kurs.

Det er ikke helt klart, om de pavelige formaninger sigtede på franciskanernes ofte næsten radikale engagement for freden eller på mange ordensmedlemmers støtte til deres medbroder *Leonardo Boff*, som Vatikanet for kort tid siden har dømt til et års tavshed, fordi nogle af hans teser efter trosærekongregationens opfattelse er farlig og uforenelige med kirkens tro.

Fortsætter på bagsiden

John Vaughn OFM.
Foto KNA.

de ville fortsætte deres »politiske linie« til fordel for broderlighed og fred, deres indsats til forsvar for de fattige og deres absolutte fordømmelse af oprustning, ligesom mange af ordenens medlemmer fortsat ville være aktivt engagerede i fredsbevægelser.

Pavens 3. Afrika-rejse

Rom (KIPA) - Fra 8.-19. august er paven på en pastoralrejse i Afrika. Denne rejse er *Johannes Paul II's* 27. udenlandsrejse som pave og hans tredje rejse til Afrika. Hans første besøg i Afrika fandt sted i maj 1980, det næste i februar 1982.

På denne rejse besøger paven Togo, Elfenbenskysten, Cameroun, Den centralafrikanske Republik og Kenya, hvor han i hovedstaden Nairobi vil deltage i Den eukaristiske Verdenskongres. På hjemrejsen vil han gøre et kort ophold i Marokko.

Alle de større børn bar alt til messen, alterdug og lys og blomster og vin og brød fra terrassen, hvor ordets gudstjeneste havde fundet sted, ind i kirken i Ørn, hvor nadverliturgien fortsatte. Så festligt gik det til om søndagen på multilejren. Men - det skal også gå festligt til på Børnetræf '85 i weekenden 23.-25. august. Har du meldt dig til? Læs mere om Børnetræffet på side 5.

»De slaviske folks apostle«

Pavens 4. rundskrivelse en hyldest til Østeuropas kultur

Rom (KIPA) - Pave *Johannes Paul II's* fjerde rundskrivelse beskæftiger sig med kirke og kristendom i Østeuropa og med Europas enhed. Rundskrivelsen, der blev offentliggjort i Vatikanet 25. juni, kaldes efter de to første ord i den latinske tekst »Slavorum Apostoli« (»De slaviske folks apostle«).

Anledningen til offentliggørelsen af denne rundskrivelse er 1100 års dødsdagen for den hellige *Methodius*, der sammen med sin bror *Kyryllos* fik titlen »Slavernes Apostle« og blev ophøjet til Europas værnehelgener.

Johannes Paul II's tre tidligere rundskrivelser beskæftigede sig med mennesket som kirkens centrale anliggende (Redemptor *Hominis*, 1979), med sammenhængen mellem retfærdighed og barmhjertighed (»Dives in Misericor-

dia«, 1980) og med arbejdsverdenes problemer (»Laborem Exercens«, 1981).

Ved festen for den hellige *Methodius* 7. juli i Velehrad deltog kardinal-

statssekretær *Agosto Casaroli* som pavens repræsentant.

(*Johannes Paul II's* tre første rundskrivelser er alle udgivet på dansk af Ansgarstiftelsen i kommis-

sion hos *Niels Steensens Forlag*: »Menneskets Forløser«, 1980, »Rig på Barmhjertighed«, 1981, og »Menneskets Arbejde« 1982, red.).

Læs mere på side 2

Tre katolske præster valgt ind i det ungarske parlament

Endnu ingen reaktion fra Rom

Budapest (KIPA) - Ialt otte repræsentanter for ungarske trossamfund - heriblandt tre katolske præster - er blevet valgt ind i Ungarns parlament.

De tre katolske præster er alle aktive medlemmer af fredspræstebevægelsen. Det drejer sig om *Imre Bire* fra Esztergom, *Janos Kis*, der er direktør for bispekontoret i Szekesfehrvar, og *Istvan Pregun*, der er rektor for præstese-

minariet i det græsk-katolske bispedømme Hajdudorog.

De protestantiske kirker er repræsenteret i parlamentet af præsidenten fra Det lutherske Verdensforbund, biskop *Zoltan Kaldy*, af de reformerte biskopper *Tibor Bartha* og *Laszlo Kuerti* samt af præsidenten for Det frie Kirkeforbund *Jozsef Szakacs*. Det mosaiske Trossamfund er repræsenteret af

rabbineren for Budapest *Laszlo Salgo*.

Det hedder sig, at Ungarns katolske biskopper har været indforståede med, at de tre præster lod sig opstille til valget. Imidlertid har Vatikanet ikke givet tilladelse dertil, og en talsmand for Vatikanet har udtalt, at det forekommer mærkværdigt, at de stedlige biskopper skulle have indvilliget deri.

Ortodokse jøder i Jerusalem med citrusfrugter i anledning af løvhyttefesten. Frugten skal være fejlfri som symbol på, hvad et »godt træ« bærer.

Den rette fremstilling af jøder og jødedom

Rom (KIPA) - »Jesus var jøde og er altid blevet ved med at være det.« Denne sætning står i det 18 sider lange dokument som Vatikanets sekretariat for de kristnes enhed for nylig har offentliggjort om dette emne: »Anvisninger på en rigtig fremstilling af jøder og jødedom i den katolske kirkes prædiken og katekese«. I seks kapitler skildres jøders og kristnes »fælles arv«, det »enestående bånd, der binder os som kirke til jøderne og jødedommen«.

Ifølge dette dokument skal der ikke kun ved visse

lejligheder gives plads for jøderne og jødedommen i katekesen og prædiken; »deres mindeværdige tilstedeværelse« skal derimod bygges organisk ind i den kateketiske undervisning.

Det nu offentliggjorte dokument ligger på linie med Det andet Vatikanconcils erklæring »Nostra aetate« - om de ikke kristne religioner - og med retningslinier og anvisninger for gennemførelsen af koncilserklæringen »Nostra aetate«. Alt, hvad der er imod ægte kristen tænken angående de spørgs-

mål, der berører »jøderne og jødedommen«, skal forsvinde fra katekese og prædiken.

Det er ikke kun den bestandigt på ny opblussende antisemitisme, der skal udryddes, men frem for alt skal de kristne lære at værdsætte og elske de mennesker, »der er udvalgte af Gud til at forbedre Kristi komme, og som har bevaret alt, hvad der i løbet af denne forberedelse fortløbende er blevet åbenbart og givet -, selv om det er vanskeligt for dem at erkende Messias i ham«.

des vi til, jøder og kristne, af »budet om næstekærlighed, et fælles håb om Guds rige og den store arv fra profeterne«.

To af dokumentets centrale kapitler handler om »kristendommens jødiske rødder« og om »jøderne i Det nye Testamente«. Det påvises heri, i hvor høj grad Jesus selv var jøde og aldrig har fornægtet denne sin jødiske oprindelse trods al kritik og alle rådende uheldige forhold. »Kirke og kristendom har - så nye som de er - deres oprindelse i det første århundrede af vor tidsregnings jødedom og - dybere endnu - i Guds hensigt, der er blevet virkeliggjort i patriarkerne, Moses og profeterne indtil fuldenheden i Jesus, som er Kristus:«

Ikke to parallelle frelsesveje

Trods denne værdsættelse og kærlighed skal dog ikke alt rodes sammen. »Unøjagtighed« og »middelmådighed« i forbindelse med den jødisk-kristne samtale anretter enorme skader. »Kirke og jødedom kan ikke fremstilles som to parallelle frelsesveje. . . Kirken må over for alle mennesker vidne om Kristus som Forløser«, men dette må ske »i strengeste respekt for religionsfriheden«.

Der gives en kristen måde at læse Det gamle Testamente på, og den falder ikke nødvendigvis sammen med den jødiske. »Der må omhyggeligt skelnes mellem kristen og jødisk identitet, der hver har deres egen form for bibellæsning«. Dette forringer på ingen måde Det gamle Testaments værdi for kirken og forhindrer ikke, at de kristne med udbytte - omend nuanceret - kan optage den jødiske læsemådes traditioner.

Fælles vidnesbyrd i verden

»Idet vi opmærksomt lytter til den samme Gud, der har talt«, hedder det videre i dette dokument, »og idet vi holder os til det samme ord, skal vi vidne om samme erindring om og et fælles håb til ham, der er historiens Herre. Derfor må vi erkende vort ansvar for at forberede verden på Messias' komme, idet vi sammen arbejder for social retfærdighed og for at mennesket og nationernes rettigheder respekteres og for forsoning i samfundet og på internationalt plan«. Det tilsyn-

Ansvar for Kristi død

Ansaret for Kristi død har altid været et vanskeligt problem for den katolske forkyndelse. I dokumentet hedder det i overensstemmelse med koncilserklæringen: »Selv om de jødiske myndigheder og deres håndlangere presede Kristi død igennem, så kan ansaret for det, som blev begået under hans lidelse, alligevel ikke tillægges alle de jøder, som levede dengang, og heller ikke jøderne i vor egen tid.«

Katekismen fra Tridentinerkonciliet lærer for øvrigt, »at de syndige kristne har mere skyld i hans død, end det par jøder, der var dér til stede; de vidste faktisk ikke, hvad de gjorde, mens vi for vor part kun ved det alt for godt.«

I kapitlet om jødedom og kristendom i historien finder det nye dokument forfattere endelig manende ord til at forklare, at de kristne må gøre sig fri af nogle af den traditionelle historietolkningens argumenter. »Israels fortsatte beståen - hvor dog så mange af oldtidens folkeslag er sporeløst forsvundet - er en historisk kendsgerning og et tegn i Guds plan, der kræver at blive tydet. I hvert fald må man frigøre sig fra den traditionelle opfattelse, at Israel er et straffet folk, der er blevet bevaret som et levende argument for den kristne apologetik.«

Pavens rundskrivelse om de slaviske folks apostle

Europas kulturelle enhed

(KIPA) - Få dage før kardinal Agostino Casaroli rejste til Methodius-festlighederne i Tjekkosllovakiet har Johannes Paul II. offentliggjort sin rundskrivelse om de slaviske folks apostel Methodius. Denne får - foruden religiøs - også politisk betydning, idet kardinalsekretæren under denne rejse skulle forhandle med den tjekkoslovakiske regering om bispeembeder, som i lang tid har været ubesatte.

Den nye pavelige rundskrivelse med titlen »Slavorum Apostoli« betyder uden tvivl en opmuntring for de kristne i østlandene.

Neddæmpet tone i dokumentet

Den konkrete anledning er Metohodius' 1100-års dødsdag, som fejredes den 7. juli med mindehøjtideligheder på hans virkested Velehrad i Mähren. Paven havde ønsket at deltage i denne fejring. Det fremgår tydeligt af skrivelsen. Besøget kom ikke istand af politiske grunde. I stedet fik kardinal statssekretær Casaroli med meget kort varsel tilladelse til at rejse til Tjekkosllovakiet efter at have taget del i Methodius - festlighederne i det jugoslaviske Djakovo.

Rundskrivelsen skal betragtes som en fortsættelse af Leo XIII.s rundskrivelse om Cyrillus og Methodius. Den kristne aktuelle situation omtales kun kort og i form af en bøn, som det er skik og brug i den oriental-

ske kirke. Ikke anklagede, men bedende opfordrer paven til en retfærdig positiv løsning:

- Fuld religionsfrihed for de slaviske folkeslag.
- Samvittighedsfrihed.
- Frihed i dyrkelsen af religionen, privat som offentligt.

Dokumentet fremhæver udtrykkeligt, at den kristne aldrig vil føle sig i et modsætningsforhold til sit jordiske fædreland. Pavens udtryksmåde er meget dæmpet. I Lourdes havde han i skarpe vendinger offentligt angrebet forfølgelserne af de kristne; og kardinal Ratzinger i sit dokument til befrielsesteologien havde betegnet kommunismen som »vor tids skændsel«. Disse to angreb havde ikke blot ophidset medierne i Østeuropa, men også foranlediget metropoliten Filaret fra Moskvas patriarkat til skarpe bebrejdelser overfor Vatikanet.

I den nye rundskrivelse er pavens udtryksmåde meget mådeholdende. Det fremgår klart, at han vil undgå enhver konfrontation. Han ønsker ikke at blokere fremtidige forhandlinger til forbedring af den kirkelige situation, og vil fremfor alt ikke lægge hindringer i vejen for Casarolis mission i Prag. Paven taler med eftertryk for et enigt Europa, som også omfatter den slaviske arv.

Han fremhæver, at Cyrillus og Methodius som »forbindelsesled« mellem

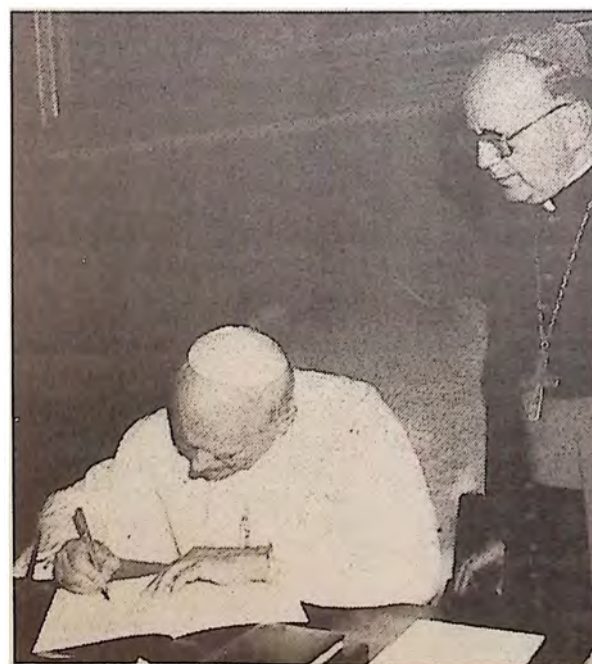
østlig og vestlig tradition har sat deres præg på Europas civilisation, ikke blot i kristen religiøs henseende, men også samfundsmæssigt og kulturelt. Kristendommen har så dybe rødder i den slaviske bevidsthed, at Europas enhed kun kan opnås under hensyntagen dertil.

Fra Ural til Atlanterhavet

I Polen har man erfaringer med hensyn til de åndelige religiøse kræfter, som ligger dybt i folkets kulturelle grobund og bevirker banebrydende fornyelser. Kommunismen i Rusland er 70 år gammel, i de østeuropæiske stater kun 40 år. Kristendommen derimod har forenet sig

med den slaviske folkesjæl for 1100 år siden. Paven forlangte dengang ingen latinisering af missionskirken, men forstod, at kristendommen blandt nye troende måtte udvikle en ny kulturel struktur.

Det er tankevækkende, at den sovjetiske partichef Gorbatjov også netop nu taler om et Europa fra Ural til Atlanterhavet. Hans mål er ganske vist økonomiske og politiske: Europa som modpart til USA. Men denne indstilling vil måske forhindre fremtidige angreb på paven. Man har tidligere bebrejdet ham, at hans krav om et fælles Europa var rettet mod Tjekkosllovakiet og andre socialistiske stater.

Pave Johannes Paul II sætter sit navn under rundskrivelsen den 2. juli, mens msgr. Martinez Somalo ser til.

Fremgang for DUK

I en tid, hvor mange børne- og ungdomsforeninger klager over dalende medlemstal, er DUK's officielle medlemstal gået frem med ikke mindre end 406 medlemmer og 2 nye lokalforeninger. En lokalforening skal have mindst 10 medlemmer og en aktivitet inden for DUK's virkeområde, nemlig det katolske børne- og ungdomsarbejde.

I 1984 havde DUK 2150 medlemmer fordelt på 23 lokalforeninger, hvor vi i 1981 kun havde 1271 medlemmer fordelt på 16 lokalforeninger.

De registrerede medlemmer er vigtige for DUK, da det hjælper os til at tage vores arbejde alvorligt. Det er også medlemmerne, som bestemmer, hvad DUK skal behandle på årsmødet og dermed hovedbestyrelsens arbejde for det næste år.

Alle katolske børn og unge mellem 5 og 25 år kan være medlemmer. Siden de nye vedtægter blev vedtaget af DUK har det været muligt for os, at være en reel samarbejdspartner til menighederne vedrørende deres eget børne- og ungdomsarbejde. DUK's tilbud dækker flere områder, hvoraf det mest kendte er vores omfattende sommerprogram

med lejrtilbud for alle aldersgrupper, vore ledertræninger og konfirmandweekends. Desuden arrangerer DUK hvert år tros-lærekursus for 14 til 16-årige, et ministrantkursus, en skoleweekend og et stort ungdoms- eller børnetræf og meget mere.

Alt dette kræver store menneskelige og økonomiske ressourcer, ikke mindst til de store rejseomkostninger, der er forbundet med alle arrangementer. Det er bl.a. derfor, at vi har behov for stor opbakning fra menighederne til at få bragt allerede eksisterende børne- og ungdomsarbejde i faste rammer.

Som sagt er vi meget glade for den voksende tillid til DUK, som en del af menighedens børne- og ungdomsarbejde, men samtidig står vi lidt uforstående over for en del menigheder, som ikke ønsker at oplyse os om, hvor mange børn og unge, de har i deres menighed, og som heller ikke indbetaler kontingent for dem, der reelt er tilknyttet menigheden. Konsekvensen er jo, at de menigheder, der er aktive, bærer en urimelig byrde. Alle DUK-arrangementer har et underskud, der dækkes af bispedømmet og undervisnings-

Sr. Michaela skænker vin til de mange gæster på Lioba-søstrenes festdag.

ministeriet. Dette underskud vil fortsat være der, hvis ikke flere menigheder danner en lokalforening om deres børne- og ungdomsarbejde.

Efter mit skøn burde DUK kunne sige til undervisningsministeriet, at vi har 5000 medlemmer fordelt over 35 lokalforeninger/menigheder. Dette alene vil give DUK en årlig indtægt på 150.000 kr., som kan nedbringe underskuddet betydeligt.

Det kan betale sig at svare på DUK's henvendelser.

Frank Jobst

Lioba-søstrene 50 år i Danmark

Fredag den 7. juni fejrede Lioba-søstrene deres 50 års virke i Danmark. Det skete ved en festlig gudstjeneste i Skt. Mariæ Kirke på Frederiksberg i København, hvor søstrenes kloster ligger. Ved gudstjenesten celebrerede biskop Martensen og i sin prædiken takkede han søstrene for deres værdifulde indsats for den katolske kirke i Danmark.

Ved den efterfølgende reception var der ca. 300 mennesker med bl.a. biskop Th. Suhr og Lioba-søstre fra moderklostret i Freiburg.

I 1935 kom 4 Lioba-søstre på anmodning fra de nu afdøde præster Knud Ballin og Hubert Messerschmidt til Sønderborg for at støtte menigheden i dens arbejde. Efter 4 år i Sønderborg og Assens kom søstrene til København og i 1964 flyttede

søstrene ind i det nybyggede Skt. Lioba Kloster på Frederiksberg.

Klosterets første priorinde var sr. Maria Birgitta Ballin (indtil 1954), derpå Sr. Lioba Vinten indtil 1973. Siden har Sr. Agnes Noetzell haft embedet.

Et grundelement i søstrenes virke er den liturgiske tjeneste i korbønnen. Udertil er søstrene bl.a. beskæftiget med ergoterapi, sygepleje og lægegering.

En søster er pastoralassistent, en anden tager sig af biskoppens husholdning og andre er beskæftiget med katekese og i sognearbejde.

I dag er der 23 medlemmer og sr. Hildegard Madsen betegner tilgangen som god. Den 1. september kommer endnu en søster til klostret.

kk

Lioba-søstrene fra moderklostret i Freiburg var blandt gratulanterne.

Fasteaktionen 1985

Den årlige fasteaktion er en indsamling, som NKU (Nordisk Katolsk Udviklingshjælp) står for i de nordiske lande: Sverige, Norge, Island, Finland og Danmark.

Den 1. juni 1985 holdt NKU møde i Helsinki og resultatet fra fasteaktionen 1985 foreligger nu.

dvs. de enkeltes landes udgifter i forbindelse med aktionen er fratrukket.

Caritas Danmark har i en årrække administreret NKU's fasteaktionsmidler, hvilket medfører særlige udgifter, bl.a. til dækning af sekretærbistand, udfærdigelse af aktionsmaterialer (som sendes til

diske fasteaktion bliver herefter kl. 1.751.000.

Caritas Danmark modtog i 1984 3.019 indbetalinger til fasteaktionen, men til trods for en svag stigning i det samlede beløb i 1985, var der færre indbetalinger i 1985 - i alt 2.341.

Af interesse for skolerne og sognenes arbejde kan det nævnes, at:

16 skoler har indbetalt ... kr. 52.003,25
28 sogne har indbetalt ... kr. 44.312,64
Flere børnehaver etc. har indbetalt ..... kr. 5.148,25

Det er magtpåliggende for Caritas Danmark ved denne lejlighed at sige hjertelig tak dels til de mange kontaktpersoner i sognene og på de katolske skoler, som har gjort et stort arbejde i forbindelse med

aktionen - og dels til alle bidragydere i det hele taget, som har gjort det muligt for NKU at yde et betragteligt bidrag til »Gadens Børn«.

På NKU's møde i Helsinki besluttede man at yde hjælp til følgende af de fremlagte projekter: **Bolivia** med US\$ 30.000 (ca. kr. 330.000).

Hjælp til opførelse af undervisnings- og aktivitetsrum, toiletter, badeværelser og soverum samt løn til fast stab af medarbejdere. »Gadens Børn« i Cochabamba kan således se frem til lidt bedre forhold.

Guatemala med US\$ 28.000 (ca. kr. 308.000).

Hjælp til udbygning af den katolske skole »Colegio Parroquial Santa Cruz«, som fra at kunne modtage 150 elever skal kunne modtage yderligere 165 elever.

Krigssituationen i landet har medført en stor flugt fra landdistrikterne

til byerne - en tilvækst for skolerne i byerne, som man slet ikke har kunnet klare.

Guatemala med US\$ 25.000 (ca. kr. 275.000).

Hjælp til skolepenge og undervisningsmaterialer til børn i El Quiche. Netop i El Quiche findes et stort antal forældreløse børn, enker og handicappede, som lever på et eksistensminimum. Da man satser meget på at hjælpe børnene - og enkerne ikke kan betale - har man søgt om hjælp udefra. Hvert barn koster US\$ 10 årligt.

Mexico med US\$ 20.000 (ca. kr. 220.000).

Hjælp til børnehjem i La Paz, hvor man især tager sig af enlige mødres børn og forældreløse børn. Mange børn er blevet afleveret i en æske på børnehjemmets trappe. **Mexico** med US\$ 9.200 (ca. kr. 101.200).

Hjælp til oprettelse af en fond til træning af unge, så

de kan modvirke de stigende sociale problemer, der især rammer børn og unge.

Hjælpen kanaliseres gennem arbejdet i sognene i bispedømmet Chiapas.

Mexico med US \$ 20.000 (ca. kr. 220.000).

Hjælp til bygning af kloster for Birgittasøstrene i Tacambaro, hvor man har planer om at tage sig af unge piger. 50% af det svenske bidrag til fasteaktionen vil gå til dette projekt, eftersom Birgittasøstrenes orden er af svensk oprindelse.

Skønt der tales meget om krisetider - ikke mindst herhjemme i Danmark - er det rart at kunne konstatere, at de danske katolikker og bidragydere ikke har glemt de nødlidende i den tredje verden.

Tak til alle, der gjorde det muligt at yde hjælp til »Gadens Børn«.

Michael Wiberg
Caritas Danmark

	Indsamlede midler	
	1984	1985
Sverige	kr. 382.294	kr. 421.000
Norge	kr. 214.696	kr. 323.000
Island	-	-
Finland	kr. 40.000	kr. 52.000
Danmark	kr. 863.598	kr. 869.129

Det må i øvrigt nævnes, at tallene ikke er direkte sammenlignelige, idet det danske beløb er et bruttobeløb, mens beløbene fra de andre nordiske lande er angivet som nettobeløb,

alle de nordiske lande), udsendelse af girokort m.v. Det danske bidrag til NKU's fasteaktion 1985 bliver, når nettobeløbet skal angives, kr. 790.546. Nettoresultatet af den nor-

Det kunne aldrig ske i Danmark.....

Hvor skulle de danske jøder og andre politiske flygtninge have søgt redning, hvis ikke det sikre Sverige havde ligget dér, synlig på den modsatte side af Øresund? Svenskerne kunne jo have beklaget, at de ikke ønskede at lægge sig ud med Hitler-Tyskland ved at give dets fjender politisk asyl. Det krænkede landets neutralitet.

Svejs kom i samme katepene, men tog den politiske konsekvens med nøgternt bankier-sind: Jøder, der nåede ind, blev af det svejtsiske grænsepoliti venligt men bestemt fejlet i armene på deres forfølgere igen. Ikke alene Fassbinder har berørt denne skandale i sin film »Lilly Marleen«, en svejtsisk filmmand havde mod til at anklage denne form for billig neutralisme, hvor menneskeliv stod på spil. Den svejtsiske film blev i øvrigt vist i dansk TV. Da kunne man høre samme reaktion vidt omkring: Det ville aldrig kunne ske i Danmark! For blot 10 år siden vrimlede Danmark endnu med danskere, der under diskussionen af disse tragedier turde påstå, at det slet ikke kunne tænkes i Danmark – for sådan er vi danskere simpelthen ikke...

Argumenterne for denne illusion forekom allerede for 10 år siden lidet overbevisende: I dag er de gennemhullet. Desillusionen kan være svær at fordøje, men vi burde ikke spilde for mange sure timer på det. Som katolikker er vi medlem af en verdenskirke med verdenshorisont: I princippet er vi internationale og åbne for hele verden og for hvert menneske i denne verden. Hos os må de argumenter, der i visse kredse køres i stilling for at vogte den racerene »danskhed« ikke skabe tvivl i egne rækker.

I en udmærket artikelserie i en del af dagspressen har journalisten Bent Østergaard igen og igen påvist, at »danskheden« er et idealbegreb uden hold i virkeligheden. I alle århundreder har indvandrere og deres efterkommere beriget dansk kulturliv med nye impulser, om de så hed Dalgas, Panduro eller Pio – for nu i denne omgang ikke at gentage kendte danske kulturpersonligheders tyske eller franske navne.

Bent Østergaard har også skrevet en piece »Det passer ikke«, udgivet af Dansk Flygtningehjælp. Heri tilbagevises veldokumenteret alle de uovervejede påstande om flytningenes »privilegier« i det ludfattige Danmark, som dagens (og gadens) debat om flygtninge forurenes af. Argumenterne om arbejdsløsheden har ikke megen vægt længere, når de sammenholdes med modargumenterne om tortur i Khomeinis Iran eller politistats-diktatur i mere nærliggende nabolande. Eller ramte Storm P. alligevel plet: Gør fluens i øjet det svært for nogle danskere at tage verdenssituationen alvorligt?

I vore katolske menigheder møder vi flygtninge fra Vietnam, Chile, Polen, Ungarn, Tjekkoslaviet, Sri Lanka. Disse mennesker bliver måske mere rystede end de viser os, når de prøver at fordøje dagens nyheder uden at lade sig skræmme. De bør kunne føle, helt konkret og håndgribeligt, at vore danske menigheder er deres nye vennekreds og Danmark deres nye hjem.

ww.

Katolsk højskole? - en intelligent misforståelse

I »katolsk orientering« 29. maj gives en bred orientering om forslag til en katolsk højskole, og ind imellem refereres forretningsudvalgets skriftlige beretning. Med den opstilling i bladet, på side 3, hvor det tænkte højskoleprogram sammenstilles med den skriftlige beretning, virker det slående, at programmet må være intelligensens forfængelige ambitioner, medens beretningen refererer den mere jordnære virkelighed.

Med det foreslåede højskoleprogram, er det som om de gamle klassiske ord »ora et labora« er sekulariseret til »snak og underholdning« for elitens særligt udvalgte.

Forretningsudvalgets skriftlige beretning kommenteres modsat af bl.a. biskoppens hjertesuk over de »uopdagede« katolikker, som vel netop er disse mange, der midt i al den intelligente snak er »tabt på gulvet«.

Under overskriften »Magleås Højskole«, er det som om initiativtagerne slet ikke er opmærksomme på, hvad der er sket i lille Danmark inden for de sidste 25 år, og derfor heller ikke ser realistisk på bispedømmets virkelige situation.

Grundtvigs oprindelige højskoletanke forudsatte jo, at en uoplyst ungdom skulle vindes for en åndelig og intellektuel vækkelse. Men i dag er vor situation faktisk diametral modsat. Nu har vi en oplyst og skoletræt ungdom, der gennem ungdomsarbejdslosheden er afskåret fra den basale virkelighed, som oprindeligt var en banal forudsætning.

Det som netop sker i disse år er jo derfor at

»bøtten vendes«. Den gang blev landbocarle og -piger frigjort ved undervisningen. Nu drager de oplyste skoledrenge og -piger tilbage til den kreative virkelighed for at genvinde det banale, som gik tabt i undervisningen.

Vejen i dag går således fra den lange ambitiøse skolepligt ud til det kreative liv, med husdyr, havebrug, håndværk og fællesskab omkring noget konkret, for på denne måde at vinde frigørelse fra det moderne teknokratiske overformynderi. Arbejdet

er jo blevet gjort til en profit, hvor kun stræberne og de begavede kan vinde, medens højskolen har overlevet sig selv som stedet, hvor kun de velformulerende kan gøre sig gældende. Det, som søges i den nye livsform, er derfor mere en håndens levendegørelse, hvor fællesskabet bygges op om det åbne og varmhjertede (et sursum corda) og mindre på at fylde sit hoved med en hel masse overflødig.

Når vi f. eks. ser på, hvad der sker inden for

socialpædagogikken eller lytter til psykologer og filosoffer, går det da også klart i denne retning. Vi kan ikke undervise hinanden ud af de komplikationer, vi i dag befinder os i, tværtimod. Vi må bryde op fra det fortænkte for at genvinde den virkelighed, som tabtes under den interessante tankeflugt. Vejen frem, er derfor at gøre det skabende arbejde til en sjæleudviklende livsform. - At være eller ikke være, er igen blevet sagen, derfor er der også igen focus på bøn og arbejde, og kreativt set er det noget vi ikke kan snakke os fra, fordi det er noget som skal gøres.

Joost Dahlerup

En anden præsentation af den katolske højskole var måske bedre

Referatet af debatten på pastoralrådsmødet om en katolsk højskole var interessant læsning. Det er utvivlsomt nødvendigt, at diskutere økonomiske og praktiske spørgsmål, men det undrer mig, at højskolens program spillede så lille rolle i debatten. »katolsk orientering« har måske tænkt det samme og vedføjet referatet et forslag til en »præsentations-side« for højskolen. Dette forslag vil jeg gerne kommentere.

Jeg synes, at det religiøse aspekt spiller en alt for tilbagetrukket rolle i præsentationen. Højskolen skal være »oprettet af den katolske kirke«. Man vil »tolke tilværelsen ud fra katolsk inspiration« og »beskæftige os med vor kristne tro, men selvfølgelig også med andre religioner«. Her er ikke tale om nogen Jakobs kamp, ingen

længsel efter Guds nærhed eller en fordybelse i, hvad der er (romersk-) katolsk! Fortrolighed med sin egen religion er efter min mening væsentlig for økumenisk samtale.

Det fremgår af debatten, at kun de højskoler, der har et livssyn, har bred tilslutning, og det forstår jeg godt. Men kan man nøjes med at »beskæftige sig« med sit livssyn? Skal man ikke leve med det? (Og måske også lide med det). Katolsk praksis burde spille en større rolle i programmet. Vi er mange katolikker, der er vokset op i blandede ægteskaber, eller som er konvertitter, og som derfor ikke har »medfødt« kendskab til katolsk (familie-) praksis.

Det er også en svaghed ved programmet, at der ikke knyttes sammenhænge mellem kreativitet og tro. Der hentydes ganske vist til Guds skaberglæde, men ellers får man det indtryk, at kreativitet forstås som tegning, maling og lignende traditionelle aftenskolekurser. De skal da også have deres plads i et højskoleprogram, men det er da ikke den kreativitet, Guds åbenbaring indbyder til.

De fleste katolikker og andre troende kristne er i mindretal, hvor de færdes og arbejder. Det vil sige, at de ikke ofte kan efterligne flertallets normer og handlemåde. Det vil sige,

at de (vi!) selv skal vælge en vej, være kreative, ikke som hobby, men i selve livsførelsen! (Hvor svært det er at være kreativ, kan man læse i kirkestatistikken i samme nummer af ko). Ud over at læse Bery Edwards (om tegning) burde man læse Biblen, og meditere over Abraham, troens fader, som brød op og gik en anden vej end kollegerne, om Kristus, troens banebryder, og om Maria, der gemte Guds ord i sit hjerte.

Jeg vil derfor foreslå initiativtagerne at overveje en anden præsentation af højskolens »hovedlinier« som indeholder en vægtning af emnerne omtrent således:

1. Menneske, samfund, natur og teknik. - Disse elementer fremgår allerede af oplægget. Specielt afsnittet om »Menneskets selvforståelse« synes jeg er godt.

2. Bøn, liturgi og katekese. - Lære om bøn, men navnlig bruge tid til meditation. Lære om liturgi, forberede liturgi (være kreativ!), men væsentligt deltage i liturgi. Lære om troen og debattere trospraksis (parforhold, f.eks.).

3. Emner som: Metoder i projektarbejde, medielære, tegning, sprog m.v. samt elevvalgte temaer fra studiekredse og projektarbejde.

Erik Snubkjær

Et mere moderne skriftespejl er ønskeligt

Der er talt en del om skriftemålet i den senere tid, og man spørger bl. a., hvorfor katolikker ikke skrifter så ofte mere.

I den forbindelse efter-

lyser jeg et tidssvarende skriftespejl samt egnede bønner før og efter skriftemålet.

Tilly Møller

Kristus er alt andet end paragrafrytter

I »katolsk orientering« var der et indlæg om kvindelige ministranter. Jeg synes ikke dette brev burde stå uimodsagt. Uden at jeg overhovedet kender alle disse kirkelige bestemmelser, var der noget i logikken, der haltedede. Der var noget, der stred mod det, jeg mener er kristen moral og dynamik.

Jeg er helt overbevist om, at jøderne på Kristi tid var meget omhyggelige med ikke at overskride nogen regler og bestemmelser i templet. Det forekommer utænkeligt, at nogen skulle have lov at vanhellige templet. Og alligevel smed Jesus kræmmerne ud af templet. Det er helt sikkert, at de havde alle paragrafferne i orden. Deres boder har været fuldt ud lovlige og acceptable. Men ikke for Jesus.

Da han uddrev kræmmerne i templet, tror jeg ikke, det bare var for at få

luft, »at afreagere«. Jeg tror heller ikke, det var for at fortælle, at handel i templet var forbudt. Jeg tror, det bl.a. var for at fortælle, at han »var loven«, at det var troen, håbet og kærligheden, der stod over loven. Det samme kommer til udtryk i lignelsen om barnet i brønden. Derfor tror jeg ikke, man kan begrunde et forbud mod kvindelige ministranter ud fra loven.

Og ud fra traditionen: Jesus brød jo selv traditionen på punkter, der var langt mere alvorlige end spørgsmålet om ministranternes køn.

Og konventionerne, ja han blev vel nærmest dødsdømt for at sige, at han kunne nedrive og genopbygge templet på tre dage.

Der er mange andre eksempler i evangelierne på, at Kristus er dynamisk og alt andet end »paragraf-

rytter«. Og efter Det andet Vatikankoncil må vi vel sige, at kirken atter er vågnet op til dåd.

Derfor mener jeg ikke, man kan bruge henvisninger til bestemmelser eller traditioner for at afslå piger fra at være ministranter.

Jeg kan heller ikke godt tage argumentet om, at ministranttjenesten skulle være et første skridt på vejen mod et præstekald, det kan vel også være første trin hen mod kald som munk eller nonne eller anden form for arbejde for Gud.

Tanken om, at kirkens hyrder skulle vise særlige hensyn over for bestemte sjæle i deres hjord, tror jeg ikke kan være ment sådant. Jeg tror Jesus elskede, agtede og respekterede alle mennesker uendeligt meget, og hans arbejde kender ikke til grænser, der er af bestemt køn, alder eller evner.

Hvad ville Jesus have svaret, hvis han var blevet spurgt: »Rabbi, hvem agter du mest manden eller kvinden?«

Finn Vanggaard

Vor Herre bevare os...

»Vor Herre bevare os« var min første reaktion på Czeslaw Kozon's læserbrev om kvindelige ministranter i »katolsk orientering« nummer 10 den 29. maj 1985.

Som mor til fire piger, som jeg håber en dag vil vokse op og blive ansvarlige, aktive medlemmer af den katolske kirke i Danmark, føler jeg mig dog forpligtet til at svare på Czeslaw Kozon's læserbrev, som er udtryk for en meget snæver argumentation, der bygger på forældede teologiske stridigheder med patriarkalske overtoner.

I oldtidens Palæstina var kvindernes sociale status meget lav, og det er forståeligt, at Jesus for at kunne forkynde Guds rige i menneskeskikkelse blev en mand. Men det vigtigste er dog, at Guds søn blev menneske, og ikke mand.

Det vigtigste i ministranttjenesten er ikke om ministranten som kønsvæsen udfører sin tjeneste, men som menneske tjener kirken.

Vi kvinder skal ikke efterabe mændene, men

stole på os selv som kvinder. Og her kan vi som kvinder og katolikker hente stor inspiration og hjælp i Maria's skikkelse. Maria er med til at danne kirken, lære os at være lydige over for Helligånden, der taler til os. - Den stille Maria, men samtidig den aktive, ansvarlige Maria, som siger ja til Gud, og aktivt følger med sin søn

gennem hans gerninger, lidelse og død.

Kernen i Czeslaw Kozon's argumentation er, at piger ikke skal være ministranter, fordi det er imod traditionen. At dette argument skulle gøre det lettere at få piger til at acceptere denne diskrimination, det nægter jeg at tro på.

Ingrid Mørster Balsov

Jeg er både sand karmelit og lægmand

Med referatet af pastoralrådets møde på Sostrup, i k.o. den 12. juni, nævner biskoppen at lægfolket må påtage sig flere opgaver i kirken. Men samtidig rejses spørgsmålet, om hvem lægfolket egentlig er. Efter kirkeretten er det alle, som ikke er sakramentalt indsat til et embede i kirken, men sociologisk set vil man dog næppe sige, at f.eks. kontemplative ordensfolk er lægfolk.

Hvis sådanne ordensfolk ikke er lægfolk, så kunne der her rejse sig et

spørgsmål om, hvordan præsteembedet da vil forholde sig over for ordensfolk, som også er lægfolk. Det lyder lidt bagvendt, men forekommer dog. For mit eget vedkommende har jeg således aflagt mine evige løfter og løfterne efter de evangeliske råd i Karmels III. orden af den gamle Observans, (og lever efter dem). Her siger ordensreglerne, at man efter en sådan løfteaflæggelse både er sand karmelit og sand lægmand. Hermed forpligter man sig

Lægfolket har en karismatisk opgave

I dag finder der i Danmark og over hele verden en åndelig fornyelse og åndelig opvågning sted, som for mig at se, er en stor udfordring for kirken. Hvorledes forholder vi os så, som kirke, som enkelt troende i denne situation. Er vi der, hvor fornyelsen sker, og lader vi os forny, eller trækker vi os tilbage i små enklaver? Er vi fyldt af missionsiver og viser de mange søgende mennesker, inden for og uden for kirken, en direkte vej til erkendelsen af Jesus Kristus og det liv som Gud har givet os ved Helligåndens indgriben i det menneskelige liv?

I »katolsk orientering« nr. 11 i artiklen om det sidste pastoralrådsmøde, blev det nævnt at vi lever i en nådens tid. En nådens tid, hvor Helligånden kalder på den enkelte til tjeneste i menigheden og i den verden, vi er en del af. Til denne tjeneste er det evangeliets udgangspunkt at åbne sig fuldstændigt for Gud, at sige fuldstændigt »Ja« til Jesus Kristus og modtage Helligåndens nådegaver.

I 1969 sagde kardinal Suenens følgende om kirkens karismatiske situation: »At nådegavernes vitale betydning for opbygningen af kirken, det åndelige legeme, må føres frem med større klarhed og gives større plads. Det var ikke bare i tidligere tider, at kirken trængte til profeterne og de andre tjenesters nådegaver. Den behøver dem ligeså meget i dag også i det normale hverdagsliv.«

også over for ordenen til at være med blandt de lægfolk, som bør gå forrest, når det gælder om at påtage sig opgaven i kirken.

Det kunne derfor være interessant at høre, hvordan bispedømmet da ville forholde sig over for os, når nu det fremføres, at lægfolket må påtage sig flere opgaver i kirken, til aflastning af de stadig færre præster.

Joost Dahlerup

Disse ord, sammenholdt med pave Johannes XIII bøn i 1961 om, at Gud i vor tid, vil forny sine undere som i en ny pinse, peger henimod, at lægfolkets forståelse af sig selv, sammen med hele Guds folk på vandring i forventning om en ny pinse, og i bevidstheden om de forskellige nådegavers og tjenesters betydning, vil bringe den profetiske dimension tilbage til kirken.

Alene lægfolkets bevidsthed om, sammen med ordensfolk, præster, biskopper og pave, at vi er et profetisk folk på vandring, vil kunne stoppe den bølge

af fremmedgjorthed, af tingsliggørelse som præger hele den vestlige verden, kirken inklusive. Alle former for nyreligiøsitet vil i de kommende år drage millioner af mennesker med sig og derfor må kirken og den enkelte lade sig forvandle af Jesus Kristus og uophørligt bede denne bøn: »Guddommelige ånd, forny i vore dage, dine undere som i en ny pinse, og giv at din kirke, i udholdende og indtrængende bøn, med et hjerte og et sind, sammen med Maria Jesu Mor, og ledet af den Hellige Peter, må få den Guddommelige frelsers Herredømme til at vokse, sandhedens og freddens Herredømme. Amen.

Benny Blumensaat

Til alle Myrevenner!

BØRNETRÆF 85

Nu nærmer tiden sig for Børnetræf '85 i weekenden 23.-25. august 1985.

Vi skal lave en masse sjove ting: gå tur, synge, lege, spille bold, lave løb, olympiade, lejrball og meget, meget andet. Om aftenen skal vi sove i nogle store telte sammen med alle vore venner.

Snak med dine klassekammerater, KUK-venner og sommerlejrvenner og spørg dem, om de ikke har lyst til at tage afsted sammen med dig.

Du kan allerede nu tilmelde dig. Brug en af de gule tilmeldingsblanketter eller brug den, der er i Katolsk Orientering.

Du kan også få én tilsendt ved at ringe til Hanne eller Carina på DUK's sekretariat, tlf. 01-20 63 63.

Tilmelding hurtigst muligt.

Alle børn i alderen 7-13 år kan komme med, og det koster kun kr. 100.- + kr. 90.- for fællesrejsen.

Har du forresten fået »august-løbet«? Der er også kommet en kryds-og-tværs. Løs kryds-og-tværsen, og aflever den til Henrik eller Kjeld på Børnetræffet, så trækker vi lod blandt de rigtige løsninger om en kasse flødebolle.

Vi ses!

Kirkedagen på Ledreborg

v. Lejre

søndag den 1. september 1985

Tema: Kald til liv og tjeneste

Her er dit liv: Kald til kirken, til familien - til hellighed.

Kl. 9.03 Tog fra Kbh. H. til Lejre, ank. 9.38.

Kl. 10.15 Bispemesse. Kl. 11.15 frokost.

Kl. 12.30 Leg og sport, arbejde om temaet.

Kl. 14.00 Kaffe. Kl. 15.15 Andagt. Kl. 16.00 Slut.

Kl. 16.31 Tog fra Lejre til Kbh. H., ank. kl. 17.06.

Bilister kører ad hovedvej A1 mod Roskilde. Ca. 200 m fra »karrusellen« ud for Roskilde følges skiltene til Ledreborg.

Biskop Mäder af Sankt Gallen: Sagen drejer sig ikke om Boffs befrielsesteologi men om hans kirkesyn

Bern (KIPA) – Hvis det er rigtigt, hvad biskop Mäder af St. Gallen for nylig har sagt ved en pressekonference i Bern – og der er ingen grund til at drage hans udtalelser i tvivl – er næsten alt, hvad der er skrevet i aviserne om den romerske bedømmelse af den brasilianske teolog Leonardo Boff, forkert.

Leonardo Boff er oprindeligt ikke befrielsesteolog, men ekseget (bibelfortolker, red.), der ud fra studiet af Bibelen udtaler sig om dogmatiske spørgsmål. Troslærekongregationens bedømmelse gælder ikke hans udtalelser om befrielsesteologien, men hans ekklesiologi, dvs. lære om kirken.

Det er ikke den brasilianske franciskaners engagement for de fattige, det drejer sig om. Tværtimod har kardinal Joseph Ratzinger udtrykkeligt takket Leonardo Boff for hans indsats for de utallige fattige i Latinamerika.

De fire vildfarelser

Troslærekongregationen og kardinal Ratzinger har undersøgt Leonardo Boffs bog »Kirke, Karisme og

Magt« og har erklæret, at den brasilianske teolog på fire punkter, der angår ekklesiologien, er i uoverensstemmelse med den katolske lære:

– Med udgangspunkt i den bultmannske eksegesis, hvorefter der kun er meget lidt i evangelierne, der stammer fra Jesus selv, mens det meste er blevet tilføjet af urkirken, mener Leonardo Boff, at kirkens hierarki muligvis ikke er villet af Jesus, men af apostlenes opfindelse. Den katolske lære hævder imidlertid, at kirkens hierarki, i hvert fald som en spæd spire, er givet af Jesus Kristus.

– I lighed med den protestantiske svejtserteolog Emil Brunner (død 1966) mener Boff, at kirken ganske vist har brug for dogmer, men at disse kan være forskellige alt efter tid og sted.

Det er imidlertid katolsk lære, at et dogme overalt og til alle tider er det samme, men kan udvikles og skal forklares ud fra forskellige udgangspunkter i forskellige kulturer.

Ligesom der i det øko-

nomiske liv gælder principper om tilbud og efterspørgsel, således burde det iflg. Boff også gælde for sakramenterne. Den katolske lære mener derimod, at det økonomiske princip ikke lader sig overføre til det åndelige område; at altså kirkelige grupper og fællesskaber ikke frit kan opfinde deres egne svar på de sakramentale behov, men at der eksisterer en kirkelig dogmatisk ramme derfor.

Endelig sætter Leonardo Boff den profetiske tjeneste over tjenesten med opretholdelse af ordenen. Den katolske lære holder imidlertid med Paulus, der mener, at den profetisk-karismatiske tjeneste klart er underordnet tjenesten til opretholdelse af ordenen, dvs. apostlene og de ansvarshavende, som de har indsat i menighederne.

Disse fire vildfarelser findes ikke hver på en enkelt side, men spredt over hele bogen. For at være i overensstemmelse med den katolske ekklesiologi – altså den katolske lære om kirken – drejer det sig ikke blot om at

skrive fire af den undersøgte bogs sider om, men hele bogen må skrives om. Hvad der ellers står i bogen, og der står uhyre meget i den, er autentisk kirkelig lære og er udtrykkeligt også bedømt positivt af kardinal Ratzinger.

Spørgsmålet om fremgangsmåden

Der er fire elementer heri:

– Et brev til Leonardo Boff fra troslærekongregationen, hvor han oplyses om de fire vildfarelser.

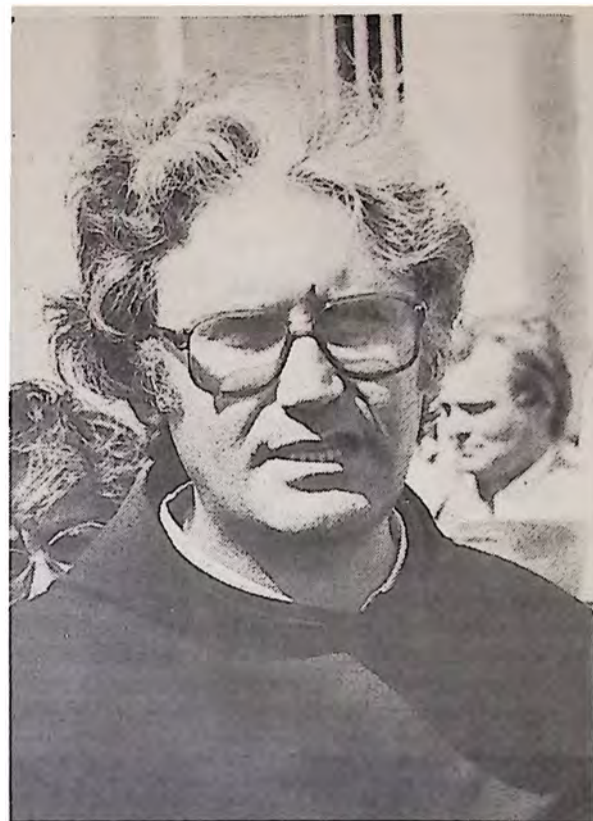
– Et fælles brev fra troslærekongregationen og kongregationen for ordenssamfund til franciskanernes ordensforstander. I brevet forudses en tavshedsperiode for Leonardo Boff. Varigheden af denne periode overlades det til ordensforstanderen at afgøre.

Et svarbrev fra franciskanernes ordensforstander, hvor det meddeles, at tavshedsperioden er sat til et år, og at Leonardo Boff har accepteret dette.

Måske foretrækker Boff at tie

Hvad denne tavshedsperiode angår, har biskop Mäder ved pressekonferencen i Bern sagt følgende: Efter troslærekongregationens meddelelse om de fire vildfarelser har mange aviser og tidsskrifter citeret uddrag af den brasilianske teologs bog, som indeholder de nævnte vildfarelser. Det er ikke klart, om disse citater er offentliggjort med Leonardo Boffs samtykke. Et etårigt tavshedspåbud, som teologen har accepteret, betyder fremfor alt også, at i det år offentliggøres alle uddrag af bogen »Kirke, Karisme og Magt« uden forfatterens tilladelse.

Det betyder altså, at der ikke må offentliggøres noget af Leonardo Boff, indtil han selv efter et års tavshed igen siger noget om de fire ekklesiologiske spørgsmål. Det er naturligvis også muligt, at den brasilianske teolog foretrækker ikke at offentliggøre mere om disse spørgsmål.

Uklarheden over, hvad Leonardo Boff er blevet dømt for – og af hvilken romersk instans – har kun øget antallet af sympati-tilkendegivelser verden over. Foto KNA.

Svejtsisk gruppe »Kirke 80« kræver en klar redegørelse

Zürich (KIPA) – Det er stadig uklart, hvilken vaticansk myndighed, der har pålagt p. Leonardo Boff og p. Clodovis Boff tale- og skriveforbud – og med hvilken begrundelse.

Aktionsgruppe »Kirke 80«, en svejtsisk bevægelse af lægfolk og præster, har derfor opfordret de svejtsiske biskopper til personligt at henvende sig til pave Johannes Paul II for at udvirke, at de vaticanske myndigheder kommer med en klar redegørelse i Boff-sagen.

Hvem har udstedt påbudet? Hvis det ikke var troslærekongregationen, hvorfor griber så en anden myndighed ind i en igangværende sag? Hvem har ansvaret for denne fremgangsmåde, som ignorerer overholdelsen af den kirkelige regel for en proces? Tillader paven denne krænkelse af retten til fri meningsytring i kirken?

Hvem ville man ramme?

Det forekommer aktion »Kirke 80« uhyre vigtigt at få opklaret disse spørgsmål, fordi en indskrænkning af det frie ord i kirken (og også i det øvrige samfund) altid har virket til skade for almenvellet, hvad historien kun alt for tydeligt beviser.

Aktion »Kirke 80« formoder, at (kirkelige?) re-

præsentanter for politiske interesser har bragt teologer i den latinamerikanske kirke til tavshed for at ramme de kardinaler (Evaristo Arns, Aloisio Lorscheider), biskopper, præster, ordensfolk og lægfolk, der går kompromisløst ind for de underprivilegerede mennesker og står på »folkets kirkes« side.

Endvidere nærer »Kirke 80« mistanke om, at det ikke er teologiske uoverensstemmelser, der har ført til taleforbudet, men Leonardo Boffs bog »Kirke, Karisme og Magt«, hvor han påviser enkelte biskoppers og vaticanske myndigheders autoritære magtudøvelse: »Usikkerhed fører til magtudfoldelse, og andres fornedrelse bliver middel til selvhævdelse« skriver Boff blandt andet.

Aktion »Kirke 80« minder biskoppen om, at synoden 1972 med deres samtykke besluttede, at kirkelige autoriteter skal give en rimelig begrundelse for deres beslutninger. Dette beder de biskopperne om – af hensyn til den kirkelige autoritets troværdighed – at kræve indstændigt af de romerske instanser. De bør give en rimelig oplysning om sagens faktiske forhold og lade denne komme til offentlighedens kundskab.

Europæere har så vanskeligt ved at forstå befrielsesteologien, fordi de ikke har nogen erfaring med Latinamerikas problemer.

Europæisk teologis angreb på befrielsesteologien kender næppe dens indhold

Wien (KIPA) – »Angrebene på befrielsesteologien er bedre kendt end dens indhold«, siger den brasilianske biskop *Erwin Kräutler* i en samtale med »Kathpress«.

Biskop Kräutler, der leder prælaturet Xingu ved Transamazonica-vejen, mener, at europæerne har så vanskeligt ved at forstå befrielsesteologien, fordi de ikke har nogen erfaring med Latinamerikas praktiske problemer - og det er dette, der har ført til forkerte opfattelser. »Bag alt vejrer man marxister og guerillapræster, der i deres prædikener opfordrer folk til voldsanvendelse eller ligefrem bevæbner dem - det er jo vanvid! Biskoppen understreger, at de brasilianske biskopper går ind for ikke-voldelig modstand, fordi det ville være det samme som »en opfordring til selvmord«, hvis man opfordrede menneskene til voldsanvendelse.

Befrielsesteologien viser, at mennesker i Latinamerika ikke længere vil finde sig i at leve i elendighed; de tillader sig at rokke ved de økonomiske magthaveres forrettigheder.

USA's økonomiske interesser

I denne sammenhæng henviser Kräutler til den såkaldte Rockefeller-betretning, der allerede for flere år siden advarede mod »den latinamerikanske teologis farlighed for

USA's økonomiske og politiske interesser på dette subkontinent«. Denne opfattelse har - betoner Kräutler - ikke blot givet tonen an i politiske kredse i Vesten. »Også inden for kirken har denne slager fundet hele sangkor, der synger med derpå, fordi man betragter alt, hvad der kommer fra Latinamerika, med skepsis. Hermed støtter - efter biskop Kräutlers mening - de i kirken, der er overbevist om faren ved befrielsesteologien dem, »der har pådraget sig skyld over for folket«.

Troselærekongregationens instruktion er kommet som et lyn fra en klar himmel og har efter biskop Kräutlers mening »gjort mere skade end gavn«.

»Naturligvis har troselærekongregationen ret til at udtale sig om befrielsesteologi, men den har overhovedet ikke spurgt os, Brasiliens biskopper. Der handles altså overhovedet ikke efter subsidiaritetsprincippet (en højere instans bør ikke træffe beslutninger, hvor en lavere instans er i stand til det, red:) og heller ikke efter det princip, der udtrykkeligt blev betonet af Det andet Vatikankoncil, om biskoppelig kollegialitet og biskoppeligt medansvar - og det bedrøver mig«, sagde biskoppen.

På spørgsmålet om der er spændinger inden for den brasilianske bispekonference, svarer biskop Kräutler: »Naturligvis, og Gud ske lov for det. Vi

ønsker hverken uniformitet eller kamp, men man sammenkalder os, når det drejer sig om vigtige dokumenter. Det er jo naturligt med 290 biskopper«. Han henviser til, at de brasilianske biskopper hvert år mødes i ti dage for at drøfte vigtige spørgsmål. »Herved har hver biskop en lokalkirke bag sig; han taler jo ikke på egne vegne, men på Guds folks, som han repræsenterer, og som han har lyttet til«.

Der tilstræbes enighed blandt biskopperne

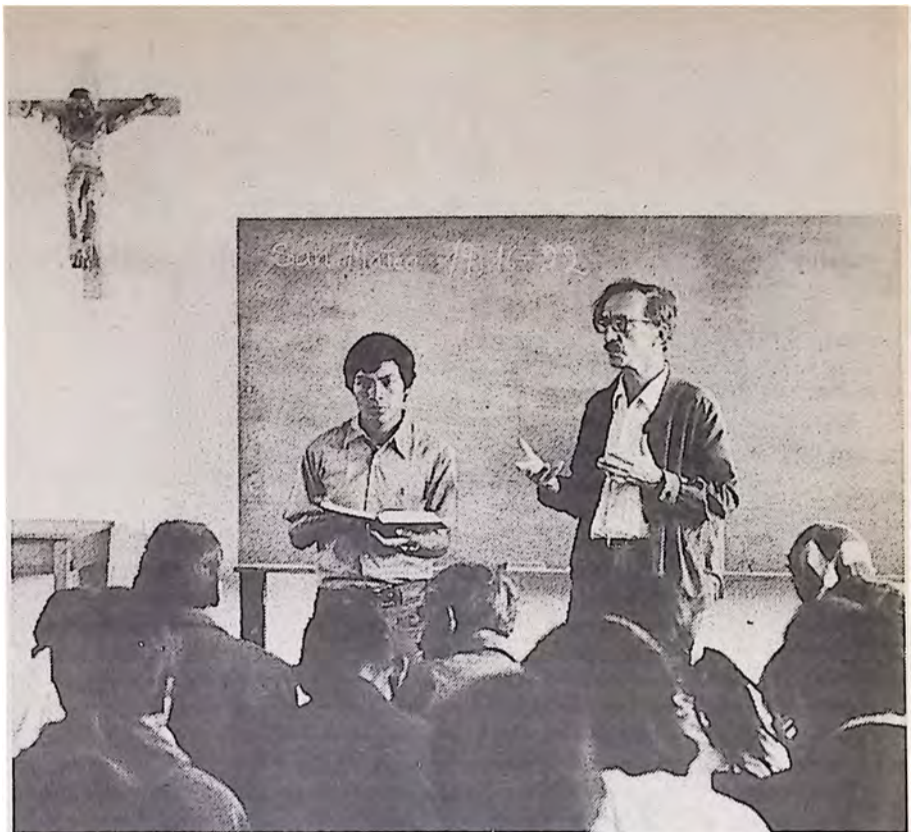
Efter lange drøftelser, forklarer han, bliver de biskoppelige udtalelser om sociale, pastorale, katekiske og andre spørgsmål vedtaget med overvældende flertal - selv om der naturligvis er biskopper, »der går i spidsen« og andre, »der hellere forholder sig afventende«. Men efter drøftelserne, der kan vare i flere dage, når man dog til enighed.

Fra det sidste bispemøde er der blevet rettet forslag til Rom om, hvordan positive aspekter ved befrielsesteologien vil kunne behandles i et kommende og allerede bebudede dokument fra troselærekongregationen.

Kritisk mod enhver regering

Også under Brasiliens nye civile regering vil kirken beholde sin frihed, sagde Kräutler. »Vi vil ikke male noget kors på denne regering - og det gælder for øvrigt for ethvert parti. Kirken vil stadig rose det gode og skarpt kritisere uretten og forsøge på at bringe etiske problemer ind i politikken«. Kirken er altså ikke upolitisk. Regeringen ved, at kirken har stor indflydelse og spreder et net ud over hele landet. Det drejer sig for kirken om at gøre menneskene i stand til i deres samvittighed at skelne mellem ret og uret.

Af den europæiske kirke forventer biskop Kräutler solidaritet. Han mener også, at den europæiske kirke burde gøre alt for at modvirke den forvrængede fremstilling af befrielsesteologien.

Bag alt vejrer man marxister og guerillapræster, der i deres prædikener opfordrer folk til voldsanvendelse. Foto KNA

To brasilianske advokater kræver Boffs straf ophævet

Rom (KIPA) – To brasilianske advokater har opfordret Vatikanet til at ophæve det tale- og skriveforbud, der for et år er pålagt teologen *Leonardo Boff*.

Over for pressen erklærede de to advokater, *José*

Queiroz og *Helio Pereira Bicudo*, at de har videregivet en ansøgning herom til den pavelige kommission »Justitia et Pax«, efter at de flere gange forgæves havde forsøgt at forelægge den for kardinalstatssekretær *Agostino*

Casaroli.

Advokaternes argument går ud på, at Boff ikke har haft den - også i kirkeretten - forusede ret til at forsvare sig, og at han desuden er blevet straffet to gange for den samme fejl.

Befrielsesteologien viser, at mennesker i Latinamerika ikke længere vil finde sig i at leve i elendighed. Foto KNA

Bøjer sig »loyalt og udholdende«...

Brasilien (KIPA) – Den brasilianske bispekonference har accepteret det tale- og skriveforbud, der er pålagt p. *Leonardo Boff*.

Efter, at man inden for kirkelige kredse havde stillet sig meget forskelligt dertil, betonedes Brasiliens bispekonference ved sin generalforsamling for ny, at paven har ansvaret for den katolske troselæres og ret til at tage disciplinære forholdsregler.

I et dokument fremhæver biskopperne samtidig

de troendes ret til at udtale deres egen mening til gavn for kirken. Samtidig opfordrer de dog deres troende til at undgå splittelse og spændinger på det kirkelige område.

I betragtning af »spændinger og spørgsmålene i forbindelse med vor broder p. *Leonardo Boff*«, er det nødvendigt at fortsætte dialogen med paven og den romerske kuries organer loyalt og udholdende, hedder det bl.a. i dokumentet.

Efter debatten om gen-teknikker og før efterårets lovgivning:

Folketinget som Vorherre

Af Jørgen Nybo Rasmussen

Efter Folketingets forhandling den 10. april om indenrigsminister Britta Schall-Holbergs redegørelse: »Fremskridtets pris«, er debatten om de nye bio-teknikker indtrådt i sin sidste fase, inden der til efteråret vil blive fremsat lovforslag derom, skriver Jørgen Nybo Rasmussen i en kronik i »Information« den 1. juli i år og fortsætter:

Nu viste debatten den 10. april, at det er umuligt for Folketinget at blive enig om, at fostret er et menneske, eller eventuelt hvornår det bliver til det. Indenrigsministeren mente, at det i hvert fald ikke var så meget et menneske de første 14 dage, at man burde forbyde lægernes eksperimenter inden for denne tidsfrist. De fleste andre partier afviste denne 14 dages grænse som helt vilkårlig, Bjørn Elmquist mente, at 14 dage kunne være en god grænse, når fostret lå i et reagensglas, men i moders liv behøvede det ikke at anses for et menneske før efter 3 måneder, således at den fri abort stadig kunne forsvares.

Andre partier havde andre forslag, men forvirringen var stor og åbenlys. Det egentlige problem

syntes dog ikke at være gået op for nogen, nemlig at spørgsmålet om, hvornår - eventuelt hvornår - et foster er et menneske, ikke alene ikke bør afgøres af Folketinget, men slet ikke kan afgøres af Folketinget! Et Folketing er en repræsentativ forsamling af borgere, der ved valg er udpeget til at give politiske love for deres samfund. Men det er ikke nogen videnskabelig autoritet, der kan afgøre biologiske og fysiologiske spørgsmål som sådanne. Folketinget kan lige så lidt afgøre, om et foster er et menneske eller ej, som det kan afgøre sandheden af Pythagoras læresætning eller bestemme om Napoleon vandt eller tabte slaget ved Waterloo.

Politikernes usikkerhed

Under debatten 10. april var der mange af ordførerne, der gav klart nok udtryk for deres usikkerhed. Indenrigsministeren sagde, at når »folk beder om et facit, er vi på den«. Bjørn Elmquist talte om, »hvor stor risikoen var for at komme ud på glidebanen«, og Margrethe Auken tilstod, at »når man tænker konkret på normer og etik, så går det

galt«. Alligevel hævdede de samme ordførere, at det nu engang var nødvendigt at give forskerne nogle klare normer. Ganske vist ville Bjørn Elmquist ikke »spille Gud«, og indenrigsministeren havde heller ikke lyst til at »spille Vor Herre«, men de samtykkede dog i Margrethe Aukens tapre udtalelse om, at dette nok alligevel ville blive nødvendigt, »for det er den forbistrede opgave, vi får en gang imellem«.

Blandt Folketingets partier har jo i hvert fald ét, nemlig Kristeligt Folkeparti, et seriøst og etableret forhold til Vorherres virkelige eksistens. Man kunne derfor vente, at partiets stillingtagen i denne debat ville blive en af dets stjernestunder. Vi vil betragte ordføreren Jens Steffensens indlæg nærmere.

Det begyndte med en stærk lovprisning af indenrigsministeren, fordi hun havde fastslået, at »det er Folketinget, der er den højeste besluttende myndighed også i disse sager«. Derefter fremlagde han det kristne syn på mennesket, der beror på, at mennesket er mere end stof og biologi, men skabt i Guds billede. Derfor må alle eksperimenter med fostret afvises, også før det er 14 dage gammelt, og derfor går Kristeligt Folkeparti - på linje med Jørgen Lenger, VS - imod abort på grundlag af fostervandsprøver, fordi dette er en form for racehygiejne og indebærer diskrimination af handicappede.

Dette sidste er i god overensstemmelse med partiets kristne grundlag, men ikke med indlæggets første del, hvori Folketingets suverænitet så drastisk fastslås. Er det Kristeligt Folkepartis mening, at det danske Folketing altid lovgiver i overensstemmelse med det kristne livssyn? Har partiet glemt, at det i sin tid opstod i protest imod, at det samme Folketing vedtog lovene om legaliseret provokeret abort i 1970 og 1973?

Den gang anerkendte det altså netop ikke Folketingets højeste besluttende myndighed i disse sager. Hvad vil partiet, at befolkningen nu skal tro om det?

Gavnlig og skadelig forskning

Når man overvejer sagen nærmere, er partiets »klare afvisning af forskning eller eksperimentering med det befrugtede æg« også inden de 14 dage, ikke så indlysende en følge af dets kristne respekt for mennesket, som man skulle tro. Hvad det kommer an på, er jo ikke at forbyde forskning, men at forpligte biologerne til ikke at forske eller eksperimentere på en sådan måde, at det skader eller dræber den forsvarsløse lille menneskespire. At forbyde forskning vil jo være at standse alt fremskridt, også sådanne fremskridt, der ville være til gavn for fostre. - Men dette synspunkt savnes næsten helt i debatten, der ensidigt drejer sig om, at man bør kunne forske i reagensglasbørn, for så vidt det er til gavn for mødrene. Dette er jo Britta Shall-Holbergs argument i »Fremskridtets pris« og i sit ordførerindlæg. Hun mener - ligesom andre folketingsmedlemmer - at have fundet de vises sten ved at gøre eksperimenter med fostre betinget af, at de ikke bagefter sættes i en moders liv for at fødes. Altså forsøget betinges af, at genstanden - det lille menneske - aflives bagefter. En mærkelig form for humanisme.

Den eneste mulige forklaring er, at man helt bevidst lader det henstå i det uvisse, om et foster er et menneske eller ej. Hvad øjet ikke ser, det har det ikke ondt af. Men samtidig med en typisk dansk selvironi ligger der dog en jernhård trussel i ordførerbemærkningerne om, at de - på trods af deres forvirring om, hvad de egentlig skal lovgive for - dog må påtage sig rollen som »Vorherre« for at sætte forskerne nogle grænser

Uden at have nogen videnskabelig autoritet har Folketinget sat sig selv den umulige opgave at skulle afgøre, hvornår et foster er et menneske.

for, hvad de må gøre og ikke gøre. Her er faren for en fascistisk forgudelse af statsmagten, ikke blot nærliggende, grænsen dertil er allerede overskredet.

Den kristne livs- og dødsopfattelse

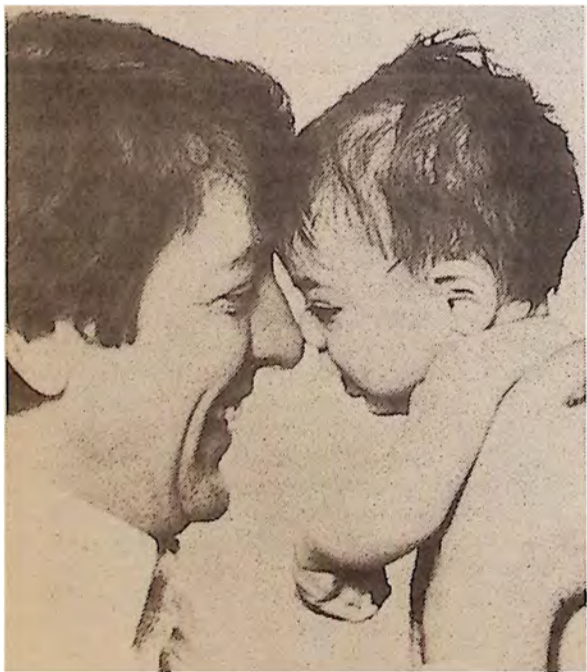
Efter en henvisning til Hitler-Tyskland fortsætter Nybo Rasmussen: Folketinget bør slet ikke fordriste sig til at spille nogen rolle som Vorherre, hvis det ønsker et fremtidigt Danmark, bygget på sand humanisme. Tværtimod bør det besinde sig på, om tiden nu ikke er inde til, at det kristne syn på mennesket, der gennem 1000 år har forvandlet Danmark fra en brutal vikingenation til et kultiveret samfund, på ny bør lægges til grund for vor lovgivning om mennesket selv. Respekten for menneskelivet udtrykkes i kristen tradition gennem det 5. bud: »Du må ikke slå ihjel«. Det ene menneske er ikke herre over det andet menneskes liv, men Gud, som har givet livet, er alles herre. Det kristne livssyn rummer også et dødsyn, vi har glemt. Det består i, at menneskets død ikke er en simpel følge af, at vi har en biologisk legemlig natur, men er en straf for, at de første mennesker foretrak deres egen vilje frem for Guds vilje som livsnorm. Uanset om man tager denne paradiserbetning bogstaveligt eller ej, udtrykkes hermed noget afgørende vigtigt, nemlig at døden ikke er absolut

uundgåelig, men kan besejres. Kristen livsopfattelse gå ud på, at Jesus Kristus vandt denne sejr over døden, da han påskemorgen opstod af sin grav. I kraft af denne sejr har alle mennesker også et håb om, at dødens magt kan overvindes i deres liv, at døden ikke er den sidste herre over alle.

Mennesket er selv herre over sit legeme

For vort emne betyder dette, at menneskets biologiske natur, vort legeme, ikke kan behandles på samme måde som andet organisk materiale i naturen, ja det kan slet ikke behandles blot som »materiale« af noget menneske. Fra undfangelsens øjeblik til alderdommen må mennesket behandles med ærefrygt. Intet her på jorden kan sammenlignes med mennesket. Også vor død, må respekteres. Transplantationer kan kun tillades, hvis organondonoren selv bevidst giver sin egen tilladelse hertil, for ingen anden end mennesket selv kan være herre over dets legeme.

For umyndige børn og fostre gælder, at forældrene må have retten til at bestemme, om spontane aborter eller naturligt afdøde børns legemer må anvendes til forskning eller transplantationer. Hverken læger eller politikere ejer vore legemer og kan bestemme, hvad der skal ske med dem. Også de døde legemer skylder vi respekt.

Mennesket er mere end stof og biologi - det er skabt i Guds billede.

Hvis man afviser dette kristne syn på menneskelivets og menneskedødens ukrænkelighed, så er det umuligt at sætte nogen grænser for, hvad det ene menneske må gøre ved det andet, som man ikke på en eller anden måde vil kunne overskride. Er vi kun biologiske plasmer på linje med vejbred eller mus, så kan vi i grunden bruge hinanden til hvad som helst.

Intet i debatten 10. april tydede på, at Folketingets medlemmer kan overvinde den usikkerhed, der er følgen af, at de ikke ubetinget anerkender fostrets karakter af også at være et menneske. De vil heller ikke kunne det efteråret. Socialdemokratiets forslag om at nedsætte en ny kommission til yderligere overvejelser vil heller ikke løse problemet, men vil naturligvis have den fordel, at man ikke hovedkulds - ud fra et misforstået begreb om, hvad der er »nødvendigt« - giver nogle »regler« for forskerne, der alligevel ikke vil tilfredsstille nogen.

Hvis man derimod genindfører den absolutte respekt for menneskelivet fra undfangelsens øjeblik, vil etiske regler uden større vanskeligheder kunne opstilles, nemlig på følgende måde:

1) Da al seriøs videnskab viser, at et menneskefoster lige fra æggets befrugtning er et menneske, om end i begyndelsen lille og uudviklet, må dets liv og integritet nyde beskyttelse fra dette første øjeblik af dets eksistens. At ville sætte tidsgrænser for, hvor gammelt det skal være, før det bør nyde livsbeskyttelse, er både uvidenskabeligt og uetisk.

2) Fosterdiagnostikken bør kun have til formål at konstatere eventuelle sygdomme hos fostret med henblik på at helbrede sådanne sygdomme. Det er uetisk at anvende diagnoserne som grundlag for aflivelse.

3) Reagensglasbefrugtning kan tilbydes barnløse par, men denne teknik giver ingen ret til hverken at dræbe eller at skade fostret eller manipulere med dets arveanlæg, undtagen hvis det sker med henblik på at helbrede det for en arvelig sygdom.

4) Forsøg med fostre i alder uden for moderlivet kan kun finde sted i amme omfang og på amme betingelser som orsøg med fødte mennesker, dvs. som fastsat i den såkaldte Helsinki-deklara-

tion II. Forældre har samme ret til at tillade eller forbyde forsøg med et foster, som hvis det gjaldt et allerede født barn.

5) Kunstig insemination og surrogatmødre rummer fare for uetiske angreb på de naturlige familieband, som mennesker har behov for og ret til, og læger og biologer bør ikke kritik-

løst medvirke til tekniker, der opløser disse familieband.

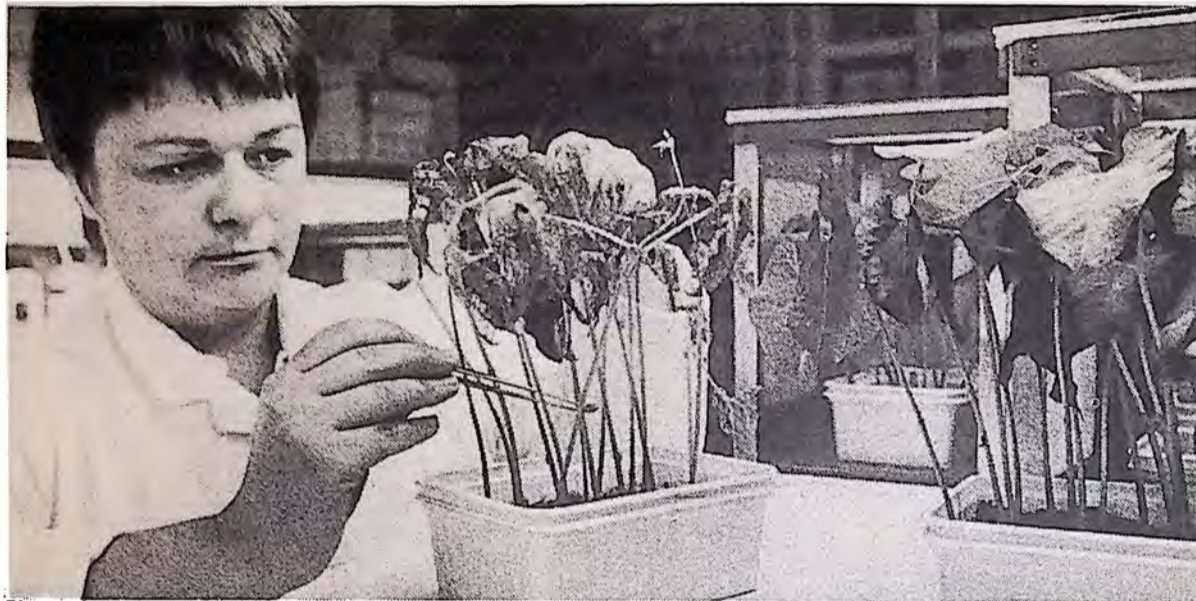
6) Et eventuelt etisk råd, der på Folketingets eller indenrigsministerens vegne skal tage stilling til de nye genetiske teknikkers tilladelighed, har ikke større ret til at sætte sig ud over menneskets ret til liv og integritet fra undfan-

gelsen til den naturlige død end læger, forskere eller noget andet menneske.

Når det kommer til stykket, er det ikke nogen »ny etik«, vi har brug for. Den etik, vi har, i kraft af, at vor kultur gennem 1000 år har været præget af den kristne livsforståelse, kan ikke gøres bedre. Men den

kan overholdes bedre. Den kan anvendes på nye områder, og netop deri består udfordringen. Lad os håbe, at denne udfordring tages op, uden at der derved begås skæbnesvangre fejl, som i så fald de kommende generationer bittert vil komme til at betale prisen for.

Jørgen Nybo Rasmussen

Planter kan man eksperimentere med, f.eks. for at forbedre høstudbyttet i en sultende verden, men mennesket må ikke bruges som et middel, for mennesket er målet i sig selv.

Etikken, der blev væk

Af Eva Nordentoft

Konferencen i juni, tilrettelagt af Det økumeniske Center i Århus, er forbi. På Århus Universitet mødtes over 400 deltagere i en god stemning af åbenhed og stærkt engagement - og flere havde ønsket at være med, hvis lokalernes størrelse havde tilladt det.

Emnerne »medicinsk etik«, »samlivsetik« og »samfundsetik« var valgt ud fra det synspunkt, at de hænger sammen og har deres grund i vort menneskebillede - og gudsbilledet.

Dagene med de tre hovedemner havde deres faste struktur: Først et bibelindlæg, dernæst oplæg og debat af hovedemnet, seminarer og endelig om aftenen spørgsmålet: Hvordan udfordrer dagens emne kirken?

Medicinsk etik

Lektor Johannes Nissen understregede hver dag i bibeloplægget, at Det nye Testamente ikke giver direkte svar på en lang række af vor tids mest brændende spørgsmål, men dets etiske perspektiver er retningsgivende.

Evangeliets Gud er solidarisk med os, mennesker, specielt med de svageste iblandt os, de syge og børnene. Dette er det modsatte perspektiv end udvælgelsesprincippet til fordel for de sunde og de stærke.

Professor Jürgen Hübnert fra Heidelberg påpegede i hovedforedraget om etik i medicinsk forskning, at Bjergprædikenens ord også gælder her: »Alt, hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem.«

Om aftenen var hovedtanken i biskop Hans Martensens kommentar til udfordringen til kirken: Friheden begrænses af kærligheden.

Samlivsetik

Bibelindledningen lagde denne dag vægt på menneskets plads i menighedens fællesskab. Her skal og kan vi tjene hinanden og opfylde budet om næstekærlighed.

Svenskeren Gillan Liljeström påviste i hovedforedraget nødvendigheden af selvbevidsthed og modenhed for, at et parforhold kan lykkes.

Britta Lissner fortalte meget levende om åbenhed, sårbarhed, delagtiggørelse, om spændingen imellem selvrealisering og alvoren i ordene »hvis hvedekornet ikke falder i jorden og dør, kan det ikke bære frugt« - altså elementer, der hører med til samlivet.

Erwin Bischofberger afrundede dagen med tanker om, at det at elske er at flytte sit centrum over til en anden. Det gælder også kærligheden til Gud.

Samfundsetik

Henning Friis, medforfatter til fremtidsstudiet »Danmark mod årtusindskiftet« kom ind på menneskets psykiske uro på grund af de mange valg, der skal træffes, stillet over for den materielle vækst.

Annegrete Holmsgaard og Eva Skærbæk betonede begge samfundets ansvar for de svage og for mindretallet. Udfordringen til kirken syntes her aldeles klar.

Om aftenen afsluttede biskop Henrik Christiansen, Aalborg, med den

klare tilkendegivelse, at kirken i dag udfordres etisk af oprustning, sult og misbrug af jordens ressourcer. I gudstjenesten bliver vi kaldt til handling, til revolutionær handling mod det onde. »Det er vort høje kald som disciple at være redskab for den kommende verdens virkeliggørelse på en sådan måde, at den nuværende smittes med det håb, som atter og atter giver kraften til at kæmpe på livets side mod døden, indtil Livets Fyrste selv har lagt døden som den sidste fjende under sine fødder.«

Rammen om etik-konferencen var bredere end de nævnte foredrag lader formode. Der var mulighed for at deltage i gudstjenester, der var billeder at se på og plakater på væggen som »Vælg livet - det er givet«. Filminstruktøren Niels Malmros viste sin film »Skønheden og Uhyret«.

Aksel Erhardt fra Århus Teater læste »Et latterligt menneskes drøm« op, hvori Dostojewski beskriver det mareridt af ødelæggelse, som blot én løgn kan afstedkomme, og

lykken over at vågne og kunne tage fat på det gode - en nåde endnu at kunne!

Der var herlige og foruroligende billeder i Hans Ole Hansens lysshow »Af hensyn til Liv« og forfatteren Leif Hjermø skabte andre billeder af stor kraft for vor fantasi ved at læse op.

Resultater?

Spørger man efter resultater, er vi egentlig glade over at skulle svare: ingen resultater, de skulle alligevel revideres igen og igen, men der viste sig en bred enighed omkring følgende perspektiver.

- Mennesket må aldrig bruges som et middel, mennesket er selve målet.

- Livets integritet skal der værnes om og dets mangfoldighed må ikke begrænses ved manipulation. At gænsplejningsteknikken anvendes terapeutisk dvs. i helbredelsesøjemed, er etisk forsvarligt, men vi må ikke binde kommende generationer ved manipulation af arvemassen.

- Der tegnede sig et flertal mod eksperimenter med menneskefoster, der er »overskudet« ved forsøg med reagensglasbørn.

- Bekæmpelsen af sult skal prioriteres højere end dyre prestigeprojekter, som kun kommer ganske få til gode.

- I stedet for at kræve påbud og forbud gælder det at højne bevidstheden om den enkeltes værdi i samfundet. Forbud og påbud kan virke negativt på den nødvendige fortløbende debat.

- Der kræves åbenhed i forskningen i stedet for hemmelighedskræmmeri af hensyn til konkurrencemulighederne.

- Ansvarlighed og respekt for livet må kræves af alle i et samfund. De er en betingelse for livskvalitet.

Opfølgning

Manuskripterne fra foredragene, indlæggene og seminarerne kan bestilles hos: Det økumeniske Center, Kløvermarksvej 4, 8200 Århus N. Tlf. (06) 16 26 55.

Der er udgivet to bøger om konferencens emner fra de to første dage: »Teknologi, muligheder og målsætning«, 95 sider, 25 kr.

»Har jeg ikke kærlighed - samliv, samspil, selvforståelse«, 162 sider, 40 kr. (Anmeldes senere).

Inden jul udkommer endnu en bog med en mosaik af foredrag, oplæg og kunstneriske indslag fra konferencen.

Mange har savnet en oversigt over kirkens udbredelse og virksomhed i Danmark

Helge Clausen anmelder »Katolsk Håndbog for Danmark«

I årene 1910-1929 udkom 6. udgave af Katholsk Aar bog for Danmark. Dette opslagsværk skiftede fra og med 1934-udgaven titel til Katolsk Haandbog for Danmark, og udkom derefter kun i 1938 og 1943.

I de forløbne 40 år har mange savnet en bred oversigt over Kirkens udbredelse og virksomhed i Danmark. Katolsk Lommekalender, som er udkommet siden 1939, har dog altid indeholdt en del af de savnede oplysninger, nemlig ajourførte navne og adresser, messetider og lignende.

Kirkens ydre fremtrædelsesformer

Endelig foreligger der en ny udgave af en katolsk håndbog for Danmark. En redaktionskomite bestående af generalvikar Ib Andersen, p. Grégoire, arkivar J. Nybo Rasmussen og kontorchef Inger Saxild med Annie Rasmussen som sekretær, har fuldført et stort arbejde med at indhente nye oplysninger, skrive oversigter og ajourføre både tal og beskrivelser. Birgit Sylvander har løst opgaven med billedredaktion og layout på en overbevisende måde. Resultatet er en praktisk og slidstærkt indbundet bog på 285 sider, som helt sikkert vil være aktuel i en del år, selv om den udkom i slutningen af 1983.

Lader man blikket løbe ned igennem indholdsfortegnelsen vil man se, at

håndbogen indeholder oplysninger om praktisk taget alle kirkens ydre fremtrædelsesformer herhjemme: Hele den kirkelige struktur er beskrevet. Medmindre man i forvejen har et dybere indblik i disse forhold, bliver man næsten imponeret over at erfare, hvor mange råd, udvalg og kommissioner der er i vort ret lille bispedømme. Alle vore 52 pastorer bliver beskrevet på mellem en halv og en hel side hver. Der er et fortrinligt kort over sognenes geografi, og alle kirker og kapeller er beskrevet historisk, bygnings- og indretningsmæssigt. Skoler, børnehaver, hospitaler og plejehjem omtales. Alle vore kursus- og mødecentre, foreninger, forlag og biblioteker er opregnet og deres formål og virksomhed er omtalt.

Kirkens historie i Danmark

Virkelig spændende læsning finder man i en oversigt over kirkens historie i Danmark fra middelalderen til 1982. Tiden fra Ansgar til reformationen er nok væsentligt bedre kendt af de fleste katolikker, end den efterreformatoriske tid. Opbygningen af det, vi har i dag, har næsten udelukkende fundet sted siden grundlovens indførelse i 1849, mens de forudgående 300 år, hvor det i næsten var umuligt at leve som dansk katolik herhjemme, er knapt så detal-

jeret beskrevet i den historiske litteratur. Her får man en indføring, som dog knytter de tråde, som hos mange sikkert er uordnede.

Alle præster

I det hele taget er alle de nævnte beskrivelser af kirkens forhold herhjemme foretaget fra en historisk synsvinkel. Det gælder også afsnittet med ordener og kongregationer, som har virket i Danmark: Både ordenens eller kongregationens almindelige historie og dens virker her i landet opridses. Der er her tale om hele 13 mandlige og 18 kvindelige. 11 tredjeordener og broderskaber får lignende omtale.

Hver af de ca. 280 præster, som har virket i bispedømmet siden 1943, får deres egen korte biografi. Her er materiale til spændende studier for folk, der vil glæde deres

sognepræst på hans fødsels- eller navnedag! Også de 5 apostoliske vikarer og biskopper, vi har haft siden 1849, er biograferet.

Den katolske Kirke i Danmark er en del af verdenskirken. Det er et aspekt, man af og til godt kan gå hen og glemme, når man henfalder til mørke betragtninger over vor talmæssige lidenhed. Men i Katolsk håndbog er det første, der nævnes, Den romersk-katolske kirkes struktur, Pavestolens repræsentation i Norden og Den nordiske Bispekonference. Og så er man igen blevet mindet om de virkelige proportioner og relationer.

To ting gør håndbogen værdifuld

Til slut vil jeg fremhæve to ting, som gør håndbogen særligt værdifuld: For det første, at den er velillustreret. Der er fotografier af praktisk taget

alle kirker, skoler og andre institutioner, foruden af et større antal personer. For det andet er der udarbejdet et fyldigt register med ca. 1500 stikord og navne, som gør bogen let at anvende til opslag.

Tager man sig for at indsamle mange tusinde enkeltoplysninger, er det uundgåeligt, at nogle af dem viser sig at være forkert, trods kontrol og korrekturlæsning. Blandt dem, jeg har fundet, har dog ingen været alvorlige eller meningsforstyrrende.

En lille detalje, som kunne forhindre misforståelser, især for kirkefremmede, var at markere forskellen mellem kirken som bygning og Kirken som organisation. Dette kan let gøres ved at skrive den sidstnævnte med stort K.

Katolsk håndbog koster kr. 146.00 inkl. moms, og kan bestilles hos Ansgarstiftelsens Forlag, Vesterbrogade 28, 2., 1620 Kbh. V. Tlf. 01-24 12 10 (9-16), eller hos Deres egen boghandler.

Helge Clausen

Heinrich Böll død kun 67 år

Heinrich Böll

rende måde er hans irske dagbog »Irishes Tagesbuch« 1957 og f.eks. novellen »Dr. Murkes gesammelte Schweigen«.

Han skrev også et essay om Thomas af Aquin 1983: »Sådan en som Thomas af Aquin ville jeg gerne spørge om f.eks. atombomben, op- og nedrustningen, kristne partiers kristelighed, stoffer, selvmord, familie, terrorisme, revolution. Han billigede dog tyveri af nød: »I den yderste nød er alting fælles. Derfor må den der lider nød, tage til livets opretholdelse, hvis han ikke finder nogen, der giver ham frivilligt. Af samme grund er det tilladt at tage andres ejendom og give almisser deraf, selv om det er ulovligt, hvis den nødstedte ikke kan hjælpes på anden måde. Hvis det derimod er muligt uden risiko, må man først spørge sig for, og så hjælpe«.

Vi må ikke være bange

Ubekvem for sin samtid, fordi han aldrig bøje af for nogen øvrighed, blev Böll Tysklands politiske instans. »Hvad siger Böll?« - »Jeg spørger Böll«.

»Nu må Böll - -« lød det fra de udviste, de indespærrede, de retsløse. Og han hjalp med en ubetinget, stædig humanitet, så han selv aldrig nåede at blive rig til trods for sin berømmelse og sine betydelige forfatterhonorarer.

Og Böll blev ved at med at drømme: »Vi må ikke være bange for at gå for vidt. Jeg vil ikke opgive drømmen om et Utopia« Og når han blev spurgt: »Hvilket Utopia?« så svarede han med et lidt skævt og underfundigt smil: »Et profitløst og klasseløst samfund«.

Maria Grandt

Den tyske forfatter Heinrich Böll døde den 16. juli 67 år gammel. Heinrich Böll, katolik, nobelpristager, Tysklands ubekvemme samvittighed og alle nødstedtes hjælpende instans.

Bölls værker er aldrig udelukkende litteratur. Han er Tysklands kritiske kronikør, reporteren i sultens land efter 2. verdenskrig, under genopbygningen og det pludselige økonomiske opsving, remilitariseringen og krydsmissilernes problematik.

Han opfinder ikke sine personer, han finder dem. De gennemgår ingen udvikling, de er mennesker, som samfundet trænger op i en krog, fordi de lever efter deres egne normer og ikke efter de andres (Jfr. »Billard kl. halvti«, »En klovn ansigt« 1963, Leni i »Gruppebillede med dame« 1971, Ulrike Meinhoff i »Katharina Blums tabte ære« 1974). Bölls mennesker er altid enere og derfor ensomme. De er skyldige uden skyld, de handler og er samtidig ofre.

Thomas af Aquin

Böll selv holdt mest af de korte noveller, de er hans foretrukne instrument, hans verdslige prædikener.

Katolsk på den mest underfundige og charme-

Msgr. Geertz-Hansen fylder 80 år den 15. august

Monsignore Kjeld Geertz-Hansen fylder torsdag den 15. august 80 år. Samme dag, som er festen for Jomfru Marias optagelse i himlen, er der messe i Skt. Ansgars Kirke i Bredgade i København kl. 19.30 med fødselaren som celebrant. Efter messen er der reception i menighedssalen.

Den første valfart til Øm

Msgr. Kjeld Geertz-Hansen, der er født i København, blev præsteviet i 1932 i Paris. Han har været kapellan ved Skt. Josephs Kirke i Horsens fra 1932-39. Han var den præst, der i 1938 tog initiativet til den første Øm-valfart. Allerede året efter samledes et par hundrede mennesker til Øm-valfarten, og siden har det været en årlig tilbagevendende begivenhed.

I 1939 kom Geertz-Hansen til Skt. Ansgars Kirke i Bredgade, hvor han virkede som kapellan i 2 år. Herefter fungerede han

Kjeld Geertz-Hansen

som sognepræst for menigheden i 34 år. I 1964 blev han udnævnt til monsignore. Fra 1975 til 1981 var han præst for de fransk-talende katolikker.

Det bør også nævnes, at Geertz-Hansen var med til at påbegynde Åsebakkevalfarterne i 1949, og han har også været med i den mindre kendte valfart til Haraldsted i mange år. kk

Den selvejende Institution Sct. Maria Hospital Syge- og Plejehjem 45 beboere Roskilde søger Administrator

Arbejdsområde: Alt indenfor bogholderi og regnskabsføring, lønberegning og udbetaling, budgetlægning og budgetkontrol.

Kvalifikationer: God og solid praktisk erfaring indenfor ovennævnte områder, samt en tilsvarende teoretisk uddannelse.

Løn: I henhold til overenskomst.

Plejehjemmet har overenskomst med Roskilde kommune.

Ansøgningen med dokumentation for uddannelse og erfaring og tidligere ansættelsesforhold med referencer herfra, stiles til bestyrelsen og sendes til Sct. Maria Hospital, Frederiksborgvej 2, 4000 Roskilde, inden den 1. september 1985. Tiltrædelse efter aftale.

Møder og arrangementer

Lungholmstævne

søndag den 18. august.
Program: kl. 10.30 Gudstjeneste med Biskop Hans L. Martensen.
Kl. 11.45 Frokost (medbragt mad).
Kl. 12.30 Konkurrence for store og små.
Kl. 15.00 Afsluttende andagt.
Alle katolikker på Lolland-Falster og Syd-sjælland inviteres.
Denne søndag er der ingen gudstjeneste i kirkerne på Lolland-Falster. Lørdagsaften-gudstjenester: Alle 3 steder: kl. 19.00.

Menighedsrådene

Skt. Ansgar Kirke i København

Mini-markedet ved Sct. Ansgar Kirke, Bredgade 64, København, afholdes søndag den 18. august.
Højmesse er kl. 10.
Markedet er åbent fra kl. 9-16 i præstegården og haven.
Der er restauration med smørrebrød, drikkevarer, kaffe og kager.
Salgsboder med håndarbejde, tombolaer, loppetovr, stort bog-antikvariat og meget andet.
Alle er hjerteligt velkomne.

DUK Kalender for efteråret

Børnetræf den 23.-25.8. 85 på Myretuen/Bastrup. For 7-13 årige. Sang, leg, musik, myresjov, fuglekvidder, solskin, opsendelse af balloner, lejrball, messe, løb, olympiade og meget mere. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding.

Skoleweekend den 13.-15.9. 85 på Øm-borgen. For alle katolske elever i 6. klasse. Der er udsendt indbydelse til de katolske skoler. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 30.8. 85.

Ledertæring den 27.-29.9. 85 på Øm-borgen. Yderligere oplysninger kommer senere. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 13.9. 85.

Troselærkursus den 14.-20.10. 85 på Øm-borgen. For alle jer, der er blevet konfirmeret/firmit i foråret 1985. Pris 350,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 13.9. 85.

Juniorweekend den 15.-17.11. 85 på Øm-borgen. For 14-18 årige. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 1.11. 85.

Medarbejderledertæring den 29.11.-1.12. 85 på Bissenup. For HB, sekretariat, DUK-udvalg, DUK-repræsentanter og DUK-redaktioner.
Ledertæringen er gratis og alle rejseudgifter refunderes (DSB 2.kl.).
Tilmeldingsfrist den 15.11.85.

P.S.I Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer.
Pris 90,00 kr., dog 150,00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90,00 (150,00) refunderes ved billigste rejsemåde (DSB 2. kl.)

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: _____

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Menighed: _____

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Skt. Ansgar Kirke i København

Religionsundervisning for skoleelever begynder igen onsdag den 18. september og vil være hver onsdag kl. 16 til 17.30. Lige-som sidste år vil der være tre hold.

5-8 årige - forberedelse til den første hel-lige kommunion.
9-12 årige.
12-13 årige.

Undervisningen til trosbekræftelse og fir-melse har gennem de senere år været adskilt. Nu vil vi ligesom i mange andre sogne samle den. Undervisningen vil foregå hver anden lørdag formiddag kl. 10 til 12. Vi begynder lørdag den 28. september.

Ved højmessens pinsedag den 18. maj vil biskoppen meddele firmelsens sakramente, og i den sammenhæng får vi så trosbekræf-telsen.

Børnenes hellige kommunion bliver som sædvanlig første søndag efter påske, altså den 6. april 1986.

Kirkens kontor tager imod tilmelding på tlf. 13 37 62.

Det sker på Magleås

Fre dag den 9. til søndag den 11/8
Dansk Kvindesamfunds U-lands afdeling afholder seminar.

Torsdag den 15. til mandag den 19/8
Retræte arr. af sr. Madeleine Eunégie, Ry-gård og ledet af pater P. Keller, S.J.
Tilmelding til sr. Madeleine.

Mandag den 19. til torsdag den 22/8
Retræte som ovenfor, tilmelding samme sted.

Fre dag den 23. til lørdag den 24/8
Skt. Josefs skole Roskilde holder lærer-møde.

Mandag den 26. til lørdag den 31/8
Assumptionsordenen holder internationalt, økumenisk møde.

Diverse

Au Pair i Svejs

Ung pige søges snarest til en familie med 7 børn i den tysk-talende del af Svejs.

Kan du lidt tysk, vil det være en fordel. Var det noget for dig, så ring til Assumptions-søstrene i Høje Tåstrup, hvor du kan få nær-mere oplysninger. Tlf. 02-99 81 57.

Fotokopierings-maskine sælges

Fotokopieringsmaskine »Eskofot« sælges. Nypris for ca. 4 år siden ca. 16.000. Salgs-pris nu: kr. 4.000. Maskinen er i orden og velegnet til f.eks. sognekantor. Til alm. papir. Henvendelse til p. Hans Esmark, 02-26 14 04.

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.
Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.
Giro 4 04 39 79.

Jan's Fond

Der er nogle portioner á 1000 kr. til rådighed for kristne fællesskaber med omsorg for psykisk udviklingshæmmede, samt for familier med hjemmeboende psykisk udviklings-hæmmede børn.
Motiveret ansøgning bedes sendt inden 1/9-1985 til

Inger Høyer
Marielystvej 16
2000 Frederiksberg

Bekendtskab

Ung indisk katolsk pige (29) engelsktalende, søger bekendtskab/venskab med dansk mand i passende alder. Billet mkr. 1249 »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 3., 1620 Kbh. V.

Værelse til leje

Værelse til leje på Frederiksberg, 14 kv.m., adg. til køkken, bad og andet rod, 1200 kr. pr. måned incl. lys og varme. Telefon 01-86 74 33.

Simon Gough.

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomslag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informations-materiale.

LØGUM KLOSTER HØJSKOLE

Forstanderpar: Rito og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

Niels Steensens Bibliotek

Stenosgade 9, 1616 København V.

Åbent: tirsdag og torsdag kl. 17-19
onsdag og fredag kl. 10-14.
Søndag kl. 11-13 undt. i skoleferier.
Tlf. (01) 22 64 22. Postgiro 70 779 63.

A.B.C. blomster

Vestergade 20
4850 Stubbekøbing
Telefon 03-84 16 59
Deres garanti for friske varer!

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(ilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Aut.
ehinstallator

EL MOGENS LARSEN

Remisevej 21a 6700 Aabenraa 62 25 30/62 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Olieselskabet NORDISK KUL A/S

Administration, salg og service:
RØDOVREVEJ 383

Automatisk levering
Olievagt i fyringssæsonen
Egen import og tanklager
Radiodirigerede tank- og servicevogne

01 70 45 30

- sikkerhed for varme

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Annoncepriser

Tekstsideannoncer pr. mm . kr. 3.50
Rubrikannoncer pr. mm . . . . kr. 2.50

Franciskanerne...

Fortsat fra forsiden

Læser man de anbefalinger, som ordensrådet i 1983 i Salvador rettede til franciskanerne, hvor f. eks. »terrorbalancen« brændemærkes som en farlig ideologi, fordi »afskrækkelse ikke længere fører til sikkerhed og forhindrer retfærdighed og kærlighed«, så afviger franciskanernes linie i hvert fald fra Vatikanets anskuelse.

Vatikanets stilling i freds- og nedrustnings-spørgsmål har paven fremlagt meget tydeligt i sit budskab af 14. juni 1982 til FN's nedrustningskonferencens anden session. I dette budskab hedder det: »Under de nuværende betingelser kan en balance, der hviler på afskrækkelse, endnu betragtes som moralsk antagelig – naturlig-

vis ikke som et mål i sig selv, men som et skridt på vejen til en fremadskridende nedrustning.« Det er et standpunkt, som også de amerikanske biskopper tilpassede sig i det endegyldige udkast til deres hyrdebrev »Krig og Fred«.

Ordensrådets anbefalinger fra 1983 om at støtte fredsbevægelserne i samfundet og personligt deltage i sådanne bevægelser, blev også fulgt af franciskanerne, der f. eks. vakte opsigt i Rom, da de i Vatikanets skygge ved store fredsmarcher hånd i hånd med kommunister ivrede for, at USA ensidigt skulle tage de første skridt i nedrustningsanliggender.

Lige så iøjnefaldende var i foråret 1984 de to franciskanerpatre *Gianma-*

ria Polodoros og *Michele Giuras* fredsmision i Kreml i Moskva og i Det hvide Hus i Washington, hvorved de ville bidrage til en genoptagelse af nedrustningsforhandlingerne mellem supermagterne.

Forkromet kritik

Pavens formaninger til franciskanernes general-kapitel var utvivlsomt formulert meget diplomatisk (den rigtigt praktiserede fattigdom kræver, at dens frugter til dels forbliver skjulte og således fører til ydmyghed og visdom, og den inspirerer også til at leve mere af tavshed end af propaganda og til at undgå at anbefale sig selv eller kun sammenligne sig med sig selv). Ifølge pavens budskab må det også undgås, at det så smukke ord om broderlighed får en tvetydig betydning.

Vil arbejde blandt de fattige

Til franciskanernes absolute prioritering af de fattige hører det, som det kan ses af ordensrådets anbefaling fra 1983, at bringe evangeliet alle de steder hen, hvor de fattige organiserer sig for en total befrielse »f. eks. i folkeorganisationer, fagforeninger og sådanne sociale programmer, der hjælper folket til, at deres rettigheder anerkendes.«

I sit budskab opfordrede paven desuden francis-

kanerne til en »opmærksom revision« af de teorier og praktiske metoder, der er en »hindring« for deres ordens »trosvidnesbyrd«. Efter pavens mening bør de forblive trofaste over for deres livsform, og deres orden må ikke blive til »en åben« bevægelse«, der er åben for nye og stadigt udskiftelige prioriteringer« og hele tiden på jagt efter en ny og speciel identitet, som om denne ikke for længst var fundet.

Svar på tiltale

Franciskanernes svar ved generalkapitlet i Assisi lod ikke vente længe på sig: »Vi er ikke på jagt efter vor identitet«, betonedes deres informations-tjeneste, »vi har for længst fundet vor identitet, og den er resultatet af en århundreder lang historie, af traditioner og af vor indsats for verdens fattige og lidende. Vi kan ikke længere vende om. Som franciskanere kan vi ikke begynde forfra.«

Den genvalgte generalminister John Vaughn bekræftede sin ordens linie i en tale (der vakte stort bifald) til generalkapitlets 134 delegerede: »Vi må gå videre i vore for nylig i Sydamerika og Afrika myrdede medbrødrers navn, og vi må hånd i hånd med de fattige yde vort bidrag til opbygningen af en mere retfærdig verden uden vold.«

Willem Visser 't Hooft død, 85 år gammel

Hele verden var hans menighed

Genève (KIPA) - Willem Visser 't Hooft døde for nylig i en alder af 85. Han var den første generalsekretær for Kirkernes Verdensråd. Han var i embedet fra 1948 til 1966. Hans livshistorie er økumenens historie. Den hollandske reformerte kristen blev i 1924 sekretær for kristne unge mænds verdensorganisation. Fra 1931 til 1938 var han først generalsekretær, og dernæst formand for det kristne studenterverdensforbund, og så 1938-66 generalsekretær for Kirkernes Verdensråd, som var under opbygning og blev endeligt grundlagt i 1948. 1968 blev han ærespræsident for Kirkernes Verdensråd.

Willem Visser 't Hooft.

Værket vil bestå

W. Visser 't Hooft var også rådets toneangivende teolog. Hans teologi var præget af *Karl Barth*, men opnåede en økumenisk vidde, der gik langt udover denne.

't Hooft har udgivet adskillige teologiske skrifter. Hans motto var: Vi må ikke give slip på hinanden.

Han har til trods for modstand og tendenser til

resignation holdt håbet oppe om de kristnes og kirkernes enhed. I 1966 trådte 't Hooft tilbage fra sit embede og har derefter skrevet og talt om den økumeniske bevægelse overalt i verden. Sin selvbiografi: »Verden var min menighed« afslutter han med ordene: Det er ikke os, der har samlet kirkerne og de kristne. Det er Gud, der har kaldt os. Vi har blot behøvet at sige ja. Og da det ikke er os, men Herren, der samler sit folk, så vil værket bestå. Der vil komme op- og nedgangstider. Værket vil vinde popularitet og, og der vil være tider, hvor kun de virkelig overbeviste går ind for det.

Præstevielse af gifte mænd er absolut mulig

- mener kardinal Basil Hume

London (KIPA) - Præstevielse af gifte mænd er absolut muligt, mener formanden for Englands og Wales' bispekonference, kardinal *Basil Hume*.

Fejringen af eukaristien er midtpunktet i det kristne liv. På grund af den store præstemangel i mange dele af verden, må der derfor søges efter nye muligheder for at sikre de troende, at de kan komme til messe, erklærede kardinal Hume for nylig i et interview.

Ikke aktuelt i Europa

Kardinalen tilføjede at han hermed først og fremmest tænkte på egne i Afrika, Asien og Latinamerika og ikke i Europa, og han betonedes samtidig at han tror fast på, at cølibatet bør bevares blandt præster i den vestlige verden.

»Efter min mening er det en skandale, når messen ikke kan fejres«, understregede kardinal Hume. I Europa er problemet ikke aktuelt »i den nærmeste fremtid«, da en præst på grund af de tekniske muligheder i den-

ne del af verden kan overkomme langt flere messer, end det f. eks. er muligt i andre dele af verden, hvor der er mangel på transportmidler og veje.

Det bliver nok en lang proces

»Jeg er dog på ingen måde en modstander af ordination af gifte mænd, også her hos os, men det bliver en lang proces, inden vi når så langt«, sagde Hume. Rent praktisk kunne man, mente han, efter en »vis uddannelses- og betro ledelsen af en menighed og fejringen af eukaristien til erfarne mænd, der også i deres personlige liv havde vist, hvad de duede til.«

På spørgsmålet om det ikke ville føre til en slags »anden-klasses-præster«, svarede kardinalen, at sådan behøvede det egentlig ikke at være, men det hørte nu en gang med til den menneskelige natur »at skabe problemer og vanskeligheder«. Begge slags præster burde kunne eksistere side om side i kirken, mente han.

Kirken i frontlinien

Pressefrihed i Chile - Politivold i Sydafrika

Kardinal Juan Francisco Fresno Larrain. Foto KNA.

Santiago de Chile (KIPA) - Fuld informations- og pressefrihed i Chile er ifølge ærkebiskoppen af Santiago, kardinal *Juan Francisco Fresno Larrain*, en nødvendig forudsætning for et besøg af pave *Johannes Paul II* i Chile.

Med tydelig adresse til general *Pinochet* erklærede den nyudnævnte kardinal på sin første pressekonference efter tilbagekomsten fra Rom, at det var op til dem, der havde indskrænket de personlige rettigheder i Chile, igen at indføre dem i fuldt omfang.

Fri information

Ved et eventuelt pavebesøg i Chile må »hele befolkningen have mulighed for at blive godt informeret«, udtalte kardinalen. Der må gives journalisterne tilstrækkelig mulighed for »at kunne informere i fuld frihed«. En genindførelse af pressefriheden ville også være til gavn for en åndelig forberedelse af chilenerne på et besøg af *Johannes Paul II*, tilføjede han.

Johannesburg (KIPA) - Den sydafrikanske bispekonference har skarpt kritiseret politiets fremgangsmåde over for demonstranter i Sydafrika.

I en erklæring, der er udsendt af den biskoppelige kommission for »Retfærdighed og Forsoning«, siger bispekonferencen, at det sydafrikanske politis holdning i høj grad er medvirkende til at forøge det sorte flertals vrede. Biskopperne peger i den forbindelse på, at i Kap-provinsen i Oudts Hoorn's ghetto blev tre halvstore børn i 13-14 års alderen skudt ned af politiet.

Ifølge den officielle erklæring om begivenhederne i denne sorte ghetto blev de tre halvstore dræbt, da sikkerhedspolitiet greb ind for at beskyt-

te en sort politibetjents bolig, der blev angrebet af mængden.

Politiet undgik ikke flere døds ofre

Biskopperne understreger desuden, at politiet efter offentliggørelsen af beretningen fra en retslig undersøgelse af den blodige skudepisode i Langa 21. marts i år burde have gjort »alt, hvad der stod i deres magt« for at undgå flere dødsfald. »Men det, der aldrig kan gøres godt igen, er sket igen«, klager de sydafrikanske biskopper over i deres erklæring.

Næste nummer udkommer den 28. august

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonseafdeling: Vesterbrogade 28, 3., DK 1620 København V. Telefon (01) 21-14 44. Giro: 5 00 14 71. Ansgarstiftelsen, katolsk orientering. Bredgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarain, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Hølsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præm (anvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husestande i Danmark 120 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Kvindelige ministranter, side 4
 Familie-katekese, side 5
 Økumene, side 6
 Orientering fra sognene, side 7-10
 Sommerferie i kirken, side 12-13

Evangelisk-luthersk biskop:

Pave-embedet er ingen uovervindelig hindring

Rom (KNA) – Paveembedet er efter rådsformanden i Den evangeliske Kirke i Tyskland (EKD), landsbiskop *Eduard Lohse* ikke en uovervindelig anstødssten, men et problem, der vil kunne løses engang i fremtiden.

Efter en 30 minutters audiens hos pave *Johannes Paul II* meddelte biskop *Lohse*, at efter hans opfattelse kunne paven absolut godt være »primus inter pares« (den første blandt ligemænd, red.), men ikke den ufejlbare indehaver af et højeste læreembede. Han sagde videre, at det er hans indtryk, at paven »udmærket kan sætte sig

ind i vores situation« og er udmærket informeret om den økumeniske samtale. Ved sine talrige rejser i hele verden har *Johannes Paul II* fået et fremragende kendskab til kirkernes situation.

Møjsommeligt skridt for skridt

Uden at komme ind på detaljerne i den samtale under fire øjne, han havde haft med paven, sagde biskop *Lohse*, at i vore dage forsøger ingen af de to store kirker på at »trække« medlemmer fra den anden kirke »over til sig selv«. For EKD drejer det sig frem for alt om at

blive anerkendt som en fair økumenisk partner.

Siden det første besøg af en rådsformand i EKD i 1956, da *Otto Dibelius* besøgte pave *Pius XII*, er kontakterne blevet uhyre meget bedre, og lidt er de to kirker kommet hinanden nærmere omend »skridt for skridt og til dels også møjsommeligt«. Skillelæggen vil imidlertid kun kunne forsvinde, hvis der i forvejen er udført et solidt teologisk arbejde.

Lohse omtalte Vesttysklands fælles økumeniske kommissions dokument om blandede ægteskaber, der skulle udkomme kort efter hans besøg i Rom. Dette dokument indeholder ingen egentlig løsning på problemet, men beskriver det.

Hvad der især har ført til en forbedring af det økumeniske klima, er de to kirkers beslutning om at betragte de gensidige for-dømmelser fra det 16. århundrede udelukkende i et historisk lys. »Jeg nærer ingen tvivl om, at paven er en god kristen«,

Fortsættes på bagsiden

Katolsk-luthersk dokument om enheden forude

Fællesskab i sakramenterne

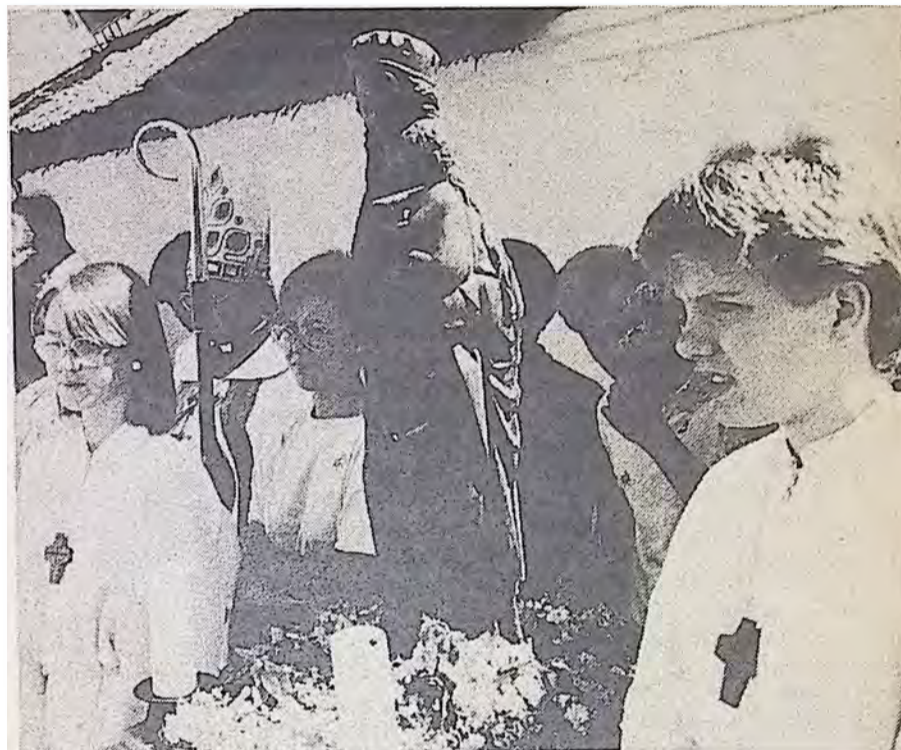
Biskop *Hans L. Martensen*, København, og *Georg A. Lindbeck*, New Heaven, USA, fastslog i en dialog mellem den romersk-katolske kirke og det lutherske verdensforbund, at det, der skal stræbes efter, er enhed i sandheden og fjernelse af modsætningerne, dvs., et kirkefællesskab.

I forordet til dokumentet »Einheit vor uns« (enhed forude), som nu udgives i Paderborn af den fælles romersk-katolske/evangelisk-lutherske kommission, skriver de to formænd for kommissionen, at »Einheit vor uns« stræber efter klarhed over den kirkelige enheds inderste væsen og over den målsætning, som ikke betyder en opslugning eller en tilbagevenden, men et nyskabt fællesskab af kirkerne. Dertil kræves fælles trosbekendelse og fællesskab i sakramenterne.

Dokumentet lægger vægt på, at det drejer sig om kristen forsoning i alle faser og former af den tilstræbte enhed. Men den gensidige anerkendelse, som er afgørende i en forsoning, kan ikke ske, uden at vi frigør os for frygten for den anden, den fremmede, og for vor ængstelige bekymring for vor egen identitet. Vi må tilstræbe et tros-, sakraments- og tjenestefællesskab.

Dokumentet kræver at kirkerne overalt, hvor det er muligt, officielt erklærer, at sådan, som de andre kirkers lære er nu, er en fordømmelse af dens lære ubegrundet. Enhver kirke må gå frem på sin måde, og dens officielt bemyndigede må udforme deres erklæring.

(»katolsk orientering« bringer senere en fyldig gennemgang af dokumentet.)

Fra årets valfart til Øm med dobbelt så mange deltagere som sidste år. For første gang i flere år genindførte man at have Maria-statuen med i processionen fra søstrenes gård til kirken. Læs mere side 12-13.

Engelske biskopper om større frihed i kirken

London (KIPA) – De katolske biskopper i England og Wales kræver mere ansvar fordelt på alle kirkens niveauer, større selvstændighed for lokal-kirken og åbenhed over for den nye rolle, kvinden spiller i samfundet. I et

dokument, som fornylig blev udgivet i London til forberedelse for den ekstraordinære bispesynode i Rom i november, betoner biskopperne den særlige betydning, økumenen har for livet i kirken.

Mange katolikker tager del i økumeniske bønne-møder; fælles sociale hjælpeaktioner er blevet hyppigere. Biskopperne må i dag oftere forhandle med repræsentanter for andre kirker om sociale og etiske spørgsmål i samfundet.

Endvidere kræver biskopperne større respekt for mangfoldigheden i kirken. Det er mere væsentligt at stræbe efter den sande enhed, end at kræve en ensrettet trospraksis. De forskellige teologiske forskningsmetoders værdi må respekteres.

Kvindens status

Biskopperne kræver især, at hele kirken åbner sig for kvindernes forandrede status i samfundet. Det er nødvendigt at indrømme kvinden flere mu-

ligheder for deltagelse i kirkens tjeneste.

Lokalkirkerne bør have større selvstændighed. De forskellige bispekonferencer bør kunne træffe afgørelser inden for deres område uafhængigt af Rom.

Ved udnævnelsen af biskopper bør der tages mere hensyn til lokal-kirkernes kandidatlister.

Udtalelser fra det kirkelige læreembede bør forberedes i fællesskab.

Englands og Wales' biskopper ser med nogen bekymring på, at den ekstraordinære verdenssynode skal finde sted med så kort varsel, at effektive forberedelser vanskeliggøres. Den katolske kirke i England og Wales håber, at bispemødet i Rom klart vil arbejde i Det andet Vatikankoncil's ånd og holde sig dets beslutninger for øje. Den ønsker at give et opmuntrende ord med på vejen til alle, der arbejder ihærdigt og utrætteligt for kirkens fornyelse.

Kom til Ledreborg eller til Horsens

Kirkedag og 100 års martyrfest

Den katolske fællesfor- ening for vietnamesere i Danmark indbyder alle interesserede til sammen med dem at afholde den årlige højtidelighed for de 117 vietnamesiske martyrer. De døde for deres tro under den kristenforfølgelse, der hovedsagelig fandt sted i 1885. Således fejres i år 100-års dagen.

Godt en tredjedel af de omkring 3.500 vietnamske bådflugtninge i Danmark er katolikker. Langt

fra deres land og rødder søger de at styrke deres sammenhold og dele dette og deres traditioner med de danske katolikker, som så gavmildt har taget imod og støttet dem.

Derfor indbydes vore danske trosfæller til at deltage i vietnamesernes fest, som finder sted i Horsens, lørdag den 31. august. Dagen efter, den 1. september, holdes kirkedagen på Ledreborg. Mere om festerne side 3.

En million muslimer blev kristne

Dhaka (KIPA) – Ca. én million muslimer i Bangladesh er i de sidste femten år gået over til kristendommen. *Mohammed Abdus Sobhan*, generaldirektør for den statslige islamstiftelse, har ifølge dagbladet »Sangbad« udtalt, at stiftelsen vil undersøge grundene til, det store frafald blandt muslimer. Sagbad mener, at analfabetsisme og manglende lægehjælp er blandt grundene til konversionen.

Islam i Afrika

(KNA) – Politiske iagttagere ser med bekymring på islamiske radikaliserings-tendenser, som oftest - lige som i Iran - har anti-vestlig karakter. I Algeriet, Tunis og Marokko, men også i Egypten kræver muslimbrødrenes fundamentalisme en omfattende anvendelse af islamisk lov på alle områder. Den vinder mange tilhængere blandt de unge og danner en stærk opposition til regeringsmagten, som ser sig tvunget til indrømmelser over for den. Ghadafi i Libyen undertrykker muslimbrødrene med brutal magtanvendelse og forkynder i den »grønne bog« den »tredje universalteori«, hans egen omstridte fortolkning af koranen.

Fire grundpiller for islamisk tro

Nigeria er med sine 100 millioner indbyggere den folkerigeste stat i Afrika. Her har fanatiske tilhængere af en sekt, der har tilført islam hedenske elementer, været årsag til blodige opgør.

Også den ortodokse islam synes at brede sig i Afrika. Den lærer traditionelt fredelig sameksistens med de andre åbenbaringsreligioner: Kristendommen og jødedom. Kristendommen gav afrikanerne vestlig dannelse og dermed adgang til den nationale elite, som havde magten under og efter kolonitiden.

Islam stod for at være antikolonialisternes, Den tredje Verdens, religion. Da den således ikke havde haft forbindelse med de krisene kolonimagter, kom

den bagefter ikke i miskredet. Den islamiske religion er enkel, altså let at lære. Kristendommen forudsætter forståelse og tro. Islam indskrænker sig til opfyldelsen af faste krav, som f. eks. de fem daglige bønner, hvis ordlyd og form er nøje foreskrevet. Principielt er trosbekendelsen (Shahada) tilstrækkelig til optagelse i islam: Der er ingen gud uden Allah og Muhammed er hans profet. De fire grundpiller for troen er: at bede fem daglige bønner, give almiser, faste i Ramadanen og valfarte til Mekka.

Fredelig sameksistens

Kristendom, islam og hedenskab (animisme) eksisterer fredeligt side om side i Afrika. I Sydvestnigeria kan alle tre religioner findes i samme familie. Men radikale tendenser bryder ind i den traditionelle tolerance.

Numeiri, ekspræsident i Sudan, havde således optaget muslimbrødre i sin regering for at styrke sin vakkende magt, og har påtvunget animistisk-kristne folkeslag i Sydsudan den islamiske lov (Sharia) i dens mest grusomme form, som slet ikke har rod i Koranen. Det har ført til blodig borgerkrig, som stadig pågår.

De islamiske radikaliserings-tendenser vender sig først og fremmest imod den verdsliggørelse, som den vestlige indflydelse har medført - ofte med negative følger: forbrugermaterialitet, korruption, materialisme, kriminalitet. Dr. *Hassan al Turabi*, leder af de sudanske mu-

slimbrødre, som først blev personlig rådgiver for *Numeiri*, og senere kastet i fængsel, siger: Det vestlige samfund er desværre fremmedgjort for Gud. Det er ikke kristent, men kriminel. Vi stemmer overens med kristendommen i de 90 pct. af vore opfattelser. Efter *Numeiris* fald er *Turabi* igen på fri fod. Iagttagere mener, at en dialog mellem kristne og muslimer skulle være mulig.

I Belgien under et møde med muslimer udtalte *Johannes Paul II* fornylig, at enhver skal acceptere den andens egenart, overvinde sine fordomme og arbejde på forsoning. Den kristen-islamiske dialog stod også på dagsordenen på pavens netop overståede Afrika-rejse.

Reislamering i Det fjerne Østen

I Det fjerne Østen har kommunisterne i de forgangne 40 år lagt kursen, lige fra partisanerne i Burmas og Malaysias jungler og deres kupforsøg før *Suharto*, over *Vietkongs* og de røde *Khmerer*, til det spaltede Korea.

Men i stedet for den røde fare vokser i dag den »grønne«, i form af en militant islam, skriver »Steyl Korrespondenz« om re-islameringen. Islam var før i tiden tolerant over for kristendommen, men nu er der dødsstraf for at missionere for kristendommen og for at lade sig omvende.

Således vokser vanskelighederne, især i sultanatet *Brunei* på *Borneo*, som blev selvstændigt i 1984.

På *Filippinerne* går den

Der er stadig brug for Deres støtte til Afrikas nødlidende

Afrika er stadig i en alvorlig nødsituation, selv om regntiden for første gang i flere år tegner godt, udtaler *Michael Wiberg* fra Caritas Danmark. Man arbejder stadig ihærdigt på at få forsyningerne frem til de nødlidende, og situationen er nu forbedret så meget, at man kan tage fat på mere langsigtede løsninger. Men der er stadig brug for økonomisk hjælp til de projekter, Caritas har i Zambia.

Som tidligere oplyst koncentrerer Caritas Danmark sin hjælp om Zambia. Foreløbig har man betalt et projekt til 120.000 kr., som er »adopteret« af pastoralehed 4,

d.v.s. menighederne i Herning, Horsens, Silkeborg og Vejle.

Projektet går ud på at bygge et lille garveri, hvor unge kan få en garveruddannelse. Garveriet skal behandle skind fra dyr, der tidligere blot blev smidt væk. Bønderne vil hermed få en bedre pris fra deres dyr, fordi nu også skindene er af værdi, siger *Michael Wiberg* videre.

Derudover er der samlet en del penge ind til et brøndprojekt i det sydlige Zambia, og Caritas håber ved årets udgang at kunne sende penge, så projektet kan gå i gang.

Caritas har indsamlet 200.000 til en lastbil til

Maheba flygtningelejren og søger nu EF om et tilsvarende beløb.

Michael Wiberg oplyser desuden, at Caritas har modtaget en anmodning om støtte på 2 mio. kr. til opførelse af en landbrugs-skole. Projektet præsenteres muligvis også for EF. Hvis projektet bliver aktuelt, håber Caritas, at EF vil bidrage med 1 mio. kr., og den anden million skal skaffes via indsamlinger.

Vi håber danske katolikker fortsat vil støtte Afrika-indsamlingen, siger *Wiberg*. Bidrag kan sendes til Caritas Danmark, giro 404 39 79, mærket »Afrika«.

kk

Pave Johannes Paul II var på sin tredje Afrika-rejse 8.-19. august i år. Her hilser han på stammehøvdinge ved sin ankomst til Lome, - den første station på rejsen. Foto: KNA.

islamiske revolution hånd i hånd med kommunismen og kristen befrielsesteologi, som sympatiserer med den nye folkearmé og de forskellige fraktioner af den islamiske Moro-befrielsesfront.

For 600 år siden bragte arabiske købmænd troen på Allah til det malayiske ørige. Den forkyndtes på fredelig vis. 200 år senere var Øst-Sumatra og tildels Java og Molukkerne islamisk. Mellem 1500 og 1800 erobrede islam også det indre af Malakka og Java. Java er nu helt overvejende islamisk, mens øen Flores har katolske og Sumba hollandske protestantiske missionere.

Strengt retssystem

Mere afgørende end den religiøse kappestrid i Det fjerne Østen er indførelsen af det strenge isla-

miske retssystem (Shariaen). Indtil nu levede de malayiske muslimer efter det såkaldte »Adat«, en blanding af hedenske skikke, kristen indflydelse,

kolonimagternes love og Koranens leveregler. Denne Adat-lov har stået sin prøve i Det indiske Ocean helt ned til det afrikanske Madagaskar.

Kirkebidragsordning i Nord-Norge

I bispedømmet Tromsø har lægmandsrådet oprettet en kirkebidragsordning, som indbyder katolikker til at give et fast bidrag til kirken. 80 % af det, som ydes, går direkte tilbage til den menighed, som bidraget kommer fra, medens 20 % disponeres af lægmandsrådet. I Danmark går 60 % direkte tilbage til sognet, medens de 40 % går dels til at hjælpe svagere stillede menigheder og til administra-

tion af ordningen.

Lægmandsrådet ønsker, at katolikkerne i bispedømmet bør forsøge at dække en større del af kirkens udgifter. Da ordningen i lighed med den danske er frivillig, er det op til den enkelte, hvor stor ydelsen skal være, men måske vil 1-2 % af den skattepligtige indkomst være passende, skriver det norske katolske blad, »Broen« i sit seneste nummer. kk

Jødisk kritik af romersk dokument

Jerusalem (KIPA) - Det dokument, som Vatikanets sekretariat for de kristnes enhed for nylig har offentliggjort om forholdet mellem jødedom og kristendom (se »katolsk orientering« nr. 12 s. 2) har vakt stærk kritik i Israel.

Jerusalem-aviserne »Davar« og »Haarez« har i store overskrifter fremhævet dokumentets »reaktionære ånd« og har i den forbindelse henvist til et brev, som præsidenten for den hebraisk-israelske komité for de interkonfessionelle relationer, professor Verlovsky, har rettet til Pavestolen.

Israels betydning overset

I dette brev gives der udtryk for skuffelse over det romerske dokumentets fremstilling af jødedommen i prædikener og katekese, fordi der heri - ifølge Verlovsky - ikke på rime-

lig vis tages hensyn til Israels betydning, da blandt andet Israels ret til at eksistere som stat overhovedet ikke nævnes.

Det romerske dokument har kun lige akkurat ytret sig til staten Israel: »Hvad staten Israels eksistens og politiske afgørelser angår«, bør den internationale rets almindelige kriterier gælde og ikke en religiøs betragtningsmåde. Israels fortsatte beståen er en historisk kendsgerning og et tegn »i Guds plan«. Man må i hvert fald gøre sig fri af den traditionelle opfattelse, hvorefter Israel er et straffet folk, der er bevaret som et levende argument for den kristne apologetik. »Det er og bliver det udvalgte folk«.

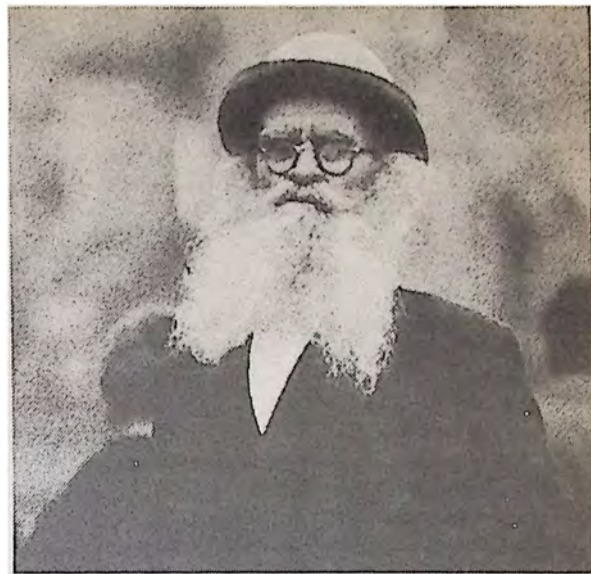
Positive aspekter

Jerusalem-avisen »Haarez« offentliggør også en kommentar fra dominikanerpræsten Marcel Dubois, der er dekan for det

filosofiske fakultet ved det hebraiske universitet i Jerusalem. Han bekræfter, at det romerske dokument ikke indeholder de fremskridt, der allerede for flere år siden er nået på dette område.

Også avisen »Jerusalem-Post« har en kommentar til dokumentet af Geoffrey Wigoder, som repræsentant for det hebraisk-israelske råd for interkonfessionelle relationer. Wigoder finder dog »positive aspekter« i den romer-

ske stillingtagen, men beklager, at det grundlæggende spørgsmål, nemlig det teologiske, betyder et tilbageskridt, fordi jøderne heri har mistet deres »grundlæggende identitet«. Det kan føres tilbage til den kristne lære, ifølge hvilken Guds pagt med jøderne er blevet erstattet af pagten med de første jøder, der accepterede Jesus. Herved anvises der jøderne en »lavere status« beklager »Jerusalem-Post«.

Er der forskellige målestokke for politiske præster?

Kardinal Ratzinger om kirkens holdning i Ungarn og Latinamerika

Eisenstadt/Østrig (KIPA) - Kardinal Ratzinger har for nylig talt i Eisenstadt i Østrig om den videre udvikling af Gudsfolks-teologien. I den efterfølgende diskussion blev han, som præfekt for trosrækkongregationen, udspurgt om problemer med de politisk virksomme præster.

Passiv i Ungarn - aktiv i Latinamerika

Med henvisning til det parlamentsvalg, der kort forinden havde fundet sted i Ungarn, og hvor tre katolske præster var blevet valgt ind i parlamentet, blev kardinal Ratzinger spurgt, om kirken egentlig ikke bruger to forskellige målestokke i sin behandling af politisk virksomme præster.

Mens Vatikanet intet foretager sig i Ungarn, er det meget aktivt over for præster, der er politisk

virksomme i Latinamerika. Ratzinger svarede herpå, at kirken er af den opfattelse, at præster ikke skal gribe aktivt ind i politik - det er lægfolkets opgave.

Kender ikke situationen i Ungarn

Kardinalen sagde yderligere, at han ikke kender situationen i Ungarn, den må kardinalstatssekretær Casaroli give oplysning om. Principielt tillader præstens tjeneste for kirkens sakramentale enhed imidlertid ikke, at han også giver sig af med politik. Kirkeretten begrundede denne præstens afholden sig fra politik med denne enhed i tjenesten og med lægfolkets grundlæggende ansvar. Som forvalter af enheden på verdensplan må Pavestolen våge over denne udvikling.

Ratzinger gentog, at han ikke kender situatio-

nen i Ungarn, men han kender den i Polen. I dette land opfatter kirken sig imidlertid ikke som parti i en stat, der er i færd med at omdannes; men i en stat, der gør sig selv til noget absolut, forsvarer den den menneskelige samvittighed og de »rum, som enhver politik må tage hensyn til«. Det gør kirken i Latinamerika også, men dér eksisterer der en »venstreorienteret

teokratisk fristelse«. Endnu i vore dage kan man her spore tidlige socialistiske tendenser, idet kirken gør sig til parti og dermed forfejder rollen som social samvittighed. Det er det, Pavestolen vender sig imod, fordi den respekterer lægfolkets myndige frihed og samtidig, at kirken endnu mere tilstræber Gudsfolkets sande funktion.

Svenske katolikker skal drøfte »Lægfolkets kald«

Næste sommer holder svenske katolikker på opfordring fra deres pastoralråd et landsmøde, hvor man vil tage emnet »Lægfolkets kald« op til drøftelse. Resultatet af diskussionerne ved landsmødet skal sammenfattes og bearbejdes, så Den nordiske Bi-

spekonference kan få et vel gennemtænkt forslag fra lægfolket i vort bispedømme med til synoden i Rom i 1987, meddeler »Katolsk Kyrkotidning«.

Men allerede her i efteråret går de svenske katolske menigheder igang med at drøfte emnet. *kk*

September - betyder DUK-ledertræning

Her er vi så igen med sæsonens første kursus, ledertræningsweekend den 27. september til den 29. september.

Det overordnede tema vil dreje sig om følgende: For at kunne give noget videre til andre, må man kende sig selv og acceptere sig selv. Kan vi det? Gør vi det?

Som der stod i en Jern-Henrik tegnesterie: »Det bedste du kan gøre, er at blive smadder go' til at være DIG«:

Dette tema vil blive belyst ud fra den sædvanlige tredeling, en pædagogisk/psykologisk synsvinkel, en teologisk synsvinkel og en praktisk synsvinkel.

Vi havde sidste gang mægtig gode erfaringer med, at give flere tilbud på en gang, altså at man på samme tid kører flere kurser. Det vil vi gøre igen. Det har den fordel, at I selv kan vælge, og at I ikke skal høre det samme hver gang. I tilbuddene vil der dels være mulighed for repetition og opfølgning af tidligere stof, dels mulighed for noget helt nyt.

Vi håber nu, hvor kurserne er kørt ind i en fast rytme, at mange får lyst at komme til begge årets kurser, det ville også gøre det mere spændende, så derfor tilmeld dig hurtigt og lad os ses i september på Øm. På gensyn!

Ledertræningsudvalget

Opfordring til unge katolikker

Biskoppen til de unge på Ledreborg: Om kald til liv og tjeneste.

Mød op til Kirkedagen på Ledreborg Slot den 1. september!

Der vil her blive dannet en særlig ungdomsgruppe, og oplægget i denne gruppe gives af biskop Martensen.

Årets tema om »Kald« er utroligt vigtigt, og flere af jer har måske allerede behandlet emnet på en af årets sommerlejre.

Derfor vil det være alle

tiders, om I var mange, der kunne komme til Ledreborg. Dels vil det være interessant at høre, hvilke tanker biskoppen har omkring dette emne, dels vil vi derefter kunne diskutere emnet indbyrdes.

En kirke dag er en dag for kirken, ret logisk. At kirken også består af en betragtelig del unge, kan vi vel bedst vise med at møde op.

På gensyn på Ledreborg.

Georg Høpling

Kirkedagen på Ledreborg

v. Lejre

søndag den 1. september 1985

Tema: Kald til liv og tjeneste

Her er dit liv: Kald til kirken, til familien - til hellighed. Kl. 10.15 Bispemesse. Kl. 11.15 frokost. Kl. 12.30 leg og sport, arbejde om temaet. Kl. 14.00 kaffe. Kl. 15.15 andagt. Kl. 16.00 slut.

Bilister kører ad hovedvej A1 mod Roskilde. Ca. 200 m fra »karrusellen« ud for Roskilde følges skiltene til Ledreborg.

Med tog til Lejre (Holbæk-toget) fra Hovedbanegården kl. 9.03. Fra Roskilde kl. 9.31. Ankomst Lejre kl. 9.38. Herfra med bus kl. 9.43. Ankomst til slottet kl. 9.51. Til fods fra Lejre st. ca. 1½-2 km. Hjem afg. Lejre st. kl. 16.31. Ankomst til Hbg. kl. 17.06.

Martyrfest i Horsens

10.00 Ankomst for alle vietnameserne til Vestergades Stadion i Horsens.

10.30 Biskop og gæster bydes velkommen.

10.45 Velkomst ved formanden for den katolske fællesforening for vietnamesere i Danmark, hr. Vu Dinh Rien.

10.55 Velkomst ved sognepræst i Horsens menighed, pastor Josef Reyman.

11.05 Tale ved biskop Hans L. Martensen. Tale ved gæsterne.

11.30 Procession med korsvejsandagt.

12.30 Pause og frokost, der serveres i Vesthallen.

13.30 De forskellige lokale vietnamesiske kirkekor synger.

Overrækkelse af præmier.

15.30 Højmesse med biskop Hans L. Martensen som hovedcelebrant.

Tale for gæster og deltagere ved en repræsentant for vietnameserne i Horsens, Cao Van Mui.

»Vietnam-Vietnam«, den vietnamesiske folkesang. Den danske nationalsang.

Ca. 17.00 Afslutning.

Åben mod verden

I Rom synes man at blive nervøs for, at den ekstraordinære bispesynode i efteråret ikke kan forberedes seriøst, fordi paven helt uventet indkaldte til den, mens biskopperne var i fuld gang med forberedelsen af den ordinære synode om lægfolkets plads i kirken. Et og andet ligner en dårlig spøg. Den ekstraordinære synode skal vurdere udviklingen i kirken 20 år efter Det andet Vatikankoncil afslutning, en slags jubilæumsarbejdsrådgivning.

Oven i købet frygter en del biskopper uden for Rom, at den manglende tid kun virker til fordel for de kræfter i Vatikanet, som kan lide at manipulere med på forhånd færdigredigede beslutninger. De engelske biskoppers advarsel mod sligt kan tydeligt læses mellem linjerne i deres appel. Uden at nogen har et egentligt bevis for, at kurien, som i 20 år har glemt at reformere sig selv, igen vil besværliggøre arbejdet ved at spille koncilokumenternes bogstav og fodnoter ud mod koncilfædreneres ånd, fornemmer man alligevel allevegne denne nervøsitet over synodens forløb og udfald. Det må derfor glæde os, at nu også Kirkernes Verdensråd, hvis centralkomité lige har været samlet i Buenos Aires, skriftligt har henvendt sig til de biskopper, der skal repræsentere deres bispekonference på synoden.

Det er centralkomiteens ønske, »at det økumeniske håb, som prægede Det andet Vatikankoncil, må blive genoplivet og styrket af verdensbispesynoden.« ... »Vi lever i en problemfyldt verden, som stiller spørgsmål, der kræver et fælles svar. Kirkernes Verdensråd ønsker fælles med Vatikanet og den katolske kirke at kunne indtage samme holdning over for spørgsmål som fred og forsoning, nedrustning, bekæmpelse af fattigdom og miljøforurening, og ikke mindst over for de etiske problemer, den moderne videnskab stiller os overfor.«

Centralkomiteen citerer Verdensrådets nylig afdøde, forhenværende generalsekretær Visser 't Hooft for følgende ord: »Ikke kun den i forvejen skeptiske verden, men også de millioner af kristne i vore kirker vil først tage os alvorligt, den dag Det økumeniske Verdensråd og Den romersk-katolske Kirke med én røst og ved fælles handling tænder et nyt håb i en verden, som trues af ligegyldighed, selvdelagtighed, vold og fattigdom.«

Det andet Vatikankoncil åbnede sig resolut for denne verden og dens problemer, fordi det åbnede sig for mennesker og deres problemer. Hvor vidt bestemte kredse igen vil forsøge at genne kirken ind i elfenbenstårnet, hvor teologiske svar er vigtigere end kirkens liv, kan endnu kun fornemmes. Vi må da håbe, at Kirkernes Verdensråds opfordring til paven og vore biskopper til ikke at svigte – ja, til at genoplive og styrke koncilets ånd – vil gavne.

www.

Kvindelige præster

Først har Regionalradioen i Næstved og senest den 1. august landsradioen bragt et interview med pastor Stephen Holm. Interviewet kommer ind på cølibat, sex, kærlighed, ægtevielsens sakramente og slutter med pastorens begrundelse for, hvorfor kvinder ikke præstevises til dette embede i den romersk-katolske kirke. Jeg vil hæfte mig ved de kvindelige præster.

Stephen Holm mener, at kun mænd kan præstevises fordi kirkens førstepræst, Jesus Kristus, hvem præsterne jo er stedfortrædere for, er mand.

Imidlertid mener jeg, at Gud allerede for to tusind år siden anvendte ligestillingsrådets politik. Jesus Kristus blev født af en kvinde og voksede op som mand dvs., at begge menneskeheds køn blev lige

»brugt« i Guds Søns menneskevordelse. Mandens ret og kvindens ditto (men endnu ikke aktuelle i den romersk-katolske kirke) til præsteembede skal ses på baggrund af, at Guds Søn blev menneske, ikke, at han blev mand.

Og mon ikke kirkens Marialogi, læren om Jomfru Marias plads i frelsens mysterium, som forbigåes i interviewet, tydeligt peger på samme ret til embede for kvinde, som for manden. Der var mange af Jesu tilhængere (den unge kirke) forsamlede under korset, (Mt. 27, Mk. 15, Lk. 23, Joh. 19), nærmest står hans moder Jomfru Maria og den discipel, Jesus elskede højest. Jesus siger til sin moder: »Kvinde, se her er din søn«, henvendt på disciplen, og til disciplen: »Se, der er din mo-

der«. Disciplen repræsenterer den unge kirke og alle slægtled i kirken herefter, derfor kalder kirken Jomfru Maria for kirkens moder.

Men det, der sker, da Jomfru Maria bliver indsat som kirkens moder, er det ikke en præstevielse?, bliver Jomfru Maria ikke Jesu Kristi conpastor (medhyrde) ved disse ord »Se, her er din søn«? Hvad er mere nærliggende end, at sammenligne en moders opgave med en leders (hyrdes) og lærers opgave (vore dages bispeembede samler disse opgaver under en hat). Disciplen tog hende hjem til sig, og i den unge kirke var hun midtpunkt, når apostlene samledes til Gudstjeneste. Hun har måske endda, på daværende tidspunkt, hvor den Hellige Messe (nadvergudstjenesten) endnu var forbundet med et egentlig måltid mad, hvoromkring man sad (el-

ler lå) tilbords, fejret messen både for og sammen med apostlene.

Også de andre dogmer peger på Jomfru Marias pastorale værdighed. I dogmet om Jomfru Maria, som Guds Moder, lærer hun os om et andet dogme: Jesus Kristus, som sand Gud, sand Menneske, og i dogmet om Jomfru Marias legemlige optagelse i himlen lærer hun os om det evige liv.

Jeg mener, at en konsekvens af Marialogien i den katolske kirke, helt naturligt må føre til kvindens adgang til præstevielse.

Så ville det da også være naturligt om nuværende mandlige præster ikke udtalte sig så kategorisk imod, som Stephen Holm gør det, men modererer sig til samarbejde til den tid, hvor de skal stå sammen med en kvinde ved alteret.

Hans Thams Clausen

Kvindelige ministranter - Ja eller Nej?

Vi bringer her første del af en længere og grundig redegørelse for kirkens syn på kvindelige ministranter med de officielle begrundelser og Erik Christiansens kommentarer.

Af Erik Christiansen

Spørger ministranter efter grunden til, at piger/kvinder ikke skulle kunne ministrere, kan de vel sjældent få andet svar end, at det forbyder traditionen og de kirkelige øverste myndigheder – og det er nok ikke et svar, som kan tilfredsstille ret mange i dag. Hvor mange bøjer sig i dag uden protest for et uargumenteret postulat med henvisning til tradition og autoritet? »Ikke alle traditioner skriver sig fra Vor Herre eller apostlene. – Det er i hvert fald få! De må altså være begyndt på et tidspunkt; hvorfor kan nye traditioner så ikke begynde i vor tid?«

Lad os se på bevæggrundene til at nægte kvinder adgang til ministranttjenesten og se, om de holder stik.

Væsentlige opgaver for lægfolket

Ministranttjenestens liturgisk-retlige stilling er slet ikke så klar, som tilhængerne af forbudet gerne fremstiller det. På den ene side udelukkes kvinder af den kirkelige

ret udtrykkeligt fra at udøve liturgisk tjeneste; men

1) allerede den gamle kirkeret (fra 1917) tillod, at kvinder i nødsfald – og da uden for alterrummet – afgav ministrantens svar som »stand in« for menigheden.

2) ifølge direktoratet for børnemesser (nr. 22, 29, 34) kan både piger og drenge tage del i forberedelsen af alteret (bringe kalk, hostieskål, kander med vin og vand; bringe gaver – f.eks. kollekten), de kan tage del i både evangelieprocession til læsepulten og gaveprocession ved offertoriet. Det er vel egentlig i alles bevidsthed netop, hvad ministranterne befatter sig med.

3) både kvinder og mænd kan varetage lektorens funktion. Lektortjenesten hørte før Det andet Vatikankoncil til blandt de »lavere vielser«, som blev afskaffet i 1972, og hvis funktion ikke mere blev forbeholdt klerikere, men var tilgængelige for alle lægfolk.

4) kvinder kan, hvor det

behøves, være med til at uddele kommunionen. Dette er en væsentlig funktion i den nyordnede akolyttjeneste, som efter 1972 heller ikke mere hører til blandt klerikernes »lavere vielser«, men grundlæggende står åben for alle folk.

Til akolyttjenesten hører som en væsentlig del også at tjene præst eller diakon under liturgien, f.eks. bære messebog, kors, lys, kalk, hostieskål. 5) dåb og firmelse giver delagtighed i Kristi forkyndergerning, og det gælder mænd som kvinder uden forskel (Gal. 3,28). Derfor har kvinder også i en række lande bemyndigelse til at prædike og lede gudstjenesten (her i Danmark er der vist i øjeblikket 6 kvinder med denne funktion).

Er det tøj man er imod?

Hvad er det så egentlig hunkønsvæsener ikke må, når ministranttjenesten derfor igen og igen nægtes dem? Hvad indeholder ministranttjenesten (som af »Inaestimabile donum«

af 3. april 1980 sættes lig med akolyttjenesten) da mere end det, der allerede officielt er tilladt kvinder (som beskrevet ovenfor i nr. 1-5)?

Så vidt/så lidt jeg kan gennemskue det, består dette mere i, at ministranterne bærer en liturgisk klædning (alba – og ikke sautane), og at de under hele gudstjenesten står ved alteret som præstens ledsager og hjælper. Præcis dette må kvinder ikke. Hvorfor skal nu dette formelle understreges så kraftigt (nægtelsen af ministranttjenesten), når det reelle (denne tjenestes funktionelle indhold) overgås af langt væsentligere handlinger i gudstjenesten (prædiken, kommunionssuddeling, oplæsning af Bibelen) end det blot at stå pænt ved alteret i en nydelig dragt?

Erik Christiansens artikel fortsætter i næste nummer om bl.a. forholdet præst-ministrant.

Religionsundervisningen i skolen skal ikke blot støttes eller suppleres i hjemmet. Katekese i familien er uerstattelig. Foto: Karen Erngaard.

Familien som det privilegerede sted for katekesen

»Katekesen i familien er uerstattelig«, fastslår den nordiske bispekonference i Retningslinjer for Katekesen i Norden. Pave Johannes Paul II siger i »Katekese i Vor Tid«. »Kristne forældre kan derfor aldrig gøre nok for at forberede sig til denne kateketiske opgave over for deres børn, og de må sætte alt ind på at blive egnede til denne opgave.«

»Netop i vor situation, hvor de troende bor geografisk spredt, er familie-katekesen ofte den eneste mulighed for trosopdragelse. Bispesynoden betegner familien som det privilegerede sted for katekesen«, understreges det i Retningslinjer for katekesen i Norden.

Paven kan sige, så meget, han vil

Når man er fortravlede småbørnsforældre, der rent faktisk må hente to indtægter hjem for at få økonomien til at hænge sammen, så kan paven sige så meget han vil, om at forberede sig på den kateketiske opgave, man har over for sine børn. - »Vi forstår det, og vi vil gerne«, siger småbørnsforældrene, »men når dagen og ugen er forbi, er vores overskud også forbi. Vi har ikke kræfter til studiekredse og voksenundervisning, selv om vi godt ved, at det ville forberede os på vores kateketiske opgave over for vores børn.«

Bispesynoden peger på familien som det privilegerede sted for katekesen. -

»Vi er måske nok det privilegerede sted«, indvender småbørnsforældrene, »men det er jo ikke bare at konstatere det. Der kræves faktisk et par forældre med en vis indsigt i, hvordan man griber tingene an. Vi har ikke denne indsigt, og mens børnene er små, har vi kun ringe mulighed for at skaffe os den...«

Ovenstående tænkte indvendinger fra småbørnsforældre har været et af udgangspunkterne for det familiekateketiske materiale, som Kateketcentralen har udgivet måned for måned siden advent, en udgivelse, som fortsætter året ud - muligvis længere.

Når det ud til forældrene?

Materialet hedder Mini-impuls og er i første omgang tilbudt katolske børnehaver, børnehaveklasser ved katolske skoler, samt sognepræster. Imidlertid var tanken med materialet, at det også skulle komme forældrene i hænde, idet der er fri kopieringsret på Mini-impuls. Vi er uden viden om, hvorvidt abonnenter på Mini-impuls benytter sig af muligheden for at sende materialet med småbørnene hjem. En enkelt sognepræst har simpelthen selv tegnet abonnementer til sognets småbørnsfamilier, men ud over dette ene tilfælde ved vi ikke, om man benytter sig af denne mulighed for at give små-

børnsforældrene en håndsrækning.

Bortset fra »katolsk orientering«, der med jævne mellemrum bringer stof fra Mini-impuls, har vi ingen direkte kanaler til forældrene. Vi vil naturligvis meget gerne vide, om katolske forældre til børnehavebørn og børnehaveklassebørn har stiftet bekendtskab med materialet.

Få krav til småbørnsforældrene

Hvis man ikke kender materialet, kan vi kort opridsede, hvad det indeholder: Fortællinger, legender, navnekalender, helgenbeskrivelser, bønner, dramatiseringer, forslag til aktiviteter, pædagogiske noter til de voksne, sange, omtaler af egnede småbørnsbøger m.m., tilpasset det liturgiske kirkeår.

Materialet stiller ikke andre krav til forældrene, end at man af og til sætter sig en stund med sit barn eller sine børn, blader i månedens Mini-impuls og finder en historie, et billede eller en bøn, et digt osv., der kan runde dagen af - eller starte den.

Måske kunne man med Mini-impuls i hånden give søndagene og højtidene en særlig karakter, eller man kan gøre lørdag aften til andet end TV.

For småbørnsfamilier, der privat abonnerer på Mini-impuls gives 50 % nedslag i prisen, hvilket vil sige at dette kirkeårs udsendelser (ca. 200 A4 ark) kan fås for kr. 50.

VIDSTE DE DET?

Om fælles nordisk religionsundervisning

»Vi har i den nordiske bispekonference besluttet at udgive et fælles nordisk program for religionsundervisningen. Dette program er indført i alle bispedømmerne. Det bygger på et canadisk forbillede, som er blevet bearbejdet af fagfolk i de nordiske kateketcentraler og tilpasset vore forhold. Derved har vi bestemt os for en kateketisk grundstruktur...« Sådan indledes kapitlet om katekesens indhold i »Den katolske kirkes retningslinjer for katekesen i Norden« udarbejdet af den nordiske bispe-

konference.

Hvor mange forældre ved, at bispekonferencen har besluttet sig til et bestemt program for religionsundervisningen i de nordiske bispedømmer?

Hvor mange forældre ved, hvad det er for en kateketisk grundstruktur, bispekonferencen har bestemt sig for?

Kender De som forældre bøgerne »Kom til faderen«, »Gud møder os«, »Sammen i kærlighed«, »Kom og se«? Hvis svaret er nej, så kan man ringe til Kateketcentralen og bede om at få bøgerne

til gennemsyn. Det er disse bøger, den nordiske bispekonference har besluttet sig til at udgive. Og det er i dem, man kan orientere sig om biskoppens ønsker i forbindelse med katekesens form og indhold.

Det er vigtigt at katolske forældre er klar over, at der findes et katolsk undervisningsprogram, udgivet af den nordiske bispekonference.

NB: Det er gratis at få et eksemplar til gennemsyn. (Tlf. (01) 24 26 30.)

Fødselshjælpere for en kateketisk bevægelse

»Vi vil ikke kalde os kateketer, men vi er begge aktivt medvirkende i menighedslivet. Det er vores hensigt at gøre en speciel indsats i de kommende år for både de unge og børnene, især da vi begge er forældre og stærkt interesserede i, at menighedsaktiviteter for disse udbygges. Derfor bedes såvel Kateket-Nyt som alt andet materiale desangående sendt til undertegnede...«

Sådan skrev Axel Bundzen og Stella Spørensens fra Køge menighed. Og dermed gav de mund og mæle til alle de mennesker, der sidder rundt omkring i menighederne og gerne vil gøre en kateketisk indsats, men som måske holder sig tilbage, fordi de ikke mener sig kvalificerede.

Vi svarede de to fra Køge: »En pædagogisk uddannelse er god, men et

engagement er bedre! Så derfor kan I trygt kalde jer kateketer«. De to Køgekateketer blev for os et tegn på, at en kateketisk bevægelse med forældrene selv som igangsættere er en virkelig mulighed.

Vi er på det rene med, at det kræver en speciel indsats fra kateketcentralens side. Samtidig med, at vi fortsat fungerer som materialecentral for kateketer, der allerede er etablerede, må der fra centralens side sættes endnu mere på det opsøgende arbejde i sognene. Det er os, der skal virke inspirerende og engagerende.

En kateketisk bevægelse opstår naturligvis af et behov. Men den bliver næppe til meget, hvis der ikke står fødselshjælpere parat. Det er det, vi gerne vil være: fødselshjælpere!

Fra 1. august vil der være to konsulenter i

kateketcentralen. Den ene er sr. Dorothea Alex med årelang erfaring i sognekatekesen. Den anden konsulent er fortsat Karen Erngaard. Det betyder, at konsulenttjenesten udvides til alle ugens hverdage mellem 10 og 16. Provinskateketer og folk, der ikke kan komme før normal arbejdstids ophør, kan altid besøge os uden for arbejdstid og påregne, at en konsulent er til stede, blot man aftaler tid.

Den udvidede konsulenttjeneste betyder en yderligere mulighed for at intensivere indsatsen i forbindelse med sogneundervisningen.

»...Uden at ville monopolisere eller ensrette vedbliver sognet dog med at være det vigtigste sted for katekese«. (Johannes Paul II i Katekese i vor Tid). Kateketcentralen agter fortsat at leve op til dette.

Helten fra Molokai contra rock-idolerne

Når børnene i dagene efter sommerferien kommer hjem med bøgerne til det ny skoleår, ville det være ønskeligt, at forældre omfattede børnenes ny religiønsbøger med lige så stor interesse som den, der bliver f.eks. matematikbøgerne til del.

Til børnene i 12-13 års alderen udkom bog 5 i Det fælles nordiske Religionsprogram i juni måned. Den hedder »Læg ud på dybet«. Dens emne er

Helligåndens virke i kirken.

Bogen er rigt forsynet med stof af familiekateketisk karakter, idet forfatterne har ønsket at give forældrene en bog i hånden, der direkte indbyder til deres medarbejderskab på børnenes religiøse opdragelse. Der er f.eks. stof til højtlesning, der kan danne udgangspunkt for samtale i familien.

Man har også forsøgt at imødekomme de 12-13 årige behov for spænding og

deres eventyrlyst. Trangen til idoler, der netop vågner, når børnene er i 12-13 års alderen, finder sit svar i skildringer af helgener og engagerede kristne. Helten fra Molokai, pater Damian Deveuster, de spe-dalskes apostel, er en af dem. Vi tror, at han kan slå en hvilken som helst rock-helt af marken!

Forældre til 12-13 årige kan rekvirere et eksemplar af bogen til gennemsyn. (Tlf. 01-24 26 30).

Den 13. juni var den lutherske biskop *Edouard Lohse* hos paven for at bede om større katolsk imødekommenhed. Foto KNA.

Trods alle erklæringer om økumeniske fremskridt kommer vi ikke videre

Tyske protestanter opfordrer Rom til interkommunion

München (KIPA) - Den evangeliske kirke i Tyskland (EKD) og den gammelkatolske kirkes tysksprogede bispedømme, der tæller 28.000 medlemmer, har nu aftalt gensidigt at indbyde hinanden til at deltage i eukaristifejringen. (Den gammelkatolske kirke dannedes af modstandere af dogmet om pavens ufejlbarhed, efter at dette dogme var blevet vedtaget på Det første Vatikankoncil i 1870, red.)

De to kirker har erklæret, at denne interkommunion er blevet mulig på grund af den »nu konstaterede overensstemmelse« dem imellem. I dette nadverfællesskab deltager fra evangelisk side også den unerede Arnoldshainerkonference og Tysklands forenede evangelisk-lutherske kirke (VELKD).

Alene af nåde ved troen

Til grund for aftalen ligger en tekst, der er udarbejdet af en fælles samtalekommission. I denne tekst nævnes seks væsentlige punkter, hvor der råder enighed. I aftalen bekender den gammelkatolske kirke sig udtrykkeligt til den protestantiske »sola-fide«-lære, hvorefter den kristnes retfærdiggørelse ikke følger af hans eller hendes egne gerninger eller fortjene-

ster, men »alene af nåde ved troen på grund af vor Herre Jesu Kristi frelsesværk«. I aftalen hedder det videre, at ved den gensidige indbydelse til nadveren vil de to kirker adlyde Kristi bud, om at hans kirke skal være enig og én. »Ved at vise et tegn på denne enhed« vil de to kirker over for hele verden vidne om »den treenige Gud som den eneste Herre«.

March på stedet

Den romersk-katolske kirke nærer nu som før store betænkeligheder ved en gensidig adgang for protestanter og katolikker til nadveren, hhv. eukaristifejringen. Der er dog undtagelser i meget sjældne »pastorale nødstilfælde«, f. eks. ved dødsfare. Blandt protestanter vokser ifølge EKD harmen over den romersk-katolske parts mangel på eftergivenhed i dette spørgsmål. Dette kom også tydeligt frem på EKD's synode i Berlin for nylig. Inden Biskop *Edouard Lohse*, Hannover, nedlagde sit embede som formand for EKD's kirkeråd, rejste han til Rom for endnu engang at tale med paven og gøre ham opmærksom på - som han allerede havde gjort ved sit møde med paven i 1980 i Mainz - at de evangelisk-

kristne venter utålmodigt på Vatikanets imødekommenhed blandt andet i nadverspørgsmålet.

Tilbage til udgangspunktet

Da paven for nylig var på rejse i Benelux-landene, gjorde han det meget klart, at den evangeliske utålmodighed ikke gør indtryk på ham. I Holland sagde *Johannes Paul II* utvetydigt, at inden der kan tænkes på konkrete skridt som den fælles nadver, må enhed mellem de kristne være teologisk genoprettet.

Vigtig økumenisk beslutning truffet i Canada

Ottawa (KIPA) - I slutningen af maj i år skete der et »historisk« nybrud i forholdet mellem den katolske kirke i Canada og de øvrige canadiske kirker. Det canadiske Kirkeråd besluttede ved sin generalforsamling enstemmigt at optage Canadas katolske bispekonference som medlem med rådgivende status.

Med denne ændring i rådets forfatning er der samtidig skabt mulighed for, at enhver canadisk

»Ikke udviske forskelle«

Undvigende tysk fælles erklæring om blandede ægteskaber

Bonn/Hannover (KNA) - I en fælles udtalelse om blandede ægteskaber har den tyske bispekonference og Rådet for den evangeliske Kirke i Tyskland opfordret ægtefællerne i et protestantisk-katolsk ægteskab til at respektere den andens kirkelige tilknytning og støtte det økumeniske samarbejde.

Utilfredsstillende løsning beklages

I dokumentet, der samtidig er blevet offentliggjort i Bonn og Hannover, betones det, at hver af ægtefællerne vedblivende bør høre til i sin egen kirke og gøre sig det bevidst, hvori såvel den katolske som den protestantiske kirkes egenart består. Ingen har gavn af, at eksisterende forskelle mellem kirkerne udviskes. Dokumentet er udarbejdet af den fælles økumeniske komité, som pave *Johannes Paul II* inspirerede til ved sit besøg i Vesttyskland i 1980.

I erklæringen fastslås det, at i Vesttyskland indgås hvert tredje ægteskab mellem en katolik og en protestant. Det gøres også klart, at den katolske kirke kun under bestemte forudsætninger og i særlige nødstilfælde, hvortil blandede ægteskaber ikke kan regnes, giver protestanter adgang til kommunionen, og at den ikke tillader sine medlemmer at gå til alters i den protestantiske kirke.

Den protestantiske kirke betragter det derimod som nødvendigt at åbne sin nadvergudstjeneste også for katolikker og forbyder ikke sine medlemmer at deltage i kommunionen i en katolsk messe, hedder det videre i erklæringen.

Den, der ikke kan deltage i kommunionen i ægtefællens kirke er, betones det, ikke udelukket fra det gudstjenestelige fællesskab. Samtidig siges det beklagende, at denne »løsning« ikke er »tilfredsstillende«. Derfor bør begge kirker »af alle kræfter« stræbe efter at overvinde »adskillelsen ved Herrens bord«.

Børnene mellem to stole

Hvad børnene i de blandede ægteskaber angår, understreges det, at de under ingen omstæn-

digheder må vokse op uden et kirkeligt tilhørsforhold. De afgørelser, der må træffes med henblik herpå, bør alene træffes under hensyntagen til »såvel ægtefællens af troen bundne samvittighed som til familiens og børnenes vel«. I den fælles udtalelse advarer kirkerne mod ubetænksomt at laste ægtefællens konfessionsmæssige tilhørsforhold for eventuelle menneskelige svagheder hos ægtefællen.

Diakonisser kan blive diakoner i Englands anglikanske kirke

London (KNA) - Englands anglikanske kirkes generalsynode har ved sit sommermøde i London med overvældende flertal besluttet fremover at give kvinder adgang til diakonembedet.

Herefter kan de cirka 350 hidtidige »diakonisser« i denne kirke opgive deres nuværende status som lægfolk og nu i egenskab af diakoner både ægtevie og døbe. De må imidlertid ikke uddele nadveren, fordi denne funktion stadig er forbeholdt de ordinerede præster.

Nu mangler der blot, at det britiske underhus skal give sin tilslutning til generalsynodens beslutning, for som statskirke skal ændringer i kirkeretten i den anglikanske kirke i England godkendes af parlamentet.

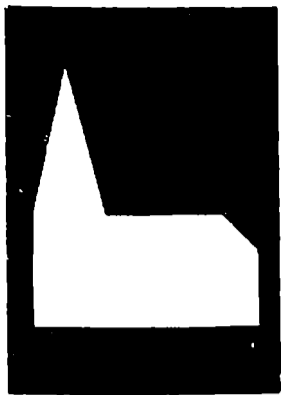
Spørgsmålet om at give kvinder adgang til præsteembedet berøres ikke af denne beslutning. Gene-

ralsynoden bestemte ganske vist allerede i 1984, at der skulle tages de nødvendige indledende skridt til at forberede ordination af kvinder. Det kan dog muligvis endnu vare årtier, inden en sådan ordination bliver til virkelighed.

Ingen kvindelige præster i Finland

(KIPA) - Den evangelisk-lutherske synode i Obu i Finland har besluttet ikke at sætte ordination af kvindelige præster på dagsordenen. Dermed er det slået fast, at de foreløbig ikke vil indsætte kvindelige præster. Man regner med, at en del unge kvinder i protest vil udtræde af kirken.

Orientering fra sognene

SEPTEMBER

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de ulige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist formodtagelse af manuskript til nr. 15, der udkommer 25.9. 1985 er mandag den 9.9. 1985 (for oktober 1985). Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion Vesterbrogade 28, 3., 1620 Kbh. V.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund.
Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræst Czeslaw Kozon tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-10), undtagen mandag.

Messtider:
Søndag: Kl. 8 reciteret messe. Kl. 10 højmesse. 1. søndag i måneden latinsk højmesse, 3. søndag som regel familiemesse.

Hverdage: Mandag-torsdag kl. 8 i kirken. Fredag kl. 17 hos søstrene (1. fredag i kirken). Lørdag kl. 11.30 i kirken. Onsdag som regel messe hos søstrene kl. 17.

Søndag d. 1.: Kl. 10 latinsk højmesse.
Fredag d. 6.: Jesu Hjerter-fredag. Kl. 16 udstilling af Sakramentet til tilbedelse. Kl. 16.45 andagt og derefter messe. Ingen messe hos søstrene.

Lørdag d. 7.: Kl. 11.15 rosenkrans i kirken. Kl. 11.30 messe.
Søndag d. 8.: Kl. 10 familiemesse.
Torsdag d. 12.: Kl. 15 rosenkrans hos Connie Probst, Schimmelmansvej 45. Alle er velkomne efter tilmelding på tlf. 01-64 30 39.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
Præster: J. Kruk, A. Jestl.
Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. (A. Jestl) 11-12, onsd. og torsd. 18-19 (J. Kruk).
Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messtider:
Alle lørdage engelsk messe 17.

Søndag kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. søndag i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe, Sct. Annæ Hjem: Kl. 10.30 Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.
Torsdag kl. 19 Gudsmøder aftenmesse med novenebøn.

Søndag d. 1.: Kirkedag på Ledreborg. Temaet: »Kald til liv og tjeneste«. Der vil køre en bus, hvis der er tilmeldinger nok. Derfor er tilmelding absolut nødvendig. Den sidste frist er: mandag 26. august på sognekantoret eller i præstegården. Messer i kirken: Kl. 8.30 og 10 (begge reciteret). Der er ingen messe i Dragør og heller ikke familiemesse!

Tirsdag d. 3.: Kl. 19.00 møde i den lille sal for de børn, der ikke går på en katolsk skole, men skal have religionsundervisning her.

Husk jeres skoleskemaer. Forældrene er velkomne.

Onsdag d. 4.: Kl. 14.00 Ældres Klub og kl. 16 messe i huskapellet.

Torsdag d. 5.: Kl. 15-16.30 tilbedelse i Sct. Elisabethsøstrenes kapel, Ove Billesvej 6.

Fredag d. 6.: Kl. 19.00 Jesu Hjerter aftenmesse med prædiken og sakramentalvelsignelse.

Lørdag d. 7.: Årsdagen for Domkirkens konsekration.

Søndag d. 15.: Festen for Den Helligste Forløser, Redemptoristernes titularfest.

Kl. 10 festlig højmesse og under den fejrer Pater Jan Szymaszek sit 60-års præstebubilæum. Schola Cantorum under ledelse af Bernhard Lewkovitch synger 4-stemmig a capella messe af renaissance-mesteren Orlando de Lasso. Efter messen reception i den lille sal. Alle er velkomne!

Onsdag d. 18.: Kl. 14.00 Ældres Klub og kl. 16 messe i huskapellet.

Tirsdag d. 24.: Kl. 19.30 møder samtlige firmanders forældre i den lille sal.

Søndag d. 29.: Kirkevielsesfest. Kl. 10.00 latinsk højmesse.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.
Tlf. (01) 13 37 62.

Kirkens kontor er åbent kl. 14-16.30 undt. torsdag.

Skt. Ansgars kirkes giro: 6 42 53 05.
Præsternes træffetid: Ti.-fre. kl. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Messtider:
Søndag: rec. messe kl. 8, højmesse kl. 10.

Hverdage: messe kl. 8, tirsdag og torsdag desuden kl. 16.30. Lørdag kl. 8 og kl. 17.

Søndag d. 1.: Kl. 10 latinsk højmesse.

Onsdag d. 4.: Kl. 10 messe for de ældre, bagefter er der kaffebord.

Fredag d. 6.: Kl. 16.30 Jesu Hjerter messe med efterfølgende tilbedelse indtil kl. 18.

Søndag d. 7.: Kl. 10 familiemesse.

Søndag d. 15.: Kl. 10 latinsk højmesse.

Onsdag d. 18.: Kl. 10 messe for de ældre.

Søndag d. 22.: Kl. 10 dansk højmesse. Denne søndag er menigheden på udflugt til Slagelse. Afgang fra Østerport station kl. 8.24. Se omtale andetsteds i bladet.

Søndag d. 29.: Kl. 10 dansk højmesse.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundsvej 225, 2700 Brh.
Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården i forbindelse med messerne samt tirsdag kl. 10.30-11.30. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66. Den hellige eukaristi fejres: Søndag kl. 10.30. Tirsdag kl. 10, derefter kaffe. Onsdag og fredag kl. 19.

Søndag d. 1.: Kirkedag på Ledreborg (se andetsteds i k.o.)

Søndag d. 8.: Sommermarked, som åbner kl. 9.00.

Der er rytisk messe kl. 10.30.

Kro, loppetorv, tombolaer, salgssbod m.m.

Søndag d. 15.: Begynder familieundervisning for børn og voksne i præstegården

Herlevgårdsvej 14 i Herlev. Undervisningen begynder umiddelbart efter messen kl. 9.30. Efter undervisningen kl. ca. 12.00 spises madpakker sammen.
Søndag d. 22.: Gregoriansk højmesse kl. 10.30.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.
Tlf. (01) 24 65 80 sognepræsten og kontor.

Øvrige præster (01) 21 85 88.

Messtider:
Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18: Messe på engelsk.

Søndagens messtider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Tirsdag den 3. kl. 15.30: Kongregationsmøde i kirken.

Fredag d. 6. Jesu Hjerter fredag: Kl. 16.00 udstilling af sakramentet kl. 16.45 andagt. Kl. 17.00 Messe.

Tirsdag d. 17. kl. 14.30: Møde for de ældre i den grønne sal.

Søndag d. 29. kl. 8.00: Kongregationsmesse.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.

Sognepræst: Peter Nissen.

Tlf. 01 35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Henvendelse kan også rettes til menighedsrådets formand hr. Ove Leerbeck, 02-98 23 84.

Faste messtider:

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.

Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler:

(02) 87 77 12.

Kirkekantoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsgudstjenester: Mandag til torsdag kl. 17.15. Fredag kl. 7.00.

Alle lørdage: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Alle søndage: Messe kl. 11.00.

Søndag d. 1.: Kl. 9.30 Familiemesse. Kl. 19.00 ungdomsgruppen Ko-øjet begynder (15-20 år).

Mandag d. 2.: Kl. 19.00 Ungdomsgruppen Midi-Kuk begynder (9-12 år).

Tirsdag d. 3.: Kl. 11.30 ældreklubmøde i præstegården. Kl. 18.30 ungdomsklubben Mini-Kuk begynder (4-8 år).

Onsdag d. 4.: Kl. 19.00 Ungdomsklubben Old Boys begynder (12-15 år).

Torsdag d. 5. kl. 16.15: Børneundervisningen begynder.

Fredag d. 6. kl. 11.00: Messe på plejehjemmet Lystoftebakken.

Søndag d. 8.: Kirkefrokost i menighedssalen efter messen kl. 11.00.

Torsdag d. 12. kl. 19.00: Voksenstudiegruppe A begynder i præstegården.

Søndag d. 15. kl. 9.30: Familiemesse.

Tirsdag d. 17. kl. 11.30: Ældreklubmøde.

Torsdag d. 26. kl. 19.00: Voksenstudiegruppe A i præstegården.

Lørdag d. 28. kl. 17.00: Søndagsmesse med dialogprædiken i dåbskapellet.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F., tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J.

Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messtider:

Søndag: Reciteret messe kl. 8.00.

Højmesse kl. 11.00.

Hverdage: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om tirsdagen bortfalder messen kl. 8.00 i stedet læses messe kl. 9.30. Første fredag kl. 19.30.

Søndag d. 1.: Kirkedagen på Ledreborg (Program – se andetsteds her i bladet).

Fredag d. 5.: Jesu Hjerter fredag. Messen kl. 6.45 bortfalder. Reciteret messe kl. 8.00. Kl. 19.00: Sakramentsandagt inden aftenmessen som begynder kl. ca. 19.30.

Søndag d. 8.: Reciteret messe kl. 8.00. Familiemesse kl. 11.00.

Søndag d. 15.: Kollekt for de katolske menighedsplejer. Kirketælling.

Torsdag d. 26.: Kirkeindvielsesfest. Messe kl. 16.45 og 8.00.

NB: Torsdagsklubben møder først i oktober.

K(atolsk)U(ngdoms)K(lub)

Det første møde efter ferien afholdes

Onsdag d. 4. september:

Mødetid: Kl. 19.00 til 21.00.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre.

Tlf. (01) 78 27 90.

Sognepræst, pastor Jørgen Erichsen. Tlf. (01) 78 27 90, bedst 14-15.

Faste messtider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse). Søndag: Højmesse kl. 10.

1. søndag i måneden: Salmesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Salmesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N.

Sognepræst: Peter Nissen. Tlf. (01) 35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Faste messtider:

Søndag: Højmesse kl. 10, fransk messe kl. 11.30, dansk messe kl. 17, engelsk messe kl. 18.

Mandag, tirsdag, onsdag, fredag, lørdag messe kl. 11, torsdag messe kl. 7.30.

Sognepræsten er bortrejst indtil mandag d. 9. incl.

Tirsdag d. 10. Efter messen kl. 11.00: Åbent-Hus-møde i krypten.

Torsdag d. 26. kl. 19.30: Kirkekoncert.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Messtider:

Søndag: Højmesse kl. 9.00, reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden.

Søndag d. 1.: Kirkedag på Ledreborg. Se katolsk orientering og opslag i våbenhuset.

Onsdag d. 18.: Mini-Kuk (9-13-årige) holder møde i spejderlokalet på Rygaard skole kl. 19-20.30.

Søndag d. 22.: Familiemesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Immaculatakirken:

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45. Søndag højmesse kl. 9.00.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94

Messeider:

Lørdag: Kl. 17.

Søndag: Kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk).

Hverdage: Efter aftale.

Messeider:

Lørdag: Kl. 17.

Søndag: Kl. 9.30 og 10.30 (engelsk).

Hverdage: Torsdage og fredage kl. 8.

Tirsdag: Tilbedelsestid kl. 19.30-21.30.

Ungdomsklubber:

Mini-Kuk hver onsdag kl. 16-18.

Maxi-Kuk hver torsdag kl. 19.30-21.30.

Søndag d. 1.: Kirkedag på Ledreborg (Se programmet andet steds i katolsk orientering)

Søndag d. 15.: Familieundervisningen starter. Nyt i år er, at undervisningen finder sted umiddelbart efter messen kl. 9.30. Bagefter spiser vi frokost sammen, så tag madkurv med.

Deutschsprachige Gemeinde

Prf. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 2, 1620 Kbh. V. Tlf.: 24 26 30.

Hl. Messe jedem 1. og 3. Sonntag im Monat um 10 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, København. Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

English-speaking ministry

Fr. Andrew Chalkey O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center. Vor Frue kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebration in English.

Sunday

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev, 10.45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 5:00 p.m.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N. 6:00 p.m.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 p.m.

Jesu Hjerte kirke, Stenogade 4, 1616 Kbh. V. 6:00 p.m.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 p.m.

Misa en'espagnol

Iglesia de san Augustin, Jagtvej 183. Todos los domingos. Sept. Abril a las 12.00 Mayo-agosto a las 18.00. P. Tomás Tirapu Beortegui CsrR. Tlf. (01) 58 21 02.

Missione cattolica italiana

Sac. Czeslaw Kozon, Kollegievj 2, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 04 22 martedì-venerdì ore 9-10.

Dal 1 settembre la messa in italiano avrà di nuovo luogo nella capella interna presso la chiesa di Sant'Agostino, Jagtvejen 183. Ingresso attraverso il cortile. L'orario è 10 stesso, ore 12.

Msze świąte w języku polskim

Ks. Józef Dudek C.s.s.R.

Kościół św. Anny

Hans Bogbinders Alle 2

2300 København S, tlf. 01-58 21 02

Mszaśw.: w kazda 2, 3, 4 i 5 niedziele miesiąca o godz. 11.30 w kościele św. Anny/Amager/oraz w sobote przed pierwszą niedzielą każdego miesiąca o godz. 16.00 w kościele św. Ansgara, Bredgade 64.

PROVINSSEN

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.

Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkelborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Søndag d. 1.: Kirkedag på Ledreborg slot (se opslag i våbenhuset)

Mandag d. 2.: Præstemøde.

Torsdag d. 5.: Børnenes religionsundervisning begynder igen kl. 16, Nordvanggård.

Lørdag den 14.: Festdag for ældre, syge og handicappede i Hørsholm kirkecenter på Marievej kl. 11. Vi vil gerne bede om tilmelding. Opl. hos: sr. Marie-Auguste, tlf. 26 78 65, fr. Meulenkamp, tlf. 86 27 65, og sr. Neophita, tlf. 81 00 96.

Ungdomsarbejdet: Midi-kuk starter igen mandag den 9. sept. kl. 19-21 på Nordvanggård. Det er de 10/11 til 14 årige. Nye bedes tilmelde sig hos sr. Neophita, tlf. 81 03 78 eller 81 00 96. Kuk'erne får nærmere besked tilsendt.

Religionsundervisningen for børn og unge i Birkerød og Hørsholm sogne begynder igen i september. Den finder som sædvanlig sted på Nordvanggård, Bistrup Byvej 4 i Bistrup om torsdagene fra kl. 16-17.15, første gang torsdag den 5. september. Det yngste hold består af de børn, der i år er begyndt i skolens første klasse. De børn, som kommer med toget, bliver afhentet på Birkerød station kl. 15.50, og de, som bor i Niverød, Nivå og Hørsholm, kan blive kørt af bussen. For nærmere oplysninger ang. ruten, kontakt fru Martha Hvidberg, tlf. (02) 24 67 48.

Velkommen til den nye sæson i menigheden. Venlig hilsen. Gerhard Sanders og Jacob Muiser.

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg

Sognepræst: Lars Messerschmidt

Tlf. (05) 12 10 27 bedst 10-11 undt. mand.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17

Søndag kl. 10.

Hverdagsmesser:

Mand. 8, tirsd. 8, onsd. 8, torsd. 8, fred. 18.45.

Søndag d. 1. kl. 10: Højmesse. Torben Toustrup indsættes som lektor og akolyth.

Søndag d. 8. kl. 10: menighedstræf i Fredericia, Skt. Knuds Kirke, Sjællandsgade 50, for menighederne i Esbjerg-Fredericia-Kolding pastoralenhed. Efter messen er der fælles spisning og debatoplæg ved H.O.P. Pedersen om mulighederne og behovet for en katolsk højskole. Man opfordres til at møde talrigt op. Tilmelding til Knud Johannesen, tlf. (05) 13 26 65.

(Messe i Skt. Nikolaj Kirke kl. 10).

Frederikshavn: Helligåndskirken

Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn.

Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg.

Tlf. (08) 12 69 56.

Søndag d. 8. kl. 10.00: Messe.

Lørdag d. 14. kl. 16.30: Messe.

Søndag d. 22. kl. 10.00: Gudstjeneste.

Lørdag d. 28. kl. 16.30: Messe.

Hjørring (baptistkirken. Sct. Olai Plads).

Søndage d. 1. - 15. - 29. kl. 15.00:

Vietnamesisk messe.

Søndage d. 8. - 22. kl. 15.00: Dansk messe.

(Vietnamesisk messe: Det vil sige vietnamesiske sange helt igennem. Læsning og evangeliet på dansk og vietnamesisk, nadverbøn på dansk. Prædiken på dansk med oversættelse til vietnamesisk.

Dansk messe: Alt på dansk dog læsning af evangeliet og prædiken også oversat til vietnamesisk).

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariagade 8, 6100 Haderslev.

Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 06 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.

Messeider: Søndag kl. 10.00 og fredag kl. 17.00. 1. fredag i måneden m. indvielse til Jesu Hjerte og sakramental velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Fredag d. 6.: Ingen messe.

Søndag d. 15.: Vi fejrer sognepræstens 50 års fødselsdag.

Dagen begynder med latinsk koncelebreret højmesse kl. 10. Prædikant: Pastor, dr. jur. can. Johannes Jorna. Efter messen indbydes alle til reception i Rosenkranshuset.

Om aftenen kl. 18 er der spisning i Varbergparkens Selskabslokaler. Bindende tilmeldelse modtages imod konstant betaling af kr. 150.- pr. kuvert (alt inkl.) af menighedsrådets sekretær, fru Christa Kaadtman, Kløvervej 56, 6100 Haderslev. Tlf. (04) 52 55 01 ell. (04) 52 23 26.

Tilmeldelse må ske inden d. 8. sept.

Kvindekredsen: Onsdag d. 11. kl. 19.30 hos søstre i Åbenrå.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræst G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Alle søndage kl. 10.00

højmesse. Alle lørdage kl. 17.00 dialogmesse.

1. søndag i måneden kroatisk messe kl. 12.00. 3. søndag i måneden kroatisk messe kl. 17.00.

Sidste søndag i måneden latinsk højmesse kl. 10.00.

Hverdagsmesser: Mandag til fredag incl. kl. 19.00 hos søstre på Møllebakken 8

og kl. 18.15 i Niels Steensens Hus, Nygade 6.

Bodens Sakramente hver lørdag i kirken kl. 16.00 til 17.00 eller efter aftale.

Evt. ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i våbenhuset.

Søndag d. 1. sept.: Kirkedag på Ledreborg ved Roskilde med biskoppen som hovedcelebrant. Årets tema er efter biskoppens ønske »Kald til liv og tjeneste«.

Lørdag d. 14. sept.: Årlig hyggedag for pensionister i Hørsholm, Birkerød, Helsingør og Hillerød sogne. Afholdes i Hørsholm katolske menighedssal og kirke. Tidspunkt og program bekendtgøres i god tid i kirkerne.

Opmærksomheden henledes på, at Mini-Kukdagene med religionsundervisning ikke mere afholdes på mandage men på tirsdage kl. 16.00 til 18.00. Vi starter tirsdag d. 3. sept. Det gælder alle katolske skolesøgende børn i vort sogn. Forældrene bedes indtrængende om at tilmelde deres børn, enten til præsten eller til søster Anna Elisabeth i god tid inden d. 3. sept.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 7226.

Messeider: Hver søndag kl. 10.00.

Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Fælles aktiviteter i pastoralenhed 4:

Onsdag d. 4.: Præsterne og en repræsentant fra vore 4 menigheder mødes i Silkeborg. Kl. 19.00.

Lørdag d. 14.: Sognekateketerne og eventuelt interesserede forældre udveksler deres erfaringer med religionsundervisningen. Sted: Kl. 10 i præstegården i Vejle. Madpakke medbringes. Vi slutter med messe kl. 15.

Søndag d. 22.: Pastoralenheden samles i Øm for at drøfte behovet for en katolsk højskole. Kørsel aftales nærmere.

Søndag d. 8.: Barmedåb under messen: Datter af Elie og Ulla Iskandar, Hammerum.

Søndag d. 22.: Gudstjeneste uden præst.

Ester Jensen og Anna-Maria Witt Pedersen er af biskoppen blevet genudnævnt som gudstjenesteledere og kommuniionsuddelere for en periode af 3 år fra 1. august.

Pastor Willem Wuyts har fået sin ansættelse som menighedspræst i Herning forlænget med 1 år fra 1. august.

Husk: Biskoppen firmer 5 af vore unge søndag den 6. oktober.

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.

Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B. Telefon (02) 26 14 04, bedst mellem kl. 9-10. Dog undtagen søndag og mandag.

Sankt Vincent Søstre:

Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10.

Hverdagsmesser normalt: Ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.

Søndag d. 1.: Latinsk messe kl. 10.

Mandag d. 2.: Strikkeklub kl. 14.30.

Søndag d. 7. Høstmesse/Familiemesse kl. 10. Kirkesalen er smykket til høstfest, og efter messen spiser vi frokost sammen. Vi

laver »det store kolde bord« med lækkerier fra os selv (sammensked). Drikkevarer sælger vi på stedet. Lister med angivelse af, hvad man bringer med, samt tilmelding, er ophængt i våbenhuset i god tid forinden.

Tirsdag d. 10. Frederiksværk-messe kl. 19.30 hos Vera Toft, Asserbogårdsvej 4. Ring venligst og tilmeld jer til denne bordmesse og hyggeligt samvær: 34 73 22.

Onsdag d. 11. Midi-Kuk kl. 15.30.

Torsdag d. 12. Gilleleje-messe kl. 19.30 hos Bodil Liedorf og Irma Olesen, Grønnevang 228 i Gilleleje. Ring venligst i forvejen og tilmeld jer selv og børnene til denne bordmesse og efterfølgende hyggeaften. Alle familier i området Græsted/Gilleleje er indbudt.

Lørdag d. 14. Hyggedag for alle pensionister i Hillerød, Hørsholm, Helsingør og Birkerød sogne. Ærkebiskop Bellotti læser kl. 11 messen sammen med Nordsjællands præster, og meddeler sakramentet: De syges Salvelse. Samlet middags-spisning, kaffebord med underholdning, og eftermiddagsandagt. Hyggeaften finder som sædvanlig sted i Sankt Hans Kirke i Hørsholm. Tilmelding hos søstre: 26 78 65.

Mandag d. 16. Strikkeklub kl. 14.30.

Torsdag d. 19. Messe kl. 19. Menighedsrådsmøde kl. 19.30.

Onsdag d. 25. Midi-Kuk kl. 15.30.

Torsdag d. 26. Helsingemesse kl. 19.30 hos Elisabeth Lawrence, Fasangyden 5, Ågerup pr. 3200 Helsingør. Ring venligst i forvejen og tilmeld jer selv og børnene til denne bordmesse, med efterfølgende hyggeaften: 11 23 59.

Mandag d. 30. Strikkeklub kl. 14.30.

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Refsvej 2B, 4300 Holbæk
Giro: 6 34 43 48.

Sognepræst: Stephen Holm,
Frederiksgade 7, 4200 Slagelse
Tlf. (03) 52 06 45

Menighedsrådsformand: Piet van Dijk,
Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge.
Tlf. (03) 46 54 10.

Søndagsmesse hver lørdag kl. 15.30.
Ingen messe på selve søndagen.

Børneundervisningen begynder lørdag den 7. september kl. 14.15. De voksnes studiekreds begynder i oktober.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: I Sct. Josefs kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).

Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19. Torsdag kl. 10.30. Hos søstre, onsdag kl. 17. Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs skole til en kort andagt i kirken.

Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Søndag d. 1.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden«. Den kristne familie.

Tirsdag d. 3. Efter messen kl. 19 (i kirken) vises lysbillede fra menighedens rejse til klosteret Averbode. Alle er velkomne. Mødet holdes i Sct. Ibs skoles musiklokale.

Onsdag d. 4.: Pastoralenhedens repræsentanter holder møde i Silkeborg.

Lørdag d. 14.: Kateketerne fra pastoralenheden samles til fælles drøftelse i Vejle.

Søndag d. 15.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden« Liturgi.

Torsdag d. 19.: Bibelaften kl. 19.30 hos sognepræsten.

Søndag d. 22.: Pastoralenheden holder møde på Øm fra kl. 12. Der køres efter højmessens, den medbragte madpakke nydes i fællesskab og bagefter skal emnet »Skal vi have katolsk højskole i Danmark« drøftes. Pastoralrådet ønsker at høre alle menighedernes syn og mening. Kom og giv dit besyv.

Kalundborg: Skt. Maria Kirke

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.
Sognepræst: Stephen Holm, Slagelse.
Tlf. (03) 52 06 45.

Menighedsrådsformand: E. Wojtaszewski, Røsnæsvej 148, 4400 Kalundborg.
Tlf. (03) 50 11 20.

Messe: Hver søndag kl. 15.00.

Søndag den 8. september fejres festen for Jomfru Marias navn, Sankt Mariæ kirkes titularfest, med højtidelig messe.

Menighedslokalerne under kirken er nu sat i nydelig stand. Derfor samles vi om en kop kaffe hver søndag efter messen. Børneundervisning og studiekreds begynder i oktober.

Kolding: Skt. Michaels Kirke

Tøndervej 17, 6000 Kolding
Tlf. (05) 52 76 01.

Sædvanlige messetider:

Søndage: Kl. 8 sangmesse, kl. 10 højmesse.

Hverdage: Mandag og tirsdag kl. 17.15, de øvrige dage kl. 8.15.

Søndag d. 8.: Menighedstræf i Fredericia for Esbjerg - Fredericia - Kolding (se plakaten i våbenhuset).

Søndag d. 15.: Kl. 10 høstgudstjeneste. Efter messen er der kirkekaffe.

Søndag d. 22.: Søndagsgudstjenester afholdes den dag i skolens sal.

Søndag d. 29.: Vi fejrer Sct. Michaels Dag og indvier kirkens to nye ruder. - Efter gudstjenesten holdes reception i skolens sal.

I øvrigt vises hen til sognebrevet.

Lemvig: Hellig Kors Kirke

Østergade 33, 7620 Lemvig.
Sognepræst Carroll L. Parker, OMI.
Tlf. (06) 62 36 41.

Messen hver 2. og 4. søndag i måneden kl. 10.

Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Religionsundervisning lørdag d. 7. Vi begynder med messen kl. 9.30 og afslutter kl. 11.30. Den angår alle børn 6-16 år. Ældre unge og forældre er velkomne. Forberedelsen til 1. kommunion og trosbekræftelse (Konfirmation) er en del af vort religionsundervisningsprogram i år.

Viborg-Lemvig KUK (med Randers) skal have en hyttetur i »Resenborghytten« ved Struer d. 6.-8. for nærmere besked ring til

Judy Grann (06) 61 38 63 eller Rudolf Lager (07) 41 41 50.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagåde 4, 4930 Maribo
P. Herman Legut, O.F.M. conv.
Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.

Messetider:

Søndage: Højmesse kl. 9.30.

Hverdage: Fredag og lørdag kl. 16.30.

Søndag d. 15.: Firmelsens sakramente ved biskoppens generalvikar, pastor Lars Messerschmidt:

Barbara Isabella Bohn-Jespersen, Pilevænget 5, 4990 Saksøbing.

Henrik Peder Cieslak, Møllevænget 19, 4970 Rødby.

Førstekommunion:

Maria Kistrup Wrona, Lindevang 22, 4970 Rødby.

I den katolske kirkes fællesskab vil blive optaget: Pia Bekker, Torvegade 3, 4930 Maribo.

Katekese for unge:

Forberedelse til firmelse i dagene: 6., 13. september kl. 15.30 i kirken.

Skt. Birgitta Skole:

Skoleåret begyndte d. 12. august.

Skolemesse: Efter aftale med skolelederen.

Efterårsferie: Lørdag d. 12. okt. til søndag d. 20. okt.

Julebasar: Lørdag d. 30. nov.

Juleudstillingsfredag: Onsdag d. 11. dec.

Juleferie: Lørdag d. 21. dec. til søndag d. 5. januar.

Nakskov: Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.
Tlf. (03) 92 06 81.

Sognepræst: Pater Irenæus O.F.M. con.
Gudstjenestetider:

Søndag: Kl. 10.00 højmesse.

Polsk Messe: Søndag 22. sept. kl. 11.

Lørdag d. 7., 14. og 21. sept. ingen aftenmesse!

Kom-sammen-eftermiddag:

Onsdag d. 4. september kl. 14.00-16.00 starter efterårets kom-sammen-eftermiddage. Alle er velkomne.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.
Tlf. (03) 72 09 85. Sognepræsten træffes: ti., fr. og lø. kl. 11-12.

Kl. 8.00. Messe på Maria-Elisabeths Hj. Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.

Hver skole-onsdag og fredag.

Kl. 8.00: messe i Vor Frue Kirke.

Fredag d. 6. kl. 18-19: Tilbedelse på Maria-Elisabeths Hjem. Kl. 19: Messe.

Søndag d. 15. kl. 11: Polsk messe. Økumenisk kirkevandring.

Søndag d. 29. kl. 19 afholdes der en økumenisk gudstjeneste i Sct. Jørgens Kirke, og derefter fortsættes i Vor Frue Kirke. Vi afslutter med fælles kaffe i menighedssalen.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C.
Tlf. (09) 12 16 64.

Kontortid: Ma.-fr. kl. 10-12 og torsdag tillige kl. 17-18.

præsterne: Jerzy Gorowski (sognepræst), Stefan Huber, Karl Marischka.

Træffetid: Ti.-fr. kl. 11-12, samt onsdag og torsdag kl. 17-18.

Søndagsmesser: Kl. 8 og 10, i maj-sept: Kl. 19. Okt.-april: Kl. 16.30.

2. og 4. søndag polsk messe kl. 12.

Hverdagsmesser: Ma. kl. 8, ti, to., lø. kl. 9, ons. kl. 11, fr. kl. 19.

Andagter: To. kl. 19 Maria-andagt.

Religionsundervisning:

Ons. kl. 16 for alle grupperne.

Mini-Kuk: Fr. kl. 15.30-17.

Maxi-Kuk: Efter aftale.

Maria-Legionen: Ons. kl. 19.30 (adg. 7).

Den franciskanske Lægorden: 3. fredag i måneden kl. 17 (Adelg. 7).

Onsdag d. 4.: Religionsundervisning kl. 16 på skolen begynder igen.

Fredag d. 6.: Tilbedelse kl. 19, derefter messe kl. 19.30.

Mandag d. 9.: Møde i DKKF kl. 19 på Bjerregårdsvej 9.

Torsdag d. 12.: De ældres Klub kl. 14.

Lørdag d. 14.: »Katekese for alle« - kl. 11-15 på skolen.

Søndag d. 15.: Høstfest, kirkekaffe efter højmessens kl. 10.

Tirsdag d. 24.: Kl. 19.30 møde på skolen vedr. en evt. katolsk højskole.

Dalum Kloster Kirke

Søndage: Messe kl. 7.30

Hverdage: Messe kl. 6.30.

Randers: Jesu Hjerte Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 97 30.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17 og søndag kl. 10. (Undt. 1. sept. menighedens Øm-weekend).

Hverdagsmesser:

Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8.

Onsdag kl. 19. Fredag kl. 8 i Søstrenes kapel, Laksegade 4.

Ændringer i hverdagens messetider meddeles ved søndagsmessen.

Skriftemål:

Efter aftale med præsten, eller man kan komme når som helst og ringe på skrifteklokken. Hvis præsten er hjemme kommer han straks.

Møder:

Øm-weekend for hele menigheden 31. aug. - 1. sept.

Familieundervisning lørdag d. 7. sept. kl. 13.30, emne »Ved døden til livet«.

Menighedsklub for ældre og alle andre lørdag d. 21. sept. kl. 14.30, med emnet »Hvordan læse Bibelen«.

Kirkekaffe søndag d. 29. sept. efter messen.

Familiegrupper efter aftale.

Kuk: Kontakt Erik Mouritzen (06) 41 57 25.

Mini Kuk meddeles senere.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesser kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Søndag d. 1.: Kirkedag på Ledreborg. Bispemesse kl. 10.15. Højmesse kl. 10 i Roskilde bortfalder.

Mandag d. 2.: Udflugt for de ældre i sognet. Afgang kl. 13 fra Mariahospitalets parkeringsplads.

Torsdag d. 12.: Økumenisk kirketur på Lejreengen: Starter kl. 19.30 i Ledreborg Slotskirke, fortsætter i Osted (valgmenigheden) og afsluttes i Missionsforbundets kirke.

Søndag d. 29.: Høstfest, som begynder med messen kl. 17, med efterfølgende fællesspisning i menighedssalen og hyggeligt samvær. Se opslag i kirken.

Ledreborg Slotskirke

Hver søndag messe kl. 8.30 undtaget den 1. sept.: Bispemesse kl. 10.15.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.

Søndagsmesser: Kl. 8 og kl. 10.

Hverdagsmesser. Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos Jesu små søstre i Øm.

Søndag den 1.: Efter højmessens kirkekaffe.

Onsdag den 4.: Efter aftenmessen pastoralenhedsmøde.

Søndag den 8.: Efter messen svampetur til Jesu små søstre, madpakke medbringes

Mandag den 9.: Kl. 14-16: Værestedet.

Lørdag den 14.: Kl. 10. Møde i Vejle for kateketer i pastoralenheden.

Søndag den 22.: Udflugt til Øm sammen med pastoralenheden, hvor vi bl. a. vil tale om en evt. oprettelse af en katolsk højskole.

Mandag den 23.: Kl. 14-16: Værestedet.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45, præst Stephen Holm.

Højmesse hver søndag kl. 10.

den 8. og 22. er der kirkebil fra Korsør og den 8. fra Dianalund.

Den 22. besøg af Sct. Ansgars menighed.

Den 29. gregoriansk koral. den 8. er der kirkekaffe.

Hverdage er messen normalt således:

Mandag kl. 17.15, tirsdag og fredag kl. 19.15, onsdag kl. 9, og torsdag kl. 11.15.

Kommunitetets bønner normalt således: Laudes kl. 8.30, rosenkrans kl. 12, Vesper kl. 18.

Tilbedelse ved det udstillede sakramente afholdes mandag den 2. sept.

Mandag den 9. fejres jomfru Marias fødsel.

Børnenes religionsundervisning og de unges studiekreds påbegyndes efter meddelelse i sognebladet.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.

Sognepræst pater Josef Völk (C.Ss.R.)

Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.

Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messetider:

Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag aftenmesse kl. 19. Skriftemål: Før disse gudstjenester el. efter aftale m. præsten.

Religionsundervisning:

(I præstegården)

Lørdag d. 7.: Fra kl. 10-12.

Lørdag d. 21.: Fra kl. 10-12.

Firmandundervisning:

(I præstegården)

Lørdag d. 21.: Fra kl. 10-12.

Lørdag d. 28.: Fra kl. 10-12.

Lejlighed til skriftemål:

Torsdag d. 26.: Fra 17.50-18.50.

Studiekreds: (I menighedssalen)

Emnet: »Bodens Sakramente«.

Torsdag d. 1. okt.: Kl. 19.30.

Dåb:

Marck Christian Elqueta Windekilde, (d. 9.6. 85) – Johan Andersen-Ranberg (d. 10.8. 85). Forældrene ønskes hjertelig til lykke!

Dødsfald:

Marya Johansen, født Pyca, 90 år. (d. 24.7. 85).

Theodor William Johansen (d. 11.8. 85) – R.I.P.

Rudkøbing:

Sct. Bendts Kapel, Brogade 14: kl. 19.

Søndag d. 22.: Messe med prædiken.

Søndag d. 29.: Messe med prædiken.

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.

Sognepræst Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 42 35 85.

Hver søndag højmesse kl. 9.30.

Sommerens lørdagsmesser på tysk er nu ophørt.

Fredag d. 6.: Jesu Hjerter fredagsmesse kl. 10.

Onsdag d. 11.: Katolsk kvindegruppe mødes hos søstrene i Aabenraa kl. 20 (efter messen). Vi begynder forberedelse til årets store adventsfest og starter med »dukketeatret«.

I september holder pastor Oppermann søndagsmesserne, p.g.a. ferie.

Thisted: Skt. Thøgers Kirke

Møllevej 23, 7700 Thisted.

Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg.

Tlf. (08) 12 69 56 eller til Keld Westergaard, Thisted, tlf. (07) 92 43 04.

Søndag d. 1., 15., 29.: Kl. 18.00 Messe.

Tønder: Hellig Kors Kapel

Ribelandsvej 41, 6270 Tønder.

præst: Lars Messerschmidt, Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.

Pastor Olaf Magnussen,

Ribelandsvej 41, 6270 Tønder

Tlf. (04) 72 18 90

Messe:

Søndag kl. 17.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle.

Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.

Tlf. (05) 82 08 93.

Faste gudstjenester:

Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i søstrenes kapel.

Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.

Søndag d. 1. kl. 10: Familiemesse. Bagefter: Menighedens årlige skovtur til Bindeballe. Madpakke medbringes. Vi fylder bilerne op og kører ud i det grønne!

Tirsdag d. 3. kl. 17.15: Bønstime i kirken. Meditationsemne: »Jeg tror på det evige liv«.

Onsdag d. 4. kl. 19: Pastoralenhedsmøde i Silkeborg.

Fredag d. 6. kl. 14: Kontaktgruppen holder et planlægningsmøde i Mørkholt.

Tirsdag d. 10. kl. 19: Sogneaften i præstegården. P.H. Kerkhofs taler om: »Er troen en død ballast«. Bagefter messe og samtale indtil kl. 21.30.

Onsdag d. 11. kl. 19: Menighedsrådsmøde

Lørdag d. 14. kl. 10-15: Kateketmøde i Vejle. Kateketerne indenfor vor pastoralenhed samles til en drøftelse om deres arbejde. Tilmelding nødvendig!

Mandag d. 16. kl. 14.30: Kontaktgruppen indbyder de ældre til Maria-søstrenes sal, Vestre Engvej. Kristeligt sangkor underholder med sang.

Torsdag d. 19. kl. 15: DKKF indbyder til et foredrag om messen v/P.R. Minnaert. Mødet foregår i samlingsalen.

Søndag d. 22.: Pastoralenheden samles i Øm for bl.a. at drøfte en evt. oprettelse af en katolsk højskole. Nærmere oplysninger følger.

Onsdag d. 25.: Øveaften for kirkekoret.

Torsdag d. 26. kl. 19: Økumenisk gudstjeneste i Sct. Norberts kirke. Gæstepredikant: Generalvikar Lars Messerschmidt.

Tema: »Når Helligånden kommer over jer skal I få kraft«. Efter gudstjenesten er der kaffe og samtale i Maria-søstrenes sal.

Viborg: Skt. Kjelds Kirke

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg

Sognepræst Carroll L. Parker, O.M.I.

Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messetider: 1., 3. og 5. søndag i måneden kl. 10 og hver lørdag kl. 16.30.

Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Religionsundervisning lørdag den 14. Vi begynder messen kl. 10 og afslutter kl. 12. den angår alle børn fra 6-16 år. Ældre unge og forældre er velkommen at være med.

Forberedelsen til 1. kommunion og trosbekræftelse (konfirmation) er en del af vort religionsundervisningsprogram i år.

Viborg-Lemvig KUK (med Randers) skal have en hyttetur i »Resenborghytten« ved Struer den 6.-8. For nærmere besked ring til Judy Grann (06) 61 38 63 eller Rudolf Lager (07) 41 41 50.

Vordingborg: Helligåndskirken

Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg.

Præsten træffes: Marienbergvej 9 st.th.

Tlf. (03) 77 39 27, on., to., sø., ellers i Næstved, tlf. (03) 72 09 85.

Hver søndag kl. 10: Messe.

Religionsundervisningen begynder onsdag den 4.

Hver 2. søndag i måneden er der kaffe efter messen.

Åbenrå: Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.

Sognepræst: Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.

Hver søndag. Messe kl. 10 og 14.30, undtagen 1. søndag (1/9), hvor menigheden slutter op om den fælles højmesse kl. 10.

Fredag den 6.: Jesu Hjerter fredag tilbedelse 15-16. Aftenmesse med sakr. velsignelse kl. 19.30.

Onsdag den 11.: Katolsk Kvindegruppe mødes hos søstrene kl. 20 (efter messen). Vi begynder forberedelserne til årets store Adventsfest og starter med »dukketeatret«.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg

Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44

Giro 8 39 50 55

Sognepræst: Leo Kertz

Træffes bedst om formiddagene.

Søndagsmesser:

Sct. Mariæ Kirke kl. 10.00: Højmesse

Sct. Joseph Hospitalskirke kl. 8.00: Messe

Søndag d. 1. kl. 10.00: Højmesse

Fredag d. 6. Første fredags sakramentale tilbedelse til messe kl. 19.00.

Søndag d. 8. kl. 10.00: Gudstjeneste v. Per Dolmer. Menighedsudflugt til Frederikshavn. Vi samles i Frederikshavn til messe kl. 10.00. Dem der ønsker fælles transport må kontakte sognepræsten snarest muligt.

Torsdag d. 12. Sct. Josefs Klub. Kl. 14.30 møde for menighedens ældre og enlige i Sct. Joseph Søstrenes havehus på Sct. Joseph hospital, Kastetvej 33.

Søndag d. 15. kl. 10.00: Gregoriansk højmesse

Søndag d. 22. kl. 10.00: Højmesse

Søndag d. 29. kl. 10.00: Familiemesse.

Onsdagsklubben vil genoptage sine aktiviteter i september. Skulle nogen være overset, bedes man henvende sig i præstegården.

Forældre der har børn, der skal modtage første kommunion eller konfirmeres (trosbekræftelse) må henvende sig i præstegården før end den 15. september.

Århus: Vor Frue Kirke

Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C.

Tlf. (06) 13 56 66.

Præster:

p. Meister, tlf. (06) 18 57 66.

p. Krawczyk, tlf. (06) 18 56 33,

p. Grünwald, tlf. (06) 18 52 11.

Menighedsrådsformand: Aagot Bohn.

Søndagsmesse: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe) 17.

Messe på polsk: 1. og 15. september, kl. 12.

Pindstrup: Søndage, 1. og 15. september, kl. 10.30.

Odder: Søndage, 8. og 22. september, kl. 14.00.

Hverdagsmesser. Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.

Skolemesser: Tirsdag og fredag kl. 8.

Skriftemål: helst 1. fredag, kl. 18-19, eller efter aftale.

Kalender.

Mandag den 2.: kl. 19: Menighedsrådsmøde

Tirsdag den 3.: kl. 19.30: Katolsk studiegruppe.

Meddelelse fra Bispekontoret

Mange gen- og nyudnævnelser af præsterne

Med virkning fra den 1. august 1985 embedsperioden for følgende præster forlænget:

Msgr. Ib H. Andersen som generalvikar for en periode af 2 år.

Pater Herman Berning O.F.M. Conv. som sognepræst ved Hellig Kors Kirke i Nykøbing Falster for en periode af 3 år.

Pater Julian Bodnar C.ss.R. som sognepræst ved Vor Frue Kirke i Næstved og Helligåndskir-

ken i Vordingborg for en periode af 3 år.

Pastor Erling Brodersen som sognepræst ved Sankt Marie Kirke i Haderslev for en periode af 3 år.

Pater Anton Dekkers S.J. som generalsekretær for en periode af 2 år.

Pater Laurence A. Dorn S.J. som sognepræst ved Sankt Mariæ Kirke på Frederiksberg for en periode af 1 år.

Pastor Hans Esmark som sognepræst ved Sankt

Vilhelms Sogn i Hillerød for en periode af 3 år.

Pater Hendrik Herberighs S.M.M. som sognepræst ved Sankt Pauls Kirke i Tåstrup for en periode af 1 år.

Pater Alfons Jestl C.ss.R. som andenpræst ved Sankt Annæ Kirke på Amager for en periode af 2 år.

Pastor Henri Kerkhofs, O. Præm. som sognepræst ved Sankt Norberts Kirke i Vejle for en periode af 3 år og ved Sankt Knuds Kirke i Fredericia for en periode af 1 år.

Pater Herbert Krawczyk S.J. som ansvarlig præst for menigheden ved Sankt Clements Kirke i Grenå for en periode af 3 år.

Pater Jerzy R. Kruk C.ss.R. som sognepræst

ved Sankt Annæ Kirke på Amager for en periode af 2 år.

Pater Jacob Muiser C.M. som sognepræst ved Den Hellige Families Kirke i Birkerød og Sankt Hans Kirke i Hørsholm for en periode af 3 år.

Pastor Georg U. Nibler som sognepræst ved Sankt Knud Lavards Kirke i Lyngby for en periode af 3 år.

Pastor Peter Nissen som sognepræst ved Johanneskirken i Søborg for en periode af 1 år.

Pastor Jan Ophoff O. Præm. som sognepræst ved Vor Frue Kirke i Silkeborg for en periode af 1 år.

Pastor Ebbe Simonsen som sognepræst ved Sankt Pauls Kirke i Sønderborg og som ansvarlig præst for menigheden ved Sankt Ansgars Kirke i Aabenraa for en periode af 1 år.

Pastor Willem Wuyts O. Præm. som sognepræst ved Sankt Peters Kapel i Herning for en periode af 1 år.

Pater Wladyslaw Zdunek C.ss.R. som sognepræst ved Stella Maris Kirke i Nyborg og Vor Frelsers Kirke i Assens for en periode af 3 år.

Nyudnævnelser

Med virkning fra den 1. august 1985 er nyudnævnt følgende præster.

Pater Charles Edwards S.J. til sognepræst ved Sankt Hans Kirke i Køge for en periode af 3 år.

Pastor Jørgen Erichsen - som fra den 1. august 1983 har virket som konstitueret sognepræst ved Sankt Nikolaj Kirke i Hvidovre - til sognepræst sammesteds for en periode af 3 år samt til andenpræst ved Sankt Pauls Kirke i Tåstrup for en periode af 1 år.

Pater Urban Figge O.M.I. til sognepræst ved Vor Frue Kirke i Herlev for en periode af 3 år.

Pastor Stephen Holm, til sognepræst ved Vor Frue Kirke i Slagelse, Sankt Maria Kirke i Kalundborg og Sankt Elisabeths Kirke i Holbæk for en periode af 3 år.

Pater Paul Marx O.M.I. til sognepræst ved Krist Konges Kirke i Nuuk / Godthåb for en periode af 3 år.

Pastor Kaare Osorio til andenpræst ved Johanneskirken i Søborg for en periode af 1 år.

Med virkning fra den 1. oktober 1985 vil pastor Tønnes Øberg Palsø blive udnævnt til sognepræst for menighederne i Rønne og Åkirkeby for perioden indtil den 31. juli 1988.

Med virkning fra den 1.

november 1985 vil pater Allen Courteau O.M.I. blive udnævnt til andenpræst ved Sankt Mariæ Kirke i Ålborg for perioden indtil den 31. juli 1988.

Jesper Fich ny ungdomspræst

Med virkning fra den 1. januar 1986 er pastor Jesper Fich blevet udnævnt til bispedømmets ungdomspræst for perioden indtil den 31. juli 1988. Samtidig vil han - foreløbig indtil 31. juli 1986 - være tilknyttet Sankt Mariæ Kirke på Frederiksberg som andenpræst.

Pater Tomás Beortegui C.ss.R. er af sin orden blevet forflyttet til nye arbejdsopgaver i ordenens generalhus i Rom. Der er endnu ikke fundet en afløser for ham som præst for de spansktalende katolikker i hovedstadsområdet.

Pater Elmar Mauer O.M.I. er af sin orden kaldt tilbage til USA og er som præst for de engelsktalende katolikker i hovedstadsområdet blevet afløst af pater Andrew George Chalkey O.M.I.

Da der til stadighed ikke er blevet udnævnt en afløser for pater Lorenzo Del Zanna S.J. som præst for de italienske katolikker i Danmark, er pastor Czeslaw Kozon den 10. marts 1985 indtil videre konstitueret i denne opgave.

Diakon til Fredericia

Diakon Christian Gabrielsen er fra den 1. august 1985 blevet udnævnt til diakon for menigheden i Fredericia.

Pater Josef Michaeler C.ss.R. vil - efter endt tjeneste som sognepræst på Bornholm - flytte til Redemptoristkommuniteten i Næstved.

Pater Johannes Samuelson S.J. vil - efter endt tjeneste som sognepræst i Køge - flytte til Jesuitkom-

munitet i Sankt Kjeldsgade i København.

Pater Henri Leenders S.J. har af sin orden fået bevilget et sabbatår fra den 1. august 1985 til studier på Berkeley University i Californien, USA.

Pater Frank Jobst O.M.I. vil fra den 1. januar 1986 have et halvt års sabbatstid i USA.

Pater George Meertens S.M.M. kan på grund af dårligt helbred ikke fortsætte som andenpræst ved Sankt Pauls Kirke i Tåstrup. Han vil dog i det omfang kræfterne tillader det, fortsat stå til rådighed for menigheden og andre.

Pater Fränz Lanser S.J. er på grund af alder flyttet fra præsteboligen ved Sankt Mariæ Kirke på Frederiksberg til Sankt Lioba Hjemmet.

Caritas Danmarks bestyrelse genudnævnt

I Kirkelig Meddelelse af 5. februar 1985 er følgende udnævnelse ved en beklagelig fejltagelse bortfaldet: Pastor Peter Nissen er med virkning fra 1. januar 1985 udnævnt til sognepræst ved Sakramentskirken i København for perioden indtil 31.7.1988.

Med virkning fra 1. august 1985 har jeg udnævnt pastor Czeslaw Kozon til medlem af den Kirkelige Domstol som dommer for en periode af 3 år.

Efter udarbejdelsen af nye vedtægter for Caritas Danmark har jeg med virkning fra 1. august 1985 genudnævnt følgende til bestyrelsen for en periode af 5 år: Oversygeplejerske Anne Lise Timmermann (formand), direktør Mogens Osterhammel (næstformand), statsautoriseret revisor Torben Juncker, pater Henri Leenders S.J., sygeplejerske Michael Wi-bergh, sagsbehandler Birgit Wohlert.

Bønnens apostolat
I september beder vi for:

For biskopperne.
Fred og kaldelser for Kirken i Tchad.

Liturgisk kalender for september

1. grøn. 22. alm. søndag 1. L. 5. Mos. 4,1-2. 6-8. Salme 15,2-3a, 3cd-4ab. 5. R.v. 1a: Herre, hvo kan gæste dit telt? 2. L. Jak. 1,17-18. 21b-22. 27. Ev. Mark. 7,1-8. 14-15. 21-23. Gl. Cr. Alm. S. pf. (II Ps.).
2. grøn. Mandag i 22. alm. uge. L. 1. Tess. 4,13-18. Ev. Luk. 4,16-30. (II Ps.).
3. hvid. Tirsdag i 22. alm. uge. Gregor den Store, pave og kirkelærer (død 604) (m). L. 1. Tess. 5,1-6. 9-11. Ev. Luk. 4,31-37 (II Ps.).
4. grøn. Onsdag i 22. alm. uge. L. Kol. 1,1-8. Ev. Luk. 4,38-44. (II Ps.).
5. grøn. Torsdag i 22. alm. uge. L. Kol. 1,9-14. Ev. Luk. 5,1-11. (II Ps.).
6. grøn. Fredag i 22. alm. uge. L. Kol. 1,15-20. Ev. Luk. 5,33-39. (II Ps.).
7. hvid. Lørdag. Årsdagen for Domkirkens konsekration. I Domkirken (s) i andre kirker (f). 1. L. 1. Kong. 8,22-23. 27-30. Salme 84,3. 4. 5. 10-11. R.v. 2: Hvor elskelige er dine boliger, Hærskarers Herrel 2. L. 1. Kor. 3,9b-11. 16-17. Ev. Joh. 2,13-22. Gl. Sær. pf.
8. grøn. 23. alm. søndag. 1. L. Es. 35,4-7a. Salme 146, 6c-7. 8-9a, 9bc-10. R.v. 1: Pris Herren min sjæl. Eller: Hallelujal 2. L. Jak. 2,1-5. Ev. Mark. 7,31-37. Gl. Cr. Alm. S. pf. (III Ps.).
9. grøn. Mandag i 23. alm. uge. L. Kol. 1,24-2,3. Ev. Luk. 6,6-11. (III Ps.).
10. grøn. Tirsdag i 23. alm. uge. L. Kol. 2,6-15. Ev. Luk. 6,12-19. (III Ps.).
11. grøn. Onsdag i 23. alm. uge. L. Kol. 3,1-11. Ev. Luk. 6,20-26. (III Ps.).
12. grøn. Torsdag i 23. alm. uge. L. Kol. 3,12-17. Ev. Luk. 6,27-38. (III Ps.).
13. hvid. Fredag i 23. alm. uge. Johannes Chrysostomus, biskop og kirkelærer (død 407)(m). L. 1. Tim. 1,1-2. 12-14. Ev. Luk. 6,39-42 (III Ps.).
14. rød. Lørdag. Det hellige Kors' ophøjelse (f). L. 4. Mos. 21,4b-9. eller Fil. 2,6-11. Salme 78,1-2. 34-35. 36-37. 38. R.v. 7c: Glem ikke Herrens værker. Ev. Joh. 3,13-17. Gl. Sær. pf. eller Pass. pf. l.
15. grøn. 24. alm. søndag. 1. L. Es. 50,5-9a. Salme 116,2. 3-4. 5-6. 8-9. R.v. 9: Jeg vandrer for Herrens åsyn udi de levendes land. Eller: Hallelujal 2. L. Jak. 2,14-18. Ev. Mark. 8,27-35 Gl. Cr. Alm. S. pf. (IV Ps.).
Kollekt for de katolske menighedsplejer.
Kirketælling

16. rød. Mandag i 24. alm. uge. Cornelius, pave og martyr (død 253) og Cyprian, biskop og martyr (død 258) (m). L. 1. Tim. 2,1-8. Ev. Luk. 7,1-10. (IV Ps.).
17. grøn. Tirsdag i 24. alm. uge. L. 1. Tim. 3,1-13. Ev. Luk. 7,11-17. Eller: hvid. Robert Bellarmín, biskop og kirkelærer (død 1621). (IV Ps.).
18. grøn. Onsdag i 24. alm. uge. L. 1. Tim. 3,14-16. Ev. Luk. 7,31-35. (IV Ps.).
19. grøn. Torsdag i 24. alm. uge. L. 1. Tim. 4,12-16. Ev. Luk. 7,36-50. Eller: rød. Januarius, biskop og martyr (død 305) (IV Ps.).
20. grøn. Fredag i 24. alm. uge. L. 1. Tim. 6,2c-12. Ev. Luk. 8,1-3. (IV Ps.).
21. rød. Lørdag. Mattæus, Apostel og Evangelist (f). L. Ef. 4,1-7. 11-13. Ev. Matt. 9,9-13. Gl. Ap. pf.
22. grøn. 25. alm. søndag. 1. L. Visd. 2,12a. 17-20. Salme 54, 3-4. 5. 6+8. R.v. 6b: Herren støtter min sjæl 2. L. Jak. 3,16-4,3. Ev. Mark. 9,30-37. Gl. Cr. Alm. S. pf. (I Ps.).
23. grøn. Mandag i 25. alm. uge. L. Ezra 1,1-6. Ev. Luk. 8,16-18. (I Ps.).
24. grøn. Tirsdag i 25. alm. uge. L. Ezra 6,7-8. 12b. 14-20. Ev. Luk. 8,19-21. (I Ps.).
25. grøn. Onsdag i 25. alm. uge. L. Ezra 9,5-9. Ev. Luk. 9,1-6. (I Ps.).
26. hvid. Torsdag. Kirkeindvielsesfest (s) i konsekrede kirker, undtagen Domkirken (se 7. september).
grøn. Torsdag i 25. alm. uge. L. Haggaj 1,1-8. Ev. Luk. 9,7-9. Eller: rød. Cosmas og Damian, martyrer (død 303). (I Ps.).
27. hvid. Fredag i 25. alm. uge. Vincent af Paul, præst (død 1660) (m). L. Haggaj 1,15b-2,9. Ev. Luk. 9,18-22. (I Ps.).
28. grøn. Lørdag i 25. alm. uge. L. Zakarias 2,5-9. 14-15a. Ev. Luk. 9,43b-45. Eller: rød. Wenceslaus, martyr (død 929) eller: hvid. Guds Moders Lørdagsmesse. (I Ps.).
29. grøn. 26. alm. søndag. 1. L. 4. Mos. 11,25-29. Salme 19,8. 10. 12-13. 14. R.v. 9a: Herrens forskrifter er rette, glæder hjertet. 2. L. Jak. 5,1-6. Ev. Mark. 9,38-43. 45. 47-48. Gl. Cr. Alm. S. pf. (II Ps.).
30. hvid. Mandag i 26. alm. uge. Hieronymus, præst og kirkelærer (død 402) (m). L. Zakarias 8,1-8. Ev. Luk. 9,46-50 (II Ps.).

Torsdag den 19.: kl. 14.30: Mariakongregationen, messe og møde.

Tirsdag den 24.: kl. 19.30: Katolsk studiegruppe.

Lørdag den 28.: kl. 10: Sogneundervisning, kl. 10. Messe kl. 12.15.

Galleri ved kirken: udstiller Max Reinhardt Collage og maleri. Åbent mandag-fredag, kl. 17-19. Skt. Knuds Klub for ældre mødes hver tirsdag kl. 14.30.

KUK: Hver tirsdag og torsdag kl. 19.30. Mini-KUK: Normalt tirsdag kl. 18.30.

Århus fortsat

Tirsdag den 3.: kl. 14.30: Skt. Knuds Klub for ældre, derefter hver tirsdag.

Fredag den 6.: kl. 18: Skriftemål, tilbedelse, Jesu Hjerter messe.

Søndag den 8.: kl. 19: Økumenisk gudstjeneste i domkirken.

Tirsdag den 10.: kl. 19.30: Skolekredsens generalforsamling.

Lørdag den 14.: kl. 10: Sogneundervisning, kl. 12.15 Familiemesse.

Religionsbogen for 5. skoleår

Læg ud på dybet

er udkommet og er blevet præsenteret for 60 keteketer fra hele Norden på Kateketugen på Sostrup Slot i juni 85. Den røde tråd i bogen er Helligåndens virke i kirken gennem tiderne og i dag. Der behandlet emner så som

pagten i gammel testamente, og i Jesus Kristus, kirken, kald, firmelsens sakramente, mission, kristendommen kommer til Norden, klosterlivet, kirkebygningen i Norden, helgener, bodens sakramente m.m.

»Læg ud på dybet« er den femte bog i det fællesnordiske religionsundervisnings-program og følger den officielle læseplan for Nordens bispedømmer.

Pris: Kr. 59.-

»Læg ud på dybet« og alle forudgående bøger i serien kan bestilles hos Kateketcentralen, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V. Tlf. 01-24 26 30.

Der musiceres på livet løs under multilejren i Øm.

Ordets gudstjeneste og salmesang i det fri.

Den 23. økumeniske lejr på Ømborgen

»Åbenbaring - Drøm og profeti«

30 voksne og 19 børn til en uges fællesskab

Deltagerne var inddelt i grupper, som hver dag sørgede for det praktiske arbejde (børnepasning, rengøring, køkkentjans, aftenunderholdning og andagt).

En dag på lejren:

For de morgenfriske, tidlig messe.

Klokken kalder og vi mødes til morgensang kl. 8.00 derefter morgenmad og en lang og dejlig dag tager sin begyndelse. Efter køkkentjans og rengøring er vi klar til dagens foredrag.

1. dag: Eva Nordentoft: »Drøm og åbenbaring«.

2. dag: Anette Laage Jørgensen: »Erfaring af Guds nærvær«.

3. dag: Karen Lundblad:

»Temaet for Kirkedage 86«.

4. dag: Adi Holzer: »Åbenbaring i den moderne kunst« med efterfølgende diskussion.

Eftermiddagen tilbringes med fælles samvær (siesta-badning, leg med børn osv.) samt en daglig bibellæsning. Efter aftensmaden og hyggestund slutter dagen med en andagt.

Fælles aktivitetsdag: udflugt til »Blidsø og Sukkertoppen«. På trods af vejprofeterne, en skøn dag i det fri, derefter hjem til gudstjeneste. Aftensmaden blev tilberedt over lejrbalet, »ristede pølser, snobrød og stegte bananer«.

Søndag, sidste dag på lejren - forberedelse til Messen om eftermiddagen og festen om aftenen, begge dele var en skøn oplevelse. Efter 4 timers regn viste der sig på himlen en smuk regnbue, den fik alle ud og spontant til at synge: »Vi er børn af sol og sommer«. Det oplevedes som en stor tak til Skaberen for en uges lejrlev med mange små og store oplevelser i et kristent fællesskab af børn og voksne.

Vi vil gerne nå endnu længere ud med dette samvær og slutter denne lille »Åbenbaring« med et stort

KOM MED. Hilsen arrangørgruppen

Studiedage i Tyskland

45 deltagere fra de nordiske lande gæstede Haus Ohrbeck ved Osnabrück under en 10-dages studieuge fra 25. juni til 4. juli. Emnet var det samme, som bispesynoden skal beskæftige sig med i nær fremtid: En teologi om lægfolket. Biskopperne Gran, Oslo og Goebel, Tromsø var blandt deltagerne. Initiativtager var Ansgar-Werk i bispedømmet Osnabrück. Hensigten med denne studieuge var at give biskopperne, ordensfolk og lægfolk muligheden for i fællesskab at formulere et teologisk grundlag for lægfolkets

egen, uerstattelige sendelse i kirken og i verden.

Det lyder måske lidt komisk, at et kirkesamfund er 2.000 år om at opdage, at det hovedsageligt består af lægfolk, som i officielle kirkelige dokumenter og lovbøger indtil for ganske nylig blev betegnet som »ikke-gejstlige« eller »ikke-klerikere«. Det kunne derfor frygtes, at det pludselige behov for en besindelse over lægfolkets plads i kirken fik uheldige under- eller overtoner af en styrkeprøve eller en magtkamp.

I et af oplæggene blev det sagt tydeligt af pastoralteologen Paul Zulehner: »Kun en fælles drøftelse og en fælles udvikling af synspunkterne om embede og lægfolk giver kirken en chance, ellers investerer man sine kræfter i en magtkamp og ikke i en fremtid«.

Spiritualitet....

I stedet for at diskutere kompetencespørgsmål, forsøgte deltagerne at indkredse en særlig lægfolks-spiritualitet. Det kan jo ikke benægtes, at kirken i fortiden alt for ofte har henvist lægfolket til en »tilpasset« ordenssamfunds-spiritualitet uden at være i stand til at formulere en ægte evangelisk spiritualitet for gifte folk, der ikke aflægger klosterløfter.

.... er Helligånd

Hjælpebiskop Hans Leo Drewes, Paderborn understregede, at kristen spiritualitet altid og overalt må være et liv i og ud fra

Fortsætter på side 13

Sommeren kan også være katolsk

Mere end 550 børn, unge og voksne, både lægfolk og præster har deltaget i et katolsk arrangement enten i form af en DUK-lejr eller i nogle af bispedømmets kurser eller retræter.

Alene DUK har samlet 311 børn, unge og voksne i sommerens lejre. Samtlige tre børnelejre og den ene af juniorlejrene var fuldt belagt. Der var også sommerskole i Hamburg, en kanotur i Sverige og multilejren i Øm. Kun den ene af juniorlejrene måtte aflyses. Den økumeniske lejr i Øm havde 49 deltagere.

Biskoppens to Sostrup-retræter samlede i alt 132 deltagere, hvoraf de 13 var børn.

Den nordiske kateket-uge på Sostrup i slutningen af juni kunne glæde sig over deltagelsen af 60 kateketer fra Norden. Her var både katolske religionslærere, sognekateketer og præster med.

I Osnabrück gæstede 45 deltagere fra de nordiske lande Haus Ohrbeck under en 10-dages studieuge om lægfolks-spiritualitet. Søndag den 2. juni samledes over 1.400 katolikker til den årlige valfart i Øm. De fleste menigheder fra Jylland og Fyn var repræsenteret.

Sommeren blev altså et katolsk tilløbsstykke med mere end 2.200 engagerede danskfødte og udenlandske trosfæller.

Lejrbål med sketches inden de mindste bliver lagt i seng.

Bodens sakramente

Religionspædagogisk Udvalg, Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø. Pris kr. 10,-. Ved bestilling af flere eller til unge kr. 5,-.

Bod er noget, vi kender til i vor tids Danmark. Det er det, arbejderne og fagforeningerne idømmes efter en ulovlig strejke. Og bøder får vi, når vi parkerer bilen forkert eller kører 80 km i byzonen.

Men bodens sakramente! Det lyder anderledes højtideligt.

Ledsaget af Kim Brostrøms fornøjelige illustrationer har pater L. O. Dorn banet sig vej gennem to årtusinders variationer i brugen af dette sakramente.

Dets inderste væsen har altid været det samme.

Synd sætter skel mellem mennesker og rejser der ved barrierer mellem os og Gud. Gud vil altid tilgive os, hvis vi lover bedring og betaler vor bod.

Eksempler gennem tiderne

Spørgsmålet: Hvorfor skrifte? belyses ved eksempler gennem tiderne: lægfolksskriftemål, klostrenes finkæmning af samvittigheden, påskedagsgående skriftemål, skriftemål som mentalhygiejne og skriftemål som en ny start efter absolution, og i den seneste tid den svigtende trang til personlig skrifte, men den voksende tilslutning til bodsandagter.

Alle disse former er varianter af bodens sakramente. Vi indbydes til at bryde skrannerne ned, som angst, misundelse, had og vrede sætter mellem os og de andre og dermed mellem os og Gud.

Til slut får vi en praktisk anvisning på, hvordan man kan komme til skrifte. I vor tid, hvor alle har travlt, er det sjældent at finde et menneske, der vil lytte. En skriftefader kan lytte, skal lytte, under tavshedspligt og kan tilgive på Guds vegne ved bodens sakramente.

Læs det lille hæfte. Det er spændende læsning og præsenteres oven i købet som en fornøjelig tegneserie. *Maria Grandt*

Spejdere fra 2. Absalon var med i Haderslev, hvor 19.000 spejdere fra 23 lande fejrede »Blå Sommer« med både blålys og blåskæg. Det var 10 begivenhedsrige dage med især regnvej og pløje, men højt humør. Her lærer lederen for 2. Absalon Gruppe fra sig i bordbyggekonsten.

Helligånden. Først da bliver det muligt for mennesker at »forny jordens skikkelse« i Kristi ånd, og det lykkes kun for mennesker, som lever af sakramenternes åndelige kraft og af Åndens gaver. Mennesker, som tror på Jesus Kristus, bliver selv til troskilde for andre: Hvor mennesker tror, vokser Åndens virke i verden.

Det skyldes ikke mindst Det andet Vatikankonciliums økumeniske åbenhed og protestantiske observatørers deltagelse i korridor-samtalen, at koncildokumentet om kirken »genopdagede« Paulus' teologi om kirkefolkets almindelige præstedømme. Det var professor i dogmatik i Mainz, *Bernd Jochen Hilberath*, som uddybede dette tema og betoned, at hele den kristne eksistens er præstelig eksistens. Han lod dog spørgsmålet om, hvilken præstelig tjeneste lægfolket så i praksis kan gøre krav på, forblive ubesvaret.

Ikke smutte uden om problemet

Hubertus Müller, som underviser i kirkeret i Bonn, afviste kraftigt den tendens, som ofte er kom-

met til udtryk den seneste tid, at lægfolkets kald ligger »ude« i verden. Vort kald i verden må have sit udgangspunkt i vor kirkelige tjeneste og må ikke indsnævres ved udelukkelse fra kirkelige embeder for at blive henvist til en opgave uden for kirkefæl-

lesskabet, i det politiske og kulturelle liv, som til gengæld de gejstlige skal holde sig fra.

Det aktuelle spørgsmål lyder jo ikke, hvad lægfolket må ude i verden, men hvad dets plads og opgave er i kirken.

ww

Sostrup-retræte

Retræte II på Sostrup er slut. En dejlig uge er forbi. Vi har hørt biskoppen gennemgå De ti Bud. Vi kender dem, men vi trænger til at høre dem, igen og igen. Vi fik noget med hjem. Det var 3. gang vi var på »Sostrup«. Vi håber, vi kommer igen. Mange flere katolikker burde lære »Sostrup« at kende. At være blandt trosfæller, at høre biskoppens foredrag, bagefter

Til festligt samvær og muntert gilde, se, det vi altid så gerne ville, derfor vi alle os glædet har til Sostrup-ugen, den sag er klar.

diskutere disse i grupperne plus mange andre ting, virker opløftende på os. At vi også har det hyggeligt kan nedennævnte 2 vers fra en sang fra festaften bevise:

Mange venlige hilsner til alle på Sostrup II, en tak til søstrene på Sostrup for pragtfuld mad og for vidunderlige Sostrup Slot fra Knud og Gurli Petersen, Svendborg.

Vi mange minder vil med os tage, og mindes alvor og gode dage. Hvor andre steder end Sostrup her, ser man vor biskop i bare tæer!

Kristne bøger udstilles

Søndag den 8. september 1985 kl. 15-17 viser Frederiksværk Folkebibliotek udstillingen »Når kristne bøger for børn og unge er gode...« i Ågalleriet, som ligger på Krudtværksarealet bag ved Byskolen og Nordcenteret.

Udstillingen henvender sig til forældre, lærere, præster, alle i kirkeligt børne- og ungdomsarbejde, boghandlere, bibliotekarer, forlæggere. Der er over 300 bøger m.v. og 25

meter plancher, som fortæller om dem. Der er først og fremmest skønlitteratur for børn og unge fra hele bredden af forlag, udvalgt efter, at de er velskrevne og læseværdige og med »religiøs og etisk dimension«. Næsten alle bøgerne har interesse for alle kirkesamfund, og de fleste af dem kan fås gennem byens egne boghandlere og biblioteker.

Udover de selvfølgelig bibelhistoriske bøger er

der blandt andet emnerne familieliv og opdragelse, racisme, fredsarbejde, kirkeåret, at vælge mellem godt og ondt (bl.a. de fantastiske fortællinger).

Bibliotekerne

Udstillingen er sammensat af Frederiksværks ledende børnebibliotekar Gunhild Lindstrøm, som også fortæller om bøgerne ved lejligheden og bl.a. har skrevet den bogliste, udgivet af Bibliotekscentralen, »Børn, bøger og kristendom«, som kan fås på stedet. Gratis billet kan fås på Frederiksværk Bibliotek fra lørdag den 31. august.

»Når kristne bøger for børn og unge er gode...« vises i anledning af den landsomfattende børnebogs-kampagne i september i Frederikssund, Frederiksværk og Hillerød biblioteker, og har allerede været vist i en lang række skole- og menighedssammenhænge siden 1984.

Søndag den 1. september kl. 15-17 i Frederikssund Bibliotek, Jernbanegade 24, Frederikssund.

Søndag den 8. september kl. 15-17 i Ågalleriet, Krudtværksarealet, Frederiksværk.

Søndag den 29. september kl. 15-17 i Hillerød Bibliotek, Bakkegade 23, Hillerød.

I Frederikssund er udstillingen desuden åben i bibliotekets sædvanlige åbningstider indtil 14.9.

Pjecen fås gratis på alle landets biblioteker. Hvis man har brug for flere til en gruppe, kan man tale med biblioteket om det. Skolebiblioteker kan købe dem på Bibliotekcentralen i Ballerup. Pris for 25 stk. 92,- kr., 100 stk. 257,60 kr. »Børn, bøger og kristendom« er udarbejdet af børnebibliotekar Gunhild Lindstrøm.

Unge katolikker fra Århus til Taizé

I tiden 31. marts til den 8. april var otte unge katolikker fra Århus i Taizé, Frankrig. Vi startede palmesøndag morgen med en messe kl. 8 i Århus. Derefter kørte vi til Tyskland, hvor vi boede i en hytte i tre dage. Hytten lå i en lille by, der hedder Cassel. Onsdag gik turen så igennem Tyskland, Luxembourg og Frankrig til Taizé, som ligger ca. 100 km nord for Lyon. Taizé er en meget lille by, hvor der er nogle brødre fra forskellige dele af verden. De forsøger at lave et økumenisk fællesskab, hovedsageligt for unge. Gennem hele året er man velkommen til at besøge brødrene. Dog er der flest besøgende ved højtidene.

I påsken i år var der mange tusinde unge fra forskellige dele af verden. Taizé er en kæmpe stor lejr, hvor man mødes og er sammen i troen på Gud. I løbet af dagen kan man

deltage i grupper, der er delt op efter sprog og alder. Desuden er der korprøver og selvfølgelig messer.

Desværre er der nogle lidt negative ting. F.eks. snakkede vi i gruppen om, at vi syntes det hele var for sydeuropæisk præget. Det kunne være svært at følge med i, hvad der skete rundt omkring, når man hverken kunne spansk eller fransk. Det er måske svært at undgå, når flertallet er fra Sydeuropa, men der kunne nu godt have været noget mere på engelsk.

Men alt i alt var det nogle dejlige, lidt primitive dage, og vi tror bestemt ikke det var sidste gang vi var i Taizé.

Randi, Iben og Sandra Hinge, Anne-Marie Kansy, Pia og Bettina Bøencke Sørensen, Johnny Rønved og Gustav Johannessen

Ny bog om kærlighedens vilkår

Med kærlighed og samliv er der tale om et emne, som har stået i brændpunktet for kirkens etiske overvejelser, fordi vort forhold til hinanden står i brændpunktet for den menneskelige tilværelse. Normer og regler opstår i bestemte situationer, der er svar på spørgsmål. Som *Erwin Bischofberger* sagde på etikkonferencen i Århus: Sommetider bygger vi etiske systemer og normer som store, flotte huse - til andre tider må vi nøjes med beduintelte. Men telte er mere mobile og kan tages med ind i en fremtid, som stiller nye spørgsmål.

Den foreliggende bog er en kombination af bibelstudier og overvejelser over aktuelle situationer. Ægteskabets vilkår i dag diskuteres i et interview af

John Nichol森 og Britta Lissner; det moderne frisind og det moderne tyranni beskrives af *Lis Thorbjørnsen*.

Leslie Dorn SJ er forfatter til en artikel om cølibat som alternativ livsform, og *Frederik Hjerrild* vover at beskrive frygtløsheden, som har sit udspring i medlemsskabet af »Guds familie«.

Elleve forfattere har på en spændende måde turde give sig i kast med beskrivelse og nytænkning omkring samliv i dag.

Har jeg ikke KÆRLIGHED: Samliv. Samspil. Selvforsståelse. Bogen kan bestilles på Det økumeniske Center, Kløvermarksvej 4, 8200 Århus N, tlf. (06) 16 26 55. Pris 40 kr. 10 stk. til studiekreds o.a. 300 kr.

Eva Nordentoft

Moder Teresa 75 år

Den 27. august fyldte Moder Teresa 75 år. Den verdenskendte ordenssøster blev født i et katolsk miljø af albanske forældre i 1910, og som 18-årig indtrådte hun i Loretoordenen, der beskæftigede sig med undervisningsvirksomhed i den indiske delstat Bengalen. I 1950 oprettede hun en ny orden »Kærlighedens missionærer«, som i dag er virksom i 63 lande og rummer 2000 søstre og 400 brødre foruden talrige medarbejderorganisationer.

Hendes huse og centre er især oprettet i de fattiges områder. »Kærlighedens missionærer« er den orden, der er vokset kraftigst i vor tid. Den har især tiltrukket unge indere, men også unge fra »den gamle katolske verden« og den 3. verden i øvrigt.

I flere kommunistiske

Radio-nyt

I en udsendelse med kompositioner af *Rued Langgaard* kan vi onsdag den 4. september, kl. 13.30 på alle tre radioprogrammer høre organist *Knud-Erik Kengen* spille Toccata, A-dur efter originaludgaven fra 1912.

I en to timers koncerttransmission på program 2 fra Jesuskirken i København fredag den 6. september, kl. 20 synger *Radiokammerkoret* under ledelse af *Per Enevold* »Improperia per voci« fra 1961 af *Bernhard Lewkovich*. På programmet i øvrigt står bl.a. *Durufle's* motetter over gregorianske temaer, *Messian's* l'Ascension og *Poulenc's* messe i G-dur. Ved orglet sidder domorganist *Niels Henrik Nielsen*.

John S. Lundorf

Erling Brodersen fylder 50 år

Søndag den 15. september 1985 fylder vor sognepræst, pastor dr. theol. *Erling Brodersen*, 50 år.

Han er født i 1935 i Odense og konverterede som 19-årig i 1954. Efter de teologiske studier ved universiteterne i København og Wien, som blev afsluttet i 1968, skrev han teologisk doktordisputats på Catholic University of America i Washington D.C. Fra 1972 underviste Erling Brodersen som adjunkt på Efterslægtsselskabets Skole i København i fagene religion, latin og oldtidskundskab.

Pinseldag 1981 blev han præsteviet i Skt. Ansgars Kirke i København. Efter et år som præst i Ringsted blev han sognepræst i Haderslev. Det var ikke en let opgave for ham at overtage vor menighed. Men ved hans initiativ, energiske indsats og udleggelse af Guds ord ved alle lejligheder er det lykkedes at skabe værdige indre og ydre rammer for den katolske kirke i Haderslev.

Under de forløbne tre

års tjeneste ved kirken har Erling Brodersen virket til stor velsignelse for os alle. Levende og højtidelige gudstjenester sætter han i centrum. Blandt andet har hans udprægede sprogkundskaber bragt mange mennesker til vor kirke. Vi har mange besøg fra udlandet, især tyske kirkegæster. Disse glæder sig sammen med os over opblomstringen af menigheden.

Pastor Brodersen er blevet en kendt, velanset og agtet person i Haderslev. Gennem ham har den katolske kirke vakt opmærksomhed, og der er knyttet mange værdifulde kontakter til byen.

Menigheden er meget glad for pastor Erling Brodersen, og vi har så meget at takke ham for.

Hjertelig til lykke og en række gode år ønsker vi ham. Måtte Guds velsignelse hvile over hans gerning, så vi fremtidigt kan opbygge en endnu mere levende menighed med åbenhed for mange andre.

Menighedsrådet

Salg af plader og bøger for 30.000 kr.

Salg af gamle bøger og grammofonplader har indbragt 30.000 kr. til dækning af et underskud på 150.000 kr. for restaurering af Skt. Albani Kirke i Odense. I 56 timer har medlemmer fra menigheden solgt bøger og plader, som man forud havde brugt 3 måneder til at indsamle. I alt 5000 bøger stod der på hylderne, da

man begyndte, og de fleste var væk, da man sluttede.

Det er Den franciscanske Lægorden og Skt. Albani Klub fra Odense, som har været igangsættende for dette store projekt. Salget foregik hver dag fra tirsdag den 23. juli til søndag den 28. juli i udstillingssalen i Centralbiblioteket, som ligger nær Skt. Albani Kirke.

Møder og arrangementer

Kristne børnebøger

Børnebibliotekar Gunhild Lindstrøm taler i radioens P1 den 28. august kl. 20.30 om kristne børnebøger. Det sker i udsendelsen »Kirken i bevægelse«. (Se i øvrigt side 13).

Vejledning til bøn

Fra den 13. september og fremefter afholdes hver fredag aften kl. 19-20 møde hos Skt. Joseph Søstrene, Vesterbrogade 28, 1. sal th., København, med vejledning til daglig betragtning, med bøn under fire former og tidebøn. Tilmelding tlf. 21 36 49.

August Ziggelaar SJ

Skt. Ansgar Kirke i København

Religionsundervisning for skoleelever begynder igen onsdag den 18. september og vil være hver onsdag kl. 16 til 17.30. Ligesom sidste år vil der være tre hold.

5-8 årige - forberedelse til den første hellige kommunion. 9-12 årige. 12-13 årige.

Undervisningen til trosbekræftelse og firmelse har gennem de senere år været adskilt. Nu vil vi ligesom i mange andre sogne samle den. Undervisningen vil foregå hver anden lørdag formiddag kl. 10 til 12. Vi begynder lørdag den 28. september.

Ved højmessens pinsedag den 18. maj vil biskoppen meddele firmelsens sakramente, og i den sammenhæng får vi så trosbekræftelsen.

Børnenes hellige kommunion bliver som sædvanlig første søndag efter påske, altså den 6. april 1986.

Kirkens kontor tager imod tilmelding på tlf. 13 37 62.

I uge 44, dvs. i slutningen af oktober måned, udkommer på Ansgarstiftelsens Forlag

Katolsk Lommebog '86

Lommebogen indeholder Arskalender, Liturgisk Kalender og Katolsk Vejviser for bispedømmet København.

Prisen bliver kr. 46.-.

Lommebogen kan bestilles allerede nu på Ansgarstiftelsens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V., tlf. 01-24 12 10.

Sommermarked i Skt. Antoni Kirke

i Brønshøj søndag d. 8. september 1985. Sommermarkedet åbner kl. 9.00, og der er rytmisk messe kl. 10.30. Kroen har lækkert smørbrød, kaffe og kager. Der er loppetov, tombola, salgsbod m.m.
Skt. Antoni Kirke og menighedslokaler er stedet, hvor katolikker fra hele København og omegn mødes og hygger sig.
Frederikssundsvej 225. Bus 5 - 7 - 8 kører lige til døren.

Katolsk Arbejderaktion

afholder sin 51. retræte d. 5. og 6. oktober 1985 på Magleås.

Retrætens emner er: Evangelierne - fup eller fakta.
Retræteleder: pater Joh. Umans, S.M.M.
Pris 250 kr. Der er mulighed for halv eller hel friplads.

Tilmelding til George Bune Andersen, Ved Klosteret 4, 1. tv., 2100 København Ø, tlf. 01-29 51 10 ml. kl. 17.00 og 19.00.

Alle, der vil hjælpe os med vort apostolat er velkommen.

Er Gud død? - Er Jesus rød? var et emne i TV, hvor der blev gjort op med gudsbegrebet. Teologer verden over sætter spørgsmålstegn ved snart sagt alle de gængse trossandheder og skaber større forvirring end afklaring med deres håbløse diskussioner. Evangeliernes troværdighed er sat på en hård prøve, derfor har vi bedt pater Joh. Umans, der både er progressiv og ortodoks, hjælpe os med at få sat begreberne på plads.

Vel mødt på KA's 51. retræte.

George Bune Andersen

DUK Kalender

Skoleweekend den 13.-15.9. 85 på Ømborgen. For alle katolske elever i 6. klasse. Der er udsendt indbydelse til de katolske skoler. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 30.8. 85.

Ledertræning den 27.-29.9. 85 på Ømborgen. Tema: »At være sig selv«. Alder: 14 år og opefter. Pris 100,00 kr. og 90,00 (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 13.9. 85.

Troslerækursus den 14.-20.10. 85 på Ømborgen. For alle jer, der er blevet konfirmeret/firmit i foråret 1985. Tema: »Venskaber«. Alder: 14-16 år. Pris 350,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 13.9. 85.

Juniorweekend den 15.-17.11. 85 på Ømborgen. For 14-18 årige. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 1.11. 85.

Medarbejderledertræning den 29.11.-1.12. 85 på Bissrup. For HB, sekretariat, DUK-udvalg, DUK-repræsentanter og DUK-redaktioner.
Ledertræningen er gratis og alle rejseudgifter refunderes (DSB 2.kl.).
Tilmeldingsfrist den 15.11.85.

P.S.I Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer.
Pris 90,00 kr., dog 150,00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90,00 (150,00) refunderes ved deltagelse i fællesrejsen.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: _____

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Menighed: _____

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Det sker på Magleås

Mandag den 28. til lørdag den 31.8.
Assumptionsordenen holder internationalt, økumenisk møde.

Mandag den 2.9.
Eftermiddagsudflugt for ældre i Roskilde menighed.

Lørdag den 7.9.
Industriministeriet holder én-dagsmøde.

Katolsk social aktion

indbyder til
messe for de arbejdsløse

v/pastor Kaere Osorio

Herefter oplæg og debat.

Robert Grunov, Folkebevægelsen mod Arbejdsløshed vil indlede:

Kan vi gøre noget? og hvad?

Tirsdag den 10. sept. kl. 19.00 Dalgas Boulevard 70, 4. sal th.

Mødeleder: Per Wedell Topp KSA.

Alle er velkomne!

Kursus i kristen meditation

Pastoralenheden i Herning, Horsens, Vejle og Silkeborg indbyder til kursus i kristen meditation på Ømborgen fredag den 11. oktober 1985 kl. 17.00 til søndag den 13. oktober 1985 kl. 15.30.

Emne: Kristen meditation set i relation til de østlige religioner.

Leder: Grethe Livbjerg.

Præst: Willem Wuys O. præm.

Pris kr. 295.- alt incl. Tilskud kan søges hos Ungdomssekretariatet, St. Kjeldsgade 3, 2100 Kbh. Ø.

Tilmelding senest 1. oktober d.å. ved indbetaling af kr. 50.- i depositum til:

Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg.
Esther Jensen, Langgade 26, Fjølstervang, 6933 Kibæk.

Hanne Wegner, Enghavevej 24, 7100 Vejle.
Benny Blumensaat, Sundbakken 13, 8700 Horsens.

Jesus er vejen - vejen til Jesus

I 1983-84-85 afholdtes en foredragsrække over grundlæggende sandheder i kristenlivet og dets praksis. Gruppens ledere tilbyder denne gang et seminar, d.v.s. et åndeligt træningskursus: »Fornyelse i Helligånden«. Det vil hjælpe dig til at opdage den rigdom, Gud ønsker at skænke dig og gøre det muligt for dig at opnå dybere livsfællesskab med Gud.

Seminarieret strækker sig over 9 aftener med følgende emner:

søndag d. 20. okt. og søndag d. 3. nov.,

Indledning og Vejledning.

søndag d. 17. nov., Guds kærlighed

søndag d. 1. dec., Frelsen

søndag d. 15. dec., Det nye liv

søndag d. 19. jan., Modtagelse af Guds gaver

søndag d. 2. feb., Fornyelse i Helligånden

søndag d. 16. feb., Vækst

søndag d. 2. marts, Forvandling i Kristus.

Tilmelding er nødvendig. Den foretages på de to første mødeaftener ved køb af seminarhæftet (pris: 20 kr.)

Mødested: Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej.

Mødetid: Kl. 19.30 præcis til kl. ca. 21.30.

Alle er hjertelig velkomne
(på arrangørernes vegne)
L.A. Dorn S.J.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret her åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Frimærker sælges

Caritas Danmark sælger igen ud af sine frimærker. 2 stemplede Danmark samlinger med henholdsvis omkring 700 og 670 forsk. (AFA 2000 kr. og 1800 kr.) sælges. Førstnævnte for 400 kr. og den anden for 360 kr. Dybbøl-mærkerne i postfrisk 10-blokke sælges for 600 kr.
Henvendelse Kluge, »katolsk orientering«, 01-21 14 44 mellem kl. 9 og 16.

Bolig søges

Dansk/fransk katolsk ægtepar u. børn søger snarest muligt et sted at bo i Københavnsområdet. Husleje max. 1500-2000 kr. pr. md. Hørv. 01-50 81 45, bedst aften.

Niels Steensens kalender

I anledning af Niels Steensens 300-års dødsdag udgiver bispedømmerne Osnabrück, Hildesheim, København, Münster og Paderborn en kalender for året 1986 på tysk og på dansk til minde om Niels Steensens liv og virke i Tyskland, Italien og Danmark. Kalenderen fremstiller i korte, overskuelige kapitler Niels Stensen som videnskabsmand og som biskop. Den er forsynet med smukke både sort/hvide- og farvebilleder fra de mange steder og byer, Niels Stensen virkede i. Samtidig tjener den som liturgisk kalender. Pris: Kr. 56.00 i.m.

Kalenderen udkommer på Niels Steensens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V. Tlf. 01-24 48 08 og kan rekvireres direkte fra forlaget eller købes i enhver dansk boghandel.

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.
Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.
Giro 04 04 39 79.

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

LØGUM KLOSTER HØJSKOLE

Forstanderpar: Rita og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

Annoncepriser

Tekstsannonce pr. mm. kr. 3.50
Rubrikannoncer pr. mm. .... kr. 2.50

A.B.C. blomster

Vestergade 20
4850 Stubbekøbing
Telefon 03-84 16 59
Deres garanti for friske varer!

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(iilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Aut.
el-installatør

EL MOGENS
LARSEN

Rumshøjvej 31e 0200 København Ø 03253002331

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Biskop om pave-embedet

Fortsat fra forsiden sagde biskop Lohse og imødegik med disse ord den opfattelse, at Johannes Paul II skulle være særligt »uegnet« til den økumeniske dialog.

Denne pave siger sin mening rent ud og opfylder dermed en vigtig forudsætning for gode samtaler. Desuden fortjener han alle lutheraneres respekt, sagde Lohse videre. Et bevis herfor gav paven, da han ved afslutningen af mindefesterne for Luther bad sammen med de til-

stedeværende protestanter i den romerske Kristuskirke og prædikede Guds ord for dem.

Mange familier i Tyskland er dybt skuffede over de økumeniske samtalers langsomme fremskridt, fortsatte biskop Lohse. Andre er derimod bange for at gå hurtigere, »fordi de er bange for, at vi bliver alt for katolske«. Trods alle vanskeligheder kan man dog regne med, at de to kirker fremover vil nærme sig mere og mere til hinanden.

Protestantisk paramilitær gruppe i Nordirland i demonstrations-optog. Foto: KNA.

Kardinal König præsident for Pax Christi international

Brugge (KIPA) - Kardinal Franz König af Wien er blevet valgt til præsident for »Pax Christi« af denne verdensomspændende katolske fredsbevægelses generalråd, der for nylig holdt møde i Brugge. Til vicepræsident valgtes biskop Hubertus Ernst af Breda, og den brasilianske kardinal Paulo Evaristo Arns blev valgt ind i bestyrelsen.

I en første udtalelse erklærede kardinal König, at for »Pax Christi« drejer det sig om det selvstændige fredsarbejde, der tager sit udgangspunkt i evangeliets fredsbudskab: »Dette

kristne fredsarbejde er ikke iøjnefaldende; det består i et udholdende arbejde for forsoning, for nedbrydning af bestemte forestillinger om fjenderne og i en indsats for menneskerettigheder og retfærdighed«. Til dette arbejde hører efter kardinalens mening både en nøjagtig undersøgelse af situationen, bøn for freden og desuden forsøg på at påvirke magthavernes holdning gennem den offentlige mening.

Den internationale fredsbevægelse »Pax Christi« opstod efter Den anden Verdenskrig på ini-

tativ af den franske biskop Theas for at få tyskere og franskmænd til at nå til gensidig forståelse.

Under krigen havde biskop Theas i en tysk koncentrationslejr holdt betragtninger for sine medfanger over Det nye

Testamente. De andre fanger var imidlertid oprørte over, at de som kristne var forpligtede til at tilgive også nazisterne. Ud fra denne oplevelse udviklede biskop Theas tanken om »Pax Christi«, der bygger på kravet om, at kristne skal elske også deres fjender.

I dag koncentrerer »Pax Christi« aktiviteter sig om Den tredje Verden og om Nord-Syd-problematikken.

Ligeberettigelse som Vatikanet opfatter dette

Nairobi (KIPA) - Vatikanet mener, at forudsætningen for kvindens ligeberettigelse er, at stat og samfund støtter familielivet og sætter mor og barn i højsædet igen.

Biskop Paul Cordes, talsmand for Vatikanets repræsentation ved kvindekonferencen i Nairobi, betonede på konferencen, at sociale og økonomiske forholdsregler ikke er nok til at opnå dette. Han nægter at betragte kvinden som et tandhjul i en produktionsmaskine, eller som en nødvendig brik i forbrugersamfundets spil. Kirken bør først og fremmest beskytte mennesket imod diskriminering på grund af køn, race og andre naturbetingede eller samfundsmæssige faktorer.

Biskoppen understreger, at enhver kvinde har ret til at blive beskyttet mod samfundets og statens indblanding, hvis den tillader abort, og på den

måde tilsidesætter kvindens og fosterets rettigheder.

Kvindens arbejde bør tilpasses familielivets rytme. Hendes arbejde i erhvervslivet bør ikke hindre, og slet ikke udelukke, at hun kan udføre sine pligter i hjemmet. Man bør undersøge, hvordan familiens eksistens kan sikres, hvis moderen må opgive sit erhvervsarbejde på grund af de krav, familien stiller.

Kvindens frigørelse er ikke ensbetydende med, at hun opgiver kvindelighed, ægteskab og børn. Man skal tværtimod få samfundet til at forstå, at der findes værdier, som ikke kan måles i penge, men som netop står for noget varigt og fredfyldt. Der er opnået en del i de sidste ti år, kvindens ti-år. Men til syvende og sidst må det være kvinderne selv, der skal bestemme målsætningen og den vej, de vil gå.

Kardinal Hume om Nordirland

London (KIPA) - Kardinal Basil Hume, ærkebiskop af Westminster og formand for Englands og Wales katolske bispekonference, gør regeringen i London ansvarlig for en stor del af de problemer, der er en belastning for trosverdenen i Nordirland. »Nordirland hører bestemt ikke til de sager, som den nuværende regering lægger vægt på. London behandler denne provins dårligt, for ikke at sige skandaløst«, har kardinalen for nylig udtalt.

Politisk opgør over religiøse grøfter

Efter Humes opfattelse burde problemet Nordirland placeres meget højere på den politiske dagsorden. Da han blev spurgt, hvad der efter hans mening var årsag til konflikten, svarede han, at mens det i det 16. og 17. århundrede havde drejet sig om en religionskrig, så måtte man nu tale om et rent politisk opgør. »På den anden side er de politiske grøfter dog de samme som de konfessionelle, og derved bliver religiøse motiver fra begge sider udnyttede til politiske formål«, betonede kardinalen og tilføjede: »Efter min opfattelse har IRA overhovedet ikke no-

gen som helst religiøs baggrund«.

»Diskriminationen er aftaget meget, men den protestantiske ledelse anerkender endnu ikke i tilstrækkelig grad den katolske befolknings legitime rettigheder«, betonede kardinal Hume og tilføjede, at man derfor burde søge en politisk løsning, hvor man tog hensyn til alle befolkningsgruppers »legitime rettigheder«.

På spørgsmålet om, hvilken rolle kirkerne spiller i Nordirland, svarede han, at det er ikke deres opgave at finde løsningerne. Kirkerne forsøger imidlertid at »forsone de to religionssamfund med hinanden«. Skønt kirkerne selv er dybt indblandet i konflikten, mener Hume dog, at den økumeniske bevægelse er stærkere i Nordirland end noget andet sted i verden. Alligevel vil det vare længe, før provinsen Ulster bliver et fredeligt område.

»Hvis jeg kendte til en fredelig løsning, ville jeg sige det og omsætte den i praksis, men ingen har for øjeblikket noget svar på rede hånd«, sagde kardinal Hume med resignation. Man må dog forsøge med alle midler at få standset den nuværende vold.

Giftede katolske præster afholder synode

Paris (KIPA) - De 80.000 giftede katolske præster, hvoraf der alene i Frankrig findes 8.000, har besluttet at afholde en synode i Rom 25.-31. august. Det bliver som en delegeretforsamling. I Ariccia syd for Rom vil 200 giftede præster med deres koner mødes med sympatisører, heriblandt en del ugiftede præster.

På dagsordenen for synoden står der drøftelse af de giftede præsters grundlæggende problemer. De betegner sig selv som »kirkens loyale og troende tjenere«. Man vil på synoden også drøfte afskaffelsen af cølibatet, der siden

1139 har været en lov og en forpligtelse for katolske præster af den latinske ritus. For de delegerede - og dermed for alle giftede præster - er præstetjenesten og ægteskabet absolut forenelige.

I 1983, da de giftede katolske præster afholdt deres første synode, der ligeledes fandt sted i Rom, rettede de et budskab til pave Johannes Paul II, hvori de bad ham om at give dem tilladelse til igen at udøve præstegerningen og læse messe. De mødtes dengang ved apostlen Peters grav, fordi Peter er »kirkens første giftede præst«.

Gorbatjov svarer franciskanerne

Assisi (KIPA) - Michael Gorbatjov har sendt et takkebrev til franciskanernes internationale fredscenter i Assisi, som har lykønsket ham med udnævnelsen til generalsekretær. »Jeg takker Dem for, at De ønsker det sovjetiske folk fred og lykke. Mange af de tanker, De udtrykker, er i overensstemmelse med de ideer, som er grundlæggende for Sovjetunionens internationale aktiviteter«.

Gorbatjov fortsætter, at det er Sovjetunionens endelige mål, at befri verden for kernekrigens farer. Dette mål må nås, til trods for alle forskelligheder i verdensanskuelser og politiske opfattelser.

Franciskanerne opfordrede Gorbatjov til at møde Ronald Reagan i Assisi; men selv om et sådant møde ikke kom i stand, bestod indbydelsen til Assisis fredscenter.

Omkring jul 1984 havde to patres fra fredscentret begivet sig på en fredsmission for at få supermagterne til at genoptage nedrustningsforhandlingerne. De blev modtaget både i Det Hvide Hus og i Kreml.

Næste nummer udkommer den 11. sept.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonseafdeling: Vesterbrogade 28, 3., DK-1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Giro: 6-00 14 71. Anevarsiftelsen, katolsk orientering, Bredgade 69 A, 1280 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szajin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Praem. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husstande i Danmark 120 mm og jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i åvrigt 100 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Kirken i Afrika, side 2
 Niels Stensen, side 5
 Religionsundervisning, side 6-7
 Kvindelige ministranter, side 8
 Ungdomssiden, side 9

katolsk orientering

Status over koncilets resultater efter 20 år

Spørgekatalog til verdens biskopper

Rom (KIPA) – En ting er at få en karismatisk idé, noget helt andet er at omsætte den i praksis til en dagsorden med konkrete arbejdsforløb.

Pave Johannes Paul II's overraskende meddelelse om 20 år efter Det andet Vatikankoncil – fra 25. november til 8. december i år – at gøre status over, hvad der kom ud af konciliet, har beredt med-

arbejderne i Vatikanets kontorer ikke så lidt hovedbrud.

Hvordan kan man i løbet af ikke engang 14 arbejdsdage blot tilnærmelsesvis vurdere konciliet med dets 16 dokumenter, foretage et kritisk tilbagemæk og eventuelt drøfte nye impulser og fremtidsperspektiver?

Samtidig med, at man i Vatikanets forskellige afdelinger har ført alle mulige konferencer og samtaler om den ekstraordinære synode, som der stilles store – måske alt for store – forventninger til, har de enkelte bispekonferencer fået tilsendt et spørgekatalog med 13 punkter. Formændene for alle bispekonferencerne – ud over dem er der indtil nu ikke udnævnt yderligere synodedeltagere – skal inden begyndelsen af september besvare alle 13 spørgsmål. Resultaterne skal så ordnes i Rom, sammenfattes og muligvis, hvis tiden tillader det, udmøntes i et arbejdsrapport.

Hovedspørgsmål og emner

Deltagerne skal oplyse om, hvilke forholdsregler, der er taget i deres lande »for at gøre konciliet

kendt, for at få det modtaget og omsat i praksis«. Endvidere skal de nævne, hvilke fordele konciliet har medført for »kirkens konkrete liv« og samtidig meddele, om der »måske har indsneget sig enkelte vildfarelser og misbrug i tolkningen og anvendelsen af Det andet Vatikankoncils dokumenter. Grundene hertil skal oplyses og hvilke modforholdsregler, der er iværksat.

Er konciliet blevet forstået?

Endelig ønsker synodsekretariatet at få at vide, hvilke vanskeligheder, der er dukket op for virkeliggørelsen af koncilets tanker, og hvad der bør gøres på den ekstraordinære bispesynode for at nå nye mål efter koncilets ånd og bogstav?

Fortsætter på bagsiden

Nordisk katolikdag 1986 i Lübeck

Lübeck (KNA) – Den 22. og 23. august 1986 finder en nordisk katolikdag sted i Lübeck i anledning af Niels Steensens 300 års dødsdag. Katolikker fra Skandinavien, Mecklenburg og bispedømmet Hildesheim og Osnabrück indbydes.

Monsignore *Heinz-Joachim Justus* fra Hamburg, leder af forberedelseskommissionen meddeler, at et ungdomsmøde for Skandinavien, Hamborg og Slesvig-Holsten planlægges. Lørdag den 23. august holdes en festlig højmesse og talrige enkeltforanstaltninger. Søndag den 24. indbydes de skandinaviske gæster til deres venskabsmenigheder.

Under indvielsen af den nye skolefløj i Esbjerg overrakte forhenværende elever smukke krucifikser til nuværende elever. Hvert klasserum fik sit nye krucifiks. Pastor Lars Messerschmidt foretog indvielsen. Læs mere om den store dag på side 3.

For en afrikansk kirke

(KIPA) - Lokalkirkerne i Afrika skal både være afrikanske og kristne i deres væsen. Dette erklærede Johannes Paul II næsten allevegne i de syv lande, han besøgte i Afrika. Det lyder nemt, men det er det ikke. Det er en af den afrikanske kirkes største udfordringer. Kan en kirke være autentisk afrikansk uden at forråde kristendommen? Opgaven er uoverskuelig. Den svarer til den apostlen Paulus påtog sig, da han i det første århundrede grundlagde kristne menigheder i Lilleasien.

Afrikansk kirke med eget ansigt

De områder, som står specielt i søgelyset, er messens liturgi og ægteskabet. Men diskussionen angår faktisk hele det religiøse liv. Hvad navn skal vi give Gud? Et udenlandsk, eller et, der svarer til afrikansk tradition? Hvad slags dåbsnavne skal der bruges? Navne fra det gamle testamente, traditionelle afrikanske navne, eller kristne helgeners navne? Hvordan skal et kristent fællesskab op-

bygges? Som et europæisk sogn? Som en latinamerikansk basismenighed, eller som et traditionelt afrikansk broderskab? Dette er kun et udvalg af de spørgsmål, der brænder på.

Tre uløste problemer

Man forenkler spørgsmålet om afrikansk liturgi, hvis man mener, det kun drejer sig om, om man må danse under messen. Religiøs dans findes ikke kun i Afrika. Man har den på alle kontinenter. Mere vigtigt er spørgsmålet om man i stedet for Det gamle Testamente kan eller skal læse afrikanske tekster, om Afrika er ved at

erstatte Davids salmer med 150 afrikanske salmer.

Spørgsmålet om afrikansk eller kristent ægteskab er så vanskeligt, fordi det står overfor tre uløste problemer.

Det traditionelle giftermål afvises af mange afrikanere, fordi de vil føre et moderne liv.

Polygami er utålelig for kvinder, der har studeret menneskerettighederne.

Det kristne ægteskab har tabt terræn i Vesten.

Spørgsmålet er, om de afrikanske biskopper snart kan tilbyde mere end kun teorier. Problemet er kendt, men løsningen mangler.

Det passer ikke

Tillæg om indvandrere i dette nummer

Vi møder dagligt påstande om og fordomme mod vore indvandrere.

Som katolske kristne er vi på særlig måde forpligtede til at se vor næste i det voksende antal udlændinge, der som flygtninge eller gæstearbejdere eller

på anden måde er kommet her til landet.

Det er derfor godt, at »katolsk orientering« vil lade teksten til pjecen »Det passer ikke« komme ud til alle katolikker i Danmark.

Hans L. Martensen

Ærkebiskop Helder Camara besøgte Danmark og prædikede ved en økumenisk gudstjeneste i Trinitatis Kirke i København torsdag den 12. september kl. 20.

Kapucinerne åbner ordenshus i Sverige

(KIPA) – Om kort tid åbner kapucinerne et ordenshus i Sverige. Det er resultatet efter det sidste besøg af kapucinerordenens generalöverste, pater *Pacificus Didycz* i Stockholm. Grundlæggelsen i Sverige er overdraget den polske provincial, pater *Casimir Synowczyk*.

Biskop Brandenburg glæder sig over kapucinerens beslutning og overdrager dem den nordøstlige

del af Stockholm til deres sjælesorg.

Ud af 8 mio. indbyggere i Sverige er 193.000 katolikker, heraf et betydeligt antal indvandrere. Katolikkerne betjenes af 88 gejstlige heraf 55 ordensfolk. Der er seks diakoner, syv ordensbrødre og 247 ordenssøstre. Indtil nu har der kun været tre ordenssamfund i bispedømmet, nemlig jesuitter, franciskanere og oblatfædre.

Fra pavens Afrika-rejse i august i år. Overalt kunne man se afrikanere iklædt stoffer med aftryk af Johannes Paul II's billede. Foto: KNA.

Kristendommen og det sorte kontinent

Gab mellem afrikansk og europæisk ægteskabsforståelse - spirer til en særlig afrikansk-katolsk teologi?

Brussel (KIPA) – Paven var i Afrika for tredje gang. Inden for fem år har han personligt lært kirken i 14 afrikanske stater at kende; tre af dem havde han allerede besøgt i 1980: Elfenbenskysten, Zaire og Kenya.

Libyens præsident *Muammar el-Gaddafi* udtalte ved sit besøg i Ruanda og Burundi, at han anså det for muslimernes pligt at dræbe *Sésé-Seko Mobuto*, Zaires statsoverhovede, og styrte landets regering. *Gaddafi* skjuler ikke, at hans fjende nr. 1 er den amerikanske imperialisme, zionismen og de afrikanske stater, som er amerikanernes kunder eller venner, og jøderne.

Kristendom er fjendens religion

Religionen spiller selvfølgelig også en rolle for *Gaddafi*. I foråret erklærede han i Kigali, at islam er Afrikas religion; kristendommen er fjendernes religion. Fjenderne er kolonialismens franske, belgiske, tyske og amerikanske agenter, og desuden jøderne.

I de fleste lande, som paven har besøgt i august, kan befolkningen deles op

i tre store religiøse grupper: tilhængerne af de traditionelle afrikanske religioner, de kristne og muslimerne. Man må ikke opfatte *Johannes Paul II*s rejse til Afrika som simpel propaganda og svar på den islamiske offensiv. En sådan fortolkning ville være uretfærdig. Man må skelne mellem selve troens realitet og de magtkrav, som forskellige trosretningers repræsentanter stiller.

Vestlige specialister hævder, at islam i dag er gennemsyret af dynamiske, såvel tolerante som aggressive strømninger, der drager verdensgoderne uretfærdige fordeling i tvivl. Det er derfor bydende nødvendigt, at sætte en dialog i gang mellem kristne og muslimer. Hvis kristendommen virkelig ønsker at tjene afrikanerne, må den ganske selvfølgelig have rod i den lokale kultur.

En præst fra Zaire, *Bimwenyi Kweshi*, som har forfattet en vigtig tese om den negro-afrikanske teologi, mener, at de teorier, som beskriver kristendommens rodfæstethed i Afrika som »tilpasning«, »afrikanisering«, »teologiske indrømmelser«, er util-

strækkelige. De er blot et afkog af den almindelige snak om moderkirken i modsætning til de nødlidende kirker. *Kweshi* – som er sekretær for den zairske bispekonference – mener, at den oprindelige afrikanske kultur absolut er i stand til at være rammen om en nytænkning på ethvert plan for hele den kristne tro.

Problemet om kristendommens inkulturation i Afrika diskuteres ofte af teologer og afrikanske biskopper. Messens zairske liturgi var således på dagsordenen under bispekonferencen, som fornylig fandt sted i Kinshasa. Det var ægteskabet og familien også.

Ægteskab udvikles i etapper

I Yaounde, Cameroun, har kardinal *Malula*, ærkebiskop af Kinshasa i april 1984 under den første kongres med europæiske og afrikanske teologer opkastet en del teologiske og pastorale spørgsmål med hensyn til ægteskabsakramentets praksis i Afrika. Han understregede især, i hvor høj grad det afrikanske ægteskab var en personlig og samtidig fælles

handling, som fuldbyrdes i etaper – både i tid og sted.

Den vestlige, kristne ægteskabsidé er et alvorligt problem for afrikanerne. De afviser, at man identificerer de første etaper af det afrikanske ægteskab med et »ægteskab på prøve«, som fordømmes; eller at man sidestiller den lokalt almindelige form

for ægteskab med et konkubinats. De kan heller ikke helt acceptere den idé, at ægteskabets uopløselighed betinges af et enkelt fuldbyrdet samleje.

Den kristne teologi i Afrika udvikler sig midt i denne inkulturationsproblematik. I 1983 holdt ærkebiskop af Lumumbashi, *Kakanga*, et opsigtsvækkende foredrag for paven om det kristne fællesskab som teologiens tema. Teologer og præster er i hvert fald klare over, at dette problem ikke bare er et kulturelt problem. Det vedkommer også kirkens opbygning i dens enhed og mangfoldighed.

Et pan-afrikansk koncil på trapperne?

Inkulturationens problem er tæt sammenknyttet med ønsket om et specielt koncil for den katolske kirke i Afrika. I Abidjan på Elfenbenskysten holdtes i september 1977 et arbejdsrådgivning med temaet »sort kultur og katolsk kirke«. Der fremkom forslaget, at man skulle indkalde til et pan-afrikansk koncil eller en synode, som ville give kontinentets samlede katolske kirke mulighed for at bekende sig til den afrikanske tradition og samtidigt intensivt realisere den kristne tro. Det var kardinal *Malulas* ord. Projektet understøttedes af en række internationalt kendte navne, fremfor alt den franske teolog *Yves Congar*, samt talrige andre fra de øvrige verdensdele.

Den romerske kurie forholdt sig temmelig reserveret. Man var bange for, at en sådan sammenkomst ville medføre uacceptable krav med hensyn til liturgi, cølibat etc. eller

også, at den afrikanske kirke ville komme under vestlig, ikke-romersk indflydelse.

Afrikansk katolsk synode

Under pavebesøget i maj 1980 i Zaire fremkom monsignore *Kaseba*, præsident for bispekonferencen, igen med ideen over for Johannes Paul II. I 1983 udtalte kardinal *Malula* det samme ønske i en tale til paven. Denne reagerede ikke umiddelbart derpå; men nogle dage senere talte han ved et møde med en gruppe biskopper fra Zaire om en »nødvendig koncentreret aktion under en eller anden form til undersøgelse af de religiøse problemer, som vedkommer hele kontinentet«.

Ideen om en afrikansk katolsk synode vokser og får større og større betydning. I juli 1984 blev den taget op ved et symposium af Afrikas bispekonferencer, den synes mere og mere at skulle tage form af en bispesynode for det afrikanske kontinent. Så bliver et andet spørgsmål aktuelt, nemlig kirkens enhed. Man ønsker at undgå betegnelsen »koncil«, som en del af den romerske kurie var imod, idet man frygtede, at kirken kunne splittes.

Nu venter afrikanerne på, at spørgsmålet om formen afklares. I mellemtiden benytter de enhver lejlighed til at minde om nødvendigheden af en forsamling af de ansvarshavende på det afrikanske kontinent. De ønsker at bevare deres kulturelle identitet uden dog at opgive deres troskab over for kirken.

Krav fra paven om uafhængighed til Namibia

Retfærdig løsning på udlandsgælden

Yaounde (KIPA) – Paven har for anden gang inden for få dage under sit Afrika-ophold skarpt fordømt Sydafrikas Apartheid-politik, som er til forargelse for verden og kirken.

Han opfordrede Prætorias regering til at give Namibia sin uafhængighed, hurtigt og uden kamp. Paven understregede de afrikanske staters ret til politisk og økonomisk uafhængighed og selvstændighed.

Han opfordrede det in-

ternationale fællesskab til at overveje og løse Den 3. Verdens problemer med hensyn til udenlandsgælden på en realistisk og retfærdig måde. Paven advarede mod hjælpeaktioner, som blot tilslørede de fattige landes voksende afhængighed af udlandet. De afrikanske staters identitet bør respekteres. De må opnå national uafhængighed. Vi bør bidrage til den økonomiske fremgang og staternes frigørelse, ikke blot i Namibia, men på hele kontinentet.

I en indirekte formaning til de ca. 22 militærregimer og de stater, hvor nationale mindretal eller flertal undertrykkes, opfordrede paven til en absolut respekt for menneskerettighederne. Afrika trænger til fred. Det kan hverken tåle krig eller ødelæggende guerillakampe, som gør brødre til fjender og får de militære udgifter til at stige. Bekæmpelse af korruption og bureaukratisering er absolut forudsætninger for en bedre moral.

Tidligere elever fra Skt. Nikolaj skole med krucifixer til klasseværelserne, — en fødselsdagsgave fra menigheden i Esbjerg.

80-års fødselsdagsgave: En ny skolebygning

Skt. Nikolaj Skole i Esbjerg fik den 22. august på sin 80-års fødselsdag en ny skolebygning med otte klasseværelser, et skolevejlederkontor samt video- og tv-rum. Skolejubilæet og indvielsen af den ny bygning samlede i alt omkring 500 mennesker fra hele landet.

Torsdag morgen var alle skolens knap 200 elever og lærere samt en del tidligere skoleelever samlede til en takkegudstjeneste. Menighedens gave til skolen var 8 krucifixer, som under indvielsen af den ny bygning og klasseværelserne blev overrakt af ældre katolske elever fra skolen.

Torsdag eftermiddag var der igen gudstjeneste

for en fyldt kirke, denne gang med tidligere elever, repræsentanter fra menigheden, forældre og indbudte. De fleste katolske skoler i landet var repræsenteret. Efter gudstjenesten, hvor biskoppens skolekonsulent, generalsekretær Anton Dekkers SJ prædikede, var der reception i kirkens ny menighedssal, som ligger i den gamle skolebygning, og som tidligere har været den gamle Skt. Nikolaj Kirke.

Tak til tyske katolikker

Anton Dekkers SJ nævnte i sin tale ved receptionen at takken for dette byggeri til 4,6 mio. kr. egentlig bør rettes til »De tyske katolikkers Bonifatiuswerk«. Det er gan-

ske almindelige mennesker, der synes, de har god grund til at støtte den katolske kirke i Europa, ikke mindst her i Norden, hvor der ikke er økonomiske ressourcer til et sådant byggeri.

Biskoppens skolekonsulent lod også sin tak omfatte alle forældrene med en bøn om, at de ville bakke op om skolen. Jeg er også glad for at høre, at der er en klar og voksende opslutning om skolen fra menigheden, sagde han. Skolen skulle gerne bevare sin identitet som kristen skole på katolsk grundlag.

Blandt talerne var også Esbjergs borgmester A.K. Nielsen, som ønskede til lykke med jubilæet og den ny skolebygning. »Jeg betragter det som en god ting, at vi her i Danmark har mulighed for at have frie skoler«, sagde han — ellers ville det være et fattigt samfund. Borgmesteren overrakte skoleleder Else Marie Ebert en gave fra byen i form af et par billeder fra Vestkysten.

Hilsen fra folkekirken

Formanden for de katolske skoler, Knud Holstein Ledreborg håbede på, at denne skole ikke blot bibringer eleverne, hvad der er værd at vide og hvordan man får det at vide, men også hvor man får det at vide.

Folkekirkepræsten Johannes Klint fra Vor Frelseres Kirke sagde, at »vi protestanter jo ikke kan kalde jer katolikker for gæster, for I har jo været her hele tiden. Vi kan ikke en gang sige, at vi godt ville undvære jer, for det ville ikke være godt for os.

Skolelederen Else Marie Ebert med børnehaveklassernes fine gave, som børnene selv har fremstillet.

Lægfranciskanerne i Danmark har afholdt deres første kapitel

For første gang siden reformationen har danske medlemmer af Den franciskanske Lægorden, som blev grundlagt af Frans af Assisi i 1209 og kom tilbage til Danmark i 1859, fejret deres nationalkapitel. Det blev holdt på Øm i dagene 23.-25. august.

I denne historiske begivenhed, som samlede franciskanere fra steder så fjært fra hinanden som Aalborg og Venezuela, mener lægfranciskanerne at kunne se begyndelsen til en ny blomstringstid for deres orden her i landet.

Alvor og fest

Programmet inkluderede alt fra vedtagelse af statutter til en festmesse med de traditionelle ceremonier for optagelse og profes, og fra drøftelser af lægordenens rolle i nutidens Danmark til udfoldelser af den selskabelighed, som er et kendetegn for franciskanerne af alle tre ordener.

Repræsentanter fra de tre fraterniteter i København, Aalborg og Odense og fra gruppen i Nakskov,

i alt omkring 30 personer, var kommet sammen for at konstituere sig som en officiel enhed inden for den verdensomspændende franciskanske lægorden ved at vedtage statutter og vælge en national forstander; det blev Marianne Powell fra Randers.

Under kapitlet aflagde et medlem sin profes mens et andet blev optaget i ordenen.

Grundlæggelse

Et andet højdepunkt på kapitlet var, at fraterniteterne i Aalborg og Odense fejrede deres kanoniske grundlæggelse. Ceremonien blev forestået af repræsentanten for de franciskanske overordnede, pater Benet A. Fonck, OFM fra Rom. Tilstede var den internationale forstander for lægordenen Manuela Mattioli, som var kommet til Danmark fra Caracas, Venezuela specielt i denne anledning.

I kapitlet deltog også de åndelige vejledere for det nationale fraternitet i Danmark, franciskanerne Hubert Hodzelms og Bjarne Falkhanger, begge

fra Oslo. Sammen med Herman Berning OFM-Conv. blev de valgt som nationale assistenter. Repræsentant for deres fraternitet blev følgende: Herdis Magnusson, København, Pia Maria Fével, Odense og Per Kiær, Aalborg.

Binder sig for livet

Den franciskanske Lægorden er lægfolkets gren af den verdensomspændende franciskanerorden. Den er en sammenslutning inden for kirken af lægfolk, der gennem livsvarige løfter binder sig til at leve Jesu Kristi evangelium i verden efter den hellige Frans af Assisis forbillede.

Medlemmerne af ordenen følger en leveregel, som indeholder et program for åndelig vækst, for et liv efter evangeliet og i broderskab, samtidig med, at man med denne livsstil forbliver lægfolk med ansvar for livet i verden.

Der er omkring 1 million lægfranciskanere i hele verden; tilsammen udgør de omkring 40 nationale fraterniteter.

Under messen i Øm aflagde Pia Fével (i midten til højre) sin profes. Til venstre for hende ses Marianne Powell. Yderst til venstre i hvidt, franciskanernes internationale ansvarlige for lægordenene, pater Benet Fonck.

Vi er sammen med til at holde hinanden vågne. Vi kan sagtens finde noget at være uenige om, men vi er uenige på et fælles grundlag, og målet vi går efter, er det samme.

Menighedsrådsformanden for Skt. Nikolaj Kirke, Knud Johansen gav udtryk for, at menigheden føler, skolen er en del af kirken og sognet. Vi sætter

pris på det fine resultat, og facaden i Kirkegade understreger nu sammenhængen mellem kirke og skole. Vi håber også, at samhørigheden mellem kirke og skole vil vokse således, at det ikke kun er de ydre rammer, der fremstår som en helhed.

På forældrekreddsens vegne blev der givet udtryk for, at det er en god

skole, selv om forholdene tidligere har været meget trænge. Den stigende søgning til skolen er også udtryk for, at lærerne har gjort en god indsats.

Skt. Nikolaj Skole har børnehaveklasse og fra 1. til 10. klasse. I alt 11 klasser med et samlet elevantal på godt 180, hvoraf 12 er katolikker.

Tendentøs og negativ nyheds-formidling

Ovenstående er efter min opfattelse en rimelig beskrivelse af den nyhedsformidling, som redaktionen på »katolsk orientering« lægger for dagen.

Redaktionen på »k.o.« forherliger gang på gang oppositionen i kirken, de såkaldte »politisk bevidste«, og paven er også godt negativt stof.

Lad mig her fremføre to eksempler på, at ovennævnte kritik ikke er uden begrundelse:

I »katolsk orientering« af 14. august '85, lyder en af forsids-overskrifterne, citat: »Nu lægger paven sig ud med Franciskanerne« Spørgsmålet er hvem der lægger sig ud med hvem? Er

ovenstående overskrift ikke udtryk for en tvivlende holdning over for det katolske hierarkis dømmekraft, og er det ikke endnu en ny mursten til det fundament, der ønsker at så mistillid over for det at have et centralt styringsorgan, nemlig Vatikanet med hvad det indebærer.

I referat af pavens 26. udlandsrejse til beneluxlandene i »k.o.« af 12. juni '85 opleves også en focusring på det kontroversielle og negative, frem for at fremhæve turens formål og de positive tilkendegivelser.

Idet jeg refererer særligt til afsnittet om Holland (fra ovennævnte referat)

er det iflg. referenten W.W. præget af: Optøjer, kritiske kvinder, samt små udvalgte grupper, der skulle møde paven inden for murene.

I de tre første kolonner i referatet om Holland, lægges der vægt på de kritiske røster og de personer, der ikke er indbudt (eks. Schillebeeckx og præsident for Det katolske Kvindeforbund, professor Tina Halkes).

Videre i referatet forundres jeg over, at ref. W.W. fokuserer så lidt på, hvad meningen var med pavens rejse og hvad paven sagde; således er der kun ganske få af pavens bemærkninger citeret i forhold til de mange kritiske røster, som er den røde tråd i dette referat.

I referatet om pavens besøg i Belgien får vi rene ord for sagen, citat: »Også

her hørte paven klar tale«. »De ved, at ungdommen hverken kender eller elsker kirken, som den er«, sagde formanden for pastoralrådet Aurelian Thijs. Citat slut.

Summa sumarum, efter at have læst det samlede referat af pavens rejse til beneluxlandene i sin helhed, efterlades man som læser med et indtryk af en generel modvilje over for kirken og pavestolen, en opfattelse der ikke deles af mange, heriblandt en af mig bekendt person, som har oplevet den netop nævnte rejse på nærmere hold i et af de lande, hvor paven var på besøg.

Altså: Hvad med troværdigheden i referatet?

Med håbet om en mere positiv katolsk nyhedsformidling med vægtlægning på katolsk tro - håb - glæde. Philip Hass

Folketinget er den øverste myndighed

Jeg har med interesse læst Jørgen Nybo Rasmussens artikel i »katolsk orientering« den 14. august 1985 under titlen: »Folketinget som Vorherre«. Meget af det, som Jørgen Nybo Rasmussen kommer ind på i artiklen er vi naturligvis helt enige om. Men jeg må desværre sige, at jeg tror, Jørgen Nybo Rasmussen har misforstået mit indlæg, som han så flittigt citerer, fra Folketingets debat den 10. april 1985.

Jørgen Nybo Rasmussen sår lidt tvivl om, om Kristeligt Folkeparti skulle have ændret holdning, idet han påstår, at KRF ikke anerkender Folketinget som besluttende myndighed i forbindelse med Folketingets lovgivning om legaliseret, provokeret abort i 1970 og 1973.

Ethvert parti, enhver person i dette land bliver da nødt til at anerkende, at i et demokratisk samfund er Folketinget netop den højeste besluttende myndighed, uanset om det vedtager love man er uenig i. Det, det drejer sig om, er naturligvis at gøre sin indflydelse gældende i Folketinget og arbejde imod disse love. Har man accepteret at leve i et demokratisk samfund, så må man også acceptere, at Folketinget er den øverste myndighed. Hvem skulle ellers være det?

Hr. Nybo Rasmussen burde måske have fremhævet, at jeg under debatten også sagde, at en retsstat forudsætter samfundets værn om det enkelte menneske og behovet for beskyttelse bliver stærkere desto svagere enkeltindividet er. Det betyder også, at individet har

krav på respekt for dets integritet, allerede fra dets første tilblivelse.

Det enkelte menneskeliv begynder ved befrugtningen og intet er svagere end det nyskabte liv og det har krav på beskyttelse og respekt som alt andet menneskeliv, sagde jeg under debatten. Ingen bør være i tvivl om, hvor partiet står og vi har ikke som antydnet af Jørgen Nybo Rasmussen ændret holdning til vore egentlige mærkesager.

Et andet sted i artiklen siger Jørgen Nybo Rasmussen, at vi er på linie med Jørgen Lenger, VS imod abort p.g.a. fostervandsprøver, fordi det er en form for racehygiejne og indebærer diskrimination af handicappede. Det er ikke grunden. Grunden er så enkel, som den altid har været, respekten for menneskelivet, og den er altså ikke humanistisk begrundet. Det skal derfor slås helt fast, at Kristeligt Folkeparti altid vil arbejde for, at Folketinget lovgiver i overensstemmelse med det kristne livssyn. Vor fornemste opgave - og den behøver vi fortsat støtte til at arbejde for. Derfor er det vigtigt, at man ikke skaber tvivl om dette. Vi har brug for endnu flere, der offentligt vil støtte os i dette arbejde.

Jørgen Nybo Rasmussen fortjener stor anerkendelse for sin artikel og jeg vil ønske, at debatten i den kommende tid vil være præget af mennesker, som har det kristne livssyn som grundholdning for deres stillingtagen.

Jens Steffensen, MF gruppeformand

Den rette fremstilling af jøder og jødedommen i prædiken og katekese

Da undertegnede har haft lejlighed til at gennemarbejde selve dokumentet i en engelsk oversættelse og tage stilling til det før k.o. bragte KIPA's referat deraf, vil jeg gerne her supplere med et par bemærkninger.

Det er klart, at man kan læse et dokument på 18 sider med forskelligt resultat. Den ene hæfter sig ved det ene, den anden ved det andet. Referatet fra KIPA giver indtryk af, at dokumentet bringer megen ny tænkning. Dette er dog næppe tilfældet, hvilket de mange citater af de forudgåede udtalelser fra Vatikanets side om sagen viser. De nye anvisninger vidner langt mere om de uhyre vanskeligheder, den officielle katolske kirke har, med en rigtig fremstilling af jøder og jødedommen.

Når derfor det nye dokument, som sådan taget gentager så meget af det, som øjensynligt ikke har hjulpet synderligt indtil nu på dette problem, og når KIPA-referatet for dem, der kender problematikken, understreger dette indtryk, så kan man forudse en række videre dokumenter fra Vatikanets side, indtil den forløsende holdning og tankegang forhåbentlig en dag bliver fundet.

Det er en skam, at KIPAs referat ikke har bragt to afsnit af dokumentet, som giver en lille frisk brise:

Det andet afsnit kommer ind på forholdet mellem Det gamle og Det nye Testamente. Det gør i en fodnote opmærksom på, at »vi fortsætter med at bruge udtrykket »Det gamle Testamente«, fordi der er tradition for udtrykket (jfr. 2 Kor 3,14), men også fordi »gammel« ikke er ensbetydende med »forældet« eller »opbrugt«. I al fald ligger eftertrykket i dokumentet på Det gamle Testaments værdi som vedvarende kilde til den kristne åbenbaring. (Jfr. Koncildekretet »Om Guds ord 3«). Denne præsentation af Det gamle Testamente peger på en nyorientering.

Det sjette og sidste afsnit taler om jødedom og kristendom ned gennem historien. Her findes den smukke sætning: »Israels historie... fortsatte i en vidtfavnende diaspora, som gjorde det muligt for Israel at give - et ofte heroisk - vidnesbyrd om sin troskab mod den ene Gud og at ophøje Ham i nærværelse af alt levende (Tob 13,4). Samtidig bevarede Israel mindet om sit fædre Land »i hjertet af sit håb« (citat fra bogen til den jødiske påske)«.

Hvorfor er det så vanskeligt fra kristent hold at få et sundt og naturligt forhold til jøderne, jødedommen og til Staten Israel i vore dage? Hvorfor skal der et koncildekret til, med ikke mindre end to vejledninger om, hvor-

dan koncildekretets bestemmelser skal føres ud i livet?

Så er det lettere at forstå, hvorfor jøderne er skeptiske overfor kristnes »good will«: Hvor længe holder dette? Hvornår udarter det igen til omvendelsesforsøg - omvendelse - forfølgelse - lidelse - mord? Det er altfor kendte forløb af hændelsernes rækkefølge.

Er der et tilfredsstillende svar på dette? Vel næppe! Kun eet er sikkert: Kristne og jøder har i dag mere behov for hinanden end nogensinde. For katolikkerne har Vaticanum II ikke alene sat punktum for middelalderens og modreformationens forståelse af kirkens plads i verden, et punktum, der svarer til Europas ændrede betydning i dag.

Det andet Vatikankoncil har fortsat den linie Pave Pius XII åbnede i sin rundskrivelse om bibelfortolkningen Divino Afflato spiritu 1943, II, 1, om oversættelsen af Skriften fra grundprogene, i stedet for fra latin. I dag skal Skriften ikke mere nøjes med at levere beviser på læreudtalelsers rigtighed; Bibelen er igen blevet til grundlaget for læren. Dette kræver et langt dybere og å jourført kendskab til Bibelen og en fornyet brug af denne end det gennem århundreder har været tilfældet. Vi kan med vort behov bl.a. gå til jøderne

og lære af dem. Dette gælder ikke helt så meget de gammeltestamentlige skrifter, selv om israelske forskere også på dette område kan byde på store landvindinger. Dette gælder langt mere selve Jesu tid. »Anmærkninger« peger i nogle paragraffer på denne nye indsigt. Imidlertid er denne forskerindsats fra jødisk side ikke sat igang af de kristnes behov. Som alle unge og selvstændige nationer i vor tid, har også borgerne i den nye stat Israel trang til at slå bro til deres fortid, selv om der er få folk, som har været sig deres fortid så levende bevidst som jøderne. Netop den anden Templets periode (fra genopbygningen efter eksilet i Babylon og til ødelæggelsen af Templet i 70 eft. Kr.) og reorganisationen efter Templets ødelæggelse, synes mange israelere, trænger til fornyet kulegravning. Til disse undersøgelser tjener bl.a. Det nye Testamente og skrifter fra urkirken som kildemateriale og bliver også studeret som sådan.

Således står altså såvel jøder som kristne i en ny situation og over for nye opgaver i vor tid. Begge trossamfund griber tilbage til fælles kildemateriale for at løse opgaverne.

Om vi dog kunne mødes i dette arbejde og langt om længe finde hinanden!

Sr. Simone Springer OSB

Rettelse: I sidste nr. af k.o., s. 3 i artiklen »Jødisk kritik« skulle navnet Verlovsky retteligt være Werblowsky.

Lidt om LO

Fru Ellen Wiedbrecht, det er ikke bare »sikkert rigtigt«, at arbejderne er nødt til at være forsvarligt organiserede. LO bekæmper de »gule« fagforeninger. LO er en kamporganisation, d.v.s., at LO må kæmpe for at få så stor del af udbyttet som muligt. Det er jo, hvad boligudlejere, stormagasinerne og charterbranchen samt andre også gør.

Jeg er ikke så mærkværdig at tro, at Vorherre vil straffe mig, fordi jeg er

solidarisk med mine ikke-religiøse kolleger, som jeg i min elendighed ikke formår at overbevise om religionens sandhed; men jeg vil hævde, at mine ret så mange venstreorienterede bekendte, ikke er mere løgnagtig, end f.eks. De og jeg.

Da den unge Sovjetunion (i tyverne) bad om teknisk ekspertise, sendte man dem den ene sabotør efter den anden - fra »Guds eget land«.

Kjeld Simonsen

1986 som Niels Stensen år

Niels Stensens betydning for vor tid

Af biskop Hans L. Martensen

I 1986 fejrer vi 300-året for Niels Stensens død. Året bliver markeret på mange måder de mange forskellige steder, Niels Stensen var knyttet til: Her i hans fødeland Danmark; i Firenze og Livorno, hvor han oplevede sin konversion; i Nordtyskland, hvor han virkede som biskop. I Tyskland har man bl.a. fremstillet en særdeles smuk Niels Stensen Kalender for 1986. Denne kalender udkommer også på dansk. Et særligt vigtigt arrangement i 1986 – som det er værd allerede nu at gøre opmærksom på – er et nordtysk katolsk stævne i Lübeck, der afholdes i weekenden 22.-24. august, og hvori alle de nordiske katolske biskopper vil deltage. Nordiske katolikker i almindelighed er velkomne til dette stævne, men i særdeleshed ventes dansk deltagelse, da stævnet netop står i vor store landsmand Niels Stensens tegn.

Mange nærer forhåbning om, at Niels Stensen i en ikke så fjern fremtid bliver saligkåret. Da denne saligkåring dog næppe vil finde sted allerede til næste år, vil man fra katolsk side kunne betragte jubilæumsåret 1986 som en forberedelse af den saligkåring, vi venter på, således at en sådan ikke bliver en blot ydre og lidt formel handling, men derimod en begivenhed, der styrker vor katolske tro og vort kirkelige fællesskab.

Niels Stensens betydning som naturforsker

Gustav Scherz taler om en 300-årig hyldest af Niels Stensen. Betydelige åndspersoner har mere og mere erkendt hans geniale og grundlæggende forskning. Hans opdagelse af hjertets muskelstruktur gav en dybere forståelse af blodkredsløbet, der var blevet erkendt af Harvey og udvidet med Malphigis' eftervisning af kapillarerne. Fremfor alt har Stensens banebrydende geologiske, palæontologiske og krystallografiske erkendelser en lignende betydning for vor forståelse af jorden og dens udviklingshistorie som de erkendelser, en Kepler, Galilei og

Newton har haft på fysikens og astronomiens område for vor forståelse af verdensrummet.

Det betydningsfulde for vor tid er i denne henseende, at Niels Stensen altid var forvisset om, at der aldrig kan opstå nogen modsætning mellem naturvidenskabelig erkendelse og kristen tro. Tværtimod er de forbundet i dyb indre enhed, fordi det er én og samme Gud og Skaber, der virker i naturen og dens kræfter og i Åbenbaringen, som vi bekender i troen på Jesus Kristus. Som naturvidenskabsmand havde Niels Stensen modet til radikal ærlighed. Han frygtede aldrig, at nye opdagelser på nogen måde kunne komme i konflikt med troen. Som anatom kunne han »afmytologisere« tårerne og hjertet og give en nøgtern videnskabelig beskrivelse, der brød ganske med gamle forestillinger – men midt i alle opdagelser beundrede han desto mere Gud, hvis spor han fandt overalt i skabningen.

Niels Stensen som katolik, præst og biskop

Mange vil umiddelbart fornemme, hvilken betydning Niels Stensen har – også for vor egen tid – på grund af hans indsats og indstilling som naturvidenskabsmand. Det kunne endog forekomme den ene og anden, at Niels Stensens største aktualitet rummes i tiden før hans konversion. Hans anerkendelse som videnskabsmand stiger og kulminerer indtil årene omkring konversionen.

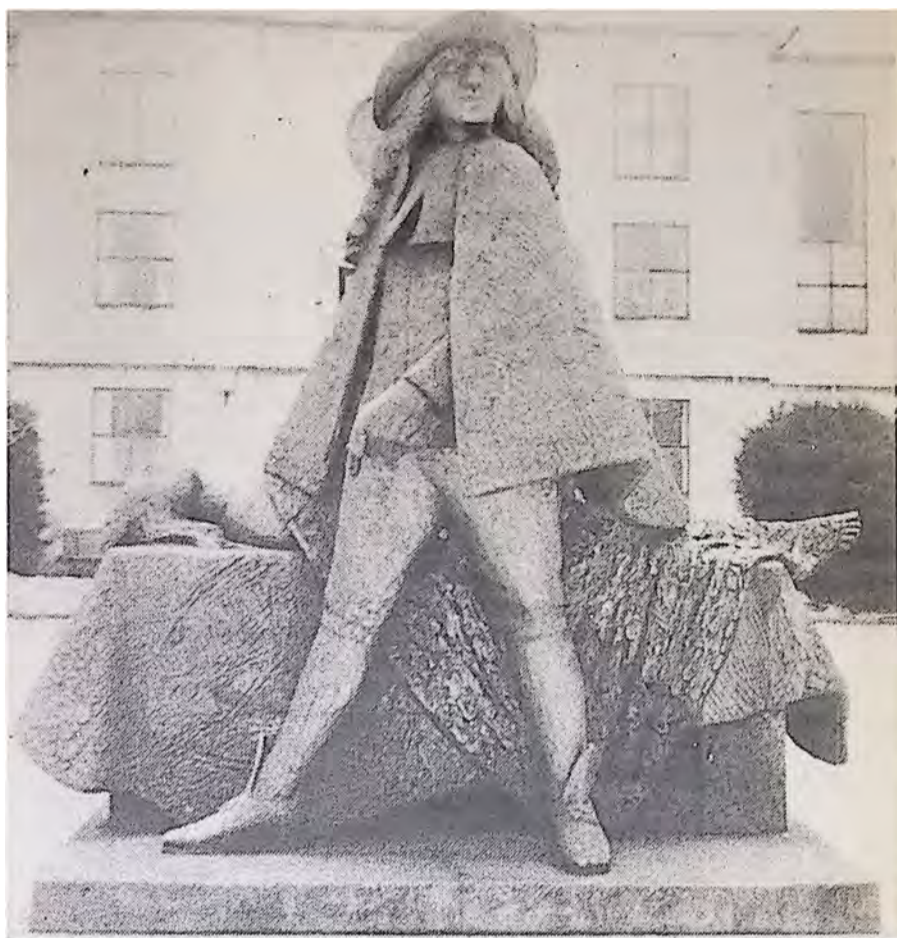
Derefter træder de naturvidenskabelige studier og gøremål gradvis i baggrunden. I stedet vier han sine kræfter til teologiske studier. Efter præstevielser og bispevielsen går han helt op i sin gerning som sjælesørger, men hans pastorale indsats kronede ingenlunde med held, endsi-ge med berømmelse. Lige så anerkendt han havde været som naturvidenskabsmand, lige så glemt og ensom bliver han som biskop. Til sidst slutter han livet i stor fattigdom i Nordtysklands yderste dia-

spora uden så meget som at have en skriftefader at gå til.

Dette sidste afsnit af Niels Stensens liv er umiddelbart sværere for os at forstå og at anvende på vor nutidige situation. Mange forarges ligefrem over, at så stor en videnskabsmand afbrød sin løbebane og opgav sin videnskabelige karriere. Men netop den Niels Stensen, der opgiver sine videnskabelige studier for at blive sjælesørger, har noget helt centralt at sige vor tid.

Stensen tog aldrig på nogen måde afstand fra den videnskabelige forskning, ej heller mistede han interessen for den. Endnu på sit dødsleje forsøger han videnskabeligt at beskrive og analysere sine sygdomssymptomer. Han opgiver altså ikke sin videnskab, fordi han foragter den, men fordi han mener sig kaldet til en anden og endnu mere påtrængende opgave, som nu kræver alt af ham og ikke levner ham tid til videnskabelige gøremål. Stensen ændrer aldrig sin indstilling: videnskab må med omhu og absolut ærlighed søge sandheden. Det ny er, at Niels Stensen i den sidste periode af sit liv ikke længere anser den videnskabelige erkendelse for det sidste, eneste og højeste mål i menneskets liv.

Da Niels Stensen holdt sin berømte forelæsning i Københavns anatomiske auditorium, dissekerede han liget af en henrettet kvinde. Dette giver ham anledning til at prise Gud for hans vidunderlige skaberværk, som må fylde os med undren. Han kan som videnskabsmand ligesom abstrahere kvindens afsjælede legeme fra den ynkelige skæbne, der endte med henrettelse. Men allerede mens Stensen holdt sin forelæsning om kvindelig anatomi, arbejdede kræfter i ham, der tilskyndede ham til at vie sit liv til hele menneskets frelse. Han droges fra videnskab til sjælesorg. Målet, der foresvævede ham, var dette: at bistå mennesker i deres kamp med død og fortvivlelse.

Statuen af Niels Stensen foran universitetsbiblioteket på Østerbro i København, – her fremstillet som anatomen med liget af den henrettede kvinde til dissektion.

Naturligvis er det ikke meningen, at der i Niels Stensens eksempel ligger en opfordring til videnskabsmænd om at opgøre deres videnskab til fordel for noget andet; langt fra. Alligevel har Stensen et virkeligt budskab til os i vor nuværende situation: Videnskab, der indskrænkes til et særområde – hvad enten det er atomvidenskab, der foruden værdifuld anvendelse kan føre til masseødelæggelse, eller biologi, der foruden ny værdifulde muligheder kan føre til umenneskelige manipulationer – bliver destruktiv, hvis den ikke føjes ind i en sammenhæng, der omfatter alle mennesker og det univers, der omgiver os. En sådan total situation er imidlertid altid kendetegnet af de to muligheder: radikal ødelæggelse eller radikal frelse.

Konversionens betydning

Mellem de to perioder i Niels Stensens liv står hans konversion til den katolske kirke. Denne konversion kunne netop i vor aktuelle økumeniske tidsalder virke vanskeligt forståelig for mange. Ved sin konversion har Stensen vendt sin barndoms kirke ryggen. Han har bagefter

med konvertittens kritiske iver virket for andres konversion og endog regnet dette for sin klare hovedopgave.

Han betoner igen og igen, at den romersk-katolske kirke er nødvendig for frelse. Nogen kunne endda spørge, om Niels Stensen i økumenisk sammenhæng betyder en vanskelighed fremfor en opmuntring? Har ikke Det andet Vatikanconcil tydeligt fremhævet, at den økumeniske indsats ikke må forveksles med arbejdet for konversioner? (Økumenidekret nr. 4) og videre: Har ikke den nyere katolske teologi og frem for alt Det andet Vatikanconcil tydeligt sagt, at der også uden for den katolske kirkes synlige grænser findes frelse, og at Helligånden har været virksom i de fra Rom adskilte kirker, ikke blot i enkeltpersoner, men også i fællesskaberne som sådanne? (jfr. Økumenidekret nr. 3).

Er spørgsmålet om, hvilken kirke man tilhører, overhovedet et spørgsmål om frelse eller fortabelse? Mange kristne synes i dag at nægte dette. De undrer sig over, at en Thomas More i England hellere ville dø end rette sig efter kongen, der kræ-

vede anerkendelse som den nationale kirkes overhovede. Heller ikke Thomas Mores elskede datter Margaret kunne forestå, hvorledes faderen kunne betragte et sådant spørgsmål som afgørende for evig frelse eller fortabelse. Hun prøvede med alle sine overtalelsesevner at få faderen til at opgive sit forehavende. Hvorfor er han så stædig? Hvorfor vil han til ingen nytte og uden nødvendighed udsætte sig for døden? Mange mennesker føler sig i dag på linie med Thomas Mores datter og forstår ikke den alvor, hvormed Thomas More og mange andre med ham betragtede spørgsmålet om kirken som et sidste og afgørende spørgsmål, hvoraf frelse afhang.

Akkurat dette er kernen i Niels Stensens konversion. Han oplevede kirken som sidste og uundgåelige spørgsmål om frelse eller fortabelse. Er det muligt, og er det nødvendigt i vor nuværende situation, at vi på dette kritiske punkt lærer noget af Niels Stensen, og at vi sammen med ham opdager kirken som et fællesskab, der er nødvendigt til frelse?

Hans L. Martensen

Mange børn og unge forkaster deres barnetro, når de opdager, hvor fuld den er af utilstrækkelige forestillinger. Hvad kan de så sætte i stedet? (Billedet er fra Skt. Nikolaj skoles 80 års fest i Esbjerg fornylig).

Vore børns gudsbilleder

- noget om de vanskeligheder, som vi voksne også har
Af Bjørn Håkonsson

»Gud blev skabt i menneskets billede«, sagde filosofen Feuerbach, hvormed han mente, at Gud ikke findes. Hans mistanke og tvivl kan synes begrundet, når man ser, hvor meget vi kristne hælder til alt for menneskelignende - måske smålige - opfattelser af Gud.

Det er den samme mistanke, der får mange børn og unge til at forkaste deres barnetro, når de opdager, hvor fuld den er af utilstrækkelige forestillinger. De forstår ikke, hvorfor man kan tro på Gud.

Fornuftige og kirkeligt engagerede forældre og undervisere, der tager trosopdragelsen alvorligt, oplever, at deres hurtige (men måske afværgende?) svar ikke nytter noget. De er heller ikke selv så sikre, når det kommer til stykket. Måske dækker vore flotte hurtige svar over en usikkerhed og et usammenhængende gudsbillede hos os selv, som vi har glemt at få rede på. Vi har ikke selv nået at tage vor egen tvivl alvorligt. Det kunne være spændende at dvæle lidt ved børnene og de unge og se, om vi ikke dybest set selv har de samme forståelsesproblemer.

Hvor er *min* barnetro ubemærket blevet ståen-

de, hvilke tvivl er i farten blevet tildækket og ikke løst?

Så kan vi efterhånden forkaste de altfor lette svar og komme videre i vores egen udvikling som troende - som troværdige kristne, der forbinder tro og selvstændig tænkning.

Den religionspædagogiske forskning er kommet langt i beskrivelsen af de indholdsmæssige forståelsesvanskeligheder, som børn ofte har i deres tro, og som de alt for tit medbringer langt ind i voksenalderen. Disse vanskeligheder synes at samle sig om 3 emner:

Guds »udseende«, Gud som skaber og Gud som belønner og straffer. Her kan det være en hjælp at se på gudsbillederne og prøve at komme ud over de snævre opfattelser, der forhindrer den videre udvikling. Måske forstår vi så os selv lidt bedre, når vi ser på børnenes trosvanskeligheder, og hvordan man kan hjælpe børnene videre.

Og det er netop det, som de følgende tre afsnit vil bidrage til.

Guds »udseende«

Det er ofte et problem for børn, hvordan Gud ser ud. Gud må være synlig på en menneskelig måde og må kunne svare, når man

beder. I hvert fald må Gud have f.eks. en lang elektrisk ledning og et lytteapparat, hvis han skal kunne høre bønner helt oppe fra himlen. Og hvis man kunne se langt nok ud i rummet, ville man måske kunne få øje på ham.

Børn, der tidligt lærer at samle sig, være helt stille og bede, finder hurtigere end andre ud af, at vi ikke erfarer Gud udadtil, men mere som en indre og nærværende virkelighed. Undervisningen må derfor pege på, at Gud er noget, der giver alt levende liv og mod og kraft »indefra«. Det er ikke fantasier eller høje tanker, der viser os, hvordan Gud er. Det mærker vi, når vi samler os, er stille og oplever at føle os styrkede, at bekræftes »indefra« og så at føle taknemlighed mod den, der har skabt os og som elsker os. Således kan børnene af sig selv pludselig sige: »Gud taler i mit hjerte, men ikke som i mine ører«.

Vi må sammen med børnene tale om at finde indre sikkerhed og kraft, at mærke, at vi er gode nok, accepterede. Hvis vi kan bede sammen i en tryk atmosfære, kan vi også forstå, at Gud i bønnen er den samme som Bibelens Gud, der blev synlig i mennesket Jesus. Jesus

bragte jo tilgivelse og helbredelse overalt, hvor han kom frem og folk kunne mærke, at der var rart hos ham, og at der ligesom udgik en slags kraft fra ham. Således kan barnet i Bibelens Jesus-historier genfinde den indre anerkendelse og tillid, som det har lært at stole på i bønnen.

Guds åndelighed

Men langt op i barndommen beholder barnet nok alligevel sine materielle opfattelser af Gud. Og dog kan der ske en udvikling, der synes at gå hurtigere jo mere tillid og jo mindre angst, der er blandet op i troen: Gud bliver efterhånden mindre massiv-materiel og mere »åndelig«, mere som noget flydende, eller en sky eller en tåge eller en usynlig ånd eller en slags vindpust eller »luft i sjælen«. Forestillingerne kan videreudvikles til at rumme de høje filosofiske tanker om Guds *immanens* (at Gud er i altet som dets inderste dybde af eksistens) og Guds *transcendens* (at Gud overgår altet som dets oprindelse) - men det tager selvfølgelig lang tid før barnet kan udtrykke sig i disse svære ord.

Afvænningen fra et eller andet materielt billede af

Gud (f.eks. en stor rummand) kan være svær nok. Ligeså svært bliver det i overvejelser om forholdet mellem Gud og verden, f.eks. temaet »skabelses-tro«.

Gud som skaber

»Hvis Gud har skabt verden, så har han taget nogle asteroider og klasket sammen, og så har han lavet det hele«, hørte jeg fornylig en 8-årig dreng sige. Gud må - ligesom en slags stor håndværker, større end skyerne - på et bestemt tidspunkt have skubbet tingene sammen og så gjort sig usynlig. Ligesom alle andre lignelser i Bibelen (mis)forstår børn skabelsesberetningen på en meget bogstavelig måde. Skabelsen opfattes som arbejdet ved en drejebænk og ikke som en evig-tilstedeværende vilje og medvirkende kraft bag verdens (og min egen) udvikling.

Men børn kan godt selv indse denne opfattelses grænser. Her er en dialog fra en 1.-klasse: læreren spørger: »Hvad f.eks. skaber Gud?«

Barn 1: »Gud skaber husene«.

Barn 2: »Nej, det gør dem, der arbejder der«.

Barn 3: »Gud giver arbejderne *kraften* til at bygge husene!«

Gud arbejder og virker altså ved at give kraft, mod og liv.

Eller som en 6-årig sagde: »Gud gør sådan, at de små børn bliver store«.

Børnene kan bringes til at forstå, at alle vore fortællinger om Gud og det, Gud gør, er *analoge*, d.v.s. symbolske og sammenlignende. Vi må bevæge os om den forskellighed og analogi, der er, når vi taler om Gud, og når vi taler om mennesker.

Spørge: hvad betyder den talemåde, når den bruges om Gud? Hvad betyder den, når den bruges om mennesker? Hvad er det samme - hvad er forskelligt? Gud skaber ved at *ville* tingene, lade dem *være til*, selv udfolde sig, altså ved at *gøre det muligt*, at de klarer sig selv. Det kan vi vise ved f.eks. følgende *analoge* eksempler:

- Vi taler om, at forældre hjælper deres børn til at klare sig selv, blive selvstændige. Det ligner Guds måde at skabe på.

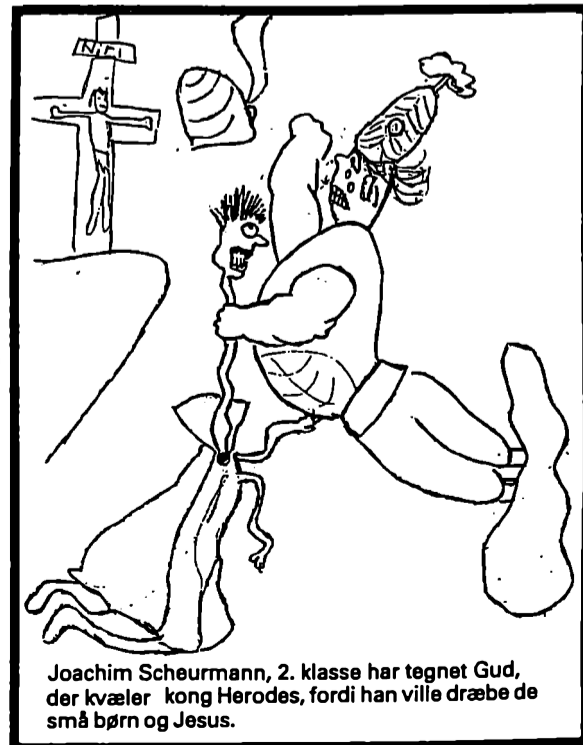
- Eller lade naturkræfter virke selv: vi lader en plante gro, vander den, lader den optage næring, den vokser og vil leve.

- Eller et dyr: vi fodrer det og ser, hvad det selv finder på at gøre. Hele naturen er en genial sammenhæng af gensidig hjælp og ordnet så hensigtsmæssigt, at alle dyr finder føde (planter og dyr samarbejder økologisk). Vi beundrer dette.

- Eller vi overvejer: vi mennesker skaber ikke bare med hænderne, men også med gode ideer, tænkning, ønsker, vilje. Begyndelsen på skabelsen af den gave, som barnet laver til mor på hendes fødselsdag er barnets kærlige tanke og ønske om at glæde hende. En kærlig vilje kan altså være den dybeste oprindelse til en gave.

Sådan (altså analogt) begyndte Guds skabelse af verden, dyrene, mennesket osv.

Det er vigtigt at se, at Guds måde at skabe på er en måde at give *selvstændighed* på. Vi kan f.eks. tale om den biologiske udvikling gennem millioner af år (dette er vigtigt over for vores fornuft: vi må undgå en opsplnitning i

Joachim Scheurmann, 2. klasse har tegnet Gud, der kvæler kong Herodes, fordi han ville dræbe de små børn og Jesus.

**Tillæg til nr. 14
af 11. september 1985**

efter en pejece fra FN-forbundet

Det passer ikke

Påstande og argumenter om indvandrerne i Danmark

Af Bent Østergaard

Fordomme og irrationelle følelser fjernes ikke alene ved analyser eller argumentation.

Alligevel er det ikke uden betydning at katalogisere og imødegå de almindeligst forekommende postuler, der ret hyppigt fremføres i læserbreve mod fremmedarbejdere og flygtninge, da en sådan indvandrerfjendtlig hetz på længere sigt kan få en vis effekt og medvirke til at vanskeliggøre indvandrernes situation i vort land.

Formålet med vedlagte gennemgang er systematisk at gendrive de almindeligst forekommende angreb på vore indvandrergrupper og samtidig påvise hvor inkonsekvent en stor del af denne polemik ofte fremføres.

Det må indledningsvis præciseres, at der i Danmark procentvis er bosat langt færre udenlandske statsborgere end i de fleste andre vesteuropæiske lande: 104.000, hvilket svarer til 2% af befolkningen. Heraf udgør indvandrere fra lande uden for Norden, EF og Nordamerika ca. ialt 32.000 indvandrere har statsborgerskab i Tyrkiet, Pakistan og Jugo-

slavien. Det er særlig disse grupper, samt asylansøgere og flygtninge, der har givet anledning til misforståelser og fordomme i visse danske kredse. Betegnelsen indvandrer omfatter naturligvis alle, der flytter til Danmark, men i denne sammenhæng beskrives primært de ovennævnte, særligt »udsatte« grupper.

I artiklens første 10 afsnit har jeg lagt hovedvægten på de spørgsmål, der især vedrører den del af indvandrerne, der i almindelig sprogbrug er blevet kaldt *gæste- eller fremmedarbejdere* (betegnelser, der dog anvendes i stadig mindre omfang) – mennesker, der efter at have opholdt sig en årrække i Danmark som arbejdstagere, nu sammen med deres familier har fået mere eller mindre varigt ophold, for manges, især de yngres vedkommende, vel for altid.

De særlige forpligtelser, Danmark har over for asylansøgere og flygtninge, forpligtelser, der er baseret på internationale konventioner og andre aftaler, er omtalt i de følgende afsnit. Mens de fleste andre indvandrere

må klare deres problemer sideordnet med den øvrige befolkning, bistås flygtningene de første 1½-2 år af Dansk Flygtningehjælp. Mens andre indvandrere normalt i større eller mindre omfang stadig kan opretholde forbindelsen med hjemlandet, så har flygtningen brudt forbindelsen med sit oprindelsesland og må se i øjenene, at målet for integrationen i Danmark vil være dansk statsborgerskab. Dansk Flygtningehjælp har her til opgave at hjælpe flygtningene til en placering i det danske samfund i overensstemmelse med deres ønsker, uddannelse og muligheder.

Uanset den individuelle baggrund er mange forhold og problemer naturligvis sammenfaldende for indvandrerne, der hver især skal finde deres plads i det nye land, stillet over for nye sædvaner og et nyt sprog. En venlig og åben holdning fra værtslandets side betyder en lykkeligere integration til gavn og udbytte for begge parter – både økonomisk, kulturelt og menneskeligt.

Det er mit håb, at denne oversigt kan bidrage til en mere saglig og

uhildet opfattelse af emnet, men jeg håber også den kan tjene som grundlag for mange, som hidtil har været lidt tilbageholdende eller ængstelige for at tage til orde i den standende debat.

Indvandrerne ankommer hertil i et meget stort antal og vil i løbet af få generationer udgøre flertallet af befolkningen

Siden fremmedarbejderstopet i 1970 – med en kortvarig lempelse i 1973 – har adgangen for borgere uden for Norden og EF til arbejds- og opholdstilladelse været håndhævet meget restriktivt, samtidig med at ca. 40% af de indvandrere, der boede i Danmark i 1973 siden har forladt landet.

Familiesammenføring er tilladt mellem ægtefæller og for mindreårige børn. Adgang for forældre over 60 år til en herboende udlænding med tidsbegrænset opholdstilladelse kan almindeligvis kun gives, hvis ikke andre børn i hjemlandet kan påtage sig forsørgelsen, normalt kun mod afgivelse af forsørgererklæring.

De fleste af de indvandrere, der ønsker at bo sammen med ægtefæller og børn i Danmark, har allerede fået dem hertil for flere år siden. Fremover vil der kun ankomme et meget lille antal. Siden midten af 70'erne er det samlede antal udlændinge (inkl. flygtninge) i gennemsnit kun øget med ca. 3000 pr. år.

Antallet af børn i indvandrerfamilierne fremstilles ofte vildt overdrevent. Og al erfaring og statistik viser, at indvandrere i deres nye land mere og mere overtager værtslandets familiestørrelse og familiemønster. Man kan allerede spore et markant faldende fødselstal.

Indvandrerne tager arbejde fra danskerne og er derfor med til at skabe arbejdsløshed

Der er i alt ca. 15.-16.000 indvandrere fra tredjelandede i beskæftigelse og ca. 10.000 arbejdsløse. Der er ingen sammenhæng mellem det relativt beskedne antal arbejdstagere af udenlandsk herkomst og de meget store arbejdsløshedstal.

Indvandrerne optager kun en minimal del af arbejdspladserne, og desuden er de i stort omfang engageret i arbejdsområder, hvor de næppe kan erstattes med stabil dansk arbejdskraft. De har overtaget en del af det upopulære arbejde, som det er meget vanskeligt at motivere danskerne for.

Desuden må det understreges, at en del indvandrere – ansat i danske virksomheder – er beskæftiget med at fremstille halvfabrikata, der så videreforarbejdes på andre arbejdspladser af danske arbejdere.

Indvandrerne er derved en økonomisk gevinst for Danmark – også selv om de har deres ægtefæller og børn med. De bidrager til en produktion, der uden dem måske ikke ville blive udført, og de bidrager til at opretholde og skabe nye arbejdspladser for danske arbejdere.

Indvandrerne er en økonomisk belastning for Danmark - de udnytter det sociale velfærdssystem og sender formidable pengebeløb ud af landet

Gennem deres arbejdsindsats og skatten bidrager indvandrerne på lige fod med alle andre til den danske husholdning.

Arbejdsløsheden er højere for nogle indvandrergrupper end blandt danskerne. Statistik om indvandrere (udg. 1985) viser, at der er ret store variationer mellem de enkelte indvandrergrupper indbyrdes og i forhold til ligestillede danske grupper i den andel, de har modtaget af forskellige kontante ydelser ifølge bistandsloven. I visse tilfælde modtager indvandrerne mere, men sammenlignet med samtlige danske familier mindre. På grund af deres familiemønster m.m. benytter de normalt heller ikke børneinstitutioner eller det danske social- og sundhedssystem i samme omfang som den øvrige befolkning.

Som udlændinge bosat i Danmark, har indvandrerne kun få muligheder for at udnytte fradragsrettighederne, når de udfylder selvangivelse. De kan f.eks. sjældent trække renter af fast ejendom.

Helt lovligt har indvandrerne gennem forsørgelseskontrakter – på lige fod med danskerne – ret til at sende et vist årligt beløb ud af landet til forsørgede dele af nære familiemedlemmer, og fratraske det i selvangelsen.

Det tilladte beløb er trods stigende omkostninger hele tiden blevet nedsat og er nu begrænset til 10.000 kr. årligt.

I 1960'erne gik en hel del af de europæiske fremmedarbejdes overskud til udbygning og modernisering af familiens erhvervs muligheder i hjemlandet. Mange danskere fandt dengang, at dette var en udmærket form for u-landsbistand.

I dag vil en indvandrerfamilie ofte bruge praktisk talt alt, hvad den råder over, til det daglige for-

Det kan være på sin plads at erindre om, at også en del af de danske flygtninge til Sverige under besættelsen næppe kunne kaldes helt ubemidlede, og at de ikke rejste ud af landet i havetøjet, og ofte medførte en kuffert under flugten. *Politikens Pressefoto.*

brug, og pengene forbliver således i Danmark, omend der stadig foregår en hel del pengehjemsendelser – Danmarks statistik opgør det til ca. 240 millioner kr. årligt.

Indvandrerne er mere kriminelle end danskerne

Alle erfaringer og undersøgelser viser, at førstegenerationsindvandrere, bl.a. på grund af deres usikre position i det nye land, er mere lovlydige, end landets egen befolkning er i gennemsnit.

Det er også tilfældet i Danmark. At der sidder et beskedent antal udlændinge i danske fængsler, bekræfter faktisk dette.

Pressens behandling af kriminalstof kan give indtryk af, at der ret ofte er udlændinge involveret i forskellige former for kriminalitet. Ofte drejer det sig her ikke om egentlige fremmedarbejdere, men om udlændinge med mere løs tilknytning til landet (turister o.lign.). Det er uretfærdigt at lade de stabile og lovlydige udlændinge med mange års arbejde og ophold i Danmark undgå for, hvad relativt få kriminelle udlændinge (ofte i nært samarbejde med danskere) foretager sig. Desuden giver pressens omtale af indvandrere som sagt ofte et ensidigt og fordrejet billede af dem.

Indvandrerne fra de muslimske lande er en fare for dansk kultur og en alvorlig risiko for Folkekirkens beståen

Dette fremføres ofte sammen med helt urealistiske og forkerte beregninger over muslimernes antal nu og fremover. I alt lever der ca. 35.000 indvandrere fra muslimske lande i Danmark.

Erfaringer og undersøgelser viser, at minoriteter normalt vil påvirkes mere af storsamfundet end modsat. Denne kulturpåvirkning bliver desuden større og større, efterhånden som den unge generation vokser op.

Det modsatte findes der enkelte eksempler på, men normalt kun, hvis indvandrer-minoriteten udgør en politisk og kulturel overklasse som europæiske koloniserere i den tredje verden, det tyske indslag i Danmark i 1700-tallet – eller om man vil danskerne i Norge (under unionen), Island og Grønland.

Folkekirken omfatter 92,9% af den danske befolkning. Udenlandske statsborgere udgør 2% af samtlige indbyggere her i landet; af dem er 28% medlemmer af Folkekirken. Den i øvrigt aldeles ubetydelige nedgang på nogle få promille i antallet af folkekirkemedlemmer, som man har kunnet konstaterede i de senere år,

skyldes på ingen måde hverken flygtninge eller gæstarbejdere, men stort set alene den omstændighed, at en del forældre i visse østdanske sogne, nærmest begrænset til København og Frederiksberg, har undladt at døbe deres børn.

Enkelte udmeldelser kan – muligvis – tilskrives tilslutning til såkaldte nyreligiøse bevægelser, men det er jo en helt anden historie.

I øvrigt glemmer fortalere for den islamiske »fare« ofte, at danskerne fra ældre tid i stort omfang har oprettet missionskirker – og skoler i Afrika og Asien for at omvende de herboende til evangelisk-luthersk kristendomsform.

Med deres kulturelle baggrund står indvandrerne fra de muslimske lande danskerne så fjernt, at det er formålsløst at tro på en rimelig udveksling af ideer og kultur

Et ofte fremført postulat er, at mens alle tidligere indvandrergrupper var europæere, som derfor kunne »berige« vor kultur, så er enhver kontakt med muslimerne om ikke af det onde, så dog uden positiv betydning.

Nu virkede tidligere indvandrere som jøder og katolikker af anden tro end den lutherske nok lige så fremmedartet (ja, måske ligefrem uhyggeligt)

på hjemmefødinge i Danmark, som nogle orientalske indvandrere med deres baggrund og specielle klædedragt kan gøre det i dagens Danmark. Alligevel viste der sig i fortiden mulighed for at leve sammen – og også efterhånden med gensidig respekt og udbytte.

I vor tids langt mindre statiske og mere internationalt orienterede verden skulle dette være endnu lettere. Når mennesker af forskellige kulturer mødes åbent, opdager man, at forskellene er mindre end alt det, man har fælles.

Erfaringerne viser, at i det daglige samvær betyder det enkelte menneskes personlighed lige så meget som en tilfældig tilknytning til en eller anden kultur eller ideologi. Det at være åben og vise ærlig interesse for de elementer, der er forskellige, kan til gengæld være berigende og åbner nye horisonter for begge parter. Ligesom man gennem en udenlandsrejse kan komme til at se på sit eget land med helt nye øjne, kan et møde med repræsentanter for en anden kultur eller religion medvirke til en frugtbar fordybelse i ens eget.

Her ligger der en opgave, som skal løses. Specielt er angsten for og nedvurderingen af Islam århundredgammel i Europa. Denne animositet mod den muslimske verden har sin oprindelse, dels i en forkert skoleundervisning

om Islams historie, kultur og religion, dels uheldige og negative forhold, som kan påvises i nogle muslimske stater. Mediernes forkærlighed for at behandle de dramatiske og voldsomme begivenheder og stort set fortie den stilfærdige dagligdag og de kulturelle forhold, giver os også et skævt indtryk af omverdenen.

Men lige så lidt som vi europæere ønsker at blive taget til indtægt for, hvad Hitler, Mussolini, en græsk militærjunta eller terrororganisationer rundt om i Vesteuropa har på samvittigheden, lige så urimeligt er det at bedømme en muslim ud fra de mest ekstreme bevægelser i et muslimsk land, som måske slet ikke er hans hjemland.

Muslimerne regner Jesus for en af deres profeter og viser ham stor ærefrygt. Hvor mange af Islams danske kritikere har i øvrigt læst Koranen? Den findes i dansk oversættelse.

Indvandrerne holder sig for sig selv, skaber indvandrerghettoer, vil ikke lære dansk eller søge dansk statsborgerskab

Dansk boligpolitik og huslejerne er den væsentligste årsag til indvandrernes geografiske placering i lokalsamfundene. De har i nogen grad måttet acceptere de boliger, der er mindre attraktive for danskerne.

Men samtidig er det naturligt, at alle gerne vil bo i et trygt og ikke alt for fremmedartet miljø. Det gælder også indvandrerne. Hos landsmænd finder man lettere et trygt nabo-skab.

Man kan også sige, at det er danskerne, der isolerer sig. Det er almindeligt kendt, at de fleste danskere er vanskelige at komme ind på livet af. De åbner sjældent deres én gang fastlagte bekendtskabskreds for andre – heller ikke for landsmænd eller for indvandrere fra USA, Canada eller Vesteuropa. Provensboere, der flytter til København, kan ofte føle sig ensomme i årevis. Denne restriktive holdning bidrager ofte til at udelukke vore udenlandsfødte medborgere fra at få nærmere kontakt med danskerne.

Indvandrerne vil naturligvis gerne lære dansk. De mange danskurser beviser det. Det kan desuden være lidt af et statussym-

bol at kunne sproget godt. Men som ethvert skolebarn ved, og som især enhver dansker, der i moden alder har søgt at lære sig et fremmedsprog på aftenskolen, har erfaret, så er det ikke nogen let opgave at lære at beherske et andet sprog. Selv med en meget stor indsats kan resultatet blive skuffende.

Her må danskerne vise overbærenhed og tålmodighed – også med udtalen. Desuden kan det danske sprog talt med en fremmedartet accent virke særdeles tiltalende, lige så smukt som nogle af vore egne dialekter.

I øvrigt kan det virke påfaldende, at mens mange fabrikker i 60'erne rask væk antog fremmedarbejdere, der lige var ankommet til landet, uden at deres sproglige uformåen-hed betød det mindste – så stilles indvandrerne i dag ofte over for bastante krav om danskundskaber, før de kan gøre sig håb om at opnå selv et beskedent arbejdsområde, hvor sproglige færdigheder er af ringe eller ingen betydning.

Ligeret er vanskelig at opnå. Og når mange af indvandrerne foreløbig undlader at søge dansk statsborgerskab, skyldes det bl.a., at man ikke føler sig helt hjemme her. Man har sin rod i to lande, og det gør det vanskeligt at tage et så afgørende skridt, hvorved man endegyldigt afskærer sig fra sit oprindelige fædreland. Mange dansk-amerikanere og andre udenlands-danskere har gjort den samme erfaring.

I øvrigt siger nogle indvandrere, sikkert med en vis ret, at selv om de anskaffede sig dansk pas og statsborgerskab, vil de stadig af de danske omgivelser blive betragtet og behandlet som fremmede.

Skik følge eller land fly

Det er et urimeligt forlangende. Vi danskere tager det som en selvfølge – ja er ligefrem stolte over – at vore landsmænd, bosat i det fremmede, bevarer f.eks. de gamle traditioner omkring julen. Vi finder det også rimeligt, at vore landsmænd, der har fået bopæl i Spanien bevarer mest muligt af deres danske adfærdsmønstre.

Udenlandsdanskere tilpasser sig naturligvis som andre indvandrere i et vist omfang de stedlige

forhold, men denne integration afhænger af, i hvor høj grad det nye land ligner Danmark. Det sker hurtigere og mere intenst i USA end i Argentina. Kun få danskere opgiver deres europæiske klæde- dragt eller madvaner, uanset hvor i verden de ellers bosætter sig.

Det indebærer altid omkostninger at placere sig midt mellem to kulturer. Ingen kan se bort fra den opdragelse og de normer, man har modtaget, som barn og ung. Det vil virke kunstigt og uægte, hvis man som en »Jean de France« bevidst søger at omskabe sig, og man vil gå menneskeligt i stykker af det.

En menneskeværdig tilværelse kan kun leves, hvis man beholder sin selvrespekt og glæden over det bedste i ens kultur. Ethvert menneske har også krav på, at omgivelserne respekterer ham/hende for, hvad man som menneske helt og fuldt kan stå inde for. Og det må understreges, at omfanget og hastigheden i integrationen kun kan bestemmes af de implicerede, ikke af udenforstående.

Total assimilation af en indvandrergruppe skal tage flere generationer, og det behøver ikke altid at være bestræbelsesværdigt. Netop gennem de nedrivede nuancer og forskelligheder har tidligere indvandrergrupper forstået at yde deres helt specielle indsats i Danmark.

Og husk: det er altid lidt sværere at være en minoritet – at stå udenfor kræver mod og styrke, men det kan også give oplevelser og berigelse, som »normalmennesket« ikke kender.

Indvandrerne kan alene ved deres nærvær give anledning til raceuro. I andre vesteuropæiske lande hører man om voldsomme modsætninger og konflikter

Sådanne udtalelser – især når de fremsættes af toneangivende politikere – skader meget og medvirker til at provokere uønskede situationer.

Nu er det jo en bagvendt måde at argumentere på, når man giver de sagesløse skylden for, hvad uromagere kan stifte.

Men selv om vi danskere måske ikke er meget bedre end andre vesteuropæiske nationaliteter, og selv om vi ofte har en masochistisk lyst til at gennemhegle os selv, så viser virkeligheden, at raceuro som anden uro (f.eks. blandt tilskuere ved sportsstævner) optræder vidt forskelligt i de enkelte lande.

De fleste fremmedarbejdere kan godt skelne mellem, hvilke vesteuropæiske lande, der er bedre eller værre for dem at opholde sig i, og sådanne sammenligninger behøver ikke altid at falde ud til

beskæmmelse for Danmark og danskerne.

Et sådant renommé udtil er *guld værd* – bogstavelig talt. Vi danskere får ofte en meget overstrømmende behandling ude i den tredje verden, fordi vi kommer fra et land, der ikke er belastet af en kolonialistisk fortid eller af voldsomme og blodige overgreb mod indenlandske minoriteter. Det kan man nyde godt af som turist. Men for et firma, der søger at afsætte sine eksportvarer eller deltage i konkurrencen om bygge- og anlægsvirksomhed i den tredje verden, kan det være en gevinst under forhandlingerne, at komme fra et lille, endnu »ubelastet« land.

Derfor må vi værne om det ry, vi har som et humanitært og demokratisk folk med respekt for menneskerettighederne og med en positiv og åben holdning over for flygtninge, fremmedarbejdere og andre minoriteter i vort land.

Det var udmærket, at gæstarbejderne ankom i 60'erne og hjalp os med at få udført en hel del arbejde. Men nu er tiderne anderledes, og »gæsterne« bør rejse hjem. Eventuelt kan de få penge med i lommen

Økonomisk ville det næppe være en fordel. Som nævnt i pkt. 2 vil mange danske arbejdspladser

Vietnamesiske bådflygtninge modtager den første hjælp. Foto KNA.

som alternativ blive henvist til at anvende mere labil arbejdskraft, hvilket vil medføre nedlæggelse af arbejdspladser, ligesom firmaer, der viderefører halvfabrikata, fremstillet af indvandrere måske må indskrænke deres virksomhed med afskedigelser andetsteds til følge.

Desuden vil det blive økonomisk mærkbart for nogle boligselskaber og ikke mindst for den del af butiksverdenen (f.eks.

lavprisvarerhuse), hvor indvandrerne gør deres indkøb. Endelig vil en række små nærbutikker, der kun kan fungere, takket være indvandrems indsats, forsvinde til ulempe for kunderne i lokalsamfundet, og ikke mindst de ældre, der foretrækker indkøb tæt ved deres bolig.

Menneskeligt ville det være katastrofalt og en falliterklæring for et humanitært samfund som det danske.

Mange indvandrere, ikke mindst børn og unge, er allerede så integrerede i det danske samfund, at de næppe vil kunne indpasse sig forholdene i oprindelseslandet uden store menneskelige omkostninger. Nogle af børnene kan end ikke deres modersmål længere. En dansk skoleuddannelse bruges også bedst i Danmark.

Indvandrerne har ofte kun arbejdsløshed at vende tilbage til. En del af deres indtjening er anvendt til mekanisering af lokalsamfundet hjemme, hvad der har overflødiggjort megen arbejdskraft. De hjemsendte beløb kan på den anden side også give nye muligheder for de hjemvendendes genetablering. Men ofte rejser genintegrationen efter mange års fravær nye problemer, ikke mindst for børn og unge.

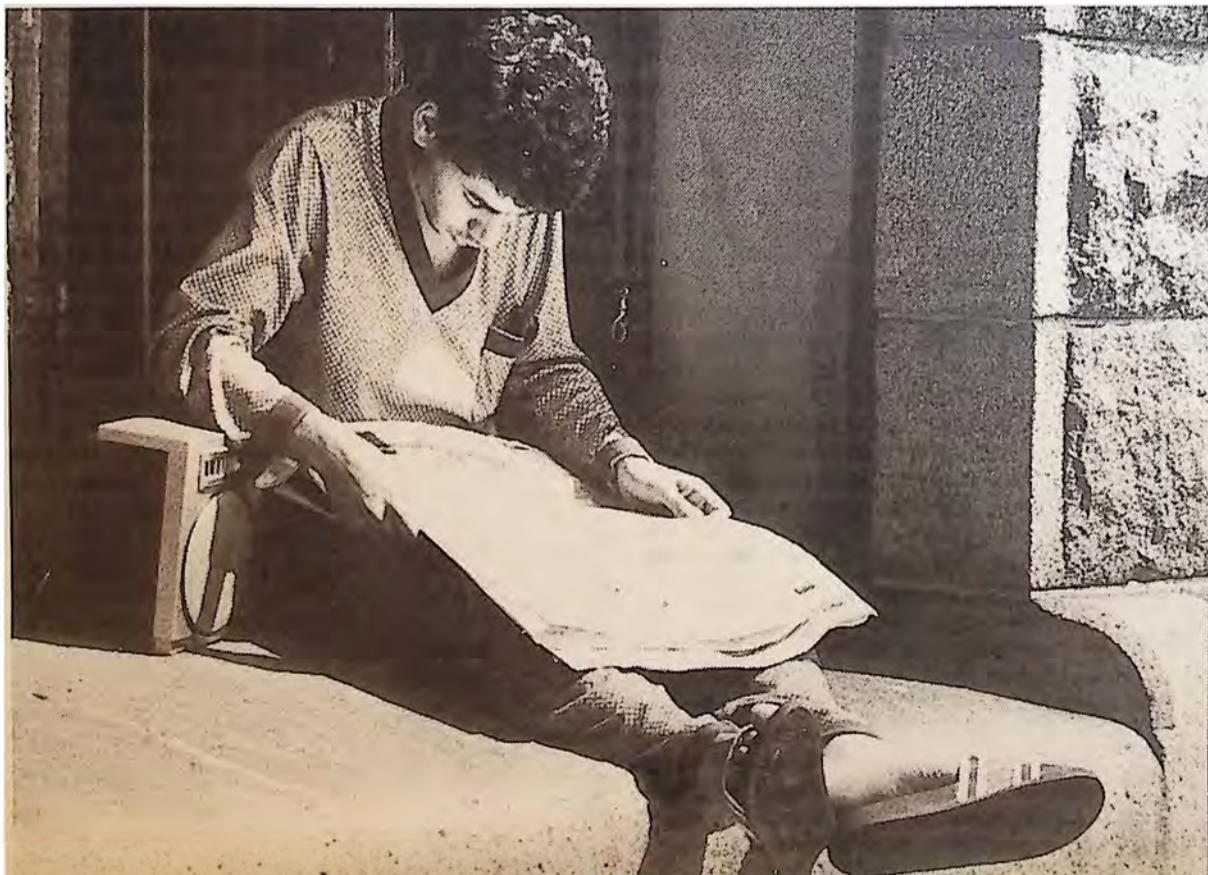
Endelig må det understreges, at den arbejdsindsats, indvandrerne gennem en lille menneskeal-

der har ydet for dansk erhvervsliv, har haft store menneskelige omkostninger. Det hårde arbejde har slidt mange op før tiden. En mangeårig, ensom tilværelse i værtslandet, mens hustru og børn i en årrække har måttet leve tilværelsen uden faderen har været belastende for begge parter. Vi må her huske, at det drejer sig om mennesker, hvor netop familiebåndene er knyttet tættere og mere inderligt end blandt mange vesteuropæere.

Danmark modtager alt for mange flygtninge

For mange – i forhold til hvad? kan man spørge. I forhold til det samlede antal flygtninge i verden, som er på ca. 15 millioner, eller sammenlignet med de øvrige vesteuropæiske lande. Set på den baggrund har vi været mere restriktive. I forhold til vort befolkningstal hører Danmark til blandt de lande i Vesteuropa, der har modtaget færrest flygtninge.

Gennem en halv snes år har Danmark opretholdt en årlig flygtningekvot på ca. 500, som fordeltes på de »spontant indrejste« og de såkaldte »kvoteflygtninge«, som Danmark efter aftale med FN's flygtningehøjkommissariat (UNHCR) påtager sig at aftage. Heri var indbefattet handicappede flygtninge og familiesammenføringer med allerede herboende flygtninge. Uden for

Pressens behandling af kriminalstof kan give indtryk af, at der ret ofte er udlændinge involveret i forskellige former for kriminalitet. Politikens Pressefoto.

den årlige kvote har Danmark også modtaget nogle grupper vietnamesiske bådflygtninge, opsamlet på havet af danske skibe. Af verdens samlede flygtningeantal på ca. 15 millioner bliver de fleste bosat i nabolandene, kun nogle få hundrede tusinde andre steder.

Det sidste års øgede antal – især fra Mellemøsten – af spontant indrejste flygtninge har medført, at antallet af »kvoteflygtninge« er blevet drastisk nedskåret. Men det betyder også, at Danmark nu synes at kunne nærme sig et niveau, der hvad angår antallet af flygtninge ligger på linje med andre og nærtstående lande.

Den nye udlændingelov har åbnet vore grænser på vid gab. Det er for let at blive flygtning i Danmark. Loven må strammes

Det er ikke rigtigt. Også under den tidligere lov havde asylansøgere, der ankom til en dansk grænse, krav på at få deres anmodning taget op. Både før og efter den nye lovs ikrafttræden gælder samme forhold: en grundig forundersøgelse om ansøgerens forhold med deraf følgende anerkendelse eller afslag.

En hurtig afvisning ved grænsen, afgjort af en tilfældig grænsebetjent, var altså også forbudt under den gamle lov. Kun hvor der var tale om åbenbart grundløse asylansøgninger, kunne der foregå en hurtigere beslutning. Det skal anføres, at ingen af de iranske flygtninge kan betragtes som åbenbart grundløse. Også andre europæiske lande har en asylprocedure, hvor den endelige beslutning for det meste træffes på »højere niveau«.

Den nye lov betyder således *ikke* en »liberalisering«. Det eneste punkt, hvor man kan tale om en vis reform, er en følge af, at asylansøgerens behov for beskyttelse og ophold nu lægges til grund, i stedet for som hidtil landets mulighed for at kunne afvise en flygtning uden bekymring for, hvor i verden han så kunne overleve. Det væsentligste ved den nye flygtningelov er de øgede retsgarantier ved behandlingen af asylansøgningen, og at den endelige afgørelse er henlagt til et Flygtningesnæv.

Den relativt store tilstrømning af asylansøgere i 1984 og 85 er ikke kun forårsaget af den nye lov. Den skyldes de politiske forhold ude i verden, og ville sandsynligvis også

være sket, selv om Danmark havde bibeholdt den gamle lov.

De krav, der stilles for at opnå asyl, er ikke særlig forskellige fra dem, der blev stillet under den tidligere lov. Reglerne kan derfor *ikke* »strammes« uden også at se bort fra tidligere mangeårig praksis, som bygger på de regler, der findes i FN's Flygtningekonvention (som Danmark har forpligtet sig til at overholde) og senere tilføjelser om forfulgte – eller hvis lignende eller andre tungtvejende grunde medfører, at udlændingen ikke kan vende tilbage til hjemlandet og ikke kan henvises til at opnå beskyttelse andetsteds.

I medierne og i manges bevidsthed skelnes der ofte ikke mellem asylansøgere og flygtninge. Men det må pointeres, at ikke enhver, der søger asyl (og derved indgår i pressens ofte overdrevent alarmende overskrifter med de for nogle chokerende talstørrelser) opnår flygtningestatus i Danmark. I 1984 fik således i alt 1186 personer flygtningestatus i Danmark. Til sammenligning var tallet 1095 i året 1979.

Danmark skal kun modtage de »rigtige« flygtninge - ikke folk, der blot af økonomiske eller uddannelsesmæssige grunde søger hertil

Ifølge udlændingeloven skal en asylansøger for at opnå flygtningestatus være udsat for en begrundet frygt for forfølgelse eller risiko for at blive udsat for personlig og alvorlig overlast i tilfælde af afslag og udvisning.

Mange danskere har åbenbart haft lidt svært ved at forstå, at en asylansøger eller flygtning pr. definition ikke også behøver at være fattig. Man har hæftet sig ved, at en del af bl.a. de iranske asylansøgere selv har betalt for rejsen hertil.

Her kan det være på sin plads at erindre om, at også en del af de danske flygtninge i Sverige under besættelsen næppe kunne kaldes helt ubemidlede, og at de ikke rejste ud af landet i havetøjet, og ofte medførte en kuffert under flugten.

En del af de flygtninge, der ankommer til Danmark, har sat hele deres rørlige formue på spil eller fået bistand fra deres familie. Anvendelsen af

ordet »bekvemmelighedsflygtning« er ikke nogen rar oplevelse. At forlade familie, hjem og egen kultur for at begive sig ud i det uvisse, er et yderst alvorligt skridt, som de allerfleste mennesker kun foretager, når deres liv og frihed er truet. Det gælder også iranerne, der i deres hjemland er konfronteret med en blodig og meningsløs krig og med et af verdens uhyggeligste og mest bestialske regimer.

Danmark kan ikke løse alverdens problemer. Vi må begrænse eller helt indstille at modtage flygtninge og hellere hjælpe de gamle, arbejdsløse, boligsøgende eller de unge

Danmark kan og skal ikke løse alle problemer og al den nød, der findes rundt om i verden. Men Danmark skal i forhold til sit høje økonomiske niveau og den levestandard, vi har, påtage sig ansvaret for at løse *en del* af problemerne – påtage sig *en rimelig del af ansvaret* for de medmennesker ude omkring i verden, der uforskyldt er kommet ud for undertrykkelse og forfølgelse.

Den hjælp, Danmark yder, skal ikke afstemmes efter vor selvforskyldte udlandsgæld – snarere efter det (sammenlignet med de fleste andre lande) skyhøje private forbrug, vi tillader os. Danmarks indsats for flygtninge må under alle omstændigheder tåle at sammenlignes med de øvrige os nærtstående lande i Norden og Vesteuropa.

Den omsorg for vore egne, nogle angribere af flygtningebistanden undertiden fremhæver, virker ikke altid seriøs. Dels fornemmer man, at det kun er et alibi for at føre hetz mod flygtningene, dels vil det årlige beløb, Danmark stiller til rådighed til flygtningehjælp, hvis det blev fordelt mellem andre, talmæssigt meget større grupper i den danske befolkning, kun kunne få en meget begrænset virkning.

At der også i Danmark findes mange, som samfundet har ladet i stikken, er en anden sag, men for at løse de problemer kræves en langt større og mere målrettet indsats end den, overførelsen af nogle i den samlede statshusholdning ret beskedne beløb kan give.

Hvis de enkelte regeringer nægtede at modtage

Bent Østergaard er født i 1935

Lærereksamen 1956. Ansat ved Avedøre Skole i Hvidovre. Medstifter af Amnesty Internationals danske afdeling. Han har tidligere været medlem af Dansk Flygtningehjælps forretningsudvalg. Formand for FN-forbundets forretningsudvalg siden 1970. Medlem af Flygtningesnævnet siden 1983.

Bent Østergaard har skrevet mange artikler og kronikker i dagspressen. I 1976 udgav han bogen »Pater Dominique Pire og verdens Samvittighed«. Han har skrevet flere bøger om menneskerettighedsspørgsmål. I 1983 udkom på Gads Forlag »Indvanderne i Danmarkshistorie«, der på 264 sider med over 200 illustrationer beretter om alle indvandergrupper i Danmark fra oldtid til fremmedarbejdere og flygtninge i dagens Danmark.

flygtninge, før indenlandske sociale problemer var løst, ville det blive helt umuligt for flygtningene at få adgang til et nyt land. USA har f.eks. modtaget flere millioner flygtninge. Tænk engang, hvis dette store land lukkede totalt for asylsøgende med den begrundelse, at man først skulle løse alle interne fattigdomsproblemer, der set i dansk målestok er langt alvorligere end vore!

At modtage og integrere et større antal forfulgte kan i høj grad anses for en meningsfyldt opgave for et land som Danmark, der sammenlignet med resten af verdens nationer er *sluppet ualmindelig nemt og blidt gennem de krige og kriser*, der fortløbende har hærgnet menneskeheden gennem hele dette århundrede. Sammen med Sverige, Svejs og enkelte andre er Danmark blandt de lande, der helt ufortjent har været blandt de mest privilegerede. Det har også medført en stabilitet, et omdømme og nogle demokratiske traditioner, som gør os velegnede til at hjælpe nogle af verdens hjemløse og forfulgte til en ny menneskeværdig tilværelse.

Vi har her en gældsforpligtelse af en helt anden art, end den gæld, vi normalt bekymrer os for – taknemmelighedsgæld over for den skæbne, den verdenshistorie, der har været os så nådig og ladet alle de store katastrofer og ulykker gå uden om vore grænser.

Er Danmark ikke for lille et land og danskerne for få til at modtage flygtninge (og andre udlændinge) i større antal? Burde vi ikke hellere betale FN for at placere flygtningene andre steder?

Bestemt nej!

Skal Danmark som hidtil kunne tale med vægt om menneskerettighederne i

de internationale organisationer, vi er medlem af, må vi også indadtil leve op til de samme normer. De frivillige organisationer må i fællesskab med stat og kommune løse de økonomiske og politiske spørgsmål om flygtningenes integration på en rimelig og værdig måde. I Folketinget er der heldigvis en bred politisk forståelse herfor.

Rent økonomisk set, så forbliver de penge, der udbetales til integration af flygtninge i Danmark, her i landet og bidrager til indenlandsk omsætning og arbejdsmuligheder. Og målet for Flygtningehjælps integrationsarbejde er i løbet af 1½-2 år at give flygtningen mulighed for at indtage sin plads på lige fod med alle andre i det danske samfund – på arbejdspladserne og i almindelig menneskeligt samvær.

Historisk set er det ikke de ringeste mennesker, der kommer som flygtninge eller fremmedarbejdere til landet. De rummer kræfter og værdier, der kan tilføre Danmark meget, vi ikke kan undvære.

Netop fordi indvandrerne er forskellige – indbyrdes og i forhold til den danske befolkning – er de en værdifuld og spændende udfordring for Danmark.

Vi kan lære meget om os selv, ved at lytte til, hvordan indvanderne opfatter os. Vi kan få lejlighed til at sammenligne vore livsværdier med deres. Ingen tager skade af at møde mennesker, der lever eller tænker anderledes end de selv. Tværtimod. En åben og positiv indstilling til andre vil altid give et stort menneskeligt udbytte – og det er af langt større betydning end de værdier, der kan måles i penge.

Bent Østergaard

Nogle af flygtningebørnene kan end ikke deres modersmål længere. Politikens pressfoto.

»to verdener«, en bibelsk og en naturvidenskabelig). Jo højere biologisk udviklet skabningen er, jo mere uafhængig og fri bliver den, så at den af sig selv kan udfolde sig og vise sin skønhed, og hvad den kan - f.eks. en flot sommerfugl i modsætning til et livløst støvfnug, der flyver som vinden blæser - eller et frodigt bjerglandskab i modsætning til det tomme rum uden for atmosfæren. En plante er mere selvstændig end en sten, et dyr endnu mere. Mennesket er så højt udviklet, at det ovenikøbet selv kan skabe redskaber, legetøj, kunstværker, biler og også frit overveje, hvordan det vil og bør være over for andre.

Gud skaber os for at gøre os mere frie. Vi kan derfor glæde os til alt det, som livet vil bringe os. Selv kampe, modgang og problemer er med til, at vi skabes til voksne, modne, uafhængige mennesker. Gud skaber - på en skjult måde, også lige nu - verden og mit liv, fordi han elsker mig og ønsker min selvstændighed.

Gud som belønner og straffer

Her drejer det sig om holdningen: »Hvis man er artig, beskytter Gud én mod ulykker«.

Sagt på en anden måde: »Katolikker lever længere, fordi Gud passer på dem« (en 6-årig).

Eller negativt erfaret: »Jeg stjal engang stikkelsbær og opdagede, at de ikke var modne. Så følte jeg angst for Gud« (barn fra 2. klasse).

Børn tror tit, at ydre ulykker er Guds straf for onde gerninger. Der er en slags mekanisk retfærdighed i verden, som belønner de gode og straffer de onde. Sådan er jo retfærdige forældre og lærere! Så kan barnet blive vredt på Gud, når det ser, at det går pæne og uartige på samme måde i livet. Gode gerninger belønnes slet ikke og sikrer langtfra mod ulykke.

Hjælper Gud overhovedet dem, der tror på ham?

»Gud lader sin sol gå op over onde og gode, og han lader det regne på retfærdige og uretfærdige« (Mt. 5,45).

»Gud er mild over for de utaknemlige og onde. Vær derfor barmhjertige, som også jeres Fader er barmhjertig« (Lk. 6,35-36).

Sådanne bibelsteder kan hjælpe os videre til at forstå, at Guds form for

retfærdighed godt nok ligner vores, men den er alligevel igen *anderledes*. Børnene kommer også her videre, når de oplever Guds »virken« og »belønning«, som noget, der virker »indeni«. Gud straffer os ikke udadtil, som politiet kan gøre det, men hvis vi er uretfærdige og onde, kan vi miste evnen til at respektere andre, at se dem som værdifulde medmennesker. Så går vi glip af fællesskabet og meget andet godt - og på langt sigt alt, hvad der er venskab og kærlighed. Men ved hjælpsomhed og ærlighed bliver vi - sammen med de andre - mere lykkelige og åbne og mere forbundet med det gode i personen: Gud.

Udadtil kan det gå skidt. Men indadtil giver Gud os i troen en fornemmelse for vores egen personlige urokkelige værdi, selv når vi møder ondskab eller foragt fra andres side. Ja, selv hvis mennesket skulle foragte sig selv, er det elsket af Gud.

Gud leder os ikke frem ved ydre straf og belønning, men ved i bønner og stilheden (eller i fællesskabet med dem, vi holder af), at give os en fornemmelse for, hvad vi kan gøre, hvilken vej, vi kan gå og hvilke beslutninger, vi skal træffe.

Ved alle disse overvejelser kan barnet begynde at forstå Guds tålmodighed med det onde i verden, og hvad menneskets frihed egentlig indebærer af ansvar for verden, sig selv og medmenneskene. Og at Gud ønsker os som *voksne* mennesker: at vi selv mere og mere tager ansvaret for det, vi beslutter os for at gøre.

Gud elsker ikke de gode mere end de onde.

At udvikle forståelsen af Gud, som beskrevet i de tre afsnit er måske lettere i dag end tidligere: i dag har vi større tilgang til viden om Bibelen, om naturen, pædagogik, psykologi osv., end man havde for bare 50 år siden. Det betyder nye chancer for troen, hvis vi holder os åbne for nye tanker.

Denne åbenhed bunder til syvende og sidst i vores ærefrygt for Gud, hvis væsen, ophøjethed, barmhjertighed og velvilje går langt ud over både troendes og ateisters alt for menneskelige forestillinger.

»Du må ikke gøre dig noget billede af Gud!« (2. Mos. 20,4).

Citaterne er *ikke* fra en dansk bibel.

Illustration fra den nye katekesebog »Læg ud på Dybet«, tegnet af Robert Wyss.

Kateketerne får brug for lidt orientering

Endnu et arbejdsår som kateket er overstået. Jeg tænker tilbage på nogle af de oplevelser, katekesen gav. Hvad kom der ud af det? Tankerne går til de gange, hvor jeg følte, at min undervisning trængte ind til børnene, men også på de gange, hvor jeg synes, at jeg ikke kunne få budskabet frem. Nu trænger jeg blot til en ferie, inden katekesen starter igen efter ferien.

Ferie blev det dog ikke helt fra katekesen, for sammen med 56 andre kateketer fra de nordiske lande deltog jeg i kateketugen på Sostrup Slot i dagene 24. juni-28. juni 1985. Programmet var meget afvekslende med foredrag, gruppearbejde, samtaler, messer og andagter.

Forholdet mellem menighed og kirke

Ugens tyngdepunkt lå i foredragene af prof. dr. Heinrich Jacob, Osna-brück. I nogle foredrag førtes vi hen til menighedens årsag: Jesus Kristus. Også den vanskelige forbindelse mellem menighed og kirken blev analyseret: menigheden er ikke blot en filial af kirken, men er kirkens hemmelighed, nuværende og realiseret. Menighedens strukturer og opgaver peger og skal pege hen imod forløs-

ningen, som var prof. Jacobs nøglebegreb. At bringe dette ind i katekesen og drive katekesen under denne synsvinkel forekom nu tvingende nødvendigt. Prof. Jacob viste sig at være en lun person, som gang på gang fik os alle til at bryde ud i latter.

Ugen var desuden præget af arbejde med bog 5 i det fælles nordiske religionsprogram. »Læg ud på dybet«. Denne bog er beregnet til undervisningen af børn i 5. klasse og har som gennemgående udgangspunkt forskellige emner fra sejlads. Det var spændende arbejde, når det viser sig, at der under emnet søsætning kan skjule sig katekeser om pagtslutninger, fordi vi mennesker er som en sømand, der gerne vil lære sit skib at kende, der gerne vil vide, hvor gammelt skibet er, hvor det er søsat osv. Når vi i sejlspillet taler om mandskabet om bord, kan vi i katekesen tilsvarende tale om Jesu kald af alle mennesker, om de forskellige opgaver, der findes i kirken, om biskoppernes og præsternes opgaver.

Vi fandt ud af, at vi som kateketer nok får brug for lidt orientering om sømændssprog, inden vi kan undervise efter denne bog.

For få af os vidste på forhånd, hvad det betyder at rebe sejlene. Men vi fandt da ud af, at det var noget med at sætte sejlene, så de passer til vindstyrken. Når det blæser op, må sejlene rebes, ellers bliver skibet en kastebold for bølgerne. Der er særlige personer blandt mandskabet, som har denne opgave. Men også i stille vejr har dette mandskab en opgave. Sådan et mandskab finder vi i klostrene. Og sådan kunne jeg blive ved. I alt 9 kapitler er der i bogen, hver med en overskrift fra sejlads, men med et indhold om at vi sejler ved hjælp af den hellige Ånd ud i verden for at opbygge Guds rige.

Og i vores gruppearbejde med bogen følte vi os ude på dybet. Vores arbejdsopgave for tirsdag og torsdag eftermiddag, samt hele fredag var at udarbejde en årsplan for familie-katekeser med udgangspunkt i bogen »Læg ud på dybet«, samt en eller flere detailplaner.

Katekeser er også sejlads på dybet

I mange sogne i de nordiske lande foregår katekesen af børn som familiekatekeser, d.v.s. man mødes en eller to lørdage om måneden, børn, foræl-

dre og kateketer. I aldersbestemte grupper arbejder man med samme emne, og forældrene bliver også undervist, så de bedre er i stand til at fortsætte undervisningen af børnene derhjemme. Men mange af deltagerne i kateketugen underviser på katolske skoler, så vi måtte kaste os ud på dybet for at kunne forestille os, at man kan sidde med en gruppe børn i alderen 7-10 år og undervise efter et materiale for børn på ca. 11 år. Men det var et spændende arbejde, hvor vi udvekslede erfaringer og diskuterede mange problemer. I vores daglige arbejde som kateketer kan vi somme tider føle os ensomme men samværet med andre er en stor hjælp for os. Men så kan vi netop tænke på kirken som et sejlaskib, der ikke kan sejle ved egen kraft, men må have vind i sejlene, må have hjælp af den hellige Ånd.

For at uddybe emnerne fra »Læg ud på dybet« holdt *Guido Kreienbühl* fra Kateketcentralen i København et foredrag om firmelsens sakramente. I firmelsen bliver Guds kald til os stadfæstet af Gud. Troen, som ved dåben blev bekendt af forældrene, bliver aktivt bekendt af den unge. Den hellige Ånd, som ved dåben blev meddelt den umyndige, bliver en realitet for den myndige. Og endelig er firmelsen fuld indlemmelse i kirken.

Messe, andagt og afslapning

Endvidere blev vi præ-senteret for tre ordeners spiritualitet. *Sr. Gisela C.S.J.*, København, *sr. Hildegard Madsen OSB*, København og *sr. Mette OP*, Oslo fortalte meget inspirerende om deres ordener.

Ugens samvær blev styrket af messer og andagter. Og der var også tænkt på afslapning, idet vi var på en halvdags udflugt til Djurslands seværdigheder. Vi blev imponerede over den smukke natur og over kalkmalerier i landsbykirker. For ikke at glemme at vi er katolikker, så vi et lille katolsk kapel, som blev opført af polske landarbejdere i 1930, og som stadig bruges til messe for en del af Djurslands katolikker.

Nu er vi alle hjemme igen. Vi skal til at starte årets katekeser. Men mon ikke vi alle føler os styrkede til arbejdet. Vi har fået nogle ideer og impulser, som vil vise sig i vores undervisning.

Birgit Clausen

Kvindelige ministranter

Ja - eller nej?

Erik Christiansens indlæg om kvindelige ministranter er fortsat fra sidste nummer

Grunden til dette forbud fremtræder sjældent særlig tydeligt:

Præstedømmet forbliver som hidtil forbeholdt mænd. Dette har, til trods for hvad det kan synes, noget at gøre med ministranttjenesten: Den liturgiske klædedragt og det stadige synlige ophold i nærheden af præsten gør, at ministranten synsmæssigt og forestillingsmæssigt rykker meget nær ind på præsten – meget mere end alle de andre tjenester, som lægfolk udfører i løbet af en gudstjeneste.

Det siges ofte fra autoritativ side (= »ovenfra«), at ministranttjenesten er »henordnet« til præsten.

Halvklerikal status

Tidligere blev messetjeneren opfattet som menighedens repræsentant ved alteret – menigheden var reduceret til at se sig selv repræsenteret ved »stand in« og oplevede messen fra teatergængerens plads. Men siden menigheden har fået sin egen rolle i forestillingen tilbage, bliver der ikke meget andet tilovers til ministranten end at være »henordnet«.

Men det er egentlig en opfattelse fra før konciliet dette at anse ministranterne som »ersatz« for klerikere med de lavere vielser; er ministranterne således erstatning for nogle klerikere, da kan de også kun være af hankøn!

Nu er lektor og akolyttjenesterne efter konciliet udtrykkelig lægmandstjenester og ikke forbeholdt klerikere, men når man så igen karakteriserer dem som »henordnet« til præsten (hvad dette så egentlig måtte betyde), giver man hermed atter disse to tjenester en halvklerikal status. – Med en smule konsekvens i tankerækken burde man herefter have ophævet kvinders adgang til at være lektor, kommuniionsuddeler, gudstjenesteleder – det er, Gud være lovet, ikke sket!

Forbudet gælder blot kvindelige ministranter, som ved deres alba og deres opholden sig i nær-

heden af alteret synsmæssigt giver et indtryk af, at de står præsten nærmere end de, der sagligt set udfører langt vigtigere tjenester i gudstjenesten (lektor, kommuniionsuddeler osv.). Herved kunne menigheden risikere at vænne sig til at se hunkønsvæsen i liturgisk klædedragt, og denne tilvænnelse kunne med tiden fjerne den følelsesmæssige modstand, som eksisterer mod forestillingen om, at man en dag kunne komme til at opleve kvindelige præster; værre endnu – en pige kunne måske, i lighed med drengeministranter, med tiden komme på det ønske selv engang at blive præst!

For at forhindre en sådan gradvis tilvænnelse til denne tanke, må et hunkønsvæsen overhovedet ikke optræde i liturgisk påklædning i alterets nærhed under gudstjenesten. Dette synes mig at være den egentlige bagvedliggende begrundelse for et forbud mod kvindelige ministranter.

Bag dette står den ældgamle overbevisning om, at præsteembedet – og alt, som viser hen dertil – er forbeholdt mænd. Uanset, hvad man måtte have af meninger om kvindelige præster, virker det her alligevel, som om man skyder spurve med kanoner. At overføre det vanskelige spørgsmål om kvinders adgang til præsteembedet til at blive til blive et problem, når 15-16-årige piger ministrerer, synes mig i nogen grad overdrevet.

Kun mænd som præster

Overdrevet eller ej i denne sammenhæng, så kommer man ikke uden om at diskutere kvindens præsteembede eller diakonat åbent og teologisk sagligt. Som teologisk grund til at kun mænd kan blive præster, nævnes – i hvert fald over for ministranter – det faktum, at Jesus selv valgte og sendte udelukkende mænd som apostle; præsteembedet har sit udgangspunkt i netop discipel- og apostelkaldelsen, altså kan kun

mænd udføre præstegeringen.

Jeg tvivler på, at netop dette argument skulle kunne overbevise særlig mange i dag. Alt for mange ved tilstrækkeligt om de bibelske bøgers afhængighed af deres tilblivelsestids historiske rammer. (Det er en erkendelse, som kirken på andre områder altid har kendt til – og forstået at sætte sig ud over – ellers skulle vi jo have menighederne og hele kirken organiseret, således som det er beskrevet på apostlenes tid, hvilket ganske øjensynligt ikke er tilfældet).

I den orientalsk-jødiske verden gjaldt kvinden for overhovedet at være uegnet til at bære offentligt vidnesbyrd – og da slet ikke for en så vigtig sag som budskabet om Guds rige. Vi kan blot tænke på apostlenes kategoriske afvisning af »kvindesladder« om, at Jesus skulle være opstået fra de døde. Jesus kunne altså ganske enkelt ikke udnævne kvinder, det ville aldrig være blevet taget alvorligt. Det var provokerende nok, at han tog fiskere og håndværkere til sig og ikke veluddannede farisæere og skriftkloge.

En sådan kendsgerning må i dag uden videre gælde som tidsbetinget: i dag er det jo netop ikke faglærte arbejdere, men studerede folk, der bliver præster (hvilket så igen også er absolut tidsbetinget!)

Tidsbestemte grunde

Af andre tidsbetingede fænomener kan anføres de kirkelige hæderstitler, monsignore, prælat, eminence osv., som, taget efter bogstaven, går imod, hvad Jesus siger i Matt. 23,8-10. Alligevel har vi – og sikkert af gode, men tidsbestemte årsager – ligeså mange titulaturer som det verdslige samfund.

Eller: Selv om Jesus udtrykkeligt fejrede den sidste nadver – og efter ham urkirken eukaristien – som et måltid med både brød og vin, har kirken – sikkert af gode men tids-

bestemte grunde – alligevel begrænset menighedens kommunion til modtagelsen af brødet alene, og åbner nu kun langsomt for modtagelsen af kommunionen under begge skikkelser, sikkert af frygt for modstand ude i menighederne. – Denne liste over tidsbestemt, forskellig praksis kunne gøres længere.

Det falder mange gode kristne svært at fatte, hvorfor netop i dette ene tilfælde (kaldet af udelukkende mænd til præsteembedet) Jesu tids- og kultur-betingede og derfor forståelige handlen i modsætning til andre forhold skulle have uforanderlig og evig betydning, netop i en tid, hvor kvindens stilling alment, og også i kirken, fuldstændig har ændret sig.

For at argumentet skal holde, må der altså findes dybereliggende årsager til, at kvinder ikke skulle kunne blive præster: Præsten handler »in persona Christi«, dvs. præsten er i menigheden den billedlige fremstilling af Kristus i sin tjeneste som hyrden, der leder, læreren, der forkyn-der, og præsten, der ofrer; dette er i følge sin natur en aktiv-mandlig gerning, som derfor må forbeholdes mænd. Den kvindelige natur er den lyttende og modtagende – kirken fremstillet som »Kristi brud«, hvorpå Jomfru Maria er ursymbol. Derfor skal kvinden udføre sin tjeneste i menighedens *midte* og ikke som præsten *over* for menigheden.

Teologi til sociologi

Men er dette argument nu virkelig overbevisende? Vist ikke helt. Sætter man ikke her lighedstegn mellem på den ene side et værdifuldt, altid gyldigt, teologisk symbol og på den anden side tidsbetingede, foranderlige, sociologiske strukturer? Kan man med rette anføre forholdet Kristus-kirken – betegnet med symbolerne brudgom-brud og hoved-legeme – som grund for biologiske og sociologiske strukturer, hvor til evig tid kun mænd kan være bærere af de sakramentale ledelsesfunktioner?

Skal man omsætte teologi til sociologi, må man tage langt større hensyn til de foranderlige sociale forhold, ellers ender man i det samme morads, som fortidens dårlige politiske teologi, som med troen på den ene Gud – *monoteismen* – hævdede *monarkiets*

gudgivne status! Alt dette synes fjernt fra spørgsmålet om kvindelige ministranter, men jeg tror, at det er den nødvendige baggrund, for at vi kan danne os en mening om et forbud mod sådanne.

Præster fra ministrantmiljøet

Af og til nævnes en tredje grund til ikke at have – eller »gen-afskaffe« – kvindelige ministranter: præstemangelen. Mange præster er kommet og kommer vel stadigvæk fra ministrantmiljøet. At piger ministrerer synes for mange at give vanskeligheder for tilvæksten af præster.

1 Ministrantgruppen er efterhånden det eneste sted, hvor drenge opdrages i et enkönt miljø. De lærde strides om en sådan opdragelse er noget positivt for en drengs beredvillighed til at stræbe efter det cølibatære præsteskab: nogle mener, det er godt for en dreng at skaffe denne mulighed til at klare sine motiver og skaffe sig erfaringer om menneskelige venskaber; andre mener, det er skadeligt – det kan bringe et muligt kald i fare, endog få det til at lide skibbrud.

2 Nogle steder har man taget piger ind som ministranter af mangel på drenge. For pigerne var det nyt og spændende, noget hidtil umuligt, derfor begejstredes de måske nemmere for det end drengene, som endog ved pigernes ankomst faldt endnu mere af på det. At pigerne således skulle komme til at fortrænge drengene, kunne indvirke negativt på mulige præstekandidater, fordi det virkede negativt ind på ministrantmiljøet.

Til begge problemer er der vel at sige, at om tilstedeværelsen af piger i ministrantflokken falder positivt eller negativt ud, afhænger fuldstændigt af en fornuftig ungdomssjælesorg.

Piger som ministranter

Til punkt 1. kan man vel med god grund sige, at piger og drenge i forvejen har så megen kontakt med hinanden, og ellers i øvrigt har så rigelig énkøns-kontakt (fodboldklubber osv.), at en ministrantgruppe på den baggrund næppe kan have hverken hæmmende eller forstærkende indflydelse. Et venskab mellem en pige og en

dreng *kan* selvfølgelig bringe en dreng bort fra tanken om at blive præst, men skal man af den grund forholde ham den mulighed for at prøve sit kald – eller er det bedre at udsætte denne prøve til studieårene eller endnu senere?

Til punkt 2.: Er ministrantarbejdet blot liturgisk opdragelse, planlægning af gudstjenester, ministrantudflugt og lignende, så bliver drengene naturligvis væk; de forventer deres eventyrlyst, lyst til udfordringer og trang til fællesskaberfaringer tilfredsstillet – i det mindste i nogen grad også sammen med ministrantgruppen. Om der er/var piger med i den sammenhæng, tror jeg dog ikke – med en beskeden erfaring fra spejderarbejde – at det ville afskrække drenge fra at deltage. Drengenes indstilling til pigerne afhænger sandsynligvis fuldstændigt af den stedlige sjælesørger.

At piger dukker op som ministranter ses mange steder verden over. Der er blevet indført nedefra. Kun meget få biskopper – hvis nogen overhovedet – har åbent velsignet dette forhold, de fleste har ladet det ske, nogle tænderskærende, andre med stille fryd. I hvert fald måtte de positive pastorale erfaringer ved denne udvikling retfærdiggøres; for mange mennesker ville det være en meget dårlig konkret erfaring med kirken, hvis denne udvikling blev afvist og afbrudt ovenfra.

Alene pastorale grunde må bestemme, hvilken linje man følger; de tidligere nævnte liturgiske og teologiske argumenter overbeviser stadig færre mennesker – det er knapt nok muligt helt at skjule, at disse argumenter lugter af »restaurering« – å la barokmusik kun på originale instrumenter.

Ligevægtigt og retfærdigt

Jeg tror, at to synspunkter ikke må glemmes i en videre overvejelse af disse spørgsmål:

– Ministranttjenesten kan kun ansues ligevægtigt og retfærdigt i *et samlet billede af alle de liturgiske tjenester*. At gøre ministranttjenesten til et spørgsmål om kønnene og deres »specifikke« rolle i gudstjenesten forekommer simpelthen ideologisk – navnlig, hvis man af

Artiklen afsluttes side 10

UNGDOMS-SIDEN

Ved Annemarie Logermann,
Kjeld Lundorf og
Jesper Fich

Troen er ikke bare en sag mellem mig og Gud

Jesper Fich har interviewet Peter Hass, som for nylig blev firmet 18 år gammel

Hvorfor blev du ikke firmet til det normale tidspunkt?

Det var mest personlige grunde. Men jeg vidste ikke, hvad jeg sagde nej til. Jeg havde dengang en meget gammeltestamentelig opfattelse af Gud. Jesus og hans budskab er først nu i stigende grad begyndt at interessere mig.

Hvad var for dig det udslagsgivende for, at du nu vil firmes?

Jeg kan naturligvis sige, at det er ønsket om at bekræfte troen. Jeg føler, at jeg nu er kommet til et mere afklaret forhold til min tro, og derfor vil jeg

også gerne vedkende mig den.

Troen er jo ikke bare en sag mellem mig og Gud, men også i høj grad mellem mig og mine medmennesker. Man kan ikke dyrke sin tro som et puslespil, man selv kan lægge. Religion er naturligvis en privatsag, men kristentroen fører os jo til næsten; »Elsk din næste som dig selv!« Jeg tror overhovedet ikke længere på, at man kan være troende alene. Som det er udtrykt i en af sangene fra den blå mappe: »Den der elsker kan ej være ene...« Endelig føler jeg også,

at det er vigtigt at vedkende sig sin kristne tro sådan som verden er i dag. I vor dagligdag efterlever vi i stigende grad ukristne normer, specielt er vi unge udsat for en kraftig antikristen påvirkning; det er derfor vigtigt, at vi bliver os vor tro mere bevidst, og prøver at modarbejde de negative tendenser i samfundet.

Ligger din forståelse af kirken i forlængelse af det, du har sagt?

Ja! Det fællesskab, jeg har oplevet gennem DUK og naturligvis min familie, har ligesom lagt grundlaget. Men jeg har altid følt mig tryk i den katolske kirke. Andre religioner synes mig som fragmenter, der hver især kun har en del af helheden. I vores kirke tror jeg, at vi kan finde helheden.

Troslærekursus i efterårsferien

Igen i år tilbyder DUK en uge i Øm, hvor vi vil beskæftige os med emnet »Venskab«. Hvem er du ven med? Hvilke krav og forventninger har du til din ven? Er venskab en selvfølge? Disse og mange flere områder vil vi komme ind på i løbet af ugen.

For at kunne deltage skal du være mellem 14 og 16 år og være firmet/trosbekræftet i år. Prisen er 350 kr. plus 90 kr. for deltagelse i fællesrejse.

Naturligvis vil der også blive lidt tid til sport, gåture, hygge m.m. Kurset er en lidt anden karakter end vore andre tilbud. Det er tænkt som en opfølgning af firmelsens sakramente og samtidig en fordybelse i troen og bønslivet.

Har du nogen spørgsmål kan du ringe til sekretariatet.

Hildegard Doods
ungdomskonsulent

Hvorfor var du ikke på multilejr?

- Du er virkelig gået glip af noget. Hvad, spørger du måske.

- Meget, men først og fremmest samværet med både trosfæller og ikke trosfæller, børn og voksne, der alle kom med store forventninger. Det gjorde jeg halvgamle kone også. Forventningerne var vel nok iblandet lidt skepsis, som heldigvis blev gjort til skamme.

Det blev en dejlig oplevelse. Alle udviste ikke

bare hensyn, men prøvede også at hjælpe dem, som ikke før havde været med på en Øm-lejr.

Med vemod

Voksne og børn fungerede sammen. - Vi redte senge, diskuterede, vaskede gulve, sang, vaskede op, skrev bønner, digtede og spillede skuespil, diskuterede igen, stegte et helt lam på spid, lånte hinandens børn, gik ture og vadede gennem Gudenå-

en, fik myggestik og dårlige maver - intet af det ville vi have undværet.

Det var med en følelse af vemod, men også af at være blevet rigere, af at forlod Ømborgen.

Derfor - når der næste gang kaldes til Multilejr, så betænk dig ikke - skynd dig at tilmelde dig, så du ikke går glip af en givtig uge.

P.S. Hilsen til alle der deltog i Multilejr '85.

Birgitte Helsted Lundorf

Hvad mener du, det er, der gør dig tryk ved kirken?

Dér føler jeg Guds kærlighed til mig, og det bliver jo klart i messen - det er jo derfor vi fejrer den - dér er vi i kontakt med vores skaber.

Hvad kan kirken gøre for at flere unge må få det samme afklarede forhold, som du har fået?

Når det kommer til stykket er vi jo så forskellige, men måske ville bedre præster kunne gøre det. Jeg selv har været heldig ved at møde nogle præster, der har båret glæden i sig. Desværre er det svært at finde præster, som man føler, lader sig inspirere af evangeliet. Men jeg vil gerne tilføje, at DUK selvfølgelig er et utroligt vigtigt middel for at nå de unge. Måske kunne mange sognepræster lære noget ved et bedre samarbejde med DUK.

nyhed

DUK - TRØJE

Må vi præsentere en nyhed!!!
DUK har fået fremstillet 500 marineblå sweatshirts med et tryk i hvidt. Motivet ser du nederst i venstre hjørne, og er på trøjen placeret på venstre bryst.

Trøjerne føres i størrelse small, medium, large og x-large, og kan købes til en pris af 100,00 kr. pr. stk. De kan bestilles ved forudbetaling pr. check, pr. giro (9083294) eller ved afhentning på sekretariatet.
Prisen er inkl. forsendelse.
SKYND DIG - mens vi endnu har trøjer på lager!

Teologisk grundkursus

Guds ord - kan det sige os noget?

Hvor sand er troen?

Hvad er det kristne menneskesyn?

Har vi en anden selvforståelse?

Hvad er Gudsforhold?

Hvad er åbenbaring?

Hvad nytter kirken?

Bliver man gladere af at tro?

Hvilken betydning har evangeliet for mig?

Hvad vil det sige at tage ansvar for sig selv?

midle kirkens lære om disse ting.

Onsdag den 11. september er en introduktionsaften. Vi mødes på Marielystvej 16, 2000 F. kl. 19.00 og hér bliver kursusforløbet ridset op.

Forhåbentlig synes du, at det lyder så spændende, at vi sammen kan glæde os til et aktivt vinterhalvår.

For kurset står Jesper Fich i samarbejde med Winnie Mortensen.

Kunne du tænke dig at deltage i et kursus, hvor bl.a. disse punkter bliver bearbejdet? Vi har planlagt et teologisk kursus for unge (17-25 år) og håber, at du også vil deltage.

Vi mødes én onsdag om måneden, første gang den 11. september 1985, kl. 19.00.

Vi vil hver gang starte med et oplæg, som forhåbentlig fører til en god diskussion/debat; efter en kop te fejrer vi messe sammen. Der vil blive udarbejdet materialer til hver gang, og vi vil forsøge

at give en systematisk fremstilling af de valgte »overskrifter« og at for-

Tilmelding sendes til Jesper Fich, Marielystvej 16, 2000 F.

Jeg kan bedst den første onsdag i måneden I ●

Jeg kan bedst den anden onsdag i måneden II ●

Jeg kan bedst den tredje onsdag i måneden III ●

Navn: _____

Adr.: _____

Tlf.: _____

Sommerejse med AC

En gruppe på 22 danskere og svenskere gjorde i år fra den 28. juli til den 10. august med Academicum Catholicum rejsen til Salzburg for at deltage i Salzburger-Universitetsugerne, som i år stod under temaet »Gud«.

Afskrækkende kan dette tema synes. Dog mærkedes det hurtigt, at vor tid ingenlunde er blevet tavs om Gud. Både den bibelske vej, den personlige spiritualitets vej og filosofiens vej til Gud står os åben.

Særlig den sidste, som vore protestantiske brødre ofte ser på med en vis skepsis, blev behandlet på en måde, der væsentligt bidrog til at sikre universitetsugernes videnskabelige

niveau. I øvrigt blev en del af indledningen til det bibelske Guds billede varetaget af protestantiske lærerkræfter.

Højest interessant var det også at blive introduceret til, hvordan Guds moderlige side kan behandles på et solidt patristisk grundlag. Salzburg er både et religiøst og et kunstnerisk centrum. Begge byens sider bidrog til at gøre rejsen til en oplevelse for deltagerne. Også bjerglandets natur, der manifesterede sig med voldsomme uvejr, gjorde indtryk.

Det særlige sammenhold mellem generationerne, der er en vigtig målsætning for A.C.s rejser, udeblev ikke. Vi nød godt

af en usædvanlig stærk intellektuel og åndelig udveksling mellem aldersgrupper og nationaliteter.

I alvor og i selskabeligt samvær måtte vi sande, at rejsefællesskabet er en

frugtbar grobund for religiøs udvikling og en vigtig næringskilde for vor – måske lidt isolerede – hverdag som nordiske katolikker.

En deltager i rejsen

Venskabstræf i København for KRF

Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Lolland-Falster, Syd- og Østsjælland og Storkøbenhavn holder venskabstræf søndag den 13. oktober 1985 i København.

Kl. 10 er der messe i Sankt Ansgars Kirke.

Efter messen frokost i Englesalen på Niels Steensens Gymnasium (medbragt mad, sodavand og øl kan købes).

Kl. 14: Besøg i den russisk-ortodokse kirke i Bredgade.

Rundvisning ved *Tatjana Meiners*. Adgangen til den russiske kirke er fri; der er lejlighed til køb af kort, ikoner m.v.

Afslutning med kaffebord og hyggeligt samvær i Englesalen.

Tilmelding senest 1. oktober til de respektive formænd:

Lolland-Falster: Birgit Pedersen (03) 88 21 38.

Syd- og Østsjælland: Ellis Borchert Hårstedt (03) 74 63 45.

Storkøbenhavn: Jørgen Jørgensen (02) 23 44 99.

Pater Poppe 50 år præst

27. august fejrede den 79-årige *Franz Johannes Poppe* 50 års præstetjubilæum. I 1946 kom han til København, men virkede indtil 1962 dels her og dels i Århus. I en periode på 3 år var han i Tyskland, hvor han påtog sig forskellige arbejdsopgaver i København. I 1981 vendte han tilbage til Flensburg, hvor han nu er sjælesørger.

Kvindelige ministeranter

Fortsat fra side 8

disse grunde bagefter udelukker piger, som engang er »kommet ind i varmen«, ved at anvise dem andre »mere passende« roller. Dette ville netop give kritikerne ret i, at i den katolske kirke er kvinden vedblivende henvist til at spille en underordnet rolle.

– Vi må i dag ikke mere lade de pastorale erfaringer i den tredje verden ude af betragtning. Kvinder – og piger – spiller dér en betydelig større rolle i gudstjenesten (i liturgiske klæder!) end hos os. Her ved relativiseres også forskellene mellem ministranttjenesten og de andre liturgiske tjenester, og der er heller ikke mere behov for kønsopdelende/delte retslige regler for udøvelsen af disse tjenester.

En sådan regulering ville i grunden være af formel karakter og kunne i længden ikke holde stand mod de konkrete liturgiske realiteter. At opretholde den ville kun medføre tab af autoritet (som enhver retsorden, der opretholdes ved tvang alene). Og netop dette burde hele den katolske kirke og embedet – med de senere års erfaringer in mente – omhyggeligt vare sig for.

Erik Christiansen

Religionsbogen for 5. skoleår

Læg ud på dybet

er udkommet og er blevet præsenteret for 60 kateketer fra hele Norden på Kateketugen på Søstrup Slot i juni 85. Den røde tråd i bogen er Helligåndens virke i kirken gennem tiderne og i dag.

Der behandlet emner så som

pægen i gammel testamente, og i Jesus Kristus, kirken, kald, firmelsens sakramente, mission, kristendommen kommer til Norden, klosterlivet, kirkebygningen i Norden, helgener, bodens sakramente m.m.

»Læg ud på dybet« er den femte bog i det fællesnordiske religionsundervisnings-program og følger den officielle læseplan for Nordens bispedømmer.

Pris: Kr. 59.-

»Læg ud på dybet« og alle forudgående bøger i serien kan bestilles hos Kateketcentralen, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V. Tlf. 01-24 26 30.

I uge 44, dvs. i slutningen af oktober måned, udkommer på Ansgarstiftelsens Forlag

Katolsk Lommebog '86

Lommebogen indeholder Årskalender, Liturgisk Kalender og Katolsk Vejviser for bispedømmet København.

Prisen bliver kr. 46.-

Lommebogen kan bestilles allerede nu på Ansgarstiftelsens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V., tlf. 01-24 12 10.

Musik af Kayser i radioen

I radioserien »Radiosymfoniorkestret i 1950'erne«, kan vi onsdag den 18. september, kl. 20 på program 2, høre *Leif Kayser*s koncert for horn og orkester med *Domenico Ceccarossi* som solist. *Erik Tuxen* dirigerer.

Stillinger tilbydes

Pædagog

Til den selvejende institution Børnehaven Fredsholm søges til 1. oktober en 20 timers pædagog.

Børnehaven er normeret til 60 børn fordelt i 3 grupper - i en ældre villa med stor have. Ansøgningen, vedlagt kopi af uddannelsesbevis og referencer bedes sendt til lederen: Sr. Mamertis Lampert Børnehaven Fredsholm Bistrupbyvej 18, 3460 Birkerød Tlf. 02-81 03 78

Annoncepriser

Tekstsideannoncer pr. mm . kr. 3.50
Rubrikannoncer pr. mm . . . . kr. 2.50

Møder og arrangementer

Vejledning til bøn

Fra den 13. september og fremefter afholdes hver fredag aften kl. 19-20 møde hos Skt. Joseph Søstrene, Vesterbrogade 28, 1. sal th., København, med vejledning til daglig betragtning, med bøn under fire former og tidebøn. Tilmelding tlf. 21 36 49.

August Ziggelaar SJ

Høstgudstjeneste i Svendborg

Søndag den 29. september kl. 10. Efter gudstjenesten: Bortauktionering af de høstede produkter til fordel for »Sr. Irmak« missionsstation i Brasilien. Alle er hjerteligt velkomne.

Søndagstræf på Magleås

Læg søndagsturen omkring Magleås. Kom alene eller kom sammen med venner - eller sidemanden i kirkebænken - til søndag eftermiddags-samvær på Magleås.

Program: Fra kl. 14 til 15 - kaffe i opholdsstuerne. Kl. 15 arrangement i foredrags-salen.

Søndag den 29.9.: »Flygtningen vort menneske«, vicegeneralsekretær René Albeck taler om emnet.

Søndag den 20.10.: Oplæsningsprogram - skuespiller ved Det kgl. Teater Erik Mørck.

Søndag den 17.11.: »Hvordan forholder vi os som katolikker til de nye medicinske teknikker. Biskop Hans Martensen og læge Kjeld Jensen.

Debat aften om katolsk højskole

Den Nordsjællandske pastoralenhed inviterer alle interesserede til debat-aften med Birgit Wohlert om den katolske højskole-tanke. Tirsdag den 24. september kl. 19.30 på Nordvangsgård, Bistrup Byvej 4, Birkerød.

På gensyn! Sr. Marie Auguste, Tuulikki Albeck, p. Jørgen Hviid og Susanne Hoyos.

Koncert i Sakramentskirken

Torsdag den 26. september kl. 19.30 er der koncert i Sakramentskirken.

Medvirkende: Merethe Østergaard (sopran), Finn de Blanck (kornet), Henning Stensig (basun), Ole Knudsen (orgel). Værker af Bach, Buxtehude, Händel, Gade, Hartmann og Laub. Gratis adgang.

Skt. Ansgar Kirke i København

Religionsundervisning for skoleelever begynder igen onsdag den 18. september og vil være hver onsdag kl. 16 til 17.30. Ligesom sidste år vil der være tre hold.

5-8 årige - forberedelse til den første hellige kommunion.
9-12 årige.
12-13 årige.

Undervisningen til trosbekræftelse og firmelse har gennem de senere år været adskilt. Nu vil vi ligesom i mange andre sogne samle den. Undervisningen vil foregå hver anden lørdag formiddag kl. 10 til 12. Vi begynder lørdag den 28. september.

Ved højmessan pinsdag den 18. maj vil biskoppen meddele firmelsens sakramente, og i den sammenhæng får vi så trosbekræftelsen.

Børnenes hellige kommunion bliver som sædvanlig første søndag efter påske, altså den 6. april 1986.

Kirkens kontor tager imod tilmelding på tlf. 13 37 62.

Ny Sct. Therese fest

Kom og få en underholdende søndag på Rygård Skole, Bernstorffsvej 54, 2900 Hellerup (gymnastiksalen)

søndag den 6. okt. 1985, kl. 11.00-14.30 Der holdes een messe kl. 10.00, og herefter er alle velkomne til at besøge gymnastiksalen, hvor der foregår mange spændende ting: F.eks. byder Frokostcaféen på søndagsfrokost m.m., og når sulten er stillet kan man prøve lykken i de mange boder: Vin - pakker - håndarbejde (salg) - krambod - glasbod - børnebod og meget andet. Hele overskuddet går til et af Caritas Danmarks projekter. Kort og godt: Slut op om Sct. Therese festen, på gensyn og med venlig hilsen Festkomiteen ved Sct. Therese kirke.

Kursus i kristen meditation

Pastoralenheten i Høring, Horsens, Vejle og Silkeborg indbyder til kursus i kristen meditation på Ømborgen fredag den 11. oktober 1985 kl. 17.00 til søndag den 13. oktober 1985 kl. 15.30.

Erne: Kristen meditation set i relation til de østlige religioner.

Leder: Grethe Livbjerg.

Præst: Willem Wuyts O. præm.

Pris kr. 295.- alt incl. Tilskud kan søges hos Ungdomssekretariatet, St. Kjeldsgade 3, 2100 Kbh. Ø.

Tilmelding senest 1. oktober d.å. ved indbetaling af kr. 50.- i depositum til: Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg.

Esther Jensen, Langgade 26, Fjølstervej, 6933 Kibæk.

Hanne Wegner, Enghavevej 24, 7100 Vejle.
Benny Blumensaat, Sundbakken 13, 8700 Horsens.

Det sker på Magleås

Frede dag den 13. til søndag den 15.9.
Højskole-arbejdsgruppen holder møde.
Onsdag den 18. til fredag den 20.9.
Danmarks Lærerhøjskole, biologisk institut afholder møde.
Lørdag den 21. til søndag den 22.9.
Møde afholdes af FN-Forbundet.
Onsdag den 26. til lørdag den 28.9.
Religionslærerforeningen holder efteruddannelseskursus.
Søndag den 29.9.
Magleås træf - René Albeck, vicegeneralsekretær i Dansk Flygtningehjælp, taler om »Flytningen vort medmenneske«.

Jesus er vejen - vejen til Jesus

I 1983-84-85 afholdtes en foredragsrække over grundlæggende sandheder i kristenlivet og dets praksis. Gruppens ledere tilbyder denne gang et seminar, d.v.s. et åndeligt træningskursus: »Fornyelse i Helligånden«. Det vil hjælpe dig til at opdage den rigdom, Gud ønsker at skænke dig og gøre det muligt for dig at opnå dybere livsfællesskab med Gud.

Seminarieret strækker sig over 9 aftener med følgende emner:
søndag d. 20. okt. og søndag d. 3. nov., Indledning og Vejledning.
søndag d. 17. nov., Guds kærlighed
søndag d. 1. dec., Frølsen
søndag d. 15. dec., Det nye liv
søndag d. 19. jan., Modtagelse af Guds gaver
søndag d. 2. feb., Fornyelse i Helligånden
søndag d. 16. feb., Vækst
søndag d. 2. marts, Forvandling i Kristus.

Tilmelding er nødvendig. Den foretages på de to første mødeaftener ved køb af seminarhæftet (pris: 20 kr.)
Mødested: Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej.
Mødetid: Kl. 19.30 præcis til kl. ca. 21.30.

Alle er hjertelig velkomne!
(på arrangøremes vegne)
L.A. Dorn S.J.

DUK Kalender

Skoleweekend den 13.-15.9. 85 på Ømbo.
For alle katolske elever i 6. klasse. Der er udsendt indbydelse til de katolske skoler. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse.

Ledertræning den 27.-29.9. 85 på Ømbo.
Tema: »At være sig selv«. Alder: 14 år og opefter. Pris 100,00 kr. og 90,00 (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 13.9. 85.

Troslærerkursus den 14.-20.10. 85 på Ømbo.
For alle jer, der er blevet konfirmeret/firmit i foråret 1985. Tema: »Venskæb«. Alder: 14-16 år. Pris 350,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 13.9. 85.

Medarbejderledertræning den 29.11.-1.12. 85 på Bissrup.
For HB, sekretariat, DUK-udvalg, DUK-repræsentanter og DUK-redaktioner. Ledertræningen er gratis og alle rejseudgifter refunderes (DSB 2.kl.). Tilmeldingsfrist den 15.11.85.

P.S.I Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90,00 kr., dog 150,00 kr. for alle over 25 år. Rejseudgifter over 90,00 (150,00) refunderes ved deltagelse i fællesrejsen.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: _____

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Menighed: _____

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Katolsk Arbejderaktion

afholder sin 51. retræte d. 5. og 6. oktober 1985 på Magleås.

Retrætens emner er: Evangelierne - fup eller fakta.
Retræteleder: peter Joh. Umans, S.M.M.
Pris 250 kr. Der er mulighed for halv eller hel friplads.

Tilmelding til George Bune Andersen, Ved Klosteret 4, 1. tv., 2100 København Ø, tlf. 01-29 51 10 ml. kl. 17.00 og 19.00.

Alle, der vil hjælpe os med vort apostolat er velkommen.

Er Gud død? - Er Jesus rød? var et emne i TV, hvor der blev gjort op med gudsbegrebet. Teologer verden over sætter spørgsmålstegn ved snart sagt alle de gængse trossandheder og skaber større forvirring end afklaring med deres håbløse diskussioner. Evangeliernes troværdighed er sat på en hård prøve, derfor har vi bedt pater Joh. Umans, der både er progressiv og ortodoks, hjælpe os med at få sat begreberne på plads.

Vel mødt på KA's 51. retræte.

George Bune Andersen

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Lodstrækning

Søndag den 18. august afholdtes Mini-Markedet ved Sct. Ansgars Kirke. Selv om det blev lidt regn ved frokosttid, var stemningen strålende hele dagen, og gæster som arrangører havde det dejligt.

Kl. 16 foretoges udtrækningen af lotteriet med følgende resultat:

1. præmie: Transistorradio	nr. 292
2. præmie: Lommeregner	nr. 180
3. præmie: Digitalur	nr. 131
4. præmie: Slumretæppe	nr. 016
5. præmie: Sjal	nr. 168
6. præmie: Krystalvase	nr. 346
7. præmie: LP-plade	nr. 080
8. præmie: Stor sølvske	nr. 492
9. præmie: Sjal	nr. 440
10. præmie: Juledug	nr. 133

På amerikansk lotteri blev udtrukket:
Blå serie En dukke nr. 60
Grå serie Kaffekolbe nr. 72
Gul serie Dug nr. 75

Det endelige resultat er ikke udregnet endnu, men det kan allerede siges, at markedet blev en meget god succes. Vi takker alle, der på en eller anden måde, ved gaver, ved aktiv indsats eller deres besøg har ydet deres bidrag.

Mini-Markedsudvalget

Møbleret værelse

til leje fortrinsvis til en katolsk studerende. Henv. Gottfred Wissum, Asmussens Allé 1, 1808 Frb. C. Tlf. 01-31 12 11.

Niels Steensens kalender

I anledning af Niels Steensens 300-års dødsdag udgiver bispedømmerne Osnabrück, Hildesheim, København, Münster og Paderborn en kalender for året 1986 på tysk og på dansk til minde om Niels Steensens liv og virke i Tyskland, Italien og Danmark. Kalenderen fremstiller i korte, overskuelige kapitler Niels Steensens som videnskabsmand og som biskop. Den er forsynet med smukke både sort/hvide- og farvebilleder fra de mange steder og byer, Niels Steensens virkede i. Samtidig tjener den som liturgisk kalender. Pris: Kr. 56,00 i.m.

Kalenderen udkommer på Niels Steensens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V. Tlf. 01-24 48 08 og kan rekvireres direkte fra forlaget eller købes i enhver dansk boghandel.

Stiftelsen Mariahjemmet

yder støtte til unge, danske katolikker under uddannelse - dels som stipendium dels som rentefrie lån.

Skema til ansøgning, der må indsendes inden den 21. oktober 1985 kan hentes eller rekvireres hos skoleleder Lilian Jespersen, Institut Sankt Joseph, Dag Hammarskjölds Allé 17, 2100 København Ø.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til formand for bestyrelsen Jan Lange, Bakkevængt 21, 2820 Gentofte, tlf. (01) 65 88 75.

Lensbaron og lensbaronesse Stampe Charisius' Legat

yder legatstøtte til katolske kvinder og/eller børnerige familier i vanskelige økonomiske kår.

Legatportioner kan søges ved henvendelse inden den 21. oktober 1985 med fyldige oplysninger og attest fra sognepræst eller anden gejstlig myndighed.

Ansøgning sendes til formanden for bestyrelsen Jan Lange, Bakkevængt 21, 2820 Gentofte.

Caritas Danmark

Sankt Peders Stræde 3, 1453 Kbh. K.
Tlf. 01 - 12 72 61 kl. 9-13.
Giro 4 04 39 79.

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

LØGUM KLOSTER HØJSKOLE

Forstanderpar: Rita og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

Niels Steensens Bibliotek

Stenosgade 9, 1616 København V.
Åbent: tirsdag og torsdag kl. 17-19
onsdag og fredag kl. 10-14.
Søndag kl. 11-13 undt. i skoleferier.
Tlf. (01) 22 64 22. Postgiro 70 779 63.

A.B.C. blomster

Vestergade 20
4850 Stubbekøbing
Telefon 03-84 16 59
Deres garanti for friske varer!

A. Mougard A/S

entreprenør- og murerfirma
Århus C
Telefon 14 20 23 - 13 83 23

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Aut.
elinstallatør

EL MOGENS
LARSEN

Rundhoved 31a 6200 Ålborg - 62 25 00/62 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Murermester- og entreprenørforetning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6
Ålborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Registreret revisor F.R.R.
J. Brangstrup
Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Status

Fortsat fra forsiden

Der stilles desuden nogle konkrete spørgsmål om Bibelen i dag kendes bedre og har fæstet dybere rod i de troendes liv, om kirkens mysterium opfattes rigtigt under det dobbelte aspekt af fællesskab og hierarki, og om hvordan præsteskabets forhold

til lægfolk betragtes inden for kirken. De sidste fem spørgsmål gælder den liturgiske praksis, anvendelsen af koncilsdekreterne i uddannelsen af præster, ordensfolk og lægfolk, katekesen, missionerne, forholdene til de ikke-kristne og til samfundet.

Det går »fremad« i bispedømmet Rom Ingen præstemangel

Rom (KIPA) – Rent numerisk er antallet af præster og ordensfolk, der virker i »den evige Stad« imponerende: 32 kardinaler, 86 biskopper og ærkebiskopper, 1.517 præster og 3.495 mandlige ordensfolk lever i Rom og bringer antallet af gejstlige – indbefattet tre permanente diakoner – op på 5.413. Hertil kommer 19.812 ordenssøstre, hvoraf cirka 3.000 er under 40 år gamle og 676 endnu under uddannelse, f.eks. i noviciatet.

310 menigheder

De fleste gejstlige arbejder dog i Vatikanets kontorer, er ansatte i kurien eller arbejder i de katolske ordeners, kon-

gregationers og religiøse fællesskabers generalater eller centrale huse. Kun 1.045 arbejder i sognemenigheder, gennemsnitligt tre i hvert af Roms 310 katolske sogne, som i gennemsnit hvert har 9.118 troende.

Cirka 20 procent praktiserende

I »Den evige Stads« sognemenigheder genfinder man en religiøs situation, der er typisk for mange storbyer, der er præget af sækulariserings-tendenser. Kun cirka 20% af Roms 2,8 millioner katolikker deltager mere eller mindre regelmæssigt i en søndagsgudstjeneste. Modtagelsen af sakramenterne er dog ifølge kirkelige opgivelser måske igen steget let i de senere år. Dette ændrer dog ikke ved den kendsgerning, at i dag bliver kun 80% af børnene fra katolske familier døbt; i 1963 var det endnu 90%.

I 1984 blev der indgået 14.000 ægteskaber, 6.000 indgav separationsbegæring og 2.000 skilsmissebegæring. Alt i alt er procentdelen af dåbshandlinger og ægteskabsindgåelser dog langt højere i Rom end i andre italienske storbyer som f.eks. Milano, Bologna eller Firenze.

Fleere præstekald

Med tilfredshed omend med behersket optimisme registrerer kirkelige kredse i den »hellige« by en forøget præstetilgang. Cirka 10 unge mænd – gennemsnitligt – bliver årligt ordineret til præster (i 1984 var det 11). Fra 1964 til 1984 forlod 139 præster tjenesten som sjælesørgere, fordi de enten blev pensionerede, døde eller forlod præstegerningen, mens 155 nye præster samtidigt tiltrådte deres embede.

Selv om antallet af præstekald er faldet i hele verden, er der en markant stigning i Afrika, Sydøstasien og Latinamerika. Billedet viser seminarister i Zaire. Foto KNA.

Bispe-embedet i kirkerne er nøglen til enheden

Kan lutheranerne anerkende pavedømmet?

Genève (KNA) – *Martin Luther* har aldrig afvist pavedømmet som institution, men var altid åben for et »rekonstrueret« pavedømme. Denne tese hævder professor dr. *Harding Meyer*, der er et fremtrædende medlem af Det lutherske Verdensforbund.

Kløften blevet mindre

Meyer mener, at vore dages lutheranere, »en dag vil kunne anerkende paven som tegn på forskellige kirkers enhed«. Efter en således opnået luthersk-katolsk struktur, ville det efter Meyers mening være pavens opgave at beskytte kirkernes specielle særegenheder. Han kan endda forestille sig, at lutheranere ville kunne deltage i et pavevalg.

Generelt betragter Det lutherske Verdensforbund bispeembedet som nøglen til enhed med Rom. I det netop offentliggjorte dokument fra den fælles luthersk/katolske teologisk-kommission »Frem mod Enhed« (som omtales i et senere nummer) kan repræsentanter for begge konfessioner forestille sig et bispeembede i kollegial form. *Harding Meyer*, der har været en af de lutherske rådgivere for kommissionen, mener, at en sådan forestilling slet ikke er urealistisk, fordi den kløft, som læren om pavens

ufejlbarhed har skabt mellem lutheranere og katolikker, er blevet mindre i løbet af de sidste 20 år.

Efter Meyers opfattelse tolkes denne lære efter Det andet Vatikanconcil på en acceptabel måde for lutheranere og vil kunne bringes »i harmoni med pavedømmets nødvendige form«. Professor Meyer er derfor også af den mening, at begge konfessioner befinder sig på en vej for enden af hvilken, lutheranerne vil kunne anerkende pavedømmets reformerede struktur.

Mens man især ved Det reformerte Verdensfor-

bund i Genève betragter den for tiden vidt fremskredne tilnærmelse mellem Det lutherske Verdensforbund og Vatikanet med dyb skepsis, har man i Kirkernes Verdensråd intet imod tosidede samtaler.

Lederen af Kirkernes Verdensråds teologiske afdeling, *Günther Gassmann* hilser det udtrykkeligt med glæde, når enkelte konfessioner på det økumeniske plan kommer Rom nærmere. Netop i en tid, hvor paven snarere er tilbageholdende i økumeniske sager, bør man ikke holde sig tilbage i Genève.

Katolske skoler

Pakistan giver katolske skoler tilbage til kirken

Islamabad (KIPA) - Pakistans regering har givet talrige skoler, som staten havde tilegnet sig, tilbage til den katolske kirke. Desuden betaler den pakistanske regering i et helt år alle udgifter i forbindelse med vedligeholdelsen af bygningerne samt alle lærerlønninger. De højere læreanstalter drives dog fortsat af staten.

I 1972 blev alle privatskoler i Pakistan eksproprieret af staten. Siden da er der deres niveau gået rivende tilbage.

Der er nu atter en katolsk skole i Peking

Peking (KIPA) - For første gang i tyve år er en katolsk skole – en aftenskole – blevet genåbnet i Peking.

Til de kurser, der begyndte for et par måneder siden, havde der meldt sig 360 personer. Skolens 13 lærere er katolikker, nogle af dem universitetsprofessorer. Alle skolens lærere underviser gratis.

Skolen tilbyder foreløbigt sprogkurser, har nyhedsbureauet »Nyt Kina« meddelt. Der undervises i latin (kirkesproget), engelsk, fransk og japansk.

Ingen dialog

Managua (KIPA) - Den katolske kirke må slå den idé ud af hovedet, at sandinistregeringen en skønne dag vil indlede en dialog med »kontraerne«, erklærede for nylig lederen af Nicaraguas sandinistiske juntaregering, *Daniel Ortega*.

Ortega mener, at en dialog med »den amerikanske efterretningstjenestes lejetropper« ville være meningsløs, men sandinisterne er rede til en dialog med USA selv, har Ortega tilføjet.

I kirkelige kredse peger man på, at afvisningen af en dialog med oprørerne blev fremsat blot få dage, efter at Managuas ærkebiskop kardinal *Miguel Obando y Bravo* ved en gudstjeneste, hvori der deltog 50.000 personer, havde sagt, at en forsoning i Nicaragua ikke kunne udskydes længere, og at en dialog mellem alle kredse i Nicaragua måtte tilstræbes.

En gang præst -

Managua (KIPA) – Selv om de tager mine klæder, ja, om de så flåede skindet af mig, så forbliver jeg dog det, jeg er: En præst. Det erklærer *Fernando Cardenal*, den nicaraguanske undervisningsminister, som blev udstødt af jesuitterordenen. Han siger, at udelukkelsen af ordenen ikke har forandret noget. Han lever stadig sammen med sine medbrødre og venner i jesuittersamfundet i Managua. »Selv om paven udelukker mig af ordenen, ændrer det intet i vort fællesskab i det daglige«.

På et spørgsmål om sin kirkeretlige situation svarer Cardenal, at han vil søge et bispedømme, hvor han kan virke som verdenspræst. Det vil nok ikke være muligt i Nicaragua, fordi ingen af biskopperne vil have ham der.

Han giver udtryk for, at han havde fået tilbud af biskopper i USA og Canada om at blive tilknyttet deres bispedømme.

Næste nummer udsendes d. 25. september

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceanvendelse:
Vesterbrogade 28, 3., DK-1620 København V.
Telefon (01) 21 14 44.
Giro: 5 00 14 71, Ansgarstiftelsen, katolsk orientering, Bredgade 69 A, 1280 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarraf, Ruth Plum, Marla Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wiaats O. Praem. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 26, 7400 Herring.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husestande i Danmark 120 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris (svært) 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Niels Stensens konversion, side 5
 Ungdomssiden, side 6
 Orientering fra sognene, side 7-11
 Frem mod enhed, side 12
 Kirke og politik, side 13

Tilbage i den romerske ghetto

(KNA) – Direktionskomiteen for det teologiske tidsskrift »Concilium« har for nylig sendt enslydende breve til hver eneste af de brasilianske biskopper. Brevenes indhold er nu blevet offentliggjort af tidsskriftet »Orientering«, der udkommer i Svejs.

Konciliet ser fremad

I brevet giver forfatterne udtryk for den overbevisning, at befrielsesteologien er en meget vigtig og glædelig proces for hele den katolske kirke. Der peges i brevet på betydningen af Det andet Vatikan-koncil, der ikke ønskede at være en afslutning på noget, men derimod en begyndelse til noget, hvis resultater bl.a. har været de beslutninger, der blev taget i Puebla og Medellin.

Det er »med bekymring« at brevets afsendere, der bl.a. er professorerne Hans Küng, Norbert Metz, Johann Baptist Metz og Jürgen Moltmann, betragter Roms seneste forholdsregler mod deres kollega Leonardo Boff og de fattiges kirke. De mener desuden, at det i den sidste tids begivenheder drejer sig om andet og mere end Leonardo Boffs teologiske arbejde og udtaler deres frygt for, »at enkelte magtgrupper i Vatikanet sammen med andre kirkelige og ikke-kirkelige grupper i virkeligheden søger at uskadeliggøre de fattiges kirke og omtolke

Det andet Vatikan-koncil«. I dette lys betragter de følgende begivenheder:

- Kardinal Josef Höffners besøg for nylig i ærkebispedømmet Sao Paulo;
- den pavelige indgriben over for ordener og kongregationer som jesuitter, franciskanere og karmeliterinder;
- afskedigelsen af *Clo-dovis Boff* og *Antonio Moser* fra det pavelige universitet i Rio de Janeiro;
- kuriens tilsidesættelse

af den brasilianske bispekonference i Boff-sagen; – forbudet mod forsøg på at tilpasse liturgien til bl.a. de sortes og indianernes kultur.

Disse og andre begivenheder, mener brevets forfattere, »vil svække de fattiges kirke og føre verdenskirken tilbage i den romerske ghetto«. Det hedder videre: »Som teologer med kirkeligt ansvar har vi ikke lov til at tie over for disse begivenheder og angreb. Det er, skriver de, grunden til, at

de har skrevet til hver enkelt biskop for at forsikre dem om, at efter deres opfattelse »rammer disse beklagelige forholdsregler os alle og er i modstrid med kirkens tjeneste i overensstemmelse med evangeliet«.

Gutten er en af de 600 vietnamesiske trosfæller, der fejrede mindedagen for deres martyrer, lørdag den 31. august. Læs mere siden 3.

Udlændinge-søndag skal fejres i 1986

Rom (KIPA) – Paven opfordrer katolikker til at give udenlandske trosfæller en fri og aktiv delagtighed i bispedømmernes og sognenes kirkelige liv.

I et budskab i anledning af »Udlændingesøndagen i 1986« erklærer paven, at kirkens væsen er grundlaget for indvandrernes frie integration. Kirken er katolsk, d.v.s. den omfatter hele mangfoldigheden af folk og kulturer.

Johannes Paul II er bekymret over, at vor tids folkevandring bundes i umenneskelig politisk, religiøs og racemæssig forfølgelse, rammer alle uden undtagelse, gamle, unge og børn. Kirken forsøger over hele verden at skaffe forudsætninger for, at flygtningene kan overleve og få arbejde. Det er dog ligeså nødvendigt at skabe respekt om disse fremmede og tolerance over for deres fremmedartethed.

Paven roser værtslandenes lovgivning og sam-

fundsmæssige initiativer til hjælp for indvandrene. Mange bispekonferencer har taget aktivt del i dette arbejde. Johannes Paul II. henvender sig også specielt til politikere og sociologer, om at de må sætte alt ind på at forstå de umenneskelige politiske og samfundsmæssige følger, som en sådan kompleks folkevandring kan få, så at de værste negative konsekvenser bliver undgået.

Pavens appel til muslimerne: Fredelig sameksistens

Yaounde (KIPA) – Ved et møde med muslimledere i Yaounde, Cameroun, betegnede paven en fredelig og konstruktiv sameksistens mellem mennesker af forskellig race og religion i et pluralistisk samfund for en af nutidens store udfordringer.

Johannes Paul II beklagede, at visse racer eller

folkegrupper, visse religiøse samfund, og også økonomiske og politiske ideologier har tendens til at sætte deres egne standpunkter hensynsløst igennem mod alle anderledes-tænkende. De forsvarer deres egne rettigheder og misagter de andres, idet de afviser ethvert tilbud om

Fortsætter på bagsiden.

Næse til nonner

Washington (KIPA) – Den belgiske kardinal Jean-Jerome Hamer, Vatikanets præfekt for ordensfolk, har for nylig været på en tre ugers rejse i USA. I slutningen af opholdet opfordrede han de 24 nonner, som den 7. oktober 1984 havde undertegnet en artikel, der gik ind for abort i visse tilfælde, til at trække deres underskrifter tilbage. I modsat fald måtte de regne med at blive udelukket af deres ordener.

Nonnernes erklæring var trykt i »New York Times«, et blad af høj anseelse og med et stort

oplæg, hvilket ifølge Hamer bidrog til skandalen. Kardinalen påpeger, at samvittighedsgrunde ikke kan forsvares, når de står i direkte modsætning til kirkens klare lære.

Frances Kissling, forfatterinden til artiklen, bebrejdede kardinal Hamer, at han havde gengivet artiklen ukorrekt. Skandalen ligger ikke i selve artiklen, men i Vatikanets forsøg på at frakende de amerikanske katolikker deres samvittighedsfrihed, som er et nødvendigt grundlag for ansvarsfuld tale og handling på det politisk-moralske område.

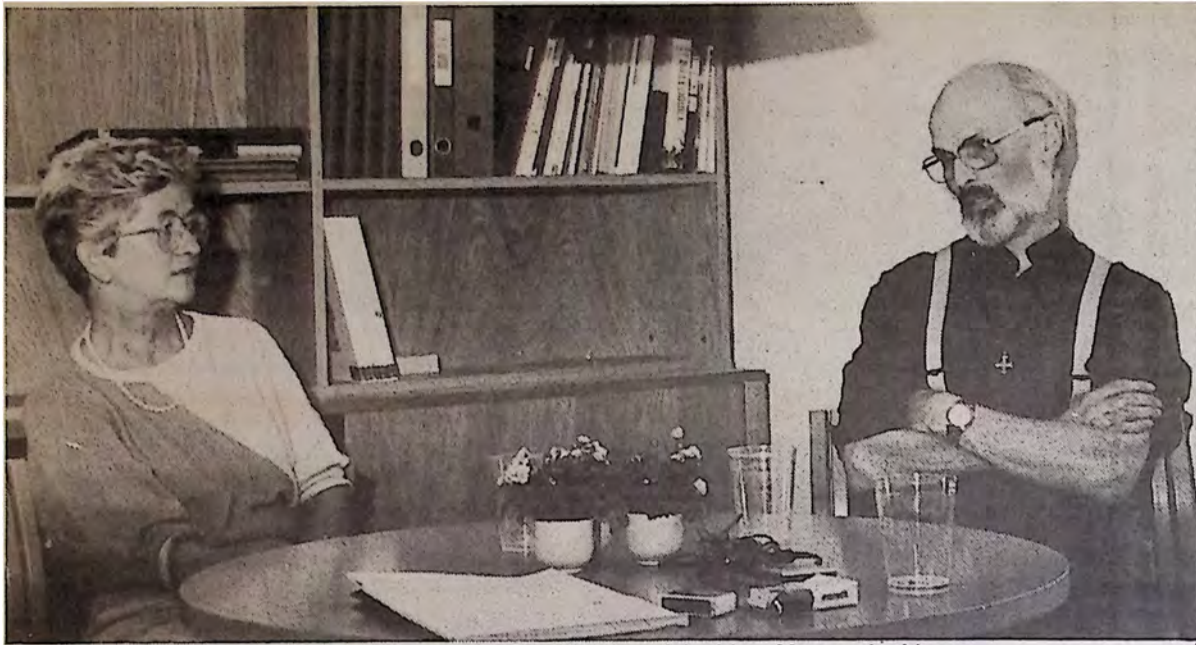
Pronuntius Bellotti har forladt Danmark

På grund af pensionsalder er den pavelige nuntius Mgr. Luigi Bellotti fratrådt sin stilling og vendt tilbage til Rom. I 1981 blev han udnævnt som apostolisk delegat for de nordiske lande. Siden Danmark, Norge og Sverige i 1982 optog diplomatiske forbindelser med Vatikanstaten, blev Mgr. Bellotti den 2. oktober 1982 pavelig pronuntius i alle tre lande.

På side 3 beretter en deltager om Kirkedagen på Ledreborg, søndag den 1. september.

Skolelederen Else Marie Ebert og sognepræsten for Skt. Nikolaj menighed, Lars Messerschmidt.

Muligt at drive katolsk skole med kun 12 katolske elever og kun 2 katolske lærere

For få år tilbage havde Skt. Nikolaj Skole i Esbjerg kun én katolsk elev, men nu er der i alt 12 med sandsynlighed for, at endnu fire om kort tid vil komme til skolen. Det samlede elevtal vil i så fald være 188. Ud af de 17 lærere er kun to katolikker, men alligevel mener skoleleder **Else Marie Ebert** og sognepræst for Skt. Nikolaj menighed, **Lars Messerschmidt**, at det er muligt at drive katolsk skole på det grundlag.

Af menighedens 450 medlemmer er der omkring 60 børn i den skolepligtige alder, og rundt regnet halvdelen af børnene bor uden for Esbjerg. Sognet strækker sig fra Sr. Nissum til 10 km syd for Ribe. I praksis er den nordligste del – d.v.s. nord for Skjern Å og Hvide Sande – knyttet til menigheden i Herning.

Lars Messerschmidt gør opmærksom på, at der igennem længere tid har været et meget løst forhold mellem menighed og skole. Skolen har desuden været igennem forskellige kriser, så katolske forældre ikke har følt sig alt for motiverede til at sende deres børn herhen, siger han.

Skolelederen svarer hertil, at forholdet mellem skole og menighed allerede nu er ved at blive strammet op. Sognepræsten kommer på skolen hver dag, og vore skolebørn siger allerede nu: »Der går vores præst«, fremhæver Else Marie Ebert.

Lars Messerschmidt har ingen fast undervisning, men lærerne har, når der var et særligt emne af bibelsk, religiøs eller kirkehistorisk karakter, inviteret ham.

Det har også en vis

betydning, at vi har skolelederen, at denne overordnede formålsbeskrivelse for landets 24 katolske skoler kan tolkes bredt og forskelligt. Det er ikke altid let at finde en fælles holdning i lærerkollegiet med kun to katolikker, og hvor resten er protestanter af forskellig retning. Der vil altid forekomme kontroversielle emner i undervisningen. Men lærerne er fantastisk loyale. Jeg har aldrig mødt nogen form for negativ holdning over for det, jeg ønsker at få igennem, siger Else Marie Ebert.

Som eksempel nævner hun seksualundervisningen som et af de emner, der kan være mange forskellige meninger om. Bestyrelsen har drøftet det og ligeledes lærerne på »de pædagogiske dage«, hvor netop seksualundervisningen var til drøftelse med både bestyrelse og forældreråd. Alle var meget positive over for det, jeg mener, skolen bør stå for, nemlig at det primært er en forældreopgave, og at man aldrig må glemme etikken, udtaler Else Marie Ebert.

Det katolske

På spørgsmålet om, hvad en katolsk privatskole med et kristent livs- og menne-

skesyn er, svarer skolelederen, at denne overordnede formålsbeskrivelse for landets 24 katolske skoler kan tolkes bredt og forskelligt. Det er ikke altid let at finde en fælles holdning i lærerkollegiet med kun to katolikker, og hvor resten er protestanter af forskellig retning. Der vil altid forekomme kontroversielle emner i undervisningen. Men lærerne er fantastisk loyale. Jeg har aldrig mødt nogen form for negativ holdning over for det, jeg ønsker at få igennem, siger Else Marie Ebert.

Som eksempel nævner hun seksualundervisningen som et af de emner, der kan være mange forskellige meninger om. Bestyrelsen har drøftet det og ligeledes lærerne på »de pædagogiske dage«, hvor netop seksualundervisningen var til drøftelse med både bestyrelse og forældreråd. Alle var meget positive over for det, jeg mener, skolen bør stå for, nemlig at det primært er en forældreopgave, og at man aldrig må glemme etikken, udtaler Else Marie Ebert.

Lars Messerschmidt tilføjer, at seksualundervisningen netop er et af de områder, hvor vore katolske skoler bør markere en holdning, og hvor der i det øvrige samfund er rod og forvirring. Man kan så på det ene eller andet detailområde have forskellige opfattelser med andre kristne, men der må være en grundholdning, som man klart giver udtryk for.

Primært en kristen skole

Vi må nok erkende, at vi primært er en kristen skole, siger Else Marie Ebert. Vi lægger imidlertid ikke skjul på over for forældrene, at det er en katolsk skole. Forældrene har erklæret sig indforstået med formålsparagraffen og det katolske islæt, jeg forsøger at bibringe skolen.

Hun understreger, at der ikke går elever ud af Skt. Nikolaj Skole, uden at de har lært noget om katolicisme. Desuden har de katolske elever speciel katolsk religionsundervisning.

En lille ydre ting er, at vi har krucifixer i klasselokalerne, og at der bliver talt med børnene herom. Menigheden har også givet til det nylig overståede jubilæum og indvielse af den ny skolebygning givet otte krucifixer for på denne måde at bygge bro til skolen; man ville også hermed minde elever og lærere om, at bag skolen står den katolske kirke. De kan jo heller ikke andet end bemærke det, for den ny skolebygning er blevet til som gave fra tyske katolikker, siger skolelederen videre.

Skolen har også tradition med morgensang, hvor der bliver sunget en salme og bedt Fadervor. Else Marie Ebert gør også opmærksom på, at hun har adskillige børn med sig, når hun om morgenen går over i kirken. Vi tænder et lys og taler om denne handling.

Dagen før skolejubilæet og den ny bygnings indvielse den 22. august var der for første gang i mange år skolemesse. Der kom fire elever. Vi vil nu med mellemrum forsøge os med skolemesser, og jeg ser gerne, at de protestantiske elever får mulighed for at deltage.

Lars Messerschmidt tilføjer, at det måske var en idé at holde morgensang én gang om ugen i kirken, så børnene på denne måde kunne blive mere kirkevante. For vi må nok erkende, at de ikke er vant til at komme i en kirke. Den eneste kirke, der regelmæssigt har tilknytning til, er den katolske. Vi ønsker ikke at lave proslitter ud af dem, siger han, men blot give dem en fornemmelse af et kirkerum. Det er også en katolsk opgave. Meget er i sin vorden endnu, men netop nu, hvor der er en chance for flere katolske børn på skolen, er der mulighed for at arbejde lidt mere med det praktiske katolske.

Visioner

Lars Messerschmidt gør også opmærksom på, at der på baggrund af koncilteksterne om »Den kristne opdragelse« findes en del vejledninger om, hvordan en kristen pædagogik bygges op. Konkret peger han som eksempel på, at naturvidenskaberne kan integreres i en kristen helhedsforståelse, og man igen her kan tale om noget katolsk, fordi den katolske kirke i tusinde år har haft tradition for, at tingene hænger sammen. Det er vores opgave netop i en skolesammenhæng, og det er her ideologien i en katolsk skole ligger.

Det fordrer imidlertid et tæt samarbejde mellem præst, d.v.s. teolog og lærere. Det er på lærerpersonalets plan, det først skal etableres. Han kunne

tænke sig, hvis mulighederne lægger op til det, at indbyde interesserede lærere til uformelle samtaler omkring de områder, hvor religionen og de pågældende fag berører hinanden.

Ifølge sognepræsten er det også en udfordring til en katolsk skole at modvirke den afhumanisering af børnene, som sker bl.a. på grund af de nye teknologier og videnskabelige teorier. Hvis børnene kun får indblik i de nye teknologier og videnskabelige problemstillinger, så kan de meget nemt blive fremmedgjorte. Hvad kan teologen her yde af bidrag? Hvordan kan præst og lærere udvikle en pædagogik til undervisningen, så de naturvidenskabelige områder bliver sat i en human sammenhæng, d.v.s. få bygget bro mellem religionsundervisningen og naturvidenskaben?

En skoleindsats skulle gerne præsentere børnene for livet i sin helhed og mangfoldighed, siger Lars Messerschmidt videre. Han tilføjer, at der f.eks. også i pavernes sociale rundskrivelser er en enorm kilde til social tænkning, som kunne benyttes i undervisningen på de katolske skoler.

Hvis vi på længere sigt skal fylde denne skole med kristen og katolsk ånd, så er det personer, der skal gøre det, og dem kan vi kun tage fra menigheden, siger Lars Messerschmidt, som også gerne ser, at der kommer flere unge katolske lærere til skolen.

Samstemmende siger både sognepræst og skoleleder, at dette 80-årsjubilæum for Skt. Nikolaj Skole og indvielse af den ny bygning kunne komme til at indlede en ny æra – både for menigheden og for skolen. Der er i hvert fald en god vilje fra begge sider.

kk

En af Skt. Nikolaj skoles mindste elever.

Et lille udsnit af deltagerne i årets kirkedag på Ledreborg samlet til messen i slotsgården.

Kirkedag på Ledreborg

Familien som en huskirke må kunne byde på andet og mere end kaffe og kager, - nemlig vores tro og ønske om troskab

Smil gennem tårer – det var, hvad de første fremmødte på kirkedagen sendte hinanden i tårnbygningen, mens regnen silede ned fra en skygrå himmel. Biskop og arrangør løb frem og tilbage mellem slotspladsen og laden: hvor skulle messen fejres? Vejrguderne havde sovet over sig som sædvanlig, så de blev droppet. I stedet ringede nogle til vejrtjenesten i Karup, mens andre gik i kapellet: »Kristus midt iblandt os« er jo kirkedagens motto.

Det hjalp. Kl. 10 holdt regnen op og et kvarter senere brød solen igennem. Paraplyerne blev smækket ned og stolene stillet op, og 600 glade kirkefolk istemte Jakob Knudsens skønne salme: Se, nu stiger solen... ledet af Ole Kongsted-koret fra Stenosgade. Messen kunne begynde.

Bøn om mange kald

Et kald til liv og tjeneste – båret frem af de mange, som er med til at bygge kirken op på denne dag, tolket stærkt og engagerende af biskoppen, med den myndighed der, som han selv sagde, er hans embedspligt. Kor og blæsere, samlet af dirigenten og båret igennem af en perfekt lydteknik skabte en usædvanlig harmoni omkring Ordets forkyndelse. Ceremonimesteren holdt diskret sammen på

præster, ministranter og lektorer, og kollektasmlere og programudvalgte gjorde deres stilfærdige tjeneste – som levende sten i det fælles Guds hus, som et kongeligt præsteskab, et helligt folk – sådan som messens læsning forkyndte det.

Send biskopper og præster, der kan kalde os sammen i din Kirke, bad vi i forbønnerne; lad ordensfolk og lægfolk kende deres ret og pligt til apostolat; gør vore familier til levende celler i din kirke; kald de unge til at følge din Søn.

Besindelse i grupper

Og efter messen udsendelsen til denne smukke, solbeskinnede dag: forældre, der samlede deres børn; venner og bekendte, der fandt hinanden omkring frokosten i den skønne park, betjent af cafeteria og en opmærksom lægevagt, hvis der skulle blive brug for det.

Efter frokosten stod indledere og sektionsledere parat med deres gruppeledere: nu kunne besindelsen på det fælles kald finde sted. Vel nok det mest karakteristiske træk ved kirkedagen, når de grønne terrasser bag slotets hovedbygning fyldes med disse grupper, der i en times tid fordyber sig i det mest centrale i deres liv: den fælles tro.

I bogbuden fandt man

den litteratur, man havde brug for, og de sidste nyheder på det katolske bogmarked. Og i kaffepausen dansede de filippinske børn i deres farverige dragter.

Skulle man nævne nogle af de mange virksomme, måtte de første 100 navne nævnes. Det er jo ideen med det hele: at alle er med til at bygge Kirken op, ligesom søjler der bærer det fælles kirketag. Kirkedagen er en prøve på hvordan.

Til dem, der ikke var med

Og budskabet til alle dem, der ikke kunne være med på Ledreborg? Fra *de unge*: at vi siger ja til Gud og finder vores identitet i det, vi kan give til kirkefællesskabet og det har brug for hos os. – Fra dem, der arbejdede med *kaldet til kirken*: Forkynder vi troen i ord og gerning? Lærer vi af vore udenlandske katolikker, af vore konvertitter og de kontemplative iblandt os? Giver vi os tid til at være sammen, fordybe os sammen i troen? Eller følger vi bare med medie-strømmen? Når Jesus kommer igen, vil han så finde kærlighed på jorden? Det er en kærlighedens revolution, vi er kaldet til!

Og fra dem, der arbejdede med *kaldet til familien*: Det er Guds betingelsesløse kærlighed til os,

600 vietnamesere til martyrfest i Horsens

Lørdag den 31. august samledes ca. 600 ud af landets godt 1400 vietnamesiske flygtninge til den årlige martyrfest. For andet år i træk blev den afholdt i Vestergade Stadion i Horsens. Blandt de mange gæster sås bl.a. biskop Martensen, generalvikar Lars Messerschmidt samt adskillige jyske sognepræster. Der var i øvrigt ikke mange danskere til arrangementet.

Mere end 100.000 martyrer

Formanden for Den katolske fællesforening for vietnamesere i Danmark, *Vu Dinh Rien* sagde i sin velkomsttale, at vietnameserne denne dag mindedes hundredeåret for nogle af landets mange martyrer. Mere end 100.000 martyrer har udgydt deres blod for at bevise deres tro, og for at den vietnamesiske kirke med mere end fem mio. kristne kunne blive ved med at vokse. Omkring 150 udenlandske missionærer har ligeledes lidt martyrdøden. 117 af dem blev saliggjort den 20. juni 1906 af pave Pius X.

Sognepræsten for Horsens Menighed, *Jozef Rey-*

men sagde bl.a.: »I tænker på jeres kære i Vietnam, som I har været nødt til at forlade, men vi vil sammen med jer i dag bede om, at enhed og fred i verden engang må blive virkelighed«.

Respekt for familie og fællesskab i tro

Biskop Martensen gav i sin tale udtryk for tre værdier, som vietnameserne har bragt med sig til Danmark, og som han fandt beundringsværdige.

Den første værdi består i vietnamesernes store respekt for familien og familielivet. Der kan undertiden hos danskerne være en tendens til, at familielivet går i opløsning, sagde biskoppen. Jeg håber, at I vil holde fast ved jeres familiesyn, der både stemmer overens med jeres egen vietnamesiske baggrund og med den katolske lære. Hold fast ved, at de unge først bør flytte sammen, når de er blevet gift i den katolske kirke, og at ægteskabet er uopløseligt.

Den anden værdi, biskoppen roste vietnameserne for, er deres sans for fællesskab i det hele taget. Biskoppen omtalte den

vietnamesiske fællesforening, som han syntes fungerede godt. Han glædede sig også over, at de fleste af de vietnamesere, som for få år siden var arbejdsløse, nu har fået arbejde. Det er tegn på, at danske arbejdsgivere sætter pris på jeres flid og pålidelighed.

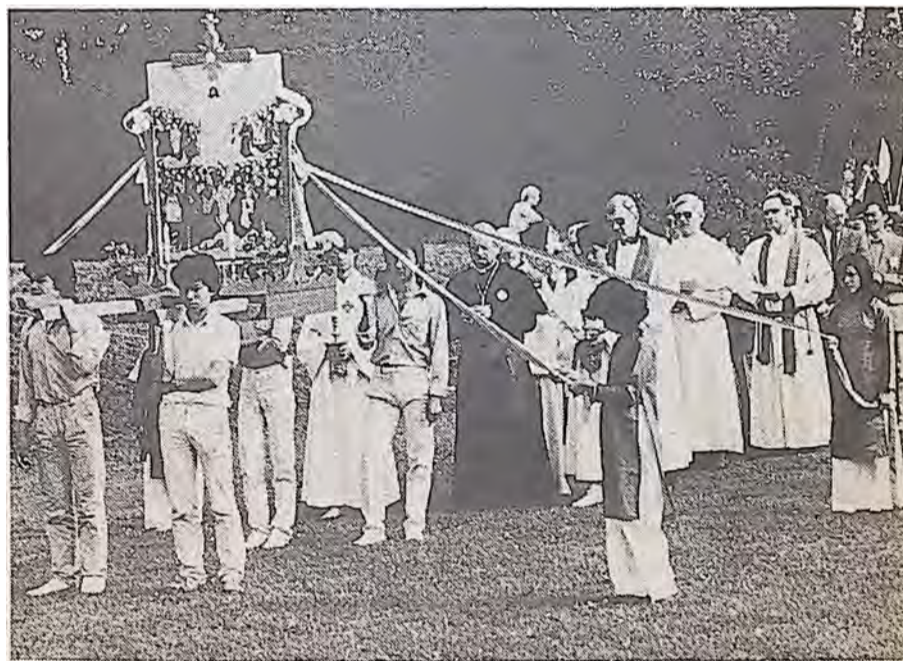
Men langt større end nogen anden værdi, I har bragt med jer, er jeres katolske tro, fremhævede biskoppen. I den katolske tro ved I, at I er knyttet til et større fællesskab over hele jorden.

Procession med mindealter

En lang procession gik om formiddagen i det smukkeste tænkelige sensommervejr korsvejsandag rundt om fodboldbanen, der var smykket med vimpler og flag. Forrest gik børnene, og fire unge bar et mindealter vejen rundt, medens der blev sunget litanier på vietnamesisk.

Efter andagten var der frokost og senere underholdt forskellige vietnamesiske kor. Om eftermiddagen var der messe ved biskop Martensen.

kk

Alteret til minde om de vietnamesiske martyrer bæres forrest i procession under korsvejsandagten.

der må afspejles i forældres kærlighed til deres børn. Det er sådan, vi må prøve at bygge familien op som en huskirke. Vi må kunne byde på noget andet og mere end kaffe og kager, nemlig vores tro og ønske om troskab. At vi holder fast ved Kristus, også når det er svært at

gøre som han siger. – Og fra sektionen, der arbejdede med *kaldet til hellighed*: Hellighed – det er at stå til rådighed for Gud og mennesker. Det er at følge efter Kristus i hans lydighed mod Gud. Kirken er hellig, fordi Kristus lever i den. Også vi må tømme os for, at han kan fylde os

med sit liv i sakramenterne.

Derefter samlede andagten alle i tilbedelse af Kristus i Alterets Sakramente, og så var det slut. Og mens kirkefolket strømmede hjem, men heller ikke før, tog regnen fat igen!

En deltager

Fungerer vore pastoralerheder?

Til valg af menighedsråd og pastoralaråd i 1982 fik bispedømmet en ny basisinddeling i enheder, der var større end et sogn, men betydelig mindre end de gamle seks regioner fra synodetiden 1968-69. Biskop Martensens idé og forhåbning var, at disse nye enheder skulle være noget i retning af mindstestørrelser, hvori de pastorale initiativer ville nå flere mennesker fordi samarbejdet mellem 3-4 sogne ville gøre dem mere funktionsdygtige. Opgaver, den enkelte menighed, eller i hvert fald de små menigheder ikke magter, kunne løses i fællesskab. Bispedømmet blev efter indgående drøftelse af de nye grænser, delt op i 18 pastorale enheder, som samtidig blev de nye valgkredse.

Om godt en måned indkaldes til det siddende pastoralaråds sidste møde inden dets mandat udløber. Vi skal vælge nye menighedsråd og et nyt pastoralaråd i foråret 1986.

Nu er der måske pastorale enheder, der i de fire år ikke har haft anden mulighed end at fungere som valgkreds uden egentligt samordnet menighedsarbejde eller fælles initiativer. Det svarer vel ikke helt til biskoppens forventninger. Men der findes heldigvis flere pastoralerheder, hvor kontakten henover sognegrænsen er etableret, måske foreløbigt endnu kun som fælles menighedsrådsmøder, men dog med en markant vilje i retning af det, der var biskoppens ønske: *Funktionsdygtighed*.

Nu er der netop fra pastorale enheder, der fungerer, fremsat et ønske om, også »at stå sammen« i »katolsk orientering« månedlige orientering fra sognene.

Indtil nu har bladet bragt sognene i den rækkefølge, Katolsk Lommebog altid har haft dem, nemlig først København med sognene ordnet alfabetisk efter kirkernes helgenavn, dernæst provinsen med sognene alfabetisk efter bynavnene. Det har således været nemt at finde Ringsted lige efter Randers, Hillerød lige efter Herning og Køge efter Kalundborg. Men denne alfabetiske logik siger intet om sognenes geografiske beliggenhed og navnlig intet om deres faktiske naboskab i de nye pastoralerheder. Derfor lyder de velfungerende enheders ønske rimeligt: *Kunne »katolsk orientering« ikke bringe dem i en helt ny opstilling, samlet efter pastoralerhederne?* Endnu bortset fra, hvor meget spalteplass der kunne vindes, hvis hver pastoralerhed først bragte sine fælles initiativer og dernæst de enkelte sognes meddelelser, så ville den foreslåede opstilling i alle tilfælde afspejle den virkelighed, at sognene siden 1982 er grupperet i pastoralerheder.

Også mulige tilhængere af den vante alfabetiske orden vil sikkert medgive, at forslaget er pastoralt set logisk.

Redaktionen vil gerne imødekomme ønsket om den nye opstilling, dog på et par klare betingelser: For det første skulle redaktionen helst ikke få unødigt ekstra arbejde med at omredigere de mange manuskripter, hvis hvert sogn i en pastoralerhed alligevel gentog de begivenheder, man er fælles om. For det andet, at meddelelsen om de fælles arrangementer redigeres færdigt af en ansvarlig, f.eks. i det sogn, som kommer til at stå alfabetisk forrest i den pågældende pastoralerhed. Vi vil gerne gøre en undtagelse for pastoralerhed 18: Amager og Bornholm!

Op for det tredje må redaktionen endnu en gang insistere på, at sognenyt afsendes i tide, så det ligger på redaktionsbordet på den mandag, som tydeligt er angivet i den halvårsplan over manuskriptmøderne, alle sogne har fået.

En fjerde betingelse er, forståeligvis, at et flertal af menighederne går ind for ideen. Så vil vi prøvekøre den i nr. 20 af 11. december med kalenderen for juletiden 1985 og januar 1986. De sogne, som ikke svarer, samtykker.

www

Maria - jomfru og præst

Svar til Hans Thams Clausen

I et læserbrev til flere aviser, dog kun optaget af »katolsk orientering«, mixer *Hans Thams Clausen* en mærkelig cocktail af to lige dele mariologi (ikke mariologi, Clausen!) og præstedømme. Den forekommer mig noget flad i smagen! Clausen beklager, at jeg i et radiointerview forbigik læren om jomfru Marias plads i Guds frelsesplan. Det er en beklagelse, der vil blive historisk for mig, idet det er første gang, at nogen har påtalt, at jeg ikke har omtalt jomfru Maria. Med fornøjelse vil jeg efterstræbe, at noget sådant ikke sker i fremtiden.

»Stephen Holm mener...«, skriver Clausen. »I midlertid mener jeg...« Jeg tror ikke, at jeg har omtalt, hvad jeg personlig mener eller ikke mener. Det anser jeg ikke for min opgave i en sådan forbindelse. Jeg har fortalt, hvad den katolske kirke lærer. Som katolsk præst skal jeg forkynde kirkens lære, ikke prædike mig selv. Det lovede jeg ved min præstevise.

Derfor vil jeg osse, ud fra bogen »Maria, forløsningens moder« af prof. E. Schillebeecx OP (1955) for en ordens skyld opridsse kirkens lære om jomfru Maria som præst og indledningsvis henvise til dato 21. marts 1927, hvor Rom på foranledning udtalte, at en andagt til

Maria som jomfru og præst ikke var godkendt og ikke måtte propageres.

Egentlig behøvede man ikke at bruge mange ord. Kort, og lidt unuanceret, kunne man sige: Maria er moder, præsten er stedfortræder. Maria er formidler, præsten er forvalter.

Men lad mig alligevel give følgende sammenfattelse af Schillebeecx's udrødning:

»Marias nådefylde er det forløste livs højeste ideal. En sådan nådefylde har da også en universel altomfattende indflydelse i overensstemmelse med dette benådede væsens egen natur, nemlig en rent moderlig nådeindflydelse, som ikke kender til anden vej end moderkærlighedens.

Helt anderledes er den sakramentale, hierarkiske kirkes nådeindflydelse, eftersom den er af præstelig art. En sådan indflydelse tilkommer ikke Moder Maria, fordi hun selv ikke udgør en del af kirkens hierarki. Maria er ikke præstinde. Dette må vi til gengæld ikke opfatte som om hele den sakramentale indflydelse skulle virke udenom Maria. Den nåde, som sakramenterne virker i os, er og bliver Kristi nåde, som dog er gennemtrængt af Marias moderlighed.

At Maria ikke er optaget i kirkens sakramentale struktur er ikke nogen

mangel ved hende. Det er en følge af den kendsgerning, at hun øver en væsentlig - moderlig indflydelse allerede i tilblivelsen af den frelse, som den sakramentale kirke gør os delagtige i. Kristus alene, og i kraft af hans fuldmagt også den sakramentale kirke, er sakramenternes forvalter: ikke Maria! Hun står på modtagernes side.

Maria er ursakramentets modtager, ved hvis aktivt - modtagende kraft også vi modtager sakramenterne frugtbart. Således står hun uden for den præstelige struktur, hvor det gælder sakramentsforvaltningen, skønt hun dog ved sin universelle moderlige frelsesformidling også rummer denne sakrament-

forvaltning. Hun er hele kirkens Moder.

Den hellige messe er Kristi korsoffer, som kirken ved frembærelsen gør sig til ét med. Messen forudsætter derfor det korsoffer, som Kristus har fuldbyrdet og som Maria har medfuldbyrdet. Ved korset står Maria som det personificerede eller forbilledige trosfællesskab, som knælende tager del i ypperstepræstens offer. Der er Maria urbillede på præsten, men præsten frembærer offeret i Kristi egen person og ham alene. Dét at være præst er en frugt af Kristi forløsning, som blev fuldbyrdet under Marias moderlige medvirken.

Stephen Holm

Menigheden i Birkerød hjælper i Brasilien

I juni afholdt menigheden i Birkerød loppemarked til fordel for et Caritas projekt. Resultatet blev 35.530 kr. Meget flot syntes vi i Caritas. Vi vil gerne her takke alle, som på den ene eller anden måde har bidraget.

De mange penge er blevet brugt til støtte for et socialt arbejde i byen Curitiba i det sydøstlige Brasilien. Her arbejder en gruppe katolikker på at lette livsvilkårene for de fattige i slum-bebyggelserne uden om Curitiba. Gruppen forsøger at skaffe de fattigste mad, tøj og skolemateriale til børnene. De havde ikke ansøgt om et bestemt beløb, da enhver pengegave ville være en hjælp. Der er derfor ingen tvivl om, at den store check fra Birkerød er blevet modtaget med megen glæde og vil bringe hjælp til mange af slumbebyggelsens beboere.

Få dage efter at vi havde sendt de mange penge fra Birkerød til Curitiba, modtog vi en ny ansøgning fra Brasilien. Denne ansøgning drejede sig om bygning af huse til nogle af de mange, som af den nu mere end 10 årige tørke i Nordøst-provinsen, er blevet tvunget til de store byer.

I Ceilandia uden for Brasilia har man i et stykke tid haft forskellige kurser for disse fattige tilflyttere, for at gøre det

lettere for dem at skaffe sig et arbejde. Da en del af disse familier end ikke har taget over hovedet vil man i et af sognene gerne bygge 10-12 huse og derved skaffe 90-100 af de fattigste tag over hovedet. Man har grundene hvor husene skal ligge, og de enkelte familier er, sammen med nogle frivillige, begyndt at rydde op på grundene så byggeriet kan starte så snart de ca. 35.000 kr., der skal bruges til materialer, er skaffet.

Dette er blot et eksempel på projekter, vi har liggende, og som vi håber at kunne skaffe midler til. Birkerød og andre menigheder har allerede skaffet penge til nogle projekter, og mange projekter er betalt af de penge, som vore trofaste bidragydere sender; men desværre er vi fortsat nødt til at sige nej til mange virkelig gode projekter, fordi der ikke er penge til at betale dem med.

Hvis Deres menighed er interesseret i at skaffe penge til et konkret projekt, så kontakt Caritas Danmarks kontor på tlf. (01) 12 72 61 mellem kl. 9-16, så finder vi sammen et projekt af en passende størrelse. Hvis De personlig ønsker at støtte Caritas Danmarks arbejde, så send Deres bidrag til Caritas Danmark, giro 404 39 79.

På forhånd tak
Michael C. Wiberg

»Arnestedet« i Horsens vil gerne hjælpe

»Arnestedet« er en katolsk institution, som blev åbnet og indviet af biskop *Martensen* i januar 1984. Husets opgave er at tage imod lidende, trængende og søgende mennesker og vise dem en vej til befrielse og nyt liv gennem troen på Jesus Kristus.

Huset er et parcelhus og rummer fire værelser, huskapel, stue og fjernsynsrum, køkken, bryggers og en mindre have.

Vi lever i en tid, hvor personlighedsudviklingen på mange områder er truet, bl.a. af materialis-

men, alkoholismen, ateismen, narkomanien m.m. Af denne årsag vil jeg gerne appellere til bladets læsere om at hjælpe med til at alle de mennesker og enkelte menigheder og udenfor, som har hjælp behov, får hjælp. Om der er nogle af bladets læsere, der vil støtte os økonomisk, vil vi være meget taknemmelige for dette. »Arnestedet« - Sundbakken 13, 8700 Horsens. Tlf. 05-61 86 37. Postgirokonto: 9 38 36 46.

Benny Blumensaaf

Niels Stensens konversion

2

Tvingende grunde

Af biskop Hans L. Martensen

Overgangen til den katolske kirke var ikke noget let skridt for Niels Stensen. Tværtimod. Helt fra barndommen og ungdommen af var han en from, overbevist kristen. Allerede som protestant gjorde han sig umage for at leve et strengt moralsk liv, ja endog en vis askese var ham ikke fremmed. Ansvarsbevidsthed og ønsket om at være loyal var altid mægtige kræfter i hans liv. Men en konversion kom jo netop i konflikt med loyalitet og ansvarsbevidsthed over for familie, land, konge, barndommens kirke.

Samtaler med Lavinia Arnolfini

Da han allerede havde ført adskillige religiøse samtaler med fru Lavinia Arnolfini, spurgte hun engang, om han ikke havde det mindste lønlige ønske om at blive katolik. Dette spørgsmål blev et af de afgørende vendepunkter i Stensens indre udvikling. Han skriver senere herom i brevet om sin konversion: »Jeg svarede hende, at jeg ganske vist hos katolikker havde iagttaget mangt og meget, som jeg ikke kunne billige, men at jeg indtil nu ikke havde iagttaget noget som helst, der kunne tvinge mig til at forlade den religion, til hvilken jeg var bundet ved fødsel og fædreland.«

Han ville altså på ingen måde konvertere, hvis ikke tvingende grunde bevægede ham dertil.

Hans svar til fru Arnolfini viser, at han endnu på det tidspunkt betragtede spørgsmålet om kirken og konfession som et underordnet og relativt spørgsmål. I forhold hertil følte han loyaliteten over for sit fædreland og barndommens religion for mere væsentlig. Derfor var han rystet over fru Arnolfinis videre udtalelse: »Gud er mit vidne, at jeg – hvis det skulle koste mit blod at bevise dig konversionens nødvendighed – øjeblikke-

Lavinia Cenami Arnolfini, som ved sine ord og sit eksempel bidrog afgørende til Niels Stensens konversion.

ligt ville give det for din frelse.«

Stensen forstod, at hendes ord på ingen måde var udtryk for impulsive og overdrevne følelser, der opstod i en forbigående samtalsituation. Han mærkede tydeligt, at der var en grundforskel mellem ham og fru Arnolfini. Mens han endnu overvejede relativt vigtige bindinger, talte fru Lavinia om »nødvendighed« og »frelse«. For hende er spørgsmålet om den katolske kirke i den grad et spørgsmål om liv og død, at hun mener det alvorligt, når hun siger, hun er parat til at give sit liv. Senere beretter Stensen om denne samtales virkning: »Greb af et så uventet udtryk for kristen kærlighed svarede jeg, at jeg endnu aldrig havde konstateret en sådan guds- og næstekærlighed hos nogen. Ja, jeg indrømmede, at jeg indtil da havde anvendt mere omsorg og opmærksomhed på mine studier

end på min sjæls frelse, og jeg lovede at jeg ville underkaste trosspørgsmålene en mere alvorlig undersøgelse.«

Med en endnu større iver studerede Stensen nu de spørgsmål, der stod adskillende mellem protestantisk og katolsk kirke. På samme måde som han havde behandlet naturvidenskabelige spørgsmål, ønskede han nu at behandle de teologiske. Er der en grundlæggende forskel mellem protestantisk og katolsk? Hvori består den? Hvorledes må den bedømmes? Findes der eller findes der ikke »tvingende grunde« til at forlade den religion, jeg føler mig bundet til ved fødsel og fædreland?

Den intellektuelle konversion

Allerede før den nævnte samtale mellem Niels Stensen og Lavinia Arnolfini havde Stensen haft en vigtig oplevelse i Livorno i forbindelse med en Kristi

Legems Procession. Spørgsmålet om det absolutte var blevet ham bevidst. Han havde følt dette uundgælige spørgsmål: »Enten er denne hostie et stykke almindeligt brød, og så er alle de dårer, som viser den en sådan hyldelse og tilbedelse. Eller den er Kristi sande legeme, og hvorfor tilbeder jeg den da ikke selv?«

Det er værd at lægge mærke til, at Stensen ikke først og fremmest stillede spørgsmålet, om denne eller hin nadverlære er den rigtige, eller om lutheranerne selv lærer Kristi virkelige nærvær i nadveren eller ej. Niels Stensens spørgsmål er konkret: Disse katolikker tilbeder sakramentet under en sakramentsprocession, de gør knæbøjning. Hvis Kristus er til stede her, måtte også jeg gøre knæbøjning. Jeg måtte anerkende hans tilstedeværelse i sakramentet og tilbede ham, således som katolikkerne gør. Ved den lejlighed gjorde Niels Stensen imidlertid ikke nogen knæbøjning, og spørgsmålets absolutthed traf foreløbig kun hans intellekt.

Efter oplevelsen i Livorno gik Stensen for alvor i gang med teologiske studier i det store Laurentianske Bibliotek i Firenze. Han studerede græske og hebraiske manuskripter, for også fra Biblen at bedømme vigtige teologiske kontroversielle spørgsmål. Studierne koncentrerede sig især om nadveren, læren om kirken, og forholdet mellem skrift og tradition.

Studierne førte til en slags intellektuel overbevisning: »Jeg havde ingen tvivl længere om min forpligtelse til at opgive den lutherske tro...«. Dog er der endnu en afstand mellem denne intellektuelle overbevisning og konversionen selv.

Niels Stensen er ligefrem forsigtig med ikke at overskride grænsen mellem erkendelse og handling. Dette viser følgende lille, i sig selv uvigtige historie fra hans dagligdag før konversionen: Ordenssøsteren Maria Flavia, der levede i Anna-Lena Klosteret i Firenze (det var i øvrigt hende, der havde søgt for forbindelsen mellem Stensen og fru Lavinia Arnolfini) førte en morgen ved klosterets gitter en åndelig samtale med Niels Stensen. Da klosterets klokker ringede Angelus, begyndte søster Maria Flavia højt at bede »Herrens engel«. Hun bemærkede, at Stensen bad med på første halvdel af

hvert »Hil dig, Maria«, men tav stille under anden halvdel »Hellige Maria, Guds Moder, bed for os syndere, nu og i vor dødstime«. Denne anden del af bønningen forekom Niels Stensen i modstrid med hans lutherske tro, mens han godt kunne bede med på første halvdel, der er rent bibelsk.

Vendepunktet

Alle Sjælesdag 1667 bragte det afgørende vendepunkt. Anledningen var en samtale mellem Niels Stensen og fru Arnolfini. Hun tiltalte ham kort og strengt og bebrejdede ham hans ubeslutsomhed: »Min herre, disse besøg og samtaler, som jeg mod sædvane har tilladt Dem, har ikke haft nogen anden grund end iver for Deres frelse, og jeg har alene haft det mål at vise Dem en kærlighedens tjeneste, der skal vidne Dem for troen. Hvis De derfor ikke vil hengive Dem til den sandhed, De har erkendt, så bør jeg ikke længere spille min tid. Derfor skal

De ikke mere besøge mig, hvis De ikke beslutter Dem til at blive katolik.«

Fru Arnolfini bebrejdede bagefter sig selv, at hun havde været for hård og afvisende. Men som begivenhederne viste, banede hendes beslutsomhed vej for konversionen.

Da Niels Stensen forlod Lavinia Arnolfinis hus var han forment og ude af sig selv. Han begav sig til jesuitterne, hvor hans ven pater Savigniani fandt ham så forandret, at han blev angstelig og troede Stensen var blevet syg. I en samtale forklarede Stensen jesuitterpateren, at han havde besluttet sig til at konvertere. Endnu samme dag vendte han tilbage til fru Arnolfini og fortalte hende om sin beslutning. Sammen bad de derefter »Te Deum« i huskuppet ved fru Arnolfinis bolig.

Niels Stensen var blevet indhentet af de tvingende grunde, og de havde tvunget ikke blot hans forstand, men også hans hjertes inderste beslutninger.

Barokkirken Santissima Annunziata i Firenze. Her bad Niels Stensen tilskyndet af sr. Maria Flavia fra Annalenaklosteret, og her læste han sin første messe som nyviet præst. I kirkens venstre sideskib findes Bertel Thorvaldsens sølvrelief »Kristus i Emmaus«. Illustrationerne til denne artikel er fra Gustav Scherz's bog om Niels Stensen, udgivet af det danske udenrigsministerium.

I uge 44, dvs. i slutningen af oktober måned, udkommer på Ansgarstiftelsens Forlag

Katolsk Lommebog '86

Lommebogen indeholder Arskalender, Liturgisk Kalender og Katolsk Vejviser for bispedømmet København.

Prisen bliver kr. 46.-.

Lommebogen kan bestilles allerede nu på Ansgarstiftelsens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V., tlf. 01-24 12 10.

UNGDOMS-SIDEN

Ved Annemarie Logermann,
Kjeld Lundorf
og Jesper Fich

Jeg har søgt Gud - uden at vide, hvad jeg søgte

Interview med en ung konvertit

Helle Hansen er 21 år og fra Århus. Hun blev optaget i kirken den 12. maj 1985.

Helle, der er ikke så mange unge, der er aktive i kirken i dag, selv om de måske er personligt troende. Hvad var for dig grunden til, at du ligefrem ønskede at blive optaget i kirken?

Jeg tror, grunden er, at jeg har søgt Gud uden egentlig at vide, hvad det var, jeg søgte. Hele meningen med livet har været et spørgsmål for mig gennem lang tid; igennem de mennesker, jeg mødte, som var katolikker, fandt jeg et svar. Ikke mindst i messen synes jeg, at det bliver tydeligt og ikke bare i fællesskabet som sådan. Derfor ønskede jeg også at blive optaget og høre helt med i kirken.

Jeg tror i øvrigt, at det er utroligt vigtigt at holde fællesskabet med Gud vedlige. At man hører troen og bekræfter hinanden i den gode vej. Jeg kan også godt lide, at kirken gør opmærksom på vores ansvar over for os selv.

Der følger nogle forpligtelser med, når man bliver katolik, men i grunden gælder disse forpligtelser jo for alle mennesker. Men i kirken bliver man sig det bevidst.

Øm er ikke blot lejrball og sjov

Det har nogen gange virket som om det religiøse fællesskab blandt de unge ikke er så stærkt, at Øm f.eks. blot er lejrball og sjov. Synes du denne bedømmelse er forkert?

Vi kommer jo trods alt først og fremmest på Øm for at være sammen med andre kristne. Så er det vel naturligt, at man også har det sjovt sammen. Programmet har jo altid relation til troen. De lidt ældre søger nok i højere grad til Øm for at fordybe sig i deres tro.

Menighederne i den danske katolske kirke er jo temmelig svage generelt set. Synes du, at den katolske kirke har nogen fordele fremfor Folkekirken?

Nu kender jeg dårligt folkekirken. Men i den katolske kirke handler menighederne mere. Der er også et gudstjenestefællesskab mellem præst og menighed; det er ikke en envejskommunikation. Fællesskabet omkring nadveren virker også mere bevidst.

Den katolske kirke har ry for at være reaktionær. Hvad synes du?

Jeg kender masser af

reaktionære katolikker og masser af progressive. Sådan er det vel i alle kirkesamfund. Folkekirken tilpasser sig ihvertfald for meget til samfundet, og det er ikke nogen værdifuld progressivitet.

Synes du, at den katolske kirke er kvindefjendsk?

Naturligvis er der nogen i kirken, der har et syn på kvinden som folk i samfundet i øvrigt. Jeg tror, at det kvindeundertrykkende er mere samfundets problem end et rent kirkeligt. Kirken er jo også en del af samfundet.

Ungdomssidens
redaktion

Bundet til balloner stiger forbønerne om fred til vejs under gudstjenesten.

Hygge under himmelbuen børnetræf i Myretuen

130 var vi vel i det hele; 112 børn mellem 7 og 13 år og knap 20 ledere samlede på Myretuen til Børnetræf '85 i weekenden 23.-25. august.

Store telte fra civilforsvaret måtte i en hel weekend lægge ører til al den skæg og ballade, som så mange mennesker kan præstere. Og skæg og

ballade var der; kæmpe dagløb i skoven, nervepirrende olympiade, fødselsdags-basser til alle børn og lørdag aften alletiders store, udendørs discotek med sodavand og varme popcorn.

Fredsduer, bønner og balloner

Søndag holdt vi en meget flot udendørs messe med masser af ministranter.

Vore forbønner var et flot syn, og også et sjældent syn; på hver sin lille fredsdue skrev vi, hvad vi allermost ønsker os af fremtiden. De mange duer bandt vi på heliumfyldte balloner. Dem sendte vi op i Guds smukke himmel som farvestrålende forbønner.

Nu har vejret jo ikke været det bedste i sommer, men også dér gik det godt; det blev kun til nogle få dråber i løbet af weekenden, så vi slap for at komme hjem med 130 våde, mudrede soveposer. Det var tørre, glade og dødtrætte børn og ledere, som tog hjem til lektierne søndag eftermiddag.

Kjeld Lundorf

Børnetræf på Myretuen: Frans Hoyos kan mere end at lede messens fællessange.

Medarbejder- ledertræning i DUK

I weekenden 29. november til d. 1. december afholdes DUK's årlige medarbejderledertræning på lejrcentret Bisserup ved Skælskør.

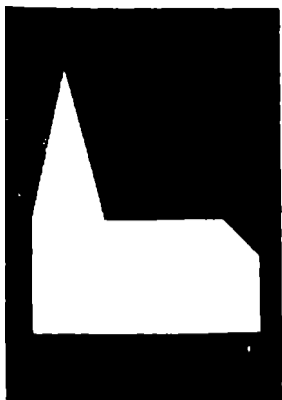
Her mødes udvalgsmedlemmer, redaktionsmedlemmer, DUK's repræsentanter i andre organisationer, sekretariatets ansatte og hovedbestyrelsen for at behandle en række påtrængende spørgsmål og for at styrke forbindelserne mellem den store flok af medansvarlige for bispeddømmets overordnede børne- og ungdomsarbejde.

Arrangørerne af week-

enden har valgt at sætte focus på DUK som en vigtig del af bispeddømmet og på DUK's rolle i de umiddelbare opgaver. Derfor lægges der op til debat af bl.a. DUK's rolle i katolsk børne- og ungdomsarbejde, DUK's muligheder og forpligtelser i bispeddømmets officielle børne- og ungdomsarbejde samt integrationen af de udenlandske katolikker. I forlængelse af alt dette vil den nye konsultants og den nye ungdomspræsts opgaver måske kunne belyses ud fra nye synsvinkler.

Andreas Smidt

Orientering fra sognene

OKTOBER

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de ulige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 17, der udkommer 30.10. 1985 er mandag den 7.10. 1985 (for november 1985). Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion Vesterbrogade 28, 3., 1620 Kbh. V.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræst Czeslaw Kozon tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-10), undtagen mandag.

Messestider:

Søndag: Kl. 8 reciteret messe. Kl. 10 højmesse. 1. søndag i måneden latinsk højmesse, 3. søndag som regel familiemesse.

Hverdage: Mandag-torsdag kl. 8 i kirken. Fredag kl. 17 hos søstrene (1. fredag i kirken). Lørdag kl. 11.30 i kirken. Onsdag som regel messe hos søstrene kl. 17.

Fredag d. 4.: Jesu Hjerter-fredag. Kl. 16 udstilling af Sakramentet til tilbedelse. Kl. 16.45 andagt og derefter messe. Ingen messe hos søstrene.

Lørdag d. 5. og de øvrige lørdage i oktober. Kl. 11.15 rosenkrans.

Søndag d. 6.: Kl. 10 latinsk højmesse.

Torsdag d. 10.: Kl. 15 rosenkransmøde hos Connie Probst. Alle er velkomne efter tilmelding på 01-64 30 39 kl. 9-12.

Søndag d. 20.: Verdensmissions søndag. Kl. 10 familiemesse.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Præster: J. Kruk, A. Jestl. Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. (A. Jestl) 11-12, onsd. og torsd. 18-19 (J. Kruk).

Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messetider:

Alle lørdage engelsk messe 17.

Søndag: Kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. søndag i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe, Sct. Annæ Hjem: Kl. 10.30 Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.

Torsdage: Kl. 19 Gudsmoders aftenmesse med novenebøn.

Onsdag d. 2.: Ældres Klub. Kl. 14.00 messe i huskapellet og derefter hygge-sammenkomst i den lille sal.

Torsdag d. 3.: Kl. 15-16.30 tilbedelse i Sct. Elisabethsøstrenes kapel, Ove Billesvej 6.

Fredag d. 4.: Kl. 19.00 Jesu Hjerter aftenmesse i kirken.

Søndag d. 6.: Vi takker Gud for høsten i alle gudstjenester. Kl. 11.30 familiemesse. Børnene bedes komme med frugt eller grøntsager, som vi så bringer ud til familier, ældre og institutioner.

Tirsdag d. 8.: Kl. 9.45 skolemesse i huskapellet.

Fredag d. 11.: Kl. 9.45 skolemesse i kirken.

Onsdag d. 16.: Hl. Gerardus, ordensbroder, redemptorist. Kl. 14.00 messe i

huskapellet og derefter sammenkomst for Ældres Klub.

Tirsdag d. 22.: 7-årsdagen for vor pave Johannes Paul II's indsættelse. Vi beder for vor pave under messen kl. 8. Og i denne anledning vil blive celebreret en højmesse sø. d. 20. kl. 10.00 i Skt. Ansgars Kirke, hvori danske katolikker giver udtryk for deres forbundethed med paven, og hvori pavens intentioner vil være genstand for menighedens forbønner. Alle fra menigheden er meget velkomne dertil.

Kl. 9.45 skolemesse i huskapellet.

Fredag d. 25.: Kl. 9.45 skolemesse i kirken.

Søndag d. 27.: Missions søndag. Kl. 10.00 latinsk højmesse. Kl. 16.00 andagt og procession på Sundby Kirkegården. Kirkegårdslys skal købes inden søndag kl. 15.00.

Onsdag d. 30.: Ældres Klub. Kl. 14.00 messe i huskapellet og derefter sammenkomst i den lille sal.

Kl. 19.00: Fælles rosenkransandagt for alle vore katolske børn i sognet.

Rosenkransandagter i oktober måned:

Onsdag og fredag kl. 16.00 på Sct. Annæ Hjem, Skipper Clements Alle 13.

Torsdag kl. 19.00 i kirken med sakramental velsignelse og derefter uddeling af Den hl. Kommunion.

Religionsundervisning for alle børn, der ikke går på en katolsk skole finder sted hver onsdag kl. 16.00-17.00 i menighedslokalerne.

Børne- og ungdomsaktiviteter:

Fuglereden: Hver anden onsdag (2., 23., 30.) kl. 17-19.

Bikuben: Hver anden onsdag kl. 15-17 (9.), lørdag d. 26. kl. 9.00 udflugt.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.

Tlf. (01) 13 37 62.

Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Søndag kl. 8: Reciteret messe. Kl. 10: Højmesse.

Hverdage: Alle dage kl. 8, tirsdag og torsdag tillige kl. 16.30.

Lørdage: Kl. 17 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Onsdag d. 2.: Kl. 10 messe for de ældre. Kl. 19 Rosenkransandagt.

Fredag d. 4.: Kl. 16.30 Jesu Hjerter messe med efterfølgende tilbedelse indtil kl. 18.

Lørdag d. 5.: Kl. 16 messe på polsk.

Søndag d. 6.: Kl. 10 latinsk højmesse.

Onsdag d. 9.: Kl. 19 Rosenkransandagt.

Søndag d. 13.: Kl. 10 familiemesse med efterfølgende kirkekaffe.

Onsdag d. 16.: Kl. 10 messe for de ældre. Kl. 19 Rosenkransandagt.

Søndag d. 20.: Kl. 10 latinsk højmesse, 7 års minde for pave Johannes Paul II's indsættelse, kollekt for verdensmissionen.

Onsdag d. 23.: Kl. 16 messe for børnene fra onsdagsholdet, alle er velkomne. Kl. 19 Rosenkransandagt.

Søndag d. 27.: Kl. 10 dansk højmesse.

Torsdag d. 31.: Kl. 19 Rosenkransandagt.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj. Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården i forbindelse med messerne samt tirsdag kl. 10.30-11.30. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66.

Den hellige eukaristi fejres: Søndag kl. 10.30. Tirsdag kl. 10, derefter kaffe. Onsdag og fredag kl. 19.

Rosenkrans bedes om fredagen i oktober kl. 18.40 undtagen den 4.

Fredag d. 4.: Tilbedelse fra kl. 18.30 til messen kl. 19.00.

Søndag d. 6.: Rytmsk messe kl. 10.30 og derefter kirkekaffe.

Fredag d. 11.: Menighedsrådsmøde.

Søndag d. 20.: Gregoriansk messe kl. 10.30.

Fredag d. 25.: Menighedsrådsmøde efter messen kl. 19.00. Isabelle Nielsen fortæller om sit ophold hos Mother Theresa i Calcutta.

Søndag d. 27.: Familieundervisning for børn og voksne i præstegården, Herlevgårdsvej 14 i Herlev efter messen kl. 9.30. Efter undervisningen spises madpakker sammen.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.

Tlf. (01) 24 65 80 sognepræsten og kontor.

Øvrige præster (01) 21 85 88.

Messestider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18: Messe på engelsk.

Søndagens messetider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Tirsdag d. 1.: kl. 15.30: Kongregationsmøde i kirken.

Fredag d. 4.: Jesu hjerter fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet, kl. 16.45 indvielse til Jesu Hjerter. Kl. 17.00 messe.

Tirsdag d. 15.: kl. 14.30: Møde for de ældre i den grønne sal.

Søndag den 27.: kl. 8.00: Kongregationsmesse.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.

Sognepræst: Peter Nissen.

Tlf. (01) 35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Henvendelse kan også rettes til menighedsrådets formand Hr. Ove Leerbeck, (02) 98 23 84.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.

Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler:

(02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35 hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsgudstjenester: Mandag og tirsdag kl. 17.15, onsdag kl. 12.00, torsdag kl. 17.15, fredag kl. 12.00, alle lørdage messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Alle søndage messe kl. 11.00.

Tirsdag d. 1.: Kl. 11.30 ældreklubmøde.

Fredag d. 4.: Messe på plejehjemmet Lystoftebakken.

Søndag d. 6.: Kl. 9.30 familiemesse.

Torsdag d. 10.: Voksenstudiegruppe A kl. 19.00 i menighedssalen.

Søndag d. 13.: Kirkefrokost i menighedssalen efter messen kl. 11.00. OBS: I ugen den 14.-18. ds. ingen hverdagsgudstjeneste.

Søndag d. 20.: Kl. 9.30 familiemesse.

Tirsdag d. 22.: Kl. 11.30 Ældreklubmøde.

Torsdag d. 24.: Kl. 19.00 voksenaldergruppe A i menighedssalen.

Lørdag d. 26.: Kl. 17.00 søndagsmesse i dåbskapellet med dialogprædiken.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F., tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J.

tlf. (01) 71 53 35. best kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messetider:

Søndag: Reciteret messe kl. 8.00. Højmesse kl. 11.00.

Hverdage: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om tirsdagen og onsdagen bortfalder messen kl. 8.00, i stedet læses respektive kl. 9.30 og kl. 19.30.

N.B.: Læg mærke til de nye messetider.

Om onsdagen: Kl. 6.45 og kl. 19.30.

Første fredag: Kl. 8.00 og kl. 19.30.

Hver torsdag: Kl. 16.00: Rosenkransbøn i kirken.

Fredag d. 4.: Jesu Hjerter fredag. Messen kl. 6.45 bortfalder. Reciteret messe kl. 8.00. Kl. 19.00: Sakramentsandagt inden aftenmessen som begynder kl. ca. 19.30.

Torsdag d. 10.: Møde for Torsdagsklubben. Kl. 14.30 messe. Derefter samvær. Vi har nu haft 100 »møder« og vil hygge os og høre løst og fast fra disse møder. (Se også tirsdag d. 22.)

Søndag d. 13.: Kl. 8.00 reciteret messe. Kl. 11.00 familiemesse m. efterfølgende kaffe.

Søndag d. 20.: Der optages kollekt for verdensmissionerne.

Tirsdag d. 22.: Torsdagsklubben inviteres på udflugt sammen med hjemmets beboere. Bussen afgår kl. 9.30. Efter turen middag sammen med beboerne. Se nærmere ved opslag i våbenhuset. Tilmelding nødvendig.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre.

Tlf. (01) 78 27 90.

Sognepræst, pastor Jørgen Erichsen.

Tlf. (01) 78 27 90, bedst 14-15.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag: Højmesse kl. 10.

1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Salmemesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Søndag d. 6.: Efter højmassen afholdes høstfest.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N.

sognepræst: Peter Nissen.

Tlf. (01) 35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10, fransk messe kl. 11.30, dansk messe kl. 17, engelsk messe kl. 18.

Mandag, tirsdag, onsdag, fredag, lørdag messe kl. 11, torsdag messe kl. 7.30.

Tirsdag d. 1.: Kl. 19.00 messe, herefter begynder sæsonens foredragsrække. I

aften er emnet: Katolske Skoler v/ generalsekretær p. A. Dekkers SJ.

Tirsdag d. 8.: Efter messen kl. 11.00 Åbent-Hus i krypten. Kl. 19.00 messe, herefter foredrag. Emne: Den Apostolske Kirke v/pastor Verner Jensen.

Tirsdag d. 15.: Kl. 19.00 messe, herefter foredrag. Emne: Caritas Danmark v/landsformand Annelise Timmermann.

Tirsdag d. 22.: Kl. 19.00 messe, herefter foredrag. Emne: pastor Peter Schindler v/p. Bjørn Højbo.

Tirsdag d. 29. Denne aften besøger vi Københavns Kristne Radio/TV i Ejby. Afgang fra Sakramentskirken i lejet bus kl. 18.30, ankomst til kirken ca. kl. 21.30. Prisen for denne udflugt bliver kr. 30,00 pro persona. Tilmelding senest **søndag d. 13.** til sognepræst Peter Nissen.

Torsdag d. 31.: Kl. 19.30 kirkekoncert.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Messestider:

Søndag: Højmesse kl. 9.00, reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdag: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsstrengenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden.

Torsdag d. 3.: Kl. 19.30 Kirkekoncert. Se annonce bag i bladet.

Søndag d. 6.: Sct. Theresefest. Bemærk: Kun én messe: Højmesse kl. 10. Derefter åbnes basaren i skolens gymnastiksal. Se annonce andetsteds i bladet.

Søndag d. 27.: Kl. 9 Familiemesse. Kl. 11 reciteret messe. Indsamling til symaskiner.

Immaculatakirken:

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45. Søndag højmesse kl. 9.00.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94.

Sognepræst: Urban Figge O.M.I.

Tlf. (02) 94 76 94.

Messestider:

Lørdag: Kl. 17.

Søndag: Kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk).

Hverdag: Torsdag kl. 8 og fredag kl. 8.

Tirsdag: Tilbedelsestime kl. 19.30-21.30.

Ungdomsklubber:

Mini-KUK hver onsdag kl. 16-18.

Maxi-KUK hver torsdag kl. 19.30-21.30.

Lørdag d. 26. oktober inviterer vi Københavns KUK'er til ungdomsfest i Herlev. Messe kl. 17. 18-19 spiser vi og kl. 19 er der foredrag om Peter Tanholt Hansen. Herefter dans!

Søndag d. 6.: Menighedsfest kl. 18. Se opslag i våbenhuset.

Søndag d. 20.: Kirkekaffe efter messen kl. 9.30.

Søndag d. 27.: Familieundervisning efter messen kl. 9.30.

Mandag d. 29.: Økumenisk gudstjeneste kl. 20.00 med efterfølgende kaffe.

Deutschsprachige Gemeinde

Prf. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 2, 1620 Kbh. V. Tlf.: 24 26 30.

Hl. Messe jedem 1. og 3. Sonntag im Monat um 10 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, København. Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

English-speaking ministry

Fr. Andrew Chalkey O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center. Vor Frue kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebration in English.

Sunday

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev, 10.45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 5:00 p.m.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N. 6:00 p.m.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 p.m.

Jesu Hjerte kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V. 6:00 p.m.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 p.m.

Missione cattolica italiana

Sac. Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund.

Tlf. (01) 64 04 22 martedi-venerdi ore 9-10.

Ogni domenica alle ore 12 messa in lingua italiana nella cappella interna presso la chiesa di Sant'Agostino, Jagtvejen 183. Ingresso attraverso il cortile.

Msze świąt w języku polskim

Ks. Józef Dudek C.s.s.R.

Kościół św. Anny

Hans Bogbinders Alle 2

2300 København S, tlf. (01) 58 21 02

Msza św.: w kazda 2, 3, 4 i 5 niedziele miesiaca o godz. 11.30 w kościele św.

Anny/Amager/oraz w sobote przed

piawscia niedziela kazdego miesiaca o

godz. 16.00 w kościele św. Ansgara,

Bredgade 64.

PROVINSEN

Assens: Vor Frelzers Kirke

Nørregade 3, 5610 Assens.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.

Tlf.: (09) 31 09 74 eller 12 16 64.

Træffetider: Onsdag kl. 10-12 og 1. og 3.

søndag efter messen eller efter aftale.

Messestider:

Den 1. søndag i måneden kl. 10.30.

Den 3. søndag i måneden kl. 17.00.

Før gudstjeneste lejlighed til skriftemål.

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.

Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkeltorg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Hverdagsmesser: I Bi. om tirsdagen kl.

10.00 og i Hø. om onsdagen kl. 11.00.

Tirsdag d. 1.: I Bi. menighedsrådsmøde.

Onsdag d. 2.: Mødes KUK i Birkerød kl.

19.30.

Torsdag d. 3.: Hø. vort nabosogn fra

Folkekirken har indbudt os til et

foredrag: »Den katolske kirke i dag« ved

pastor Nibler. Kl. 19.30 i deres menig-

hedshus på Seltersvej.

Lørdag d. 5.: Hø. Kirkekoncert ved

musikdirektør Ingemar Erikson kl. 16.00

i Hø-kirkecenter. Alle er velkomne.

Mandag d. 7.: I Birk. præstemøde kl.

18.00. Samme aften mødes Midi KUK kl.

19.00 på Nordvanggård.

Onsdag d. 9.: KUK mødes i Birkerød kl.

19.30.

Mandag d. 14.: Mødes i Bi. Ældreklubben

kl. 14.00 på Nordvanggård.

Torsdag d. 17.: Ingen religionsunderv.

p.g.a. efterårsferien.

Søndag d. 20.: Indbyder biskoppen

menighederne kl. 10.00 i Skt. Ansgars

kirke i København til højmessen, hvori

danske katolikker giver udtryk for deres

forbundethed med paven.

Mandag d. 21.: I Hø mødes menighedsrå-

det kl. 20.00.

Samme aften mødes i Bi. kl. 19.00 Midi

KUK.

Onsdag d. 23.: Mødes KUK i Bi.

Mandag d. 28.: Afholdes på Nordvang-

gård en forældreaften for de forældre,

hvis børn får religionsunderv. på hold 2 af

Sr. Mamertis kl. 19.30.

NB. Vor årlige åbent hus fest afholdes på

Nordvanggård lørdag d. 2. nov.

Alle i Hø. og Bi. menighed er meget

velkomne.

NB. *De forskellige ungdomsklubber* i vore

sogne er begyndt med deres aktiviteter.

Vi håber at mange vil tage del!

Religionsundervisningen for børn og unge i

Birkerød og Hørsholm sogne er begyndt.

Den finder som sædvanlig sted på

Nordvanggård, Bistrup Byvej 4 i Bistrup

om torsdagene fra kl. 16-17.15, første

gang torsdag den 5. september. Det

nyeste hold består af de børn, der i år er

begyndt i skolens første klasse. De børn,

som kommer med toget, bliver afhentet

på Birkerød station kl. 15.50, og de, som

bor i Niverød, Nivå og Hørsholm, kan

blive kørt af bussen. For nærmere

oplysninger ang. ruten, kontakt fru

Martha Hvidberg, tlf. (02) 24 67 48.

Venlige hilsener

Gerhard Sanders og Jacob Muiser

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Sognepræst: Lars Messerschmidt

Tlf. (05) 12 10 27 bedst 10-11 undt.

mandag.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 16.30 (forsøgsvis!)

Søndag kl. 10.

Hverdagsmesser:

Mand. 8, tirsd. 8, onsd. 8, torsd. 8, fred.

18.45.

Lørdag d. 5. kl. 16.30: Messe.

Søndag d. 6. kl. 10: Højmesse med

efterfølgende kirkekaffe.

Tirsdag d. 8.-fredag d. 11: Ingen messe.

Lørdag d. 12. kl. 16.30: Messe.

Søndag d. 13. Sognedag. Kl. 10: Familie-

messe, undervisning og aktiviteter, fælles

frokost (medbragt mad og drikke). Vi

forbereder os til at fejre firmelsen d. 27.

Lørdag d. 19. kl. 16.30: Messe.

Onsdag d. 23.: Ingen messe.

Lørdag d. 26. kl. 16.30: Messe.

Søndag d. 27. kl. 10: Højmesse og

firmelse ved biskoppen. Efter messen

samvær i den gamle kirkesal.

I oktober - Rosenkransmåneden - bedes et

led af rosenkransen i forbindelse med

messen om lørdagen.

Fredericia: Skt. Knuds Kirke

Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia.

Telefon (05) 92 11 76.

Sognepræst: H. Kerkhofs o.præm.

Fjellegade 2, 7100 Vejle.

Telefon (05) 82 08 93.

Diakon: Christian Gabrielsen.

Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia.

Telefon (05) 92 11 76.

Faste gudstjenestetider:

Onsdag kl. 17.30 messe.

Lørdag kl. 17.00 messe.

Søndag kl. 10.00 messe.

Torsdag d. 3. kl. 19.30 DKKF: Foredrag

v/ Ellen D. Wyke om udenlandsarbejde i

Afrika.

Frederikshavn: Helligåndskirken

Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn

Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg.

Tlf. (08) 12 69 56.

Søndag d. 6.: Kl. 10.00 messe.

Lørdag d. 12.: Kl. 16.30 messe.

Søndag d. 20.: Kl. 10.00 gudstjeneste v.

Per Dolmer.

Lørdag d. 26.: Kl. 16.30 messe.

Hjørring: (Baptistkirken, Sct. Olai Plads)

Søndag d. 6.: Kl. 15.00 dansk messe.

Søndag d. 13.: Kl. 15.00 vietnamesisk/

dansk messe.

Søndag d. 20.: Kl. 15.00 dansk messe.

Søndag d. 27.: Ingen messe.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariegade 8, 6100 Haderslev.

Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 03 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.

Messestider: Søndage kl. 10.00 og fredage

kl. 17.00, 1. fredag i måneden med

indvielse til Jesu Hjerte og sakramental

velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen

samt efter aftale.

Onsdag d. 2.: Rosenkransandagt kl. 17.

Søndag d. 27.: Høstgudstjeneste kl. 10.

Kirkekaffe:

Søndag d. 6. og søndag d. 27.

Kredse:

Onsdag d. 9.: Kvindekredsen mødes hos

søstre i Åbenrå kl. 19.30.

Torsdag d. 31.: Bibel- og bedekreds i

Rosenkranshuset

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræst G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Alle søndage kl. 10.00 højmesse. Alle lørdage kl. 17.00 dialogmesse.

Kroatisk messe 1. søndag i måneden kl. 12.00 og 3. søndag i måneden kl. 17.00. Latinsk højmesse sidste søndag i måneden kl. 10.00.

Hverdagsmesser: Mandag til fredag incl. kl. 19.00 hos Søstrene, Møllebakken 8 og kl. 18.15 i Niels Steensens Hus, Nygade 6. Bodens Sakramente hver lørdag i kirken kl. 16.00 til 17.00 eller efter aftale.

Evt. ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i våbenhuset.

Onsdag d. 2.: Pensionistmøde.

Lørdag d. 5.: Kl. 16.00 afholdes der en orgelkoncert i Skt. Hans Kirke i Hørsholm.

I oktober måned bedes et led af rosenkransen efter hver aftenmesse.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.

Messtider: Hver søndag kl. 10.00.

Menigheds Kaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Lørdag den 5.: De fem firmelses kandidater mødes med biskoppen i præstegården kl. 15.

Søndag den 6.: Under messen meddeler biskop Martensen firmelsens sakramente til de fem unge Katja Fuks, Lisa Leonardo, Dorthe Janik, Poul Janik og Jakob Witt Pedersen. Gudstjenesten foregår ikke i Skt. Peters kapel. På grund af den forventede store deltagelse af familie og venner til de fem firmander foregår det hele i Fredens kirke, vor nærmeste nabo, kun få hundrede meter nede ad Sjællandsgade. Pastor Gottfred Larsen og menighedsrådet stiller venligt både kirken og salen til rådighed for os. Af hensyn til deres egne gudstjenester kl. 8.30 og 10, flytter vi tidspunktet for vor firmelsesmesse til kl. 12.00.

Religionsundervisning:

Af hensyn til ændrede bustider fremskydes undervisningen for begge hold 15 minutter. For de mindre børn: Onsdag den 2., 9., 23. og 30. okt. kl. 16.45-17.45. Firmandholdet: Onsdag den 2. og 23. okt. kl. 16.45-17.45.

Ingen undervisning onsdag i efterårsferien.

Søndag den 13.: Da pastor Wuyts deltager i weekenden i Øm (se annonce bag i bladet) ledes gudstjenesten af Anna Maria Witt Pedersen.

Meditationsweekend i Øm: se annonce side 15.

Personnyt: Søndag den 8. september døbt Christina, datter af Elie og Ulla Iskandar, Hammerum. Tillykke!

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Refsvej 2B, 4300 Holbæk
Giro: 6 34 43 48.

Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45.

Menighedsrådsformand: Piet van Dijk, Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge.

Tlf. (03) 46 54 10.

Søndagsmesse hver lørdag kl. 15.30. Ingen messe på selve søndagen.

Lørdag d. 5.: fejres rosenkransfesten. Hovedcelebrant er bispedømmets generalvikar, monsignore Ib Andersen, som i dag besøger Holbæk. Messen forbindes med rosenkransbøn.

Onsdag d. 9.: holdes rosenkransandagt med sakramental velsignelse i kirken kl. 19.15. Efter andagten påbegynder vi en ny sæson i vor studiekreds for voksne, i dag hos Bibs og Bolly Tecza, Fuglsvej 12, -lige ved kirken.

Lørdag d. 12.: fejres trosbekræftelse under messen. Christina Ibler og Antony Verniere, begge Holbæk, bekræfter deres katolske tro overfor menigheden.

Lørdag d. 19.: fejres barr -dåb i forbindelse med messen (Grandberg/van Dijk). Lørdagene den 19. og 26. oktober bedes rosenkransen forud for messen, dvs. fra kl. 15.20.

Børne- og ungdomsundervisning: Lørdagene den 5. og 26. okt. fra kl. 14.15.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.

Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.

Søndagsmesser: I Sct. Josefs Kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).

Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19. Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.

Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken.

Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Søndag den 6.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden«, Jomfru Maria.

Fredag den 11.-søndag den 13.: Meditationsweekend på Øm. Se annoncen side 15.

Onsdag den 24.: Bibelaften hos sognepræsten kl. 19.30.

Søndag den 27.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden«, dåb og firmelse.

Rosenkransandagt hver tirsdag, torsdag og fredag før messerne i Sct. Josefs Kapel.

Kalundborg: Skt. Maria Kirke

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.

Sognepræst: Stephen Holm, Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45.

Menighedsrådsformand: E. Wojtaszewski, Røsnæsvej 148, 4400 Kalundborg.

Tlf. (03) 50 11 20.

Messe: Hver søndag kl. 15.00.

Børneundervisning: Hver søndag fra kl. 14.

Søndag d. 6.: fejres Rosenkransfesten. I dag forbindes messen med en rosenkransandagt.

De øvrige søndage i oktober bedes rosenkransen før messen, dvs. fra kl. 14.50.

Søndag d. 13.: fejres messen som høstgudstjeneste. Efter messen samles vi i menighedssalen til høstfest med auktion.

Søndag d. 27.: fejres messen på latin.

Køge: Skt. Hans Kirke

Sognepræst: Charles Edwards SJ, Bjerggade 10, tlf. 03-65 06 51.

Træffes hverdage kl. 11-12 undt. mandag.

Faste messtider:

Tirsdag kl. 19.15, onsdag kl. 9.30, lørdag kl. 11, søndag kl. 10.

Man bedes kontakte vor nye sognepræst Charles Edwards vedr. forberedelse og undervisning til 1. kommunion, trosbekræftelse og firmelse.

Lemvig: Hellig Kors Kirke

Østergade 33, 7620 Lemvig.

Sognepræst Carroll L. Parker, OMI.

Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messtider: Den 2. og den 4. søndag i måneden kl. 10.

Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Religionsundervisning lørdag den 5. kl. 9.30. Vi begynder med messen og slutter kl. 11.30.

Lærerrådsmøder: Den 1. og 29. kl. 19.30. Kirkekaffe sø. den 27. efter messen.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo

P. Herman Legut, O.F.M. conv.

Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.

Rosenkransbøn:

Fredag og lørdag kl. 16.30 messen med efterfølgende rosenkransbøn.

Frans af Assisi fest:

Søndag d. 6. vil vi ære Frans af Assisi (død 1226), der blev kaldet til at opbygge en verden, som er mere broderlig og mere i overensstemmelse med evangeliet.

TV-klubben:

Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Lolland-Falster indbyder sine medlemmer den 13. oktober til et besøg på Klubben i Storkøbenhavn. Højmesse i Sct. Ansgar kl. 10. Medbragt mad spises i Englesalen på Jagtvej kl. 12. Derefter kører vi til den russisk-ortodokse kirke. Tilmelding kan ske til formanden Birgit Pedersen, tlf. 88 21 38 eller til næstformanden Lily Petersen, tlf. 94 60 12.

Sct. Birgitta Kirke under reparation:

Der blev skrevet om os: »Menighedsrådet ved den katolske Sct. Birgitta kirke er gået i gang med en større reparation af kirken. Kirken var nemlig begyndt at slå revner, og man er netop blevet færdig med at understøtte fundamentet. Inden længe går man så i gang med at slå spændebånd om tårnet, hvor revnerne ellers hurtigt kunne forværres på grund af kirkeklokkeslagenes forplantning til tårnmuren.

Disse to arbejder alene koster ca. 125.000 kr., men hertil kommer, at man senere skal have udbedret en del revner inde i kirken«. (Folketidende, 28.8. 1985).

Nakskov: Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.

Tlf. (03) 92 06 81.

Sognepræst: Pater Irenæus O.F.M. con.

Gudstjenestetider:

Søndag: Kl. 10.00 højmesse.

Polsk messe: søndag 27. okt. kl. 11.00.

Hverdagsmesser: fra 5.10. begynder hverdagsmesserne igen kl. 17.00.

Sankt Frans' fest: torsdag den 3.10.

Der er ingen Komsammen-eftermiddag onsdag d. 2. okt. Torsdag den 3. okt. kl. 19.00 fejrer vi i kirken den hl. Frans' bortgang med efterfølgende hyggeligt samvær i Kolbehuset. Alle ved, at menigheden har den hl. Frans af Assisi som skytshelgen. Derfor burde den hellige Frans' fest være et rigtigt menigheds anliggende. Kom og vær med!

Tilbud til årets konfirmander

D.U.K., som står for Danmarks Unge Katolikker, arrangerer i efterårsferien fra d. 14.-20. okt. en uge for alle der blev firmet i dette år. Ugen har fået som overskrift: »Venskab«. Arrangementet finder sted på Ømborgen ved bredden af den skønne Mossø. Meld dig til DUK's sekretariat, Sct. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.

Korte meddelelser:

Menighedsrådene fra de tre lolland-falsterske katolske menigheder mødes i Nakskov lørdag d. 2. november.

Menigheden mødes Allehelgenssøndag d. 3. november kl. 15.00 på Nakskov kirkegård.

Årets julemarked holdes lørdag/søndag d. 23./24. november. Bemærk tidspunktet. Vær med til at forberede markedet. Vi mødes d. 3. okt. (Kolbehuset) og alle torsdage i oktober og november i præstegården (døren er åben fra kl. 19.00).

Flygtningene og menighedens rygte

Alle på Vestlolland ved, at den gamle Guldberg-lejr i Kramnitze og det gamle Mejeri i Volshave er fyldt med flygtninge fra Polen. Alle her på egnen ved også, at de katolske menigheder på Lolland-Falster blev grundlagt af polske roearbejdere. Der er endnu ca. 25 førstegenerations polakker i vor menighed. Der er skrevet og der tales endnu meget om roepolakernes vanskelige start her på disse egne. Det burde være en æresopgave for roepolakernes efterkommere at sørge for, at de ny-ankomne flygtninge fra Polen fik en bedre start. Taler du polsk, så kom til den polske messe søndag d. 27. okt. kl. 11.00 og vær med til den efterfølgende kirkekaffe i Kolbehuset. Hvem ellers end de katolske menigheder skulle være de første til at byde velkommen? Menighedens (ellers) gode rygte står på spil!

Nyborg: Stella Maris Kirke

Vindingevej 9, 5800 Nyborg.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR. Tlf. (09) 31 09 74 eller 31 03 60.

Træffetider. Torsdag kl. 9-12 og lørdag kl. 17-18 eller efter aftale.

Messtider:

Hverdage: Kl. 6.30 undtagen onsdag kl. 17.00.

Lørdag kl. 16 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Søndag kl. 10: Højmesse.

Søndag den 13. Familiemesse kl. 10.00, efter messen kirkekaffe.

Hver anden lørdag religionsundervisning kl. 10-12.

Før messen er der lejlighed til skriftemål.

Hver lørdag i oktober: kl. 15.30 Rosenkransandagt før messen kl. 16.00.

**Odense:
Skt. Albani Kirke**

Adelgade 1, 5000 Odense C.
Tlf. (09) 12 16 64.
Kontortid: Ma.-fr. kl. 10-12 og torsdag tillige kl. 17-18.
Præsterne: Jerzy Gorowski (sognepræst). Stefan Huber, Karl Marischka.
Træffetid: Ti.-fr. kl. 11-12, samt onsdag og torsdag kl. 17-18.
Søndagsmesser: Kl. 8 og 10, i maj-sept.: Kl. 19. Okt.-april: Kl. 16.30.
2. og 4. søndag polsk messe kl. 12.
Hverdagsmesser: Ma. kl. 8, ti., to., lø. kl. 9, ons. kl. 10.30, fr. kl. 19.
Meditationsgruppen: Hver mandag kl. 19.30.
Religionsundervisning
Ons. kl. 16 for alle grupperne.
Mini-KUK: Fr. kl. 15.30-17.
Maxi-KUK: Efter aftale.
Maria-Legionen: Ons. kl. 19.30 (Adelg. 7).
Den franciscanske Lægorden: 3. fredag i måneden kl. 17 (Adelg. 7).

Onsdag d. 2.: Foredrag på skolen ved Per Wedell Topp kl. 19.30: »Lægapostolat og politisk engagement«.
Torsdag d. 3.: Kl. 19 rosenkransandagt.
Fredag d. 4.: Kl. 19 tilbedelse, 19.30 messe.
Lørdag d. 5.: »Katekese for alle« kl. 11-15 på skolen.
Søndag d. 6.: Latinsk højmesse kl. 10.
Tirsdag d. 8.: Kl. 19 bankospil på skolen.
Torsdag d. 10.: Kl. 14 De ældres klub på skolen / kl. 19 rosenkransandagt, derefter bibelkreds i Adelgade 7.
Mandag d. 14.: DKKF arrangerer foredrag ved Eva Nordentoft på skolen kl. 19.30 om etik.
Torsdag d. 17.: Kl. 19 rosenkransandagt, derefter menighedsrådsmøde.
Søndag d. 20.: Kirkekaffe efter højmesse.
Torsdag d. 24.: Kl. 19 andagt om præste- og ordenskald, derefter foredrag på skolen ved Sr. Antonia om Skt.-Hedvig-Søstre.
Torsdag d. 31.: Kl. 19 rosenkransandagt.
Dalum Klosterkirke
Søndage: Messe kl. 7.30.
Hverdage: Messe kl. 6.30.

**Randers:
Jesu Hjerter Kirke**

Thorsgade 22, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 97 30.
Søndagsmesser:
Lørdag kl. 17 og søndag kl. 10.
Hverdagsmesser:
Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8.
Onsdag kl. 19. Fredag kl. 8 i Søstrenes kapel, Laksegade 4.
Ændringer i hverdagens messetider meddeles ved søndagsmessen.
Skriftemål:
Efter aftale med præsten, eller man kan ringe på skrifteklokken når som helst. Er præsten hjemme, kommer han.
Familieundervisning: Lørdag d. 5. oktober kl. 13.30. Emne: Opstandelsen med Jesus og det evige liv.
Menighedsklub: Lørdag d. 19. oktober.
Lysbilledforedrag: Udgravninger under Peterskirken i Rom.
Kirkekaffe d. 27. efter messen kl. 10.
Familiegruppe efter aftale.
KUK: Kontakt Erik Mouritzen.
Mini KUK: Efter aftale.

**Roskilde:
Skt. Laurentii Kirke**

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.
Søndagsmesser: Højmesse kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.
Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.
Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Søndag d. 29. sept.: Høstfest, som begynder med messe kl. 17, med efterfølgende fælles spisning i menigheds-salen og hyggeligt samvær. Se opslag i kirken.
Rosenkransandagt: Hver onsdag i oktober måned: kl. 19.30.
Allerede nu gøres opmærksom på, at biskoppen kommer og meddeler Firmel-sens sakramente: Lørdag den 2. nov. kl. 17.
Se i øvrigt meddelelser i okt!
Ledreborg Slotskirke
Hver søndag messe kl. 8.30.

**Silkeborg:
Vor Frue Kirke**

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 24 15.
Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.
Søndagsmesser: Kl. 8 og kl. 10.
Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos Jesu små søstre i Øm.
Søndag d. 6.: Familiemesse. Høstgudstje-neste kl. 10. Bagefter kirkekaffe.
Mandag d. 7.: Kl. 14-16 Værestedet. Kl. 17: Aftenmesse.
Fredag d. 11. til søndag d. 13.: Meditati-onsweekend for Pastoralenheden på Øm. Se annoncen side 15.
Mandag d. 21.: Kl. 14-16 Værestedet.
Fredag d. 25.: Kl. 16-18 religionsundervis-ning for børn starter.
Tirsdag d. 29.: Kl. 19 aftenmesse.
Derefter menighedsrådsmøde.
Onsdag d. 30/10: Kl. 19 efter aftenmessen bibeltid i menighedshuset.

**Slagelse:
Vor Frue Kirke**

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.
Sognepræst: Stephen Holm.
Tlf. (03) 52 06 45.
Faste messetider:
Alle søndage: Højmesse kl. 10.00.
Hverdage normalt således: (i Skt. Mont-forts kapel)
Mandag, tirsdag og fredag kl. 19.15.
Onsdag kl. 9.00. Torsdag kl. 11.15.
Lørdag ingen.
Kommunitetets bønner normalt således:
Laudes kl. 8.30, rosenkrans kl. 12.00, vesper kl. 18.00.
Oktober måned igennem bedes rosen-kransen før søndagens højmesse, dvs. fra kl. 9.50.
Søndag d. 6.: fejres højmesse som høstgudstjeneste. Vor tidligere »festdags-præst«, generalvikar, monsignore Ib Andersen, vil være hovedcelebrant.
Efter messen hele menighedens høstfest med kaffe og auktion i menighedshuset.
Mandag d. 7.: fejres Rosenkransfesten. Kl. 19.15 messe med rosenkransbøn.

Tirsdag d. 8.: tilbedelse foran det udstillede sakramente kl. 18-19. Messe kl. 19.15 (i Skt. Montforts kapel).
Søndag d. 27.: synges højmesse på latin.
Kirkekaffe: søndag d. 6. okt. (ikke d. 13.)
Kirkebil: søndagene d. 13. og 27. okt.

Børne- og ungdomsundervisningen er begyndt, og på forsøgsbasis har vi flyttet den fra fredag til mandag kl. 18-20. Mens børnene undervises fra kl. 18-19, undervi-ser præsten de forældre, der måtte ønske det, i katolsk tros lære. Kl. 19.15 fejrer voksne og børn messen sammen.
Mandag d. 14. okt. er der p.g.a. efterårsferie ingen undervisning.

**Svendborg:
Skt. Knuds Kirke**

Havnegade 1, 5700 Svendborg.
Sognepræst pater Josef Völk (C.Ss.R.)
Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.
Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.
Faste messetider:
Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag aftenmesse kl. 19. Skriftemål: Før disse gudstjenester el. efter aftale m. præsten.

Lørdag d. 28.: Firmandundervisning i præstegården fra kl. 10-12.
Søndag d. 29.: Høstgudstjeneste kl. 10.
Torsdag d. 3.: Studiekreds i menighedssa-len kl. 19.30 (efter aftenmessen). Emnet er: »Bodens Sakramente«.
Lørdag d. 5.: Firmandundervisning i præstegården fra kl. 10-12.
Lørdag d. 12.: Firmandundervisning i præstegården fra kl. 10-12. Biskop Hans L. Martensen ønsker at være sammen med firmanderne.
Søndag d. 13.: Biskoppen meddeler firmel-sens sakramente under højmesse kl. 10.
Torsdag den 17.: Kl. 19.30 (efter aften-messen): Menighedsrådsmøde.

Rudkøbing
Brogade 14
Skt. Bendts Kapel
Søndag den 29.: Kl. 19 messe med prædiken.
Søndag den 6.: Kl. 15 (!!) messe med prædiken.
Lørdag den 12.: Kl. 19 højtidelig indvielse af Skt. Bendts Kapel ved biskop Hans L. Martensen. Biskoppen prædiker.

**Sønderborg:
Skt. Pauls Kirke**

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.
Sognepræst Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 42 35 85.
Hver søndag højmesse kl. 9.30.
Torsdag d. 3.: Menighedsrådsmøde i præste-boligen kl. 19.30. Der er foreslået som aftenens samtaleemne: »Kirkens/pavens autoritet og vi«.
Fredag d. 4.: Jesu Hjerter fredag messe kl. 10.
Onsdag d. 9.: Katolsk Kvindegruppe mødes hos søstre i Åbenrå kl. 20 (efter messen). Vi forbereder adventsfesten og øver bl.a. sangene.
Efter skolernes efterårsferie begynder vi religionsundervisningen, især til 1. kom-munion og trosbekræftelse. Vær venlig at kontakte mig.

**Thisted:
Skt. Thøgers Kirke**

Møllevej 23, 7700 Thisted.
Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg.
Tlf. (08) 12 69 56 eller til Keld Wester-gaard, Thisted, tlf. (07) 92 43 04.
Søndag den 13.: Kl. 18.00 messe.
Søndag den 27.: Kl. 18.00 messe.

**Tønder:
Hellig Kors Kapel**

Ribelandsvej 41, 6270 Tønder.
Præst: Lars Messerschmidt, Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.
Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.
Pastor Olaf Magnussen,
Ribellandsvej 41, 6270 Tønder
Tlf. (04) 72 18 90.
Messe:
Søndag kl. 17.
I oktober: Rosenkransmåneden – bedes et led af rosenkransen efter højmesse om søndagen.

**Vejle:
Skt. Norberts Kirke**

Fjellevej 2, 7100 Vejle.
Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.
Tlf. (05) 82 08 93.
Faste gudstjenester:
Hverdage: Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.
Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.

Tirsdag d. 1. kl. 17.15: Bønstime: Rosenkransandagt i kirken.
Fredag d. 4.: Den Hl. Kommunion bringes til de syge.
Mandag d. 7. kl. 14.30: Kontaktgruppen indbyder de ældre til bankospil. Bemærk det nye mødested: Menighedssalen på Sct. Norberts Skole (den gamle gymnastiksal).
Tirsdag d. 8. kl. 19: Sogneaften om emnet: »Håb: håbløst!« v/P. Minnaert.
Fredag d. 11. kl. 19: Tilrettelæggelsesmøde for Kontaktgruppen.
Søndag d. 20. kl. 10: Biskop Martensen meddeler firmel-sens sakramente til de unge og til nye konvertitter. Bagefter: reception i menighedssalen.
Tirsdag d. 22. kl. 18: Sct. Norbertsaften Kåthe Lund refererer fra den Økumeniske konference i Århus om »Etikken der blev væk...«
Torsdag d. 24. kl. 15: DKKF-møde i menighedssalen.
Onsdag d. 30. kl. 19: Menighedsrådsmøde.

Dødsfald:

Den 1. september døde uventet fhv. specialarbejder Stephan Wladislas Novakowski, 72 år gammel.
Den 2. september døde fhv. boghandler Poul Christian Thim, efter en længere sygdom, 81 år gammel.
De hvile i fred!

**Viborg:
Skt. Kjelds Kirke**

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg
Sognepræst Carroll L. Parker, O.M.I.
Tlf. (06) 62 36 41.
Faste messetider: 1., 3. og 5. søndag i måneden kl. 10 og hver lørdag kl. 16.30.
Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Religionsundervisning lørdag den 12. kl. 10. Vi begynder med messen og slutter kl. 12.
Lærerrådsmøder: Den 1. og 29. kl. 19.30.
Kirkekaffe sø. d. 20. efter messen.

Åbenrå: Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.
Sognepræst: Ebbe Simonsen.
tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.
Hver søndag. Messe kl. 10 og 14.30, undtagen 1. søndag (6.10), hvor hele menigheden slutter op om den fælles højmesse kl. 10.

Fredag d. 4.: Jesu Hjerte fredag tilbedelse 15-16. Aftenmesse med sakr. velsignelse kl. 19.30. Derefter menighedsrådsmøde. Emnet endnu ikke fastlagt.
Onsdag d. 9.: Katolsk Kvindegruppe mødes hos søstre kl. 20 (efter messen). Vi forbereder adventsfesten og øver bl. a. sangene.
Efter skolernes efterårsferie begynder vi religionsundervisningen, især til 1. kommunion og trosbekræftelse. Vær venlig at kontakte mig.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg.
Sognepræst Leo Kertz træffes bedst om formiddagene. Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.
Søndagsmesse:
Skt. Mariæ Kirke kl. 10.00 Højmesse.

Sct. Joseph Hospitalskirke kl. 8.00 Messe.
Fredag d. 4.: Første fredags sakramentale tilbedelse til messe kl. 19.00.
Søndag d. 6.: Kl. 10.00 gudstjeneste v. Per Dolmer.
Torsdag d. 10.: Sct. Josefs Klub kl. 14.30 i menighedslokalet i præstegården. Først vises en god film og derefter hygge og kaffebord.
Søndag d. 13.: Kl. 10.00 Højmesse.
Søndag d. 20.: Kl. 10.00 Gregoriansk højmesse.
Søndag d. 27.: Kl. 10.00 Familiemesse.
Rosenkrans: I oktober måned er der - bortset fra den 4/10 - hver fredag kl. 16.30 fælles rosenkransbøn med efterfølgende aftenmesse.
Oblatfædre: I tiden den 21/10 til 24/10 har oblatfædrene møder og retræte i præstegården. (Sognepræsten er altså i disse dage stærkt optaget i denne anledning).

Århus: Vor Frue Kirke

Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C.
Tlf. (06) 13 56 66.
Præster: P. Meister, tlf. 18 57 66.
Krawczyk, tlf. 18 56 33, Grünwald, tlf. 18 52 11.
Menighedsrådsformand: Aagot Bohn.
Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe), 17.
Hverdagsmesser: Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.
Skolemesser: Tirsdag og fredag kl. 8.
Familiemesser: Lørdag 26/10 kl. 12.15.

Skriftedl: Fredag kl. 18-19, helst første fredag.
Pindstrup: Søndage 6/10 og 20/10 kl. 10.30.
Odder: Søndage 13/10 og 27/10 kl. 14.00.
Kalender:
Mandag d. 7. kl. 19: Menighedsrådsmøde.
Torsdag d. 10. kl. 19.30: Kunstkreksaften.
Mandag d. 14. kl. 19: Retrætaften.
Tirsdag d. 15. kl. 19.30: Katolsk Studiegruppe.
Mandag d. 21. kl. 19: Forældremøde firmander.
Lørdag d. 26. kl. 10: Sogneundervisning.

gen.
(Den Internationale Fest bortfalder i år).
Mandag d. 28. kl. 19: Forældremøde 1. Kommunion.
Rosenkransbøn: Hver tirsdag kl. 16.15.
KUK: Hver tirsdag og torsdag kl. 19.30.
Mini-KUK: Hver 2. tirsdag kl. 18.30.
Ministrantgruppe: Hver 2. tirsdag kl. 18.30.
Skt. Knuds klub (for ældre): Hver tirsdag kl. 14.30.
Mariakongregationen: Torsdag 17/10 kl. 14.30.
Kunstkredsen: Torsdag 10/10 kl. 19.30.
Galleri ved kirken: Fra 5/10 kl. 11: Erik Winckler.

Ægteskabets sakramente

Eva Nordentoft: Ægteskabets sakramente. Religionspædagogisk udvalg 1985 (10.-kr.).

Gud skabte mennesket i sit billede; som mand og kvinde skabte han dem. - Således begynder *Eva Nordentoft* sin pjeces om ægteskabet. Og denne begyndelse slår tonen an for hele det lille hefte.
Af egen fri vilje lover en mand og en kvinde at dele livet med hinanden. To frie, selvstændige individer ønsker at have et fælles i-dag og et fælles i-morgen og til slut en fælles historie

om alle de dage, de har oplevet sammen. De skal gro i hinandens varetægt. Ingen ejer nogen.

Og sakramentet? *Eva Nordentoft* oversætter det via græsk »mysterion« til dansk: hemmeligheden mellem Gud og mennesker.

Ved vielsen offentliggør vi vort valg af livsform: ægteskabet, og beder samtidigt vore venner om at hjælpe os, når vi trænger til hjælp.

Et tilbageblik på middelalderens hemmelige ægteskaber følger, og de-

res afskaffelse omkring 1500. En præst og to vidner skal fra nu af være til stede ved indgåelsen af et gyldigt ægteskab.

Det næste afsnit handler om børnene, om prævention, om ansvarligt forældreskab: vanskelige emner, som behandles med varsomhed: den sidste appelinstans er altid vor egen samvittighed. Afsnittet ender med *Kahlil Gibran*s kloge ord om forældre-børn forholdet: *Jeres kærlighed kan I give dem, men ikke jeres tanker; thi de har deres egne tanker. Deres legemer kan I give husly, men ikke deres sjæle; thi deres sjæle/dvæler i huset af i morgen.*

Det sidste afsnit handler om typisk nutidige problemer: Bør samliv før ægteskabet som en prøvetid accepteres? Og hvad gør vi ved skilsmissernes stigende tal? (43% af ægteskaberne i Danmark opløses).

Også her vejleder *Nordentoft* menneskeligt og kærligt, både dem, der står med problemerne og os andre, som kun ser på: Se ikke ned på mennesker i nød. Hjælp dem!

Til sidst følger et skema, som kan bruges som oplæg i en studiekreds. Det berører mange væsentlige spørgsmål. Hvem har illustreret heftet? Jeg kan godt lide hele den børnehavens af brudepiger.

Liturgisk kalender for oktober

1. hvid. Tirsdag i 26. alm. uge. *Therese af Jesusbarnet*, jomfru (død 1897) (m). L. Zakarias 8,20-23. Ev. Luk. 9,51-56. (II Ps.).
2. hvid. Onsdag i 26. alm. uge. *De Hellige Værmeengle* (m). L. 2. Mos. 23,20-23. Salme 91,1-2. 3-4. 5-6. 10-11. R. v. 11: Herren byder englernes skarer at våge over dit liv. Ev. Matt. 18,1-5,10. *Englernes pf.* (II Ps.).
3. grøn. Torsdag i 26. alm. uge. L. Neh. 8,1-4a. 5-6. 7b-12. Ev. Luk. 10,1-12. (II Ps.).
4. hvid. Fredag i 26. alm. uge. *Frans af Assisi* (død 1226) (m). L. Bar. 1,15-22. Ev. Luk. 10,13-16. (II Ps.).
5. grøn. Lørdag i 26. alm. uge. L. Bar. 4,5-12. 27-29. Ev. Luk. 10,17-24. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse* (II Ps.).
6. grøn. 27. alm. søndag. 1. L. 1. Mos. 2,18-24. Salme 128,1-2. 3. 4-5. 6. R. v. 5: Herren velsigne os alle vort livs dage. 2. L. Hebr. 2,9-11. Ev. Mark. 10,2-16 eller 10,2-12. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (III Ps.).
7. hvid. Mandag i 27. alm. uge. *Vor Frue af Rosenkransen* (m). L. Jonas 1,1-2,1. 11. Ev. Luk. 10,25-37. Eller (V.F.) L. Ap. G. 1,12-14. Ev. Luk. 1,26-38. *Jomfru Marias pf.* (II Ps.).
8. grøn. Tirsdag i 27. alm. uge. L. Jonas 3,1-10. Ev. Luk. 10,38-42. (III Ps.).
9. grøn. Onsdag i 27. alm. uge. L. Jonas 4,1-11. Ev. Luk. 11,1-4. Eller: *rød. Dionysius*, biskop, og lidelsesfæller, martyrer. Eller: *hvid. Johannes Leonardi*, præst (død 1609). (III Ps.).
10. grøn. Torsdag i 27. alm. uge. L. Malak. 3,13-20a. Ev. Luk. 11,5-13. (III Ps.).
11. grøn. Fredag i 27. alm. uge. L. Joel 1,13-15; 2,1-2. Ev. Luk. 11,15-26 (III Ps.).
12. grøn. Lørdag i 27. alm. uge. L. Joel. 4,12-21. Ev. Luk. 11,27-28. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (III Ps.).
13. grøn. 28. alm. søndag. 1. L. Visd. 7,7-11. Salme 90,12-13. 14-15. 16-17. R. v. 14: Herre, mæt os med din miskundhed, så vi kan fryde os. 2. L. Hebr. 4,12-13. Ev. Mark. 10,17-30 eller 10,17-27. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (IV Ps.).
14. grøn. Mandag i 28. alm. uge. L. Rom. 1,1-7. Ev. Luk. 11,29-32. Eller: *rød. Callistus*, pave og martyr (død 222). (IV Ps.).
15. hvid. Tirsdag i 28. alm. uge. *Teresa af Jesus*, jomfru og kirkelærer (død 1582) (m). L. Rom. 1,16-25. Ev. Luk. 11,37-41. (IV Ps.).
16. grøn. Onsdag i 28. alm. uge. L. Rom. 2,1-11. Ev. Luk. 11,42-46. Eller: *hvid. Hedvig*, ordenssøster (død 1243). Eller: *hvid. Margarethe Maria Alacoque*, jomfru (død 1690). (IV Ps.).
17. rød. Torsdag i 28. alm. uge. *Ignatius af Antiochia*, biskop og martyr (død 107) (m). L. Rom. 3,21-30a. Ev. Luk. 11,47-54. (IV Ps.).
18. rød. Fredag. *Lukas, evangelist* (f). L. 2. Tim. 4,10-17ab. Ev. Luk. 10,1-9. *Gl. Ap. pf. II.*
19. grøn. Lørdag i 28. alm. uge. L. Rom. 4,13. 16-18. Ev. Luk. 12,8-12. Eller: *rød. Isaak Joques*, præst, og lidelsesfæller, martyrer (død 1647). Eller: *hvid. Paul af Korsøt*, præst (død 1775). Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (IV Ps.).
20. grøn. 29. alm. søndag. 1. L. Es. 53,10-11. Salme 33,4-5. 18-19. 20 + 22. R. v. 22: Din miskundhed være over os, Herre, så som vi håber på dig. 2. L. Hebr. 4,14-16. Ev. Mark. 10,35-45 eller 10,42-45. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (I Ps.).
Kollekt for verdensmissionen.
21. grøn. Mandag i 29. alm. uge. Rom. 4,20-25. Ev. Luk. 12,13-21. (I Ps.).
22. grøn. Tirsdag i 29. alm. uge. L. Rom. 5,12. 15b. 17-19. 20b-21. Ev. Luk. 12,35-38 (I Ps.).
7-årsdagen for pave Johannes Paul II's indsættelse.
Mindes i menighedens forbønner.
23. grøn. Onsdag i 29. alm. uge. L. Rom. 6,12-18. Ev. Luk. 12,39-48. Eller: *hvid. Johannes Capistrano*, præst (død 1456). (I Ps.).
24. grøn. Torsdag i 29. alm. uge. L. Rom. 6,19-23. Ev. Luk. 12,49-53. Eller: *hvid. Antonius Maria Claret*, biskop (død 1870). (I Ps.).
25. grøn. Fredag i 29. alm. uge. L. Rom. 7,18-25a. Ev. Luk. 12,54-59. (I Ps.).
26. grøn. Lørdag i 29. alm. uge. L. Rom. 8,1-11. Ev. Luk. 13,1-9. Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse*. (I Ps.).
27. grøn. 30. alm. søndag. 1. L. Jer. 31,7-9. Salme 126,1-2ab. 2 cd-3. 4-5. 6. R. v. 3: Herren har gjort store ting imod os, og vi blev glade. 2. L. Hebr. 5,1-6. Ev. Mark. 10,46-52. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (II Ps.).
28. rød. Mandag. *Simon og Judas, apostle* (f). L. Ef. 2,19-22. Ev. Luk. 6,12-19. *Gl. Ap. pf.*
29. grøn. Tirsdag i 30. alm. uge. L. Rom. 8,18-25. Ev. Luk. 13,18-21. (II Ps.).
30. grøn. Onsdag i 30. alm. uge. L. Rom. 8,26-30. Ev. Luk. 13,22-30. Eller: *hvid. Thøger*, præst. (II Ps.).
31. grøn. Torsdag i 30. alm. uge. L. Rom. 8,31b-39. Ev. Luk. 13,31-35. (II Ps.).

Bønnens apostolat
I oktober beder vi for:

At ordensfolk må være Evangeliets surdej.
Større ansvarsbevidsthed for Kirkens missionsopgave.

En kæmpe stor ballon-jordklode indgik som et stærkt virkemiddel under den tyske evangeliske kirkedag i juni i år i Düsseldorf. Foto: KNA.

FREM MOD ENHED

Slutdokument fra den luthersk/katolske studiekommision

(KNA) – »Som Guds folk er kirken kaldet til at leve i enhed, for Gud fører ikke de kristne til frelsen isolerede og uafhængige af hinanden«, hedder det i det sidste dokument fra den fælles luthersk/katolske studiekommision. Denne bevidsthed vågner og vokser i begge kirkesamfund og bliver afgørende for alle kirkesamfundenes indbyrdes forhold.

Siden 1978 har den fælles luthersk/katolske kommission offentliggjort flere bemærkelsesværdige økumeniske erklæringer om bl.a. »Herrens Nadver« og »Det kirkelige Embede« (begge findes på dansk. Red.) Endvidere »Veje til fællesskab« og nu »Frem mod enhed« eller »Enhed forude«. Den sidste tekst præsenterer en række modeller og former for muligt katolsk-luthersk kirkefællesskab, og de faser, fællesskabets vækst kunne tænkes at gennemgå.

Som tillæg bringer dokumentet en artikel »Oldkirkens ordinationspraksis« af dominikaneren Hervé Legrand og kommissionens udtalelse i anledning af 500-årsdagen for Luthers fødsel: »Martin Luther – Jesu Kristi vidne« (bragt i »katolsk orientering« i maj 1983. Red.)

Dokumentets hensigt
I et forord redegør biskop Hans L. Martensen, København, og professor George A. Lindbeck, Yale University, New Haven i USA for hensigten med dokumentet. Den officiel-

le dialog på topplan, som begyndte i 1967 mellem Det lutherske Verdensforbund og Den romersk-katolske Kirke har hele tiden søgt »enhed i sandheden, overvindelse af adskillende modsætninger og kirkefællesskab som endeligt mål«.

Dokumentet består af to hovedafsnit, det første om enhedens art og mulige modeller for enheden, det andet om former for katolsk/luthersk kirkefællesskab og faser i dettes tilblivelse.

Hvor omfattende kan enheden være?

I det første hovedafsnit beskrives de forskellige modeller for enhed, kommissionen har arbejdet med. Efter Det nye Testaments opfattelse består kirkefællesskab i et net af lokalkirker. Denne opfattelse, som var afgørende for oldkirken, har altid vundet genklang i den lutherske kirkeforståelse og betones også stærkere i nyere katolsk lære om kirken.

Dokumentet nævner forskellige modeller for mere eller mindre dybtgående enhed. Den kunne f.eks. være udelukkende »åndelig«, når man slår sig til tåls med at være på talefod. En mere forpligtende form for delvis enhed er interkommunion eller en eukaristisk »gæstfrihed«, hvilket vil sige, at troende fra andre kirkesamfund er velkommen til at deltage i eukaristien. Dette betragtes af nogle kirker som et vigtigt skridt

på vejen fremad, mens andre, bl.a. katolske biskopper, finder denne model mere problemfyldt.

Derefter går dokumentet over til at beskrive modeller, hvor enheden er mere omfattende: Man slår sig ikke til tåls med fællesskab på nogle punkter, men betragter det som en helhed. Det anses for vigtigt, at en forening af kirkerne bør ske uden en sammensmeltning og uden at de »opsuges« i hinanden. Som eksempel herpå nævnes Unionen i Firenze 1436 mellem den latinske og den byzantinske kirke. Selv om den ikke varede længe, havde den dog som væsentligt resultat, at den katolske kirke siden hen ikke længere betød det samme som den latinske kirke.

Til slut omtales enhedsmodellerne »kirkelige typer« og »søsterkirker«. Sidstnævnte, foretrukket af pave Paul VI, fremhæves som det vigtigste.

Former og faser

Efter de mere principielle udtalelser i første del kommer dokumentet i andet afsnit ind på perspektiverne for en fremtidig katolsk/luthersk kirkeenhed.

Under overskriften »Undervejs til kirkefællesskab« fremføres kommissionens overvejelser over en mulig udformning af fællesskabet og de faser, det skal igennem.

En undersøgelse af de hidtil afprøvede enhedsmodeller får dokumentet til at sige: »Den enhed,

en grundlæggende overensstemmelse i forståelsen af den apostoliske tro, hvis midtpunkt er Jesus Kristus og læren om Treenigheden.

I denne forbindelse nævnes især to modeller: Enhed i forsonet forskellighed og kirkefællesskab ved konkordie. (Udtrykket konkordie er lånt fra betegnelsen på det kirkefællesskab, der er indgået mellem lutherske, reformerte og unerede kirker, og som kaldes Leuenberger-konkordien. Red.)

Som yderligere skridt nævnes ophævelsen af de gensidige fordømmelser af forskelle, der ikke længere er kirkeadskillende, og at kirkerne optræder i fællesskab.

Et fællesskab behøver strukturer

Egnede strukturer vil blive nødvendige for et fuldkomment og forpligtende fællesskab. De indbefatter også et kirkeledende embede, som udøves i fællesskab. Et sådant fælles embede kendes jo fra det oldkirkelige bispeembede, som netop var tegnet på menighedernes enhed, og som kom til udtryk i synoder og koncilsbeslutninger.

Dokumentet understreger, at kirkernes forsoning er en forudsætning for deres forening. Den gensidige anerkendelse, som er afgørende for denne forsoning, kan imidlertid ikke ske »uden den frihed, som Kristus skænker, og som

befrier os fra vor instinktive frygt for den anden som den fremmede og fra vor bekymring for vor identitet«. Især det sidste lyder interessant i lyset af dagens stagnerede økumene.

Dokumentets forfatter peger også på, hvad begge kirker allerede har opnået. I Det andet Vatikankoncil's ånd har den romersk-katolske kirke ændret sit syn på de lutherske kirker, og omvendt har disse kirker også gennemgribende ændret deres indstilling til den katolske kirke.

Et af de vigtigste skridt frem er uden tvivl, at man fra katolsk side er holdt op med at sætte lighedstegn mellem den romersk-katolske kirke og Jesu Kristi kirke uden videre. På luthersk side kan vi til gengæld bemærke en fornyet sakramental dimension i gudstjenesten og en stærkere bevidst tilknytning til oldkirkens menighedsfællesskab omkring nadveren.

Trosfællesskab

I det andet hovedafsnit lægges der vægt på, at også fælles tro, sakramenter og tjenester er nødvendige for enheden.

Trosfællesskab forudsætter den fælles bekendelse af apostlenes tro, mens udtryksformerne for denne tro dog kan være forskellige. Derfor bliver det nødvendigt, at fordommene mod hinandens indsigt forsvinder, og at kirkerne – på alle punkter, hvor det viser sig muligt –

Økumenisk procession i Aalborg sidste år. Det vakte stadig nogen forargelse at se en folkekirkopræst ved siden af et katolsk processions-kors.

officielt erklærer, at den anden kirkes nuværende formulering af tros læren gør en fordømmelse af den meningsløs.

Sakramentsfællesskab

Om sakramentsfællesskab konstaterer dokumentet, at der leves et intensivt sakramentalt liv i begge kirker. Hvad forståelsen af sakramenterne og deres praksis angår, aftegner der sig en voksende overensstemmelse. Der er dog stadig åbne spørgsmål, ikke kun angående forståelse og praksis, men vedrørende selve sakramentsbegrebet.

Tjenestefællesskab

Meget udførligt behandles det tjenestefællesskab, der må tilstræbes. Her menes den kirkelige tjeneste forstået som det kirkelige embede, det strukturerede kirkelige fællesskab. Herom hedder det, at selv om det begynder med en gensidig *anerkendelse* af hinandens embeder, er fællesskabet dog endnu ikke virkeliggjort derved. Tvært imod må det videreføres til en fælles *udøvelse* af et embede til ledelse og pastoralt opsyn, bispeembedet.

Her giver dokumentet også en begrundelse for, hvorfor man fra katolsk side endnu ikke fuldtud kan anerkende det kirkelige embede i de lutherske kirker. Her anvendes det

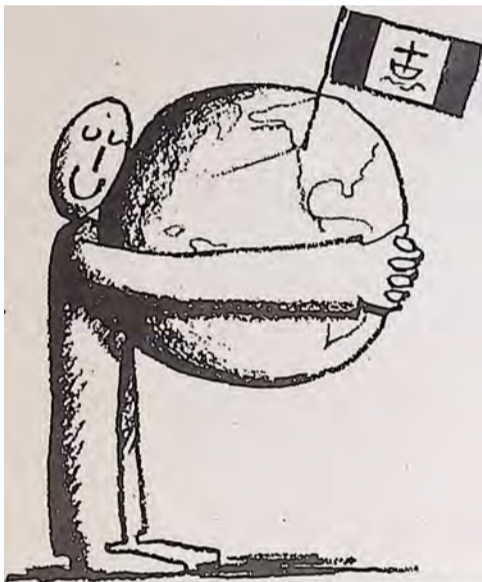
udtryk, som også Det andet Vatikanconcil brugte, om en »defectus sacramenti ordinis« – altså en *mangel* ved ordinationens sakramente, som skyldes bruddet på den apostoliske succession. Denne mangel kan ikke ophæves blot ved teologiske eller kirkeretlige erklæringer. Det forudsætter en optagelse af fællesskabet i det kirkelige embede, og dette vil i sidste instans sige et fællesskab med det bispeembede, som har bevaret den historiske, apostoliske succession. På katolsk hold udøves dette embede som et kollegium af biskopper med paven. I en fodnote forklares dog, at pavens jurisdiktionsprimat

ikke består i, at han bestrider de lokale biskoppers embeder.

Studere embedet

Det anbefales katolikker og lutheranere at studere oldkirkens syn på bispeembedet. Heraf vil de lære, at det udøvedes i kirken i dens helhed og ikke kan adskilles fra lægfolkets ansvar.

Til slut gør kommissionens medlemmer opmærksom på, at selv om det katolsk/lutherske kirkefællesskab er dens nære mål, har den dog intet øjeblik mistet af syne, at opgaven og det langsigtede mål er at nå til en kristen enhed, som omfatter alle kirker.

Giftede katolske præster holdt »synode« nær Rom

Rom (KIPA) – »En præsts tilbageføring til lægstanden (laicisering) er dogmatisk umulig, derimod kan præstekald og ægteskab sagtens forenes« udtaler de 150 gifte præster, der sammen med deres ægtefæller holdt en uges kongres i Ariccia nær Rom.

Cølibat er ikke dogmatisk

Den suspenderede tyske præst Heinz Jürgen Vogel sammenfattede i slutningen de tre hovedindvendinger mod det påtvungne cølibat som betingelse for præstevielsen:

Ifølge Mattæusevangeliet kan kun de »som det er givet« leve i cølibat. Det forudsætter altså en nådegave fra Gud. Der af kan man ikke udlede et generelt forbud mod ægteskabet for samtlige præster. Cølibatet er ikke noget

dogme, men et historisk kirkeretligt fænomen.

Ethvert menneske har ret til at gifte sig. Apostlene var gift: Ifølge Paulus tog de deres koner med på missionsrejserne.

Endelig er både præstevielsen og ægtevielsen sakramenter, og det ene sakramente kan ikke udelukke det andet.

Vogel mener, at cølibatet, som blev kirkelov i Vesten i 1139, er et hedensk begreb, baseret på forestillingen om rituel renhed. Dette er uacceptabelt i dag, hvor ingen mere tror, at ægteskabet er urent.

Videre siges det i slutklæringen, at det er dogmatisk umuligt at laicisere en præst, blot fordi han også vil modtage ægtevielsens sakramente. Præstevielsen er uigenkaldelig, og derfor burde den ro-

mersk-katolske kirke, som lider under præstemangel i store dele af verden, igen bemyndige de gifte præster til at lede en menighed og forvalte sakramenterne.

Ikke mangel på tro

Ifølge synodedeltagerne er der i verden over 70.000 præster, der har bedt Rom om dispens til at kunne gifte sig. Cirka to tredjedele har fået dispens til at indgå et katolsk ægteskab, men er automatisk suspenderet fra deres præstetjeneste. Mange andre har ikke søgt dispens. Mens ansøgningerne blev ekspederet med forståelse og rutinemæssigt under pave Paul VI har den nuværende pave faktisk blokeret sagsbehandlingen.

Synoden i Ariccia har bedt Vatikanet om, at

Hvor politisk har kirken lov til at være?

Interessant drøftelse mellem katolske journalister og mediefolk i Østrig

(KNA) - Vender kirken tilbage til politik? Det var spørgsmålet, da Forbundet af Østrigs katolske Journalister og Det katolske Medieakademi for nylig holdt årsmøde på kursesjendommen Seggau/Steiermark. Det modsatte spørgsmål blev straks stillet: Er kirken nogen sinde holdt op med at beskæftige sig med politik?

Pluralisme og politik

Ingen af deltagerne – 70 katolske journalister fra Østrig, Jugoslavien og Ungarn – ville være kommet på den idé, at præster igen skulle søge at komme ind i lokale råd og nationale forsamlinger for dér at løse særlige opgaver; eller at sognepræster fra prædikestolen skulle gøre valgpropaganda for et bestemt parti. Men man var enige om, at også i dag – og måske netop i dag – må den kristne opdage, at hans eller hendes politiske ansvar kræver et politisk engagement.

Først drejede det sig på mødet imidlertid om, hvordan det var gået til, at kirken havde kunnet trække sig ud af politik. Dr. David Seeber, chefredaktør for Herder-Korrespondenz/Freiburg mente, at der var visse årsager til et sådant tilbagetog.

For det første havde konciliet – som med bekendelsen til den demokratiske stat og med opgivelsen af kirken som en privilege-

ret kirke havde truffet to afgørende politiske beslutninger – overladt den politiske verden til lægfolket. Til denne lægfolkets selvbestemmelsesret på det politiske område hørte også bekendelsen til pluralismen. Med den pluralisme inden for kirken var katolicismens politiske profil blevet mindre skarp.

Nedgangen for det 19. århundredes store ideologier, fortsatte Seeber, blev afløst af en udflydende pluralisme, hvorved politik på den ene side var blevet til et privat anliggende, mens på den anden side – som hos de forskellige »grønne« partier – privat livsfølelse blev omsat til politik.

Samtidig vakte handlinger af og erklæringer fra højststående repræsentanter for kirken stor opmærksomhed – f. eks. den pavelige formidling i Beagle-konflikten (konflikten mellem Argentina og Chile over Beagle-kanalen, red.) eller såvel de amerikanske som de tyske biskoppers hyrdebrev om nedrustning og endelig også de latinamerikanske biskoppers erklæringer om »de fattiges kirke« og om »befrielsesteologi«.

Kovending i Mellemamerika

I Syd- og Mellemamerika har en del af kirken lige siden spaniernes erobring stået på de øjeblikkelige magthaveres side, en anden del – fra *Las Casas* til

Helder Camara – på de fattiges side, sagde den chilenske sociolog *Lois Acuna*, der er bosat i Freiburg. I Latinamerika er pastoralassistenter i de sidste 20 år draget ud for at evangelisere i de fattigste slumkvarterer og i landsbyerne. Her dannede de basismenigheder, hvor »de hidtil undertrykte, men troende mennesker finder sammen, lever i broderkærlighed, formulerer troen i deres eget sprog og beder sammen. Menighederne tager efter nogen tids forløb selv ledelsen og tolker evangeliet på deres måde med udgangspunkt i deres egne problemer.

Befrielsesteologien mistænkelig

For deltagerne fra Øst- og Sydeuropa var »befrielsesteologien under mistanke« for at være marxistisk inspireret. Men hvordan forholder det sig hermed? *Mieczyslaw Pszon*, der er redaktør af ZNAK-tidskrifter »Tygodnik Powszechny« i Krakow, formulerede kirkeligt engagement således: Polen har brug for en katolsk kirke som lærer i moralske værdier, som forsvarer af det nationale og af den menneskelige værdighed, som tilflugtssted for et håb, der er trådt i støvet. Men vi forventer ikke, at kirken skal blive til nationens politiske repræsentant, at den skal udforme politiske programmer og slutte politiske alliancer.

genoptage behandlingen og hurtigst muligt at ophæve den gældende kirkelov, som kræver, at alle romersk-katolske præster skal leve ugift. Mange af de gifte præster påpeger, at de ikke har nedlagt deres embede af mangel på tro, men fordi cølibatet voldte dem vanskeligheder.

De ønsker blot at genoptage deres arbejde som præster. De spørger også, om kirken i dag har råd til at give afkald på 70.000 uddannede teologers indsats, kun fordi de er gifte.

Der henvises i øvrigt til de ortodokse kirker og de andre kristne trossamfund, som alle tillader præster at leve gift og stifte familie. Argumenterne

for, at cølibatet skulle være en væsentlig bestanddel af præstekaldet, afvises som uhistorisk og samtidig hånlignende over for de andre trossamfunds præstekald, som har bevist at kunne fungere i et ægteskab.

Erklæringen understreger, at der også i den romersk-katolske kirke er gifte præster, navnlig konverterede protestantiske eller anglikanske præster, som beviser, at kirken principielt anerkender muligheden for gifte præsters fortsatte tjeneste.

Vatikanet officielt tavs

Vatikanet har indtil videre ikke taget officielt stilling til de gifte præsters synode. En ikke navngivet

prælat fra kongregationen for præsterne skal have indrømmet, at Bibelen ikke nævner cølibatet, men at også kirkens tradition er en kilde for principielle holdninger. »Ved selve præstevielsen har de suspenderede præster accepteret cølibatskravet, men efter at de har brudt deres løfte søger de nu at få Rom til at ændre kravet«, mener prælaten.

Synodens talsmænd kritiserede i øvrigt, at de blev afvist, da de forsøgte at overrække deres slutdokument til Vatikanets statssekretariat. De blev tvunget til at aflevere deres tekst ved Vatikanets indgang.

International kongres om gregoriansk sang

Eva Rungwald skriver om »gregoriansk sangs aktualitet og vedvarende betydning«

Kongressen var arrangeret af »Les Amis du Choeur Grégorien de Paris«, og dens temaer følgende: Gregoriansk sang som plastisk kunst, som arkitektonisk kunst, som vokal kunst og som traditionel kunst.

Sidste internationale kongres om gregoriansk sang fandt sted i Strasbourg i 1975.

Vi samlede, ca. 350 deltagere fra hele verden. Åbningsmessen i La Sainte Chapelle. Pontifikalmessen på Kristi Himmelfartsdag blev celebreret af præmonstratenserabbeden Jean-Marc Vaillant, St. Michel de Frigolet, og prædiken blev holdt af Kim en Joong (O.P.) fra Sydkorea. Således mødtes vi, videnskabsmænd og studerende, præster, ordensfolk og lægfolk fra fire kontinenter i en fælles lovsang til Guds ære.

Ind ad bagdøren

Efter vesper i latinerkvarterkirken St. Séverin samlede vi i Notre Dame til åbningskonferencen. Den skulle holdes af Dom Jean Claire (O.S.B.), der desværre var blevet forhindret. Hans foredrag blev læst op af en stedfortræder. Et par uddrag:

(...) Der har været en udbredt kampagne på in-

ternationalt plan for at bevise, eller i hvert fald vinde anseelse for ideen, at der ikke er, aldrig har været, og aldrig vil være musik som man entydigt kan kalde for kirkemusik. Der findes ikke to slags musik, én for kirken og én profan; der er kun én, der transcenderer disse kategorier.

Konciliet udtaler i tråd med pave Pius X, at der helt sikkert findes en kirkemusik: Det er i artikel 112 i konstitutionen for liturgi: »Den musikalske tradition i den universelle kirke har skabt en skat af uvurderlig værdi«.

De praktiske konsekvenser af den nye teori er ellers hurtigt blevet taget: Den traditionelle kirkemusik er i løbet af få år blevet udelukket af de fleste kirker i Frankrig, mens man har ladet profan musik, såsom pop, blues, jazz og rock slippe ind ad bagdøren.

Ikke en linje, ikke et ord fra konciltteksterne eller fra de talrige skrifter om deres anvendelse udkommet efter konciliet kan citeres for at retfærdiggøre denne profanering.

(...) Følgende udtalelse af pave Pius X: »Jeg ønsker at mit folk skal bede på et grundlag af skønhed«, leder naturligt

hen til den del af mit oplæg, hvor jeg er lykkelig over at give ordet til gruppen af unge, der har organiseret denne kongres. (Le Choeur Grégorien de Paris, der består af ca. 15 yngre mænd). Disse unge lever i verden. De ved af erfaring, at musikken er tæt forbundet med den menneskelige følsomhed, og at det, som når dem gennem sanserne, giver genlyd dybt i deres sjæls inderste. På grund af denne affinitet mellem musikken og alle sjælstilstande ved de, at der findes musik, der er overfladisk, der nedværdiger, ophidser, og i modsætning hertil, musik der er dyb, opløfter, giver fred i sindet.

Spirituel musik

Såfremt der findes en sensuel musik, der påvirker nerverne og binder mennesket til dets sanser, findes der også en spirituel musik der befrier sjælen fra dårlige tilbøjeligheder, og tillader den at løfte sig mod Gud.

Det er ikke tilfældigt, at det første stykke i den første messe i det gregorianske repertoire begynder med ordene: »Ad te levavi animam meam« (til Dig opløfter jeg min sjæl). Her afsløres repertoirets underbevidste budskab, det budskab som andre slags musik så omhyggeligt skjuler, og det er tilstrækkeligt at have et åbent sind og en vågen bevidsthed for at opfatte og forstå den overnaturlige rækkevidde af dette møde.

Disse unge forstår at for at blive til kirkemusik, har musikken behov for at

blive ofret til Gud i ordets to betydninger, som på én gang er tilintetgørelse og indvielse.

Det, der har brug for at blive tilintetgjort, er en vis stoflighed, en uigennemsigthed i den følelsepåvirkning, der udvirker den forførelse som profan musik har på sjælen. Denne musik tiltrækker opmærksomheden og tilhørernes opmærksomhed på sig selv. Kirkemusik bør, idet den forbliver musik, og det smuk musik, give afkald på selv at være genstand for beundring.

Det, der har brug for at blive indviet, er brugen, målet og værdien af denne musik, der gør sig til bærer af et åndeligt budskab,

som overgår den selv, opløfter den til grænserne af den sakramentale orden og gør den selv til en kraftfuld hellig handling.

Slag i slag

Efter foredraget var der koncert ved »Schola Gregoriana« fra Dronning Elisabeth universitetet i Hiroshima, Japan, under ledelse af Benoît Yoshio Mizushima, og »Schola Cantorum« fra Achel i Belgien, under ledelse af Florent van der Bossche.

Fredag og lørdag gik det slag i slag med konferencer. Alt foregik i Val de Grâce kirke og kloster, tidligere benediktinsk, men siden revolutionen ejet af den franske hær.

Er man interesseret i at læse hele åbningsstalen samt alle de foredrag der blev holdt på kongressen, henvises til nr. 379-380 af »La Revue Musicale«: Congrès International de Chant Grégorien, Paris, Mai 1985 (120 FF), der kan bestilles hos: Les Amis du Choeur Grégorien de Paris, 11 bis Rue Boutard, 92200 Neuilly-sur-Seine, France.

Interesserede henvises i øvrigt til det hæfte, indeholdende oplæggene til fredagens kollokvier, der kan bestilles på tidligere nævnte adresse: La brochure contenant le texte complet des communications écrites (60 FF).

Eva Rungwald

Tro og Lys lægger efterårsprogram

Integrerer mentalt handicappede

»Pilgrimme på vejen til Gud« bliver efterårets tema for den katolsk-øumeniske bevægelse »Tro og Lys«. Gruppen, der har til formål at integrere mentalt handicappede i kirkefællesskabet, mødtes første gang lørdag den 7. september hos Eva Weis Bentzon, J.M. Thielesvej 1 A.

Møderne begynder kl. 14 med hyggeligt samvær med de handicappede, deres forældre og venner. Derefter er der religionsundervisning efterfulgt af gruppearbejde og messe. Efter messen spises den medbragte mad.

De øvrige dage i efteråret og vinter bliver: 5. oktober, 2. november, 7.

december og 11. januar. Program for resten af sæsonen udsendes senere.

I Tro og Lys bestyrelse er Erik Achen, Grethe Achen, Anne Storm, Marie Storm og Kjeld Jensen.

kk

Tilføjelse manglede afsender

De to sidste linier i Bjørn Håkonssons artikel »Vore børns Guds-billeder« i sidste nummer var en redaktionel meddelelse og ikke Håkonssons egen.

Alfred Udengård død 57 år gammel

Alfred Udengård fra Skanderborg er efter længere tids sygdom død 57 år gammel.

Gennem flere år var Alfred Udengård med til at vedligeholde »Ømborgen«. Her tilbragte han meget af sin fritid. Han var

også til stor hjælp, når vi manglede en sakristan til vore Øm-valfarter.

Alfred Udengård blev begravet den 2. september fra Valfartskirken i Øm under stor deltagelse.

Børge og Gunnar.

Alfred Udengård

Stillinger tilbydes

Skt. Josefs Skole Roskilde

søger matematiklærer pr. 1/11 85.

Skemaet er blevet ledigt p.g.a. lærers sygdom og følgende ophør.

Skemaet, der er samlet på unges 4 første dage omfatter matematik i 4., 5., 6. og 7. kl., ialt 16 ugl. timer.

Skolen er en selvejende, katolsk institution med 651 elever fordelt på 3 spor. Der er 44 lærere ansat og overenskomst mellem DR og FGL.

Ansøgning ledsaget af anbefalinger sendes senest den 4/10 85 til skolebestyrer Dan Rasmussen, Frederiksborgvej 10, 4000 Roskilde.

Yderligere oplysninger gives på tlf. (02) 35 25 26.

Møder og arrangementer

De unges trosbekræftelse 1986

I lighed med de forgående år kan unge fra de storkøbenhavnske sogne, der er fyldt 14 år og ønsker at deltage i trosbekræftelsen 1986, blive tilmeldt et kursus, som (hvis et tilstrækkeligt antal deltagere melder sig) arrangeres af Religions-pædagogisk Udvalg i samarbejde med de pågældende menigheder.

Tilmeldingen sker enten gennem eget sognekontor eller direkte til:

R.P.U., Sankt Kjeldsgade 3, 2100 København Ø. Tlf. (01) 20 93 37.

Undervisningen foregår lørdage kl. 9.30-11.30 på

Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B, 2100 København Ø.

P.u.v.
L.O. Dorn

Religionsbogen for 5. skoleår

Læg ud på dybet

er udkommet og er blevet præsenteret for 60 kateketer fra hele Norden på Kateketugen på Sostrup Slot i juni 85.

Den røde tråd i bogen er Helligåndens virke i kirken gennem tidene og i dag.

Der behandlet emner så som

pagten i gammel testamente, og i Jesus Kristus, kirken, kald, firmelsens sakramente, mission, kristendommen kommer til Norden, klosterlivet, kirkebygningen i Norden, helgener, bodens sakramente m.m.

»Læg ud på dybet« er den femte bog i det fællesnordiske religionsundervisnings-program og følger den officielle læseplan for Nordens bispedømmer.

Pris: Kr. 59.-.

»Læg ud på dybet« og alle forudgående bøger i serien kan bestilles hos Kateketcentralen, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V. Tlf. 01-24 26 30.

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

**ALM.
BRAND**
AF 1792

Radio-nyt

I programmet *Ved Dagens Begyndelse*, der sendes på program 1 hverdage kl. 6.55 – med genudsendelse kl. 9.00 – kan vi i ugen 30. september til 4. oktober høre centerleder søster *Susanne Sønderbo C.S.J.*

I den efterfølgende uge, fra og med den 7. oktober, er rektor *Walter Dalland* i *Ved Dagens Begyndelse*.

John S. Lundorf

Foredragsrække i Sakramentskirken

Nu begynder sæsonens foredragsrække. Vi lægger ud tirsdag den 1. oktober, hvor blspedømmets generalsekretær p. Anton Dekkers SJ vil tale om vore katolske skoler. Der er messe i kirken kl. 19, herefter kaffebord og foredrag.

Kirkekoncert i Sct. Therese Kirke

Torsdag d. 3. oktober 1985 kl. 19.30.
Knud Erik Kængen: Orgel.
Stefan Haugland: Sang.
Program: Maurice Duruflé: Messe »Cum Jubilo« a une voix. Lolf Kayser: »Templum Domini« 4 Salmi per Baritono e Organo. Gratis adgang.

Menighedsrådet

Ny Sct. Therese-fest

Kom og få en underholdende søndag på Rygård Skole, Børstorfvej 54, 2900 Hellerup (gymnastiksalen)
søndag den 6. okt. 1985, kl. 11.00-14.30
Der holdes en messe kl. 10.00, og herefter er alle velkomne til at besøge gymnastiksalen, hvor der foregår mange spændende ting: F.eks. byder Frokostcaféen på søndagsfrokost m.m., og når sulten er stillet kan man prøve lykken i de mange boder: Vin - pakker - håndarbejde (salg) - krambod - glasboder - børneboder og meget andet. Hele overskuddet går til et af Caritas Danmarks projekter. Kort og godt: Slut op om Sct. Therese-festen, på gensyn og med venlig hilsen Festkomiteen ved Sct. Therese kirke.

DUK Kalender

Troskrækkursus den 14.-20.10. 85 på Øm-borgen. For alle jøer, der er blevet konfirmeret/firnet i foråret 1985. Tema: »Venskaber«. Alder: 14-16 år. Pris 350,00 kr. og 90,00 kr. for fællesrejse. Betaling ved tilmelding senest den 30.9.85.

Medarbejderledetræning den 29.11.-1.12. 85 på Bissrup. For HB, sekretariat, DUK-udvalg, DUK-repræsentanter og DUK-redaktioner.
Ledetræningen er gratis og alle rejseudgifter refunderes (DSB 2.kl.).
Tilmeldingsfrist den 15.11.85.

Nyårslejr 27.12. 85 - 1.1. 86 på Øm-borgen. For alle interesserede.
Pris 280,00 kr. for voksne.
Pris 230,00 kr. for 11-14 årige.
Pris 180,00 kr. for 3-10 årige.
Pris 140,00 kr. for 0-2 årige.
Og 90,00 kr. (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for deltagelse i fællesrejsen.
Betaling ved tilmelding senest den 13.12. 85.

P.S.I Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer.
Pris 90,00 kr., dog 150,00 kr. for alle over 25 år. Rejsseudgifter over 90,00 (150,00) refunderes ved deltagelse i fællesrejsen.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: _____

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Menighed: _____

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker

Sekretariatet

Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Det sker på Magleås

Lørdag den 21. til søndag den 22. 9.
Møde afholdes af F.N.-Forbundet.

Onsdag den 25. til lørdag den 28. 9.
Religiøslærereforeningen holder efteruddannelseskursus.

Søndag den 29. 9.
Magleås-træf - René Albeck, vicegeneralsekretær i Dansk Flygtningehjælp, taler om »Flygtningen, vort medmenneske«.

Tirsdag den 1. 10. til fredag den 4. 10.
Direktoratet for Gymnasieskoler og HF holder engelsk midtvejskursus.

Lørdag den 5. til søndag den 6. 10.
Katolsk Arbejder-aktion holder retræte.

Mandag den 7. til fredag den 11. 10.
Direktoratet for Folkeskolen holder møde.

Søndagstræf på Magleås

Læg lørdagsturen omkring Magleås. Kom alene eller kom sammen med venner - eller sidemanden i kirkebænken - til søndag eftermiddags-samvær på Magleås.

Program: Fra kl. 14 til 15 - kaffe i opholdsstuerne. Kl. 15 arrangement i foredragssalen. Pris kr. 20.- incl. kaffe og kage.

Søndag den 29.9.: »Flygtningen vort medmenneske«, vicegeneralsekretær René Albeck taler om emnet.

Kursus i kristen meditation

Pastoralenheden i Herning, Horsens, Vejle og Silkeborg indbyder til kursus i kristen meditation på Øm-borgen fredag den 11. oktober 1985 kl. 17.00 til søndag den 13. oktober 1985 kl. 15.30.

Emne: Kristen meditation set i relation til de østlige religioner.

Leder: Grøthe Livbjerg.

Præst: Willem Wuyts O. præm.

Pris kr. 295.- alt incl. Tilskud kan søges hos Ungdomssekretariatet, St. Kjeldsgade 3, 2100 Kbh. Ø.

Tilmelding senest 1. oktober d.å. ved indbetaling af kr. 50.- i depositum til:

Børge Blans, Sejsvej 7, 8600 Silkeborg.
Esther Jensen, Langgade 26, Fjølstervej, 6933 Kibæk.

Hanne Wegner, Enghavevej 24, 7100 Vejle.
Benny Blumensaat, Sundbakken 13, 8700 Horsens.

Sckt. Bendts Kapel Rudkøbing

Brogade 14. Lørdag d. 12. oktober kl. 19:
Højtidelig genindvielse af Sct. Bendts Kapel ved biskop Hans L. Martensen. Alle er hjerteligt velkomne. (Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64).

Jesus er vejen - vejen til Jesus

I 1983-84-85 afholdtes en foredragsrække over grundlæggende sandheder i kristenlivet og dets praksis. Gruppens ledere tilbyder denne gang et seminar, d.v.s. et åndeligt træningskursus: »Fornyelse i Helligånden«. Det vil hjælpe dig til at opdage den rigdom, Gud ønsker at skænke dig og gøre det muligt for dig at opnå dybere livsfællesskab med Gud.

Seminarieret strækker sig over 9 aftener med følgende emner:

søndag d. 20. okt. og søndag d. 3. nov., Indledning og Vejledning.

søndag d. 17. nov., Guds kærlighed

søndag d. 1. dec., Frelsen

søndag d. 15. dec., Det nye liv

søndag d. 19. jan., Modtagelse af Guds gaver

søndag d. 2. feb., Fornyelse i Helligånden

søndag d. 16. feb., Vækst

søndag d. 2. marts, Forvandling i Kristus.

Tilmelding er nødvendig. Den foretages på de to første mødeaftener ved køb af seminarhæftet (pris: 20 kr.)

Mødested: Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jægtvej.

Mødetid: Kl. 19.30 præcis til kl. ca. 21.30.

Alle er hjerteligt velkomne
(på arrangørens vegne)
L.A. Dorn S.J.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Dr. Alois og Mathilde Denks Legat

Af ovennævnte legat vil der i november 1985 blive uddelt nogle portioner á 500 kr. Portionerne tildeles unge studerende, fortrinsvis teologer.

Ansøgninger bedes inden 1/11 1985 fremsendt til sognepræsten ved Sankt Andreas Kirke, Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund.

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

LØGUM KLOSTER HØJSKOLE

Forstanderpar: Rita og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Døde

R.I.P.

Boghandler Poul C. Thim

født den 26. juni 1904

er død den 2. september 1985 i Vejle.

Eise Marie Thim,
Eise og Johannes Lichtenberg,
Steffen Thim.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

A.B.C. blomster

Vestergade 20
4850 Stubbekøbing
Telefon 03-84 16 59
Deres garanti for friske varer!

Aut.
el-installatør
**EL MOGENS
LARSEN**
Rønnedevej 316 6200 Ålborg - 63 25 30/63 25 31

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

DERES BEDEMAND ERIC KVIST

(tilh. d. katolske kirke)

STÅR TIL TJENESTE PÅ
01 - 69 86 81
DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Tømrermester

Ferd. Færch & Co. A/S

Strandvejen 23, Ålborg
Telefon (08) 16 26 00

Ur- og Brilløhuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Pavens appel til muslimerne

Fortsat fra forsiden.

samarbejde eller mennesskelig broderskab. Dialogen bør føre til en bedre forståelse af de andres tro, til en overvindelse af fordomme og misforståelser, til tolerance over for forskellene, og trods alle vanskeligheder til gensidig tillid. Først da kan der opbygges en verden, hvor den enkeltes menneske-værd anerkendes.

Kristne og muslimer bør gøre sig umage for at bevare og videreudvikle de værdifulde sider i afrikansk overlevering: gæstfrihed, agtelse for naturen, løsning af konflikter gennem samtale, familiens betydning og livsglæden.

I den moderne verden kan disse værdier være vigtige som korrektiv til umenneskeliggørelsen, ensomhed, vold.

Ortodokse kirker nedrives i Tyrkiet

Istanbul (KIPA) - Det tyrkiske bygningsministerium har foranlediget, at den græsk-ortodokse Georgskirke i Bakirkoy i Istanbul bliver nedrevet. Det sker på trods af protester fra den økumeniske patriark af Konstantinopel og den græske regering. Man begrundede nedrivningen med en gæudevidelse.

Georgskirken blev bygget i 1830 og er fredet. Desuden er den sognekirke for en stor og levende menighed, en af de sidste græsk-ortodokse menigheder i patriarkatbyen. Menigheden og præsterne er forargede, især da bispedømmets domkirke få år

tilbage blev revet ned med samme begrundelse, hvorpå man byggede et stort hotel på byggetomten.

På grund af de mange protester standsede ministerpræsidenten i første omgang arbejdet, men lod det kort efter genoptage.

To lignende tilfælde meldes fra øen Prinkipos i Marmarahavet, hvor Johannes Døbers-kirken blev revet ned for at lave et park-anlæg med en statue af den osmanniske admiral *Süleyman*, som i 1450 erobrede øen for den tyrkiske sultan.

Mariakirken på samme ø blev delvist revet ned for at lave en parkeringsplads til turistdrojker.

183 ordenssamfund ifølge kirkelig årbog

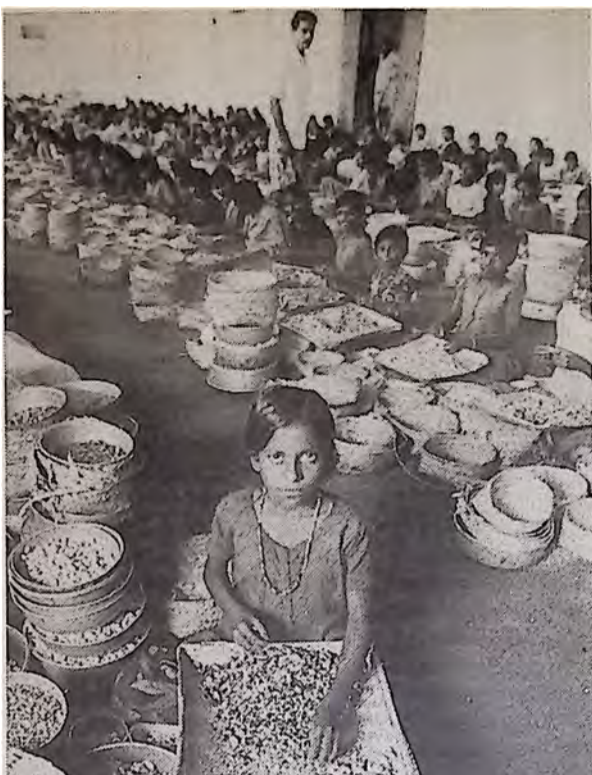
Rom (KIPA) - Ifølge Vatikanets Årbog 1984 findes der i den katolske kirke 183 ordener, præstekongregationer, brøderkongregationer og apostoliske fællesskaber under pavelig ret.

I slutningen af 1983 var jesuitterne med 25.550 medlemmer (selv efter en tilbagegang på 440) stadig

den største orden i kirken. Det mindste fællesskab er kongregationen af Barmhertighedspræsterne med 7 medlemmer. Den blev grundlagt i 1808 i USA og har til huse i Cold Spring ved Hudson.

16 ordener har mere end 3.000 medlemmer. Foruden jesuitterne er det:

Franciskanere	20.262
Salesianere	16.869
Kapucinere	11.849
Kristne skolebrødre	10.039
Benediktinere	9.472
Dominikanere	7.325
Redemptorister	6.608
Marist-skolebrødre	6.662
Oblatfædre	5.833
Steyler-missionærer	5.387
Franciskaner-konventualer	4.065
Lazarister	3.992
Spiritane	3.726
Augustiner-eremitter	3.409
Barfodskarmelitter	3.338

Medens Ungdomsåret 1985 er ved at udløbe uden nævneværdige initiativer for eller fra de unge, meddeler det indiske arbejdsministerium, at der, 7 år efter Børneåret 1978 endnu er 44 mio. børn i Indien alene, der bestiller hårdt voksenarbejde. Er tema-år meget andet end snak? Foto: KNA.

30 år med CELAM

Rom (KIPA) - For kort tid siden fejrede det latin-amerikanske bisperåd (CELAM) 30 årsdagen for sin oprettelse.

Det var ved et møde for latinamerikanske biskopper 25. juli til 4. august 1955 i Rio de Janeiro, at det besluttedes at oprette CELAM, og 2. november samme år godkendte pave *Pius XII* dette. Det latin-amerikanske bisperåd er tegn på biskoppernes kollegialitet, er et rådslagnings- og kontaktorgan, er serviceorgan for projekter, der kræver samarbejde mellem de enkelte nationale bispekonferencer, og fungerer som en latinamerikansk bispekonference, selv om de enkelte lande har hver deres egen bispekonference. Rå-

det er sammensat af formændene for de nationale bispekonferencer og af en delegeret fra hver af disse konferencer.

Kirke for de fattigste

CELAM beskæftiger sig først og fremmest med problemer og spørgsmål, der er fælles for alle Sydamerikas og Mellemerikas nationale kirker. Rådet søger løsninger på disse problemer og spørgsmål, hvad der fører til samarbejde med forskellige nationale kirkelige kommissioner, der beskæftiger sig med de samme problemer.

CELAM planlægger fælles initiativer og aktiviteter, forbereder konferencer for alle latinamerikanske biskopper, som det

Mammutfproces i Ukraine

Lwów (KIPA) - Den ukrainsk-katolske kirke har været forbudt siden 1946. Præsidenten for de ukrainske katolikkers centralkomité, *Josyf Terelja*, menes at stå over for en mammutfproces på grund af hans aktiviteter for den ukrainsk-katolske undergrundskirke og for at have skrevet og udgivet samisdatskrifter (Samisdats er et russisk undergrundsforlag, som kopierer og udleder skrifter, der på grund af censuren ikke kan udgives på normale forlag). Processen skal tjene til advarsel for de kredse, der sommetider bekender sig åbent til den katolske tro og anmoder om ophævelse af forbudet af den ukrainsk-katolske kirke.

Terelja har allerede ud-

stået en fængselsstraf på 22 år. Han gik under jorden i november ifjor for at undgå at blive arresteret. Han holdt sig skjult i tre måneder, indtil han blev syg og måtte lade sig indlægge på hospitalet i Lwów. Der blev han arresteret den 8. februar og sat i varetægtsarrest og udsat for langvarige forhør, til trods for at han havde høj feber. Senere overførtes han til behandling på et psykiatrisk hospital.

10 mio. dollar til Chiles jordskælvsramte

dog altid er Pavestolen, der indkalder til. CELAM udfører også for Vatikanet undersøgelser over bestemte problemer.

CELAM fungerer organisatorisk ved hjælp af en generalsekretær, for tiden biskop *Castrillon Hoyos* fra Colombia, og holder møde hvert andet år. På konferencerne i Medellin (1968) og i Puebla (1979) vedtoges det, at de fattige skulle prioriteres højest, hvad der har haft afgørende betydning for den latinamerikanske kirke.

Santiago de Chile (KIPA) - Den fhv. ærkebiskop af Santiago, kardinal *Raul Silva Henriquez*, har under en rejse af fem ugers varighed indsamlet 10 millioner dollars til de jordskælvsramte i Chile.

Imidlertid er denne sum, der skal bruges til genopbygningen af beskadigede kirker og kirkelige bygninger, anslået til at koste tre gange så meget. Kardinalen håber derfor på yderligere bidrag.

Sydkoreas biskopper kræver landets genforening

Seoul (KIPA) - Sydkoreas katolske biskopper kræver en fredelig genforening af Korea.

I det prædikenmateriale, som landets bispekonference udsendte til 35 årsdagen for begyndelsen af Koreakrigen 23. juni 1950, kalder de det for en fejl at tilstræbe en genforening udelukkende med politiske, militære og økonomiske forholdsregler. Langt vigtigere ville det være, om alle katolikker hørte op med deres ligegyldighed og gik ind for en

fredelig afslutning på landets deling.

Hvad grænsen mellem Nord- og Sydkorea angår, erklærede biskopperne: »Vi er imod den 38. breddegrad som våbenstillandslinie. Vi afviser overhovedet enhver grænselinie, der skiller vort fælles fædreland.«

Næste nummer udsendes den 9. oktober

Lægfranciskanernes internationale formand *Manuela Mattioli* fra Venezuela drøfter paragraffer med pater *Benet Fonc* OFM fra Rom.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annoncerektion: Vesterbrogade 28, 3., DK 1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Giro: 5 00 14 71, Ansgarstiftelsen, katolsk orientering. Bredgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarrafin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Praem. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Heming.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husestande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk orientering

Camara om de fattige, side 2
 Mere om Niels Stensen, side 5
 Kirkens indre fornyelse, side 8
 Ja eller nej til gensplejsning, side 9

De jordskælvsramte i Mexico må have hjælp!

Nordisk indsamling blandt katolikker sat i gang få dage efter katastrofen

Alle katolske menigheder opfordres til økonomisk at støtte de jordskælvsramte i Mexico. Generalvikar *Ib H. Andersen* har på biskoppens vegne i et brev af 24. september bedt alle katolske menigheder afholde en særlig kollekt en af søndagene i oktober. En lignende indsamling sker også i de øvrige nordiske lande.

Efter jordskælvskatastrofen i Mexico er der selvsagt et næsten grænsløst behov for økonomisk hjælp, siger generalvikaren og fortsætter: »Da der i forvejen er mange millioner mennesker i Mexico,

som lever i yderste fattigdom, er landet nu efter jordskælvet i akut behov for organiseret hjælp fra hele verden.«

Caritas Danmark har taget initiativ til den nordiske indsamling få dage efter de tre voldsomme jordskælv ramte store dele

af Mexico. Caritas Danmark gør opmærksom på, at man også kan sende beløb på et almindeligt girokort direkte til: Caritas Danmark, Skt. Peders Stræde 3, 1453 København K. Gironr. 404 3979 - mærket Mexico.

kk

Vatikanets presse kritiseres

Diplomatisk opportunisme eller informationspolitik?

Wien (KIPA) – *Luitpold A. Dorn*, præsident for forbundet af de journalister, der er tilknyttet Vatikanet, kritiserer i et interview med det østrigske pressebureau Kathpress Vatikanets indstilling til mediernes. Han siger, at hovedkriteriet for Vatikanets mediepolitik, er, om det er diplomatisk formålstjenligt at offentliggøre en bestemt sag.

Udgangspunktet er aldrig offentlighedens og det kirkelige fællesskabs ret til information. Ganske vist har koncil dokumentet bekræftet informationsfrihedens princip, og Vatikanet er gået ind for dette princip under Konferencen for sikkerhed og samarbejde i Helsinki. Men – som *Luitpold Dorn* bemærkede – der er ofte forskel på de principper, det kirkelige læreembede forkynnder for verden og det, der sker inden for kirken.

Luitpold Dorn har det indtryk, at nogle i kirken stadig betragter mediernes som djævelskab. Pavens løfte om, at kurien skal være som et hus af glas, er ikke opfyldt endnu. Vatikanets informationspolitik er stadig præget af diplo-

matiske hensyn. Ikke fagfolk, men diplomaterne afgør, hvilken information der skal gives.

Medierne har deres egne love

Luitpold Dorn anerkender, at paven gør sig umage for at ændre forholdene. Han er parat til at lade sig interviewe af journalister, når han er på rejse. Men han ved alt for lidt om, at medierne retter sig efter deres egne regler og love. Paven træffer selv mange sags- og personaleafgørelser på medieområdet, men ledes ikke altid af faglige hensyn. Problemet, mener *Luitpold Dorn*, er, at paven vil have loyale medarbejdere omkring sig, som ikke modsiger ham, og ikke fagfolk, som føler sig forpligtet til at indtage et kritisk standpunkt.

Men konciliet har vist, at sober og åben information kun kan gavne. Det har på ingen måde skadet kirken, at man informerede åbent om meningsforskellene under konciliet. Det har øget offentlighedens interesse i det, der sker inden for kirken og styrket kirkens troværdighed.

Den nylig afgåede ærkebiskop Helder Camara på prædikestolen i Trinitatis kirke i København. Bag ham ses tolken, der gjorde sig de ihærdigste anstrengelser for at oversætte Camaras engagerede appel om hjælp til de fattige i hele verden, men som desværre kæmpede forgæves mod hjøttaler-systemets lemfældighed. katolsk orientering var med flere gange under Camaras besøg i København og kan derfor bringe en fyldig reportage på side 2. Foto: Knud Kluge.

Dom Helder Camaras besøg i København

Som led i en længere Europa-rejse besøgte den nylig afgåede 76-årige ærkebiskop af Recife i Brasilien *Dom Helder Camara*, Danmark i dagene 11. til 13. september. Han kom her til landet for at præsentere sin lille aforisme- og digtsamling »Tusind grunde til at leve«, som

netop er udkommet på dansk. Forud for sit besøg var Camara i Oslo og Tromsø, dernæst i Uppsala og Stockholm. »Som altid er jeg blevet meget inspireret af at komme her i Skandinavien«, sagde ærkebiskoppen ved et pressemøde.

Helder Camara fortalte

adskillige gange under sit besøg, at kirken i dag ikke arbejder for de fattige, men med de fattige. Her ved er det folket selv, som afgør, hvad der skal ændres i deres usle tilværelse og ikke andre, som kun kender denne leveform udefra. Ærkebiskoppen lagde også stor vægt på den skæve fordeling af verdens ressourcer, hvor 80 % af verdens fattige må nøjes med 20 % af dem.

Mordet på Romero undersøges igen

San Salvador (KIPA) - De juridiske myndigheder i San Salvador har besluttet at genoptage efterforskningen af mordet på ærkebiskop *Oscar Arnulfo Romero*. Statsadvokat *Santiago Menoza Aguila* erklærer over for pressen, at undersøgelserne umiddelbart efter mordet på ærkebiskoppen ikke var blevet foretaget med tilstrækkelig

omhu; desuden havde nationalgarden nu udleveret *Adalberto Salazar Collier* til forhør.

Collier er 39 år gammel, tidligere straffet, og havde året forud tilstået, at han havde været med til at myrde Romero den 24. marts 1980, mens ærkebiskoppen læste messe i huskapellet til et hospital.

Stramt program

Dom Helder Camara ankom sent onsdag eftermiddag til Kastrup, og allerede onsdag aften gav han sit første interview til *Berlingske Weekendavis*. Torsdag formiddag var det *Kristeligt Dagblad* og *Information*, fik en samtale med ærkebiskoppen. Herefter var han til møde med biskop *Ole Bertelsen*, København. Torsdag efter-

Fortsættes på bagsiden.

Pavemesse i Sankt Ansgars kirke

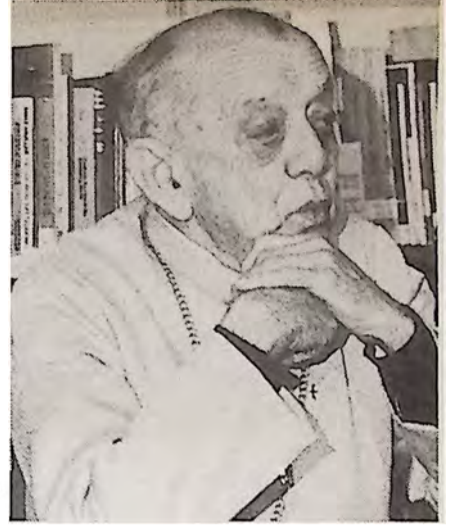
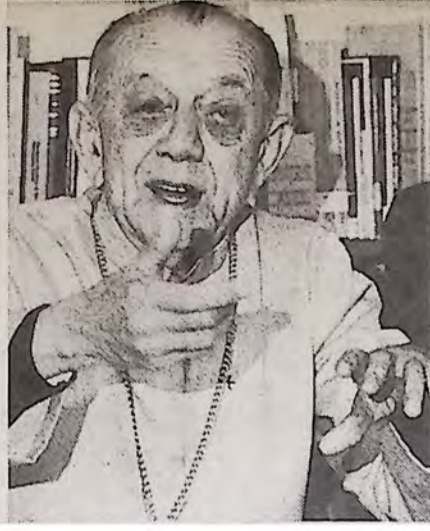
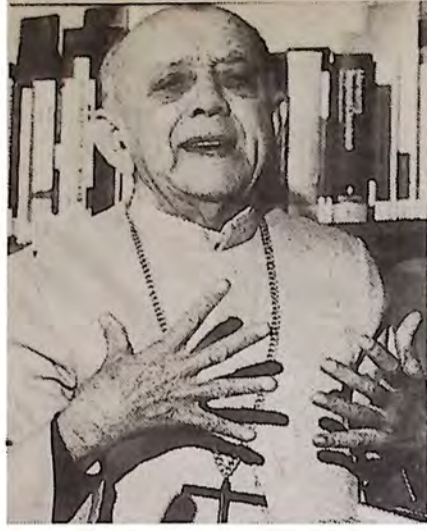
Søndag den 20. oktober kl. 10 fejres en højmesse, hvori danske katolikker giver udtryk for deres forbundethed med paven, og hvori pavens intentioner vil være genstand for menighedens forbønner. Højmassen afholdes i Skt. Ansgars Kirke i København.

Uden pronuntius

Da den apostolske pronuntius, ærkebiskop *Luigi Bellotti* har afsluttet sin tjeneste i Norden den 1. september, vil han ikke selv kunne være til stede. Det er endnu ikke muligt at sige, om en ny pronuntius vil kunne deltage.

Ærkebiskoppen har dog udtrykt ønske om, at messen vil blive fejret som i de foregående år, og han håber, at mange katolikker vil slutte op om den.

Dom Helder Camara i København:

Vi har en guddommelig og menneskelig forpligtelse til at forbedre de fattiges forhold

Helder Camara har siden 1964 været ærkebiskop for Olinda og Recife, som ligger i det fattige nordøstlige Brasilien. Han trådte for knap et halvt år siden tilbage på grund af alder. For øjeblikket er Helder Camara på en længere rundrejse i Europa for at tale de fattiges sag. Nedenfor bringes en reportage fra den 76-årige ærkebiskops besøg i Danmark.

Tekst og foto: Knud H. Kluge

»Når vi står foran de store menneskelige problemer, og nogen kommer som en dommer, så opnår han ikke noget. Hvis man kommer som en broder og erkender, at man også selv har fejl og mangler, så er det lettere at indlede en dialog«.

Og netop *dialog* var et af nøgleordene i det budskab ærkebiskop Helder Camara havde med sig fra sit hjemland Brasilien til danskerne ved sit besøg i København 11. til 13. september. Besøget var kommet i stand efter indbydelse fra Folkekirkens Nødhjælp; forud havde Camara været i både Norge og Sverige.

Rige og fattige lande

Det var en stram tidsplan, der var lagt for den 76-årige verdenskendte ærkebiskop, og det var ikke muligt for »katolsk orientering« at komme i betragtning til et personligt interview. I stedet var bladet til pressemøde i Folkekirkens Nødhjælp, et åbent møde i sognehuset til Trinitatis kirke og til den økumeniske gudstjeneste i samme kirke. Vi sammenfatter her nogle af de tanker, som den velforberejdede ærkebiskop gav udtryk for.

Verdenssituationen er meget alvorlig, sagde biskoppen, fordi de officielle statistikker viser, at 20 % af menneskeheden råder over 80 % af ressourcerne, medens altså 80 % af verdens befolkning må nøjes med de 20 % af ressourcerne. Men jeg kan ikke tillade mig at kritisere hverken Europa eller Nordamerika, fordi den kristne del af den fattige verden selv gentager de samme uretfærdigheder. I mit eget land Brasilien er 10 % de rigeste og kun 6 % besidder jorden, som er på størrelse med et kontinent.

Vi har en menneskelig og en guddommelig forpligtelse til at forbedre de fattiges forhold; man kan ikke tvivle om, at der er fattigdom - man kan røre ved den. Af menneskelige grunde kan jeg sige, at de fattige har samme legeme og samme ånd, og at de tilhører menneskeracen.

Vi har også guddommelige grunde, i det mindste vi kristne.

Det største bud er at elske Gud, men der er ét, der er lige så stort, nemlig at elske sin næste. Gud Fader i himlen er fader til os alle, både kristne og ikke-kristne, uanset race, uanset hvor de bor. Det

ville være frygteligt for os mennesker, hvis vi fik det indtryk, at Skaberens er Fader til den lille privilegerede gruppe og kun sted-fader til de fattige og undertrykte.

Dom Helder Camara lagde stor vægt på en opdagelse, som Gud har hjulpet kirken til at forstå og praktisere i Brasilien og i Latinamerika; når man arbejder for folket, så er det de intellektuelle, der har »de rigtige ideer«, men når man arbejder med folket, er det folket selv, der bestemmer og afgør, hvad der er bedst for dem.

Kirken støtter nu direkte de fattige

I 1964 blev Helder Camara indsat som biskop af Recife, som ligger i den nordøstlige del af Brasilien. Det er et af landets fattigste områder. Han satte ret hurtigt en alfabetiseringskampagne i gang og søgte herigennem at ændre de fattiges kår. Han blev snart af de nye magthavere betegnet som »den røde biskop«. Han har gentagne gange kritiseret de store multinationale selskaber, fordi deres investeringer bringer Brasilien i et håbløst afhængighedsforhold.

Helder Camara så det som en af sine første opgaver at ændre kirken traditionelle indstilling overfor de fattige. Hidtil mente kirken, at en af præstens pligter var at hjælpe autoriteterne for herigennem at opretholde den sociale orden. Vi ville undgå kaos og arbejdede derfor sammen med både

regeringerne og de rige; vi troede, at vi gennem påvirkning af de rige og myndighederne, kunne forbedre de fattiges kår. Dengang var der ingen, der anklagede os for at være politiserende.

Men virkeligheden har åbnet vores øjne. En tredjedel af menneskeheden lever et liv i elendighed. Deres levevilkår er ikke for mennesker, men for dyr. De er ikke undermennesker, men Guds børn, lige som vi.

Ærkebiskoppen forklarede også, at det er de fattige, som selv må finde ud af at ændre deres kår. Vi hjælper dem til at tro på sig selv, og lidt efter lidt begynder de at se sig selv som en styrke. Vi fortæller dem om FN's menneskerettighedserklæring, og at Brasilien har skrevet under på den. Som følge heraf er landet også tvunget til at respektere den. Sammen går vi til myndighederne og kræver menneskerettighederne overholdt.

Det er også en stor glæde at kunne sige, at de forskellige trossamfund nu arbejder sammen, for at bygge en landbrugsreform op. Også den katolske kirkes biskopper med kardinal *Arns* i spidsen, er ivrige forkæmpere for den.

Basismenighederne

I flere af samtalerne med Helder Camara kom han også ind på de såkaldte basismenigheder. De er en vigtig opdagelse for os biskopper. Også myndighederne har fundet ud af, at det kan være en fordel

at arbejde med basismenighederne.

Kristne basismenigheder er små enheder, bygget op omkring bibellæsning og -debat og omkring sociale aktiviteter, som udøves på grundlag af bibelsk indsigt i form af politiske, sociale og økonomiske opgaver i deres omgivelser. Grupperne dukkede op i 1960'erne, og det skønnes, at der er omkring 150.000 af dem i Brasilien alene. Basismenighederne tiltrækker de mest fattige, som står uden for enhver udvikling i landets politiske liv.

Helder Camara oplyser, at der findes forskellige former for basismenigheder, og at nogle arbejder oprigtigt og effektivt, men det er nu ikke alle. Vi har nogle beundringsværdige lægfolk, søstre, præster og biskopper. Helder Camara afviser på det bestemteste, at basismenighederne skaber splittelse i de lokale sogne, og betoner, at de er meget velansete i hele Latinamerika.

Jeg er også befrielsesteolog

Helder Camara blev flere gange under sit besøg præsenteret for trosrådekongregationens forbud mod, at *Leonardo Boff* ytrer sig om befrielsesteologi i et år. Hertil svarer ærkebiskoppen, at når Boff, min broder, er blevet forbudt at tale, fordi han er befrielsesteolog, drejer det sig ikke om denne teologi, men om fortolkningen af kirkens oprindelse. Boff henholder sig til visse tyske

teologer, der siger, at kirken, som den er grundlagt af apostlene, er død, og at kirken er opstået af folket.

Der er ikke noget problem med befrielsesteologien, siger Helder Camara. Jeg praktiserer den selv fra ende til anden. Det samme gælder pave *Johannes Paul II*. Da han for nogle år siden besøgte Brasilien, sagde han bl.a.: »Gud skabte Jorden som en gave til alle. Når mennesket gennem flere år har arbejdet med jorden og så sendes ind til byerne, er det en forbrydelse mod Gud og mennesker«.

Helder Camara gør opmærksom på, at der er to former for befrielse: den guddommelige befrielse og den verdslige befrielse. Og han giver som eksempel sit bispekor. Den lodrette og den vandrette bjælke i mit kors danner hver for sig intet kors, men der, hvor den guddommelige og den menneskelige dimension krydser hinanden, opstår korset.

Den guddommelige befrielse eller den evige befrielse består i, at Gud Fader sendte sin søn til os mennesker for at befri os fra synden. Han døde på korset for vores skyld og befriede mennesket for syndens følger. Den evige befrielse forpligter os til ikke at synde, til at respektere Guds bud og til at bede.

Den verdslige form for befrielse er der guddommelige grunde til at have øje for, så ingen fristes til at tro, at Gud Fader kun

Kristus har brug for dig til at forkynde sandheden

Verdensmissionssøndag den 20. oktober

En missionær i Asien skriver: »At vente på at opleve himmelen på jorden er en illusion, men at tolerere et helvede på jorden er ikke kristent. Vi er kaldet til at gøre denne verden til lidt mindre et helvede og lidt mere en himmel«.

Millionær

Marcello fra Milano var millionær, der blev missionær. For 17 år siden solgte Marcello sin fabrik og et blomstrende imperium og byggede et sygehus for spedalske ved Amazonfloden i Brasilien. I dag er Marcello 66 år gammel, men selv efter to hjertestop arbejder han stadig ved Amazonfloden som en troens og kærlighedens mand.

Om hvorfor Marcello tog det skridt, der helt ændrede hans liv, siger han, »Først hører man om fattigdom i verden og hjælper. Man ønsker at se alle de sultne blive mætte. Men så går det pludselig op for én, at situationen ikke ændrer sig -, de fattige er stadig fattige, og de rige bliver stadig rigere. Sandhedens time slår. Vi må tage kampen op uanset frustrationer og skuffelser og placere os sammen med Kristus hos de fattige. Hvor stor vor indsats så bliver, afgøres af vore muligheder og dybden af vor tro og kærlighed. Marcello tilføjer, at man har med meget mere end almindelig sult og fattigdom at gøre -, åndelig hjælp er meget vigtigere,

fordi »Mennesket lever ikke af brød alene«. Lk. 4,4.

Vi folket - vi er kirken

Om en lille menighed ved Aitape i Papua Ny Guinea skriver søster *Therese Magee* om den lokale kirkes anstrengelse for at udbrede evangeliet blandt deres egne. »Da jeg begyndte arbejdet her ved Aitape«, skriver søster Therese, »havde befolkningen ingen tanke om, at de selv kunne være med i kirkens forkyndelse. Langsomt begyndte en tanke at spire frem, og »menighedsrådets« medlemmer gik rundt og indkasserede én tuea (10 øre) til kateketernes uddannelse. Hvorfor gjorde de det?

»Vi -, folket, vi er kirken.«

Paven sagde i sin tale om Verdensmissionssøndag som påmindelse til os alle, at det ikke kun er dem, hvis specielle opgave det er at evangelisere, d.v.s. missionere, som skal følge sig medansvarlige i arbejdet, men også lægfolk og gejstlige i de lokale menigheder i hele verden. Rettet til ungdommen - og hvem vil ikke gerne føle sig ung i hvert fald i hjertet -, »Kristus har brug for dig til at forkynde sandheden, til at bringe bud om forløsning til alle verdens afkroge, han har brug for jeres gavmilde og beredvillige hjerter for at kunne åbenbare sin grænseløse og barmhjertige kærlighed til alle mennesker.«

På verdensmissionssøndagen forenes vi derfor med paven og Marcello og »menighedsrådet« i Aitape og med hele verden i bøn og offer for troens udbredelse i verden.

Urban Figge

er Fader til en lille privilegeret gruppe.

Jeg garanterer jer for, at vi lever med befielsesteologien på en sådan måde, at vi forsøger at forene disse to former. Jeg har aldrig haft det mindste problem med Rom herfor. Der er imidlertid folk, der er meget bekymrede for den evige befrielse, men ikke har øje for den verdslige.

Ikke-eksisterende

Helder Camara bemærkede også ved flere lejligheder, at han igennem 10 år har været ikke-eksisterende for myndigheder og presse i Brasilien. Han fortalte desuden, at han har været udsat for 15 attentatforsøg, og at flere af hans medarbejdere er dræbt, torteret eller forsvundet sporløst.

Ærkebiskoppen omtalte også en bog om tortur, som kardinal Arns har fået offentliggjort. Den er allerede nu kommet i 6. oplag. Det er lykkedes kardinalen at samle materiale fra forhør af torterede om

dem, der har udøvet tortur. Men det er kun en del af materialet, der nu er udgivet, sagde Helder Camara. De torterede ønsker mere de sociale reformer gennemført og militæret tilbage til kasernerne, frem for straf til deres voldsmænd.

Generelt er kirken i Latinamerika folkets håb. Så længe diktaturet er til stede, er det svært, men historien har trods alt vist, at diktatorer ikke lever evigt.

Tusind grunde til at leve

Anledningen til Dom Helder Camaras besøg er en lille digtsamling »Tusind grunde til at leve«, som Borgens Forlag netop har udsendt. Det er ærkebiskoppens personlige meditationer, hvorom han selv siger: »De giver udtryk for min egen overbevisning, og er et forsøg på at forbedre verdens forhold. Når vi bevæger os uden selv at ændre os, er det svært at få andre til at ændre sig«.

Fra Camaras digtsamling

Urørlig model

Gid jeg var loyal, diskret og stille som min skygge!

5. marts 1959

Hvis du bryder dit brød

med frygt, uden tillid, uden dristighed i to stykker vil det ikke slå til... Prøv at bryde det uden forbehold, uden beregning, uden sparsommelighed, som søn af Herren over alle kornmarker i verden...

26. september 1971

Ved du hvorfor du aldrig standser?

Du tror måske, at det er ansvarsfølelse, at du ingen tid har at spille, foragt og nedladdenhed over for enhver som ikke kan udnytte tiden maksimalt den flygtige tid vi har... I virkeligheden vildleder du dig selv når du prøver at flygte fra et møde med dig selv...

4. august 1974

Pædagoger med et kristent livssyn arbejder sammen med forældrene for at skabe de bedste betingelser for barnets trivsel og udvikling, skriver biskop Martensen i pjecen.

En lille oplysende folder om vore katolske børnehaver

Foreningen af katolske børnehaver i Danmark har netop udgivet en lille nyttig folder »Hvad er en katolsk børnehave?« Folderen gør opmærksom på de katolske børnehavers eksistens og oplyser forældre og pædagoger om børnehaverne.

De katolske børnehaver definerer sig selv som en børneinstitution, der er oprettet af et ordenssamfund, af et menighedsråd ved en katolsk kirke eller i tilslutning til en katolsk skole.

Det er en børnehave, siges det i folderen, - hvor vi på et kristent

grundlag og i samarbejde med forældrene ønsker at skabe et miljø for børnene, der kan supplere børnenes opdragelse,

- hvor vi tilbyder børnene omsorg og tryghed,

- hvor vi tilstræber, at børnene udvikler sig til såvel at være åbne og selvstændige som at kunne indgå i et fællesskab,

- hvor vi giver børnene mulighed for at udforske omgivelserne, så deres erfaringsområde og aktivitet fremmes.

Disse opgaver søger børnehaverne at løse med baggrund i institutionens kristne holdning, men

uden at lede børnene ind i en bestemt kirkelig retning, siges det videre.

Optagelse

Der stilles ingen betingelser for børnenes optagelse, men man går ud fra, at forældrene er positivt indstillet over for børnehavens målsætning, dens daglige liv og atmosfære.

Pjecen oplyser desuden om, hvordan man får en børnehavestedsplads, og at det er kommunerne, der fastsætter taksten for alle børnehaver. Men også kort om, hvordan børnehaverne ledes, og hvilke medarbejdere, der er.

Biskoppen om de katolske børnehaver

Biskop Martensen siger bl.a. i folderen: »Ligesom de katolske skoler er de katolske børnehaver et tilbud til de forældre, der ønsker, at deres barn skal vokse op i et kristent miljø. Pædagoger med et kristent livssyn arbejder sammen med forældrene for at skabe de bedste betingelser for barnets trivsel og udvikling. Det glæder mig, at vi som katolsk kirke på denne måde kan være med i et arbejde, der kommer vore børn til gode.«

Folderen ligger nu fremme i alle katolske kirker, ligesom den kan bestilles hos enten formanden for Foreningen af katolske børnehaver i Danmark, sr. *Cecilie Maes*, Caroline Amalievej 11 A, 5700 Svendborg, tlf. 09-21 10 35 eller hos *Margrethe Mørck Pedersen*, Bøgebjergvej 11, 8600 Silkeborg, tlf. 06-83 63 60. Folderne er også udleveret til alle katolske børnehaver.

Sidst i folderen er alle 12 katolske børnehaver i landet anført. Det er bemærkelsesværdigt, at der kun er to katolske børnehaver øst for Store Bælt, nemlig i Birkerød og Helsingør.

kk

Den anden evangelisering

Den første »bispesynode«, apostelmødet i Jerusalem gav efter lange diskussioner grønt lys for Paulus' mission blandt ikke-jøder i Lilleasien og Grækenland. 300 år senere var hele Middelhavs-området, både Sydeuropa og Nordafrika blevet evangeliseret. Da få århundreder derpå hele den romerske kultur blev løbet over ende af folkevandringens barbarer, var det kun kirken, som holdt stand. Hunner, vandaler, goter og longobarder var kommet for at blive, og de bragte deres egen kultur og religion med sig. Med en utrolig realitetssans accepterede kirken den nye tilstand og gik igang med en ny, storstilet evangelisering, som lykkedes: Indvandrerne blev kristne.

I samme tidsrum sendte angelsaksiske og irske klostre deres første missionærer til Nordeuropa.

Alban, den første engelske martyr, hvis helgenskrin står i Altona domkirke, var blevet myrdet allerede omkring 303, men evangeliseringens barske kår og tvivlsomme fremtid holdt ikke de store mænd tilbage. Den irske munk Columban gjorde et nyt forsøg. Han døde i 615. Nederlandenes apostel Willibrord blev myrdet af friseme i 739. Han ligger begravet i Echternach i Luxembourg. I Fulda hviler resterne af saksernes apostel Winfred eller Bonifatius, myrdet af friseme i 754. Vor egen frankiske Ansgar sled sig igennem drøje oplevelser i Danmark og Sverige og døde ung i Bremen i 865.

Martyrernes blod blev såsæd til kirken. Vegen var nu banet for en udvikling med højder og dybder, men som trods alt skabte en tid, vi stadig kan være stolte af: Europas katolske Middelalder, hvor kirken var drivkraften bag al social og kulturel nytænkning.

Meget af denne storhedstid gik tabt, da kirkens folk - også topfolk - ikke magtede konfrontationen med den videnskabelige nytænkning under renæssancen. Verden gik sin egen vej og tog videnskaben med sig. Kirken blev splittet i teologiske fløje, der brød med hinanden.

De nye tider bragte religionskrige, nationalisme, fyrsternes enevælde over politik og religion, antiklerikal »oplysning«, flere -ismer og revolutioner og til sidst liberale illusioner om en bedre verden. Sæbeboblerne brast overbevisende, da de ældste forhenværende kristne europæiske lande med kun tyve års mellemrum drog hele verden med i to kriges vanvid.

Men i mellemtiden havde også kirkens bedste kræfter i det syge Europa holdt stand og endda sendt missionærer ud i den ukendte verden. I dag er det de blomstrende kirker i Afrika, der undrer sig over forfaldet i Europa. De unge lande forstår ikke, hvordan og hvorfor vi har tilladt den forfladigelse af væsentlige livsværdier, vi lider under. Endnu mindre fatter de, hvorfor kirken i det gamle Europa optræder stift og bedrevidende og uvillig til at have verdenshorisont.

Afkristningen er et faktum, for så vidt vi har levet med den illusion, at hele lande har været katolske eller protestantiske. I de såkaldte katolske lande i Sydeuropa ser man lige så godt som her i Norden, at kristendommen hos de fleste kun er femis og at mange er ligeglade med kirken og dens budskab.

På den anden side har aldrig før så mange og så unge kristne engageret sig så helhjertet i kirkens fornyelse. Det er til dem, pave Johannes Paul II gang på gang henvender sig under sine udenlandsrejser, når han opfordrer de lokale kirker til at gå i gang med »den anden evangelisering«. Derfor er det godt, at vide noget om, hvordan den unge kirke tog fat under folkevandring og på de vanskeligste missionsmarker: Den udviste realitetssans. Det vil sige, at den tog verden omkring sig alvorligt og stod bevidst og udholdende som kirke i denne verden. Gør vi det i dag? Man kan have sin tvivl. 20 år efter Det andet Vatikanconcil er der endnu alt for mange kristne, der lever i en verden, som ikke eksisterer mere. Men at evangelisere det gamle Europa for anden gang forudsætter, at vi selv lever efter evangeliet med sans for vor egen tid og derved vinder andres interesse for dette livsbefriende kvalitet. ww

Kirken har andre opgaver end præstetjenesten

I »katolsk orientering« den 28.8.85 skriver Hans Thams-Clausen: »Jeg mener, at en konsekvens af Mariologien i den katolske kirke, helt naturligt må føre til kvindens adgang til præstevielse«. Selv om jeg kan og i højeste grad er enig med størstedelen af, hvad Hans Thams-Clausen siger om Jomfru Maria, ikke mindst om hendes »pastorale værdighed«, så kan jeg ikke være enig i det, han siger forud for »konsekvens af Mariologien«; tværtimod, konsekvensen er netop det modsatte, hvad angår »kvindens adgang til præstevielse«.

Når Jesus ikke valgte kvinden, sin egen mor, som endda havde været med fra begyndelsen i hans plan om frelsen, til præsteembede, så havde han sikkert stærke grunde til det, for hvem skulle have været mere egnet til det. Maria havde fra begyndelsen taget alt det, der blev sagt om Jesus eller hvad Jesus sagde, til sit hjerte. Hvilken »vishedens sæde« - som vi kalder hende i den lauretanske litani - må hun have været efter tredive år som Jesu aller nærmeste person, den mest tro tjener og elev.

I Lukas-evangeliet berettes det, hvordan Jesus gik fra by til by og forkyndte budskabet om Guds rige og hvordan

foruden de tolv også nogle kvinder fulgte ham: »... som alle gik dem til hånd« (Luk.8,1-3). Her kan vi se, at kvinderne havde en anden opgave end de tolv, - ikke at dette skulle have været den eneste opgave, som kvinderne havde eller har i evangeliets tjeneste - bekræftes senere i samme evangelium: »Og han kaldte de tolv sammen... og han sendte dem ud for at prædike Guds rige...«. Forkyndelsen af evangeliet blev givet af Vorherre først og fremmest til de tolv, ikke til kvinderne, som lige så trofast fulgte ham. (9:1).

Ved den sidste nadver: »... lagde han sig til bords sammen med apostlene«, ved nadveren gav han dem opgaven: »Gør dette til minde om mig«. (22:14-). Her var der ingen kvinder med, selv ikke hans egen mor, og dog var hun den første, som modtog Jesus legemlig i sig, den nye pagts »levende tabernakel«.

Efter Jesu himmelfart var apostlene sammen med nogle kvinder. Maria, Jesu mor er nævnt særskilt, og »da pinsedagen kom var de alle forsamlede«. »Alle fyldtes af Helligånden...«, men kun apostlene stod frem, Peter med de elleve andre »og tog til orde og talte til dem...« (Apg.1:12-2:1-).

I 2. Mosebog 28:1 kan vi læse følgende: »Du skal

lade din broder Aron og hans sønner tillige med ham træde frem...«, for at de kan gøre præstetjeneste for mig...«.

Gud Fader valgte sine præster blandt mænd, ikke engang Mirjam, profeten, som Gud havde talt til (4.Mos.12) blev valgt til præstekabet. Guds søn valgte sine præster blandt mænd, ikke engang hans egen mor Maria blev valgt, selv om hun var fuld af nåde og så inderligt som ingen anden forbundet i Kristi forløsergerning.

Gud Helligånd, Sandhedens Ånd, som skulle lede apostlene i hele sandheden, ledte kun Peter og de elleve til at være de første vidner efter at han havde fyldt alle de tilstedeværende med sine nådegaver. Kunne Gud, Den hellige Treenhed komme med sin vilje med større klarhed? Er det måske et for enkelt ræsonnement?

I diskussionen om

»kvindelige præster« kommer ligeberettigelsen mellem mænd og kvinder som regel frem. Det har intet med dette emne at gøre, når vi ser det i lyset af førnævnte opfattelse, som jo er spørgsmålet om Guds orden og Guds vilje; Guds tanker er ikke vore tanker. »I ham har vi også fået vor arvelod, vi, som forud var bestemte dertil efter hans forsæt, der virker alt i overensstemmelse med sin egen viljes beslutning: vi skulle være hans herlighed til lov og pris...« (Ef.1:11).

Hans Thams-Clausens smukke tanker om vor kære jomfru Maria, Kristi og vor mor, får mig til at tænke på moderskabet, som er så nedvurderet i vor tid (det er i det mindste, hvad man læser og hører i massemedierne), og håbe, at det får kvinderne til at tænke på Maria som mor til vor ypperstepræst Kristus og får dem til at ønske at blive mødre til præster, i stedet for selv at ville være præster mod Guds ordning.

Aurelio Battilana

Dom Helder Camara umulig at høre

Torsdag den 12. september prædikede ærkebiskop Helder Camara i Trinitatis kirke. Kirken var fyldt og mange af os glædede os til at høre Dom Helder Camara's ord til os i den vestlige verden. Desværre måtte mange gå skuffede derfra, idet mikrofonerne i kirken skrattede, og tolken var umulig at høre.

Det er synd, når man byder en sådan kapacitet dette. Man afbrød to gange budskabet til os - en gang fra menigmand i kirken, og en anden gang da en af præsterne ved kirken gik op på prædikestolen og meddelte tolken, at man ikke kunne høre.

Man undrer sig lidt over, at man ikke prøvekører installationerne, før man starter et så stort foretagende. Desværre sker det så tit i vore katolske kirker og menighedssale, og man må gå skuffet fra et foredrag eller prædiken, fordi mikrofonerne er i uorden.

Nok vil man undskylde sig med, at det skyldes dårlig teknik, men det er og bliver en dårlig undskyldning; et sådant udstyr bør afprøves, hver gang man kalder til et så stort

foretagende; ja faktisk også når det gælder en almindelig søndagsmesse eller lignende, idet vi jo ikke alene kommer for forvandlingens eller kommunionens skyld, men lige så meget for at høre hvad leterer læser op, og hvad præsten har at sige til menigheden.

Mange af vore kirker er smukt restaureret, men ofte tror jeg, man glemmer at se efter om mikrofoner og højttalere fungerer tilfredsstillende, det er dog trods alt vigtigere end selve den indre udsmykning.

Ligeledes med vores kirkebænke, i alt for mange kirker er disse rene torturinstrumenter, især for folk med dårlige rygge. Bænkene er tilmed meget lave og med et forfærdeligt ryglæn og smalt sæde, men som en præst en gang lidt friskt sagde: »Så falder folk ikke i søvn«. Nej, men det kan være så ulideligt, at man intet får ud af messen, andet end man tænker, bare den snart var forbi.

Man bedes venligst snarest tage disse problemer op til overvejelse.

Knud Bruckner.

LO over kirken

Tak for din hilsen Kjeld Simonsen. Desværre har den givet mig det indtryk, at du sætter LO over kirken (kristelige fagforeninger) dermed er al mulighed for diskussion slut.

Tænk i øvrigt over flok-len: »Alle mennesker lyver«!

Ellen Wiedbrecht.

Hermed betragter redaktionen debatten for afsluttet.

Skriftespejlet findes

Tilly Møller efterlyser i »katolsk orientering« nr. 12 et skriftespejl. I det lille hefte »Forsoning gennem bodens sakramente« står der et lille skriftespejl, som er noget afvigende fra det, der er i den gamle messebog.

Måske tilfredsstillende dette heller ikke, men så kan man da se læsningen til d. 17. september (1.

Tim. 3.1.-13). Der får man da en opremsning af alle ufuldkommenheder og synder, som man kan ønske sig. Der er noget til eftertanke - prøv at læse det.

Lily Fausbøll

»Forsoning gennem bodens sakramente«, der er på 39 sider, koster 4,90 kr. Den kan bestilles på Kateketcentralen (01) 24 26 30.

Niels Stensens nyopdagelse af kirken

3.

Den ufortjente nåde

Af biskop Hans L. Martensen

Niels Stensen oplevede sin konversion som en nyopdagelse af kirken. Ganske vist var hans kristendom før konversionen hverken uden kirke eller uden sakramenter. Selv om han betragter sin nyopdagelse af den romersk-katolske kirke som et frelsesspørgsmål – i den grad, at fornægtelse af konversionen for ham ville betyde fortabelse og fordømmelse – er han dog ikke blind for, at også hans barndom og ungdom stod i en grundlæggende kristen frelsessammenhæng, og at han også i den tid, han tilhørte den danske kirke, tjente og lovpriste Gud og takkede Kristus som frelser.

Når han på trods af så mange vanskeligheder besluttede sig til at konvertere, så hang de tvingende grunde i alle henseender sammen med en ny forståelse af kirken som kirke. De enkelte hovedperspektiver i denne ny forståelse vil vi straks vende tilbage til. Allermest karakteristisk er det imidlertid, at Stensen anser kirken og tilhørsforholdet til den for en afgørende, ufortjent nådegave. Når han har opregnet alle sine grunde til at konvertere, kan han med største beskedenhed slutte med, at ingen menneskelige argumenter kan bringe den sidste sikkerhed, der får et menneske til at gå over til den katolske kirke. Kun en særlig guddommelig nådegave og styrelse kan føre hertil.

Efter at have optalt alle argumenter, der har bevæget ham, skriver han i brevet om sin konversion: »Hvad jeg ovenfor har anført i almene sætninger, indeholder tilstrækkelig

bevismagt mod de anderledes troendes vildfarelse, selv om det også kun indeholder et sandsynlighedsbevis for den katolske sandhed. For jeg tilskriver kun alle argumenterne en relativ sikkerhed, og alene den guddommelige nåde giver hele den fylde af guddommelig vished, som jeg til fulde havde opnået, og som dengang i så høj grad fyldte mig med lykke, at de ydre tegn på min indre glæde var åbenlys for mine venner.«

Hvorledes kan man bedre udtrykke det absolute ved kirkeerkendelsen, end at den gives som en nådegave, som forstanden selv ikke kan erhverve, og som skænker »hele fylde af guddommelig vished«?

Den oprindelige kirke

I sin ny kirkeforståelse beskæftiger Stensen sig i særdeleshed med »kirkens kendetegn«: kirkens egenkab som »katolsk«, »én«, »apostolisk« viser sig for Stensen derved, at kirken må være den oprindelige, d.v.s. den, der hele tiden var der, og som har eksisteret siden apostlenes dage. Også før reformationen bragte kirken og dens forkyndere evangeliet videre. Stensens egen konversion er derfor ikke utroskab over for barnkommens eller den danske nations kirke, for den katolske kirke var til stede i hans fædreland allerede fra dengang evangeliet først kom dertil: »Det er ubestrideligt, at der fandtes en tid, da den romerske kirke var Kristi sande kirke. Man kan heller ikke nægte, at vore forfædre, da de endnu var hedninge, modtog både troens lære og dens forkyndere gen-

nem den romersk-katolske kirke, og at vore forfædre således svor paven af Rom troskabs og lydigheds ed«.

Skrift og tradition

Spørgsmålet om den katolske kirke som den oprindelige fører Niels Stensen til en dyberegående behandling af det gamle kontroversielle emne om forholdet mellem skrift og tradition. Det kan jo ikke være nok, at der rent faktisk siden apostlenes dage eksisterede en kirke, der kaldte sig katolsk. Det afgørende spørgsmål er, om apostlenes uforfalskede vidnesbyrd hele tiden blev videregivet i denne kirke. Stensen oplever jo på grund af de kristnes splittelse en forbitret strid om, hvordan apostlenes vidnesbyrd skal tolkes: reformatorerne påstod, at det uforfalskede vidnesbyrd var gået tabt i den katolske kirke. »Således samles til syvende og sidst alle spørgsmål i dette ene: Hvilken af de forskellige modstridende udlægninger af skriftens vidnesbyrd stammer fra Gud selv.« Med andre ord: den rent individuelle udlægning af den hellige skrift fører til en forvirret mangfoldighed af meninger, der ikke kan være Guds hensigt med sin åbenbaring. Tværtimod har han lovet sin kirke sandhedens ånd.

Ufejlbarhed, et spørgsmål om Gud selv

Det ny, som Stensen opdager ved kirken, og som tillige stiller ham over for kirkens absolutte tiltale, kan omskrives i følgende sætning: kirken er ikke blot et relativt spørgsmål om menneskelige sammenhænge og tilhørsfor-

hold, men den er et spørgsmål om Gud selv.

Spørgsmålet om kirkens ufejlbarhed, der i vor tid er blevet genstand for heftig debat, bliver stillet af Stensen på en måde, der i højeste grad berører problemer, der helt aktuelt har været drøftet i de seneste år.

I sine senere teologiske kommentarer til brevet om sin konversion argumenterer Stensen således: et religionssamfund beror enten på ren menneskelig filosofi og eftertanke, eller det beror på guddommelig åbenbaring. Hvis det beror på guddommelig åbenbaring kan dette atter ske på én af to måder: enten beror det på en åbenbaring, som Gud én gang for alle har givet, og som dernæst er overleveret til menneskenes tolkning og videregivelse. I så fald kan Gud beskrives »som lovgiver og lærer, der har overladt det til menneskene selv at drage omsorg for åbenbaringen, at tolke den, at følge den, at bevare den, og alt dette kan ske delvis ved menneskets naturlige kræfter, delvis ved den overnaturlige nåde.« Dette første er efter Stensens opfattelse den protestantiske kirkeopfattelse. Han selv derimod går ind for den anden mulighed, som er den katolske: at Gud ikke blot én gang for alle har givet åbenbaringen, men at han »selvstændig og nærværende formidler det én gang åbenbarede inderligt til den enkelte og i fællesskabet, således at det én gang åbenbarede bevarer fra fordærv.«

Hvis Gud har åbenbaret sig én gang for alle og derefter har overladt det til mennesker at videregive

og tolke åbenbaringen, så kan der til syvende og sidst ikke findes nogen ufejlbarhed i kirken, men blot mer eller mindre sandsynlige menneskelige tolkninger og meninger. Ufejlbar er ene og alene Gud, og ufejlbarhed i kirken kan kun findes, for så vidt Gud helt personligt lever, virker og er nærværende i denne kirke. Spørgsmålet om kirken er et spørgsmål om Gud selv. Det er katolsk tro, siger Stensen, at »Gud selv ved sit særlige nærvær i kirkens fællesskab bevarer det én gang åbenbarede fra fordærv, og at han meddeler sig selv til hver enkelt, han gennem kirkens fællesskab vil frelse.«

Kristi løfte

Stensen skriver: »af de hellige skrifter fremgår tydeligt, at der kun er ét frelsesfællesskab, og at Helligåndens nærvær aldrig vil høre op med at bevare dette fællesskab fra enhver vildfarelse. Disse skriftsteders vægt og betydning er så stor, at det er nødvendigt enten at indrømme, at Kristus ikke er Gud, fordi han har taget fejl i sit løfte, eller også at han virkelig indtil verdens ende ved Guds hjælp vil bevare dette frelsesfællesskab fra enhver vildfarelse.« Spørgsmålet om kirkens »ufejlbarhed« er altså et spørgsmål om Kristi Guddom, om Guds egen Guddommelighed.

Er nåde og kristendom da kun til stede i den katolske kirke? Dette vil Stensen ikke uden videre påstå. Han stiller spørgsmålet om en person i det ydre kan tilhøre et trosfællesskab, som i vigtige spørgsmål udbreder vrang-

lære, og dog alligevel i sit indre kan tilhøre den sande kirke?

Svaret er, siger Stensen, at en sådan enhed, der kun findes i de enkeltes indre, og som således kan omfatte personer på tværs af kirkesamfund, der modsiger og udelukker hinanden, er i hvert fald ikke i overensstemmelse med Jesu Kristi bøn for kirken: »når nemlig Herren Jesus i sin bøn til Faderen anræber om en sådan enhed blandt sine egne, at verden deraf kan erkende, at han som Kristus er sendt fra Gud,« (jfr. Joh. 17,21) »er det nødvendigt, at denne enhed bliver udtrykt i trøssætninger, der ikke blot lyder ens, men også virkelig bliver forstået ens, både hvad ord og indhold angår«. En skjult og indre enhed er ikke tilstrækkelig til at give verden vidnesbyrd om, at Kristus er sendt af Faderen.

Kirkens hellighed

Den sidste og afgørende grund for Stensens konversion er kirkens hellighed. Den katolske kirke er ikke blot apostolisk, fordi den er den oprindelige fra apostlenes tid, og fordi Gud i historiens løb har bevaret dens oprindelige forkyndelse, men også fordi kirken ned gennem historien er den hellige, der atter og atter hjælpes af Guds nåde i kampen mod synd og misbrug. I brevet om sin konversion skriver Stensen: »I denne kirke havde jeg allerede dengang fundet kendetegn på en hellighed, som aldrig er blevet lovet til, endsiige fundet i nogen anden kirke.«

Kaldet til hellighed sammenfatter alle motiver, der fører til Niels Stensens konversion. Det gør hans konversion til en begyndelse, der først slutter med hans død. Det gør også hans kirkesyn dynamisk. Kirken som den hellige er undervejs, aldrig færdig, ved helligåndens vejledning på vej mod den sidste fuldendelse, som Gud selv har bestemt.

Biskoppens foregående artikler om Niels Stensen er bragt i nr. 14 og 15. Serien slutter i næste nummer af bladet

Befrielsesteologiens mange

Af Kaare Osorio

Befrielsesteologi er et udbredt, men ikke entydigt fænomen, der omfatter både latinamerikanske, afrikanske, asiatiske, indianske, sorte, feministiske og økologiske varianter. Disse varianter er opstået mere eller mindre uafhængigt af hinanden, og det er ikke altid lige let at finde ud af, hvor de egentlig berører hinanden. Til trods for de store forskelle har de dog noget tilfælles - netop derfor taler man om befrielsesteologi - og *Matthew Lamb* definerer denne fællesnævner som »en ualmindelig følsomhed over for ofrene for samtidens udbredte uretfærdigheder«, mens *Gregory Baum* taler om »uvilligheden til at acceptere verden som den er, simpelthen fordi de tror, at den er ment til at være anderledes«.

Jeg tror virkelig, at *Lamb* og *Baum* har ramt noget centralt for selve befrielsesteologien - uanset hvilke former den end tager. Befrielsesteologer understreger kraftigt, at den kristne Gud ikke uden videre er tilgængelig for os mennesker, hvis vi blot vender os indad og ransager vore hjerter. Gud er kun tilgængelig for det menneske, der identificerer sig med den historiske kamp mod undertrykkelse og fremmedgørelse i form af solidaritet med racismens, sexismens, militarismens, kapitalismens og forureningens ofre, og som derfor aktivt engagerer sig i en kamp for at ændre de sociale, økonomiske, politiske og kulturelle strukturer, der er ansvarlig for disse onder.

Gud står ikke over for menneskenes historie, han har tværtimod engageret sig i den, hans transcens er formidlet i og gennem historien. En uhistorisk forståelse af Guds transcens fører blot til en gudsopfattelse, der gør ham til den evige beskytter af den eksisterende sociale orden, altså vogteren af status quo. Men hermed bliver den kristne tro til en ideologi, der kun tjener de privilegerede klassers interesser, en tro, der tjener alle, som har succes og

magt på andres bekostning.

For befrielsesteologer står det helt klart, at den bibelske Gud, Israels Helige, kun åbenbarer sig i sit folks befrielseskamp. Han åbenbarer sig som den, der klart og utvetydigt tager parti for de fattige og underprivilegerede. Han accepterer ikke samfundet sådan som menneskene har indrettet det. Den bibelske Gud står derfor som garant for, at verden i dag er ment til at være anderledes, og at den kan blive det.

Latinamerika - en verden af ikke-personer

Latinamerikansk befrielsesteologi er vokset frem af konkrete forhold, nemlig den enorme sociale, økonomiske, politiske og kulturelle undertrykkelse, der finder sted på dette kontinent. Latinamerika er et kontinent, hvor der nødvendigvis må skabes revolutionære tilstande. Det ved enhver, som har været derovre. Intet under, at mange ud af desperation griber til hvad som helst, når blot det viser en vej ud af elendigheden. Netop derfor har marxismen vind i sejlene. Den peger på en konkret vej, nemlig revolutionær befrielseskamp.

Jeg skal ikke her komme ind på kirkens rolle og medansvar for situationen i dag, så skulle jeg nemlig gennemgå den historiske udvikling lige siden *Christoffer Columbus'* opdagelse af Amerika. Lad mig blot understrege, at kirken - især højgestligheden - desværre fra begyndelsen har identificeret sig med de besiddende godsejere. Det er først inden for de sidste 20 år, at kristne i stor stil er blevet sig deres ansvar bevidst.

Gustavo Gutierrez, en af befrielsesteologiens ledende fortalere i Latinamerika, har skrevet: »Udgangspunktet for vore teologiske overvejelser er den befrielseskamp, der faktisk er i gang i Latinamerika. Mere konkret betyder det, at kristne har engageret sig i en allerede eksisterende befrielseskamp.

Man har længe talt om det »sociale problem«, men det er først i de sidste par år, at man er blevet sig elendighedens omfang bevidst inden for kirkelige kredse.

Først nu er man blevet sig klart bevidst, at vi har med en undertrykkelse at gøre, der fremmedgør størsteparten af menneskene på dette kontinent. Den nuværende situation repræsenterer en forbrydelse mod mennesket og derfor også mod Gud. Situationen er en hindring for menneskelig udfoldelse både hos undertrykte og undertrykkere«.

Gutierrez har i øvrigt flere gange beskrevet det latinamerikanske kontinent som en »verden af ikke-personer«, dvs. en verden, hvor selv de mest fundamentale menneskerettigheder ikke anerkendes og respekteres. De privilegerede magthavere frygter tværtimod, at masserne skal blive sig denne undertrykte situation bevidst. Derfor gennemfører man censur af tænkning og information og lader masserne terrorisere af politi og militær. Magthaverne kalder sig for »troende«, de påkalder Guds navn og vil gerne have en kirke, der legitimerer deres privilegier. De er kun optaget

af ét, nemlig at bevare status quo - koste hvad det vil - og de skyer derfor ingen midler for at bevare magten og forhindre en bevidstgørelse af masserne.

Kapitalismen må vige pladsen

Ifølge befrielsesteologerne er roden til alt ondt i Latinamerika et samfund, der er baseret på profit, for profit giver magt, og magt fører til undertrykkelse - det er logikken i selve profitten. Intet under, at undertrykte gør oprør. De vil ikke ofres på profittens alter. Og kampen kan tage mange former lige fra demokratiske og parlamentariske bevægelser til revolutionær guerrillataktik.

Befrielseskampen karakteriseres dog ved et klart og utvetydigt *nej* til det eksisterende sociale, kulturelle, politiske og økonomiske system. Man siger også *nej* til den såkaldte økonomiske »væksttid«, der skal løse krisen i de udviklede industrilande. Denne væksttid prægede 50'erne og 60'erne i Latinamerika, hvor man troede, at man kunne komme den sociale elendighed til livs gennem økonomisk vækst.

Erfaringerne i 70'erne

afslørede dog, at denne vækst i virkeligheden kun kom ganske få til gode - især naturligvis de industrilande, der investerede i Latinamerika. Befrielse vil derfor ikke finde sted gennem økonomisk vækst med deraf følgende sociale og politiske reformer, men kun gennem en radikal ændring af selve samfundets struktur. Kapitalismen må vige pladsen for en vis form for socialisme, selv om der dog ikke hersker enighed blandt befrielsesteologerne om hvilken form. Men én ting er sikker: befrielsesteologerne er alle socialister i den forstand, at de ubetinget går ind for en helt ny fordeling af ejerskabet både til samfundets produktionsmidler og jorden - og denne nye fordeling skal være radikal.

En »undergravende« Gud

Den kristne Gud er en »undergravende« Gud, for så vidt som han udfordrer menneskenes evige trang til at etablere sig som herrer over andre mennesker. Befrielsesteologerne ser derfor israeliternes udfrielse fra Ægypten som et sindbillede på folkeslagenes udfrielse af alle former for undertrykkelse. Gud har definitivt

taget parti for små og undertrykte. I Faraos person overrakte Moses Guds krigserklæring til alle, der fordrister sig til at holde Guds børn nede i slaveri - hvad enten det så sker på den ene eller anden måde.

Jesu Gud ligger i lige forlængelse af Moses' Gud. Jesu virksomhed og forkyndelse var »undergravende«, netop derfor blev han ryddet af vejen af sin tids verdslige og religiøse magthavere. Opstandelsen står dog som garant for, at Gud stadigvæk tager parti for små og undertrykte mennesker: Ved at oprejse Jesus fra de døde har Gud nemlig befriet ham fra dødens fængsel og åbenbaret Gudsrigets sande horisonter. Opstandelsen åbner fremtiden for menneskene. Guds Ånd lægger op til en åben historie, dvs. for en fremtid med uanedede muligheder.

Befrielsesteologerne lægger stor vægt på, at Gud er en Gud, der befrier. For han er kærlighed, og kærlighed er altid befriende og nyskabende. Som kærlighed er Gud absolut frihed, og han giver menneskene del i denne frihed. Han har skabt mennesket med mulighed for optimal frihed som skabning, og vi er kun

Befrielsesteologerne tager uforbeholdt parti for små og undertrykte mennesker, og de er overbevist om, at Gud gør det samme. For det er meningen med selve Guds frelsesaktion.

ansigter

ét med denne befriende Gud, hvis vi også arbejder for at sikre mennesker optimal frihed, hvilket i følge befrielsesteologerne er ensbetydende med at arbejde bevidst og hårdnakket for social, politisk, kulturel og økonomisk befrielse. Vi skal med andre ord deltage helt og fuldt i menneskenes kamp for befrielse mod enhver form for undertrykkelse og fremmedgørelse. Det er præcist hertil, vi er sat fri. Det er heri Åndens gerninger består.

Guds Rige er påbegyndt

Det sker ifølge befrielsesteologerne ved at vi både siger fra og bebuder. Vi skal sige fra over for magtstræbet og profitten, men også over for den sociale orden, der tillader få mennesker at få magt over andre mennesker. De herskende klassers undertrykkelse og selvished er et onde, der skrider mod himlen og får selv Gud til at lide. Men samtidig skal der bebudes. Mennesker skal have at vide, at Guds Rige er midt iblandt dem, og at det er muligt at skabe et samfund, hvor alle yder efter evne og får efter behov - under forudsætning af at man lader sig lede af Guds Ånd.

For kristne er dette samfund naturligvis i sidste instans eskatologisk, det vil først blive til fuld og endegyldig virkelighed ved tidernes ende. Men det skal påbegyndes her på jord, altså på denne side af døden. Det evige liv er begyndt. Menneskene er kaldet til Åndens gerninger her og nu. Ifølge befrielsesteologerne er det vigtigt, at man holder sig den eskatologiske dimension klart for øje, for ellers tror man bare, at Gudsriget er virkeliggjort her på jorden, blot fordi man erstatter et system med et andet. Socialisme er i sig selv ikke Guds rige, men kun en etape på vejen mod den fulde virkeliggørelse af dette rige. Selv socialismen er relativ, og menneskeheden er i stadig vækst fremad.

Socialisme er ikke det sidste ord. Der er ikke noget sidste ord før ved tidernes ende. Og kristne skal med andre ord altid praktisere en vis »eskato-

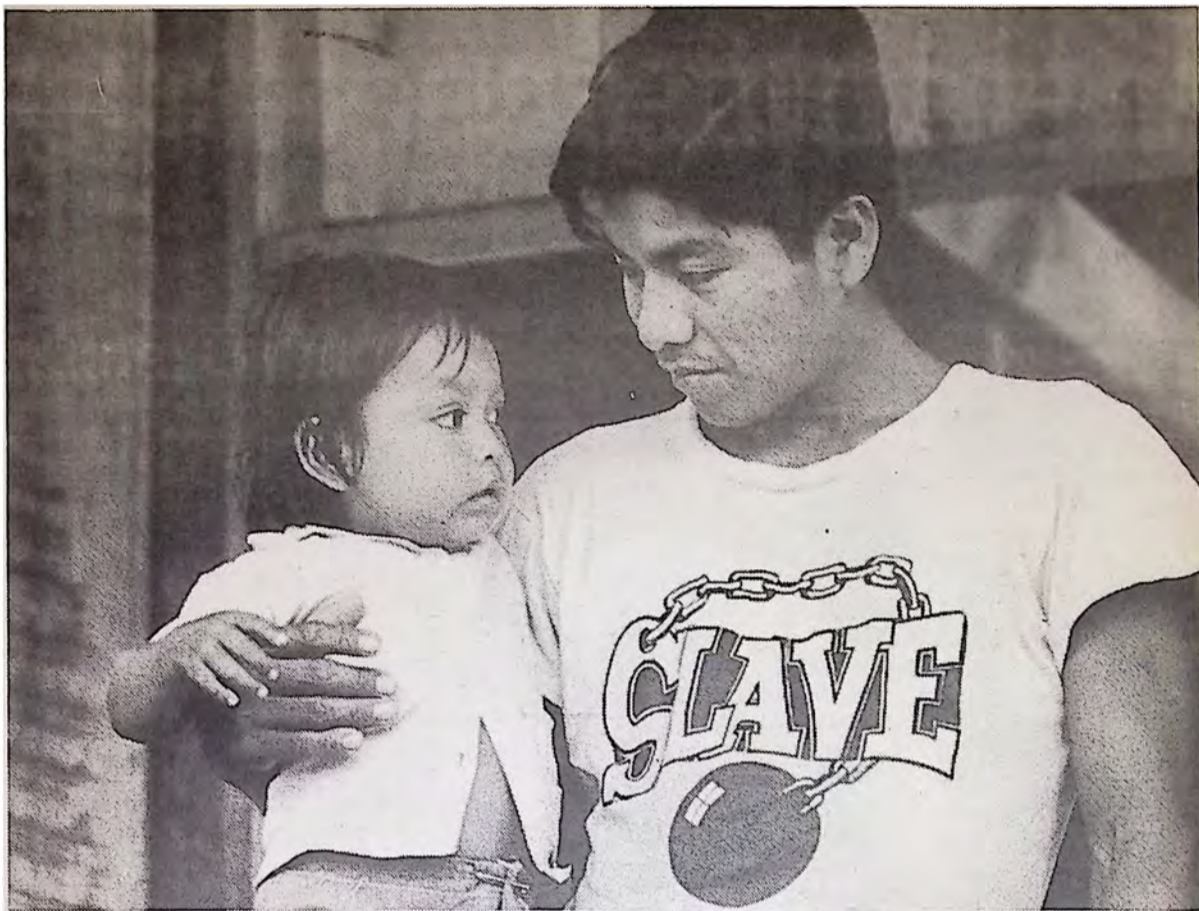
logisk forbeholdenhed«, dvs. samtidig med at man engagerer sig helhjertet i en konkret befrielses-kamp, skal man holde sig Guds fremtid for øje: mennesket er altid mere, end det tror om sig selv. Fremtiden har stadigvæk en del på lager. Anderledes sagt: det kristne menneske deltager kun i menneskets historiske befrielses-kamp som kristen, når det er rede til at befri sig fra enhver magt i denne verden. Det må ikke lade sig begrænse af noget som helst - ikke engang af socialisme, hvor nødvendigt socialisme så end er her og nu for at ændre eksisterende samfundsforhold. Befrielsesteologerne er ikke marxister, som det så ofte hævdes.

Den tvetydige fattigdom

Det skulle nu stå helt klart, at befrielsesteologerne uforbeholdent tager parti for små og undertrykte mennesker, og at de er overbevist om, at Gud gør det samme. For det er meningen med selve Guds frelsesaktion. Solidariteten med små og undertrykte mennesker har åbnet befrielsesteologernes øjne for et syn på fattigdommen, der i mangt og meget er i modstrid med det syn, der har været rådende ned gennem kirkens historie.

Ifølge befrielsesteologerne har kirken nemlig alt for ofte prædikeret resignation over for fattigdommen, idet den stort set har sagt god for en samfundsorden, hvor uligheder og uretfærdigheder hører til dagens orden. Så sent som i 1903 skrev pave Pius X, at »det menneskelige samfund er etableret af Gud som et samfund af ulige elementer. Følgelig er det i overensstemmelse med den af Gud etablerede samfundsorden, at der skal være herskere og undersåtter, arbejdsgivere og arbejdstagere, rige og fattige, lærde og analfabeter, adelige og plebejer«.

At kristne ikke før har fået øjnene op for, at en opdeling i rig og fattig, hersker og undersåt, adelig og plebej, arbejdsgiver og arbejdstager er i klar modstrid med selve evangeliets væsen, skyldes ifølge befrielsesteologerne, at man har været uengageret

i den menneskelige befrielsesproces. Det er præcist engagementet i den aktuelle befrielsesproces, der åbner ens øjne for forargelsen, og som får én til at sige nej til resignation. Dertil kommer, at man, netop fordi man ikke har engageret sig (dvs. ikke har taget klar stilling for de fattige), har haft en klar tendens til at give fattigdommen en positiv betydning. Materiel fattigdom er ofte blevet fremstillet som et menneskeligt og religiøst ideal. Man har med andre ord ikke gjort sig klart, at fattigdom aldeles ikke er noget entydigt fænomen.

Netop derfor har man inden for kristendommen opereret med et fattigdomsideal, der i dag skaber problemer og konflikter. Det kunne jo se ud som om kristendommen principielt er modstander af, at menneskenes materielle fattigdom afhjælpes. Hvorfor i alverden skal man afhjælpe fattigdom, hvis den er et gode? Er det ikke i evangeliets interesse at prædike fattigdom, og derfor fortælle de fattige, at de er salige, netop fordi de er fattige - og forbliver fattige? Det kunne godt se ud som om kristendommen er modstander af menneskers bestræbelser på at ryste fattigdommens åg af sig.

Fattigdom som et nedværdigende livsvilkår

Når man uforbeholdent engagerer sig i kampen mod fattigdommen, bliver man samtidig opmærksom

på, at fattigdom i Biblen aldeles ikke er noget entydigt begreb: Snarere tværtimod. Biblen omtaler nemlig fattigdommen som et forargeligt og nedværdigende livsvilkår (som et onde), og som en åndelig holdning, der åbner én for Gud (som et gode). Disse to former for fattigdom må ikke sammenblandes.

På den ene side fortæller Biblen os, at fattigdom er en nedværdigende situation, som selv Gud reagerer på. Ifølge profeterne er de fattiges situation et angreb på solidariteten i gudsfolket. Grunden er den enkle, at de fattige ifølge profeterne er fattige, altså små og undertrykte, fordi de rige er rige. Fattigdom skyldes med andre ord ikke skæbne eller blind tilfældighed, men er resultatet af magthavernes uretfærdighed. Mennesker er fattige, fordi de udnyttes af andre mennesker. Der er ikke i Biblen skygge af antydning af en guddommelig stadfæstelse af sociale uligheder. Der er tværtimod utallige anvisninger på, hvorledes man forhindrer, at rigdom ophobes på få hænder.

Ifølge Gutierrez afviser Biblen fattigdom af hele tre grunde:

- Fattigdom som nød og elendighed er i modsætning til selve den mosaiske religion. Moses førte Israél ud af Ægypten, dvs. ud af slaveri, afhængighed, fremmedgørelse, der jo er fattigdommens væsen.

- Fattigdom er i modstrid med skabelseseiden. Mennesket er skabt i Guds

billede, som sådan skal det herske over jorden. Mennesket er ikke skabt til en slavetilværelse.

- Mennesket er Guds sakramente.

Når man undertrykker mennesket, undertrykker man Gud selv. Det kommer klart frem i Det gamle Testamente, men det er naturligvis Jesus, der her sætter prikken over i'et: »Hvad I har gjort imod en af mine mindste brødre dér, har I gjort imod mig«.

Jesus prædiker håb for fattige

På den anden side fortæller Biblen også, at man skal være fattig i sit forhold til Gud. Men der er så sandelig også tale om fattigdom i overført betydning. Udgangspunktet for denne form for fattigdom er naturligvis den materielle fattigdom. Fordi man er undertrykt, kaster man hele sit lid til Gud. Mennesker kan man jo ikke regne med. Dermed bryder et nyt syn på fattigdom frem. De fattige bliver til Guds sande klienter. Fattigdom får religiøs betydning, men denne form for fattigdom har intet at gøre med den fattigdom, der nedværdiger mennesker.

Når Matthæus i sit evangelium lader Jesus prise de fattige salige, er der tale om fattigdom i denne anden overførte forstand. Netop derfor taler han udtrykkeligt om de »fattige i Ånden«. Når Lukas

lader Jesus prise de fattige salige, er det i den første og materielle forstand. De fattige i Lukas evangeliet er nemlig alle, som lider på grund af en nedværdigende livssituation.

De lærde mener i dag, at Lukas' version efter al sandsynlighed afspejler Jesu egne ord og intention, at Jesus med andre ord har haft materiel fattigdom i tankerne. Jesus har naturligvis ikke villet sige, at de fattige er salige, fordi deres lidelser her og nu vil blive erstattet af lykken og saligheden i det fremtidige rige. Så ville han jo have anbefalet resignation - og det er helt udelukket. Hvis Jesus priser de fattige salige, så er det sandelig ikke for at idealisere materiel fattigdom - som om fraværet af de mest fundamentale menneskerettigheder skulle være et ideal.

Jesus har ikke opfordret til resignation, han har givet håb. Jesus priser de fattige salige, fordi Guds rige er kommet nær. Kampen for at komme udbytning, undertrykkelse og fremmedgørelse til livs er begyndt. Gud har grebet ind. Jesus peger tilmed på et retfærdighedsrige, der overgår selv menneskenes mest dristige håb. Gud har taget parti, vil Jesus sige, han er med de fattige, han har selv påtaget sig deres sag: Salige er de fattige, for Gudsriget er midt iblandt dem.

Artiklen fortsætter i næste nummer

Kirkens indre fornyelse

Af Lawrence Dorn, sognepræst v. Skt. Mariæ kirke, Frederiksberg

Det er helt klart ikke tilstrækkeligt at ændre og forny kirkens ydre strukturer alene. Derved når man ikke ind til dens åndelige liv, men forbliver på det sociologiske plan. Mennesker inden for kirkens strukturer må levedegøres ved Helligånden, være åbne for åndens virke, hvis de for alvor ønsker at leve i troens åndelige dimension og ikke bare tage del i, eller konfronteres med forskellige menneskers meninger på det strukturelle plan. Et velkomment håbets tegn er den fornyelse i ånden, som vokser stødt frem i alle verdens lande.

Den er ikke en ny bevægelse, som bygger på menneskelige ressourcer. Den er heller ikke en ny pastoral teknik, baseret på moderne sjælesørgeres metoder. Den er en gave, skænket af kirkens Herre, Jesus Kristus, som kalder kristne mænd og kvinder til at give en personlig respons på Hans kærlighed, for derigennem at lede dem til mere effektivt at udøve de troendes almindelige præstedømme.

Fornyelsen i ånden er en form for evangelisering, hvor kristne aktivt udøver deres almindelige præstedømme, (1.Pet.2,5 og 9) ved at føre andre til at møde Kristus gennem personligt vidnesbyrd om deres egen tro. Kernen i denne fornyelse er omvendelse.

Mange, der kun har været kristne på grund af deres barnedåb og opdragelse, oplever en dybtgående forandring i deres liv, som skyldes denne fornyelse i ånden. De taler om Gud og Jesus Kristus ud fra personlig erfaring. De er blevet frigjorte til at kunne aflægge et personligt vidnesbyrd om tro i en verden, som er ligegyldig eller endog fjendtligsindet over for kristendommen. Ofte til egen forbavelse

oplever mange en ny åbenhed over for andres problemer og behov, og en beredvillighed til ud fra evangeliets principper at engagere sig i samfundets problemer.

Kan troen opleves?

Hvordan og hvorfor er et menneske blevet kristent? Er barnedåb og almindelig kristen opdragelse nok? Er det tilstrækkeligt, at man er et respektabelt menneske, der opfylder sine religiøse »forpligtelser«? Er kristenlivet ikke mere end en række krav, som ikke spiller nogen synderlig rolle i hverdagen? Ny Testamente viser tydeligt, at man bliver kristen ved personlig at henvende sig til Kristus og ved at opleve Hans virkelige nærvær i ens liv.

Men det skal understreges, at din personlige henvendelse til Jesus og din oplevelse af Hans nærvær ikke er afhængig af dig alene. Det er en gave Gud skænker os, en gave som i mangt og meget er afhængig af andre menneskers vidnesbyrd om deres tro. I det lange løb formår ingen at tro i isolation. Som kristne er vi forpligtet til at vidne om vor tro i andres nærvær. Netop der igennem overvindes den katastrofale kløft mellem tro og oplevelse, som så mange i dag fornemmer.

Hvordan kan Guds nærvær i vort liv opleves? Ægte oplevelser har altid noget med vor psyko-somatiske natur at gøre. Gud den almægtige fader kan hverken ses eller høres. For os har Gud hverken ansigt eller stemme. Han bor i et utilgængeligt lys. Men Guds kærlighed og godhed til menneskene blev åbenbaret i Jesus af Nazareth (Tit. 3,4). I ham var det muligt at erfare Guds nærvær.

Vidnerne til det Jesus sagde og gjorde, forkyndte hvad de selv havde set og hørt (1.Joh.1.ff). Men

han vendte tilbage til Faderen og siden da har vi hverken kunne se eller høre ham, som dengang han gik på jorden. Men han sendte Helligånden »kraften fra det høje«, der gør Jesu nærvær mærkbart, også i dag når vi samles i hans navn og vidner om vor tro overfor hinanden. Når vi ser og hører hvordan andre overgiver sig til Gud i lovsang, taksigelse og tro, ser og hører vi noget, som er inspireret af Jesu ånd (Ap.G.2,33). Denne oplevelse stikker os i hjertet (Ap.G.2,37), griber ikke blot vor forstand, ikke blot vor vilje, men også vore følelser, vort sindelag, ja hele vort væsen. Gud er ikke kun den almægtige skaber, Han er også nærværende i os ved sin ånds kraft, der giver os styrke til helt at overgive os til Jesu Kristus og til at blive hans vidner.

Bønnens tjeneste

Fornyelsen vedligeholdes og styrkes af en bønstjeneste, som finder sted i mindre grupper, hvor alle kan bidrage med spontan bøn. Fordi bønnerne og påkaldelserne bedes højt og i andres nærvær, er de samtidig en forkyndelse og en tjeneste, der kan styrke de andres tro. En bøn, der styrker andres tro er samtidig en fælles oplevelse af Gud. Vi oplever Guds ånds nærvær ikke adskilt fra andre mennesker, men når vi deltager i deres bøn (selv om det undertiden kan være en kritisk accept), og lader os påvirke af den. Guds ånd beder i og med os gennem Jesus Kristus til faderen (Rom.8,15 og 26) (Gal.4,6). Guds ånd er den samme i alle. Dette muliggør en fælles oplevelse, som er langt rigere end alle andre former for menneskeligt samvær. Vi oplever Helligånden i samme grad som vi ved hans kraft tjener andre, styrker deres tro og står dem bi i nøden.

Et tabu skal tilintetgøres

En, der for første gang er med til en sådan bønstjeneste – som udenforstående – og alle begynder som sådan – kan måske i starten opleve den som noget pinligt. Det er ganske normalt, fordi vi har bag os en lang livshistorie af hæmninger og tabuer omkring vort personlige

følelser, som også burde bruges i tjeneste af Gud og mennesket. Vi skal ikke lade vort følelsesliv drages alene mod jordbundne oplevelser. I troslivet er der også plads til samspil mellem følelser og åndelige oplevelser.

Hele kirkens fornyelse.

Fornyelsen i Helligånden sigter på at gøre menigheden mere levende og derigennem forny kirken i dens inderste væsen. Men fornyelsen kan kun begynde i små grupper – af unge mennesker, firmander, familier o.l. – og derfra trænge ind i allerede eksisterende grupperinger og strukturelle foreninger, råd, udvalg o.s.v. - oplyse disse og gøre dem mere levende og dynamiske. Overalt, hvor to eller tre er samlede i Herrens navn, inspirerer fornyelsen til personlig og fælles evangelisation. Kun når fornyelsen hos enkelte troende har vokset sig stærk kan den forny kirkens strukturer inde fra.

Se også annoncen: »Jesus er Vejen – vejen til Jesus« s. 15.

»Jesus er vejen – vejen til Jesus«. tilbyder denne gang et seminar, dvs. et åndeligt

træningskursus: »Fornyelse i Helligånden«. Det vil hjælpe dig til at opnå dybere livsfællesskab med Gud.

»Jeg vil give den tørstige gratis vand fra livets kilde« (Åb.21,6) Dette løfte gælder dig, der føler trang til mere.

Dig, der fornemmer, at du endnu ikke har fået din tørst slukket.

Dig, der har hørt om »livets vand«, der ikke har sin lige.

Dig, der er tyngt af byrder og føler, at du ikke kan bære mere og længes efter at blive befriet for dem.

Dig, der lever på livets lysside, men erfarer, at verdens goder alene ikke kan tilfredsstille.

Dig, der knuges af frygt og bekymringer.

Dig, der er blevet bitter og indesluttet.

Dig, der er fuld af begejstring og iver.

Dig, der stræber efter en sand menneskeværdig tilværelse.

Dette løfte er givet af Gud: »Lad den, der tørster komme og lad den, der beder om det, frit øse vand af livets kilde« (Åb.22,17)

Seminarier strækker sig over 9 aftener

L. A. Dorn S. J.

I uge 44, dvs. i slutningen af oktober måned, udkommer på Ansgarstiftelsens Forlag

Katolsk Lommebog '86

Lommebogen indeholder Arskalender, Liturgisk Kalender og Katolsk Vejviser for bispedømmet København.

Prisen bliver kr. 46.-.

Lommebogen kan bestilles allerede nu på Ansgarstiftelsens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V., tlf. 01-24 12 10.

Sådan indbygges nye gener i en celle: De udvalgte gener findes i dråben klar til at komme ned i glasskålen, hvor generne skal indbygges. De udvalgte gener er her skåret fri fra andre organismer, men kan også fremstilles helt kunstigt.

I bunden af glasskålen ligger små genringe klar til at modtage de udvalgte gener. Genringene i skålen er skåret op på samme måde som de udvalgte gener, så de passer sammen. De udvalgte gener hæftes fast.

Vi må overveje vor holdning til gensplejsning

Af Ulla Pinborg

Sidste år blev der for alvor taget hul på debatten om, hvordan vi skal stille os til gensplejsning og de helt nye bioteknologier herhjemme. Det begynder med fokus på den direkte betydning for mennesket, hvis man begynder at bruge gensplejsning og andre bioteknologier af samme slags til at diagnosticere og bekæmpe blandt andet medfødte sygdomme. Debatten omfattede også reagensglasbørn og fosterdiagnose.

Et vigtigt indlæg i debatten var en rapport fra et seminar om genteknologi og etik, som afholdtes af indenrigsministeren.

Det blev meget hurtigt til en fundamentalt etisk debat, som heldigvis ikke bare blev ført blandt forskere og i medicinske kredse, men som også folk i almindelighed deltog i. Den debat er ikke færdig, langt fra. I sommer blev der i Århus holdt et meget vigtigt seminar blandt andet om de meget store problemer, vores evne til målrettet at manipulere med arvemassen nu stiller troende over for.

Dybt indgreb i naturen

Både Jørgen Nybo Rasmussen og Ruth Plum har skrevet om alle disse emner her i katolsk orientering, og man må håbe, at sognene tager det op, både for at vi allesammen kan blive informerede, men også for at vi kan forsøge i vores samvittighed at

overveje vores stilling til det.

Ligesom med abortlovgivningen er der nemlig tale om, at vi efterhånden får et system af lovgivning, der tillader en række anvendelser, enten vi nu bryder os om det eller ej, og vores hverdag vil blive påvirket af det. Genteknologi er kommet for at blive, og den er kommet hurtigt. Det skyldes, at den kan bruges til at løse nogle problemer, der er ligeså fundamentale for mennesker som selve spørgsmålet, om man overhovedet kan acceptere brug af en teknologi, der griber så dybt ind i naturen, som det vitterligt er tilfældet med teknologier som gensplejsningen.

Genteknologi og sikkerhed

Efter at debatten om det humane etiske nu har været i gang en god stund, kommer også debatten om genteknologi og sikkerhed, både blandt dem, der skal arbejde med gensplejsning m.m. og i forhold til vores omgivelser.

Igen er der kommet et vigtigt indlæg fra indenrigsministeriet om »Genteknologi og sikkerhed«. Det er i virkeligheden både en beskrivelse af en masse problemer og forslag til forskellige former for lovmæssige reguleringer, der skal bruges til at styre dele af den forskning og produktion med gensplejsning, der kan komme til at berøre arbejds-

og miljø sikkerhed med hensyn til levnedsmidler, miljøkvalitet og naturforhold.

Det skal folketingsarbejde med i den kommende vinter, og resultatet vil blive en lovgivning, der angiver, hvordan man fremover skal kunne anvende gensplejsningsteknikken og dens produkter.

Læg mærke til, at der igen er tale om regulering af noget, vi får. Samfundet er i virkeligheden allerede langt ude over den principielle debat, om vi vil have gensplejsning eller ej.

Vi må se i øjnene, at der i vores allesammens fremtid vil være en lang række felter, hvor vi kommer i berøring med gensplejsede organismer eller med mad og stoffer, der stammer fra produktion med gensplejsningsteknikker. Og at gensplejsning vil få en meget stor anvendelse i sygdomsdiagnostik og behandling, enten direkte eller indirekte.

Hvor bliver Vorherre af?

Der er så mange muligheder og så mange, der er interesserede i at gå ind i at bruge teknikkerne, at det ikke kan stoppes mere.

For nu kan vi jo – meget groft sagt – stort set »bestille« de organismer, vi har lyst til, og bestemme endnu mere eksakt end før, hvilke vi ikke vil have.

Det får endnu de fleste af os til at trække vejret en ekstra gang og tilmed lidt uroligt. Dels fordi det ikke

er så længe siden, vi hørte noget, der ligner det sidste. Dels fordi vi føler den faste grund forsvinde under os. Måske endnu en slags afmagt ligesom over for våbenkapløbet.

For hvad indebærer dette? Hvor bliver Vorherre pludselig af? Har Adam og Eva endegyldigt underlagt sig Jorden og dens mylder af liv? Og var det det, der var meningen: en så stor frihed og et så knugende ansvar?

Det spørgsmål må alle stille sig, enten de er troende eller ej. Men de troende er pisket til at gå videre. Nogle vil måske spørge, om Vorherre virkelig ved hvad han gør, eller om han nu vasker sine hænder og læner sig tilbage. Når man dertil kan det nok være svært at blive i troen. Andre vil måske se anderledes på det og spekulere på, om det ikke så meget er teknikken, der er i strid med troen, som det er måden og målet, der kan være forkerte. Ser man sådan på det, har Vorherre ikke lænet sig tilbage og tabt interessen hverken for os eller for resten af skabningen. Tværtimod har han igen givet os et umådeligt ansvar og en umåelig tillid, og præcis der begynder vi som troende at skulle tage fat.

Men med hvad? Med at tage bevidst stilling teologisk og politisk og bevidst virke i vores hverdag for eksempel:

– for det enkelte menneskes og dyrs eget værd på trods af defekter

– for det enkelte menneskes (og dyrs) ret til at leve frit for og blive befriet for misdannelser og sygdom – selv om det lyder selvmodsige

– imod genetiske indgreb, der medfører fysiske eller psykiske overbelastninger og defekter – imod forskning eller eksperimenter, der bliver udført af »nysgerrighed, fordi det kunne være interessant eller spændende«

– imod at der må skabes eller kan spredes sygdomme gennem nye gensplejsede organismer eller gennem produkter, der laves ved hjælp af gensplejsede organismer

– imod at menneskers og dyrs sundhedstilstand forringes gennem brug af gensplejsede organismer eller produkter, der er fremstillet ved hjælp af gensplejsningsteknik.

– imod at vores ydre miljø forgiftes eller bringes ud af balance, fordi der kommer gensplejsede organismer eller produkter ud – ved uheld eller ved bevidst anvendelse, enten der er tale om ligeglæthed eller en bestemt brug.

– imod at dyr og planter, som ikke har øko-

nomisk betydning, mister deres eget værd.

Med den sidste sætning er vi nået tilbage til et problem af samme fundamentalt etiske slags, som der så indlysende er blevet nævnt allerførst. Det bringer nemlig nødvendigvis det spørgsmål frem, om gensplejsningen og den moderne bioteknologi i videste forstand er med til at ændre vores naturopfattelse radikalt. Vil den levende natur fremover hovedsagelig blive set i lyset af, hvad vi kan bruge den til, og er det den eneste form for respekt, vi skal have for den, og de eneste hensyn, vi skal tage til den?

Adskiller det som vi nu kan – (for eksempel med forædling af dyr og planter og med biologisk bekæmpelse – og fremover vil gøre mere og mere) sig fra, hvad mennesker har gjort til alle tider? Eller er det bare målestokken og målrettetheden, der en dag vil skille moderne gensplejningsproduktion af gær til øl, kartofler og grise til julemiddagen og rovmider mod bladlus fra det, som menneskeheden har forsøgt sig med fra den dag, man først valgte en græsart ud som bedre end en anden og parrede de bedste dyr med hinanden. Eller er der ved at ske noget fundamentalt med vores indstilling?

Et ja til livet

William Dowling og Mary Cartwright fra New Jersey i USA poserer her for fotografen med lille James, der netop er blevet døbt. Ægteparret er kendt for deres engagement i bevægelsen mod abort i USA. James er søn til en mor, som Mary Cartwright mødte på en abortklinik. Det lykkedes hende at overtale moderen til at føde barnet og bringe moderen i kontakt med familier, som kunne hjælpe med at løse moderens sociale og økonomiske problemer. Sønere bad moderen Dowling og Cartwright være faddere ved James' dåb. En mere menneskelig løsning på livets problemer end f. eks. gensplejsning? Foto: KNA.

Mini-impuls er et tilbud til katolske børnehaver, børnehaveklasser ved katolske skoler og til sognepræster. Men også forældre har mulighed for at abonnere på mini-impuls – endda med 50% nedslag i prisen. Et årsabonnement koster normalt 100 kr. Se iøvrigt Kateketcentralens omtale i »katolsk orientering« nr. 13, side 5.

Årstidstræ

Prøv at kigge på tegningen her. Vi kunne kalde det træ for årstidstræet, for det viser jo alle fire årstider. Prøv at finde dem på træet: Forår? Sommer? Efterår? Vinter?

Sådan et træ kunne I også lave, bare meget, meget større. I skal ikke se efter tegningen, mens I laver det, men prøve at

lave det på jeres egen måde. Man kan godt være flere om det. Så tegner man først et kæmpetræ og deler træets krone op i fire dele. Hvis det bliver for meget for jer, kan en voksen hjælpe jer. Men de fire årstider skal I selv tegne.

Det træ, I tegner kan blive en bøn til Gud. Hvis I tænker på, at I vil lave det smukt som en tak til Gud for de fire årstider, så bliver jeres træ en bøn.

Bønner behøver nemlig ikke altid at være ord, man siger, det kan også være noget, man gør – som f. eks. at tegne et træ til Guds ære.

Når træet er færdigt kan en voksen skrive nedenunder: »Tegnet til Guds ære af . . .« og så jeres navne. Hvis I selv kan skrive jeres navn er det jo fint, men det er også fint bare at sætte sit fingeraftryk. Dyp en finger i lidt maling og tryk så af på papiret.

Livets træ - note til forældrene

Læg mærke til, at vi ikke kommer ind på syndefaldsmyten i forbindelse med livets træ. Den er alt for kompliceret i sin tydning for små børn. Børnenes tillid til og tro på en kærlig og tilgivende Gud kan forstyrres af myten om den vrede og straffende Gud, der jager menneskene ud af Paradisets have.

Har børnene allerede stiftet bekendtskab med syndefaldsmyten, må man forsøge at få dem til at forstå, at der er tale om religiøs digtning. I det hele taget må man være opmærksom på, at fortællinger fra GT ikke uden videre er egnet for 5-10 årige. I katolsk religionspædagogik er man yderst forsigtig med at anvende GT's iøvrigt vidunderlige fortællinger, før børnene er modne til dem. De skal for eksempel kunne bringes til at skelne mellem Bibelens litterære genrer.

Krone i himlen og rødder i underverdenen

I meget gammel tid vidste man ikke meget om, hvordan verden egentlig var indrettet. Man havde ingen rumfærger, der kunne flyve ud i rummelrummet og gøre opdagelser. Man havde ingen store kikkerter, som man kunne bruge til at studere stjernehimlen med. Man havde bare sine egne tanker

og sin egen fantasi: Man forestillede sig, at der voksede et træ i verdensrummet, der var så kæmpestort, at ingen kunne se hele træet på én gang. Man tænkte sig, at træet havde sin krone i himlen og sine rødder i underverdenen. Oppe i træets krone var jordkloden.

Ikke så tosset

Hvis I spørger mig, hvordan de gamle kunne komme på den idé, så må jeg sige, at det ved jeg ikke. Men jeg kan godt lide tanken. Oppe i en trækrone er der sandelig dejligt: Der er lys og skygge og kvidrende fugle. Der er liv. Derfor talte man også om livets træ. Så

helt tosset er tanken om det store verdenstræ nu heller ikke. Hvis der ingen træer var på jorden, så var der heller ingen mennesker og dyr. Somme tider kalder man de store skove for jordens lunger. Træerne udskiller ilt, som alle levende væsener har brug for. De sørger også for vandet i landskabet. Uden træer tørrer bække og åer væk.

For nogle år siden var der nogle voksne, der fik den gode idé at bede børn over hele verden om at tegne livets træ. Nu kunne jeg tænke mig at bede jer om at tegne livets træ. Bagefter kunne I så bede far eller mor eller en anden voksen om at låne den bog på biblioteket,

der hedder Livets Træ, i den findes nemlig de tegninger, som børnene over hele jordne tegnede. Så kunne I sammenligne jeres tegninger med japanske børns og polske børns, ja med alverdens børns.

Lindstrøm: *Livets Træ. Verden set med barnets øjne. Sesam 1979.*

Radioandagt

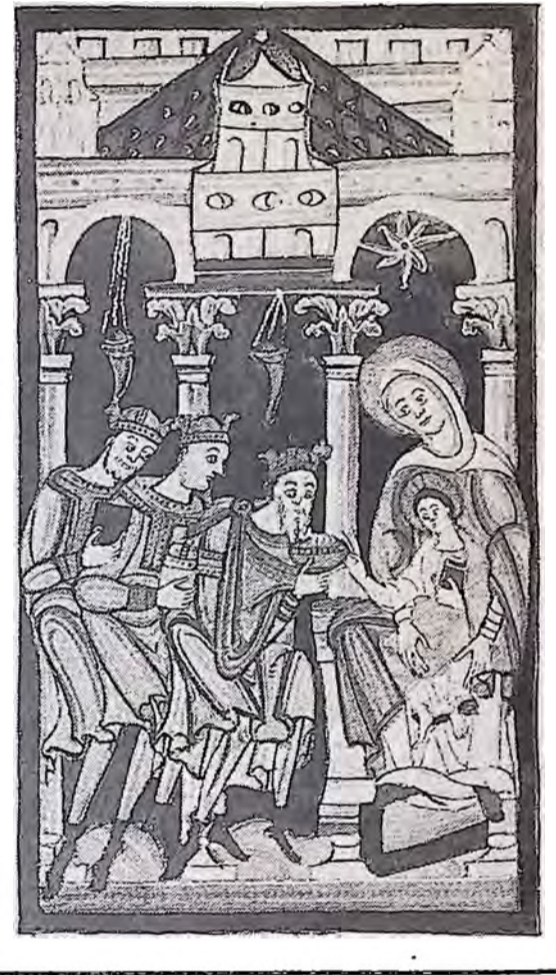
Torsdag den 24. oktober transmitterer Danmarks Radio en morgenandagt fra Skt. Augustins Kirke i København. Morgensamlingen for elever og lærere på Niels Steensens Gymnasium bringes kl. 8.25 på program 1. Pater L. O. Dorn prædiker.

Bestil julekortene fra Caritas nu!

Atter i år sælger Caritas Danmark julekort. Kortene er en gave fra Ansgar-Werk i Münster, og alle indtægter fra salg går derfor til vort hjælpearbejde. Salget sidste år indbragte 13.000 kr. Julekortene sælges i sæt med tre dobbelte og 3 enkelte kort incl. kuverter, og prisen er 20 kr. plus porto.

Husk, vi sælger også mærkater, som kan bruges som julemærke på brevene. Prisen er 10 kr. for ét ark med 24 mærkater.

Julekort og mærkater bestilles hos: Caritas Danmark, Skt. Peders Stræde 3, 1453 København K. Tlf. 01 12 72 61 mellem kl. 9-16.

Bed en voksen om at hjælpe jer med at lave træet her til et stamtræ. – Små sedler sættes på træets grene. På sedlerne står jeres navne, fars, mors, bedsteforældrenes osv.

Stillinger tilbydes

Pedelmedhjælper

Katolsk Centralskole søger pr. 1.11. en pedelmedhjælper. Arbejdet består i almindeligt skolebetjentarbejde, rengøring, budtjeneste m.v. i henhold til aftale.

Løn i henhold til kommunale regler (lønramme 6, skalatrin 8). Arbejdstid i h.t. aftale. Henvendelse til skolens leder mandag og tirsdag kl. 10-11 eller øvrige tider pr. telefon 01-39 46 46. Skriftlig ansøgning (evt. med fotokopi af prøvebeviser, udtalelser, svendebrev etc.) kan sendes til Katolsk Centralskole, Nørrebrogade 27, 2200 København N.

Det kristne arbejdsfællesskab

søger m/k til vedligeholdelse af lille grundejerforeningsanlæg samt alm. arbejde i private parcelhuse. Arbejdsfællesskabet har egen lille planteskole med stauder og selvforsyning af grøntsager. Fællesskabet sigter mod at virke socialpædagogisk for kriseramte mennesker ved praktisk arbejde, kombineret med husbesøg på læg-kontemplativ basis. Arbejdet kan kombineres med møler/snedkerarbejde, husligt arbejde o.lign. i de private hjem. Ukontrolleret arbejdstid på 1/4-1/2 eller 1/1 tid, tværkirkeligt, fortrinnsvis med folkekirkekristne. Alm. timeløn eller anpart. Skriftlig henv. til:

Joost Dahlerup o.carm. III, gartner og arkitekt. Slettevej 16, 2860 Søborg.

Møder og arrangementer

De unges trosbekræftelse 1986

I lighed med de forgående år kan unge fra de storkøbenhavnske sogne, der er fyldt 14 år og ønsker at deltage i trosbekræftelsen 1986, blive tilmeldt et kursus, som (hvis et tilstrækkeligt antal deltagere melder sig) arrangeres af Religionspædagogisk Udvalg i samarbejde med de pågældende menigheder.

Tilmeldingen sker enten gennem eget sognekontor eller direkte til:

R.P.U., Sankt Kjeldsgade 3, 2100 København Ø. Tlf. (01) 20 93 37.

Undervisningen foregår lørdage kl. 9.30-11.30 på Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B, 2100 København Ø. P.u.v. L. O. Dom.

Det sker på Magleås

Mandag den 7. til fredag den 11.10. Direktoratet for Folkeskolen holder møde.

Søndag den 20.10. Magleås træf - Oplæringsprogram - skuespiller ved Det kgl. Teater Erik Mørck.

Tirsdag den 22. til fredag den 25.10. Midtvejskursus, religion.

Torsdag den 31.10. til fredag den 1.11. Foreningen af katolske Skoler i Danmark holder møde.

Lørdag den 2. til søndag den 3.11. Hanna Skolen - pædagogmøde.

DKKF

Inviterer alle kvinder i København og omegn til to fællesaftener, som starter med spisning kl. 18.

Onsdag d. 23.10. taler Tove Rasmussen om kvindens identitet - efterfølgende diskussion.

Onsdag d. 27.11. Marianne Aagaard: Juleevangeliet set ud fra feministisk teologi.

Sted: Institut Skt. Joseph, Dag Hammer-skjoldts Alle 17, København Ø.

Pris kr. 20,- - for mad og kaffe, drikkevarer kan købes.

Tilmelding: Græthe Dohm, tlf. 01-22 85 34. Kom og vær med! DKKF-København.

Bemærk! Dette er en ændring af programmet i forhold til DKKF-Nyt nr. 3.

Flytning

Flytning meddeles til postvæsenet og til Deres sognepræst. »katolsk orientering« vil da automatisk tilgå den ny adresse.

KUK-fest

for de sjællandske KUKere i Vor Frue Kirke i Hørlev, lørdag den 26. oktober 1985.

De sjællandske KUKere vil i den kommende vinter arbejde med en række fælles projekter til fordel for Peter Tantholdt Hansen, der arbejder som missionær i Peru.

Hvis du ikke kender Peter, så får du chancen nu, for vi har nemlig inviteret to fra Århus til at komme og fortælle om hans arbejde som missionær; det er Johannes Nordentoft og Bettina Bølling, som har været i Peru og har taget en række lysbilleder, som vi skal se.

Program for lørdag aften den 26. oktober:

Ungdomsmesse kl. 17.00.

Spisning kl. 18.00. (Sodavand kan købes).

Foredrag om Peter Tantholdt kl. 19.00.

Fest kl. 20.00-24.00.

Altsammen for kun 5.00 kr.

Vil du med, så kontakt din KUK-leder, så han/hun kan ringe om jeres tilmelding allerede i morgen. På gensyn.

Martin Elnebo
tlf. (02) 91 15 32

DUK Kalender

Medarbejderledertæning den 29.11.-1.12. 85 på Bisserup. For HB, sekretariat, DUK-udvalg, DUK-repræsentanter og DUK-redaktører.

Ledertæningen er gratis og alle rejseudgifter refunderes (DSB 2.kl.).

Tilmeldingsfrist den 15.11.85.

Nytårslejr 27.12. 85 - 1.1. 86 på Ømborgen. For alle interesserede.

Pris 280,00 kr. for voksne.

Pris 230,00 kr. for 11-14 årige.

Pris 180,00 kr. for 3-10 årige.

Pris 140,00 kr. for 0-2 årige.

Og 90,00 kr. (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for deltagelse i fællesrejsen.

Betaling ved tilmelding senest den 13.12. 85.

P.S.! Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer.

Pris 90,00 kr., dog 150,00 kr. for alle over 25 år. Rejsseudgifter over 90,00 (150,00) refunderes ved deltagelse i fællesrejsen.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: _____

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Menighed: _____

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Sckt. Bendts Kapel Rudkøbing

Brogade 14. **Lørdag d. 12. oktober kl. 19:** Højtidelig genindvielse af Sct. Bendts Kapel ved biskop Hans L. Martensen. Alle er hjerteligt velkomne. (Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64).

Jesus er vejen - vejen til Jesus

I 1983-84-85 afholdtes en foredragsrække over grundlæggende sandheder i kristenlivet og dets praksis. Gruppens ledere tilbyder denne gang et seminar, d.v.s. et åndeligt træningskursus: »Fornyelse i Helligånden«. Det vil hjælpe dig til at opdage den rigdom, Gud ønsker at skænke dig og gøre det muligt for dig at opnå dybere livsfællesskab med Gud.

Seminarieret strækker sig over 9 aftener med følgende emner:

søndag d. 20. okt. og søndag d. 3. nov., Indledning og Vejledning.

søndag d. 17. nov., Guds kærlighed

søndag d. 1. dec., Frelsen

søndag d. 15. dec., Det nye liv

søndag d. 19. jan., Modtagelse af Guds gaver

søndag d. 2. feb., Fornyelse i Helligånden

søndag d. 16. feb., Vækst

søndag d. 2. marts, Forvandling i Kristus.

Tilmelding er nødvendig. Den foretages på de to første mødeaftener ved køb af seminarhæftet (pris: 20 kr.)

Mødested: Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej.

Mødetid: Kl. 19.30 præcis til kl. ca. 21.30.

Alle er hjertelig velkomne
(på arrangørernes vegne)
L.A. Dorn S.J.

Søndagstræf på Magleås

Læg lørdagsturen omkring Magleås. Kom alene eller kom sammen med venner - eller sidemanden i kirkebænken - til **søndag eftermiddags-samvær** på Magleås.

Program: Fra kl. 14 til 15 - kaffe i opholdstuerne. Kl. 15 arrangement i foredragssalen. Pris kr. 20,- incl. kaffe og kage.

Søndag den 20.10.: Oplæsningsprogram - skuespiller ved Det kgl. Teater Erik Mørck. »Fra H. C. Andersen til Oscar Wilde«.

Søndag den 17.11.: »Hvordan forholder vi os som katolikker til de nye medicinske teknikker. Biskop Hans Martensen og læge Kjeld Jensen.

Sakramentskirken foredragsrække

Der gøres opmærksom på arrangementet **tirsdag den 29. oktober**, hvor vi er indbudt til at bese KKR's studier i Ejby.

Vi kører derud i bus (afgang fra Sakramentskirken kl. 18.15), hvorfor tilmelding er nødvendig. Denne bedes foretaget til undertegnede senest søndag den 13. oktober.

Pris pro persona: kr. 30.00, som betales ved tilmelding.

Vi returnerer til Sakramentskirken ca. 21.30.

Peter Nissen
sognepræst

Økumenisk basisgruppe

Er du ung, studerende eller bare ungdommelig af sind, og har du lyst til at være sammen med andre økumenisk interesserede, så ring til Peter Skov-Jakobsen (01-14 40 28) for nærmere oplysninger. Vi mødes privat ca. hver tredje uge.

Der er guf i Boff

Magt og karisme i kirken. 4 oplæg ved Kaare Osorio. Præsentation og kritisk gennemgang af Leonardo Boffs kontroversielle bog.

Hver onsdag i november (6, 13, 20, 27) hos Sct. Josefsøstrene, Skt. Hansgade 28, Kbh. N. Begyndende med messe kl. 19. Alle er velkomne.

Onsdag den 9. oktober kl. 20
dr. theol. Carsten Brøegaard

Nyt syn på Knud den Hellige

Englesalen, Niels Steensens Gymnasium,
Jagtvej 183 B.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Dr. Alois og Mathilde Denks Legat

Af ovennævnte legat vil der i november 1985 blive uddelt nogle portioner á 500 kr. Portionerne tildeles unge studerende, fortrinvis teologer.

Ansøgninger bedes inden 1/11 1985 fremsendt til sognepræsten ved Sankt Andreas Kirke, Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund.

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

LØGUM KLOSTER HØJSKOLE

Forstanderpar: Rita og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Aut.
el-installatør
**EL MOGENS
LARSEN**
Rørarbejder 316 6200Århus C 82 23 30 62 25 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

A.B.C. blomster

Vestergade 20
4850 Stubbekøbing

Telefon 03-84 16 59

Deres garanti for friske varer!

Der er mange bedemænd
Deres hedder

ERIC KVIST

- han er katolik
og har kontor på
Søborg Hovedgade 94
og træffes på

01-69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer
gerne hjem
til Dem for at
træffe de
nødvendige
aftaler.

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald
også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i
Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Så enkelt er det at afsløre den skjulte tæring

Guldager Tæringstest afslører den skjulte tæring i brugsvandssystemer. Den tæring som langsomt, men sikkert udvikler sig til røskader.

I år vil det koste ejere af boligkomplekser, industrijendomme og parceller over 200 millioner kroner.

Ved Guldagers Tæringstest til kr. 20,- analyseres jern- eller kobberindholdet i vandet. Dermed konstateres om anlægget er i farezonen.

Ring til os og bestil en Tæringstest.

**guldager
electrolyse**

Rypevang 4 . 3450 Allerød
(02) 27 31 00

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Dom Helder Camara

Fortsat fra forsiden.

middag var der åbent pressemøde i Folkekirkens Nødhjælp, hvorefter han var til møde med repræsentanter fra forskellige trossamfund. »katolsk orientering« var til stede ved begge arrangementer.

Torsdag aften prædikede Helder Camara over »Livets brød« ved en økumenisk gudstjeneste i Trinitatis kirke ved Rundetårn. Blandt de ca. 300 mennesker var der mange katolikker. Den blev ledet af de to lutherske præster *Palle Dinesen* og *Johs. Værg* og fra den katolske kirke generalvikar *Lars Messerschmidt*.

Fredag formiddag var Camara sammen med studenter fra Københavns Universitet i sognehuset til Trinitatis kirke. 80 mennesker var mødt op. Fredag middag var ærkebi-

skoppen på Katolsk Bispekontor, hvor generalsekretær *Anton Dekkers* tog imod. Biskop *Hans Martensen* og generalvikar *Ib Andersen* var bortrejst.

Fredag eftermiddag var der ifølge programmet TV-optagelse fra TV's Søndagsavisen, men Danmarks Radio fik ikke i sin timelange udgave af TV-avisen sat plads af til den verdenskendte personlighed, som for nogle år tilbage fik tilkendt en alternativ fredspris for sit arbejde med de fattige.

Helder Camara's besøg var kommet i stand på foranledning af Folkekirkens Nødhjælp, Det økumeniske Fællesråd og Det mellemkirkelige Råd. Læs på side 2-3 om det budskab Dom Helder Camara havde med til Danmark.

kk

Forsvar for befrielsesteologien

Limburg (KIPA) - Præsidenten for den brasilianske bispekonference, biskop *Ivo Lorscheiter* har i et foredrag i Limburg i Vesttyskland forsvaret befrielsesteologien mod mange misforståelser. Han betonedede i den forbindelse, at basismenighederne i Latinamerika ikke er »protestgrupper« inden for kirken, men et »ubekvemt fænomen« for diktaturene.

Biskop Lorscheiter gik i sit forsvar ind for en »ægte befrielsens teologi«, for at det kristne liv således kan

få sin plads inden for en »organisk helhed«. Det drejer sig i den forbindelse om befrielse fra politisk undertrykkelse, fra uretfærdighed og fra regional og international afhængighed. Trosforkyndelsen må ligesom befrielsesteologiens indhold virke befriende: »Alt socialt arbejde bør virke befriende, og også kirkens strukturer trænger til at blive befriet«, betonedede biskoppen over for tilhørerne i den overfyldte byhal i Limburg.

Slut med apartheid

Berliner Konferenz – et fredsforum for venstreorienterede europæiske katolikker har på sit præsidie-møde i Warszawa den 15. september vedtaget følgende resolution, som gengives efter en udsendt pressemeddelelse.

Sydafrikas apartheidspolitik antager stadig grusomere former. Et hvidt mindretal hersker over, undertrykker og terroriserer det sorte flertal. Gennem den uretfærdige race-diskrimination og dekretering af undtagelsestilstand har den sydafrikanske regering faktisk erklæret den sorte befolkning krig. Overvågningen bliver forstærket af regelmæssige husundersøgelser. Stadig flere sorte bliver smidt i

fængsel eller tvangsforflyttet. Torturen af de fængslede tiltager. Botha-regiments politiet anvender brutal våbenmagt mod fredeligt demonstrerende sorte og dræber mænd, kvinder, ja endog børn.

Berliner Konferenz, der består af europæiske katolikker, tilslutter sig den verdensomspændende protest mod apartheid-terroren. Sammen med pave *Johannes Paul II* fordømmer vi denne umenneske-

Pastoralt arbejde i befrielsesteologisk ånd

Et blandt mange vidnesbyrd om, at befrielsesteologien er en klar inspiration til det højst påkrævede sociale hjælpearbejde i Latinamerika, kommer fra den tyske søster *Caroline Mayer*. Billedet er taget under hendes daglige indsats blandt fattige i Santiago, Chile. Hun bliver ofte beskyldt for at være kommunist og konstant truet med fængsling og tortur fra myndighedernes side. Foto: KNA.

lighed og erklærer vor faste og bestemte afvisning af enhver form for racediskrimination i erkendelse af, at alle mennesker har samme værdighed som skabt i Guds billede. I kristelig solidaritet støtter vi den katolske bispekonferencens modige indsats i Sydafrika, landets andre kirkesamfund, modtageren af Nobels fredspris, biskop *Desmond Tutu*, og mange andre personlighederes indsats for gennemførelse af de mest elementære menneskerettigheder for de sorte.

Vi kræver, at undtagelsestilstanden omgående ophæves, at politiet indstiller terroren, at alle politiske fanger løslades, først og fremmest *Nelson Mandela*, præsident for ANC, og at alle sorte i Sydafrika får deres fulde borgerrettigheder.

Slut med apartheid, den er vort århundredes skandale.

På præsidiets vegne *George Bune Andersen*, præsidie-medlem.

Kun tre vietnamesiske biskopper må rejse til Rom

Zürich (KIPA) - Tre vietnamesiske biskopper får nu lov til at rejse til Rom på et ad limina-besøg erklærer »Christian Solidarity International«. Det drejer sig om kardinal *Trinh van Can* fra Hanoi, ærkebiskop *Nguyen van Binh* fra Ho-chi-Minh byen (Saigon) og biskop *Da Nangs* koadjutor monsignore *Nguyen Quang Sach*, som rejser i stedet for biskop *Nguyen Kim Diem*, der har husarrest. I 1980 fik de fleste biskopper fra det forenede Vietnam lov til at rejse til Rom. I år blev det kun én biskop fra hver kirkelige provins og ærkebispedømme.

Vanskelig situation

Det er vanskeligt at få et overblik over den vietnamesiske kirkes situation, da ukontrollable rygter til forvansker sandheden.

Jesuitterkritik af dommen over Boff

Menneskerettighederne må også gælde inden for kirken

München (KIPA) - *Wolfgang Seibel* S.J., chefredaktør for tidsskriftet »Stimmen der Zeit«, erklærer, at Vatikanets fremgangsmåde med befrielsesteologen *Leonardo Boff* har genoplivet metoder, som var almindelige før koncilet. Taleforbudet, som kirken har pålagt Boff, strider mod menneskerettighederne.

Den reviderede kirkeret siger ifølge kanon 1314, at man ikke kan idømme en straf før man har formået, påtalt eller forgæves prøvet andre forholdsregler. I dette tilfælde har de forholdsregler, man har taget, ikke været forgæves. Boff accepterede allerede i marts Trosklærekongregationens erklæringer om nogle af befrielsesteologiens teser; han lovede at tage hensyn til Roms bedømmelse i sine fremtidige skrifter.

Seibel siger videre, at koncilet anerkender og kræver menings- og ytringsfrihed som en menneskeret. Ethvert menneske skal frit kunne forske

efter sandheden og ytre og udbrede sin overbevisning. Den nye kirkeret har indrømmet lægfolk og præster denne ret. Paven selv går udtrykkeligt ind for menneskerettighederne, deriblandt også ytringsfriheden. Men når disse rettigheder – som paven betoner – har deres rod i menneskeværdigheden og således er ukrænkelige, så gælder de også i kirken og må kun indskrænkes ad retslig vej og kun når tungtvejende grunde kræver det, fordi det almene vel er i fare.

Seibel kræver, at kirken ikke kun skal forkynde menneskerettighederne, men selv være et retfærdighedens spejl og forbillede for hele verden. Seibel mener ikke Boff-forbudet er et enkelttilfælde, men en almindelig tendens til at ville genoprette førkoncilære tilstande, hvor Rom egenhændigt løser problemerne administrativt-disciplinært, og ikke som det burde i en koncilær dialog.

imod haft en længere udsendelse om biskop *Kim Dien*, ærkebiskop af Hue, som har husarrest, og om biskop *Pham van Loc* der uddeler medicin, ris og salt til de vietnamesiske bjergstammer; han anklages nu for at have taget del i stammernes befrielsesbevægelse.

Præstuddannelsen vanskeliggøres for tiden, idet der kun findes to præsteseminarer. Præsten *Le van Cau* fik husarrest, fordi han organiserede en valfart til Vor Frue af La Vang. Han anklages desuden for at forbyde prævention og abort og for at have kontakt med ærkebiskop *Kim Dien*.

Næste nummer udsendes den 23. oktober

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling: Vesterbrogade 28, 3., DK 1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Giro: 5 00 14 71, Ansvarstiftelsen, katolsk orientering. Bredgade 99 A, 1280 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarfin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husestande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

katolsk orientering

Niels Stensens konversion, side 5
 Befrielsesteologi, side 6
 Orientering fra sognene, side 7-11
 20 år efter koncilet, side 12-13

December 1961: Pave Johannes XXIII underskriver dekretet om indkaldelsen til et økumenisk koncil. Foto KNA.

Alle kardinaler sammenkaldt til vigtig drøftelse:

Reform af kurien forestående

Teologer opfordrer synoden til at se 20 år frem, ikke 20 år tilbage

Rom (KIPA) - Pave Johannes Paul II har kaldt alle kardinaler til Rom fra 21. til 23. november, hvor de skal drøfte den forestående kuriereform.

Plenarmødet finder sted i weekenden før den ekstraordinære bispesynode om kirkens situation 20 år efter koncilet.

Den talsmand for Vatikanet, der gav pressen meddelelse om indkaldelsen af kardinalerne, ønskede ikke at sige noget om dagsordenen for plenarmødet.

Tredje hastemøde

Det er tredje gang, at Johannes Paul II kalder alle kardinalerne til Rom. De to tidligere plenarmøder fandt sted i 1979 og 1982, og også da drøftedes kuriereformen. Velinformerede kredse i Vatikanet mener, at omstrukturering

af kurien, kirkens forvaltningsorgan, vil blive bekendtgjort inden bispesynoden.

Koncilets tjener ikke dets herre

Mandlige og kvindelige teologer har i det internationale teologiske tidsskrift »Concilium« appelleret til deltagerne i den ekstraordinære verdensbispesynode den 25. november - 8. december 1985 om, at man ikke skal se 20 år tilbage men 20 år frem. Og det gælder også alle mænd og kvinder i de lokale kirker, ikke kun biskopperne. Synoden er ikke sat som herre og dommer over koncilet. Den er kun koncilets tjener og må lade sig vejlede af det.

Teologerne håber på, at de troende vil erkende synodens betydning og

være klare over, at de bør gribe chancen til at lade den blive en levende videreudvikling af koncilet. De håber, at den samme ånd må herske på synoden som på koncilet; den sam-

me opfindsomhed og fordomsfrihed, det samme mod og det samme håb. Biskopperne skal gribe ordet - ikke kun hvis de får lov til det, men fordi det er deres ret.

Igen et særnummer redigeret af unge

»katolsk orientering«, som udkommer onsdag den 13. november, bliver et særnummer redigeret af unge og med stof for unge.

Kjeld Lundorf, der er med i redigeringen af ungdomsnummeret, oplyser, at der blandt de mange indlæg i bladet vil være noget om katolsk højskole, hvordan man opdrager børn katolsk, arbejdet med familiemeser, kirkens omsorg for de

fraskilte, at være lærer på katolsk skole, at være elev på katolsk skole, hvad børn kunne tænke sig, der skulle være i en religionsbog, interview med den ny ungdomspræst, Jesper Fich, den ny ungdomskonsulent Winnie Mortensen, den afgående ungdomspræst, Frank Jobst, den afgående ungdomskonsulent, sr. Hildegard Doods m.v.

Red.

Handelsboycot - eller »Marshallplan« for Sydafrika?

Kapstaden (KIPA) - For nylig har den katolske ærkebiskop af Kapstaden Stephen Naido henvendt sig til offentligheden med et krav om »fuldstændig afskaffelse« af apartheid. Det kan ikke nytte blot at blive ved med at tale derom.

Den racepolitik, der drives af regeringen i Pretoria, er årsag til den uro, der nu i over et år har rådet i landet, og som indtil nu har krævet 600 døds ofre. Hvis regeringen virkelig ønsker fred, må den også skabe fred ved at afskaffe apartheidens uværdige system og garantere, at menneskerettighederne overholdes for alle.

»Løslad alle politiske fanger«

Ærkebiskoppen opfordrer desuden ministerpræsident Bothas regering til at ophæve undtagelsestilstanden og frigive alle politiske fanger. Det er desuden nødvendigt at nå til »national forståelse« med alle samfundsgrupper i Sydafrika for at udarbejde en ny forfatning, der yder alle dele af befolkningen retfærdighed. Også den forbudte bevægelse »African National Congress« (ANC) må drages med ind i dialogen. Ærkebiskoppen kritiserede også Bothas afvisning af at deltage i de planlagte samtaler mellem sydafrikanske forretningsfolk og ANC. »Netop nu bør alle sydafrikanere lytte til hinanden«, sagde han.

Intet pavebesøg foreløbig

I betragtning af den voksende politivold i landet bør der oprettes en uafhængig undersøgelseskommission, der også lytter til befolkningens klager. Ærkebiskop Naido ville ikke nævne navne i forbindelse med politiets voldsanvendelse, for han frygter for, at det vil føre til gengældelsesaktioner over for

præsterne og kirken i det hele taget. Han vidste dog udmærket, at politiet havde optrådt både »brutalt og uretfærdigt«.

Et pavebesøg i Sydafrika kan ikke forventes i den nærmeste fremtid, siger ærkebiskoppen. På nuværende tidspunkt kan et pavebesøg blive taget som udtryk for, at Johannes Paul II sympatiserer med »det grufulde system«.

Hellere en ny Marshallplan

»Det ville passe kirkerne bedre at gå ind for fadder-skaber, uddannelsesstøtte og øget opbakning af de reformvenlige sorte gejstlige og lægfolk for derved at bidrage positivt til en retfærdig og fredelig fremtid i Sydafrika« udtaler Iwan Agrusow, som er generalsekretær for Det

ANC's fængslede leder Nelson Mandela.

internationale Selskab for Menneskerettigheder i en skarp kritik af »boycot-begejstringen i visse kirkelige kredse«.

I stedet for handelsboycot efterlyser han en ny Marshallplan for Sydafrika i lighed med den oprindelige Marshallplan, som genopbyggede det ødelagte Europa efter 1945. Ifølge Agrusow burde man skaffe arbejdspladser for 100 mia. dollars og betinge denne hjælp af vidtgående humanitære reformer.

Indenfor protestantismen findes i dag omkring 70 kommuniteter eller kloster-dannelser. Billedet her er fra det økumeniske klosterfællesskab i Taizé.

Reformationens fordomme mod munkevæsenet overvundet

Hildesheim (KNA) - Først i de senere år er det lykkedes at overvinde århundreders gamle fordomme om reformationens forhold til munkevæsenet. Det påpegede den tyske protestantiske kirkehistoriker, professor dr. *Gerhard Ruhbach* for nylig ved et økumenisk møde i Hildesheim.

Det er især de protestantisk-katolske møder, der har fundet sted efter Det andet Vatikankoncil, som har skabt et nyt afslappet klima og har ført til en bedre indbyrdes forståelse.

Også inden for protestantismen findes der nu cirka 70 kommuniteter, som »livsvarige forpligtende fællesskaber« og en

dybere søgen efter åndelige livsformer, sagde *Ruhbach*. Han er selv åndelig rådgiver for klosteret *Amelungsborn*, et fællesskab, der bestræber sig for at genoplive den stedlige klostertradition.

Ruhbach gjorde det klart, at munkevæsenet i sin oprindelse har virket som en kirkelig fornyelsesbevægelse, og at også Reformationen opstod inden for denne tradition. *Luther* var munk i de tyve vigtigste år af sit liv, og det var som munk og ud fra sit liv som munk, at han gav de kraftigste impulser til Reformationen. Den senere protestantiske kritik af munkelivet stammer ikke fra *Luther*, men fra humanismen.

Gennem kontakter til katolske klostre har protestantisk fromhed fået ny inspiration, fortsatte *Ruhbach*. De tyske lutherske biskopper bekræftede i 1976, at kommuniteterne betragter sig selv som medlemmer af den lutherske kirke på Den hellige Skrifts grundlag. Samtidig anbefaler de, at disse fællesskaber accepteres som en evangelisk form for kristent liv. Han betegnede, at tabet af ordenslivet i et klostresamfund som et »forpligtende personligt svar på Guds kald«.

Biskop advarer mod »økumeniske vildskud«

Augsburg (KNA) - Formanden for Tysklands evangeliske Kirkes råd, (EKD), landsbiskop *Eduard Lohse* advarer mod en overdreven optimisme i forbindelse med kirkens økumeniske bestræbelser. »Det afgørende gennembrud er endnu ikke sket«, sagde *Lohse* for nylig i et interview med tidsskriftet »Weltbild«.

Heri advarer biskop *Lohse* de troende imod at praktisere deres private økumeniske bevægelse uden hensyn til den officielle kirkelinie. Menighedernes og de enkelte troendes økumeniske praksis

på lokalt plan må støttes af kirkeledelserne, for at der ikke af lutter spontaneitet opstår »økumeniske vildskud«.

Indholdsløs generel kristendom

Det ville være »skæbnesvangert«, mener *Lohse*, hvis katolicisme og protestantisme blev så udflydende, så der til sidst opstår en tredje konfession i form af en indholdsløs, forfladiget generel kristendom. På den anden side må man have forståelse for, at kristne på lokalt plan rykker nærmere sammen for at demonstrere

det fællesskab, de fornemmer.

De protestantiske kirker, der deltager i den økumeniske dialog, er ikke i stand til at anerkende pavens læremyndighed, betonede biskop *Lohse*.

Det er utvivlsomt det vanskeligste punkt i alle økumeniske overvejelser. Samtidig værdsætter *Lohse* pave *Johannes Paul II's* betydning for den økumeniske bevægelse. Paven opnår ved sin enorme udstrålingskraft uhyre meget som vidne for evangeliet i hele verden.

Dialog mellem jævnbyrdige

Jøder og jødedom i den katolske kirkes prædiken og katekese

Den israelskfødte professor i religionsvidenskab i Tel Aviv, *Pinchas Lapide* har ifølge KNA fremsat følgende kommentarer til det nylig udsendte romerske dokument om jødedom og katolicisme.

(KNA) - I 1965 har Det andet Vatikankoncil i dokumentet »Nostra Aetate« indledt en nyvurdering af jødisk-kristne relationer på grundlag af gensidig forståelse og agtelse.

De kristne må gøre sig klart, at de har deres rod i jødedommen, at der eksisterer et fundamentalt fællesskab mellem jøder og kristne.

Jesus var jøde. Han troede i mange henseender det samme som jøderne, om de så var hans venner, eller hans modstandere. Evangeliets billede af jødedommen er ikke objektivt, men tværtimod polemisk farvet i lyset af konflikten mellem den vorde kirke og Israel.

Jødernes skyld i Jesu død

Kristus har frivilligt påtaget sig sin død for hele menneskeheds skyld. De syndige kristne er

måske snarere skyld i Kristi død end de få jøder, der var til stede på Golgatha.

Dette bør måske føjes ind i langfredagsliturgien, hvor der læses adskillige uddrag af Det nye Testamente, som synes at stadfæste jødernes skyld i Kristi død på korset.

I sidste kapitel af »Jødedom og kristendom i historien« roses Israels eksistens som et heltemodigt vidnesbyrd om jødernes troskab mod den ene Gud og deres ældgamle længsel efter deres forfædres land.

Man kan næppe nægte staten Israel religiøs betydning, når man tror på Bibelens løfter om jødernes tilbagevenden til Zion.

Overrabbinatet i Jerusalem har efter 13 års israelsk uafhængighed kæmpet sig frem til en bøn, der begynder med følgende ord:

Fader vor i Himlen, velsign staten Israel, be-

gyndelsen til vor frelses blomstring.

Endvidere står der i det romerske dokument, at Israels, det udvalgte folks, fortsatte eksistens er en historisk kendsgerning og et tegn i Guds plan, som kræver tolkning. Herved har jødedommen af i dag fået en - omend vag - teologisk relevans, som bør fremme dialogen mellem kristne og jøder.

Men det er væsentligt, at denne viden også når ud til den brede befolkning, fra teologerne til de katolske sognes katekese og børnenes skolebøger.

Vilje til forsoning

Dokumentet kunne måske have udtrykt mange ting tydeligere; det kunne have draget endelige slutninger, men i det store og hele er det besjælet af viljen til forsoning, og må hilses velkommen som et skridt fremad i forholdet mellem kristne og jøder.

Paven accepterer kardinal Königs tilbagetræden

Wien (KIPA) - Pave *Johannes Paul II* har accepteret, at den 80-årige kardinal *Franz König* træder tilbage fra embedet som ærkebiskop af Wien.

Ved kardinalens tilbagetræden ophører hans rådgivende forsamlingspræste- og pastoralråd - at fungere.

Kardinal *König* kan imidlertid fortsætte sine funktioner i internationale kirkelige sammenslutninger - f.eks. som præsident for den internationale fredsbevægelse *Pax Christi*. Som grundlægger af og formand for den internationale organisation »Nova Spes« vil han fortsætte sit arbejde for samtalen mellem religion, videnskab, erhvervsliv og meddelelsesmidlerne.

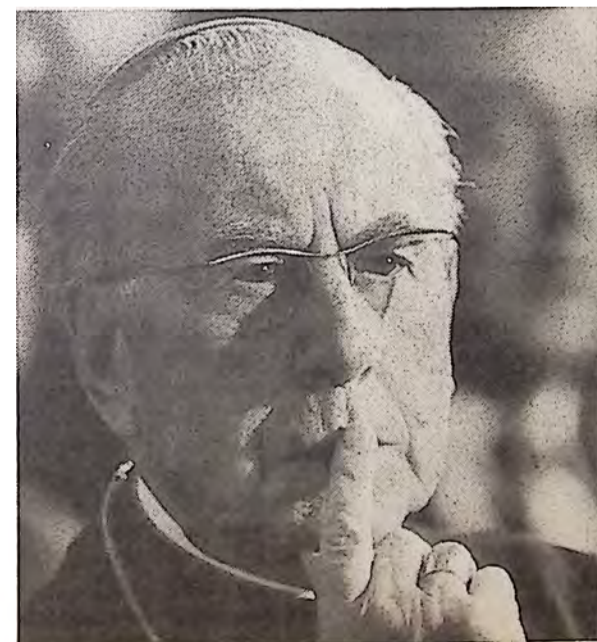
Franz König blev født 3. august 1905 i *Warth* som bondesøn. I 1933 blev han præsteviet. I 1956 udnævnte pave *Pius XII* ham til ærkebiskop af Wien, og i

1958 optog pave *Johannes XXIII* ham i kardinalskollegiet.

Som ærkebiskop af Wien gik han ind for og tog initiativ til en opsøgende sjælesorg. Han foretog

selv mange hundrede besøg i fabrikker og skoleklasser for at komme i personlig kontakt med arbejderne og de unge.

Kardinal *Königs* talrige Fortsættes på næste side

Ærkebiskoppen af Wien, kardinal *Franz König*, en af Det andet Vatikankoncils ledende personligheder.

Der er plads til både katolsk folkehøjskole og de nuværende katolske aktiviteter på Magleås

offentlige udtalelser om samfundspolitiske spørgsmål vakte stor opmærksomhed i den østrigske offentlighed. Han gennemførte konsekvent den adskillelse af kirke og partipolitik, som biskopperne efter Den anden Verdenskrig havde besluttet, og han gjorde meget for at overvinde den historisk betingede konfrontation mellem kirken og socialdemokratiet.

Åben for indre kirkelig kritik

På verdensplan trådte kardinal König for første gang frem i lyset på Det andet Vatikankoncil. Han havde været medlem af koncilets forberedelseskommission og var senere medlem af dets teologiske kommission, og som sådan hørte han til Det andet Vatikankoncils ledende personligheder – bistået af *Karl Rahner* som teologisk rådgiver.

I de efterfølgende årtier gik kardinal König altid varmt ind for at videreføre koncilets dynamik og virkeliggøre dets beslutninger og anvisninger i kirken. I 1965 betroede pave *Paul VI* ham ledelsen af det netop grundlagte

vatikanske sekretariat for de ikke-troende, en post, som han beholdt i 15 år.

Gang på gang viste König sig som forsvarer for indrekirkelig bevægelsesfrihed – og også for indrekirkelig kritik. Han var også den første biskop i hele verden, der i 1968 efter fremkomsten af rundskrivelsen »*Humanae Vitae*« gjorde opmærksom på den personlige samvittigheds rolle i spørgsmålet om fødselsregulering.

Kardinal König mente, at det var Wiens ærkebiskops specielle opgave at overvinde kirkens isolation inden for det kommunistiske magtområde ved at oprette broderlige kontakter mellem kirken i Øst og »nabokirkerne« i vest, og han var selv den første vestlige kardinal, som rejste til Østeuropa. Også økumeniske kontakter var et hjerteanliggende for Wiens ærkebiskop.

Af alle Europas katolske biskopper, var kardinal König, den, der engagerede sig mest i fredssagen.

Den østrigske bispekonference har enstemmigt valgt Salzburgs ærkebiskop *Karl Berg* som ny formand.

Finsk økumenisk gudstjeneste i Rom

Rom (KNA) - 9. januar 1986 fejres en bemærkelsesværdig økumenisk gudstjeneste i kirken Santa Maria sopra Minerva i Rom.

Den katolske biskop af Helsinki, *Paul Verschuren*, Finlands evangelisk-lutherske ærkebiskop *John Vikström* og Finlands ortodokse ærkebiskop *Paavaali* fejrer denne dag en økumenisk gudstjeneste til minde om Finlands apostel, biskop *Henrik*, der døde i 1150.

Man vil hermed puste

nyt liv i den tradition, der begyndte i 1943, og hvorefter der hvert år er fejret en gudstjeneste i et kapel i kirken Santa Maria sopra Minerva til ære for Finlands værnehelgen *Henrik*.

Denne tradition begyndte kort tid efter, at de diplomatiske forbindelser mellem Finland og Pavestolen blev underskrevet i 1942, først på privat initiativ, men siden hen ved den finske Vatikan-ambassadørs mellemkomst.

Hvor islamisk er Den islamiske Republik Iran?

Bagdad (KNA) – En konference blandt sunnitiske teologer under forsæde af Iraks religionsminister sheik *Abdallah Fadel* har taget afstand fra Irans betegnelse af sig selv som »islamisk republik«. »For Teherans diktatur og ekspansionistiske »verdensre-

volution« tjener islam kun som dække. De humanistiske grundprincipper i profeten Muhammeds religion er uforenelige med Khomeinis brutalitet mod sit eget folk og hans krigs- og terrorpolitik imod udlandet«, udtaler konferencen i Bagdad.

Ved at erstatte de ikke-katolske arrangementer på Magleås med en katolsk folkehøjskole, vil der fortsat være plads til de katolske aktiviteter, der i forvejen er på stedet. Det oplyser højskoleudvalget til »katolsk orientering«, og der peges yderligere på, at der tilmed kan blive plads til en hel del flere katolske arrangementer. Hermed forsvinder et af de stærke argumenter mod en katolsk folkehøjskole på Magleås.

Rapport til næste pastoralrådsmøde

På en udvidet weekend i september drøftede højskoleudvalget sammen med en snes udvalgte katolikker fra hele landet synspunkter omkring oprettelse af en katolsk folkehøjskole. Der var både lægfolk, søstre og præster blandt deltagerne.

Det samlede resultat fra weekendens møde bliver præsenteret for pastoralrådet i en rapport, der behandles på rådets næste møde den 16. og 17. november på Magleås.

Som start på en fortløbende orientering om højskolesagen, ønsker højskoleudvalget at gøre opmærksom på, at et af

argumenterne på sidste pastoralrådsmøde mod en katolsk højskole på Magleås nu er imødegået.

På sidste pastoralrådsmøde i Sostrup nærrede flere betænkeligheder ved, at de nuværende katolske aktiviteter ikke kunne afholdes i samme omfang, hvis højskolen skulle optage de 32 uger.

En af grupperne på weekendmødet fandt frem til, at der udover de katolske arrangementer i 1985 på i alt 68 døgn ville blive 73 ledige døgn til rådighed for andre (nye) katolske arrangementer, når højskolen havde lagt beslag på de 32 uger (140 døgn), som kræves for at opnå den fulde statsstøtte.

Året 1985 var blevet valgt som udgangspunkt, fordi det var det år, hvor Magleås havde haft de fleste katolske aktiviteter nogen sinde. Alle »Magleås-træf« (se annoncerne bagest i »katolsk orientering«) er typiske højskole-emner, og de figurerer ikke i de ovennævnte døgnantal. Højskolens 32 uger vil f.eks. kunne opdeles som et 20-ugers samlet højskoleophold og 12 ugers korte kurser af én til to ugers varighed. Det lange højskoleophold vil

normalt ligge om vinteren, mens de korte kurser fordeles over resten af året.

Højskoleudvalget oplyser endeligt, at der har været eller vil blive afholdt møder for og imod en katolsk folkehøjskole i følgende sogne: Skt. Ansgar, Skt. Maria, Sakrament (alle København), Birkerød, Silkeborg, Esbjerg, Kolding, Fredericia, Odense og Århus.

Højskoleudvalget, der

er udpeget af biskoppen og anbefalet af pastoralrådet, består af følgende medlemmer: *Olaf Bohn* (Århus), *Walter Dalland* (Hellerup), sr. *Regina König* (København), *Anne-marie Logermann* (København), *Ellen Møller* (København), *H. O. Poul Pedersen* (Silkeborg), *Andreas Smidt* (København) og *Birgit Wohlert* (Klampenborg).

kk

Mindegudstjeneste for krigsofre i begge verdenskrige

Mandag den 11. november vil den danske afdeling af »Le Souvenir Français« højtidelig holde våbenstands dagen i 1918 ved en gudstjeneste kl. 10 i Skt. Ansgars Kirke i Bredgade, København. I gudstjenesten deltager bl.a. den franske ambassadør i Danmark, repræsentanter for »Amicale Française« og forskellige soldaterorganisationer.

Efter gudstjenesten nedlægges kranse på mindesmærker for faldne franske soldater og andre krigsofre fra begge verdenskrige på Katolsk Ve-

stre Kirkegård og Assistens Kirkegård. Ved kransenedlæggelsen blæses »Last Post« og faner fra en faneborg sænkes.

»Le Souvenir Français« har afdelinger i 53 lande, hvor franske soldater, orlogsgaster og flyvevåbenpersonale og andre krigsofre ligger begravet. Bestyrelsen i Danmark består af generalmajor i hæren, *H. C. Engell* (formand), *Msgr. Kjeld Geertz-Hansen*, cand. mag. *Jacques Qvistgaard* og oberstløjtnant i flyvevåbnet *F. W. Bistrup*.

Gammel katolsk kirkegård fundet i Holbæk

Fundet af fire skeletter bekræfter eksperter fra Nationalmuseet og museet i Holbæk i teorien om, at de i Citroengården i Holbæk har fundet kirkegården til den nedlagte Skt. Nikolaj kirke i byen. Det oplyser Holbæk Amts Venstreblad i en artikel den 10. september.

På sporet af forsvunden kirke

Man formoder, at kirken blev revet ned sten for sten umiddelbart efter reformationen i 1536. I flere hundrede år har man kun kunnet gisne om, hvor i Holbæk den var placeret.

Else Asmussen fra Muse-

et for Holbæk og Omegn betegner fundet som et af de bedste fund, der nogensinde er gjort i Holbæk.

Da det blev klart at Citroengården skulle sælges udnyttede museumsfolkene retten til at foretage undersøgelser på stedet. Ved hjælp af en gravemaskine er der trukket lange søgegrøfter, og arkæologer fra både Nationalmuseet og fra det lokale museum er nu i gang med at finkæmme området.

Man mener nu, at kirkegården er fundet og håber på, at man snart finder ud af, hvor kirken har ligget. kk

I uge 45, dvs. i begyndelsen af november måned, udkommer på Ansgarstiftelsens Forlag

Katolsk Lommebog '86

Lommebogen indeholder Årskalender, Liturgisk Kalender og Katolsk Vejviser for bispedømmet København.

Prisen bliver kr. 46.-.

Lommebogen kan bestilles allerede nu på Ansgarstiftelsens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V., tlf. 01-24 12 10.

Klip! ----- Klip!

Bestillingsseddel Katolsk Lommebog '86:

Navn _____

Adr. _____

Postnr. og by _____

Kirken i denne verden

Et meget besværligt, nyere fremmedord er *sækularisering*. Oversættelsen *verdsliggørelse* fornemmes af den ene som dækkende, af den anden som negativt ladet, og derfor uheldig.

For tyve år siden drøftede konciliet indgående problemet med samfundets sækularisering og også dengang føltas det af flere koncilmænd som om noget, der tidligere var religiøst område, nu var gledet kirken af hænderne og at religiøse adfærdsmønstre nu var blevet erstattet med normer af ikke-kirkelig inspiration, dette betragtedes som et tab af værdier. Andre mente, det var et tegn på samfundets modenhed.

Det latinske ord *sæculum* betyder den skabte verden. Konciliet kom med den betydningsfulde indrømmelse, at denne verden har sine egne interesseområder, hvor andre normer gælder end i teologien. Videnskab og filosofi, økonomi, kunst og kultur adlyder deres egne lovmæssigheder. For så vidt de før i tiden rettede sig efter teologernes opfattelse af verden var de en del af kirkens helhedssyn. For så vidt de har frigjort sig fra kirkens opfattelse for at følge egne love, er de blevet sækulariseret.

Konciliet så denne udvikling som en uundgåelig, men positiv myndiggørelse af verden, skønt det ikke kan benægtes, at for flere koncilmænd havde ordet en negativ biklang og at de følte sig foruroliget over udviklingen.

I dag er uroen åbenlys. For samtidig med, at videnskab, teknik, filosofi, kunst og økonomi er gået deres egne veje, har de vist en tendens til at gøre deres normer til absolutte, evigt og altid gældende sandheder, sine steder vigtigere end menneskeliv. Økonomi, som dog kun kan være et eksperiment med produktion, arbejdsfordeling og udbytning, bliver til ideologi. Videnskab begynder at gøre sine erfaringer til dogmer. Filosofien mister horisont, når den mister mennesket af syne, o.s.v.

For 70 delegerede fra 23 af Europas i alt 25 biskopkonferencer, der mødtes i Rom i dagene 7. til 11. oktober, understregede den engelske kardinal *Basil Hume*, at ordet sækularisering ikke længere er anvendeligt når vi vil beskrive den religiøse praksis i vore kirker. De omvæltninger i samfundet, som har påvirket de troendes trossikkerhed og etiske holdninger meget, har nemlig ikke kun medført forfald og forvirring, men til gengæld åbnet manges øjne for en ny livsstil og nye udfordringer.

Kardinal Hume opfordrede de europæiske biskopper til uden moralsk overlegenhed at påtage sig deres opgave. Konciliet, sagde Hume, har hjulpet kirken ud af sin tidligere fordømmende og afvisende holdning over for verden. Konciliet har efterlyst åbenhed og opmærksomhed for tidens tegn. Blandt de tegn, der i dag taler deres tydelige sprog, nævnte han kirkens praktiske og effektive hjælp ved alle tænkelige katastrofer og dens indsats for retfærdighed og fred. Det er af fundamental betydning for en ny evangelisering af vort samfund, at kirken udnytter sine erfaringer fra tidligere århundreder, fra videnskabens fremskridt og de endnu uopdagede skatte i kirkefremmede kulturer. Evangeliet skal hjælpe kulturer til at blive civilisationer, hvor kærligheden vurderer mennesket højere end ting, etik højere end teknik, det man er højsere end det man har, barmhjertighed højere end stiv retfærdighed.

Vi evangeliserer mere gennem det, vi er end gennem det, vi siger, mente Hume. De tegn, som ledsager vore ord, er ofte nøglen til en virksomhedsfuld evangelisering. Den største hindring under dette arbejde er de kristnes fortsatte splittelse. En anden hindring er, at mange kristne i dag trænger til at udstråle mere tillid og glæde. »Som mennesker, der allerede før deres død er opstanden til et nyt liv«. Såvidt kardinal Hume.

De kommende måneder vil bringe os mere nyt fra den ekstraordinære bispesynode, som skal vurdere, hvor meget af konciliet der er omsat til praksis i kirken. Så kan vi spejle os i biskoppernes vurderinger og, hver for sig, bedømme om vi blot er blevet verdsliggjorte ved tab af værdier eller blevet myndige kristne i en verden, der ikke kan undvære evangeliets helhedssyn.

www

Sogne-aftener i Vejle

Så er der atter gang i de forskellige aktiviteter her i menigheden i Vejle. Dels er de velkendte Sct. Norberts-aftener på »plakaten« hver måned og dels, som noget nyt, er man begyndt med såkaldte »sogneaftener«.

August måned indledes med første Sct. Norberts-aften. Det var en rigtig »hjemmeaften«, hvor vi blev indlemmet i nogle af menighedsmedlemmernes sommerferieoplevelser. Første indslag var fra Lourdes – set med en deltagende læges øjne – en anden vinkel at opleve Lourdes fra. Billederne viste også andre »sider« af Lourdes, nemlig plejeforhold m.v.

Næste afsnit af aftenen var fra De Canariske Øer, hvor vor skoleleder havde

været på »alternativ turistferie«. Det var spændende at krydse øen og opleve dens egenart på en hel anden måde, end den turistbrochurene fortæller om. En særlig glæde var det at blive præsenteret for billedet af en smuk, moderne kirke, der blev brugt til kirkelige handlinger af forskellige konfessioner på skift – måske et spinkelt tegn på en gryende forbrødring?

September måned oprandt og dermed den første »sogneaften« hvor emnet var »tro«. Mødet fandt sted i skolestuen i præstegården og allerede inden mødets start var rammerne ved at være sprængt på grund af pladsmangel – dejligt! Pater Kerkhofs indledte med et oplæg, hvor vor tro blev sammen-

lignet med ballasten i et skib – et billede, som var let at fatte og let at samtale om, da vi senere på aftenen, efter messe med et kvarter til meditation og bøn, gik i små grupper. Ingen tvivl om det – emnet gav anledning til mange kommentarer og udveksling af synspunkter til den medbragte kaffe, og som et plus kom man uvilkårligt til at lære sin »nabo« bedre at kende. Disse »sogneaftener« synes også at være en god måde at inddrage nye medlemmer i menighedsfællesskabet.

Det med det sociale samvær og »komme hinanden ved« er vel et problem, som er kendt i de fleste sogne. Her i Vejle blev den første »sogneaften« en succes, hvilket måske også kunne måles

på den måde, at folk havde svært ved at få sagt god nat og komme hjem – man kunne sagtens have fortsat længere end til kl. 21.30, som var det planlagte sluttidspunkt.

Også bønstimerne er startet. De giver måske ikke anledning til så stort et socialt samvær, men måske snarere til stille samvær med vor Herre og Mester, som jo ikke er det mindst væsentlige i vor tilværelse som kristne.

Skal jeg være helt ærlig, og det skal jeg jo, så glæder jeg mig allerede nu til næste Sct. Norberts-aften og til næste »sogneaften« – og sidst, men ikke mindst, er det lige som om, det er lettere – på baggrund af disse aftener – at fornemme fællesskabet i menigheden, når vi ellers samles til bønstimer og messer.

Knud Rohde

Kristeligt Folkeparti skuffer mange mennesker

Et svar til folketingsmedlem Jens Steffensen

I »katolsk orientering« nr. 14 af 11. sept. har Kristeligt Folkepartis gruppeformand i Folketinget, *Jens Steffensen*, taget til genmæle imod min kritik af partiets rolle i debatten om den genetiske etik i Folketinget 10. april 1985. Jens Steffensen gør sig megen umage for at forsvare partiet og vise, hvor korrekt dets holdning er. Men desværre må jeg sige, at jeg efter dette føler det modsatte, og finder Kristeligt Folkepartis optræden i dette afgørende spørgsmål mere uforståelig og utilfredsstillende end nogensinde.

Da jeg selv var med fra starten, ved jeg, at partiet fra begyndelsen var et ægte og klart formuleret protestparti, der opstod, fordi ingen af de gamle politiske partier gik ind for menneskelivets ukrænkelighed fra undfangelsens øjeblik af. Dengang var der sandelig ingen, der, som Jens Steffensen nu, mente, at det var partiets hovedanliggende at betone sin dybe underdanighed over for den demokratiske beslutningsproces som det højeste af alt.

Det var jo netop i kraft af denne beslutningsproces, at den provokerede abort var blevet legaliseret. Det var demokratiske

politikere, der erklærede alle fostre under 12 uger for fredløse. Demokrati forudsætter ikke blot flertalsstyrer, men også – og især – respekt for menneskerettighederne. Svigtes disse – også af et flertal – så svigtes i virkeligheden demokratiet, der i så fald ophører med at være en retsstat.

Nu vil Jens Steffensen hertil svare, at det mener han også, og at han netop arbejder for, at retsbeskyttelse for de svageste medlemmer af vort samfund, de ufødte, genindføres. Min virkelige kritik går ud på, at det ikke er nok at have noget rigtigt stående i sit partiprogram eller at sige noget rigtigt i ordførertaler. Det, der tæller, er, hvad der faktisk udrettes for at forbedre forholdene.

Hvornår har man set Kristeligt Folkeparti benytte sin repræsentation til at opnå virkelige indrømmelser af den borgerlige regering i kampen for genindførelsen af respekten for menneskelivet? Selv familiepolitikken føres i dag mere af de radikale og socialdemokraterne end af Kristeligt Folkeparti. Det skuffer mange af os dybt.

Debatten den 10. april

burde have været en stjernestund for partiet. I stedet fik vi denne logrende trosbekendelse til det demokratiske system, netop på det område, hvor det har svigtet menneskerettighederne mest i dette land. Det var mildt sagt usmageligt. I stedet for en grundig stillingtagen til alle emnerne i »Fremskridtets pris« kom der nogle udpluk, hvoraf afvisningen af selektiv abort på grundlag af fosterprøver var det eneste vigtige, og det var – som sagt – identisk med, hvad også VS sagde.

Afvisningen af forsøg med fostre var en pinlig misforståelse, eftersom det ikke drejer sig om at forbyde forskning eller forsøg, for uden sådanne vil man heller ikke kunne gavne fostrene i fremtiden. Det etiske princip kan her kun være, at der – ganske som det er tilfældet for voksne mennesker – kun må forsøges og eksperimenteres således, at det ikke skader det ufødte fosters liv og velfærd.

Men nu kan man jo håbe, at Kristeligt Folkeparti inden debatten om lovforslaget til efteråret vil have arbejdet så meget mere med disse skæbnesvangre problemer, at det kan yde en væsentlig bedre indsats for den sag, det eksisterer for, end hidtil.

Jørgen Nybo Rasmussen

En linie faldt ud i biskoppens artikel om Niels Stensen

I biskop *Martensen's* artikel nr. 2 om *Niels Stensen's* konversion »Tvingende grunde« var der desværre en meningsforstyrende fejl i afsnittet, der beskriver Stensen's samtaler med fru Arnolfini. En linje var faldet ud.

Niels Stensen skriver: »Jeg svarede hende, at jeg ganske vist hos katolikker havde iagttaget mangt og meget, som ikke var mig

imod, og at jeg på den anden side hos lutheranerne, havde iagttaget meget, som jeg ikke kunne billige, men at jeg indtil nu ikke havde iagttaget noget som helst, der kunne tvinge mig til at forlade den religion, til hvilken jeg var bundet ved fødsel og fædreland«.

Redaktionen beklager fejlen, som hermed skulle være rettet. Red.

Niels Stensens økumeniske betydning

Af biskop Hans L. Martensen

Økumenisk eller øj?

Man kan let påpege træk hos Niels Stensen, som uden videre er økumenisk værdifulde. Han søger altid at give sine modstandere en korrekt behandling og at forstå deres argumenter, før han selv kommer med modargumenter. Han lader sig aldrig rive med af vrede og hidsighed, og han forbliver altid taktfuld i sit sprogbrug og kærlig i sin indstilling, når han har kontroverser med andre.

Ligeledes er det klart, at hans kompromisløse søgen efter sandheden er en grundlæggende egenskab også i økumenisk sammenhæng.

Når dette er sagt, kan man alligevel spørge, om Niels Stensen ud fra vore nutidige forudsætninger kan opfattes som en økumenisk indstillet kristen, eller om han stod i en tradition, der var præget af kristnes indbyrdes kamp og egentlig var fremmed for den økumeniske tanke.

Det kan ikke nægtes, at der i nyere tid og i særdeleshed efter Det andet Vatikankoncil er sket en udvikling i den katolske kirkes ekklesiologi (lære om kirken). Dette har også bragt ændringer i forhold til andre kristne kirkesamfund.

Det er karakteristisk for udviklingen omkring 2. Vatikankoncil, at denne ikke svækker, men styrker den katolske bevidsthed om kirkens frelsesbetydning som enhedens sakramente, der giver mennesker fællesskab med Gud og fællesskab med hinanden. Alligevel konstaterer vi tillige en tiltagende åbning af katolsk kirkelig teologi i forhold til de øvrige kirkesamfund. Dette giver sig bl.a. udtryk i følgende.

Ekskommunikation eller ufuldkomment fællesskab?

Indtil 2. Vatikankoncil betragtede man fra katolsk side alle protestanter som »heretikere«, der var ekskommunicerede og således udelukkede fra kirken. I Økumenidekretet blev denne opfattelse revidet:

»Man bør ikke betragte adskillelsen som personlig skyld hos dem, der i dag bliver født og oplært i troen på Kristus inden for sådanne kirkesamfund (uden for den romersk-katolske kirke). De er tværtimod genstand for den katolske kirkes broderlige agtelse og kærlighed. De, som tror på Kristus og har modtaget en gyldig dåb, opnår nemlig derved et vist fællesskab med den katolske kirke, omend dette ikke er fuldkomment«.

Den ny indstilling finder senerehen udtryk i det nye ritual for ikke-katolske kristnes optagelse i kirkens fulde fællesskab og i den nye kirkeret. Ikke-katolske kristne regnes ikke længere uden videre for ekskommunicerede i kirkerettens forstand, og ritualet for optagelse i kirkens fulde fællesskab indeholder (normalt) ikke længere nogen absolution fra ekskommunikation. Ekskommunikation forudsætter nemlig, at nogen ved egen skyld har taget afstand fra den sande kirke. Men det er netop denne forestilling, koncilet brød med.

Stensen var i denne henseende et barn af sin tid og kunne ikke være andet. Han oplevede sin konversion som et brud med en vranglære, og som overvindelse af en personlig skyld. For ham var det en særdeles vigtig del af optagelsesceremonien i den katolske kirke, at han blev løst fra ekskommunikationen.

Det ny, der er brudt frem i vor tid, og som Stensen ifølge sagens natur ikke kunne se helt på samme måde som vi i dag, er dette: vi betragter ikke længere den ikke-katolske kristne som en, der slet og ret er udelukket fra kirken og genstand for kirkens ekskommunikation, men som et menneske, der i kraft af dåben og kristentroen står i et virkeligt, om end ikke fuldkomment fællesskab med den katolske kirke.

»Uden for kirken ingen frelse«

I middelalderen var det en

udbredt opfattelse, at det var nødvendigt at tilhøre den synlige katolske kirke for at blive frelst. Også efter Tridentinerkoncil og i nyere tid mente mange, at det i hvert fald kun var i undtagelsestilfælde, at et menneske kunne frelses uden for den katolske kirkes synlige rammer. Det andet Vatikankoncil giver udtryk for den opfattelse, at Guds retfærdiggørende og frelsende nåde i kraft af dåben er til stede hos ikke-katolske kristne, og at de på den måde er »indlemmede i Kristus og med rette bærer det ærefulde navn »kristen«.

(Økumenidekretet nr. 3). På dette punkt tænker Stensen allerede moderne, for det fremgår af mange steder i hans breve, at han levede i håbet om, at ikke-katolske kristne blev frelst.

Imidlertid går Det andet Vatikankoncil endnu et skridt videre end til tanken om, at ikke-katolske kristne individuelt kan frelses. Det tilskrives endog de ikke-katolske kirkelige samfund en fællesskabsbetonet betydning i frelsens sammenhæng: »Til trods for de mangler, som vi mener de lider af, savner disse adskilte kirker eller kirkesamfund på ingen måde vægt eller betydning i frelsens mysterium. Kristi Ånd har nemlig ikke vægret sig ved at bruge dem som midler til frelse – midler, der henter deres kraft fra den nådens og sandhedens fylde, som er blevet betroet den katolske kirke«. (Økumenidekretet nr. 3).

Konversion og økumene

Efter at Stensen var blevet katolik, så han det som sit livs klare og største opgave at bringe ikke-katolikker til konversion. Han forsøgte ingen anstrengelse, ingen bøn, ingen tidsrøvende samtaler og rejser, når det gjaldt om at vinde konvertitter for den katolske kirke.

Hvorledes står dette i forhold til Det andet Vatikankoncil?

»Det ligger i sagens natur, at det arbejde, som består i at tage imod og forberede de enkelte, som

ønsker at slutte sig til den katolske kirkes fulde fællesskab (konversionsarbejde), er forskelligt fra den økumeniske virksomhed«. (Økumenidekretet nr. 4). Betyder dette ikke, at der findes en anden opgave over for ikke-katolikker end at føre dem til konversion? Ja, betyder det ligefrem, at det i dag er blevet overflødig at arbejde for konvertitter?

Sikkert og vist er dette spørgsmål ømfindligt og økumenisk belastet. Dog bør man ikke glemme den sætning, der følger efter det forud citerede. Efter at have beskrevet forskellen mellem konversionsarbejde og økumenisk indsats fortsætter koncilsteksten nemlig: »Der findes imidlertid ingen modsætning mellem disse to opgaver, for begge indgår i Guds underfulde forsyn«. (Økumenidekretet nr. 4).

Koncilsteksten siger altså ingenting, at konversioner er blevet overflødige. Tværtimod regner den med, at konversioner også fremover vil være nødvendige, for også de er en del af Guds hemmelige forsyn og beslutning. Hvorledes Guds hemmelige dobbelte rådsslutning forenes – så nogle føres til konversion og konversionsarbejde, andre derimod til at forblive i deres kirkelige sammenhæng for dér at virke for enhed – må vi tavse overlade netop til Guds egen hemmelige rådsslutning!

På ét punkt er Niels Stensen og hans indsigt af højeste betydning også for den økumeniske situation i dag. Når han så klart har forstået, at spørgsmålet om kirken ikke blot er et relativt menneskeligt spørgsmål, men et spørgsmål om Gud selv; og når han så klart har forstået, at menneskets frelse ikke blot er knyttet til det rent individuelle trosforhold mellem Gud og menneske, men nødvendigvis også til det fællesskab, som kirken er – så er dette ikke i modstrid med økumenisk tankegang. Det er tværtimod forudsætningen for, at nogen som helst økumenisk bestræbelse bliver meningsfuld. Hvis spørgs-

målet om kirken kun er et relativt og menneskeligt spørgsmål, bliver økumenien i virkeligheden mere eller mindre overflødig – den bliver i hvert fald til et perifert og kun relativt menneskeligt spørgsmål. Først når vi forstår kirken som det sted, hvor Gud selv handler, og hvor Guds egne løfter om synlig enhed opfyldes – først da får den økumeniske bestræbelse hele sin egentlige nødvendighed og vægt.

Et af de vigtigste spørgsmål, som økumenisk må behandles videre i den kommende tid, er derfor, hvad vi forstår ved kirken, og hvad vi forstår ved Vatikankoncilets udtalelse om kirken, at den er »det universelle frelses-sakramente«:

»Man må vogte sig for at betragte det hierarkisk opbyggede samfund og Kristi mystiske legeme, det synlige fællesskab og det åndelige, den jordiske kirke og den himmelske, som to forskellige virkeligheder. De udgør tværtimod én eneste realitet, som sammensættes af et både menneskeligt og gudommeligt element. Det er denne Kristi ene kirke, som vi i trosbekendelsen kalder én, hellig, katolsk og apostolisk, og som vor Frelser efter sin opstandelse overlod til Peter som hyrde, og som han betroede til de øvrige apostle, for at de skulle udbrede og styre den, og som han bygger op for al fremtid som sandhedens søjle og grundvold«. (Konstitutionen om kirken nr. 8).

Den relative enhed, som allerede nu i kraft af dåben findes mellem de forskellige kristne kirker og den katolske kirke, er

på ingen måde tilstrækkelig. Derfor siger også Økumenidekretet: på trods af det ufuldkomne fællesskab, som de ikke-katolske kirker allerede nu har med den katolske kirke »besidder de dog ikke den enhed, som Jesus Kristus har villet give alle dem, han genføder og levendegør. Hans vilje er ét legeme og dets nye liv. Den enhed bekender de hellige skrifter og kirkens ærværdige tradition. For den hele fylde af frelsesmidler kan kun nås ved Kristi katolske kirke, som er det universelle middel til frelse. Vi tror nemlig, at det er til apostelkollegiet alene, hvor Peter har betroet den nye pagts samtlige skatte, for at der skulle dannes ét eneste Kristi legeme på jorden, hvori alle, som på en eller anden måde er knyttet til Guds folk, fuldt og helt bør indlemmes«. (Økumenidekretet nr. 3).

Disse tanker fra Det andet Vatikankoncil er en anstødssten for dem, der står uden for den katolske kirke. Det ville imidlertid ikke være rigtigt, hvis vi som katolikker gik uden om alt, hvad der kan vække anstød. Spørgsmålet om det absolutte og gudgivne ved kirken er et af de mest betydningsfulde emner, der også fremover må behandles i økumenisk sammenhæng. Netop for den økumeniske fremtids skyld er det øjeblikkets krav, at vi tænker lige så radikalt om kirkens frelsesdimension, som Niels Stensen dengang gjorde.

Af Kaare Osorio

Artiklens første del blev bragt i nummer 16 den 9. oktober

Evangelisk fattigdom er solidaritet

Materiel fattigdom må ikke idealiseres. Den er et onde, en forbrydelse mod Gud og mennesker. Og befrielsesteologerne drager så konsekvenserne heraf: fattigdommen skal bekæmpes. Det kristne bidrag til kampen mod fattigdom finder sit forbillede i Jesus selv, der udtømte sig, som Skriften siger, og af kærlighed til os mennesker accepterede at leve under syndens vilkår. Kristen fattigdom - eller som man også kalder det: evangelisk fattigdom - er væsentligt frivillig valgt fattigdom. Man må ikke gøre materiel fattigdom til en dyd, men af kærlighed til menneskene bør man gøre sig solidarisk med de fattige, ligesom Jesus gjorde sig solidarisk med os. Vi skal derfor lære at dele med andre - og ikke blot af vort overskud, men også vore nødvendige livsgoder.

Evangelisk fattigdom har kun mening som solidaritet med de fattige. Hermed accepteres fattigdommen som det, den er, nemlig et onde, men kun for såvidt som man protesterer imod den. Evangelisk fattigdom er solidaritet med de fattige og samtidig en protest mod fattigdommen. Som Paul Ricoeur siger, er man kun virkelig solidarisk med de fattige, hvis man sammen med dem kæmper for at komme ud af fattigdommen.

Den fattige kirke

Hermed har befrielsesteologerne dog ikke udtømt deres budskab om kristendom og fattigdom. Fattigdom angår det kristne liv - og dermed kirkens væsen - på en måde, der langt overgår hvad europæiske middelstandskristne har for vane at forestille sig. En fransk dominikaner ved navn Benoit Dumas skrev under et årelangt ophold i Uruguay en bog, der skulle få enorm indflydelse på latinamerikanske

befrielsesteologer. Bogen hed »De to fremmedgjorte sider af den ene kirke«, og hans hovedtese er, at de fattige hører med til selve forståelsen af kirkens mysterium. Hvis kirkens identitet er at finde i Jesus Kristus, dvs. hvis kirken er, hvor Jesus Kristus er, så må vi lægge os på sinde, at Jesus dels sagde, at han ville være nærværende i ord og sakramenter, dels at han ville være nærværende i fattige og undertrykte.

Men kirken i dag forstår ikke sig selv som fattig. Den anerkender måske de fattige som en del af den verden, der skal evangeliseres, men den identificerer sig ikke med de fattige - lige så lidt som de fattige identificerer sig med kirken. De fattige er kun genstand for kirkens omsorg, ikke en strukturerende del af selve kirkens mysterium. Anderledes sagt, de fattige og kirken er to modsætninger:

På den ene side har vi de fattige, på den anden side har vi kirken.

Det kirkelige fællesskab er derfor overvejende de riges og privilegeredes kirke, der ganske vist af og til rækker en hjælpende hånd til de fattige ud af kristen næstekærlighed. De fattige er derimod holdt på afstand i kirken, de er fremmedgjorte fra kirken og kirken er fremmedgjort fra dem. Deraf bogens titel. Ifølge Dumas er der tale om tabt identitet. En kirke, der ikke som kirke er fattig bringer sin karakter af kirke i alvorlig fare. Kampen for den ene kirke er en kamp for at bringe sammen, hvad mennesket har adskilt.

Klassekamp indenfor selve kirken

Latinamerikanske befrielsesteologer er overbeviste om, at kirken som institution alt for ofte tjener de besiddende klassers interesser - også når kirkelige ledere hævder, at de er politisk neutrale. For der findes ingen politisk neu-

tralitet. Neutralitet er altid en stillingtagen for status quo - hvad enten man er sig det bevidst eller ej.

Befrielsesteologerne viger derfor ikke tilbage for at tale om en klassekamp inden for selve kirken. Det kan blive nødvendigt at »bekæmpe« kirken, altså den del af kirken, der har identificeret sig bevidst eller ubevidst med et undertrykkende system.

I kampen for menneskelig befrielse bliver vi med andre ord opmærksom på fremmedgørende og undertrykkende elementer inden for den kirkelige institution, både i dens organisation, liturgi, måde at belære på, samt dens karitative virksomhed. Kristne der har engageret sig i den historiske befrielsesproces, bliver derfor uundgåeligt involveret i en kamp for at forandre selve kirken, for at rekonstruere den på en sådan måde, at alle former for organisation, der virker undertrykkende, forsvinder.

Det skaber naturligvis store problemer for selve kirkens enhed. Evangeliet kræver jo, at man har kærlighed til alle - inklusive sine fjender, altså sine undertrykkere, mens kam-

pen for befrielse uforbeholdent kræver, at man tager parti for den ene part mod den anden. Hertil svarer befrielsesteologerne, at kærlighed til alle sandelig ikke indebærer, at man nødvendigvis skal undgå enhver konfrontation.

Profeterne i den gamle pagt og Jesu eget liv står som illustration hertil. Kærlighed betyder ikke, at man giver afkald på at sige fra eller bebude. Snarere tværtimod. Kærlighed til undertrykkere fører ikke til resignation, men til håb, nemlig håb om at undsigelsen vil føre til omvendelse. Det kræver mod at øve kritik - for det koster en hel del. Det kostede som bekendt Jesus livet.

Kirken er i permanent krise

Det er kirkens væsen at være i permanent krise. Kirken er ingen konfliktfri størrelse, sådan som mange kristne forestiller sig. Den er tværtimod en slagmark, hvor kampen for Guds rige finder sted. Kampen står ikke kun mellem kirke og verden, men også inden for selve kirken. Det er helt præcist det, Augustin ville sige

med sine berømte ord: Mange, som er udenfor, er i virkeligheden indenfor, og mange, som er indenfor, er i virkeligheden udenfor. Kampen for kirkens enhed er samtidigt og uadskilleligt kampen for adskillelse.

Kirkelig enhed vokser ud af konflikt - den opnås ikke ved ensretning oppefra med det formål at undgå konflikter. Kirkens bekendelse, forkyndelse og gudstjeneste foregår jo ikke i en klasseløs himmel. Kirken bliver tværtimod først en kristen kirke, hvis den engagerer sig her og nu, hvis der vælges for og imod Jesus Kristus her og nu. Det er jo ikke udelukket, at selv kirkens mennesker kan vælge imod Kristus. Netop derfor er kirken i permanent krise.

Kirkens enhed, som den forstås af mange kristne (inklusive mange kirkelige ledere), er ofte myten om kirkelig enhed. Den er alt for abstrakt. Kirkelig enhed kan ikke opnås ved ensretning eller undertrykkelse, og den kan ikke udtænkes i teologiske laboratorier eller fromme drivhuse. Den opstår her og nu ud fra et konkret engagement for små og undertrykte mennesker.

Man tjener kun enheden ved at tage parti, ved uforbeholdt at stille sig på Jesu side og tage parti for lighed og broderskab. Enhed er dybest set en Guds gave, men det er sandelig en gave, der skænkes os mennesker som en opgave.

Ifølge befrielsesteologerne skal vi kæmpe aktivt mod alle de forhold og ting, der forhindrer sand enhed, sandt broderskab, sand solidaritet og sand lighed. Som kristne er vi forpligtede til at kæmpe imod enhver form for undertrykkende ulighed. I en radikalt splittet verden er det kirkens mission og opgave at kæmpe mod de dybereliggende årsager, der skaber splittelser mellem mennesker - især menneskets trang til at udnytte og undertrykke andre mennesker. Befrielsesteologerne har taget klart parti. De håber at mange kristne som ikke lever i den tredje verden, også vil følge deres eksempel og blive sig deres kristne ansvar bevidst.

Ovenstående artikel er udarbejdet bl.a. på grundlag af følgende værker:

Jose Miguez Bonino, *Doing Theology in a Revolutionary Situation*, Fortress Press, Philadelphia 1975.

Gustavo Gutierrez, *A Theology of Liberation*, Orbis Books, Maryknoll, New York 1973.

Gregory Baum, »The Christian Left at Detroit, 1975« *The Social Imperative*, Paulist Press, New York, Ramsey, Toronto 1979.

Matthew Lamb, *Solidarity with Victims: Toward a Theology of Social Transformation*, Crossroad, New York 1982.

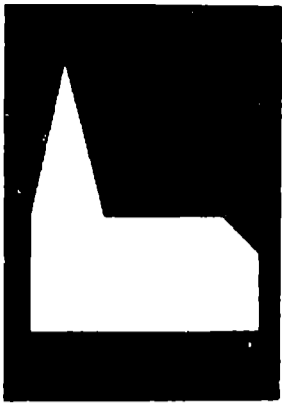
Julio de Santa Ana, »Fattigdom i Biblen og urkirken«, i *Godt nyt til fattige*, Kirkernes u-landsoplysning, Det økumeniske Fællesråd og Folkekirkens Nødhjælp, København 1981.

Ignacio Ellacuria, *Freedom Made Flesh. The Mission of Christ and his Church*, Orbis Books, Maryknoll, New York 1976.

Man må ikke gøre materiel fattigdom til en dyd, men af kærlighed til menneskene, bør man gøre sig solidarisk med de fattige, ligesom Jesus gjorde sig solidarisk med os.

Orientering fra sognene

NOVEMBER

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de ulige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 19, der udkommer 27.11. 1985 er mandag den 11.11. 1985 (for 1.-15. december 1985). Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion, Vesterbrogade 2B, 3., 1620 Kbh. V.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræst Czeslaw Kozon tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-10), undtagen mandag.

Messestider:

Søndag: Kl. 8 reciteret messe. Kl. 10 højmesse. 1. søndag i måneden latinsk højmesse, 3. søndag som regel familiemesse.

Hverdage: Mandag-torsdag kl. 8 i kirken. Fredag kl. 17 hos søstrene (1. fredag i kirken). Lørdag kl. 11.30 i kirken. Onsdag som regel messe hos søstrene kl. 17.

Fredag d. 1. Jesu Hjerter-fredag. Kl. 16 udstilling af Sakramentet til tilbedelse. Kl. 16.45 andagt og derefter messe. NB: Ingen messe hos søstrene.

Lørdag d. 2. Kl. 11.15 Rosenkrans.

Søndag d. 3. Alle Helgen. Kl. 10 latinsk højmesse. Kl. 16 andagt på Ordrup Kirkegårds katolske afdeling.

Mandag d. 4. Alle Sjæle.

Kl. 17 messe for menighedens afdøde. N.B. Ingen messe kl. 8.

Søndag d. 17. Kl. 10 familiemesse.

Torsdag d. 21. Kl. 15 rosenkransmøde hos Connie Probst. Alle er velkomne efter tilmelding.

Søndag d. 24. Krist Konges fest. Kl. 10 dansk højmesse.

Lørdag d. 30. Sct. Andreas' fest. Festen for kirkens og sognets værnehelgen. Højmesse kl. 11.30. Denne messe anbefales særligt.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S. Præster: J. Kruk, A. Jestl. Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: tirsd. og fred. (A. Jestl) 11-12, onsd. og torsd. 18-19 (J. Kruk).

Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messetider:

Alle lørdage engelsk messe 17.

Søndage Kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. søndag i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe, Sct. Annæ Hjem: Kl. 10.30 Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.

Torsdage: Kl. 19 Gudsmoders aftenmesse med novenebøn.

Fredag d. 1. kl. 19.00 Jesu Hjertemesse.

Søndag d. 3. Alle Helgen. Kl. 11.30 familiemesse.

Mandag d. 4. Alle Sjæle. Kl. 19.00 højtidelig koncelebreret requiem-messe for årets afdøde.

Tirsdag d. 5. kl. 9.45: Skolemesse i huskapellet.

Onsdag d. 6. kl. 16-17: Religionsundervis-

ning for børn der ikke går på katolsk skole.

Torsdag d. 7. kl. 15-16.30: Tilbedelse i kapellet hos Sct. Elisabethsøstrene. Kl. 16-17 undervisning for firmanderne i undervisningslokalet. Kl. 19.00: Gudsmoders aftenmesse med novenebøn.

Fredag d. 8. kl. 9.45: Skolemesse i kirken.

Lørdag d. 9. - søndag d. 10. Bazar-loppe-marked. Vi holder åbent lørdag kl. 10-17 - søndag kl. 11-15.

Onsdag d. 13. kl. 14.00: Messe i huskapellet og derefter Ældres Klub. Kl. 16-17 religionsundervisning.

Torsdag d. 14. kl. 16-17: Firmandundervisning i præstegården for de unge, som ikke går på en katolsk skole. Kl. 19: Gudsmoderaftenmesse med novenebøn. Kl. 20: Foredrag + diskussion for alle voksne i sognet. Emnet er: Pagtsbegrebet i Det gamle Testamente - og i kirken, i dag. (Hanne Toldberg). Vi får også en god kop kaffe. Alle er hjertelig velkomne!!!

Mandag d. 18. kl. 19.00: Menighedsrådsmøde.

Tirsdag d. 19. kl. 9.45: Skolemesse i huskapellet.

Onsdag d. 20. kl. 15-17.00: Bikuben; kl. 16-17 religionsundervisning.

Torsdag d. 21. kl. 16-17: Undervisning for firmanderne i præstegården. Kl. 19.00 Gudsmoders aftenmesse med novenebøn.

Fredag d. 22. kl. 9.45: Skolemesse i kirken.

Søndag d. 24.: Jesus Kristus, Universets Konge. Kl. 10 latinsk højmesse. Kommunion under begge skikkelser.

Onsdag d. 27. kl. 14.00: Messe i huskapellet som optakt til sammenkomst for Ældres Klub. Kl. 16-17 religionsundervisning.

Torsdag d. 28. kl. 16-17: Undervisning for firmanderne. Kl. 19.00: Gudsmoders aftenmesse med novenebøn.

Lørdag d. 30.: Menighedens store adventsfest. Vi begynder kl. 19.00 med kort andagt i kirken.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K. Tlf. (01) 13 37 62.

Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Søndag kl. 8: Reciteret messe. Kl. 10: Højmesse.

Hverdage: Alle dage kl. 8, tirsdag og torsdag tillige kl. 16.30.

Lørdage: Kl. 17 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Fredag d. 1.: kl. 16.30 Jesu Hjerter messe.

Lørdag d. 2.: kl. 16.00 Messe på polsk.

Søndag d. 3.: kl. 10.00 Latinsk messe.

Alle Helgens Dag: kl. 16.00 Andagt på katolsk Vestre kirkegård.

Mandag d. 4.: kl. 19.00 Messe for menighedens afdøde, Alle Sjæles Dag.

Onsdag d. 6.: kl. 10.00 Messe for de ældre.

Søndag d. 10.: kl. 10.00 Familiemesse, kirkekaffe.

Mandag d. 11.: kl. 10.00 Messe på fransk for de faldne fra verdenskrigene, våbenstilstandsagen 1918.

Søndag d. 17.: kl. 10.00 Latinsk højmesse.

Onsdag d. 20.: kl. 10.00 Messe for de ældre.

Søndag d. 24.: kl. 10.00 Dansk højmesse. Festen for Jesus Kristus, universets konge.

Lørdag d. 30.: kl. 16.00 Messe på polsk.

Søndag d. 1. dec.: afholdes det årlige julemarked på Niels Stensens Gymnasium. Katolske Menighedsplejer gennemfører dette marked til fordel for socialt arbejde i kirken. Fra menighedens side vil vi gerne opfordre til at man hjælper med, både ved forberedelsen og på selve dagen, især da der også i vor menighed er en del, der nyder godt af Katolske Menighedsplejers indsats.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj. Tlf. (01) 28 17 00.

Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården i forbindelse med messerne samt tirsdag kl. 10.30-11.30. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66. Den hellige eukaristi fejres: Søndag kl. 10.30. Tirsdag kl. 10, derefter kaffe. Onsdag og fredag kl. 19.

Fredag d. 1. Tilbedelse kl. 18.30

Søndag d. 3. Alle Helgen. Rytmask messe kl. 10.30 og kirkekaffe.

Mandag d. 4. Alle Sjælemesse kl. 19.00 (derefter fælles menighedsrådsmøde).

Fredag d. 8. Efter messen kl. 19 holdes bankospil til fordel for pater Tantholdt-Hansens arbejde i Peru.

Søndag d. 17. Gregoriansk messe kl. 10.30. I Herlev familieundervisning efter 9.30 messen.

Søndag d. 24. Krist Konges fest. Højmesse kl. 10.30.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V. Tlf. (01) 24 65 80 sognepræsten og kontor.

Øvrige præster (01) 21 85 88.

Messestider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18: Messe på engelsk.

Søndagens messetider: Kl. 8.00 læst messe. kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Fredag d. 1. Jesu Hjerter fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 indvielse til Jesu hjerte. Kl. 17.00 messe. *Søndag d. 3.* Allehelgensfest. Højmesse kl. 10.00. Kl. 16.00 Alle Sjæles andagt på katolsk Vestre kirkegård. Kl. 17.00 messe i kapellet ved H.H. biskop Hans L. Martensen.

Mandag d. 4. Alle sjælesdag kl. 11.00 messe i kapellet på katolsk Vestre kirkegård.

Tirsdag d. 5. kl. 15.30: Kongregationsmøde i kirken.

Tirsdag d. 19. kl. 14.30. Møde for de ældre i den grønne sal. Kl. 17.00 messe for de afdøde.

Søndag d. 24. kl. 8.00: Kongregationsmesse.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg. Sognepræst: Peter Nissen.

Tlf. (01) 35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Henvendelse kan også rettes til menighedsrådets formand hr. Ove Leerbeck Tlf. (02) 98 23 84.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10.00.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby. Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler: (02) 87 77 12.

Kirkekontoret: (02) 87 29 35, hverdage kl. 9.00-11.00.

Hverdagsgudstjenester: Mandag og tirsdag kl. 17.15, onsdag kl. 12.00. Torsdag kl. 17.15. Fredag kl. 12.00. Alle lørdage messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Alle søndage messe kl. 11.00.

Fredag d. 1. kl. 11.00: Messe på plejehjemmet Lystoftebakken.

Søndag d. 3. kl. 9.30: Familiemesse. Derefter »sam-søndag« for unge familier med oplæg af Kaare Osorio.

Kl. 15.00 andagt på Sorgenfri kirkegård i anledning af alle sjæle.

Mandag d. 4. kl. 17.15 Alle sjæles dags gudstjeneste.

Tirsdag d. 5. kl. 11.30: Ældreklubmøde.

Torsdag d. 7. kl. 19.00: Voksenstudiegruppe A: »Kristent forsvar« i menighedssalen.

Søndag d. 10.: Frokost i menighedssalen efter søndagsmessen.

Søndag d. 17. kl. 9.30: Familiemesse med efterfølgende morgenmad.

Tirsdag d. 19. kl. 11.30: Ældreklubmøde.

Torsdag d. 21.: Voksenstudiegruppe A. Kl. 19.00 Danmark set med fremmede øjne.

Lørdag d. 23. kl. 14.00: Barnedåb.

Torsdag d. 28. kl. 19.00: Adventsmeditation i kirken.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F. tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J.

Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11.12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messetider

Søndage: Reciteret messe kl. 8.00. Højmesse kl. 11.00.

Hverdage: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om tirsdagen og onsdagen bortfalder messen kl. 8. I stedet læses resp. kl. 9.30 og 19.30. Første fredag kl. 19.30.

Fredag d. 1.: Jesu Hjerter fredag. Messen kl. 6.45 bortfalder. Reciteret messe kl. 8. Aftenmesse kl. 19.30 efter sakramentsandagt kl. 19.

Søndag d. 3.: Allehelgensdag. Kl. 8 reciteret messe. Kl. 11 festmesse. Kl. 16 andagt på Vestre Kirkegård (katolsk afdeling).

Mandag d. 4.: Allesjæle. Messe kl. 6.45, kl. 8 og 19.30 for menighedens afdøde.

Mandag d. 4.-10.: Afholdelsen af ulandsuge. Se detaljeret program i vort sogneblad.

Torsdag d. 7.: I anledning af U-landsugen finder en økumenisk aftengudstjeneste sted i Skt. Mariæ kirke kl. 19.30. Efter gudstjenesten samvær i salen.

Lørdag d. 9.: Økumenisk børnegudstjeneste i Flintholm kirke kl. 12. Forud herfor: Samlet børneprogram for vores og Flintholms børn. Programmet begynder kl. 10.

Torsdag d. 14.: Som i de sidste år beskæftiger »Torsdagsklubben« sig med program fra U-landsugen. Der vil blive lejlighed til at købe U-lands-the og

-kaffe, muligvis også honning. Messe kl. 14.30.

Søndag d. 10.: Familiemesse kl. 11.

Søndag d. 24.: Jesus Kristus, universets Konge. Messetiderne som om søndagen. Denne søndag er den sidste i kirkeåret. Prædikant: Elisabeth Lidell, der taler om »Apartheid, skabelse, lighed«.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre.
Tlf. (01) 78 27 90.

Sognepræst, pastor Jørgen Erichsen.
Tlf. (01) 78 27 90, bedst 14-15.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag: Højmesse kl. 10.

1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Salmemesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Søndag d. 3.: Alle Helgen.

Mandag d. 4.: Alle Sjæle. Messe kl. 19.00.

Søndag d. 24.: Jesus Kristus, Universets Konge.

Skt. Pauls Kirke

Køgevej 162, 2630 Tåstrup.
Tlf. (02) 99 07 28.

Sognepræst: Hendrik Herberighs, smm.
Andenpræst: Jørgen Erichsen
(01) 78 27 90.

Pastor G. Meertens (02) 99 07 28

Messeider:

Søndag: Kl. 10 og 16.30.

Onsdag og fredag: Kl. 19.30.

S. Hedwigsøstrene på Bellis, Køgevej 160:

Kl. 17.30 undtaget onsdag og fredag.

Assumptionssøstrene, Bygaden 53, Tåstrup
(02) 99 81 57: Om tirsdagen kl. 19.30.

Allehelgen: Søndag d. 3. november.

Allesjæle: Mandag d. 4. november kl. 19.30.

Kolpingfamilie: Møde d 1/11, 13/11 + 27/11.

Bankospil: Torsdag d. 7/11, kl. 19.30.

Julestue: Til fordel for Skt. Pauls Skole:
Søndag d. 1/12 i menighedssalen.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N.
Sognepræst: Peter Nissen. Tlf.
(01) 35 68 25. Træffes hverdage undt.
fredag kl. 9.00-10.00.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10, fransk messe kl. 11.30, dansk messe kl. 17, engelsk messe kl. 18.

Mandag, tirsdag, onsdag, fredag, lørdag
messe kl. 11, torsdag messe kl. 7.30.

Lørdag d. 2. Kl. 9.45 børneundervisning.

Tirsdag d. 5. Kl. 19.00 messe. Derefter mødes vi i krypten, hvor sr. Hildegard Doods fortæller om Danmarks Unge Katolikker (DUK).

Søndag d. 10. Sæt et stort kryds i kalenderen, for i dag afholder vi den årlige bazar. Her er loppetov, boder, restaurant etc.

Tirsdag d. 12. Efter messen kl. 11.00 er der åbent-hus i krypten.

Kl. 19.00 er der messe. Derefter menighedsaften i krypten. Emne: Den russisk-ortodokse Kirke ved hr. P. H. Frostell.

Lørdag d. 16. Kl. 9.45 børneundervisning
Tirsdag d. 19. Kl. 19.00 messe. Derefter møde i krypten. Aftenens emne: Kirkens Korshær ved korshærspæst Palle Gerlach.

Tirsdag d. 26. Kl. 19.00 messe. Ved mødet i krypten bagefter fortæller mag. art. Elsebet Kieler om pastor Hubert Messerschmidt.

Torsdag d. 28. Kl. 19.30 kirkekoncert. Efter koncerten mulighed for samvær i krypten.

Lørdag d. 30. Kl. 9.45 børneundervisning.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Messeider:

Søndag: Højmesse kl. 9.00, reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdag: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden.

Søndag d. 3. Alle Helgensdag. Højmesse kl. 9. Reciteret messe kl. 11. Vedrørende andagt på Katolsk Vestre Kirkegaard, se andetsteds i bladet.

Mandag d. 4. Alle Sjælesdag. Messe kl. 11.30. Requim for sognets afdøde kl. 17.

Søndag d. 24. Krist Konges Fest. Familiemesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Immaculatakirken:

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45.

Søndag højmesse kl. 9.00.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94.

Sognepræst: Urban Figge O.M.I.

Tlf. (02) 94 76 94.

Messeider:

Lørdag: Kl. 17.

Søndag: Kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk).

Hverdage: Torsdag kl. 8 og fredag kl. 8.

Tirsdag: Tilbedelsestid kl. 19.30-21.30.

Ungdomsklubber:

Mini-KUK hver onsdag kl. 16-18.

Maxi-KUK hver torsdag kl. 19.30-21.30.

Søndag d. 10.: Kirkekaffe efter messen kl. 9.30.

Søndag d. 17.: Familieundervisning efter messen kl. 9.30.

Mandag d. 29.: Økumenisk gudstjeneste kl. 20.00 med efterfølgende kaffe.

Deutschsprachige Gemeinde

Prf. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 2, 1620 Kbh. V. Tlf.: 24 26 30.

Hl. Messe jedem 1. og 3. Sonntag im Monat um 10 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen. Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

English-speaking ministry

Fr. Andrew Chalkey O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Communi-

ty of Copenhagen. Ministry Center. Vor Frue kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebration in English.

Sunday

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev, 10.45 am. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S: 5:00 p.m.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N. 6:00 p.m.

Saturday Evening

Skt. Annæ Kirke: 5:00 p.m.

Jesu Hjerter kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V. 6:00 p.m.

Wednesday Evening

Sakramentskirken: 5:00 p.m.

Missione cattolica italiana

Sac. Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund.

Tlf. (01) 64 04 22 martedi-vennerdi ore 9-10.

Ogni domenica alle ore 12 messa in lingua italiana nella capella interna presso la chiesa di Sant'Agostino, Jagtvejen 183. Ingresso attraverso il cortile.

Msze świąte w języku polskim

Ks. Józef Dudek C.s.s.R.

Kościół św. Anny

Hans Bogbinders Alle 2

2300 København S, tlf. (01) 58 21 02

Msza sw.: w kazda 2, 3, 4 i 5 niedziale miesiaca o godz. 11.30 w kościele św. Anny/Amager/oraz w sobote przed pierwsza niedziela kazdego miesiaca o godz. 16.00 w kościele św. Ansgara, Bredgade 64.

PROVINSEN

Bornholm: Rønne og Aakirkeby

Skt. Hyacinthus Kirke.

Østergade 59, 3700 Rønne.

Sognepræst: T. Palsøe. Tlf. (03) 95 08 14.

Menighedsrådsformand: Sr. Hermengild Gerick. Tlf. (03) 95 08 55.

Søndage (i november): Højmesse kl. 10.

Søndag d. 3.: Alle helgen. Under 10-messen daab.

Mandag d. 4.: Alle sjæle: messe kl. 8.

Søndag d. 24.: Jesus Kristus, universets konge.

Rosenkranskirken

Gregersgade 12, 3720 Åkirkeby.

Sognepræst: (som i Rønne).

Menighedsrådsformand: E. Frandsen. Tlf. (03) 97 42 95.

Søndage (i november): Højmesse kl. 8.

Søndag d. 3.: Alle helgen.

Mandag d. 4.: Alle sjæle, messe kl. 19.

Søndag d. 24.: Jesus Kristus, universets konge.

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød
Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkelsborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Hverdagsmesser: I Bi. om tirsdagen kl. 10. og i Hø. om onsdagen kl. 11.

Lejlighed til skrifte i forbindelse med gudstjenesterne og efter aftale.

Lørdag d. 2.: Børnetræf på Nordvanggård kl. 10.00 for børn mellem 4-10 år.

Søndag d. 3.: Alle Helgensdag.

Mandag d. 4.: Alle Sjælesdag: Aftenmesse kl. 19.30.

Torsdag d. 7.: Fælles menighedsrådsmøde i regionen N.-Sj. på Nordvanggård. I BI. kl. 19.30. Vi mødes i kirken til Komplet-bønner.

Lørdag d. 9.: Åbenthus-fest i Bi. kl. 19. For Bi. og Hø. menigheder. Tilmelding udbedes venligst. Alle er hjerteligt velkommen.

Mandag d. 11.: Ældreklub mødes kl. 14. Organist Grethe Münster fører os gennem Danmark med musik og billeder.

Samme mandag d. 11.: Forældremøde for de forældre, hvis børn går på 3 hold, hos Susanne Wogensen, kl. 19.30 på Nordvanggård.

Mandag d. 18.: Præstemøde i Bi. kl. 18.00.

Mandag d. 25.: Kateketmøde kl. 16.30 på Nordvanggård.

Tirsdag d. 26.: Menighedsmøde i Bi.

Lørdag d. 30.: Det andet børnetræf på Nordvanggård kl. 10.00.

NB: Ungdomsklubben KUK mødes på Nordvanggård hver onsdag kl. 19.30.

Åbenthus-fest: Vor årlige fest for alle, afholdes igen på Nordvanggård lørdag den 9. november kl. 19.00. Kom og lad os fejre denne fællesskabets fest.

Med venlige hilsener.

Gerhard Sanders/
Jacob Muiser

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Sognepræst: Lars Messerschmidt.

Tlf. (05) 12 10 27 bedst 10-11 undt. mandag.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 16.30 (forsøgsvis!)

Søndag kl. 10.

Hverdagsmesser (se dog undtagelserne):
Mand. 8, tirsd. 8, onsdag 8, torsd. 8, fred. 18.45.

Søndag d. 3. Allehelgensdag fejres. Kl. 10: Højmesse med efterfølgende kirkekaffe. Kl. 16: Allesjælesandagt i Jerne kirke og på kirkegården.

Mandag d. 4. Allesjælesdag fejres. Kl. 8: Messe.

D. 5. - 8.: Ingen messer.

Søndag d. 17. kl. 10: Højmesse, gruppen »Covenant Players« optræder i forbindelse med messen og efter messen. Gruppen er en omrejsende gruppe der forkynnder evangeliet ved dramastykker.

Søndag d. 1. december: Julemarked efter højmessens. Gaveboder, cafeteria, hygge. Overskud går til Caritas. Gaver modtages.

Velkommen.

Fredericia: Skt. Knuds Kirke

Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia.

Telefon (05) 92 11 76.

Sognepræst: H. Kerkhofs, o. præm.

Fjellegade 2, 7100 Vejle.

Telefon (05) 82 08 93.

Diakon: Christian Gabrielsen.

Orientering fra sognene: November

Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia.
Telefon (05) 92 11 76.

Faste gudstjenester:

Onsdag kl. 17.30 messe.

Lørdag kl. 17.00 messe.

Søndag kl. 10.00 messe.

Tirsdag d. 5.: DKKF kl. 19.30: Foredrag v/ fru Vivian Tiedemann, Vejle.

Fredag d. 29.: Sygekommunion.

Frederikshavn: Helligåndskirken

Urbanborgvej 5, 9900 Frederikshavn.
Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg.
Tlf. (08) 12 69 56.

Søndag d. 3.: kl. 10.00: Gudstjeneste v/ Per Dolmer.

Lørdag d. 9.: kl. 10.00: Messe.

Søndag d. 17.: kl. 10.00: Messe.

Lørdag d. 23.: kl. 16.30: Messe.

Hjørring: (Baptistkirken: Sct. Olai Plads).

Søndag d. 3.: kl. 15.00: Dansk messe.

Søndag d. 10.: kl. 15.00: Vietnamesisk/dansk messe.

Søndag d. 17.: kl. 15.00: Dansk messe.

Søndag d. 24.: kl. 15.00: Vietnamesisk/dansk messe.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariagade 8, 6100 Haderslev.
Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 06 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.

Messeider: Søndag kl. 10.00 og fredage kl. 17.00. 1. fredag i måneden m. indvielse til Jesu Hjerte og sakramental velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Søndag d. 3.: Allehelgen: Latinsk højmesse kl. 10.

Mandag d. 4.: Allesjæle: Requiem kl. 19.

Fredag d. 8.: Ingen messe.

Søndag d. 24.: Krist kong: Latinsk højmesse m. Te Deum kl. 10.

Kirkekaffe:

Søndag d. 10. og søndag d. 24.

Kredse.

Onsdag d. 13.: Kvindekredsen mødes hos søstrene i Åbenrå kl. 19.30. Emne: Adventsfesten i Folkehjem i Åbenrå lørdag d. 7. december kl. 14.

Torsdag d. 21.: Bibel- og bedekreds i Rosenkranshuset kl. 20. Bibel medbringes.

Undervisning:

For børn fra 6 til 12 år hos søstrene, Åstrupvej 65 torsdag kl. 15-16.

For børn over 12 år hos sognepræsten i Rosenkranshuset torsdag kl. 16-17.

Starter torsdag d. 14.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræst G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.

Søndagsmesser: Alle søndage kl. 10.00 højmesse. Alle lørdage kl. 17.00 dialogmesse.

Kroatisk messe 1. søndag i måneden kl. 12.00 og 3. søndag i måneden kl. 17.00. Latinsk højmesse sidste søndag i måneden kl. 10.00.

Hverdagsmesser: Mandag til fredag incl. kl. 19.00 hos Søstrene, Møllebakken 8 og kl. 18.15 i Niels Steensens Hus, Nygade 6. Bodens Sakramente hver lørdag i kirken kl. 16.00 til 17.00 eller efter aftale.

Evt. ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i våbenhuset.

Torsdag d. 7. kl. 19.30 Tværsognsmøde for de nordsjællandske katolske menighedsråd i Birkerød.

Lørdag d. 9. Retræte m. Pastor Jørgen Hviid. Menighedshuset, Nygade 8B

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning,
tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.
Messeider. Hver søndag kl. 10.00.
Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Pastoralenheds møde i Herning:

Mandag den 18. mødes repræsentanter og præster fra vore fire menigheder til planlægning af flere fælles arrangementer. Mødet holdes denne gang i Herning kl. 19. Blandt fælles initiativer i år huskes bl.a. busturen til Sostrup den 20. april, ministranternes udflugt til Haunstrup Zoo den 17. august og kateketmødet i Vejle den 14. september. Et ungdomsmøde i Bindeballe måtte desværre aflyses. Sidste initiativ var meditationsweekenden i Øm den 11.-13. oktober.

Religionsundervisning:

De yngre børn: Onsdag den 13., 20. og 27. kl. 16.45.

De nylig firmede: Onsdag den 6. og 20. kl. 16.45.

Tillykke til Lisa, Katja, Dorthe, Poul og Jakob med deres firmelse den 6. oktober. Og ad denne vej endnu en gang en hjertelig tak til pastor *Goffred Larsen* og menighedsrådet ved Fredens kirke for den enestående gæstfrihed både i deres kirke og deres hjem.

Adventsaften:

Noter allerede nu: Adventsaften lørdag den 7. december. Messe kl. 17. Derefter hyggeligt samvær.

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.

Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B. Telefon (02) 26 14 04, bedst mellem kl. 9-10. Dog undtagen søndag og mandag.

Sankt Vincent Søstrene:

Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10.

Hverdagsmesser normalt: Ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.

Søndag d. 3. Familiemesse kl. 10. Vi fejrer: *Alle Helgen* og *Sankt Martin/Morten* Onsdag d. 6. Midikuk kl. 15.30

Torsdag d. 7. Fælles menighedsrådsmøde i Birkerød kl. 19.30

Søndag d. 10. Pater Adams læser messen i Hillerød kl. 10.

Mandag d. 11. Strikkeklub kl. 14.30.

Søndag d. 17. Latinsk messe kl. 10

Onsdag d. 20. Midikuk kl. 15.30.

Torsdag d. 21. Ingen messe

Fredag d. 22. Ingen messe

Søndag d. 24. Krist Konge Fest. Sidste søndag i kirkeåret.

Mandag d. 25. Strikkeklub kl. 14.30

Tirsdag d. 26. Messe kl. 19 og menighedsrådsmøde kl. 19.30.

Lørdag d. 30. Børnenes religionsundervisning nr. 1 kl. 9.30 - 11.30.

NB.: Vi regner med at have kirkebygningen færdig midt i november måned. Der

bliver således brug for mange flittige til rengøring m.v. Vi stiler efter at holde den første messe i den nye kirke den 1. december (1. søndag i Advent).

Børnenes religionsundervisning begynder den 30. november, og vi beder om, at alle der skal modtage undervisning i dette »skoleår« også kommer denne første lørdag kl. 9.30.

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Reffsvej 2B, 4300 Holbæk
Giro: 6 34 43 48.

Sognepræst: Stephen Holm,
Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45

Menighedsrådsformand: Piet van Dijk,
Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge.

Tlf. (03) 46 54 10.

Søndagsmesse hver lørdag kl. 15.30. Ingen messe på selve søndagen.

Børne- og ungdomsundervisning: Lørdagene den 2. og 16. november fra kl. 14.15.

De voksnes studiekreds: Onsdag den 13. november kl. 19.15 hos Piet og Dora van Dijk, Chr. Hansensvej 18 i Svinninge.

Lørdag 2.: Alle Helgens Fest: Kl. 15.30 Højtidelig messe, afsluttet med andagt for vort sogns afdøde (på kirkegården, hvis vejret tillader det).

Mandag 4.: Alle sjæles dag: Sjælemesser i Slagelse kl. 9 og 19.15.

Lørdag 16.: Festen for den hellige Elisabeth af Thüringen, kirkebygningens og sognets værnehelgen. Kl. 15.30 højtidelig messe med indsættelse af gudstjenesteleder og kommuniionsuddeleler. Efter messen sakramental velsignelse.

Kl. 17.00 menighedens Elisabeth-fest i menighedslokalerne under kirken. Fællesspisning. Tilmelding nødvendig.

Lørdag 23.: Krist Konges fest: Kl. 15.30 Højtidelig messe, afsluttet med indvielse til Krist Konge og sakramental velsignelse.

Onsdag 27.: Maria af den undergørende medalje. Fælles menighedsrådsmøde for Tåstrup, Roskilde og Holbæk i lokalerne under kirken i Holbæk. Vi indleder med gudstjeneste i kirken kl. 19.30.

Lørdag 30.: 1. søndag i advent, det ny kirkeår begynder. Kl. 15.30 indvielse af adventskransen og messe. Retrætedag i Slagelse kl. 10-17.30.

Retrætedag i Holbæk: Lørdag den 7. december kl. 10-17, ved pastor Bjørn Højbo og sognepræsten. Reservér dagen allerede nu!

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.

Tlf. (05) 62 52 68.

Sognepræst: J. Reymen, O.Præm.

Søndagsmesser: I Sct. Josefs kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).

Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19. Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.

Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs skole til en kort andagt i kirken.

Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelzers Kirke. Menighederne er velkomne.

Lørdag d. 2.: Bededag med generalvikar Lars Messerschmidt på Stensballe Kloster fra kl. 10.30.

Søndag d. 3.: Kirkekaffe efter højmessens. Om eftermiddagen kl. 15: Andagt på Sundvejens kirkegaard.

Fra mandag d. 4. til fredag d. 8.: Sognepræsten deltager i præsternes teologiske møde på Magleås.

Søndag d. 10.: Firmelse meddeles af biskop Martensen kl. 10.

Lørdag d. 16. og søndag d. 17.: Sognepræsten deltager i pastoralrådsmødet på Magleås.

Søndag d. 17.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn, »at tro med hinanden«, »Evangeliet i hverdagen«.

Torsdag d. 21.: kl. 19.30: Bibelaften hos sognepræsten.

Kalundborg: Skt. Maria Kirke

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.
Sognepræst: Stephen Holm, Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45.

Menighedsrådsformand: E. Wojtaszewski, Røsnæsvej 148, 4400 Kalundborg.

Tlf. (03) 50 11 20.

Messe: Hver søndag kl. 15.00.

Børneundervisning: Hver søndag kl. 14-15.

De voksnes studiekreds: Søndagene den 3. og 17. nov. efter messen (16.30-18).

Sønd. 3. Allehelgen. Højtidelig messe, afsluttet med kort andagt for vor menigheds afdøde.

Mand. 4. Allesjæle. Sjælemesser i Slagelse kl. 9 og 19.15.

Sønd. 24. Krist Konge. Højtidelig messe på latin, afsluttet med indvielse til Krist Konge og sakramental velsignelse.

Lørdag 30.: Vor Frue sogns retrætedag i Slagelse. Retræten, der ledes af pastor Guido Kreienbühl og sognepræsten, begynder kl. 10 og afsluttes med messe med konvertitoptagelse kl. 16.15.

Kolding: Skt. Michaels Kirke

Tøndervej 17, 6000 Kolding

Tlf. (05) 52 76 01.

Sædvanlige messeider:

Søndage: Kl. 8 sangmesse, kl. 10 højmesse.

Hverdage: Mandag og tirsdag kl. 17.15, de øvrige dage kl. 8.15.

Søndag d. 3.: Allehelgen. Efter højmessens er der kirkekaffe.

Mandag d. 4.: Allesjæle, aftenmesse kl. 19.30.

Kirkens 100 års jubilæum fejres ved en menighedsfest fredag d. 6. december. Sæt allerede nu i jeres kalender et kryds ved dagen. Festgudstjenesten afholdes søndag d. 8. december.

Køge: Skt. Hans Kirke

Sognepræst Charles Edwards SJ.
Bjerggade 10, 4600 Køge. Tlf. (03) 65 06 51.

Træffes hverdage undt. mandag kl. 9-10.

Faste messeider:

Tirsdag kl. 19.15 - onsdag kl. 10 - lørdag kl. 11 - søndag kl. 10.

Man bedes snarest kontakte vor nye sognepræst vedr. forberedelse og undervisning til 1. kommunion, trosbekræftelse og firmelse.

Lemvig: Hellig Kors Kirke

Østergade 33, 7620 Lemvig.
Sognepræst Carroll L. Parker, OMI.
Tlf. (06) 62 36 41.
Messe hver 2. og 4. søndag i måneden kl. 10.
Skriftedl almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.
Religionsundervisning lørdag den 2. kl. 9.30. Vi begynder med messen og slutter kl. 11.30.
Menighedsrådsmøde tirsdag d. 12. kl. 19.30 i Lemvig.
Kirkekaffe søndag d. 24. efter messen.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo
P. Herman Legut, O.F.M. conv.
Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.
Messtider:
Hverdage: Fredag og lørdag kl. 16.30.
Søndag: Højmesse kl. 9.30.

Lørdag d. 2. Allesjælesdag. Messe kl. 16.30.
Søndag d. 3. Allehelgen. Andagt på kirkegården kl. 16.00.
Søndag d. 10. Højmesse ved P. Berning Nyk. F.
Søndag d. 17. Højmesse. Messe på polsk kl. 11.
Søndag d. 24. Højmesse ved P. Irenæus, Nakskov.

Nakskov: Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.
Tlf. (03) 92 06 81.
Sognepræst: Pater Irenæus O.F.M. con.
Gudstjenestetider:
Søndag: Kl. 10.00 højmesse. Hverdagsmesse: kl. 17.00.
Polsk messe: Søndag 24. nov. kl. 11.00.

Besøg på kirkegården:
Søndag den 3. november kl. 15.30 samles menigheden på Nakskov kirkegård til bøn for de afdøde. Vi mødes på kirkegårdens nye afdeling og vandrer under bøn langs gravene til den gamle afdeling og slutter ved præsternes gravsted. Bemærk mødetidspunktet: Kl. 15.30!
Årets julemarked:
Årets julemarked holdes lørdag/søndag d. 23./24. november. Bemærk datum! Alle er velkomne til at være med i forberedelserne: Mød op i præstegården torsdag 31. okt., 7. og 14. november kl. 19.00.
Kom-sammen-eftermiddag:
Onsdag d. 6. november er der igen åbent hus i Kolbehuset fra kl. 14.00-16.00. På opfordring viser sognepræsten lysbilleder og taler om Frans af Assisi.
Fælles menighedsrådsmøde.
Menighedsrådene fra de tre lolland-falsterske katolske menigheder mødes i Nakskov lørdag d. 2. november kl. 14.00.
Kirkebøsse samler til Caritas:
Omsorgen for de syge og fattige og alle nødstedte anbefales. Giv et bidrag. Læg din pengebøsse i kirkebøssen med påskrift *Caritas*. Tænd et lys hos Maximilian Kolbe. Din gave går uskåret til Caritas.

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. (03) 85 07 39.
Fredag kl. 18.30. Lørdag kl. 16.00.
Søndag kl. 8.00 og 10.00.

Fredag d. 1.: 1. fredag i måneden. kl. 18.30: Messe + tilbedelse.
Lørdag d. 2.: Kl. 10 undervisning kl. 14.00: Fælles menighedsrådsmøde i Nakskov.
Søndag d. 3.: Alle Helgens og Alle Sjæles Fest. Kl. 10.00: Familiegudstjeneste. Kl. 14.30 andagt på kirkegården.
Lørdag d. 9.: Kl. 10 undervisning. Kl. 14.00: Andespil. Hele menigheden inviteres.
Søndag d. 10.: Kl. 11.15 polsk messe.
Tirsdag d. 12.: Kl. 19.30 møde for de forældre, hvis unge forbereder sig til at modtage firmelsens sakramente. Mødet holdes i Fredensgade 15.
Lørdag d. 16.: Kl. 10 undervisning. Kl. 12.00 Messe med efterfølgende spisning.
Lørdag d. 23.: Kl. 10 undervisning.
Søndag d. 24.: Kl. 14 gudstjeneste, hvorefter de syges salvelse meddeles. Herefter fælles kaffebord i salen.
Fredag d. 29.: Kl. 18.30 Bodsandagt som optakt til firmelsen, som biskoppen meddeler søndag d. 1. december.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.
Tlf. (03) 72 09 85. Sognepræsten træffes: ti., fr. og lø. kl. 11-12.
Kl. 8.00: Messe på Maria Elisabeths Hj.
Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.
Hver skole-onsdag og fredag.
Kl. 8.00: Messe i Vor Frue Kirke.
Fredag d. 1.: kl. 18.00-19.00: Tilbedelse på Maria-Elisabeths Hjem. Kl. 19.00: Messe.
Søndag d. 3.: kl. 15.00: Andagt i kirken og procession til kirkegården.
Mandag d. 4.: kl. 19.00: Alle sjæles messe.
Søndag d. 17.: kl. 11.00: Polsk messe.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C.
Tlf. (09) 12 16 64.
Kontortid: Ma.-fr. kl. 10-12 og torsdag tillige kl. 17-18.
Præsterne: Jerzy Gorowski (sognepræst). Stefan Huber, Karl Marischka.
Træffetid: Ti.-fr. kl. 11-12, samt onsdag og torsdag kl. 17-18.
Søndagsmesser: Kl. 8 og 10., i maj-sept.: Kl. 19. Okt.-april: Kl. 16.30.
1., 2. og 4. søndag: Polsk messe kl. 12.
Hverdagsmesser. ma. kl. 8, ti., to., lø. kl. 9, ons. kl. 10.30, fr. kl. 19.
Meditationsgruppen: Hver mandag kl. 19.30.
Religionsundervisning på skolen: Onsd. kl. 16 for alle grupperne.
Mini-KUK: Fr. kl. 15.30-17.
Maxi-KUK: Efter aftale.
Maria-Legionen: Ons. kl. 19.30, Adelgade 7.
Den franciskanske Lægorden: 3. fredag i måneden kl. 17 i Adelgade 7.
Fredag d. 1.: Kl. 19 tilbedelse - 19.30 messe.

Lørdag d. 2.: Katekese 11-15 på skolen.
Søndag d. 3.: Allehelgen messer kl. 8 og 10. - NB: Ingen polsk messe og ingen messe kl. 16.30. Kl. 15 andagt i kirkegårdskapellet på Assistenskirkegården.
Torsdag d. 7.: Kl. 19 banko på skolen.
Mandag d. 11.: Møde i DKKF kl. 19, Bjerregaardsvej 9.
Torsdag d. 14.: Kl. 14 møde i de ældres Klub på skolen: Pakkefest / kl. 19.30 bibelkreds i Adelgade 7.
Lørdag d. 16.: Retræte for menigheden på Bjerregaardsvej 9 fra kl. 9 til 16. NB: messen hos søstrene rykkes til kl. 16.
Søndag d. 17.: Messer kl. 8 - 10, derefter kirkekaffe og orientering om kirkebidragsordningen - kl. 16.30 Messe.
Torsdag d. 21.: Kl. 19 andagt ved pastor Hans Esmark om præste- og ordenskald. Derefter samvær på skolen.
Søndag d. 24.: Krist Konges fest / messer kl. 8 - 10, derefter mødes menigheden med DUK's hovedbestyrelse på skolen - kl. 12 polsk messe og messe kl. 16.30.
Lørdag d. 30.: DKKF arrangerer julestue på skolen - også åbent søndag 1. december.
Søndag d. 1. december: Messe kl. 8 - kl. 14 *menighedens adventsfest*, der begynder med højmesse - NB: ingen messe kl. 16.30.
Dalum Klosterkirke:
Søndag: messe kl. 7.30.
Hverdage: Messe kl. 6.30.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.
Tlf. (03) 61 03 92.
Sognepræst Hans Esmark. Tlf. (02) 26 14 04.
Sankt Josef Søstrene. Tlf. (03) 61 73 71.
Søndagsmesser kl. 10.
Søndag d. 10.: Familiemesse med efterfølgende frokost. Man bedes medbringe færdigsmurt smørrebrød til det fælles »ta selv« bord. Præsten kommer med snapsen, søstrene med kaffen, og andre drikkevarer kan købes på stedet. Vi opfordrer alle menighedens medlemmer til at komme denne søndag. - Vi skal nok få plads til alle.
I øvrigt henvises til det udsendte sognebrev.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.
Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.
Søndagsmesser: Højmesser kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.
Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.
Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Lørdag d. 2. kommer biskoppen og meddeler Firmelsens Sakramente under messen kl. 17. Efter messen er der reception i menighedssalen for at møde biskoppen og lykønske firmanderne og deres forældre.
Søndag d. 3.: Allehelgensfest.
Mandag d. 4.: Allesjælesdag.
Fra mandag d. 4. til og med fredag d. 8. er sognepræsten fraværende på grund af præsternes teologiske studiedage på Magleås.

I forbindelse med Kirkernes Ulands-Uge finder følgende arrangementer sted:
Onsdag d. 6. kl. 19.30: Kirkernes fælles menighedsrådsmøde i Konventhuset, Domkirkestræde 10, hvor lederen af Internationalt Masse Media Institut i Kristianssand, den danske præst Knud Jørgensen vil tale om: »Giv det videre«.
Torsdag d. 7. kl. 19.30: Ungdomsarrangement i Jakobskirken. Den kendte Ny Holte Sogns Kirkespilgruppe opfører stykket: »Ulandsmosaik«.
Søndag d. 10. kl. 17: Økumenisk Gudstjeneste i Domkirken, hvor rektor for Pastoralseminariet, pastor Gerhard Pedersen prædiker. Derfor er vor eftermiddagsmesse flyttet til kl. 16!
Søndag d. 24.: Krist Kongesfest, slutning af kirkeåret.
Ledreborg Slotskirke
Messe: Hver søndag kl. 8.30

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 24 15.
Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.
Søndagsmesser: Kl. 10.
Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos Jesu små søstre i Øm. Hver fredag kl. 8.45 i kirken og kl. 16-18 religionsundervisning for børn.

Søndag d. 3.: Allehelgens dag. Kl. 10 familiemesse. Bagefter kirkevandring, som begynder hos os, derefter i Metodistkirken og slutter i Silkeborg Kirke. Kaffebord i Søjlehuset.
Mandag d. 4.: Alle Sjæles dag, ingen messe. *Se fredag d. 8.* Kl. 14-16 Værestedet.
Onsdag d. 6.: Ingen hverdagsmesse.
Fredag d. 8.: Ingen messe kl. 8.45. Kl. 19 sjælemesse for menighedens afdøde, familie og venner.
Onsdag d. 13.: Efter aftenmessen bibeltime.
Lørdag d. 16.: Kl. 16 Messe. Bagefter indøver vi nye salmer. Fællesspisning. Afslutning 19.25.
Mandag d. 18.: Kl. 14-16: Værestedet. Kl. 19: Pastoralehedsmøde i Herning.
Mandag d. 25.: Kl. 14-16: Værestedet.
Fredag d. 29.: Kl. 14-17: Julemarked i menighedshuset.
Lørdag d. 30.: Kl. 10-13: Julemarked i menighedshuset.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.
Sognepræst: Stephen Holm
Tlf. (03) 52 06 45.
Faste messtider:
Alle søndage: Højmesse kl. 10.00.
Hverdage normalt således: (I Skt. Montforts kapel):
Mandag 17.15, tirsdag og fredag kl. 19.15, onsdag kl. 9.00, torsdag kl. 11.15 og lørdag ingen.
Kommunitetets bønner normalt således: Laudes kl. 8.30, rosenkrans kl. 12.00, vesper kl. 18.00.
Børne- og ungdomsundervisning: Hver fredag kl. 18-20.

Søndag d. 3.: Alle Helgens Dag. Højtidelig messe, afsluttet med kort andagt for vort sogns afdøde.

Mandag d. 4.: Alle sjæles dag. Kl. 9.00 læst sjælemesse i kapellet. Kl. 18-19 tilbedelse foran det udstillede sakramente. Kl. 19.15 højtidelig sjælemesse.
Søndag d. 10.: Kirkekaffe efter højmesse. Kirkebil fra Korsør og Dianalund.
Søndag d. 24.: Krist Konges fest. Højtidelig messe, sunget på latin, afsluttet med indvielse til Krist Konge og sakramental velsignelse. Kirkebil fra Korsør.
Lørdag d. 30.: Sognets retrætedag kl. 10-17.30. Pastor Guido Kreienbühl og sognepræsten leder retræten, som skal forberede os til advent og jul. Kl. 16.15 højtidelig, afsluttende messe. Herunder konvertitoptagelse.
 Alle, også fra andre sogne, er hjertelig velkomne.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.
 Sognepræst pater Josef Völk. (C.Ss.R.)
 Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.
 Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.
Faste messetider:
 Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag aftenmesse kl. 19. Skriftemål: Før disse gudstjenester eller efter aftale med præsten.

Torsdag den 31. Rosenkransbøn og aftenmesse: Kl. 19.00.
Fredag den 1.: (Allehelgensdag). Religionsundervisning fra kl. 16-19. Aftenmesse: Kl. 19.
Søndag den 3.: Allehelgensfest! Familiemesse: Kl. 10.
Torsdag den 7.: Aftenmesse: Kl. 19. Studiekredsen holdes den 14. Sognepræsten er på Magleås fra den 4. til den 8. på dansk-teologisk præstemøde.
Mandag den 11. Festen for Martin af Tour.

Torsdag den 14.: Efter aftenmessen (kl. 19): Studiekreds i menighedssalen: *Emnet er: Bodens sakramente* »Biskoppernes ansvarlighed over for Gud og Kirken«.
Fredag den 15.: Religionsundervisning fra kl. 16 til 19.
Lørdag den 16.: Kontaktgruppen mødes. Messe kl. 14. Derefter hyggeligt samvær i menighedssalen.
Mandag den 18.: Præstemøde i Åbenrå
Torsdag den 21.: Festen for Marias fremstilling i templet. Aftenmesse kl. 19. (Skriftemål fra kl. 18-19).
Fredag den 22. Religionsundervisning fra kl. 16 til 19: Festen for den hellige Calcilia.
Søndag den 24.: Krist Konges Fest. Kirkeåret slutter. Efter festgudstjenesten kl. 10 taler Liobasøster Hildegard Madson, København om, hvordan vi giver troen videre til vore børn.
Onsdag den 27.: Menighedsrådsmøde: Kl. 19.
Fredag den 29.: Religionsundervisning fra kl. 16 til 19.
 Dødsfald: Den 21.9.: Rasmus Martin Larsen. R.I.P.
Rudkøbing, Sct. Bendts Kapel:
 Søndag d. 3.: kl. 15 messe m. prædiken.

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.
 Sognepræst Ebbe Simonsen.
 Tlf. (04) 42 35 85.

Hver søndag højmesse kl. 9.30.
Fredag d. 1.: Jesu Hjerter fredag - messe kl. 10.
Onsdag d. 6.: Pastoralenhedsmøde. Emne: »Skal vi have en katolsk højskole på Magleås«? Læs nærmere på opslag i kirken.
Tirsdag d. 12.: Menighedsmøde. Samtale-emne: »Kirkens/pavens autoritet og os«.
Onsdag d. 13.: Katolsk Kvindegruppe mødes hos søstrene i Aabenraa kl. 20. (Efter messen).
 Adventsfesten er i år lagt til lørdag den 7. december.

Thisted: Skt. Thøgers Kirke

Møllevej 23, 7700 Thisted.
 Henv. Sct. Mariæ Kirke i Aalborg.
 Tlf. (08) 12 69 56 eller til Keld Westergård, Thisted. Tlf. (07) 92 43 04.
Søndag d. 10.: kl. 18.00: Messe.
Søndag d. 24.: kl. 18.00: Messe.

Tønder: Hellig Kors Kapel

Ribelandevej 41, 6270 Tønder.
 Præst: Lars Messerschmidt, Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.
 Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.
 Pastor Olaf Magnussen, Ribelandevej 41, 6270 Tønder.
 Tlf. (04) 72 18 90.
Messe:
 Søndag kl. 17.
Søndag d. 3. Allehelgensfest fejres. Kl. 17: Højmesse. Specielle forbønner for de afdøde. Enhver er velkommen til at få forbøn for afdøde slægtninge eller bekendte. Henvendelse til præsten inden messen.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellegade 2, 7100 Vejle.
 Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.
 Tlf. (05) 82 08 93.
Faste gudstjenester:
Hverdage. Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.
Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.
Fredag d. 1.: om eftermiddagen bringes den Hl. Kommunion til de syge. NB. Syge, som ikke er tilmeldt denne ordning, bedes henvende sig til en af præsterne.
Søndag d. 3.: Allehelgensdag. Kl. 10 familiemesse. Bagefter messekaffe. Til fordel for »Projekt-Garveri« holder DKKF et novembermarked i samlingshallen d. 1.-2.-3. november. Besøg markedet og støt projektet.
Mandag d. 4.: *Allesjælesfest.* NB: Kun messe kl. 8: Messe for de afdøde. Præsterne deltager i Dansk Teologisk Præstemøde på Magleås fra mandag til fredag.
 Kl. 14.30: Kontaktgruppen indbyder de ældre til et lysbilledforedrag v/ cand. mag. Birger Sørensen. Emnet: »En byvandring i det gamle Vejle«. Mødested: Samlingssalen i Sct. Norberts skole.
Tirsdag d. 12.: kl. 19: Sogneaften om emnet »Kærlighed uden grænser« v/ P. R. Minnaert. Mødested: Skolestuen i præstegården.
Mandag d. 18.: kl. 19: Pastoralenhedsmøde i Herning.

Tirsdag d. 19.: kl. 17.15: Bønstime: Sakramentsandagt med tilbedelse af det Allerhelligste Sakramente. Kl. 18: Messe.
Tirsdag d. 26.: kl. 18: Norberts aften. Apoteker Preben Hahn-Thomsen fortæller om »Ikonernes underfulde verden«. Lysbilledforedrag.
Onsdag d. 27.: kl. 19: Menighedsrådsmøde.
Torsdag d. 28.: Generalforsamling S.N.V.

Viborg: Skt. Kjelds Kirke

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg.
 Sognepræst: Carroll L. Parker, OMI.
 Tlf. (06) 62 36 41.
Faste messetider: 1., 3. og 5. søndag i måneden kl. 10 og hver lørdag kl. 16.30. Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.
Religionsundervisning lørdag d. 9. kl. 10. Vi begynder med messen og slutter kl. 12.
Menighedsrådsmøde tirsdag d. 12. kl. 19.30 i Lemvig.
Kirkekaffe søndag d. 24. efter messen.

Vordingborg: Helligåndskirken

Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg.
 Præsten træffes: Marienbergvej 9 st.th.
 Tlf. (03) 77 39 27, on., to. sø., ellers i Næstved, tlf. (03) 72 09 85.
Hver søndag kl. 10: Messe.
Religionsundervisning hver onsdag kl. 15.15.
Søndag d. 10. er der menighedskaffe efter messen.

Åbenrå: Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.
 Sognepræst: Ebbe Simonsen.
 Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.
Hver søndag: Messe kl. 10 og 14.30, undtagen 1. søndag, hvor hele menigheden slutter op om den fælles højmesse kl. 10.
Fredag d. 1.: Jesu Hjerter fredag - tilbedelse kl. 15-16. Aftenmesse med sakramental velsignelse kl. 19.30.
Onsdag d. 6.: Pastoralenhedsmøde. Emne: »Skal vi have en katolsk højskole på Magleås«? Læs nærmere på opslag i kirken.
Onsdag d. 13.: Katolsk kvindegruppe mødes hos søstrene kl. 20. (Efter messen).
 Adventsfesten er i år fastlagt til lørdag den 7. december.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg.
 Sognepræst Leo Kertz O.M.I.
 Pastor Allen Courteau O.M.I.
 Træffes bedst om formiddagene.
 Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.
Søndagsmesser:
 Sct. Mariæ Kirke kl. 10.00: Højmesse.
 Sct. Joseph Hospitalskirke kl. 8.00: Messe.
Fredag d. 1.: Første fredags sakramentale tilbedelse til messe kl. 19.00.
Søndag d. 3.: Kl. 10.00: Højtideligholdelse af Alle Helgens Fest. Indsættelse af

pastor Allen Courteau O.M.I., der denne dag begynder sit arbejde for menigheden. Efter messen er der sammenkomst i præstegården.
Mandag d. 4.: Kl. 19.00: Højtideligholdelse af Alle Sjæles Dag. Aftenmesse for menighedens afdøde.
Søndag d. 10.: Kl. 10.00: Højmesse.
Torsdag d. 14.: Sct. Josef Klub, kl. 14.30 i menighedslokalet i præstegården. Højt-læsning af skoleinspektør Gert Ryum-Hansen, derefter kaffebord.
Søndag d. 17.: Kl. 10.00: Gudstjeneste ved Per Dolmer.
Søndag d. 24.: Kl. 10.00: Familiemesse.
Lørdag d. 30.: Vi vil denne dag på festlig måde fejre advent. Det bliver sikkert om eftermiddagen, men herom meddeles nærmere.
 Onsdagsklubben (Strikkeklubben) har atter begyndt deres møder. Oplysning om mødetider i præstegården. Alle er velkomne.

Århus: Vor Frue Kirke

Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C.
 Tlf. (06) 13 56 66-
 Præster: P. Meister, tlf. 18 57 66.
 Krawczyk, tlf. 18 56 33, Grünwald, tlf. 18 52 11.
 Menighedsrådsformand: Aagot Bohn.
Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekaffe), 17.
Hverdagsmesser: Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.
Skolemesser: Tirsdag og fredag, kl. 8.
Familiemesser: Lørdage d. 9. og d. 23. kl. 12.15.
Messe for ældre: Hver tirsdag, kl. 16.30.
Skriftemål: Helst første fredag, kl. 18-19. Eller efter aftale.
Pindstrup: Søndage d. 3. og d. 17. kl. 10.30.
Odder: Søndage d. 10. og 24. kl. 14.00.

Kalender:
Lørdag d. 2. kl. 15.00: Messe for de afdøde i Nordre Kirkegårds kapel. Bagefter besøger vi gravene.
Søndag d. 3.: Alle Helgens fest.
Mandag d. 4.: Menighedsrådsmøde kl. 19.
Lørdag d. 9. kl. 10: Sogneundervisning.
 Kl. 12.15: Familiemesse.
Søndag d. 10. kl. 10: Optagelse af højmassen til radiotransmission kl. 17.00. Kl. 19.30: Menighedens novemberaften med Radioklubbens generalforsamling.
Torsdag d. 21. kl. 19.30: Kunstkredsaf-ten. Foredrag af Johannes Nielsen.
Lørdag d. 23. kl. 10: Sogneundervisning. Forældremøde. Familiemesse, kl. 12.15.
Lørdag d. 30. kl. 11-13: Fernisering i Galleri ved Kirken: Nis Schmidt, Viuf.
KUK: Hver tirsdag og torsdag, kl. 19.30.
Mini-KUK: Hver 2. tirsdag kl. 18.30.

Ministrantgruppe: Hver anden tirsdag kl. 18.30.
Skt. Knuds klub for ældre: Hver tirsdag kl. 14.30.
Mariakongregation: Torsdag d. 20. kl. 14.30.
Katolsk studiegruppe: (konvertitter) d. 5. og d. 26. kl. 19.30.
Retræteaften: d. 11. kl. 19.00.
Kunstkredsen: d. 21. kl. 19.30.
Galleri ved Kirken: Til d. 27.: Erik Winckler. Fra d. 30.: Nis Schmidt.

Fra åbningen af Det andet Vatikankoncil den 11. oktober 1962 i Peterskirken i Rom.

*Bortset fra et par kiksere
gik koncilet
ud over forventningerne.
Men der vil i kirken
altid være tilbageslag
og angst for at gennemføre,
hvad man blev enige om*

20 år efter Det andet Vatikankoncil

(KNA) - Millioner af TV-seere i hele verden var den 8. december 1965 øjenvidne til en begivenhed, som er blevet kaldt vort århundredes vigtigste kirkelige hændelse: Under en festgudstjeneste på Peterspladsen i Rom afsluttede pave Paul VI officielt Det andet Vatikankoncil, som havde stået på i fire år.

Det var vigtigt, fordi det lykkedes koncilet at slå bro over kløften mellem kirken og de andre trossamfund. Måske var broen endnu ikke særlig bæredygtig, men ét stod klart, koncilet blev ikke et internt romersk-katolsk anliggende. Koncilet havde åbnet kirken. Iagttagere og gæster fra Østkirkerne og fra de kirkesamfund, der er udgået af kirkespaltningen i Europa på reformationstiden, deltog i møderne.

I dag lyder det næsten som en selvfølge, men for 20 år siden var det en skelsættende begiven-

hed. For disse ikke-romerske repræsentanter var det det synlige bevis på, at den katolske kirke ønskede at gå aktivt ind i det økumeniske samarbejde mellem kirkerne: At genskabe de kristnes enhed var nu blevet en opgave, som ikke kun angik de andre, men også den romersk-katolske kirke.

Pave Johannes ønske
Hvad var dette koncils målsætning? Pave Johannes XXIII, som havde kaldt koncilet sammen, brugte stikordet *aggiornamento*, som ikke kan oversættes til noget dækkende dansk ord, men betyder at indhente en masse spildt tid, så man lever i dag og ikke længere i fortiden. Kirken i vor tid, ansigt til ansigt med vor tids problemer og muligheder, en udstrakt hånd til alle mennesker af god vilje.

Fire år senere forelå resultatet af 2.500 koncilmødernes bøn og studium og debat: 16 dokumenter, der

opfordrer alle katolikker til at se virkeligheden i øjnene og orientere sig mod fremtiden.

De fire af dokumenterne har læremæssig karakter, de kaldes *konstitutioner* og har noget med kirkens fordybede trosindsigt at gøre. De handler om kirken som Gudsfolk, om Guds åbenbaring, om liturgiernes fornyelse og - det berømte skema 13 - om kirkens opgave i den moderne verden.

Tre tekster er *erklæringer*, kirkens meningstilkendegivelse: Om religions- og samvittighedsfrihed, om de andre kristne trossamfund og om den kristne opdragelse.

Derudover er der ni *dekreter*, igangsættende beslutninger om en fornyet kirkelig indsats på ni forskellige områder: Meddelelsesmidlerne, forholdet til de katolske Østkirker, økumenen, biskoppernes hyrde-opgaver, ordenssamfundenes fornyelse, lægfolkets apostoliske

medansvar, kirkens missionsarbejde, præsternes uddannelse og præsternes embede og liv.

Nye signaler

Koncilets modstandere har fra starten draget dets religiøse betydning i tvivl. For nogle kunne *pastorale* konstitutioner ikke være læremæssigt forpligtende, for andre så studiet af den moderne verdens udfordring til kirken blot ud som en verdsliggørelse af kirken.

Ved koncilets afslutning kom pave Paul VI åbent ind på disse spændinger, der havde præget koncilets forløb: »Koncilet blev udfordret kraftigt til at studere den moderne verden. Sandsynligvis har kirken aldrig før følt sig så stærkt motiveret til at lære den verden at kende, som omgiver den, og til at komme den nærmere, forstå den, gennemtrænge den, tjene den, bringe den evangeliets budskab, tage den til sig, følge den i sin

hurtige og uophørlige forandring.

Denne holdning er betinget af den fremmedgørelse og det gensidige brud mellem kirkens og verdens kultur, som har præget de sidste århundreder og navnlig det sidste. Den udspringer af kirkens væsentligste sendelse at bringe frelsens budskab til verden, og har uafbrudt og udtrykkeligt været virksom under koncilet, endda i en sådan grad, at den vakte mistanke hos nogle: De frygtede, at en overdreven overbærenhed og en overdimensioneret relativisme fik koncilet til at se alt for tolerat på verden omkring os, den historiske udvikling, kulturelle modestrømninger, og at andres tanker og tilfældige behov havde styret koncilets deltagere og deres handlinger, til skade for trofastheden mod traditionen og til skade for koncilets religiøse anliggende.«

Pave Paul VI afviste

disse beskyldninger og betonedede, at koncilets religiøse holdning først og fremmest kom til udtryk i kærligheden: »Ingen vil kunne kalde denne holdning ureligøs eller i strid med evangeliet. Det er dog Kristus selv, som lærer os, at hans disciples kendetegn er deres kærlighed til deres medmennesker (Joh, 13, 35)«.

Økumenisk koncil

Pavens omtale af disse spændinger under koncilets forløb kaster også lys over, hvordan koncilet selv ønskede at forstå begrebet *økumenisk*, ikke blot som et koncil for alle med Rom unerede kirker, men en udstrakt hånd mod alle kristne kirkesamfund. Denne målsætning var klar fra starten.

Da pave Johannes XXI-II den 25. januar 1959 kom med den overraskende meddelelse, at han ville indkalde til et *universalt* kirkemøde, var allerede valget af selve tidspunktet

et fingerpeg: Den 25. januar slutter den internationale bedeuge for de kristnes enhed. Ikke alene datoen var et økumenisk fingerpeg, selve meddelelsens ordlyd, som desværre aldrig er offentliggjort, var en indbydelse til alle kristne trossamfund til at finde hinanden igen.

Dagen efter sendte Vatikanet en erklæring til pressen, hvori det hed: »Ifølge pavens ønske skal det økumeniske koncil ikke kun fremme det kristne livs vækst, men opfattes som en indbydelse til de adskilte trossamfund til sammen at søge enheden genoprettet, som så mange mennesker i hele verden længes efter.«

Glæde

Indbydelsen blev vel modtaget.

De ortodokse kirkers ærespræsident, patriark *Athenagoras I.* af Konstantinopel skrev i sit lange svar til pave Johannes, at det var en glæde at høre denne ærlige opfordring til at slutte fred mellem kirkerne.

Lige så positivt ytrede Kirkernes Verdensråd, lutheranere og anglikanere sig. En negativ reaktion kom fra de reformerte kirker (Zwingli og Calvin) og fra protestanter i USA.

Kirkernes Verdensråd mente: »Meget afhænger af, på hvilken måde dette koncil bliver sammen-

kaldt, og i hvilken ånd det vil beskæftige sig med spørgsmål om de kristnes enhed. Det afgørende spørgsmål er, hvor økumenisk koncil vil vise sig at være i sin sammensætning og åndelige orientering.

Den økumeniske bevægelses erfaring har lært, at de kristnes enhed kun fremmes, når kirkerne mødes med gensidig respekt for hinandens egenart og uforbeholdt holder fast ved evangeliets sandhed, ved kærligheden og den ærlige fortolkning af deres egne trosoverbevisninger. De mest frugtbare første skridt hen imod et bedre forhold mellem kirkerne, er deres praktiske samarbejde i menneskers tjeneste, i deres indsats for et ansvarsbevidst samfund og en varig fred, i teologiske samtaler og fælles anstrengelser for at sikre trosfriheden for alle i alle verdens lande.«

Optimisme

Anglikanerne reagerede optimistisk. Biskop *Ivor Watkins* svarede på indbydelsen: »Planen om et koncil bliver hilst som et håbfuldt tegn af alle embedsindehavere i den anglikanske kirke. Hvis vi bliver indbudt som observatører, vil vi afgjort tage imod indbydelsen.«

Der blev indbudt observatører fra samtlige kristne trossamfund. De havde

endog taleret i studiekommissionerne og der blev vidtgående taget hensyn til deres forståelse af de problemer, der blev drøftet.

På opfordring af Paderborns ærkebiskop *Lorenz Jaeger* oprettede paven en særlig pavelig kommission til fremme af de kristnes enhed. I løbet af koncilet voksede den sig stærk og blev til det senere Enhedssekretariat, som under ledelse af den gamle tyske kardinal *Augustin Bea* blev et af koncilets mest inspirerede arbejdskredse.

Tro, fred, enhed

Den 11. oktober 1962 blev Det andet Vatikanconcil festligt åbnet.

Pave Johannes græd glædestårer i sin bispestol. I sin åbningstale, som havde overskriften »Tro, fred og enhed« lovede paven, at den katolske kirke ville gøre alt, hvad der stod i dens magt, for at fremme den aldrig opnåede enhed mellem kirkerne. Katolsk enhed indenfor kirken, enhed i bønner om enhed, og endelig enhed i respekten for alle ikke-katolske kristne og ikke-kristne religioner var de tre emner, paven udføreligt kom ind på.

Allerede to dage senere modtog paven Enhedssekretariatets mange ikke-katolske gæster og forsikrede dem om sit brændende ønske »at arbejde og

lide for, at kirkerne kunne virkeliggøre Jesu ønske under den sidste nadver, at alle må være ét.«

Kritik og impulser

I hvor høj grad kirken forventede kritik og impulser fra de ikke-katolske iagttagere kom klart til udtryk i kardinal *Bea*'s tale til dem den 15. oktober: »Vi beder jer give os jeres fulde tillid. Sig alt, hvad I ikke bryder jer om. Kom med kritik såvel som med forslag og ønsker, især under de møder, Enhedssekretariatet specielt organiserer for jer. Naturligvis kan jeg ikke her og nu love at finde frem til et svar eller en løsning på alle problemer, men jeg forsikrer jer om, at vi er taknemmelige for jeres tillid, og at vi vil overveje alt ærligt i Kristus og gøre os umage for at gøre alt, hvad der ligger inden for vore muligheder, nu eller i nær fremtid.«

Det var en af de tyske observatører, professor *Edmund Schlink*, som svarede kardinal *Bea*. »Naturligvis står os alle, her forsamlet, de store skel og dybe forhindringer for øje. De har dybe rødder. Vi ville jo ikke være adskilte, hvis ikke enhver af os vidste sig forpligtet af Gud og af sin egen kirke, og vi ville ikke sandfærdigt tjene enheden i Kristus, hvis vi ikke tog denne kendsgerning alvorligt. Men jeg vil pege på de to fakta, som bekræfter os i håbet om en ægte dialog mellem os. Det første er en tanke, som De selv ofte har forfægtet i Deres mange foredrag de seneste år, og som dukkede op igen i pavens åbningstale: I al vor tale og handling er det den åbenbarede sandhed, som er absolut forpligtende, men samtidig må vi skelne mellem den kristne læres indhold og de ord, indholdet formuleres med. Jeg er overbevist om, at den splittede kristenhed har langt mere fælles tro-sindhold end dens forskellige formuleringer lader ane.

Det andet faktum, som glæder os, er at De selv er en prominent repræsentant for bibelvidenskaben, og at denne videnskab har taget et betydeligt opsving i den romersk-katolske kirke siden pave *Pius XII*'s rundskrivelse om Guds åbenbaring. (Divino afflante spiritu, Red.)

Da Bibelen imidlertid er vor fælles arv, og da bibelvidenskab i dag er utænkelig uden samarbejde mellem forskere fra de forskellige trossamfund,

kan vi tillade os at nære store forventninger til bibelforskningens videre udvikling.

Lad mig til sidst tilføje, at den bøn om Helligåndens komme, som koncilet begyndte med, var vor fælles bøn, og at denne bøn må ledsage os igennem alle koncilets forløb.«

Konkrete skridt

Der kunne nævnes flere udsagn af kendte protestantiske og ortodokse observatører. De havde alle ét ønske fælles. At koncillet måtte blive et modigt og et konkret skridt på vejen mod kirkenes enhed. Det er også i denne ånd, samtlige 16 koncildokumenter bør læses. Intet i dem står uden for denne økumeniske sammenhæng.

»Det andet Vatikanconcil levede stort set op til forventningerne, for så

vidt visse forventninger ikke var de rene illusioner og kun bortset fra et par kiksere. Det gik endog ud over forventningerne. Der vil altid være tilbageslag, angsten for at gennemføre det, man enedes om. Det har der været i kirkens historie helt fra begyndelsen, og det vil altid gentage sig.«

Disse ord stammer fra den tyske teolog *Oscar Cullmann*, som ikke kalder det overfladisk optimisme, når han modsiger dem, der frygter for, at alligevel intet vil forandre sig i den romersk katolske kirke, og at efter nogle årtier med ny, frisk luft, som pave Johannes kaldte sit *aggiornamento*, alt vil være ved det gamle igen. Optimismen er i virkeligheden intet andet end at tage det tredje led i vor fælles trosbekendelse alvorligt: Jeg tror på Helligånden.

Den tolvte kongregation i Vatikanet

Rådet for kirkens offentlige anliggender har fået besluttende myndighed

Rom (KIPA) – Hvis man skal tro rygterne i Vatikanet, så har den kommission, der blev indsat for to år siden for at undersøge den romerske kurie, nu afsluttet sit arbejde. Den siges også at have udarbejdet helt konkrete forslag som f. eks. at ophøre »Rådet for kirkens offentlige Anliggender« til en kongregation. Det betyder, at rådet, som nu er rådgivende, i stedet bliver et besluttende organ.

Der skal, så vidt man ved, ske særlige ændringer med hensyn til Vatikanets statssekretariats ansvarsområde. Det skal fremover – som det var tilfældet i tidligere århundreder – hedde »Apostolisk Sekretariat«, for at vise, at beskyldninger for stadigt voksende magtbeføjelser og kun interesse for denne verdens anliggender, ikke holder stik.

Statssekretariatet var oprindeligt tænkt som en lavere instans, der skulle være en forbindelses- og koordinationsinstans mellem de ti kongregationer. Ved en stadig kompetenceudvidelse og overdragelse af nye opgaver har det i tidens løb udviklet sig til

en »overkongregation«. Med den nye kuriereform skal de tolv kongregationer, der da vil være, igen blive mere selvstændige.

De tre sekretariater: »for de kristnes enhed«, »for de ikke-troende« og »for de ikke-kristne« vil efter det nye udkast blive ophøjet til at være selvstændige råd. »Rådet til fremme af fred, retfærdighed og kristen solidaritet« skal efterfølge kommissionen »Justitia et Pax«. Til gengæld bliver lægmandsrådet en kongregation, fordi dets opgaver og betydning er vokset i de sidste år.

Det er naturligvis også et spørgsmål, hvad der bliver opgivet af de historisk fremvoksende institutioner, hvis opgaver overlapper hinanden, og som på grund af strukturelle nydannelser er blevet uforståelige. Skal tros- og rekongregationen stadig have ansvar for præsters laisering (»tilbageføring« til lægmandsstanden) i stedet for kongregationen for præster? Skal der stadig være ikke mindre end tre instanser, der har ansvar for at erklære et ægteskab ugyldigt?

Pave Johannes XXIII, initiativtageren til konciliet ved en tale til koncilsfædrene foran pavealteret. Foto: KNA.

Caritas Danmark starter syskole

I begyndelsen af septem-ber sendte Caritas Danmark knap 19.000 kroner til Indien. Pengene vil blive brugt til indkøb af symaskiner og arbejdsborde til en syskole.

Skolen ligger i et landbrugsområde i det sydlige Indien, hvor der er mange jordløse landarbejdere.

De har kun en nogenlunde sikker indtægt i regntiden, hvor der er brug for deres arbejdskraft på markerne. Uden for regntiden er der sjældent brug for dem.

Man har derfor besluttet at oprette en syskole, hvor de unge piger og enlige kvinder kan få en grundig sy-undervisning.

Moder Teresa-julebasar i Roskilde

Forældre, elever og lærere fra Skt. Josefs Skole i Roskilde afholder julebasar i skolens kantine fra fredag d. 29. november til søndag den 1. december. Overskuddet fra basaren går til *Moder Teresa's* arbejde i Indien.

Moder Teresa fortjener, at vi her i vort velstillede Danmark gør en indsats for de dårligt

stillede, siger *Birgitte Leth Møller* fra arrangørgruppen. Vi kan hjælpe ved at indsamle penge til *Abbé Pierres Børnehjælp* i København, som sender dansk sødmælkspulver og vitaminpiller til centrene i Indien.

Moder Teresa, der fyldte 75 år i august, har 2.000 søstre og 300 brødre tilknyttet sin orden »Kærlig-

De kan så senere selv begynde at undervise i håndarbejde eller ernære sig som syersker.

Skt. Therese menighed i København har i en periode støttet et tilsvarende projekt, dog med den forskel, at de indsamlede beløb er brugt til indkøb af symaskiner til kvinder, der har afsluttet et sykursus.

Kvinderne kan holde en dagløn på godt 20 kr. ved at sy skoleuniformer og lignende. Det er ganske godt i Indien.

Skt. Therese menighed har allerede i år sendt mere end 10.000 kr. til sy-projektet, og sognet har dermed hjulpet adskillige indiske familier til en bedre og trygtere tilværelse.

Michael C. Wiberg.

hedens Missionærer«; hendes hjælpearbejde er udbredt i mere end 50 lande. Sidste år indbragte basaren godt 52.000 kr.

Se nærmere om basaren i annoncen under »Møder og arrangementer«.

kk

Demonstration d. 31. oktober

Det er i år tre år siden, at den danske »Støttegruppe for Mødrene og Bedstemødrene på Plaza de Mayo« (Argentina) begyndte sit arbejde bl.a. med en månedlig demonstration foran Den argentinske Ambassade i København, hvor der samtidig blev afleveret et støttebrev til »Mødrene og Bedstemødrene«s arbejde med at finde de »forsvundne«.

Denne demonstration er fortsat – dog således, at den det sidste halvandet år

kun har været symbolsk – stadig dog aflevering af vor støtteerklæring – symbolsk, fordi man har forventet reaktionen i Argentina efter regeringsskiftet.

Vi mener, at der stadig er behov for denne støtte til »Mødrene og Bedstemødrene på Plaza de Mayo«, og vi vil derfor afholde en større demonstration torsdag den 31. oktober 1985, kl. 10.00 ved Den argentinske Ambassade, St. Kongensgade 45.

Vi opfordrer Dem ven-

ligst til at deltage heri i lighed med, hvad der før har været tilfældet, hvor medlemmer af Folketinget, repræsentanter fra Folkekirken, Den katolske Kirke, Det mosaiske Trossamfund, Det danske Baptistsamfund, Metodistkirken i Danmark, skuespillere, lærere og en række humanitære organisationer deltog i vore demonstrationer.

Støttegruppen for Mødrene og Bedstemødrene på Plaza de Mayo

Kirkernes U-landsuge 3.-10. nov.

Kirkernes U-landsuge, som i år afholdes for sjette gang, finder sted i dagene 3.-10. november. Over hele landet afholdes arrangementer i forbindelse med U-landsugen, som i år har temaet »Frihed til at handle«. Det økumeniske

Fællesråd, hvor den katolske kirke også er medlem, står for arrangementet.

Kirkernes U-landsoplysning har udgivet en avis og et børnemateriale »Med børn ombord« – bestående af en tegneserie af *Jesper Deleuran* og et

baggrundshefte.

Materialerne og øvrige udgivelser er omtalt i U-landsavisen og kan rekvireres på sekretariatet for Kirkernes U-landsoplysning, Nørregade 11, 1165 København K. tlf. (01) 15 59 27.

Ikke to – men tre

I sidste nummer lod »katolsk orientering« kun to katolske børnehaver ligge øst for Store Bælt. Der er imidlertid tre, idet der foruden børnehaverne i Birkerød og Helsingør også er en katolsk børnehave i Roskilde.

Radio-gudstjeneste

Søndag den 10. november kl. 17 sender Danmarks Radio på program 1 messen i Katolsk Vor Frue Kirke i Århus.

Celebrant og prædikant: *Pater Adolf Meister S.J.*

Korleder og organist: *Olav Jepsen.*

Der synges *Leif Kayser's* 2. sangmesse, og i øvrigt anvendes følgende numre i salmebogen »Lovsang«: 217, 661, 215 og 330.

John S. Lundorf

Niels Steensens kalender

I anledning af Niels Steensens 300-års dødsdag udgiver bispedømme Osnabrück, Hildesheim, København, Münster og Paderborn en kalender for året 1986 på tysk og på dansk til minde om Niels Steensens liv og virke i Tyskland, Italien og Danmark. Kalenderen fremstiller i korte overskuelige kapitler Niels Stensen som videnskabsmand og som biskop. Den er forsynet med smukke både sort/hvide- og farvebilleder fra de mange steder og byer, Niels Stensen virkede i. Samtidig tjener den som liturgisk kalender.

Pris: Kr. 56,00 i.m.

Kalenderen udkommer på Niels Steensens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V. Tlf. 01-24 48 08 og kan rekvireres direkte fra forlaget eller købes i enhver dansk boghandel.

Bønnens apostolat i november beder vi for:

For randgrupperne i samfundet.

For afro-amerikanerne i Latin-Amerika.

Møder og arrangementer

Koncert

Torsdag den 31. oktober kl. 19.30 er der igen koncert i Sakramentskirken, Nørrebrogade 27. Medvirkende: Dagmar Larsen, orgel og Ole Knudsen, tenor. Værker af: Pachelbel, Händel, J. S. Bach, Buxtehude, Cesar Franck og Kaufmann. Der er gratis adgang.

Søndagstræf på Magleås

Læg søndagsturen omkring Magleås. Kom alene eller kom sammen med venner – eller sidemanden i kirkebænken – til søndag eftermiddags-samvær på Magleås.

Program: Fra kl. 14 til 15 - kaffe i opholdsstuerne. Kl. 15 arrangement i foredragssalen. Pris kr. 20,- incl. kaffe og kage.

Søndag den 17.11: »Hvordan forholder vi os som katolikker til de nye medicinske teknikker. Biskop Hans Martensen og læge Kjeld Jensen.

Det sker på Magleås:

Torsdag den 31.10. til fredag den 1.11. Foreningen af katolske skoler i Danmark holder møde.

Lørdag den 2.11. til søndag den 3.11. Hanna Skolen holder pædagogmøde.

Mandag den 4.11. til fredag den 8.11. Dansk teologisk præstemøde med pater P. Grégoire.

Søndag den 10.11. til tirsdag den 12.11. Matematiklærerforeningen holder møde.

Fredag den 15.11. til søndag den 17.11. Pastoralrådsmøde.

Søndag den 17.11.

Magleås-Træf. »Hvordan forholder vi os som katolikker til de nye medicinske teknikker? Biskop Hans Martensen og læge Kjeld Jensen.

Sakramentskirken

Søndag den 1. november afholder Sakramentskirken sin årlige basar. Her er loppe-torv, boder, restaurant etc. Vi har højmesse kl. 10.00, og derefter går det løs i lokale under kirken. Vel mødt.

Basarudvalget.

Liturgisk kalender for november

1. grøn. Fredag i 30. alm. uge. L. Rom. 9,1-5. Salme 147,12-13. 14-15. 19-20. R. v. 12a: Lovpris Herren, Jerusalem. Ev. Luk. 14,1-6. (II Ps.).
2. grøn. Lørdag i 30. alm. uge. L. Rom. 11,1a-2a. 11-12. 25-29. Salme 94,12-13a. 14-15. 17-18. R. v. 14a. Herren bortstøder ikke sit folk. Ev. Luk. 14,1. 7-11. Eller: *hvid. Guds Moders lørdagsmesse.* (II Ps.).
3. hvid. Søndag. *Alle Helgen* (s). 1. L. Joh. Åb. 7,2-4. 9-14. Salme 24,1-2. 3-4ab. 5-6 R. v. 6: Så er den slægt, som søger dit åsyn, Herre. 2. L. 1. Joh. 3,1-3. Ev. Matt. 5,1-12a. *Gl. Cr. Alle Helgens pf.*
4. viol. eller sort. Mandag. *Alle Sjæle.* L. 2. Ivak. 12,43-46 eller Rom. 8,31b-35. 37-39. Salme 23,1-6. R. v. 1. Herren er min hyrde, mig skal intet fattes. Ev. Joh. 14,1-6. *De afdødes pf. Der kan også læses andre tekster fra begravelsesliturgien.*
5. grøn. Tirsdag, 31. alm. uge. L. Rom. 12,5-16a. Ev. Luk. 14,15-24. (III Ps.).
6. grøn. Onsdag i 31. alm. uge. Rom. 13,8-10. Ev. Luk. 14,25-33. (III Ps.).
7. hvid. Torsdag i 31. alm. uge. *Willibrord*, biskop (død 739) (m). L. Rom. 14,7-12. Ev. Luk. 15,1-10. (III Ps.).
8. grøn. Fredag i 31. alm. uge. L. Rom. 15,14-21. Luk. 16,1-8 (III Ps.).
9. hvid. Lørdag *Lateranskirkens indvielse* (f). L. Ezek. 47,1-2. 8-9. 12. Eller: 1. Kor. 3,9c-11. 16-17. Ev. Joh. 2,13-22. *Gl. Særl. pf.*
10. grøn. 32. alm. søndag. 1. L. 1. Kong. 17,10-16. Salme 146,6c-7. 8-9a. 9bc-10. R. v. 1: Pris Herren, min sjæl, Hallelujah! 2. L. Hebr. 9,24-28. Ev. Mark. 12,28-44, eller 12,41-44. (IV Ps.).
11. hvid. Mandag i 32. alm. uge. *Martin af Tours*, biskop (død 397) (m). L. Visd. 1,1-7. Ev. Luk. 17,1-6. (IV Ps.).
12. rød. Tirsdag i 32. alm. uge. *Josaphat*, biskop og martyr (død 1623) (m). L. Visd. 2,23-3,9. Ev. Luk. 17,7-10. (IV Ps.).
13. grøn. Onsdag i 32. alm. uge. L. Visd. 6,1-11. Ev. Luk. 17,11-19. (IV Ps.).
14. grøn. Torsdag i 32. alm. uge. L. Visd. 7,22-8,1. Ev. Luk. 17,20-25. (IV Ps.).
15. grøn. Fredag i 32. alm. uge. Visd. 13,1-9. Ev. Luk. 17,26-37. Eller: *hvid. Albert den Store*, biskop og kirkelærer (død 1280). (IV Ps.).
16. grøn. Lørdag i 32. alm. uge. L. Visd. 18,14-16; 19,6-9. Ev. Luk. 18,1-8. Eller: *hvid. Margrethe af Skotland* (død 1093). Eller *hvid. Gertrud*, jomfru (død 1302). Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse.* (IV Ps.).
17. grøn. 33. alm. søndag. 1. L. Dan. 12,1-3. Salme 16,5 + 8. 9-10. 11. R. v. 1: Vogt mig Gud, thi jeg lider på dig. 2. L. Hebr. 10,11-14. 18. Ev. Mark. 13,24-32. *Gl. Cr. Alm. S. pf.* (I Ps.). *Kirketælling.*
18. grøn. Mandag i 33. alm. uge. L. 1. Mak. 1,10-15. 41-43. 54-57. 62-64. Ev. Luk. 18,35-43. Eller: *hvid. Peters- og Paulskirkernes indvielse.* L. Ap. G. 28,11-16. 30-31. Ev. Matt. 14,22-33 (I Ps.).
19. grøn. Tirsdag i 33. alm. uge. L. 2. Mak. 6,18-31. Ev. Luk. 19,1-10 (I Ps.).
20. grøn. Onsdag i 33. alm. uge. L. 2. Mak. 7,1. 20-31. Ev. Luk. 19,11-28. (I Ps.).
21. hvid. Torsdag i 33. alm. uge. *Marias Fremstilling* (m). L. 1. Mak. 2,15-29. Ev. Luk. 19,41-44. Eller (M.F.) L. Zakarias 2,14-17. Ev. Matt. 12,46-50. (I Ps.).
22. rød. Fredag i 33. alm. uge. *Cæcilie*, jomfru og martyr (død 230) (m). L. 1. Mak. 4,36-37. 52-59. Ev. Luk. 19,45-48. (I Ps.).
23. grøn. Lørdag i 33. alm. uge. L. 1. Mak. 6,1-13. Ev. Luk. 20,27-40. Eller: *rød. Clemens I*, pave og martyr (død 97). Eller: *hvid. Guds Moders Lørdagsmesse.* (I Ps.).
24. hvid. Søndag. *Jesus Kristus, Universets Konge* (s). 1. L. Dan. 7,13-14. Salme 93,1ab, 1c-2. 5. R. v. 1a: Herren har vist, han er konge, han har iført sig højhed. 2. L. Joh. Åb. 1,5-8. Ev. Joh. 18,33b-37. *Gl. Cr. Særl. pf.*
25. grøn. Mandag i 34. alm. uge. L. Dan. 1,6. 8-20. Ev. Luk. 21,1-4. (II Ps.).
26. grøn. Tirsdag i 34. alm. uge. L. Dan. 2,31-45. Ev. Luk. 21,5-11. (II Ps.).
27. grøn. Onsdag i 34. alm. uge. L. Dan. 5,1-6. 13-14. 16-17. 23-28. Ev. Luk. 21,12-19. (II Ps.).
28. grøn. Torsdag i 34. alm. uge. L. Dan. 6,12-28. Ev. Luk. 21,20-28. (II Ps.).
29. grøn. Fredag i 34. alm. uge. L. Dan. 7,2-14. Ev. Luk. 21,29-33. (II Ps.).
30. rød. Lørdag. *Andreas Apostel* (f). L. Rom. 10,9-18. Ev. Matt. 4,18-22. *Gl. Ap. pf.*

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

Fors.kons. Sven Iding

Jesus er vejen - vejen til Jesus

I 1983-84-85 afholdtes en foredragsrække over grundlæggende sandheder i kristenlivet og dets praksis. Gruppens ledere tilbyder denne gang et seminar, d.v.s. et åndeligt træningskursus: »Fornyelse i Helligånden«. Det vil hjælpe dig til at opdage den rigdom, Gud ønsker at skænke dig og gøre det muligt for dig at opnå dybere livsfællesskab med Gud.

Seminarieret strækker sig over 9 aftener med følgende emner:

- søndag d. 20. okt. og søndag d. 3. nov., Indledning og Vejledning.
- søndag d. 17. nov., Guds kærlighed
- søndag d. 1. dec., Frelsen
- søndag d. 15. dec., Det nye liv
- søndag d. 19. jan., Modtagelse af Guds gaver
- søndag d. 2. feb., Fornyelse i Helligånden
- søndag d. 16. feb., Vækst
- søndag d. 2. marts, Forvandling i Kristus.

Tilmelding er nødvendig. Den foretages på de to første mødeaftener ved køb af seminarhæftet (pris: 20 kr.)

Mødested: Englesalen, Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej.

Mødetid: Kl. 19.30 præcis til kl. ca. 21.30.
Alle er hjertelig velkomne
(på arrangørernes vegne)
L.A. Dorn S.J.

Moder Teresa julebasar i Roskilde

Den 14. Moder Teresa Julebasar på Skt. Josefs Skole i Roskilde afholdes fredag den 29.11. kl. 16-21. Lørdag den 30.11. kl. 9-14. Søndag den 1.12. kl. 10-13 i skolens kantine, Frederiksborgvej 10. Skolen ligger over for Skt. Laurentii Kirke, hvor der i øvrigt er hjemme om søndagen kl. 10.

Ved basaren er gaveboder, loppetorv, u-landsbod, tombola, salg af gløgg, kaffe og hjemmebag.

Skolen modtager meget gerne ting og sager til basaren. De kan sendes til: Moder Teresa Julebasaren, Skt. Josef Skole, Frederiksborgvej 10, 4000 Roskilde.

DUK Kalender

Medarbejderledertæning den 29.11.-1.12. 85 på Bissrup. For HB, sekretariat, DUK-udvalg, DUK-repræsentanter og DUK-redaktioner.
Ledertæningen er gratis og alle rejseudgifter refunderes (DSB 2.kl.).
Tilmeldingsfrist den 15.11.85.

Nytårslejr 27.12. 85 - 1.1. 86 på Ømborgen. For alle interesserede.
Pris 280,00 kr. for voksne.
Pris 230,00 kr. for 11-14 årige.
Pris 180,00 kr. for 3-10 årige.
Pris 140,00 kr. for 0-2 årige.
Og 90,00 kr. (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for deltagelse i fællesrejsen.
Betaling ved tilmelding senest den 13.12. 85.

P.S.1 Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer.
Pris 90,00 kr., dog 150,00 kr. for alle over 25 år. Rejsseudgifter over 90,00 (150,00) refunderes ved deltagelse i fællesrejsen.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: _____

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Menighed: _____

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker
Sekretariatet
Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Bededag

Bededag på Stensballe kloster i Horsens. dato: 2. november og 7. december 1985. Tidspunkt: 10.30-18.00.

Lovprisning, bøn, bibelundervisning, samtale, fællesskab, stilhed, messe.

Emne: Gennemgang af Apostlenes Gerninger, med henblik på kirken situation i dag.

Leder: Pastor Lars Messerschmidt.
Frokost medbringes. Deltagelse inclusive eftermiddagskaffe og aftensmad, - 40 kr.

Tilmelding nødvendig: tlf. 05-61 82 77.

Koncert i Skt Ansgar

Violinisten Regine Koch, sopranen Roma Engmann og organist Kersten Jensen indbyder til kirkekoncert i Skt. Ansgar Kirke, tirsdag d. 5. november kl. 19.30. Programmet på instrumental- og vokalmusik af bl.a. Sweelinck, J.S. Bach, Leclair, Mozart, Pachelbel, Gustav Holst og Geminiani.
Der er gratis adgang.

Der er guf i Boff

Magt og karisme i kirken. 4 oplæg ved Kaare Osorio. Præsentation og kritisk gennemgang af Leonardo Boffs kontroversielle bog.

Hver onsdag i november (6, 13, 20, 27) hos Sct. Josefsstrene, Skt. Hansgade 2B, Kbh. N. Begyndende med messe kl. 19. Alle er velkomne.

A.C.

Onsdag den 6. november kl. 20 i Englesalen, Jagtvej 183: lic. theol. Tove Rasmussen taler om Umberto Eco: Rosens navn.

A.C.s bestyrelse

DKKF

Inviterer alle kvinder i København og omegn til to fællesaftener, som starter med spising kl. 18.

Onsdag d. 27.11. Marianne Aagaard: Juleevangeliet set ud fra feministisk teologi.

Sted: Institut Skt. Joseph, Dag Hammerskjølds Alle 17, København Ø.

Pris kr. 20,- for mad og kaffe, drikkevarer kan købes.

Tilmelding: Grethe Dohm, tlf. 01-22 85 34.

Kom og vær med! DKKF-København.
Bemærk! Dette er en ændring af programmet i forhold til DKKF-Nyt nr. 3.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Bekendtskab

Er der ikke en dame blandt læserne på omkring 40 år, som kunne tænke sig at lære en flot sydlandsk på 45 år at kende. Har fast arbejde, bil, lejlighed, samt villa ved Adriaterhavskysten. Børn ingen hindring, da jeg holder meget af børn. Kun seriøse henvendelser vil blive besvaret. Billet mkr. 1250, »katolsk orientering«, Vesterbrogade 28, 1620 Kbh. V.

Mandag den 18. november 1985 kl. 19.30, Trinitatis sognehus, Pilestræde 67, K. Årsmøde for Alban- og Sergeisamfundet.

Biskop Hans Martensen

»Enhed foran os«, Embæde og embedsankendelse i økumenisk sammenhæng. Alle er velkomne.

Bolig søges

Ungt ægtepar (teologistuderende) søger lejlighed i Københavnsområdet, mfn. 2 vær. Gerne tilknyttet mindre forpligtelser (vicevært, havearb. etc.) Birgitte og Peter Skov-Jakobsen, Østergade 16 B, tlf. 01-14 40 28.

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

LØGUM KLOSTER HØJSKOLE

Forstandere: Rita og Harald Nielsen
8240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

A.B.C. blomster

Vestergade 20
4850 Stubbekøbing
Telefon 03-84 16 59

Deres garanti for friske varer!

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Der er mange bedemænd
Deres hedder

ERIC KVIST

- han er katolik
og har kontor på
Søborg Hovedgade 94
og træffes på

01-69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Aut.
einstallator

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Murermester- og entreprenørforetning M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6
Ålborg
Telefon 13 42 33 og 13 43 37

MØBLER

Søger De kvalitetsmøbler, så aflæg vor forretning et besøg og se vort store udvalg i reoler, opholds- og spisestuer.

ANDERS SVENDSEN
Nordre Frihavsgade 13
København Ø.
Tlf. (01) 26 60 70

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Olieselskabet
NORDISK KUL A/S

Administration, salg og service:
RØDOVREVEJ 383

Automatisk levering
Olievagt i fyringssæsonen
Egen import og tankløg
Radiodirigerede tank- og
servicevogne

01 70 45 30

- sikkerhed for varme

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

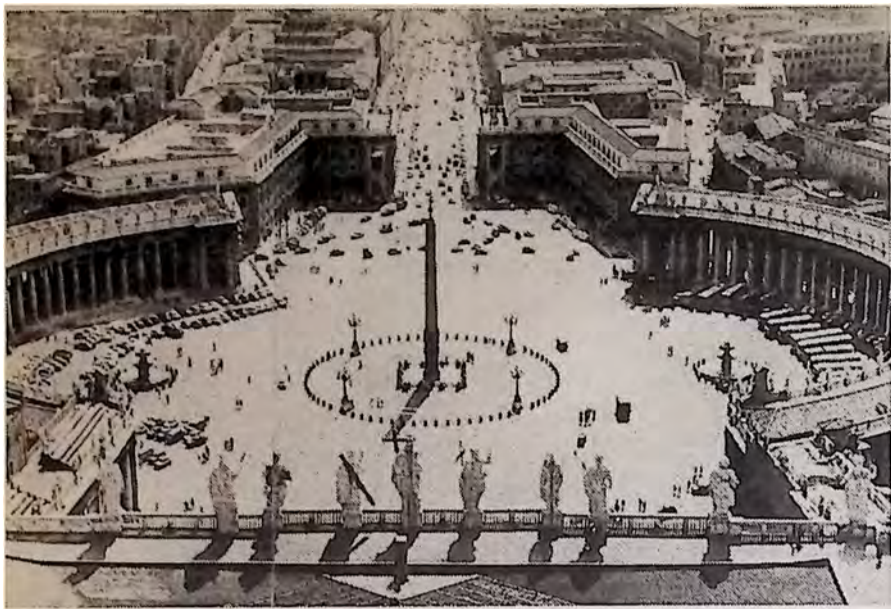
Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Obeliskens 400 år på Peterspladsen

Rom (KIPA) - Obeliskens midt på Peterspladsen i Rom har lige fejret 400 året for sin opstilling foran kirken.

Obeliskens er en af de tretten, romerne sejlede hjem fra Egypten og lod opstille forskellige steder i

byen som solur eller som symbol på deres magt.

Obeliskens på Peterspladsen stod oprindeligt midt i Neros cirkus på Vatikanhøjen, meget nær ved den gravgade, hvor ifølge den kristne tradition apostlen Peter ligger be-

gravet efter sin martyrdød i Neros cirkus.

I 1585 flyttede arkitekten *Domenico Fontana* obeliskens fra kirkens sydside til det sted, den siden har stået oven på de fire løver, hvor den nu igen fungerer som solur.

Ingen »kirkegårdsfred« i Mellemerika

San Salvador (KIPA) - Ærkebiskop *Arturo Rivera y Damas* har for nylig advaret mod en udvidelse af den borgerkrigsagtige uro i El Salvador.

I en søndagsprædiken beklagede ærkebiskoppen,

at der blev tremstuet nye våben i landet, og at der blev leveret militærhelikoptere fra USA. De nye våben kan kun føre til en udvidelse af borgerkrigen, der allerede har kostet 50.000 personer livet. »Vi

ønsker ingen kirkegårdsfred«, erklærede ærkebiskop Rivera. Iagttagere i landet ser dog ingen mulighed for at få genoptaget den dialog, som ærkebiskoppen kræver, efter at der i de sidste uger er faldet 24 i borgerkrigen.

De rige må dele

Også i Guatemala er forholdene fortvivlede. I et interview i Bonn med det katolske nyhedsbureau KNA kræver ærkebiskop *Barrio* af Guatemala-City mere social retfærdighed, hvis landets sociale problemer skal løses. De rige må dele af deres overflod med de fattige. Der vil kun blive demokrati i landet efter det kommende valg i november, hvis den nye forfatning og lovene overholdes strengt.

Kirken har i de sidste ti år lidt meget i Guatemala. 13 præster er myrdet og hundreder af kateketer er dræbt eller bortført. Ærkebiskop *Barrio* har også selv modtaget anonyme trusselbreve. Hæren bortfører stadig indianere og 75.000 af dem er flygtet til det mexicanske grænseområde, mens 500.000 er kommet til Guatemala-City for at finde eksistensmuligheder dér.

Udviste missionærer tilbage til Nicaragua

Stat/kirke-kommission drøfter tilbagevenden af ti præster

Managua (KIPA) - Muligvis får de ti udenlandske missionærer, der blev udvist af Nicaragua i juli 1984, lov til at vende tilbage til deres menigheder.

Kardinal *Miguel Obando Bravo* af Managua, har for nylig over for journalister erklæret, at en statskirke-kommission drøfter spørgsmålet om en eventuel tilbagevenden af de udviste præster til Nicaragua. Man er blevet enig herom på et møde mellem repræsentanter for sandinistregeringen og medlemmer af den nicaraguanske bispekonference.

Ved mødet med journalisterne gik kardinalen varmt ind for en national forsonings-dialog mellem

de forskellige grupper i landet og for en afslutning på kampene og voldshandlinger. Blot et par timer før havde statschefen *Daniel Ortega* kategorisk udelukket en sådan samtale og især da en samtale med de anti-sandinistiske oprørere. Samtidig kritiserede Ortega »visse« af landets biskopper, der gjorde sig til de kontrarevolutionæres forbundsfæller.

De ti udenlandske missionærer: fire spaniere, to italienerne, to costaricanere, en canadier og en fra Panama, blev 9. juli 1984 udvist af landet, fordi de havde deltaget i en demonstration mod den uretfærdige dom over en præstekollega.

Paven benyttede sin ferie til at høre på fagfolk

Samtale med videnskabsmænd om verdenskrisen

Castelgandolfo (KIPA) - Det lader til at blive en tradition, at *Johannes Paul II* i sin korte årlige ferie samler rådgivere omkring sig, som han ellers ikke kommer i direkte kontakt med.

Paven har nu for anden gang inviteret kendte videnskabsmænd fra øst og vest til Castelgandolfo. Det drejer sig ikke kun om katolikker eller kristne af andre konfessioner.

Fra den 18.-31. august har filosoffer, økonomer, økologer, jurister, kunsthistorikere og teologer fra Wiens antropologiske Institut i pavens nærværelse diskuteret spørgsmålet: Hvorvidt kan man sige, at vor tid er inde i en krise? Er bevidstheden om krisen et moderne tidsfænomen, eller hører den simpelthen til de menneskelige vilkår?

Den tyske filosof og fysiker *Carl Friedrich von Weizsäcker*, den franske jøde, *Emmanuel Levinas*, Oxford-filosoffen *Leszek Kalakowski*, kunsthistorikeren *Jan Bialostocki* fra Warszawa og flere tyske professorer, bl.a. teologerne *Walter Kasper* og *Johann Baptist Metz* var deltagere.

Ingen patentløsning

Naturligvis kan en tredages samtale ikke føre til egentlige løsninger på nutidens aktuelle globale problemer. Men en videre horisont, en gensidig inspiration og berigelse kan den give. Forskerne hverken vil eller kan tage ansvaret for paven i hans konkrete beslutninger, som dogmatikeren *Walter Kasper* erklærede. Men de kan vise ham, hvordan

problemerne diskuteres inden for de europæiske traditioner i øst og i vest.

Paven lyttede opmærksomt, og deltog ikke i diskussionerne.

Han havde »fri«, som han betonedede i sin velkomsttale. Til slut takkede han videnskabsmændene for mødet og samtalerne, for de erfaringer og synspunkter han havde kunnet samle, og som sikkert ville indvirke på hans beslutninger.

Krisesituationen inden for de enkelte videnskaber behandlede intensivt. Filosofi, økonomi og økologi diskuteredes udførligt. Jura og trosbevidsthed blev kun strejft.

Atomkrig

Von Weizsäcker tegnede et dystert, næsten pessimistisk billede af verdenssituationen i dag. Menneskeheden kan dø i den kommende krise. En atomkrig i vort århundrede er mulig, ja, sandsynlig. De gamle krigsårsager er ikke blevet overvundet. Konflikterne i Den Tredje Verden tager til. Det sovjetiske imperium er en fare for verden; og den amerikanske reaktion herpå forøger faren. Befolkningsstivækstens tempo har foreløbig kun kunnet nedsættes ad fredelig vej ved hjælp af økonomisk velstand. Den økonomiske vækst vil kun være mulig i den nuværende form i få årtier. Weizsäcker krævede en ny politisk moral, en ny verdensorden med anvendelige regler og afgørelser, og han opfordrede kirkerne til at indkalde til et fælles fredskoncil.

Katolske præster kræver politisk løsning i Nordirland

Birmingham (KIPA) - Nationalkonferencen for de katolske præster i England og Wales har krævet en politisk løsning for Nordirland. I en sluterklæring fra deres møde for nylig i Birmingham krævede præsterne, at regeringen foretager sig noget konstruktivt for at »udfylde det politiske tomrum i provinsen Ulster«.

Biskop *James McGuinness* af Nottingham erklærede, at der burde indledes samtaler med Sinn-Fein-partiet, den politiske fraktion af terrororganisationen IRA. Selv om deres ideer er forkerte, er der dog mange, der har sluttet sig til partiet, og man er derfor nødt til at lytte til det.

Ikke alle deltagere var så pessimistiske, men alle var enige om, at truslen er stor, og at man bør regne med de værste følger. Letfærdig optimisme er malplaceret.

Teologien afkræves svar

De fleste enkeltanalyser mundede ud i forsigtige teologiske teser; eller også henvistes emnet - lige meget om det var økologisk eller økonomisk - til teologien; og det var ikke bare en høflighed over for værten. Teologien er aktuel, betonedede *Kasper*.

Man kan selvfølgelig ikke gøre den til en svarautomat. Men troen, det kristne budskab, har noget væsentligt at bidrage til vor situation, selv om det endnu ikke er lykkedes teologien at få hele verdens samtykke. I dette kollokvium havde ingen specielt ventet sig noget af teologerne, men det fremgik tydeligt af samtalerne, at videnskaben venter hjælp, måske endda den eneste hjælp, til en vej ud af krisen fra de store religiøse og specielt de kristne traditioner.

**Præste-
besøg
kun efter
ansøgning**

Zagreb (KIPA) - Den 54-årige katolske præst *Armin Preberg* i Split i Jugoslavien idømtes 50 dages fængsel, fordi han »uberettiget« besøgte syge og døende og tilbød dem åndelig støtte og hjælp. I fremtiden må præsten kun besøge hospitaler, hvis de syge udtrykkeligt beder om det. Syge og døende, som ikke mere kan give udtryk for et ønske, må undvære gejstlig bistand. Samtidig foretages i Dalmatien en antikirkelig kampagne. Især de unge advares mod katolsk indflydelse.

**Næste nummer
udsendes
d. 13. november**

**katolsk
orientering**

Redaktion, ekspedition og annoncerektion:
Vesterbrogade 28, 3., DK-1620 København V.
Telefon (071) 21 14 44.
Giro: 5 00 14 71, Ansgarstiftelsen, katolsk orientering, Bredgade 69 A, 1260 København V.

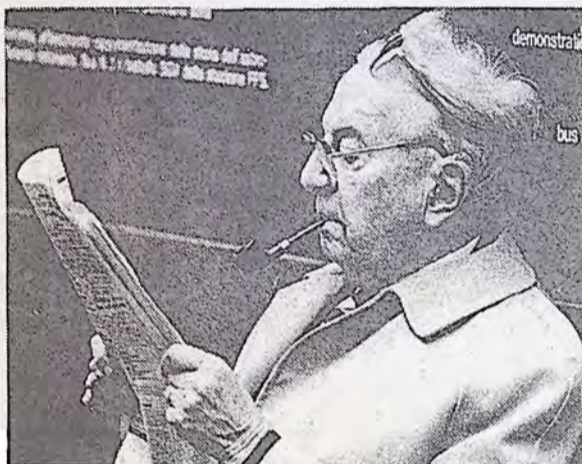
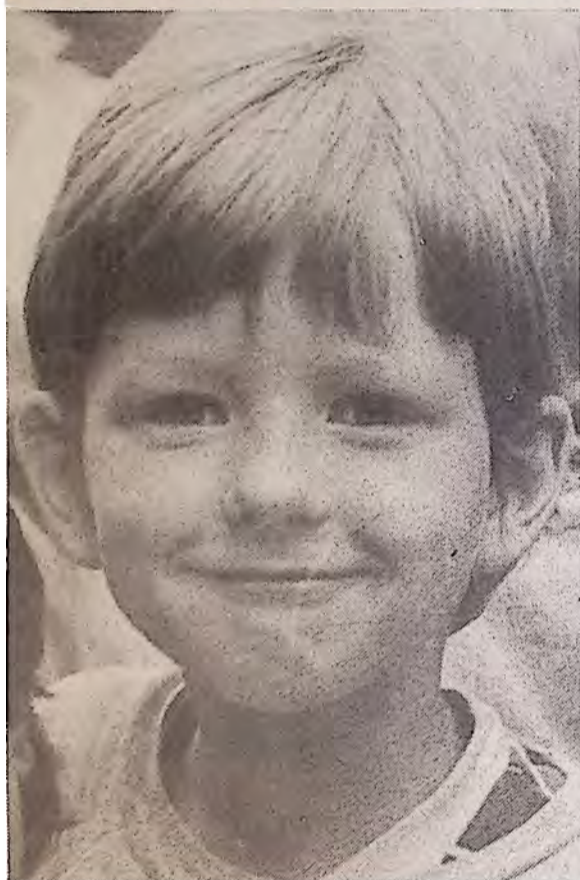
I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarfin, Ruth Plam, Maria Grandt, Knud Halsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Praem. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske menigheder i Danmark 120 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

JNGDOMS-
NUMMER

katolsk orientering

Bladet for børn ...

Læs k.o. og spar geléen

*- og for gamle
for de vigtige og de søvnige ...*

*- og for
de DUK-friske*

Skrevet af unge

Tilbageblik på 5 år i DUK

Interview med Frank Jobst og Hildegard Doods

Frank Jobst og Hildegard Doods kan nu se tilbage på de 5 år, hvor deres liv hovedsageligt har drejet sig om katolsk ungdomsarbejde. Men de så nu ikke ud til at være kedede af at have fyret al deres krudt af på DUK, da jeg spurgte dem, om hvordan de havde oplevet det at være ungdomspræst og ungdomskonsulent.

Sr. Hildegard: På det tidspunkt, hvor Frank og jeg overtog arbejdet fra sr. Regina og Gottfried Grünwald var DUK allerede blevet en moden og demokratisk organisation. DUK havde fundet sine fødder at stå på og var blevet sig sit ansvar bevidst for det katolske ungdomsarbejde i Danmark.

Frank: Regina og Gottfried havde lagt en god arbejdsplan m.h.t. arbejdet i menighederne og oprettelsen af lokalforeninger. Denne plan var gennemtænkt og værd at følge. Vores opgave var så at udfylde modellen. Og det føler vi også er lykkedes for os ved i første omgang at rejse rundt i landet på en slags »Goodwill-tur« for DUK, hvor vi gjorde menighederne opmærksomme på, hvor vigtigt ungdomsarbejdet er,

og hvad de kunne gøre for at støtte de unge.

Sr. Hildegard: Der er også sket noget på tværs af menighederne, nemlig i pastoralenhederne. Efter at bispedømmet var ind delt i mindre pastoralenheder, afholdt vi i alt fem weekends, hvoraf de fire var regionale og den ene et landsdækkende møde. Formålet med disse kurser var at skabe forståelse for, at ungdomsarbejdet ikke er noget der bliver styret og dirigeret oppefra, dvs. fra DUK's sekretariat i København, men at det er noget, der først kommer op at stå, når så mange som muligt engagerer sig i det på lokalt plan. Der har pastoralenhederne nemlig en uhyre vigtig funktion.

Frank: Det er meget godt, når der er nogle voksne rundt omkring i

menighederne, som er med i ungdomsarbejdet. Ikke for at de skal styre det hele, men de kan være en støtte og hjælp for de unge, der har ansvaret for ungdomsklubberne. De har en uundværlig funktion som støttepiller bag kulisserne, de behøver jo ikke at optræde på scenen, det skal de unge nok selv klare.

Sr. Hildegard: Da vi først havde sat tingene i gang i pastoralenhederne, udviklede de unge også selv initiativer, som jeg synes var helt fantastiske. F.eks. blev der holdt ungdomsarrangementer i Herlev, i Tåstrup og i Hørsholm, hvor man startede med en messe og så fortsatte samværet med fællesspisning og fest.

Frank: Vi prøvede også at få lidt mere kontinuitet i ungdomsarbejdet ved at arrangere 6. klasses-weekender, som skal være første trin i en række af tre. 6. klasses-weekender finder sted et år før firmelsen. Når de unge så skal firmes, har vi arrangeret firmelsesweekender, og for dem, der allerede er blevet firmet, har vi så arrangeret troslekurerse-

ne i efterårsferien. Troslekurerne er for de lidt ældre unge og har en anderledes struktur end f.eks. sommerlejrene. De ligner mere en slags »mini-retræter«, og der er mere plads til bøn og åndeligt indhold i programmet. Selve undervisningen ligger også på et højere niveau.

Sr. Hildegard: Jeg er meget glad for, at vi fik udviklet samarbejdet med de andre nordiske katolske ungdomsorganisationer i vores tid. Der har også været et samarbejde med dem før i tiden, men nu har vi ligesom stadfæstet det gennem oprettelsen af et Nordisk Katolsk Ungdomsråd, NKUR. En anden ting, som jeg er glad for, er, at vi er blevet anerkendt af DUF, Dansk Ungdoms Fællesråd.

Frank: Der er også nogle ting, som vi ikke nåede at få gjort noget ved. Det er f.eks. oprettelsen af en international ungdomsklub for Storkøbenhavn. Jeg kunne godt tænke mig at få de unge udenlandske katolikker engageret i ungdomsarbejdet og integreret i den danske katolske kirke. Men det er utrolig svært, bl.a. på grund af sprogvan-skeligheder og den store kulturforskel. Ligeledes kunne jeg godt have ønsket mig en større repræsentation af DUK'ere f.eks. i Fredsbevægelsen eller det Økumeniske Fællesråds Latinamerikagruppe.

Sr. Hildegard: Jeg synes, det er vigtigt, at DUK's sekretariat er blevet anerkendt som uddannelsessted for EFG-elever og som arbejdsplads for militærnægtere. Og med hensyn til sekretariatets dagligdag er jeg meget glad for den stabilitet, som Hanne Kristensen kan give DUK som administrator.

På spørgsmålet om hvad de fem år i DUK har gjort ved Frank og sr. Hildegard personligt, svarede de to:

Frank: Jeg synes det var en berigelse at være fælles om et ansvar sammen med mennesker, som er yngre end mig selv. Det var en positiv oplevelse for mig. Til tider gik mit job som ungdomspræst hårdt ud over mit kommunitet, for-

di jeg skulle rejse så meget og sjældent var hjemme. Ens tilhørsforhold til de mennesker, man lever sammen med i et religiøst fællesskab bliver dårligere, når man rejser så meget. Og jeg kom til at savne et stabilt hjemmeliv.

Sr. Hildegard: Jeg har fået indblik i mange menneskers ønske om og vilje til at gøre noget ud fra deres tro, og det er jeg blevet meget inspireret af. Det er især denne indre forpligtelse til og ansvaret for at gøre noget for andre ud fra deres tro, jeg blev så glad for at opdage hos så mange. Før jeg blev ungdomskonsulent, har jeg jo været lærer på en katolsk skole, men jeg har oplevet ungdomsarbejdet som meget mere spændende og alsidigt.

Også for mig var det svært at forene mit arbejde som ungdomskonsulent med det daglige fællesskab i kommunitetet. Der er så mange weekends, hvor man ikke er hjemme, og det er jo i weekenderne, at mine medsøstre har fri fra deres arbejde og tid til at

være sammen. I denne situation er det vigtigt, at kommunitetet kan bære et medlem, der er så meget »udegående«, og det har mine medsøstre på en fin måde. Det er jeg glad for.

Frank: På en måde har man en overfladisk kontakt med hele bispedømmet, og jeg kunne godt engang imellem savne at være sammen og arbejde sammen med folk et længere stykke tid af gangen, for at komme mere i dybden end man kan nå på en weekend.

Sr. Hildegard: Ja, på en eller anden måde har man også brug for en gruppe omkring en, hvor det er tilladt at dumme sig, fordi man kender hinanden rigtig godt, og hvor man kan få rettet op på nogle ting, som er gået skævt. Men både Frank og jeg er utrolig glade for alle de mennesker, der har gidet bruge tid og kræfter på at være med i ungdomsarbejdet, og som har støttet os. De skal have en meget stor TAK for det!

Annemarie Logermann

Alle tiders tilbud!

Ungdomsmesser i Storkøbenhavn

At være sammen i et lille fællesskab er en varm og dejlig oplevelse. At være mange sammen i et stort fællesskab er en ubeskrivelig oplevelse. At være mange sammen i et fællesskab og fejre messe sammen i dette fællesskab, er noget af det bedste, der kan opleves.

Derfor er vi en gruppe unge, der har sat os for, at arrangere en ungdomsmesse en gang om måneden, da vi savner denne fællesskabsfølelse med andre unge. Mon ikke også du savner den? – Eller har lyst til at opleve den?

Sammen med jævnaldrende

Vi ønsker ikke, at du holder op med at komme i din sædvanlige menighed, for der er jo også et fællesskab, der er dejligt og uundværligt. Men dét

at samles med jævnaldrende og have et fællesskab med dem er en væsentlig ting, som ikke må overses.

Ungdomsmesserne kan kun afholdes én gang om måneden, således, at vi stadig har tid og mulighed for at dyrke fællesskabet i vores egne menigheder.

Vi afprøver nye ideer

Vi satser på at kontakte forskellige præster i Storkøbenhavn, og sammen med dem – i små grupper – planlægge messer fra gang til gang. På den måde kan vi få mange ideer til messeformer/messefornyelse frem og afprøvet. – Ikke dermed være sagt, at vi ikke kan holde en ungdomsmesse efter helt traditionelle linier. Der skal jo være plads til alle, så vi vil gerne have både »nye« og »gamle« messer.

Vi håber, at dette projekt kan blive en spændende oplevelse for alle, der har lyst til at komme, og håber samtidig, at det kan give en masse inspiration, som eventuelt kan tages med hjem og bruges i menighederne.

Den næste ungdomsmesse bliver afholdt i kapellet bag Skt. Augustins Kirke, Jagtvej 183, 2100 Kbhvn. Ø, søndag den 24. november 1985, kl. 16.30.

For fremtiden vil vi så afholde messer den sidste søndag i hver måned samme sted samme tid.

Efter messen samles vi til en kop te eller mocca.

Vi håber at se mange kendte og ukendte ansigter fra hele Storkøbenhavn, så vores fællesskab kan blive så stort som muligt.

Bent og Kjeld Lundorf

Niels Steensens kalender

I anledning af Niels Steensens 300-års dødsdag udgiver bispedømmerne Osnabrück, Hildesheim, København, Münster og Paderborn en kalender for året 1986 på tysk og på dansk til minde om Niels Steensens liv og virke i Tyskland, Italien og Danmark. Kalenderen fremstiller i korte overskuelige kapitler Niels Steensen som videnskabsmand og som biskop. Den er forsynet med smukke både sort/hvide- og farvebilleder fra de mange steder og byer, Niels Steensen virkede i. Samtidig tjener den som liturgisk kalender.

Pris: Kr. 56.00 i.m.

Kalenderen udkommer på Niels Steensens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V. Tlf. 01-24 48 08 og kan rekvireres direkte fra forlaget eller købes i enhver dansk boghandel.

Ny ungdomspræst og ny konsulent

Pastor Jesper Fich og lærer Winnie Mortensen

En dejlig solrig lørdag eftermiddag sidder jeg sammen med pastor *Jesper Fich* og *Winnie Mortensen* og drikker te. Men det er nu ikke det eneste vi gør. Vi snakker også om tiden efter 1. januar, hvor Jesper og Winnie skal tiltræde deres nye stillinger som henholdsvis bispedømmets ungdomspræst og ungdomskonsulent.

Hvem er så de to nye? Winnie Mortensen er gift og mor til tre voksne drenge. For tiden arbejder hun som lærer på Katolsk Centralskole på Nørrebro i København. Jesper Fich blev præsteviet i pinsen 1984 og har siden været ansat som andenpræst ved Skt. Mariæ Kirke på Frederiksberg i København.

Jeg vil lade Jesper og Winnie selv fortælle, om hvordan de forestiller sig at deres fremtidige arbejde skal forme sig.

Jesper: Vi har et ønske om at tage de unges behov alvorligt. Det er vores udgangspunkt for ungdomsarbejdet i bispedøm-

met, da det jo er de unge, vi skal være til for. Vi ser ungdomsarbejdet som en integreret del af den katolske kirke i Danmark, dvs. at en stor del af vores arbejde skal foregå der, hvor de unge findes, nemlig i menighederne. Vi vil gerne øge kontakten til de unge rundt omkring i landet og bakke dem op i de ting de foretager sig på lokalt plan. Alle lokalforeninger har jo aktive unge.

Winnie: Ungdomsarbejdet er først og fremmest menighedernes ansvar, netop fordi det skal være en integreret del af kirkelivet. Men det betyder ikke, at de voksne skal overtage styringen i ungdomsklubberne. Nej, det er meget vigtigt at støtte de unge i deres bestræbelser på at lave et godt ungdomsarbejde, for de kan godt styre det hele selv, hvis de får den nødvendige støtte. Derfor vil vi også ligesom *Frank og Hildegard* gøre en indsats for at få en god kontakt til lokalforeningerne. Det er også vigtigt, at lederne af ungdomsklubberne og lejrene får

en sund ballast at give videre af. Ledertræningskurserne skal helst have et teologisk og kateketisk indhold, og vi må prøve at lægge vægten der, uden at det går ud over det pædagogiske indhold.

Jesper: Ja, det må jo være kernen i alt det vi går og laver: at vi støtter de unge i deres forhold til troen og til kirken. Og at vi hjælper dem til at videreudvikle dette forhold, til at vokse i troen. Og ud fra dette kan der så opstå et sandt kirkeligt fællesskab. Fællesskab har jo noget at gøre med at stå for de samme værdier. Og oplevelsen af fællesskab er kun ægte, når fællesskabet opleves som noget, der kommer indefra. Det er troen, der fører os sammen og som vi er fælles om. Og når vi er klar over det, så kan fællesskabet også være en bærende kraft i hverdagen.

Winnie: Det er forresten første gang, at såvel ungdomspræsten som ungdomskonsulenten er dansk-fødte. Og vi er

Jesper Fich og Winnie Mortensen.

begge to konvertitter. Og det er første gang at ungdomskonsulenten ikke er en ordenssøster. Vi håber, at vores danske kulturbaggrund kan virke som en styrke i ungdomsarbejdet.

Jesper: Når vi snakker om dansk kultur, må vi se i øjnene, at vi lever i et både sækulariseret og sækulariserende samfund, og det er vigtigt ikke at lade sig smitte af samfundets holdning til tro og religion og kirke, men i stedet prøver at bevidstgøre os om vores identitet som katolikker. Derfor er et af vores mål med ungdomsarbejdet også at få flere og flere engageret i det lokale arbejde, som skal være så bredt som muligt – og samtidig så bevidst som muligt. I den sammenhæng vil vi også gerne være med til at styrke det nordiske samarbejde, være med til at finde vores

identitet som nordiske katolikker og udbygge de nordiske katolske traditioner.

Winnie: Norge er for os en slags forbillede i den henseende. Der er der mere alvor i ungdomsarbejdet, mere vægt i det de foretager sig, måske fordi deres forhold er mere provinsielle end her i Danmark. Franks og Hildegards fortjeneste er, at de har været med til at skabe rammerne for det nordiske samarbejde – og nu skal de altså tage form og fyldes ud.

Jeg har et stort ønske om et forstærket samarbejde med de katolske skoler og kateketcentralen. F.eks. vil jeg gerne gøre 6. klasses-weekenderne, hvor alle katolske elever fra 6. klasserne rundt omkring i landet mødes, til en tradition. Jeg håber også, at skolerne vil trække på DUK's ressour-

cer m.h.t. religionsundervisningen i skolerne. Og kateketcentralen har jo allerede vist sig at være en stor støtte for ungdomsarbejdet, f.eks. da de lavede fredsmappen til sommerlejrene 1984.

Jesper: Jeg synes også, at ægteskabsforberedelse er et område, som DUK må vedkende sig i højere grad. Jeg støtter fuldt ud hovedbestyrelsens ønske om at gøre en indsats der, og jeg har selv meget lyst til at engagere mig i ægteskabsforberedelsen.

Winnie: Jeg betragter DUKs hovedbestyrelse som vores vigtigste samarbejdspartner, og jeg regner os over de første vanskeligheder i det nye job, og at vi må trække på deres erfaringer.

Jesper: I det hele taget håber vi på et godt samarbejde med alle, der er engageret i ungdomsarbejdet.

Her sluttede vi vores hyggelige lørdag eftermiddagsamtale, hvor vi kom rundt om DUK og fremtiden. Men der er lige en ting, som jeg til sidst fik besked på at skulle hilse og sige fra Jesper og Winnie:

»Et hav af frivillige medarbejdere ønskes!«

Annemarie Logermann

Billet til en eventyrlig opdagelsesrejse ...

- en katolsk højskole

Har du tænkt på at gå på højskole? Prøv at læse følgende lille »programerklæring«:

»Katolsk højskole er en livssynsskole. I undervisning og samvær vil vi søge at pejle os ind på mennesket og dets muligheder i verden af i dag.

Fra vores side skal der ikke lægges skjul på, at der bliver sat katolsk perspektiv på tingene, men vi går ud fra, at du er opsat på at møde nye indtryk og være med i en åben og fri debat som hjælp til at træffe valg for tilværelsen«. Sådan udtrykker højskoleudvalget sig i sin rapport om højskolesagen, som præsenteres for pastoralrådet kommende søndag.

Du bladrer febrilsk

Nu vælter begejstringen måske op i dig, og du bliver i rigtig godt humør, for nu ved du, hvad du skal bruge din nærmeste fremtid til, og du styrter

hen til telefonen for at ringe efter tilmeldingsblanketter for at melde dig ind som højskoleelev. Du bladrer febrilsk i DUK's lille røde folder med alle vigtige adresser for unge katolikker – men du kan ikke finde hverken adresse eller telefonnummer til denne katolske højskole. Der står simpelthen ingenting om den nogen steder i folderen.

Findes ikke endnu

Desværre, jeg må skuffe dig. Højskolen eksisterer nemlig ikke – endnu. Men det kan den jo komme til. Og i mellemtiden – indtil den er blevet til virkelighed – kan jeg fortælle dig lidt om hvordan og hvorledes en gruppe mennesker, der arbejder med ideen, har tænkt sig at den kan se ud.

En højskole tilbyder både korte og lange kurser. De korte kurser varer

fra en til to uger, og de lange kurser kan være af 12-40 ugers varighed. Dvs. du har mulighed for at bruge en uge af din sommerferie til at være sammen med andre søde mennesker og samtidig fordybe dig i nogle spændende emner. Eller også kan du melde dig til et af de længere kurser, f.eks. hvis du ikke rigtig ved, hvad du skal lave, efter at du er blevet færdig med skolen. Så er det nemlig en meget god idé at tage på højskole for at få nye ideer og for at opdage nye sider af sig selv.

Et højskoleophold er noget selv for de skoletrætte, fordi man lærer på en helt anden måde. Det er en skole for livet, hvor der er plads til både det faglige, det drømmende, det kreative og det religiøse. Man kan lave teater, tegne og male, diskutere, danse, digte, synge, sy, osv., osv. Der er masser af

»God idé, fin idé, dansk idé«, mener bl.a. Annette, Katja og Nik.

muligheder for at udfolde sig sammen med de andre højskoleelever og for at lade sig berige af hinanden.

Du har måske deltaget i nogle DUK-lejre, hvor du syntes at atmosfæren og samværet var helt fantastisk, og hvor du har oplevet, hvor dejligt det er at kunne dele din tro med andre unge. En katolsk højskole vil selvfølgelig også være præget af, at den er en del af den katolske kirke, hvor man beskæftiger sig med emnerne ud fra en katolsk, evangelisk synsvinkel. Det

kan f.eks. være emner som miljø og skabelse, teknologi, meditation og handling, fremtidssamfundet, fred og retfærdighed, kirke i samfundet, fornuft og fantasi, kærlighed og konflikt, forskellige livsformer, eventyr og drømmetydning, og i det hele taget alt muligt mellem himmel og jord. Kort sagt, et højskoleophold på den katolske højskole er en billet til en eventyrlig opdagelsesrejse i verden omkring dig og i din egen indre verden.

»Det lyder da meget spændende« tænker du så.

»Men ... den eksisterer jo ikke endnu – og hvorfor gør den egentlig ikke det?«

Ja, det er et godt spørgsmål. Og dertil kan jeg svare dig, at pastoralrådet på sit næste møde i november skal tage stilling til oprettelsen af en katolsk højskole. Og så må vi se om du fremover er mere heldig med at finde adresse og telefonnummer til den katolske højskole i DUK's lille røde folder, når du brænder for at komme på denne højskole.

Annemarie Logermann

Det katolske ungdomsblad »Prosit« på gaden igen

Det katolske forum, hvor vi unge føler os frie til at boltre os, kan ikke blive for bredt, siger Prosit-redaktionen

Bladet redigeres af fem unge, med hvert sit tilhørsforhold til kirken. Nogle aktive i DUK og tilmed ledere af egne KUK'er. En teologistuderende og resten »bare« fødte katolikker.

Vi er forskellige. Lever hver vores dagligdag optaget af arbejde, studie, venner, interesser m.m. og heller ikke på det politiske og katolske område, er vi ens. Vores navne er: Marianne Persson, Lisbeth Amnisbøll, Nik Bredholt, Bjørn Håkonsson og Thomas Hüttel Larsen.

Prosit's formål

En væsentlig ting er dog fælles. Vores engagement i »Prosit«. Om dette skyldes et ønske om at udvikle styrke og forny sin tro. Om det er for at møde andre mennesker eller for at debattere spørgsmål inden for katolsk regi. Ja! Motiverne er sikkert mange og gode – men underordnede; så længe vi i

redaktionen er enige om, at Prosit's formål er:

– at formidle den katolske tro.

– at orientere om aktuelle aktiviteter af interesse for unge katolikker

– at formidle en tidssvarende debat om samfundsmæssige og religiøse forhold, og derigennem forsøge at gøre op med den snævre etikette, katolikker ofte får tillagt.

Mange vil sikkert spørge om der overhovedet er behov for et katolsk blad som »Prosit«. Er det ikke nok med »Nyt fra DUK«? Svaret er selvfølgelig nej! Dermed ikke sagt, at »Nyt fra DUK« er bedst i pejsen. Tværtimod. »Nyt fra DUK« og »Prosit« skal ikke konkurrere men derimod supplere hinanden. Det katolske forum, hvori vi unge føler os frie til at boltre os, kan ikke blive for bredt.

Emnerne er mange: katolsk teologi, befrielsesteologi, U-landsproblema-

tik, seksualitet, kvindernes rolle, splittelsen mellem det kirkelige og samfundsmæssige liv. Listen kunne uden videre fortsættes, og derfor er to ungdomsblade eller flere slet ikke et problem.

»Prosit« har den fordel at være temmelig frit stillet redaktionelt. Dette gør alle emner mulige, og p.g.a. vores 32 sider format, er lange og forhåbentlig dybtgående artikler velkomne og oplagte.

God og konstruktiv debat i Prosit

Som sagt eksisterer der et rigt udvalg af »bladerner«, der ikke behøver at være katolske. For vi er trods alt borgere i et samfund, hvor kristen og katolsk indflydelse er svær at få øje på.

Splittelsen mellem kirke og samfund vil være rar at få ophævet. At »Prosit« kan mindske kløften er ren utopi, men måske kan en god og konstruktiv debat i

bladet løse op for og hjælpe på de problemer og konflikter, vi sikkert alle har.

Det er dog ikke kun det kristne, som mangler i samfundet. Problematikken går desværre også den anden vej rundt. Idet der er mange positive samfundsudviklinger, som ikke har nået kirken endnu.

Væk fra det teologiske vil vi ikke. Tværtimod vil vi prøve at formidle og diskutere katolsk troslære så den bliver relevant og konstruktiv for os unge. – Lykkes det for os? Afgør selv, når »Prosit« ligger opslået på bordet.

»Prosit« udkommer to gange inden jul.

Er du interesseret – som læser eller skribent – så kontakt

Thomas Hüttel Larsen,
Niels Andersensvej 31,
2900 Hellerup, 01-62 64 30
og få et eksemplar tilsendt.

En lille solstrålehistorie fra Tåstrup

Den lille solstrålehistorie startede søndag den 19. august 1984. Vi var to piger på 18 år, der syntes, at Tåstrup sogn behøvede en ungdomsklub. Vi havde længe været 10-14 unge, der mødtes hver søndag efter messen, så hvorfor ikke få det lidt mere organiseret, men stadig med vægt på det sjove og hyggelige samvær.

Alt mellem himmel og jord

Vi startede med at invitere alle unge mellem 10 og 15 år til en fællesspisning efter messen. Der mødte ca. 20 unge op, og vi var meget tilfredse. Dette var, som før nævnt, for et år siden, men det går stadig meget godt.

Vi er nu ca. 20 unge i alderen 12-18 år, der mødes hveranden onsdag og laver alt mellem himmel og jord. Jeg vil blot nævne nogle af aktiviteterne: drama, KUK-besøg, fest, fodboldlandskamp, arrangerer ungdomsmesser, tema-aftener (fri abort, hvad er en ven? Fremmedarbejdere, katolicisme og kærlighed, o.s.v.), folkedans, videoaftener og meget mere.

Vor vigtigste målsætning er, at unge katolikker mødes i festligt lag og stadig med troen på Gud som hovedingrediens. Efter at have talt med mange unge, har jeg opdaget, at

en del af dem, på et eller andet tidspunkt, befinder sig i en mere eller mindre alvorlig troskrise, og ved at være sammen med andre unge troende katolikker, får de måske manet deres tvivl i jorden og opdager glæden ved at tro på Gud i fællesskab med andre mennesker.

I den nærmeste fremtid har vi en del ting, som vi glæder os meget til. Blandt andet skal vi i foråret på en 4-dages retræte sammen med Herlev og Hørsholm KUK til Benedikti nerklostret Nütschau i Tyskland, og vi arrangerer i fællesskab med ovennævnte en stor KUK-fest for alle sjællandske KUK'er (læs i øvrigt annoncen i k.o.). Tåstrup KUK planlægger desuden en stor Charlestonfest til februar.

Gå-på mod

Da vi startede vores KUK var vi helt uerfarne, men hvis man har tilstrækkeligt med gå-på-mod og interesserede unge, er det ingen sag.

Troen på Gud er en så smuk og kostbar gave, at man må bruge den på alle måder, og der er KUK'en ideel, for de unge er jo fremtidens kirke.

Tåstrup KUK sender en hjertelig hilsen til alle unge katolikker.

Jeanett Jezewski

Fra et skummelt malerværksted til et hyggeligt kontor for unge

Efter at have levet en omtumlet tilværelse med blandt andet fire flytninger har Århus-kontoret nu fundet et forhåbentlig sikkert hjemsted.

Nogle jyske hovedbestyrelsesmedlemmer savnede et sted, hvor de kunne mødes for at diskutere og planlægge forskellige DUK-aktiviteter. De allierede sig derfor med den lokale Århus KUK, der havde et kontor i et skummelt malerværksted. Hér udviklede der sig hurtigt en livlig aktivitet, som blandt andet medførte, at man flyttede redaktionsarbejdet med »Nyt fra DUK« til byen. Også Horsens-mødeudvalget, der er et fællesudvalg for KUK'erne i Jylland og på Fyn, fandt her et mødested og et udgangspunkt for kontakten med de mange menigheder.

Imidlertid begyndte man at rive malerværkstedet ned om ørerne på os, og kontoret måtte flytte. Da det var svært at finde nogle egnede lokaler, nød vi en overgang godt af

gæstfriheden i den århusianske præstegård.

Nye lokaler

Endelig lykkedes det at finde et egnet sted. I *Janusla Coursgade* fandt vi en lille butik til leje. Hér foregår der for tiden et større ombygningsarbejde med frivillig arbejdskraft. Alt er ved at tage form og de forskellige grupper er ved at rykke ind igen.

Kontoret består af to lokaler og et lille køkken. Det forreste lokale indrettes som egentligt kontor med telefon, arbejdsbord m.m., bagved møde- og hyggelokal. Med maling og kasserede tæpper fra Århus menighed er der blevet rigtigt hyggeligt dernede.

Således står kontoret parat til at udfylde en vigtig plads i DUKs arbejde i Jylland og på Fyn.

Kontoret og menighederne

Det har fra kontorets start været meningen, at det skulle være et redskab til at støtte det lokale DUK-arbejde i menighederne.

Det er vigtigt, at det katolske ungdomsarbejde ikke blot består af nogle landsdækkende lejre, weekends og andre arrangementer. Vi må også føle en lyst og forpligtelse til at deltage i og præge vore egne menigheder.

Århus-kontoret skulle derfor være et sted, som kan være med til at arrangere og støtte aktiviteter i menighederne og pastoralenhederne.

De enkelte KUK'er skal også igennem kontoret have mulighed for at udveksle program-ideer, aktivitetsforslag m.m. Århuskontoret skal ikke blot være et sted, man kan henvende sig til – det skal også være et sted, hvorfra der udgår initiativer og oplysninger.

En konsulent?

En del af disse opgaver arbejdes der allerede med. Men hvis vi alvorligt mener, at vi vil styrke menighedernes arbejde, kan vi ikke blot basere dette på den nuværende frivillige arbejdskraft på kontoret. Vi har erfaret, at det er et

omfattende arbejde, der blandt andet kræver en løbende personlig kontakt med de enkelte menigheder og deres unge.

Dette er en del af ungdomspræstens og ungdomskonsulentens opgave, men da DUK i forvejen har mange landsdækkende aktiviteter, og menighederne er mange og spredte, er det ikke muligt at have den nødvendige kontakt til dem alle.

Derfor besluttede vi på DUKs årsmøde '85, at hovedbestyrelsen skal undersøge mulighederne for at ansøge om en ungdomskonsulent for Jylland og Fyn.

En sådan konsulent vil i Århus-kontoret have det nødvendige for et koordinerende og opsøgende arbejde. Et arbejde med at hjælpe den enkelte menighed med at engagere de unge. Et arbejde med at hjælpe de unge til at finde egen identitet i menigheden og ungdomsarbejdet.

Chr. Dalsgaard Larsen

Afskedsfest i DUK d. 18. december

I anledning af Sr. Hildegards og p. Frank Jobst's fratreden holder DUK en stor afskedsfest lørdag d. 14.12. 85.

Festen starter kl. 17 med en messe i Sct. Augustins Kirke, Jagtvej 183 B. Efter messen spiser vi sammen i kantinen på Niels Steensens Gymnasium.

Vi sørger for:
levende musik
brød/smør
service
øl/vandsalg

Du medbringer:
drikkevarer
1 kold el. varm ret til 4 personer.
20.- som betales ved indgangen.
højt humør!

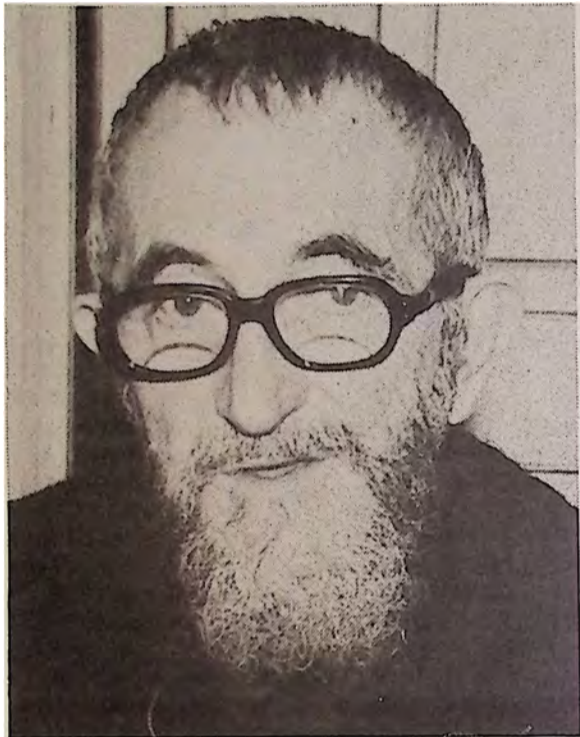
Tilmeld dig på sekretariatet tlf. 01-20 63 63 senest mandag d. 9.12. 85 så vi ved hvor mange der kommer.

Nik Bredholt:

Jeg var klunser hos Abbé Pierre

Ved Kjeld Lundorf

Abbé Pierre

Abbé Pierre er franskmand. Han blev kapuciner-munk (kapuciner-munkene er en del af franciskaner-ordenen), men måtte træde ud af ordenen på grund af sygdom. Allerede hans valg af orden fortæller os om hans livsholdning: Glem alt det fine – penge, anseelse – og gør i stedet noget for din næste.

Abbé Pierre arbejdede først nogle år i Lyon, inden han under Den 2. Verdenskrig kom ind i modstandsbevægelsen, hvor han hjalp jøder over grænsen til Svejs. Efter krigen gik han ind i politik og sad nogle år i det franske parlament.

På det tidspunkt boede han i Paris, og efterhånden gik det op for ham, at han ikke fik udrettet noget på den måde.

Slumstormer-opstanden

Og så begynder han på alt det, som senere skal blive Emmausbevægelsen. Han starter »slumstormer-opstanden« i Paris i begyndelsen af 50'erne, hvor tusinder hver nat må overnatte i kloakkerne og under broerne. Han begynder at bygge huse til de mange boligløse – ideen fanger og flere byer kommer til.

Undervejs møder Abbé Pierre en mand, som faktisk bliver starten til Em-

maus-bevægelsen. En selvmordskandidat, der kommer ud af fængslet og ikke véd hvad han skal gøre. Abbé Pierre siger til ham, at han kan hjælpe ham med at bygge boliger til andre. De går så igang med at bygge boliger.

Af en af de mænd han hjælper lærer Abbé Pierre klunserfaget, som bliver Emmaus-bevægelsens levevej. Flere og flere klunser-samfund skabes, alle med den idé, at intet er så lidt værd, at det skal smides væk – opgives – heller ikke mennesker!

Dem, som samfundet smider væk – kasserer – vil Abbé Pierre hjælpe. Folk fra bunden. Alkoholikere, narkomaner, selvmordskandidater, skilsmisseramte: Tabere!

Samfundet bliver ikke ændret ved en stor revolution; intet forandres, hvis vi ikke selv hjælper dem, som har det dårligt. I det internationale manifest for Emmaus-bevægelsen hedder det: »... Dette navn (Emmaus) viser alle, troende såvel som ikke troende, vor fælles overbevisning om, at alene kærligheden kan forene os og hjælpe os fremad«.

Du må elske

Abbé Pierres budskab er, at du ikke kan være et frit menneske, hvis du ikke elsker og hjælper andre.

Du må elske! Tænker du kun på dig selv, binder du dig med lænker. – Du får frihed ved at give til andre. Du er nødt til uforbeholdent at give dig selv til andre for at leve. Gør du det ikke, siger du nej til livet!

Hvorfor kalder Abbé Pierre sin bevægelse Emmaus?

Emmaus er den by, hvor disciplene går hen til efter Jesu død. De har fået at vide at de skal gå mod Galilæa, hvor de skal møde Jesus. Arbejdet i bevægelsen er vejen mod Jesus.

De havde glemt mig

Hvordan fandt du på at tage i klunserlejr?

Jeg havde en lærer, hvis datter var i klunserlejr, og hun læste op af datterens breve, og det gjorde mig interesseret. Jeg ville gerne ud og se noget nyt, og samtidig lave noget. Jeg ville ikke bare rejse rundt som en dum turist, og hér var der mening i at tage med – der var opgaver til mig.

Efter nogen brevveksling besluttede jeg derfor at tage til et lille klunser-kommunitet ved byen Pau i Sydfrankrig.

Jeg ankom til en lille, øde station. Der var ingen til at hente mig. Midt om natten, i frostvejr, på en øde fransk station, uden at kunne noget fransk. En dame, som også var stået af toget, talte lidt engelsk, og hende fik jeg til at ringe til kommunitetet. Hér sagde de, at de ikke kendte noget til mig, men det lykkedes hende at overtale dem til at komme og hente mig. Det viste sig da også, at der skulle komme en dansker, men det havde de bare glemt!

Bærsk start

Jeg regnede ikke med, at jeg skulle bo ligesom hjemme, men alligevel: Det var frostvejr, så alle vandrørerne var sprunget. Intet vand, og slet ingen varme. I Frankrig har man ikke dyner; man bruger bare nogle tynde tæpper. Jeg blev lagt i et rum, hvor vinduerne var i stykker, så det var en bærsk start på klunsertilværelsen.

Nik Bredholt

60 timers arbejdsuge

I starten kørte jeg lastvogn sammen med et hold. Vi kørte ud til folk i byerne i nærheden og hentede deres gamle ragelse. Folk ringede og sagde, at de havde noget, og så kørte vi ud og hentede det. – Jeg var flyttemand.

Det var meget skægt; jeg fik set Frankrig lidt fra vrangsidens: folks snævsede værelser, deres loftsrum, snævsede undertrøjer, grimme lokummer osv.

Så samlede vi altså forskelligt ragelse ind. Der var en, som lavede komfurer, en der lavede fjernsyn, tøj, el-artikler, jern og der var et cykelværksted, hvor jeg senere kom ind. De ting som blev lavet, blev solgt på et stort loppetorv. Vi havde alt: møbler, biler, tv, bøger, præstekjoler, alt!

Man arbejder alle dage undtagen søndag fra 8-18. I starten fattede jeg ikke, at man skulle arbejde så meget, men så gik det op

for mig, at det simpelthen var for at holde folk i lejren til ilden, så de ikke skulle ryge ud i alkohol- eller narkomisbrug igen.

Lige da jeg var kommet, kunne jeg ikke forstå, at vi havde hele fryseren fyldt med is, vanilleis, vaffelis. Sikke dog noget tåbeligt luksus. Det viste sig, at det var kasseret; ingen ville have det.

Vi hentede næsten al vores mad i et supermarked. Det var al deres overskudsmad, al den mad, som var blevet for gammel til at sælges, men som ikke fejlede noget: den fik vi.

Der var cirka 30 mænd i alderen 30-40 år. Der var også et par ungdomskriminelle, men de kunne ikke holde ud at skulle arbejde så meget, så de forsvandt hurtigt igen.

Én havde skrumpeløver og ødelagt mavesæk af druk, men ellers en sød fyr. Han havde overtaget alle sin fars dårlige vaner med at drikke. Én var blevet smidt ud af Fremmedlegionen og var så begyndt at drikke sig ihjel. Én var tidligere lastvognschauffør; konen havde forladt ham med børnene og siden da havde han ikke bestilt andet end at drikke.

En var tidligere lastvognschauffør; konen havde forladt ham med børnene og siden da havde han ikke bestilt andet end at drikke.

Du er ikke den store frelser

Jeg havde i begyndelsen en eller anden naiv idé om, at jeg skulle ned og hjælpe nogle mennesker, der havde det svært – at jeg skulle bruge mig selv lidt; nu skulle jeg være god. Og jeg vaskede op hver aften og gik og smilede hele tiden. Men der var altså ikke rigtig nogen respons. – Det kunne jeg ikke rigtig forstå i starten.

Du skal ikke tro, at du kommer til en Zoologisk Have, hvor du kan gå rundt og se på de sociale tilfælde, og hjælpe dem lidt, når du har lyst – for din egen frelses skyld!

Du skal ikke tro at du gør de mennesker, som bliver hjulpet i lejrene en enorm tjeneste ved at tage derned. Du skal ikke tro, at du er uundværlig, i stedet skal man gå ud fra, at man kan forbedre det hele lidt.

Tag på ungdomslejr

En god måde at hjælpe Abbé Pierre på, er at tage til en af de ungdomslejre, som bliver arrangeret hvert år.

Man bor i store lejre med unge fra hele verden. Hver dag bliver man sendt ud at arbejde og tjene således penge til Emmaus-bevægelsen. Sådan er du med til at holde hjulene i gang – og Abbé Pierre kan fortsætte sit arbejde – fordi: Du må elske!

Frederiksberg KUK hjælper Peter Tantholdt Hansen i Peru

Har allerede samlet små 1000 kr. ind

Frederiksberg KUK har startet en aktion til fordel for Peter Tantholdt Hansen, som er en dansk jesuit, der arbejder i Peru. Indtil nu har de samlet små 1.000 kr. ind. Synes I, at det er en god idé med sådan en aktion?

Annette: Ja, det er det da, for han har jo god brug for pengene.

Pedro: Når vi gør alt det her, får han jo flere penge til sit arbejde.

Ved I overhovedet, hvad Peter Tantholdt laver?

Pedro: Han arbejder i Peru, hvor han er præst.

Annette: Det, han forsøger, er at skaffe indianerne rimelige levevilkår.

Lidt af en pligt

Hvilke ting kan man ellers finde på for at få samlet penge ind?

Klaus: Vi har sunget for de gamle på plejehjemmet (se sangen, som KUK selv har lavet) og solgt kaffe og kager.

Isabel: Måske kan vi også lave en græsslåktion.

Thomas: Eller vaske biler eller sælge noget – bare så længe det ikke er på Strøget.

Synes I, at en kristen

skal være aktiv for at verden bliver mere retfærdig?

Thomas: Ikke mere end alle andre mennesker skal være. Det er jo ikke bare de kristne, som er gode.

Annette: Det er op til ens egen samvittighed, men måske er det også lidt en pligt.

Jesper Fich

Giv børnene en chance i familiemessen!

I mange år har man i vore katolske kirker rundt om i landet forsøgt sig med forskellige former for familiemesser, sikkert med meget forskellige resultater. Det er vigtigt at notere sig, at der her er tale om familiemesser, hvor hele familien deltager. Når vi siger deltager, mener vi at det bedste vil være, at samtlige familiemedlemmer på en eller anden måde er aktive under messen eller ved forberedelsen til denne. De passive tilskuere til disse messer forestiller sig vist ikke, hvilket stort arbejde der ligger i forberedelsen. De kan derfor heller ikke vide, hvor stor en glæde det er at hjælpe til med disse forberedelser.

Lad os slå fast med det samme, at denne form for messe skal udstråle kærlighed, arbejdsomhed og energi. Et af målene må være at give vore børn en chance, så de ved disse messer kan opfatte så positive signaler, at de føler sig engagerede i fællesskabet.

Ingen tvang

Som bekendt har vi alle et ansvar over for hinanden og da i særdeleshed over for vore børn, der igennem forældrene helst skal lære, hvad ansvar betyder. Vi er overbeviste om, at vi bedst kan vise vore børn vejen til Gud gennem det eksempel, vi – også i trossammenhænge – skal være for dem.

De før nævnte ingredienser – kærlighed, energi og arbejdsomhed – er vigtige bestanddele i opdragelsen af børnene. Trusler eller anvendelse af psykisk tvang kan ikke anvendes. Vi har i øvrigt ikke nogen opskrift på, hvorledes vi får børnene til at blive i troen, men vi kan nævne, hvilke muligheder vi benytter os af i vor familie, som består af et forældrepar, der begge er døbte katolikker og to børn, *Henrik* på 9 år og *Karina* på 4½ år.

Øm eller Sostrup

I sommerferierne søger vi om muligt til familieejere på Ømborgen eller på biskoppens retræte på Sostrup Slot. Det giver børn og voksne lejlighed til at opleve et rent kristent miljø. Disse ophold betragter vi som uhyre vigtige. Den begejstring vi føler efter et ophold disse steder, er ubeskrivelig og forhåbentlig smittende. Nævnte stemning møder vi igen i de familiemesser, vi deltager i.

Man/vi taler tit om, at messen eller rettere messens liturgi skal forløbe på en sådan måde, at vi får noget med hjem. Det er naturligvis ikke noget, vi kan tage med hjem i en plasticpose som fra et andet supermarked. Det er snarere en stemning, en melodi eller en stump af prædiken eller lignende.

Fatter børnene nu disse ting? Ikke altid. Det gør

de voksne for den sags skyld nok heller ikke altid. Det er derfor vigtigt, at vi fastholder de regelmæssige besøg i kirken. Dog er det ikke muligt – selv efter den mest vellykkede messeoplevelse – at blive i eller udvikle sin viden om troen, uden at man i dagligdagen lever et i det mindste rimeligt kristenliv. Symboler som korstegn indleder vor bordbøn/sang. Aftenbønnen og aftensangen før sovetid er en daglig tilbagevendende begivenhed. Vi ved meget vel, at flere familier har helt andre og længere ceremonier. Men vi har fundet en form som passer os og forhåbentlig Vorherre.

Vi mangler at nævne en meget vigtig ting, som af nogle vil blive opfattet som noget selvfølgeligt, nemlig den synlige ømhed/kærlighed ægtefællerne viser hinanden. Du kan være helt sikker på, at børn meget hurtigt opfatter negative signaler, der sendes mellem far og mor. Med andre ord, vi mener, at det daglige liv bør være en lang hyldelse til Gud. Begejstringen for livet og samlivet bør være til stede hos hver enkelt kristen sjæl – voksen som barn – inden de træder ind i Guds hus, for at opleve messeofret.

Hvad med os?

Hvad med os der ingen børn har? Hvad med os, der har valgt at leve alene? Er disse familiemesser ikke også for os? Jo, her er netop sat tyk streg under familiemesser, og da den gode Gud betragter os som én familie, er disse messer så sandelig for alle.

I forbindelse med vor stræben efter Guds rige, er vi godt hjulpet af mange troende katolikker, som ikke skyr nogen midler for at hjælpe os frem til målet. De er alle i besiddelse af kærlighed, energi og arbejdsomhed. De ved alle, hvilket ansvar de har over for deres næste. Gud være lovet for, at vi har sådanne mennesker i vor katolske kirke i Danmark.

Gitte og Torben Bang

Bøn før prædiken

Lær os at bede, som er at lytte.
Giv os at lytte, som er at åbne.
Bøj os for din kærlighed
– og intet andet.
Giv os i dag vor daglige tro.

Fra Jacques Berg: Blade over Amalfi.

Hvem er Gud for

Børn om deres religionsundervisning på Skt. Joseph-Søstrenes skole i Ordrup

På vores skole har katolikker og protestanter religionsundervisning hver for sig.

Vi katolikker starter ofte religionstimen med en bøn. I en periode arbejdede vi udelukkende med at fortolke bibeltekster. For øjeblikket arbejder vi med at fortolke trosbekendelsen. Enkelte gange, når vejret har været til det, går vi en tur i den nærliggende mose, dog aldrig uden først at gå ind i kirken og »hilse på Vorherre«.

Firmelse/ trosbekræftelse

Firmelse og trosbekræftelse er noget, der er stor forvirring omkring. Trosbekræftelse er noget katolikker har som et sidestykke til protestanternes konfirmation, men i virkeligheden bekræfter man sin tro hver søndag, når man går i kirke. Vi går i kirke hver søndag. Firmelsen derimod er et sakramente, og mange katolikker vælger da også at holde fest ved firmelsen.

Jeg har spurgt tre katolikker fra klassen om, hvornår de vælger at holde fest.

Nikolaj: »Jeg holder fest ved firmelsen og måske også ved trosbekræftelsen«.

Benedicte: »Jeg mener ikke, at det med store fester og dyre gaver er vigtigt, så det holder vi ikke meget af. Kun en lille middag for familien«.

Christian: »Jeg gør det for Gud, så derfor holder jeg kun en lille fest«.

Thomas vælger at holde fest ved firmelsen, fordi det er et sakramente og for at vise, at det er en glædelig begivenhed.

Vi katolikker er meget glade for at gå på skolen,

fordi vores forhold til protestanterne er godt – og der er ingen der ser skævt til os eller omvendt! Vi er glade for at få katolsk undervisning og for rejsen til Gerleve – det var en kæmpe-oplevelse. Vi har det rart på skolen.

Gudstjenester

I Ordrup kirke er det kun skolens børn, som har gudstjeneste om onsdagen, andre skoler er altså ikke med. Men engang imellem kommer nogle forældre og nogle fra menigheden.

Det er en almindelig gudstjeneste med prædiken og salmer.

Det eneste, som er anderledes fra en almindelig gudstjeneste, er, at det hver gang er en klasse, der står for at lave noget med dagens tekst, enten ved bare at læse den op eller opføre den som et skuespil.

Bagefter står præsten nede ved børnene, (ikke på prædikestolen som normalt) og snakker om dagens tekst og stiller spørgsmål.

Der er tre præster i Ordrup sogn, 2 mandlige og 1 kvindelig. De skiftes til at have gudstjeneste.

Det er rart, at vi kender præsterne så godt fra gudstjenesterne, bl.a. har vi haft et emne i dansk, der hed »døden«, hvor vi havde et interview med den ene præst. Det ville nok ikke være blevet til noget, hvis vi ikke havde kendt præsten.

Den sidste dag inden juleferien samles alle skolens lærere, elever og deres forældre til en julegudstjeneste, hvor både den protestantiske og den katolske præst taler.

En klasse, som regel 6., opfører juleevangeliet, og går Santa Lucia. Vores skole er altså stærkt knyttet til kirken.

Konfirmationen

Da 7. klasse er den sidste klasse på skolen, ser man gerne, at vi bliver konfirmeret før vores skoleskift, men det er selvfølgelig ingen tvang, så de fleste venter til 8. klasse.

Det så man tydeligt, da der i år kun var ca. 10 elever fra de to 7. klasser, der gik til præst.

For os her på skolen er det faktisk ikke svært at starte undervisningen hos de 3 præster, *Karin Weinholt*, *Hans Peder Nielsen* og *Steffen Ravn Jørgensen* (ny), da vi allerede kender dem alle godt fra de talrige skolegudstjenester.

Om undervisningen hos Hans Peder:

Vi startede timen med en salme og Fadervor. Bagefter snakkede vi om dagens tekst, specielle højtider og selvfølgelig den forestående konfirmation.

Der kunne også være ting, som fjernsynsprogrammer f.eks. »Jesus af Nazareth«.

Vi havde også en bog, »Hvad skal jeg tro på«, den indeholdt faktisk svar på en masse svære spørgsmål i kristendommen f.eks. »Hvem er Gud for mig?« Det kom der mange spændende diskussioner ud af, da alle gerne ville have deres private mening frem.

Der er sikkert mange der spørger sig selv om hvorfor de vil konfirmeres, hvornår de vil konfirmeres etc.

Hertil svarer *Jesper*, hvad størsteparten i klassen mener:

»Jeg vil konfirmeres, fordi jeg tror på Gud og vil bekræfte min tro. Jeg venter til næste år, fordi jeg vil være helt sikker på mig selv – mine forældre er selv blevet konfirmeret senere og mener, at det er det rigtigste at vente«.

Vil hellere vente

Mange i klassen venter, fordi de gerne vil være ældre, når de selv skal bekræfte deres barmendåb.

Charlotte: »Jeg synes det er svært at svare på, hvorfor man bliver konfirmeret, der vil nok ofte være tale om »kammeraters pres, gaver/fest, m.m.«, det kan være svært at svare på, det bør jo være fordi man tror på Gud. Hvis jeg havde levet for 50 år siden, hvor man skulle ud at tjene, når man var blevet konfirmeret – ville jeg have ventet et par år eller tre«.

Artiklen var et led i et projekt på *Skt. Joseph-Søstrenes skole i Ordrup* og er blevet til i samarbejde med *Kristeligt Dagblad*.

Katolsk børneopdragelse

af *Ingrid Mønster Balsov*

Katolsk børneopdragelse er religionsundervisning, barnets forberedelse til den første hellige kommunion, skriftemålet, trosbekræftelse, firmelse, katolsk skole og deltagelse i katolsk børne- og ungdomsarbejde. Men i det grundlæggende er en katolsk børneopdragelse ikke forskellig fra en anden kristen opdragelse. De vigtigste elementer i det kristne livssyn vil genspejle sig i opdragelsen, vil være basis.

Vores katolske indfaldsvinkel vil give opdragelsen sine egne farver og nuan-

cer tilsammen med den viden, vi i dag har om moderne udviklingspsykologi. Desuden er vi mennesker jo ikke ens, så også inden for katolske familier vil opdragelsen langt fra være den samme. – Selv om alle de specifikt katolske elementer i opdragelsen er vigtige, er de ikke de vigtigste.

Det grundlæggende for børn er oplevelsen af at være elsket.

I bønnebogen: »Jeg vil tale med Gud« udtrykker *Margareta Melin* det i følgende bøn:

Du ved hvem jeg er, derfor gør det ikke så meget hvis andre siger at jeg er værdiløs og dum. Ind i mit hjerte hvisker du sandheden: at jeg er mere værd end guld.

Jeg er mægtig god for du har skabt mig. Jeg er dyrebar for du elsker mig. Dejlig er jeg i dine øjne, en ædelsten i din hånd.

Jeg er din øjsten din hemmelige skat. Du er glad for at jeg er til. Jeg vil takkes dig så længe jeg lever og aldrig glemme hvem jeg er.

Barnet må vide sig elsket, må lære at elske sig selv for at kunne elske andre. Gennem forældrenes kærlighed vil barnet lære Guds kærlighed at kende. Selvfølgelig er forældrenes kærlighed ikke fuldkommen, men ofte selvsk og dominerende. Alligevel må vi håbe, at den kærlighed, vi trods alt har givet vores børn, har givet dem nogle erfaringer – erfaringer som troen på en Gud, der elsker dem, og for

hvem de altid er dyrebare.

I vores kultur har vi forsøgt at skille ånd og krop. Men for at vi kan blive hele mennesker, må kærligheden også få kropslige udtryk. Barnet har krav på sin sanselighed, har krav på nærhed og kropskontakt, har brug for hele sin sensitivitet for at kunne fornemme den religiøse dimension af tilværelsen.

Samtaler

Som forældre har vi ofte alt for travlt og vil gøre så mange ting som muligt på samme tid. Vi kan ikke opgive alle andre forpligtelser i tilværelsen og kun leve for vore børn, – men vi kan gøre den tid vi har sammen med børnene værdifuld. Vi kan gøre koncentration til en kærlighedshandling, til øjeblikke, hvor vi lukker andre ting ude, hvor vi bevidst søger mod at opdage barnet; til øjeblikke som skaber samhørighed, som rækker langt ud over det korte øjeblik. Det er i de øjeblikke, vi har mulighed for at åbne os for barnet, har mulighed for at omtale de nære ting såvel som de store problemer. Har mulighed for at lære barnet bønnen at kende. For de store børn og unge former det sig ofte anderledes, men en samtale kan også være en bøn.

Når børnene har været ude for en uretfærdighed, må vi tale med dem om, hvorfor den legekammerat gjorde dem ondt. Prøve at få dem til at forstå årsag og sammenhæng. Børnene skal lære deres egne reaktioner at kende, lære at forstå disse reaktioner, men også at ikke alle reaktioner er lige gode. Som forældre kan vi ikke fjerne lidelsen fra verden med den angst, løgn og uretfærdighed, som følger med os. Men vi kan arbejde for, at vore børn gennem kærlighed og forståelse bliver i stand til at deltage i dette arbejde.

Hvor mennesker lever sammen vil der komme konflikter, men konflikter hører med, de skal ikke fejles ind under gulvtæppet, men gennemleves. Igennem hele vort liv med børnene må vi erkende, at skønt børnene er en del af os, har vi dem kun til låns – vi ejer dem ikke. Men så længe vi lever, også når børnene ikke mere deler vor hverdag, vil vi føle en samhørighed, netop fordi de blev vores børn.

Børn har brug for fællesskab

Det er ikke godt for os mennesker at være alene. Ikke fordi vi alle er skabt til at være par eller fordi vi ikke skulle kunne leve alene, men fordi det, set med evangeliets øjne, ikke er godt for et menneske kun at være sit eget centrum. Vi må kunne være optaget af noget og nogen uden for os selv for at kunne møde det, som er større end os selv. Vi har brug for medmennesker, vi har brug for hinanden. Fællesskab og solidaritet hører med til at skabe helhed i tilværelsen, men også til at skabe frihed.

Børn har brug for at lære ansvarlighed over for andre

Kærlighedsbudet og det deraf følgende krav om ansvarlighed må stå som noget centralt. Børn må opdrages til solidaritet og ansvarlighed over for den svage, den som er anderledes, og den som lider nød. Ikke en solidaritet og en ansvarlighed som kommer oppe fra og ned, som bliver almisseagtig, men en solidaritet og ansvarlighed, som er ligeværdig, som skabes mellem mennesker, der alle er ligeværdige i Guds øjne. Vore børn vil ikke forstå så store ord. De er ikke helgener, og det er vi heller ikke. Men disse ting må børnene lære gennem de små hverdagsforhold.

Når børnene har været ude for en uretfærdighed, må vi tale med dem om, hvorfor den legekammerat gjorde dem ondt. Prøve at få dem til at forstå årsag og sammenhæng. Børnene skal lære deres egne reaktioner at kende, lære at forstå disse reaktioner, men også at ikke alle reaktioner er lige gode.

Som forældre kan vi ikke fjerne lidelsen fra verden med den angst, løgn og uretfærdighed, som følger med os. Men vi kan arbejde for, at vore børn gennem kærlighed og forståelse bliver i stand til at deltage i dette arbejde.

Ingrid Mønster Balsov

Man keder sig ikke i kirken på Øm

Tania og Stephanie skriver om 6. classes weekend ved Mossø

Der er en pragtfuld kirke, skøn natur og maden var »super duper«. Vi fik hurtigt nogle venner, og allerede første dag lærte vi en masse at kende.

Det var morsomt at møde andre katolske piger og drenge på samme alder. Kammeraterne var »smadder« flinke og man følte sig godt tilpas. Vi lærte at være sammen med Gud på en ny måde gennem leg og

små gudstjenester. Jeg »Stephanie« har også fundet en anden måde at gå i kirke på, for før i tiden gik jeg aldrig i kirke.

Jeg »Tanja« syntes, at det var en god måde de havde planlagt gudstjenesten på, så man ikke kedede sig, som i andre kirker.

Tania Råjos og Stephanie Oldvej.

Kirkens omsorg for de fraskilte og gengifte

Af Leslie O. Dorn SJ

NN havde været gift i ti år, da hendes mand forlod hende, gennemførte skilsmisse mod hendes vilje og giftede sig med en anden. Hun havde i flere år været lektor ved højmesseren, og dette fortsatte hun med. En dag fik præsten besøg af fru X. Hun kom for at klage over, at NN fungerede som lektor – hun var jo fraskilt.

Man må håbe, at en sådan holdning er undtagelsen hos katolikker her i landet. Men sæt nu, at NN går hen og gifter sig på ny – ikke noget kirkebryllup selvfølgelig, for efter kirkeretten er hun stadig gift med den mand, der svigtede hende. Nu hører hun til kategorien »gengifte«, og dette gør sagen væsentlig mere indviklet! Ifølge den officielle kirkes holdning må hun nu afstå fra at gå til kommunion ..... Hvis hun nu gør det alligevel, hvad skal præsten så sige, når fru X opsøger ham med en ny klage?

Organiseret i kirken

Under sit besøg i Holland kom paven for skade at karakterisere skilsmisse som »den nemmeste udvej«. Biskop Ernst af Breda mente, at dette måtte have været en fortællelse, og at paven, hvis han blev gjort opmærksom på det, sikkert ville indrømme, at han skulle have

udtrykt sig mere forsigtigt. Lad os håbe det! Skilsmisse er så sandelig sjældent »nem« for nogen af parterne.

I erkendelse af, hvilken traumatisk oplevelse en skilsmisse kan være, har man i en del lande (f.eks. England og Wales, Frankrig, USA) fundet på at organisere separerede og fraskilte katolikker i kirkeligt regie.

Man prøver på at få forbindelse med sådanne katolikker og opfordre dem til at komme til den nærmeste lokale gruppes møder. Mange kommer, fordi de trænger til at mødes med trosfæller, idet de ellers oplever, at deres ægteskabs forlis medfører, at en del af deres katolske venner og bekendte undgår dem og at deres selskabelige liv i det hele taget bliver stærkt indskrænket.

Desuden møder de undertiden skinhellige reaktioner fra deres trosfællers side som f.eks. »Gode katolikker bliver ikke skilt«, eller »Hvis de havde bedt mere, var det ikke sket«.

De kan meget nemt føle sig vraget af kirken, så det virker som et plaster på såret, at det netop er fra kirkelige hold, der rækkes dem en hjælpende hånd.

I de lande, hvor disse grupper fungerer, har det vist sig, at ikke alle præster

er ubetinget glade for dem. Nogle indvender f.eks., at en følge af sammenkomster af denne bestemte art med mennesker i denne bestemte situation uvægerlig må blive nye pardannelser, så er problemet »fraskilt« forvandlet til det (kirkeligt set) meget større problem »gengift«, og da bliver – lige som i evangeliet – det sidste værre for dette menneske end det første!

Menneskeligt set er ægteskabets sammenbrud det primære problem; kirkeligt set er det et nyt giftermål, mens den forhenværende partner endnu er i live. Ifølge den gængse katolske lære er jo et gyldigt indgået ægteskab mellem to døbte et sakramentalt ægteskab, som – en gang fysisk fuldbyrdet – kun kan opløses ved den ene parts død.

Har ikke altid været uopløseligt

Det sakramentale ægteskabs uopløselighed bliver meget diskuteret blandt teologer, dels fordi indgående historiske undersøgelser har vist med al ønskelig tydelighed, at kirken langt fra altid har holdt så ubetinget fast ved denne uopløselighed.

Dette emne blev berørt af en del biskopper ved bispesynoden i Rom i 1980, men drøftelserne

førte ikke til nogen nuanceret af det officielle standpunkt, som da også gentages i pavens skrivelse »Fællesskabet i familien«. Det skal dog straks tilføjes, at denne skrivelse er det første pavelige dokument, der udtrykkeligt går ind for og ret udførligt omhandler pastoral omsorg for fraskilte, der har giftet sig igen.

Blandt andet gør paven opmærksom på, at der skal skelnes nøje mellem forskellige situationer: »Der er forskel på en, der alvorligt har prøvet på at redde sit første ægteskab og helt med urette er blevet forladt, og så en, der ved egen svære skyld har ødelagt et kirkeligt set gyldigt ægteskab«.

Hvidt, sort eller gråt

Nu er det få tilfælde, der er så hvide eller sorte som så – langt de fleste er delvis hvide og delvis sorte eller også bare helt igennem grå. Sådant er vi mennesker jo – de færreste af os har format til at være helgener eller store syndere. Hvadenten det er et hvidt, sort eller gråt tilfælde, er slutresultatet for katolikker i grunden det samme, for man har »for syndet sig« mod kirken og bliver »straffet« ved udelukkelse fra sakramenterne og derved fra fuld deltagelse i menighedens liv.

Som en hedning og en tolder

I Mattæus-evangeliet (18,15 f.) findes der en belæring om, hvordan en bror, der forsynder sig, skal behandles. Først skal man tale med ham under fire øjne. Hvis det ikke hjælper, skal man tage en eller to med sig og prøve igen. Den sidste instans er hele menigheden, »men er han menigheden overhørig, så lad ham være for dig som en hedning og en tolder«. Dette lyder som en særdeles drabelig straf – indtil man kommer i tanke om, at Jesus i den grad tog sig af toldere, at han blev anklaget for at være deres ven; og om hedninger sagde han – til sine landsmænds forargelse – en hel del pæne ting! Han kaldte ovenikøbet en tolder (Mattæus) til at være en af de tolv. Så måske skal vi forstå »hedning og tolder« i denne sammenhæng, at menigheden – eller kirken – langt fra er færdig med en bror eller søster, der har lagt sig ud med den.

Denne fortolkning støttes af belæringen om tilgivelse i det næste afsnit (18,21 f.). Peter (ofte kaldet den første pave!) spørger: »Herre, hvor ofte skal jeg tilgive min broder? Er syv gange nok?« Det er egentlig et storsindset forslag. Hvor mange af os er parate til at tilgive syv gange? Men Jesus svar er velkendt: Halvfjerdsindstyve gange syv, d.v.s. der findes intet maksimum!

Grænseløs tilgivelse

Næste afsnit i samme kapitel fortæller om tjeneren, der får eftergivet en stor gæld, men nægter en medtjener eftergivelse af en lille gæld.

Når dette kapitel 18 citeres i katolsk sammenhæng, så er det meget ofte vers 18, der fremhæves: Fuldmagt til at binde og løse. Dette skal naturligvis ikke bagatelliseres; men det er værd at betone, hvordan evangeliet sætter grænser for denne magt og omgærder den med forbehold ved før og efter at understrege, hvor meget vigtigere end magten omsorgen er for den bror eller søster, som er kommet på kant med menigheden/kirken. Snarere end at værne om autoriteten er det åbenbart evangelistens hovedhensigt at forebygge dens misbrug. Han var sikkert klar over, at institutioner er meget mere tilbøjelige til at misbruge magt og myndigheder end til at forsømme deres rette anvendelse.

Der kan ikke herske nogen som helst tvivl om, at i kristen sammenhæng er evnen til grænseløs tilgivelse større og vigtigere end magten til at straffe og udelukke. Hvis der overhovedet er tale om nogen betingelse for tilgivelse, så består den ene og alene i viljen til at tilgive andre. Menneskene er ganske vist gerne hurtige til at udnytte mildhed og overbærenhed, men det kan være, at kirken af frygt for at slappe tøjlerne ofte er for karrig med sin tilgivelse. Antallet af mennesker, der har forladt kirken, fordi den forekommer dem for slap er givetvis minimalt, hvorimod antallet af dem, der har vendt sig bort fra kirken, fordi de fandt den for utilgivende, er mange.

Adgang til sakramenterne?

Det gælder også i dag og ikke mindst i forbindelse med skilsmisse og et nyt ægteskab, at mange synes den officielle kirkes holdning er for stiv og unuan- ceret.

Der er skrevet og talt meget om dette de sidste 20 år, og en række forskellige synspunkter er kommet til udtryk. Det ligger i sagens natur, at spørgsmålet om adgang til sakramenterne og da navnlig kommunionen gang på gang rykker ind i diskussionens brændpunkt, for det er jo netop her, det brænder på for de fleste katolikkers vedkommende.

Det ene synspunkt hævder kort og godt, at kirken skulle lade være med at blande sig i denne sag. Når en gengift katolik ønsker at gå til kommunion, må det være, fordi dette betyder noget for vedkommendes liv som katolik, og når det således er seriøst ment, ja, så må det da også være i sin orden at overlade afgørelsen til personens samvittighed.

Hensynet til trosfæller

Et andet synspunkt repræsenterer omtrent samme holdning og ræsonnement, men tilføjer en indskrænkning. Der henvises til, hvordan Paulus belærer de kristne i Korint om, at nok har de deres frihed og gerne må købe offerkød på torvet, men de skal alligevel tage hensyn til trosfællers samvittighed og i givet fald lade være med at spise den slags kød. På lignende måde må gengifte passe på, at de ikke ved at gå til kommunion giver anledning til forargelse.

Kong Lindorm

Et eventyr fortalt af Benedicte Achen

Et tredje synspunkt er dette: Som katolikker står vi ikke isolerede; vi er medlemmer af et fællesskab, en menighed, en kirke. I et så alvorligt anliggende må kirken på en eller anden måde være indblandet, om det så er på en nok så diskret måde – f.eks. ved at det forbliver en sag mellem den gengifte og en præst; en samvittighedssag, som ordnes uden om kirkens offentlige retsinstanter, så at sige uofficielt eller ved privat kirkelig instans – in foro interno hedder det på fagsproget.

Nogle føjer hertil samme klausul som før om at undgå forargelse, og måske med nogle ord om, at det ikke altid er muligt helt at undgå forargelse, fordi der findes mennesker, der partout vil forarges! Teologerne har et udtryk derfor: farisæisk forargelse – altså en skinhellig, hyklerisk, jeg-er-bedre-end-du-forargelse!

Andre rejser spørgsmålet om børn og det pinlige, for børnene fuldstændig uforståelige, ved en situation, hvor forældrene og børnene ikke kan følges ad til alters.

Andre igen fremkommer med andre nuancer og distinktioner, og selvfølgelig er der nogle, der plæderer for, at det, kirken respektive paven bestemmer, bør overholdes i al ydmyghed og lydighed; dette bliver i den sidste instans til rigest velsignelse for alle parter, påstår de. De har måske ret, men påstanden kan ikke bevises – den er og bliver en trossag!

Gud tilgiver

Hvor meget de forskellige synspunkter end kan afvige fra hinanden, så er alle, der udtaler sig om dette emne naturligvis enige i, at trods al tale om ægteskabsbrud, utroskab, synd, skyld m.v. så er der altid tilgivelse at hente hos Gud. Nogle teologer drager så den slutning, at ansvaret herved principielt forlægges ind i de berørte parter samvittighed. Andre ville så svare, at dette lyder mere protestantisk end katolsk, idet kirken helt ignoreres, og spørgsmålet reduceres til en individualistisk sag mellem personen og Gud!

Kirkens officielle holdning taget i betragtning, findes der ikke nogen egentlig løsning på problemet, men hvorom alting er, så må det evangeliske bud have gyldighed for os alle: »Døm ikke, for at I ikke skal dømmes«.

L.O. Dorn

Der var en konge og en dronning, og de kunne ingen børn få tilsammen. Kongen var meget bedrøvet og dronningen endnu mere.

Så gik hun en dag i tanker og syntes det var tungt, de ikke kunne få en arving til deres rige. Da mødte hun en gammel kælling, som spurgte, hvorfor dronningen havde tårer i de skønne øjne. »Åh, det er en ting ingen kan hjælpe med«, sagde dronningen. »Det kunne da hænde«, sagde den gamle og bad hende sige det. Dronningen fortalte da, at det var sådan, at de ingen børn kunne få. »Det kendes der råd for«, sagde den gamle: Hun skulle i aften, når solen var gået ned, spytte to gange ved lågen i nordvesthjørnet af haven og så sætte en lille spand med bunden op ovenpå. I morgen, når solen stod op, ville der stå to roser under spanden, en rød og en hvid. Tog hun den hvide og spiste, ville hun få en datter, tog hun den røde, blev det en søn, men hun måtte ikke tage dem begge to.

Dronningen gjorde alt, hvad den gamle havde sagt, og om morgenen stod der også to roser under spanden. Nu vidste hun ikke hvilken hun skulle tage, den røde eller den hvide. Så spiste hun den røde, men kom i tanker om, at en dreng kunne jo komme i krig og blive slagen, og så havde hun alligevel ingen børn. Så spiste hun også den hvide og tænkte, at det kunne vel aldrig gå værre, end at hun fik tvillinger.

Ved den tid da dronningen mærkede hun skulle føde, måtte kongen drage i krig. Sådan var hun alene i deres kammer, da hun fødte en lindorm til verden. Så snart han var født, gravede han sig ned under sengen og forsvandt. Senere samme dag fødte dronningen et drengbarn, og hun sagde ikke noget til nogen om lindormen.

Da kongen kom hjem, blev han meget glad for den prins, der var født, og sådan var det lige til

drengen blev voksen og skulle giftes. Han tog afsted med seks grå heste for vognen for at finde en prinsesse, der var fornem nok. Men ved den første korsvej lå der en lindorm med opspærret gab og hvædede: »Giv mig en brud først«. Så måtte vognen vende ad en anden vej, men ved næste korsvej lå lindormen igen og hvædede: »Giv mig en brud først«.

Så vendte prinsen hjem til slottet, og hans mor måtte fortælle om lindormen, hun havde født til verden. Der var ikke andet for, end at skaffe lindormen en brud, før hans yngre bror kunne blive gift. Kongen sendte bud til en prinsesse fra et fremmed land, men hun fik ikke sin brudgom at se, før de stod foran præsten. Om aftenen førte man dem til brudekammeret. Men da man åbnede døren næste morgen var lagnerne blodige, og lindormen lå der alene.

Efter nogen tid tog prinsen afsted for at finde sig en kone. Men ved den første korsvej lå der en lindorm med opspærret gab og hvædede: »Giv mig en brud først«. Så var de lige vidt! Kongen lod så bud gå ud og der kom en prinsesse fra et fjernt land. Hun fik ikke sin brudgom at se, før hun stod foran præsten og da var det lindormen. Om aftenen blev de ført til brudekammeret, men om morgenen lå lindormen alene i en blodig seng. Da prinsen næste gang tog afsted efter en kone, mødte han lindormen ved den første korsvej. Der lå den og forlangte en brud. Prinsen måtte jo tilbage og bede kongen finde en brud til lindormen. »Nu aner jeg ikke mine levende råd«, sagde kongen. »To mægtige kongers døtre er gået til lindormen og jeg har skaffet riget mægtige fjender«.

Nede ved skoven lå et lille hus. Her boede kongens brændehugger. Nu gik kongen til brændehuggeren og bad om hans datter til brud for sin søn. »Åh nej, det er mit eneste barn og jeg er bange for,

at lindormen ikke sparer hendes liv«, sagde den gamle mand. Men kongen forlangte at få pigen, og den gamle mand måtte gå ind og sige besked til hende. Pigen blev ude af sig selv og løb grædende ud i skoven.

Ved en hul eg kommer en gammel kone frem og spørger, hvorfor hun græder: »Åh, det er en ting ingen kan hjælpe med«, siger pigen. »Det kunne endda hænde«, siger konen. »Ja, så er det sådan, at jeg skal have kongens søn, og det er en lindorm. Han har splittet to prinsesser ad, og nu er jeg bange for han også vil splitte mig ad«. »Det kender jeg råd for, om du bare vil gøre som jeg siger«, sagde den gamle kone. »Når du kommer ind i brudekammeret med ham, så skal du være klædt i ni særke. Og så skal du forlange en balje lud og en balje sødmælk og så mange ris, som en karl kan bære, og alt det skal sættes ind på kammeret. Hver gang han byder dig at skyde din særk af, skal du byde ham at skyde hammen af, og siden skal du piske ham med ris og lud og vaske ham i sødmælk. Så skal du lægge ham i din arm og falde i søvn, om det er aldrig så kort«.

Bryllupsdagen kom og pigen blev hentet i den kongelige vogn. De pyntede hende til brud og hun bad om de ville skaffe ni hvide særke, som aldrig havde været brugt, desuden en balje med lud og en balje med sødmælk og så mange ris, som en karl kan bære. Folkene fandt jo, at det var noget bonde-sludder og indbildning, men kongen sagde, at hun skulle have sin vilje. Hun bliver nu ført ind i salen som den dejligste brud, og lindormen kommer skridende ind og står ved siden af hende. De bliver viet sammen. Brylluppet bliver holdt, som det sømmer sig for en konges søn. Men i hemmelighed er alle bedrøvede for pigens skyld.

Om aftenen, da de var

fulgt til brudekammeret, og døren var lukket bag dem, siger han til hende:

»Skøn jomfru, skyd en særk!« – »Kong Lindorm, skyd en ham!« svarer hun. »Det har ingen budt mig før«. »Nej, men det byder jeg dig nu!« Så begyndte lindormen at jamre og klage sig, og den vred og skød sin ormekrop, indtil der lå en lang ormeham på gulvet. Da tog pigen sin øverste særk af og kastede over ormehammen. »Skøn jomfru, skyd en særk!« sagde han igen. »Kong Lindorm, skyd en ham!« – »Det har ingen budt mig før!« – »Men det byder jeg dig nu!«

Og igen skød han sin ormeham, og pigen lagde sin særk over den, og således gjorde hun, indtil der lå hæsle ormehamme i brudekammeret og en snehvid særk over hver af dem. Og lindormen var ikke andet end blodigt kød. Da greb hun risene og dypede dem i lud og piskede hans krop, og da hun næsten havde pisket ham i stykker, vaskede hun ham i sødmælk, og til sidst slæbte hun ham op i sengen og lagde ham i sin arm og faldt i søvn.

Tidligt næste morgen kiggede kongen og hoffolkene ind gennem nøglehullet. De turde ikke gå ind og se på elendigheden, men da de ikke kunne se blodspor lindede de alligevel lidt på døren og kiggede gennem sprækken, og der lå pigen hel og sund i sengen og ved siden af hende lå den dejligste kongesøn.

Kongen løb og hentede dronningen, og der blev sådan en lykønskning over den brudeseng, som der aldrig har været over nogen brudeseng. Så blev de ført ind i et andet kammer for at blive klædt på, for det kammer så jo ikke godt ud – og der blev holdt bryllup en gang til, men denne gang med fryd og glæde. Kongen og dronningen havde pigen så kær for hun havde frelst deres søn.

Benedicte Achen

Frit efter »Danske sagn og Æventyr fra Folkemunde« udvalgt af Axel Ulrik og Hans Ellekilde.

Er vi kommet ud af rytme?

Af Kjeld Lundorf

Det er musikmappudvalgets opgave at viderebringe de ting, som vi synes er vigtige i troen. Vi prøver at vælge sange, som ikke er lutter lovprisning, men som kan lede tankerne hen på forskellige opfattelser og holdninger og i troen, så det giver oplæg til samtale. Det siger Marianne Mielke Møller i en samtale med redaktionen.

Marianne Mielke Møller

De nye sange bliver ikke brugt

Vi føler, at vi befinder os i lidt af en krise; vi véd ikke, om der er behov for flere sange - simpelthen fordi vi ikke får nogen respons. Vi véd ikke om mappen - og især de nye sange bliver brugt. Imidlertid har vi en fornemmelse af, at de nye sange ikke bliver brugt særligt meget.

For eksempel prøvede vi på St. Bededagskurset i år at få sommerlejrens ledere til at lære de nye sange, som udkom lige inden lejrene, havde det samme tema som sommerens lejre. Der var desvær-

re ikke rigtig nogen, som gad lære dem.

Spørger man rundt omkring i menighederne, synes det som om, at brugen af musikmappen er dalet kraftigt den seneste tid. I Århus har vi faktisk ikke haft en rytmisk messe i næsten ét år.

Vi mangler musikweekenderne

Musikweekendudvalget har stoppet tilbuddet om musikweekends, og det gør, at man ikke har nogle steder at gå hen og få hjælp til at lære de nye sange. Sidste 25 sange i mappen er der faktisk ikke rigtig nogen, der kender.

Jeg forstår simpelthen ikke, at DUK har opgivet at lave musikweekends. Vi mangler et forum, hvor vi kan tage hen og lære nye sange, som vi kan tage med hjem og bruge i vore menigheder.

Problemet er, at vi nok har ændret os; vi er blevet vant til at nyde musikken i stedet for at yde den. Nu trykker man bare på en knap på walk-man'en, og så kommer der noget lyd,

mens man for 10 år siden satte sig ned og spillede selv. Derfor gider man ikke rigtig sætte sig ned og lære noget selv. - Det andet er jo meget lettere.

På musikweekenderne, som finder sted et par gange om året, er der mulighed for at lære 4-5 nye sange. Derfor er musikweekenderne så vigtige. Vi skal bare ikke stille for store krav til os selv. Det drejer sig ikke om at få det til at lyde godt og få lavet et godt sammenspil, men om at få lært de nye sange; og så må man, med musikweekendens inspirerende saltvandsindsprøjtning, selv arbejde videre med dem, dér hvor man skal bruge dem, nemlig i menighederne.

Hvis vi ikke har mulighed for at lære noget nyt, så er vi jo nødt til at bruge de samme 20-25 sange hele tiden, og så bliver de fortærskede, forfladigede.

Hvor ofte har I tænkt jer, at der skal komme nye sange?

Vi véd faktisk ikke om folk er interesserede i, at der kommer mere. Vi har overvejet om mappen skal blive ved med at blive større og større, eller om vi simpelthen skal stoppe udgivelsen nu.

Vi mangler respons

Lad os dog få nogle henvendelser fra jer, som bruger mappen - eller som burde bruge den. Fortæl

os, hvad I synes om den, og om I synes, der skal komme mere.

Får I slet ingen henvendelser?

Jo, vi har nogle sange liggende, som vi har fået tilsendt. Dem vil vi til at se på, om der er noget, som man kan sætte i mappen.

Har I tænkt på at sætte nogle flere messer i mappen?

Ja, vi overvejer at bruge Rudi Kessels 77-messe. Vi har haft en del diskussioner om, hvorvidt den vil blive brugt, fordi den er på latin.

Vi kunne godt tænke os, at der var én, som komponerede en helt ny messe.

Flere børnesange

Vi vil gerne arbejde meget med nogle børnesange i mappen, og det er vi netop begyndt på med udgivelse af de lysegrønne sider.

Vi har fra forskellig side fået at vide, at det er der behov for, og at de sider, der er kommet bliver brugt meget.

Har I tænkt på, at sætte verdslige sange i mappen - altså sange, som kan bruges til hygge, lejrball og underholdning?

Det synes jeg umiddelbart lyder som en god idé. Jeg kunne godt tænke mig at få alle de sange, som bliver brugt meget på Øm, i mappen.

Men det er vel jer, som

Hvis vi ikke har mulighed for at lære noget nyt, så er vi jo nødt til at bruge de samme 22-25 sange hele tiden, og så bliver de fortærskede, forfladigede, siger Marianne Mielke.

bruger mappen, som må træffe beslutningen. Lad os få det at vide.

Hva' med lødigheden?

Det er blevet sagt, at især nogle af de første sange i mappen ikke er særligt lødige, og at deres musikalske kvalitet ikke er særligt stor. Har I overvejet at skifte nogle af dem ud?

Vi synes ikke, at vi vil vil gøre det; nogle af dem bliver jo brugt ofte rundt omkring, og vi føler ikke, at det er vores opgave at underkende de sange, som nogle er glade for.

Gottfried Grönwald er blevet teologisk konsulent for Musikmappudvalget, og det skulle hjælpe til, at de tekster vi vælger er lødige.

Der er klaget lidt over, at nogle af de sidste sange er gode i korsammenhæng, men de er for svære i menighederne.

Jamen, vi har jo netop prøvet at skrive forskellige forslag til udførelse, så det er faktisk muligt både at synge den 1-, 2- og 4-stemigt, og med forskellige instrumenters akkompagnement.

Problemet er måske, at

man stejler, når man ser, at der er mange noder. Så siger man »Den er for svær - det kan vi da ikke«.

Nye ideer

Bettina Bølling, som er medlem af udvalget, var i sommer på en international workshop om rytmisk kirkemusik. Hun fik mange gode ideer og inspiration, bl.a. i form af bøger og noder. Dét skal vi nu arbejde med, og se om vi der kan finde nye ting til Pris Herren efter noder.

DUK har netop ydet et beløb til indkøb af materialer, hvor vi også håber at finde egnede ting til mappen.

Men det nytter ikke noget at vi alene, vælger nye sange, og at vi gør det, uden at kende jeres brugernes - mening om tingene.

Fortæl os hvad I synes om de sange vi sætter i mappen, og hvad I ønsker jer i mappen: Giv os lidt respons!

Pris Herren efter noder kan købes hos Kateketcentralen, Vesterbrogade 28², 1620 København V., tlf (01) 24 26 30.

Hvad synes du om »Pris Herren efter noder«?

Niels Engebrecht: Jeg har et meget blandet forhold til den blå mappe. Mange af sangene kan jeg ikke finde ud af at synge, fordi de er så underlige med hensyn til teksten. Nogle af dem er det rene vrøvl! - Men de andre synger jeg gerne med på!

Ditlev Plate-Petersen: Sangene er letfattede. Dejligt! Bare de blev brugt i mit eget sogn.

Annette Rønnow: Jeg synes den er meget god. Sangene er bedre end dem, der er i salmebogen. - De er mere friske!

Elisabeth Schwartz, medlem af musikweekendudvalget: Der er både gode og dårlige ting i den blå mappe. I udvalget har vi

lige lavet en undersøgelse, der viser, at mappen faktisk bliver brugt meget.

Charlotte Larsen: Den er rimelig god, men lidt for poppet.

Stephan Bønnelycke: Den er udmærket. Fint arbejde!

Erik Lewandowski, medlem af musikweekendudvalget: Jeg synes, at det er et prisværdigt initiativ, men vi må nok indse, at der er både godt og dårligt i den.

Jean James: Den er meget god. Jeg kan godt lide at synge efter den, med der er også mange gode salmer.

(Red.)

Niels Engelbrecht

Ditlev Plate-Petersen

Annette Rønnow

Elisabeth Schwartz

Charlotte Larsen

Stephan Bønnelycke

Erik Lewandowski

Jean James

Piger har lige så meget ret til at ministrere som drenge

Det er noget værre vrøvl, at piger ikke må ministrere; de har lige så meget ret til det som drenge. Sådan udtrykker 14-årige *Annette* sig i en samtale med *Jesper Fich* fra Ungdomsredaktionen. Piger og drenge er jo ligestillede i alt andet, så hvorfor skulle piger ikke ministrere? De er mindst lige så gode til det som drenge.

Annette synes, hun er mere med i messen, når hun ministrerer. Den bliver mere interessant og spændende, og man er nødt til at følge med hele tiden. Hun ministrerer selv ca. én gang om måneden.

Jeg har lært mere om

gudstjenester ved at være ministrant. Jeg ved nu, hvornår og hvorfor præsten gør og siger de forskellige ting, siger Annette.

Jeg kommer selv fra et sogn, hvor piger ikke må ministrere, men så mini-

strerer jeg bare i et andet sogn. Det er nu ikke alle piger, der er lige så heldige. Pigerne kan måske tale med præsten om, hvorfor de ikke må ministrere og eventuelt få en ordning.

Jesper Fich

Katolsk Lommebog '86

er udkommet

Lommebogen indeholder Årskelender, Liturgisk Kalender og Katolsk Vejviser for Bispedømmet København.

Prisen bliver kr. 46.-.

Lommebogen kan bestilles allerede nu på Ansgarstiftelsens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V., tlf. 01-24 12 10.

Stillinger tilbydes

Sct. Maria Hospital, syge- og plejehjem, Roskilde, søger

Sygeplejerske

40 t. pr. uge, fortrinsvis i dagvagt, dog med ansvar i to nætter hv. 2. uge.

Lønoverenskomst m. D.S.R. Tiltraedelse dec. 1985 eller senere.

Henvendelse Sr. Lucia, Frederiksborgvej 2, 4000 Roskilde, tlf. 02-36 35 93.

Møder og arrangementer

DUK Kalender

Medarbejderledertilrettelse den 29.11.-1.12. 85 på Bissrup. For HB, sekretariat, DUK-udvalg, DUK-repræsentanter og DUK-redaktioner.

Ledertilrettelsen er gratis og alle rejseudgifter refunderes (DSB 2.kl.).

Tilmeldingsfrist den 15.11.85.

Nyttårslejr 27.12. 85 - 1.1. 86 på Ømbyen.

For alle interesserede.

Pris 280,00 kr. for voksne.

Pris 230,00 kr. for 11-14 årige.

Pris 180,00 kr. for 3-10 årige.

Pris 140,00 kr. for 0-2 årige.

Og 90,00 kr. (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for deltagelse i fællesrejsen.

Betaling ved tilmelding senest den 13.12. 85.

P.S. I Om muligt arrangeres der fællesrejse til alle arrangementer. Pris 90,00 kr., dog 150,00 kr. for alle over 25 år. Rejsseudgifter over 90,00 (150,00) refunderes ved deltagelse i fællesrejsen.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: _____

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Menhed: _____

Deltager i fællesrejse:

Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker

Sekretariatet

Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.

Telefon 01-20 63 63

Kom og vær med

Lad os spise og tale sammen onsdag den 27/11 1985 på skolen Institut Sankt Joseph, Dag Hammarskjølds Allé 17, 2100 København Ø, kl. 18.

Marianne Aagaard taler om: Juleevangeliet set ud fra feministisk teologi.

Vi starter med en fællesmiddag kl. 18. (kr. 20.- for mad og kaffe) drikkevarer kan købes. Foredrag ca. kl. 19.30.

Kom og vær med til en hyggelig aften.

Tilmelding: 01-22 85 34 Grethe Dohm.

En gruppe af kvinder fra Danmarks Katolske Kvindeforbund, København.

Jesus er vejen - vejen til Jesus

Søndag den 17. november, Guds kærlighed.

Søndag den 1. december, Frelsen.

De øvrige datoer: Se annoncen i k.o. 17.

Generalforsamling

Foreningen af Katolske Skoler i Danmark afholder ordinær generalforsamling lørdag den 23. november kl. 10 på Hotel Nyborg Strand med fig. dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Formandens forelæggelse af foreningens skriftlige beretning til forsamlingens godkendelse.
3. Fremlæggelse af årsregnskabet og godkendelse af samme.
4. Forelæggelse af budget og godkendelse af samme.
5. Behandling af indkomne forslag.
6. Valg af bestyrelsesmedlemmer.
7. Valg af revisor og revisorsuppleant.
8. Evt.

ad. 6. Følgende afgår: Werner Boe Jensen, Ole Meyer og Else Brask. Alle er villige til genvalg.

Moder Teresa julebasar i Roskilde

Den 14. Moder Teresa Julebasar på Sct. Josefs Skole i Roskilde afholdes fredag den 29.11. kl. 16-21. Lørdag den 30.11. kl. 9-14. Søndag den 1.12. kl. 10-13 i skolens kantine, Frederiksborgvej 10. Skolen ligger over for Sct. Laurentii Kirke, hvor der i øvrigt er højmesse om søndagen kl. 10.

Ved basaren er gaveboder, loppetorv, uandsbod, tombola, salg af gløgg, kaffe og hjemmebag.

Skolen modtager meget gerne ting og søger til basaren. De kan sendes til: Moder Teresa Julebasaren, Sct. Josef Skole, Frederiksborgvej 10, 4000 Roskilde.

Der er guf i Boff

Magt og karisme i kirken. 4 oplæg ved Kaare Osorio. Præsentation og kritisk gennemgang af Leonardo Boff's kontroversielle bog.

Hver onsdag i november (6, 13, 20, 27) hos Sct. Josefsstrøene, Skt. Hansgade 28, Kbh. N. Begyndende med messe kl. 19. Alle er velkomne.

Pastoralrådsmøde

Den 16. og 17. november afholder pastoralrådet møde på Magleås. Udover beretning fra forretningsudvalget og forelæggelse af Ansgarstiftelsens budget skal kirkebidragsordningen drøftes. Der vil også være beretning fra udvalget vedr. familien og fra udvalget vedr. katolsk højskole. Pastoralrådet skal også drøfte rådets form, indhold og muligheder.

Det sker på Magleås

Søndag den 10.11. til tirsdag den 12.11. Matematiklærerforeningen holder møde.

Fredag den 15.11. til søndag den 17.11. Pastoralrådsmøde.

Søndag den 17.11. Magleås-træf.

Fredag den 22.11. til søndag den 24.11. Grethe Livbjerg, meditation.

Mandag den 25.11. til lørdag den 30.11. Danmarks Lærerhøjskole holder kursus.

Lørdag den 7.12. til søndag den 8.12. FN Forbund holder møde.

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Andelsbolig søges

Enlig kvindelig folkepensionist søger lejlighed i Frederiksberg, Hellerup, Gentofte eller Vanløse. Størrelse 80-90 m². Helst på 1. sal. God udbetaling gives.

Venligst O. Hedegaard, Tillegårdsvej 1, Fensmark, 4700 Næstved. Tlf. 03-74 60 44.

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 vælgfag
- med økonomisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

LØGUM KLOSTER HØJSKOLE

Forstanderpar: Rita og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

A.B.C. blomster

Vestergade 20
4850 Stubbekøbing
Telefon 03-84 16 59
Deres garanti for friske varer!

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

DØGNVAGT
RING 55 55 55

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

BENZONS BEGRAVELSESFORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelse ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Der er mange bedemænd
Deres hedder

ERIC KVIST

- han er katolik
og har kontor på
Søborg Hovedgade 94
og træffes på

01-69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

Aut. elinstallatør

EL MOGENS LARSEN

Forstøvet 116 6200 København Ø 22 30 42 31

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.F.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Sr. Hildegard Doods:

Tak til alle ledere på årets sommerlejr og børnetræf

Vi havde det dejligt på Børnetræf, og jeg synes I skulle overveje at komme med til næste år: sådan skrev Maria Frankel i et lille referat til Børnebladet.

Med denne sætning som udgangspunkt vil jeg gerne benytte chancen til at fortælle lidt om sommerens lejr, og om det dejlige Børnetræf på Myretuen.

Efter at de ansvarlige har holdt feed-back i september måned, må det konstateres, at det har været en »god sommer« for DUK.

Stort forarbejde

Alle lejre beskæftigede sig med emnet: »Kald til liv og tjeneste«. Der blev arbejdet meget intenst med det overordnede emne, og det må vi først og fremmest takke alle de implicerede ledere og medarbejdere for.

Hvert år er der en hel del voksne ledere, der både bruger tid, kræfter, fantasi og økonomi på, at formidle den katolske tro til børn og unge.

En verden i kærlighed

Herre
Alle taler om fred
alle ønsker fred
og dog er den så uopnåelig.
Men for at opnå freden
må vi følge dine veje.
Herre, gør os til redskab
for din fred.

Alle taler om frihed
alle ønsker frihed.
Og dog er den så uopnåelig
men for at opnå friheden
må vi følge dine veje.
Herre, gør os til forkæmpere
for din frihed.

Herre, hjælp især os unge
til at følge dine veje.
For derved at skabe
en verden
i fred og frihed.
En verden uden had.
En verden i forståelse.
En verden i kærlighed.
Amen

(Århus KUK).

Lad det være sagt med det samme, at inden lejren løber af stablen, er der lavet et stort forarbejde af lederteamet, med såvel teoretisk, liturgisk og praktisk indhold.

Tager sin tid

En uge for børn eller 10 dage for unge mennesker, som skal planlægges i alle henseender tager sin tid, og kræver en del overskud fra de voksnes side. Bare tænk på, hvad køkkenholdet skal bestille af mad, regne ud, at det ikke overstiger budgettet, og at det skal variere fra dag til dag, og ovenikøbet være sundt.

Liturgiholdet forbereder både morgen- og aftenbønnen og naturligvis messen.

Dagens behandling af

temaet er ofte genstand for udformningen af liturgien. De senere år har DUK haft stor glæde og gavn af Kateketcentralens udarbejdelse af tekster, lysbilleder og materialer.

På dette tidspunkt vil jeg på DUK's og mine egne vegne takke de mange (ca. 100) initiativrige voksne, som har ydet en stor indsats i løbet af deres sommerferie.

Gode venskaber

For mig at se, er netop sådan et stykke arbejde en følge af vor katolske tro. I Jakobs brev, som var en af søndagens læsning i september, står der: »Hvad er tro uden handlinger«. Hundrede voksne katolikere har handlet og arbejdet, d.v.s. har taget deres opgave og ansvar over for

den opvoksede generation alvorligt. Jeg synes, at det er glædeligt, at så mange engagerer sig.

Det hele kunne lyde, som om det var noget surt og besværligt at tilrettelægge arrangementer om sommeren. Kvaliteten viser, at mange gode venskaber opstår, både hos de unge, men ikke mindst i de forskellige ledergrupper. De mødes bagefter på eget initiativ, danner studiegrupper eller hyggekлубber af en eller anden art.

En fin og vellykket afslutning på sommeren var Børnetræffet. I år var der 110 børn + 30 voksne på Bastrup, humøret var højt og vejret var fint!

140 balloner til vejrs

Tak til alle som har gjort det så festligt og dejligt for vore små trofæller.

Messen var weekendens højdepunkt. 140 balloner blev sendt til vejrs. Hver ballon var forsynet med navn og adresse og en forbøn på bagsiden. Da ballonerne blev sendt op, udtrykte både børn og voksne begejstring. Det var et utroligt smukt syn at se røde, gule og blå balloner flyve til vejrs.

Den »Gyldne Rose« tildeles hermed alle voksne, børn og unge som har deltaget på et eller andet DUK engagement i løbet af året. Endnu engang tak til alle og enhver!

Sr. Hildegard Doods

Det er f.eks. også skægt at omskrive en bibeltekst, hvor vi lader historien foregå i dag – eller f.eks. at dramatisere en lignelse, siger eleverne fra Skt. Knud Lavard.

Hvad skal en religionsbog indeholde for at være spændende?

6. klasses katolikere på Sankt Knud Lavard's skole blev stillet følgende spørgsmål: Hvad skal en religionsbog indeholde for at være spændende?

Holdet består af 5 elever: Peter, Stephan, Nikolaj, Kasper og Eva, som i en samtale gav udtryk for nogle tanker og idéer:

Billeder er vigtige, og det skal helst være rigtige fotografier eller realistiske tegninger. Vi gider ikke at sidde og gætte os frem til, hvad det forestiller. Billedtekster er nødvendige, og alle svære ord skal forklares i en ordliste bag i bogen.

Skægt

En religionsbog skal først og fremmest handle meget om et emne. Det er spændende at få mange oplysninger om en bestemt ting. Det må ikke være et barnagtigt sprog, »og det skal give os noget rigtigt«. Vi kan godt lide at tale om

det, vi har læst og sammenligne med vores eget liv. »Vi skal kunne bruge det til noget«.

Det er også skægt at omskrive en bibeltekst, hvor vi lader historien foregå i dag – eller f.eks. at dramatisere en lignelse. I andre fag løser vi opgaver af forskellige slags for at finde ud af, om vi har forstået det, vi har lært, rigtigt. Det kunne vi også godt tænke os i religionstimerne.

Helgeners liv

Vi vil gerne læse om, hvordan de første kristne levede, og om hvordan katolikere i andre lande lever i dag – ligesom vi synes, det er spændende at høre om forskellige helgeners liv. Vi glæder os til at lære om andre religioner.

Vi synes ikke, at man skal nøjes med én bog i religion. Vi vil også gerne høre spændende oplæsningsbøger og synge efter de blå mapper. (Pris Herren efter noder). Der skal være tid til at tale meget sammen, og det ville være rart, hvis vi også kunne studere kirker og besøge klostre.

Birgit Magnussen

Næste nummer udsendes d. 27. november

På side 7 inde i bladet fortæller Tanja og Stephanie om 6.-klasses weekend i Øm. Billedet viser nogle af deltagerne igang med stratego.

Årets julegave:

Plant et træ i Afrika

Er du træt af de sædvanlige dødsyge julegaver, som aldrig bliver brugt, og som ingen har glæde af?

Hvorfor ikke glemme alt om barbersprit, sokker, plasticrobotter osv. og i stedet give en gave, som glæder både dig selv, modtageren, og mennesker, der trænger til hjælp?

Hos Dansk Røde Kors kan man købe »Plant et træ-diplomer«. De er bevis på, at man ved køb af diplomtet har givet et beløb til Røde Kors kampagnen »Plant et træ i Afrika!«.

Diplomet kan fås i bronze, sølv og guld, som bevis på, at Røde Kors kan plante henholdsvis 1, 5 og 10 træer i Afrika. De koster 15, 75 og 150 kroner.

Diplomerne bestilles hos: Dansk Røde Kors, Kampagneafdelingen, Dag Hammarskjöld's Allé 28, postboks 2600, 2100 København Ø.

Beløbet skal vedlægges i check eller indbetales på giro 6 45 83 00.

Kjeld Lundorf

Det var så, hvad vi havde valgt at bringe i ungdomsnummeret. Hvad synes du om det?

Skriv til os – gerne i form af et læserbrev – og fortæl os, hvad du synes om ungdomsnummeret, og hvad du kunne tænke dig, at der bliver skrevet om på ungdomssiden. Du kan sende dit manuskript til: Ungdomsredaktionen, DUK's Sekretariat, Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.

Redaktionen er fra venstre: Annemarie Logermann, Kjeld Lundorf, Julie Petersen og ungdomspræsten fra 1. januar, Jesper Fich.

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceafdeling:
Vesterbrogade 28, 3., DK 1620 København V.
Telefon (01) 21 14 44.
Giro: 5 00 14 71, Ansgarstiftelsen, katolsk orientering, Bredgade 69 A, 1280 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarraf, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husestande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Næskov.

katolsk orientering

Kirken efter koncilet, side 2 - 3
 Det europæiske klostervæsen, side 5
 Orientering fra sognene, side 7 - 11
 Tro og befrielse, side 12 - 13

Demonstranter for jobskabelse i Washington. Foto KNA.

USA's økonomiske politik en moralsk og social skandale

Amerikas biskopper udsender nyt hyrdebrev

Washington (KIPA) - De katolske biskopper betegner USAs økonomiske politik for en moralsk og social skandale. Den store arbejdsløshed er absolut uantagelig, hedder det i et hyrdebrev om økonomi, der nu foreligger i anden forkortede udgave; det skal til drøftelse ved bispekonferencens generalforsamling til efteråret. Det endelige hyrdebrev skal udsendes i slutningen af 1986.

De fattiges velfærd

Vi må og kan i højere grad bekæmpe fattigdommen og arbejdsløsheden i vort land, skriver *Remberth Weakland*, biskop af Milwaukee, i forordet. Samfundets og især de fattiges

velfærd må være grundlaget for enhver økonomisk-politisk beslutning.

Demokratisk økonomi

Hyrdebrevet appellerer til alle amerikanere om at beskæftige sig mere intensivt med den nye fattigdoms problem. Politikerne opfordres til at oprette en demokratisk økonomisk ordning, hvor enhver person garanteres et minimum af økonomisk menneskeværdighed. De fattigstes minimumskrav bør tilfredsstilles. De, som hidtil har været udelukket fra alle økonomiske fordele, bør nu få del i dem. De finansielle og intellektuelle bestræbelser må omlægges, så de fattiges levestandard forbedres.

Biskopperne kræver

desuden, at der tages mere hensyn til USAs mindretal, de forskellige racer, kvinderne og børnene. Et af seks børn lever i fattigdom. Hos de sorte, er det endda hvert andet barn. De stadig stigende udgifter til den militære oprustning bør iflg. biskopperne, snarere bruges til at skabe en retfærdig økonomisk fordeling.

Moralsk pligt til øget U-landshjælp

De opfordrer desuden USAs regering til at yde større hjælp til udviklingslandene. Et land, så stort og rigt som vort, er moralsk forpligtet til at gå i spidsen i kampen mod fattigdommen i Den tredje Verden, hedder det i hyrdebrevet.

... men har du også husrum?

Dansk Flygtningehjælp appellerer til alle dens medlemmer herunder Caritas Danmark om at skaffe boliger og indkvarteringslokaler til nogle af de mange flygtninge, som mangler tag over hovedet nu. Vicegeneralsekretær René Albeck og Henning Glahn fra Dansk Flygtningehjælp beder alle, der

kan hjælpe om at rette henvendelse til flygtningehjælpen.

Der er især behov for enkeltværelser med adgang til køkken-, toilet og bad, lejligheder og tomme eller snarligt tomme institutioner, f.eks. plejehjem, hoteller, tidl. skoler og sygehus-afdelinger med plads til fra 20 til 100 personer.

Indslusningen af flygtninge sker over en periode på et til halvandet år. De første fire uger foregår på en introduktionsskole, hvor flygtningen får et nødtørftigt kendskab til dansk og samfundsorientering. I resten af perioden overgår flygtningen til et

integrationscenter med henblik på videregående dansk-undervisning, socialrådgivning, økonomisk bistand o.s.v.

Der er naturligvis hele tiden assistance fra lærere, socialrådgivere osv., men de kan jo ikke løse samtlige problemer for de mennesker, der har følt sig tvunget til at forlade hus og hjem og ejendele, siger Dansk Flygtningehjælp blandt andet i henvendelsen.

Man kan skrive eller ringe til: Dansk Flygtningehjælp, mrk. »lejemål«, Borgergade 10, Postboks 53, 1002 København K - telefon 01 32 32 58.

kk

Vanvid at ødelægge fødevarer

London (KIPA) - Det er »vanvid«, at der i det forløbne år i Europa er blevet destrueret 1,3 millioner tons fødevarer, samtidig med at 730 millioner mennesker sulter rundt om i hele verden. Ingen behøver at sulte, for der er fødevarer nok i verden, »vi skal blot undersøge vor livsstil og ændre de processer og strukturer i verden, der nu forårsager uenighed og død«, siger kardinal Hume anklagende. Især må det internationale lånesystem ændres.

Våbenhandel værre end narkohandel

Denne anklage rettede kardinal Basil Hume over for det britiske parlament for nylig. Basil Hume er formand for England og Wales' katolske bispekonference og ærkebiskop af Westminster.

Talrige afrikanske og latinamerikanske lande er ved at kvæles af deres gæld, medens det internationale våbenkapløb fortsætter. Man kan ikke samtidig investere i våben og i verdens liv og fremtidige udvikling, sagde kardinalen videre.

Basil Hume sagde også, at der er ikke megen forskel på at handle med våben eller med narkotika. »Den tredje Verden laver mange fejl, men den største forbrydelse begås af magterne i Vesten og af Sovjetunionen, der er ansvarlige for handel med døden.«

Ønsker nytænkning i kirkens seksuallære

Wien (KIPA) - Paul Rusch, biskop af Innsbruck kræver en revision af den kirkelige seksuallære og moral. Pave Pius XI's forbud mod kunstig fødselskontrol var dengang berettiget, men i dag må man i betragtning af overbefolkningen i mange dele af verden gribe til passende forholdsregler, skriver Rusch i den østrigske kirkeavis »Die Furche«.

Den naturlige præven-

tion er ofte umulig. Rusch minder om, at talrige kirkelige læresætninger i løbet af tiden er blevet omstødt, og udtaler håb om, at moralteologerne vil løse problemet og give mange troende en indre befrielse. Allerede i det 17. århundrede holdt Frans af Sales på, at en sag ikke kunne betragtes som afgjort, så længe fremtrædende kirkelærere var af forskellig mening.

Ny pavelig delegat til de nordiske lande

Den 64-årige belgiske ærkebiskop Henri Lemaître er af pave Johannes Paul II blevet udnævnt som ny apostolisk delegat og pavelig pronuntius for Finland, Island, Danmark, Norge og Sverige. Han efterfølger ærkebiskop Luigi Bellotti, som i efteråret fratrådte denne tjeneste på grund af alder.

Henri Lemaître er født i Antwerpen 17. oktober 1921 og blev præsteviet den 28. juli 1946. Med doktorgrad i kirkeretten blev han bispeviet i 1969

og uddannet i det diplomatiske korps i 1952. Han har været ansat i Jerusalem, Libanon, Iran, Madagascar, Holland og Wien. I 1969 blev han apostolisk delegat i Saigon, i 1975 pavelig pronuntius i Uganda.

Ærkebiskop Lemaître taler foruden nederlandsk også fransk, engelsk, tysk, italiensk og spansk.

Det er ikke blevet oplyst, hvornår den nye pronuntius vil komme til Danmark.

kk

Koncilet er en udfordring til kirken

Bonn (KIPA) - Kardinal *Evaristo Arns*, ærkebiskop af Sao Paulo og kardinal *Franz König*, forhenværende ærkebiskop af Wien understreger betydningen af Det andet Vatikankoncil, som sluttede for 20 år siden den 8. december. Koncilet er en udfordring til kirken om at forny sig selv og sin mission i verden

og stille sig på de fattiges side, siger de til pressebureauet KNA.

Ved en indsats for de fattiges rettigheder kan vi vise vor kristne kærlighed og fællesskabsfølelse.

Med hensyn til den ekstraordinære synode, som pave *Johannes Paul II* har indkaldt til den 25. november, mener *Arns*,

at revision af Det andet Vatikankoncil kun kan have nogen mening, hvis den opfordrer til et fornyet kald om mission, dialog og den befriende sandheds tjeneste.

Kardinal *König* betoner i sit bidrag, at Det andet Vatikankoncil har været en »pinsebegivenhed« midt i det 20. århundredes

verdslighed. Han advarer imod at lade sig vildlede af visse negative strømninger i tiden efter koncilet. Vi er først lige begyndt på at omsætte koncilets tanker til virkelighed i kirken.

Den ekstraordinære synode giver kirken en chance for igen at komme i tanker om koncilets centrale anliggender: Nemlig bedre og bedre at udføre Herrens bud under verdensbetingelser, siger *König*.

For lidt kollegialitet inden for verdenskirken

Hollandske biskopper skriver til Vatikanet

Den Haag (KIPA) - De hollandske biskopper beklager sig over manglende kollegialitet mellem Vatikanet og de lokale bispekonferencer. Verdenskirken betragtes øjensynlig som det egentlige og væ-

sentlige, mens de lokale kirker kun anses for en nødvendig biting eller måske endda som en afvigelse i stedet for en berigelse lyder det i en erklæring, som er offentliggjort i Den Haag. Teksten er sendt

som bispekonferencens svar til Rom på Vatikanets spørgsmål til forberedelsen af bispesynoden.

Selv om Det andet Vatikankoncil har haft mange positive virkninger indenfor kirken, skriver de

hollandske biskopper videre, må man ikke glemme de negative sider. Dertil hører troskrisen, det stærkt reducerede kirkebesøg, og det spændte forhold mellem lokalkirke og Vatikanet.

Biskopperne peger især på krisen mellem de hollandske katolikker og Rom, som forårsages ved den ofte ensidige og sensationelystne fortolkning af talrige koncildokumenter. Mange troende føler Vatikanets handle måde som autoritær, f.eks. bispeudnævnelserne og Vatikanets indstilling overfor kritiske teologer.

Desuden betoner biskopperne, at kvindernes bidrag til kirkens liv er uundværligt for kirkens harmoni og fuldkommenhed.

Efter koncilet: En frygtsom kirke?

Wien (KIPA) - Det østrigske katolske nyhedsbureau »Kathpress« har iværksat en diskussionsrække »20 år efter Det andet Vatikankoncil«. Her har abbed *Andreas Szennyay* fra det ungarske benediktinerabbedi Pannonhalma stillet det spørgsmål, om kirken efter Det andet Vatikankoncil vil gå over i historien som frygtsomheds eller ligefrem angstens kirke.

Virkeliggørelsen af koncilets beslutninger mangler

meget af koncilets kraft. Man ved fra skakspillet, at selv et nok så godt åbningstræk ikke nytter noget, hvis det ikke følges op af dristige træk.

Man har det indtryk, at kirkeledelsen i Rom ikke har andet i hovedet end at ville bremse. Desuden vokser antallet af modløse og tøvende biskopper stadig. Det er, som om begejstringen for det nye, for fornyelsen, er slået om i frygtsomhed.

Koncilteksterne har stadig værdi

Rom (KIPA) - »Dumhed« kalder præsidenten for Vatikanets kongregation for biskopper, kardinal *Bernardin Gantin* det, når der stadig er nogle, der taler om, at vi må have et tredje Vatikankoncil.

Udtalelsen kom i et interview med kardinal *Gantin* til det romerske dagblad »Il Tempo«. Han beklagede også, at koncilteksterne er blevet læst alt for lidt eller slet ikke, og at alt for få teologer har

beskæftiget sig med at tolke dem.

Kardinal *Gantin*, der deltog i Det andet Vatikankoncil først som hjælpebiskop siden som ærkebiskop af Cotonou i Benin, indrømmede dog, at hvis koncilteksterne skulle skrives i dag, ville de blive udformet anderledes end for 20 år siden. Alligevel er det, som koncilet sagde fra 1962 til 1965 stadig gyldigt og vil endnu i 50 eller 100 år være værdifuldt.

Fra Det andet Vatikankoncil, hvor hvert møde i koncilsaulaen indledtes med, at evangeliebogen blev båret højtideligt gennem Peterskirken og placeret på hovedalteret. En smuk understregning af koncilets bibelske ånd. Foto: KNA.

USA's biskoppers klare holdning: Vedgå koncilets arv

Washington (KIPA) - USAs bispekonference har for nogen tid siden offentliggjort sin forberedende beretning til den ekstraordinære bispesynode, der finder sted i Rom 25. november til 8. december.

Blandt de vigtigste ting, de lægger vægt på, nævner USA's biskopper: Et ivrigere studium og en inderligere tilegnelse af Det andet Vatikankoncils lære.

»Der er ikke så mange, der har studeret koncilteksterne, som der er folk, der taler om dem, og der er færre, der har tilegnet sig koncilets lære, end der er folk, der har studeret den«, siger formanden for USA's bispekonference, biskop *James Malone*.

Skønt der er dukket mange nye problemer frem i den efter konciliære tid, har koncilet dog bidra-

get til en vigtig og nødvendig fornyelse i liturgien, i kirkens strukturer, i kirkeretten, i økumenien og især i tilnærmelsen af den sekulariserede verden. På disse områder er koncilets lære slået væsentligt igennem. »I mange henseender var Det andet Vatikankoncil Helligåndens største gave i det tyvende århundrede«, udtaler biskop *Malone*.

Kvindens rolle

Ikke desto mindre har koncilets opfattelser og erkendelser på mange punkter »overvældet kirken« for hurtigt, og uden at de var ordentligt forberedte. Dette gælder efter biskop *Malones* mening især for USA, der slet ikke har tilegnet sig alle koncilets opfattelser eller forstået at drage virkelig nytte af dem - nu gælder det derfor om ikke at

afvise arven fra koncilet, men virkeligt tilegne sig den.

Helt konkret kræver biskopperne i deres beretning blandt andet, at kvindens rolle i kirken undersøges nøjere - både ordenssøstres og andre kvinders. Deres rettigheder og værdighed må slås fast.

Kvinderne bør have større del i beslutningsprocesserne i kirken og må kunne indtage ledende stillinger.

Der må indtages en klar holdning til feministbevægelsen.

Hvad angår de spændinger, der skader kirkens autoritet så meget, bør kollegialiteten og ansvarsdelingen i kirken undersøges grundigt og overvejes teologisk. Biskopperne stiller også en national synode i udsigt for at bevare kontinuiteten med koncilet.

Diskussion skader ikke kirken, – tværtimod gør diskussion kirken levende.

Skal lægfolket udelukkes?

(KIPA) - Gud skabte mennesket som mand og kvinde, hedder det i Bibelen, men der står ingen steder skrevet, at han skabte mennesker som præster og lægfolk.

Det er længe siden, man har hørt så provokerende toner i kirken. Men nu diskuteres lægfolkets stilling ivrigt, for i 1987, altså om knap to år, skal en bispesynode i Rom beskæftige sig med lægfolks stilling i kirken.

Fra Rom er der som en forberedelse til synoden udsendt de såkaldte »lineamenta«, en slags oversigt over, hvilke problemer, der kunne tænkes behandlet på synoden. Disse »lineamenta« sendes til alle bispekonferencer, til kuriens forskellige organer, til verdensunionen af ordenssamfund osv. På basis af de indløbne svar herpå udarbejdes så arbejdsdokumentet, der igen sendes til de samme; ud fra reaktionerne herpå udarbejdes så synodens dagsorden.

Det er om »lineamenta«, at diskussionen nu drejer sig, om de påstande, der er fremsat i dem, og om den grundholdning i dem, som man er utilfreds med i vide kredse. Kirkefolket mener, at de udsendte »lineamenta« betyder et klart tilbageskridt i forhold til Det andet Vatikanconcil. Mens concilet talte om det almindelige præstedømme, ser man i »lineamenta« en gennemgribende indskrænkning af det almindelige præstedømme, der deles op i to: Præster for sig, lægfolk for sig. Der tales mindre om den kristnes almindelige opgave og mere om præsters og lægfolks særlige – og forskellige – opgaver. Præsterne har ansvaret for frelsestjenesten, lægfolket for tjenesten i verden.

Præster skal føre ordet i kirken, lægfolk i verden.

Lægfolket vil ikke udelukkes

Lægfolk er imod denne todeling. Lægfolk skal også kunne tale med i kirken, og præsterne må ikke unddrage sig ansvaret over for verden. Ligesom man ikke må spærre præsterne inde i sakristiet, må man heller ikke udelukke lægfolk fra kirken og fra alteret. Det ville være en begrænsning for begge parter og ville være en fattiggørelse, der ville ramme kirken i dens helhed.

Der er stadig en bibetydning ved ordet »lægfolk« i retning af »incompetent«, »naiv«, »ukyndig«. Og hvad der gælder for lægmanden, gælder i særlig grad for »lægkvinden«. Her giver kvindens diskriminering inden for kirken sig særligt udslag.

Hvis lægfolk er de ukundige inden for kirken, så er præsterne naturligvis eksperterne og biskopperne overeksperterne. Det ville så føre til, at der er to klasser i kirken, og for at det ikke skal føre til en klassekamp, må kompetenceområderne adskilles skarpt. Det er, hvad lægfolk mener at kunne læse ud af »lineamenta«.

Kan føre til en bevidstgørelse

Hvis denne diskussion fører til en bevidstgørelse, må den absolut hilses velkommen, og i så fald vil »lineamenta« vise sig at have været gavnlige. Der er jo endnu næsten to år til bispesynoden.

Diskussion skader til syvende og sidst ikke kirken. Tværtimod: Kun en kirke, der kan diskutere, er en levende kirke. Kun lægfolk, der kan hidse sig op, der kan protestere,

Det kan lade sig gøre at overvinde drager

Første offentlige økumeniske arrangement i Næstved siden reformationen

Sikke'n en oplevelse! – Det er vanskeligt på avissiden at give udtryk for den følelse af parathed til engagement, fællesfølelse og solidaritet, der gennemsyrede det økumeniske arrangement søndag den 29. september i Skt. Jørgens og Vor Frue menigheder i Næstved.

Det var stærkt at erkende, at det reelt var første gang siden reformationen i 1500-tallet, at katolikker og protestanter i Næstved enedes om et sådant fælles arrangement. Men man kunne! Og jeg har meget brug for at rette en hjertelig tak til alle, som var med til at give os en så uforglemmelig aften, at den ikke kan lade nogen uberørte!

Skt. Jørgen var gennemgående tema

Man startede kl. 19 i Skt. Jørgens Kirke, hvor sognepræst pastor Inger-Elise Krogh bød velkommen til den blandede menighed, hvor Elisabethsøstre og den katolske præst med deres dragter understregede mangfoldigheden blandt de ca. 250 deltagende.

Temaet, pastor Inger-Elise Krogh talte over, var Skt. Jørgen, som han smukt er illustreret på silkebatik i våbenhuset til Skt. Jørgens kirke.

Et urgammelt folkesagn, som siden blev pyntet op med en kristen martyrfortælling. Blandingen gik fra mund til mund, blev af korsfarerne båret til Vesten fra Jerusalem og nu genfortalt af sognepræsten i Skt. Jørgens'. Essen-

beviser, at de har lod og del i kirken, at de vil have fuldt og helt hjemsted i kirken, at deres tro er integreret i kirken og ikke blot en privat stemningstilstand.

Det er ikke protesten, der skader kirken, men den tavse ligegyldighed, hvor troen degenererer til en privat mening. Den katolske tro er ikke nogen privat tro. Hvis den skal have nogen virkning, må katolikkerne lægge sig i selen, gå ind for deres tro, også kæmpe for den – om nødvendigt også mod dokumenter fra Rom.

sen i fortællingen er beretningen om ridder Jørgen, der frejdigt stillede op mod dragen (symbolet på det onde, det mørke) og lammer den, tæmmer den, så den velvilligt lader sig føre med – som en god hund. – Hvordan han gør det? – ved at gennemføre det yderste led af dens hale med sin lans. – Det var nok! – han behøvede ikke at dræbe den... Hvilket håb ... det kan altså lade sig gøre at overvinde drager!

Fælles katolske rødder

Aftenen i sig selv blev et lysende eksempel på, at også den drage, der har forhindret de to konfessioners samtale og dialog i 400 år – den drage kan altså tæmmes. – Der skal såmænd ikke så meget til. – Lidt velvillighed fra begge sider – og at turde for dragen (som i dette tilfælde er de etablerede normer på begge sider og stoltheden) – vi skal »bare have lans i det yderste led af halen!«

Men hvorfor så nu – og hvorfor netop Skt. Jørgens' og Vor Frue?

Det begrundede museumsinspektør Palle Birk

Hansen strålende ved hjælp af en lysbilledserie om udgravningerne af Skt. Jørgensgård.

Da Næstved var »barn« og »ung« var byen jo katolsk med alt, hvad dette indebar. Vor fælles rødder er altså katolske.

Museumsinspektøren »gravede« lidt blandt disse rødder og fandt bl.a. livet omkring diverse klostre og spedalskeshospitalet Skt. Jørgensgård, der lå ved Vadestedet, omtrent hvor lokalradioen ligger i dag. I forbindelse med hospitalet lå der en kirke: Skt. Jørgens kirke!

Hundrede år senere blev hospitalet flyttet og sammenlagt med Helligåndshuset, og i den forbindelse blev der bygget en ny kirke: Vor Frue kirke!

Selvfølgelig er vi forskellige

Begge disse kirker er i dag forlængst forsvundet, men dog har Næstved både en Skt. Jørgens kirke og en Vor Frue kirke – med hver deres særpræg (protestantisk og katolsk), men tydeligvis med fælles rødder; det ønskede begge menigheder at markere i forbindelse med byjubileet.

Og hvilken markering! Efter foredraget tog man fra den store moderne Skt. Jørgens kirke til den betydelig mindre og alt andet end moderne katolske Vor Frue kirke, hvor taget nær havde lettet, da de mange mennesker sang:... »Nu bede vi den Helligånd at sammenknytte os med troens bånd....«.

Sognepræst pater Julian Bodnar bød velkommen – Vor Frue Skoles børnekor sang og pastor Inger-Elise Krogh læste Joh. evangeliet 15,12-17 flankeret af ministranter med lys, som det jo er sædvane i katolsk kirke.

Flot var det! Modsætningerne mødtes – for som det blev sagt – selvfølgelig er vi forskellige – og hver især vel nok lidt stolte af vor egenart – men vi har nu brugt 400 år til at diskutere disse forskelligheder, formelle som reelle, så nu er tiden vist kommet til at fokusere på det fælles grundlag.

Det blev aftenen en stærk markering af og jeg tror, at alle som deltog vist vil have en klar oplevelse af, at den søndag aften så at sige, blev begyndelsen på fremtiden for vore fælles anliggender!

Derefter var der i Vor Frue kirkes menighedssal kaffebord med lækkert bagværk fra Skt. Jørgens menighed. Der var ca. 100 deltagere i dette fællesarrangement.

Tak for en uforglemmelig aften.

Ellis B. Hårstedt
Vor Frue menighed

Diakonindsættelse og menighedstræf i Fredericia

Søndag den 8. september var pastoralenhed 5 (Esbjerg, Fredericia og Kolding) samlet til et »Menighedstræf« i Fredericia. I den anledning blev *Christian Gabrielsen* indsat i det nylig oprettede diakonembed i Skt. Knuds Kirke i Fredericia. Generalvikar *Lars Messerschmidt* forestod indsættelsen under højmessens.

Siden 1977 har familien Gabrielsen været bosat på Færøerne, hvor Christian blev diakonviet i 1982. Efter udnævnelsen er familien flyttet til Fredericia, hvor de bor i præstegården.

Efter messen samledes menigheden og gæsterne til en reception, som blev holdt på Skt. Knuds Skole. Her overbragte menighedsrådsformand, *Hans*

Madura, menighedens lykønskninger. Christian Gabrielsen takkede, idet han sagde, at han var glad for at være i Fredericia og at han håbede på et godt samarbejde.

Katolske højskole-tanker

Efter spisningen drøftede vore tre menigheder spørgsmålet om ønskeligheden af oprettelsen af en Katolsk Højskole, og – hvis ja – om den bør være på Magleås. Seminarielektor *H. O. Poul Pedersen*, som er medlem af »Udvalget vedr. oprettelse af katolsk højskole på Magleås«, gav forinden et kort indlæg om højskoletanken og højskolernes historie. Bagefter stillede han det ganske konkrete spørgsmål: »Hvis der fandtes en

katolsk højskole, hvilke anvendelsesmuligheder ser du da for dig selv, for de unge, for menigheden, for kirken i Danmark?«.

Mange muligheder blev nævnt. Men ligeledes blev der stillet mange skeptiske spørgsmål med hensyn til det gennemførlige (økonomisk, holdningsmæssigt) af et sådant projekt. Det blev en meget udbytterig samtale, som satte en del tanker igang. Der blev holdt to vejledende afstemninger.

Den første før drøftelsernes start gav et flertal for: ved ikke.

Den anden ved drøftelsernes afslutning viste et flertal, der var positivt indstillet for oprettelsen af en katolsk højskole.

Henri Kerkhofs

Taknemligt tilbageblik

I mandags, den 25. november begyndte i Rom et længe omtalt maratonløb: Repræsentanter fra verdens 209 nationale bispekonferencer vil sammen med deres rådgivere og paven vurdere situationen i den katolske verdenskirke 20 år efter Det andet Vatikanconcils afslutning. Mere konkret: Hvordan blev de 16 koncildokumenter modtaget og omsat til praksis i kirken? På hvilke områder er udviklingen gået stærkere end forudset? Hvilke beslutninger har kirken slet ikke haft mod eller kræfter til at føre ud i livet? Hvilke eventuelle fejl har man begået?

Pave Johannes Paul II havde valgt samme dato og samme sted, 25. januar i Paulus' gravkirke i Rom, til sin overraskende meddelelse til at indkalde til dette møde, som pave Johannes XXIII valgte i 1959 til sin nærmest lamslående meddelelse om at sammenkalde et økumenisk koncil, det 21. i kirkenes lange historie. Dengang fik biskopperne fire år til at forberede sig, i år fik de knap ti måneder. Koncilet varede i fire år, synoden må kun strække sig over 14 dage.

Ikke alle nationale bispekonferencer opløfter deres røst lige højt i kirken og nogle er mere toneangivende end andre. Et par af dem står der international respekt om på grund af deres holdning til akutte samfundsproblemer. Den brasilianske er kendt for sit mod. Den engelske lyttes der til, hver gang kardinal Hume formulerer dens synspunkter og ønsker. Den hollandske er kendt for sin splittethed i pastorale spørgsmål. Den østrigske er berømt for sin enestående optimisme – sandsynligt fordi den eneste overlevende af de store koncilmøder hedder kardinal König.

Fra disse og andre lokale kirker er der i de forløbne ti måneder udsendt vigtige signaler: Analysen af udviklingen siden koncilet skal ske i den klare bevidsthed om, at synoden ikke står over koncilet og ikke har myndighed til at røre ved dets beslutninger. Kirken skal igen gå forrest i samfundets udvikling, derfor skal synoden se 20 år frem, ikke 20 år tilbage. »katolsk orientering« har ikke skjult, at der råder ret så delte meninger biskopperne imellem. Der er sagt drøje sandheder om kurien og om Troslærekongregationens formand, den tyske kardinal Ratzingers udtalt pessimistiske udsagn, som af mange er blevet opfattet som forsøg på at påvirke meningsdannelsen lige op til synoden.

De østrigske biskoppers optimisme har dog også haft sin virkning og fortjener at blive fremhævet. I Wien, hvor der såmænd er bygget en »KonzilsGEDächtniskirche« – en kirke indviet til minde om koncilet – afsluttede biskopperne i begyndelsen af denne november måned deres efterårsmøde, netop i denne kirke. I en fælles erklæring, læst op under messen, går de »totalt og uden forbehold« ind for koncilet og dets målsætninger. Citat:

»I hele verden har der vist sig teologisk nytænkning. Mange mennesker har fundet vej til Bibelen. Ændringerne i liturgien, som er koncilets mest iøjnefaldende resultat, har givet mange en dybere forståelse af gudstjenestens betydning. Det større spillerum til at udforme liturgien har åbnet nye muligheder for en personligt engageret deltagelse i gudstjenesten. Man fornemmer sig selv som fornyet kirke, sammen undervejs. Og endelig har den voksende masse fattige og forurettede, alle de, som der på en eller anden måde bliver trådt på eller sparket til, opdaget at det er kirken, der står på deres side.«

Smittende optimisme! Smittende realitetsans? Alligevel er det ikke overflødig at opfordre til forbøn for synodebiskopperne i disse dage, en bøn til Helligånden om at virke og udvirke det samme, som vi turde kalde en pinsébegivenhed for 20 år siden.

ww

Organister og kantorer til musiktræf

Torsdag den 3. oktober mødtes et repræsentativt udsnit af Storkøbenhavns katolske organister og kantorer til en sammenkomst i Bredgade, inviteret af Skt. Ansgars fortræffelige og initiativrige organist Rolf Tønshof, som havde udarbejdet en glimrende disposition for mødet.

Hovedtema for mødet var – naturligt nok – den ny salmebog. Når godtfolk mødes efter søndagsmessen, vil en snak om salmer meget hurtigt udarte og sætte sindene i kog. Det drejer sig om melodivalg, om måden, organisten har røgtet sit hverv på: Var det for højt eller lavt, for hurtigt eller for langsomt,

og sikken dum melodi, den første salme havde! Hvor meget mere må da bølgerne gå højt, når organister skal drøfte den samme materie!

Det, man vel bedst husker fra mødet, er vel nok den kendsgerning, at Den ny salmebog er behæftet med alt for mange fejl. Den sidste korrekturlæsning er garanteret blevet droppet: Og det gælder både noder og tekster. Vor Gud han er så fast en borg kunne man få med, men Salve Regina blev glemt i farten. Det ville være anstændigt, om alle købere af salmebogen frit kunne få et blad med Salve Regina.

Af Rolfs fine og gode

disposition blev ikke meget effektueret. Det spontane blev det bærende den aften; men det har selvsagt stor betydning for planlægningen af kommende møder: For det var alle enige om: Det ville være godt, om kirkemusikere fra hele Danmark kunne mødes ved en konference, en »Magleåsdag« f.x. Under den til tider hede og morsomme ordveksling blev jeg klar over, at mange organister har et hav af orgelbøger med melodier til kirken. En bog med orgelldsagelse

til Den ny salmebog er højst påkrævet. Det vil forenkle arbejdet med al det musikalsk nye, og i den ville man finde lige netop det, man ikke kan få nogen som helst andre steder.

Det, at komme ud af sin lokale isolation og møde andre ligesindede, var en stor oplevelse for os alle. Tak til Rolf og Skt. Ansgar for initiativ og gæstfrihed!

Jens Schwartz

Prædiken over Markus i Skt. Ansgars kirke

Hvad vil du, at jeg skal gøre for dig? Det spørger Jesus den blinde Bartimæus. Det er underligt! Jesus kan da se, at manden er blind. Hvad ville være mere naturligt end at sige: Nå min gode mand – De er nok blind – De vil gerne kunne se, ikke også?

Men sådan handler evangeliets Jesus aldrig. Han vil ikke bare røre ved det udvendige menneske, han vil i kontakt med mennesket selv. Derfor må Bartimæus formulere sine behov for sig selv, komme til klarhed over, hvad han virkelig trænger til og længes efter og sige det.

Når et menneske således skal give sine længsler navn, så sker det, at det kommer i berøring med sig selv, og ønskerne får andre navne, end man først antager. Spørgsmålet: »Hvad vil du, at jeg skal gøre for dig« rettes også til hver af os i dag. Og når vi i bøn svarer så hænder det, at vi ser en ganske anden verden, nogle ganske andre ønsker for vort liv.

Bartimæus ønskede sit syn igen. Og straks han fik sit syn, fulgte han Jesus på hans vej. Sådan beretter evangeliet videre.

Hvad var det så, at Bartimæus fik at se? Må-

ske han ønskede sin blindhed tilbage. For Passionen står lige for. Beretningen om indtoget i Jerusalem og påskens begivenheder følger nemlig umiddelbart efter evangeliestykket om Bartimæus' helbredelse.

Måske ønsker vi os af og til troens klarsyn langt væk. For jo mere ærligt man forsøger sig i Jesu efterfølgelse jo mere opdager man, at det midt i al glæden over det sande liv også fører os ud i situationer, hvor det koster dyrt. Det kan koste både ens bekvemmelighed og andre kære ting i livet, gode venner f.eks. troens vandringer kan også føre os ud i langfredagsoplevelser.

Og så hænder det, at nogen hvisker os i øret, at vi er til spot og nar. Hold kæft sagde folkemængden til Bartimæus, da han i tro råbte på Jesus. Ti stille siges der også til den, der i dag vedholdende vil tro. I sådanne situationer så husker vi forhåbentlig på erfaringen af Guds omsorg for os, da han spurgte: »Hvad vil du, at jeg skal gøre for dig?« Vi har fat i sandheden, også selv om vi ligner denne verdens narrehoveder. Vi har fat i den tykke ende. Gud give os at holde godt fast.

Jesper Fich

Vil kun misforstå

Det er kedeligt at diskutere med mennesker, der kun vil misforstå, sådan som Jørgen Nybo Rasmussen igen giver udtryk for det i »katolsk orientering« den 1. november 1985.

Jeg afstår derfor fra yderligere kommentarer og henviser til det lovforslag Kristeligt Folkeparti om kort tid lægger navn til. Jens Steffensen, MF
Gruppiformand

Et sted, hvor sårede kan heles

En af de største tjenester, som en menighed kan tilbyde sit nabolag, er at være »stedet«, hvor mennesker med alle slags problemer kan komme og blive helbredt – både fysisk, åndeligt og følelsesmæssigt. Vi må gøre os klart, at kirken er kaldet til denne opgave.

Mennesker i dag er splittede, forvirrede og ødelagte. Livet er simpelt hen gået i stykker for dem, fordi de ikke kender Jesus og lever uden Gud.

I vort behandlersamfund har de prøvet så meget, men uden resultat. Det er derfor ikke programmer og aktiviteter, de har brug for, men simpelt hen blot brug for et sted, hvor de kan finde hvile og blive helbredt. Det er ikke stedet som sådan eller de ydre omgivelser, der betyder så meget, og ingen af os behøver at være specialister. – Det, der er brug for, er bare ægte varme, begejstrede mennesker, som elsker Jesus

og udstråler kærlighed og tilgivelse. Det er vor tids allerstørste behov.

Vi skal naturligvis fremholde det kristne ægte-skabsideal som værn for vore unge mod vor tids store skilsmisseproblem uden at sætte os til dommer over dem, som fik sat idealet over styr. Hvis ikke vi har andet svar i disse problemer end at fremholde »den rette lære«, så skubber vi mennesker fra os og sætter os selv uden for indflydelse på et område, hvor mennesker i dag har store problemer.

Tiden fremover vil være præget af disse ting, og vi må lære at behandle problemerne med kærlighed og forståelse, så vi ikke hindrer mennesker i at nå frem til tilgivelse og genoprettelse. Frelse og tilgivelse er en gave, som rækkes uden betingelser. Vi skal derfor gøre alt for at vor tids sårede mennesker kan blive frelst.

Eva Edsby

Tegner al forsikring

Lyngby Hovedgade 4
2800 Lyngby
Telefon (02) 87 54 11

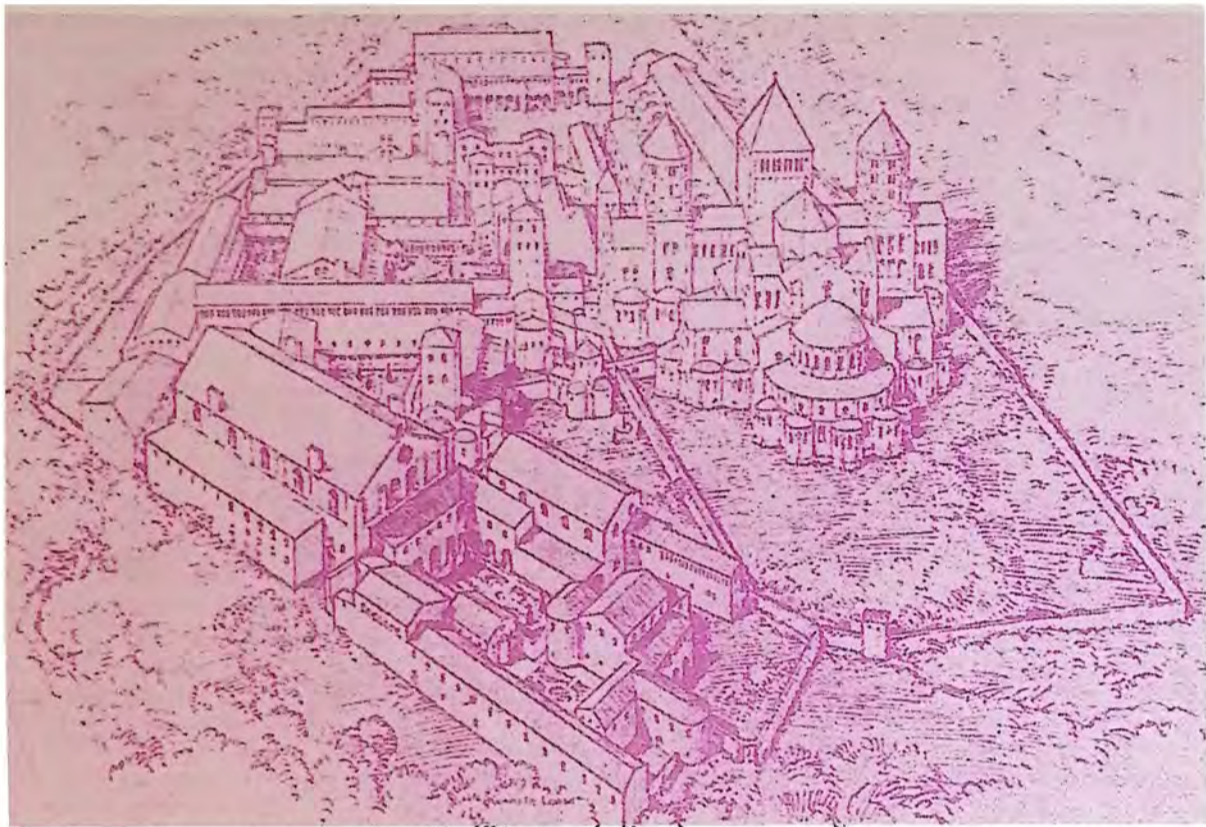
Fors.kons. Sven Iding

Det europæiske klostervæsen

Søster Benedicte Ramsing, CSJ anmelder ny bog om det europæiske klostervæsen, udgivet af »Det lærde Selskab« ved Århus Universitet

Cluny-klosteret, som det så ud omkring år 1150. Rekonstruktion af professor Kenneth Conant. Til højre den gigantiske klosterkirke. Bygningerne i forgrunden til venstre var hospital.

Endelig får vi her i Danmark en klar og saglig fremstilling af klostervæsenets oprindelse, udvikling og grundprincipper, som kan bidrage til at udrydde fordomme og vrangforestillinger, der er så gængse i vort moderne danske samfund.

Under auspicer af »Det lærde Selskab«, Århus Universitet, har en række kendte personligheder, såvel teologer som andre eksperter, påtaget sig hver især at fremstille en periode af klostervæsenets historie og udvikling, idet de lægger vægt på det, der specielt er karakteristisk for de forskellige klostre og ordenssamfund. Det er lykkedes forfatterne på en beundringsværdig måde at skabe sammenhæng mellem de forskellige artikler, således at læseren, kyndig som ukyndig, kan fornemme den røde tråd, der er det grundlæggende princip i alt klosterliv: en stræben efter radikalt at leve evangeliet. Samtidig konstaterer man den vekselvirkning, der bestandig foregår mellem samfundets sociale og kulturelle krav og klosterlivets tilpasning og/eller indflydelse på disse.

Munkevæsenets oprindelse

Sr. Hildegard Madsen, OSB, lægger for med et fortrinligt afsnit om mun-

kevæsenets oprindelse, idet der indledes med et interessant billede af urkirkens syn på jomfruer. Derefter følger beretningen om ørkenfædrenes idealer og livsform, der fører os videre til *Pachomius'* og *Augustinus'* klostergrundlæggelser og deres respektive egenart. Endelig skildres det vestlige munkevæsenes fader, *Benedikt af Nursia*, hans liv, hans regel og benediktinerernes udbredelse.

Lektor, dr. theol. *Anna Marie Aagaard* belyser Østkirkens klosterspiritualitet under titlen: Træk af *Hesychasmens* historie. Hvormange ved mon, hvad ordet hesychasme betyder? Der gives en kort indføring i visse træk af den østlige kirkes tænkemåde, især udtrykt i liturgiens riter, der for de ortodokse kristne åbner en dør til den åndelige virkelighed. Vi får forklaret ordet hesychia (ro, stilhed), der samtidig er en livstilstand og en sjælelig tilstand, både afsondrethed, ensomheden, og roen, stilheden i såvel tanker som bevægelser. Dette realiseres hos anakoreterne under devisen: Flygt, vær tavs, bed altid. Deri findes hesychasmens begyndelse og inderste væsen. Denne spiritualitet fører os videre gennem historien til Jesus-bønnen, den bøn, der betegner den

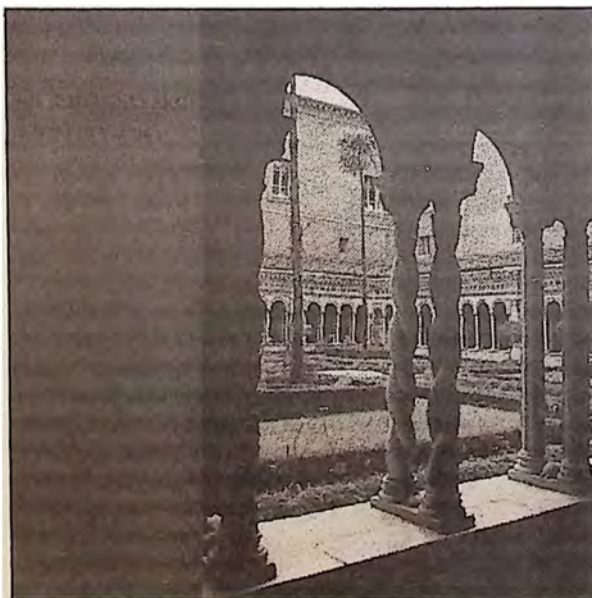
kontinuerlige selvovergivelse til Gud. Men læs selv, der er meget at hente for læserens eget åndelige liv!

Middelalderens ordenssamfund

Professor, dr. theol. *J.L. Balling* skriver afsnittet om Cluniacenser-bevægelsen, som repræsenterer en lang tradition for kristen fuldkommenhedsstræben og elitereligiøsitet. Her realiseres ideen om munkelivet som en afsløring og virkeliggørelse af al menneskehistories inderste mening, og denne mening er noget, der realiseres i fællesskab.

Derved når vi frem til middelalderens store ordenssamfund cistercienserne, en artikel der er skrevet af cand. mag. *Niels Erik Frederiksen*, forkortet og bearbejdet af mag. art. *Hans Jørgen Frederiksen*, som desuden er forfatter til det følgende afsnit om franciskanerne. Disse klostresamfund er ganske vist kendte af de fleste danske kristne, men fremstår her som perler i munkevæsenets historie.

Til glæde for de skandinaviske kristne er der i bogen medtaget et fint afsnit om birgittinerordenen, skrevet af lektor, fil. dr. *Tore Nyberg*. Ikke blot

Forsiden af bogen, hvis tekst bygger på en forelæsningsrække i 1983-84 ved Folkeuniversitetet i Århus. Illustrationerne på denne side er taget fra bogen.

Den hellige Benedikt af Nursia (ca. 480-547). Bogillustration fra Benevento i Syditalien, 11. århundrede, Vatikanbiblioteket.

Birgitta af Vadstenas liv, men især virkeliggørelsen af hendes nye ordenstanke beskrives, ordenens spiritualitet og åndelige profil, præget af økumenisk forståelse.

Som slutstenen på disse fortræffelige artikler redegør pater *Frans von Haaren*, selv cistercienser, for klosterlivet i den vestlige verden op til vor tid. Det må beklages, at pladsmangel er årsag til, at den moderne tids kvindelige ordenssamfund må skydes til side, da »ikke engang Gud ved, hvor mange kvindelige ordener og kongregationer der findes«. Netop derfor burde det have været omtalt, hvad kirken fuldtud anerkender, at ingen har som de kvindelige ordenssamfund taget Det andet Vatikanconcils bestemmelser alvorligt. Gennem en enorm indsats har de fulgt opfordringen om at søge tilbage til den oprindelige spiritualitet og leve den med henblik på verden af i dag. Dette har medført, at visse kongregationer med betonet socialt og karitativt sigte har givet slip på den fælles korbøn og på klausuren, ligesom de også har aflagt ordensdragten. Der tales heller ikke længere om henholdsvis kontemplative og aktive ordenssamfund, men om monastiske og apostolske samfund, henholdsvis klostre med munke og nonner og ordenssamfund/kongregationer med ordenspræster/brødre og ordenssøstre.

De monastiske klostre består som nødvendige og stærke kraftcentre i kristenheden ud fra Bene-

dikts tre grundpiller: Opus Dei, dvs. den fælles korbøn (kontemplation), Opus manuum (aktivitet) og Lectio divina (personligt studium af Guds ord) med døgnrytmen opbygget omkring tidebønner.

De apostolske ordenssamfund er derimod opbygget omkring tjenesten for Gud ude i verden gennem forkyndelse, undervisning, barmhjertighedsgerninger (aktivitet) og med en døgnrytme, der er fastsat således, at tiden til kontemplation lægges før, mellem eller efter aktivitetsudfoldelsen.

Bogen anbefales varmt

Disse to punkter kunne anmelderen have ønsket stærkere understreget, men da vi endnu befinder os i en brydningstid efter Det andet Vatikanconcil må vi være tilfredse med den i øvrigt omhyggelige og vidtrækkende beskrivelse af den moderne tids klosterliv ud fra de mandlige ordenssamfund.

Bogen »Det europæiske klostervæsen« kan varmt anbefales alle, der interesserer sig for klosterliv og ønsker at kende det væsentlige aspekt af europæisk kultur- og åndsliv, som klostrene udgør. Ja, hvorfor ikke anvende bogen som grundbog for en studiekreds? Den vil utvivlsomt give anledning til en interessant debat.

Søster Benedicte Utke
Ramsing, CSJ

Det europæiske klostervæsen (Acta Julandica). Det lærde Selskab, Aarhus Universitet, 1985. DK 8000 Århus C. 119 s. kr. 73,20.

For første gang i den europæiske bispekonferencens 20-årige historie deltog otte kvindelige fageksperter på det sociale område i konferencens 6. rådsmøde, som fandt sted i Rom fra 7.-11. oktober i år. Foto KNA.

Sandhedens time for Sydafrika

Kirken bør stå på de undertryktes side og give dem håb

Pretoria (KIPA) - Cirka 150 sydafrikanske teologer har i et fælles dokument skarpt kritiseret de »undertrykkende forholdsregler«, som deres lands regering har taget i den senere tid, men de kritiserer også kirkernes holdning.

Blandt underskriverne af dokumentet, der for nylig blev offentliggjort i Pretoria, er *Beyers Naudé*, der er sekretær for Det sydafrikanske Kirkeråd, og *Smangalis Mkhathwa*, der er sekretær for den katolske bispekonference i det sydlige Afrika.

I dokumentet, som de kalder for en teologisk kommentar til den politiske krise i Sydafrika, hol-

der teologerne fast ved, at sandhedens og afgørelsens time nu er kommet for Sydafrika. Det gælder imidlertid også for kirken og dens budskab.

Sydafrika er inde i en krise, der ryster landet, mener teologerne. Og alt tyder på, at situationen vil tilspidnes. Men krisen har også vist, at kirkerne i landet er delt i »de hvides kirke« og »de sortes kirke«.

Teologerne skelner ligefrem mellem »statsteologi«, »kirketeologi« og »profetisk teologi«.

Statsteologien tjener, hævder de, til at retfærdiggøre den situation, der er præget af racisme, kapitalisme og totalitarisme.

Kirketeologien må man anklage for, at den reducerer løsningen af alle problemer til forsoning og over en bank fordømmer »enhver« form for vold, men i den sammenhæng lader statslig undertrykkelse og struktureret vold ude af betragtning.

Men Sydafrika befinder sig i en »situation med borgerkrig eller revolution«. I denne situation er der brug for det kristne budskab om håb. Der er nemlig stadig håb. Derfor er det kirkens opgave at stå entydigt på de undertryktes side med en »profetisk teologi«.

Går ind for civil ulydighed

Teologerne går i deres dokument ind for civil modstand: Kirken har ikke lov til at samarbejde med »tyranniet« eller retfærdiggøre et moralsk set illegitimt regime. Under de givne omstændigheder bør kirkerne klart erkende

deres ansvar, også selv om dette betyder konfrontation med staten. Det er nu nødvendigt at være ulydig over for staten for at adlyde Gud. Der må ikke råde nogen som helst misforståelse om, at de undertrykte har moralsk ret og pligt til at forsvare sig og kæmpe for retfærdighed.

Ny-evangelisering af det moderne Europa

(KNA) - Under en kongres i Madrid om »Evangeliseringen af det moderne menneske« søgte Spaniens biskopper sammen med teologer og andre kristne eksperter efter metoder og veje til en ny evangelisering i Spanien.

De spanske biskopper er bekymrede over den voksende verdsliggørelse af det spanske samfund. Ganske vist viser statistikken, at 86 % af spanierne betegner sig som katolikker, men sådanne sociologiske data siger ikke noget om, hvordan troen omsættes i praksis. Her gav kongresforedragene et ret dystert billede.

Alt for passive katolikker

De fleste spanske katolikker forholder sig passive trods Det andet Vatikan-koncillets betoning af lægfolkets medansvar. De lever i mange tilfælde ikke i overensstemmelse med den tro, de bekender. Religion betragtes i vid udstrækning som en privatsag. Til dels eksisterer der endda antikirkelige fordomme.

Det er især i de spanske byer og industriegne, at verdsliggørelsen og af-

Albaniens Radio langer ud efter Sovjetunionen og paven

Tirana (KIPA) - Radio Tirana i Albanien har for nylig i en udsendelse skarpt kritiseret både pave *Johannes Paul II* og den sovjetiske religionspolitik.

Radio Tiranans tysksprogede udsendelse angreb den »tiltagende genoplivning af religionen i Sovjetunionen og de andre revisionistiske lande«.

Religionens genblomstring i Sovjetunionen lader sig ikke standse. Men den tjener udelukkende til at bedøve masserne for at holde dem på afstand af de aktuelle problemer, fra de »sociale og nationale modsætninger. Disse problemer er lutter klassekonflikter. Sovjetstaten finansierer store statslige fabrikker, der producerer religiøse genstande og relikvier. Alene Koranen er udkommet i seks oplag på forskellige af de sovjetiske folkeslags sprog,« beklagede den albanske sender.

»Religiøst opium«

De »sovjet-revisionistiske« ideologer støtter udbredelsen af »religiøst opium« i hele landet, og de

taler allerede om muligheden for sameksistens af socialisme og religion, de benytter sig af »kirkens og præsternes patriotiske virksomhed som redskab til at realisere den neo-kolonialistiske, social-imperialistiske politik«, tordnede Radio Tirana.

I de østbloklande, som Radio Tirana sender til, er religion og religiøse ideologier blevet »faste bestanddele af den dialekti-

ske materialisme (marxismens filosofiske grundlag, red.) Man vil ryste arbejdernes tro på socialismens sejr for at ødelægge revolutionen.

Pavens »evindelige pilgrimsrejser«, hans utallige opfordringer til social fred, til ubegrænset solidaritet mellem arbejdere uafhængigt af systemer, regimer og ideologier, tjener iflg. Radio Tirana samme formål.

Kristne i Nepal bliver forfulgt

London (KIPA) - De kristne i Nepal forfølges af myndighederne, erklærede *Charles Mendies*, direktør for den evangeliske mission i Nepal, da han for nylig besøgte England og talte til pressen. Katolikker og protestanter er lige udsatte.

85 kristne sidder for øjeblikket i fængsel i Nepal, fordi de har praktiseret deres religion. Især

kateketisk aktivitet straffes hårdt, erklærede Mendies. En kristen, der søger at omvende en hindu, må regne med seks års fængsel. I landsbyerne mishandles og tortureres kristne af deres medborgere, som har en anden tro. Mendies appellerer indtrængende til Nepals regering om, at den skal garantere religionsfriheden, som er fastlagt i grundloven.

Den skæve verdensøkonomi

Rom (KIPA) - Paven anser en omlægning af verdensøkonomien for absolut nødvendigt. *Johannes Paul II* har offentliggjort et budskab til FN-konferencen for økonomi og udvikling (UNCTAD), som begyndte deres møde 30. september i Genève. Paven siger, at det er utåleligt, at en tredjedel af menneskeheden lever i elendighed; den skyldes den tredje verdens høje udlandsgæld.

Paven kræver, at der tages forholdsregler, som gør det muligt for de fattige lande i hele verden at blive uafhængige, i hvert fald med hensyn til fødevarer. Under UNCTADs møde var Vatikanet repræsenteret ved en tremands-delegation.

35 millioner spaniere lever på eller under fattigdomsgrænsen.

På kongressen var der en del, der betragtede den tiltagende tolerance som et tegn på forsoning og krævede, at kirken uforbeholdt går ind for demokrati og frihed.

Samtidig med erkendelsen af, at en ny evangelisering er absolut nødvendig, manglede der dog i bunken af foreslåede praktiske foranstaltninger et klart svar på, hvordan det hele skulle gribes an. Mange kongresdeltagere

krævede et »enkelt, alment forståeligt sprog« i trosforkyndelsen, og at evangeliseringen ikke blot er præsternes, men hele kirkefællesskabets sag.

Måske var det en lille trøst for den spanske kirke, at gæsten fra Vatikanet, præfekten for kongregationen for biskopperne, kardinal *Bernardin Gantin* henviste til Pavestolens bekymring over, at mange udpræget kristne lande i løbet af de sidste 25 år er blevet stærkt verdsliggjorte.

Kræver missionærer udvist af Indien

New Delhi (KIPA) - *Charan Singh*, forhenværende indisk premierminister, har i et interview krævet udvisning af alle missionærer i Indien. Han fordømmer, at de laveste kaster og de kasteløse konverterer til kristendommen.

Han opfordrer paven til at afstå fra det planlagte Indien besøg i 1986. Besøget vil øge proselytmageriet og konversionerne. En militant hinduistisk grup-

pe har for nylig rettet lignende angreb på paven.

Premierministeren i Kerala i Sydindien, hvor 40% af befolkningen er katolsk, har opfordret alle politiske og kulturelle institutioner til at modtage paven hjerteligt. Han tilbageviser hinduernes bebrejdelser. I Kerala samarbejder kristne, hinduer og muslimer i at byde paven velkommen.

Orientering fra sognene

1.-15. DECEMBER

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de ulige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 20, der udkommer 11.12. 1985 er mandag den 25.11. 1985 (for jul og januar). Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion Vesterbrogade 28, 3., 1620 Kbh. V.

KØBENHAVN

Skt. Andreas Kirke

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund.
Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræst Czeslaw Kozon tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-10), undtagen mandag.
Lørdag d. 30. november, Sct. Andreas fest. Kl. 11.30 højmesse i anledning af festen for kirkens og sognets værnehelgen.

Søndag d. 1. 1. søndag i advent. Kl. 10 latinsk højmesse. Messens bevægelige dele synges af et lille nydannet gregoriansk kor bestående af bl.a. vor organist Jette Thomsen. Koret, der har antaget navnet »Ad te levavi« vil anvende de nyeste principper for gregoriansk sang, som munkene i Solesmes har fundet frem til.

Fredag d. 6. Jesu Hjerter-fredag. Kl. 16 udstilling af Sakramentet til tilbedelse. Kl. 16.45 andagt og derefter messe. N.B.: Ingen messe hos søstre.
Lørdag d. 7. Jomfru Marias uplettede Undfangelse. Kl. 11.15 rosenkrans.
Torsdag d. 12. Kl. 15 rosenkransmøde hos Connie Probst. Alle er velkomne efter tilmelding på tlf. 64 30 39 kl. 9-12.
Søndag d. 15. 3. søndag i advent. Kl. 10 Familiemesse.

Skt. Annæ Kirke

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
Præster: J. Kruk, A. Jestl.
Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. (A. Jestl) 11-12, onsd. og torsd. 18-19 (J. Kruk).
Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.
Faste messetider:
Alle lørdage engelsk messe 17.
Søndage: Kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. søndag i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe, Sct. Annæ Hjem: kl. 10.30 Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.
Torsdage: Kl. 19 Gudsmoders aftenmesse med novenebøn.

Søndag d. 1. 1. sø. i advent. Kl. 11.30 familiemesse.
Tirsdag d. 3. Kl. 9,45 skolemesse i huskapellet.
Onsdag d. 4. Kl. 15-17 Bikuben
Torsdag d. 5. Kl. 18,30 tilbedelse foran Sakramentet og kl. 19,00 Roratemesse. Derefter »aften for voksne« med et kort foredrag: »Helligånden i dåben, i firmelsen og i hverdagen«. Vi vil hygge os også over en god kop kaffe. Alle er hjertelig velkommen!
Fredag d. 6. Kl. 9,45 skolemesse i kirken og kl. 19,00 Jesu Hjerter messe.
Lørdag d. 7. Festen for Marias Uplettede Undfangelse.
nsdag d. 11. Kl. 14,00 messe i

huskapellet og derefter Ældres Klub. Vi holder vores lille julefest. Kl. 17-19 Fuglereden.

Torsdag d. 12. Kl. 18,30 tilbedelse foran Sakramentet og kl. 19,00 Roratemesse. *Religionsundervisning* for børn der ikke går på en katolsk skole: hver onsdag kl. 16-17, og *firmandundervisning* hver torsdag kl. 16-17.
Hver søndag i Advent begynder vi højmassen kl. 10,00 med lysets indtog i kirken med tredobbelt sang: »Ecce Dominus Veniet«. Derefter synger vi det Gamle Testaments længselsråb efter Frelseren. »Rorate, cæli desuper (nr. 800 i salmebogen) – og så tænder vi lysene på adventskransen.

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.
Tlf. (01) 13 37 62.
Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.
Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.
Søndag kl. 8: Reciteret messe. Kl. 10: Højmesse.
Hverdage: Alle dage kl. 8, tirsdag og torsdag tillige kl. 16.30.
Lørdage: Kl. 17 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Søndag d. 1.: Kl. 10.00 Latinsk højmesse. 1. søndag i advent. Katolsk Menighedsplejers julemarked på Niels Stensens Gymnasium.
Onsdag d. 4.: Kl. 10.00 Messe for de ældre.
Fredag d. 6.: Kl. 16,30 Jesu Hjerter messe og tilbedelse indtil kl. 18.00.
Lørdag d. 7. fejres i år som festen for Marias uplettede undfangelse. Kl. 17.00 Aftenmesse. Kl. 19.00 Menighedens adventsaften på Institut Sct. Josef, Dag Hammerskjølds alle 17, begynder med Adventsandsagt.
Søndag d. 8.: Kl. 10.00 Familiemesse, kirkekaffe.
Søndag d. 15.: Kl. 10.00 Dansk højmesse.
Onsdag d. 18.: Kl. 10.00 Messe for de ældre – Juleafslutning.

Skt. Antoni Kirke

Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj.
Tlf. (01) 28 17 00.
Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården i forbindelse med messerne samt tirsdag kl. 10.30-11.30. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66. Den hellige eukaristi fejres: Søndag kl. 10.30. Tirsdag kl. 10, derefter kaffe. Onsdag og fredag kl. 19.
Hver tirsdag er der aftenmesse hos Skt. Joseph søstre Primulavej 1 kl. 19.00.
Alle er indbudt. Efter messen er der samvær.
Søndag d. 1. Første søndag i advent. Rytmsk messe kl. 10.30. I stedet for »kirkekaffe« spiser vi efter messen vore medbragte mådpakker. Derefter er der adventseftermiddag for alle. Sluttes ca. kl. 15.00 med en kop kaffe.

Fredag d. 6. Tilbedelse fra kl. 18.30 indtil messen kl. 19.00.

Søndag d. 8. Marias uplettede undfangelse.

Søndag d. 15. Gregoriansk messe kl. 10.30.

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4A, 1616 København V.
Tlf. (01) 24 65 80 Sognepræsten og kontor.

Øvrige præster (01) 21 85 88.

Messetider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Lørdag kl. 18: Messe på engelsk.

Søndagens messetider: Kl. 8.00 læst messe. Kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Tirsdag d. 3. Kl. 15.30 Kongregationsmøde i kirken.

Fredag d. 6. Jesu Hjerter fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 indvielse til Jesu Hjerter. Kl. 17.00 messe.

Johanneskirken

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg.
Sognepræst: Peter Nissen. Tlf. (01)-35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Henvendelse kan også rettes til menighedsrådets formand hr. Ove Leerbeck, 02-98 23 84.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10.0.

Onsdag: Messe kl. 19.00.

Skt. Knud Lavards Kirke

Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.
Telefon: Pastor G. Uttenthal Nibler: (02) 87 77 12.
Kirkekoret: (02) 87 29 35, hverdage kl. 10.00-12.00.
Hverdagsgudstjenester: Mandag og tirsdag kl. 17.15, onsdag kl. 12.00, torsdag kl. 17.15 og fredag kl. 12.00.
Alle lørdagsmesser kl. 17.00 (søndagsmesse).
Alle søndage messe kl. 11.00.

Søndag d. 1.: Kl. 9.30 familiemesse, kl. 11.00 søndagsmesse, prædiken af pater L. O. Dorn.

Tirsdag d. 3.: Kl. 11.30 ældreklubmøde.

Torsdag d. 5.: Adventsmeditation kl. 19.00.

Fredag d. 6.: Kl. 11.00 messe på Lystoftebakken.

Lørdag d. 7.: Kl. 17.00 søndagsmesse, salget til fordel for sr. Reinhilde begynder.

Søndag d. 8.: Kl. 11.00 søndagsmesse, prædiken af pater L. O. Dorn, efter messen fælles kirkefrokost.

Torsdag d. 12.: Adventsmeditation kl. 19.00.

Søndag d. 15.: Kl. 9.30 familiemesse, ved søndagsmessen kl. 11.00 prædiker pater L. O. Dorn.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F.
Tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L. A. Dorn S.J.
Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19 mandag undtaget.

Sædvanlige messetider

Søndag: Reciteret messe kl. 8.00.

Højmesse kl. 11.00.

Hverdage: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om tirsdagen og onsdagen bortfalder messen kl. 8. I stedet læses resp. kl. 9.30 og

19.30. Første fredag kl. 19.30.

Søndag d. 1.: 1. søndag i Advent. Det nye kirkeår begynder (tekstrække C).

Torsdag d. 5.: Torsdagsklubben holder adventstime. Der begyndes med messe kl. 14.30. Alle er hjertelig velkommen!

Fredag d. 6.: Jesu Hjerter fredag. Messen kl. 6.45 bortfalder. Reciteret messe kl. 8. Kl. 19.00 sakramentsandagt med efterfølgende messe kl. ca. 19.30.

Lørdag d. 7.: Marias uplettede Undfangelse. Messe kl. 6.45 og 8.00.

Søndag d. 8.: Reciteret messe kl. 8.00. Familiemesse kl. 11.00. Efter messen holder Skt. Mariæ Kirkes håndarbejdsgruppe julebazar. Kaffe og kager kan købes. Hele indtægten går ubeskåret til Caritas. Alle hjertelig velkomne!

Lørdag d. 14.: Børnenes krybbespil i kirken.

N.B. Juleafslutningen er henlagt til den almindelige undervisningstid den følgende lørdag, d. 21. december, kl. 10-12 og holdes i kælderlokalerne.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre.

Tlf. (01) 78 27 90.

Sognepræst, pastor Jørgen Erichsen.

Tlf. (01) 78 27 90, bedst 14-15.

Faste messetider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag: Højmesse kl. 10.

1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Salmemesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

Mandag d. 2.: Jesu små søstre kommer og fortæller om deres liv på Vesterbro. Aftenen begynder med tilbedelse af det Allerhelligste kl. 19.00, derefter messe kl. 19.30. Mødet starter efter messen ca. kl. 20.00.

Torsdag d. 5.: Sankt Nikolaj aften, begyndende med messe kl. 19.00. Derefter mødes vi kl. 19.30 i menighedssalen til et festligt samvær, hvor vi traditionen tro kan købe gløgg og æbleskiver.

Søndag d. 15.: Menigheden indbydes til en »klippe-klistre-dag«. Poul Rønne har tilbudt at komme med skabeloner til julestads m.m. Vi mødes efter messen, hvor der vil blive serveret kaffe og te, desuden vil der blive mulighed for at købe sandwiches, øl og vand.

Onsdag d. 18. og torsdag d. 19.: Kirkerengøring. Vi samles disse to dage for ved fælles indsats at rengøre vor kirke før juletræernes sættes op.

Skt. Pauls Kirke

Køgevej 162, 2630 Tåstrup.

Tlf. (02) 99 07 28.

Sognepræst: Hendrik Herberighs, smm.

Andenpræst: Jørgen Erichsen,

(01) 78 27 90.

Pastor G. Meertens (02) 99 07 28.

Messetider: Søndag Kl. 10.00 og 16.30.

Onsdag og fredag: Kl. 19.30.

S. Hedwigsøstrene på Bellis, Køgevej 160:

Kl. 17.30, undtaget onsdag og fredag.

Assumptionssøstrene, Bygaden 53, Tåstrup

(02) 99 81 57: om tirsdagen kl. 19.30.

Julestue: Søndag d. 1/12 fra kl. 11.00-

14.00 i menighedssalen. Overskuddet til fordel for Skt. Pauls Skole.

Adventsaften: Onsdag d. 4/12, kl. 19.30, fortsættes i menighedshuset.

Nicolausfest: Lørdag d. 7/12, kl. 14.00

Børn og forældre velkomne. Gerne tilmelding.

Kolpingfamilie: Møde d. 4/12, kl. 19.30,

120-årsdagen for Adolph Kolpings død.

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N.
Sognepræst: Peter Nissen. Tlf. (01)-35 68 25. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.

Faste messetider:

Søndag: Højmesse kl. 10, fransk messe kl. 11.30, dansk messe kl. 17, engelsk messe kl. 18.

Mandag, tirsdag, onsdag, fredag, lørdag messe kl. 11, torsdag messe kl. 7.30.

Tirsdag d. 3.: Kl. 19.00 messe. Derefter menighedsaften i krypten, hvor overarkivar Jørgen Nybo Rasmussen fortæller om Ælnoth.

Søndag d. 8.: Under højmessens optages Esben Hansted Larsen i Kirkens fulde fællesskab.

Tirsdag d. 10.: Kl. 19.00 messe. Herefter fortæller Rev. Kenneth Povey om Den anglikanske Kirke.

Lørdag d. 14.: Kl. 9.45 børneundervisning.

Søndag d. 15.: Under højmessens vil Lea Abildgaard modtage Dåbens Sakramente.

Skt. Therese Kirke

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Messeider:

Søndag: Højmesse kl. 9.00, reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden.

Onsdag den 4., kl. 19.30: Adventsaften. Programmet vil fremkomme i sognebladet.

Lørdag den 7., Mariæ uplettede undfangelse. Latinsk højmesse i Immaculatakirken kl. 15.00. (Sognets messe som sædvanlig kl. 11.30).

Immaculatakirken:

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45. Søndag højmesse kl. 9.00.

Vor Frue Kirke

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev.

Tlf. (02) 94 76 94.

Sognepræst: Urban Figge O.M.I.

Tlf. (02) 94 76 94.

Messeider:

lørdag: Kl. 17.

Søndag: Kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk).

Hverdage: Torsdag kl. 8 og fredag kl. 8.

Tirsdag: Tilbedelsestid kl. 19.30-20.30.

Ungdomsklubber:

Mini-KUK hver onsdag kl. 16-18.

Maxi-KUK hver torsdag kl. 19.30-21.30.

Lørdag d. 7.: Tro og lys-gruppen kl. 14.

Søndag d. 8.: Kirkekaffe efter messen kl. 9.30.

Torsdag d. 12.: Bodsandagt med lejlighed til personligt skriftemål kl. 19.

Menighedsrådsmøde kl. 20.

Søndag d. 15.: Familieundervisning efter messen kl. 9.30.

Deutschsprachige Gemeinde

Prf. Guido Kreienbühl, Vesterbrogade 28, 2, 1620 Kbh. V. tlf.: 24 26 30.

Hl. Messe jedem 1. og 3. Sonntag im Monat um 10 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, København. Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

English-speaking ministry

Fr. Andrew Chalkey O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center. Vor Frue kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebration in English.

Sunday:

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev, 10.45 a.m. Family Liturgy.

Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S. 5:00 p.m.

Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N. 6:00 p.m.

Saturday Evening:

Skt. Annæ Kirke: 5:00 p.m.

Jesu Hjerter kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V. 6:00 p.m.

Wednesday Evening:

Sakramentskirken: 5:00 p.m.

Missione cattolica italiana

Sac. Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund.

Tlf. (01) 64 04 22 martedi-venerdi ore 9-10.

Ogni domenica alle ore 12 messa in lingua italiana nella capella interna presso la chiesa de Sant'Agostino, Jagtvejen 183, Ingresso attraverso il cortile.

Msze świąte w języku polskim

Ks. Józef Dudek C.s.s.R.

Kościół św. Anny

Hans Bogbinders Alle 2

2300 København S, tlf. (01) 58 21 02.

Msza św.: w kazda 2, 3, 4 i 5 niedziele

miesiąca o godz. 11.30 w kościele św.

Anny/Amager/oraz w sobote przed

pierwsza niedziela kazdego miesiąca o

godz. 16.00 w kościele św. Ansgara,

Bredgade 64.

PROVINSEN

Assens: Vor Frelzers Kirke

Nørregade 3, 5610 Assens.

Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.

Tlf.: (09) 31 09 74 eller 12 16 64.

Træffetider: Onsdag kl. 10-12 og 1. og 3.

søndag efter messen eller efter aftale.

Messeider:

Søndag den 1.: Kl. 10.30.

Søndag den 15.: Kl. 17.00.

Før gudstjenesten lejlighed til skriftemål.

Birkerød Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.

Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvanggård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.00.

Mikkeltorg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Om tirsdagen messe på Nordvanggård kl.

10. Om fredagen aftenmesse på Nord-

vanggård kl. 19.30.

Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.

Skriftemål:

Lejlighed til at skrifte i forbindelse med

gudstjenesterne eller efter aftale.

Lørdag d. 30. nov.: Vi gentager den

vellykkede BØRNETRÆF-dag på Nord-

vanggård, Bi, for børn fra 4-10 år.

Velkommen allesammen kl. 10.00.

Søndag d. 1.: søndag i Advent.

Familiemesse.

Mandag d. 9.: i Bi. mødes Ældreklubben.

kl. 14.00 på Nordvanggård.

Børnene fra Børnehaven kommer i

Lucia-optog.

Samme mandag d. 9.: præstemøde kl. 18.

Torsdag d. 12.: Juleafslutning for børne-

nes religionstimer.

NB.: Fælles skriftemål for børn og

voksne: torsdag d. 5. dec. på Nordvang-

gård kl. 16.00.

Til alle en velsignet adventstid!

Venlig hilsen

Gerhard Sanders og

Jacob Muiser

Bornholm: Rønne og Aakirkeby

Skt. Hyacinthus Kirke.

Østergade 59, 3700 Rønne

Sognepræst: T. Palsø

Tlf. (03) 95 08 14

Menighedsrådsformand:

Sr. Hermengild Gerick

Tlf. (03) 95 08 55.

Søndage (i december): højmesse kl. 8.

Søndag d. 1.: 1. søndag i advent.

Fredag d. 6.: messe kl. 19.

Rosenkranskirken

Gregersgade 12, 3720 Åkirkeby

Sognepræst: (som i Rønne)

Menighedsrådsformand: E. Frandsen

Tlf. (03) 97 42 95.

Søndage (i december): højmesse kl. 10.

Søndag d. 1.: 1. søndag i advent.

Esbjerg: Skt. Nikolaj Kirke

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.

Sognepræst: Lars Messerschmidt.

Tlf. (05) 12 10 27 bedst 10-11 undt.

mandag.

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 16.30 (forsøgsvis!)

Søndag kl. 10..

Hverdagsmesser (se dog undtagelserne):

Mand. 8., tirsd. 8, torsd. 8, fred. 18.45.

Søndag d. 1.: Julemarked efter højmes-

sen. Gaveboder, cafeteria, hygge. Over-

skuddet går til Caritas. Gaver til

julemarkedet kan afleveres i præstegår-

dén. Velkommen.

Fredericia: Skt. Knuds Kirke

Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia.

Telefon (05) 92 11 76.

Sognepræst: H. Kerkhofs o.præm.

Fjellegade 2, 7100 Vejle.

Telefon (05) 82 08 93.

Diakon: Christian Gabrielsen.

Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia.

Telefon (05) 92 11 76.

Menighedsrådsformand: Hans Madura,

Indre Ringvej 15, 7000 Fredericia.

Telefon: (05) 92 08 06.

Faste gudstjenestetider:

Onsdag kl. 17.30, lørdag kl. 17.00,

søndag kl. 10.00.

Kalender:

Søndag d. 8.: Efter messen kirkekaffe og

orientering om sogneundervisning.

Onsdag d. 11.: Kl. 19.30 DKKF inviterer

menigheden til adventsfest.

Frederikshavn: Helligåndskirken

Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn.

Tlf. (08) 42 32 89.

Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg, tlf.

(08) 12 69 56.

Søndag, d. 1.: Kl. 10.00 Messe

Lørdag, d. 7.: Kl. 16.30 Messe

Søndag, d. 15.: Kl. 10.00 Messe

Hjørring: (Baptistkirken, Sct. Olai Plads)

Søndag, d. 1.: Kl. 15.00 Dansk Messe

Søndag, d. 8.: Kl. 15.00 Vietnamesisk/

dansk messe

Søndag, d. 15.: Kl. 15.00 Dansk messe

Grenå: Skt. Clemens Kirke

Thykærvej, 8500 Grenå.

giro 5 63 26 68, tlf. (06) 18 56 33

Præst: Herbert Krawczyk SJ.

Torsdag, d. 5.: Nikolajfest for menighe-

dens børn og familier kl. 19 på Sostrup

Lørdag, d. 7.: Sogneundervisning i Århus

Søndag, d. 8.: Kl. 10 lejlighed til

skriftemål. Kl. 10.30 messe.

Sostrup:

Gjerrild, 8500 Grenå

Cistercienserinde kloster.

Præst: P. Palle Vinten O.S.B.

Tlf. (06) 38 41 11.

Hverdagsmesser kl. 9.00.

Søndage kl. 8.30.

Torsdag, d. 5.: Nikolajfest for beboerne,

kl. 19.

Haderslev: Skt. Marie Kirke

Mariagade 8, 6100 Haderslev.

Tlf. (04) 53 23 26. Giro 9 06 37 34.

Sognepræst Erling Brodersen.

Messeider: Søndag kl. 10.00 og fredage

kl. 17.00. 1. fredag i måneden m.

indvielse til Jesu Hjerter og sakramental

velsignelse.

Skriftemål: Indtil et kvarter før messen

samt efter aftale.

Søndag d. 1.: 1. søndag i advent: latinsk

højmesse kl. 10.

Fredag d. 6.: Jomfru Marias uplettede

undfangelse: højmesse kl. 17.

Onsdag d. 11.: Bodsandagt m. mulighed

for individuelt skriftemål kl. 19.

Diverse:

Søndag d. 1.: Basar og kirkekaffe i

Rosenkranshuset efter messen.

Menighedens medlemmer opfordres til at

møde talrigt op og at medbringe venner

og bekendte. På forhånd bedes man

aflevere en gave til fru Kaadtmann eller

Sr. Christina. Køb Deres julegaver ved

denne festlige lejlighed! Husk, at alle

pengene går til driften af vores menig-

hedshus. Når vi i fællesskab bærer

byrderne, kan Herren fylde os med større

glæde.

Lørdag d. 7.: Adventsfest i Folkehjem i Åbenrå kl. 14.
Kredse:
 Bibel- og bedekreds **mandag d. 9.** kl. 20 i Rosenkranshuset. Bibel medbringes.
Undervisning:
 For børn fra 6 til 12 år hos søstrene, Åstrupvej 65 **torsdage** kl. 15-16. For børn over 12 år hos sognepræsten i Rosenkranshuset **torsdage** kl. 15-16.

Helsingør: Skt. Vincent Kirke

Sognepræst G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.
Søndagsmesser: Alle søndage kl. 10.00 højmesse. Alle lørdage kl. 17.00 dialogmesse.
 Kroatisk messe 1. søndag i måneden kl. 12.00 og 3. søndag i måneden kl. 17.00. Latinsk højmesse sidste søndag i måneden kl. 10.00.
 Hverdagsmesser: Mandag til fredag incl. kl. 19.00 hos Søstrene, Møllebakken 8 og kl. 18.15 i Niels Steensens Hus, Nygade 6. Bodens Sakramente hver lørdag i kirken kl. 16.00 til 17.00 eller efter aftale.
 Evt. ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i våbenhuset.
 1. søndag i advent indvielse af adventskransen før højmessens kl. 10.00.
Søndag d. 8.: Bodsandagt i forbindelse med højmessens.

Herning: Skt. Peters Kapel

Silkeborgvej 25, 7400 Herning, tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.
Messestider: Hver søndag kl. 10.00.
Menigheds-kaffe: Hver søndag kl. 11.00.

Søndag den 1. Barsedåb under messen.
Lørdag den 7.: Adventsaften
Søndagsmesse kl. 17 med filmen »Jesus har mange ansigter«.
 Kl. 18.00 fælles spisning (ingen madpakker!)
 Kl. 19.00 fælles hygge. Til tallotteriet medbringer enhver en lille gevinstpakke til en værdi af højst 10 kr. Dog kun 2 pakker pr. familie med flere børn.
 Deltagelsen er gratis, men vi går rundt med hatten til at dække udgifterne for maden.
 Samme dag kl. 12.30 taler pastor Wuyts for Odd Fellow-logen i Vejle om etikken, der blev væk. Han er dog tilbage i god tid til adventsmessen.
Religionsundervisning:
Børneholdet: Onsdag den 4., 11. og 18. dec.
De nylig firmede: Onsdag den 4. og 18. Begge hold mødes kl. 16.45.
Den 18. dec. er fælles for begge hold, med messe kl. 16.45 og festligt samvær bagefter. Forældrene må regne med, at børnene kommer en time senere hjem den 18. december.

God advent!

Hillerød: Skt. Vilhelms Kirke

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.
 Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10 B. Telefon (02) 26 14 04, bedst mellem kl. 9-10. Dog undtagen søndag og mandag.
 Sankt Vincent Søstrene:
 Tlf. (02) 26 78 65.

Søndagsmesser kl. 10.
 Hverdagsmesser normalt: Ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.
Søndag d. 1. 1. søndag i Advent. Vi indleder det nye kirkeår ved at tænde det første lys i adventskransen, sandsynligvis i vores nye kirke. **Messe på latin.**
Onsdag d. 4. MIDIKUK kl. 15.30. *Ingen messe.*

Lørdag d. 7. Børnenes religionsundervisning nr. 2 kl. 9.30 - 11.30.
Søndag d. 8. 2. søndag i advent. Pater Jac. Adams læser messen kl. 10.
Mandag d. 9. Strikkeklub fra kl. 14.30.
Lørdag d. 14. Børnenes religionsundervisning nr. 3 kl. 9.30 - 11.30. Sidste gang inden jul - juleandagt og juleguf.
Søndag d. 15. 3. søndag i advent. **Familiemesse kl. 10.** Vi får besøg af Sankt Nicolaus, som vil uddele ris og ros til os alle. Efter messen spiser vi sammenskudsjulefrokost. I god tid forinden, kan man tilmelde sig på en liste i våbenhuset. **Måske får vi besøg fra Lübeck i denne weekend!**

Holbæk: Skt. Elisabeths Kirke

Carl Refsvej 2B, 4300 Holbæk
 Giro: 6 34 43 48.
 Sognepræst: Stephen Holm, Frederiksgade 7, 4200 Slagelse
 Tlf. (03) 52 06 45
 Menighedsrådsformand: Piet van Dijk, Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge.
 Tlf. (03) 46 54 10.
Søndagsmesse hver lørdag kl. 15.30. Ingen messe på selve søndagen.
Børneundervisning: lørdagene 30. nov. og 15. dec.
Ungdomsundervisning: lørdag 7. dec. kl. 10 (retrætedag)
Lørdag d. 30. nov.: 1. søndag i advent. Messen indledes med indvielse af adventskransen.

Lørdag d. 7.: Festen for jomfru Marias uplettede undfangelse.
 I dag afholdes Sankt Elisabeth sogns retrætedag. Pastor Bjørn Højbo, København, og sognepræsten leder retræten, som skal forberede os til julefesten. Vi begynder kl. 10 og samles i lokalerne under kirken. Retræten slutter med festdagens højtidelige messe kl. 15.30. Under denne messe optages to konvertitter i den katolske kirkes fuldstændige fællesskab.
 Alle, osse fra andre sogne, er hjertelig velkomne.
 I december er der ingen ungdomsundervisning og ingen stuekreds. Begge grupper deltager i stedet i retrætedagen.

Horsens: Skt. Josefs Kirke

Nørregade 19, 8700 Horsens.
 Tlf. (05) 62 52 68.
 Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Søndagsmesser: I Sct. Josefs kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19. Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.
 Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs skole til en kort andagt i kirken.
 Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Lørdag, den 7.: Bededag med generalvi-

kar Lars Meßerschmidt på Stensballe Kloster fra kl. 10.30.
Søndag, den 8.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden«, Advent og jul.
Torsdag, den 12.: Bibelaften hos sognepræsten kl. 19.30.

Kalundborg: Skt. Maria Kirke

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.
 Sognepræst: Stephen Holm, Slagelse.
 Tlf. (03) 52 06 45.
 Menighedsrådsformand: E. Wojtaszewski, Røsnævej 148, 4400 Kalundborg.
 Tlf. (03) 50 11 20.
Messe: Hver søndag kl. 15.00.
Børneundervisning: søndag 8. dec. kl. 14-15.
De voksnes studiekreds: søndagene den 1. og 15. dec. efter messen.
Vor Frue sogns retrætedag: lørdag den 30. november kl. 10 - 17.30 i Slagelse. (læs nærmere under Slagelse).

Søndag d. 1. dec.: 1. søndag i advent. Messe indledes med indvielse af adventskransen.
Søndag d. 8. dec.: Jomfru Marias uplettede undfangelse.
 Messen fejres med særlig højtidelighed.

Kolding: Skt. Michaels Kirke

Tøndervej 17, 6000 Kolding
 Tlf. (05) 52 76 01.
Sædvanlige mesetider:
Søndage: Kl. 8 sangmesse, kl. 10 højmesse.
Hverdage: Mandag og tirsdag kl. 17.15, de øvrige dage kl. 8.15.
Fredag d. 6. 100-års dagen for Sct. Michaels Kirkes indvielse.
Kl. 19 menighedsfest med middag. *Underholdning ved Wandy Tworek.*
Søndag d. 8. kl. 10 jubilæumsmesse med biskop Hans L. Martensen.
 I øvrigt vises hen til sognebrevet.

Køge: Skt. Hans Kirke

Sognepræst Charles Edwards SJ.
 Bjerggade 10, 4600 Køge. Tlf. (03) 65 06 51.
 Træffes hverdage undt. mandag kl. 9-10.
Faste mesetider:
 Tirsdag kl. 19.15 - onsdag kl. 10 - lørdag kl. 11 - søndag kl. 10.

Lemvig: Hellig Kors Kirke

Østergade 33, 7620 Lemvig.
 Sognepræst Carroll L. Parker, OMI.
 Tlf. (06) 62 36 41.
Faste mesetider: Den 2. og den 4. søndag i måneden kl. 10.
 Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.
Religionsundervisning lørdag d. 7. kl. 09.30. Vi begynder med messen og slutter kl. 11.30.
Kirkekaffe søndag d. 22. efter messen.
Lærerrådsmøde d. 2. kl. 20.

Maribo: Skt. Birgittas Kirke

Mariagade 4, 4930 Maribo
 P. Herman Legut, O.F.M. conv.
 Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, und-

tagen mandag-tirsdag.
Messestider:
Hverdage: Lørdag kl. 16.30.
Søndag: Højmesse kl. 9.30.
 1. **Søndag i Advent** d. 1. Højmesse.
 2. **Søndag i Advent** d. 8. Højmesse ved Pater Berning, Nykøbing F.
 3. **Søndag i Advent** d. 15. Højmesse. Messe på polsk kl. 11.
Julemarked

Lørdag d. 30. november er der julemarked på Sankt Birgitta skole kl. 10-15. Alle fra menigheden er velkomne. Der er boder med juleting-tombola-loppemarked-computerspil, og der kan købes æbleskiver, gløgg, kaffe og kager.
 Hvis nogen har ting, de vil forære skolen til julemarkedet, kan det blot afleveres på skolen i november.
 Overskuddet går dels til nødhjælp og dels til særlige ting, som f. eks. legepladsredskaber til skolen.

Nakskov: Skt. Franciskus Kirke

Bredgade 47, 4900 Nakskov.
 Tlf. (03) 92 06 81.
 Sognepræst: Pater Irenæus O.F.M. con.
Gudsjenestetider:
Søndag: Kl. 10.00 højmesse.
 I adventstiden er der messe hver torsdag kl. 11.30 i præstegården.
Onsdag d. 4. kl. 8.30 messe i præstegården.
Onsdag d. 11. kl. 15.00 messe på plejehjemmet Møllegården.
 Øvrige hverdage: kl. 17.00.
Messefald:
 Lørdag den 7. og mandag den 9. december ingen messe.
Den polske messe i december:
 Pater Eugeniusz Legut holder søndag mellem jul og nytår, den 29. dec. kl. 11.00 polsk messe i Nakskov.
Fremmed skriftefader:
 Søndag d. 8. dec. er der lejlighed til skriftemål hos pater August Ziggelaar. Efter højmessens!

Kom-sammen-eftermiddag:
Onsdag den 4. kl. 14.00 - 16.00 vil den månedlige kom-sammen-eftermiddag stå i adventstidens tegn.
 Sammenkomsten den første onsdag i måneden kender ingen aldersbegrænsning, derfor kaldes den hverken ældreklub, pensionistklub, klub for arbejdsloste modtagere eller klub for arbejdsløse. Alle menighedsmedlemmer - uanset alder -, som kan komme, er velkomne til denne sammenkomst. Hvis De ikke har været med før, skulle De prøve denne gang. Dermed vil De glæde Dem selv og alle andre, som sætter hinanden stævne den først onsdag i måneden! Vel mødt kl. 14.00 d. 4. dec..

Nyborg: Stella Maris Kirke

Vindingevej 9, 5800 Nyborg.
 Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.
 Tlf. (09) 31 09 74 eller 31 03 60.
Træffetider: Torsdag kl. 9-12 og lørdag kl. 17-18 eller efter aftale.
Messestider:
Hverdage: kl. 6.30 undtaget onsdag kl. 17.
Lørdag: kl. 16.00 med prædiken.
Søndag: kl. 10.00 højmesse.
Torsdag den 5.: Adventsaften i Stella Maris Kirke med bibelske tekster og sangkor fra Vindinge. Alle er velkomne!
Onsdag den 11.: Juleaften. Vi skal synge

julesange hos Fru Eva A. i Hjulby. Alle er velkomne!

Søndag den 8.: Familiemesse. Efter messen kirkekaffe og samvær i skolens lokale.

Nykøbing F.: Hellig Kors Kirke

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. (03) 85 07 39.
Fredag kl. 18.30. Lørdag kl. 16.00.
Søndag kl. 8.00 og 10.00.

Søndag d. 1.: kl. 10.00 Højmesse, hvorunder biskoppen meddeler Firmelsens Sakramente.

Torsdag d. 5.: kl. 8.00 Skolemese.
Fredag d. 6.: 1. fredag i måneden. Kl. 18.30 Messe + tilbedelse.

Søndag d. 8.: Marias Uplettede Undfangelse. Kl. 10.00 Højmesse. Kl. 11.15 Polsk messe med efterfølgende kirkekaffe.

Søndag d. 15.: kl. 10.00 Højmesse med et efterfølgende møde for den Franciskanske Lægorden.

Tirsdag d. 17.: kl. 19.00 Adventsaften med skolens børn og forældre. Alle er hjertelig velkomne.

Næstved: Vor Frue Kirke

Præstøvej 29, 4700 Næstved.
Tlf. (03) 72 09 85. Sognepræsten træffes: ti., fr. og lø. kl. 11-12.

Kl. 8.00: Messe på Maria Elisabeths Hj.
Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.
Hver skole-onsdag og fredag.
Kl. 8.00. Messe i Vor Frue Kirke.

Søndag d. 1. Kirkekaffe efter højmessens.
Fredag d. 6.: Kl. 18.00 - 19.00: Tilbedelse af Maria-Elisabeths Hjem.
Kl. 19.00: Messe.

Onsdag d. 11. Kl. 19.30: Julekoncert i Vor Frue Kirke. Entre: Voksne: 20 kr., Børn: 10 kr. Entreen går ligeligt fordelt til Kirkens Korshær og Caritas DK.
Søndag d. 15. Kl. 11.00: Polsk messe.

Odense: Skt. Albani Kirke

Adelgade 1, 5000 Odense C.
Tlf. (09) 12 16 64.
Kontortid: Ma.-fr. kl. 10-12 og torsdag tillige kl. 17-18.

Præsterne: Jerzy Gorowski (sognepræst). Stefan Huber, Karl Marischka.
Træffetid: Ti.-fr. kl. 11-12, samt onsdag og torsdag kl. 17-18.

Søndagsmesser: Kl. 8 og 10., i maj-sept.: Kl. 19. Okt.-april: Kl. 16.30.

1., 2. og 4. søndag: Polsk messe kl. 12.
Hverdagsmesser: ma. kl. 8, ti., to., lø. kl. 9, ons. kl. 10.30, fr. kl. 19.

Meditationsgruppen: Hver mandag kl. 19.30.

Religionsundervisning på skolen: Onsdag kl. 16 for alle grupperne.

Mini-KUK: Fr. kl. 15.30-17.

Maxi-KUK: Efter aftale.

Maria-Legionen: Onsd. kl. 19.30, Adelgade 7.

Den franciskanske Lægorden: 3. fredag i måneden kl. 17 i Adelgade 7.

Søndag d. 1.: 1. sø. i advent, Messe kl. 8 - kl. 14 højmesse og derefter menighedens adventsfest på Skolen. NB: ingen messer kl. 10 og 16.30!

Torsdag d. 5.: kl. 14 messe for menighedens ældre på Bjerregårdsvej 9, derefter hyggeligt samvær.

Fredag d. 6.: kl. 19 tilbedelse - 19.30 messe.

Søndag d. 8.: 2. sø. i advent, messer kl. 8 - 10 - 12 (polsk) - 14 (vietn.) - 16.30.

Mandag d. 9.: møde 19.30 i DKKF på Bjerregårdsvej 9. Julens besøg planlægges.

Tirsdag d. 10.: kl. 19 bodsandagt.

Søndag d. 15.: 3. sø. i advent, messer kl. 8 - 10, kirkekaffe - 16.30.

Dalum Klosterkirke

Søndage: Messe kl. 7.30.

Hverdage: Messe kl. 6.30.

Randers: Jesu Hjerne Kirke

Thorsgade 22, 8900 Randers.
Tlf. (06) 42 97 30.

Søndagsmesser:
Lørdag kl. 17 (men: 7. dec. kl. 13.30) og søndag kl. 10.

Hverdagsmesser:
Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8. Onsdag kl. 19. Fredag kl. 8 i Søstrenes kapel, Laksegade 4.

Ændringer i hverdagens messetider meddeles ved søndagsmessen.

Skriftemål:

Efter aftale med præsten, eller man kan ringe på skrifteklokken når som helst. Er præsten hjemme, kommer han.

Familieundervisning: lørdag 7. dec. familiemese kl. 13.30.

Emnet: »Jul på jorden og i himlen«.

Menighedsklub: lørdag 14. dec. Advents- og julekomsammen med sang og leg.

Afslutning med messe kl. 17.

Familiegrupper efter aftale.

Mini KUK kontakt Katie Powell.

KUK: kontakt Erik Mouritzen.

Ringsted: Skt. Knuds Kirke

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.

Tlf. (03) 61 03 92.

Sognepræst Hans Esmark. Tlf. (02) 26 14 04.

Sankt Josef Søstre. Tlf. (03) 61 73 71.

Søndagsmesser kl. 10.

Onsdag d. 4. Menighedsråd hos søstre kl. 19.30.

Søndag d. 8. Familiemese med sognepræsten kl. 10. Efter messen hyggeligt samvær omkring middagsmaden - vi spiser kinagryde m/spisepinde. Nærmere i sognebrevet.

NB: Vi erindrer om tilmelding til 1. kommunionkursus og firmelseskursus, til søstre eller sognepræsten.

Roskilde: Skt. Laurentii Kirke

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.

Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesser kl. 10 og kl. 17. Familiemese den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Søndag d. 1.: 1. søndag i advent.

Onsdag d. 4.: Adventsaften begynder i kirken kl. 19.30 med Luciaoptog, og

fortsætter i menighedssalen. Mon dog ikke Skt. Nikolaus kommer?

Søndag d. 8.: Familiemese tilrettelagt af konfirmanderne.

Ledreborg Slotskirke

Messe: hver søndag kl. 8.30.

Silkeborg: Vor Frue Kirke

Hostrupgade 16, 8600 Silkeborg.

Tlf. (06) 82 24 15.

Sognepræst Jan Ophoff. O. Præm.

Søndagsmesser: Kl. 10.

Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos Jesu små søstre i Øm. Hver fredag kl. 8.45 i kirken og kl. 16-18 religionsundervisning for børn.

Fredag 29. nov. kl. 14-17: Julemarked i Menighedshuset.

Lørdag 30.: kl. 10-13: Julemarked fortsætter.

Søndag d. 1. dec. kl. 10.: Familiemese. Bagefter kirkekaffe.

Torsdag d. 5. kl. 20: Adventskoncert i kirken med Sejskoret. Gratis adgang.

Søndag d. 8. kl. 10: Efter højmessens er der adventsmøde i menighedshuset. Fællesspisning. Voksne kr. 12,- og børn kr. 6,-. Tilmelding til Sognepræsten.

Onsdag d. 11. kl. 19: Efter aftenmessen bibeltid i menighedshuset. Teksterne til 3. søndag i advent gennemgås.

Onsdag d. 18. kl. 19: Bodsandagt som forberedelse til julefesten. Lejlighed til skriftemål.

Slagelse: Vor Frue Kirke

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Sognepræst: Stephen Holm,

Tlf. (03) 52 06 45.

Faste messetider:

Alle søndage: Højmesse kl. 10.00.

Hverdage normalt således: (i Skt. Montforts kapel): mandag, tirsdag og fredag kl. 19.15, onsdag kl. 9.00, torsdag kl. 11.15.

Lørdag ingen.

Kommunitetets bønner normalt således: Laudes kl. 8.30, rosenkrans kl. 12.00, vesper kl. 18.00.

Børne- og ungdomsundervisning: fredag 6. dec. kl. 18-20, - herefter juleferie.

Lørdag d. 30. nov.: Vor Frue sogns retrætedag kl. 10 - 17.30. Pastor Guido Kreinbühl, København, og sognepræsten leder retræten, som skal forberede os til advent og jul. Kl. 16.15 højtidelig, afsluttende messe med konvertitoptagelse.

Alle, osse fra andre sogne, er hjertelig velkomne.

December

Søndag d. 1.: 1. søndag i advent.

Højmesse indledes med indvielse af adventskransen.

Mandag d. 2.: Tilbedelse foran det udstillede sakramente (i kapellet) kl. 18-19. Messe kl. 19.15.

Søndag d. 8.: Festen for jomfru Marias upleltede undfangelse.

I dag fejres messen med særlig højtidelighed, og Christina og Lars Enøe Møller fra Sorø modtager den første hellige kommunion.

Efter messen følger menighedens adventsfest i menighedssalen, hvor børnene laver Lucia- og Nikolaus-optog.

Kl. 18.15: højtidelig vesper i kapellet. Herunder fornyelse af kommunitetets indvielse til Gudsmoder.

Svendborg: Skt. Knuds Kirke

Havnegade 1, 5700 Svendborg.

Sognepræst pater Josef Völk (C.Ss.R.)

Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.

Træffetid: Mandag 10-11, torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.

Faste messetider:

Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag aftenmesse kl. 19. Skriftemål: Før disse gudstjenester el. efter aftale m. præsten.

Søndag den 1.: Efter højmessens kl. 10 ligger der »Devotionalier« fremme i menighedssalen. Medaljer, nogle katolske bøger for voksne og børn, julekort kors, Katolsk Lommekalender, Tidens Tegn, Katolsk Vægkalender. Måske kan du bruge (købe) det ene eller andet som julegave til venner og bekendte, til børnene og voksne. Salen vil være åben indtil kl. 12.30.

Kl. 19.30: Metodistkirken holder adventsfest. Fru Elisabeth Møller fortæller om fejringen af kirkeårets store fester i Den orthodoxe Kirke. Også vi er velkomne!

Lørdag den 7.: Vor egen menigheds store adventsfest!

Messe: Kl. 16. Efter messen inviteres alle, også Jeres venner og bekendte til at være med i et hyggeligt og festligt »adventsprogram« i Sct. Mariæ Søstrenes Børnehaven, Caroline Amalievej 11 A.

Fredag den 13.: Børnene og menighedens unge fejrer julen fra kl. 16 til 19.

Lørdag den 14.: Kontaktgruppen fejrer julen: Messe: Kl. 14. Derefter et festligt program i menighedssalen.

Sct. Bendts Kapel,

Rudkøbing:

Brogade 14. - Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64:

Søndag den 1.12.: Messe: Kl. 15.

På Svendborg gymnasium mødes hver skolemandag og skolefredag fra kl. 11.30 til kl. 12.55 en tværkirkelig adventsgruppe (Lokale 080) Mottoet er: »Et fællesskab, hvor alle kan være med«.

Hver skolemandag er der bogsalg i aulaen i dagens fritime.

Menighedens medlemmer og venner ønskes en rigtig glædelig jul samt et godt og velsignet nytår!

Sønderborg: Skt. Pauls Kirke

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.

Sognepræst Ebbe Simonsen.

Tlf. (04) 42 35 85.

Hver søndag højmesse kl. 9.30.

Søndag d. 1.: 1. søndag i Advent.

Fredag d. 6.: Jesu Hjerne fredag messe kl. 10.

Lørdag d. 7.: Den store sønderjyske Adventsfest på Folkehjem i Aabenraa. Program udsendes senere men reserver allerede nu dagen på kalenderen.

Thisted: Skt. Thøgers Kirke

Møllevej 23, 7700 Thisted.

Henv. Sct. Mariæ Kirke i Aalborg.

Tlf. (08) 12 69 56 eller til Keld Westergård, Thisted. Tlf. (07) 92 43 04.

Søndag, d. 8. kl. 18.00 Messe.

Tønder: Hellig Kors Kapel

Ribelandsvej 41, 6270 Tønder.
Præst: Lars Messerschmidt, Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.
Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.
Pastor Olaf Magnussen, Ribellandsvej 41, 6270 Tønder.
Tlf. (04) 72 18 90.
Messe:
Søndag kl. 17.

Lørdag d. 7.: Adventsfest for pastoralenheden i Sønderjylland på Folkehjemmet i Åbenrå kl. 14-17: Kaffebord, luciaoptog, fællessang, dukkespil, adventstale ved pastor Ebbe Simonsen, familien Vagn Hansen og vietnameserne underholder, julelege, bazar til fordel for Caritas (man bedes medbringe en og anden ting til bazaren).
Fælles transport, afgang fra Ribellandsvej 41 kl. 12.30.

Vejle: Skt. Norberts Kirke

Fjellevej 2, 7100 Vejle.
Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.
Tlf. (05) 82 08 93.
Faste gudstjenester:
Hverdage. Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.
Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.

Søndag den 1. Sygedag på Mariahospital kl. 14.30. Inden messen lejlighed til at modtage bodens sakramente. Efter messen hyggeligt samvær.
Fredag den 6. Kommunionen bringes i dag til de syge.
Lørdag den 7. Menighedens adventsfest i søstrenes sal kl. 16. Fælles spisning og julehygge.
Mandag den 9. Liturgimøde kl. 19.15.
Religionsundervisning for eftermiddagsholdene:
Fredag den 6. og 13. kl. 16 - 18.

Viborg: Skt. Kjelds Kirke

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg.
Sognepræst Carroll L. Parker, O.M.I.
Tlf. (06) 62 36 41.
Faste messetider: 1., 3. og 5. søndag i måneden kl. 10 og hver lørdag kl. 16.30.
Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.
Religionsundervisning lørdag d. 14. kl. 10. Vi begynder med messen og slutter kl. 12.
Kirkekafe efter messen søndag d. 15. Tyske kvinders møde i præstegården hver anden mandag, d.v.s. den 2. og 16. kl. 14.30.
Økumenisk gudstjeneste d. 18. i Domkirken Viborg kl. 16.30. Den er på dansk, tysk og engelsk. Alle er velkomne.
Lærerrådsmøde d. 2. kl. 20 i Lemvig.

Åbenrå: Skt. Ansgars Kirke

Søndertorv, 6200 Åbenrå.
Sognepræst: Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.
Hver søndag: Messe kl. 10 og 14.30, undtagen 1. søndag, hvor hele menigheden slutter op om den fælles højmesse kl. 10.

Søndag d. 1. 1. søndag i Advent, kun højmesse kl. 10 for hele menigheden.
Fredag d. 6. Jesu Hjerte fredag. Tilbedelse 15-16, messe m. sakramentsvelsignelse kl. 19.30.
Lørdag d. 7. Den store sønderjyske Adventsfest på Folkehjemmet i Aabenraa. Program vil blive udsendt senere, men reserver allerede nu dagen på kalenderen.

Aalborg: Skt. Mariæ Kirke

Kastetvej 1, 9000 Aalborg.
Sognepræst Leo Kertz O.M.I.
Pastor Allen Courteau O.M.I.
Træffes bedst om formiddagene.
Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.
Søndagsmesser:
Sct. Mariæ Kirke kl. 10.00: Højmesse.
Sct. Joseph Hospitalskirke kl. 8.00: Messe.

Søndag, d. 1. kl. 10.00: Gudstjeneste ved Per Dolmer.
Fredag, d. 6. Første fredags sakramentale tilbedelse til messe kl. 19.00.
Søndag, d. 8. kl. 10.00: Højmesse.
Torsdag, d. 12. kl. 14.30 Sct. Josef Klub: Adventsfest for menighedens enlige og ældre hos Søstrene på Sct. Joseph Hospital. Vi begynder med den hl. messe, og herefter kaffebord og hyggeligt samvær.
Søndag, d. 15. kl. 10.00 i Gregoriansk højmesse.

Århus: Vor Frue Kirke

Ryesgade 26, Boks 219, 8100 Århus C.
Tlf. (06) 13 56 66.
Præster: P. Meister, tlf. 18 57 66.
Krawczyk, tlf. 18 56 33, Grünwald, tlf. 18 52 11.
Menighedsrådsformand: Aagot Bohn.
Søndagsmesser: Kl. 8, 10 (højmesse og kirkekafe), 17.
Hverdagsmesser: Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.
Skolemesser: Tirsdag og fredag, kl. 8.
Hverdagsmesser i Århus: mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.
Skolemesser: hver tirsdag og fredag, kl. 8.
Skriftemål: helst første fredag, kl. 18 - 19 eller efter aftale.

Mandag d. 2.: kl. 19: menighedsrådsmøde.
Tirsdag d. 3.: kl. 14.30: Skt. Knuds klub: generalforsamling og sang.
Fredag d. 6.: kl. 18: eukar. tilbedelse, skriftemål, Jesu Hjerte messe kl. 19.
Lørdag d. 7.: kl. 10: sogneundervisning, Luciaoptog, kl. 12.15: familiemesse: vi fejrer vor kirkes navnedag. Kl. 13.30: Nicolausfest især for alle mindre børn og deres familier.
Mandag d. 9.: kl. 19: retræteften.
Tirsdag d. 10.: kl. 14.30: Skt. Knuds klub: J. Bitsch om Borneo.
Kl. 19.30: Katolsk studiegruppe.
Torsdag d. 12.: kl. 14.30: Mariakongregation, messe og adventsfest.

Udstilling i Galleri ved kirken:
Nis Schmidt, maleri.
Pindstrup: Søndag d. 1. og d. 15. kl. 10.30.
Odder: Søndag d. 8.: kl. 14.00.

Caritas vil støtte landbrugsskole i Zambia

De penge Caritas Danmark får ind på sin »juleindsamling« i år skal ligesom beløbet fra sidste år gå til Zambia. I år skal pengene bruges til en landbrugsskole.

Alle ekspeter er enige om, at der skal investeres et milliardbeløb i det afrikanske landbrug, hvis de 36 dårligst stillede afrikanske lande, her i blandt Zambia, skal vende udviklingen i en positiv retning.

Selve det projekt vi ønsker at støtte denne gang, er opbygningen af en ny landbrugsskole i det sydlige Zambia.

Landbrugsskolen skal bygges i forbindelse med en allerede eksisterende katolsk real/gymnasieskole; ca. 60% af eleverne må forlade skolen efter 9. klasse hvor der er en stop-prøve. I Zambia er mulighederne for at få en uddannelse få, og man er

derfor klar over, at hovedparten af dem, som må gå ud af skolen tidligt, er i en meget vanskelig situation, idet arbejdsløsheden i Zambia for ufaglærte ligger omkring 50%. Man vil derfor gerne starte en landbrugsskole, som dels kan give nogle af disse unge mennesker en uddannelse og dels kan hjælpe Zambia videre i den udvikling, som regeringen lægger så megen vægt på.

Zambia's hovedindtægtskilde er kobberminerne, som vil være udtømt om senest 15 år. Man prøver derfor på at omlægge økonomien således, at landbruget fremover bliver hovederhverv. Målet er at ændre Zambia fra at være importør af landbrugsvarer til at blive eksportør. At denne politik er ved at bære frugt kan bl.a. ses af, at landbruget er den eneste del af

Zambias økonomi, som på trods af tørke og misvækst de sidste fem år er i vækst, alle andre dele stagnerer eller går tilbage. Der er derfor god grund til at hjælpe Zambia netop på landbrugsområdet.

Ud over at vi naturligvis håber på, at De vil sende et beløb til Caritas Danmarks »juleindsamling« på giro-kortet i vedlagte »årsfolder«, håber vi at De vil bestille 12-giro-kort samtidig, så De fremover kan støtte vort arbejde med regelmæssige bidrag.

På forhånd tak.
Michael C. Wiberg.

700.000 kr. til Mexico

Caritas Danmarks aktion for de jordskælvramte i Mexico har foreløbigt givet 705.000 kr. Det største bidrag er kommet som statsbidrag fra Danida, medens kollekter i sogne har givet 57.000 kr. Andre gaver fra katolikker har indbragt 147.000 kr.

Liturgisk kalender for december

- Viol. 1. Søndag i advent.** 1. L. Jer. 33,14-16. Salme 25,4bc-5ab. 8-9. 10+14. R. v. 1b: Til dig, Herre, løfter jeg min sjæl. 2. L. 1. Tess. 3,12-4.2. Ev. Luk. 21,25-28. 34-36. Cr. Adv. pf. 1. (I Ps.).
- 1. søndag i advent indleder tekstrække C.**
- viol. Mandag i 1. uge i advent.** L. Es. 2,1-5, Ev. Matt. 8,5-11. Adv. pf. 1. (I Ps.).
- hvid. Tirsdag i 1. uge i advent.** Frans Xavier, præst (død 1552) (m). L. Es. 11,1-10. Ev. Luk. 10,21-24. Adv. pf. 1. (I Ps.).
- viol. Onsdag i 1. uge i advent.** L. Es. 25,6-10a. Ev. Matt. 15,29-37. Eller: hvid. Johannes af Damaskus, præst og kirkelærer (død 749) Adv. pf. 1. (I Ps.).
- viol. Torsdag i 1. uge i advent.** L. Es. 26,1-6. Ev. Matt. 7,21. 24-27. Adv. pf. 1. (I Ps.).
- viol. Fredag i 1. uge i advent.** L. Es. 29,17-24. Ev. Matt. 9,27-31. Eller: hvid. Nicolaus, biskop (død 4. årh.). Adv. pf. 1. (I Ps.).
- hvid. Lørdag. Marias uplettede undfangelse (s).** 1. L. 1. Mos. 3,9-15.20. Salme 98,1. 2-3ab. 3c-4. R. v. 1: Syng Herren en ny sang, thi vidunderlige ting har han gjort. 2. L. Ef. 1,3-6. 11-12. Ev. Luk. 1,26-38. Gl. Sær. pf.
- viol. 2. Søndag i advent.** 1. L. Bar. 5,1-9. Salme 126,1-2ab. 2cd-3. 4-5. 6. R. v. 3: Herren har gjort store ting imod os, og vi blev glade. 2. L. Fil. 1,4-6. 8-11. Ev. Luk. 3,1-6. Cr. Adv. pf. 1. (I Ps.).
- viol. Mandag i 2. uge i advent.** L. Es. 35,1-10. Ev. Luk. 5,17-26. (II Ps.).
- viol. Tirsdag i 2. uge i advent.** L. Es. 40,1-11. Ev. Matt. 18,12-14. Adv. pf. 1. (II Ps.).
- viol. Onsdag i 2. uge i advent.** L. Es. 40,25-31. Ev. Matt. 11,28-30. Eller: hvid. Damasus I, pave (død 384) Adv. pf. 1. (II Ps.).
- viol. Torsdag i 2. uge i advent.** L. Es. 41,13-20. Ev. Matt. 11,11-15. Eller: hvid. Johanne Franciska Chantal, ordenssøster (død 1641). Adv. pf. 1. (II Ps.).
- rød. Fredag i 2. uge i advent.** Lucia, jomfru og martyr (død 304) (m). L. Es. 48,17-19. Ev. Matt. 11,16-19. Adv. pf. 1. (II Ps.).
- hvid. Lørdag i 2. uge i advent.** Johannes af Korset, præst og kirkelærer (død 1591). L. Sir. 48,1-4. 9-11. Ev. Matt. 17,10-13. (II Ps.).
- viol. eller rosa. 3. Søndag i advent.** 1. L. Zef. 3,14-18a. Salme. Es. 12,2-3. 4bcd. 5-6. R. v. 6: Bryd ud i jubel, thi stor i jeres midte er Israels Helligel. 2. L. Fil. 4,4-7. Ev. Luk. 3,10-18. Cr. Adv. pf. 1. (III Ps.).
- viol. Mandag i 3. uge i advent.** L. 4. Mos. 24,2-7. 15-17a. Ev. Matt. 21,23-27. Adv. pf. 1. (III Ps.).
- viol. Tirsdag i 3. uge i advent.** L. 1. Mos. 49,2. 8-10. Ev. Matt. 1,1-17. Adv. pf. 1. (III Ps.).
- viol. Onsdag i 3. uge i advent.** L. Jer. 23,5-8. Ev. Matt. 1,18-24. Adv. pf. 1. (III Ps.).
- viol. Torsdag i 3. uge i advent.** L. Domm. 13,2-7. 24-25a. Ev. Luk. 1,5-25. Adv. pf. 1. (III Ps.).
- viol. Fredag i 3. uge i advent.** L. Es. 7,10-14. Ev. Luk. 1,26-38. Adv. pf. 1. (III Ps.).
- viol. Lørdag i 3. uge i advent.** L. Højs. 2,8-14. Ev. Luk. 1,39-45. (Petrus Canisius, præst og kirkelærer (død 1597) kan ihukommnes). Adv. pf. 1. (III Ps.).
- viol. 4. Søndag i advent.** 1. L. Mika 5,1-4a. Salme 80, 2ac+3b. 15-16. 18-19. R. v. 4: Hærskarers Gud, bring os atter på fode, lad dit ansigt lyse, at vi må frelses. 2. L. Hebr. 10,5-10. Ev. Luk. 1,39-45. Cr. Adv. Pf. 1. (IV Ps.).
- viol. Mandag i 4. uge i advent.** L. Malak. 3,1-4. 23-24. Ev. Luk. 1,57-66. (Johannes af Kenty, præst (død 1473) kan ihukommnes. Cr. Adv. pf. 1. (IV Ps.).
- viol. Tirsdag i 4. uge i advent.** L. 2. Sam. 7,1-5. 8b-12. 14a. 16. Ev. Luk. 1,67-79. Adv. pf. 1. (IV Ps.).
hvid. Juleaften, Vigilie (s). 1. L. Es. 62,1-5. Salme 89,4-5. 16-17. 27+29 R. v. 2a: Om Herrens nåde vil jeg evigt synge. 2. L. Ap. G. 13,16-17. 22-25. Ev. Matt. 1,1-25 eller 1,18-25. Gl. Cr. Jul. pf.
- hvid. Herrens fødsel (s).**
Julenat. 1. L. Es. 9,2-4. 6-7. Salme 96,1-2a. 2b-3. 11-12. 13 R. Luk. 2,1: I dfag er os en frelser født, Kristus, Herren. 2. L. Luk. 2,11-14. Ev. Luk. 2,1-14. Gl. Cr. Jul. pf.
Julemorgen. 1. L. Es. 62,11-12. Salme 97. 1+6. 11-12. R: Lys skal stråle over os, thi i dag er vor Frelser født. 2. L. Tit. 3,4-7. Ev. Luk. 2,15-20. Gl. Cr. Jul. Pf.
Juledag. 1. L. Es. 52,7-10. Salme 98,1. 2-3ab. 3cd-4-5-6. R. v. 3c: Den vide jord har set vor Guds frelse. 2. L. Hebr. 1,1-6. Ev. Joh. 1,1-18 eller 1,1-5. 9-14. Gl. Cr. Jul. pf.
- rød. Torsdag. Stefan, den første martyr (f).** L. Ap. G. 6,8-10; 7,54-59. Salme 31,3-4. 6+8ab. 16-17. R. v. 6a: Herre i dine hænder befaler jeg min ånd. Ev. Matt. 10,17-22. Gl. Jul. pf.
- hvid. Fredag. Johannes, apostel og evangelist (f).** L. 1. Joh. 1,1-4. Salme 97,1-2. 5-6. 11-12. R. v. 12a: I troende, glæd jer i Herren. Ev. Joh. 20,2-8 Gl. Jul. pf.
- rød. Lørdag. De uskyldige børn (f).** L. 1. Joh. 1,5-2.2. Salme 124. 2-3. 4-5. 7b-8. R. v. 7a: Vor sjæl slap fri som en fugl af fuglefængerens snare. Ev. Matt. 2,13-18. Gl. Jul. pf.
- hvid. Søndag. Den hellige familie, Jesus, Maria og Josef (f).** 1. L. Sir. 3,2-6. 12-14. Salme 128,1-2.3. 4-5. R. v. 1: Salig enhver, som frygter Herren, og som går på hans vej. 2. L. Kol. 3,12-21. Ev. Luk. 2,41-52. Gl. Cr. Jul. pf.
- hvid. Mandag. 6. dag i julens oktav.** L. 1. Joh. 2,12-17. Ev. Luk. 2,36-40. Gl. Jul. pf.
- hvid. Tirsdag. 7. dag i julens oktav.** L. 1. Joh. 2,18-21. Ev. Joh. 1,1-18 (Silvester I, pave (død 335) kan ihukommnes). Gl. Jul. pf.

Kardinal Arns modtager Nansen-medaljen

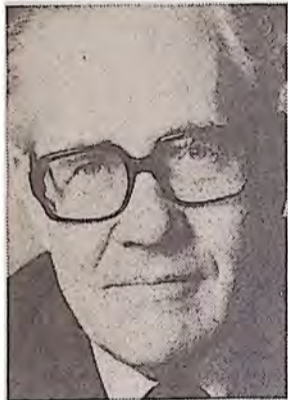
Han åbnede kirkernes døre for flygtninge

Genève (KIPA) - Kardinal Arns har vist mod til at gennembyrde den tavshed som hviler over flygtningenes nød, og han har i artikler, prædikener og sit virke fremstillet den åbenlyst. Med disse ord overrakte Poul Hartling, FN's flygtningehøjkommissær, Nansen-medaljen til den brasilianske ærkebiskop af Sao Paulo.

Pengegaven videre til flygtninge

Ærkebiskoppen har sat hele sin autoritet ind på at hjælpe flygtningene. Han har åbnet kirkers og klosters døre for at bistå Latinamerikas flygtninge. Han er også gået ind for

»desaparecidos«, dvs. de mennesker, der »for stats-sikkerhedens skyld« blev arresteret og så er forsvundet. Poul Hartling takkede desuden alle latinamerikanske kristne, som har

Poul Hartling.

arbejdet for flygtningene.

I sin takketale bad kardinalen nationerne om at være sande fædrelande, som menneskene kan føle sig hjemme i og ikke behøver flygte fra. Kardinalen gav de 50.000 dollar, som fulgte med medaljen videre til flygtningehjælpen i Mellemamerika, hvor hele Latinamerikas skæbne efter hans mening afgøres. Mellemamerika er den fattigste del af kontinentet; den har færrest råstoffer og flest flygtninge, når man ser bort fra Chile, som på den anden side er omgivet af flygtningevenlige nabolande.

Paulo Arns.

Kardinal Lorscheider om befrielsesteologien:

»Broder Leonardo har skrevet for skrapt«

Grosskrotzenburg (KIPA) - »Befrielsesteologien er et forsøg på at leve næstekærligheden fuldt ud og bringe dens sociale side ind i troen«. Det sagde den brasilianske kardinal Alois Lorscheider, da han for nylig i Grosskrotzenburg i Vesttyskland talte til unge franciskanere af begge køn.

Ved samme lejlighed tog kardinalen også stilling til »Boff-sagen« og sagde bl. a.: »Vor medbroder Leonardo Boff har gjort uhyre meget for kirken. Det er mange af vore biskopper overbeviste om.« Lorscheider, der ligesom Boff er franciskaner, tilføjede dog, at Boff som enhver anden teolog, kan udtrykke sig uheldigt. Hans bog »Kirke: karisme og magt« kritiserer den autoritære magtudøvelse i kirken som en fejl, der ofte forekommer endnu i vore dage. Fordi broder Leonardo lider derunder, har han måske udtrykt sig lidt for skrapt i bogen. I de kirkelige basisgrupper vil kirken overvinde den

autoritære stil. Kardinalen sagde, at præster og biskopper over for disse grupper bør indtage en holdning, hvor de giver afkald på at hævde, at de ved alt, for »de fattige ved langt mere om livet end vi. Derfor skal de sige os, hvordan de betragter verden. Ud fra deres tro bør de søge veje til at hjælpe sig selv.«

Også vi har undertrykt folk

Befrielsesteologien giver menesker deres værdighed som personer og som Guds børn tilbage. Den er en vej til befrielsen fra undertrykkelsen. »Også vi, kardinaler, biskopper, præster og ordensfolk har undertrykt folket. Vi har villet påtvinge dem vore ideer«, indrømmede kardinal Lorscheider, efter at han havde beskrevet befrielsesteologien. De troende lyttede til os, men i virkeligheden forstod de ikke noget. I dag finder de lettere ind i troen, fordi de kan bringe deres egne erfaringer med. Det er

navnlig i basismenighederne, at denne nye form for evangelisering finder sted.

Kardinal Lorscheider fortalte de unge ordensfolk og de unge lægfranciskanere om den modstand, som kirkens prioritering af de fattige møder fra rige latinamerikaneres side. Der er også kardinaler, biskopper og præster, der ikke kan acceptere denne prioritering. Også dem må man lytte til med tålmodighed.

Kirken på de fattiges side

Hvad de rige angår har man f. eks. holdt retræter med dem, hvor de opfordres til at studere Bibelen og kirkelige tekster for at se, hvorfor kirken har stillet sig på de fattiges side. Mange af dem bliver ikke overbevist, men Jesus kunne jo i sin tid heller ikke overbevise alle.

Til slut sagde kardinalen optimistisk: »Vi må tro på Guds ords kraft. I dag er der måske en, der oveni på sig, i morgen måske en anden...«

Faste som solidaritet med de undertrykte

Bøns- og fasteaktion fra ordensfolk i Peru

Zürich (KIPA) - Peruvianske ordensfolk har opfordret til »et møde i bøn og faste« for dermed symbolisk at udtrykke solidaritet med de fordrevne bønder i Accomarca og Pucayacu i provinsen Ayacucho, der er berygtet for politisk uro og som arnested for guerillabander.

I et åbent brev fra fællesrepræsentationen for ordensfolk protesteres der mod den nye bølge af

undertrykkelse, og det siges, at den nye regering har svigtet befolkningens forventninger. Brevet omtaler en massakre, der har fundet sted mod de fattige bønder i Accomarca og Pucayacu i provinsen Ayacucho, der er berygtet for politisk uro og som arnested for guerillabander.

Ordensfolkene omtaler også myndighedernes brutale fremfærd over for slumkvarterernes beboere, når de fattige demon-

strerer for deres rettigheder.

»Vi vender os mod magtmisbruget og væbnede aktioner over for værgeløse. Vi vender os mod, at folkets rettigheder trædes under fode under påskud af opretholdelse af ro og orden«, hedder det i det åbne brev, der også beklager, at ordensmagtens egne medlemmer her ved umenneskeliggøres.

Tøbrud på vej mellem Vatikanet og brasilianske biskopper

(KNA) - Et år efter, at Vatikanets trosrækongregation efter samtaler med befrielsesteologen p. Leonardo Boff pålagde ham tale- og skriveforbud, synes det, som om der er opnået en vis forsoning mellem Vatikanet og de brasilianske biskopper.

Det er en forsoning, der ikke blot er et resultat af, at man i al venskabelighed er faldet i hinandens arme, men som bygger på en dybtgående afklaring af situationen.

Under deres ad-limina besøg, besøg som enhver biskop skal aflægge hos paven hvert femte år, fik 24 biskopper fra Nordøst-Brasilien endelig lejlighed til at tale personligt med paven.

Følgen af disse samtaler har været to initiativer fra Vatikanets side, der tyder på en bedring af forholdet. Efter samtalerne med de

nordøstbrasilianske biskopper holdt pave Johannes Paul II en tale på portugisisk, der ikke var forudsat i programmet, men var blevet udarbejdet i al hast i nattens løb.

Ikke nok at stille sulten efter Gud

I denne tale betonede Johannes Paul II, at for menneskehedens fulde og altomfattende befrielse er det ikke nok med, at »sulten efter Gud« tilfredsstilles; også brød er nødvendigt. Han opfordrede biskopperne til systematisk at arbejde for ændringer af uretfærdige strukturer for definitivt at kunne gennemføre forandringer, der er i overensstemmelse med evangeliet og med kirkens sociallære. Samtidig udtalte han sig positivt om basismenighedernes arbejde i Brasilien. Det andet tegn på en

åbning fra Vatikanets side er, at få dage efter de brasilianske biskoppers besøg meddelte paven præfekten for trosrækongregationen, kardinal Joseph Ratzinger, at ved udarbejdelsen af det andet dokument om befrielsesteologien, som kongregationen for tiden er i gang med, vil der også deltage et medlem fra den brasilianske bispekonference.

En af de brasilianske biskopper sagde, inden han rejste fra Rom: »Paven kan ikke selv være i besiddelse af alle oplysninger, og tit er de, der udbredes ikke rigtige. Nordøstbrasilien er en udfordring ikke blot for hele Brasilien, men for alle folkeslag, som fattigdom er det overalt i verden. Vi har nu haft mulighed for selv at informere paven.«

Nyt dokument inden jul om befrielsesteologi?

St. Georgen (KIPA) - Ved et interview for nylig i St. Georgen i Kärnten i Østrig, udtrykte kardinal Joseph Ratzinger håb om, at han til jul kunne fremlægge endnu et dokument om befrielsesteologien.

Dokumentet skal vise, hvordan befrielsen skal udvikles positivt i overensstemmelse med Den helli-

ge Skrift og kirkens tradition. Dokumentet vil imidlertid ikke vurdere eksisterende befrielsesteologier. Det drejer sig derimod om at give en positiv fremstilling efter afslutningen af drøftelsen med alle bispekonferencer.

Om »Boff-sagen« ville kardinal Ratzinger ikke sige mere, for han ville

ikke tale om en, der ikke var til stede. Dog mente han, at en tavshed, som den der er pålagt p. Leonardo Boff med hensyn til »de punkter«, hvor han ikke står på den kirkelige læres grund«, er en chance til nærmere overvejelse.

Befrielsesteologi og trosrealisering

Befrielsestro

Uden for at have tænkt så meget over det, forstår jeg nu med *Kaare Osorio's* to meget levende artikler i k.o. d. 9. og 30. oktober 1985, »Befrielsesteologiens mange ansigter«, at mine bestræbelser mod en realiseringstro i Det kristne Arbejdsfællesskab vel er en slags befrielsesteologi. Dog er jeg ikke så glad for selve ordet, teologi, fordi det for mig har en passiv klang. – Noget med en upersonlig betragtning, hvor det guddommelige gøres til et videnskabeligt objekt.

Det jeg selv har stræbt efter, og som befrielsesteologien altså også synes at sige, er vel nærmest det omvendte, – nemlig noget med selv personligt at gå ind i troens virkelighed for her at gøre Guds vilje. Udtrykket »befrielse fra det undertrykkende« forekommer mig derimod positivt nok, men jeg så det således hellere sammensat med tro end med teologi, så vi i stedet for kan tale om en levende befrielsestro.

Spørgsmålet om kapitalismen, der må vige pladsen for en vis form for socialisme, kan vel være relevant nok i Sydamerika. Men ser vi på andre dele af verden, synes det ikke lige så indlysende, selv om det nævnes, at socialismen her skal betragtes som værende rela-

tiv. Der er jo steder, hvor kapitalismen som demokrati optræder som den humane befrier, medens det socialistiske system slavebinder. Så hellere tale om en social retfærdighed i opbrud fra den materialisme, som både kapitalismen og socialismen jo er.

Hvis de givne definitioner af henholdsvis *Matthew Lamb* og *Gregory Baum* må forstås således, som: »En ualmindelig følsomhed over for samtidens udbredte uretfærdigheder«. Eller: »Uvilligheden til at acceptere verden som den er, fordi man tror, den er ment til at være anderledes«, – så har befrielsestroen (-teologien) også meget at sige os her i vort lille danske sociale paradys, netop fordi dette paradys uden tro også skaber sine problemer og således efterlader alt for mange sjæle ude i vejgrøften, som også må erkende, at dette heller ikke kan være Guds retfærdige vilje.

Beslutning og eskatologi

Min egen vej til denne trosrealisering var en beslutning, – noget med at tage konsekvensen af min personlige tro. Dette tvang mig ud af illusionerne og viste mig en virkelighed, der kom til at ændre mit liv radikalt.

Vejnen var her eskatolo-

gisk, ikke historisk men sjæleligt, fordi troen blev det sidste og endegyldige, som kunne bære der, hvor alt andet brød sammen. Det var et opbrud fra denne verden, hvor det blev nødvendigt at tage korset op og følge Kristus efter på en helt konkret måde.

Når kirken ikke lider med

Efter således at afdø med Kristus, skete der en befrielse, – en sjæls opstandelse, som kom til at danne basis for en helt ny og friere livsform. De mennesker, jeg mødte her ude i det eskatologiske, var nok på sin vis ofre for det kapitalistiske system og således mennesker, der havde søgt en redning i det socialistiske. Men efterhånden som troen blev levende i deres hjerter, måtte de også bryde op fra dette. Først med et nej til verdensrevolutionen for her at sætte kærligheden i stedet. Og siden med de sociale hjælpeforanstaltninger, der jo blot var af materiel art og derfor også slavebandt.

Det er rigtig nok, at kirken, – de anerkendte trossamfund som folkekirken og den katolske kirke –, her fremstår som nogle utilnærmelige institutioner, fortrinsvis fordi de giver indtryk af at være acceptgivere af den borgerlighed eller det system, som man er blevet et

uretfærdigt offer for. Kirken synes således i mange situationer mere at fremstå som en sådan højrepræget subkultur, der skal bæres af præster og menighedsråd, og ikke som et fællesskab af kristne mennesker, hvor troen virkelig leves. Derfor kan den også umiddelbart opleves som en anklager imod den Kristus, man her udenfor lider sammen med.

Det er derfor også en stor kamel at skulle sluge, når man »indser«, at den eneste vej frem til den »sande kirke« er at ydmyge sig ind under denne kirkelige borgerlighed.

Det er derfor heller intet under, at disse endnu få, der har vovet sig ind på denne vej, bliver betragtet med frygt og bekymring. De er jo en trussel mod alt det gammelvante og kan jo ikke andet end optræde som de ufrivillige urostiftere, der altid går »den gale vej« og derfor tankeløst jokker lige ind i det, man her i den pæne dagligstuefromhed anser for så helligt og ukrænkeligt. Disse lidende mennesker, der er bragt i dette dybt alvorlige dilemma, kan jo ikke andet.

De gennemskuer det bestående alt for klart, fordi de som velfærdssamfundets ofre netop ved, hvad sand lidelse og tro er. For dem er det kulturelle ganske ligegyldigt, de går jo kun

efter den levende tro. De har selv stået ved det sidste og derfor gennemlevet »eskatologien« som er virkelighed i deres hjerter. De har mødt den Kristus, som kommer igen for at give dem et nyt liv og kan derfor ikke affinde sig med, at kirken og de gode kristne stiller sig i vejen for dette.

En ny kirke

For disse mennesker er det derfor klart, at vi må have en ny kirke, – en kirke som ikke forråder troen ved at holde os tilbage i verden, men en kirke som kan føre os frem til noget levende og virkeligt. Derfor skal man blandt disse mennesker heller ikke altid tale for meget om socialismen som det befriende, men hellere vise vej frem til det ægte evangeliske, hvor vi lader alle de fortænkte teologiske floskler falde. For tro er jo ikke intellektuel analyse og argumentation, men derimod hjertets omvendelse til den levende Gud.

Den levende tro er derfor også noget helt andet, for her underviser Helligånden dig selv i dit hjerte, og i dette levende liv træder kærligheden frem. Og denne kærlighed må straks omsættes i levende konkret handling, simpelthen fordi man ikke kan andet. Derfor sker der også altid noget her i den

levende tro.

Med dette har befrielsesteologien vel ret. Kirken, dvs. teologerne, har med sin alt for upersonlige, objektive og videnskabelige forkyndelse efterhånden ført os ud i nogle abstraktioner, hvor vi slet ikke kan trives mere. På denne måde hensættes vi til stadighed i en uheldig intellektuel passivitet, hvor alt drukner i snak. Det højeste, vi kan nå her, er vel kun noget med, hvordan vi kan fortsætte snakken. På denne måde er det vel også rigtigt, når befrielsesteologien synes at sige: »Der findes ingen frelse i denne indadvendte passive tro.«

Er det muligt at betragte befrielsesteologien sådan, – altså ikke som et teologisk forsvar for guerrillabevægelse og revolution, men som en medleven i den tro, der kommer fra de mest prøvede i samfundet. – En tro, hvori vi må bære vore hjerter uden på, i kamp for Kristus og for alt det, som Han ved sin Helligånd vil sætte igang iblandt os, så har denne befrielsestro også meget at give os her i Danmark, for så er vi jo på vej frem mod en virkelig kærlighedskirke, og er der noget mere end netop dette, som vi alle trænger så inderligt til?

Joost Dahlerup
o. carm. III.

Niels Steensen kalender 1986

I anledning af Niels Steensens 300-års dødsdag udgiver bispedømmerne Osnabrück, Hildesheim, København, Münster og Paderborn en vægkalender for året 1986 på tysk og på dansk til minde om Niels Steensens liv og virke i Tyskland, Italien og Dan-

mark. Kalenderen fremstilles i korte overskuelige kapitler, Niels Steensen som videnskabsmand og som biskop. Den er forsynet med smukke både sort/hvide og farvebilleder fra de mange steder og byer, Niels Steensen virkede i. Samtidig tjener den

som liturgisk kalender. Pris: Kr. 56.00. Kalenderen udkommer på Niels Steensens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V. Tlf. 01-24 48 08 og kan rekvireres direkte fra forlaget eller købes i enhver dansk boghandel.

Katolske radio- gudstjenester i 50 år

Lyttere i Midt- og Vestjylland kan onsdag den 27. november, kl. 18.50 på regionalradioen, distrikt Holstebro, høre udsendelsen »Vi kan enes«, om unge nord-irske katolikker og protestanter på Danmarks-besøg.

Samme dag genudsendes fjernsynet kl. 16.10 Kirkeligt Forum med udsendelsen, hvor den kirkelige vielse er til debat. Udsendelsen er tilrettelagt af *Mogens Hansen*.

Før Søndagen

TV-udsendelsen »Før Søndagen« har været et fast program punkt hver lørdag i snart fire år. Fra og med lørdagen før den første søndag i advent overtager Hasle Skoles Kor under ledelse af *Christian Madsen* Danmarks Radios Pige-kors rolle i »Før Søndagen«. De første ti programmer med Hasle Skoles Kor blev optaget i slutningen af sidste måned i Ravns-

bjergkirken uden for Århus med organist *Asger Troelsen*. Et enkelt af disse programmer har allerede været sendt i TV sidste lørdag.

Den 6. januar 1936 sendte Statsradiofonien, der i dag er Danmarks Radio, for første gang en katolsk gudstjeneste. Radiorådet besluttede efter mange hede debatter at give Den katolske Kirke og nogle frikirker adgang til transmission af deres gudstjenester.

Sakramentskirken i København, som valgte til transmissionskirke, havde samtlige kirkelige udsendelser de første 12 år, hvorefter der blev mulighed for transmission fra andre kirker.

I den første radiogudstjeneste prædikede pastor *Frans Ronge*, og pastor *Peter Andreasen* var celebrant. I de følgende transmissioner skiftedes Sakramentskirken præster med præster fra andre kirker i landet til at være prædikanter. Pastor *Cay Benson*, der var ved mikrofonen en halv snes gange som prædikant, celebrerede i over 30 radiogudstjenester.

Den mest benyttede radioprædikant i perioden 1940-66 var pastor *Niels Oppermann*.

Jubilæums- transmission

Sakramentskirken Sakramentskirken menighed fejrer 50-års dagen i forbindelse med højmesen den 5. januar 1986, og lytterne kan deltage, idet Danmarks Radio trans-

mitterer denne Hellig Tre Kongers-messe på program 1 kl. 9.55. Prædikant og celebrant er pastor *Peter Nissen*, organist og korleder er *Ole Knudsen*. I denne udsendelse nr. 64 fra Sakramentskirken anvendes følgende numre i salmebogen »Lovsang«: 310, 129, 312, 717, 313 og 201

John Lundorf

Billedhugger A. Theilmann død

Manifestatores Dei kaldte *Chresten Skikkild* inden sin død sin gruppe af elever, hvoriblandt var den unge *Aksel Theilmann*. Han blev en »manifestator af Gud«. Det betød at kende og kunne: Studier, arbejde og øvelser. Vi danske katolikker er ham dybt taknemlige derfor. Endelig var vi blevet så »voksne«, at vi kunne vise vort land, hvad gedigen dansk katolicisme er i stedet for udenlandsk import eller billige efterligninger og sukkersøde gipsfigurer. *Aksel Theilmann* har lavet statuer eller andre dekorationer i en lang række af vore kirker.

Jeg selv glemmer ikke den åbenbaring, det var

for mig som halvvoksen at se hans værker i Rosenkranskirken. De fortalte om en ny dimension hos Gud. Det var ikke kun »kunst for kunstens skyld«, men kunst til Guds ære og for at vise Guds rige.

Blidt og følsomt

Hans kunst er stærk, men samtidig lysende; der er noget blidt og følsomt. En manifestation af kristendommen så klar og dansk, at han fik til opgave at skære bl.a. altertavlen i Hellerup kirke.

Nu er der kommet en ny generation, hvis form er anderledes. Men vi siger *Aksel Theilmann* tak fordi

I dåbskapellet i Skt. Mariæ Kirke i København hænger denne lysbærende engel i bronze fra 1931 af *Aksel Theilmann*. Et kongekrucifiks på korets bagvæg i samme kirke er også udført af *Theilmann*.

han var med til at vise os vejen med al hans beskedne og hjertensgode venlighed og glæde. I sine senere år blev han efter en tid som lærer på kunstakademiet, restauratør på Glyptotekets Etruskersamling og blev fortjent slået til ridder derfor. Han hvile nu i Guds fred.

Palle Burla

Katolsk Lommebog '86

er udkommet

Lommebogen indeholder Årskalender, Liturgisk Kalender og Katolsk Vejviser for bispedømmet København.

Prisen bliver kr. 46.-.

Lommebogen kan bestilles allerede nu på Ansgarstiftelsens Forlag, Vesterbrogade 28/II, 1620 København V., tlf. 01-24 12 10.

Nyt fra Katolsk Forlag

Kærlighedens udfordring

Moder Teresa og hendes medarbejdere. Red. Kathryn Spink. Ill. 140 s. kr. 85.-. Når lidelsen får mening. »En bog, der i enhver henseende repræsenterer nytænkning«. Gurli Vibe Jensen og Maja Holst.

Tidens Tegn 1985 - et år med Kirken. Årets begivenheder. Interviews med lægerne Billings om naturlig familieplanlægning; Regine Pernoud om kvindefrigørelse; kard. Ratzinger (ref.) om situationen i Kirken i dag o.m.m. 52 s. kr. 45.-.

Liturgisk vægkalender 1986 kr. 14.-.

Bestilling modtages på Katolsk Forlag, Bredgade 69 A, st. 1260 Kbh. K. Tlf. 01-14 82 92 kl. 10-12. Forlang bog- og prisliste med 70 titler.

Latinsk højmesse

Festen for Mariæ uplettede Undfangelse fejres i år lørdag den 7. december kl. 15 i Immaculatakirken (Strandvejen 91) med højmesse på latin og med gregoriansk sang. *Monsignore Kjeld Geertz-Hansen* celebrerer messen og prædiker. Organist *Rolf Tønshoff* leder kirkemusikken.

Stillinger tilbydes

Sankt Birgitta skole Maribo

På grund af forfremmelse bliver 1 stilling som lærer ledig på Sankt Birgitta skole fra den 1. januar 1986.

Skemaet omfatter fuldt timetal med dansk og klasselærerkonfunktion i 6. klasse, samt engelsk i 6., 7., 9. og 10. klasse.

Skolen er en selvejende katolsk skole med 300 elever (BH-klasse til 10. klasse), heraf 10% katolikker. Der er 26 lærere ansat og overenskomst mellem Danmarks Realskoleforening og FGL. Aflønning som i folkeskolen.

Vi vil gerne have ansøgere, som foruden deres øvrige kvalifikationer er indstillet på sammen med lærerkollegiet at tegne skolens kristne linje, både i forhold til den katolske og den ikke-katolske del af skolens forældre-kreds og elever.

Ansøgning ledsaget af anbefalinger sendes snarest muligt og senest den 12/12 til skoleleder *Herluf Eriksen*, Sankt Birgitta skole, Østergade 61, 4930 Maribo. Yderligere oplysninger gives på tlf. (03) 88 02 68.

Møder og arrangementer

A.C.
Onsdag den 4. december kl. 20 møde i Englesalen, Jagtvej 183:

Introduktion til Niels Steensen

ved professor dr. phil F. J. Billeskov Jansen.
A.C.s bestyrelse.

Koncert

Koncert i Sakramentskirken, Nørrebrogade 27 torsdag den 28. november kl. 19.30 - gratis adgang.

Mødvirkende er: Birthe Stokkebæk, sopran, Anders Nordentoft, violin og Jørgen Elegård Fredriksen, orgel.

Værker af: Händel, Nordentoft, Bach, Holst, Vivaldi og Mozart.

Video-aften med KVIP

Katolsk Radio- og Fjernsynsklub for Storkøbenhavn afholder video-aften torsdag den 28. november, kl. 19.30 i Englesalen på Niels Steensens Gymnasium, Jagtvej 183 B. - De unge fra KVIP (Katolsk Video Produktion) fortæller om deres arbejde og viser tre af deres videofilm:

Præstevielsen (Stephen Holm-1984)
Myrendal Kloster (Et kloster på Bornholm)
Religioner på tilbud (Det økumeniske center i Århus)

Alle interesserede er hjertelig velkommen. - Nye medlemmer kan optages før eller efter mødet. Kontingentet er beskedent: 30 kr. pr. år (pensionister og unge under uddannelse 15 kr.). - Klubbens formand er Jørgen Jørgensen, 02-23 44 99.

En hjertesag: Julemarked

Katolske Menighedsplejers julemarked afholdes søndag den 1. december på Niels Steensens Gymnasium fra kl. 9.30-17.00.

Traditionen tro har vi vor udsøgte restaurant med smørbrød, granbød med adventskrans, håndarbejdsbod, andre salgsboder og tombolaer, antikvariat, gløggbar med æbleskiver og ikke mindst vort loppetorv. Gaver til gevinster, kager til restaurationen, loppetorvseffekter modtages med taknemlighed, ring venligst på 01-14 69 36 eller tirsdag og torsdag kl. 14 og 16 på 15 23 03.

Med venlig hilsen og på gensyn
Bente Nygaard Hansen

Det sker på Magleås

Mandag den 25.11 til lørdag den 30.11. Danmarks Lærerhøjskole holder kursus.

Lørdag den 7.12 til søndag den 8.12. FN Forbund holder møde.

Adventsfest

Sankt Ansgar Menighed holder adventsfest lørdag den 7. december 85 kl. 19 på Institut Sankt Joseph, Dag Hammarskjølds Alle 17, 2100 Kbh. Ø - og alle er velkomne!

Andagt kl. 19 i skolens kapel.

Derefter samles vi i teatersalen, hvor der er fin underholdning for både store og små. Organist *Rolf Tønshoff* akkompagnerer til fællessang.

På gensyn
Sankt Ansgar menighedsråd

Den franciskanske Lægorden

holder møde lørdag den 30. ds. kl. 14 i Sct. Ansgar Kirke.

Herdie Magnussen.

Jesus er vejen - vejen til Jesus

Seminarst: »Fornyelse i Helligånden« er lukket for yderligere tilmeldinger, da alt er optaget.

Mødeaftener:

søndag den 1. dec.: Frølsen.

søndag den 15. dec.: Det nye liv.

søndag den 19. jan.: Modtagelse af Guds gaver.

DUK-kalender

Åbent hus den 20.12. 85 på sekretariatet. Vi indbyder alle til lidt julehygge mellem kl. 10 og 14. På gensyn!

Weekend for vietnamesere den 17.-19.1. 86

på Ømborgen. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for deltagelse i fællesrejsen.

Betaling ved tilmelding senest den 6.1. 86.

Ledertræning den 24.-26.1. 86 på Ømborgen. For 18 årige og opøfter. Tema: »Løjr/KUK-chef søges«. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for deltagelse i fællesrejsen.

Betaling ved tilmelding senest den 13.1. 86.

Årsmøde den 28.2.-2.3. 86 på Ømborgen. For 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver lokalforening/menighed. Indkaldelsen udsendes i december. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for deltagelse i fællesrejsen.

Betaling ved tilmelding senest den 17.1. 86.

Firmelsesweekend den 21.-23.3. 86 på Ømborgen. For kommende konfirmander fra Jylland/Fyn. På Myretuen i Bastrop for konfirmander øst for Storebælt. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for deltagelse i fællesrejsen.

Betaling ved tilmelding senest den 10.3. 86.

Påskelejr den 26.-31.3. 86 på Ømborgen. Yderligere oplysninger følger senere.

Pastoralenhedskursus den 4.-6.4. 86 på Magleås. For 2 repræsentanter fra hver menighed, som har med det lokale børne- og ungdomsarbejde at gøre. Indbydelse udsendes. Pris 200,00 kr. Alle rejseudgifter refunderes ved billigste rejsemåde - DSB 2. kl. Betaling ved tilmelding senest den 17.3. 86.

St. Bededagskursus den 24.-27.4. 86 på Ømborgen. For alle ledere på DUK's sommerlejr i 1986. Kurset er gratis. Alle rejseudgifter refunderes ved billigste rejsemåde - DSB 2. kl. Tilmelding senest den 7.4. 86.

Ministrantkursus den 2.-4.5. 86 på Ømborgen. For 10-16 årige. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for deltagelse i fællesrejsen. Betaling ved tilmelding senest d. 21.4. 86.

Bemærk: Tilmeldingen er kun gyldig ved indbetaling af gebyr sammen med tilmeldingen.

Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Alle rejseudgifter over 90,00 kr. (150,00 kr.) refunderes ved deltagelse i fællesrejsen.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: _____

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Menighed: _____

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker

Sekretariatet

Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.
Telefon 01-20 63 63

Bistand

Katolske Menighedsplejer

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Døde

Vor kære

R. I. P.

Ketty Nagel

f. 24-5-1906

er afgået ved døden

d. 30-10-1985

Familien Pruser.

Begravelsen har fundet sted fra St. Annæ Kirke mandag den 4. november 1985.

R. I. P.

Elsebet Holbek

født 30.4. 1905

er stille sovnet ind den 27.10 1985.

Børn, svigerbørn,
børnebørn og oldebørn.

Begravelsen har fundet sted.

R.I.P.

Min kære mand, vor kære far, farfar og svigerfar

Leo W.I. Karup

ridder af Dannebrog

* 16.8. 1918 er gået bort den 16.11. 1985.

Familien

Begravelsen har fundet sted fra Sct. Annæ Kirke, Amager.

R.I.P.

Vor kære bror og svoger

Leo W.I. Karup

* 16.8. 1918

† 16.11. 1985

Hedvig Fablola og Knud

Diverse

Menighedsplejerne søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger katolske Menighedsplejer værelser i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolske Menighedsplejer 01-15 23 03 eller privat 01-14 69 36.

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

**LØGUM
KLOSTER
HØJSKOLE**

Forstandere: Rita og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Krafts legat

Direktør Frederik Wilhelm Krafts Legat meddeler, at legatuddelingen vil finde sted i december 1985. Bevilgede legatportioner vil gennem Bikubens Forvaltningsafdeling blive fremsendt i januar måned.

Legatets formål er at yde støtte til ordenssamfund, stiftelser og Institutioner henhørende under den katolske kirke i Danmark til fremme af den katolske kirkes arbejde her i landet.

I henhold til legatfundatsens § 7 skal ansøgninger om støtte fra legatet indsendes til legatbestyrelsen »med udførligt motiveret angivelse af det eller de bestemte formål, hvortil støtte søges, og legatbestyrelsen har pligt til at påse, at eventuelle bevillinger fra legatet anvendes til de givne formål, ligesom legatbestyrelsen normalt bør kræve specificeret regnskab for bevilgede beløbs rette anvendelse indsendt inden en vis frist og forbeholder sig krav om tilbagebetaling, såfremt tilfredsstillende regnskab ikke rettidigt indsendes, og såfremt bevilgede beløb ikke anvendes efter deres formål indenfor en efter bestyrelsens skøn rimelig og passende tid.

Ansøgningerne må være legatbestyrelsen i hænde senest den 5. december 1985.
Legatets adresse er:
Revisionsfirmaet H.E. Noiesen, Nyropsgade 47, 1602 København V.

Gamle kontormaskiner til salg

Falsmaskine ECK 500 kr. Sværteduplikator 360 kr. m/ekstraudstyr 500 kr. Skrivemaskine Gabriele 25 200 kr. Skrivemaskine Omega 200 kr. Minisprituduplikator Copyrex 50 kr. Adresse-maskine Adressograph Class 600 500 kr.

Danmarks Unge Katolikker, Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø. Tlf. 01-20 63 63.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.
Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

BENZONS BEGRAVELSES-FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelser og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelsesforretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155
Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Der er mange bedemænd
Deres hedder

ERIC KVIST

- han er katolik
og har kontor på
Søborg Hovedgade 94
og træffes på

01-69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

A.B.C. blomster

Vestergade 20
4850 Stubbekøbing
Telefon 03-84 16 59
Deres garanti for friske varer!

Aut.
ehinstallator

**EL MOGENS
LARSEN**
Rensningsvej 316 8200 Århus N - 02 25 30 02 25 31

A. Mougard A/S

entreprenør- og murerfirma
Århus C
Telefon 14 20 23 - 13 83 23

Så enkelt er det at afsløre den skjulte tæring

Guldager Tæringstest afslører den skjulte tæring i brugsvandssystemer. Den tæring som langsomt, men sikkert udvikler sig til rørskader.

I år vil det koste ejere af boligkomplekser, industriejendomme og parcelhuse over 200 millioner kroner.

Ved Guldagers Tæringstest til kr. 20.- analyseres jern- eller kobberindholdet i vandet. Dermed konstateres om anlægget er i farezonen.

Ring til os og bestil en Tæringstest.

 **guldager
electrolyse**

Rypevang 4 . 3450 Allerød
(02) 27 31 00

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

Registreret revisor F.R.R.
J. Brangstrup
Algade 12, 4000 Roskilde
Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillehuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Sensationel overenskomst mellem kirke og stat i Ungarn

Budapest (KIPA) - Kirke og stat i Ungarn har netop offentliggjort en overenskomst for lægfolks tjenester i kirken, som i den katolske verden anses for sensationel. Den er undertegnet af kardinal *Laszlo Lekai* og *Imre Miklos*, der er statssekretær for religiøse anliggender.

Den ungarske bispekonference har nu selv mulighed for at udarbejde retningslinier for lægfolks indsats i kirkeligt arbejde. Regeringen erklærer sig indforstået med, at kirken har nye krav og behov, og at lægfolk ifølge den ny kirkelov kan medvirke i menighedsarbejdet.

Balancekunst

Biskopperne er klare over det ansvar, der påhviler dem, når lægfolk indtræder i kirkens tjeneste. Der henvises udtrykkeligt til, at lægfolket også skal efterkomme deres forpligtelse over for staten. De bør ære den ungarske folkerepubliks forfatning og love, støtte regeringens fredelige opbygningsarbejde og fremme landets udvikling.

Staten har indset, siger Miklos, at de pastorale problemer er vokset ligesom i nabolandene. Det er vanskeligt at finde unge præster, og staten forstår, at biskopperne må søge at finde en løsning.

På et spørgsmål om militærmægtede svarede Miklos, at alle må respektere de ungarske love. Kun dér, hvor et religiøst fællesskab principielt går imod militærtjeneste (f.eks. Jehovas Vidner og Nazarenerne), må der gøres en undtagelse. Militærtjenesten er ikke noget problem i den katolske kirke. Afdøde kardinal *Mindszenty* betegnede værnepligten som en hellig pligt, sagde Miklos videre.

Vordende præster under uddannelse har lov til at praktisere deres tro, mens de aftjener deres værnepligt.

Vatikanets hemmelige arkiv

Neunkirchen (KIPA) - Man må ikke regne med, at der åbnes for flere skrifter fra Vatikanets hemmelige arkiv før om 10 år, sagde kardinal *Alfons Stickler* over for det østrigske nyhedsbureau Kath Press.

For øjeblikket er alle materialer efter 1903, d.v.s. efter *Pius X.s* tiltrædelse, lukket. Skrifterne fra *Pius X.s* embedsperiode bliver de næste, der er tilgængelige for offentligheden. Arkivmaterialerne fra 1903-1914 vil måske gøres offentligt tilgængelige samtidig med materialerne fra pave *Benedikt XV.s* embedsperiode 1914-1922. Denne periode er særlig interessant, fordi den dækker den 1. verdenskrig og modernismens begyndelse.

Biblioteket ejer verdens rigeste håndskriftsamling: 70.000 eksemplarer. Der til kommer mere end en million bøger, 200.000 autografer og 100.000 kobberstik. Endelig er der en mønt- og medaljesamling. Derudover ejer Vatikanet sit eget forlag, et restaureringsværksted for håndskrifter og bøger, og et fotolaboratorium, hvor der hvert år fremstilles en halv million reproduktioner.

Titus Brandsma O. Carm. Foto KNA.

KZ-offer saligkåret Myrdet i Dachau 26. juli 1942

Rom (KIPA) - Den 3. november saligkærede paven den frisiske karmeliter *Titus Brandsma*, født i 1881 i Oegklooster og i mange år lektor i filosofi og mystikkens historie, senere rektor ved det katolske universitet i Nijmegen. På grund af hans store journalistiske indsats

udnævnte de hollandske biskopper ham til moderator for landets katolske presse. I januar 1942 blev han arresteret af den tyske besættelsesmagt og udtaget til biokemiske eksperimenter i Dachau, hvor en sygeplejerske aflivede ham med en sprøjte syre den 26. juli samme år.

Frygt for nye massakrer i Uganda

Kampala (KIPA) - Kardinal *Emanuel Nsubuga*, ærkebiskop af Kampala frygter for nye nedslagtninger, når de regulære ugandiske tropper igen indtager landets vestlige og sydvestlige områder.

Nogle præster har ifølge kardinalen iagttaget troppebevægelser mod byen Fort-Portal, der er general *Yovero Museveni's* hovedkvarter. Generalen er leder af den nationale modstandshær NRA, den vigtigste guerrillabevægelse. Vi er meget bekymrede for civilbefolkningen, siger kardinalen. De fleste soldater tror nemlig, at de tager aktivt del i en aktion mod kvægtyve. Situationen er uoverskuelig og ude af kontrol.

Bedt om at mægle

Kardinalen er af Ugandas nye statschef, general *Tito Okello* sendt som fredsmægler til Kenya for at få Ugandas nye regering og guerrillaen til at forhandle. Under forsæde af Kenyas præsident *Arap Moi* endte forhandlinger i september i en blindgyde.

Fru Marcos ønsker kardinal Sin afsat

Imelda Marcos. Foto KNA.

Manila (KIPA) - *Imelda*, præsident *Marcos'* hustru opfordrer paven til at

udskifte ærkebiskoppen af Manila, kardinal *Jaime Sin*, meddelte den katolske sender Radio Veritas i Manila. *Imelda Marcos* stillede dette krav allerede i begyndelsen af året.

Skarp kritiker af diktaturet

Kardinalen kritiserer *Marcos*-styret på det skarpeste, og på internationalt plan. For en uge siden har *Jaime Sin* igen for journalister i Bern udtalt kravet om retfærdighed og respekt for menneskerettighederne i sit land.

Ingen sand kultur er mulig uden religionsfrihed

Budapest (KIPA) - *Hervé Carrier*, sekretær for det pavelige kulturråd deltog i oktober i det europæiske kulturforum i Budapest. Han angreb i skarpe vendinger indskrænkelsen af religions- og samvittighedsfriheden, og de hindringer, der lægges religiøst orienterede kunstnere og skribenter i vejen.

Carrier erklærede, at en ægte samfundskultur er utænkelig uden samvittighedsfrihed. Kun denne giver de troende frihed og mulighed for fri åndelig opdragelse og meningsudveksling med dem, der deler deres tro og overbevisning.

I visse stater hindres kunstnere i at udtrykke

deres tro i billede og skrift. De troende bør kunne udgive deres bøger eller tidsskrifter, eller fremkomme med deres meninger gennem medierne.

Selv Bibelen må mange steder hverken indføres eller trykkes i tilstrækkeligt antal. Denne »kollektive uretfærdighed« svarer ikke til ånden af Helsinki.

Kvinden i kirken - dengang i Bayern

Fremsynet nonne saligkåret

Indførte pigegymnastik, aftenkurser og børnepasning

(KIPA) - Den 17. november saligkærede paven den tyske søster *Karolina Gerhardsinger*, stifteren af *De fattige Skolesøstre*, som nu findes i 31 lande. Hun blev født i en forstad til Regensburg i 1797. Som ung lærer på en statsskole drømte hun om mere realistiske uddannelsesmuligheder for pigerne på hendes fattige egn. Med det formål gik hun i kloster i 1833, brød ud derfra allerede efter seks år og grundlagde sin egen skoleorden. Dens modelskole i München vakte både de borgerlige og de kirkelige myndigheders store mishag og mødte megen modstand. Kun den bayerske konge *Ludwig I.* støttede hendes moderne skole, som var den første med en gymna-

stiksal til piger og med elektrisk lys.

Hun opfandt også noget så nymodens som børnepasning for at aflaste hårdt arbejdende forældre.

I London oprettede hun

aftenskoler for fabriksarbejdere.

Da hun døde i 1879, 82 år gammel, talte hendes skoleorden 3.000 søstre, der tog sig af 80.000 børn og unge piger.

Nej til menneskefostre i kosmetiske artikler

Strasbourg (KIPA) - Europaparlamentets retsudvalg har for nylig fremsat en erklæring, hvori det kræves, at der ikke længere anvendes embryoner (de tidligste stadier af menneskefostre) til fremstilling af kosmetiske artikler.

Udvalget støtter sig i erklæringen til oplysninger om, at forskellige europæiske firmaer benytter sig af

menneskelige embryoner. Udvalget ønsker også et forbud mod, at der ved kunstig befrugtning fremstilles menneskefostre til industriel anvendelse.

Næste nummer udsendes d. 11. december

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonseafdeling: Vesterbrogade 28, 3., DK-1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Giro: 5.00 14 71. Ansvarstiftelsen, katolsk orientering, Brødgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szaraffin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionsssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præm. (ansvarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

Pastoralrådet, side 2-3
Niels Steensen, side 5
Jul 1985, side 6-7
Orientering fra sognene, side 8-14

katolsk orientering

Adventstiden minder os om, at Jesus bragte glæde og håb til folk, der »sad i mørket«. Foto KNA.

Julens gave

»Et barn er født os, en søn er os givet« (Es 9,6) – dette ord spiller fra gammel tid en stor rolle i julens gudstjenester og læsninger.

Det gælder om at finde tilbage til gavens betydning. »Hvad har du, som du ikke har fået givet? (1 Kor 4,7) gælder i alle livets sammenhænge.

Det at vi er skabt, betyder, at vi modtager tilværelsen, dens sammenhæng og dens mening som gave.

Det begynder med undfangelsen i moders liv. Fra det øjeblik jeg blev undfanget, begyndte jeg at modtage livet, og andre begyndte at modtage mig. Gud skabte mig, og mine forældre modtog mig. Gud gav mig tilværelsen som gave. Han gav mig til mine forældre, og han gav mine forældre til mig.

Det at vi er frelst, bety-

der, at vi modtager en ny gave, som omfatter vor tilværelse og alle dens sammenhænge.

»Således elskede Gud verden, at han gav sin Søn, den eneste ...« (Joh. 3,16). Gud giver – menneskelig talt – en gave, der koster noget, ja som koster alt. Gud nøjes ikke med at give en del af sin guddom til Sønnen, men giver hele guddommen. Og denne Søn giver han til os.

Derfor hedder det også: »Han, som ikke sparede sin egen Søn, men gav ham hen for os alle, hvor skulle han kunne andet end skænke os alt med ham?« (Rom 8,32).

Den legemlige tilværelse, Jesus begynder med sin undfangelse og fødsel, får vi del i gennem messe og kommunion. Ofte har kirken brugt samme tekster, når den fejrede Jesu fødsel, og når den fejrede hans tilstedeværelse i Alterets Sakramente. I begge gives han: »Dette er mit legeme, som gives for jer!« (1 Kor 11,24).

Måtte vi få del i den egentlige gave, der sammenfatter alle andre og giver dem mening: »Et barn er født os, en Søn er os givet!«

Glædelig jul og godt nytår!

Hans L. Martensen

En katolsk højskole?

Afgørelsen overlades til biskoppen

Efter en to timer lang debat vedtog pastoralrådet på sit møde på Magleås at indstille til biskoppen at lade Magleås danne ramme om en katolsk folkehøjskole under følgende forudsætninger:

- at der er tale om en forsøgsperiode på tre år,
- at forstander og faste lærere er katolikker, og
- at Magleås driftsøkonomi som følge af folkehøjskolen forbedres.

Pastoralrådet tilkendegav ved denne skriftlige afstemning med 17 stemmer for, 12 imod og fem undlod at stemme, at

flertal ønsker en folkehøjskole på Magleås. Det må understreges, at afgørelsen ikke betyder, at bispedømmet nu får en katolsk folkehøjskole. Det er nu op til biskoppen, om han vil følge rådets henstilling.

Forud for afstemningen gik en lang debat, hvor næsten alle rådets medlemmer deltog. »katolsk orientering« bringer i næste nummer et referat af debatten og den 19 sider lange rapport fra højskoleudvalget, som var udgangspunktet for drøftelsen.

kk

Hen imod en ægte og varig fred

Unge fra 156 lande henvender sig til Reagan og Gorbatsjov

Zürich (KIPA) - »Unge for en forenet Verden« har udformet et fredsbudskab til topkonferencen mellem Reagan og Gorbatsjov, som fandt sted 19.-20. november i Genève.

»Unge for en forenet Verden« afholdt midt i oktober i Rom delegeretmøde med repræsentanter fra 156 lande, og ved den lejlighed blev der affattet et fredsbudskab til den forestående topkonference. Budskabet blev underskrevet af alle de delegerede. Det blev derefter underskrevet af utallige unge, og endelig blev det 15. november afleveret både i den sovjetiske og den amerikanske delegation i Genève.

Ordlyden var som følger:

»Højtærede partichef Gorbatsjov, højtærede præsident Reagan.

Vi henvender os til Dem

for at meddele Dem, at det er med stort håb, vi følger med i de forestående nedrustningssamtaler i Genève. Vi er helt overbeviste om, at der i dette møde må kunne tages afgørende skridt hen mod en ægte og varig fred.

En trinvis og fælles indskrænkning af det kæmpemæssige udryddelsesapparat kan bidrage til, at folkeslagene i morgen vil kunne mødes i frihed og venskab og i fællesskab løse de så vigtige problemer. (Sulten, flygtningene, miljøet osv.)

Vi ved, at De står foran en vanskelig og kompliceret opgave, og at målet kun kan nås, hvis en samarbejdets ånd overvinder vanskeligheder og misforståelser. Vi beder Dem om, at De ved denne konference i det mindste vil give et tegn, der viser en ny etape på vejen til freden. Hermed udtrykker

vi det ønske, der næres af millioner af unge fra hele verden, der alle forventer freden.

Tillad ikke en krig, der ville være skæbnesvanger for hele menneskeheden og ville tilintetgøre vort håb om en fredelig forenet verden. Vi beder Dem om tværtimod at tage konkrete

skridt på alle planer til fremme for enheden blandt alle verdens folkeslag.

I håbet om, at konferencen fører til positive resultater, som overgår alle forventninger, sender vi Dem vore bedste ønsker om et frugtbart arbejde og forsikrer Dem om vores forbøn.

Reagan og Gorbatsjov i Genève. Foto KNA.

Nytårsdag Verdensfredsdag

Pave Johannes Paul II har til den 19. verdensfredsdag valgt temaet: »Freden, værdi uden grænser« med mottoet: »Nord-Syd, Øst-Vest: én eneste fred«.

Med dette tema ønsker paven at understrege verdens universelle karakter og samtidig opfordre til at overveje de sammenhænge, der består mellem indsatsen for freden og for social retfærdighed.

Dette argument, der bygger både på Det andet Vatikankoncil's pastorale

konstitution om »Kirken i verden af i Dag« (»Gaudium et Spes«) og på pave Paul VI's rundskrivelse »Folkenes Fremskridt« (»Populorum Progressio«) har pave Johannes Paul II allerede selv henvist til i sine budskaber til verdensfredsdagen i de sidste to år, og i sin tale 12. januar 1985 til det diplomatiske korps, der er akkrediteret pavestolen.

Paven foreslår nu, at man går dybere i disse Fortsætter på bagsiden.

Ellen Marie Lebahn:

Jo flere kirkebidragydere - jo bedre sogneøkonomi

Debatten omkring kirkebidragsordningen drejede sig som på tidligere pastorallrådsmøder, om den manglende tilslutning til den frivillige ordning. Biskoppen ønskede at få kulegravet kirkebidragsordningen, og at der kom et nyt stort fremstød for den. Ellen Marie Lebahn gjorde opmærksom på, at jo flere kirkebidragsydere, vi får, jo bedre bliver sogneøkonomien.

Pastoralrådet vedtog, at bibeholde samme indskrivningsprocent som i år nemlig 2,25% af den skattepligtige indkomst. Af nedenstående tabel kan De se, hvordan Deres kirkebidrag bør se ud 1986.

Pastoralrådet vedtog desuden at man for medlemmer af ordningen skulle regne med en indtægtsstigning på 2%. Mindstebidraget blev fastsat til 135.-kr.

De senere år har biskopkontoret udsendt et girokort til alle katolikker over 16 år, som ikke er tilmeldt kirkebidragsordningen. I år har man udsendt 14.853 girokort og i alt modtaget 156.300 kr.

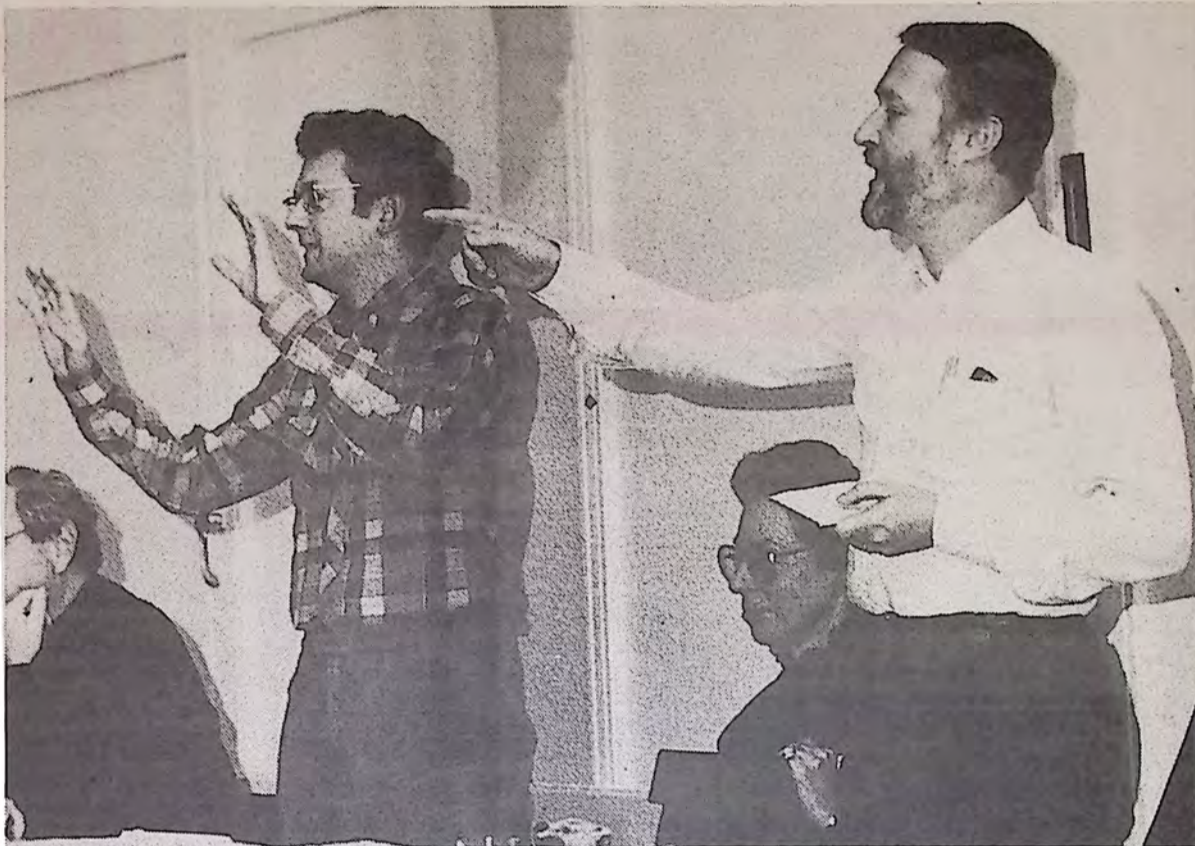
Der er ialt 4.189 tilmeldt kirkebidragsordningen, hvoraf 402 har tegnet

10-årskontrakt. For 1986 har biskopkontoret budgetteret med 4,75 mio. kr. i kirkebidrag. Pastoralrådet vedtog også på sit møde, at de 60% skal gå ubeskåret tilbage til sognene, og de 40% bruges dels til en fællespulje for økonomisk dårligt stillede sogne og dels til administration af ordningen.

kk

Tabel til beregning af kirkebidrag

Skattepligtig indtægt Kr.	2,25% kr.
10.000	225
20.000	450
30.000	675
40.000	900
50.000	1.125
60.000	1.350
70.000	1.575
80.000	1.800
90.000	2.025
100.000	2.250
110.000	2.475
120.000	2.700
130.000	2.925
140.000	3.150
150.000	3.375
160.000	3.600
170.000	3.825
180.000	4.050
190.000	4.275
200.000	4.500

Pastoralrådets næstformand, Jan Lange (th) er utilfreds med den standsede debat om de katolske skoler i forretningsudvalget og om den manglende debat om bispedømmets projekt-ansøgninger.

Pastoralrådets næstformand Jan Lange:

Jeg håber på en åben debat om vore katolske skoler...

»Jeg har gennem flere år prøvet at få forretningsudvalget overbevist om, at det ville være meget nyttigt at få et møde mellem forretningsudvalget og en repræsentation af de katolske skoler for netop at komme nærmere ind i de rygter, påstande o.a., man hører fra højre og venstre«. (Anton Dekkers SJ).

»Vi har én gang på et forretningsudvalgsmøde lagt op til at diskutere noget om de katolske skoler, men debatten blev stoppet med det samme. Vi har aldrig haft denne drøftelse - andre har også efterlyst den. Jeg håber, vi kan få en åben debat senere i kirken, i menighederne og inden for skolevæsenet og måske også i forretningsudvalget, hvor alle har ret til at sige, hvad de føler og mener«. (Jan Lange).

Så stejlt stod henholdsvis biskoppens skolekonsulent, Anton Dekkers og pastoralrådets næstformand, Jan Lange over for hinanden under debatten efter forretningsudvalgets beretning. Drøftelsen efter Ellen Marie Lebahn's oplæg drejede sig hovedsageligt om de katolske skoler og bispedømmets pastorale projekter.

Skoledebatten blev indledt af Vibeke Baadsgaard, der spurgte, om de ikke-katolske lærere ved de katolske skoler var overbeviste medlemmer af Folkekirken, og om hvilke katolske elever, der søgte til de katolske skoler. Sr. Antonie ønskede at vide, hvorfor så få katolske lærere søgte til skolerne.

Selvfølgelig søger de katolske skoler kvalificerede lærere, men man spørger også om, hvor de kristent set har deres ståsted, svarede Anton Dekkers. Man undrer sig i øvrigt på skolerne over, at der netop i en tid med stor arbejdsløshed ikke er flere katolikker blandt ansøgningerne til de ledige stillinger, fortsatte han.

Blandt de ikke-katolske lærere er der mange, som meget loyalt og helhjertet og med et stort engagement går ind for skolens målsætning, sagde Dekkers videre. Trods et dalende børnetal er der stadig stor søgning til skolerne. Det er tankevækkende, at alle 24 skoler på nær enkelte af de meget store københavnske skoler har flere børn, der søger, end vi kan optage. Det er i sig selv en modsigelse af, at skolerne ikke er gode nok.

P. Dietrich Timmermann syntes, at vi også burde stille os spørgsmålet, om hvilken relation skolen har til kirken. Hanne Kvium mente, at vi ikke altid burde mistænkeliggøre skolerne, men det vil være udmærket med en drøftelse om dem.

Kurt Hansen ønskede også en debat om de katolske skoler, men vi kan jo opfordre det ny pastorallråd til at tage den op. Man bør da inddrage katekesen i det hele taget. Det skal være en debat, hvor man drøfter, om den væsentlige katekese foregår i skolerne eller i sognene. Jeg fornemmer, der sker en forskydning i disse år i, at det bliver mere og mere væsentligt, det der foregår i sognene i forhold til skolerne. Sognene er dårligt forsynede med faciliteter, og man kunne opfordre biskoppen til at prioritere dette arbejde.

Også pastoral debat

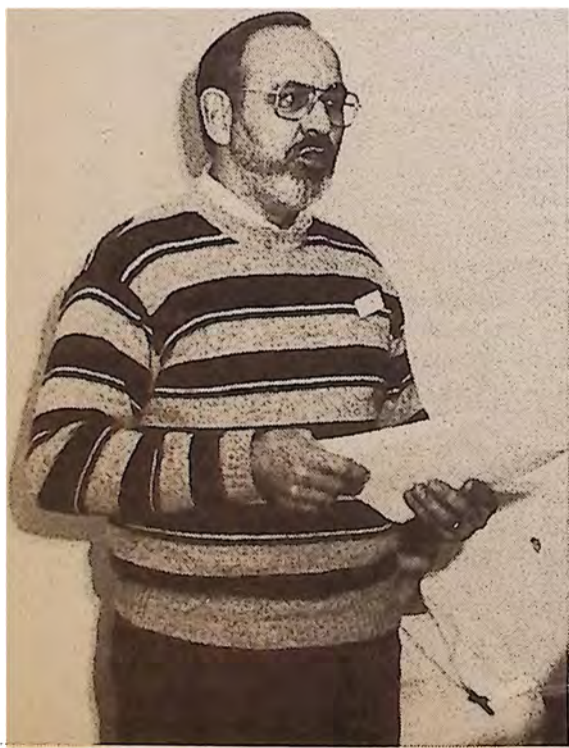
P. Gottfried Grünwald efterlyste listen over årets ansøgninger til Bonifatiuswerk, som tidligere år er præsenteret for pastorallrådet. Hvis den lægges på forretningsudvalgets bord, bør også pastorallrådet informeres, sagde han. Ellen

Marie Lebahn oplyste, at ansøgningerne ikke er forretningsudvalgets sag, de bliver til ud fra lokale ønsker. Men det er biskoppen, der vurderer dem, sagde hun. Der er i disse år stor ensartethed i ansøgningerne, som især kommer fra skoler og kirker.

Jan Lange mente, at der er sket en ændring af praksis, idet forretningsudvalget for tre til fire år siden ikke blot fik projekterne lagt frem, men det fik også lov til at udtale sig. På de sidste møder er fremlagt en færdig liste; det er klart, at det er biskoppen, der søger om pengene i Tyskland, men det folkevalgte råd kan godt drøfte, hvor man helst vil sætte ressourcerne ind. Jens Møller tilsluttede sig tanken om en principiel debat.

Biskoppen gjorde opmærksom på, at afgørelsen hverken ligger hos pastorallrådet, forretningsudvalget eller ham selv. Det er Bonifatiuswerk, der på sit møde i december træffer beslutning, om hvordan pengene skal fordeles. Det er kun ganske få projekter, vi ikke sender videre, sagde biskoppen.

kk

Pastoralrådets populære mødedirigent, H.O.P. Pedersen.

Valg til menighedsråd og pastoralråd

Det bekendtgøres herved, at der skal afholdes valg til:
Menighedsråd og pastoralråd søndag den 20. april 1986.

Valg til menighedsråd

Det påhviler menighedsrådet at nedsætte en valgstyrelse på 3-5 medlemmer, udpeget blandt menighedens medlemmer. Menighedsrådets medlemmer er ikke udelukket fra at være medlemmer af valgstyrelsen.

Det påhviler desuden det afgående menighedsråd at fastsætte antallet af medlemmer, der skal vælges til det kommende menighedsråd.

Valg til pastoralråd

1. Det påhviler menighedsrådet at nedsætte en lokal valgstyrelse på 3-5 medlemmer, udpeget af menighedsrådet

blandt menighedens medlemmer. Menighedsrådets medlemmer er ikke udelukket fra at være medlemmer af valgstyrelsen.

Den lokale valgstyrelse for pastoralrådsvalget kan være identisk med valgstyrelsen for menighedsrådsvalget.

2. Såfremt en *pastoralenhed* omfatter mere end én menighed, nedsættes *endvidere* en valgstyrelse for pastoralenheden på 5 medlemmer, udpeget af menighedsrådene blandt de i pastoralenheden boende katolikker. Medlemmer af en menigheds valgstyrelse er ikke udelukket fra at være medlemmer af pastoralenhedens valgstyrelse.

Omfatter en pastoralenhed kun én menighed, fungerer menighedens valgstyrelse tillige som pa-

storalenhedens valgstyrelse.

Konstituering og indberetning

Enhver af de nedsatte valgstyrelser vælger selv sin formand og meddeler umiddelbart efter sin konstituering og senest den 21. januar 1986 til stiftets valgstyrelse navn, adresse og tlf. nr. på valgstyrelsens medlemmer med angivelse af, hvem der er formand. *Stiftets valgstyrelse består af: Jørgen Erichsen, Béla Hoyos, Hildegard Madsen, Erik Markussen og Ellen Møller.*

Al henvendelse vedrørende valget sker til: Stiftets valgstyrelse Katolsk Bispekontor Bredgade 69 A 1260 København K

Ellen Marie Lebahn formand for pastoralrådet

Ellen Marie Lebahn.

I disse fodboldtider:

Solisterne i vore råd skal mestre holdspillet

Pastoralrådets formand, *Ellen Marie Lebahn* lagde i forretningsudvalgets beretning vægt på, at alle helhjertet vil gå ud til menigheds- og pastoralrådsvalget. Det er vigtigt, at der ude omkring er grupper, der ansvarsbevidst vil være med til at få denne kirke til at fungere. Og i disse fodboldtider, gør det ikke noget, at det er solister man får ind, men de må mestre holdspillets kunst, understregede formanden.

Ellen Marie Lebahn gjorde også opmærksom på, at det er nødvendigt, at der er tilstrækkeligt med suppleanter. Jeg ved ikke om katolikker flytter mere end andre, men bispekontoret modtager ca. 800-1000 adresseændringer hver måned. I denne valgperiode har præster og lægfolk ikke haft suppleanter.

Råds-vedtægter og den nye kirkeret

I den skriftlige del af beretningen, som forelå forud for mødet, gøres opmærksom på, at biskoppen den 12. maj i år har godkendt pastoralrådets betænkning om vedtægterne for menighedsråd og pastoralrådet set i lyset af den ny kirkeret. Der er

foretaget små justeringer. Men vil afvente, hvordan forholdene udvikler sig ude omkring, sagde Lebahn.

Udover nogle punkter på dagsordenen nævner beretningen 80-års dagen den 22. august for Skt. Nikolaj Skole i Esbjerg, som samme dag tog sin ny skolebygning i brug. Skt. Bendts Kapel i Rudkøbing, som for nylig havde 60-årsdag, blev genindviet den 12. oktober efter en gennemgribende istandsættelse. Ejendommen tilhører i dag Rudkøbing kommune, men den katolske kirke har bevaret brugsretten.

Store og små sager

Beretningen nævner også skolestatistikken, som er udarbejdet pr. 1. september i år. Der er i alt 24 katolske skoler, hvoraf otte ligger i København. Se statistikken nedenfor i skemaet.

Atter i år er der indkommet mange ønsker fra såvel sogne som skoler. Først omkring nytår vides hvilke projekter, der imødekommes, siger beretningen.

Der har været en del små ansøgninger til kirkebidragsordningens restbe-

løb, især vedrørende pludseligt opståede reparationsbehov, som det har været muligt at efterkomme.

Fra 1. januar 1986 hedder ungdomspræsten *Jesper Fich* og ungdomskonsulent *Winnie Mortensen*. Den kommende ungdomskonsulent er ligesom de foregående læreruddannet.

Beretningen gør opmærksom på, at Katolsk Lommekalender er kommet i handelen, at Katolsk Brevskole har 200 abonnenter og 3. korrektur på Tidebogen er i gang.

Emnet for bispesynoden 1987 vil være »lægfolkets kald og sendelse i kirken og i verden 20 år efter Det andet Vatikan-koncil«. Arbejdsdokumentet til synoden foreligger i en letlæselig norsk udgave. Forretningsudvalget mener ikke, at man på dette pastoralråds sidste møde kan tage så stort et emne op. Det overlades til det kommende pastoralråd.

Status-møde på Magleås

Forretningsudvalget vil sammen med biskoppen og hans nærmeste medarbejdere i januar holde et weekendmøde på Magleås for at samle op og gøre status over de fire år. Man vil også forberede overdragelsesforretninger til et nyt forretningsudvalg.

Til sidst gør beretningen opmærksom på nogle mærkedage næste år. 900-året for Danmarks værnehelgen Skt. Knud Konge fejres 7.-13. juli. Søndag den 13. juli kl. 11 celebrerer biskoppen Skt. Knuds-messen i parken hos søstrene i Dalum.

Den 23. februar er der bispemesse i Skt. Ansgars Kirke i Bredgade som optakt til Niels Steensen-året. Den 23. august er der katolik-dag i Lübeck i Niels Steensens tegn. Man forventer stor dansk deltagelse.

I uge 39 i slutningen af september arrangeres fra Danmark en rejse til »Niels Steensens steder« i Italien (først og fremmest Firenze). Desuden kommer en udgave af Niels Steensen-breve på dansk.

Vedtægter for valget

Søndag den 20. april skal der vælges nye menighedsråd og et nyt pastoralråd til en 4-årig periode. Det er allerede nu tid at overveje, hvem man vil foreslå opstillet. Stiftets valgstyrelse forelagde en række punkter for pastoralrådet, som det skulle tage stilling til.

Valgkort

Pastoralrådet afstår fra at vedtage, at der udsendes valgkort. Resultatet ved udsendelse af valgkort vil næppe stå mål med omkostningerne, mener valgstyrelsen. I stedet bør sognene iværksætte en større valgpropaganda, for på den måde at få kontakt med den enkelte vælger.

Ti præster og seks søstre

Pastoralrådet vedtog desuden at indstille til biskoppen, at der skal vælges ti præster og seks søstre til pastoralrådet. Det er samme fordeling som ved sidste valg.

Stillere

Pastoralrådet besluttede, at der som ved sidste valg

ikke skal være nogen stille-re for at blive opstillet som kandidat til menighedsrådsvalget. Man må gerne foreslå sig selv. Skriftlige forslag om kandidater indsendes til valgstyrelsen senest 42. dagen før valget.

Anderledes til pastoralrådet. Her vedtog man som ved sidste valg, at der skal være tre stillere for lægkandidater, præster og søstre. Forslag om lægkandidater indsendes til pastoralenhedens valgstyrelse. De foreslåede skal være indforstået med kandidaturet.

Pastoralrådets første møde

Ifølge vedtægterne skal pastoralrådet afholde sit første møde senest 35 dage efter valget. Et forslag fra stiftets valgstyrelse om, at der dispenseres fra tidsfristen på 35 dage, blev vedtaget. Der kan først afholdes pastoralrådsmøde 48 dage efter valget, nemlig den 7. og 8. juni.

Stiftets valgstyrelse

Stiftets valgstyrelse har ansvaret for, at der nedsættes lokale valgstyrelser

i henholdsvis menigheder og pastoralenheder. Den har også ansvaret for opstilling og opgørelse af valg for præster og søstre.

Valgstyrelsen består af *Jørgen Erichsen, Béla Hoyos, Hildegard Madsen, Erik Markussen og Ellen Møller*. Formanden er pastor Jørgen Erichsen. I møderne deltager desuden *Inger Saxild og Anni Rasmussen* fra Bispekontoret.

kk

Skolestatistik	København	Provinsen
Antal klasser	188	241
Elever ialt	3767	4453
Heraf katolikker	913 (24,2%)	525 (11,8%)
Lærere ialt	322	366
Heraf katolikker	105 (32,6%)	85 (23,2%)
Præster-søstre	8-10	8-14

Sidste kaffepause i det siddende pastoralråd. Den 20. april næste år skal vi vælge et nyt. Fotos: Knud Kluge.

Kristi fred

Aldrig bliver der talt og sunget så meget om fred som når julen nærmer sig, selv om ingen kan have overhørt, at langt flere mennesker end nogen sinde taler om fred hele året. Politikerne gør det professionelt og rutinemæssigt. De store iblandt dem forsøger at bevare eller forsvare den fred, der endnu findes, eller stifte fred, hvor den blev brudt. I grunden ønsker vel alle mennesker fred, men for mange betinges den af krav, der skal opfyldes først, så de alligevel ikke ønsker en slags fred, som er kold krig eller militær undtagelsestilstand.

Alle kirkesamfund er blandt dem, der forkynder fred. Nogle af dem hovedsageligt eller udelukkende fred med Gud, andre dog, deriblandt vor katolske kirke, freden med Gud og vore medmennesker som to sider af samme sag, lige som kærlighed til Gud og til vore medmennesker er to sider af samme kærlighed. Apostlen Johannes forstår det navnlig således, at ingen kan elske Gud, som vi ikke kan se, hvis vi ikke elsker de mennesker, vi kan se.

Det at elske de mennesker, vi kan se – også dem vi kun kan se billeder af i avisen eller i fjernsynet – kan blive til et fredsarbejde, som ikke giver én megen fred, men mange knubs. Fredsønsket lever meget intenst hos ungdommen, der måske ikke synes så meget om fredsudskaber og fredspriser og erklæringer.

De unge, som ikke alle tror, at de er fremtiden, siden det er deres tvivlsomme fremtid, det hele drejer sig om, ønsker forståelse hen over magtblokkernes og ideologierne zonegrænser. En af disse fredsbevægelser, som der står international respekt om, er den katolske Pax Christi-bevægelse, hvis formand er den østrigske kardinal Franz König. Hvor kirken mere officielle, biskoppelige Justitia et Pax-kommisioner sjældent ses på gaden, men snarere administrerer en nødvendig menneskerettighedsindsats, kommer Pax Christi – desværre ikke i Danmark – på gaden. Den er mere interesseret i menneskelige kontakter, der opløser fjendebilledet hos mennesket »druben«, som tyskerne siger, end optaget af happenings, der bliver lige så hurtigt glemt som de blev gennemført. Pax Christi vil opbygge venskabsnettet.

Pax Christi betyder Kristi fred: en programmerklæring, der rækker langt ud over politiske og ideologiske fredsmål. Kristi fred kan kun være fred med Gud og med hinanden. Derfor er det vigtigt at overveje, hvad kardinal König for nylig sagde til verdenspressen: Hvis fredsappeller ikke skal blive ved med blot at være råb i ørkenen, må staterne endelig gå i gang med at koble industri og militær fra hinanden. Vi ved, at i industrilandene tjener halvdelen af den videnskabelige forskning og op til 25 procent af landets arbejdsindsats militære formål. De sikreste arbejdspladser er i krigens tjeneste. Politikerne går stadig rundt med forældede ideer om national prestige, og denne prestige holdes ikke oppe ved en høj kultur, men med en slagkraftig hær. Især i de fattigste lande er hæren regeringens største prestigeprojekt. En fordømmelse af oprustning og våbenhandel nytter intet og lyder ofte hyklerisk. Staterne burde selv standse deres indbringende produktion af militært udstyr – også det, som ser så uskyldigt elektronisk ud. Jo, det ville koste mange arbejdspladser. Fredsbevægelser, der er seriøse, véd dette. Derfor véd de, at vejen er lang, fordi ingen i vore industrilande gerne vil miste sit gode job ved at krigsforskning og forsvarssystemer blev afløst af miljøbeskyttelse og virkeligt sociale velfærdssystemer.

Danmark hører ikke til de lande, der kan vinde meget på denne konto, men inden vi råber så højt som vi plejer om den sikkerhedspolitik, der føres af andre i Øst og Vest og Syd, bør vi selv være meget sikre på, om vi tør tænke fredstanker helt igennem og til deres yderste konsekvens. Man bliver ikke rigere af fredspolitik, kun mere troværdig.

ww

Tag aktivt del i etik-debatten

Undertegnede var deltager på Magleås-træf søndag d. 17. november, hvor temaet »Hvordan forholder vi os som katolikker til de nye medicinske teknikker« blev behandlet af læge Kjeld Jensen og biskop Hans Martensen.

Emnet spredte sig lige fra: Sædbank, inseminering, aborter, brugen af fosterdele, til gensplejning og det perspektiv er nok mere vidtrækkende, end selv vores fantasi formår.

Men vi kan og bør ihvertfald stille os selv det spørgsmål: hvad kan og vil der ske med os mennesker og vores arveanlæg, hvem vil blive sorteret fra, bliver

det dig eller mig, som ikke er noget værd, et såkaldt dårligt liv, som ikke skulle have været?

Vi må nok gøre os klart, at en videnskabsmand forsker for fremskridtets skyld, og virkelig har intention om at forbedre, gøre gode fremskridt, men desværre sker det ofte at resultatet bliver et andet, fordi noget uventet pludselig kan dukke op under forsøgene, og det bliver så målet, og her mener jeg helt klart, at det må være vores opgave at træde til og hjælpe med til, at de menneskelige værdinormer bliver bevaret.

Det er jo så rigtigt, som biskop Hans Martensen

blandt andet sagde på Magleås: Der er en regerings lov og en kirkens lov, som ikke altid stemmer overens; nej, det er sandt nok, men der er den store forskel, at Guds lov er Guds lov, mens en regerings lov er uhyre påvirkelig af det ydre pres, så for mig at se ligger der en forpligtelse i, at vi med vores viden og tro på livets værdier går ud, aktivt tager del i den debat, det være sig såvel i det nære som i den større sammenhæng, så vi er med til at bevare og forbedre de etiske normer, inden vi har forvoldt ubodelig skade på menneskelivet.

Det falder måske svært for mange af os at gå aktivt ind i en debat om noget, der er os så meget imod.

Men lad os så starte

med den enkelte; langt de fleste mennesker har det samme syn på det etiske område, som os katolikker, men skubber det væk, kan ikke overskue, har ikke kræfter, er bange; men vi har styrken i kraft af Jesus og hans kærlighed til os, lad os så bruge den på en mild og god menneskelig måde, blandt andet ved at tage os tid til en snak med den enkelte som står i konflikten. Her tænker jeg også på den kvinde, som har valgt abort, men som egentlig ikke ønsker det, lad os hjælpe hende til at skimte en mulighed for at beholde barnet. Man kan ofte finde en udvej ved at lytte, snakke og påpege de muligheder, der er; det er dog et skridt på vejen for os alle.

Irene Brostrøm

Radio- og TV-nyt

Af John S. Lundorf

Mange rejser fører fra Rom
I Danmarks Radios udsendelsesserie »Kvartini« medvirker søster *Benedicte Utke Ramsing* i uge 51 – fra og med 16. december. *Sr. Benedicte* vil fortælle om erfaringer og oplevelser som generalpriorinde for Sankt Josefsøstrenes ordenssamfund. De fem udsendelser, der har fået overskriften »Mange rejser fører fra Rom«, sendes kl. 8.45 på program 1, med genudsendelse kl. 22.45.

Broder Frans ved mikrofonen

I programmet *Ved Dagens Begyndelse*, der sendes på program 1 kl. 6.55 og kl. 9.00 kan vi den 30. og 31. december 1985 samt 2. og 3. januar 1986 høre prior *Frans van Haaren* fra trapistklostret Myrendal Kloster ved Olsker på Bornholm.

Katolsk Radiohøjmesse
På Hellig 3-Kongers dag søndag den 5. januar 1986,

kl. 9.55 transmitterer Danmarks Radio på program 1 højmassen i Sakramentskirken i København i anledning af 50 års dagen for den første katolske gudstjenestetransmission i Danmark. Celebrant og prædikant er pastor *Peter Nissen*, kantor og organist er *Ole Knudsen*. Der anvendes følgende numre i salmebogen »Lovsang«: 310, 129, 312, 717, 313 og 201.

Før Søndagen med børnekor fra Jylland
Lørdag den 30. november blev TV-programmet »Før Søndagen« sendt med *Hasle Skoles Kor* fra den nye Ravnsbjergkirke i Viby ved Århus. De ni efterfølgende programmer er også optaget i Ravnsbjergkirken. Derefter kommer der en halv snes programmer, der optages i Vor Frue Kirke i Århus.

Hasle Skoles kor har afløst *Danmarks Radios Pige Kor*, der under ledelse

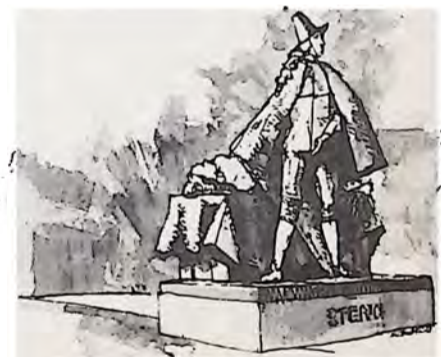
af *Tage Mortensen* har medvirket ved optagelser af 120 programmer til to kirkeår. Disse programmer blev genudsendt de følgende år, så *Pigekoret* har nu i fire år medvirket i denne meget populære udsendelse.

Fra påsken 1986 erstattes *Hasle Skoles Kor* af *Treenighedskirkens Dreng- og Mandskor* fra Esbjerg, der synger under

ledelse af *Per Günther* og med *Inge Beck* ved orglet i Treenighedskirken. Programmerne med dette kor sendes fra påske til midt på sommeren. Så tager et andet kor over og fortsætter kirkeåret ud.

Treenighedskirkens velsyngende drengekor kan høres i en udsendelse med julesalmer lørdag den 21. december kl. 8.10 på program 1.

Niels Steensens Gymnasium

Til elever i 9. og 10. klasse i Københavnsområdet og deres forældre.

Hvis du tænker på at gå i gymnasiet, skulle du overveje om ikke Niels Steensens Gymnasium er det naturlige valg for dig som katolik.

NSG er en skole, der er helt på linie med de offentlige gymnasier m.h.t. undervisningsudstyr og elevfaciliteter. Skolen er så tilpas lille, at den er overskuelig, og tilstrækkelig stor til at den kan tilbyde de 6 almindelige grenfag: matematisk-fysisk, matematisk-naturfaglig, matematisk-samfundsfaglig, nysproglig, klassisk-sproglig og sproglig samfundsfaglig.

Bedømmelse af egnethed og ansøgning om optagelse skal ske i den nuværende skole, du skal blot anføre Niels Steensens Gymnasium som første ønske.

Vil du vide mere om os, er du velkommen til vort orienteringsmøde om optagelse i gymnasiet, det holdes torsdag den 16. januar 1986 kl. 19.30 i Englesalen, indg. Jagtvej 183 B.

Vi sender også gerne vort årsskrift, hvis du kontakter os på: Niels Steensens Gymnasium, Skt. Kjeldsgade 3, 2100 Ø, tlf. 01-20 93 40.

Med venlig hilsen
Johs. Thomsen
rektor

»Fem mænd, der trådte op mod løgn og undertrykkelse.«

Mary Craig:
Som hvedekorn i jorden
Pris: Kr. 155,-

Spændende og vedkommende bog af Mary Craig om fem mænd, der blev martyrer i vor tid.

Unitas

Fas hos boghandleren, eller ved henvendelse direkte til Unitas Forlag 01-15 93 63.

Niels Steensens sarkofag i Skt. Lorenzo kirken i Firenze. Billedet er venligst udlånt af biskop Suhr, der i øvrigt fylder 90 år den 24. januar.

Henimod Niels Steensens år

Søndag den 23. februar 1986 fejres en højmesse i Skt. Ansgar Kirke, men Niels Steensen kan endnu ikke hyldes som helgen

Af pater P. Grégoire

Niels Steensen skulle nu være vel kendt af læserne ved søster *Myriams* (Åsebakken) to artikler i »katolsk orientering« (1983, nr. 16 og 17) og biskoppens fire artikler om hans betydning for vor tid, hans konversion, hans nyopdagelse af Kirken og hans økumeniske betydning (1985, nr. 14, 15, 16 og 17). De sidste er netop udkommet i form af en pjece (se nedenfor).

Men måske spørger læseren: Hvad hed han egentlig? Vi skriver Steensen, man skriver også Stensen, italienerne taler om Stenone – og han selv? Han underskrev sig sædvanligvis på latin: »Nicolaus Stenonis«, som betyder Nikolaus, søn af Sten (Niels, søn af Sten); Steno er altså i hvert fald ikke hans eget, men faderens navn, – til trods for Stenosgade... og Steno Apotek! Vi har kun én underskrift af ham selv på dansk: »Niels Steensen«, men internationalt bruger man helst Stensen, som den store Stensen forsker, pater *Scherz*, efter selv at have brugt Steensen, foretrak for at undgå, at det dobbelte »ee« blev udtalt på engelsk måde som »ik«. Lad os ikke hæfte os ved dette spørgsmål. Alle navne har været forskelligt skrevet, ofte yderst fantasifuldt, indtil man begyndte at bruge skrivemaskine!

Niels Steensen døde den .... ja, også her er der mulighed for forvirring: han døde enten den 25. november eller den 5. december 1686! På den tid

eksisterede der nemlig to kalendere: den gamle julienske kalender og den nyindførte gregorianske kalender, og der var en forskel på 10 dage imellem dem.

Han døde i Schwerin (Mecklenburg) den 25. november efter den gamle tidsregning, der endnu herskede i Nordøsttyskland. Men det var den 5. december ifølge den nye kalender, som allerede havde vundet indpas i Nordvesttyskland og hele resten af Vesteuropa.

Resultatet bliver nu, at bispedømmet Schwerin højtideligt slutter jubelåret 1986 den 25. november, mens vi vil gøre det den 5. december: Nogle af os kan således fejre ham to steder uden at skulle ty til det vanskelige bilokationsmirakel. – 1986 bliver altså et Niels Steensen-år i Danmark, i Nordtyskland (bispedømmerne Osnabrück, Münster, Paderborn og Hannover), i Østtyskland (bispedømmet Schwerin) og i Italien (Firenze og Livorno).

Den 22. februar 1984 samlede biskoppen en snes mennesker, som alle i årenes løb havde beskæftiget sig med Niels Steensen; han ønskede at drøfte den måde, hvorpå man kunne tænke sig at fejre 300-årsdagen for Niels Steensens død. Flere af disse mennesker havde arbejdet sammen med pater *Scherz* og repræsenterede så at sige ham, som endnu 14 år efter sin tragiske død, bliver ved med at inspirere hele arbejdet omkring den

»anatom, grundlægger af geologien, Guds tjener« (indskriften på monumnet på hjørnet af Nørre Allé og Tagensvej foran Universitetsbiblioteket 2. afd.), som han havde viet sine bedste kræfter. I slutningen af mødet udpegede biskoppen læge *Kjeld Jensen*, formand for Nicolaus Steno-gildet, lektor *Kaspar Kallan*, formand for Academicum Catholicum, og pater *Pierre Grégoire*, der allerede havde kontakt med Niels Stensen-kommissionen i Osnabrück; disse tre skulle danne en arbejdsgruppe til forberedelse af Niels Steensen-året.

Siden da har gruppen udført et betydeligt arbejde og nået en del resultater, som det er på tide, her at informere Danmarks katolikker nærmere om. Der er tale om arrangementer og publikationer:

Arrangementerne

Søndag den 23. februar 1986 fejrer biskoppen en højtidelig højmesse i Sankt Ansgar Kirke sammen med flere nordiske biskopper. Niels Steensen er desværre endnu ikke helgenkåret, og det er altså ikke muligt offentligt at fejre ham som sådan; men der er ikke noget i vejen for, at vi ærer ham som en af vore beundringsværdige og afholdte afdøde, og endog beder Herren om at få lov til snarest at indskrive hans navn i vor danske kalender ved siden af den hellige Ansgar, og Knud osv.

I dagene 22.-24. august

holdes der i Lübeck en nordisk Katholikentag i Niels Steensens tegn. Bispedømmet Osnabrück arrangerer denne dag. Biskop *Martensen* og de andre nordiske biskopper er blevet indbudt og kommer. Nogle husker sikkert den første lignende Katholikentag, som biskop *Helmut Hermann Wittler* af Osnabrück indbød nordtyske til i 1964: den fandt sted i Hamburg og gav en så vidunderlig erfaring af fællesskabet mellem de katolske kirker i Nordtyskland og Skandinavien, at den inspirerede biskop Wittler til ved siden af den tyske bispekonferences Ansgar-Werk at grundlægge sit eget Ansgar-Werk, som vi har så mange grunde til at være glade og taknemmelige for.

Den store gudstjeneste finder sted lørdag den 23. august. Det er meningen, at søndagen den 24. især bliver en dansk og nordisk dag, bl.a. med et møde mellem de nordiske og de nordtyske menigheder, som har etableret et fast venskabsforhold mellem sig. I rette tid vil mere nøjagtige og praktiske oplysninger blive givet. Men reservér allerede nu denne dato!

Niels Steensens jordiske rester ligger i kirken San Lorenzo i Firenze. Der skal vi minde og fejre ham. En valfart organiseres ca. uge 39 – i 1986. De nøjere datoer vil snart blive bestemt og offentliggjort her i bladet. Rejsen vil gå til Firenze, måske over Rom, og til Livorno.

Pilgrimmene vil blive officielt modtaget af ærkebiskoppen af Firenze, kardinal *Piovaneli*, og af biskoppen af Livorno.

I København vil Niels Steensen også blive fejret på forskellig vis: akademisk møde i AC, – fest på universitetet, – udstilling på universitetets videnskabelige bibliotek (Nørre Allé) – og andre arrangementer, som er under forberedelse. Biskoppen har bedt komponisten *Bernhard Lewkowich* om at komponere et oratorium, som vi regner med får sin uropførelse inden for rammerne af en akademisk aften.

Niels Steensen bør dog ikke kun fejres i disse akademiske kredse. Selv om det danske videnskabelige miljø viser sig yderst interesseret i ham, især som en af de største videnskabsmænd i det 17. århundrede, er han for os frem for alt den kristne, den katolik, den præst og biskop, som ved altid at søge sandheden blev ført fra de eksakte videnskaber til den totale, sande tro, fra naturen til Skaberens, og som valgte et yderst asketisk liv i total selvforglemmelse og fattigdom for kompromisløst at følge Jesus Kristus på hans korsvej og forkynde ham også for synderen og den fattige.

Niels Steensen bør blive mere og mere kendt af alle sine trosfæller. Vi håber, at alle de katolske menigheder og institutioner vil mindes ham på en eller anden måde: foredrag, lysbilleder osv. Materialet er ved at blive forberedt: en dias-serie er ved at blive samlet, et video-bånd ved at blive lavet, foredrag kan tilbydes; man kan henvende sig til bispekontoret under mærket »Niels Steensen«.

Og naturligvis slutter vi Niels Steensen-året højtideligt den 5. december 1986. På hvilken måde? Sandsynligvis på samme måde, som vi åbnede det – med mindre han i mellemtiden skulle være blevet saligkåret, men vi tør ikke håbe det for 1986, selv om vi naturligvis ønsker det. Skulle det imidlertid være sket, vil den 5. december blive hans første festdag!

Publikationerne

Den første, som allerede er udkommet er den danske udgave af den pragtfulde vægkalender, som er blevet lavet af Osnabrück i samarbejde med Danmark. Alle sognene har fået et eksemplar, som forhåbentlig er blevet udstillet, så enhver kan beun-

dre den... og bestille/købe den for den rimelige pris af 56 kr. Den indeholder et væld af billeder – en del af dem i farver – og små artikler, der sammen fortæller om hele Niels Steensens liv og virke. Det er den bedste julegave, som tænkes kan. Her i landet er den i kommission hos Niels-Steensens forlag (se annonce her i bladet).

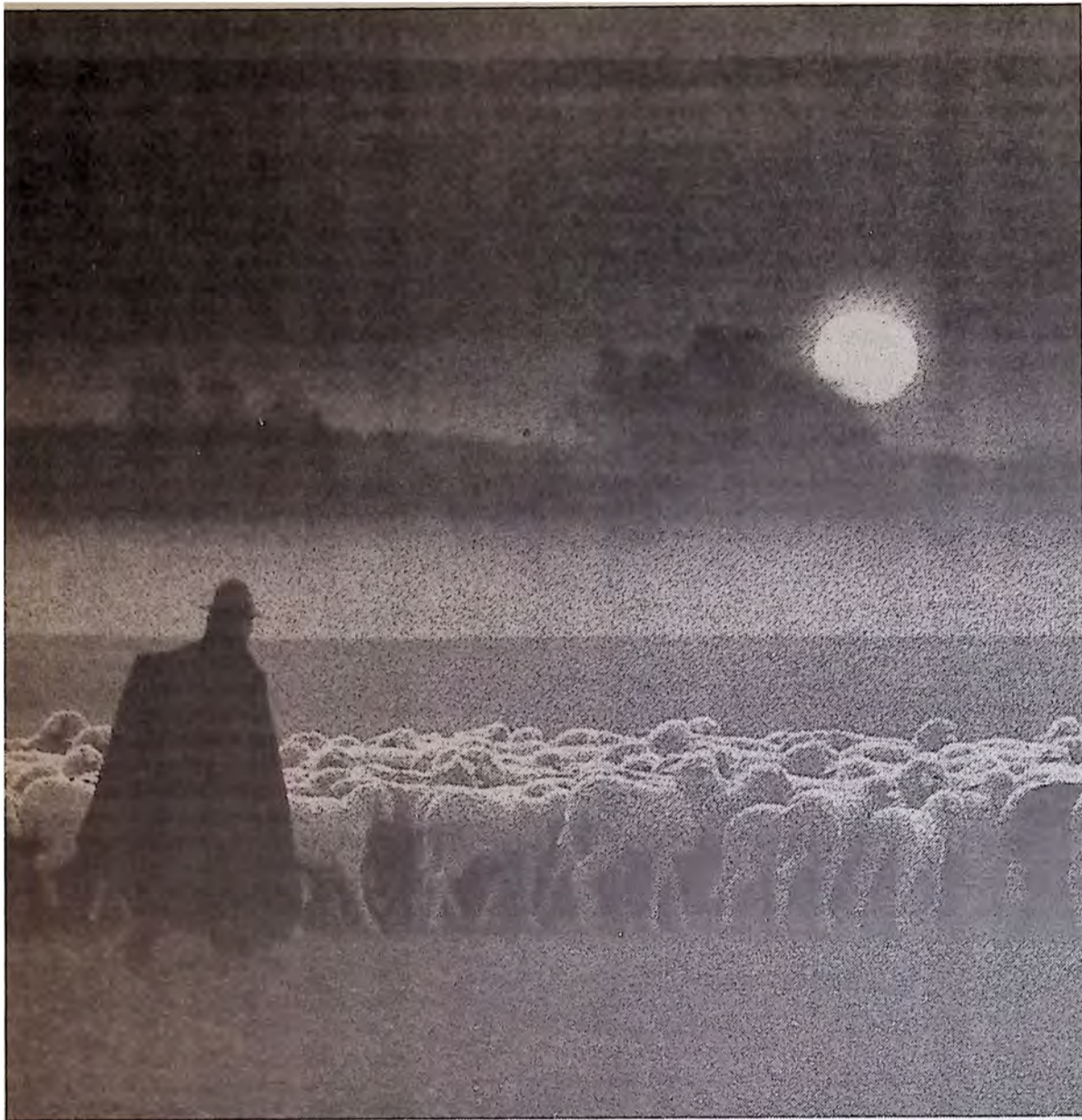
På samme forlag er der fornylig udgivet et hæfte med den danske oversættelse af Roms dekret af 12. januar 1984 om Niels Steensens heroiske dyder, et dekret, som er en afgørende etape på vejen til en saligkåring; i samme hæfte vil man også finde de 4 artikler, som biskoppen har skrevet til »katolsk orientering«. Lige efter udkommer et hæfte i serien »Ånd og Liv« om, og især af Niels Steensen selv: et udvalg af hans skrifter, breve og bønner, som vil gøre det muligt for enhver at komme i nærmere den kontakt med ham og blive inspireret af ham til dyb kristenbøn og holdning. »Ånd og Liv« udkommer ligeledes på Niels-Steensens forlag.

Pater *Scherz* efterlod et desværre ikke helt færdigredigeret manuskript til en tysk biografi om Niels Steensen. Dette efterladte værk er blevet grundigt bearbejdet og suppleret. Det udkommer i første halvdel af 1986 på det østtyske katolske Benno-Verlag. Det vil vi kunne læse om til sin tid her i bladet.

En stor begivenhed bliver udgivelsen af den danske oversættelse af alle Niels Steensens breve (ca. 500). Forfatterinden *Karen Plovgaard* foretog denne oversættelse i samarbejde med pater *Scherz*; det efterladte manuskript, som ligger på Det kongelige Bibliotek, er under videnskabelig bearbejdelse med hjælp af en halv snes specialister. Niels Steensen skrev nemlig meget sjældent på dansk, mest på italiensk, tysk, latin eller fransk; men snart bliver hans breve altså tilgængelige for alle, som har lyst til at studere ham nærmere. Udgivelsen er overtaget af Det danske Sprog- og Litteratur Selskab. Værket bliver på ca. 1000 sider i 2 bind og vil udkomme på selve dødsdagen den 5. december 1986.

Endelig må vi ikke glemme det fortræffelige lille værk »Niels Stensen og Danmark« redigeret af *O. Kongsted*, *J. Nybo Rasmussen* og pater *A. Ziggelaar* og udgivet i 1981 af Katolsk Forlag.

NATTEN DERPÅ

Af sr. Simone Springer OSB

De skutede sig og rykkede nærmere til ilden. Natten var kold og Jehuda lagde et ekstra tæppe om gamle Hillels skuldre. De stirrede alle tavse ind i flammerne, ingen havde mod til at være den første til at sige noget. Hillel var godt klar over det.

Tidligt på eftermiddagen var hyrden Jehuda dukket op hos ham i Betlehem og havde lige så forlegen som indtrængende bedt ham, den gamle skriftlærde, om dog at vise ham og hans brødre den godhed at komme ud til dem og forklare dem noget, som var vederfaret dem natten før. Mere fik Hillel ikke ud af Jehuda, men det var nok for den gamle mand for at tage med hyrden ud til stedet, hvor byens får græssede for tiden. Nu brød han tavsheden:

»Hvad er der så sket? Fortæl lige fra begyndelsen«.

»Jo, ser du«, begyndte

Jehuda tøvende, »det var nymånenatten og fårene havde været urolige hele dagen forinden som sædvanlig ved nymånetid ...«

»Nej, det var værre denne gang end ellers«, faldt Jonatan ind.

»De ville hele tiden stikke af i retning af Betlehem«, føjede Simeon til, »hundene havde deres hyr med dem«. »Vi også«, brummede Eliezer.

»Men da det blev mørkt faldt alt til ro«, genoptog Jehuda tråden, »der blev så tyst, kun månens spæde nye segl lyste på himlen«.

»Og massevis af stjerner«, indskød Jonatan.

»Så kom der en af disse stille blide briser, lun og lind med en duft af fyr og strøg nænsom over fårenes vinterpels og vore ansigter. Jeg nød det med halvt lukkede øjne. Men da jeg åbnede dem – du godeste – så var det dagklart lys et stykke hen mod Betlehem, og dér,

der stod – en engel! Jeg

troede først, jeg bare drømte. Men nej, den stod der stadigvæk, da jeg havde gnedet øjnene, og Jonatan så den, Simeon, Eliezer og selv lille Jossele så den. Så begyndte englen ovenikøbet at tale og sådan, at vi kunne forstå ham uden videre«.

»Vær uden frygt«, sagde han.

Det kunne nok være tiltrængt. Vi rystede alle som een, og så talte han om et lille barn, der var født og at vi skulle gå hen og se det. Og så løb vi i retning af Betlehem.

»Lige som fårene havde prøvet på hele dagen«, indskød Eliezer.

»Jo, fårene fulgte med og hundene. Der var ikke to meninger om, hvor vi skulle hen. Det var til den stald, som tilhører Simeons herre. Der fandt vi så rigtignok en mand og hans kone og et nyfødt barn ... Hvad gjorde de der?«

»Det har vi spekuleret på hele dagen. I går nat

for manden – heller ikke for kvinden – men for pattebarnet!«

»Og det syntes vi også var helt i sin orden«, kom det fra Eliezer.

»Manden og kvinden syntes det også«, tilføjede Simeon, stadigvæk fuld af undren. »Så kom der endnu et af disse blide vindstød, det fik fyrretræernes grene til at synges. Fårene, som havde været helt stille, begyndte at vugge, så deres bjælder ringede sagte, de små lam gav sig til at bræge af velbehag og tænk, den lille nyfødte smilede. Hvordan kom vi egentlig tilbage til græsmarken?«

Skuldertræk fra alles side.

»Vi var så forfjamskede – ja, vi er det endnu, og vi er så flove over at møde en engel, at blive tiltalt af ham og værst af alt; at kaste os ned for et spædbarn!«

»Ovenikøbet i Shevas stald!« kom det fra Simeon.

»Vi bliver ganske enkelt til grin, når folk hører om dette her inde i Betlehem!« sluttede Jehuda beretningen.

Gamle Hillel havde lyttet opmærksom og sad nu en stund i tavshed. Hvor var nøglen til forståelsen af det, hyrderne havde oplevet? De havde hverken drømt eller fantaseret sig til det, de havde fortalt ham. På denne måde kunne det ikke aflives. Men sæt nu, det virkelig var en engel, en af Herrens budbringere? Sæt nu, der virkelig var god mening i at kaste sig ned for spædbarnet? ... Noget af bysladderer var ganske vist også trængt ind til hans studerekammer, hvor han sad med sine disciple. Der blev fortalt, at en mand af

Kong Davids slægt var kommet til Betlehem, for at lade sig skrive på folketællingslisterne som alle de andre. Det særlige ved denne mand var, at han havde sin kone med som var højgravid. Sikke en idé! Naturligvis kunne ingen have dem. Hvem tager i denne tilstand hjemmefra og så til en by, som myldrer med folk på grund af denne folketælling? Så var det at Sheva, Simeons herre, overlod dem sin stald. Det var nok disse folks nyfødte, hyrderne havde opstøgt.

Denne side af sagen var til at forstå, men resten? Hvor findes en nøgle til den? Nøglen? Den må ligge i englens ord!

»Kan I nøje huske, hvad englen har sagt?«

Om de kunne! Simeon tog føringen og de andre fire nikkede bekræftende: »Vær uden frygt! Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en Frelser, en Herrens Salvende i Davids by. Og dette skal tjene jer som tegn: I skal finde et barn i svøb, liggende i en krybbe«.

»En Herrens Salvende født i Davids by, som englen kort og godt kaldte Betlehem«, begyndte Hillel at overveje, »det talte for en salvet, som genoptog Judæas kongelige linie. Men hvis det forholdt sig således, kunne man kun sige stakkels lille knægt! Han ville få det meget hårdt, hvis han skulle vove at tage kampen op mod en Herodes eller endda mod Romerne. Der var ikke kun een Goliat, som på Davids tid, men tusinder af dem!

Selv præsteskrabet oppe i Jerusalem, de stokkonservative saddukæere, ville nok snarere slå barnet ihjel end at tro på –

En ny krybbe til Vor Frue kirke i Århus

Ruth Schmidt, hvis »kludekunst« efterhånden er berømt og kunne ses bl.a. på Kunstnerens Efterårsudstilling på Den Frie i København, har skabt en krybbe til Vor Frue kirke i Århus. Krybben viser den hellige familie, 3 hyrder og 3 konger samt hovederne af oxen og æslet og 4 lam: Figurerne består af stål-trådsskeletter, som er omviklede med stof. Jesusbarnet er en lille mørkkrøllet unge, der ligner et vietnameserbarn. Vi har jo mange vietnamesere i sognet. Og når de unge spiller krybbespil, kan de bruge ham i stedet for en almindelig dukke.

Josef står ved siden af Maria, som er sig sin værdighed bevidst.

Hyrderne er pragtfulde skikkelser. To hyrder ser på barnet. Den yngre, der bærer et hvidt lam, ligner den »gode hyrde«. Den tredje peger op i himlen. Han har set englene eller stjernen, som var kongernes vejviser.

De i dyre gevandter klædte konger, der bringer deres gaver, har vi allerede kendt i 2 år. Den gamle træskårne krybbe manglede nemlig de hellige tre konger. Nu har de fået selskab af figurer af deres egen art.

Krybben skal blive stillet op foran altertavlens hvide baggrund og bliver forsynet med en rigtig stjerne. Krybben kan ses første gang juleaftensdag.

Maria og Josef ved Jesus-barnet i Ruth Schmidts julekrybbe i Århus.

ADVENT 85

Du sagde vist ikke så meget, Maria – men lytted' des mere til.
Men du sagde een enkelt vigtig ting:
»Det ske med mig, som Gud vil!«
– Da blev ORDET kød.
– Da kom Gud til jord,
forkyndt for hyrder af englekor.
Men i dag – Maria,
er nøden stor,
er der så mange,
der ikke tror.
Måtte dog Guds kærlige vilje ske
i en verden der sukker i bitter ve.
Vi beder, Maria,
al tvivl til trods,
måtte dog på din bøn
Guds menneskesøn,
tage skikkelse også i os,
så vort liv og vor færden
i denne verden
må skabe til himlen en bro,
så at verden tør tro!

Else Therese Weiergang

endsige vedgå – at Gud Herren skulle have tilladt sig at sende sin tjener David – udenom dem!

Hvis Herren havde sendt purken til denne opgave, så skulle han langt snarere være født i en kendt, mægtig og indflydelsesrig familie i Jerusalem, end i en stald i Betlehem! Sådant, som hans fødsel havde formet sig, kunne drengen næppe være født til en magtpolitisk løbebane.

Men hvilken opgave var han i så fald født til? Hvad var det, englen havde sagt til hyrderne?

Han betegnede den nyfødte som Frelser. Hvem var blevet kaldt »Frelser« ned gennem Israels historie? »I tankerne lod Hillel Skriftens bøger glide forbi sit indre blik. »Abraham dukkede frem, – nej, han betegnedes ikke som Frelser. Moses, vor lærer? Han heller ikke. Josua, som havde ført Israel ind i det forjættede land? Heller ikke Josua blev kaldt »Frelser«. Israels dommere? Sandelig jo, nogle af Israels ledere i denne periode blev kaldt »Frelser«. Men det var langt fra dem alle og derefter blev færre og færre mennesker kaldt for »Frelser«. Det blev derimod mere og mere til en betegnelse udelukkende for Israels Gud. I Salmernes bog? Der er det udelukkende Herren, som er Frelser og formår at frelse. »Frelser«

er blevet til et af Guds navne.

Hillel grublede og granskede, så hyrderne troede for vist, at han var faldet i søvn. Men de turde ikke vække den gamle mand og det gjorde de godt i, fordi han på ingen måde sov.

Hillel gennemgik nu i ånden profeternes skrifter for at lytte sig til deres bidrag til hans spørgsmål. Ja, det var det samme billede som i salmernes bog. Bortset fra en enkelt gang, var det altid Israels Gud, som var Frelseren, sendte frelse og blev bedt om at frelse.

Fuld af undren åbnede gamle Hillel sine øjne. »Hvad var dog det, som Englen havde sagt?« ... der er født jer en Frelser, en Herrens Salvedel! Skulle det være tænkeligt? Skulle barnet være Jesajas Emmanuel »Gud med os« (Jes 7,14) i bogstaveligste forstand? Gud med os som dengang i ørkenen, da den Højeste, helliget være Hans navn, vandrede med os? (2 Mos 33) Skulle dette times ham og hans samtid?

»Hillel så sig benovet omkring. Hyrderne så på ham med forskræmte øjne. Hyrderne? Nå sådan! Her var håndsrekningen til at fatte noget af det, der var sket.

Hillel rejste hovedet, så rundt i kredsen og oplod sin mund: »Det I har oplevet er virkeliggørelsen af Profeten Ezekiels forudsigelse. Når egenkærlighedens mål er fuld hos Israels ledende mænd, når

hver, som når til magt, straks synker ned i korrupsionens vold, så sætter Gud dem alle fra bestilling. Guds folk skal ikke mere vanrøgtes af dem. Israels Gud vil selv være hyrde for sit folk.

Når hyrderne er skyld i, at hjorden blev spredt for alle vinde, så henter Gud nu sin flok hjem igen. Når sår og sot og sygdom skyldes vanrøgt, så læger nu Gud Herren selv sin hjord. Gud selv vil tage ledelsen i sine hænder til genoprejsning for sin flok, så den igen er sat i stand til at leve som et folk af sande mennesker, skabt i Guds billede og til hans lighed. Derfor talte englen til hyrder, men han sagde ikke, at en hyrde var født for dem, en hyrde for umælende dyr, men en Frelser en »Herrens Salvedel«, for mennesker der skulle blive genrejst til tankens og selvbestemmelsens frihed under Guds og Hans tjener Davids kongelige lederskab. Det skulle være som i Davids dage, hvor Samuel, Profeten, forlængst havde fået bud af Herren til at salve den unge David til Israels konge (1 Sam 16,1-13), som så alligevel måtte kares af *sit folk* (2 Sam 5,1-3), før han kunne tiltræde sit embede og overtage den opgave, Gud forlængst havde salvet ham til.

Ind i tavsheden, som opstod efter Hillels ord,

kastede Jehuda spørgsmålet: »Hvad vil ske, hvis den lille dreng, vi ilede til i Shevas stald, ikke bliver godtaget af Israel for det, han er?«

Spørgsmålet blev foruroligende hængende i natte-luften.

»Jeg véd det ikke«, svarede Hillel stille, »Herrens åbenbaring gennem vor historie hjælper mig ganske vist til at tyde englens budskab, men om fremtiden kan jeg intet sige med bestemthed.«

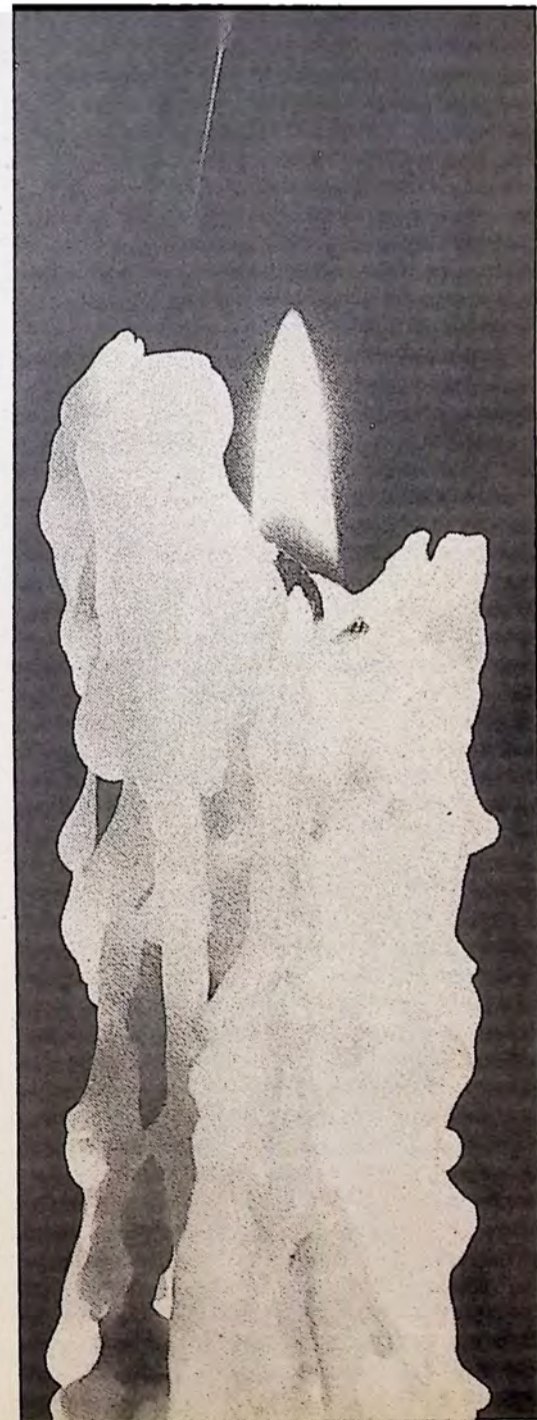
Tavst og tyngede af bange anelser sad de alle en stund og stirrede ind i ilden.

»Kan vi hjælpe den lille på en eller anden måde«, spurgte Simeon sagte. Han tænkte med ømhed på den lille, ukendte dreng, som om det var et af hans nyfødte lam.

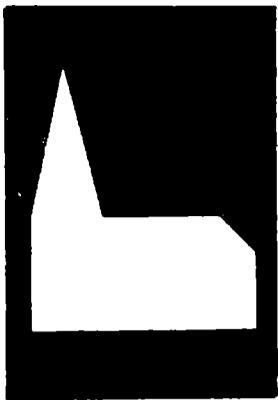
»I burde fortælle om dét, I har oplevet, holde jer underrettet om barnets videre færd, lægge mærke til dét, han vil komme til at sige og gøre, og stå ham bi, hvis han skulle trænge til hjælp.«

Så rejste Hillel sig for at tage tilbage til Betlehem.

Men hyrderne drog omkring og fortalte om det, hvad der var blevet sagt dem af englen og udlagt af Hillel om barnet, som var født i Shevas stald. Alle lyttede og undrede sig over hyrdernes fortælling. Da den nåede barnets moder, Mirjam, indpantede hun sig det altsammen og overvejede det i sit hjerte.

Orientering fra sognene

Jul og januar 1986

På disse sider bringer vi en gang om måneden i de lige numre sognenes kalender for en hel måned ad gangen. Sidste frist for modtagelse af manuskript til nr. 2 der udkommer 29.1. 1986 er mandag den 13.1. 1986 for februar. Manuskriptet bedes sendt til Kirsten Szarafin på »katolsk orientering«s redaktion Vesterbrogade 28, 3., 1620 Kbh. V.

1 Nordjylland

Skt. Mariæ kirke, Aalborg

Kastetvej 1, 9000 Aalborg.
Sognepræst Leo Kertz O.M.I.
Pastor Allen Courtenau O.M.I. træffes bedst om formiddagene.
Tlf. (08) 12 69 56 - 13 07 44.

Søndagsmesser:

Sct. Mariæ Kirke kl. 10.00 højmesse.
Sct. Joseph Hospitalskirke kl. 8.00 messe.

Søndag d. 15.: Kl. 10.00 Gregoriansk messe.

Mandag d. 16.: Kl. 9.00 skolen holder Luciafest i kirken. Alle er velkomne.

Tirsdag d. 17.: Kl. 19.00 Bodsandagt.

Torsdag d. 19.: Kl. 19.00 Sct. Mariæ skolens børn og lærere inviterer os til krybbespil, sang og glæde, en smuk juleforberedelse.

Fredag d. 20.: Kl. 10.00 Julegudstjeneste i kirken (elever opfører krybbespil).

Søndag d. 22.: Kl. 10.00 højmesse.

Tirsdag d. 24.: Kl. 24.00 julenat midnatsmesse.

Onsdag d. 25.: Kl. 10.00 1. juledag højmesse.

Torsdag d. 26.: Kl. 10.00 2. juledag højmesse.

Søndag d. 29.: Kl. 10.00 højmesse.

Tirsdag d. 31.: Kl. 16.30 nytårsaften taksigelsesmesse.

Januar

Onsdag d. 1.: Kl. 10.00 nytårsmesse.

Fredag d. 3.: Første fredags sakramentale tilbedelse til messe kl. 19.00.

Søndag d. 5.: Kl. 10.00 højmesse.

Torsdag d. 9.: Sct. Josef Klub kl. 14.30 i menighedslokale i præstegården. Rejsebeskrivelse fra Afrika m/lysbilleder ved Frants Ryum Hansen.

Søndag d. 12.: Kl. 10.00 Gregoriansk højmesse.

Søndag d. 19.: Kl. 10.00 Familiemesse.

Søndag d. 26.: Kl. 10.00 Gudstjeneste ved Per Dolmer.

Oblatfædrene er bortrejst fra den 6/1 til 10/1 til møde i Stockholm.

Nibe: (Nibe kirke, Mellemgade).

Messe i julen er endnu ikke fastsat

Januar

Søndag d. 12.: Kl. 19.00 polsk/dansk messe

Søndag d. 26.: Kl. 19.00 polsk/dansk messe.

Helligåndskirken, Frederikshavn

Uranienborgvej 5, 9900 Frederikshavn.
Tlf. (08) 42 32 89.

Henv. Sct. Mariæ Kirke, Aalborg.

Tlf. (08) 12 69 56

Søndag d. 15.: Kl. 10.00 messe

Lørdag d. 21.: Kl. 16.30 messe.

Onsdag d. 25.: Kl. 10.00 1. juledag messe.

Søndag d. 29.: Kl. 10.00 messe.

Januar

Lørdag d. 4.: Kl. 16.30 messe.

Søndag d. 12.: Kl. 10.00 gudstjeneste v.

Per Dolmer.

Lørdag d. 18.: Kl. 16.30 messe.

Søndag d. 26.: Kl. 10.00 messe.

Hjørring:

(Baptistkirken, Sct. Olai Plads)

Søndag d. 15.: Kl. 15.00 dansk messe.

Søndag d. 22.: Kl. 15.00 vietnamesisk/dansk messe.

Tirsdag d. 24.: Julenatgudstjeneste kl. 24.

Søndag d. 29.: Kl. 15.00 dansk messe.

Januar

Onsdag d. 1.: Kl. 15.00 nytårsmesse.

Søndag d. 5.: Kl. 15.00 vietnamesisk/dansk messe.

Søndag d. 12.: Kl. 15.00 dansk messe.

Søndag d. 19.: Kl. 15.00 vietnamesisk/dansk messe.

Søndag d. 26.: Kl. 15.00 dansk messe.

Skt. Thøgers kirke, Thisted

Møllevej 23, 7700 Thisted.

Henv. Sct. Mariæ kirke, Aalborg, tlf. 08-12 69 56 eller til Keld Westergaard, Thisted, tlf. 07-92 43 04.

Søndag d. 22.: Kl. 18.00 messe.

Tirsdag d. 24.: Kl. 16.00 julemesse.

Januar

Søndag d. 5.: Kl. 18.00 messe.

Søndag d. 19.: Kl. 18.00 messe.

2 Himmerland

Jesu Hjerter Kirke, Randers

Thorsgade 22, 8900 Randers.

Tlf. (06) 42 97 30

Søndagsmesser:

Lørdag kl. 17 (men: 11. januar kl. 13.30) og søndag kl. 10.

Hverdagsmesser:

Mandag, tirsdag og torsdag kl. 8.

Onsdag kl. 19. Fredag kl. 8 i Søstrenes kapel, Laksegade 4.

Ændringer i hverdagens messetider meddeles ved søndagsmessen.

Skriftemål:

Efter aftale med præsten, eller man kan ringe på skrifteklokken når som helst. Er præsten hjemme kommer han.

Messetider jullnytår:

Juleaften: Familiemesse kl. 16 (ingen midnatsmesse).

1. juledag: Messe kl. 10.

2. juledag: Messe kl. 10.

Nytårsaften: Bods- og taksigelsesmesse kl. 15.

Nytårsdag: Messe kl. 10.

Familieundervisning: lørdag 11. januar. Familiemesse kl. 13.30. Emne: De helliges Samfund.

Menighedsklub: Lørdag 18. januar. Emne: Frans og Assissi. Messe kl. 17.

Familiegrupper efter aftale.

Mini KUK: Kontakt Katie Powell.

KUK: Kontakt Erik Mouritzen.

Skt Kjelds Kirke, Viborg

Sct. Leonisgade 12, 8800 Viborg.

Sognepræst Carroll L. Parker, O.M.I.

Tlf. (06) 62 36 41.

Faste messetider: 1., 3. og 5. søndag i måneden kl. 10 og hver lørdag kl. 16.30. Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Søndag d. 15. kl. 10 og bagefter kirkekaffe.

Onsdag d. 18. økumenisk gudstjeneste på tysk, dansk og engelsk i Viborg Domkirken kl. 16.30. Alle er velkomne.

Søndag d. 22. ingen messe.

Tirsdag d. 24. messe på vietnamesisk kl. 13.30 og på dansk kl. 16.30.

Onsdag d. 25. juledag ingen messe.

Torsdag d. 26. 2. juledag messe kl. 10.

Tirsdag d. 31. nytårsaftenmesse kl. 16.30.

Januar 1986

Onsdag d. 1. Nytårsdag ingen messe.

Søndag d. 5. Helligtrekongersfest messe kl. 10 og juletræsfest for vores børn. Kirkekaffe for de voksne.

Lørdag d. 11. religionsundervisning med messe kl. 10 og messe kl. 16.30.

Søndag d. 12. ingen messe.

Søndag d. 26. ingen messe.

Lærerrådsmøde i januar efter aftale. Menighedsrådsmøde tirsdag d. 7/11 kl. 19.30.

Religionsundervisning lørdag d. 11/1 kl. 10.

Kirkekaffe i 1986 er den 1. søndag hver måned. Derfor har vi kirkekaffe i forbindelse med juletræsfest i præstegården d. 5/1 efter messen. Alle børn og voksne er velkommen til at være med. Mandag til fredag d. 13.-17/1 deltager præsten i Oblatfædrenes (OMI) præstemøde i Sverige.

Hellig Kors Kirke, Lemvig

Østergade 33, 7620 Lemvig

Sognepræst Carroll L. Parker, OMI

Tlf. (06) 62 36 41.

Træffes bedst om formiddagene.

Faste messetider d. 2. og 4. søndag i måneden kl. 10.

Skriftemål almindeligvis efter messen eller efter aftale med præsten.

Søndag d. 22. messe kl. 10 og kirkekaffe.

Onsdag d. 25. juledag messe kl. 10.

Januar 1986

Onsdag d. 1. nytårsdag messe kl. 10.

Lørdag d. 4. ingen religionsundervisning med messen. Læs d. 18/1.

Søndag d. 12. messe kl. 10.

Lørdag d. 18. religionsundervisning med messen kl. 9.30.

Søndag d. 26. messe kl. 10 og kirkekaffe.

Lærerrådsmøde i januar efter aftale. Menighedsrådsmøde i Viborg d. 7/1 kl. 19.30.

Religionsundervisning lørdag d. 18/1 kl. 9.30.

Kirkekaffe søndag d. 22/12 og 26/1 efter messen.

3 Århus og Djursland

Vor Frue Kirke, Århus

Ryesgade 26, 8100 Århus C

Tlf. (06) 13 56 66

Præsterne: A. Meister 18 57 66

H. Krawczyk 18 56 33

G. Grünwald 18 52 11

Menighedsrådsformand: Aagot Bohn 12 07 06.

Sognesekretær: Knud C. Jepsen 13 56 66.

Søndagsmesser:

kl. 8, 10 (højmesse med kirkekaffe), 17.

Hverdagsmesser:

Mandag 19, tirsdag 16.30, onsdag 8, torsdag 11, fredag 19, lørdag 8.

Skriftemål: normalt 1. fredag kl. 18-19, eller efter aftale med præsterne.

Skolemesser: tirsdag og fredag kl. 8.

Mandag 16. - fredag, 20. kl. 16.30: Økumenisk adventsgudstjeneste. Desuden mandag d. 23. kl. 16.30.

Tirsdag d. 17. kl. 13: Skt. Knuds Klub: Julefrokost.

Tirsdag d. 24. kl. 14: Julemesse for børn og forældre.

Kl. 24: Midnatsmesse med lykønsning bagefter.

Onsdag d. 25. 1. juledag: Højmesse, kl. 10. Sangmesse kl. 17. Vietnamesisk julefest, kl. 16.

Torsdag d. 26. kl. 10: højmesse kl. 12: messe på polsk.

Lørdag d. 28. kl. 17: messe på polsk, polsk julefest bagefter.

Tirsdag d. 31. kl. 16: Takkemesse.

Onsdag d. 1.: Nytårsdag: Højmesse kl. 10. Messe kl. 17.

Lørdag d. 4.: kl. 12: messe for medarbejdere og medarbejderfest.

Lørdag d. 11. kl. 10: Sogneundervisning. Familiemesse kl. 12.15.

Tirsdag d. 14. kl. 19.30: Besøg i radiohuset med radioklubben.

Torsdag d. 23. kl. 19.30: Kunstkredsften med Nis Schmidt om »det at male«.

Galleri ved kirken udstiller maleri af Nis Schmidt - en kunstner fra menigheden i Vejle.

Skt. Mikael's kapel, Pindstrup

Pindstrup, 8550 Ryomgård

Præst: A. Meister SJ, Århus

Tirsdag, d. 24. Juleaftensmesse kl. 16.

Torsdag d. 26. Julehøjmesse kl. 10.30.

Søndag d. 5. Herrens Åbenbarelsesfest, messe kl. 10.30.

Søndag d. 19. Messe kl. 10.30.

Skt. Ansgars kapel, Odder

Holsteinsgade 25, 8300 Odder

Præst: G. Grünwald SJ, Århus.

Søndag d. 22. messe kl. 14.

Torsdag d. 26. julehøjmesse kl. 14.

Søndag d. 12. messe kl. 14.

Søndag d. 26. messe kl. 14.

Skt. Clemens Kirke, Grenå

Thykærvej, 8500 Grenå

Giro 563 26 68, tlf. (06) 18 56 33

Præst: Herbert Krawczyk SJ

Søndag d. 22. kl. 10 lejlighed til skriftemål. Kl. 10.30 messe.

Juledag messe kl. 10.30

Nytårsaften, taksigelsesmesse kl. 16.

Januar

Nytårsdag, messe kl. 10.30

Torsdag d. 9. familiegruppe

Lørdag d. 11. sogneundervisning i Århus

Søndag d. 12. og 26. messe kl. 10.30.

Sostrup:

Gjerrild, 8500 Grenå

Cistercienserinder Kloster

Præst: Palle Vinten O.S.B.

Tlf. (06) 38 41 11

Jul:

Midnatsmesse kl. 24, juledag, messe kl. 8.30

Nytårsaften, andagt kl. 17.

Hverdagsmesser kl. 9, søndage kl. 8.30.

4 Midtjylland

Fælles for de fire menigheder:

På vort sidste møde for repræsentanter fra de fire menigheder den 18.11., i Vejle blev der udnævnt en valgstyrelse på 5 medlemmer. Pastor Reymen, Horsens plus 2 fra Horsens og 2 fra Vejle.

Caritas-projektet, et garveri i Tanzania har nået de 25.000 kr., men da projektet viser sig at være dyrere, fortsætter vi indbetalingen indtil vi runder de 35.000 kr. Vi afslutter indsamlingen så snart Caritas' fasteaktion begynder.

Det er svært at registrere vore 16-årige, der er flyttet hjemmefra. Forældrene til disse unge bedes indtrængende at meddele sognet eller bispekontoret både navn og adresse for deres unge med egen bolig.

Skt. Peters Kapel, Herning

Silkeborgvej 25, 7400 Herning
Tlf. (07) 12 43 82. Giro: 434 72 26.
Messestider: Hver søndag kl. 10.00.
Menighedskaffe: Hver søndag kl. 11.00.
Onsdag d. 18.: Sidste religionstime for begge hold. Efter messen kl. 16.45 hygger vi os. Børnene sendes hjem kl. 19.00. Undervisningen genoptages den 8. januar for begge hold.
Onsdag den 25.: Juledag messe kl. 10.00. Ingen messe 2. juledag.

Januar:

Onsdag den 1.: Nytårsdag taksigelsesmesse kl. 17.
Torsdag den 23.: Menighedsrådet holder regnskabs- og budgetmøde kl. 17.00 i præstegården.
Personalia: Døbt: Kristina, datter af Finn og Lisbeth Mielec, Klokkebakken i Gjellerup.

Velsignet jul og godt nytår.

Skt. Josefs Kirke, Horsens

Nørregade 19, 8700 Horsens.
Tlf. (05) 62 52 68.
Sognepræst: J. Reymen, O. Præm.
Søndagsmesser: I Sct. Josefs Kapel kl. 7.30. I kirken kl. 10 (højmesse).
Hverdagsmesser: I Sct. Josefs Kapel tirsdag og fredag kl. 19. Torsdag kl. 10.30. Hos søstrene, onsdag kl. 17.
Hver morgen (undtagen torsdag) samles elever og lærere fra Sct. Ibs Skole til en kort andagt i kirken.
Torsdag morgen holdes andagten i Vor Frelsers Kirke. Menighederne er velkomne.

Lørdag den 21. kl. 15: Bodsgudstjeneste under mottoet »Hør o Herre, og forbarm dig; thi du er en barmhjertig Gud« (Baruk 3,2a), messe og samvær. Pastor H. Kerkhofs, Vejle og H. Krawczyk, Århus deltager.
Tirsdag d. 24.: Messe kl. 15 og kl. 24.
Onsdag d. 25.: Højmesse kl. 10 (ingen fromesse).
Torsdag d. 26.: Messe kl. 10.
Januar:

Onsdag d. 1. kl. 15: Messe og reception
Søndag d. 5.: Kirkekaffe efter højmessens.
Søndag d. 12.: Katekese for menighedens voksne, forældre og børn »at tro med hinanden« om at bede.
Torsdag d. 16. kl. 19.30 fra Metodistkirken: Kirkevandring.

Vor Frue Kirke, Silkeborg

Hostrupsgade 16, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 24 15.
Sognepræst Jan Ophoff, O. Præm.
Søndagsmesser: Kl. 10.
Hverdagsmesser: Hver onsdag kl. 19 i kirken. Hver torsdag kl. 19 hos Jesu små søstre i Øm. Hver fredag kl. 8.45 i kirken og kl. 16-18 religionsundervisning for børn.
Onsdag d. 18. kl. 19: Bodsandagt som forberedelse til jul. Lejlighed til skriftemål.
Lørdag d. 21. kl. 16: Messe
Tirs. d. 24. kl. 16: Julegudstjeneste. Kl. 24: Midnatsmesse.
Onsdag d. 25. kl. 10: Herrens fødsel. Højmesse.
Torsdag d. 26. kl. 10: Højmesse.
Tirsdag d. 31. kl. 16: Taksigelsesmesse.
Januar 1986
Onsdag d. 1.: kl. 10: Højmesse.
Søndag d. 5. kl. 10: Familiemesse. Bagefter kirkekaffe, hvor menighedsrådet ser tilbage på 1985. Se i øvrigt meddelelser i sognebrevet.
Menighedsrådet og sognepræsten øn-

sker alle i sognet en glædelig jul og et velsignet nytår.

Skt. Norberts Kirke, Vejle

Fjellegade 2, 7100 Vejle.
Kontortid: Mandag, onsdag, torsdag kl. 9-10.30. Torsdag kl. 11-12.
Tlf. (05) 82 08 93.
Faste gudstjenester:
Hverdage. Kl. 8 i kirken og kl. 18 i Søstrenes kapel.
Lørdag kl. 15: Søndagsmesse.
Tirsdag d. 17. kl. 19: Bodsandagt som forberedelse på julefesten. P. Reymen (Horsens) hjælper med at høre skriftemål.
Torsdag d. 19. kl. 19: Skolebørnene spiller et krybbspil i kirken. Alle er velkomne.
Tirsdag d. 24.: Juleaftensdag: Kl. 15: Børnenes julemesse. Bagefter er kirken låst indtil kl. 23. Kl. 24: Midnatsmesse.
Onsdag d. 25.: Juledag. Kl. 10: Højmesse.
Torsdag d. 26.: 2. Juledag: Kl. 10: Salmesse.

Januar
Onsdag d. 1.: Nytårsdag: Kl. 16.30: Salmemesse.
Tirsdag d. 7. kl. 17.15: Bønstime: Rosenkransandagt. Kl. 18: Messe i kirken.
Tirsdag d. 14. kl. 19: Sogneaften over emnet: »Er Jesus mere end et menneske?« P. Henri Kerkhofs indleder.

5 Sydjylland

Skt. Nikolaj Kirke, Esbjerg

Kirkegade 58, 6700 Esbjerg
Sognepræst Lars Messerschmidt
Tlf. (05) 12 10 27 bedst 10-11 undt. mandag.
Søndagsmesser:
Lørdag kl. 16.30
Søndag kl. 10.
Hverdagsmesser (Se dog undtagelserne):
Mand. 8., tirsdag. 8., onsd. 8., torsd. 8, fred. 18.45.

December:

Julenat d. 24. kl. 23.30: Midnatsmesse.
1. juledag d. 25. kl. 10: Højmesse.
2. juledag d. 26. kl. 10: Højmesse.

Januar:

Nytårsdag d. 1. Festen for jomfru Maria, Guds moder, kl. 10: Højmesse.
6.-10.: Ingen messer.
Søndag d. 12. Sognedag, kl. 10: Familiemesse. Samvær og undervisning. Afslutning kl. 14.
Lørdag d. 18. Bededag i Horsens, Stensballe Kloster. Ankomst kl. 10.30, afslutning kl. ca. 18. Madpakke medbringes. Tilmelding nødvendig på (05) 61 82 77, Leder: Lars Messerschmidt
21.-24.: Ingen messer.
Skriftemål:
Julen er forsoningens fest. Den bedste måde at forberede den på er at gå til skrifte og modtage Guds fred i forsoningens sakramente. Tidspunkter:
Fredag d. 20.12. kl. 18: Lejlighed til skriftemål ved en af de polsktalende præster fra Odense og ved sognepræsten.
Lørdag d. 21.12. kl. 14-16.
Søndag d. 22.12. kl. 9-9.30.
Mandag d. 23.12. kl. 17.30-19.
Eller efter aftale.
Sognedage:
12. jan., 9. febr., 9. marts. I samtale, undervisning og samvær, vil vi uddybe vor kristne tro. Børn, unge og voksne er hjerteligt velkomne.

Skt. Knuds Kirke, Fredericia

Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia
Telefon (05) 92 11 76
Sognepræst: Henri Kerkhofs o. præm.
Fjellegade 2, 7100 Vejle
Telefon (05) 82 08 93
Diakon: Christian Gabrielsen
Sjællandsgade 50 A, 7000 Fredericia
Telefon (05) 92 11 76
Menighedsrådsformand: Hans Madura
Indre Ringvej 15, 7000 Fredericia
Telefon (05) 92 08 06
Faste gudstjenestetider:
Onsdag kl. 17.30: messe
Lørdag kl. 17.00: Messe
Søndag kl. 10.00: Messe

Mandag d. 16.: kl. 19.00: Bodsandagt
Fredag d. 20.: Sygekommunion
Gudstjenestetider jul og nytår:
Juleaften kl. 23.00: Messe
1. juledag kl. 10.00: Messe
2. juledag kl. 10.00: Messe
Nytårsaften kl. 17.00: Messe
1. nytårsdag: Ingen messe
Søndag d. 12.: Efter messen kirkekaffe og sogneundervisning
Fredag d. 31.: Sygekommunion

Skt. Michaels Kirke, Kolding

Tøndervej 17, 6000 Kolding
Tlf. (05) 52 76 01.
Sædvanlige messetider:
Søndage: Kl. 8 sangmesse, kl. 10 højmesse.
Hverdage: Mandag og tirsdag kl. 17.15 de øvrige dage kl. 8.15

Søndag d. 15.: Pastor Diekmann giver lejlighed til skriftemål fra kl. 16 til 18 og 18.30 til 20.

Juleaften: Kl. 24 midnatsmesse.
1. juledag: Kl. 10 sangmesse.
2. juledag: Kl. 10 sangmesse.
Nytårsaften: Kl. 16 sangmesse.
Nytårsdag: Kl. 10 sangmesse.
Søndag d. 5. Helligtrekongersfest. Kl. 10 familiemesse, børnene synger. Der er kirkekaffe, den skal være særlig festlig den dag.

6 Sønderjylland

Skt. Marie Kirke, Haderslev

Mariagade 8, 6100 Haderslev.
Tlf. (04) 52 23 26. Giro 9 06 37 34.
Sognepræst Erling Brodersen.
Messestider: Søndag kl. 10.00 og fredage kl. 17.00 i fredag i måneden. indvielse til Jesu Hjerte og sakramental velsignelse.
Skriftemål: Indtil et kvarter før messen samt efter aftale.

Tirsdag d. 24.: Juleaften: Højmesse kl. 23.
Onsdag d. 25.: Juledag: Latinsk højmesse kl. 16.
Torsdag d. 26. Sct. Stefan: Højmesse kl. 17.
Fredag d. 27.: Apostelen Johannes: Højmesse kl. 17.
Søndag d. 29.: Den hellige Familie: Højmesse kl. 10.
Tirsdag d. 31.: Festandagt m. Te Deum og sakramental velsignelse kl. 16.
Efter andagten er der reception i Rosenkranshuset (slutter kl. 19).
Januar:
Onsdag d. 1.: Maria, Guds Moder: Højmesse kl. 16.
Søndag d. 5.: Herrens åbenbarelse, Helligtrekonger: Latinsk højmesse kl. 10.

Søndag d. 12.: Herrens dåb: Højmesse kl. 10.

Søndag d. 26.: Sct. Ansgar: Højmesse kl. 10.

Kirkekaffe:

Søndag d. 19. Efter messen.

Kredse:

Bibel- og bedekreds: Mandag d. 6. kl. 20 i Rosenkranshuset. Bibel medbringes. Kvindekredsen: Onsdag d. 8. kl. 19.30 hos søstrene i Åbenrå.

Undervisning:

For børn fra 6 til 12 år hos søstrene, Åstrupvej 65 torsdage kl. 15-16.

For børn over 12 år hos sognepræsten i Rosenkranshuset torsdage kl. 15-16.

Skt. Ansgars Kirke, Åbenrå

Sognepræst Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 62 35 43 eller 42 35 85.
Hver søndag: Messe kl. 10 og 14.30, undtagen 1. søndag, hvor hele menigheden slutter op om den fælles højmesse kl. 10.
Tirsdag d. 24.: Julenat kl. 23.30.
Onsdag d. 25.: Juledag 10 og 14.30.
Torsdag d. 26.: 2. juledag kl. 10.
Søndag d. 29.: Den hl. families fest kl. 10 og 14.30.
Tirsdag d. 31.: Nytårsandagt kl. 15.
Januar 1986
Onsdag d. 1.: Guds Moders fest kl. 10 og 14.30.
Søndag d. 5.: Herrens åbenbarelse kun kl. 10.

Skt. Pauls Kirke, Sønderborg

Ringridervej 35, 6400 Sønderborg.
Sognepræst Ebbe Simonsen.
Tlf. (04) 42 35 85. Hver søndag højmesse kl. 9.30.
Tirsdag d. 24.: Julenat kl. 23.30
Onsdag d. 25.: Juledag kl. 9.30.
Torsdag d. 26.: Ingen messe.
Søndag d. 29.: Den hl. families fest 9.30.
Tirsdag d. 31.: Ingen messe.
Januar 1986
Onsdag d. 1.: Maria Guds Moder kl. 9.30
Fredag d. 3.: Jesu Hjerte fredag kl. 10.

Hellig Kors Kapel, Tønder

Ribelandsvej 41, 6270 Tønder.
Præst: Lars Messerschmidt, Kirkegade 58, 6700 Esbjerg.
Tlf. (05) 12 10 27, bedst 10-11, undt. mandag.
Pastor Olaf Magnussen, Ribellandsvej 41, 6270 Tønder.
Tlf. (04) 72 18 90
Messe:
Søndag kl. 17.
December:
1. juledag d. 25. kl. 16.30: Vi synger julesange. Man er velkommen til at tage musikinstrumenter med. Kl. 17: Højmesse og 1. kommunion.
Søndag d. 29.: Den hellige families fest. Kl. 14: Menighedsdag i Schweizerhalle (ved siden af kirken). Film, samtale og samvær. Kl. 17: Højmesse.
Januar:
Nytårsdag d. 1. Festen for jomfru Maria, Guds moder, Kl. 17: Højmesse.
Søndag d. 26. kl. 15: Menighedsdag med undervisning, samtale og fællesskab. Kl. 17: Højmesse.
Skriftemål:
Julen er forsoningens fest. Den bedste måde at forberede den på er at gå til skrifte og modtage Guds fred i forsoningens sakramente. Tidspunkter:
Søndag d. 22.12. kl. 15.30-16.45.
Juledag d. 25. kl. 14.30-15.15.

Menighedsdage:

26. jan., 23. febr., 23. marts, 27. april og 25. maj.

I samtale, undervisning og samvær vil vi uddybe vor kristne tro. Børn, unge og voksne er hjerteligt velkomne.

7 Fyn

Stella Maris Kirke, Nyborg

Vindingevej 9, 5800 Nyborg.
Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.
Tlf. (09) 31 09 74 eller 31 03 60.
Træffetider: Torsdag kl. 9-12 og lørdag kl. 17-18 eller efter aftale.

Messe-tider:

Hverdage: kl. 6.30 undtaget onsdag kl. 17.
Lørdag: kl. 16.00 med prædiken.
Søndag: kl. 10.00 højmesse.

Onsdag d. 18. Bibelkreds i præstegården. Alle er velkomne.
Tirsdag d. 24. Midnatsmesse kl. 24.
Onsdag d. 25. Kristi fødsel kl. 10
Torsdag d. 26. Hl. Stefanus kl. 10
Lørdag d. 28. De uskyldige børn i Bethlehem kl. 16 med prædiken.
Søndag d. 29. Den hellige familie. Kl. 10 højmesse.
Tirsdag d. 31. Takkegudstjeneste med sakramental velsignelse kl. 16.

Januar

Onsdag d. 1. Nytårsdag kl. 10.
Søndag d. 5. Hl. 3. konger kl. 10.
Søndag d. 12. Herrens dåb kl. 10.
Familiemesse og kirkekaffe efter messen.
Søndag den 26. jan. Den hl. Ansgar, bispedømmets værnehelgen kl. 10.

Vor Frelsers Kirke, Assens

Nørregade 3. 5610 Assens
Sognepræst P. Wladyslaw Zdunek CSsR.
Tlf. (09) 31 09 74 eller 12 16 64.
Træffetider: Onsdag kl. 10-12 og 1. og 3. søndag efter messen eller efter aftale.
Messe-tider:
Den 1. søndag i måneden kl. 10.30.
Den 3. søndag i måneden kl. 17.00.

Jul og nytår

Tirsdag den 24. dec. Midnatsmesse kl. 24.
Søndag den 5. januar: Helligtrekonger kl. 10.30.
Søndag den 19. jan. kl. 17.00.
Før messe lejlighed til skriftemål.

Skt. Albani Kirke, Odense

Adelgade 1, 5000 Odense C.
Tlf. (09) 12 16 64.
Kontortid: Ma.-fr. kl. 10-12 og torsdag tillige kl. 17-18.
Præsterne: Jerzy Gorowski (sognepræst). Stefan Huber, Karl Marischka.
Træffetid: Ti.-fr. kl. 11-12, samt onsdag og torsdag kl. 17-18.
Søndagsmesser: Kl. 8 og 10, i maj-sept.: kl. 19. Okt.-april: Kl. 16.30.
1., 2. og 4. søndag: Polsk messe kl. 12.
Hverdagsmesser: Ma. kl. 8, ti., to., lø. kl. 9, ons. kl. 10.30, fr. kl. 19.
Meditationsgruppen: Hver mandag kl. 19.30.
Religionsundervisning på skolen: Onsdag kl. 16 for alle grupperne.
Mini-KUK: Fr. kl. 15.30-17.
Maxi-KUK: Efter aftale.
Maria-Legionen: Onsd. kl. 19.30, Adelgade 7.
Den franciskanske Lægorden: 3. fredag i måneden kl. 17 i Adelgade 7.
Voksenundervisning: Lørdag kl. 11-14 på skolen.
Børnenes sang- og religionsundervisning: Lørdag kl. 11 på skolen.

Søndag d. 15.: Kirkekaffe efter højmesen.
Søndag d. 22.: I forbindelse med den polske messe kl. 12 er der lejlighed til skriftemål fra kl. 11.30.
Tirsdag d. 24.: Juleaften kl. 15.30 familiemesse. Kl. 24 Julenats messe, derefter reception på skolen.
Onsdag d. 25.: 1. juledag/messe kun kl. 10 og 12 (polsk).
Torsdag d. 26.: 2. juledag: Hl. Stefan: Messe kun kl. 10.
Søndag d. 29.: Den hl. families fest: Kl. 14.30 børnenes juletræsfest på Skolen.
Tirsdag d. 31.: Kl. 15.30 taksigelsesandagt.

Januar 1986

Onsdag d. 1.: Messe kun kl. 10.
Fredag d. 3.: Kl. 19 tilbedelse: Kl. 19.30 aftenmesse.
Torsdag d. 9.: De ældres Klub mødes på Skolen kl. 14. P. Huber spiller plader.
Søndag d. 12.: Kristi dåb: Kl. 14 vietnamesisk messe, derefter samvær.
Mandag d. 13.: Kl. 19.30 foredrag på skolen ved dr. phil Eva Nordentoft om etik. Arrangør: DKKF.
Torsdag d. 16.: Kl. 19.30 bibelkreds i Adelgade 7.
Søndag d. 19.: Kirkekaffe efter højmesen.
Torsdag d. 30.: Kl. 19 andagt om præste- og ordenskald ved Frans van Haaren fra Bornholm. Derefter samvær i Skolens sal.
Dalum Klosterkirke
Søndag: Messe kl. 7.30.
Hverdage: Messe kl. 6.30.

Skt. Knuds Kirke, Svendborg

Havnegade 1, 5700 Svendborg.
Sognepræst pater Josef Völk (C.Ss.R.)
Tlf. (09) 21 05 42 eller (09) 21 10 64.
Træffetid: Torsdag 17-18, fredag, lørdag 11-12 eller efter aftale.
Faste messetider:
Søndag kl. 8 og 10. Hver torsdag aftenmesse kl. 19. Skriftemål: Før disse gudstjenester el. efter aftale m. præsten.

Lørdag d. 14.: Kontaktgruppen fejrer julen. Messe kl. 14. Derefter hyggeligt samvær i menighedssalen.
Torsdag d. 19. kl. 10.30: Julegudstjeneste i kirken for de to børnehavers børn. Fra kl. 18-18.40 lejlighed til skriftemål i kirken el. sakristiet.
Tirsdag d. 24.: Juleaftensdag kl. 14.30 »jul hos vore ældre«. Fra kl. 10-12 lejl. til skriftemål i kirken el. sakristiet. Kl. 15.30 julegudstjeneste for familierne og børn. Kl. 24 midnatsmesse m. prædiken.
Onsdag d. 25.: Juledag (kun) kl. 10 højmesse med prædiken.
Fredag d. 27., lørdag d. 28.: Vietnamesernes ledere holder møde i menighedssalen.
Tirsdag d. 31.: Nytårsaftensdag kl. 15.30 takkegudstjeneste m. prædiken. Te Deum og sakramental velsignelse.
Onsdag d. 1.: Nytårsdag, kun messe kl. 16 m. prædiken.
Torsdag d. 2.: kl. 19.30 (efter aftenmessen): Studiekreds: Emnet: Kejser Konstantins edikt, udstedt i Milano i februar 313. Følgerne heraf. Som »nyhed«: Den private bodspraksis.
Søndag d. 5.: Hellig 3 Kongers dag fejres i hele bispedømmet. Festgudstjeneste kl. 10, familiemesse.
Mandag d. 6.: Hl. 3 Kongers dag, messe kl. 17.

Onsdag d. 8.: Møde for forældrene til de børn, der går til religionsundervisning, kl. 19.
Torsdag d. 9.: kl. 19.30 menighedsrådsmøde.
Torsdag d. 16.: Budgetmøde kl. 19.30.
Lørdag d. 18.: Kontaktgruppen mødes. Kl. 14 messe i kirken, derefter hyggeligt samvær i menighedssalen.
Torsdag d. 23.: Sognepræsten deltager i præsterådsmødet i København. Fra fredag d. 24. til og med søndag aften d. 26.: Sognepræsten er i Øm som lejrpræst på leder-weekend.
Mandag d. 27.: Præstemøde i Kolding.

Skt. Bendts Kapel, Rudkøbing

Brogade 14.
Søndag d. 5.: kl. 15 messe m. prædiken. Menighedens medlemmer og venner ønskes en rigtig glædelig jul samt et godt og velsignet nytår!
OBS! 3 rettelse bedes foretaget i den nye katolske lommekalender: s. 20, 4. linie: 12 16 64 rettes til 21 10 64 (søstre) samt s. 37 for Völk som andet nummer rettes ligeledes til: 21 10 64 (søstre). Organistens navn s. 20 rettes til Skott (ikke Scott).

8 Lolland og Falster

Biblen - åben for alle

Det danske Bibelselskab indbyder til stiftsstævne i Maribo søndag den 26. januar 1986 under mottoet »Biblen - åben for alle«. Stævnet begynder i Sognets Hus kl. 13.00, hvor Jesusfilmen »The Gospel Road« med countryangeren Johnny Cash vises. Efter en kaffepause er der paneldebat med lærer Leif Nielsen, Tølløse (Baptistsamfund), lektor Birthe Holst, Maribo (Folkekirken) og skoleleder Jørgen Buntzen, Nakskov (Katolsk Kirke). Stævnet slutter med en økumenisk gudstjeneste i Domkirken kl. 16.30. Msza św. w języku polskim o godz 11.00: Maribo 15. 12., Nakskov 29.12., Nykøbing (o godz 11.15) 12.1., Maribo 19.1., Nakskov 26.1. - Msze św. odprawi ks. E. Legut, proboszcz z Maribo.
Prosimy tych, którzy nie podali nam swego nazwiska i adresu, aby wkrótce zgłosili sie do biura parafialnego, beda oni mogli otrzymywac periodyk religijny Katolsk Orientering.

Skt. Birgittas Kirke, Maribo

Mariagade 4, 4930 Maribo.
P. Herman Legut, O.F.M. conv.
Tlf. (03) 88 01 74. Kontortid 10-11, undtagen mandag-tirsdag.
Messe-tider:
Hverdage: Lørdag kl. 16.30.
Søndag: Højmesse Kl. 9.30.
3. søndag i advent d. 15.: Dansk-polsk messe kl. 9.30; efter messen »frokost«. Vi indbyder især de polakker, der lige er kommet til landet.
4. søndag i advent d. 22.: Højmesse kl. 9.30. Juleaften, Vigilie d. 24.: Messe kl. 23.00.
1. juledag d. 25.: Højmesse kl. 9.30; derpå messe på polsk.
2. juledag d. 26.: Højmesse kl. 9.30.
Søndag: Den Hellige Familie d. 29. Højmesse ved Pater Irenæus fra Nakskov.

Årets afslutning d. 31.: Aftenmesse m. prædiken, afsluttet med kort andagt kl. 16.30.

Krybbespil for skolens elever:

Skt. Birgittas Skole holder juleafslutning fredag den 20. december kl. 10.00 for den ene halvdel af eleverne og kl. 10.50 for den anden halvdel. Begge gange opføres et lille julespil.
Forældre er velkomne.
Juletræsfest for børn:
Fredag den 27. kl. 18.00.
Januar:
Nytårsdag d. 1.: Højmesse kl. 9.30.
Søndag: festen for Helligtrekonger d. 5. Højmesse kl. 9.30.

Skt. Franciskus Kirke, Nakskov

Bredgade 47, 4900 Nakskov.
Tlf. (03) 92 06 81.
Sognepræst: Pater Irenæus O.F.M. con.
Gudstjenestetider:
Søndag: Kl. 10 højmesse.
Hverdage: Kl. 17.00. Onsdag 18.12. kl. 8.30, torsdag 19.12 kl. 11.30.
Lejlighed til skriftemål:
Der er lejlighed til skriftemål i forbindelse med gudstjenesterne efter aftale.
Særlige gudstjenester:
Juleaften: Kl. 16.00 børnegudstjeneste foran julekrybben (ingen messe). Kl. 23.00 midnatsmesse.
Juledag: kl. 10.00 højmesse.
2. juledag: kl. 10.00 Messe (barnedåb).
Nytårsaften: kl. 17.00 takkegudstjeneste.
Nytårsdag: kl. 16.00 sangmesse. (OBS: Ingen formiddagsmesse). Efter messen samles vi i Kolbehuset.
Sognebidrag 1985:

Hvis De ikke har indsendt Deres bidrag for året 1985, bedes De gøre det inden årets udgang.
Kontaktbladet »Set fra Tårnet«:
For øvrige meddelelser henvises til vort lokale kontaktblad, som fås om søndagen i kirken.

Hellig Kors Kirke, Nykøbing F.:

Bispegade 12, 4800 Nykøbing F.
Tlf. (03) 85 07 39.
Fredag kl. 18.30. Lørdag kl. 16.00.
Søndag kl. 8.00 og 10.00.

Søndag d. 15.: kl. 10.00 Højmesse med et efterfølgende møde for den Franciskanske Lægorden. Mødet varer til ca. kl. 15.00.
Tirsdag d. 17.: kl. 19.00 Adventsaften i kirken med skolens elever. Alle er meget velkomne.
Fredag d. 20.: Kl. 18.30 Bodsandagt med efterfølgende messe.
Tirsdag d. 24.: Juleaftensdag, kl. 16.00 Gudstjeneste med og for børn. Kl. 24.00 Midnatsmesse.
Onsdag d. 25.: 1. juledag. Ingen messe kl. 8.00. Højmesse kl. 10.00.
Torsdag d. 26.: 2. juledag. Ingen messe kl. 8.00. Højmesse kl. 10.00. Kl. 14.00 Menighedens juletræsfest.
Søndag d. 29.: Den Hellige Families Fest. Kl. 10.00 Højmesse. Herefter fælles kaffebord for alle menighedsrådsmedlemmer.
Tirsdag d. 31.: Nytårsaftensdag. Kl. 16.00 Takkegudstjeneste, som afsluttes med Sakramental velsignelse.
Januar
Onsdag d. 1.: Nytårsdag. Ingen messe kl. 8.00. Højmesse kl. 10.00.
Fredag d. 3.: 1. fredag i måneden. Kl. 18.30 gudstjeneste med efterfølgende tilbedelse.
Søndag d. 5.: Herrens åbenbarelse. Kl. 10.00 Familiégudstjeneste. Herefter Nytårsreception med kaffe og et lille glas.
Tirsdag d. 7.: kl. 19.15 Menighedsrådsmøde.

9 Sydøstsjælland

Skt. Hans kirke, Køge

Sognepræst: Charles Edwards, S.J.
Bjerggade 10, 4600 Køge.
Tlf. (03) 65 06 51, bedst mellem kl. 9-10, undt. mandag.

(Hvis præsten ikke svarer om lørdagen eller i ugen efter jul, bedes man ringe til (01) 21 85 88).

Sædvanlige messetider: Søndag kl. 10 (højmesse), onsdag kl. 10.05, lørdag kl. 11 (om lørdagen dog kun til den 28. december).

Der er ingen messe om tirsdagen, og der er ingen messe om lørdagen efter den 28. december.

Søndag d. 15.: 3. søndag i advent, afholdes adventsfest for menighedens børn og voksne i præstegården efter messen.

Tirsdag d. 24.: Juleaften, er der midnatsmesse kl. 24.

Onsdag d. 25.: 1. juledag, er der højmesse kl. 10.

Onsdag d. 1. januar: Højmesse kl. 10.

Vor Frue kirke, Næstved

Præstøvej 29, 4700 Næstved.
Tlf. (03) 72 09 85. Sognepræsten træffes: ti., fr. og lø. kl. 11-12.
Kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeths Hj.
Kl. 10.00: Højmesse i Vor Frue Kirke.
Hver skole-onsdag og fredag.
Kl. 8.00: Messe i Vor Frue Kirke.

Søndag d. 15.: kl. 11.00: Polsk messe.
Tirsdag d. 24.: kl. 9.00-12.00: Lejlighed til skriftemål. Kl. 16.00: Julegudstjeneste for børn og forældre. Kl. 24.00: Midnatsmesse.

1. juledag kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeths Hj. Kl. 10.00: Højmesse.

2. juledag kl. 8.00: Messe på Maria-Elisabeths Hj. Kl. 10.00: Polsk messe.

Fredag d. 27.: kl. 15.00: Menighedens juletræsfest.

Tirsdag d. 31.: kl. 16.00: Takkegudstjeneste ved årets afslutning.

Januar

Nytårsdag: Søndagsmesseorden.
Fredag d. 3.: På Maria-Elisabeths Hj. kl. 18.00-19.00: Tilbedelse og Jesu Hjerter messe kl. 19.00.

Søndag d. 19.: kl. 11.00: Polsk messe.

Helligåndskirken, Vordingborg

Chr. Winthersvej 4, 4760 Vordingborg.
Præsten træffes: Marienbergvej 9 st. th.
Tlf. (03) 77 39 27, on., to., sø., ellers i Næstved, tlf. (03) 72 09 85.

Hver søndag kl. 10: Messe.

Tirsdag d. 24.: kl. 24.00: Midnatsmesse.

1. juledag kl. 10.00: Højmesse.

2. juledag: Ingen messe.

Nytårsdag: Ingen messe.

Hver 2. søndag i måneden er der menighedskaffe.

10 Vestsjælland

Skt. Knuds kirke, Ringsted

Skt. Knudsgade 19, 4100 Ringsted.
Tlf. (03) 61 03 92.

Sognepræst Hans Esmark.

Tlf. (02) 26 14 04.

Sankt Josef Søstrene. Tlf. (03) 61 73 71.

Søndagsmesser kl. 10.

Onsdag d. 25.: Julemesse kl. 10. Ingen messe julenat.

Januar

Søndag d. 12.: Messe med sognepræsten

kl. 10. Efter messen kirkekaffe.

Onsdag d. 15.: Firmelseskursus begynder i præstegården kl. 15-16. Undervisningen løber normalt hver onsdag på samme tid. Biskoppen har givet tilsagn om at komme til os søndag d. 4. maj og meddele firmelsens sakramente. Vi erindrer om tilmelding til kursus nu!

I øvrigt henvises til sognebrevne.

Vor Frue kirke, Slagelse

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Sognepræst: Stephen Holm.

Tlf. (03) 52 06 45.

Faste messetider:

Alle søndage: Højmesse kl. 10.00.

Hverdage normalt således; (i Skt. Montforts kapel):

Mandag, tirsdag og fredag kl. 19.15, onsdag kl. 9.00, torsdag kl. 11.15, lørdag ingen.

Kommunitetets bønner normalt således: Laudes kl. 8.30, rosenkrans kl. 12.00, vesper kl. 18.00.

Søndag d. 22.: 4. søndag i advent.

Under højmassen modtager Naser Ibrahim dåbens og nadverens sakramenter og indlemmes således i den katolske kirke.

Tirsdag d. 24.: Jul.

Kl. 23.55 højtidelig midnatsmesse.

Onsdag d. 25.: Juledag.

Kl. 10.00 højtidelig julemesse.

Kl. 18.15 julevesper.

Torsdag d. 26.: 2. juledag, Skt. Stephan.

Kl. 10.00 højmesse.

Tirsdag d. 31.: Nytårsaften.

Kl. 16.00 bods- og takkeandagt, afsluttet med Te Deum og sakramental velsignelse.

Januar

Onsdag d. 1.: Nytårsdag, festen for Jomfru Maria, Guds moder.

Kl. 16.00 højtidelig messe.

Efter messen ønsker vi hinanden godt nytår i præstegården.

Søndag d. 5.: Helligtrekongersfest.

I dag fejres messen med særlig højtidelighed.

Mandag d. 6.: Tilbedelse foran det udstillede sakramente (i kapellet) kl. 18-19.

Søndag d. 12.: Jesu dåbs fest.

Efter højmassen er der kirkekaffe og menighedsmøde i menighedssalen. Menighedsrådet vil orientere om sit arbejde i den periode, der nu nærmer sig sin afslutning og om valg til det kommende menighedsråd (og pastoratråd).

Søndag d. 26.: Skt. Ansgars fest.

I dag fejres højmassen med særlig højtidelighed og synges på latin.

Kirkebil: fra Korsør kører juledag samt søndagene den 12. og 26. januar.

Børne-, ungdoms- og voksenundervisningen genoptages omkring 1. februar.

Skt. Maria kirke, Kalundborg

Lundemarken 15, 4400 Kalundborg.

Sognepræst: Stephen Holm, Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45.

Menighedsrådsformand: E. Wojtaszewski, Rønæsvej 148, 4400 Kalundborg.

Tlf. (03) 50 11 20.

Sognesøster: Sr. Helene, Odinsvej 25, 4100 Ringsted. Tlf. (03) 61 41 25.

Messe: Hver søndag kl. 15.00.

Juledag den 25. dec.: Kl. 15.00 højtidelig julemesse.

Bortset fra søndag den 29. december, hvor vi i messen kl. 15 fejrer den hellige families fest, er der ingen yderligere julegudstjenester i Kalundborg.

Julenat og 2. juledag, såvel som nytårsaften og nytårsdag, henvises menigheden til sognekirken i Slagelse.

Søndag den 5. januar er Helligtrekongersfest og *søndag den 26. januar* er Sankt Ansgars fest. Disse to søndage fejres messen med særlig højtidelighed, - den 26. på latin.

Børneundervisningen genoptages søndag den 19. januar kl. 14-15.

De voksnes studiekreds samles igen søndag den 26. januar efter messen.

11 Midtsjælland

Skt. Elisabeths kirke, Holbæk

Carl Reffsvvej 2B, 4300 Holbæk

Giro: 6 34 43 48.

Sognepræst: Stephen Holm,

Frederiksgade 7, 4200 Slagelse.

Tlf. (03) 52 06 45.

Menighedsrådsformand: Piet van Dijk, Chr. Hansensvej 18, 4520 Svinninge.

Tlf. (03) 46 54 10.

Sognesøster: Sr. Helene, Odinsvej 25, 4100 Ringsted. Tlf. (03) 61 41 25.

Søndagsmesse hver lørdag kl. 15.30.

Ingen messe på selve søndagen.

Julenat 24/25 december:

Kl. 24.00 højtidelig midnatsmesse.

Der er ingen yderligere julegudstjenester i Holbæk! Juledag og 2. juledag såvel som nytårsaften og nytårsdag henvises menigheden til Slagelse.

Søndag 28. december: Den hellige Families fest (og de uskyldige børn).

Under messen kl. 15.30 meddeler Bjarne Granberg og Anne Marie van Dijk hinanden ægteskabets sakramente.

Lørdag 4. januar fejres Helligtrekongersfest og *lørdag 25. januar* fejres Skt. Ansgars fest. Messen er på disse lørdage særlig højtidelig.

De voksnes studiekreds: Møde afholdes onsdag den 15. januar kl. 19.15 hos Kim og Lisbeth Andersen, Solvænget 7, K. Hvalsø.

Børne- og ungdomsundervisningen genoptages lørdag den 1. februar kl. 14.15, og afholdes herefter hver 1. og 3. lørdag i måneden.

Skt. Laurentii kirke, Roskilde

Frederiksborgvej 11, 4000 Roskilde.

Tlf. (02) 35 09 65, bedst mellem kl. 9 og 10.

Søndagsmesser: Højmesser kl. 10 og kl. 17. Familiemesse den anden søndag i måneden.

Hverdagsmesser: Kl. 8, mandag dog kl. 17.30 og fredag kl. 19.30.

Eventuelle ændringer meddeles ved søndagsmesserne.

Mandag d. 16. dec.: Julekoncert kl. 19 ved Papa Bues jazzorkester. Koncerten gentages kl. 21. Billetsalg ved de lokale aviser.

Tirsdag d. 17.: De ældres julestue i menighedssalen kl. 14.

Torsdag d. 19.: Julekoncert ved div. kor kl. 19-20.

Tirsdag d. 24.: Juleaften: Midnatsmesse kl. 24.

Onsdag d. 25.: Jul. Højmesse kl. 10. Eftermiddagsmessen bortfalder.

Torsdag d. 26.: Messe kl. 10.

Tirsdag d. 31.: Nytårsaften. Taksigelsesmesse kl. 16.

Januar

Onsdag d. 1.: Nytårsdagsmesse kl. 10.

Søndag d. 5.: Hellig tre konger.

Fredag d. 18. til fredag d. 25.: Interkirkelige bedeuge for kirkens enhed.

Søndag d. 26.: Sct. Ansgarsfest

Ledreborg Slotskirke

Messe: Hver søndag kl. 8.30.

Skt. Pauls kirke, Tåstrup

Køgevej 162, 2630 Tåstrup.

Tlf. (02) 99 07 28.

Sognepræst: Hendrik Herberighs, smm.

Andenpræst: Jørgen Erichsen.

Tlf. (01) 78 27 90.

Pastor G. Meertens (02) 99 07 28.

Mestetider: Søndag kl. 10.00 og 16.30.

Onsdag og fredag: Kl. 19.30.

S. Hedwigsøstrene på Bellis, Køgevej 160:

Kl. 17.30, undtaget onsdag og fredag.

Assumptionssøstrene, Bygaden 53, Tåstrup.

(02) 99 81 57: om tirsdagen kl. 19.30.

Juleaften: Kl. 16.00 børnemesse.

Kl. 24.00 midnatsmesse.

1. juledag: Kl. 10.00.

2. juledag: Kl. 10.00.

Nytårsaften: Kl. 16 taksigelsesmesse.

Nytårsdag: Kl. 10.

Januar 1986

Søndag d. 5.: Herrens Åbenbarelse: Kl. 10 og 16.30.

Søndag d. 26.: Ansgar, bispedømmets Værnehelgen.

12 Nordsjælland

Birkerød - Hørsholm

Bistrup Byvej 4, 3460 Birkerød.

Kontortid kl. 9-10.

Sognepræst: Jacob Muiser (02) 81 27 96.

Gerhard Sanders (01) 20 93 37.

Søndagsmesser:

Birkerød, Nordvangård kl. 8 og 10.

Hørsholm, Marievej 6, kl. 10.

Mikkelborg, Strandvej 352, kl. 8.

Åsebakken, kl. 8.15.

Om tirsdagen messe på Nordvangård kl. 10.

Om fredagen aftenmesse på Nordvangård 19.30.

Om onsdagen messe kl. 11 i Hørsholm.

Skriftemål:

Lejlighed til at skrive i forbindelse med gudstjenesterne eller efter aftale.

Julegudstjenesterne:

Birkerød kirke

Søndag d. 22.: Børnenes julegudstjeneste Nordvangård kl. 10.00.

Tirsdag d. 24.: Julenatsmesse kl. 23.00.

Onsdag d. 25.: Juledag. Højmesse kl. 10.00.

Denne julemesse er også for hele familien. Tag derfor børnene med, for efter indledningssalmen samles de mindre børn i kostalden til lysbilleder o.a. om Jesu fødsel. Ved fremførelsen af offergaverne kommer børnene tilbage til kirken igen.

NB: Første og anden juledag: Ingen messe kl. 8.

Torsdag d. 26.: Anden juledag. Messe kl. 10.00.

Søndag d. 29.: Fejres den H. Families fest, kirkens værnehelgensfest: messe kl. 8 og 10.

Tirsdag d. 31. dec.: Nytårsaftensdag: Takkegudstjeneste på Nordvangård kl. 16.00.

Onsdag d. 1. jan.: Nytårsdag: Højmesse kl. 10.00.

Hørsholm kirke

Søndag d. 22. dec.: Børnenes julemesse. kl. 10.00.

Tirsdag d. 24.: Julenatsmesse kl. 23.00.

Onsdag d. 25.: Juledag: Højmesse kl. 10.00.

Torsdag d. 26.: Ingen gudstjeneste.
Søndag d. 29.: Højmesse kl. 10.00.
Onsdag d. 1. jan.: Nytårsdag: Højmesse kl. 17.00 om eftermiddagen, ingen messe kl. 10.00.

Januar 1986

Torsdag d. 2. jan.: Ingen religionsundervisning.
Søndag d. 5.: De Hellige Tre Kongers Fest: Familiemesse på Nordvanggård. I begge kirker højmesse kl. 10.00.
Torsdag d. 9.: Årets første religionsundervisning for børnene på Nordvanggård kl. 16.00.
Mandag d. 13.: Ældreklubben sammen med alle interesserede mødes i Nordvanggårds kirke til økumenisk gudstjeneste sammen med Bistrup kirkes ældreklub. Bagefter hygger vi os med kaffe og hyggeligt samvær.
Lørdag d. 18.: Børneklubben mødes kl. 10.00-12.30 på Nordvanggård.
Dybere indsigt i vor tro: Prædikener og foredrag søndag d. 19. og søndag d. 26, samt tirsdag d. 21. jan. kommer pater Frans van Haaren, trappistmunk, til Nordvanggård. Alle er velkomne.
Søndag d. 19.: Under messen kl. 10.00.

Tirsdag aften d. 21.: Kl. 19.30.
Søndag d. 26. ved gudstjenesten kl. 10.00. Efter denne messe samles vi i Kostalden til det fjerde foredrag, og vi spiser vor medbragte frokost. Afslutning kl. 14.00. NB: Børnenes religionsunderv. begynder igen torsdag d. 9. jan. kl. 16.00.
NB: Kom søndage d. 19. og 26. samt tirsdag d. 21. til disse prædikener og foredrag.
 Vi trænger allesammen til en bedre og dybere indsigt.
NB: For oplysninger om ungdomsklubbernes aktiviteter, henvend jer til jeres klubs formand.
 Vi vil gerne afslutte dette år med at ønske jer alle en velsignet jul og godt nytår. Også en hjertelig tak til de mange som på en eller anden måde har ydet en hjælpende hånd i vore sogne. Det betyder virkelig meget!

Gerhard Sanders og Jacob Muiser

Skt. Vilhelms kirke, Hillerød

Kirke og menighedshus: Møllestræde 7, 3400 Hillerød.
 Sognepræst: Hans Esmark, Møllestræde 10B. Tlf. (02) 26 14 04, bedst mellem kl. 9-10. Dog undtagen søndag og mandag.
 Sankt Vincent Søstrene:
 Tlf. (02) 26 78 65.
Søndagsmesser kl. 10.
 Hverdagsmesser normalt: Ti., ons., to. kl. 17, fre. kl. 8.30.
Søndag d. 15. 3. søndag i advent. Familiemesse kl. 10.
 Vi får besøg af St. Nicolaus, som vil uddele ris og ros til os alle. Efter messen spiser vi sammenskudsjulefrokost. I god tid forinden, kan man tilmelde sig på en liste i våbenhuset. NB: Lübeck kommer ikke.

Onsdag d. 18.: MIDIKUK kl. 15.30.
Fredag d. 20.: Ingen messe.
Søndag d. 22.: 4. søndag i advent: Salmemesse kl. 10.
Tirsdag d. 24. Juleaften: Messe kl. 23.
Onsdag d. 25. Julemesse: Kl. 10.
Søndag d. 29.: Den hellige Familie fejres kl. 10.
Januar:
Lørdag d. 11. Børnenes religionsundervisning nr. 4: Kl. 9.30-11.30.

Søndag d. 12.: Pater Jac. Adams læser messen kl. 10.
Tirsdag d. 14.: Menighedsrådsmøde kl. 19.30. Messe kl. 19.
Onsdag d. 15.: Midikuk kl. 15.30.
Torsdag d. 16. Ældremesse: Kl. 14 med efterfølgende kaffebord og hyggeligt samvær.
Lørdag d. 18. Børnenes religionsundervisning nr. 5: kl. 9.30-11.30.
Søndag d. 19.: Messe kl. 10. Efter messen mødes de 16/17-20/21 årige i varmestuen med Claus og Stig Hornuff, for at oprette menighedens KUK, De unge spiser frokost sammen. Nærmere i sognebrevet.
Tirsdag d. 21. Frederiksværk-messe: Kl. 19.30 hos Vera Toft, Asserbogårdsvej 6, Liseleje. Efter messen er der hyggeligt samvær ved kaffebordet. Ring venligst i forvejen på 34 73 22 og tilmeld jer selv og børnene.
Torsdag d. 23. Økumenisk gudstjeneste i Hillerød. Læs nærmere herom i sognebrevet.
Lørdag d. 25. Børnenes religionsundervisning nr. 6: Kl. 9.30-11.30.
Tirsdag d. 28. Gilleleje-messe hos Bodil Liedorff og Irma Olesen: Grønnevang 228 i Gilleleje. Efter messen kl. 19.30 er der hyggeligt samvær ved kaffebordet. Ring venligst i forvejen på 30 25 29, og tilmeld jer selv og børnene.
Onsdag d. 29.: Midikuk kl. 15.30.

Skt. Vincents kirke, Helsingør

Sognepræst G. Coenen, Nygade 8, 3000 Helsingør. Tlf. (02) 21 05 71.
Søndagsmesser: Alle søndage kl. 10.00 højmesse. Alle lørdage kl. 17.00 dialogmesse.
 Kroatisk messe kl. 12.00 1. søndag i måneden og kl. 17.00 3. søndag i måneden.
 Latinsk højmesse sidste søndag i måneden.
Hverdagsmesser: Kl. 19.00 hos Søstrene, Møllebakken 8 mandag til fredag incl. og kl. 18.15 i Niels Steensens Hus, Nygade 6 mandag til fredag incl.
 Bodens Sakramente kl. 16.00 til 17.00 hver lørdag i kirken eller efter aftale.
 Evt. ændringer bekendtgøres i kirken efter messen og er opslået i kirkens våbenhus.

Tirsdag d. 24.: Juleaften. Kl. 24.00 koncelebreret midnatsmesse.
Onsdag d. 25.: Juledag. Kl. 10.00 koncelebreret højmesse.
Torsdag d. 26.: 2. juledag. Kl. 10.00 højmesse.
Tirsdag d. 31.: Nytårsaften. Kl. 16.00 sangmesse med takkegudstjeneste og sakramental velsignelse.

Januar

Onsdag d. 1.: Nytårsdag. Messe kl. 16.00. Fest for Gudsmøder.
Søndag d. 5.: Herrens Åbenbarelse (Hellig Trekonger). Kl. 10.00 højmesse og kollekt til fordel for Det Danske Bibelselskab.
Onsdag d. 8.: Pensionistmøde hos Søstrene på Møllebakken 8. Mødet indledes med den hellige messe kl. 14.30.
Torsdag d. 18.: Den økumeniske bedeuge begynder. Vi beder for de kristne kirkers enhed under messens forbønner hele ugen.
Lørdag d. 25.: Vi får besøg af Pater Frans van Haaren, prior for Cisterciensermunkene på Bornholm. Kl. 17.00 messe i kirken med prædiken, hvorefter der er

foredrag i menighedssalen om »Katolikernes medansvar for deres verdensomspændende kirke«.
 Vi begynder med fællesspisning til en rimelig pris. Fra d. 12. januar hænges der en tilmeldingsliste i våbenhuset. Forhåbentlig bliver der fuldt hus. Vær med og vis interesse.
Søndag d. 26.: Skt. Ansgar, bispedømmets værnehelgen.

13 Hovedstadsområde NV

Skt. Antoni kirke, Brønshøj

Frederikssundsvej 225, 2700 Brønshøj. Tlf. (01) 28 17 00.
 Sognepræst Knud Aage Nielsen træffes i præstegården i forbindelse med messerne samt tirsdag kl. 10.30-11.30. Øvrige hverdage kl. 10-12 på tlf. (01) 71 79 66. Den hellige eukaristi fejres: Søndag kl. 10.30. Tirsdag kl. 10, derefter kaffe. Onsdag og fredag kl. 19.
 Hver tirsdag er der aftenmesse hos Skt. Joseph søstrene Primulavej 1 kl. 19.00. Alle er indbudt. Efter messen er der samvær.

Søndag d. 15.: Gregoriansk messe kl. 10.30.
Fredag d. 20.: Sognets bodsandagt kl. 19.00 med lejlighed til personligt skriftemål. (Aftenmessen bortfalder).
Tirsdag d. 24.: Juleaften. Kl. 23.00 fejrer vi midnatsmessen.
Onsdag d. 25.: Juledag. Julemesse kl. 10.30.
Torsdag d. 26.: 2. juledag. Den hellige Stefan messe kl. 10.30.
Søndag d. 29.: Den hellige families fest.
Tirsdag d. 31.: Nytårsaften. Vi samles til takkemesse kl. 16.00.

Januar 1986

Onsdag d. 1.: Nytårsdag. Messe kl. 10.30.
Fredag d. 3.: Tilbedelse fra kl. 18.30.
Søndag d. 5.: Rytmisk messe kl. 10.30 og kirkekaffe.
Søndag d. 12.: (Familieundervisning i Herlev).
Fredag d. 31.: Pakkefest efter messen kl. 19.00. Man medbringer en mindre pakke, som sælges på auktion. Overskuddet går til pater Tantholdts arbejde i Peru.

Vor Frue Kirke, Herlev

Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.
 Sognepræst: Urban Figge O.M.I. Tlf. (02) 94 76 94.
Messetider:
Lørdag: Kl. 17.
Søndag: Kl. 9.30, kl. 10.45 (engelsk).
Hverdage: Torsdag kl. 8 og fredag kl. 8.
Tirsdag: Tilbedelsestid kl. 19.30-20.30.
Ungdomsklubber:
 Mini-KUK hver onsdag kl. 16-18.
 Maxi-KUK hver torsdag kl. 19.30-21.30.
Søndag d. 15.: Familieundervisning efter messen kl. 9.30.

Torsdag d. 19.: Menighedsrådsmøde kl. 19.
Tirsdag d. 24. Juleaften: Juleliturgien fejres kl. 16 på dansk og kl. 17.30 på engelsk.
Onsdag d. 25. Juledag: messe kl. 9.30.
Torsdag d. 26. 2. juledag: Messe kl. 9.30.
Tirsdag d. 31. nytårsaften: En taksigelsesliturgi fejres kl. 16.

Januar

Onsdag d. 1. nytårsdag: Messe kl. 9.30.

Lørdag d. 4.: Tro og Lys gruppen kl. 14.
Søndag d. 5.: Herrens åbenbarelse, messe kl. 9.30.
Søndag d. 12.: Familieundervisning efter messen kl. 9.30.
Søndag d. 19.: 25 års jubilæum
 Vi fejrer Vor Frue Kirkes 25 års jubilæum med en festmesse kl. 17.
 Spisning kl. 19: *Mødestedet*, Dildhaven 19, Herlev (tilmelding senest d. 5.1.)
Mandag d. 27.: Økumenisk gudstjeneste kl. 20.00 i *Korskirken*, Baptistkirken, Herlev Hovedgade 42.
 Præsterne og menighedsrådet ved Vor Frue Kirke sender alle de bedste ønsker om en glædelig og velsignet jul.

14 Hovedstadsområde NØ

Skt. Andreas Kirke, Ordrup

Kollegievej 2A, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 30 39, mandag til fredag kl. 9-12, torsdag kl. 9-11. Sognepræst Czeslaw Kozon tlf. (01) 64 04 22 (bedst kl. 9-10), undtagen mandag.

Tirsdag d. 24.: Juleaftensdag. Kl. 16 børnemesse. Kl. 23.30 latinsk midnatsmesse.
Onsdag d. 25.: 1. juledag. Kl. 10 dansk højmesse.
Torsdag d. 26.: 2. juledag. Kl. 10 sangmesse.
NB: 1. og 2. juledag ingen messe kl. 8.
Søndag d. 29.: Den hl. Families fest. Kl. 14-17 afholdes menighedens juletræsfest på skolen, Skovkrogen 17. Se i øvrigt plakat i våbenhuset samt løbesedler.
Tirsdag d. 31.: Nytårsaftensdag. Kl. 16 messe.

Januar 1986

Onsdag d. 1.: Nytårsdag. Kl. 10 højmesse. Ingen messe kl. 8.
Fredag d. 3.: Jesu Hjerter-fredag. Kl. 16 udstilling af Sakramentet til tilbedelse. kl. 16.45 andagt og derefter messe. Ingen messe hos søstrene.
Lørdag d. 4.: Kl. 11.15 rosenkrans.
Søndag d. 5.: Hellig 3 Konger. Kl. 10 latinsk højmesse.
Torsdag d. 16.: Kl. 15 rosenkransmøde hos Connie Probst. Alle er velkomne efter tilmelding på tlf. 64 30 39 kl. 9-12.
Søndag d. 19.: Kl. 10 familiemesse.
Søndag d. 26.: Sct. Ansgars fest. Messer som normalt.

Johanneskirken, Søborg

Vandtårnsvej 7-9, 2860 Søborg. Sognepræst: Peter Nissen. Tlf. 01-35 68 26. Træffes hverdage undt. fredag kl. 9.00-10.00.
 Henvendelse kan også rettes til menighedsrådets formand hr. Ove Leerbeck, 02-98 23 84.
Faste messetider:
Søndag: Højmesse kl. 10.00.
Onsdag: Messe kl. 19.00.

Tirsdag d. 24.: Ingen midnatsmesse! Menigheden henviser til nabosognene.
Onsdag d. 25.: Kl. 10.00 højmesse.
Torsdag d. 26.: Kl. 10.00 læst messe.
Tirsdag d. 31.: Kl. 16.00 taksigelsesmesse.

Januar 1986

Onsdag d. 1.: Kl. 10.00 højmesse.

Skt. Knud Lavard Kirke, Lyngby
 Lyngbygårdsvej 1, 2800 Lyngby.

Tlf.: Pastor G. Utenthal Nibler (02) 87 77 12.
Kirkekantoret: (02) 87 29 35, hverdage kl. 10.00-12.00.

Hverdagsgudstjenester: Mandag og tirsdag kl. 17.15, onsdag kl. 12.00, torsdag kl. 17.15 og fredag kl. 12.00. Alle lørdagsmesser kl. 17.00 søndagsmesse. Alle søndage messe kl. 11.00.

Tirsdag d. 17.: Kl. 18.00 jul for ældreklubben og mini-KUK.

Torsdag d. 19.: Adventsmeditation kl. 19.00.

Fredag d. 20.: Kirkekantoret begynder juleferien. Kl. 11.00 julemesse på »Lystoftebakken«.

Lørdag d. 21.: Kl. 17.00 messe i dåbskapellet med dialogprædiken.

Søndag d. 22.: Søndagsmesse, prædiken af pater L.O. Dorn.

Tirsdag d. 24.: Kl. 15.30 julemesse for dem der ikke kan komme til midnatsmesse kl. 24.

Onsdag d. 25.: Julemesse kl. 11.00.

Den 26.-28.: Ingen messer.

Tirsdag d. 31.: Kl. 17.00 nytårsmesse.

Den 17. og 23.: Kl. 17.00 de store antifoner som indledning til julen.

Onsdag d. 1.: Kl. 11.00 nytårsmesse.

Lørdag d. 4.: Ingen messe.

Søndag d. 5.: Kl. 9.30 familiemesse.

Lørdag d. 11.: Søndagsmesse kl. 17.00, sognets helgen Knud Lavard fejres.

Søndag d. 12.: Kl. 11.00 sognets helgen Knud Lavard fejres. Efter messen kirkefrokost for alle.

Tirsdag d. 14.: Kl. 11.30 ældreklubbens møde.

Torsdag d. 16.: Kl. 19.30 voksenstudiegruppe A holder møde i præstegården.

Søndag d. 19.: Kl. 9.30 familiemesse med efterfølgende fælles morgenmad.

Lørdag d. 25.: Søndagsmesse med dialogprædiken i dåbskapellet.

Tirsdag d. 28.: Ældreklubbemøde.

Torsdag d. 30.: Kl. 19.00 voksenstudiegruppe A holder møde i menighedssalen.

Skt. Therese Kirke, Hellerup

Bernstorffsvej 56, 2900 Hellerup.

Sognepræst: Niels Kiær S.J.

Tlf. (01) 61 19 19. Bedst mandag-torsdag kl. 8-9, lørdag kl. 10-11.

Giro 4 08 38 30.

Messtider:

Søndag: Højmesse kl. 9.00, reciteret messe kl. 11.00. Morgenmad i kantinen mellem messerne.

Hverdage: Mandag-onsdag kl. 17.00, torsdag kl. 17.00 i Sct. Josephsøstrenes kapel, Bernstorffsvej 98, fredag kl. 7.15 og lørdag kl. 11.30 med rosenkransbøn kl. 11.15.

Familiemesse: Hver 4. søndag i måneden.

Lørdag den 21. december: Lejlighed til skriftemål kl. 14-17.

Søndag den 22.: Familiemesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Tirsdag den 24., Juleaftensdag: Messe kl. 9. Midnatsmesse kl. 23.30.

Onsdag den 25., Juledag: Højmesse kl. 11. (Ingen messe kl. 9, ingen morgenmad).

Torsdag den 26., 2. juledag: Messe med julesalmer kl. 9.

Søndag den 29., Hellige Families Fest. Efter messen kl. 9 har vi børnenes juletræsfeest. Reciteret messe kl. 11.

Tirsdag den 31., Nytårsaftensdag: Højmesse med Te Deum kl. 16.

Januar 1986:

Onsdag den 1., Nytårsdag. Festen for Jomfru Maria, Guds Moder. Messe kl. 11.

Søndag den 5., Hellig Tre Kongers Fest. Højmesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Lørdag den 18. januar begynder den økumeniske bedeuge.

Søndag den 26., Sankt Ansgars Fest. Familiemesse kl. 9, reciteret messe kl. 11.

Immaculatakirken:

Hverdage messe kl. 7 undtagen mandag og torsdag, hvor messen læses kl. 16.45.

Søndag højmesse kl. 9.00.

Bemærk dog jul og nytår:

Tirsdag den 24. december: Højmesse kl. 16.30.

Tirsdag den 31. december: Højmesse kl. 16.30.

Øvrige helligdage højmesse kl. 9 som om søndagen.

15 Hovedstads-område V

Jesu Hjerter Kirke

Stenosgade 4 A, 1616 København V.

Tlf. (01) 24 65 80.

Sognepræsten og kontor.

Øvrige præster (01) 21 85 88.

Messtider:

Hverdage: Kl. 7.00, 8.15 og 17.00.

Lørdag ingen messe kl. 17.00.

Hver lørdag kl. 18: Messe på engelsk.

Søndagens messtider: Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 latinsk højmesse, kl. 11.30 salmemesse, kl. 20.00 læst messe.

Katolsk information er lukket fra jul til og med den 5.1. 1986.

Tirsdag d. 17.: kl. 14.30. Møde for de ældre i den grønne sal.

Søndag d. 22.: kl. 8.00. Kongregationsmesse.

Tirsdag d. 24.: Juleaftensdag. Messe kl. 7.00 og kl. 8.00. Ingen eftermiddagsmesse. Kirken er åben til kl. 17.00 og åbnes igen kl. 22.00, kl. 23.00 synger koret julen ind. Messen begynder kl. 23.30 og derefter vil der være reception i den grønne sal, hvor man har lejlighed til at udveksle julehilsner.

Onsdag d. 25.: Juledag. Herrens fødsel. Kl. 8.00 læst messe, kl. 10.00 dansk højmesse ved Biskop Hans Martensen. Kl. 11.30 læst messe med danske salmer. Ingen senere messer.

Torsdag d. 26.: 2. juledag. Messe kl. 8.00 og kl. 10.00. Ingen senere messer.

Tirsdag d. 31.: Kl. 16.30 taksigelsesmesse med Te Deum.

Onsdag d. 1.: Messe kl. 8.00 og kl. 10.00. Ingen senere messer.

Fredag d. 3.: Jesu Hjerter fredag. Kl. 16.00 udstilling af sakramentet. Kl. 16.45 indvielse til Jesu Hjerter, kl. 17.00 messe.

Søndag d. 5.: Herrens åbenbarelse.

Tirsdag d. 7.: Kl. 15.30 Kongregationsmøde i kirken.

Tirsdag d. 21.: Kl. 14.30: Møde for de ældre i den grønne sal.

Søndag d. 26.: Kl. 8.00 Kongregationsmesse.

Skt. Mariæ Kirke

Jens Jessensvej 5, 2000 København F.

Tlf. (01) 71 53 35.

Sognepræst L.A. Dorn S.J.

Tlf. (01) 71 53 35. Bedst kl. 11-12 og 18-19, mandag undtaget.

Sædvanlige messtider:

Søndage: Reciteret messe kl. 8.00.

Højmesse kl. 11.00.

Hverdage: Kl. 6.45 og 8.00. Dog om

tirsdagen og onsdagen bortfalder messen kl. 8. I stedet læses resp. kl. 9.30 og 19.30. Første fredag kl. 19.30.

Onsdag d. 18.: Adventstidens bodsmesse, som direkte forberedelse til julehøjtid, kl. 19.30.

Tirsdag d. 24.: Juleaften. Familiernes julemesse kl. 16.00.

Onsdag d. 25.: Juledag. Reciteret messe kl. 8.00. Juledagsfestmesse kl. 11.00. Schola Cantorum synger julemessen: »Puer natus est« under ledelse af Bernhard Lewkovitch.

Torsdag d. 26.: St. Stefans dag (2. juledag) kl. 11.00 Messe med julesang. NB: Kun denne ene messe.

Søndag d. 29.: Den hl. Familie. Reciteret messe kl. 8.00. Højmesse kl. 11.00.

Tirsdag d. 31.: Nytårsaften kl. 16.00, aftenmesse, hvor vi takker Gud for året, der gik, og lægger det kommende år i hans hænder.

Januar 1986:

Onsdag d. 1.: Nytårsdag (festen for Maria, Guds Moder). NB: Kun denne ene messe kl. 11.00.

Fredag d. 3.: Jesu Hjerter fredag. Messe kl. 6.45 bortfalder. Der er messe kl. 8.00 og aftenmesse kl. 19.30 umiddelbart efter tilbedelse foran sakramentet, som begynder kl. 19.00.

Søndag d. 5.: Herrens Åbenbarelse. Reciteret messe kl. 8.00. Festmesse kl. 11.00.

Søndag d. 12.: Herrens dåb. Sædvanlige søndagsmesstider.

Lørdag d. 18.: Den økumeniske bedeuge begynder.

Skt. Nikolaj Kirke

Strøbyvej 2, 2650 Hvidovre.

Tlf. (01) 78 27 90.

Sognepræst, pastor Jørgen Erichsen.

Tlf. (01) 78 27 90, bedst 14-15.

Faste messtider:

Lørdag: Messe kl. 17.00 (søndagsmesse).

Søndag: Højmesse kl. 10.

1. søndag i måneden: Salmemesse med efterfølgende kirkekaffe.

2. søndag i måneden: Latinsk messe.

3. søndag i måneden: Salmemesse.

4. søndag i måneden: »Højmesse nr. 2« af Erling Rasmussen.

December:

Søndag d. 15.: Efter messen indbydes menigheden til en »klippe-klistre-dag«. Der vil blive serveret kaffe og te; desuden vil der blive mulighed for at købe sandwiches, øl og vand.

Onsdag d. 18. og torsdag d. 19.: Kirkerengøring. Vi samles disse to dage for at rengøre vor kirke, før vi skal fejre julens højtid.

Tirsdag d. 24.: Midnatsmesse kl. 24.00.

Onsdag d. 25.: 1. juledag. Højmesse kl. 10.00.

Torsdag d. 26.: 2. juledag. Stefan, den første martyr. Messe kl. 10.00.

Tirsdag d. 31.: Messe kl. 17.00.

Januar

Onsdag d. 1.: Festen for Maria, Guds Moder. Messe kl. 10.00.

16 Hovedstads-område N

Sakramentskirken

Nørrebrogade 27, 2200 København N.

Sognepræst: Peter Nissen. Tlf. 01-35 68 25. Træffes hverdage undt.

fredag kl. 9.00-10.00.

Faste messtider:

Søndag: Højmesse kl. 10, fransk messe kl. 11.30, dansk messe kl. 17, engelsk messe kl. 18.

Mandag, tirsdag, onsdag, fredag, lørdag messe kl. 11, torsdag messe kl. 7.30.

Tirsdag d. 17.: Kl. 19.00 messe. Herefter menighedsaften i krypten, hvor landsformand Annelise Timmermann vil fortælle om Caritas.

Torsdag d. 19.: Kl. 19.30 kirkekoncert. Efter koncerten mulighed for samvær i krypten.

Lørdag d. 21.: Under messen kl. 11.00 vil Alex Lahiff og Cynthia Russell meddele hinanden Ægteskabets Sakramente.

Tirsdag d. 24.: Kl. 11.00 læst messe. Kl. 24.00 julenattens højtidelige messe. Kirken åbnes kl. 23.15, og fra kl. 23.30 synger vi julen ind. Efter midnatsmessen reception i krypten.

Onsdag d. 25.: Kl. 10.00 højmesse. Kl. 17.00 læst messe.

Torsdag d. 26.: Kl. 10.00 læst messe.

Tirsdag d. 31.: Messen kl. 11.00 bortfalder!!

Kl. 16.00 taksigelsesmesse.

Januar 1986

Onsdag d. 1.: Kl. 10.00 højmesse.

Lørdag d. 4.: Kl. 9.45 børneundervisning.

Søndag d. 5.: Højmessen kl. 10.00 transmitteres direkte i Danmarks Radio.

Tirsdag d. 7.: Kl. 19.00 messe. Herefter fortæller landsformand John S. Lundorf om Katolsk Radio og Fjernsyns Forbund.

Tirsdag d. 14.: Kl. 19.00 messe. Ved aftenens møde fortæller sognepræst Søren Grarup om Den danske Baptistkirke.

Lørdag d. 18.: Kl. 9.45 børneundervisning.

Tirsdag d. 21.: Kl. 19.00 messe. Herefter fortæller informationschef Flemming Behrendt om Dansk Flygtningehjælp.

Tirsdag d. 28.: Kl. 19.00 messe. Herefter menighedsmøde, hvor p. A. Ziggelaar SJ vil fortælle om Niels Steensen.

Torsdag d. 30.: Kl. 19.30 kirkekoncert. Efter koncerten mulighed for samvær.

17 Hovedstads-område K

Skt. Ansgars Kirke

Bredgade 64, 1260 København K.

Tlf. (01) 13 37 62.

Præsternes træffetid: Ti.-fr. 11-12.

Tirsdag og torsdag tillige kl. 17-18.

Søndag kl. 8: Reciteret messe. Kl. 10: Højmesse.

Hverdage: Alle dage kl. 8, tirsdag og torsdag tillige kl. 16.30.

Lørdage: Kl. 17 med prædiken (gælder som søndagsmesse).

Søndag d. 15.: Kl. 10.00 latinsk højmesse.

Onsdag d. 18.: Kl. 10.00 messe for de ældre - juleafslutning.

Søndag d. 22.: Kl. 10.00 dansk højmesse.

Tirsdag d. 24.: Kl. 15.00 messe på vietnamesisk. Kl. 17.00 juleaftensmesse, uden orgel. Kl. 24.00 midnatsmesse, kirken åbnes kl. 23.00 for orgelspil og julesang.

Juledag d. 25.: Kl. 8.00 reciteret messe. Kl. 10.00 højmesse.

2. juledag d. 26.: Kl. 8.00 og kl. 10.00 reciteret messe.

Lørdag d. 28.: Kl. 17.00 reciteret messe.

Søndag d. 29.: Kl. 10.00 højmesse.

Tirsdag d. 31.: Kl. 16.30 nytårsaftensmesse.

Januar 1986

Onsdag d. 1.: Kl. 8.00 og kl. 10.00 reciteret messe.
Fredag d. 3.: Kl. 16.30 Jesu Hjerte messe, tilbedelse til kl. 18.00.
Lørdag d. 4.: Kl. 16.00 messe på polsk.
Søndag d. 5.: Kl. 10.00 gregoriansk højmesse, Hellig tre Kongers fest.
Onsdag d. 8.: Kl. 10.00 messe for de ældre.
Søndag d. 12.: Kl. 10.00 dansk højmesse, kirkekafe.
Tirsdag d. 14.: Kl. 19.30 salmesangsafte.
Søndag d. 19.: Kl. 10.00 gregoriansk højmesse.
Tirsdag d. 21.: Kl. 19.00 økumenisk kirkevandring, starter i Sct. Pauls kirke. Ca. kl. 20.00 i Sct. Ansgar kirke.
Onsdag d. 22.: Kl. 10.00 messe for de ældre.
Søndag d. 26.: Kl. 10.00 højmesse, Sct. Ansgars fest.

18 Amager og Bornholm

Skt. Annæ Kirke, Amager

Hans Bogbinders Allé 2, 2300 Kbh. S.
 Præster: J. Kruk, A. Jestl.
 Tlf. (01) 58 41 02. Kontortid: Tirsd. og fred. (A. Jestl) 11-12, onsd. og torsd. 18-19 (J. Kruk).

Udenfor kontortid træffes præsterne på tlf. (01) 58 21 02.

Faste messetider:

Alle lørdage engelsk messe 17.

Søndage: Kl. 8.30 reciteret messe, kl. 10.00 højmesse, kl. 11.30 polsk messe (dog ikke den 1. søndag i måneden). Kl. 17.00 engelsk messe, Sct. Annæ Hjem: Kl. 10.30 Dragør, Rønne Allé 15, kl. 9.00.

Torsdage: Kl. 19 Gudsmoders aftenmesse med novenebøn.

Tirsdag d. 17.: Kl. 9.45 skolemesse i huskapellet.

Onsdag d. 18.: Bikuben fra kl. 15.00. Vi bager småkager, laver julegaver færdige. Vi spiser sammen. Og kl. 19 krybbeandagt i kirken for sognets børn og deres forældre.

Torsdag d. 19.: Kl. 18.30 tilbedelse foran sakramentet og derefter kl. 19 Rorate-messe i kirken.

Fredag d. 20.: Sct. Annæ Skoles elever opfører et krybbeopspil i kirken kl. 8.30 og kl. 10.

Tirsdag d. 24.: Juleaftensdag. Kirken lukkes kl. 16. Kl. 20 engelsk messe; kl. 22 polsk messe. Kl. 24 Sct. Annæ menighed fejrer Jesu Kristi fødsel i Bethlehem.

Onsdag d. 25.: Juledag. Ingen messe kl. 8.30. Kl. 10 højmesse. Kl. 9 messe i Dragør og kl. 10.30 messe på Sct. Annæ Hjem.

Torsdag d. 26. 2. Juledag: Festen for den hl. Stefan, den første martyr. Ingen messe kl. 8.30. Kl. 10 højmesse. Ingen aftenmesse kl. 19.

Søndag d. 29.: Festen for den hl. Familie. Messe kl. 8.30 og kl. 10 latinsk højmesse. Hl. Kommunion under begge skikkelser.

Tirsdag d. 31.: Nytårsaften. Kl. 16 højtidelig takkegudstjeneste i kirken/ messe.

Januar 1986

Onsdag d. 1.: Festen for Maria Guds Moder. Ingen messe kl. 8.30 men kl. 10 højmesse.

Torsdag d. 2.: Kl. 15-16.30 tilbedelse i kapellet hos Sct. Elisabethsøstrene. Kl. 19 Guds Moders aften messe med novene bøn.

Fredag d. 3.: Kl. 19 Jesu Hjertemesse.

Søndag d. 5.: Helligtrekonger. Messer kl. 8.30 og højmesse kl. 10. Kl. 11.30 familiemesse.

Tirsdag d. 7.: Knud Lavard.

Onsdag d. 8.: Kl. 16-17 religionsundervisning.

Torsdag d. 9.: Kl. 16-17 firmandundervisning. Kl. 19 Guds Moders aftenmesse. Derefter kl. 20 aften for alle voksne i menighed. Foredragsemne er: »Kristendommen kom til Norden med Ansgar – giver vi den videre?« (Hanne Toldberg). Der bliver også kaffebord. Alle er velkomne!!!

Tirsdag d. 14.: Peter Donders, pater, redemptorist. Kl. 9.45 skolemesse i huskapellet. Kl. 19 menighedsrådsmøde.

Onsdag d. 15.: Kl. 16-17 religionsundervisning.

Torsdag d. 16.: Kl. 16-17 firmandundervisning. Kl. 19 Guds Moders aftenmesse, med novene bøn.

Fredag d. 17.: Kl. 9.45 skolemesse i kirken.

Lørdag d. 18.: Den økumeniske bedeuge begynder.

Mandag d. 20.: Kl. 19.30 forældre- og firmandmøde i den lille sal.

Onsdag d. 22.: Kl. 14 messe i huskapellet og derefter Ældres klub. Kl. 16-17 religionsundervisning.

Torsdag d. 23.: Kl. 6-17 firmandundervisning og kl. 19 Gudsmoders aften messe med novene bøn.

Søndag d. 26.: Ansgar, bispedømmets værnehelgen. Kl. 10 latinsk højmesse. Kollekten går til kirkens opvarmning!

Rønne og Aakirkeby, Bornholm

Skt. Hyacinthus Kirke, Østergade 59, 3700 Rønne. Sognepræst T. Palsøe, tlf. (03) 95 08 14. Menighedsrådsformand Sr. Hermengild Gerick, tlf. (03) 95 08 55. Søndage i december og januar højmesse kl. 8.

Tirsdag d. 17.: Vore damer i Rønne og Aakirkeby indbydes til møde hos søstrene, Ll. Madsesgade 14, kl. 14.30.

Tirsdag d. 19.: Juleafslutning for børn, der har deltaget i religionsundervisningen, kl. 14 hos søstrene (adresse som ovenfor).

Tirsdag d. 24.: Juleaftensdag. Højmesse kl. 21.

Onsdag d. 25.: 1. juledag, højmesse kl. 8.

Torsdag d. 29.: 2. juledag, højmesse kl. 9.

Søndag d. 29.: Den hl. families fest.

Tirsdag d. 31.: Nytårsaften, takkegudstj. kl. 16.30.

Januar 1986

Onsdag d. 1.: Nytårsdag, højmesse kl. 8.

Rosenkranskirken
 Gregersgade 12, 3720 Aakirkeby. Sognepræst T. Palsøe. Menighedsrådsformand E. Frandsen, tlf. (03) 97 42 95.

Søndage i december og januar højmesse kl. 10.

Onsdag d. 25.: 1. juledag højmesse kl. 10.

Søndag d. 29.: Den hl. families fest.

Januar 1986

Onsdag d. 1.: Nytårsdag højmesse kl. 10.

Monat um 10 Uhr in der Hauskapelle der St. Augustin Kirche, Jagtvej 183, Kopenhagen. Nach jedem Gottesdienst findet ein gemütliches Zusammensein statt.

Missione cattolica italiana

Sac. Czeslaw Kozon, Kollegievej 2, 2920 Charlottenlund.
 Tlf. (01) 64 04 22 martedi-vennerdi ore 9-10.

Ogni domenica alle ore 12 messa in lingua italiana nella cappella interna presso la chiesa di Sant'Agostino, Jagtvejen 183. Ingresso attraverso il cortile.

Il giorno di Natale, mercoledì 25 dicembre, Santa Messa alle ore 12.

English-speaking ministry

Fr. Andrew Chalkey O.M.I., Chaplain to the English-speaking Catholic Community of Copenhagen. Ministry Center. Vor Frue kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev. Tlf. (02) 94 76 94.

Eucharistic Celebration in English.

Sunday:

Vor Frue Kirke, Herlevgårdsvej 14, 2730 Herlev, 10.45 a.m. Family Liturgy.
 Skt. Annæ Kirke, Hans Bogbinders Alle 2, 2300 Kbh. S. 5:00 p.m.
 Sakramentskirken, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N. 6:00 p.m.

Saturday Evening:

Skt. Annæ Kirke: 5:00 p.m.
 Jesu Hjerte Kirke, Stenosgade 4, 1616 Kbh. V. 6:00 p.m.

Wednesday Evening:

Sakramentskirken: 5:00 p.m.

Mszę święte w języku polskim

Ks. Józef Dudek C.s.s.R.
 Kościół św. Anny
 Hans Bogbinders Alle 2,
 2300 København S, tlf. (01) 58 21 02.

Msza św.: w kazda 2, 3, 4 i 5 niedziele miesiaca o godz. 11.30 w kościele św. Anny/Amager/ oraz w sobote przed pierwszą niedzielą kazdego miesiaca o godz. 16.00 w kościele św. Ansgara, Bredgade 64.

Liturgisk kalender for januar 1986

- hvid.** Onsdag. Juledags oktav. Festen for Maria, Guds Moder (s). 1. L.: 4. Mos. 6,22-27. Salm 67,2-3.5. 6+8. Rv. 8a.: Gud være os nådig og velsigne os. 2. L.: Gal. 4,4-7. Ev.: Luk. 2,16-21. *Gl. Cr. Jomfru Marias pf. (I Ps)*
- hvid.** Torsdag i juletiden. Basilius den Store (†390), biskopper og kirkelærere (m). L.: 1. Joh. 2,22-28. Ev.: Joh. 1,19-28. *Jul. pf. (I Ps)*.
- hvid.** Fredag i juletiden. L.: 1. Joh. 2,29-3,6. Ev.: Joh. 1,29-34. *Jul. pf. (I Ps)*.
- hvid.** Lørdag i juletiden. L.: 1. Joh. 3,7-10. Ev.: Joh. 1,35-42. *Jul. pf. (I Ps)*.
- hvid.** Søndag. Herrens Åbenbarelse (s). 1. L.: Es. 60,1-6. Salm 72,2.7-8. 10-11, 12-13. Rv. 11: Alle jordens folk skal tilbede dig Herre. 2. L.: Ef. 3,2-3a. 5-6. Ev.: Matt. 2,1-12. *Gl. Cr. Hl. tr. pf. Kollekt for Det danske Bibelselskab.*
- hvid.** Mandag efter Herrens Åbenbarelse. L.: 1. Joh. 3,22-4,6. Ev.: Matt. 4,12-17. 23-25. *Jul. eller Hl. tr. pf. (II Ps)*.
- rød.** Tirsdag efter Herrens Åbenbarelse. Knud Hertug (†1131) (m). L.: 1. Joh. 4,7-10. Ev.: Mark. 6,34-44. *Jul. eller Hl. tr. pf. (II Ps)*.
- hvid.** Onsdag efter Herrens Åbenbarelse. L.: 1. Joh. 4,11-18. Ev.: Mark. 6,45-52. Eller **hvid.**: Raymond af Penyafort, præst (†1275). *Jul. eller Hl. tr. pf. (II Ps)*.
- hvid.** Torsdag efter Herrens Åbenbarelse. L.: 1. Joh. 4,19-5,4. Ev.: Luk. 4,14-22a. *Jul. eller Hl. tr. pf. (II Ps)*.
- hvid.** Fredag efter Herrens Åbenbarelse. L.: 1. Joh. 5,5-13. Ev.: Luk. 5,12-16. *Jul. eller Hl. tr. pf. (II Ps)*.
- hvid.** Lørdag efter Herrens Åbenbarelse. L.: Joh. 5,14-21. Ev.: Joh. 3,22-30. *Jul. eller Hl. tr. pf. (II Ps)*.
- hvid.** Søndag. Herrens Døb (f). 1. L.: Es. 42,1-4. 6-7. Salm 29,1a+2. 3ac-4. 4b+9b-10. Rv. 11b: Herren velsigne sit folk med fred. Eller: Es. 40,1-5,9-11. Salm 104, 1b-22e. 3-4. 24-25. 27-28. 29-30. Rv. 1: Min sjæl, lov Herren! Herre min Gud, du er såre stor. 2. L.: Ap. G. 10,34-38. Eller: Tit. 2,11-14; 3,4-7. Ev.: Luk. 3,5-16. 21-22. *Gl. Cr. Sær. pf.*
- grøn.** Mandag i 1. alm. uge. L.: 1. Sam. 1,1-8. Ev.: Mark. 1,14-20. Eller **hvid.**: Hilarius, biskop og kirkelærer (†357) (I Ps).
- grøn.** Tirsdag i 1. alm. uge. L.: 1. Sam. 1,9-20. Ev.: Mark. 1,21b-28. (I Ps).
- grøn.** Onsdag i 1. alm. uge. L.: 1. Sam. 3,1-10. 19-20. Ev.: Mark. 1,29-39. (I Ps).
- grøn.** Torsdag i 1. alm. uge. L.: 1. Sam. 4,1-11. Ev.: mark. 1,40-45. (I Ps).
- hvid.** Fredag i 1. alm. uge. Antonius, abbed (†356) (m). L.: 1. Sam. 8,4-7. 10-22a. Ev.: Mark. 2,1-12. (I Ps).
- grøn.** Lørdag i 1. alm. uge. L.: 1. Sam. 9,1-4. 17-19; 10,1a. Ev.: Mark. 2,13-17. Eller **hvid.**: Gudsmoders Lørdagsmesse. (I Ps).
Den økumeniske bedeuge begynder.
- grøn.** 2. alm. søndag. 1. L.: Es. 62,1-5. Salm 96,1-2a. 2b-3. 7-8a. 9-10a + c. Rv. 3: Kundgør Herrens under for alle folkeslag. 2. L.: 1. Kor. 12,4-11. Ev.: Joh. 2,1-12. *Gl. Cr. Alm. S. pf. (II Ps)*.
- grøn.** Mandag i 2. alm. uge. L.: 1. Sam. 15,16-23. Ev.: Mark. 2,18-22. Eller **rød.**: Fabian, pave og martyr (†250). Eller **rød.**: Sebastian, martyr (†288). (II Ps).
- rød.** Tirsdag i 2. alm. uge. Agnes, jomfru og martyr (tca. 280) (m). L.: 1. Sam. 16,1-13. Ev.: Mark. 2,23-28. (II Ps).
- grøn.** Onsdag i 2. alm. uge. L.: 1. Sam. 17,32-33. 37,40-51. Ev.: Mark. 3,1-6. Eller **rød.**: Vincent, diakon og martyr (†304). (II Ps).
- grøn.** Torsdag i 2. alm. uge. L.: 1. Sam 18,6-9; 19,1-7. Ev.: Mark. 3,7-12. (II Ps).
- hvid.** Fredag i 2. alm. uge. Frans af Sales, biskop og kirkelærer (†1622) (m). L.: 1. Sam. 24,3-21. Ev.: Mark. 3,13-19. (II Ps).
- hvid.** Lørdag i 2. alm. uge. Den hellige Apostel Pauls omvendelse. (f). L.: Ap. G. 22,3-16 eller Ap. G. 9,1-22. Salm 117,1. 2. Rv. Mark. 16,15: Gå ud i alverden og forkynd evangeliet. Eller: Halleluja. Ev.: Mark. 16,15-18. *Gl. Ap. pf. (II Ps)*.
- hvid.** søndag. Ansgar, Bispedømmets Værnehelgen (†865) (s). 1. L.: Es. 52,7-10. Salm 96,1-2a. 2b-3. 7-8a. 10. Rv. 3: Kundgør Herrens under for alle folkeslag. Eller: Halleluja! 2. L.: 1. Kor. 1,18-25. Ev.: Mark. 1,14-20. *Gl. Cr. Sænk Ansgars pf. Kirketælling.*
- grøn.** Mandag i 3. alm. uge. L.: 2. Sam. 5,1-7. 10. Ev.: Mark. 3,22-30. Eller **hvid.**: Angela Marici, jomfru (†1540). (III Ps).
- hvid.** Tirsdag i 3. alm. uge. Thomas af Aquino, præst og kirkelærer (†1274) (m). L.: 2. Sam. 6,12b-15. 17-19. Ev.: Mark. 3,31-35. (III Ps).
- grøn.** Onsdag i 3. alm. uge. L.: 2. Sam. 7,4-17. Ev.: Mark. 4,1-20. (III Ps).
- grøn.** Torsdag i 3. alm. uge. L.: 2. Sam. 7,18-19. 24-29. Ev.: Mark. 4,21-25. (III Ps).
- hvid.** Fredag i 3. alm. uge. Johannes Bosco, præst (†1888) (m). L.: 2. Sam. 11,1-4a. 5-10a. 13-17. Ev.: Mark. 4,26-34. (III Ps).

Katolsk Forlag har netop udsendt en ny bog »Kærighedens udfordring« om Moder Teresa og hendes medarbejdere. Forlaget siger selv bl. a. om bogen: »Fra tid til anden forestiller man sig, at de bøger, der kan skrives om Moder Teresa og hendes arbejde, er skrevet. Det synes, som forfattere har formået at dække Moder Teresas baggrund og indsats fra alle tænkelige indfaldsvinkler.

Når der derfor kommer en bog, der i enhver henseende repræsenterer nytænkning, og som gør Moder Teresa som person endnu mere sand og nær, så er det en enestående mulighed for at forstå hende og på sælsom vis blive mødt af hendes åndelige visioner, der kalder på virkelighedsnær eftertanke og medleven.«

Bogen er skrevet af Kathryn Spink og koster 85 kr.

Møder og arrangementer

Studiekreds

Torsdag den 2.1. 1986 kl. 19.30 i menigheds-salen, Havnegade 3, 5700 Svendborg.

Emnet er:
Kejser Konstantins edikt, udstedt i Milano i februar 313. Følgeme deraf. Som nyhed: Den private Bodspraksis.

Det sker på Magleås

Fredag d. 10.1. til lørdag d. 11.1.

Mellemfolkeligt Samvirke's »Udvælgelsen« holder møde.

Torsdag d. 16.1. til fredag d. 17.1.
Afdelingsseminar for Frivilligafdelingen, Mellemfolkeligt Samvirke.

DUK-kalender

Åbent hus den 20.12. 85 på sekretariatet. Vi indbyder alle til lidt julehygge mellem kl. 10 og 14. På gensyn!

Weekend for vietnamesere den 17.-19.1. 86 på Ørborgen. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for deltagelse i fællesrejsen. Betaling ved tilmelding senest den 6.1. 86.

Ledertæring den 24.-26.1. 86 på Ørborgen. For 18 årige og opefter. Tema: »Læjr/KUK-chef søges«. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for deltagelse i fællesrejsen. Betaling ved tilmelding senest den 13.1. 86.

Årsmøde den 28.2.-2.3. 86 på Ørborgen. For 2 delegerede/valgte repræsentanter fra hver lokalforening/menighed. Indkaldelsen udsendes i december. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. (dog 150,00 kr. for alle over 25 år) for deltagelse i fællesrejsen. Betaling ved tilmelding senest den 17.1. 86.

Firmelæseweekend den 21.-23.3. 86 på Ørborgen. For kommende konfirmander fra Jylland/Fyn. På Myrøtuen i Bastrup for konfirmander øst for Storebælt. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for deltagelse i fællesrejsen. Betaling ved tilmelding senest den 10.3. 86.

Påskelejr den 26.-31.3. 86 på Ørborgen. Yderligere oplysninger følger senere.

Pastoralenhedskursus den 4.-6.4. 86 på Magleås. For 2 repræsentanter fra hver menighed, som har med det lokale børne- og ungdomsarbejde at gøre. Indbydelse udsendes. Pris 200,00 kr. Alle rejseudgifter refunderes ved billigste rejsemåde - DSB 2. kl. Betaling ved tilmelding senest den 17.3. 86.

St. Bededagskursus den 24.-27.4. 86 på Ørborgen. For alle ledere på DUK's sommerlejre i 1986. Kurset er gratis. Alle rejseudgifter refunderes ved billigste rejsemåde - DSB 2. kl. Tilmelding senest den 7.4. 86.

Ministrantkursus den 2.-4.5. 86 på Ørborgen. For 10-16 årige. Pris 100,00 kr. og 90,00 kr. for deltagelse i fællesrejsen. Betaling ved tilmelding senest d. 21.4. 86.

Bemærk: Tilmeldingen er kun gyldig ved indbetaling af gebyr sammen med tilmeldingen.

Tilbagebetaling af gebyr sker normalt ikke efter sidste tilmeldingsfrist.

Alle rejseudgifter over 90,00 kr. (150,00 kr.) refunderes ved deltagelse i fællesrejsen.

Jeg tilmelder mig:

Arrangement: _____

Dato: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og by: _____

Fødselsdato: _____

Telefon: _____

Menighed: _____

Deltager i fællesrejse:
Ankommer selv:

Danmarks Unge Katolikker

Sekretariatet

Skt. Kjeldsgade 3, 2100 København Ø.

Telefon 01-20 63 63

Påske på Øm?

Som en selvbestaltet gruppe, men dog med fuld velsignelse fra DUK's bestyrelse, er vi gået i gang med at planlægge påskelejren 1986 på Øm.

Vi vil i et varmt fællesskab af børn, unge og forældre ved hjælp af passende åndelige og praktiske øvelser fordybe os i påskens mysterier og de hermed forbundne spændende symboler. Liturgien vil naturligvis blive et centralt element i lejren, men også praktiske aktiviteter og passende oplæg, skal hjælpe børn og voksne til en dybere forståelse af påskemysteriet.

Interesseret? Reserver allerede nu påskedagene.

Flere detaljer følger i kommende nr. af k.o.

Inger & Svend Erik
Gitte & Torben
Lene & Bent
Jesper, Birgit & Lelf

Bistand

Katolsk menighedspleje

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Diverse

Katolsk menighedspleje søger værelser til unge

Til unge under uddannelse søger katolske Menighedsplejer værelser i hele Storkøbenhavn. Gratis for begge parter formidles kontakt mellem udlejer og lejere. Ønsker De at udleje eller leje - ring til Katolske Menighedsplejer 01-15 23 03 eller privat 01-14 69 36.

Amerikansk lotteri

Følgende numre i amerikansk lotteri er udtrukket:

Hvid 1 fl. whisky ..... nr. 124 (er afhentet).

Gul F.G. Maria-billede .nr. 17

Brun C.B. broderet dug nr. 74

Blå 1 fl. gammel dansk nr. 39 (er afhentet)

Gævinsterne kan afhentes på K.M.s kontor, Bredgade 69 A, København. Tlf.-aftale på 01-15 23 03 ti. og to. ml. 14 og 16 - eller på tlf. 01-14 69 36.

Tak for Dares støtte til vores samarbejde med ønsket om en glædelig jul.

Katolsk Menighedspleje
Bente Nygaard Hansen

Visiting London?

Bed and Breakfast Accommodation available for quiet mature couples in quiet, peaceful home. Write for details to: J. Christopher, c/o 2, Benham Close, Thornton Heath, CR47AH, Surrey, England.

Tag på højskole i Sønderjylland

- på en lille højskole
- med mange kristendomsfag
- med en stor musiklinje
- med mere end 30 valgfag
- med økumenisk indstilling.

Lange kurser hvert forår 3. januar - 1. juni.

Korte kurser hver sommer og efterår.

Ring eller skriv efter vort informationsmateriale.

**LØGUM
KLOSTER
HØJSKOLE**

Forstandere: Rita og Harald Nielsen
6240 Løgumkloster - Tlf. 04 - 74 40 40

Døde

Vor kære mor og svigermor

Else Klara Probst

*7. november 1898

er sovnet stille ind

d. 22. november 1985.

Jan Hertuf og Margrit Probst

Begravelsen har fundet sted fra Skt. Nikolaj Kirke, Hvidovre.

Min elskede hustru, vor kære mor og svigermor,

Martha Steensen

født den 6. december 1931

er efter lang tids sygdom stille sovnet ind den 24. november 1985.

Knud
Børn og svigerbørn

Efter afdødes eget ønske har begravelsen fundet sted i stilhed fra Skt. Nikolaj Kirke.

Salg og service

Lasse Baumann Antikviteter

Dødsboer og bedre indbo købes.

Naboløs 3, 1206 København K.

Tlf. 01-11 72 37. Aften: 02-85 39 40

A.B.C. blomster

Vestergade 20

4850 Stubbekøbing

Telefon 03-84 16 59

Deres garanti for friske varer!

Aut.
elinstallatør

**EL MOGENS
LARSEN**

Rørhæved 31a 6200 Ålborg - 62 25 30, 62 25 31

BENZONS BEGRAVELSES- FORRETNING

34 46 01 - 86 60 56

DØGNVAGT: 01 - 86 60 56

Ndr. Fasanvej 76
2000 København F.

Begravelse og bisættelser ordnes smukt og rimeligt.
Alle aftaler kan træffes i hjemmet.

Begravelses- forretning

ordner alt i forbindelse med dødsfald også anmeldelse til skifteret, sygesikring, fagforening m.m.
Aftaler gerne i Deres hjem, overalt i Storkøbenhavn.

**DØGNVAGT
RING 55 55 55**

Bedemand Hardy Nielsen

Amagerbrogade 155

Filial: Taastrup 02 - 99 00 19

Der er mange bedemænd
Deres hedder

ERIC KVIST

- han er katolik
og har kontor på
Søborg Hovedgade 94
og træffes på

01-69 86 81

DØGNET RUNDT

Jeg kommer gerne hjem til Dem for at træffe de nødvendige aftaler.

MØBLER

Søger De kvalitetsmøbler, så aflæg vor forretning et besøg og se vort store udvalg i reoler, opholds- og spisestuer.

ANDERS SVENDSEN

Nordre Frihavnsgade 13

København Ø.

Tlf. (01) 26 60 70

Murermester- og entreprenørforretning

M. Thomsen Støtt & Søn

Kong Christians Allé 6

Ålborg

Telefon 13 42 33 og 13 43 37

Malermester

VILLY HANSEN

Bredager 13 - 7100 Vejle
Tlf. (05) 81 69 62 og 83 29 37

DANSK OLIE KOMPAGNI A/S

Olieselskabet
NORDISK KUL A/S

Administration, salg og service:
RØDOVREVEJ 383

Automatisk levering
Olievagt i fyringssæsonen
Egen import og tankluger
Radiodirigerede tank- og servicevogne

01 70 45 30

- sikkerhed for varme

Registreret revisor F.R.R.

J. Brangstrup

Algade 12, 4000 Roskilde

Tlf. (02) 35 10 35

Ur- og Brillenhuset

»BALANCEN«

v/ KNUD PETERSEN
Gerritsgade 34, Svendborg
Telefon 21 19 20

Verdensfredsdagen 1986

Fortsat fra forsiden.

problemer. Vi bør undersøge, hvordan bestræbelserne for at finde retfærdige løsninger på de sociale forskelle, der består mellem Nord og Syd, kan bidrage til at nedbryde spændingen mellem Øst og Vest, og hvordan dialogen og en større forståelse mellem Øst og Vest kan føre til større fremskridt og mere hjælp i Den tredje Verden.

Johannes Paul II beder om, at man ikke betragter de to problemkomplekser hver for sig. Det er hans

store ønske og håb, at verden i dag i solidaritet vil stræbe efter en ægte fred, som det gælder om at virkeliggøre i sandhed og retfærdighed og i ægte kærlighed til ethvert menneske og til alle folkeslag uden nogen form for diskrimination.

Det, det mest af alt kommer an på, er menneskers og nationers totale udfoldelse. I de sidste år har problematikken med udviklingen ændret sig og der er dukket nye spørgsmål op. Naturkatastrofer og menneskelige tragedier - vi behøver blot at tænke på sulten - hjemsøger i dag på dramatisk vis store områder af jorden.

På samme tid ødsles værdifulde energikilder og råstoffer på oprustningskapløbet og på forsøg med at opfinde mere og mere raffinerede våben.

Mennesket i centrum

Kirken ønsker især at minde om den centrale plads, der må indrømmes mennesket. Der skal tages hensyn til dets kald og komplicerede natur og dermed til den centrale og universelle betydning af de åndelige, etiske og kulturelle værdier, som menneskets værdighed, rettigheder og bestræbelser bygger på.

Der må desuden opmuntres til holdninger og dyder, der fremmer ægte udvikling, retfærdighed og fred: solidaritet og universel broderkærlighed, samarbejde og gensidig agtelse, gode indbyrdes forhold og selvstændighed. Samtidig må der ske en fortsat udvikling af dialogen, af beskyttelsen af menneskerettighederne samt af vil-

jen til at skabe politiske og juridiske strukturer for en verdensomspændende fred.

Dette mål er det centrale anliggende for Det internationale Fredsår, som FN har proklameret for 1986, og som indledes 24. oktober 1985 i forbindelse med 40-årsdagen for FN's grundlæggelse.

Ingen luksus, men pligt

Dette mål må være en moralsk forpligtelse for ethvert menneske og for alle nationer. Det drejer sig ikke om en luksusinteresse for nogle få. I betragtning af, at en stor del af menneskeheden er udsat for store lidelser, af den manglende forståelse mellem nationerne, og af våbenkapløbets udfordring henvender pavens fredsappel sig til både hjerte og fornuft hos ethvert menneske af god vilje.

Washingtons hjælpebiskop, den 51-årige Eugene Marino blev valgt til sekretær for USA's katolske bispekonference. Foto KNA.

Jøder og katolikker i Amerika

Sao Paulo (KNA) - Ca. 100 katolske præster og biskopper, rabbinere og jødiske lægfolk deltog for nylig i en konference i den brasilianske by Sao Paulo. Mødet kom i stand i anledning af 20-året for Det andet Vatikankoncilis erklæring »Nostra Aetate« angående den katolske kirkes nye forhold til de ikke-kristne religioner.

Kardinal Jean-Marie Lustiger, ærkebiskop af Paris og selv søn af tyske jøder, opfordrede forsamlingen fra hele Amerika til først og fremmest at gå ind for forsvaret af menneskerettighederne og følgelig for jødernes ret til at leve i eget land.

I Brasilien lever ca. 175.000 jøder, mens 80 procent af samtlige 140 millioner indbyggere er katolikker. I Argentina findes der ca. 300.000 jøder.

Søndag den 5. januar fejrer kirken festen for Herrens åbenbarelse. Foto KNA.

Aalborg får særstatus ved menighedsrådsvalg

Frederikshavn, Hjørring, Thisted og vietnameserne får repræsentant

Et flertal i pastoratrådet sikrede menigheden i Aalborg mulighed for som forsøgsordning at opnå særstatus ved menighedsrådsvalget den 20. april næste år og fire år frem. Bestlutningen er truffet på baggrund af et ønske fra menighedsrådet i Aalborg.

I et brev til pastoratrådet udtrykker menighedsrådet ønske om, at - ét medlem vælges som repræsentant for de vietnamesiske katolikker i menigheden.

- tre medlemmer vælges som repræsentanter for

katolikkene i Frederikshavn, Hjørring og Thisted,

- otte medlemmer vælges af og blandt alle katolikker i hele menigheden.

De nærmere retningslinier for valget udarbejdes af menighedsrådet og stiftets valgstyrelse i fællesskab, og de skal godkendes af pastoratrådets forretningsudvalg.

Menighedsrådet begrunder sit ønske med, at de har en betydelig vietnamesisk gruppe, som gerne ser sig repræsenteret i rådet. På grund af alder og uddannelse er der stor risiko for, at den indvalgte ikke kan fungere i hele menighedsrådets 4-årige periode. Det virker støttende, hvis den suppleant, der afløser gruppens repræsentant, ikke er valgt af gruppen, siges det videre i henvendelsen.

Styrker pastoralenheden

Menighedsrådet skønner, at Thisted har et for lille antal menighedsmedlemmer til at sikre sig en repræsentant i rådet. Det er derfor rimeligt, at de tre områders katolikker er repræsenteret i menigheds-

rådet bl.a. for at styrke fællesskabet mellem menighedens forskellige geografiske grupper. Aalborg menighed udgør som den eneste af provinsmenighederne en pastoralenhed.

Flere pastoratrådsmedlemmer var iøvrigt betænkelige ved at give en minoritetsgruppe særlige

vilkår, fordi man på den måde opretholder gruppedannelser i menigheden.

Aalborg menighed tæller 1000 medlemmer, hvoraf 120 er vietnamesere. I Thisted bor der 45 katolikker, i Frederikshavn 70 og i Hjørring ca. 100 oplyser sognepræsten, Leo Kerz OMI.

kk

Biskop ønsker præster blandt gifte mænd

Bad Bentheim (KNA) - Biskop Adriano Hypolito OFM af Nova Iguacu i Brasilien mener, at også gifte mænd bør kunne præstevies for at supplere antallet af cølibatære gejstlige i den katolske kirke. Den 7. november erklærede biskoppen i franciskanerklostret Bardel i Bad Bentheim, at han ville forelægge paven forslaget. Hans bispedømme har ikke ugifte præster nok til at dække behovet.

Hvad befielsesteologien angår, sagde den brasilianske biskop, at der længe før teologien blev nedfældet, lokalt havde eksisteret en befielses-

praksis. I modsætning til tidligere tiders spekulative teori, indretter befielsesteologien sig efter menneskenes hverdag. Denne befielsespraksis vil fortsætte, ligegyldigt om Leonardo Boff eller andre teologer får taleforbud fra Rom.

Velsignet jul og godt nytår!

Næste nummer udsendes den 15. januar

Stor fest på lørdag!

I anledning af sr. Hildegard Doods og Frank Jobsts fratræden holder Danmarks Unge Katolikker en stor afskedsfest lørdag d. 14. december 1985.

Festen starter kl. 17.30 med festmesse i Sct. Augustins Kirke, Jagtvej 183, 2100 Kbhvn. Ø. Efter messen spiser vi sammen i kantinen på Niels Steensens Gymnasium.

Vi sørger for:	Du medbringer:
Levende musik i form af »Dansk Beton Blues«	Drikkevarer
Brød/smør	En kold eller varm ret til 4 personer
Service	20.- kr. som betales ved indgangen
Salg af øl og vand	Højt humør!
Tilmelding til sekretariatet senest i morgen torsdag på telefon 01-20 63 63.	

katolsk orientering

Redaktion, ekspedition og annonceanfaldning: Vesterbrogade 28, 3., DK-1620 København V. Telefon (01) 21 14 44. Giro: 5 00 34 71. Ansgarsvejleaan, katolsk orientering. Brødgade 69 A, 1260 København V.

I redaktionen: Hans Jørgen Johansen, Kirsten Szarasin, Ruth Plum, Maria Grandt, Knud Helsted Kluge (redaktionssekretær), pastor Willem Wuyts O. Præst (senarshavende redaktør), Silkeborgvej 25, 7400 Herning.

Tilsendes vederlagsfrit til samtlige katolske husstande i Danmark i 20 numre jævnt fordelt over året, som regel 2. og 4. onsdag i måneden. Abonnementspris i øvrigt 180 kroner årligt. Tryk: NY DAG, DK-4900 Nakskov.

**Danmarks Radios
Årbog 1984/85**

DR's årbog, som i år er på næsten 200 sider, og som rummer et væld af billeder, oplysninger og aktuelle artikler, kan købes af interesserede gennem DR's undervisningsafdeling. Årbogen tilbydes i år medlemmer af Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund til en favørpris. Bogen koster normalt kr. 80.-, men kan af KRFF-medlemmer købes for kr. 40.-.

Medlemmer af Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund bestiller bogen ved indsendelse af beløbet kr. 40.- på check vedlagt afsenderens navn og adresse eller pr. giro 6 44 19 47 til forbundets kasserer C.-V. Hein, Lipkesgade 30, 4. th., 2100 København Ø. - Ellers købes bogen ved indsendelse af beløbet kr. 80.- på check til Danmarks Radio, Box 100, 2860 Søborg.

**Dansk Radio
Hjælpefond**

De sidste to uger før jul kunne man hver morgen høre udsendelsen »Morgennisserne«, hvor de to radio-morgennisser *Ann-Britt Mathisen* og *Georg*

Julin fra Underholdningsafdelingen ikke blot skulle bringe lytterne i julestemning, men også skaffe penge til fondens gode formål ved at bede lytterne overfrankere de breve og kort, der blev sendt ind til udsendelsens gættekonkurrence. En gruppe frivillige hjælpere fra lytterorganisationerne er nu begyndt at tømme de mange postsække og er gået i gang med optællingsarbejdet. Der vil sikkert gå nogle uger, før man ved, om resultatet som de foregående år vil passere millionen.

Blanketter til brug ved ansøgning om TV-modtagere til mindrebemidlede syge og ældre kan fås hos Katolsk Radio- og Fjernsynsforbunds kasserer, C.-V. Hein, Lipkesgade 30, 4. th., 2100 København V, tlf. 01-38 70 41.

**Har du en radio
du kan undvære?**

Gennem radiohjælpefondens uddeles fjernsynsapparater, men medlemmer af Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund, der på grund af svagt syn eller andre årsager ikke har fornøjelse af et TV-apparat, har ofte spurgt forbundets ledelse om hjælp til et radioapparat. Lands-

styrelsen vil gerne hjælpe i påkommende tilfælde og spørger derfor: Er der nogle af k.o.'s læsere, der har et brugbart radioapparat i overskud? Ring eller skriv venligst herom til KRFF's kasserer på ovenstående adresse.

**Søndagskoncert
med musik fra 18. årh.**

Ved koncerten i Radiohusets koncertsal søndag den 20. januar kl. 15 er en af verdens fornemste obo-spillere, *Lothar Kock*, solist i Haydns obokonzert i C-dur. På programmet står endvidere Haydns afskedssymfoni samt værker af Cannabich og Stamitz.

Til denne koncert, som dirigeres af *Nicholas Braithwaite*, er billetter i et begrænset antal gratis for medlemmer af Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund. Henvendelse herom til forbundets kasserer.

**Radio for unge
om unge
- lavet af unge**

Sidste efterår var der premiere på et nyt ungdomsprogram »Båndværksted for unge«. Seriens udsendelser gik i luften et par gange om måneden med en halv times sendetid hver gang. I ungdoms-

året 1985 er sendetiden udvidet til en hel time, og udsendelserne kommer på program 1 hver lørdag kl. 19-20.

Programmet er et tilbud til unge om at bruge radioen til at meddele sig til hinanden og andre. DR tilbyder hjælp, teknik, studier osv. - og unge kom-

mer med ideer og forslag til udsendelserne.

Udsendelserne kan handle om hvad som helst. Vigtigst er det, at de unge brænder for sagen og for at fortælle andre om den.

De unges Båndværksted kommer overalt i landet og hjælper med at producere de foreslåede indslag,

som også præsenteres i udsendelserne af unge.

Unge med ideer til udsendelser kan henvende sig til »Båndværksted for Unge«, Rosenørns Allé 18, 1970 København V, tlf. 01-35 20 07.

John S. Lundorf

Dyb forståelse af mennesker

Kahlil Gibran: Menneskesønnen

Kahlil Gibran: Menneskesønnen. Oversat af Per Thorell 1984, Vidsomsbøgerne Sankt Ansgars forlag. Pris: 96 kr.

Hans ord og Hans gerning, som fortalt og skildret af dem, der kendte ham.

Og hvem var så dem, der kendte ham? Der var mange. Man kan inddеле dem på flere måder; i romere, grækere og jøder; eller i mænd og kvinder; eller måske bedst i dem, der elskede ham, for ingen gik ram forbi, når de havde mødt ham.

Judas så den kommende jødernes konge i Jesus. Han affærdiges med ordene: »Tror du, jeg er kommet for at herske over en myretue for en dag? Min trone er en trone hinsides din synsrand«. Judas skuffelse var så stor, at den slog om i foragt og had: »Min forjættede konge af Judæa forekom mig med ét at være forvandlet til en fløjtespiller til beroligelse for vandrings-

mænds og vagabonders sind«.

Miriam, skøgen, indbød ham til sit hus. »Da rejste han sig og så på mig som årtiderne kan se på markerne og smilte«. Og det smil forandrede hendes liv.

Urias følte sig underlegen og hadede ham for det: »Hans røst var som en klo i vort kød, og lyden af hans stemme gør endnu ondt i vor erindring«.

Efraim indbyder Jesus til sin søns bryllup, så han kan kaste glans over festen; og han aner, hvorfor Jesus ikke kom: »Måske var mit hjerte ikke et alter, da jeg indbød ham. Måske jeg ønskede endnu et mirakel«.

**Når ind til det
kristne mysterium**

Den rige mand, der ønsker at opnå åndens fred, kan ikke give sin rigdom bort og forsvarer sit valg: »Han ejede intet. Derfor kendte han ikke sikkerheden og friheden ved ejerskab«.

Men hans disciple, hans

mor og de mange, der så ham og forstod og fyldtes med undren og tro, nåede ind til hans væsens kerne. Han tilhørte alle: »I vort liv er der ingen fremmede. Vort liv er intet andet end alle andre menneskers liv«. Andreas beretter: »Jeg har hørt ham sige: Husk dette. En tyv er et menneske i nød, en løgner er et menneske i angst; jægeren, som er jaget af jeres nats vægter, er også jaget af sit eget mørkes vægter. Jeg vil have jer til at føle med dem alle«.

Og i Peters mund lægges Jesu klare ord om næstekærlighed: »Din næste er dit andet selv, dvælende bag en væg. Når du forstår det, brydes alle vægge ned«.

Kahlil Gibran har en dyb forståelse af menneskene på det sted i verden, hvor Jesus levede. Han hører selv hjemme i de himmelstrøg og formår sommetider i sine billeder at nå helt ind til det kristne mysterium.

Maria Grandt

I min fars hus er der mange boliger -

Johanne Marie Willer er død, godt 90 år gammel. Mange har mistet en god og trofast ven. Menigheden i Århus og kirken i Danmark har mistet en inspirerende personlighed.

Da lægfolket begyndte at hæve røsten i kirken, var hun en af de første og en af de bedste til at læse Guds ord for menigheden. Hun arbejdede med sproget og hjalp andre til at arbejde med det.

Indtil for nogle få år siden var hun engageret i Katolsk Debat. Hun har selv været med til at grundlægge dette samtaleforum omkring aktuelle emner med relevans for kirke og samfund.

Som 80-årig gennemførte hun et fireårigt kursus i »teologi for lægfolk«, knyttet til Det økumeniske Center i Århus.

Det økumeniske havde Johanne Marie Willers varme interesse igennem de sidste mange år. På hendes bord stod et lille billede af den »gode pave« Johannes XXIII. Der var

visse lighedstegn mellem de to, ikke kun i alder og fylde, men frem for alt i det store hjerte. Fordi hun var dybt rodfæstet i sin katolske tro, kunne hun favne så vidt.

**Boliger
og gæstfrihed**

Johanne Marie Willers lederevner som hendes mange andre usædvanlige egenskaber, stillede store krav til hendes ydmyghed, og hun kendte til kamp og også til nederlag over for disse krav.

De mest forskellige mennesker havde kontakt med denne kloge kvinde. Hun havde vilje og evne til at støtte hver især på mange måder og til at bringe dem sammen til en frugtbar udveksling.

Hendes bolig var tit ramme om et berigende samvær. Hun vidste noget om boliger og gæstfrihed, og hun vidste, at »i min fars hus er der mange boliger« (Joh. 14,2), ikke kun nogle få snævre kamre.

Inspirationen bag Johanne Marie Willers liv finder sit bedste udtryk i en bøn, som hendes mand, afdøde lektor *Arnold Willer*, havde skrevet, og som ledsagede hende indtil de sidste timer:

Du gode Helligånd.

Giv os dit lys

*til vor forstand,
din kraft til vor vilje
og fred og kærlighed
fra dig i vort hjerte.*

Vi er mange, som siger tak for hendes liv, der var præget af denne bøn.

Gottfried Gränwald S.J.

Johanne Willer

Stillinger tilbydes

**Katolsk Centralskole
København**

På grund af lærers overgang til pension søges pr. 1. august 1985 en lærer, der kan undervise i følgende fag: dansk, kristendoms-kundskab, orienteringsfag, idræt (dreng) (27 timer pr. uge).

Skolen, der er en selvejende institution, er en kristen skole på et katolsk grundlag med ca. 350 elever fra børnehaveklasse til 10. klasse og med 31 lærere.

Vi søger en medarbejder, der sammen med lærere og forældre aktivt kan gå ind i skolens kristne arbejde. Løn- og pensionsforhold i henhold til overenskomst mellem Danmarks Realskoleforening og Fri Grundskolers Lærereforening.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til skolens leder: Ole Meyer, tlf. 01-39 46 46.

Ansøgning stiles til skolens bestyrelse og sendes inden den 5. februar 1985 til: Katolsk Centralskole, Nørrebrogade 27, 2200 Kbh. N.

**Katolske
Menighedsplejer**

Bredgade 69A, st. 1260 København K.

Kontoret har åbent tirsdag og torsdag fra kl. 14-16. Telefon (01) 15 23 03. Postgiro 6466397.

Møder og arrangementer

**Jesus er vejen
- vejen til Jesus**

Søndag den 20. januar kl. 19.30 i Englesalen, Jagtvejen 183 B, 2100 Kbh. Ø.

Liturgisk bøn - v/Sr. Laurentia. Alle er velkomne.

Katekeseindslagene optages på kassettebånd og kan udlånes til nye, der ønsker at være med. Henvendelse: Else Marie Pade og Bente Selsø, Berlingsbakke 20a, 2920 Charlottenlund. Tlf. (01) 64 29 96 (bedst kl. 8-9) og (01) 63 08 04 (bedst kl. 17-18).

**Maskespil -
eller ansigt til ansigt?**

En weekend for unge (fra 18 år) om troen og kaldet - med bøn, meditation, samtale og samvær.

Tid og sted: 1.-3.2.85 på PAX Åsebakken.

Arrangører: Sr. Marianne (Primulavej), sr. Anne-Bonifatia (St. Hansgade), Jesper Fich (Frederiksberg).

Tilmelding: Inden 20.1. til St. Josefs-søstre, St. Hansgade 28, 2200 København N. Tlf.: 01-35 86 92.

Pris: 90 kr. der betales på stedet.